New Testament

Sissala Language

Sissala - Bible - New Testament

Matie	3
Markɛ	59
Liki	95
Zaŋ	156
Wɪ'allɛ	201
Romi	255
1 Kɔrɛŋtɛ	279
2 Kɔrɛŋtɛ	303
Galasi	318
lfɛɛzɛ	326
Filipi	335
Kɔlɔsɛ	341
1 Tesaloniki	347
2 Tesaloniki	352
1 Timote	355
2 Timote	362
Tiiti	367
Filemɔŋ	370
Ebirewa	372
Zakɛ	390
1 Pɪɛrɛ	396
2 Pɪɛrɛ	403
1 Zaŋ	408
2 Zaŋ	414
3 Zaŋ	415
Ziidi	416
Wɪmakpaalɛ	418

© 1999, The Bible League.

Sissala - Bible - New Testament

Matie

Matie 1

1Ná Zeezi duo nɪɛ: Zeezi naabál nɛ́ ká Davidi; Davidi má naabál nɛ́ ká Abɪrahaŋ.

2Abɪrahaŋ nɛ́ lʊ́l lzakɛ. lzakɛ lʊl Zakɔbɛ. Zakɔbɛ má lʊl Ziida rírʊ́ maábɛlɛm

3Ziida má rírʊ́ háálɔ Tamaarɛ lʊl Pɛrɛsɛ rí Zeram Pɛrɛsɛ má lʊl Ɛsɪrɔŋm Ɛsɪrɔŋ má lʊl Araŋm

4Araŋ má lʊl Amɪnadabɛm Amɪnadabɛ má lʊl Naasɔŋm Naasɔŋ má lʊl Salmɔŋm

5Salmɔŋ má rírʊ́ háálɔ Rahabɛ lʊl Bʊazɛm Bʊazɛ má rírʊ́ háálɔ Riti lʊl Ɔbɛdɛm Ɔbɛdɛ má lʊl Izayi.

6Izayi má lʊl kuóro Davidim Kuóro Davidi má rí Iiri háálɔ lʊl Salomoŋ.

7Salomoŋ má lʊl Robohaŋm Robohaŋ má lʊl Abiyam Abiya má lʊl Azam

8Aza má lʊl Zozafam Zozafa má lʊl Zoraŋm Zoraŋ má lʊl Ɔzɪyasɛm

9Ɔzɪyasɛ má lʊl Zʊataŋm Zʊataŋ má lʊl Akazɛm Akazɛ má lʊl lzɪkɪyasɛm

10lzɪkɪyasɛ má lʊl Manasem Manase má lʊl Amɔŋm Amɔŋ má lʊl Zɔzɪyasɛm

11Zɔzɪyasɛ má lʊl Yekoniya rírʊ́ maábɛlɛm Ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́ nɛ́ ɓa yoo kɛsɛ lzɪrayɛl duo nɪɛ mʊ́ Babɪlɔɔnɛ.

12Ɓa kɛsɛ́ ná har rí mɛ́ nɛ́m Yekoniya má lʊl Salasɪɛlɛm Salasɪɛlɛ má lʊl Zɔrɔbabɛlm

13Zɔrɔbabɛl má lʊl Abiyudim Abiyudi má lʊl llɪyakɪŋm llɪyakɪŋ má lʊl Azɔɔrɛm

14Azɔɔrɛ má lʊl Sadɔkm Sadɔk má lʊl Akimim Akimi má lʊl Eliyidim

15Eliyidi má lʊl llɪyazaarɛm llɪyazaarɛ má lʊl Mataŋm Mataŋ má lʊl Zakɔbɛm

16Zakɔbɛ má lʊl Zɔzɛfɛ. Zɔzɛfɛ sɪɛ́ ja Maari. Maari má nɛ́ sɪɛ́ lʊ́l Zeezi nam ɓa háá yírɛ Kirisi.

17Ɛ́ wíɛ́, a pɔ́ Abɪrahaŋ woo mí ká kaá mʊ́ Davidi woo, woó woówa fí rí baná nɛ́. A baa pɔ́ Davidi má woo mí, ká kaá mʊ́ tɛ́ŋ ná mɛ́ ɓa há yóé kɛsɛ lzɪrayɛl duo nɪɛ mʊ́ Babɪlɔɔnɛ mɛ́, ɓa má nɛ́ woó woówa fí rí baná. Ká a baa pɔ́ ɛ́ tɛ́ŋ má mɛ́, ká kaa mʊ́ yakɛ Kirisi mí, ɓa má nɛ́ woó woówa fí rí baná.

18Ná Zeezi Kirisi lʊlɛ́ naasɛ: Zɔzɛfɛ nɛ́ fa cɔ́ Zeezi maá Maari rʊ́ʊ́ ja. Amá ɓa fa ha wɪ náŋá jɛ́ɛ́, ká Maari ka puo, a tɪŋ Wɪsɛ Sabɪna dóé mí.

19Ʊ boŋzoŋ Zɔzɛfɛ ná sɪɛ́ fa ká nɪtaŋá rɛ́. Ʊ wɪ có rʊ́ʊ́ hũ̃sɛ Maari, nɪɛ síɛ́ mɛ́, ɛ́ nɛ́ ʊ bɪ́ínʊ́ tɪ mɛ́ rʊ́ʊ́ lʊɔrɛ tɔ́ʊ́.

© 1999, The Bible League.

20Ʊ sɪɛ́ fa há kéŋ ɛ́ sabɪna, ɛ́ nɛ́ Nyuutɪna malíka nɔ́ŋɔ kóú rí duose mí, a búlú rí bʊlɛ́: "Davidi nihĩ Zɔzɛfɛ, sí ló rí héwíŋ kání, pi Maari rúú ɛ́í háálɔ, bee wíɛ́ bio ná puo ʊ há kené, ʊ lɛ́ Wɪsɛ Sabɪna dóé ní.

21Ʊ sí lʊl bál ríí pɔ́ú yɪr Zeezi, bee wíɛ́ ʊ níí á rúú lɔ́ú dunɪɛ tá wíbɔma nɛ́sɛ mɛ́."

22Wíɛ́ nyáŋ wuu há túmɛ́, Nyuutɪna há ɛ́ɛ́ ʊ wílaabʊllɔ bʊl wíí ná nʊɔ nɛ́ súé. Ʊ há sɛ́q

23"Toopero ná ha há wɪ bál ɛ̃ sí ka puoq a lʊl heŋbóle, ríwɔ́ pɔ́ú yɪr lmanʊɛl." Ʊ múl nɛ́ ká: Wɪsɛ míŋrá sísíénnúwa.

24Zɔzɛfɛ há ísé, ʊ á Nyuutɪna malíka há súú tʊŋ ɛ́. Ʊ já Maari a kaa múú jaa.

25Amá ʊ wúú mɛ́ tíké, ká ʊ lʊl heŋbólé, ʊ hóú yɪr Zeezi.

Matie 2

1Ɓa lúl Zeezi Beteleyɛmɛ mɛ́ nɛ́, Ziide dɪtíllɛ. Ɛ́ téŋ mɛ́, rɪ Erodi ní fa ká Ziide dɪtíllɛ kuóro. Zeezi lʊlɛ́ ná har rí mɛ́, zɪmɛ́tínáwa lɛ́ tɔ́ɔ́ múbʊɔ rí a ko Zerizalɛmɛ,

2a bɔsɛ bʊlɛ́: "Zuwifiwa kuóro ná ɓa sɪɛ́ nɛ́ há lúlɛ́ mɪŋ nɛɛ́? Á nóú caŋwʊl tɔ́ɔ́ múbʊɔ, ɛ́ nɛ́ á ko ráá cʊ́ɔ́lú."

3Kuóro Erodi há nɛ́ ɛ́, ʊ beŋtúú fúkló, Zerizalɛmɛ nɪɛ wuu má beŋtunni fúkli.

4Ɛ́ nɛ́ kuóro Erodi yírú tɔ́ɔ́ Wɪsɛ vʊk"ɔɔsa nɪhɪ̃ɛ̃sɛ wuu arí Wɪsɛ kɛŋzɪnna ciki, a bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́: "Nɛɛ́ rɛ́ mɔhɛ̃ ríwɔ́ lʊl Wɪsɛ Nɪlɪsɛ ná?"

5Ɛ́ nɛ́ ɓa bʊl pɔ́ú bʊlɛ́: "Ɓa mɔhɔ̃ ríwɔ́ lúlú Beteleyɛmɛ mɛ́ nɛ́, Ziide dɪtíllɛ, bee wíɛ́ ná Wɪsɛ wílaabʊllɔ há púŋsɛ ɛ́, ʊ sɛ́ rí Wɪsɛ sɛ́:

6'l é Beteleyɛmɛ, Ziide dɪtíllɛ tɔ́wie, zɪŋ rí tɔ́zeŋsi ná há mɪŋ Ziide dɪtíllɛ má píŋ wíí kɛ, bee wíɛ́ kuóro á rúú líí nɛ́ a bélíŋ nɪɛ, lzɪrayɛl duo mí.' "

7Ɛ́ nɛ́ Erodi lʊɔrɛ yírɛ zɪmɛ́tínáwa ná, a a ɓa máŋsɛ téŋ ná tɪ mɛ́, caŋwʊl ná há líɛ́.

8Ká sɪɛ́ túŋwɔ́ Beteleyɛmɛ mɛ́ a bʊlɛ́: "Í mú a tɪŋ bio ná naasɛ wérí; rɪíwa nóú, í a ríŋ zɪŋ ɛ́ mɛ́, a makɛ ríŋ má mú cʊ́ɔ́lú."

9Zɪmɛ́tínáwa ná há zési kuóro wíɛ́ ná ko tenni, ɓa ísó zʊ ŋmɛ́nɔ. Ɓa ɔ́ɔ́ ríwɔ́ bel, rɪ caŋwʊl ná ɓa fa há néé tɔ́ɔ́ múbʊɔ, rʊʊ nɛ́ dé lɔ́wɔ́ síɛ́ aá va. Amá caŋwʊl ná há múɛ́ peri bio ná dɪmɪní, ʊ cínɔ́.

10Zɪmɛ́tínáwa ná báá há ná caŋwʊl ná ɛ́, ɓa sɪɛnnɛ tɔ́rɔ́ kíŋkáŋ maahɛ̃̃.

11Ɓa sɪɛ́ mú peri, a zʊ jaa sɪɛrʊ, a ná bio ná ríru maá Maari. Ɛ́ nɛ́ ɓa ɓírmi tíé a cʊɔlɛ bio ná; ká púrwó cɪksɛ, a lísɛ salmɛ rí tulaaléwa bamma ɓaá yírɛ áŋsáŋsɛ, rí mííri, a dí zilé pɔ́ú.

12Ká títaŋ, Wɪsɛ tɪŋ duose mí a bʊl pɔ́wɔ́, ríwɔ́ báá sí bírtɪŋ Erodi dɪhɛ̃̃. Ɛ́ nɛ́ ɓa tɪŋ ŋmɛ́ŋhúó a bɪrmúwɔ́ tɔ́ɔ́.

© 1999, The Bible League.

13Zɪmɛ́tínáwa ná colé har rí mɛ́, Nyuutɪna malíka nɔ́ŋɔ kó Zɔzɛfɛ rí duose mí, a búlʊ́ rí bʊlɛ́: "Isi pi bio ná rírʊ́ maá a kaa fá mʊ́ Ezipiti tíé, a ké ráŋ a kaá ja kal ná ŋ há sí pɛ́í liŋó ríí bɪrko, bee wíɛ́ Erodi sí ja bio ná mɪsɛ lísɛ."

14Ɛ́ nɛ́ Zɔzɛfɛ isi títaŋ ná, a pi bio ná rírʊ́ maá kaa mʊ́ Ezipiti tíé.

15Ʊ ké ráŋ nɛ́ wuu, a kaá ja Erodi sʊʊ. Nyɛ há tʊ́mɛ́, Wɪsɛ wílaabʊllɔ fa há pʊ́ŋsɛ wíí ná nʊɔ nɛ́ súé. Ʊ sɛ́ rí Nyuutɪna sɛ́: "Ɔ́ yírɪ́ŋ bio ʊ lɛ Ezipiti tíé mí."

16Erodi há kíɛ́lɛ́ rɪ zɪmɛ́tínáwa ná nyísʊ́, ʊ cɔ́ɛ́ wíɔ́ kíŋkáŋ. Ɛ́ nɛ́ ʊ a ɓa mʊ́ Beteleyɛmɛ arí kílo ná wuu, a ɓʊ́ʊ́sɛ heŋbólli ná wuu há kéŋ bɪŋsɛ bɛllɛ, aríwɔ́ ná há wɪ bɪŋsɛ bɛllɛ péré.

17Wɪsɛ wílaabʊllɔ Zeremi há bʊ́lʊ́ ná nʊɔ nɛ́ súé. Ʊ fa sɛ́:

18"Ɓa nɛ́ búŋse rí wííle arí hiĩne kíŋkáŋ Rama mɛ́. Rasɛl níí wúú bɛlɛ wíɛ́; ʊ wɪ có ríwɔ́ bʊ́ɔ́lʊ́ má tɪɪ, bee wíɛ́ ʊ bɛlɛ sʊ́sɔ́."

19Erodi sʊʊ har rí mɛ́, Nyuutɪna malíka nɔ́ŋɔ báá kó Zɔzɛfɛ rí duose mí, Ezipiti tíé mí,

20a bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Isi pi bio ná rírʊ́ maá, a kaa mʊ́ lzɪrayɛl tíé, bee wíɛ́ nɪɛ ná fa háá ja bio ná mɪsɛ lísɛ, ɓa sʊ́sɔ́."

21Ɛ́ nɛ́ Zɔzɛfɛ isi, a pi bio ná rírʊ́ maá, a bɪrmʊ́ lzɪrayɛl tíé.

22Amá Zɔzɛfɛ níɔ́ rɪ Erodi bio, Arkelayisi, lɔ́ʊ́ áná kuorí aá bel Ziide dɪtíllɛ. Ɛ́ nɛ́ ráŋ mʊ́í héwíŋ kánʊ́. Wɪsɛ tɪŋ duose mí a bʊlʊ́ mʊ́ Galiile dɪtíllɛ.

23Ráŋ nɛ́ sɪɛ́ ʊ mʊ́ ké tɔ́ɔ́ oro mí ɓaá yírɛ Nazarɛtɛ; ɛ́ ɔ́ɔ́ Wɪsɛ wílaabʊlla wíbʊlí ná nʊɔ sú. Ɓa fa bʊ́lɔ́ bʊlɛ́: "Ɓa sí yírʊ́ Nazarɛtɪwiilo."

Matie 3

1Ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́, Zaŋ Batiisi kʊ́ó, a bʊl Wɪsɛ wíɛ́ aá pá nɪɛ Ziide dɪtíllɛ gɪrbétéke sɪɛrʊ.

2Ʊ sɛ́: "Í bírsɛ, a báá sí áá zɔkɛ Wɪsɛ mɛ́, bee wíɛ́ Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná périwa!"

3Zaŋ wíɛ́ nɛ́ Wɪsɛ wílaabʊllɔ Ezayi bʊl bʊlɛ́: "Bál rɛ́ cí gɪr sɪɛrʊ aá búóli bʊlɛ́: 'Í bɪrmɛ ŋméno bil Nyuutɪna Wɪsɛ mɛ́; í a rʊ́ʊ́ ŋméŋwɪɛla tʊrɛ.' "

4Zaŋ gɛsuulí fa ká nyʊ́kma pʊ́sɛ gɛrɔ nɛ́, ʊ tɪŋa vɔwɛ́ má a kɛnɔ. Ʊ ɓɪdíili ní fa ká hʊ̃nyaŋgɪrma rí tʊʊ.

5Ɛ́ nɛ́ nɪɛ lɛ Zerizalɛmɛ rí Ziide dɪtíllɛ wuu, arí Zʊrdɛŋ fuo kílo tɔ́nɛ wuu, a ko Zaŋ rí,

6a cɛ́síwɔ́ wízɔkɛ́ wuu pá Wɪsɛ, jamáŋ síɛ́, ká ʊ káŋwɔ́ muŋsi Zʊrdɛŋ fuo nyii mí.

7Zaŋ há ná nɪɛ ná ɓa háá yírɛ Farɪzɪɛ̃wa rí Sadɪsɪɛ̃wa ɓɪkana, rɪ ɓaá kó rʊ́ʊ́ káŋwɔ́ muŋsi nyii mí, ɛ́ nɛ́ ʊ sɛ́: "Nɪbídʊbɔma duo! Áŋ rí cáání́wa í fá aá kɛkɛ Wɪsɛ saríya ná háá kué mí.

8Í sɪɛ́ bírsɛ, a a wíwere. Wíwere ná níí ɛɛ́ ríwɔ́ zɪŋ rííwa bírsɔ́,

© 1999, The Bible League.

9ká sííwa tu mɛ́ bíbíínʊ́ ríí bʊlɛ́: 'Abɪrahaŋ há kárá naabál, ʊ mɔhɔ̃́.' Ɔ́ŋ já ríŋ bʊl pɛ́íwa, rííwa zɪŋ rí Wɪsɛ wo dɔ́wʊ́ɔ́ nyáŋ kaa bɪrmɛ bɛlɛ aá pá Abɪrahaŋ rɛ́.

10Tuuni ɓɛ́ɛ́ péró rí wáárɛ; tuu ná wuu há wɪ nɔŋweré nɔŋ, ɓa sí ɓɔ́ʊ́, a pii hé níŋ mí.

11"Ɔ́ é, ŋ keníwa muŋsi nyii mí ní, a makɛ rí nɪɛ zɪŋ rííwa bírsɔ́. Amá nɛrɔ ná há tíŋíŋ har aá ko, ʊ dóé ní kíŋ. Ɔ́ ríríʊ́ natɔɔsɛ lísɛ má tu wɪ cɛ́rɛ́. Rʊʊ é ní kúé, ʊ sí káníwa muŋsi Wɪsɛ Sabɪna mɛ́, arí níŋ mí.

12Ʊ́ ríríʊ́ mícéllígbaŋa níí kué ʊ nɛ́sɛ mɛ́. Ʊ́ sí célú míɛ́ a pɔ́ʊ́ míbíí hé vʊ́ʊ́ra mɛ́, ká pa mízáksɛ hé níŋ ná há waá dʊsɛ mɛ́."

13Ɛ́ nɛ́ Zeezi lɛ Galiile dɪtíllɛ, a ko Zaŋ rí Zʊrdɛŋ fuo mí, rí Zaŋ kánʊ́ muŋsi nyii mí.

14Ɛ́ nɛ́ Zaŋ sʊ́ʊ́ waá saŋ, ká bʊl Zeezi rí bʊlɛ́: "I nɛ́ há mɔhɔ̃́ ríí káníŋ muŋsi nyii mí, ká má baa ko bʊlíŋ múŋsí!"

15Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pá Zaŋ bʊlɛ́: "I é ha saŋ ɛ́ mʊ́l néé mí, bee wíɛ́ ʊ mɔhɔ̃́ ráá tʊŋ ɛ́ ná há cɛ́rɛ́ Wɪsɛ síɛ́." Ɛ́ nɛ́ Zaŋ saŋ a múŋsú.

16Zeezi há kúé aá lɛ nyii mí, mʊ́l ná tu tu mɛ́ rɪ bána yɛ́lɔ́, ká ʊ ná Wɪsɛ Sabɪna rʊʊ nɪhɩ̃́ kuókʊ́ma a ko túwú nyúú.

17Ká Wɪsɛ liŋó lɛ bána nyúú a tuwi bʊlɛ́: "Ɔ́ bárka Bicolli ní nyɛ, ŋ sɪɛrʊ wuu ní tɔ́rʊ́ wíɛ́."

Matie 4

1Ɛ́ nɛ́ Wɪsɛ Sabɪna ka Zeezi zʊ gɪrbétéke sɪɛrʊ, rí Sɪtaanɛ díŋú.

2Zeezi vɔ́wɛ́ nʊɔ ráŋ wɔhɔ rí títaŋ wuu, tápʊlpírme mɛɛ́sɛllɛ, losu sɪɛ́ kánʊ́.

3Ɛ́ nɛ́ Sɪtaanɛ tuu pérú a díŋú bʊlɛ́: "Rɪ nɛ́ ɓɪɛ́na ká Wɪsɛ Bio, ɪ a rí dɔ́wʊ́ɔ́ nyáŋ bɪrmɛ ɓɪdííli."

4Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Ɓa pʊ́ŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ bʊlɛ́: 'Ɓɪdííli dʊŋɔ rá nɪbííno dí aá hiẽsi, amá Wɪsɛ nʊɔ wíbʊlɛ́ wuu níí pá nɪbííno hiẽsó.' "

5Ɛ́ nɛ́ Sɪtaanɛ ka Zeezi mʊ́ Zerizalɛmɛ, tɔ́ɔ́ ná há wɪ busunnu kené, a kánʊ́ zí Wɪcʊɔlɪjɪzeno nyúú rí ɓɔ́ŋɓɔ́ŋ,

6ká bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Rɪ nɛ́ ɓɪɛ́na ká Wɪsɛ Bio, ɪ cí rɛɛ́, ká ɓéri cíksi tíé, bee wíɛ́ ɓa pʊ́ŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ bʊlɛ́: 'Wɪsɛ sí tʊ́mʊ́ malíkawa ríwɔ́ pɔ́í mɛ́, a cɛ́ŋ kání, a makɛ ríí naa sí dɔ́wí ŋmɔ́wʊ́.' "

7Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Ɓa pʊ́ŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ cɔɔ nɔ́ŋɔ má bʊlɛ́: 'Sí Nyuutɪna ɪ Wɪsɛ sáánʊ́.' "

8Sɪtaanɛ baa ka Zeezi zí paalɔ oro nyúú, há ísé wérí, a makɛ dúníé kuorí wuu ríríʊ́ píŋ a pá Zeezi,

9ká bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Rɪ nɛ́ ɓírmíŋ síɛ́ ríí cʊ́ɔ́líŋ, ŋ sí píwó wuu pɛ́í."

© 1999, The Bible League.

10Ɛ́ né Zeezi bʊl póú bʊlɛ́: "Sɪtaanɛ, kaa mú ráŋ! Bee wíɛ́ ɓa púŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ bʊlɛ́: 'Cʊɔlɛ Nyuutɪna ɪ Wɪsɛ dʊŋɔ léŋ, káá tíŋú sɛ́.' “

11Ɛ́ né Sɪtaanɛ lo Zeezi, ká Wɪsɛ malíkawa tuu pérú, a sáŋú mɛ́.

12Zeezi há níɛ́ rɪ ɓa kéŋ Zaŋ tɔ́ bɪnajaa mɛ́, ɛ́ né ʊ mú Galiile dɪtíllɛ.

13Ʊ wɪ Nazarɛtɛ mɛ́ kéné, amá ʊ múɔ́ ké Kapɛrnayimi mí ní, Galiile mʊʊ laka, Zabɪlɔŋ rí Nɛfɪtalɪ tíé mí.

14Ɛ́ ɔ́ɔ́ Wɪsɛ wílaabʊllɔ Ezayi fa há búl wíí ná nʊɔ sú; ʊ sɛ́:

15"Zabɪlɔŋ tíé rí Nɛfɪtalɪ tíé há mɪŋ mʊʊ laka, Zʊrdɛŋ fuo daaré, Galiile dɪtíllɛ ná, nɪɛ ná há to Zuwifiwa há kéné;

16í nɪɛ ná há ké bíno mí, í sí ná pʊmmɔ ɓɪzeno, ká nɪɛ ná há mɪŋ tɔ́ɔ́ ná há bíínó mí, sʊʊ cí tíkwɔ́, pʊmmɔ sí wáálíwɔ́ má.”

17A kaa pɔ́ ɛ́ téŋ mɛ́, Zeezi púló bʊl Wɪsɛ wíɛ́ aá pá nɪɛ a bʊlɛ́: "Í bírsɛ, a báá sí áá zɔkɛ Wɪsɛ mɛ́, bee wíɛ́ Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná périwa.”

18Zeezi há cɛ́l Galiile mʊʊ nʊɔ víva, ʊ ná báála bɛllɛ: Sɪmɔŋ ná ɓa háá yírɛ Pɪɛrɛ rírú maábio Aŋdɪrɪ; ɓa fa ká náŋwúɓúrá rɛ́. Ɓa sɪɛ́ fa mɪŋ mʊʊ ná sɪɛrʊ a yo fíílé aá ɓú náŋwʊlɛ́.

19Ɛ́ né Zeezi búlwɔ́ rí bʊlɛ́: "Í ko tíŋíŋ mɛ́, ŋ sí mákíwa rííwa bʊl kɛsɛ nɪbííne ní ko aá páŋ.”

20Ɓalaɓala, rɪ ɓa pí fííléwa ná tá ráŋ ká isi tíŋú mɛ́.

21Ʊ váló mú síɛ́ mʊɔ́, rʊʊ báá ná báála bɛllɛ, Zebede bɛlɛ: Zakɛ rírú maábio Zaŋ, rɪ ɓa ríwɔ́ áná Zebede fa mɪŋ nyiidabore sɪɛrʊ aá bírmíwɔ́ fííléwa.

22Ɛ́ né Zeezi yírwɔ́, ɓa de isi ɓalaɓala a tíŋú mɛ́, ká tɔ́wɔ́ áná rí nyiidabore ná.

23Zeezi gʊɔrɛ Galiile dɪtíllɛ wuu, aá karmɛ nɪɛ Zuwifiwa cémejusɛ mɛ́, ká bʊl Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ Labaarɪwero ná wíɛ́ pípá nɪɛ, a dúdúóri nɪɛ dɪwíl rírú duó wuu, arí nɪɛ ná tɛŋ há kéŋ dɪkɔŋsa.

24Ʊ yɪr lɛ Sɪrɛnɛ tíé wuu mí. Ɛ́ né ɓa pa nɪɛ ná wuu dɪwíl rírú duó wuu há kené ɓaá ná wɪla, arí kaŋtɔmɔ nɪzínɛ, rí ɓuŋɓúŋɓalla, arí nɪɛ ná há gbɛ́rké, a káŋwɔ́ wuu kóú rí, ʊ dúóríwó.

25Nɪɛ ɓɪkana ɓɪkana tɪŋ Zeezi mí, ɓa náŋa lɛ́ Galiile dɪtíllɛ, náŋa lɛ Dekapol, náŋa lɛ Zerizalɛmɛ, náŋa lɛ Ziide dɪtíllɛ, ká náŋa má lɛ Zʊrdɛŋ fuo daaré.

Matie 5

1Zeezi há ná nɪkaŋdɔ́ɔ́ ná, ʊ zínɔ́ ké paalɔ nyúú, ʊ karmɪbɛlɛ tuu pérú,

2ká ʊ sɪɛ́ wúrú nʊɔ mɛ́ aá karmɛ nɪɛ ná a bʊlɛ́:

3"Nɪɛ ná tɪɪ há íɔ̃ zɪŋ rí ɓaá yáárú, ɓa ná wér, bee wíɛ́ ɓa nɛ́ tɛ Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná.

© 1999, The Bible League.

4Nɪɛ ná háá wié, ɓa ná wér, bee wíɛ́ Wɪsɛ sí múúríwɔ́ símɪɪrʊ.

5Nɪɛ ná há pɔ́ré, ɓa ná wér, bee wíɛ́ Wɪsɛ sí a rí tíé ɔ́wɔ́ liwe.

6Nɪɛ ná háá hɪẽnɛ Wɪsɛ tékétéké wíɛ́, aá hésú wíɛ́, ɓa ná wér, bee wíɛ́ Wɪsɛ sí a ríwɔ́ nówó wíjaalí.

7Nɪɛ ná háá fá susu, ɓa sí ná wér, bee wíɛ́ Wɪsɛ sí fɔ́wɔ́ susu.

8Nɪɛ ná sɪɛrʊ há púmmɔ́, ɓa ná wér, bee wíɛ́ ɓa sí ná Wɪsɛ.

9Nɪɛ ná háá jɛɛ́ rí tɛŋfíɛ́l míŋwɔ́ kílo wuu, ɓa ná wér, bee wíɛ́ ɓa sí káŋwɔ́ aá yírɛ Wɪsɛ bɛlɛ.

10Nɪɛ ná háá tɪŋ Wɪsɛ tékétéké aá ná wálmɛ, ɓa sí ná wér, bee wíɛ́ ɓa né tɛ Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná.

11"Rɪ nɪɛ níí túksíwa, aá wálmíwa, a nyɛ nyɪɛnnɛ bʊl wítɪɛnnɛ ríwɔ́ duó wuu aá héíwa mé, ŋ wíɛ́, í ná wér.

12Í jíjʊɔsɛ kíŋkáŋ, bee wíɛ́ í sí ná ker ɓɪzeno Wɪsɛ zʊ́ɔ́ mé. Bee wíɛ́ tésíé mí, ɓa fa wálmɛ Wɪsɛ wílaabʊlla ná há léíwa síé é tɪ né.

13"Í nɪhḩ tíé nyúú yɛsɛ né. Amá rɪ yɛsɛ né líísé, ɓaá a ɛré ré rʊ́ʊ́ ŋmɔ́ŋsɛ? Ʊ báá wɪ wí"aalí wuu kené, ɓaá pii yoo tá pʊmmɔ né, nɪɛ nʊɔsɛ aá va.

14"Í nɪhḩ dúníé pʊmmɔ né. Tɔ́ɔ́ ná há mɪŋ paalɔ nyúú, ʊ wɪ wuó féŋsi.

15Ɓa wɪ caanɔ́ nyíké a pi táása aá cú, amá ɓaá pii sakɛ caanɔ́ dɪsakí né, ʊ pʊmmɔ caanɛ nɪɛ ná wuu há mɪŋ jaa sɪɛrʊ.

16Ɛ́ wíɛ́, í lo rííwa pʊmmɔ caanɛ nɪɛ é, a makɛ ríwɔ́ ná wíwere ná í háá ɛɛ́, a píŋsíwa Ana Wɪsɛ ná há mɪŋ bána nyúú.

17"Moyizi má há púŋsɛ Wɪsɛ kíŋse ná, arí Wɪsɛ wílaabʊlla há kármé wíɛ́ ná, í sí bíínʊ́ rɪŋ kúó ríŋ gírwó ní. Ɔ wʊ́ɔ́ giré mí ní kúé, amá ŋ kúó ríŋ lísíwɔ́ mʊ́ʊ́la tɪ né.

18Taŋá né ŋ bʊl aá péíwa, bána rí tíé dáánɛ mé, Wɪsɛ kíŋse ná pʊ́ŋsɪbíwie aríwɔ́ pʊ́ŋsɛ nyɪnɛ balá má tɪ waá giri, a kaá ja dúníé isé.

19Ɛ́ wíɛ́, nɛrɔ ná wuu há sí vɛ wímáŋsɛ ná sɪɛrʊ ɓɪwɪɛla nɔ́ŋɔ, ká pi é karmɛ nɪɛ ɓa má tɪŋ é, ʊ tína sí a nɪwié Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná mé. Amá nɛrɔ ná wuu há sí tɪŋ wímáŋsɛ ná, ká píwó karmɛ nɪɛ ɓa má tíŋwɔ́, ʊ tína sí a nɪpíŋí Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná mé.

20Í lo ríŋ bʊl péíwa, rɪíwa tékétéké ní wɪ Wɪsɛ kɛŋzɪnna rí Farɪzɪẽwa kɛ, í wɪ Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná sɪɛrʊ wuó zʊ.

21"Á naabálwa máŋsírá wíɛ́ ná, ɓa há búlé pɔ́wɔ́ a bʊlé: 'Sí nɛrɔ ɓʊ́. Nɛrɔ ná wuu há ɓʊ́ nɛrɔ, ɓaá dúú saríya né.'

22Amá ŋ é búlɔ́ aá péíwa, nɛrɔ ná wuu há dé dí cɔwɪlɔ́ ʊ maábinɔ́ŋɔ nyúú, ɓa sí dúú saríya; nɛrɔ ná má wuu há dé túksʊ́ maábinɔ́ŋɔ bʊlʊ́ ká oŋyɔ́ɔ́, ɓa sí kánʊ́ lɛ Zuwifiwa

© 1999, The Bible League.

sídíire síɛ́; nɛrɔ ná má wuu há dé túksʊ́ maábinɔ́ŋɔ bʊlʊ́ ká nɪcʊʊlɛ́, ʊ rí níŋjaa zʊɪ nɛ́ cɛ́rɛ́.

23"Ɛ́ wíɛ́, rɪ nɛ́ kɛ́ŋ zilé mʊ́ koro síɛ́ ríí pá Wɪsɛ, ríí líísí tɪ ráŋ, rɪ maábinɔ́ŋɔ kɛ́ŋ wíí aríri,

24ɪ lói zilé ná koro ná síɛ́ ráŋ, ká mʊ́ ríí ríri maábinɔ́ŋɔ ná bʊl hé náŋá mɛ́ kɛ́rɛ́, ká ríí zɪŋ ko píí zilé ná pá Wɪsɛ.

25"Rɪ nɛ́ŋ rí yíri saríya mɛ́, ríiwa hé náŋá mʊ́mʊ́, pi fól a ríiwa bʊl hé náŋá mɛ́ ŋmɛ́nɔ mɛ́ ɓalaɓala, a makɛ rʊ́ʊ́ síí káá pɔsɛ ríí mʊ́ saríyadíiro síɛ́, rí saríyadíiro píí hé polísi nɛ́sɛ mɛ́, ríwɔ́ tɔ́í bɪnajaa.

26Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́í, rɪ ɓa tɔ́í, rɪ wɪ kɪŋ ná ɓa há pɛ́í wuu túmé tenni, ɪ waá lɛ.

27"Á naabálwa máŋsírá wíɛ́ ná, ɓa há bʊ́lɛ́ pɔ́wɔ́ a bʊlɛ́: 'Sí cɔ́rmʊ tʊ́mʊ́.'

28Amá ŋ é bʊ́lɔ́ aá pɛ́íwa, báálɔ ná wuu há bélú nɔ́ŋɔ háálɔ a híɛ̃́nʊ́, ʊ tína zɪŋ rʊ́ʊ́ sabɪna mɛ́, ʊ tʊ́ŋ cɔ́rmʊ nɛ́ ɛ́ arí háálɔ ná.

29Rɪ néduu síí nɛ́ yíkí ríí aá zɔkɛ Wɪsɛ mɛ́, ɪ kánʊ́ lísɛ yoo tá dɪbólí. l tɛŋ naŋdaa balá há yʊ́ksɛ́ nɛ́ cúcó, ɪ há kení tɛŋ nʊɔ mɛ́ a mʊ́ zʊ níŋjaa.

30Rɪ néduu nɛ́sɛ nɛ́ yíkí ríí aá zɔkɛ Wɪsɛ mɛ́, ɪ cókú yoo tá dɪbólí. l tɛŋ naŋdaa balá há yʊ́ksɛ́ nɛ́ cúcó, ɪ há kení tɛŋ nʊɔ mɛ́ a mʊ́ zʊ níŋjaa.

31"Á naabálwa máŋsírá wíɛ́ ná, ɓa há bʊ́lɛ́ pɔ́wɔ́ a baa bʊlɛ́: 'Nɛrɔ ná wuu háá já rʊ́ʊ́ kírú háálɔ, rʊ́ʊ́ pʊ́ŋsɛ háhuõsi kɛnɔ pɔ́ʊ́ ká kiri.'

32Amá ŋ é bʊ́lɔ́ aá pɛ́íwa, báálɔ ná wuu há kírú háálɔ, rʊʊ nɛ́ to cɔ́rmʊ wíɛ́, ʊ yíkí ɛ́ háálɔ hé cɔ́rmʊ mɛ́ nɛ́ ɛ́; ká nɛrɔ ná má há já háhuõsí, ʊ má tʊ́ŋ cɔ́rmʊ nɛ́ ɛ́.

33"Á naabálwa máŋsírá wíɛ́ ná, ɓa há bʊ́lɛ́ pɔ́wɔ́ a baa bʊlɛ́: 'l há ŋmíɛ́sɛ́ bʊlí sí a wíí ná, sí ló rʊ́ʊ́ tá, amá a wíí ná ɪ há ŋmíɛ́sɛ́ pá Nyuutɪna bʊlí sí a.'

34Amá ŋ é bʊ́lɔ́ aá pɛ́íwa, í sí ŋmíɛ́sʊ́ má wuu. Í sí bána yɪr mɛ́ ŋmíɛ́sʊ́, bee wíɛ́ Wɪsɛ kuóɓasa nɛ́.

35Í sí tíé má yɪr mɛ́ ŋmíɛ́sʊ́, bee wíɛ́ Wɪsɛ naasɛ dɪsakí nɛ́. Í sí Zerizalɛmɛ má yɪr mɛ́ ŋmíɛ́sʊ́, bee wíɛ́ kuózeno Wɪsɛ tɔ́ɔ́ nɛ́.

36Síí nyúú má yɪr mɛ́ ŋmíɛ́sʊ́, bee wíɛ́ ɪ wíí nyúpʊ́na balá má wuo a ʊ tʊ́tʊ́ksɛ, ɛ́ rá má ʊ bíbíri.

37Í lo ríiwa óó a óó; ríiwa aí má a aí. Ɔmíɛ́sɛ súúre é, ʊ lɛ́ Sɪtaanɛ nɛ́.

38"Á naabálwa máŋsírá wíɛ́ ná, ɓa há bʊ́lɛ́ pɔ́wɔ́ a bʊlɛ́: 'Rɪ nɛrɔ lísí síí, ɪ má lísɛ tína síí; rɪ nɛrɔ gírí nyɪl, ɪ má gíri tína nyɪl.'

39Amá ŋ é bʊ́lɔ́ aá pɛ́íwa, rɪ nɛrɔ ɛ́í bɔ́ŋbɔ́ŋ, ɪ sí bɔ́ŋbɔ́ŋ áá túŋ tína. Rɪ nɛrɔ ŋmɔ́wí néduu tɛ́ŋgbɛlí mɛ́, ɪ ka nágʊɔ tɛ́ŋgbɛlí má bírɛ pɔ́ʊ́ rʊ́ʊ́ ŋmɔwɛ.

40Rɪ nɛrɔ kení mʊ́ ríwɔ́ díí saríya, a lɛ́í gɛwie pɔ́ʊ́, ɪ wúrkí kapóóti má pɔ́ʊ́.

© 1999, The Bible League.

41Rı nɛrɔ fíkí ríí kánʊ́ va kííló balá, ı kánʊ́ va kííló bɛllɛ.

42Rı nɛrɔ sʊ́lí óŋ, ı pɔ́ʊ́; rı nɛ́ŋ já rʊ́ʊ́ kímí óŋ, ı sʊ́ʊ́ vɔ́mʊ́.

43"Á naabálwa máŋsírá wíɛ́ ná, ɓa há bʊ́lɛ́ pɔ́wɔ́ a bʊlɛ́: 'Cóllí nɔ́ŋɔ, ká bɛ́rí dıŋdɔmɔ.'

44Amá ŋ é bʊ́lɔ́ aá pɛ́íwa, í cóllíwa dıŋdɔma. Í sʊl Wısɛ bárka pá nıɛ ná háá wálmíwa,

45a makɛ rííwa ɛ́íwa Ana Wısɛ ná há mıŋ bána nyúú bɛlɛ, bee wíɛ́ ʊ ɔ́ɔ́ wısɛ poŋ aá pá nıwere rı nıbɔma wuu ní, a a duóŋ má kúko nıtékétékéwa rí nıɛ ná há to tékétékéwa wuu yır mɛ́.

46Ɛ́ wíɛ́, rıíwa nɛ́ có nıɛ ná há cóíwa dʊŋɔ nɛ́, í sí túme yíɛ́lʊ́ Wısɛ rí. Loŋpolaara máá tʊŋ ɛ́ tıı nɛ́.

47Rıíwa maábináŋa dʊŋɔ nɛ́ rííwa bʊ́bɔ́llɛ, ʊ to wínyáná. Nıɛ ná há wı Wısɛ tıŋ, ɓa máá tʊŋ ɛ́ tıı nɛ́.

48Ɛ́ wíɛ́, í lo rííwa wíɛ́ wuu cɛ́rɛ cí wɛ́rí, anɛ í Ana Wısɛ há mıŋ bána nyúú wíɛ́ wuu há cɛ́rɛ́ cí wɛ́rí ɛ́.

Matie 6

1"Í pɔ́ rííwa sí wíwere á jamáŋ síɛ́, a makɛ rí nıɛ néíwa. Rıíwa tʊ́ŋ ɛ́, í wı túmé ka í Ana Wısɛ ná há mıŋ bána nyúú dıhɩ̃́.

2"Ɛ́ wíɛ́, rıı né pí óŋ pá nɛ́ŋ, ı sí dáwúre ŋmɔ́wʊ́ rí nıɛ zıŋ, anɛ nʊŋmɔ́ŋyɔ́ɔ́wa háá tʊŋ ɛ́ Zuwifiwa cémejusɛ mɛ́ arí ŋmɛ́ŋsɛ nyunni, a makɛ rí nıɛ bíwɔ́ mɛ́. Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, ɓa túme wuu ní ɛ́.

3Amá ı é, rıı pí óŋ pá nɛ́ŋ, ı pɔ́ ríí naŋnɔ́ŋfıɛmɔ má tıı sí ɛ́ mɛ́ zímʊ́,

4ká makɛ rʊ́ʊ́ a wífɛ́ŋsí. I Ana Wısɛ é háá ná wífɛ́ŋse, ʊ sí túmí.

5"Rıíwa níí cʊɔlɛ Wısɛ, í sí nʊŋmɔ́ŋyɔ́ɔ́wa nɛ́; ɓa có dahá cí ká cʊɔlɛ Wısɛ, Zuwifiwa cémejusɛ mɛ́, arí ŋmɛ́ŋcáksáwa mɛ́, a makɛ rí nıɛ wuu nówó. Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, ɓa túme wuu ní ɛ́.

6Amá ı é, rıı níí já ríí cʊɔlɛ Wısɛ, ı zʊ́í dıpínɛ, a kání dánnʊɔ tɔ́, ká sʊ́lí Ana Wısɛ ná há mıŋ dıfɛ́ŋsi; ı Ana é háá ná dıfɛ́ŋse má, ʊ sí túmí.

7"Rıíwa níí cʊɔlɛ Wısɛ, í sí wíkana césú anɛ nıɛ ná há wı Wısɛ tıŋ háá tʊŋ ɛ́. Ɓaá bıınɛ rı wíkana ná cesé níí ɛɛ́ rí Wısɛ la sʊlɛ́.

8Í síwɔ́ nɛ́, bee wíɛ́ í Ana Wısɛ íĩ́wa wíjaalí rıíwa ha wı sʊ́lɛ́ má tıı.

9"Ɛ́ wíɛ́, í ná ɛ́ há mɔhɛ̃́ rííwa cʊɔlɛ Wısɛ; í bʊlɛ́: 'Á Ana Wısɛ há mıŋ bána nyúú, a rí nıɛ zıŋ ríí nɛ́ ká Wısɛ.

10Lo ríí kuorí ko; lo ríí cólle tʊŋ tíé nyúú, anɛ ɛ́ ʊ háá tʊŋ bána nyúú.

11Párá zaa nʊɔ ɓıdíili.

12Á há á wíɛ́ ná zɔ́kí mɛ́, hérá suúri, anírá má háá hé nıɛ ná há ɛɛ́ zɔ́krá mɛ́ suúri ɛ́.

© 1999, The Bible League.

13Sí ló ráá zʊ díŋe sɪerʊ, amá lísírá Sɪtaanɛ nɛ́sɛ mɛ́. ((Bee wíɛ́ ɪ nɛ́ tɛ kuorí, dóé, arí píŋ a kaá mʊ́ wuu. Amɪɪ!))’

14Rɪíwa níí héíwa náŋa wízɔké suúri, í Ana Wɪɪsɛ ná há mɪŋ bána nyúú má sí héíwa wízɔké suúri.

15Amá rɪíwa nɛ́ wííwa náŋa wízɔké suúrí hé, í Ana Wɪɪsɛ má wííwa wízɔké suúrí hé.

16"Rɪíwa vɔ́wɛ́ nʊɔ, í sííwa síɛ́ káá zɔkɛ, anɛ nʊŋmɔ́ŋyɔ́ɔ́wa háá a ɛ́. Ɓaá káŋwɔ́ síɛ́ wuu bírsɛ, a makɛ rí nɪɛ zɪŋ rí ɓa vɔ́sɛ́ nʊʊsɛ. Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, ɓa túme wuu ní ɛ́.

17Amá ɪ é, rɪɪ vɔ́wí nʊɔ, ɪ púŋsí síɛ́, a cáásí nyúú wérí,

18a makɛ rí nɪɛ sí zímʊ́ ríí vɔ́wí nʊɔ, amá ɪ Ana Wɪɪsɛ ná há mɪŋ dɪféŋsi aá ná wíféŋse, ʊ sí túmí.

19"Í sí ɓɪɛ jáá bil dúníé né mí rɛɛ́, rí mʊkra rí fɪɪlɔ́ zʊ ríwɔ́ zɔkɛ, ɛ́ rá má rí gaara gíri boro ká ga.

20Amá í ja ɓɪɛ bil Wɪɪsɛ rí, ráŋ ná mʊkra rí fɪɪlɔ́ há wʊ́ɔ́ wuó zɔkɛ, ká gaara má wɪ boro wuo gíri káá ga.

21Bee wíɛ́ ɪ ɓɪɛ há mɪŋ ráŋ ná, ɪ sabɪɪna má mɪŋ ráŋ nɛ́.

22"Síɛ́ nɛ́ ká tɛŋ caanɔ́. Rɪɪ síɛ́ nɛ́ weré, ɪ tɛŋ wuu dé a pʊmmɔ nɛ́.

23Amá rɪɪ síɛ́ nɛ́ wɪ weri, ɪ tɛŋ wuu dé mɪŋ bíno mí ní. Ɛ́ wíɛ́, rɪ pʊmmɔ ná há míní mɛ́ nɛ́ bírmɛ́ bíno, vʊ́ dé cáásí a tim ní.

24"Nɛ́ŋ wuu wɪ nyúútínáwa bɛllɛ mɛ́ wuo ɓarɛ aá tʊŋ. Ʊ sí bɛ́rɛ nɔ́ŋɔ, ká cólli nɔ́ŋɔ; ʊ sí tʊŋ wérí pá nɔ́ŋɔ, ká lɔ́rɛ nɔ́ŋɔ. Í wɪ wuo ɓarɛ tʊŋ aá pá Wɪɪsɛ rí meéwí.

25"Ɛ́ nɛ́ tɛ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, í sí ló rí ɓɪdííli ná í háá á rííwa dí hiẽsi wíɛ́ wíwálmíwa, a sí ló rííwa tɛŋ gɛnnɛ má wíɛ́ wíwálmíwa. Hiẽsó wíɛ́ haakɛ ɓɪdííli. Tɛŋ má wíɛ́ haakɛ gɛrɔ.

26Í bel diíwiisi háá fil bána rí, ɓa wɪ ɔ́ŋ wúú du, ɓa wɪ ɔ́ŋ wúú kʊsɛ, ɓa sɪɛ́ báá wɪ ɔ́ŋ wuu máá tʊɔlɛ vʊ́ʊ́ra mɛ́, ká í Ana Wɪɪsɛ há mɪŋ bána nyúú dídíésíwɔ́. Í sɪɛ́ wɪ diíwiisi kɛ naasí ɛrɛ́?

27Í sɪerʊ orí rí ha wálmʊ́ tɪɪ ɛ́, a tʊ́kʊ́ hiẽsó tápʊ́l balá má tɪɪ?

28"Ká beé rí sɪɛ́ tɛ í wíwálmíwa tɪɪ gɛrɔ wíɛ́? Í bel nyɔ́fɪɪla háá lɛ ɛ́ a puri; ɓa waá tʊŋ, ɓa wɪ pɛ́nɛ máá sɔ;

29ŋ sɪɛ́ bʊ́lɔ́ aá pɛ́íwa, kuóro Salomoŋ má tɪɪ rírʊ́ kuóɓɪɛ ná wuu, ʊ gɛrɔ wér wɪ nyɔ́fíl wuu péré.

30Rɪ Wɪɪsɛ nɛ́ sɪɛ́ ɔ́sɛ́ nyɔ́ɔ́ há mɪŋ gɪr mɛ́ nyɛ, ká nyɔ́ɔ́ wɪ gɪr míí dáánɛ ká ɓaá nyɪkɛ, í má rí nɛ́ sɪɛ́ báá rí Wɪɪsɛ sí ɛ́ á? Í wɪ nyɔ́ɔ́ kɛ? Í yardá múró.

31Ɛ́ wíɛ́, í sííwa tɪɪ wálmʊ́ ríí bʊlɛ́: 'Áá ráá dí beé? Áá ráá nyɔ beé? Áá ráá su beé?’

© 1999, The Bible League.

32Bee wíɛ́ nɪɛ ná há wɪ Wɪsɛ ɛ̃, ɓa níí ja onni nyáŋ wuu. Amá í Ana Wɪsɛ há mɪŋ bána nyúú, ʋ íɔ́ rííwaá jɔ́wɔ́ rɛ́.

33Ɛ́ wíɛ́, í cúŋ Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná arí Wɪsɛ tékétéké jɛɛ mɛ́ nɛ́ kɛ́rɛ́, ká onni ná í háá jɛɛ́, Wɪsɛ sí pɛ́íwa.

34Í sí ló rí cíé wíɛ́ wíwálmíwa, bee wíɛ́ cíé bɪná lɛ cíé tɪ nɛ́. Kál wuu má ríríʋ́ wɪla mʋɔsɔ nɛ́.

Matie 7

1"Í sí nɪɛ saríya dí, a makɛ rí Wɪsɛ má sííwa saríya dí.

2Bee wíɛ́ ɛ́ ná í háá dí nɪɛ saríya, Wɪsɛ máá dííwa saríya ɛ́ nɛ́. Oŋ"máŋsɛ ná í há píé máŋsɛ aá pá nɪɛ, Wɪsɛ máá pi ɛ́ omo tɪ níí máŋsí pɛ́íwa.

3"Ɛ́rɛ́ rɛ́ ɪ sí wólli bel ná mɔ́wie ɪ nɔ́ŋɔ síí mɛ́, ká dol míní tɪ síí mɛ́ ká ɪ wʋ́ʋ́ ná?

4Ɛ́rɛ́ rɛ́ ɪ sí wólli bʋ́lí maábinɔ́ŋɔ rí bʋlɛ́: 'Ná mɔ́wie ní ɪ síí mɛ́, lóŋ kaa lísɛ tá,' ká dol míní tɪ síí mɛ́?

5I ká nɪbínʋŋmɔ́ŋyɔ́ɔ́, la síɛ́ lísɛ dol ná há míní síí mɛ́ kɛ́rɛ́, a makɛ ríí síɛ́ níná ráŋ wɛ́rí, ríí wóllí maábinɔ́ŋɔ síí mɔ́wie kaa lísɛ.

6"Í sí Wɪsɛ ɓɪɛ píí pá nɪɛ ná há nɪhɩ̃́ vásɛ, ríwɔ́ háá mɪl bírɛ dʋ́síwa. Í sííwa oŋwere má píí bil nɪɛ ná há nɪhɩ̃́ keru síɛ́, ríwɔ́ háá mɪl nʋɔsɛ.

7"Í sʋl, Wɪsɛ sí pɛ́íwa; í ja, í sí ná; í ŋmɔwɛ boro mí, ɓa sí wúri pɛ́íwa.

8Bee wíɛ́ nɛrɔ ná wuu háá sʋlɛ́, Wɪsɛ sí pɛ́í; ɪ ná háá jɛɛ́, ɪ sí ná; ká, ɪ ná má háá ŋmɔwɛ boro mí, ɓa sí wúri pɛ́í.

9"Í sɪɛrʋ orí rí, rʋ́ʋ́ bio sʋl dɪpɛ́ŋ rʋ́ʋ́ saŋ pi dɔ́wí pɔ́ʋ́?

10Ɛ́ rá má rʋʋ bio ní sʋ́l náŋwʋlí, ʋ sí saŋ pi dʋŋ pɔ́ʋ́?

11Í sɪɛ́ há ká nɪbɔ́má ká zɪŋ oŋwere pii pɛ́íwa bɛlɛ, í zɪŋ rííwa Ana Wɪsɛ ná há mɪŋ bána nyúú, ʋ waá sáŋ vɔŋ oŋwere ná nɪɛ háá sʋ́lʋ́ rí.

12Wíɛ́ ná wuu í há có rɪ nɪɛ ɔ́ɔ́ pɛ́íwa, í má ɔ́wɔ́ pá nɪɛ; Wɪsɛ kíŋse kɛnɔ rí Wɪsɛ wílaabʋlla kɛnnɛ nɛ́ mákɛ́ ɛ́.

13"Í tɪŋ dánnʋfíkíkɛ́ zʋ. Bee wíɛ́ dánnʋjɛlɔ arí ŋméŋjɛlɔ, ɓa dɪtenní, zɔ́krʋ ɓɪzeno ní; ká nɪɛ káŋ aá tíŋwɔ́.

14Amá dánnʋfíkíkɛ́ arí ŋméŋcʋ́mʋ́mʋ́, ɓa dɪtenní ní ká mɪsɛ ná há waá tenni dɪhɩ̃́; ká nɪɛ mʋɔ́ níí túkwó mí.

15"Í káníwa tɪ arí nyɛtɪna ná há sí ɓa ká Wɪsɛ wílaabʋ́llá. Ɓa sí kóíwa rí anɛ pieŋse, amá ɓa sɪɛnnɛ é dé nɛ kaadíhuorúwa nɛ́.

16Í sí tíŋwɔ́ wí"állɛ mɛ́ a zíŋwɔ́. Ɓa wɪ éllɛ́wá ɓɔ́rɛ sɔɔ nyúú, a wɪ piro máá ɓɔ́rɛ saamɔ nyúú.

© 1999, The Bible League.

17Tuwero é wuu, ʋʊ́ nɔŋ nɔŋwere ní; ká tubɔmɔ máá nɔŋ nɔŋbɔma.

18Tuwero wɪ nɔŋbɔma wuó nɔŋ; tubɔmɔ má wɪ nɔŋwere wuó nɔŋ.

19Tuu ná wuu há wɪ nɔŋweré nɔŋ, ɓaá ɓá coki ní, a pii yoo hé níŋ mí.

20Ɛ́ wíɛ́, nyɛtɪna ná há sí ɓa ká Wɪsɛ wílaabʊ́llá, í sí tíŋwɔ́ wí"állɛ mɛ́ a zíŋwɔ́.

21"Nɪɛ ná wuu háá yíríŋ, 'Nyuutɪna, Nyuutɪna!' Ɓa wuu ra waá a ríwɔ́ zʊ Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná sɪɛrʊ, amá ɓa ná háá tʊ́míŋ Ana Wɪsɛ ná há mɪŋ bána nyúú cólle, ɓa dʊŋɔ níí zʊ ráŋ.

22Wɪsɛ saríya kal díí, nɪɛ ɓɪkana sí bʊ́líŋ rí bʊlɛ́: 'Nyuutɪna, Nyuutɪna! Á lá Wɪsɛ nʊɔ wíɛ́ bʊl ɪ yɪr mɛ́, á kírí kaŋtɔmɔ ɓa lɛ nɪɛ mɛ́ ɪ yɪr mɛ́, á á wínyáŋsɛ ɓɪkana ɪ yɪr mɛ́.'

23Ɛ́ nɛ́ sɪɛ́ ríŋ bʊl pɔ́wɔ́ nyaamí bʊlɛ́: 'Ɔ wííwa ɛ̃ má wuu; í tuu líŋ laka, í nɪɛ ná háá tʊŋ bɔ́ŋbɔ́ŋ.'

24"Ɛ́ wíɛ́, nɛrɔ ná wuu há zési wíɛ́ nyáŋ ŋ há bʊ́lɛ́, aá tíŋwɔ́, tína nɪhɩ̃́ wízɪnnɔ há sɔ́ʊ́ jaa bʊ́í nyúú ní.

25Ɛ́ nɛ́ duóŋ ko, nyii gíri, polnaasɛ sú a lɪɪ waalɛ dɪhɩ̃́ wuu, poo lú arí dóé a cí jaa ná mɛ́, ká ʊ wɪ yɛ́rkɛ́, bee wíɛ́ ɓa bílú mʊ́l bʊ́í daha nɛ́.

26Amá nɛrɔ ná wuu há zési wíɛ́ nyáŋ ŋ há bʊ́lɛ́, ká wʊ́ɔ́ tɪŋ, tína nɪhɩ̃́ nɪcʊʊlɛ́ há sɔ́ʊ́ jaa hɪɛl daha nɛ́.

27Ɛ́ nɛ́ duóŋ ko, nyii gíri, polnaasɛ sú a lɪɪ waalɛ dɪhɩ̃́ wuu, poo lú arí dóé a cí jaa ná mɛ́, ʊ yɛ́rkɛ bʊ́kébʊ́ké."

28Zeezi há bʊ́l ɛ́ wíɛ́ ko tenni, ʊ karmɛ́ ná vɔ́kɛ́ nɪkaŋdɔ́ɔ́ ná kíŋkáŋ.

29Bee wíɛ́ ʊ karmɛ́ rí Wɪsɛ kɛŋzɪnna ná to balá; ʊ́ʊ́ kármʊ́ rí tíŋ ní.

Matie 8

1Zeezi há lɛ́ paalɔ ná nyúú tuwi, nɪɛ ɓɪkana tíŋʊ́ mɛ́.

2Ɛ́ nɛ́ dayalmɔ oro tuu peri Zeezi, a ɓírmʊ́ síɛ́ ká bʊlɛ́: "Karmɪ"ana, rɪɪ nɛ́ có, ɪ wóŋ aá dʊ́óri ríŋ zʊ nɪɛ sɪɛrʊ."

3Ɛ́ nɛ́ Zeezi lísʊ́ nɛ́sɛ a tíkʊ́ mɛ́ ká bʊlɛ́: "Ɔ có ɛ́ rɛ́, dʊ́óri a zʊ nɪɛ sɪɛrʊ." Mʊ́l ná tɪɪ tɪɪ mɛ́, rɪ dayálmʊ ná lɛ́ báálɔ ná tɛŋ mɛ́.

4Ká Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Pɔ́ ríí sí bʊ́l pá nɛ́ŋ wuu. Amá kání tɪɪ mʊ́ cáánɛ Wɪsɛ vʊk"ɔɔsɔ, ká ɔsɛ dayálmʊ dʊ́óre vʊk ná Moyizi há mákɛ́ ɓaá ɔsɛ, rí nɪɛ wuu zɪŋ ríí dʊ́óró."

5Tɛ́ŋ ná mɛ́ Zeezi há mʊ́ɛ́ aá zʊ Kapɛrnayimi, Romi tínáwa sóójiwa zɔlɔ nɔhɔ̃́ oro túó peri Zeezi a sʊ́lʊ́ bʊlɛ́:

6"Nyuutɪna, ŋ tʊtʊnnɔ nɛ́ pí jaa mɛ́. Ʊ gbɛ́rkɔ́ nɛ́, a de caasɛ aá ná wɪla wɛ́rí."

7Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Ɔ sí mʊ́ dʊ́órʊ́."

© 1999, The Bible League.

8Amá sóójiwa zɔlɔ nɔhɔ̃ ná sɛ́: "Nyuutɪna, ŋ wɪ mɔhɛ̃ ríí zúŋ jaa sɪɛrʋ, amá ɪ é ha de wúrí nʋɔ dʋŋɔ bʋl wíí, ŋ tʋtʋnnɔ ná sí dúóri.

9Bee wíɛ́ ŋ tɪɪ kéŋ sídííre rí, ká sóójiwa mínɪ́ŋ har aá tíŋɪ́ŋ sɛ́. Rɪŋ nɛ́ sɛ́ oro mʋ́, ʋʋ́ mʋ́ nɛ́; rɪŋ nɛ́ sɪɛ́ báá sɛ́ oro ko má, ʋʋ́ kó ní; rɪŋ sɛ́ ríŋ tʋtʋnnɔ a nyɛ, ʋʋ́ á nɛ́."

10Zeezi há nɛ́ ɛ́ wíɛ́ ko tenni, ɓa dé vɔ́kʋ́ nɛ́. Ɛ́ nɛ́ ʋ bʋl nɪɛ ná há tíŋʋ́ mɛ́ rí bʋlɛ́: "Taŋá nɛ́ ŋ bʋl aá pɛ́íwa, ŋ ha wɪ yardá né duo néé ná, lzɪrayɛl duo nɪɛ má tɪɪ sɪɛrʋ.

11Ɔ sɪɛ́ bʋ́lɔ́ aá pɛ́íwa, nɪɛ ɓɪkana sí lɛ tɔ́ɔ́ mʋ́bʋɔ rí tɔ́ɔ́ nyʋ́ʋ́ rí a ko, ríwɔ́ rí Abɪrahaŋ rí lzakɛ arí Zakɔbɛ hé náŋá mɛ́ dí ɓɪɛ, Wɪɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná sɪɛrʋ.

12Amá nɪɛ ná fa há mɔhɛ̃ ríwɔ́ tíllɛ kuótɔ́ɔ́ ná, ɓa sí yówó tá har rí, bíno sɪɛrʋ; ráŋ ná ɓa há sí wi, a dʋŋ nɛ́sɛ aá mísɛ."

13Ká Zeezi sɪɛ́ bʋl sóójiwa zɔlɔ nɔhɔ̃ ná rí bʋlɛ́: "Mʋ́mʋ́ jaa; ɪ há á yardá aá ja wíí ná, ʋ sí ɔsɛ." Mʋ́l ná mɛ́, rɪ sóójiwa zɔlɔ nɔhɔ̃ tʋtʋnnɔ ná dúóró.

14Ʊ har rí mɛ́, Zeezi mʋ́ Pɪɛrɛ jaa. Ʊ mʋ́ɔ́, rɪ Pɪɛrɛ hɪɪlɪmaá tɛŋ lʋ́mɔ́ ʋ pɛ́.

15Ɛ́ nɛ́ Zeezi tíkʋ́ nɛ́sɛ mɛ́, tɛŋlʋmɛ ná tenni, ká ʋ isi a ɓɪdííle pɔ́ʋ́ ʋ dí.

16Gbaanɛ há gbáánɛ́, ɓa kéŋ kaŋtɔmɔ nɪzínɛ ɓɪkana ko Zeezi rí, ʋ tíŋʋ́ nʋɔ wíbʋlɛ mɛ́, a kiri kaŋtɔmɔ ná ɓa lɛ nɪɛ ná mɛ́, a dúóri pʋɔllɛ má wuu.

17Ɛ́ há tʋ́mɛ́, Wɪɪsɛ wílaabʋllɔ Ezayi fa há bʋ́lʋ́ ná nʋɔ súó; ʋ fa sɛ́: "Ʊ nɛ́ cíkrá dɪwɪɪla wuu cíínʋ́ tɪɪ, a dúórírá tɛŋ dɪkɔŋsa."

18Zeezi há néé rɪ nɪɛ ɓɪkana kúó kílʋ́, ɛ́ nɛ́ ʋ bʋ́lʋ́ karmɪbɛlɛ mɛ́, ríwɔ́ a ríwɔ́ kuosi daarɛ mʋʋ cɔɔ nɔ́ŋɔ.

19Ɛ́ nɛ́ Wɪɪsɛ kɛŋzɪnnɔ oro tuu pérʋ́ a bʋlɛ́: "Karmɪ"ana, ŋ sí tíŋí mɛ́ a mʋ́í háá mʋ́ ráŋ ná wuu."

20Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʋl pɔ́ʋ́ bʋlɛ́: "Kílowa kéŋ bʋɔnnɛ aá zʋ, diíwiisi má ka dallɛ aá zʋ; amá Nɪbiino Bio, ʋ wɪ dɪpífɪɛlí kené."

21Nɪɛ ná há tíŋ Zeezi mí, ɓa sɪɛrʋ nɔ́ŋɔ má bʋ́lʋ́ rí bʋlɛ́: "Nyuutɪna, lo ríŋ mʋ́ húŋ áná kɛ́rɛ́."

22Amá Zeezi bʋ́lɔ́ pɔ́ʋ́ bʋlɛ́: "Tíŋɪ́ŋ mɛ́, ká lo rí sʋsɛ húwó sʋsɛ."

23Ɛ́ nɛ́ Zeezi zʋ nyiidaborwie sɪɛrʋ, ʋ karmɪbɛlɛ má tɪŋ zʋ, ɓa kuosi aá va.

24Naasí balá, rɪ pozeno dé isi mʋʋ ná daha a ka nyii híkli aá tɔ́ nyiidaborwie ná mɛ́; ká Zeezi é pí dóŋ.

25Ɛ́ nɛ́ ʋ karmɪbɛlɛ tuu pérʋ́, a íllʋ́ bʋlɛ́: "Nyuutɪna, fárá búŋse! Áá ráá sʋsɛ nɛ́!"

26Ɛ́ nɛ́ Zeezi bɔ́síwɔ́ bʋlɛ́: "Beé rí tɛ héwíŋ kániwa mɔ nyɛ? Í yardá ɓɪɛ́na múúró." Ká sɪɛ́ isi a bɛsɛ pozeno ná rí mʋʋ ná mɛ́, ɓa wuu pɔrɛ cím.

27Ʊ de máánʋ́ karmɪbɛlɛ ná nʋʋsɛ wérí, ɓa gɪrɛ aá bʋl náŋá rí bʋlɛ́: "Nɪbíbeéduó má rí nyɛ, poo rí mʋʋ má tɪɪ saŋ, aá ɔ́ʋ́ ná ʋ há sɛ́?"

© 1999, The Bible League.

28Zeezi há múɛ́ kéri mʊʊ ná cɔɔ nɔ́ŋɔ Gadara dɪtúllɛ, báála bɛllɛ lɛ́ lɛlbulli dɪhḩ a ko cému. Kaŋtɔmɔ nɛ́ zíŋwɔ́, ɓa pii nyáásɛ, nɛ́ŋ wuu báá wɪ ɛ́ ŋmɛ́nɔ kɔwɛ aá tɪŋ.

29Ɓa há ná Zeezi ɛ́, ɓa de ŋmɔwɛ búŋse bʊlɛ́: "Wɪsɛ Bio Zeezi, beé rí ɪ jíja ríí pii tʊ́ŋrá mɛ́? Tɛ́ŋ ha há wɪ péré, ká ɪ ko rɛɛ́ ríí kɛ́rírá mɛ́?"

30Rɪ keru ɓɪkana má fa mɪŋ síɛ́rí aá dí.

31Ɛ́ nɛ́ kaŋtɔmɔ ná jɛnnɛ Zeezi bʊlɛ́: "Rɪɪ níí já ríí kírírá, ɪ lo ráá mʊ́ zʊ keru nyáŋ."

32Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Í lɛ!" Ɓa de lɛ báála ná mɛ́ a mʊ́ zʊ keru ná, ɓa de giŋ lɛ nyúú rí wulli tuwi ɓallɛ mʊʊ sɪɛrʊ, a nyɔ nyii sʊsɛ.

33Nɪɛ ná fa háá nʊɔlɛ keru ná de pusi fá zʊ tɔ́ɔ́ sɪɛrʊ, a cesi wíɛ́ ná wuu, a máŋsɛ tʊtʊmí ná há tʊ́ŋ báála ná bɛllɛ kaŋtɔmɔ fa há zíné mɛ́.

34Ɛ́ nɛ́ tɔ́ɔ́ ná nɪɛ wuu lɪɪ mʊ́ ríwɔ́ ná Zeezi. Ɓa há nóú, ɓa sʊ́lʊ́ rʊ́ʊ́ líwɔ́ tíé mí.

Matie 9

1Ɛ́ nɛ́ Zeezi isi zʊ nyiidaborwie, a bɪrkuosi mʊʊ ná daarɛ, a mʊ́ʊ́ tɔ́ɔ́.

2Ɓa pi gbɛrkɔ há pí gegeló sɪɛrʊ a kaa kóú rí. Zeezi há ná ɛ́ nɪɛ rɪ ɓa ɔ́ʊ́ yardá, ɛ́ nɛ́ ʊ bʊl gbɛrkɔ ná mɛ́ bʊlɛ́: "Ɔ naŋnɔ́ŋɔ, dí nyamma, ɪ wízɔkɛ́ suúri hóó."

3Ɛ́ nɛ́ Wɪsɛ kɛŋzɪnna bamma fa há mɪŋ ráŋ, kaa ké bɪɪnɛ aá bʊl náŋá rí bʊlɛ́: "Báálɔ nɛ́ tʊksɛ Wɪsɛ rɛ́."

4Zeezi sɪɛ́ fa ḩwɔ́ sabɪɪna, ɛ́ nɛ́ ʊ bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Beé rí tɛ í sabɪŋsɛ lɔrɛ nyɛ?

5Ɔ há sʊ́ʊ́ wízɔkɛ́ suúri hóó, ɛ́ rá má ŋ há sʊ́ʊ́ isi va, orí bʊlɛ́ rɛ́ ká mɔlɛ́?

6Ɛ́ wíɛ́, ŋŋ́ já rííwa zɪŋ, rí Nɪbiino Bio kéŋ tíŋ tíé nyúú rɛɛ́, aá hé nɪbííne há á wíɛ́ ná zɔkɛ Wɪsɛ mɛ́ suúri." Ká sɪɛ́ bʊl gbɛrkɔ ná rí bʊlɛ́: "Ɔ nɛ́ sɛ́, isi píí gegeló mʊ́mʊ́ jaá."

7Gbɛrkɔ ná ɓɪɛ́na de isi aá mʊ́ jaá.

8Nɪkana ná há ná ɛ́, héwíŋ kéŋwó, ɓaá bɪ Wɪsɛ mɛ́, ʊ há pí tíŋ né duo pá nɪbííne.

9Zeezi há lɛ́ ráŋ a mʊ́ síɛ́rí, ʊ ná loŋpolaarɔ oro ɓaá yírɛ Matie, rʊʊ kénú tʊtʊmɛ́ dɪhḩ. Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Isi tíŋíŋ mɛ́." Matie ɓɪɛ́na isi a tíŋʊ́ mɛ́.

10Zeezi ríʊ́ʊ́ karmɪbɛlɛ sɪɛ́ mʊ́ zʊ Matie jaa aá dí ɓɪɛ. Loŋpolaara ɓɪkana arí wíbɔŋ"aara má mɪŋ ráŋ, ɓa wuu dídí.

11Farɪzɪẽwa sɪɛ́ há ná ɛ́, ɛ́ nɛ́ ɓa bɔsɛ Zeezi karmɪbɛlɛ bʊlɛ́: "Beé rí tɛ í karmɪ"áná rí loŋpolaara arí wíbɔŋ"aara dídí ɓɪɛ?"

12Zeezi níwɔ́ wíbʊlí ná a bʊlɛ́: "Nɪɛ ná tɛŋ há fíɛ́ló ra wɪ dɔ́ktá ja, nɪpʊɔllɛ níí jɔ́ʊ́.

13Í mʊ́ bel Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ, a ná wíí né ɓa há pʊ́ŋsɛ́ mʊ́bʊɔ; Wɪsɛ sɛ́: 'Ɔŋ́ já rííwa a nɪwere ní, ŋ wɪ pʊsɛ ná í há ɓʊ́ʊ́sɛ́ aá páŋ níí ja.' Bee wíɛ́ ŋ wɪ kúé ríŋ yírɛ wíwer"áárá, wíbɔŋ"aara né ŋ ko ríŋ yírɛ."

© 1999, The Bible League.

14Ɛ́ nɛ́ Zaŋ Batiisi karmıbɛlɛ tuu peri Zeezi a bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "Beé rí tɛ á ɛ́ rí Farızıẽwa vʊ́vɔsɛ nʊʊsɛ, ká ı ɛ́ karmıbɛlɛ wʊ́ɔ́ nʊʊsí vɔsɛ?"

15Ɛ́ nɛ́ Zeezi sʊ́ɔ́lɛ pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Rı nɛ́ŋ rí jɔ́ʊ́ háfɛlɔ kaa ko, rʊ́ʊ́ naŋnɔ́ŋsɛ ko ríwɔ́ dí hájaasɛ cana, ɓa sí wólli ko vɔsɛ nʊʊsɛ kaa ké? Aí! Amá tɔ́ɔ́ nɔ́ŋɔ sí ko pʊl, ríwɔ́ ka háfɛlɔ bála ná col ká tɔ́wɔ́; ɛ́ mɛ́ nɛ́ ríwɔ́ wólli nʊʊsɛ vɔsɛ.

16"Nɛ́ŋ wuu waá sáŋ pi pɛ́ŋfɛlɔ ríí tɔ́ gɛbınɛ́ gbel. Rıı á ɛ́, pɛ́ŋfɛlɔ ná sí jɛ́llɛ gɛbınɛ́ ná gbel.

17Ɓa wı dıvɛ́ŋfɛlɛ má píé aá hé pubınɛ́wa sıɛrʊ. Rıı á ɛ́, dıvɛ́ŋ ná á rí pure ná yɛ́nnɛ nɛ́, ká rí dıvɛ́ŋ ná bísɛ, rí pure má tá yɔ́ɔ́. Ɛ́ wíɛ́ ɓaá pi dıvɛ́ŋfɛlɛ hé pufɛlɛ mɛ́ nɛ́. Ɛ́ ɛ́, dıvɛ́ŋ ná rí pure ná wuu sí cɛ́."

18Zeezi fa háá bʊl wíɛ́ ɛ́, Zuwifiwa nɔhɔ̃́ oro kóú rí, a ɓírmú síɛ́ ká bʊlɛ́: "Ɔ toló ní dé sʊwɛ mʊ́l néé mí; ko, a píí nɛ́sɛ tíkʊ́ mɛ́ rʊ́ʊ́ isi."

19Ɛ́ nɛ́ Zeezi isi tíŋʊ́ mɛ́, ʊ ríríʊ́ karmıbɛlɛ.

20Háálɔ oro má fa mıŋ ráŋ a a pʊɔlá, ʊ cɛ́l bíbísɛ, bıŋsɛ fí rí bɛllɛ ká waá toki, ʊ má tíŋwɔ́ mɛ́, a sıɛ́ tuu peri Zeezi har rí, a tíkʊ́ gɛrɔ nʊɔ mɛ́.

21Ʊ sabıuna nɛ́ ká: "Rıŋ fa dé wóllú gɛrɔ mɛ́ tıkɛ rɛ́, ŋ sí dúóri."

22Zeezi bírɔ́, rʊʊ nɛ́; ɛ́ nɛ́ ʊ bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Háálɔ, dí nyamma, ı há láŋ dí ní dúórí." Mʊ́l ná tıı tıı mɛ́, rı háálɔ ná dúóró.

23Zeezi há mʊ́ɛ́ zʊ Zuwifiwa nɔhɔ̃́ ná jaa, ʊ ná gɔkɛ́ arí nıɛ ɓıkana, rı ɓa ŋmáárɔ́ yʊ́ɔ́sɛ sú dıhɩ̃́ wuu.

24Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Í tuu lɛ, tolwie ná wı sʊ́wɛ́, ʊ taŋa pí dóŋ ní." Ɛ́ nɛ́ nıɛ ná de cícermi Zeezi mí.

25Nıɛ ná wuu sıɛ́ lɛ ká Zeezi zʊ, a ka tolwie ná nɛ́sɛ mɛ́, ʊ de isi.

26Ɓa bʊ́lʊ́ wíɛ́ la ráŋ kílo wuu.

27Zeezi há lɛ́ ráŋ aá col, nyʊmma bɛllɛ tíŋʊ́ mɛ́ aá cáási bʊlɛ́: "Davidi Bio, fárá susu!"

28Zeezi mʊ́ zʊ jaa, ɓa tuu pérú. Ɛ́ nɛ́ Zeezi bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́: "Í á yardá rıŋ wo ɛ́ aá a?" Ɛ́ nɛ́ ɓa sɛ́: "Óó! Nyuutına, á á yardá."

29Ɛ́ nɛ́ Zeezi tíkwɔ́ sísɛ mɛ́ ká bʊlɛ́: "Í há á yardá rı wíí ná wʊ́ʊ́ló aá a, rí ɛ́ tʊŋ."

30Ɓa sísɛ ná de wúnni. Zeezi sıɛ́ bʊl pɔ́wɔ́ rí sífıɛma bʊlɛ́: "Í pɔ́ rííwa sí bʊ́l pá nɛ́ŋ wuu."

31Amá ɓa há dé mıŋ lıı mɛ́, ɓa bʊ́l Zeezi wíɛ́ sú tɔ́ɔ́ wuu.

32Tɛ́ŋ ná mɛ́ nyʊmma ná háá lıɛ́, ɓa kɛ́ŋ bʊ́ʊ́lɔ oro ko Zeezi rí; kaŋtɔŋ nɛ́ zínʊ́ a kánʊ́ neŋdulí bírɛ, ʊ báá wı wíɛ́ wuó bʊl.

33Ɛ́ nɛ́ Zeezi kiri kaŋtɔŋ ná ʊ lɛ, ká bʊ́ʊ́lɔ ná bʊ́bʊl wíɛ́. Ʊ de maanɛ nıkana ná nʊʊsɛ, ɓa sɛ́: "Á ha wı wíí né duo néé ná lzırayɛl tíé mí."

© 1999, The Bible League.

34Ká Farɪzɪɛ̃wa sɛ́: "Kaŋtɔmɔ kuóro tíŋ ní ʊ kaá kiri kaŋtɔmɔ."

35Zeezi gʊ́ɔ́rɛ́ tɔ́zeŋsi rí tɔ́wɪɛla wuu, aá karmɛ nɪɛ Zuwifiwa cémejɪsɛ mɛ́, aá bʊl Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ Labaarɪwero ná wíɛ́, káá dúóri dɪwɪla ríwɔ́ dúó wuu arí tɛŋ dɪkɔŋsa wuu.

36Zeezi sɪɛ́ há ná nɪkaŋdɔ́ɔ́ ná, ɓa susu kenú kíŋkáŋ, bee wíɛ́ nɪɛ ná fa yáálɔ́ a wuu yʊɔrɛ, anɛ pieŋse há wɪ nʊ́nʊɔlɔ kené.

37Ɛ́ né tɛ Zeezi sɪɛ́ bʊ́lʊ́ karmɪbɛlɛ rí bʊlɛ́: "Ɓɪɛ kánɔ́ baka mɛ́ aá ja kʊsɛ́, ká tʊtʊnna wɪ kaŋ.

38Ɛ́ wíɛ́, í sʊl baka tína rʊ́ʊ́ hé tʊtʊnna ʊ baka ná mɛ́ ríwɔ́ kʊsɛ."

Matie 10

1Ká Zeezi sɪɛ́ yírʊ́ karmɪbɛlɛ fí rí bɛllɛ, a nyʊ́ɔ́síwɔ́ ríwɔ́ ka tíŋ, aá kiri kaŋtɔmɔ nɪɛ mɛ́, káá dúóri pʊɔllɛ ríwɔ́ duó wuu arí nɪɛ tɛŋ dɪkɔŋsa wuu.

2Ná Zeezi nɪtʊmɛ́ ná fí rí bɛllɛ yɪra: dʊ́ŋdʊ́ʊ̃́ nɛrɔ, Sɪmɔŋ ná ɓa háá yírɛ Pɪɛrɛ rírʊ́ maábio Aŋdɪrɪ, Zebede bɛlɛ Zakɛ rírʊ́ maábio Zaŋ,

3Filipi rí Bartelemi; Toma rí loŋpolaarɔ Matie; Alfe bio Zakɛ rí Tade;

4Kajáŋtɪunɔ Sɪmɔŋ rí Zɪdaasɛ há lɛ́ Isikariyo, Zeezi kaapáárɔ.

5Nɪɛ ná fí rí bɛllɛ Zeezi há pɔ́wɔ́ líŋsi ká tʊ́ŋwɔ́ né ɛ́. Ná líŋsi ná ʊ há pɔ́wɔ́: "Í sí nɪɛ ná há to Zuwifiwa dɪhɪ̃́ mʊ́, a sí Samari dɪtílle tɔ́nɛ má mʊ́.

6Amá í mʊ́ lzɪrayɛl nɪɛ rí né; ɓa dé nɛ peyʊ́ksɛ né.

7Rɪíwa lɛ́ ŋméno, í bʊl pá nɪɛ, rí Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná pérí tɛ́sɪí.

8Í dúóri pʊɔllɛ, a ílli sʊsɛ, a dúóri dayalma, a kiri kaŋtɔmɔ ríwɔ́ lɛ nɪɛ mɛ́. Í lá yɔ́ɔ́ né, í má pá yɔ́ɔ́.

9Í sí salmɛ meéwíé rí wárɛ meéwíé arí hɔfɪɛmɔ meéwíé páá héíwa gɛzʊ́sɛ mɛ́.

10Í sí lɔkɔ́ píí lɛ ŋméno, a sí gɛnnɛ bɛllɛ pá, a sí natɔɔsɛ pá, a sí deŋtuke má pí; tʊtʊnnɔ mɔhɔ̃́ rʊ́ʊ́ nóú nʊɔ ɓɪdíili.

11"Rɪíwa mʊ́ɔ́ peri, rɪ tɔ́zéní, rɪ tɔ́wíé, í zʊ ɛ́ tɔ́ɔ́ sɪɛrʊ, a bɔsɛ ja nɛrɔ ná háá sáŋ léíwa, a kénú dɪhɪ̃́ a kaá jɛ́íwa tápʊl colí.

12Rɪíwa mʊ́ɔ́ rííwa zʊ jaa, í cʊɔlɛ jaa tínáwa bʊlɛ́: 'Rí Wɪsɛ pá jaa né tɛŋfíél!'

13Rɪ jaa tínáwa né sáŋɛ́ léíwa, í tɛŋfíél cʊɔla ná sí pérwó. Amá rɪ ɓa né vɛ́íwa, í tɛŋfíél cʊɔla ná bírkóíwa né.

14Rɪíwa zʊ́ jaa, ɛ́ rá má tɔ́ɔ́, ríwɔ́ vɛ́íwa, a wííwa wíbʊlɛ́ má zésé, í lɛ ká ɓósíwa naasɛ kuŋkulo tá ráŋ, ríwɔ́ zɪŋ rí ɓa wɪ wérí ɛ́ɛ́.

15Taŋá né ŋ bʊl aá pɛ́íwa, kal ná Wɪsɛ háá á rʊ́ʊ́ dí saríya, ʊ sí bɛŋsɛ ɛ́ tɔ́ɔ́ nɪɛ a kíllɛ Sodomi rí Gɔmɔɔrɛ nɪɛ.

© 1999, The Bible League.

16"Í ná, í nɪhḟ pieŋse ní, ŋ tʊŋ kaadíhuorúwa sɪerʊ. Í sɪé zímíwa tɪ kané anɛ dʊma, a a nɪpɔré anɛ kuókúsɛ.

17Í káníwa tɪ rí nɪɛ. Ɓa sí késíwa pá saríyadíire; ɓa sí fíríwa Zuwifiwa cémejɪsɛ mé.

18Ɓa sí késíwa kaa lɛ kúmáŋdáwa rí kuóre síé, ŋ wíé. Ɛ́ mé né, rííwa búlíŋ wíé, ɓa síé mé arí nɪɛ ná há to Zuwifiwa síé mé.

19Rɪ ɓa taŋa kúó késíwa pá saríyadíire, í sí ló rí é ná há mɔhḗ rííwa bʊl, arí nʊʊsɛ ná há mɔhḗ rííwa lísɛ wíé wíwálmíwa. Múl ná tɪ tɪ mé, Wɪsɛ sí péíwa wíé ná há mɔhḗ rííwa bʊl,

20bee wíé í tɪ ra waá a rííwa bʊl é wíé, amá í Ana Wɪsɛ Sabɪna níí á rúú mákíwa rííwa bʊl.

21"Nɪɛ sí késíwɔ́ maábináŋa tɪ tɛ ríwɔ́ ɓúúsɛ; áná sí kánú bio tɛ ríwɔ́ ɓú; bɛlɛ sí isi cíŋwɔ́ ánáwa mé aá ɓúúsɛ.

22Nɪɛ wuu sí béríwa ŋ wíé; amá taŋa, nɛrɔ ná há sí dí nyamma a kaa mú peri tokó, Wɪsɛ sí la tína tá.

23Rɪ ɓaá wálmíwa tɔ́ɔ́ mé, í fá mú nɔ́ŋɔ. Taŋá né ŋ bʊl aá péíwa, í waá a rííwa gʊɔrɛ lzɪrayɛl tɔ́nɛ wuu ceŋ, ká rí Nɪbiino Bio zɪŋ ko.

24"Karmɪbíí wuu wúú karmɪ"áná kɛ, yómó wuu má wúú nyúútína kɛ.

25Rɪ karmɪbio ní nɪhṹ karmɪ"áná, rí yómo má núú nyúútína, é mɔhɔ̃́. Rɪ ɓa né sɪé kéŋ jaa tína ríí yíyírɛ Belzebil, ɓaá kánú jaa nɪɛ má ríí yíyírɛ beéwa ré?

26"Í sɪé sí nɪbíine fá. Wíféŋsí wuu toó a waá a rúú nyɪsɛ; wílʊɔrí má toó a waá a rúú lɛ pʊmmɔ.

27Wíé ná ŋ há búlé péíwa títaŋ, í búlwɔ́ wɔhɔ; wíé ná má ɓa há hṹsíwa dɪlla mé, í búólíwó luŋse nyunni.

28Í sí nɪɛ ná háá ɓú tɛŋnamɪɛ fá; ɓa wɪ dʊma wuó ɓú. Í fífá Wɪsɛ né; ʊ né wo tɛŋnamɪɛ rí dʊma wuu aá hé níŋjaa mé ɓaá sʊsɛ.

29Kaŋcíllɛ bɛllɛ yɛlí wuu ká bɛŋmŋmɛ, meéwí balá rá ɓó? Ká ɓa balá má tɪ wɪ tíé ɓal, rɪíwa Ana Wɪsɛ wúú nʊɔ mé ɛ̃.

30Í nyúpúsɛ má tɪ, Wɪsɛ ḟwɔ́ wuu nʊɔ né.

31Ɛ́ wíé sɪé, í sí héwíŋ fá; í kɛ kaŋcíllɛ naasí ɛré.

32"Ɛ́ né tɛ, nɛrɔ ná wuu há sí cí nɪɛ síé a bʊlú míníŋ har, ŋ má sí cíníŋ Ana Wɪsɛ há mɪŋ bána nyúú síé a bʊlé tína míníŋ har.

33Ká nɛrɔ ná wuu há sí cí nɪɛ síé a bʊlú tóŋ har, ŋ má sí cíníŋ Ana Wɪsɛ há mɪŋ bána nyúú síé a bʊlé tína tóŋ har.

34"Í sí bíínú rɪ tɛŋfíél né ŋ kaa ko dúníé; ŋ wɪ tɛŋfíél né kené ko, cákɔ́ né ŋ kaa ko.

35Ɔ kúó 'a hé cakɔ́ né áná rí bio pékɛ; maá rí toló pékɛ; bihál rí bála maá pékɛ.

© 1999, The Bible League.

36Nıbííno jaa nıɛ tıı níí á ríwɔ́ bírmʊ́ dıŋdɔma.’

37"Nɛrɔ ná wuu há cóú áná ɛ́ rá má ʊ maá a kíllíŋ, ʊ tína wíŋ karmıbio wuó a. Nɛrɔ ná má há cóú bio ɛ́ rá má ʊ toló a kíllíŋ, ɛ́ tína má wíŋ karmıbio wuó a.

38Nɛrɔ ná wuu há wʊ́ʊ́ sʊʊ dagɛsɛ́ wıla sáŋɛ́ a tíŋíŋ mɛ́, ʊ tína wíŋ karmıbio wuó a.

39Nɛrɔ ná há lówé aá kɛ́rʊ́ mıusɛ mɛ́, ʊ sí gúl; ká nɛrɔ ná há yóú mıusɛ tá, ŋ é wíɛ́, ʊ tína sí nóú mıusɛ.

40"Nɛrɔ ná wuu há cákɛ́ léíwa, ŋ nɛ́ tína cakla ɛ́. Nɛrɔ ná sıɛ́ há cákɛ́ láŋ, ʊ tína cákɔ́ la nɛrɔ ná há tʊ́míŋ nɛ́.

41Nɛrɔ ná má wuu há cákɛ́ la Wıusɛ wílaabʊllɔ, a kánʊ́ Wıusɛ wílaabʊllɔ kanɛ́, ʊ tína sí ná Wıusɛ wílaabʊllɔ túme. Nɛrɔ ná wuu má há cákɛ́ la nıtékétéké, a kánʊ́ nıtékétéké kanɛ́, ʊ tína má sí ná nıtékétéké túme.

42Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, nɛrɔ ná má wuu há á nyii nyíŋgbaŋa síí a páŋ karmıbɛlɛ sıɛrʊ ɓıwie, ʊ há káŋ karmıbíí wíɛ́, ʊ tína má sí nóú túme."

Matie 11

1Zeezi há pí líŋsi nyáŋ pɔ́ʊ́ karmıbɛlɛ ná fí rí bɛllɛ ko tenni, ʊ lɛ́ ráŋ, a mʊ́ ráŋ kílo tɔ́nɛ ná rʊ́ʊ́ karmɛ nıɛ, ká bʊl Wıusɛ wíɛ́ má pɔ́wɔ́.

2Zaŋ Batiisi mıŋ bınajaa mɛ́, ká nɛ Kirisi wí"állɛ wuu wíɛ́. Ʊ sıɛ́ tʊ́mʊ́ karmıbɛlɛ náŋa ʊ rí,

3ríwɔ́ mʊ́ bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "ǀ nɛ́ ká nɛrɔ ná há mɔhɛ̃̄ rʊ́ʊ́ ko yáá, á ha mɔhɔ̃̄ ráá dɛllɛ oro rí?”

4Ɛ́ nɛ́ ɓa mʊ́ bɔsɛ; Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Í dılla háá nɛ wíɛ́ ná, aríríwa síɛ́ háá nówó ná, í bırmʊ́ cesi pá Zaŋ.

5Í bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: Nyʊmma síɛ́ ná ráŋ, gbɛrka víva, dayalma dúóri, dıŋtenne nínɛ wíɛ́, sʊsɛ í"isi, ká nıyaara má nínɛ Labaarıwero ná wíɛ́.

6Nɛrɔ ná há áŋ yardá a wı píé tá, ʊ tína ná wér.”

7Zaŋ nıtʊmɛ́ ná col, ká Zeezi máŋsɛ Zaŋ wíɛ́ a pá nıkana ná a bʊlɛ́: "Beé rí í mʊ́ bɛ́llɛ gırbétéke sıɛrʊ? Poo ní kéŋ paa aá zíksi?

8Ká beé rí sıɛ́ í mʊ́ ná? Í mʊ́ɔ́ rííwa ná nɛrɔ ná há sú gɛpiŋe ní? Aí! Í ná, nıɛ ná háá su gɛpiŋe, a mıŋ wér mí, ɓa mıŋ kuózeŋsi jısɛ mɛ́ nɛ́.

9Beé rí sıɛ́ í mʊ́ ná? Wıusɛ wílaabʊllɔ nɛ́? Óó! Ɛ́ nɛ́, í sıɛ́ lo ríŋ bʊl pɛ́íwa, ʊ kɛ Wıusɛ wílaabʊllɔ.

10Zaŋ nɛ́ ká nɛrɔ ná ɓa há pʊ́ŋsʊ́ wíɛ́ Wıusɛ Kɛnɔ cɔɔ nɔ́ŋɔ a bʊlɛ́ Wıusɛ sɛ́: 'Ná, ŋ sí tʊŋ nɛ́ŋ rʊ́ʊ́ léí síɛ́ ko, a kɛllɛ ŋméno bílí mí, ríí ko tıŋ.’

11Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, nıɛ ná wuu ɓa há lʊ́lɛ́, oro wuu wı Zaŋ Batiisi kɛ. Ká Wıusɛ kuótɔ́ɔ́ sıɛrʊ nıwie má tıı kɛ Zaŋ.

© 1999, The Bible League.

12A de kaa pɔ́ Zaŋ Batiisi tɛ́ŋ ná mɛ́, a kaa ko aá lɛ zaá nɛ́, Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná ká dóé wíí rɛ́; dóé tínáwa nɛ́ tʊ́ʊ́.

13Ká rí Zaŋ zɪŋ ko, Wɪsɛ wílaabʊlla arí Wɪsɛ kíŋse ná Moyizi há máké má búl ɛ́ nɛ́.

14Rɪíwa níí já rííwa láŋ dí é, í saŋ rɪ Zaŋ nɛ́ ká Eli ná wíɛ́ ɓa há búlɛ́ bʊlʊ́ sí ko.

15Nɛrɔ ná há kéŋ dɪlla, tína zesi.

16"Ɔ sɪɛ́ á ríŋ pi zaa bɛlɛ makɛ beé rí? Ɓa dé nɛ heŋbiisi há líɛ́ ké tɔ́ɔ́ dɪjɛlɔ, a sɪɛ́ yírɛ náŋá aá bʊl bʊlɛ́:

17'Á dú ɓɪɛ pɛ́íwa, í wɪ gɔ́ɛ́! Á ɓá zeŋbíé pɛ́íwa,í wɪ híĩné.'

18Zaŋ há kúé, ʊ vɛ́ ɓɪdííle rí nyɔɔlɔ́; ɛ́ nɛ́ ɓa sɛ́ kaŋtɔŋ nɛ́ zínʊ́.

19Ɔ má Nɪbiino Bio ko, a dídí, aá nyɔ, ɛ́ nɛ́ ɓa sɛ́: 'Báálɔ nɛ́ ká dídítíŋ rɛ́, sɪnyɔ́r, a a loŋpolaara rí málbɔmɔ tínáwa naŋnɔ́ŋɔ.' Ká nɪɛ ná é há kíɛ́lɛ́ zɪŋ Wɪsɛ wízɪmɛ ná a laa dí, ɓa nóú rʊʊ ká tékétéké."

20Tɔ́nɛ ná mɛ́ Zeezi há tʊ́mʊ́ wínyáŋsɛ dɪkáŋ, ká ɓa nɪɛ wɪ bírsɛ́ a tá wíbɔma ɛɛ, Zeezi búlwɔ́ kíŋkáŋ a bʊlɛ́:

21"Kɔrazẽ tínáwa, í sí ná wɪla! Bɛtɪsayɪda tínáwa, í má sí ná wɪla! Bee wíɛ́ nyáŋsɛ ná há tʊ́míwa dɪhĩ́, rɪ ɛ́ nyáŋsɛ fa tʊ́ŋ Tiiri rí Sɪdɔŋ nɪɛ sísíénnʊ́wa nɛ́, nyɛ mɛ́ fól wuu, ɓa súwó sazɔkɔ́ gɛnnɛ a pa tapʊmmɔ búkwɔ́ tɪ, rí nɪɛ zɪŋ rí ɓa bírsɔ́.

22Ɔ sɪɛ́ búlɔ́ aá pɛ́íwa, kal ná Wɪsɛ háá á rʊ́ʊ́ dí saríya, ʊ sí bɛ́ŋsíwa kíllɛ Tiiri rí Sɪdɔŋ nɪɛ.

23Í má Kapɛrnayimi tínáwa, í bíínɔ́ í sí zí peri Wɪsɛ? Ɛ́ toó, í sí tuwi tíé mʊ́l wuu, lɛlɛ tɔ́ɔ́ sɪɛrʊ. Bee wíɛ́ nyáŋsɛ ná há tʊ́míwa dɪhĩ́, rɪ ɛ́ nyáŋsɛ fa tʊ́ŋ Sodomi mí ní, nyɛ mɛ́ ʊ zaa fa ha mínɔ́.

24Ɔ sɪɛ́ búlɔ́ aá pɛ́íwa, kal ná Wɪsɛ háá a rʊ́ʊ́ dí saríya, ʊ sí bɛŋsɛ Kapɛrnayimi tínáwa kíllɛ Sodomi nɪɛ."

25Ɛ́ har rí mɛ́, Zeezi sɛ́: "Ɔ Ana, ɪ nɛ́ ká bána nyúú rí tíé nyúú onni wuu Nyuutɪna; ŋŋ́ bóllí rɛ́, bee wíɛ́ ɪ há féŋsi wíɛ́ ná wízɪnna rí zɪmɛ́ tínáwa mɛ́, ɪ mákwɔ́ pá heŋbiisi.

26Óó! Ɔ Ana, ɪ cólle sɪɛrʊ nɛ́ ɪ tʊŋ ɛ́.

27"Ɔ Ana pí wíɛ́ ná wuu dóé héŋ nɛ́sɛ mɛ́. Rɪŋ Ana dʊŋɔ rá, nɛ́ŋ wuu wíŋ há ká nɛ́ŋ ná ɛ̃. Nɛ́ŋ má wuu wíŋ Ana há ká nɛ́ŋ ná ɛ̃, rɪŋ dʊŋɔ rá, arí nɪɛ ná ŋ há có rɪŋ mákʊ́ pɔ́wɔ́.

28"Nɪɛ ná wíɛ́ há nyáŋwɔ́, anɛ cɪkzime, ɓa bɔl, í kóŋ rí, ŋ sí pɛ́íwa fɪɛla.

29Í láŋ cɪka cíínɛ, ká lo ríŋ kármíwa; ŋ ká nɪpɔrí rɛ́, a a bʊɔbʊɔ nɛ́ŋ má. Rɪíwa sáŋ ɛ́, í sí ná fɪɛla.

30Bee wíɛ́ ŋ cɪka wɪ ziŋ, ʊ cíínɛ ká mɔlɛ́."

Matie 12

© 1999, The Bible League.

1Ɛ́ har rí mɛ́, Zuwifiwa fɪɛlɛ́ tápʊl oro, Zeezi rírʊ́ karmɪbɛlɛ pí ŋmɛ́nɔ aá va, ɓa ŋmɛ́nɔ mʊ́ zʊ oŋparɛ́ sɪɛrʊ. Losu sɪɛ́ fa kɛ́ŋ Zeezi karmɪbɛlɛ ná, ɓa conni ɓɪɛ ná a ŋmʊʊmɛ aá tʊŋ.

2Farɪzɪɛ̃wa ná há mɪŋ ráŋ, ɛ́ nɛ́ ɓa bɔsɛ Zeezi bʊlɛ́: "Ná, beé rí tɛ ɪ karmɪbɛlɛ í"a wíí ná háá kísé fɪɛlɛ́ tápʊl?”

3Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Kal oro, losu há kɛ́ŋ kuóro Davidi rírʊ́ nɪɛ ʊ ɔ́ɔ́ ná, í wʊ́ʊ́ kármɛ́ ɓó?

4Kuóro Davidi mʊ́ɔ́ zʊ Wɪɪsɛ táŋtɛ jaa sɪɛrʊ, a pi dɪpɛ́ŋwa ná ɓa há píé pá Wɪɪsɛ, a dí, ká pii pɔ́ʊ́ har nɪɛ má ɓa dí. Ká ŋmɛ́nɔ toó rí nɪyɔ́ɔ́ dí ɛ́ dɪpɛ́ŋ, rí Wɪɪsɛ vʊk"ɔɔsa rá.

5Í sɪɛ́ báá wɪ Wɪɪsɛ kíŋse kɛnɔ kármɛ́ ná ráŋ ná ɓa há sɛ́, rí Wɪɪsɛ vʊk"ɔɔsa zɔ́kɛ́ kíso fɪɛlɛ́ tápʊl, Wɪcʊɔlɪjɪzeno sɪɛrʊ, ká ʊ to wíí?

6Ɔ sɪɛ́ bʊ́lɔ́ aá pɛ́íwa, í zɪŋ rí óŋ rí mɪŋ rɛɛ́ zaa, a kíllɛ Wɪcʊɔlɪjɪzeno.

7Ɓa pʊ́ŋsɛ Wɪɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ a bʊlɛ́ Wɪɪsɛ sɛ́: 'Ɔŋ́ já rííwa a nɪwere ní, ŋ wɪ pʊsɛ ná í há ɓʊ́ʊ́sɛ́ aá páŋ níí ja.' Rɪíwa fa ɛ̃ wíí né mʊ́l rɛ́, í fa wɪ wízɔkí píí cíínɛ nɪɛ ná há wɪ wíí wuu zɔ́kɛ́.

8Nɪbiino Bio ní ká fɪɛlɛ́ tápʊl Nyuutɪna.”

9Zeezi lɛ ráŋ mɛ́, a mʊ́ zʊ Zuwifiwa cémejaa,

10rɪ báálɔ oro má mɪŋ ráŋ, ʊ nɛ́sɛ sʊwɛ. Farɪzɪɛ̃wa ná sɪɛ́ fa há mɪŋ ráŋ áá já rí Zeezi a wíí, ríwɔ́ tɪŋ ɛ́ mɛ́ bʊlʊ́ zɔ́kɛ́ wíí, ɛ́ nɛ́ ɓa bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "Ɔmɛ́nɔ mínɔ́ ríwɔ́ dʊ́ori nɛrɔ fɪɛlɛ́ tápʊl?”

11Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Rɪíwa oro kenú pebala, rʊ́ʊ́ ɓal vílɛ́ mɛ́ fɪɛlɛ́ tápʊl, vʊ́ʊ́ lísʊ́ rí yáá, vʊ́ʊ́ lóú sʊwɛ nɛ́?

12Nɪbíino píŋ ní sɪɛ́ kɛ pieŋso. Ɛ́ wíɛ́, ŋmɛ́nɔ mínɔ́ ríwɔ́ a wɛ́rí fɪɛlɛ́ tápʊl.”

13Ká Zeezi sɪɛ́ bʊl nɛ́sʊwí ná tína rí bʊlɛ́: "Kání nɛ́sɛ tíɛ́nɛ!" Ʊ kaa tíɛ́nɛ, nɛ́sɛ ná de dʊ́ori anɛ nɔ́ŋɔ ná.

14Ɛ́ nɛ́ Farɪzɪɛ̃wa ná isi lɛ aá vʊʊrɛ, ríwɔ́ ná ɓa háá a ɛ́ káá ɓʊ́ Zeezi.

15Zeezi há íɔ̃ rɪ ɓaá já ríwɔ́ ɓʊ́ʊ́ ɛ́, ʊ lɛ́ ráŋ. Nɪɛ ɓɪkana de tíŋʊ́ mɛ́. Ɛ́ nɛ́ ʊ dʊ́ori nɪɛ ná wuu háá wɪlɛ́,

16ká bʊl ríwɔ́ pɔ́ ríwɔ́ sí bʊ́l pá nɛ́ŋ wuu, rí nɪɛ zímʊ́ há ká nɛ́ŋ ná.

17Ʊ há á ɛ́, Wɪɪsɛ wílaabʊllɔ Ezayi fa há bʊ́l wíɛ́ ná nʊɔ súó. Ʊ fa sɛ́:

18"Náŋ tʊtʊnnɔ ná ŋ há lísɛ́, ŋ nɪcólli ná ŋ sɪɛrʊ há tɔ́rʊ́ nyúú. Ɔ sí píŋ Sabɪɪna hóú mí, rʊ́ʊ́ bʊ́líŋ saríya díí wíɛ́ pá dúníé nɪɛ wuu.

19Ʊ rí nɛ́ŋ wuu wɪ kapɔsɛ́ ka, ʊ wɪ kʊɔllɛ máá kɔ. Ʊ waá a rʊ́ʊ́ bʊl wíɛ́ tɔ́ɔ́ dɪjɛlɛ, rí nɪɛ nʊ́ʊ́ liŋó.

© 1999, The Bible League.

20Ʊ wɪ nɪpʋɔllɛ́ tɪ́ɛ́rɛ, ʋ wɪ nɪɛ ná há wɪ cúcówa máá gbési títá. Ʊ sí ka ɛ́ naa mɛ́ wuu, a kaá ja kal ná ʋ háá á rʋ́ʋ́ a rí taŋá dí dóé.

21Dúnié nɪɛ wuú á ríwɔ́ píwó yɪɛla hóú mí ní.”

22Ɓa kéŋ báálɔ oro ko Zeezi rí. Kaŋtɔŋ nɛ́ zínʋ́ a a ʋ nyʋmmɛ, ʋ neŋdulí má bírɛ, ʋ wɪ wíɛ́ wuó bʋl. Ɛ́ nɛ́ Zeezi dúóri báálɔ ná, ʋ búbʋl wíɛ́ aá ná ráŋ má.

23Ʊ de maanɛ jamáŋ ná nʋʋsɛ. Ɛ́ nɛ́ ɓa sɛ́: "Davidi Bio ná rá to báálɔ né rí?”

24Farɪzɪɛ̃wa há nɛ́ ɛ́, ɓa sɛ́: "Rɪ báálɔ né kiri kaŋtɔmɔ má, kaŋtɔmɔ kuóro ná ɓa háá yírɛ Belzebil, ʋ dóé ní ʋ kaá kiri.”

25Zeezi há ɩ́wɔ́ sabɪŋsɛ, ɛ́ nɛ́ ʋ bʋl pɔ́wɔ́ bʋlɛ́: "Rɪ kuóro dɪtíllɛ nɪɛ nɛ́ cáksɛ́, a cí náŋá mɛ́, ʋ dɪtíllɛ sí zɔkɛ; rɪ tɔ́ɔ́ nɛ́, ɛ́ rá má, rɪ jaa má nɪɛ nɛ́ cáksɛ́ rí cí náŋá mɛ́, oro wuu waá cɛ́.

26Rɪ Sɪtaanɛ nɛ́ sɪɛ́ kiri Sɪtaanɛ, ʋ cáksɔ́ nɛ́ a cínʋ́ tɪɪ mɛ́, ʋ dɪtíllɛ sɪɛ́ waá cɛ́, ʋ sí zɔkɛ.

27Ká rɪ Belzebil dóé ní ríŋ kaá kiri kaŋtɔmɔ, í bɛlɛ má sɪɛ́ kéŋ áŋ dóé rí aá kiri kaŋtɔmɔ? Ɛ́ wíɛ́, ɓa tɪɪ níí dííwa saríya, rííwa zɪŋ rííwa mɪŋ nyɪɛrʋ mɛ́ nɛ́.

28Amá Wɪsɛ Sabɪna dóé ní há ŋ kaá kiri kaŋtɔmɔ, í sɪɛ́ zɪŋ rí Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ périwa.

29"Néŋ wɪ nɪduo jaa wuo zʋ aá pɔ́ʋ́ ɓɪɛ, rɪɪ dóé wʋ́ʋ́ kɛ, ríí wóllú vɔwɛ bil kɛ́rɛ́, ká sɪɛ́ zɪŋ pɔ́ʋ́ ɓɪɛ.

30"Nɛrɔ ná wuu há tóŋ har, ʋ cínɪ́ŋ mɛ́ nɛ́; nɛrɔ ná má há wíŋ mɛ́ pɛ́ɛ́ ráá hé nɪɛ náŋa mɛ́, ʋ tína ŋmɔ́wɔ́ aá pɪsɛ nɛ́.

31Ɛ́ nɛ́ tɛ́ ŋ bʋl aá pɛ́íwa, nɪbííne há á wíɛ́ ná wuu zɔkɛ Wɪsɛ mɛ́, arí zome ná wuu ɓa há píé aá tʋksɛ Wɪsɛ, Wɪsɛ wówó wuu suúri ní aá hé. Amá rɪ néŋ túksɛ́ Wɪsɛ Sabɪna é, wíbɔ́ŋ rɛ́, ʋ wɪ suúri wuó ná.

32Rɪ néŋ búl bɔ́ŋbɔ́ŋ caasɛ Nɪbiino Bio, Wɪsɛ sí hé tína suúri; ká rɪ néŋ búl bɔ́ŋbɔ́ŋ caasɛ Wɪsɛ Sabɪna é, Wɪsɛ wɪ tína suúrí hé zaa, ʋ wʋ́ʋ́ suúrí hé cíé.

33"Rɪ tuu ní weré, ʋ nɔnɔ má wér, rɪ tuu ní wɪ weri, ʋ nɔnɔ má wɪ weri. Ɓaá bel tuu nɔŋ nɛ́ a zímʋ́ tuduo.

34Nɪbídʋbɔma duo! Ɩ́ há bɔ́mɔ́ nyɛ, ɛrɛ́wa rɛ́ í sí wólli bʋl wíwere? Wíɛ́ ná há sú nɪbííno sɪɛrʋ, ɓa níí lʋ́ʋ́ nʋɔ mɛ́.

35Nɪweró a wíwere ní, bee wíɛ́ ʋ sɪɛrʋ wéró. Nɪbɔmɔ máá a wíbɔma nɛ́, bee wíɛ́ ʋ sɪɛrʋ bɔ́mɔ́.

36Ɔ́ búlɔ́ aá pɛ́íwa, saríya kal díí, nɛrɔ wuu sí máŋsɛ wíbɔma ná ʋ há búlɛ́.

37Bee wíɛ́ Wɪsɛ á rʋ́ʋ́ tíŋí wíbʋlɛ́ mɛ́ nɛ́ díí saríya, a bʋlí kéŋ taŋá ɛ́ rá má, a bʋl yói.”

38Ɛ́ nɛ́ Wɪsɛ kɛŋzɪnna bamma rí Farɪzɪɛ̃wa náŋa ko Zeezi rí, a búlʋ́ rí bʋlɛ́: "Karmɪ"ana, áá já ríí a wínyána nɛ́ ráá ná.”

© 1999, The Bible League.

39Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Í zaa bɛlɛ bɔ́mɔ́, í wɪ Wɪsɛ tɪŋ taŋá, káá ja wínyána rííwa ná. Í sɪɛ́ wɪ wínyána wuu wuó ná, rɪ Wɪsɛ wílaabʊllɔ Zona há mákɛ́ nyána ná rá.

40Bee wíɛ́ Zona há á wɔhɔwa botoro rí títaŋa botoro náŋwúzeno file mí ɛ́, Nɪbiino Bio má á rʊ́ʊ́ a wɔhɔwa botoro rí títaŋa botoro ní tíé múl.

41Wɪsɛ saríya kal díí, Ninivi tínáwa sí cíníwa zaa bɛlɛ nyáŋ síɛ́ a bʊl yóíwa, bee wíɛ́ Ninivi tínáwa há zési Wɪsɛ wílaabʊllɔ Zona wíbʊlɛ́, ɓa bírsɔ́ a lo Wɪsɛ mɛ́ aa zɔkɛ́. Ká nɛrɔ mɪŋ rɛɛ́ zaa a kíllɛ Zona, kɛ́íwa wʊ́ʊ́ wíɛ́ zesi.

42Wɪsɛ saríya kal díí, hákuóro oro há lɛ́ Seba tíé, ʊ má sí cíníwa zaa bɛlɛ nyáŋ síɛ́ a bʊl yóíwa, bee wíɛ́ ʊ ísó lɛ dɪbólí ní, a ko zesi kuóro Salomoŋ fa há kéŋ wízɪmɛ wérí aá bʊl wíɛ́. Ká nɛrɔ sɪɛ́ mɪŋ rɛɛ́ zaa a kíllɛ kuóro Salomoŋ, kɛ́íwa wʊ́ʊ́ wíɛ́ zesi.

43"Rɪ kaŋtɔŋ nɛ́ lɛ́ nɛrɔ mɛ́, ʊʊ́ gʊɔrɛ gɪrbétéksi sɪɛrʊ nɛ́ aá ja dɪfɪɛlí, ká waá ná.

44Ʊ sɪɛ́ bʊlɛ́: 'Ɔ sí bɪrmʊ́ zʊ ráŋ ná ŋ há líɛ́.' Ʊʊ́ bɪrmʊ́ rɪ ɓa tí dɪhḯ ná, a bírmʊ́ wérí.

45Ʊ sɪɛ́ bɪrmʊ́ ja kaŋtɔmɔ náŋa balpɛ, ɓa ná bɔ́ŋ há kʊ́ʊ́, ʊ ríwɔ́ ko zʊ ráŋ a ké. Ʊ dɪtenní, ɛ́ báálɔ nɪsɔ sí lɔrɛ kíŋkáŋ a kíllʊ́ tésíé mí. Ʊ sɪɛ́ á rʊ́ʊ́ nɛ ɛ́ tɪɪ tɪɪ nɛ́, a pá zaa bɛlɛ nyáŋ há bɔ́mɔ́ nyɛ."

46Téŋ ná mɛ́ Zeezi há bʊ́l wíɛ́ aá pá nɪkana ná ɛ́, rʊʊ maá rírʊ́ maábɛlɛ kʊ́ó cí pʊmmɔ aá ja ríwɔ́ nóú.

47((Ɛ́ nɛ́ nɛrɔ nɔ́ŋɔ ko bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Í maá rírí maábɛlɛ mɪŋ pʊmmɔ aá ja ríwɔ́ néí."))

48Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Ɔ maá nɛ́ ká áŋ? Ɔ maábɛlɛ nɛ́ ká áŋwa? Ɔ sí mákwɔ́ pɛ́íwa."

49Ká sɪɛ́ lísʊ́ nɛ́sɛ a térʊ́ karmɪbɛlɛ ká bʊlɛ́: "Náŋ maá ríríŋ maábɛlɛ nɛ́ nyɛ.

50Nɛrɔ ná háá tʊ́míŋ Ana Wɪsɛ há mɪŋ bána nyʊʊ́ cólle, ʊ tína nɛ́ káŋ maábio, ŋ nátoló, ŋ maá."

Matie 13

1Ɛ́ kal, Zeezi lɛ́ jaa mɛ́ a mʊ́ ké mʊʊ nʊɔ.

2Nɪɛ ɓɪkana de ko kílʊ́; ɛ́ nɛ́ ʊ isi zʊʊ ké nyiidaborwie sɪɛrʊ, ká nɪɛ ná má cí gíŋginí nyʊʊ́.

3Zeezi sɪɛ́ pi wíɛ́ ɓɪkana a sʊ́ɔ́lɛ aá pɔ́wɔ́. Ʊ sɛ́: "Néŋ oro rí kenú oŋduo kaa lɛ rʊ́ʊ́ mísɛ.

4Ʊ háá mísɛ́ ɛ́, oŋbíé náŋa ɓallɛ ŋmɛ́nɔ nyʊʊ́, diíwiisi ko tʊɔsɛ dí.

5Oŋbíé náŋa má ɓallɛ dɔ́wʊ́ɔ́ dɪhḯ, tínʊ́l mʊɔ́ há sákɛ́. Ɓa nyʊ́ kíkɛ́lɛ́, tínʊ́l ná há wɪ luŋ wíɛ́. Amá ɓa nalursi há wɪ tíé wérí zʊ́ɛ́, ká wɪsɛ ŋmɔ́wíwɔ́, ɓa híló a mʊ́ɔ́lɛ.

7Oŋbíé náŋa má ɓallɛ sɔrʊ dɪhḯ a nyʊ́, sɔrʊ ná má nyʊ́ a tɔ́wɔ́ mɛ́, ɓa mʊ́ɔ́lɛ.

© 1999, The Bible League.

8Ká oŋbíé ná náŋa má ɓallɛ tíé dɪwero a nyʊ́, a ɔsɛ wérí, náŋa hé bíé zɔlɔwa, náŋa mɛɛ́sɪbotorowa, náŋa mɛrɛ́ rí fíwa.

9Nɛrɔ ná wuu há kéŋ dɪlla aá zesi wíɛ́, ʊ́ʊ́ tína nɛ.”

10Ɛ́ nɛ́ Zeezi karmɪbɛlɛ tuu peri bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "Beé rí tɛ ɪ sʊ́ɔ́lɛ síŋsʊ́ɔ́la aá pá nɪɛ?”

11Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Wɪusɛ có rííwa nɛ́ zímʊ́ kuótɔ́ɔ́ ná wíféŋse, amá ʊ to ɛ́ a pá nɪɛ nyáŋ.

12Bee wíɛ́ nɛrɔ ná há ɩ̃́wɔ́, ɓa sí pɔ́ʊ́ súúri rʊ́ʊ́ ɔsɛ ka kíŋkáŋ; amá nɛrɔ ná há wʊ́ɔ́ ɛ̃, ɓa sí la mʊɔ́ ná má tɪ ɪ há mínʊ́ dɪhɩ̃́.

13Wíí ná há tɛ ŋ sʊ́ɔ́lɛ síŋsʊ́ɔ́la aá pá nɪɛ nɛ́ ká: 'ɓaá bélú rí, ká wɪ ráŋ ná, aá zesi wíɛ́, ká waá nɛ, a wʊ́ɔ́ mʊ́ʊ́la má ɛ̃.’

14Wɪusɛ wílaabʊllɔ Ezayi há pʊ́ŋsɛ ɛ́ Wɪusɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ, ʊ níí tʊ́ŋwɔ́ mɛ́. Ʊ sɛ́: 'Ɩ́ sí zízesi wíɛ́ wérí, ká síwɔ́ mʊ́ʊ́la nɛ́. Ɩ́ sí bíbel wérí, ká sí óŋ wuu ná.

15Bee wíɛ́ duo nɛ́ nɪɛ nyunni dúókó; ɓa fɛ́síwɔ́ dɪlla, a tɔ́wɔ́ síɛ́ mɛ́, a makɛ ríwɔ́ síɛ́ sí óŋ ná, ríwɔ́ dɪlla sí wíí nɛ́, a sí wíí má mʊ́l zímʊ́. Ɓa waá ja ríwɔ́ bírsɛ a báá sí áá zɔkɛ Wɪusɛ mɛ́, ɛ́ nɛ́ tɛ ŋ wʊ́ɔ́ dúóré.’

16Amá ɪ́ ɛ́, ɪ́ ná wér, bee wíɛ́ ɪ́ síɛ́ ná, ɪ́ dɪlla má nínɛ.

17Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, Wɪusɛ wílaabʊlla rí nɪtékétékéwa ɓɪkana fa híɛ̃́nɔ́ ríwɔ́ néíwa wínáálɛ nyáŋ, ká wʊ́ɔ́ néé, a hɪɛ̃nɛ ríwɔ́ zésíwa wízesé nyáŋ, ká wʊ́ɔ́ zésé.”

18"Ɩ́ sɪɛ́ zesi oŋduuro síŋsʊ́ɔ́lɔ ná mʊ́bʊɔ.

19Nɪɛ ná háá zesi Wɪusɛ kuótɔ́ɔ́ ná wíɛ́ ká wʊ́ɔ́ mʊ́ʊ́la níɛ́, ká Sɪtaanɛ ko lísɛ wíɛ́ ná ɓa sɪɛnnɛ mɛ́, ɓa nɪhɩ̃́ oŋbíé ná há ɓállɛ́ ŋméno nyúú ní.

20Nɪɛ ná háá zesi Wɪusɛ wíɛ́, a sáŋwɔ́ ɓalaɓala arí satɔrɔ́, ɓa nɪhɩ̃́ oŋbíé ná há ɓállɛ́ dɔ́wʊ́ɔ́ dɪhɩ̃́ nɛ́.

21Amá wíɛ́ ná wʊ́ɔ́ sɪɛnnɛ túwé anɛ nalursi. Ɓa há dé saŋ ɛ́, mʊɔ́, wɪula ɛ́ rá má wálmɛ há dé pérwó Wɪusɛ wíbʊlɛ ná wíɛ́, ɓa dé vɛ nɛ́ mʊ́l ná tɪ ɪ tɪ mɛ́.

22Nɪɛ ná má háá zesi Wɪusɛ wíɛ́, a mʊ́, dúníé wíbɪɪnɛ́ rí ɓɪjadaarɔ́ nyʊkɔ, tɔ́ Wɪusɛ wíɛ́ ná mɛ́ ɓa wɪ bíé wuó hé, ká mʊ́ɔ́lɛ, ɓa má nɪhɩ̃́ oŋbíé ná há ɓállɛ́ sɔrʊ dɪhɩ̃́ nɛ́.

23Nɪɛ ná háá zesi Wɪusɛ wíɛ́ a níwɔ́ mʊ́ʊ́la, a hé dóé a tɪŋ wérí, ɓa nɪhɩ̃́ oŋbíé ná há ɓállɛ́ tíé dɪwero ní; Wɪusɛ wíɛ́ ná ɔsɛ anɛ ɓɪɛ há ɔ́sɛ́, náŋa hé bíé zɔlɔwa, náŋa mɛɛ́sɪbotorowa, náŋa mɛrɛ́ rí fíwa.”

24Zeezi baa sʊ́ɔ́lɛ síŋsʊ́ɔ́lɔ nóŋɔ pɔ́wɔ́ a bʊlɛ́: "Wɪusɛ kuótɔ́ɔ́ ná nɪhɩ̃́ anɛ báálɔ há ísé mʊ́ du míɛ́ ʊ baka mɛ́ nɛ́.

25Ɛ́ nɛ́ títaŋ, nɪɛ wuu pí dóŋ ká ʊ dɪŋdɔmɔ mʊ́ du nyɔ́ɔ́ hé míɛ́ ná mɛ́, ká bɪrɛ.

26Míɛ́ ná nyʊ́, a wa, a lɛ nyunni, nyɔ́ɔ́ ná má nyʊ́.

© 1999, The Bible League.

27"Ɛ́ nɛ́ baka ná tína tʊtʊnna ko bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: 'Nyúútína, míɛ́ rá ɪ dúí baka ná mɛ́ rɛ́? Nyɔ́ɔ́ má sɪɛ́ lɛ́ nɛɛ́ rɛ́ a nyʊ́ ráŋ?'

28"Ɛ́ nɛ́ baka tína ná bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: 'Dɪŋdɔmɔ nɛ́ tʊ́ŋ ɛ́.' "Ɛ́ nɛ́ tʊtʊnna baa bɔ́sʊ́: 'l sɪɛ́ já ráá mʊ́ cúnni nyɔ́ɔ́ ná tá nɛ́?'

29"Ɛ́ nɛ́ baka ná tína sɛ́: 'Aí, rɪíwa níí já rííwa cúnni nyɔ́ɔ́ ná mʊ́l néé mí, í sí pɛ́ cúnni míɛ́ náŋa má tá.

30Í lo ríwɔ́ wuu cí ɛ́, rí míɛ́ ná bɛ. Rɪ míkʊnna sɪɛ́ mʊ́ɔ́, ríŋ a ríwɔ́ la síɛ́ cúnni nyɔ́ɔ́ ná a pú púlli ríwɔ́ nyɪkɛ, ká sɪɛ́ kʊsɛ míɛ́ ná hé vʊ́ʊ́ra mɛ́.' "

31Ɛ́ nɛ́ Zeezi baa sʊ́ɔ́lɛ pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Wɪusɛ kuótɔ́ɔ́ ná nɪhḩ́ oŋduo oro ɓaá yírɛ mʊ́tárdɛ, báálɔ oro há píé a dúú baka mɛ́ nɛ́.

32Ɛ́ mʊ́tárdɛ nɛ́ ká oŋduulé wuu sɪɛrʊ ɓɪwie. Amá rʊʊ nɛ́ nyʊ́ɛ́, ʊʊ́ de wa nɛ́ a kíllɛ dɪparɛ́ wuu, a bɪrmɛ tuu, diíwiisi cɛ́wɔ́ dallɛ ʊ hílli sɪɛrʊ aá cɔ."

33Zeezi baa ha sʊ́ɔ́lɛ pá nɪɛ ná bʊlɛ́: "Wɪusɛ kuótɔ́ɔ́ ná nɪhḩ́ anɛ sɪbʊ́r háálɔ há píé, a hé ɓáfurótu míŋ ɓɪkana mɛ́, ɓa cɛ́, a wuu isi wérí."

34Zeezi tíŋ síŋsʊ́ɔ́la mɛ́ nɛ́, a karmɛ wíɛ́ nyáŋ wuu a pá nɪkana ná. Ʊ fa wɪ wíí wuu bʊ́lɛ́ aá pɔ́wɔ́, rɪ síŋsʊ́ɔ́la rá.

35Ʊ há á ɛ́, Wɪusɛ wílaabʊllɔ fa há bʊ́l wíɛ́ ná nʊɔ nɛ́ súé. Ʊ fa sɛ́: "Ɗ sí tɪŋ síŋsʊ́ɔ́la mɛ́ a bʊ́lwɔ́ rí. Ɗ sí bʊl wíɛ́ ná há ká wíféŋsé dúníé púle mí wuu, a pɔ́wɔ́."

36Zeezi sɪɛ́ tá nɪkana ná ɓa col, ká ʊ zʊ jaa. Ɛ́ nɛ́ ʊ karmɪbɛlɛ tuu peri bɔ́sʊ́ bʊ́lɛ́: "Lísɛ baka ná nyɔ́ɔ́ síŋsʊ́ɔ́lɔ ná mʊ́l párá."

37Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Nɛrɔ ná há dú míɛ́ ná nɛ́ ká Nɪbiino Bio.

38Baka ná nɛ́ ká dúníé. Míɛ́ ná nɛ́ ká Wɪusɛ kuótɔ́ɔ́ nɪɛ. Nyɔ́ɔ́ ná má nɛ́ ká nɪɛ ná háá tɪŋ Sɪtaanɛ.

39Dɪŋdɔmɔ ná há dú nyɔ́ɔ́ ná nɛ́ ká Sɪtaanɛ. Ɓɪɛ kʊsɛ́ tɛ́ŋ ná nɛ́ ká dúníé isé. Míkʊnna ná má nɛ́ ká Wɪusɛ malíkawa.

40"Anɛ nyɔ́ɔ́ ná ɓa há cúnné pú púlli ríwɔ́ nyɪkɛ, dúníé kal isi má, ʊʊ́ á rʊ́ʊ́ nɛ ɛ́ nɛ́.

41Nɪbiino Bio, sí tʊ́mʊ́ malíkawa ríwɔ́ zʊ́ʊ́ kuótɔ́ɔ́ ná sɪɛrʊ, a tʊɔsɛ nɪɛ ná háá tʊŋ bɔ́ŋbɔ́ŋ, arí nɪɛ ná há yíkwó náŋa aá hé wíbɔma ɛɛ mɛ́,

42ríwɔ́ kɛ́síwɔ́ yoo hé níŋtʊlɔ sɪɛrʊ. Ráŋ ná ɓa há sí wi ká dʊsɛ nɛ́ŋsa aá mísɛ.

43Ká nɪtékétékéwa é sí tʊ́tʊl ɓa Ana Wɪusɛ kuótɔ́ɔ́ ná sɪɛrʊ, anɛ wɪpomí háá tʊl ɛ́. Nɛrɔ ná wuu há kéŋ dɪlla aá zesi wíɛ́, ʊʊ́ tína nɛ.

44"Wɪusɛ kuótɔ́ɔ́ ná nɪhḩ́ anɛ salmɛ há féŋsé baka mɛ́ nɛ́. Báálɔ oro sɪɛ́ parɛ mʊ́ tʊ́kʊ́ mí, a ɔsɛ kaa féŋsi, ká jʊɔsɛ a mʊ́ yɛ́llʊ́ ɓɪɛ wuu a yɔwɛ baka ná.

45"Wɪusɛ kuótɔ́ɔ́ ná báá nɪhḩ́ anɛ báyɛlɔ́ háá ja baŋzííme ná há wéró rʊ́ʊ́ yɔwɛ nɛ́.

© 1999, The Bible League.

46Ʊ sɪɛ́ mʊ́ tuki baŋzíŋpiŋo mí, ʊ yɛlí má zɛ́ŋ; ɛ́ nɛ́ ʊ bɪrmʊ́ a yɛ́llʊ́ ɓɪɛ wuu, a ko yɔwɛ baŋzíŋpiŋo ná.

47"Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná báá ha nɪhɩ̃ anɛ fíílé ɓa há píé yo fozeno sɪɛrʊ, ʊ kɛsɛ náŋwʊlɛ́ ríwɔ́ duó wuu ní.

48Ʊ sɪɛ́ sú, ɓa pɔsɛ kaa lɪ bil gíŋgiŋí, a sɪɛ́ ké aá tʊɔsɛ; ɓaá tʊɔsɛ ɓɪwere a hé kúrsi mí, ká ɓa ná há wɪ cúcówa, ɓa paa yoo tá.

49Dúníé isé má sɪɛ́ á rʊ́ʊ́ nɛ ɛ́ nɛ́. Wɪsɛ malíkawa sí ko a tʊɔsɛ nɪtékétékéwa, ká tá nɪbɔma;

50ríí sɪɛ́ pa nɪbɔma ná ríí yóó hé níŋtʊlɔ sɪɛrʊ. Ráŋ ná ɓa há sí wi ká dʊsɛ néŋsa aá mísɛ."

51Ká Zeezi sɪɛ́ bɔ́sʊ́ karmɪbɛlɛ ná bʊlɛ́: "Ɩ́ nɛ́ wíɛ́ nyáŋ wuu rí?" Ɛ́ nɛ́ ɓa sɛ́: "Óó, á níɔ́."

52Ɛ́ nɛ́ Zeezi kaa gúlli a bʊlɛ́: "Ɛ́ wíɛ́ sɪɛ́, Wɪsɛ kɛŋzɪnnɔ ná é wuu há kúé bɪrmɛ Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná karmɪbio, ʊ tína nɪhɩ̃ anɛ jaa tína há kéŋ wípiŋe, aá lísɛ wífɛlɛ rí wíbɪnéwa né."

53Zeezi há sʊ́ɔ́lɛ síŋsʊ́ɔ́la ná ko tenni, ʊ lɛ́ ráŋ mɛ́,

54a bɪrmʊ́ Nazarɛtɛ; a sɪɛ́ mʊ́ zʊ́wɔ́ cémejaa aá karmɛ nɪɛ. Ʊ karmɛ́ ná de gírwɔ́. Ɛ́ nɛ́ ɓa sɛ́: "Nɛɛ́ rɛ́ ʊ ná wízɪmɛ né duo? Ʊ ná dóé nɛɛ́ rɛ́ aá tʊŋ wínyáŋsɛ nyáŋ?

55Cápíŋta bio ná rá ɓó? Ʊ maá rá to Maari rí? Ʊ maábɛlɛ é rá to Zakɛ rí Zɔzɛfɛ rí Sɪmɔŋ arí Ziidi rí?

56Ʊ nátolé é wuu rá á sísíénnʊ́wa nyɛ rɛ́? Nɛɛ́ rɛ́ sɪɛ́ ʊ ná wíɛ́ nyáŋ?"

57Ɓa tɪŋ ɛ́ wíɛ́ píwó sɪɛnnɛ mɛ́ a vɛ Zeezi. Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Wɪsɛ wílaabʊllɔ to nɛ́ŋ ʊ jaa nɪɛ ríɾʊ́ tɔ́ɔ́ nɪɛ dʊŋɔ sɪɛrʊ né. Ká rʊʊ mʊ́ dɪhɩ̃ wuu, ʊ píŋɔ́."

58A tíŋwɔ́ há wʊ́ʊ́ léɛ́ dí ná wíɛ́, ʊ wɪ wínyáŋsɛ kíŋkáŋ ɛ́ɛ́ ráŋ.

Matie 14

1Ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́, Galiile kuóro Erodi nɛ́ Zeezi wíɛ́.

2Ɛ́ nɛ́ ʊ bʊ́lʊ́ tʊtʊnna rí bʊlɛ́: "Báálɔ né wíɛ́ ɓa háá bʊlɛ́, Zaŋ Batiisi ní. Ʊ bírɔ́ isi sʊʊ mɛ́ né, ɛ́ nɛ́ tɛ ʊ wólli wínyáŋsɛ aá a."

3Ná Zaŋ Batiisi sʊʊ wíɛ́: Erodi fa lɔ́ʊ́ máálá Filipi háálɔ Erodiyadɛ a ja. Ɛ́ nɛ́ Zaŋ bʊl pá Erodi bʊlɛ́: "Ɔ́méno toó ríí léí máálá háálɔ ja." Ɛ́ nɛ́ Erodi a ɓa ka Zaŋ vɔwɛ a kaa mʊ́ hé bɪnajaa mɛ́.

5Erodi sɪɛ́ faá ja Zaŋ ɓʊ́í, káá fá Zuwifiwa; bee wíɛ́ ɓa sɛ́ rí Zaŋ ká Wɪsɛ wílaabʊ́llʊ́ rɛ́.

6Erodi bɪŋlʊlí cana kal díí, Erodiyadɛ tolwie sɪɛ́ gɔ gʊɔla caŋdíire síɛ́, Erodi sɪɛrʊ tɔrɛ.

7Ɛ́ nɛ́ Erodi bʊl pá tolwie ná bʊlɛ́: "Ɔ́ ŋmíɛ́sɔ́, í háá ja omo ná wuu, ŋ sí pɛ́í."

8Ɛ́ nɛ́ tolwie ná maá yíkú ʊ bʊlɛ́: "Ɔ́ŋ́ ja Zaŋ Batiisi nyúú ní pɛrɛ́tɛ́ sɪɛrʊ rɛɛ́wa."

© 1999, The Bible League.

9Kuóro Erodi sɪɛrʋ wuu zɔkɛ, ká ʋ tíŋʋ́ há ŋmíɛ́sɛ́ ná wíɛ́, a fá caŋdííre ná síí, ká bʋlɛ́ tolwie ná háá ja omo ná, ríwɔ́ pɔ́ʋ́.

10Ʊ sɪɛ́ tʋŋ nɛrɔ, ʋ mʋ́ coki Zaŋ Batiisi nyúú bɪnajaa ná mɛ́,

11a pii hé pɛrɛ́té mɛ́, a kaa ko pá tolwie ná, ʋ laa kaa mʋ́ʋ́ maá rí.

12Zaŋ Batiisi karmɪbɛlɛ nɛ, a ko púú lɛlɔ ná hu, ká mʋ́ bʋl wíí ná há tʋ́mɛ́ pá Zeezi.

13Zeezi há nɛ́ Zaŋ Batiisi wíɛ́ ɛ́, ʋ ísó a zʋ nyiidaborwie, aá mʋ́ dɪhɩ̃ ná nɛ́ŋ wuu há to ráŋ, ʋ dʋŋɔ. Amá nɪkana ná kíɛ́ló zɪŋ, a lɛ́ tɔ́nɛ va naasɛ, a cɛl nyii nʋɔ a tɪŋ Zeezi har mʋ́.

14Zeezi há mʋ́ɛ́ lɛ́ nyiidaborwie ná mɛ́, ʋ ná nɪɛ ɓɪkana rɪ ɓa cíkó. Ɓa susu wuu kánʋ́. Ɛ́ nɛ́ ʋ́ dʋ́ori nɪɛ ná háá wɪlɛ́.

15Wɪsɛ ko pɔrɛ, Zeezi karmɪbɛlɛ tuu pérú a bʋlɛ́: "Tɔ́ɔ́ bíró rí, ká dɪhɩ̃ né a gír; tá nɪɛ ná, a makɛ ríwɔ́ mʋ́ tɔ́nɛ a yɔwɛ ɓɪdííle dí."

16Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʋ́lwɔ́ rí bʋlɛ́: "Í lo ríwɔ́ ké; í tɪɪ jaa pɔ́wɔ́ ríwɔ́ dí."

17Ɛ́ nɛ́ ɓa sɛ́: "Dɪpɛ́ŋwa bɔmmʋ́ɔ́ arí náŋwʋlɛ́ bɛllɛ dʋŋɔ nɛ́ míŋrá rí rɛɛ́."

18Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Í káŋwɔ́ ko páŋ."

19Ʊ sɪɛ́ a nɪkana ná ké nyɔ́ɔ́ daha, ká ʋ la dɪpɛ́ŋwa ná bɔmmʋ́ɔ́ arí náŋwʋlɛ́ ná bɛllɛ, a báŋ bel bána rí, ká bɔ́llɛ Wɪsɛ, ká kaa conni conni pɔ́ʋ́ karmɪbɛlɛ, ɓa laa ɓa nɪkana ná.

20Nɪkana ná wuu dí a vɔksɛ, ká ɓa pa kááne sú kúrsi fí rí bɛllɛ.

21Nɪɛ ná wuu há dí ɛ́ ɓɪdííle, ɓa sɪɛrʋ báála pérí bʋ́í"ɔmmʋ́ɔ́, ká háála rí heŋbiisi wíɛ́ to ráŋ.

22Ɛ́ har rí mɛ́ nɛ́ Zeezi háárʋ́ karmɪbɛlɛ mɛ́, ɓa isi zʋ nyiidaborwie, a lɔ́ʋ́ síɛ́ a kuosi aá daarɛ mʋʋ cɔɔ nɔ́ŋɔ, ká rʋ́ʋ́ tá nɪɛ ná ríwɔ́ col jɪsɛ.

23Ʊ a ɓa wuu col tenni, ká ʋ mʋ́ zí paalɔ nyúú rʋ́ʋ́ cʋɔlɛ Wɪsɛ, ʋ dʋŋɔ. Tɔ́ɔ́ kúó aá bíri, rɪ Zeezi dʋŋɔ léŋ ní kááné ráŋ.

24Ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́ rɪ Zeezi karmɪbɛlɛ ná ríwɔ́ nyiidabore ná mɪŋ mʋʋ sísíɛ́nnʋ́wa, nyipoo híkli kaá bɛ́ŋŋɛ, bee wíɛ́ poo fa lú tulé a káŋwɔ́ aá píŋŋi.

25Zíɓelli wííle mí, Zeezi isi dɛŋŋɛ nyii daha aá mʋ́wɔ́ rí.

26Ʊ karmɪbɛlɛ ná há nóú rʋʋ dɛ́ŋŋɛ́ nyii aá ko, ɓa dé cícel ní ká bʋlɛ́: "Lɛlbɪlɪlí nɛ́." Héwíŋ há kéŋwó ɛ́, ɓa de cáási.

27Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʋ́lwɔ́ rí ɓalaɓala bʋlɛ́: "Í pɔrɛ, ŋ nɛ́, í sí héwíŋ fá!"

28Ɛ́ nɛ́ Pɪɛrɛ sɛ́: "Nyuutɪna, rɪɪ nɛ́ ɓɪɛ́na ɛ́, ɪ a ríŋ lɪɪ dɛŋŋɛ nyii daha a kói rí."

29Ɛ́ nɛ́ Zeezi sʋ́ʋ́ ko. Pɪɛrɛ de lɛ nyiidabore ná sɪɛrʋ, a dɛŋŋɛ nyii daha caasɛ Zeezi aá mʋ́.

© 1999, The Bible League.

30Amá Pıerɛ há bél nyipoo ná dóé, héwíŋ kenú, ʋ púl aá tuwi nyii múl. Ɛ́ né ʋ cáási bʋlɛ́: "Nyuutına! Fáŋ búŋse!”

31Zeezi de tíénú nésɛ múl ná tıı tıı mɛ́, a kánú, ká búlú rí bʋlɛ́: "ǀ yardá ɓıɛ́na wı óŋ mɔhɛ̃́. Beé rí tɛ ı wíŋ léɛ́ dí?”

32Ká ɓa wuu bɛllɛ mú zʋ nyiidabore ná, poo ná siki.

33Ʊ karmıbɛlɛ ná wuu fa há mıŋ nyiidabore ná sıɛrʋ, ɓa ɓírmi Zeezi síɛ́ ká bʋlɛ́: "Taŋá, ı né ɓıɛ́na ká Wıısɛ Bio.”

34Ɓa há múɛ́ kéri gíŋgiŋí mí Zınızarɛtɛ cɔɔ rí, ɓa túwí ráŋ.

35Dıhɩ̃́ ná nıɛ kíɛ́lɛ zıŋ Zeezi. Ɛ́ né ɓa tʋŋ hé kílo ná wuu, ɓa pa pʋɔllɛ wuu kaa kóú rí,

36a súlú rúú lo ríwɔ́ tíkú gɛrɔ nʋɔ mɛ́. Nıɛ ná wuu há tíkú mɛ́, ɓa wuu ní dúóré.

Matie 15

1Ɛ́ né Farızıɛ̃wa bamma rí Wıısɛ kɛŋzınna lɛ Zerizalɛmɛ ko Zeezi rí, a bɔ́sú bʋlɛ́:

2"Beé rí tɛ ı karmıbɛlɛ wírá naabálwa kusúŋ tıŋ? Ɓa wúɔ́ néŋsá sɛŋ á naabálwa kusúŋ sɛmɛ́, ká kaá dí ɓıɛ.”

3Ɛ́ né Zeezi bʋl pɔ́wɔ́ bʋlɛ́: "Beé rí tɛ í é wı Wıısɛ wímáŋsɛ tıŋ, káá tíŋíwa naabálwa kusúŋ?

4Bee wíɛ́ Wıısɛ sɛ́: 'Búí áná ríri maá.' Ká baa bʋlɛ́: 'Rı néŋ búl bɔ́ŋbɔ́ŋ cáású áná ríru maá, í ɓú tína.’

5Amá í é sɛ́, rı nɛrɔ né búlú áná rí né yáá, rʋʋ maá rí né, a bʋlɛ́: 'Omo ná há mɔhɛ̃́ ríŋ pii sáŋí mɛ́, ŋ púú pá Wıısɛ;’

6í súú né ká yɛ́rɛ́, ʋ báá wı wíí ɛ́ɛ́ aá pɔ́ú áná ríru maá. Ǐ tíŋ ɛ́ mɛ́ né a vɛ Wıısɛ sɛ́, káá tíŋíwa naabálwa kusúŋ.

7Ǐ ká nıbínʋŋmɔ́ŋyɔ́ɔwa rɛ́. Ezayi ɓıɛ́na kéŋ taŋá; ʋ lá Wıısɛ nʋɔ mɛ́ a búlíwa wíɛ́ bʋlɛ́:

8'Nıɛ nyáŋ duo kéŋ nʋkɛnnɛ dʋŋɔ né aá cúɔ́líŋ, ká ɓa sıɛnnɛ kɛ́kíŋ mɛ́ wɛ́rí.

9Ɓa há sɛ́ ɓaá cúɔ́líŋ ná wuu ká yɔ́ɔ, ká pi nıbííne ŋméŋsɛ aá karmɛ nıɛ.' “

10Ká Zeezi sıɛ́ yírɛ nıɛ a búlwɔ́ rí bʋlɛ́: "Ǐ zesi wɛ́rí a nɛ wíɛ́ múúla.

11Onni ná nıbííno háá díé ra wúú rí Wıısɛ pɛ́kɛ́ zɔkɛ, amá wíɛ́ ná háá lúú nʋɔ mɛ́, ɓa níí zɔkɛ nıbííno rí Wıısɛ pɛ́kɛ.”

12Ɛ́ né Zeezi karmıbɛlɛ tuu pérú, a bʋl pɔ́ú bʋlɛ́: "ǀ íɔ̃́ zıŋ ríí wíbʋlɛ́ ná wɛ́ Farızıɛ̃wa mɛ́ rɛ́?”

13Ɛ́ né Zeezi bʋl pɔ́wɔ́ bʋlɛ́: "Ǐ lówó ráŋ! Tuu ná é wuu ŋ Ana Wıısɛ há mıŋ bána nyúú tıı ra há wı cɔ́ŋsɛ́, ɓa sí cúrú tá. Ɓa ká nyúmmá rɛ́ aá tıɛsɛ nyʋmma. Rı nyʋmmɔ né sıɛ́ tıɛsɛ nyʋmmɔ, ɓa wuu bɛllɛ sí ɓallɛ butuo mí.”

© 1999, The Bible League.

15Ɛ́ né Pɪɛrɛ sɛ́: "Lísɛ síŋsʊ́ɔ́lɔ né mʊ́l párá.”

16Ɛ́ né Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Í má ha wɪ wíɛ́ ná mʊ́ʊ́lá nɛ?

17Í wɪ ɛ̃ rí omo ná wuu háá tɪŋ nɪbííno nʊɔ, ʊʊ́ zʊ file ní, lowíé kaa bɪrmɛ, ʊ nyɛ́ tá?

18Amá wíɛ́ ná há lɛ́ nɪbííno nʊɔ aá lɛ, ɓa lʊ́ʊ́ sɪɛrʊ né; ɓa né sɪɛ́ zɔkɛ nɪbííno rí Wɪsɛ pɛ́kɛ.

19Bee wíɛ́ wítɪɛnnɛ ná wuu lɛ nɪbííno sɪɛrʊ né; ɓa né ká: nɪɓʊ́í, cɔ́rmʊ, nyúzɔ́kríwíɛ́, gaárʊ, nyɪɛrʊ nyɛɛ hé nɪɛ mɛ́, rí zaŋbá.

20Nyáŋ níí zɔkɛ nɪbííno rí Wɪsɛ pɛ́kɛ. Amá rɪ nɛrɔ né wʊ́ʊ́ nɛ́ŋsa sɛ́mɛ́, í naabálwa kusúŋ sɛmɛ́ ná ká kaá dí ɓɪɛ, ʊ ɛ́ wʊ́ʊ́ rí Wɪsɛ pɛ́kɛ wuó zɔkɛ.”

21Zeezi lɛ ráŋ a mʊ́ Tiiri rí Sɪdɔŋ tíé.

22Ɛ́ né háálɔ oro há ká Kanaŋ tínáwa toló, a mɪŋ ɛ́ dɪhɩ̃́, ʊ ko Zeezi rí a búŋsi bʊlɛ́: "Ɔ Nyuutɪna, Davidi Bio, fáŋ susu! Ɔ toló ní kaŋtɔŋ zɛ́, a de caasɛ aá wálmʊ́ kíŋkáŋ.”

23Zeezi wɪ wíí wuu bʊ́lɛ́ ʊ rí. Ɛ́ né ʊ karmɪbɛlɛ tuu pérú a bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Tá háálɔ ná rʊ́ʊ́ col; ʊʊ́ kɔ kʊɔllɛ rɛ́ á har.”

24Ɛ́ né Zeezi sɛ́: "Wɪsɛ tʊ́míŋ lzɪrayɛl duo nɪɛ dʊŋɔ wíɛ́ né; bee wíɛ́ ɓa nɪhɩ̃́ peyʊ́ksɛ né.”

25Ɛ́ né háálɔ ná ko ɓírmi Zeezi síɛ́ a bʊlɛ́: "Nyuutɪna, fáŋ búŋse!”

26Ɛ́ né Zeezi sɛ́: "Rɪŋ pí heŋbiisi ɓɪdííli ríí yóó pá vásɛ káá tɔ́wɔ́, ʊ ɛ́ wɪ weri.”

27Ɛ́ né háálɔ ná sɛ́: "Ʊ ká taŋá rɛ́ ŋ Nyuutɪna, ká vásɛ tína háá dí ɓɪɛ ɓa ɓallɛ tíé, vásɛ ná tʊɔsɛ aá dí.”

28Ɛ́ né Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Háálɔ, ɪ kéŋ yardá kíŋkáŋ! l háá ja ɛ́, rí ɛ́ tʊŋ!" Mʊ́l ná tɪ tɪ mɛ́, rʊʊ toló ná dúóró.

29Zeezi lɛ ráŋ a bɪrmʊ́ Galiile mʊʊ nʊɔ, a sɪɛ́ zí paalɔ nyúú, a ké ráŋ.

30Nɪɛ ɓɪkana kóú rí, arí gbɛrka, nyʊmma, dɪŋtenne arí pʊɔllɛ náŋa ɓɪkana. Ɓa sɪɛ́ káŋwɔ́ wuu ko bil Zeezi laka, ʊ dúóríwó.

31Nɪkana ná há ná ɛ́, ɓa nʊʊsɛ máánɔ́, ɓa há ná dɪŋtenne rɪ ɓaá bʊl wíɛ́, gbɛrka isi víva, nyʊmma sísɛ wúnni; ɛ́ né ɓa bíbɛ lzɪrayɛl Wɪsɛ mɛ́.

32Ɛ́ né Zeezi yírʊ́ karmɪbɛlɛ a bʊlɛ́: "Nɪɛ nyáŋ susu wuu ní kenínŋ; bel ná, tápʊlɛ botoro ní nyɛ ɓa há kúé kénínŋ laka rɛɛ́, ká ɓɪdííli toó ríwɔ́ dí. Ɔ sɪɛ́ wɪ có rínŋ tɔ́wɔ́ ríwɔ́ mʊ́ jɪsɛ rí losu né; ɓa waá peri, ɓa sí ɓallɛ ŋméno mɛ́.”

33Ɛ́ né ʊ karmɪbɛlɛ ná bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Áá ráá ɛrɛ́ ká ná dɪpɛ́ŋwa gír né sɪɛrʊ, a pá nɪɛ nyáŋ wuu ríwɔ́ dí vɔksɛ?”

34Zeezi bɔ́síwɔ́: "Í kéŋ dɪpɛ́ŋwa bɛŋmŋmɛ?" Ɛ́ né ɓa sɛ́: "Á kéŋ dɪpɛ́ŋwa balpɛ rí náŋwʊlɛ́ mʊɔ́.”

© 1999, The Bible League.

35Ɛ́ né ʊ a nɪɛ ná wuu ké tíé,

36ká ʊ la dɪpɛ́ŋwa ná balpɛ arí náŋwʊlɛ́ ná, a bɔ́llɛ Wɪsɛ, ká kaa conni a pɔ́ʊ́ karmɪbɛlɛ, ɓa laa ɓa nɪkana ná.

37Ɓa wuu dí a vɔksɛ, ká ɓa pa ɓɪdíkáánɛ a sú fíyáknɛ balpɛ.

38Nɪɛ ná há dí ɛ́ ɓɪdííle, ɓa sɪɛrʊ báála né fa búíwʊná, ká háála rí heŋbiisi wíɛ́ to ráŋ.

39Ɛ́ har rí mɛ́, Zeezi tá nɪkana ná ká zʊ nyiidabore a daarɛ Magadaŋ dɪtíllɛ.

Matie 16

1Ɛ́ né Farɪzɪɛ̃wa rí Sadɪsɪɛ̃wa bamma tuu peri Zeezi, ríwɔ́ bʊl wíɛ́ kánʊ́, a sɪɛ́ bʊlɛ́: "A wínyána ráá ná, a zɪŋ rɪ́ɪ́ lɛ́ Wɪsɛ né.”

2Ɛ́ né Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Rɪ wɪsɛ né mʊ́ɛ́ aá zʊ ká rɪ́ɪwa ná mumulí rʊʊ félɔ́, ɪ́ɪ́ bʊlɛ́: 'Dɪhɩ̃́ sí pɔrɛ.’

3Cícʊɔ fól má, rɪ́ɪwa né ná bána mʊ́l rʊʊ bíró, ɪ́ɪ́ bʊlɛ́: 'Duóŋ sí ko.' Ɪ́ ɛ̃ bána kɪ́ɛ́lɛ aá zɪŋ wɪ́ɪ́ ná háá á rʊ́ʊ́ a, ká ɪ́ wɪ wuo kɪ́ɛ́lɛ aá zɪŋ wíɛ́ ná háá a dúníé mí zaá né!

4Zaa bɛlɛ bɔ́mɔ́, ɓa wɪ Wɪsɛ taŋá tɪŋ, káá ja nyána ríwɔ́ ná. Ɓa sɪɛ́ waá a ríwɔ́ ná nyáná wuu, rɪ nyána ná há tʊ́ŋ Wɪsɛ wílaabʊllɔ Zona mɛ́ duo rá." Ɛ́ né ká Zeezi tɔ́wɔ́ ráŋ ká col.

5Zeezi karmɪbɛlɛ háá daarɛ mʊʊ cɔɔ nɔ́ŋɔ ná, ɓa fa sʊ́llɔ́ ɓa wɪ dɪpɛ́ŋ píé.

6Ɛ́ né Zeezi bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Ɪ́ pɔ́íwa tɪ mɛ́ wérí arí Farɪzɪɛ̃wa rí Sadɪsɪɛ̃wa. Ɓa nɪhɩ̃́ anɛ sɪbʊ́r né.”

7Ʊ karmɪbɛlɛ kaa ké aá cɔ́ksíwɔ́ tɪ mɛ́, ká bʊlɛ́: "Á há wɪ dɪpɛ́ŋ kené ná né tɛ ʊ bʊl ɛ́.”

8Zeezi ɛ̃ wɪ́ɪ́ ná ɓa háá bɪʊnɛ́, ɛ́ né ʊ bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́: "Beé rí tɛ ɪ́ ka ɪ́ wɪ dɪpɛ́ŋ kené wíɛ́ ké aá pɔsɛ náŋá? Ɪ́ yardá ɓɪɛ́na wɪ óŋ mɔhɛ̃́!

9Wízɪmɛ ha tóíwa mɛ́? Ɔ́ há pí dɪpɛ́ŋwa ná bɔmmʊ́ɔ́ a conni pá nɪɛ búí"ɔmmʊ́ɔ́ ná, ɪ́ pɔ́wɔ́ ɓɪdíkáánɛ sú kúrsi bɛŋmŋmɛ ré? Ɪ́ sʊ́llɔ́ né?

10Ɔ́ sɪɛ́ báá há pí dɪpɛ́ŋwa balpɛ a pá nɪɛ ná búíwʊná, ɪ́ pɔ́wɔ́ má ɓɪdíkáánɛ sú fíyáknɛ bɛŋmŋmɛ ré?

11Ɔ́ há sɪ́ɪwa pɔ́íwa tɪ mɛ́ arí Farɪzɪɛ̃wa rí Sadɪsɪɛ̃wa, ɓa nɪhɩ̃́ anɛ sɪbʊ́r né, beé rí tɛ ɪ́ bɪʊnɛ rɪ dɪpɛ́ŋ tɪ wíɛ́ né ŋ búbʊ́líwa rí? Ɪ́ wʊ́ʊ́ mʊ́l níɛ́?”

12Ɛ́ né Zeezi karmɪbɛlɛ ná sɪɛ́ zɪŋ rʊ́ʊ́ wɪ síwɔ́ káŋwɔ́ tɪ rí sɪbʊ́r ná ɓa há píé aá hé dɪpɛ́ŋ míŋ mí ní, amá ʊ síwɔ́ káŋwɔ́ tɪ wérí rí Farɪzɪɛ̃wa arí Sadɪsɪɛ̃wa karmɛ́ né.

13Zeezi lɛ ráŋ a mʊ́ Filipi Sezaare. Ʊ sɪɛ́ bɔ́sʊ́ karmɪbɛlɛ bʊlɛ́: "Ɔ́ é Nɪbiino Bio, nɪɛ sɛ́ rɪ́ŋ ká áŋ ré?”

14Ɛ́ né ɓa sɛ́: "Nɪɛ náŋa sɪ́ɪ́ ká Zaŋ Batiisi ní; náŋa sɪ́ɪ́ ká Wɪsɛ wílaabʊllɔ Eli ní; náŋa má sɪ́ɪ́ ká Wɪsɛ wílaabʊllɔ Zeremi ní, ɛ́ rá má Wɪsɛ wílaabʊlla ná oro.”

© 1999, The Bible League.

15Ɛ́ né ʊ baa bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́: "Ká í má sɪɛ́ sɛ́ ríŋ ká áŋ rɛ́?”

16Rɪ Sɪmɔŋ Pɪɛrɛ sɛ́: "l né ká Kirisi, Wɪusɛ ná há wómmó Bio.”

17Ɛ́ né Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Zona bio Sɪmɔŋ, ɪ ná wér; bee wíɛ́ nɪbíŋ ra wɪ nyɛ mákɛ́ péí. Ɔ Ana Wɪusɛ há mɪŋ bána nyúú ní mákɛ́ ɛ́ péí.

18Ɛ́ wíɛ́, ŋ búlɔ́ aá péí: ɪ ká Pɪɛrɛ né, ʊ múl né ká: dɔ́wí. Búí né nyúú ní sɪɛ́ ŋŋ́ á ríŋ sɔ́ŋ wɪcʊɔla púl. Sʊʊ má tɪ dóé waá a rʊ́ʊ́ ka ɛ́ púl tʊtʊmí.

19Ɔ sí pi Wɪusɛ kuótɔ́ɔ́ ná borwíé péí. Wíí ná ɪ háá á ríí vɛ tíé nyúú, Wɪusɛ vɛ́ ɛ́ wíí rɛ́ bána nyúú má; ká wíí ná ɪ háá á ríí saŋ tíé nyúú, Wɪusɛ sáŋ ɛ́ wíí rɛ́ bána nyúú má.”

20Ká Zeezi sɪɛ́ bʊl pɔ́ʊ́ karmɪbɛlɛ arí sífɪɛma a bʊlɛ́: "Í sí búl pá néŋ wuu ríŋ né ká Kirisi.”

21Ɛ́ téŋ mɛ́ né, Zeezi sɪɛ́ púl bʊl aá pɔ́ʊ́ karmɪbɛlɛ bʊlɛ́: "Ʊ mɔhɔ̃́ ríŋ mʊ́ Zerizalɛmɛ, rí tɔ́ɔ́ nɪhɪɛ̃́sɛ rí Wɪusɛ vʊk"ɔɔsa nɪhɪɛ̃́sɛ arí Wɪusɛ kɛŋzɪnna, ríwɔ́ a ríŋ ná wɪula wérí. Ɓa sí ɓʊ́ŋ, ká ríŋ bɪr"isi sʊʊ mɛ́, tápʊlɛ botoro kal.”

22Ɛ́ né Pɪɛrɛ yírʊ́ a kaa gɛ́ŋŋɛ a búlʊ́ bʊlɛ́: "Nyuutɪna, Wɪusɛ waá saŋ! Nyɛ wíí míí bil!”

23Ɛ́ né Zeezi bírɛ bʊl Pɪɛrɛ mɛ́ bʊlɛ́: "Sɪtaanɛ, kaa tuu líŋ har rí! lí gbáŋ naa rɛ́! Bee wíɛ́ Wɪusɛ wíɛ́ tóí sabɪna mɛ́; nɪbííne wízɪmɛ dʊŋɔ né míní mɛ́.”

24Ɛ́ né ká Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ karmɪbɛlɛ bʊlɛ́: "Rɪ nɛrɔ wuu có rʊʊ tíŋíŋ ɛ́ mí, rʊ́ʊ́ tína vɔ́ʊ́ tɪ wíɛ́ tá ráŋ, ká saŋ sʊʊ dagɛsɛ́ wɪula, a tíŋíŋ mɛ́.

25Nɛrɔ ná wuu háá já rʊ́ʊ́ lowi kɛ́rʊ́ mɪusɛ mɛ́, ʊ tína sí gúlú mɪusɛ mɛ́; ká nɛrɔ ná wuu há yóú mɪusɛ tá ŋ wíɛ́, ʊ tína sí nóú mɪusɛ.

26Nɪbííno há já dúníé onni wuu a pɔ́ʊ́ tɪ, ká ʊ dʊma yʊ́ksɛ, ʊ nyʊɔrɛ́ mɪŋ nɛ́ɛ́? Nɪbííno á rʊ́ʊ́ pi beé duó rí a yɔwɛ lɔ́ʊ́ dʊma?

27Kal ná Nɪbiino Bio háá á rʊ́ʊ́ ko arírʊ́ Ana Wɪusɛ píŋ rírʊ́ malíkawa, ʊ sí túŋ nɛrɔ wuu, ʊ tʊmɛ́ mʊɔsɔ.

28Taŋá né ŋ bʊl aá péíwa, í rɛɛ́ nɪcínɛ nyáŋ náŋa waá sʊsɛ, káá ka síí ríí ná Nɪbiino Bio koe arírʊ́ kuorí."

Matie 17

1Ʊ ɛ́ tápʊlɛ balgo kal né, Zeezi isi yírɛ Pɪɛrɛ arí Zakɛ rírʊ́ maábio Zaŋ, a káŋwɔ́ kɛkɛ náŋa ná mɛ́, ɓa mʊ́ zí paalɪzeno oro nyúú.

2Zeezi isi gínʊ́ tɪ ɓa síɛ́ mɛ́ ráŋ. Ʊ síɛ́ wuu tʊ́tʊl anɛ wɪusɛ háá tʊl ɛ́, ʊ gɛnnɛ má wuu tʊ́ksɛ ɓɪpʊŋsɛ́ ɓílɓíl, aá tʊl anɛ pʊmmɔ.

3Ɓa ɔ́ɔ́ ríwɔ́ cɛ́, rɪ Moyizi rí Eli ní kʊ́ɛ lɪu nyíísíwɔ́ mɛ́, a ka Zeezi cí aá bʊl wíɛ́.

4Ɛ́ né Pɪɛrɛ wúrʊ́ nʊɔ mɛ́ a bʊlɛ́: "Nyuutɪna, raá ké rɛɛ́, ʊ wér. Rɪu né sáŋɛ́, ŋ sí ciki táŋtɛwa botoro, ɪ nɔ́ŋɔ, Moyizi nɔ́ŋɔ, Eli má nɔ́ŋɔ.”

© 1999, The Bible League.

5Pɪɛrɛ ha mɪŋ bʊlɛ́ mɛ́, rɪ duóbáŋtʊlí nɛ́ dɛ́ ko tɔ́wɔ́ mɛ́, ká ɓa nɛ Wɪʊsɛ lɪŋɔ́ duóbána ná sɪɛrʊ há sɛ́: "Ɔ Bicolli ní nyɛ, ŋ sɪɛrʊ wuu ní tɔ́rʊ́ wɪ́ɛ́. Í zésú wɪ́ɛ́!”

6Zeezi karmɪbɛlɛ ná há nɛ́ lɪŋɔ́ ná, hɛ́wíŋ kɛ́ŋwɔ́, ɓa ɓallɛ a káŋwɔ́ sɪ́ɛ́ cú tɪ́ɛ́.

7Ɛ́ nɛ́ Zeezi tuu pɛ́rwɔ́, a tɪ́kwɔ́ mɛ́ ká bʊlɛ́: "Í sí hɛ́wíŋ fá, í isi.”

8Ɓa há ísɛ́, ɓa bɛ́ló rɪ Zeezi dʊŋɔ nɛ́.

9Ɓa há lɛ́ paalɔ ná nyúú aá tuwi ní, Zeezi sɪɛ́ bʊ́lwɔ́ rí fɪɛ́ŋfɪɛ́ŋ a bʊlɛ́: "Í sɪ́ɪwa wínáálɛ nyáŋ wɪ́ɛ́ bʊ́l pá nɛ́ŋ wuu, a kaá já Nɪbiino Bio sʊʊ ká bɪr"isɛ́.”

10Ʊ karmɪbɛlɛ sɪɛ́ bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "Bee wɪ́ɛ́ rɛ́ Wɪʊsɛ kɛŋzɪnna sʊ́ʊ́ mɔhɔ̃ rí Wɪʊsɛ wílaabʊllɔ Eli ní la sɪ́ɛ́ ko kɛ́rɛ́?”

11Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Taŋá, Eli ní mɔhɛ̃ rʊ́ʊ́ la sɪɛ́ ko ɔsɛ wɪ́ɪ wuu.

12Ɔ taŋá á rɪ́ŋ bʊl pɛ́ɪwa, rɪ́ɪwa zɪŋ rí Eli é kʊ́ó rí wáárɛ, ká nɪɛ wɪ kɪ́ɛ́lɛ́ zímʊ́, amá ɓa ɔ́ɔ́ ʊ ná wɪʊla ɛ́ ɓa há có. Nɪbiino Bio má, ɓaá á rɪ́wɔ́ ɔ́ʊ́ ɛ́ nɛ́.”

13Ɛ́ nɛ́ Zeezi karmɪbɛlɛ zɪŋ rí Zaŋ Batiisi wɪ́ɛ́ nɛ́ ʊ bʊ́bʊl ɛ́, a pi Eli wɪ́ɛ́ máŋsɛ.

14Zeezi rírʊ́ karmɪbɛlɛ ná botoro há kʊ́ɛ́ peri nɪkana ná, báálɔ oro de tuu peri Zeezi, a ɓírmʊ́ sɪ́ɛ́ ká bʊlɛ́:

15"Nyuutɪna, fáŋ bio susu! Ʊʊ́ ɓal ɓuŋɓʊ́ŋsi ní. Ʊʊ́ ná wɪʊla wɛ́rí; tɛ́ŋ nɔ́ŋɔ mɛ́, ʊʊ́ pʊ́ʊ́ yo nɪ́ŋ mí, ɛ́ rá má nyii sɪɛrʊ.

16Ɔ kenó kɔ́í karmɪbɛlɛ rí, amá ɓa wɪ wɔ́llɛ́ dʊ́ɔ́rʊ́.”

17Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Kɛ́kɛ́ nɪbɪ́ɪne duo há wɪ yardá kené; í ká nɪbɔ́má! Ɔŋ́ á rɪ́ŋ mɪŋ arírɪ́wa dáánɛ mɔ ɛrɛ́ rɛ́, a sɪɛ́ nyámmɪ́wa wí"állɛ nyáŋ? Kání bio ná ko rɛɛ́.”

18Ɛ́ nɛ́ Zeezi ɓɛ kaŋtɔŋ ná mɛ́, ʊ lɛ ká tá bio ná, ʊ dʊ́ɔ́ri mʊ́l ná tɪ tɪ mɛ́.

19Zeezi karmɪbɛlɛ ná dʊŋɔ sɪɛ́ tuu pɛ́rʊ́ a bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "Beé rí tɛ á é wɪ wɔ́llɛ́ kiri kaŋtɔŋ ná?”

20Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Í yardá há wɪ ɔ́ŋ wuu mɔhɛ̃ nɛ́ tɛ. Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́ɪwa, rɪ́ɪwa yardá nɛ́ pɛ́rí anɛ mʊ́tárdɛ bɪ́í, í sí wɔ́lli bʊlɛ́ paalɔ cúri mʊ́ cɔ́ŋsɛ rɛɛ rí, rʊ́ʊ́ ɓɪɛ́na cúri. Wɪ́ɪ wuu wɪ́ɪwa gɪrɛ.

21((Amá wɪsʊlɔ́ rí nʊɔ vɔwɛ́ nɛ́ wo kaŋtɔ́ŋ né duo mí aá kiri."))

22Zeezi rírʊ́ karmɪbɛlɛ há mɪŋ Galiile tɪ́ɛ́ aá gʊɔrɛ, kal oro ʊ sɪɛ́ bʊ́lʊ́ karmɪbɛlɛ rí bʊlɛ́: "Ɓa sí ka Nɪbiino Bio a hé nɪbɪ́ɪne nɛ́sɛ mɛ́,

23ríwɔ́ laa ɓʊ́; amá ʊ sí bɪr"isi sʊʊ mɛ́ tápʊlɛ botoro kal." Zeezi há bʊ́l ɛ́, ʊ karmɪbɛlɛ sɪɛrʊ zɔ́kɔ́ wɛ́rí.

24Zeezi rírʊ́ karmɪbɛlɛ há mʊ́ɛ́ peri Kapɛrnayimi, nɪɛ ná háá la Wɪcʊɔlɪjɪzeno loŋpó kʊ́ó ná Pɪɛrɛ a bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "Í karmɪ"áná túŋ Wɪcʊɔlɪjɪzeno loŋpó rí?”

© 1999, The Bible League.

25Ɛ́ nɛ́ Pɪɛrɛ sɛ́: "Óó, ʋʋ́ túmú rí." Ká mʋ́ zʋ jaa, ɛ́ nɛ́ Zeezi la síɛ́ bɔ́sʋ́ bʋlɛ́: "Áŋwa rɛ́ mɔhɛ̃́ ríwɔ́ túŋ táksɪwa rí loŋpó a pá dúníɛ́ kuóre? Nɪhʋɔra nɛ́ yáá, tɔ́ɔ́ tínáwa nɛ́? Sɪmɔŋ, ɪ má ná beé rí?”

26Ɛ́ nɛ́ Pɪɛrɛ sɛ́: "Nɪhʋɔra nɛ́ mɔhɛ̃́ ríwɔ́ túŋ." Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Rʋʋ ká ɛ́, tɔ́ɔ́ tínáwa wɪ mɔhɛ̃́ ríwɔ́ túŋ óŋ wuu.

27Amá á sí wíɛ́ jáá pá nɪɛ ná háá la Wɪcʋɔlɪjɪzeno loŋpó ná. Ɛ́ wíɛ́, isi pi naŋhɛŋ tuwi mʋʋ, a hé. Dúŋdʋ́ʋ̃́ náŋwʋlí ná naŋhɛŋ háá á rʋ́ʋ́ ka, kánʋ́ nʋɔ wúri, ɪ sí ná meéwí ʋ nʋɔ mɛ́, a móŋ ríri bɛllɛ nyúú túme, ríí lísɛ kaa ko túŋ."

Matie 18

1Ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́ nɛ́ Zeezi karmɪbɛlɛ tuu pérú, a bɔ́sʋ́ bʋlɛ́: "Áŋ rí ká nɔhɔ̃́ Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná sɪɛrʋ?”

2Ɛ́ nɛ́ Zeezi yírɛ biwie, a kánʋ́ ʋ cíŋwɔ́ sísíɛ́nnʋ́wa,

3ká ʋ bʋl pɔ́wɔ́ bʋlɛ́: "Taŋá nɛ́ ŋ bʋl aá pɛ́íwa, rɪíwa nɛ́ wɪ bírsɛ́ ríí nɛ heŋbiisi, í waá wóllí zʋ Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná sɪɛrʋ.

4Ɛ́ wíɛ́, nɛrɔ ná wuu há múúrú tɪ anɛ biwie né, ʋ tína níí a nɪpiŋo Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná sɪɛrʋ.

5"Ká nɛrɔ ná há tíŋíŋ wíɛ́ a ka biwie né nɔ́ŋɔ wérí, ŋ tɪ nɛ́ tína ka wérí ɛ́.

6"Amá rɪ nɛ́mmúrtɪna nyáŋ há láŋ wíɛ́ dí nɔ́ŋɔ nɛ́ rí nɛ́ŋ a rʋ́ʋ́ nyɔ́rkɛ Wɪsɛ ŋméno mɛ́, rɪ ɓa pí nɔŋbúzeno vɔwɛ tína baŋ mɛ́, a kánʋ́ mʋ́ yoo hé mʋʋ sɪɛrʋ nɛ́ cúcó.

7Wɪla sí peri dúníɛ́, bee wíɛ́ wíɛ́ kánɔ́, a a nɪɛ aá nyɔ́rkɛ Wɪsɛ ŋméno mɛ́. Wíɛ́ ná há ɛ́ɛ́ nɪɛ aá nyɔ́rkɛ Wɪsɛ mɛ́, ɓa mínɔ́ tɛ́ŋ wuu mí. Nɛrɔ ná sɪɛ́ há lóé ɓa tíŋí mɛ́ nɛ́, ɪ tína sí ná wɪla!

8"Rɪ nɛ́sɛ nɛ́, ɛ́ rá má rɪ naa nɛ́ yíkí ríí aá zɔkɛ Wɪsɛ mɛ́, ɪ conni yoo tá. Ɪ há kɛ́ŋ vakul, ɛ́ rá má nakul, ká mʋ́ mɪŋ Wɪsɛ laka, ʋ nɛ́ wérí há kɛ́ŋ nɛ́ŋsa bɛllɛ, ɛ́ rá má naasɛ bɛllɛ, ká mʋ́ zʋʋ mɪŋ níŋdʋsírá sɪɛrʋ.

9Rɪ síí má nɛ́ yíkí ríí aá zɔkɛ Wɪsɛ mɛ́, ɪ kánʋ́ lísɛ yoo tá. Ɪ há kɛ́ŋ sítoo mʋ́ mɪŋ Wɪsɛ laka, ʋ nɛ́ wérí há kɛ́ŋ síɛ́ bɛllɛ, ká mʋ́ zʋʋ mɪŋ níŋjaa sɪɛrʋ.

10"Í pɔ́ rííwa sí ɛ́ nɛ́mmúrtɪna oro wuu káá gbési tá. Ɔ́ búlɔ́ aá pɛ́íwa rííwa zɪŋ rí Wɪsɛ malíkawa ná háá bélwó mí, ɛ́ malíkawa míníŋ Ana Wɪsɛ laka nɛ́ tɛ́ŋ wuu mí, bána nyúú.

11((Nɪbiino Bio kúó rʋ́ʋ́ la nɪɛ ná há yʋ́ksɛ́ nɛ́ tá.))”

12Ká Zeezi sʋ́ɔ́lɛ pɔ́wɔ́ bʋlɛ́: "Rɪ nɛ́ŋ kɛ́ŋ pieŋse zɔlɔ, rí balá yʋ́ksɛ, ʋʋ́ a ɛrɛ́ rɛ́? Í bɪɪnɛ ná! Ʊ wɪ pieŋse mɛɛ́sɪbaná rí fí rí nɛ́mɛ́ ná tá ríwɔ́ dídí, káá bírmʋ́ ríí ja peyʋ́ksɛ ná?

13Taŋá nɛ́ ŋ bʋl aá pɛ́íwa, rʋʋ nɛ́ túkú mí, ʋ sɪɛrʋ sí tɔrɛ ɛ́ peyʋ́ksɛ nyúú, a kíllɛ pieŋse mɛɛ́sɪbaná rí fí rí nɛ́mɛ́ ná há wɪ yʋ́ksɛ́.

© 1999, The Bible League.

14Ʊ sɪɛ́ ká ɛ́ nɛ́; í Ana Wɪsɛ má há mɪŋ bána nyúú, ʋ waá ja rí nɛ́mmúrtɪna nyáŋ oro yʊ́ksɛ.

15"Rɪ maábinɔ́ŋɔ á wíí zɔkɛ, ɪ mʊ́ bʊl pɔ́ʊ́, a mákʊ́ dɪzɔkí; amá lo rʊ́ʊ́ ɛ́í ríríʊ́ dʊŋɔ bɛllɛ pɛ́kɛ nɛ́. Rʊʊ nɛ́ nɛ́ mʊ́ʊ́la, wíí ná ɔ́sɔ́.

16Ká rʊʊ nɛ́ wɪ mʊ́ʊ́la níɛ́, ɪ ja nɛ́ŋ balá, ɛ́ rá má nɪɛ bɛllɛ súúrí tɪ mɛ́, rííwa mʊ́ nóú a ɔsɛ wíí ná, nɪɛ bɛllɛ, ɛ́ rá má nɪɛ botoro síɛ́, ríwɔ́ a dáŋsíɛ́wa.

17Rííwa bʊ́lɔ́ rʊʊ ha wɪ mʊ́ʊ́la níɛ́, ɪ bʊl pá wɪcʊɔla púl nɪɛ. Rɪ wɪcʊɔla púl nɪɛ má bʊ́lɔ́ rʊʊ ha wɪ mʊ́ʊ́la níɛ́, ɪ púú makɛ nɛrɔ ná ha wɪ Wɪsɛ wíɛ́ léɛ́ dí, ɛ́ rá má loŋpolaarɔ.

18"Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, wíí ná wuu í háá á rííwa vɛ tíé nyúú, Wɪsɛ vɛ́ ɛ́ wíí rɛ́ bána nyúú má; ká wíí ná wuu í háá á rííwa saŋ tíé nyúú, Wɪsɛ sáŋ ɛ́ wíí rɛ́ bána nyúú má.

19"Taŋá nɛ́ ŋ ɔsɛ bʊl aá pɛ́íwa, rííwa sɪɛrʊ nɪɛ bɛllɛ tʊ́ŋ nʊɔ mɛ́ tíé nyúú, ríí sʊl óŋ, ŋ Ana Wɪsɛ há mɪŋ bána nyúú sí pɛ́íwa.

20Bee wíɛ́ rɪ nɪɛ bɛllɛ, ɛ́ rá má nɪɛ botoro hé náŋá mɛ́ ŋ yɪr mɛ́, ŋ mínɔ́ aríwɔ́."

21Ɛ́ nɛ́ Pɪɛrɛ tuu peri Zeezi a bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "Nyuutɪna, rɪŋ maábinɔ́ŋɔ nɛ́ á wíí ríí zɔ́kíŋ mɛ́, naasí bɛŋmŋmɛ rɛ́ mɔhɛ̃́ ríŋ hóú suúri? Naasí balpɛ nɛ́?"

22Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Aí, naasí balpɛ dʊŋɔ rá, amá a kaá ja naasí mɛɛ́sɪbotoro rí fí buke balpɛ."

23Ká Zeezi sʊ́ɔ́lɛ bʊlɛ́: "Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná nɪhɩ̃́ anɛ kuóro há ísé bʊlʊ́ tʊtʊnna ko ɔ́wɔ́ kʊ́ŋtáwa nɛ́.

24Ʊ sɪɛ́ há púlé aá a kʊ́ŋtáwa ná, ɓa kéŋ tʊtʊnnɔ nɔ́ŋɔ kaa kóú rí. Ɛ́ tʊtʊnnɔ fa dúú kɪŋ a mʊ́ aá peri meéwíé bʊ́ízɔlɔwa.

25Tʊtʊnnɔ ná wɪ kɪŋ ná wuó túŋ má tɪ. Ɛ́ nɛ́ kuóro ná sɛ́: 'Ɩ́ kánʊ́ ríríʊ́ háálɔ aríríʊ́ bɛlɛ wuu yɛ́llɛ, a yɛ́llʊ́ ɓɪɛ má wuu a túmú kɪŋ ná.'

26"Ɛ́ nɛ́ tʊtʊnnɔ ná ɓírmi tíé kuóro ná síɛ́ a jɛ́nnʊ́ bʊlɛ́: '((Nyúútína,)) dí nyamma, ŋ sí túŋwó wuu.'

27Ʊ susu kánʊ́ nyúútína ná wɛ́rí, ʋ pi kɪŋ ná cɛ́ʊ́, ká lóú ʋ col.

28"Tʊtʊnnɔ ná lɛ ɛ́, a mʊ́ cémú nɔ́ŋɔ fa há dúú má kɪŋ a peri meéwíé bʊ́í fí. Ɛ́ nɛ́ ʋ de kánʊ́ nɔ́ŋɔ ná gɛbaŋ mɛ́ ká bʊlɛ́: 'Túmíŋ kɪŋ ná!'

29"Ʊ nɔ́ŋɔ ná ɓírmi tíé ʋ síɛ́ a jɛ́nnʊ́ bʊlɛ́: 'Dí nyamma, ŋ sí túmí.'

30"Ɛ́ nɛ́ tʊtʊnnɔ ná bíílɛ, ká a ɓa kánʊ́ nɔ́ŋɔ ná tɔ́ bɪnajaa mɛ́ a kaá ja kɪŋ ná túme.

31Ʊ tʊtʊ́nníná́ŋa há ná ɛ́, ɓa sɪɛnnɛ zɔ́kɔ́ kíŋkáŋ; ɓa mʊ́ cesi wíɛ́ ná wuu pá kuóro.

32"Ɛ́ nɛ́ kuóro ná a ɓa yírʊ́ tʊtʊnnɔ ná ʋ ko, ʋ bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: 'Tʊtʊnnʊtɔk, ɪ há jɛ́nníŋ, ŋ píí kɪŋ wuu ní a cɛ́í.

33Ɩ má sɪɛ́ fa mɔhɔ̃́ ríí fɛ́í nɔ́ŋɔ ná susu rí, anɛ ŋ há fɛ́í susu ɛ́.'

© 1999, The Bible League.

34Kuóro ná dí cɔwɩlɔ́, a a ɓa kánʊ́ tʊtʊnnɔ ná tɔ́ bɩnajaa mɛ́, a kaá jɔ́ʊ́ kɩŋ ná wuu túme.”

35Zeezi sɩɛ́ súúri bʊlɛ́: "Rɩíwa nɛ́ wííwa maábináŋa suúri hé, aríríwa sɩɛrʊ wuu, ká ná, ŋ Ana Wɩsɛ há mɩŋ bána nyúú, ʊ máá ɛ́íwa nyɛ nɛ́."

Matie 19

1Zeezi há búl wíɛ́ nyáŋ ko tenni, ʊ lɛ́ Galiile dɩtíllɛ a mʊ́ Ziide dɩtíllɛ, Zʊrdɛŋ fuo daaré.

2Nɩɛ ɓɩkana tíŋʊ́ mɛ́; ʊ dúóri pʊɔllɛ ɓɩkana ráŋ.

3Farɩzɩẽwa sɩɛ́ ko ríwɔ́ díŋ Zeezi, a sɩɛ́ bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "Ɔ́mɛ́nɔ mínɔ́ rí báálɔ kírú háálɔ wíí wuu mí rí?”

4Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Ɓa há pʊ́ŋsɛ ɛ́ Wɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʊ, í wʊ́ʊ́ kármɛ́ ɓó? Ɓa pʊ́ŋsɔ́ bʊlɛ́: 'Púle mí, Wɩsɛ má nɩbííne: báálɔ mɩŋ, háálɔ mɩŋ.’

5Ɛ́ nɛ́ Wɩsɛ sɛ́: 'Ɛ́ wíɛ́, báálɔ rí háálɔ sí lísíwɔ́ tɩɩ, ɓa ánáwa ríwɔ́ maáwa mɛ́, a má píwó wíɛ́ hé balá, a mɩŋ náŋá mɛ́, a makɛ ríwɔ́ bɛllɛ ná a nɩbíŋ balá.’

6Ɛ́ wíɛ́, ɓa báá to nɩɛ bɛllɛ, amá ɓa ká nɩbíŋ balá nɛ́. Nɩɛ ná sɩɛ́ Wɩsɛ há kené hé náŋá mɛ́ a tɩŋ hájaasɛ mʊ́l mɛ́, ʊ báá wɩ mɔhɛ̃́ rí nɛ́ŋ wuu káŋwɔ́ caksɛ náŋá mɛ́.”

7Ɛ́ nɛ́ Farɩzɩẽwa ná baa bɔsɛ Zeezi bʊlɛ́: "Beé rí tɛ Moyizi fa sɛ́: 'Rɩ báálɔ níí já rʊ́ʊ́ kírú háálɔ, rʊ́ʊ́ pʊ́ŋsɛ háhuõsi kɛnɔ a pɔ́ʊ́, ká kiri.' “

8Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Ɩ́ sahaksí wíɛ́ nɛ́ tɛ Moyizi pɛ́íwa ŋmɛ́nɔ rííwa kíríwa háála. Rɩ ɛ́ rá, dúníé púle mí, ɛ́ toó.

9Ɛ́ wíɛ́, ŋ búlɔ́ aá pɛ́íwa, báálɔ ná wuu há já háálɔ, ʊ to hácɔ́rmʊ́ ká ʊ kiri tá ká ja nɔ́ŋɔ, ʊ́ʊ́ zɩŋ rʊ́ʊ́ tʊ́ŋ cɔ́rmʊ nɛ́ ɛ́.”

10Ɛ́ nɛ́ Zeezi karmɩbɛlɛ sɛ́: "Rɩ nyɛ ɛ́ ní, rɩ báálɔ wɩ háálɔ jɛ́ɛ́ nɛ́ cúcó.”

11Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Nɩɛ wuu wɩ wíɛ́ nyáŋ wuó tɩŋ, rʊʊ nɛ́ to nɩɛ ná Wɩsɛ há pɔ́wɔ́ dóé ríwɔ́ wólli tɩŋ.

12Wíɛ́ káŋ aá kɛ́rɛ báála ríwɔ́ sí háála já: náŋa, ɓaá lʊ́lwɔ́ ɛ́ nɛ́, ɓa wɩ háála wuó ja. Náŋa má, ɓaá férwó ní, ɓa wɩ háála wuó ja; ká náŋa má tɩŋ Wɩsɛ kuótɔ́ɔ́ ná wíɛ́, a má wɩ háálá ja. Nɛrɔ ná wuu há wo wíɛ́ nyáŋ aá saŋ, rʊ́ʊ́ tína saŋ.”

13Ɛ́ har rí mɛ́, nɩɛ kɛ́sɛ́ heŋbiisi kaa ko Zeezi rí, rʊ́ʊ́ pʊ́ʊ́ nɛ́ŋsa tíkwɔ́ mɛ́, ká sʊl Wɩsɛ pɔ́wɔ́. Ɛ́ nɛ́ Zeezi karmɩbɛlɛ bɛsɛ nɩɛ ná mɛ́.

14Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ karmɩbɛlɛ ná bʊlɛ́: "Ɩ́ lo rí heŋbiisi kóŋ rí, í síwɔ́ mɛ́ kɛ́rʊ́; bee wíɛ́ nɩɛ ná há nɩhɩ̃́wɔ́ nɛ́ kéŋ dɩkéni Wɩsɛ kuótɔ́ɔ́ ná sɩɛrʊ.”

15Ká pɔ́ʊ́ nɛ́ŋsa tíkwɔ́ mɛ́ a sʊl Wɩsɛ pɔ́wɔ́, ká col.

16Ɛ́ nɛ́ báálɔ oro tuu peri Zeezi a bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "Karmɩ"ana, bee wíwérí rí mɔhɛ̃́ ríŋ a, ká ná mɩsɛ ná há waá tenni?”

© 1999, The Bible League.

17Ɛ́ né Zeezi sɛ́: "Beé rí tɛ ɪ búbɔ́síŋ wíwere ɛɛ wíɛ́? Wɪɪsɛ dʊŋɔ lɛ́ŋ ní weré. Rɪɪ níí ja mɪɪsɛ ná há waá tenni, ɪ tɪŋ Wɪɪsɛ wímáŋsɛ ná."

18Ɛ́ né báálɔ ná bɔsɛ Zeezi: "Wɪɪsɛ wímáŋsɛ bammá ré?" Ɛ́ né Zeezi sɛ́: "Sí nɪɛ ɓúúsú; sí cɔ́rmʊ á; sí gá; sí nyɪɛrʊ nyɛ́ɛ́ hé nɛrɔ nʊɔ mɛ́;

19zílí áná ríri maá; cóllí nɪbínɔ́ŋɔ aní tɪɪ."

20Ɛ́ né báálɔ ná bʊl Zeezi rí bʊlɛ́: "Ɔ́ tíŋ nyáŋ wuu ní; beé rí báá kááné?"

21Ɛ́ né Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Rɪí já ríí wíɛ́ wuu cɛ́rɛ cí wɛ́rí, ɪ mʊ́ a yɛ́llí ɓɪɛ wuu, a píwó meéwíé ɓa nɪyaara, ká ko tíŋíŋ mɛ́ a makɛ ríí ná kuóɓɪɛ Wɪɪsɛ dɪhɩ̃."

22Zeezi há búl ɛ́ pá báálɔ ná, ʊ sɪɛrʊ zɔ́kɔ́ kíŋkáŋ, ʊ zuki síɛ́ aá col; bee wíɛ́ ʊ fa kéŋ ɓɪɛ kíŋkáŋ.

23Ɛ́ né Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ karmɪbɛlɛ bʊlɛ́: "Taŋá né ŋ bʊl aá pɛ́íwa, ʊ dúókó a pá ɓɪɛ tína rʊ́ʊ́ wólli Wɪɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná sɪɛrʊ zʊ.

24Ɔ́ ha búlɔ́ aá pɛ́íwa, ʊ bírɔ́ a mɔlɛ́ a pá nyʊ́kma, rʊ́ʊ́ tɪŋ gɛhɛŋ gbel lɛ, ká a wídúó a pá ɓɪɛ tína, rʊ́ʊ́ wóllí zʊ Wɪɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná sɪɛrʊ."

25Zeezi karmɪbɛlɛ há né ɛ́, ʊ vɔ́kwɔ́ kíŋkáŋ, ɛ́ né ɓa sɛ́: "Rʊʊ sɪɛ́ ká nyɛ, áŋ rí wo mɪɪsɛ ná há waá tenni aá ná?"

26Ɛ́ né Zeezi bélwó ká bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Ʊ ká wíí ná há gírɛ́ nɪbííne ní, amá wíí toó aá gɪɪrɛ Wɪɪsɛ é."

27Ɛ́ né Pɪɛrɛ bʊl Zeezi rí bʊlɛ́: "Ká á má, Karmɪ"ana? Ná, á é vɛ́rá ɓɪɛ ríra nɪɛ wuu tá, ká tíŋí mɛ́."

28Ɛ́ né Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Taŋá né ŋ bʊl aá pɛ́íwa, Nɪbiino Bio háá á rʊ́ʊ́ kénú píŋ kuóɓasa ná nyúú, dúníé fɛlɔ ná mɛ́, í má nɪɛ ná há tíŋíŋ mɛ́, í má sí ké kuóɓaŋsa fí rí bɛllɛ nyúú, a dí lzɪrayɛl jɪmʊ́ʊ́la ná fí rí bɛllɛ saríya.

29Ká nɛrɔ ná wuu há lóú jɪɪsɛ, ʊ máálawa, ʊ maábɛlɛ, ʊ nátolé, ʊ áná, ʊ maá, ʊ háálɔ, ʊ bɛlɛ, ɛ́ rá má ʊ baksɛ, ŋ wíɛ́, ʊ tína sí bɪrná kíllɛ ɛ́ kíŋkáŋ, arí mɪɪsɛ ná há waá tenni.

30Í taŋa zɪŋ rɛ́ nɪɛ ná há lá síɛ́, dɪkáŋ sí ko tɪŋ har, ká nɪɛ ná há tíŋ har, ríwɔ́ má dɪkáŋ ko la síɛ́."

Matie 20

1Ká Zeezi sɪɛ́ sʊ́ɔ́lɛ pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Wɪɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná nɪhɩ̃ anɛ báálɔ oro há kenú baka, a sɪɛ́ cɔŋ fól lɛ rʊ́ʊ́ pa tʊtʊnna hóú baka ná mɛ́ ríwɔ́ tʊŋ.

2Ʊ rí tʊtʊnna ná sɪɛ́ bʊl hé déníé balá kál, ká ʊ tɔ́wɔ́ ɓa mʊ́ baka.

3"Cícʊɔ bíŋbɪlí nɛ́mɛ́ cɛ́rɛ, ʊ baa lɛ a ná tʊtʊnna náŋa rɪ ɓa ké yɔ́ɔ́, tɔ́ɔ́ nɪɛ náŋá dɪcémi.

4Ɛ́ né ʊ búlwɔ́ rí bʊlɛ́: 'Í má mʊ́ tʊ́míŋ baka mɛ́, ká ríŋ túmíwa ɛ́ ná há mɔhɛ̃́.' Ɛ́ né ɓa mʊ́.

© 1999, The Bible League.

5Wɔhɔ bíŋbılí fí rí bɛllɛ cérɛ, baka tína ná baa lɛ, a ná nıɛ náŋa, ʋ ríwɔ́ má bʋl ɛ́ tıı tıı, ká ɓa mʋ́ baka. Ʊ baa lɛ gbaŋ bíŋbılí botoro, a baa ná nıɛ náŋa má, ʋ ríwɔ́ má bʋl ɛ́ tıı tıı, ká ɓa má mʋ́ baka.

6Gbaanɛ bíŋbılí bɔmmʋ́ɔ́ cérɛ, ʋ baa ha lɛ a ná tʋtʋnna náŋa rı ɓa ké yɔ́ɔ́, tɔ́ɔ́ nıɛ náŋá dıcémi. Ɛ́ né ʋ bʋ́lwɔ́ rí bʋlé: 'Beé rí tɛ í ké yɔ́ɔ́ nyɛ cícʋɔ wuu?'

7"Ɛ́ né ɓa sé: 'Néŋ wuu há wírá péɛ́ ráá tʋŋ.' "Ɛ́ né baka tína ná sé: 'Rʋʋ ká ɛ́, í mʋ́ tʋ́míŋ baka mɛ́.' Ɛ́ né ɓa mʋ́.

8"Gbaŋ gbaanɛ, baka tína ná yírʋ́ oŋbello a bʋ́lʋ́ rí bʋlé: 'Yírɛ tʋtʋnna ná a tʋ́ŋwɔ́. Taŋa púl tʋ́ŋ nıɛ ná ŋ há tíŋ har pa né, a mʋ́ tenni nıɛ ná ŋ há lá síɛ́ pa mɛ́.'

9"Ɛ́ né gbaŋ bíŋbılí bɔmmʋ́ɔ́ nıpaalɛ́ ná ko, a la néŋ wuu déníé balá.

10Ɛ́ né sílaara ná má ko, a bıunɛ rı ɓa sí tʋ́ŋwɔ́ é kíllɛ ɛ́; amá ɓa tʋ́ŋwɔ́ má néŋ wuu déníé balá né.

11Ɓa há dé la, ɓa dé gígáásɛ wíɛ́ né baka tína ná rí,

12a bʋlé: 'Nıɛ nyáŋ há tíŋ har ko, ɓa tʋ́ŋ léɛ́rɛ balá dʋŋɔ né, ká á é tʋŋ cícʋɔ rí wɔhɔ wuu, lʋmɔ mɛ́, ká á ríwɔ́ wuu túme balá.'

13"Ɛ́ né baka tína ná bʋ́lwɔ́ nɔ́ŋɔ rí bʋlé: 'Ɔ naŋnɔ́ŋɔ, ŋ há wíí vírɛ́. Ɔ ríri bʋ́lɔ́ hé ríí tʋŋ ká la déníé balá né kál.

14Léí túme cúcol. Ɔ há túmí ɛ́, nɛrɔ ná má há tíŋ har ko, ŋŋ́ túmú má ɛ́ né.

15Ɔ wı ŋmɛ́nɔ kené ríŋ kání́ŋ meéwíé tʋ́míŋ satɔrɔ́ né yáá, ŋ há kéŋ zilé ná níí wíí mɛ́?'

16"Ɛ́ wíɛ́, hatʋŋna sí bırmɛ sídííre, ká rí sídííre bırmɛ hatʋŋna."

17Zeezi háá zí Zerizalɛmɛ, ŋmɛ́nɔ nyúú, ʋ yírʋ́ karmıbɛlɛ ná fí rí bɛllɛ gıukɛ, a bʋl pɔ́wɔ́ bʋlé:

18"Í zesi, á háá mʋ́ Zerizalɛmɛ nyɛ, ɓa sí ká Nıbiino Bio pá Wıusɛ vʋk"ɔɔsa nıhıɛ̃́sɛ, arí Wıusɛ kɛŋzınna, ríwɔ́ dúú saríya bʋlɛ́ ríwɔ́ ɓʋ́ʋ́,

19ká púú hé nıɛ ná há to Zuwifiwa nɛ́sɛ mɛ́ ríwɔ́ sáákʋ́, a ŋmɔ́wʋ́, ká ɓásʋ́ dagɛsɛ́ daha rʋ́ʋ́ sʋwɛ; amá tápʋlɛ botoro kal, ʋ sí bır"isi sʋʋ mɛ́."

20Ɛ́ né Zebede háálɔ kɛ́sʋ́ bɛlɛ bɛllɛ: Zakɛ rí Zaŋ, a tuu peri Zeezi, a ɓírmi tíé ʋ síɛ́ rʋ́ʋ́ sʋ́lʋ́ sáŋɛ.

21Ɛ́ né Zeezi bɔ́sʋ́: "Beé rí ı jíja?" Ɛ́ né ʋ sé: "Rıı kúó díí kuorí ná, ı lo ríŋ bɛlɛ nyáŋ bɛllɛ kéní laka, nɔ́ŋɔ ı néduu, nɔ́ŋɔ má ı nágʋɔ."

22Ɛ́ né Zeezi sé: "Í wííwa háá sʋl omo ná ɛ̃. Wıula ná duo ŋ háá á ríŋ dí, í sí wóllú dí?" Ɛ́ né ɓa sé: "Óó, á sí wólli."

23Ɛ́ né Zeezi bʋ́l pɔ́wɔ́ bʋlé: "Í ɓıɛ́na sí wólli dí wıula ná ŋ háá á ríŋ dí. Amá ŋ ra wı mɔhɛ̃́, ríŋ tʋɔsɛ nıɛ ná há mɔhɛ̃́ ríwɔ́ kéníŋ néduu ríríŋ nágʋɔ. Nıɛ ná ŋ Ana Wıusɛ há bírmɛ́ ɛ́ dıkéŋsi rʋ́ʋ́ pá, ɓa níí kéŋwɔ́ mí."

© 1999, The Bible League.

24Zeezi karmıbɛlɛ ná fí há nɛ́ Zakɛ rí Zaŋ wíbʊlí ná, ɓa cɔ́ɛ́ wíwɔ́ nyúú.

25Ɛ́ nɛ́ Zeezi yírwɔ́ wuu a bʊlɛ́: "Í tıı íɔ̃ zıŋ rí tíé nyúú rɛɛ́wa, dúníé kuóre rí nıpiŋe ní kéŋ tɔ́ɔ́ ké.

26Amá í é dıhī̃ ʊ wı mɔhɛ̃̄ rʊ́ʊ́ nɛ ɛ́. Taŋa í sıɛrʊ nɛrɔ ná wuu háá já rʊ́ʊ́ púú tıı makɛ nɔhɔ̃́, ʊ nɛ́ mɔhɛ̃̄ rʊ́ʊ́ ɛ́íwa wuu tʊtʊnnɔ.

27Ká rıíwa sıɛrʊ oro já rʊ́ʊ́ nɛ́ ɛ́íwa sílaarɔ má, ʊ níí bírmíwa wuu yómo.

28Nıbiino Bio wı kúé rʊ́ʊ́ ké ká ríwɔ́ tʊŋ pɔ́ʊ́, amá ʊ kúó rʊ́ʊ́ tʊŋ nɛ́, ká púú mıısɛ yɔwɛ la nıkana.”

29Zeezi rírʊ́ karmıbɛlɛ há lɛ́ Zeriko mí, nıɛ ɓıkana tíŋwɔ́ mɛ́.

30Nyʊmma bɛllɛ má sıɛ́ fa ké ŋmɛ́nɔ nʊɔ. Ɓa há níɛ́ rı Zeezi ní tíŋ ráŋ aá daarɛ, ɛ́ nɛ́ ɓa de cáási bʊlɛ́: "Nyuutına, kuóro Davidi Bio, fárá susu!”

31Ɛ́ nɛ́ nıkana ná de isi bɛ́síwɔ́ mɛ́ bʊl ríwɔ́ tɔ́wɔ́ nʊʊsɛ mɛ́. Ɛ́ nɛ́ nyʊmma ná ɔsɛ cáási kíŋkáŋ bʊlɛ́: "Nyuutına, kuóro Davidi Bio, fárá susu!”

32Ɛ́ nɛ́ Zeezi cí ká yírwɔ́ a bɔ́síwɔ́: "Í có rıŋ á beé rí pɛ́íwa?”

33Ɛ́ nɛ́ ɓa sɛ́: "Nyuutına, wúrírá sísɛ párá.”

34Ɓa susu ka Zeezi, ɛ́ nɛ́ ʊ tíkwɔ́ síɛ́ mɛ́. Mʊ́l ná tıı tıı mɛ́, rı ɓa sísɛ wúnnó, ɓa tıŋ Zeezi mí.

Matie 21

1Zeezi rírʊ́ karmıbɛlɛ há mʊ́ɛ́ peri Betifaze, a mʊ́ tıŋ ólívi tuuni paalɔ laka, Zerizalɛmɛ zʊ́ɔ́ nʊɔ, Zeezi tʊ́mʊ́ karmıbɛlɛ bɛllɛ,

2a bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Í mʊ́ zʊ tɔ́ɔ́ ná há míníwa síɛ́, í sí ná kokúmáá, rı ɓa vɔ́wɔ́, ʊ bio cínʊ́ laka; í púrwó kaa ko páŋ.

3Rı néŋ bɔ́síwa í bʊlɛ́: Nyuutına níí jɛɛ́. Ʊ sí pii tá kíkɛ́lɛ́ rííwa puri kaa ko.”

4Nyɛ há tʊ́mɛ́, Wıısɛ wílaabʊllɔ fa há bʊ́l wíí ná nʊɔ nɛ́ súé. Ʊ fa sɛ́:

5"Í bʊl pá Sıyɔŋ nıɛ a bʊlɛ́: 'Í néíwa kuóro níí kóíwa rí! Ʊ múúrú tıı a zí kokúme, a zí kokúme bio.' “

6Zeezi karmıbɛlɛ ná mʊ́ a tʊŋ ɛ́ Zeezi há mákɛ́.

7Ɓa sıɛ́ ka kokúmáá ná rírʊ́ bio ko Zeezi rí, a píwó gɛnnɛ sákwɔ́ daha, ká a Zeezi zí ké kokúwie ná daha.

8Nıɛ ɓıkana jɛ́rwɔ́ gɛnnɛ ŋmɛ́nɔ nyúú, ká náŋa má bónni paarɔ jɛrɛ ríwɔ́ píŋsú.

9Nıɛ ná wuu há mıŋ Zeezi síɛ́ aríwɔ́ ná wuu há mínʊ́ har rí, sıɛ́ hé náŋá mɛ́ aá jʊɔsɛ, a cáási bʊlɛ́: "Hozaana! Í píŋsi kuóro Davidi Bio!" "Í píŋsi nɛrɔ ná Nyuutına Wıısɛ há tʊ́mɛ́ rʊ́ʊ́ kóú yır mɛ́!" "Í bı bána nyúú rí Wıısɛ mɛ́!”

© 1999, The Bible League.

10Zeezi há múɛ́ zʋ Zerizalɛmɛ tɔ́ɔ́ sɪɛrʋ, nɪɛ dé gígírki ní girígirí aá bɔsɛ: "Áŋ rí nyɛ?”

11Ɛ́ né nɪkana ná há tíŋʋ́ mɛ́ sɛ́: "Zeezi ní, Wɪsɛ wílaabʋllɔ ná há lɛ́ Nazarɛtɛ, Galiile tíé.”

12Zeezi mʋ́ zʋ Wɪcʋɔlɪjɪzeno. Ʊ zʋ́ɔ́ rɪ nɪɛ mɪŋ ráŋ aá yɛ́llɛ ɓɪɛ, ká náŋa má yíyɔwɛ; ʋ kírwó wuu ɓa lɛ, ká ʋ ka nɪɛ ná háá céŋŋi meéwíé táábɪlwa yiki yo, a ka nɪɛ ná má háá yɛ́llɛ kʋ́dɔ́llɛ ɓaŋsa yiki yo.

13Ká Zeezi sɪɛ́ bʋl pɔ́wɔ́ bʋlɛ́: "Ɓa pʋ́ŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʋ bʋlɛ́ Wɪsɛ sɛ́: 'Ɔ jaa sí a Wɪcʋɔlɪjaa; ká í é pii makɛ gabɪbara dɪféŋsi.' “

14Ɛ́ né nyʋmma rí gbɛrka tuu peri Zeezi, Wɪcʋɔlɪjɪzeno ná sɪɛrʋ, ʋ dʋ́ɔ́ríwó.

15Wɪsɛ vʋk"ɔɔsa nɪhɪ̃ɛ̃sɛ arí Wɪsɛ kɛŋzɪnna há ná wínyáŋsɛ ná Zeezi há ɛ́ɛ́ ná, arí heŋbiisi háá a kʋɔllɛ ná Wɪcʋɔlɪjɪzeno sɪɛrʋ bʋlɛ́: "Í bɪ kuóro Davidi Bio mí!" Ɓa cɔ́ɛ́ wíɔ́.

16Ɛ́ né ɓa bʋl Zeezi rí bʋlɛ́: "lí nɛ heŋbiisi ná háá bʋl wíɛ́ ná rɛ́?" Ɛ́ né Zeezi bʋ́l pɔ́wɔ́ bʋlɛ́: "Óó, ŋŋ́ né wérí. Ɓa pʋ́ŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʋ bʋlɛ́: 'Wɪsɛ ɔ́ɔ́ heŋbiisi rí bipʋllɛ wuu ní bíbʋ́ mɛ́.' Í kármʋ́ wérí!”

17Zeezi lówó ráŋ, ká lɪ mʋ́ cɔ Betani mí.

18Tɔ́ɔ́ pʋl cícʋɔ, ɓa lɛ Betani aá mʋ́ Zerizalɛmɛ, losu ka Zeezi.

19Ʊ há ná piro rʋʋ cí ŋméno nʋɔ, ɛ́ né ʋ mʋ́ pérú, a bel rɪ nɔnɔ toó, paarʋ dʋŋɔ né. Ɛ́ né ʋ bʋl piro ná rí bʋlɛ́: "l báá waá a rí nɔŋ ná." Piro ná de hɪl mʋ́l ná tɪ tɪ mɛ́.

20Ʊ karmɪbɛlɛ há ná ɛ́, ʋ vɔ́kwɔ́ kíŋkáŋ ɓa sɛ́: "Ɛ́réwa rɛ́ piro ná sʋwɛ mʋ́l ná tɪ tɪ mɛ́ ɛ́!”

21Ɛ́ né Zeezi bʋl pɔ́wɔ́ bʋlɛ́: "Taŋá né ŋ bʋl aá pɛ́íwa, rɪ́wa né kéŋ yardá, ká wɪ mʋɔ́ wuu káŋsɛ, í má sí a wíí né ŋ há pié a piro mí, ká ɛ́ má dʋŋɔ rá, í sí bʋl paalɔ rí bʋlɛ́: 'Paalɔ, cúri a mʋ́ ɓal mʋʋ sɪɛrʋ!' Ɛ́ sí tʋŋ.

22Rɪ́wa níí sʋl Wɪsɛ rí yardá, onni ná wuu ɪ háá sʋlɛ́, í sí ná.”

23Zeezi mʋ́ zʋ Wɪcʋɔlɪjɪzeno sɪɛrʋ aá karmɛ nɪɛ. Ɛ́ né Wɪsɛ vʋk"ɔɔsa nɪhɪ̃ɛ̃sɛ arí tɔ́ɔ́ nɪhɪ̃ɛ̃sɛ isi pa náŋá ko lʋ́ʋ́ mɛ́, a bɔ́sʋ́ bʋlɛ́: "l ná tíŋ nɛɛ́ rɛ́ aá a wíɛ́ nyáŋ? Áŋ rí pɛ́í ɛ́ tíŋ?”

24Ɛ́ né Zeezi bʋl pɔ́wɔ́ bʋlɛ́: "Ɔ má á rɪ́ŋ bɔ́síwa wíí balá rɛ́; í lísɛ ɛ́ wíí síɛ́, ká rɪ́ŋ mákíŋ há ná tíŋ ráŋ aá áŋ wíɛ́.

25Áŋ rí tʋ́ŋ Zaŋ rʋ́ʋ́ ka nɪɛ muŋsi nyii mí, Wɪsɛ né yáá nɪbííne ní? Í makɛ páŋ." Ɛ́ né ɓa kaa cɔ́ksɛ bʋlɛ́: "Raá né sɛ́ Wɪsɛ né tʋ́ŋ Zaŋ, ʋ sí bʋlɛ́: 'Ká beé rí sɪɛ́ tɛ í wɪ Zaŋ wíɛ́ lɛɛ́ dí?’

26Raá né sɪɛ́ báá sɛ́ nɪbííne ní tʋ́mʋ́ má, áá fá nɪkana nyáŋ má wuu rí, bee wíɛ́ ɓa wuu fa íɔ̃ wérí, rɪ Zaŋ ká Wɪsɛ wílaabʋllɔ né.”

© 1999, The Bible League.

27Ɛ́ nɛ́ ɓa bʊl Zeezi rí bʊlɛ́: "Á wɪ ɛ̃." Ɛ́ nɛ́ Zeezi má sɛ́: "Aã, ŋ má sɪɛ́ wíŋ há ná tíŋ ráŋ ná aá a wíɛ́ nyáŋ mákí pɛ́íwa."

28Ká Zeezi súɔ́lɛ pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Ɪ́ zesi wíí né. Báálɔ oro rí ráŋ, a ka bɛlɛ bɛllɛ. Ʊ sɪɛ́ bʊl nɔhɔ̃́ rí bʊlɛ́: 'Ɔ bio, zaá mʊ́ tʊ́míŋ baka mɛ́.'

29"Ɛ́ nɛ́ ʊ bihɔ̃́ ná sɛ́: 'Ɔ zaa wɪ baka mʊ́í có.' Ɛ́ har rí mɛ́, ʊ ná sazɔkɔ́, ʊ há bʊ́l ɛ́ ʊ áná rí. Ɛ́ nɛ́ ʊ isi mʊ́ baka ná.

30"Ká báálɔ ná baa bʊ́lʊ́ bio ɓɪwie ná má rí bʊlɛ́: 'Ɔ bio, zaá mʊ́ tʊ́míŋ baka mɛ́.' Ɛ́ nɛ́ bio ɓɪwie ná sɛ́: 'Ɔ áná, ŋ sí mʊ́.' Ká vɛ, ʊ wɪ mʊ́ɛ́.

31"Bɛlɛ nyáŋ bɛllɛ sɪɛrʊ, orí rí tíŋʊ́ áná nʊɔ?" Ɛ́ nɛ́ ɓa sɛ́: "Bio ɓɔhɔ̃́ ná nɛ́." Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, loŋpolaara arí tuútuúwa sí lɛ́íwa sɪɛ́ zʊ Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná sɪɛrʊ.

32Bee wíɛ́ Zaŋ Batiisi kúó a makɛ taŋá ŋmɛ́nɔ pɛ́íwa, ká í wʊ́ʊ́ lɛ́ɛ́ dí, ká loŋpolaara arí tuútuúwa lɔ́ʊ́ dí. Ɪ́ ná ɛ́ má, ká í wɪ bírsɛ́ a la Zaŋ dí."

33Zeezi baa súúri bʊlɛ́: "Ɪ́ zesi síŋsʊ́ɔ́lɔ nɔ́ŋɔ báá. Jaa tína oro rí cókí tíé a cɔ́ŋsɛ víínyi tuuni, a sɔ zekúme kɛ́rɛ, ká zʊ́ʊ́ sɪɛrʊ a sɔ pʊ́pɔ́ɔ́rɔ káŋpílmí, a lú bʊɔ a bɪrmɛ wɛ́rí, ríwɔ́ híhaasɛ víínyi nɔnɔ ráŋ. Ʊ há ɔ́wɔ́ wuu ko tenni, ɛ́ nɛ́ ʊ ja parɛ ráá ɓa nɪɛ hé, ká lɪʊ mʊ́ tɔ́bólí a ké ráŋ.

34Báálɔ ná sɪɛ́ há kúé zɪŋ rʊ́ʊ́ víínyi nɔnɔ ná bɪʊ tɛ́ŋ péró, ɛ́ nɛ́ ʊ tʊ́mʊ́ tʊtʊnna, tubelle ná dɪhɪ̃́ ríwɔ́ mʊ́ lɔ́ʊ́ ker ko.

35"Tubelle ná de isi kɛsɛ tʊtʊnna ná, a ŋmɔwɛ nɔ́ŋɔ, a ɓʊ́ nɔ́ŋɔ, ká yosi nɔ́ŋɔ má ɓʊ́ arí dɔ́wʊ́ɔ́.

36Ɛ́ nɛ́ baka ná tína baa hóú tʊtʊnna náŋa, ɓɪkáná, a kíllɛ tɛ́sɪɛ́ mí. Tubelle ná baa pi ɛ́ tɪʊ tɪʊ tʊ́ŋwɔ́ má mɛ́.

37Ɛ́ nɛ́ baka ná tína bɔl ká tʊ́mʊ́ bio, tubelle ná dɪhɪ̃́; ʊ sɪɛrʊ rí: 'Rɪŋ bio é ní mʊ́ɛ́, ɓa sí zílʊ́.'

38"Tubelle ná há dé nóú bio ná rʊʊ́ kó, ɓa bʊ́l náŋá rí bʊlɛ́: 'Baka tína bio tɪʊ nɛ́ nyɛ; á ɓʊ́ʊ́, bee wíɛ́ rɪ áná sʊ́wɔ́, ʊ níí tíllɛ baka ná, ká raá nɛ́ ɓʊ́ʊ́ ká rʊʊ́ áná ko sʊwɛ, á níí tíllʊ́ liwe.'

39Ká ɓɪɛ́na de isi ka bio ná, a kaa pɔsɛ lɛ baka ná mɛ́ a ɓʊ́ʊ́.

40"Ʊ há cí nyɛ, baka ná tína háá kué, beé rí rʊʊ́ pii tʊŋ tubelle ná mɛ́?"

41Ɛ́ nɛ́ ɓa sɛ́: "Susu toó, ʊ sí ɓʊ́ʊ́sɛ ɛ́ nɪbɔma, ká baa pa nɪɛ náŋa hé ríwɔ́ bíbel víínyi tuuni ná mɛ́, a makɛ rɪ ɓa ɓɔ́rɛ péró, ríwɔ́ tɔ́ʊ́ ker."

42Ɛ́ nɛ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Ɪ́ kármɛ́ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ ná rɛ́. Ɓa pʊ́ŋsɛ ráŋ bʊlɛ́: 'Dɔ́wí ná jɪsɔɔra há vɛ́ɛ́ tá, ɛ́ dɔ́wí nɛ́ bírmɛ́ dɔ́wíwero ná há dʊ́ókó, ɓa pii sɔ nagbáŋjɛ́; ʊ nɛ́ bírɛ́ ka jaa ná cɛ́. Nyuutɪna nɛ́ tʊ́ŋ ɛ́; ʊ cólle ní, ká ʊ árá wíbɛ́llɛ́!' "

© 1999, The Bible League.

43Ɛ́ né Zeezi súúri a bʊlé: "Ɛ́ né sıé tɛ ŋ bʊl aá péíwa, Wısɛ sí kánʊ́ kuorí ná léíwa rí, a pii pá nıɛ ná háá tíŋʊ́ nʊɔ wérí, aá sʊ́ɔ́rʊ́ kuorí ná sɔ́ŋ.

44((Amá nɛrɔ ná wuu há sí ɓal é dɔ́wí daha, ʊ tína sí bónni; ká rı é dɔ́wí ɓál néŋ nyúú, ʊ sí pʊ́nnɛ tína.))”

45Wısɛ vʊk"ɔɔsa nıhıɛ̃́sɛ ná arí Farızıɛ̃wa ná há zési síŋsʊ́ɔ́la ná, ɓa kíélɔ́ rı ɓa wíé né Zeezi bʊ́bʊl.

46Ɛ́ né ɓa wíwálmɛ ríwɔ́ ka Zeezi, ká fífá jamáŋ ná héwíŋ, bee wíé ɓa nóó rı Zeezi ká Wısɛ wílaabʊ́llʊ́ ré.

Matie 22

1Zeezi baa ha sʊ́ɔ́lɛ pá nıɛ ná bʊlé:

2"Wısɛ kuótɔ́ɔ́ ná nıhĩ́ anɛ kuóro oro há ɔ́ʊ́ bio hájaasɛ cana ɓıdííle ní, a yírɛ nıɛ ríwɔ́ ko dí.

3Ʊ sıé tʊ́mʊ́ tʊtʊnna ríwɔ́ mʊ́ yírʊ́ nıyírɛ ná, bee wíé ɓa á ɓıdííle tenni. Ɛ́ né ɓa vɛ koe.

4"Ʊ baa tʊ́mʊ́ tʊtʊnna náŋa a bʊlé: 'Rıíwa mʊ́ɔ́, í bʊlíŋ á wíé wuu tenni. Ɲ ɔ́ɔ́ ɓa ɓʊ́ʊ́sɛ nɛsɛ arírıŋ pʊsɛ ná há vʊ́é hé nʊʊ, a bírmíwɔ́ wuu. Í ko dí hájaasɛ cana ná.’

5"Ɛ́ né nıyírɛ ná baa ha vɛ, ká de lɛ aá mʊ́wɔ́ tʊtʊmé. Nɔ́ŋɔ isi mʊ́ʊ́ baka, nɔ́ŋɔ má mʊ́ʊ́ ɓıɛ dıyéllɛ;

6ká náŋa isi kɛsɛ tʊtʊnna ná, a bɛ́ŋsíwɔ́ ká ɓʊ́ʊ́sɛ.

7Ɛ́ né kuóro ná cɔ́é wɛ, ʊ hóú sóójiwa ɓa mʊ́ ɓʊ́ʊ́sɛ é nıɛ, ká nyíkwɔ́ tɔ́ɔ́.

8"Ɛ́ har mé, ʊ sıé bʊ́lʊ́ tʊtʊnna náŋa rí a bʊlé: 'Hájaasɛ cana ɓıdííle ná bíɔ́, ká nıyírɛ ná ríwɔ́ díí wı céré.

9Ɛ́ wíé, í lıı mʊ́ ŋméŋcáksáwa, í há ná nıɛ ná wuu, í yírɛ ríwɔ́ ko dí hájaasɛ cana ɓıdííle ná.’

10Ɛ́ né tʊtʊnna ná lɛ a mʊ́ ŋméŋcáksáwa ná, a yírɛ nıɛ ná wuu ɓa há néé, nıwere rí nıbɔma, ɓa wuu ko zʊʊ sú cana jaa ná.

11"Kuóro ná sıé zʊ rʊ́ʊ́ ná nıyírɛ ná; ʊ béló rı báálɔ oro wı hájaasɛ cana gɛrɔ súé, ká má mıŋ ráŋ.

12Ɛ́ né ʊ bɔ́sʊ́ bʊlé: 'Ɲ naŋnɔ́ŋɔ, ı á ɛrɛ́wa ré zʊ rɛɛ́wa, ká wı hájaasɛ cana gɛrɔ ná súé?' Báálɔ ná táŋŋʊ́ nʊɔ.

13"Ɛ́ né kuóro ná bʊ́lʊ́ tʊtʊnna mé bʊlé: 'Í ka, a vɔsɛ néŋsa rí naasɛ wuu, a púú yoo tá pʊmmɔ bíno sıɛrʊ, ráŋ ná ʊ há sí wi, a dʊŋ nésɛ aá mísɛ.' “

14Zeezi sıé sʊ́ɔ́lɛ tenni ká bʊlé: "Nıyírɛ káŋ, amá nıtʊɔsé wı kaŋ.”

15Ɛ́ né Farızıɛ̃wa gıkɛ, aá vʊʊrɛ ríwɔ́ ná ɓa háá bɔsɛ Zeezi é, rʊ́ʊ́ bʊl wíé kánʊ́ tıı.

© 1999, The Bible League.

16Ɓa sɪɛ́ túŋwɔ́ karmɪbɛlɛ arí Erodi naanɪɛ Zeezi rí. Ɛ́ nɛ́ ɓa mʊ́ a bɔsɛ Zeezi bʊlɛ́: "Karmɪ"ana, á íɔ̃ zɪŋ rɪí bʊl wítáŋsɛ nɛ́; ɪí karmɛ nɪɛ ɛ́ ná tɪɪ tɪɪ há mɔhɛ̃́ ríwɔ́ tɪŋ Wɪsɛ cólle, taŋá sɪɛrʊ nɛ́. ɩ wɪ nɪbííno sabɪŋsɛ héwíŋ fá, bee wíɛ́ ɪ wɪ nɪbííno píŋ níí bel.

17Ɛ́ wíɛ́, lísɛ wíí né síɛ́ párá: loŋpó ná á há túmé aá pá Romi kuózeno, ʊ ɛ́ cérɔ́ rí yáá, ʊ wɪ cérɛ́?”

18Amá Zeezi há kíɛ́lɛ zíŋwɔ́ sabɪŋtɪɛnnɛ mɛ́, ɛ́ nɛ́ ʊ sɛ́: "Nʊŋmɔ́ŋyɔ́ɔ́wa, beé rí tɛ í dídíŋíŋ?

19Í káníwa loŋpó meéwí ná kaa ko ríŋ ná." Ɛ́ nɛ́ ɓa ka meéwí ná kaa kóú rí.

20Ʊ bɔ́síwɔ́: "Áŋ nyúú rí, áŋ yír rí pʊ́ŋsɛ ráŋ?”

21Ɛ́ nɛ́ ɓa sɛ́: "Romi kuózeno ní." Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Ɛ́ wíɛ́, omo ná há mɔhɛ̃́ rííwa túŋ pá Romi kuózeno, í túŋ pɔ́ʊ́; ká omo ná há ká Wɪsɛ ker, í pii pá Wɪsɛ.”

22Zeezi bʊlɛ́ ná gírwɔ́, ɓa tá Zeezi ká col.

23Ɛ́ kal tɪɪ, nɪɛ bamma ɓaá yírɛ Sadɪsɪɛ̃wa, ɓa má kó Zeezi rí. Ɓa é sɛ́, sʊsɛ wɪ bírɛ́ aá isi; ɓa sɪɛ́ ko bɔsɛ Zeezi bʊlɛ́:

24"Karmɪ"ana, Moyizi bʊ́lɔ́ párá bʊlɛ́: 'Rɪ báálɔ nɛ́ já háálɔ, ká ka maábio, rʊʊ ríríʊ́ háálɔ ná nɛ́ wɪ bíí lʊ́lɛ́ ká rʊ́ʊ́ sʊwɛ ká tá háálɔ ná, rʊ́ʊ́ maábio ná pii ja, a lʊl bɛlɛ tá ʊ maalɪtoó ná yɪr mɛ́.’

25Báála balpɛ rí sɪɛ́ fa míŋrá dɪhɩ̃́, ɓa sɪɛrʊ nɔhɔ̃́ ja háálɔ, ʊ ríríʊ́ wɪ bíí lʊ́lɛ́, ká ʊ sʊwɛ ká tá háálɔ ná, ʊ tʊkɛ́ pi yúháálɔ ná ja.

26Ʊ tʊkɛ́ ná má rí háálɔ ná wɪ bíí lʊ́lɛ́, ká ʊ má sʊwɛ. Ʊ má tʊkɛ́ baa pii ja, ɛ́ tɪɪ tɪɪ nʊ́ʊ́. Ɓa balpɛ ná wuu ja háálɔ ná la náŋá mɛ́, ɛ́ tɪɪ tɪɪ nʊ́ʊ́.

27Ɛ́ har rí mɛ́, háálɔ ná má sʊwɛ.

28Sʊsɛ kal bɪr"isí, ɓa balpɛ ná sɪɛrʊ, orí rí sɪɛ́ tíllɛ háálɔ ná? Bee wíɛ́ ɓa wuu ní jɔ́ʊ́ la náŋá mɛ́.”

29Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Í́ yéŋŋíwa tɪɪ rɛ́ ká wɪ ɛ̃, í wɪ Wɪsɛ Kɛnɔ ɛ̃, a wɪ Wɪsɛ dóé má mʊɔsɔ ɛ̃.

30Í taŋa zɪŋ rí sʊsɛ bɪr"isé mí, báála rí háála báá wɪ náŋá ja, amá ɓa sí nɛ Wɪsɛ malíkawa há nɪhɩ̃́ ɛ́ bána nyúú.

31Ɔ má sííwa kármɛ́ wíí ná Wɪsɛ há bʊ́lɛ́ pɛ́íwa rɛ́?

32Wɪsɛ sɛ́: 'Ɔ nɛ́ ká Abɪrahaŋ rí lzakɛ rí Zakɔbɛ Wɪsɛ.' Wɪsɛ to nɪsʊsɛ́ Wɪsɛ, amá nɪwómme Wɪsɛ nɛ́.”

33Nɪkaŋdɔ́ɔ́ ná há nɛ́ Zeezi nʊʊsɛ ná, ʊ karmɛ́ ná dé vɔ́kwɔ́ nɛ́.

34Farɪzɪɛ̃wa sɪɛ́ há níɛ́ rɪ Zeezi bʊ́lɔ́ ka Sadɪsɪɛ̃wa, ɛ́ nɛ́ ɓa cɛ́ŋ náŋá a vʊʊrɛ.

35Ɓa sɪɛrʊ nɔ́ŋɔ há ká Wɪsɛ kɛŋzínnʊ́, ʊ sɪɛ́ háá já rʊ́ʊ́ mɪl Zeezi ná, ɛ́ nɛ́ ʊ bɔ́sʊ́ bʊlɛ́:

© 1999, The Bible League.

36"Karmı"ana, Wısɛ wímáŋsɛ ná wuu sıɛrʊ wíbíí ní ká orí rí?”

37Ɛ́ né Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Cólli Nyuutına ı Wısɛ ríri sıɛrʊ wuu, ríri dʊma wuu arıri sabına wuu.

38Wısɛ wímáŋsɛ ná sıɛrʊ wíbíí ní ɛ́, ʊ né ká dʊ́ŋdʊ́ʊ̃ má.

39Ʊ tʊké ná há nıhʊ̃ né ká: Cóllí nıbínɔ́ŋɔ anɛ ı há cói tıı ɛ́.

40Wısɛ wímáŋsɛ ná wuu arí Wısɛ wílaabʊlla wíbʊlɛ́ ná wuu, ɓa tíɛ́ké wíɛ́ nyáŋ bɛllɛ mɛ́ né.”

41Farızıɛ̃wa ná sıɛ́ há cíkí ráŋ, ɛ́ né Zeezi má bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́:

42"Í sabına né beé rí arí Kirisi ná? Áŋ duó néŋ rɛ́?" Ɛ́ né ɓa sɛ́: "Davidi Bio ní.”

43Zeezi baa bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́: "Beé rí sıɛ́ tɛ Davidi tıı tıŋ Wısɛ Sabına mɛ́, a púú yírʊ́ Nyuutına? Davidi sɛ́:

44'Nyuutına Wısɛ búlíŋ Nyuutına rí bʊlɛ́: Kéníŋ néduu, a kaá ja tápʊl ná ŋ háá á ríŋ kési dıŋdɔma wuu héí nésɛ mɛ́.’

45Davidi sıɛ́ háá yírɛ Kirisi ʊ Nyuutına, Kirisi sıɛ́ baa cí ɛrɛ́ rɛ́ a a Davidi Bio?”

46Néŋ wuu wı wóllé lísʊ́ síɛ́ pɔ́ʊ́. A sıɛ́ de kaa mɔ ɛ́ kal mɛ́, néŋ báá wʊ́ʊ́ kɔwɛ aá bɔsɛ rí wíɛ́.

Matie 23

1Ɛ́ né Zeezi bʊl nıkaŋdɔ́ɔ́ ná ríríʊ́ karmıbɛlɛ rí bʊlɛ́:

2"Wısɛ kɛŋzınna arí Farızıɛ̃wa tʊtʊmí né ká ríwɔ́ kíkarmɛ Wısɛ wímáŋsɛ ná Moyizi há mákɛ́.

3Ɛ́ wíɛ́, í mɔhɔ̃ rííwa tıŋ wíɛ́ ná wuu ɓa há sííwa a, amá í síwɔ́ wí"állɛ césú, bee wíɛ́ ɓa tıı wʊ́ɔ́ wíkarmɛ́ ná tıŋ.

4Ɓaá pa wíɛ́ cíínɛ nıɛ anɛ cıkzime, ká ɓa tıı wʊ́ɔ́ nénı́ má píé aá tıkɛ ɛ́ cıksɛ mɛ́.

5"Ɓa é wíí wuu, ɓaá a a makɛ rí nıɛ né nówó. Ɓaá púŋsɛ Wısɛ wíɛ́ hé kɛŋjɛlɛ mɛ́, a pii vɔ́wíwɔ́ tulli ríwɔ́ vaŋsɛ mɛ́; ɓa gɛnnɛ má nʊʊsɛ zʊɔsa jɛ́l.

6Rı ɓa mʊ́ cana dıdíí, ɓaá bɛ́llɛ tʊɔsɛ dıkéŋpiŋe ná há mıŋ síɛ́ né; rı ɓa né zʊ́ Zuwifiwa cémejısɛ má, ɓaá bɛ́llɛ tʊɔsɛ dıkéŋwere ná há mıŋ síɛ́ né, a cólli ríwɔ́ ɓírmi tíé aá bɔ́llíwɔ́ nıkana sıɛrʊ,

7a cólli rí nıɛ káŋwɔ́ aá yírɛ 'karmı"ánáwa.’

8"Amá í é, í sí ló rí nıɛ kániwa aá yírɛ 'karmı"ánáwa.' Bee wíɛ́ í wuu ká maábináŋa né, í Karmı"ana né balá léŋ.

9Í sí néŋ wuu káá yíríwa 'áná' dúníé né mí. Bee wíɛ́ í Ana Wısɛ né balá léŋ, ʊ ná há mıŋ bána nyúú.

© 1999, The Bible League.

10Í sí ló rí nıɛ káníwa aá yírɛ 'kuóre.' Bee wíɛ́ í Kuoro ní balá léŋ, ʋ nɛ́ ká Kirisi, Wıusɛ Nılısɛ.

11Í sıɛrʋ nɛrɔ ná wuu háá já rʋ́ʋ́ púú tıı makɛ nɔhɔ̃́, ʋ níí éíwa tʋtʋnnɔ.

12Nɛrɔ ná wuu háá píŋsú tıı, Wıusɛ sí múúri tína, ká nɛrɔ ná wuu há múúrú tıı, Wıusɛ sí píŋsi tína.”

13Zeezi sɛ́: "Wıusɛ kɛŋzınna arí Farızıɛ̃wa, í ká nıbínʋŋmɔ́ŋyɔ́ɔ́wa! Í sıɛ́ sí ná wıla! Bee wíɛ́ í tɔ́ Wıusɛ kuótɔ́ɔ́ ná dánnʋɔ rí nıɛ sí zʋ́; í tıı waá ja rííwa zʋ, ká nıɛ ná háá já ríwɔ́ zʋ, í baa pɔ́ ríwɔ́ má sí zʋ́.

((14"Wıusɛ kɛŋzınna arí Farızıɛ̃wa, í ká nʋŋmɔ́ŋyɔ́ɔ́wa! Í sıɛ́ sí ná wıla! Bee wíɛ́ í fóri yúháála ɓıɛ dídí, ká rıíwa cí nıɛ síɛ́, í cʋɔlɛ Wıusɛ dɛ́ŋdɛ́ŋ, a makɛ ríwɔ́ bʋlíwa ká nıwéré. Ɛ́ wíɛ́ Wıusɛ sí a rííwa ná wıhála ɓızeno a kíllɛ nıɛ wuu.))

15"Wıusɛ kɛŋzınna arí Farızıɛ̃wa, í ká nʋŋmɔ́ŋyɔ́ɔ́wa! Í sıɛ́ sí ná wıla! Íí gʋɔrɛ kuosi nyii mʋ́ tɔ́nɛ náŋa, a bʋl Wıusɛ wíɛ́ pá nıɛ ná há to Zuwifiwa; rı nɛ́ŋ balá lɔ́ɔ́ dí, íí a ʋ ná wıla kíllíwa tıı, naasí bʋllɛ, níŋjaa sıɛrʋ.

16"Í ká sílaara ná há nyʋ́mmɛ́ nɛ́, í sıɛ́ sí ná wıla! Í sɛ́: 'Rı nɛrɔ nɛ́ ŋmíɛ́sɛ Wıcʋɔlıjızeno ná, ʋ to ŋmɔ́ɔ́, amá rı nɛrɔ nɛ́ ŋmíɛ́sɛ salmɛ ná há mıŋ Wıcʋɔlıjızeno ná sıɛrʋ é, ŋmɔ́ɔ́ tıı nɛ́ tína bil é.’

17Í ɓıɛ́na ká nıcʋ́llɛ́, a a nyʋ́mmá! Salmɛ ná mıŋ Wıcʋɔlıjızeno sıɛrʋ nɛ́. Ɛ́ wíɛ́ salmɛ ná wíɛ́ nɛ́ sıɛ́ haakɛ Wıcʋɔlıjızeno?

18Í báá sɛ́: 'Rı nɛrɔ nɛ́ ŋmíɛ́sɛ vʋk"ɔ́ɔ́síkoro ná, ʋ to ŋmɔ́ɔ́, amá rı nɛrɔ nɛ́ ŋmíɛ́sɛ omo ná ɓa há sákɛ́ koro ná nyúú a pá Wıusɛ, ŋmɔ́ɔ́ tıı nɛ́ tína bil é.’

19Nyʋmma! Orí wíɛ́ rɛ́ haakɛ́? Vʋk"ɔ́ɔ́síkoro ná nɛ́ yáá, omo ná ɓa há sákɛ́ koro ná nyúú pá Wıusɛ nɛ́?

20Ɛ́ wíɛ́, nɛrɔ ná wuu há dé ŋmíɛ́sɛ vʋk"ɔ́ɔ́síkoro ná, ʋ ŋmíɛ́sɛ koro ná rí omo ná ɓa há sákʋ́ nyúú a pá Wıusɛ nɛ́.

21Nɛrɔ ná má wuu há dé ŋmíɛ́sɛ Wıcʋɔlıjızeno ná, ʋ ŋmíɛ́sɛ Wıcʋɔlıjızeno ná rí Wıusɛ wuu ní, bee wíɛ́ Wıusɛ nɛ́ mıŋ ráŋ.

22Nɛrɔ ná má há dé ŋmíɛ́sɛ bána, ʋ ŋmíɛ́sɛ Wıusɛ kuóɓasa nɛ́ é, arí Wıusɛ ná há kénú nyúú.

23"Wıusɛ kɛŋzınna arí Farızıɛ̃wa, í ká nʋŋmɔ́ŋyɔ́ɔ́wa! Í sıɛ́ sí ná wıla! Bee wíɛ́ rıíwa nɛ́ já paarʋ ná há kéŋ sɔ́ŋ aríwɔ́ ná há wı sɔ́ŋ kené, arí padííle wuu, íí lísíwɔ́ fí nyúú ker a pá Wıusɛ, ká vɛ Wıusɛ wímáŋsɛ ná sıɛrʋ wíɛ́ ná há píŋó kíŋkáŋwa; ɓa nɛ́ ká: tékétéké, sawér arí taŋá. Ʊ sıɛ́ fa mɔhɔ̃́ rííwa tıŋ nyáŋ nɛ́, ká sí wíɛ́ náŋa cókí tá.

24Í ká sílaara ná há nyʋ́mmɛ́ nɛ́! Íí lúóli nyii a lísɛ naŋcʋʋsɛ tá, ká líliŋ nyʋ́kma, a wʋ́ʋ́ é lúólé aá tá.

© 1999, The Bible League.

25"Wɪsɛ kɛŋzɪnna arí Farɪzɪɛ̃wa, í ká nʊŋmɔ́ŋyɔ́ɔ́wa! Í sɪɛ́ sí ná wɪla! Bee wíɛ́ íí tiisi nyíŋgbaŋsɛ rí gbaŋsɛ har nɛ́, ká ɓa sɪɛnnɛ wuu sú arírí́wa gaɓɪɛ, arí onni ná í há fóré nɪɛ rí.

26ɩ é Farɪzɪɛ̃, ɪ nyʊ́mmɔ́! La síɛ́ tíísí sɪɛrʊ anɛ nyíŋgbaŋa rí gbaŋa sɪɛrʊ, ká zɪŋ tiisi har rʊ́ʊ́ a wɛ́rí.

27"Wɪsɛ kɛŋzɪnna arí Farɪzɪɛ̃wa, í ká nʊŋmɔ́ŋyɔ́ɔ́wa! Í sɪɛ́ sí ná wɪla! Bee wíɛ́ í dé nɛ lɛlbulli ɓa há bʊ́kɛ́, ɓa har wuu a wɛ́rí ní, ká ɓa sɪɛrʊ wuu sú, arí heŋgbele arí sʊɔra duo wuu.

28Í má nɪhɩ̃́ ɛ́ nɛ́. Í ɔ́ɔ́ anɛ í ká nɪtaŋáwa rɛ́ nɪɛ síɛ́ mɛ́, amá í sɪɛnnɛ dé sú rí nʊŋmɔ́ŋyɔ́ɔ́wa wíɛ́ arí wíbɔma nɛ́.

29"Wɪsɛ kɛŋzɪnna arí Farɪzɪɛ̃wa, í ká nʊŋmɔ́ŋyɔ́ɔ́wa! Í sɪɛ́ sí ná wɪla! Bee wíɛ́ íí sɔ Wɪsɛ wílaabʊlla lɛlbulli, aá ɓɪɛrɛ nɪɛ ná fa há ká tékétékéwa má lɛlbulli,

30ká bʊlɛ́: 'Á naabálwa mɪnɛ́ tɛ́ŋ mɛ́, raá fa mínɔ́ rɛ́, á fa wʊ́ɔ́ míí pɛ́ɛ́ ɓʊ́ʊ́sɛ Wɪsɛ wílaabʊlla ná.'

31Í há dé bʊl ɛ́, í ɓɪɛ́na mákɔ́ rɪíwa nɛ́ ká Wɪsɛ wílaabʊlla ɓʊ́ɓʊ́ʊ́ra ná bɛlɛ.

32Ɛ́ wíɛ́, í ka ɛ́ naa mɛ́, a aa kíllíwa naabálwa!

33"Nɪbídʊbɔma duo! Í bíínɔ́ í sí wólli fá kɛkɛ Wɪsɛ níŋjaa ná mɛ́? Ɛ́ toó.

34Ɛ́ wíɛ́, ŋ sí tʊŋ Wɪsɛ wílaabʊlla rí wízɪnna arí Wɪsɛ kɛŋzɪnna í rí. Í sí ɓʊ́ʊ́sɛ náŋa, a ɓásɛ náŋa dagɛsɛ́ daha, a fírɛ náŋa í cémejɪsɛ mɛ́, ká wálmɛ náŋa, a kírwó aá dɛŋŋɛ tɔ́nɛ,

35a makɛ rí Wɪsɛ bɛ́ŋsíwa, a tɪŋ nɪɛ ná há wɪ wíí zɔ́kɛ́, ká ɓa ɓʊ́ʊ́síwɔ́ wíɛ́; a de kaa pɔ́ nɪtékétéké Abɛl sʊʊ mɛ́, a kaa mʊ́ yakɛ Baraki bio Zakari mí, í há ɓʊ́ɛ́ Wɪcʊɔlɪjɪzeno wuolo sɪɛrʊ.

36Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, Wɪsɛ sí bɛŋsɛ zaa bɛlɛ, wíɛ́ nyáŋ wuu yɪr mɛ́.

37"Í nɛ́, Zerizalɛmɛ tínáwa, í níí ɓʊ́ʊ́sɛ Wɪsɛ wílaabʊlla, káá yosi nɪɛ ná Wɪsɛ há tʊ́mɛ́ í rí, arí dɔ́wʊ́ɔ́ aá ɓʊ́ʊ́sɛ! Ɔ fa có ríŋ kɛ́síwa hɛ́ŋ mʊ́l, naasí ɛrɛ́, anɛ zímáá háá cú tɔ́ʊ́ bɛlɛ mɛ́ ɛ́, ká í wɪ có.

38Ɛ́ wíɛ́, í ná, í dɪmɪní sí a dɪvɛɛtáálɛ́;

39bee wíɛ́ í báá waá a rííwa nɛ́ŋ, a kaá ja tɛ́ŋ ná mɛ́ í háá kóó bʊlɛ́: 'Rí Wɪsɛ hé bárka pá nɛrɔ ná háá ko Nyuutɪna Wɪsɛ yɪr mɛ́.' "

Matie 24

1Zeezi há lɛ́ Wɪcʊɔlɪjɪzeno ná mɛ́ aá col, ɛ́ nɛ́ ʊ karmɪbɛlɛ tuu pérú, a bʊlʊ́ bel ná, ɓa há sɔ́ Wɪcʊɔlɪjɪzeno ná wɛ́rí ɛ́.

2Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Í bélwó wuu ɛ́. Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, kal oro ɓa sí cɛ́ŋŋú, a yíkú dɔ́wʊ́ɔ́ ná yo, rí bála má sʊ́ʊ́ nɔ́ŋɔ daha káánʊ́."

© 1999, The Bible League.

3Ká Zeezi rírú karmıbɛlɛ sıɛ́ mú zí ké ólívi tuuni paalɔ nyúú. Ʊ karmıbɛlɛ sıɛ́ tuu pérú a bɔ́sú bʊlɛ́: "Tɛ́ŋ beé mí rí ɛ́ wíɛ́ á ríwɔ́ a? Malla orí mí rí, ráá tıŋ zímí bırkoe ná, arí dúníé isé?”

4Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Í pɔ́ wérí, rí nɛ́ŋ wuu sííwa yɛ́ŋŋú.

5Bee wíɛ́ nıɛ ɓıkana sí kánıŋ yır ko, a bʊl rí ɓa nɛ́ ká Kirisi, ká yɛ́ŋŋi nıkana.

6Í sí nɛ lal wíɛ́ rı ɓaá búlú, í taŋa pɔ́íwa tıı mɛ́, í sí ló rííwa baŋcıllɛ fúkli. Ɛ́ wíɛ́ mɔhɔ̃ ríwɔ́ ko, amá dúníé isé rá ha ɛ́.

7Duó rí duó sí isi cí náŋá mɛ́ aá na nɛsɛ, kuóre sí isi aá yo náŋá; dıhɛ̃ ɓıkana, losu sí mıŋ, tíé sí zíkli.

8Ɛ́ wíɛ́ wuu taŋa sí nɛ hápuuko luoru há púlé aá wɛ nɛ́.

9"Ɓa sıɛ́ sí kɛ́síwa, a a rííwa ná wıla, a ɓúúsíwa; nıɛ wuu sí bɛ́ríwa, ŋ wíɛ́.

10Ɛ́ wíɛ́ sí a rí nıɛ ɓıkana vɛ Wısɛ káá nyísíwɔ́ tıı, aá bɛ́rɛ náŋá má.

11Nıɛ ɓıkana sí nyɛ nyıɛrʊ bʊlɛ́ ɓa ká Wısɛ wílaabúllá, ká yɛ́ŋŋi nıkana.

12Wíbɔma sí nɛrkɛ, a a rí nıɛ ɓıkana cólle fıɛlɛ.

13Amá nɛrɔ ná há sí dí nyamma a kaa mú peri tokó, Wısɛ sí la tína tá.

14Ɓa sí bʊl Wısɛ kuótɔ́ɔ́ Labaarıwero né wíɛ́ ceŋ dúníé wuu, a makɛ rí dúníé nıɛ wuu núú kɛ́rɛ́, ká rí dúníé zıŋ isi.

15"Ɛ́ wíɛ́, wíbɔmɔ ná há kɛ́ŋ zɔ́krú ɓızeno zʊ Wıcʊɔlıjızeno ná wíɛ́, Wısɛ wílaabʊllɔ Danıɛl fa há búlú wíɛ́, rıíwa kúó nóú rʊʊ ké Wıcʊɔlıjızeno mí, Wısɛ dımını, rí nɛrɔ ná háá karmɛ́, rúú tína níwɔ́ múúla.

16Ɛ́ mɛ́, nıɛ ná há mıŋ Ziide mí, ríwɔ́ fá zí pallɛ nyunni.

17Rı nɛ́ŋ má mıŋ luso daha, rúú báá sí túwí zúú jaa rúú pi óŋ.

18Rí nɛrɔ ná má há mıŋ baka mɛ́, rúú má báá sí bírmú jaa rúú púú gɛrɔ.

19Ʊ sí lɔrɛ a pá hápuuke rí hásʊɔna ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́.

20Í súsʊl Wısɛ rííwa fɛ́ɛ́ sí waarʊ rí Zuwifiwa fıɛlɛ́ cɛ́rú,

21bee wíɛ́ ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́, wıla sí a ɓıduó; Wısɛ há má dúníé wuu a ko aá lɛ zaa, nɛ́ŋ ha wı ɛ́ wıla duo nɛɛ́ ná, wıla wuu má waá a rúú ko dúníé, a mɔ ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́ wıla, a ná.

22Rı Wısɛ fa wı ɛ́ tápʊlbɔma cóké múúri ní, nɛ́ŋ balá má fa waá kááne. Amá Wısɛ tíŋú nıbɛ́llıtʊɔsɛ́ wíɛ́, a coki ɛ́ tápʊlbɔma múúri.

23"Rı nɛ́ŋ sıɛ́ kúó búlíwa rí a bʊlɛ́: 'Í ná Kirisi ní rɛɛ́! Í nóú ní rɛɛ rí!' Í sí láá dí.

24Bee wíɛ́ nıɛ ɓıkana sí ko nyɛ nyıɛrʊ bʊlɛ́ ɓa ká kirisiwa nɛ́, rí náŋa má nyɛ nyıɛrʊ bʊlɛ́ ɓa ká Wısɛ wílaabʊlla nɛ́. Ɓa sí tʊŋ wígırɛ́ rí nyáŋsɛ ɓızeŋsi, a makɛ rʊʊ ká mɔlɛ́, ríwɔ́ yɛ́ŋŋi Wısɛ nıtʊɔsɛ́.

© 1999, The Bible League.

25Í ná, ŋ é lá síɛ́ máŋsɛ é wíkoolé wuu pɛ́íwa rɛ́.

26"Rı nɛ́ŋ sıɛ́ kúó búlíwa rí a bʊlɛ́: 'Wısɛ Nılısɛ ná mıŋ gırbétéke sıɛrʊ!' Í sí ráŋ mʊ́; rı ɓa sɛ́: 'Ʊ mıŋ jaa síɛ́rí!' Í sí láá dí.

27Anɛ duófíllɔ háá de pɔ́ tɔ́ɔ́ múbʊɔ ká ko mʊ́ yakɛ tɔ́ɔ́ nyúú ɛ́, Nıbiino Bio tápʊl ná háá á rʊ́ʊ́ bırko, ʊʊ́ á rʊ́ʊ́ nɛ ɛ́ nɛ́.

28Oŋsʊɔrí há mıŋ ráŋ ná nɛ́ duune lílaari.

29"Tɛ́ŋ ná mɛ́ tápʊlbɔma ná háá kóó daarɛ, mʊ́l ná tıı tıı mɛ́, 'wısɛ sí bíri, cana báá wı pʊmmɔ́ ka, caŋwʊllɛ sí lɛ bána nyúú tuwi ɓallɛ tíé, ká rí oŋduoru ná há mıŋ bána daha vákleɛ.'

30"Ɛ́ mɛ́ nɛ́ sıɛ́, ríwɔ́ ná Nıbiino Bio malla bána nyúú, rí dúníé nıɛ wuu wii hiĩni, ká sıɛ́ ná Nıbiino Bio rʊʊ lɛ́ bána nyúú rí duóbásɛ sıɛrʊ aá ko, rí dóé ná nɔ́ŋɔ há toó, arí píŋ ɓızeno.

31Ɛ́ nɛ́ sıɛ́ rʊ́ʊ́ tʊ́mʊ́ malíkawa, arí búgıla ná háá cıumɛ́, ríwɔ́ gʊɔrɛ dúníé kíŋkere ná baná, a pɔ́ bána nʊɔ nɔ́ŋɔ mɛ́, ká kaa mʊ́ lɛ nɔ́ŋɔ mɛ́, a yírʊ́ nıtʊɔsɛ́ kaa ko hé náŋá mɛ́.

32"Í pi piro wíɛ́ a kármíwa tıı. Rıíwa nɛ́ kúó ná piro rʊʊ yúóró, ká bırɛ aá tɔwɛ pa"ɔlma, íí bʊlɛ́ yibíŋ zʊ́ɔ́ rɛ́.

33Ʊ ká ɛ́ nɛ́, rıíwa nɛ́ kúé ná ɛ́ wíɛ́ wuu rı ɓa kúó, í zıŋ rí Nıbiino Bio má pérí tɛ́sıí; ʊ mıŋ ŋmɛ́nɔ mɛ́.

34Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, zaa nıɛ nyáŋ wuu waá sʊsɛ, ká rí ɛ́ wíɛ́ wuu ko.

35Bána rí tíé sí nyííkɛ, amá ŋ é wíbʊlɛ́ waá nyííkí ná.

36"Nɛ́ŋ wuu toó a zıŋ tápʊl ná rí tɛ́ŋ ná mɛ́, ɛ́ wíɛ́ háá kué. Wısɛ malíkawa há mıŋ bána nyúú wı ɛ̃; Bio má wı ɛ̃; Ana Wısɛ dʊŋɔ nɛ́ ɛ̃ ɛ́ tápʊl.

37Tʊtʊmí ná há tʊ́mɛ́ Nowe tɛ́ŋ mɛ́, ɛ́ tʊtʊmí tıı nʊ́ʊ́ nıí á rʊ́ʊ́ tʊŋ, tápʊl ná Nıbiino Bio háá á rʊ́ʊ́ bırko.

38Ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́, ká rí nyigíro ɓızeno ná zıŋ ko, nıɛ faá dí, aá nyɔ, báála rí háála jíja náŋá, a kaá ja tápʊl ná Nowe há zʊ́ nyiidaborzeno ná sıɛrʊ.

39Nıɛ fa wı kíɛ́lɛ́ zıŋ, a kaá ja tɛ́ŋ ná mɛ́ nyigíro ɓızeno ná há kúé, a pɔ́wɔ́ wuu ɓa sʊsɛ. Kal ná Nıbiino Bio háá á rʊ́ʊ́ bırko, ʊʊ́ á rʊ́ʊ́ nɛ ɛ́ tıı nɛ́.

40Ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́, báála bɛllɛ sí mıŋ baka balá mɛ́, rí Wısɛ pi nɔ́ŋɔ ká tá nɔ́ŋɔ ráŋ.

41Háála bɛllɛ sí gígɛrɛ míŋ, rí Wısɛ pi nɔ́ŋɔ ká tá nɔ́ŋɔ ráŋ.

42"Ɛ́ wíɛ́ í pɔ́ wérí, bee wíɛ́ í wííwa Nyuutına tápʊl koolí ɛ̃.

43Í zesi nɛ wérí, rı jaa tína fa ɛ̃ tɛ́ŋ ná mɛ́ gaarɔ háá kué rí, ʊ sí barɛ dóŋ a pɔ́ wérí, rí gaarɔ ná sʊ́ʊ́ jaa zʊ́.

44Ɛ́ wíɛ́, í má kániwa tıı a pɔ́ wérí, bee wíɛ́ Nıbiino Bio á rʊ́ʊ́ ko tɛ́ŋ ná mɛ́ í há wʊ́ʊ́ yıela kené ní.

© 1999, The Bible League.

45"Áŋ rí ká tʊtʊnnɔ ná háá tʊŋ taŋá, a zɪŋ wíɛ́? Ʊ nɛ́ ká tʊtʊnnɔ ná ʊ nyúútína há bílú rʊ́ʊ́ bíbélú jaa mɛ́, a pípá tʊtʊnna má ɓɪdííle tɛ́ŋ ná há mɔhɛ̃́ rʊ́ʊ́ pá mɛ́.

46Rʊʊ nyúútína nɛ́ bírɛ́ ko, rɪ tʊtʊnnɔ ná mɪŋ ɛ́ mɛ́ aá tʊŋ, ɛ́ tʊtʊnnɔ ná wér.

47Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, nyúútína ná sí pi ɛ́ tʊtʊnnɔ bílú ɓɪɛ wuu nyúú, rʊ́ʊ́ bíbel.

48Amá rʊʊ nɛ́ ká tʊtʊnnʊyɔ́ɔ́, ríí bíínʊ́ tɪ mɛ́ ríí bʊlɛ́: 'Ɔ nyúútína ná dáánɛ́ rɛ́, ʊ wɪ kíkɛ́lɛ́ ko.'

49Káá ísí kɛ́sʊ́ tʊtʊ́nnʊ́náŋa ná ríí ŋmíŋmasɛ, ríí cúŋ ɓɪdííle mí, ríí zʊ síŋ nyɔɛ arí sɪnyɔ́ɔ́ríbɪbara,

50ʊ nyúútína ná sí ko uri, kal ná rí tɛ́ŋ ná mɛ́, ʊ há wɪ bíínɛ́.

51Ʊ sɪɛ́ sí bɛ́ŋsʊ́ wérí, ká hóú nʊŋmɔ́ŋyɔ́ɔ́wa sɪɛrʊ, rʊ́ʊ́ ríwɔ́ wuu dí wɪula balá. Ráŋ nɛ́ rʊ́ʊ́ wi a dʊŋ nɛ́sɛ mísɛ."

Matie 25

1Ɛ́ nɛ́ Zeezi sʊ́ɔ́lɛ bʊlɛ́: "Ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́, Wɪusɛ kuótɔ́ɔ́ ná á rʊ́ʊ́ nɛ toopere fí há píwó cáŋsɛ, a mʊ́ ríwɔ́ cɛ́ŋ háfɛlɔ bála nɛ́.

2Ɓa sɪɛrʊ, bɔmmʊ́ɔ́ fa ká nɪcʊ́llɛ́, ká bɔmmʊ́ɔ́ a wízínná.

3Nɪcʊ́llɛ ná bɔmmʊ́ɔ́ há píwó cáŋsɛ, ɓa báá wɪ nʊʊ jɛ́ɛ́ pɛ́ kaá va, rɪ ɓa ténnó ríwɔ́ hé.

4Ká wízɪnna ná bɔmmʊ́ɔ́ é pɛ́ ja nʊʊ hé búlliwiisi mí, a kaá va.

5Háfɛlɔ bála ná sɪɛ́ há wɪ kíkɛ́lɛ́ kúé, ɓa délló délló bɔl, ká pii pí donni.

6"Tɔ́ɔ́ ɓaamɔnáŋáwa mɛ́, ɓa ɔ́ɔ́ ríwɔ́ cɛ́, rɪ búŋse níí ŋmɔwɛ́ a bʊlɛ́: 'Í ná háfɛlɔ bála ná nɛ́, í lɪu cémú!'

7"Ɛ́ nɛ́ toopere ná wuu gírki isi, a bírmíwɔ́ cáŋsɛ.

8Nɪcʊ́llɛ ná sɪɛ́ bʊl wízɪnna ná rí bʊlɛ́: 'Á cáŋsɛ ná dʊ́sʊ́ rɛ́, í ɛ́íwa nʊʊ ná mʊ́ɔ́ párá.'

9"Ɛ́ nɛ́ wízɪnna ná sɛ́: 'Aí, nʊʊ ná wírá wuú peri; í mʊ́ nʊyɛ́lla rí a yɔwɛ nʊʊ pɛ́íwa tɪɪ.'

10"Tɛ́ŋ ná mɛ́ ɓa há mʊ́ɛ́ ríwɔ́ yɔwɛ nʊʊ ná, háfɛlɔ bála ná péró. Toopere ná bɔmmʊ́ɔ́ há kɛ́ŋwó tɪɪ, ɓa rí háfɛlɔ bála ná zʊ hájaasɛ cana jaa, ká ɓa ka dánnʊɔ tɔ́.

11"Ʊ ɛ́ har rí mɛ́, toopere ná bɔmmʊ́ɔ́ há kááné má kúó a bʊlɛ́: 'Nyuutɪna, Nyuutɪna, wúri dánnʊɔ párá.'

12"Ɛ́ nɛ́ ʊ sɛ́: 'Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, ŋ wííwa ɛ̃.' "

13Zeezi sɪɛ́ súúri bʊlɛ́: "Ɛ́ wíɛ́ í pɔ́ wérí, bee wíɛ́ í wíŋ tápʊl rírí̃ŋ tɛ́ŋ koolí ɛ̃.

14"Wɪusɛ kuótɔ́ɔ́ ná wíɛ́ nɪhɩ̃́ anɛ báálɔ oro háá já rʊ́ʊ́ va ŋmɛ́nɔ, a yírʊ́ tʊtʊnna, a púú ɓɪɛ héwó nɛ́sɛ mɛ́ ríwɔ́ bíbel ní.

15Ʊ sɪɛ́ pi tálá̃ŋ bɔmmʊ́ɔ́ pá nɔ́ŋɔ, a pi bɛllɛ pá nɔ́ŋɔ ká pi balá pá nɔ́ŋɔ má; ʊ bél nɛrɔ wuu dóé mʊɔsɔ nɛ́ ká pá ɛ́, ká sɪɛ́ col.

© 1999, The Bible League.

16Tʊtʊnnɔ ná há lá tálǎŋ bɔmmʊ́ɔ́, ʊ kéŋwó bírɛ, a ná tálǎŋ bɔmmʊ́ɔ́ náŋa súúri, mʊ́l ná tɪɪ tɪɪ mɛ́.

17Ʊ ná má há lá tálǎŋ bɛllɛ ná, ʊ má kéŋwó bírɛ, a ná tálǎŋ bɛllɛ náŋa a súúri.

18Ká ʊ ná há lá tálǎŋ balá ná, ʊ kaa mʊ́ lú bʊɔ a púú nyúútína meéwí ná féŋsi ráŋ.

19"Ʊ dáánɛ wérí, ká tʊtʊnna ná nyúútína bɪrko, a yírwɔ́, ríwɔ́ bílwó nʊʊsɛ.

20Ɛ́ nɛ́ tʊtʊnnɔ ná fa há lá tálǎŋ bɔmmʊ́ɔ́ ná tuu peri, a bʊlɛ́: 'Ɔ́ nyúútína, ɪ fa pí tálǎŋ bɔmmʊ́ɔ́ nɛ́ páŋ, sɪɛ́ nówó, ŋ kenó bírɛ a ná tálǎŋ bɔmmʊ́ɔ́ náŋa a súúri.'

21"Ɛ́ nɛ́ ʊ nyúútína ná bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: 'Tabárkála, ɪ ká tʊtʊnnʊwérí; ɪ bél oŋwiisi mí arí taŋá, ɛ́ wíɛ́ ŋ sí bílí rɪ́ɪ bíbel oŋkana mɛ́. Ko zʊʊ mínɪ́ŋ wér sɪɛrʊ.'

22"Tʊtʊnnɔ ná má há lá tálǎŋ bɛllɛ ná, ʊ má tuu peri a bʊlɛ́: 'Ɔ́ nyúútína, ɪ fa pí tálǎŋ bɛllɛ nɛ́ páŋ, sɪɛ́ nówó, ŋ kenó bírɛ a ná tálǎŋ bɛllɛ náŋa a súúri.'

23"Ɛ́ nɛ́ nyúútína ná bʊl pɔ́ʊ́ má bʊlɛ́: 'Tabárkála, ɪ ká tʊtʊnnʊwérí; ɪ bél oŋwiisi mí arí taŋá, ɛ́ wíɛ́ ŋ sí bílí rɪ́ɪ bíbel oŋkana mɛ́. Ko zʊʊ mínɪ́ŋ wér sɪɛrʊ.'

24"Ɛ́ nɛ́ tʊtʊnnɔ ná fa há lá tálǎŋ balá ná, ʊ má tuu peri a bʊlɛ́: 'Ɔ́ nyúútína, ŋ fa ɪ́ɔ̃ rɪɪ ká nɛrɔ ná wíɛ́ há dúókó ní. lí kʊŋ ɓɪɛ ná ɪ ra há wɪ dúé ní, aá kʊsɛ ɓɪɛ ná má ɪ ra há wɪ cɔ́ŋsɛ́.

25Ɔ́ŋ́ fɛ́í rɛ́, ɛ́ nɛ́ tɛ ŋ píí tálǎŋ ná féŋsi tíé mʊ́l; nóú ní, léí ɓɪnɔ.'

26"Ɛ́ nɛ́ nyúútína ná bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: 'l ká tʊtʊnnʊtɔ́k rɛ́, a a tɛŋwɪtíŋ; ɪ fa há ɪ́ɔ̃ ríŋ kʊŋ ɓɪɛ ná ŋ ra há wɪ dúé ní, a zɪŋ ríŋ kʊsɛ ɓɪɛ ná má ŋ há wɪ cɔ́ŋsɛ́ nɛ́,

27ɪ sɪɛ́ fa mɔhɔ̃́ rɪ́ɪ píŋ meéwí ná hé báŋgɛ mɛ́ nɛ́; ŋ há bírɛ ko nyɛ, ŋ fa sí lísíŋ meéwí arí nyii ná báŋgɛ há súúré.

28" 'Ɛ́ wíɛ́, í kánʊ́ tálǎŋ ná la, a pii pá tʊtʊnnɔ ná há bírɛ́, a ná tálǎŋ bɔmmʊ́ɔ́ súúri ná.

29Bee wíɛ́ nɛrɔ ná há kené, ɓa sí pɔ́ʊ́ súúri rʊ́ʊ́ ɔsɛ ka kíŋkáŋ; amá nɛrɔ ná há wɪ kené, ɓa sí la mʊ́ɔ́ ná má tɪɪ há mínʊ́ rí.

30Ká tʊtʊnnʊyɔ́ɔ́ ná, í kánʊ́ yoo hé bíno sɪɛrʊ. Ráŋ nɛ́ rʊ́ʊ́ wi a dʊŋ nɛ́sɛ mísɛ.'

31"Nɪbiino Bio háá á rʊ́ʊ́ dúú kuorí, a ko arí Wɪɪsɛ malíkawa wuu, ʊ sí kénʊ́ kuóɓasa ná há píŋó nyúú,

32ká rí dúníé nɪɛ wuu sɪɛ́ ko cíkʊ́ sɪɛ́, rʊ́ʊ́ káŋwɔ́ caksɛ náŋá mɛ́, anɛ penʊɔlɔ háá caksɛ pieŋse rí bʊnnɛ náŋá mɛ́ ɛ́.

33Ʊ sí a rí nɪɛ ná há nɪhɪ̃́ pieŋse cínʊ́ néduu rí, ká rí nɪɛ ná há nɪhɪ̃́ bʊnnɛ má cínʊ́ nágʊɔ rí.

34"Ɛ́ mɛ́ nɛ́ rí kuóro bʊl nɪɛ ná há cínʊ́ néduu rí bʊlɛ́: 'Í ko, í nɪɛ ná há káŋ Ana Wɪɪsɛ bárka nɪɛ; í ko dí kuorí ná ʊ há bírmɛ́ bílíwa mɛ́, dúníé púle wuu mí.

35Bee wíɛ́ losu fa kenɪ́ŋ, í páŋ ɓɪdííle ŋ dí; nyinyʊɔ́sɛ fa kánɪ́ŋ, í páŋ nyii ŋ nyɔ; ŋ fa há ká nɪhʊ́ɔ́r, í kenɪ́ŋ wérí;

© 1999, The Bible League.

36ŋ fa há kéŋ tɛŋɓɩla, í já gɛrɔ súŋ; ŋ fa háá wɩlɛ́, í bélíŋ mí; ŋ fa há mɩŋ bɩnajaa má mɛ́, í kúó néŋ.’

37"Ɛ́ mɛ́ nɛ́, rí nɩtékétékéwa ná bɔ́síŋ bʊlɛ́: 'Nyuutɩna, kal beé rí á néí rɩ losu fa kení á pɛ́í ɓɩdííle ɩ dí, nyinyʊɔ́sɛ má fa kání á pɛ́í nyii ɩ nyɔ?

38Kal beé rí á néí rɩ ká nɩhʊ́ɔ́r á kání wɛ́rí, a néí rɩ kéŋ tɛŋɓɩla á ja gɛrɔ súí?

39Kal beé rí á néí rɩ́ wíílʊ́ á bélí mí, ɓa tɔ́í bɩnajaa má mɛ́ á ko néí?’

40"Kuóro ná sɩɛ́ sí bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: 'Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, tɛ́ŋ ná wuu mí í há dé a wɛ́rí páŋ maábináŋa sɩɛrʊ ɓɩwie má tɩ, ŋ nɛ́ í aa pá ɛ́.’

41"Ká rʊ́ʊ́ sɩɛ́ bʊl pá nɩɛ ná há mínʊ́ nágʊɔ bʊlɛ́: 'Í tuu líŋ laka, Wɩsɛ ɓʊ́síwa pʊ́sɛ. Í mʊ́ zʊ níŋdʊsírá ná sɩɛrʊ, ɓa há bírmɛ́ bil Sɩtaanɛ rírʊ́ malíkawa mɛ́.

42Bee wíɛ́ losu fa keníŋ, í wíŋ ɓɩdííle pɛ́í, nyinyʊɔ́sɛ má fa kání́ŋ, í wíŋ nyii pɛ́í ríŋ nyɔ.

43Ɔ fa há ká nɩhʊ́ɔ́r, í wíŋ wɛ́rí kené; ŋ fa há kéŋ tɛŋɓɩla, í wɩ gɛrɔ jɛ́ɛ́ súŋ; ŋ fa háá wɩlɛ́, í wíŋ mɛ́ bélé; ŋ fa há mɩŋ bɩnajaa má mɛ́, í wɩ kúé néŋ.’

44"Ɛ́ mɛ́ nɛ́, ríwɔ́ má bɔsɛ kuóro ná bʊlɛ́: 'Kal beé rí á néí rɩ losu fa kení, nyinyʊɔ́sɛ kání, ɩ fa a nɩhʊ́ɔ́r, ɩ fa ka tɛŋɓɩla, ɩ fa wíwɩlɛ, ɓa fa tɔ́í bɩnajaa mɛ́, ká á wɩ wíí ɛ́ɛ́ pɛ́í?’

45"Kuóro ná sɩɛ́ sí bʊl pɔ́wɔ́ má bʊlɛ́: 'Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, tɛ́ŋ ná wuu mí í há dé vɛ, rííwa a wɛ́rí páŋ maábináŋa sɩɛrʊ ɓɩwie má tɩ, ŋ nɛ́ í vɛ rííwa aa pá ɛ́.’

46"Ɛ́ wíɛ́, ɓa sí zʊ wɩla ná há waá tenni sɩɛrʊ, ká rí nɩtékétékéwa má zʊ Wɩsɛ laka, mɩsɛ ná ha waá tenni dɩhɩ̃́."

Matie 26

1Zeezi sɩɛ́ há máŋsɛ wíɛ́ nyáŋ wuu ko tenni, ʊ bʊ́lʊ́ karmɩbɛlɛ rí bʊlɛ́:

2"Í íɔ̃́ zɩŋ rí tápʊlɛ bɛllɛ nɛ́ kááné ká ríwɔ́ dí Pakɛ cana. Ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́ nɛ́ sɩɛ́, ɓaá a ríwɔ́ ka Nɩbiino Bio pá nɩɛ ríwɔ́ ɓásʊ́ dagɛsɛ́ daha.”

3Ɛ́ nɛ́ Wɩsɛ vʊk"ɔɔsa nɩhɩ̃́sɛ arí tɔ́ɔ́ sídííre sɩɛ́ cɛ́ŋ náŋa Wɩsɛ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃́ Kayifi wuolo sɩɛrʊ,

4a vʊʊrɛ ríwɔ́ pi líŋ mɛ́ a ka Zeezi ɓʊ́.

5Ɓa taŋa sɛ́: "Á wʊ́ʊ́ wuo ka aá ɓʊ́ cana kal. Raá kenú ɛ́ kal, ʊ sí a loó.”

6Zeezi fa há zʊ́ Betani, a mɩŋ dayalmɩdúóri Sɩmɔŋ jaa mɛ́ aá dí ɓɩɛ, háálɔ oro má kúó zʊ ráŋ, a ka loŋŋo ʊ nɛ́sɛ mɛ́. Tulaalé ná yɛlí há dúókó ní mɩŋ ɛ́ loŋŋo sɩɛrʊ. Ɛ́ nɛ́ háálɔ ná lúri loŋŋo ná, ká bísɛ tulaalé ná hé Zeezi nyúú mí.

8Zeezi karmɩbɛlɛ há ná ɛ́, ɓa wɩ ɛ́ có. Ɛ́ nɛ́ ɓa sɛ́: "Tulaalé nyɛ ná zɔkɛ́ mʊ́l nɛ́ beé rí?

9Rɩ ɓa fa púú yɛ́llɛ rɛ́, ʊ meéwí zɛ́ŋ, ríwɔ́ pii pá nɩyaara.”

10Zeezi sɩɛ́ kíɛ́lɛ zɩŋ a bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Beé rí tɛ í wíwálmɛ háálɔ né nyɛ? Ʊ tʊ́ŋ tʊtʊ́ŋwɛ́rí rí ɛ́, a páŋ;

© 1999, The Bible League.

11bee wíɛ́ í rí nıyaara ná nɛ́ mıŋ náŋá mɛ́ tápʊ́l wuu, ká í wíŋ é wuó ná í laka kál wuu.

12Ʊ lá síɛ́ pi tulaalé héŋ mí anɛ ŋ bʊɔ kal zʊ́í nɛ́, káŋ ha wı sʊ́wɛ́.

13Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, háálɔ nɛ́ yır waá yʊ́ksɛ. Ɓa háá bʊl Wıısɛ Labaarıwero ná rí ɓiiri ráŋ ná, dúníé nɛ́ wuu mí, ɓa sí bʊl háálɔ nɛ́ má wí"aalí nɛ́ wíɛ́ a mʊ́ peri ráŋ.”

14Ɛ́ nɛ́ Zeezi karmıbɛlɛ ná fí rí bɛllɛ nɔ́ŋɔ, ʊ ná ɓa háá yírɛ Zıdaasɛ há lɛ́ Isikariyo, ʊ isi mʊ́ ná Wıısɛ vʊk"ɔɔsa nıhıɛ̃́sɛ,

15a bʊlɛ́: "Rıŋ nɛ́ kéŋ Zeezi rí yɛ́llí pɛ́íwa, íí páŋ meéwíé bɛŋmŋmɛ rɛ́?" Ɛ́ nɛ́ ɓa túmú meéwícááka mɛrɛ́ rí fí.

16A kaa púl ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́, Zıdaasɛ púló jíja gbel ná háá cɛ́rɛ́, rʊ́ʊ́ tıŋ ráŋ mɛ́ a ka Zeezi pá.

17Sıbʊ́r toó dıpɛ́ŋ cana tápʊlɛ kal púli, Zeezi karmıbɛlɛ bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "Nɛɛ́ rɛ́ ı cólli ráá a Pakɛ ɓıdííle bílí mí?”

18Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Í zʊ tɔ́ɔ́ sıɛrʊ báálɔ oro dıhɩ̃́ a bʊlɛ́: Á Karmı"ana sʊ́ʊ́ tɛ́ŋ pɛ́rí tɛ́síí; ɛ́ wíɛ́, ı dıhɩ̃́ nɛ́ ʊ rírʊ́ karmıbɛlɛ á ríwɔ́ ko dí Pakɛ ɓıdííle.”

19Zeezi há máŋsɛ ɛ́, ʊ karmıbɛlɛ ná tíŋ ɛ́ nɛ́, a a Pakɛ ɓıdííle ná.

20Gbaŋ gbaanɛ, Zeezi rírʊ́ karmıbɛlɛ ná fí rí bɛllɛ sıɛ́ ko zʊʊ ké aá dí ɓıdííle ná.

21Ɓaá dí ɛ́, rı Zeezi sɛ́: "Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, í sıɛrʊ oro rí á rʊ́ʊ́ kánıŋ yɛ́llɛ dí.”

22Ɛ́ nɛ́ ʊ karmıbɛlɛ ná wuu sıɛnnɛ zɔkɛ kíŋkáŋ, oro má wuu bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "Nyuutına, ŋ nɛ́?”

23Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Nɛrɔ ná ŋ rírʊ́ háá cɛ́rɛ́ rıí tʊ gbaŋa mɛ́, ʊ tína nıí á rʊ́ʊ́ yɛ́llíŋ dí.

24Nıbiino Bio á rʊ́ʊ́ sʊwɛ ɛ́ ná, ɓa há pʊ́ŋsɛ́ bʊ́lʊ́ sʊʊ wíɛ́ nɛ́. Amá ʊ sí lɔrɛ a pá nɛrɔ ná há sí ka Nıbiino Bio pɔ́ʊ́ ɓʊ́ɓʊ́ʊ́ra. Rı ɓa fa wʊ́ʊ́ tína lʊ́lɛ́ nɛ́ weré.”

25Ɛ́ nɛ́ Zeezi kaapáárɔ Zıdaasɛ má bɔsɛ Zeezi bʊlɛ́: "Karmı"ana, ŋ nɛ́ ɓó?" Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Anɛ ɛ́ ı há bʊ́lɛ́, ı nɛ́.”

26Ɓa háá díé, Zeezi pí dıpɛ́ŋ a sʊl Wıısɛ bárka hé, ká kaa conni conni pɔ́ʊ́ karmıbɛlɛ, ká bʊlɛ́: "Í la, a dí, ŋ tɛŋ nɛ́ ɛ́.”

27Ʊ baa pi dıvɛ́ŋ má rí nyíŋgbaŋa, a sʊl Wıısɛ bárka hé, ká pii pɔ́wɔ́, ká bʊlɛ́: "Í wuu nyɔ;

28ŋ cɛ́l nɛ́ ɛ́. Ɔ́ háá á ríŋ sʊwɛ, ríŋ cɛ́l ná bísɛ nıkana yır mɛ́, ríwɔ́ ná wíbɔma suúri, ká ríwɔ́ rí Wıısɛ ka nʊtʊmɛ nɛ́ ɛ́.

29Ɔ́ bʊ́lɔ́ aá pɛ́íwa, a kaa mɔ zaa mɛ́, ŋ báá waá á ríŋ bırnyɔ dıvɛ́ŋ ná, a kaá ja kal ná ŋ ríríwa háá á ráá nyɔ ɓıfɛlɛ, ŋ Ana Wıısɛ kuótɔ́ɔ́ ná sıɛrʊ.”

30Ɛ́ har rí mɛ́, ɓa yí yıula bı Wıısɛ mɛ́, ká isi lıı mʊ́ zí ólívi tuuni paalɔ daha.

© 1999, The Bible League.

31Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ karmɪbɛlɛ ná bʊlɛ́: "Títaŋ né, í wuu sí fá ká táŋ. Ɛ́ nɛ́ ɓa pʊ́ŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ a bʊlɛ́ Wɪsɛ sɛ́: 'Ɔ sí ŋmɔwɛ penʊɔlɔ, ká rí petuu pieŋse fá pɪsɛ.'

32Amá rɪŋ nɛ́ bírɛ́ lɛ sʊsɛ mɛ́, ŋ sí léíwa síɛ́ mʊ́ Galiile tíé."

33Ɛ́ nɛ́ Pɪɛrɛ bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Rɪ nɪɛ wuu níí fɛ́ɛ́ káá téí má, ŋ é waá fá káá téí, ábádá."

34Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Taŋá né ŋ bʊl aá péí, zaa títaŋ né tɪɪ, rɪ zíɓelo ha wɪ kʊ́ólé, ɪ sí báásíŋ naasí botoro."

35Ɛ́ nɛ́ Pɪɛrɛ bʊl pá Zeezi bʊlɛ́: "Rɪ ɓaá dé ɓʊ́ŋ ɪ har má, ŋ wíí báásɛ." Ʊ karmɪbɛlɛ ná wuu bʊl ɛ́ tɪɪ tɪɪ.

36Ɛ́ nɛ́ ká Zeezi rírʊ́ karmɪbɛlɛ mʊ́ dɪhɩ̃ oro, ɓa háá yírɛ Zesemane, ʊ bʊ́lʊ́ karmɪbɛlɛ rí bʊlɛ́: "Í ké rɛɛ́wa ká ríŋ mʊ́ síɛ́rí a cʊɔlɛ Wɪsɛ."

37Ʊ sɪɛ́ pɛ́ ka Pɪɛrɛ arí Zebede bɛlɛ ná bɛllɛ tíŋʊ́ tɪɪ mɛ́. Héwíŋ rí sazɔkɔ́ sɪɛ́ púló a kánʊ́.

38Ɛ́ nɛ́ ʊ bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Sazɔkɔ́ fʊ́klíŋ dʊma aá ja rʊ́ʊ́ ɓʊ́ŋ; í cí rɛɛ́wa ríŋ ríríwa barɛ dóŋ."

39Ká ʊ dááríwɔ́ a mʊ́ síɛ́ mʊɔ́, a ɓal cʊ́ tíé ká sʊl Wɪsɛ bʊlɛ́: "Ɔ Ana Wɪsɛ, rɪ ɛ́ wʊ́ólɔ́, ɪ a rí wɪla né síŋ pérʊ́. Amá taŋa, tʊ́mí cólle ká lóŋ é cólle."

40Ʊ bírɔ́ kóʊ́ karmɪbɛlɛ ná botoro rí, rɪ ɓa pí dóŋ. Ɛ́ nɛ́ ʊ bɔsɛ Pɪɛrɛ bʊlɛ́: "Í pí dóŋ rí yáá? Í wɪ wólle barɛ dóŋ lɛɛ́rɛ má tɪɪ aríríŋ?

41Í barɛ dóŋ a cʊɔlɛ Wɪsɛ, a makɛ rííwa sí yéŋŋʊ́. Nɪbííno sabɪɪna é có wérí ɛɛ, ká ʊ tɛŋnamɪɛ né wɪ wo."

42Ɛ́ nɛ́ ʊ baa kɛ́kwɔ́ mɛ́, a baa sʊl Wɪsɛ bʊlɛ́: "Ɔ Ana Wɪsɛ, rɪ nɛ́ waá sáŋ a ríŋ sí wɪla né dí, ɪ lo ríí cólle tʊŋ."

43Ʊ báá bírɔ́ ko, rɪ ɓa báá pí dóŋ; dóŋ wówó wérí.

44Ʊ baa kɛ́kwɔ́ mɛ́, naasí botoro nyʊ́ʊ́ mí, a baa sʊl Wɪsɛ a bʊl ɛ́ tɪɪ tɪɪ nʊ́ʊ́.

45Ɛ́ nɛ́ ká ʊ baa bɪrmʊ́ karmɪbɛlɛ ná rí, a bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Í ha dé pí dóŋ ní aá fɪɛlɛ nyɛ? Téŋ péró! Í ná, ɓa kéŋ Nɪbiino Bio hé wítɛ"aara nɛ́sɛ mɛ́.

46Í isi ráá col; í ná, nɛrɔ ná háá á rʊ́ʊ́ yɛ́llíŋ dí, ʊ péró."

47Zeezi ha mɪŋ bʊlɛ́ mɛ́, rɪ Zɪdaasɛ ná há lɛ́ Isikariyo, ʊ karmɪbɛlɛ ná fí rí bɛllɛ sɪɛrʊ nóŋɔ, rʊʊ péró arírʊ́ har nɪkana. Wɪsɛ vʊk"ɔɔsa nɪhɪɛ̃sɛ arí Zuwifiwa sídííre ní tʊ́ŋwɔ́, ɓa pa tókowíé arí naɓókówa tɪŋ Zɪdaasɛ mɛ́ ko.

48Zeezi kaapáárɔ Zɪdaasɛ fa lá síɛ́ bʊl nɪkana ná rí bʊlɛ́: "Á háá mʊ́ɛ́ ríŋ bɔ́llɛ néŋ ná ká kaa kormi, í nɪjaalí ná né ɛ́. Í de kánʊ́."

49Ba há mʊ́ɛ́, ʊ dé tuu peri Zeezi ní ká bʊlɛ́: "Cʊɔlɛ, Karmɪ"ana!" Ká kánʊ́ kormi.

50Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Naŋnóŋɔ, ɪ há kʊ́é ríí ɔ́ɔ́ ná, de í"a." Ɛ́ nɛ́ nɪɛ ná de tuu peri gburki Zeezi, a ka.

© 1999, The Bible League.

51Ɛ́ nɛ́ Zeezi karmıbɛlɛ ná fa há cí ráŋ, nɔ́ŋɔ de kánʊ́ tókowí pɔŋ foki, a ɓá Wıusɛ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃́ tʊtʊnnɔ dılle coki.

52Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Píí tókowí hóú dıhéé; bee wíɛ́ nıɛ ná wuu há fókí tókowí, tókowí níí ɓʊ́ʊ́síwɔ́.

53Í bíínɔ́ rıŋ wı wuo yírɛ aá héŋ Ana mɛ́, rʊ́ʊ́ páŋ malíkawa bʊ́í mɛɛ́sıbotoro rí fí rí bɛllɛ, mʊ́l né tıı tıı mɛ́, ríwɔ́ ko sáŋíŋ mɛ́ rí ɓó?

54Amá rʊʊ nɛ́ á ɛ́, wíɛ́ ná ɓa há pʊ́ŋsɛ Wıusɛ Kɛnɔ sıɛrʊ, nʊɔ ɛrɛ́ rí sú? Ɓa pʊ́ŋsɔ́ bʊlɛ́ ɛ́ nɛ́ mɔhɛ̃́ rʊ́ʊ́ tʊŋ."

55Ká Zeezi sıɛ́ bʊl nıkana ná rí bʊlɛ́: "Í kʊ́ʊ́ rííwa kánıŋ arí tókowíɛ́ rí naɓʊ́kʊ́wa, ŋ ká gabıbár rɛ́? Ɔ kéníwa sísíɛ́nnʊ́wa nɛ́ tápʊ́l wuu, aá karmɛ nıɛ Wıcʊɔlıjızeno sıɛrʊ, ká í wíŋ kené ráŋ.

56Amá ɛ́ há pʊ́ŋsɛ Wıusɛ wílaabʊlla kɛnnɛ sıɛrʊ ríwɔ́ áŋ, ɛ́ nɛ́ zaa kʊ́é, ɓa nʊɔ sú." Ɛ́ nɛ́ ʊ karmıbɛlɛ ná wuu fá ká tɔ́ʊ́.

57Nıɛ ná há kéŋ Zeezi, ɓa sıɛ́ kánʊ́ mʊ́ Wıusɛ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃́ Kayifi jaa. Wıusɛ kɛŋzınna arí nıhıɛ̃́sɛ wuu ko hé náŋá mɛ́ ráŋ.

58Pıɛrɛ fa lʊ́ɔ́rɔ́ tíŋwɔ́ mɛ́ har rí wuu, a ko peri Wıusɛ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃́ ná jaa, a zʊ wuolo, a ké tʊtʊnna sıɛrʊ, rʊ́ʊ́ ná wíí ná háá mʊ́ʊ́ gírsi ɛ́.

59Wıusɛ vʊk"ɔɔsa nıhıɛ̃́sɛ arí Zuwifiwa sídííre ná wuu ciki, a sıɛ́ bɔsɛ aá ja néŋ ná há sí nyɛ nyıɛrʊ, a bʊl rʊ́ʊ́ ká dáŋsíɛ́ rı Zeezi á wíbɔmɔ, a makɛ ríwɔ́ tıŋ ɛ́ mɛ́ ɓʊ́ʊ́.

60Nıɛ ɓıkana ɛ́ kʊ́ʊ́ a nyɛ nyıɛnnɛ hóú nʊɔ mɛ́, amá ɓa gʊ́ló, ɓa wı wítı né. Nıɛ bamma bɛllɛ rí sıɛ́ kué a bʊlɛ́:

61"Báálɔ né sɛ́: 'Ɔ wo Wıcʊɔlıjızeno ná ŋmɔwɛ aá cɛ́ŋŋi, ká bırɛ aá sɔ́ʊ́ tápʊlɛ botoro pɛ́kɛ.' "

62Ɛ́ nɛ́ sıɛ́ Wıusɛ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃́ ná isi cí dahá, ká bɔsɛ Zeezi bʊlɛ́: "I wı wíí kené aá bʊl? Ná nıɛ nyáŋ há bʊ́l ɛ́ héí mí."

63Zeezi táŋŋʊ́ nʊɔ. Ɛ́ nɛ́ Wıusɛ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃́ ná sɛ́: "Wıusɛ ná há wómmó yır mɛ́, bʊl párá, ı nɛ́ ká Kirisi, Wıusɛ Bio?"

64Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Ʊ nɛ́ ı bʊl ɛ́. Ká í lóŋ bʊl pɛ́íwa, a kaa pɔ́ nyɛ mɛ́, í sí ná Nıbiino Bio kal oro, rʊʊ ísí dóé tína Wıusɛ néduu rí, a mıŋ duóbásɛ sıɛrʊ aá tuwi tíé."

65Ɛ́ nɛ́ Wıusɛ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃́ ná cɔ́ɛ́ wɛ, ʊ kánʊ́ gɛnnɛ kısɛ ká bʊlɛ́: "Ʊ tʊ́ksɛ́ Wıusɛ! Á báá ja dáŋsíɛ́ ráá a beé? Í wuu ní níɛ̃́ ʊ há tʊ́ksɛ́ Wıusɛ ɛ́.

66Í sıɛ́ ná beé rí?" Ɓa wuu sɛ́: "Ʊ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ ɓʊ́ʊ́ né."

67Ɛ́ nɛ́ ɓa pʊ́sɛ mıŋtʊɔrʊ aá waasɛ Zeezi síɛ́ mɛ́, a gʊ́ŋsi néŋsa aá ŋmɔ́wʊ́. Náŋa cʊ́ʊ́ téŋgbɛ́llɛ mɛ́ ká bʊlɛ́:

68"Kirisi, zıŋ dí; makɛ nɛrɔ ná há ŋmɔ́wí párá."

© 1999, The Bible League.

69Ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́, rı Pıerɛ fa ké pʊmmɔ, wuolo ná sıerʊ. Ɛ́ nɛ́ toltʊtʊnnɔ oro tuu pérú a bʊlɛ́: "l má mıŋ Zeezi ná há lɛ́ Galiile har rɛ́."

70Ɛ́ nɛ́ Pıerɛ báásɛ nıɛ wuu síɛ́ mɛ́ bʊlɛ́: "Ɔ wíí háá já ríí búlú ná ɛ̃."

71Ká isi caasɛ dánnʊzeno rí aá mú, ɛ́ nɛ́ toltʊtʊnnɔ nɔ́ŋɔ má baa nóú, a bʊl pá nıɛ ná há mıŋ ráŋ bʊlɛ́: "Báálɔ né má ká Nazarɛtɛ Zeezi karmıbíí rí."

72Pıerɛ baa báásɛ, a ŋmíésɛ bʊlɛ́: "Ɔ wı ɛ́ báálɔ ɛ̃."

73Mʊɔ́sʊ́ɔ́ rı nıɛ ná há cí ráŋ túó peri, a bʊl Pıerɛ rí bʊlɛ́: "A tíŋí wíbʊlɛ má tıı mɛ́, á íɔ̃ zıŋ ríí ɓıɛ́na ká ɛ́ nıɛ nɔ́ŋɔ nɛ́."

74Ɛ́ nɛ́ Pıerɛ púl aá bʊrɛ, a ŋmíésɛ Wıısɛ bʊlɛ́: "Ɔ wı ɛ́ báálɔ ɛ̃." Múl ná tıı tıı mɛ́, rı zíɓelo kúóló.

75Pıerɛ sıɛ́ bıınɛ mʊ́ ná Zeezi wíbʊlí ná; ʊ fa sɛ́: "Rı zíɓelo ha wı kúólɛ́, ı sí báásɛ naasí botoro a bʊlí wíŋ ɛ̃." Ɛ́ nɛ́ Pıerɛ lɛ pʊmmɔ, a wii síksi.

Matie 27

1Tɔ́ɔ́ há dé ko mıŋ pʊlɛ́ mɛ́ cícʊɔ, Wıısɛ vʊk"ɔɔsa nıhıɛ̃́sɛ ná wuu arí Zuwifiwa nıhıɛ̃́sɛ mʊ́ɔ́ ciki, a vʊʊrɛ cí Zeezi mí ríwɔ́ ɓʊ́.

2Ɓa sıɛ́ a ɓa ka Zeezi vɔwɛ, ɓa kaa mʊ́ hé kʊ́máŋdá Pɔŋsɛ Pılatɛ nɛ́sɛ mɛ́.

3Zıdaasɛ ná há kéŋ Zeezi yɛ́llɛ, ʊ nóó rı ɓa sí ɓʊ́ Zeezi. Ɛ́ nɛ́ ʊ sıerʊ zɔkɛ, ʊ bırka meéwícááka ná mɛrɛ́ rí fí ʊ há lɛ́, a kaa mʊ́ Wıısɛ vʊk"ɔɔsa ná arí Zuwifiwa nıhıɛ̃́sɛ ná rí a bʊlɛ́:

4"Ɔ á wíbɔmɔ, ŋ há yɛ́llɛ nɛrɔ ná há wı wíí zɔ́kɛ́, ríwɔ́ laa ɓʊ́." Ɛ́ nɛ́ ɓa sɛ́: "Á ɛ́ síɛ́ to ráŋ. Uʊ́ bélí."

5Ɛ́ nɛ́ Zıdaasɛ pi meéwíé ná yoo tá Wıcʊɔlıjızeno sıerʊ, ká lıı mʊ́ yo zúgúléŋ.

6Wıısɛ vʊk"ɔɔsa nıhıɛ̃́sɛ ná pa meéwíé ná, ká bʊlɛ́: "Cɛ́l meéwíé ní, á wı ŋméno kené a píwó aá hé Wıcʊɔlıjızeno meéwíé sıerʊ."

7Ɛ́ nɛ́ ɓa vʊʊrɛ a ka meéwíé ná mʊ́ yɔwɛ vimáárɔ tíé, ríwɔ́ húhu nıhʊɔra ráŋ.

8Ɛ́ nɛ́ tɛ arí zaa wuu, ɓa ka ɛ́ tíé aá yírɛ: cɛ́l tíé.

9U ɛ́ ɔ́ɔ́ Wıısɛ wílaabʊllɔ Zeremi fa há búlú ná nʊɔ sú. U fa sɛ́: "Ɓa lá meéwícááka mɛrɛ́ rí fí ná. Meéwí ná lzırayɛl duo nıɛ há néé rʊʊ yɛlí nɛ́ ɛ́.

10Ɓa sıɛ́ píwó tɛ ríwɔ́ laa yɔwɛ vimáárɔ tíé, anɛ ɛ́ Nyuutına fa há máké páŋ."

11Ɓa sıɛ́ ka Zeezi lɛ kʊ́máŋdá Pılatɛ síɛ́, Pılatɛ pi wíɛ́ bɔ́sʊ́ a bʊlɛ́: "l nɛ́ ká Zuwifiwa kuóro?" Zeezi sɛ́: "Óó, anɛ ɛ́ ı há búlɛ́."

12Amá Wıısɛ vʊk"ɔɔsa nıhıɛ̃́sɛ arí tɔ́ɔ́ nıhıɛ̃́sɛ ná, há cíné nyɛ nyıɛnnɛ ná aá hé Zeezi mí, ʊ wı nʊɔ lísɛ́ pɔ́wɔ́.

13Ɛ́ nɛ́ Pılatɛ bɔ́sʊ́: "Wíɛ́ ná ɓa há búlɛ́ aá téí mɛ́, ı wʊ́ɔ́ nɛ ɓó?"

© 1999, The Bible League.

14Ká Zeezi de táŋŋú nʊɔ, ʊ báá wɪ nʊɔ wuu lísɛ́ pɔ́ʊ́. Ʊ ɛ́ de gɪrɛ kʊ́máŋdá Pɪlatɛ.

15Bɪná wuu, rɪ Pakɛ cana díí ní péré, jamáŋ sʊl kʊ́máŋdá Pɪlatɛ ʊ lísɛ nɪɛ ná ɓa há kɛ́sɛ́ tɔ́ bɪnajaa mɛ́ balá, a tá.

16Ɓa sɪɛ́ fa kéŋ bɪbar oro tɔ́ bɪnajaa mɛ́, ʊ yɪr nɛ́ Barabasɛ.

17Nɪɛ ná sɪɛ́ há cíké, ɛ́ nɛ́ Pɪlatɛ bɔ́sɪ́wɔ́ bʊlɛ́: "Í có rɪŋ tá Barabasɛ nɛ́ yáá, í có rɪŋ tá nɛrɔ ná ɓa háá yírɛ Kirisi ní?”

18Pɪlatɛ fa ɪ́ɔ̃ rí báhaksí wɪɛ́ nɛ́ tɛ, ɓa ka Zeezi ko hóú nésɛ mɛ́.

19Téŋ ná mɛ́ Pɪlatɛ há kéné aá dí saríya ɛ́, ʊ háálɔ túmɔ́ ɓa lɪ bʊ́lʊ́ mɛ́ bʊlɛ́: "Lísí tɪ báálɔ né wɪɛ́ sɪɛrʊ, ʊ wɪ wíí wuu zɔ́kɛ́. Ɲ die títaŋ dúósú wɪɛ́, ʊ a wálmɛ́ ɓɪzéní a páŋ.”

20Ká Wɪsɛ vʊk"ɔɔsa nɪhɪɛ̃́sɛ arí Zuwifiwa nɪhɪɛ̃́sɛ ná, nyínyɪsɛ jamáŋ ná, aá yíkwó ríwɔ́ sʊl rí Pɪlatɛ ɓʊ́ Zeezi, ká lísɛ Barabasɛ tá.

21Ɛ́ nɛ́ kʊ́máŋdá Pɪlatɛ bɔsɛ jamáŋ ná bʊlɛ́: "Nɪɛ nyáŋ bɛllɛ sɪɛrʊ, orí rí í có ríŋ tá?" Ɛ́ nɛ́ ɓa sɛ́: "Tá Barabasɛ nɛ́.”

22Pɪlatɛ baa bɔ́sɪ́wɔ́ bʊlɛ́: "Ká Zeezi ná ɓa háá yírɛ Kirisi, í sɛ́ ríŋ ɔ́ʊ́ wɪɛ́ ɛrɛ́ rɛ́?" Ɛ́ nɛ́ ɓa wuu sɛ́: "A ríwɔ́ kánʊ́ ɛ́ ɓásɛ dagɛsɛ́ daha.”

23Ɛ́ nɛ́ kʊ́máŋdá Pɪlatɛ sɛ́: "Ʊ zɔ́kɛ́ beé?" Ɓa baa ɔsɛ kíílɛ kíŋkáŋ bʊlɛ́: "A ríwɔ́ kánʊ́ ɛ́ ɓásɛ dagɛsɛ́ daha.”

24Pɪlatɛ há néé rʊʊ gúló, ká kʊɔllɛ de ɔsɛ súsúúri, ɛ́ nɛ́ ʊ a nyii sɛ́sʊ́ nɛ́ŋsa nɪkana ná sɪɛ́, ká bʊlɛ́: "Ɲ ɛ́ nɛ́sɛ to báálɔ né sʊʊ mɛ́. Ʊ kɛ́íwa nɛ́ wíí.”

25Ɛ́ nɛ́ nɪkana ná wuu sɛ́: "Á ɛ́ sáŋɔ́, ʊ sʊʊ kárá wíí nɛ́; á rírá bɛlɛ wuu.”

26Ɛ́ nɛ́ Pɪlatɛ ɓɪɛ́na a ɓa lísɛ Barabasɛ ná nɛ́ tá. Ká sɪɛ́ a ɓa fírɛ Zeezi wérí, ká bʊl ríwɔ́ kaa mʊ́ ɓásɛ dagɛsɛ́ daha.

27Ɛ́ nɛ́ kʊ́máŋdá Pɪlatɛ sóójiwa ná sɪɛ́ ka Zeezi zʊ wuolo sɪɛrʊ, a yírɛ náŋá, ɓa wuu zʊʊ kílú,

28a wúrkú gɛnnɛ, ká pi gɛmʊɔlí súú.

29Ɓa ja sɔrʊ a sɔ kuónéŋcúú, a pii cúú nyúú mí, a ja deŋtuke hóú néduu mí, ká sɪɛ́ ɓírmú sɪɛ́ aá cérmú mí bʊlɛ́: "Cʊɔlɛ yá! Zuwifiwa kuóro!”

30Ɓaá púsɛ mɪŋtʊɔrʊ a wáásʊ́ sɪɛ́ mɛ́, a la deŋtuke ná ŋmʊ́ŋmɔ́wʊ́ nyúú mí.

31Sóójiwa ná sɪɛ́ sáákɛ́ Zeezi ɛ́ nɛ́, ká sɪɛ́ ka gɛmʊɔlí ná wurki, ká bɪrpú tɪ gɛnnɛ súú, a sɪɛ́ kánʊ́ lɛ, aá mʊ́ʊ́ dɪɓásɛ.

32Ɓa sɪɛ́ há líɛ́ aá mʊ́ dɪɓásɛ ná, ɓa céŋ báálɔ oro, ɓaá yírʊ́ Sɪmɔŋ, a lɛ Sɪrɛnɛ. Ɛ́ nɛ́ ɓa kánʊ́ bɪbarí, ʊ la Zeezi dagɛsɛ́ ná baasɛ.

33Ɓa mʊ́ peri dɪhɪ̃́ ná ɓa háá yírɛ Golgota, ʊ mʊ́l nɛ́ ká Nyugbaŋa;

© 1999, The Bible League.

34ɓa sıɛ́ pi dıvɛ́ŋ, a ja oŋhaarʊ bamma kuosi, a pá Zeezi rʊ́ʊ́ nyɔ. Amá ʊ há lɛ́ŋsɛ́, ʊ vɔ́ɔ́, ʊ wı nyɔ́ɛ́.

35Ɓa sıɛ́ ɓásʊ́, ká pɔ́ʊ́ gɛnnɛ yo bíé, a ɓa náŋá; ((ɛ́ há tʊ́mɛ́, Wıɛ wílaabʊllɔ fa há bʊ́l wíí ná nʊɔ nɛ́ súé. Ʊ fa sɛ́: "Ɓa páŋ gɛnnɛ ɓa náŋá, ká píŋ gɛwie yo bíé."))

36Ká ɓa sıɛ́ ké pɔ́ Zeezi mí.

37Ɓa pʊ́ŋsɛ ɔ́ŋ, a pii maanɛ Zeezi nyúú rí, dagɛsɛ́ ná daha, a makɛ rí nıɛ karmɛ, a zímʊ́ sʊʊ mʊ́l. Ɓa sıɛ́ pʊ́ŋsɔ́ bʊlɛ́: "|sc|bZUWIFIWA KUÓRO ZEEZI NÍ NYƐ.|d”

38Ɛ́ kal wuu, ɛ́ dıhĩ́ tıı, ɓa kɛ́sɛ́ gabıbara bɛllɛ má ɓásɛ dagɛsɛ́ bɛllɛ daha, nɔ́ŋɔ Zeezi néduu ká nɔ́ŋɔ má mínʊ́ nágʊɔ.

39Nıɛ ná há válɛ́ aá daarɛ Zeezi mí, ɓaá yo nyúú,

40ká bʊlɛ́: "Háya! l nɛ́ há wo Wıcʊɔlıjızeno ŋmɔwɛ gíri, ká bırɛ aá sɔ́ʊ́ tápʊlɛ botoro kal, rıı wɔ́í tıı aá la, ı lɛ́í tıı ráá ná! Rıı nɛ́ ká Wıɛ Bio, ı lɛ dagɛsɛ́ nyáŋ nyúú tuwi ráá ná!”

41Wıɛ vʊk"ɔɔsa nıhıɛ̃́sɛ arí Wıɛ kɛŋzınna rí Zuwifiwa nıhıɛ̃́sɛ má cícérmʊ́ mí bʊlɛ́:

42"Ʊ há wo nıɛ la aá tá kíŋkáŋ, ʊ́ʊ́ sıɛ́ lɔ́ʊ́ tıı má tá yéé! Rʊʊ nɛ́ ká lzırayɛl kuóro é, ʊ́ʊ́ lɛ dagɛsɛ́ nyáŋ nyúú tuwi tíé ráá ná, a lɔ́ʊ́ wíɛ́ dí.

43Ʊ púú tıı yelli Wıɛ mɛ́ nɛ́, rı Wıɛ nɛ́ cóú, ʊ lɔ́ʊ́ tá yéé! Ʊ sɛ́: 'Ɔ ká Wıɛ Bio ní.' “

44Gabıbara ná má ɓa há ɓásɛ́ lɛ́lʊ́, ɓa má tʊ́tʊ́ksʊ́ ɛ́ tıı tıı.

45Wıɛ há kúé cí nyúú tóŋtóŋ, dúníé wuu dé a bíno ní,

46a mʊ́ peri anɛ gbaanɛ bíŋbılí botoro cérɛ, ká pʊmmɔ baa ko. Ɛ́ tɛ́ŋ nɛ́ Zeezi cáási kíŋkáŋ Zuwifiwa liŋó mí, a yírɛ bʊlɛ́: "|iEli, Eli, lámá sábásítání?|d" Ʊ mʊ́l nɛ́ ká: Ɔ Wıɛ, ŋ Wıɛ, beé rí tɛ ı vɛ́ŋ tá?

47Nıɛ ná fa há mıŋ ráŋ a nɛ ɛ́, náŋa sɛ́: "Héí! Ʊʊ́ yírɛ Wıɛ wílaabʊllɔ Eli ní.”

48Ɓalaɓala, rı ɛ́ nıɛ sıɛrʊ nɔ́ŋɔ dé isi fá mʊ́ pi gɛkɔsɔ liwi vínégır mɛ́, a pii tʊ daa mɛ́, a pii tɛrɛ Zeezi rʊ́ʊ́ nyɔ.

49Náŋa sɛ́: "Lo ráá dɛllɛ ná, rí Eli ko lɔ́ʊ́ tá.”

50Zeezi baa cáási kíŋkáŋ, ká sʊwɛ.

51Patíísazeno ná fa há mıŋ Wıcʊɔlıjızeno ná mɛ́, ɛ́ patíísazeno pɔ́ nyúú rí, ká de lıɛ bɛllɛ ko tuwi yakɛ tíé, ká tíé zíkli, bʊ́ɔ́ poŋsi.

52Lɛlbulli wúnni, ká Wıɛ nıtʊɔsɛ́ ɓıkana isi sʊʊ mɛ́.

53Zeezi sʊʊ mɛ́ bır"isé har rí mɛ́, ɓa zʊ́ tɔ́zeno Zerizalɛmɛ sıɛrʊ, nıɛ ɓıkana nówó ráŋ.

54Sóójiwa zɔlɔ nɔhɔ̃́ arí nıɛ ná ʊ ríwɔ́ há cíné pɔ́ Zeezi mí, ɓa há ná tíé ná rʊʊ zíkló ɛ́, arí tʊtʊmí ná há tʊ́mɛ́, héwíŋ kéŋwó kíŋkáŋ ɓa sɛ́: "Taŋá, báálɔ né ɓıéna ká Wıɛ Bio ní.”

© 1999, The Bible League.

55Háála ɓıkana má fa mıŋ ráŋ, a cí síɛ́rí ká tíɛ́nɛ aá bel tʊtʊmí ná há tʊmɛ́. Ɛ́ háála fa tíŋ Zeezi mí Galiile tíé, aá sáŋʊ́ mɛ́ rí ɓıdííle.

56Ɓa sıɛrʊ, Magıdala tínáwa Maari, arí Zakɛ rí Zɔzɛfɛ maá Maari, rí Zebede bɛlɛ maá, fa mıŋ ráŋ.

57Ʊ gbaŋ lɛrɛɛ, báálɔ oro há kéŋ ɓıɛ, ɓaá yírʊ́ Zɔzɛfɛ, a lɛ Arimate, a má a Zeezi hatíŋnʊ́, ʊ kúó,

58a mʊ́ ná Pılatɛ, a sʊl Zeezi lɛlɔ. Pılatɛ pá ŋméno ríwɔ́ pi lɛlɔ ná pá Zɔzɛfɛ.

59Ɛ́ nɛ́ ʊ kóri Zeezi lɛlɔ ná, a ja pɛ́ŋpʊmmɔ bɔ́ʊ́,

60a kánʊ́ mʊ́ hu bɔfɛlɔ sıɛrʊ ɓa há lɛ́sɛ́ bʊ́í daha, a billi dɔ́wízeno mʊ́ suki bʊɔ ná nʊɔ, ká col. Ɛ́ bʊɔ, Zɔzɛfɛ tı nɛ́ fa ɛ́ɛ́ ɓa lɛsɛ bílú mí.

61Magıdala tínáwa Maari arí Maari ná nɔ́ŋɔ fa kénó caasɛ bʊɔ ná aá bel.

62Kal ná Zuwifiwa há kéŋwó tı, aá zʊ fıɛlɛ́ tápʊl sıɛrʊ há pʊ́lɛ́, Wıısɛ vʊk"ɔɔsa nıhıɛ̃́sɛ arí Farızıɛ̃wa ísó mʊ́ ná Pılatɛ,

63a bʊlɛ́: "Á nyúútína, a bíínɔ́ mʊ́ lúri wíí oro mí, nyɛtıınɔ né há bʊ́lɛ́ ʊ hiɛ̃só téŋ mɛ́; ʊ fa sɛ́: 'Tápʊlɛ botoro kal, ŋ sí bır"isi sʊʊ mɛ́.'

64Ɛ́ wíɛ́, a ríwɔ́ pɔ́ lɛlbule ná mɛ́ wɛ́rí, rí tápʊlɛ botoro ná dí, a makɛ rʊ́ʊ́ karmıbɛlɛ sí kóó gɔ́ʊ́ lɛl ná, káá bʊ́l pá nıɛ rʊ́ʊ́ bírɔ́ isi sʊʊ mɛ́. Rı ɓa tʊ́ŋ ɛ́, ʊ nyıɛrʊ duo sí kíllɛ dʊ́ŋdʊ́ʊ̃́ ɓınɔ."

65Ɛ́ nɛ́ Pılatɛ bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Í ná sóójiwa, í kɛsɛ mʊ́, a a ríwɔ́ pɔ́ lɛlbule ná mɛ́, ɛ́ ná í há có."

66Ɛ́ nɛ́ ɓa mʊ́, a ja ɔ́ŋ lɛrmɛ dɔ́wízeno ná há súkí bʊɔ ná nʊɔ, a yakɛ ɓarɛ, ká a sóójiwa ké pɔ́.

Matie 28

1Zuwifiwa fıɛlɛ́ tápʊl há díé, ká tɔ́ɔ́ pʊl, jımáásɛ kal títapʊlla, Magıdala tínáwa Maari arí Maari ná nɔ́ŋɔ ísó mʊ́, ríwɔ́ ná lɛlbule ná.

2Ɓa há mʊ́ɛ́ peri, ɓa ɔ́ɔ́ ríwɔ́ cí naasí balá, rı tíé zíkló kíŋkáŋ; ká Wıısɛ malíka lɛ bána nyúú ko tuwi, a ka dɔ́wízeno ná billi wúri lɛlbule ná mɛ́, a kénú daha.

3Malíka ná tʊlɛ́ dé nɛ duófíllɔ nɛ́, ʊ gɛnnɛ má ɓıpʊŋsɛ́ ɓílɓíl anɛ gepúkʊ́l.

4Héwíŋ ka sóójiwa ná, ɓa cel cel pí síkísíkí, anɛ ɓa há sʊ́sɛ́.

5Ɛ́ nɛ́ malíka ná bʊl pá háála ná bʊlɛ́: "Í é, í sí héwíŋ fá; ŋ íɔ̃́ íí ja Zeezi ná ɓa há kené ɓásɛ dagɛsɛ́ daha nɛ́.

6Ʊ sıɛ́ to rɛɛ́wa; ʊ ísó lɛ anɛ ɛ́ ʊ fa há bʊ́lɛ́ pɛ́íwa. Í ko bel ná ráŋ ná ɓa fa há bílú.

7Í sıɛ́ mʊ́ kíkɛ́lɛ́, a bʊl pɔ́ʊ́ karmıbɛlɛ, rʊ́ʊ́ bírɔ́ lɛ sʊsɛ sıɛrʊ, a lɛ́íwa síɛ́ mʊ́ Galiile, aá dɛ́llíwa; ráŋ nɛ́ rííwa nóú. Liŋó ná ŋ há kené aá pɛ́íwa nɛ́ ɛ́."

© 1999, The Bible League.

8Ɛ́ nɛ́ háála ná tuu lɛ lɛlbule ná laka ɓalaɓala. Héwíŋ fa kéŋwó, ká satɔrɔ́ má súwó. Ɓa sɪɛ́ fá aá mʊ́ ríwɔ́ bʊl wíɛ́ ná pá Zeezi karmɪbɛlɛ ná.

9Ɓa ɔ́ɔ́ ríwɔ́ cí naasí balá, rɪ Zeezi níí céŋwó, a bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Ɔ́ŋ́ bɔ́llíwa!" Ɛ́ nɛ́ ɓa tuu pérú, a vɔ́wʊ́ naasɛ mɛ́, a cʊ́ɔ́lʊ́.

10Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Í sí ló rí héwíŋ kání̇wa! Í mʊ́ bʊl páŋ maábináŋa, ríwɔ́ mʊ́ Galiile; ráŋ nɛ́ ríwɔ́ náŋ."

11Téŋ ná mɛ́ háála ná há bírɛ aá col ɛ́, sóójiwa ná há pɔ́ lɛlbule ná mɛ́ náŋa zʊ́ tɔ́ɔ́ sɪɛrʊ, a mʊ́ ná Wɪsɛ vʊk"ɔɔsa nɪhɪ̃ɛ̃sɛ, a cesi wíɛ́ ná wuu há ɛ́ɛ́, a pɔ́wɔ́.

12Ɛ́ nɛ́ Wɪsɛ vʊk"ɔɔsa nɪhɪ̃ɛ̃sɛ ná yírɛ Zuwifiwa nɪhɪ̃ɛ̃sɛ, ɓa céŋ, a vʊʊrɛ tʊŋ nʊɔ mɛ́, a ja meéwíé ɓɪkana pá sóójiwa ná,

13ká bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Í bʊl pá nɪɛ bʊlíwa fa pí dóŋ ní, ká Zeezi karmɪbɛlɛ ko ga a lísʊ́.

14Rɪ wíí ná nɛ́ zʊ́ kʊ́máŋdá dɪllɛ má, á sí zíŋrá há sí bʊl ɛ́wa, rí wálmɛ sííwa pérú."

15Ɛ́ nɛ́ sóójiwa ná há pɔ́ lɛlbule ná mɛ́ la meéwí ná, ká ɓɪɛ́na tʊŋ ɛ́ ná ɓa há mákɛ́ pɔ́wɔ́; a tɪŋ ɛ́ wíɛ́, Zuwifiwa dɪhɪ̃, ɓa haá bʊl ɛ́ wíí rɛ́ arí zaa wuu.

16Zeezi karmɪbɛlɛ ná fí rí oro sɪɛ́ mʊ́ Galiile tíé, a zí paalɔ ná nyúú Zeezi fa há mákɛ́ pɔ́wɔ́.

17Ɓa há ná Zeezi, ɓa cʊ́ɔ́lʊ́, amá ɓa sɪɛrʊ nɪɛ náŋa wɪ léɛ́ dí rɪ Zeezi ní.

18Ɛ́ nɛ́ Zeezi tuu pérwó a bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Wɪsɛ pí bána nyúú, rí tíé nyúú tíŋ wuu héŋ nésɛ mɛ́ nɛ́.

19Í sɪɛ́ cɛl dúníé wuu, a a rí nɪɛ bírmíŋ karmɪbɛlɛ; í káŋwɔ́ muŋsi nyii mí, Ana Wɪsɛ, rí Bio, rí Sabɪna yɪr mɛ́,

20ká kármíwɔ́ ríwɔ́ tɪŋ wíɛ́ ná wuu, ŋ há mákɛ́ pɛ́íwa. Í sɪɛ́ ná, ŋ mínɔ́ arírí̇wa tápʊ́l wuu, a kaá ja dúníé isé."

© 1999, The Bible League.

Markɛ

Markɛ 1

1Wɩsɛ Bio Zeezi Kirisi Labaarɩwero dɩpúli ní nyɛ.

2Wɩsɛ wílaabʊllɔ oro fa mɩŋ ráŋ, ɓaá yírʊ́ Ezayi, ʊ né pʊ́ŋsʊ́ kɛnɔ sɩɛrʊ a bʊl rí Wɩsɛ búlʊ́ Bio rí bʊlɛ́: "Ná, ŋ sí tʊŋ néŋ rʊ́ʊ́ léí síɛ́ ko kɛllɛ ŋméno bílí mí, ríí ko tɩŋ.”

3"Bál ré cí gɩr sɩɛrʊ aá búóli bʊlɛ́: 'Nyuutɩna kó rí, í kɛ́llʊ́ ŋméno, í a rʊ́ʊ́ ŋméŋwɩɛla tʊrɛ wérí.' “

4Ɛ́ né Zaŋ ná há kéŋ nɩɛ aá muŋsi nyii mí, sɩɛ́ zʊʊ cí gɩr sɩɛrʊ a búóli bʊlɛ́: "Í zɩŋ rííwa zɔ́kɛ́ Wɩsɛ mɛ́ ré, í sɩɛ́ lo ká ko Wɩsɛ rí, ʊ sí héíwa suúri, ká ríŋ káníwa muŋsi nyii mí. Nyimuŋsi ná né sɩɛ́ makɛ́, ríwɔ́ zɩŋ rííwa pííwa tɩı pá Wɩsɛ.”

5Ɛ́ né Zerizalɛmɛ rí tɔ́nɛ ná wuu há mɩŋ Ziide dɩtíllɛ mɛ́, ɓa nɩɛ wuu lɩı mʊ́ʊ́ rí, a zésú cáánɛ ká césíwó wízɔkɛ́ wuu pá Wɩsɛ, jamáŋ síɛ́, ká ʊ sɩɛ́ káŋwɔ́ zʊ Zʊrdɛŋ fuo sɩɛrʊ a káŋwɔ́ muŋsi nyii mí.

6Zaŋ gɛsúlli fa ká nyʊ́kma pʊ́sɛ gɛrɔ né, ʊ tɩŋa vɔwɛ́ má ká kɛnɔ né. Ʊ ɓɩdíili ní fa ká hʊɔ̃nyaŋgɩrma rí tʊʊ.

7Ʊ kármɛ́ nɩɛ ná há kóú rí a búóli bʊlɛ́: "Nɛrɔ ná há tíŋíŋ har aá ko, ʊ né kíŋ, ŋ rírʊ́ natɔɔsɛ vɔɔ́sɛ puré má tɩı wɩ cɛ́rɛ́.

8Ɔ é keníwa muŋsi nyii mí ní, amá rʊʊ é ní kúé, ʊ sí káníwa muŋsi Wɩsɛ Sabɩna mɛ́.”

9Ɛ́ mɛ́ né, Zeezi lɛ tɔ́ɔ́ ná ɓa háá yírɛ́ Nazarɛtɛ, Galiile tíé, a ko Zaŋ rí, ʊ kánʊ́ tuwi muŋsi Zʊrdɛŋ nyii mí.

10Téŋ ná mɛ́ Zeezi há lɛ́ nyii mí ko aá lɛ né, ʊ báŋ bel bána, rʊʊ yɛ́lɔ́, ká ʊ ná Wɩsɛ Sabɩna rʊʊ nɩhɩ̃ kuókʊ́ma, a ko túwú nyúú.

11Ká Wɩsɛ liŋó sɩɛ́ lɛ bána nyúú a tuwi bʊlɛ́: "I né káŋ bárka Bicolli, ŋ sɩɛrʊ wuu ní tɔ́rí wíɛ́.”

12Ʊ wɩ dáánɛ ká Wɩsɛ Sabɩna ná ka Zeezi, ʊ zʊʊ mɩŋ gɩrbétéke sɩɛrʊ tápʊlɛ mɛɛ́sɛllɛ, kaadíhuorúwa dʊŋɔ sɩɛrʊ. Ráŋ né Sɩtaanɛ ko díŋú, a gúl, ká Wɩsɛ malíkawa tuwi a sáŋʊ́ mɛ́.

14Ba kéŋ Zaŋ tɔ́ bɩnajaa mɛ́. Ɛ́ né Zeezi isi mʊ́ Galiile tíé, a gʊɔrɛ máŋsɛ Wɩsɛ Labaarɩwero aá pá nɩɛ,

15a bʊlɛ́: "Wɩsɛ kal makí ná péró, Wɩsɛ kuótɔ́ɔ́ périwa. Í bírsɛ, í báá sí áá zɔkɛ Wɩsɛ mɛ́, ká saŋ Wɩsɛ Labaarɩwero péíwa tɩı.”

16Zeezi sɩɛ́ cɛl Galiile mʊʊ nʊɔ aá va, a mʊ́ ná náŋwʊ́ɓʊ́ʊ́ra bɛllɛ. Sɩmɔŋ rírʊ́ maábio Aŋdɩrɩ, rɩ ɓa yó fíílé aá ɓʊ́ náŋwʊlɛ́; ɓa tʊtʊmí né é.

17Ɛ́ né ʊ yírwɔ́ a bʊlɛ́: "Í ko tíŋíŋ mɛ́, ŋ sí mákíwa rííwa bʊl kɛsɛ nɩbííne ní ko aá páŋ.”

18Ɛ́ né ɓa píwó fííléwa tá ká tíŋʊ́ mɛ́.

© 1999, The Bible League.

19Ʊ váló mú síé mʊɔ́, rʊʊ báá ná Zebede bɛlɛ bɛllɛ: Zakɛ ríɾú maábio Zaŋ, rı ɓa mıŋ nyiidaborwie sıɛrʊ aá bírmíwɔ́ fííléwa.

20Ɓalaɓala rʊʊ yírwɔ́ bɛllɛ, ɓa isi ko tíŋú mé, ká tɔ́wɔ́ áná rí tʊtʊnna, nyiidaborwie ná sıɛrʊ.

21Ɓa wuu sıé hé náŋá mú peri Kapɛrnayimi. Ɛ́ né Zuwifiwa fıɛlé tápʊl, Zeezi isi zʊ Zuwifiwa cémejaa, a pi Wıusɛ wíé aá karmɛ nıɛ.

22Ʊ wíé bʊlé gırɛ nıɛ ná wuu, ɓa yieki ké aá zesi. Ʊ nıɛ karmé wı Wıusɛ kɛŋzınna ná karmé nıhɛ̃. Ʊú búlú wíé wuu arí tíŋ ní.

23Rı báálɔ oro má fa mıŋ nıɛ ná sıɛrʊ, jaa ná mé; kaŋtɔŋ né zínú, a kánú aá wálmɛ. Ʊ de isi kíílɛ a bʊlé:

24"Nazarɛtɛ Zeezi, á ríɾí kéŋ beé, ı ko ríí zɔ́krá? Ɔ ĩ́ há ká néŋ ná ɾé! l né ká Wıusɛ Nılısɛ, ʊ Bisapʊmmɔ tína."

25Zeezi bírɛ ɓɔ́ú mé a bʊlé: "Lói kʊɔllɛ ná, lɛ ká tá báálɔ né."

26Ɛ́ né kaŋtɔŋ ná ka báálɔ ná tíénɛ, a kánú gʊrɛ, ká ɔsɛ kíílɛ kíŋkáŋ, ká mú lɛ.

27Ʊ é de maanɛ nıɛ ná wuu nʊʊsɛ, ɓa cí aá bɔsɛ náŋá: "Beé dúó wíí má ɾé nyɛ? Ʊ má karmé né báá kɔ́ú dʊŋɔ; ʊʊ́ búlú rí tíŋ ní. Ʊʊ́ ɓɛ kaŋtɔmɔ má tıı mé, ká ɓaá sáŋú sé."

28Ɛ́ né sıé Zeezi yır lɛ mʊ́l ná mé, ɓa búlú wíé ceŋ Galiile tíé wuu.

29Zeezi há lé Zuwifiwa cémejaa ná mé, ʊ rí Zakɛ rí Zaŋ mʊ́ɔ́ zʊ Sımɔŋ rí Aŋdırı jaa.

30Ɓa zʊ́ɔ́ rı tɛŋlʊmɛ kéŋ Sımɔŋ hılımaá, ʊ kaa pé. Ɓa hóú duosi pá Zeezi.

31Ɛ́ né ʊ tuu peri cɔ́ háálɔ ná nésɛ mé, a kánú cúóli. Mʊ́l ná mé, rʊʊ pʊɔlí ná ténnó. Ʊ isi a a ɓıdííle pɔ́wɔ́.

32Ʊ é gbaanɛ, wıusɛ há zʊ́é, ká tá mumulí, ɓa sıé isi cííníwɔ́ pʊɔllɛ wuu, arí nıɛ ná wuu kaŋtɔmɔ há míŋwɔ́ mé, a kaa ko Zeezi rí.

33Tɔ́ɔ́ ná nıɛ wuu sıé de ko cíkú há mıŋ jaa ná dánnʊɔ mé.

34Ʊ váárɛ pʊɔllɛ ɓıkana, dıwíl ríɾú dúó wuu; a kiri kaŋtɔmɔ ɓıkana, ɓa lɛ nıɛ mé, ká Zeezi wı lóé ɓaá búlú wíé, bee wíé kaŋtɔmɔ ná wuu ɛ̃ Zeezi.

35Zeezi cɔ́ŋ fól isi títapʊlla a mú dıhĩ́ oro, néŋ wuu há to ráŋ, a cʊɔlɛ Wıusɛ.

36Ká Sımɔŋ rí nıɛ ná náŋa sıé isi, ɓa wʊ́ʊ́ néé; ɓa gʊɔrɛ aá jɔ́ú, á mú nóú, a búlú rí: "Nıɛ ná wuu kénó tíkí né."

38Ɛ́ né Zeezi sé: "Í a ráá mú kílo tɔ́nɛ nyáŋ, ríŋ karmɛ Wıusɛ wíé pɔ́wɔ́ má nıɛ. Ɛ́ wíé né ŋ ko tɔ́ɔ́."

39Ʊ sıé isi mú é tɔ́nɛ, a gʊɔrɛ Galiile tíé wuu, a zʊ Zuwifiwa cémejusɛ, a bʊl Wıusɛ wíé aá pá nıɛ, ká kiri kaŋtɔmɔ má ɓa lɛ nıɛ mé.

© 1999, The Bible League.

40Ɛ́ nɛ́ dayalmɔ oro má isi ko ɓírmi tíé Zeezi síɛ́, a jɛ́nnʊ́ a bʊlɛ́: "Rɪɪ nɛ́ có, ɪ wóŋ aá dúóri, ríŋ zʊ́ nɪɛ sɪɛrʊ."

41Ʊ susu ka Zeezi, ʊ tɛrɛ nɛ́sɛ tíkʊ́ mɛ́ ká bʊlɛ́: "Ɔ́ có rí, dúóri a zʊ nɪɛ sɪɛrʊ."

42Múl ná tɪɪ tɪɪ mɛ́, rɪ báálɔ ná dayálmʊ súwʊ́ tɛŋ mɛ́, ká ʊ dúóri.

43Ká Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ arí sífɪɛma a bʊlɛ́: "Múmʊ́!

44Amá sí wíí búl pá nɛ́ŋ wuu; taŋa kání tɪɪ mʊ́ rí Wɪɪsɛ vʊk"ɔɔsɔ bélí, ká mʊ́ ɔsɛ dayálmʊ dúóre vʊk ná Moyizi há mákɛ́ ɓaá ɔsɛ, rí nɪɛ zɪŋ ríí dúóró."

45Amá ʊ há kɛ́kɛ́ Zeezi mí ko tenni, ʊ búóló a cesi wíí ná pá nɪɛ wuu. A tɪŋ ɛ́ wíɛ́, Zeezi wʊ́ʊ́ tɪɪ wuo kaá nyɪɪsɛ tɔ́ɔ́ wuu mí. Rʊʊ mʊ́ dɪhɩ̃́ wuu, ʊʊ́ ké zʊ́ɔ́ nʊɔ nɛ́, ká nɪɛ lɛ dɪhɛ̃́ wuu aá kóú rí.

Markɛ 2

1Ʊ a tápʊlɛ bɛllɛ, ká Zeezi baa ko Kapɛrnayimi; nɪɛ nʊ́ʊ́ wíɛ́ rʊʊ kúó mɪŋ jaa mɛ́.

2Ɓa isi pa náŋá ko zʊʊ sú ɛ́ jaa, a mʊ́ lɛ dánnʊɔ mɛ́, dɪhɩ̃́ báá toó. Zeezi pi wíɛ́ máŋsɛ aá pɔ́wɔ́.

3Nɪɛ bamma má isi pi gbɛrkɔ oro a cíínɛ báála baná, ɓa kaa ko Zeezi rí.

4Ɓa há wɪ Zeezi laka wuó peri nɪkana ná wíɛ́, ɛ́ nɛ́ ɓa zí luso, a lúri fúŋfúrkú Zeezi cullé, ká pi gbɛrkɔ ná ríríʊ́ gegeló wuu tá, ʊ tɪŋ ráŋ tuwi Zeezi laka.

5Zeezi kíɛ́ló rɪ ɓa ɔ́ʊ́ yardá, ɛ́ nɛ́ ʊ bʊl gbɛrkɔ ná rí: "Ɔ́ naŋnɔ́ŋɔ, dí nyamma, ɪ wízɔkɛ́ suúri hóó."

6Rɪ Wɪɪsɛ kɛŋzɪnna bamma má fa zʊ́ɔ́ ké ɛ́ jaa sɪɛrʊ. Ɛ́ nɛ́ ɓa sɪɛ́ ké aá bííníwɔ́ tɪɪ mɛ́:

7"Báálɔ né cí ɛrɛ́ rɛ́ aá bʊl nyɛ? Uʊ́ tʊksɛ Wɪɪsɛ rɛ́; áŋ rí wo nɪbííno há á wíɛ́ ná zɔkɛ Wɪɪsɛ mɛ́ suúri aá hé, rɪ Wɪɪsɛ dʊŋɔ rá?"

8Zeezi bélwó, rʊʊ ĩ wíí ná ɓa háá bɪɪné ɓa sɪɛrʊ rí,a kaa ké. Ɛ́ nɛ́ ʊ bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́: "Beé rí tɛ í bɪɪnɛ nyɛ ná í sɪɛrʊ rí?

9Orí bʊlɛ́ rí ká mɔlɛ́ í rí: 'I há sɛ́ gbɛrkɔ, ɪ há á wíɛ́ ná zɔkɛ Wɪɪsɛ mɛ́ suúri hóó ní yáá, ɪ há sʊ́ʊ́ isi púú gegeló a va aá mʊ́ jaá nɛ́?'

10Amá rííwa sɪɛ́ zɪŋ rí Nɪbiino Bio kéŋ tíŋ tíé nyúú rɛɛ́, aá hé nɪbííne há á wíɛ́ ná zɔkɛ Wɪɪsɛ mɛ́ suúri, í ná,

11ŋ nɛ́ sɛ́; 'Gbɛrkɔ, isi píí gegeló aá mʊ́ jaá.' "

12Gbɛrkɔ ɓɪɛ́na de isi cúólú gegeló múl ná tɪɪ tɪɪ mɛ́, ɓa wuu síɛ́ mɛ́, a lɛ aá col; a de gírwɔ́, ɓa gúl káá bɪ Wɪɪsɛ mɛ́ a bʊlɛ́: "Á ha wɪ nyɛ wíí néé ná."

13Ɛ́ nɛ́ ká Zeezi baa lɪɪ mʊ́ mɪŋ mʊʊ nʊɔ. Nɪɛ ná wuu baa fá mʊʊ́ rí, ʊ kíkármíwɔ́.

14Ʊ há cɛ́l mʊʊ nʊɔ aá daarɛ, ʊ ná Alfe bio Levi rʊʊ kénú tʊtʊmɛ́ jaa mɛ́, aá la loŋpó. Ɛ́ nɛ́ ʊ yírʊ́ a bʊlɛ́: "Isi tíŋíŋ mɛ́." Levi de isi a tíŋʊ́ mɛ́.

© 1999, The Bible League.

15Ɛ́ né ɓa mú zʋ Levi jaa, a ké aá dí ɓiɛ. Loŋpolaara ɓɪkana, arí málbɔmɔ tínáwa náŋa má ko zʋʋ súúri, ɓa wuu dídí. Ɛ́ nɪɛ duo fa kánɔ́ wérí, a tɪŋ Zeezi har.

16Nɪɛ ná ɓa háá yírɛ Farɪzɪɛ̃wa, ɓa kɛŋzɪnna sɪɛ́ há nóú rʋʋ rí loŋpolaara rí málbɔmɔ tínáwa náŋa ná kénó aá dí, ɛ́ né ɓa mú bɔ́sʋ́ karmɪbɛlɛ ná a bʋlɛ́: "Ʊ cí ɛrɛ́ Zeezi rí loŋpolaara rí málbɔmɔ tínáwa náŋa hé náŋá aá dí ɓiɛ?”

17Ɛ́ né Zeezi nɛ, a bʋl pɔ́wɔ́: "Nɪɛ ná tɛŋ há fíɛ́lɔ́ ra wɪ dɔ́kta ja, nɪpʋɔllɛ níí jɔ́ʋ́. Ɗ wɪ kúé ríŋ yírɛ nɪɛ ná há sɛ́ ɓa ká nɪtékétékéwa, amá wíbɔŋ"aara né ŋ ko ríŋ yírɛ.”

18Kal oro rí Zaŋ karmɪbɛlɛ rí Farɪzɪɛ̃wa vɔsɛ nʋʋsɛ, a sɪɛ́ isi ko bɔsɛ Zeezi a bʋlɛ́: "Beé rí tɛ Zaŋ karmɪbɛlɛ rí Farɪzɪɛ̃wa vívɔsɛ nʋʋsɛ, ká ɪ é karmɪbɛlɛ wɪ nʋʋsɛ vɔsɛ?”

19Ɛ́ né Zeezi sʋ́ɔ́lɛ pɔ́wɔ́ bʋlɛ́: "Rɪ nɛ́ŋ rí jɔ́ʋ́ háfɛlɔ kaa ko, rʋ́ʋ́ naŋnɔ́ŋsɛ ko ríwɔ́ dí hájaasɛ cana, ɓa sí wólli ko vɔsɛ nʋʋsɛ kaa ké? Ɓa waá wóllí vɔsɛ nʋʋsɛ, rɪ háfɛlɔ bála né wɪ dɪhɩ̃ mʋ́ɛ́ ká tɔ́wɔ́.

20Tɔ́ɔ́ nɔ́ŋɔ́ sí ko pʋl ríwɔ́ ka háfɛlɔ bála ná col ká tɔ́wɔ́. Ɛ́ mɛ́ né, ríwɔ́ wólli nʋʋsɛ vɔsɛ.

21"Nɛ́ŋ wuu waá sáŋ pi pɛ́ŋfɛlɔ rí tɔ́ gɛbɪné gbel. A tɪŋ bee wíɛ́, pɛ́ŋfɛlɔ ná ɔ́sí jɛ́llɛ gɛbɪné gbel ná né.

22Nɛ́ŋ má waá sáŋ pi dɪvɛ́ŋ fɛlɛ ríí hé pubɪnɛ́wa sɪɛrʋ; dɪvɛ́ŋ ná á rí pure ná yɛ́nnɛ né, ká ríí ké yɔ́ɔ́, a sí pure kánʋ́, a báá sí dɪvɛ́ŋ má kánʋ́. Amá ɓaá pi dɪvɛ́ŋ fɛlɛ hé pufɛlɛ sɪɛrʋ né.”

23Zuwifiwa fɪɛlɛ́ tápʋl oro rí, Zeezi rírʋ́ karmɪbɛlɛ lɛ aá va, ɓa ŋméno mʋ́ zʋ oŋparé sɪɛrʋ lɛ. Ʊ karmɪbɛlɛ sɪɛ́ coki ɓiɛ, a kaa vaa ŋmʋʋmɛ aá tʋŋ.

24Ɛ́ né Farɪzɪɛ̃wa ná há mɪŋ ráŋ bɔsɛ Zeezi a bʋlɛ́: "Ná, beé rí tɛ ɪ karmɪbɛlɛ a wíí ná háá kísé, fɪɛlɛ́ tápʋl?”

25Ɛ́ né Zeezi búlwɔ́ rí bʋlɛ́: "Ɩ́ wɪ kuóro Davidi há ɔ́ʋ́ ná wíɛ́ níɛ́, tɛ́ŋ ná mɛ́ ɓɪdíili há kúé múrú rírʋ́ nɪɛ, ká losu káŋwɔ́?

26Ʊ mʋ́ɔ́ zʋ Wɪsɛ táŋtɛ jaa, Wɪsɛ vʋk"ɔɔsa nɔhɔ̃ Abɪyataarɛ mɪné tɛ́ŋ mɛ́, a pa dɪpɛ́ŋwa ná Wɪsɛ vʋk"ɔɔsa dʋŋɔ né há kɔ́wíwɔ́ aá dí, a dí ká pɔ́ʋ́ harwa má.”

27Ká Zeezi sɪɛ́ baa búlwɔ́ rí: "Wɪsɛ á fɪɛlɛ́ tápʋl a pá nɪbííne ní, ɓa wér wíɛ́, Wɪsɛ wɪ nɪbííne ní ɛ́ɛ́ pá ɛ́ tápʋl.

28Ɛ́ wíɛ́, Nɪbiino Bio ní ká fɪɛlɛ́ tápʋl tína."

Markɛ 3

1Ká Zeezi baa bɪrko zʋ Zuwifiwa cémejaa. Bááɩɔ oro má fa mɪŋ ráŋ ʋ nésɛ sʋwɛ.

2Ɛ́ né nɪɛ náŋa de firki síɛ́ cɔ́ Zeezi mí, aá bel ríwɔ́ ná ʋʋ́ váárɛ nésʋwí ná tína ré fɪɛlɛ́ tápʋl, a makɛ ríwɔ́ tɪŋ ɛ́ mɛ́ a bʋlʋ́ zɔ́kɛ́ wíí.

3Ɛ́ né Zeezi bʋl bááɩɔ ná nésɛ há sʋ́wɛ́ rí a bʋlɛ́: "Isi cí dahá sísíɛ́nnʋ́wa ráŋ ná.”

© 1999, The Bible League.

4Ká sɪé bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́: "Fɪɛlɛ́ tápʊl ʊ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ a wíwero ní yáá, ʊ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ a wíbɔmɔ
nɛ́? La nɪbííno mɪɪsɛ tá nɛ́ weré ɛ́ tápʊl yáá, nɪbííno ɓʊ́í nɛ́ weré?" Ɓa ké síkísíkí.

5Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɪé gíɛ́níwɔ́ rí cɔwɪɪlɔ́. Ʊ sɪɛrʊ má zɔkɛ, ɓa dɪlhɔɔ ná wíɛ́. Ɛ́ nɛ́ ʊ bʊl báálɔ
ná rí: "Térí nɛ́sɛ!" Ʊ kaa tɛrɛ, nɛ́sɛ ná de dúóri, a bɪrnʊ́ nɪɪsɔ.

6Ɛ́ nɛ́ Farɪzɪɛ̃wa ná fa há mɪŋ ráŋ, ɓa isi lɛ a mʊ́ ná kuóro Erodi naanɪɛ, ɓa tʊŋ nʊɔ mɛ́
aá vʊʊrɛ ríwɔ́ ná ɓa háá a ɛ́, káá ɓʊ́ Zeezi.

7Zeezi rírʊ́ karmɪbɛlɛ isi tuwi mʊʊ nʊɔ. Nɪɛ ɓɪkana lɛ Galiile tɔ́nɛ, a fá púwó.

8Náŋa lɛ́ Ziide tíé, náŋa lɛ Zerizalɛmɛ, náŋa lɛ Idume dɪtíllɛ, ká náŋa má lɛ Zʊrdɛŋ fuo
daarɛ́ tɔ́nɛ ná há kíl Tiiri rí Sɪdɔŋ. Ɛ́ nɪkana wuu nɛ́ Zeezi wí"állɛ nɛ́, a ko ríwɔ́ nóú.

9Ɛ́ nɛ́ ʊ búlʊ́ karmɪbɛlɛ rí, ríwɔ́ ja nyiidaborwie bil tésíí, a makɛ rɪ nɪkana ná yíkí náŋá
ko aá zínʊ́ má, rʊ́ʊ́ zʊʊ cí ráŋ.

10Zeezi ɓɪɛ́na váárɛ nɪkana; a tɪŋ ɛ́ wíɛ́, pʊɔla má wuu có rʊʊ túó peri tíkʊ́ mɛ́.

11Rɪ kaŋtɔmɔ nɪzínɛ nɛ́ dé ná Zeezi wuu, ɓaá tuwi ɓírmi tíé ní ʊ síɛ́, ká kíílɛ bʊlɛ́: "l nɛ́
ká Wɪɪsɛ Bio."

12Ká Zeezi wɪ sáŋɛ́ aá pɔ́wɔ́. Uʊ́ fɛ́l síí bésíwɔ́ mɛ́ bʊlɛ́: "Í sí á ríwɔ́ zímíŋ há ká nɛ́ŋ
ná."

13Ɛ́ nɛ́ Zeezi isi mʊ́ zí paalɔ, ká yírɛ nɪɛ ná ʊ há có, ɓa kóú rí.

14Ʊ tʊ́ɔ́síwɔ́ nɪɛ fí rí bɛllɛ, ríwɔ́ mínʊ́ laka, rʊ́ʊ́ tʊ́ŋwɔ́ ríwɔ́ mʊ́ bʊl Wɪɪsɛ wíɛ́ aá pá nɪɛ,

15ká pɔ́wɔ́ dóé ríwɔ́ wólli kaŋtɔmɔ aá kiri.

16Ná nɪɛ ná fí rí bɛllɛ ʊ há tʊ́ɔ́sɛ́: Sɪmɔŋ ná ʊ há kené aá yírɛ Pɪɛrɛ,

17Zebede bɛlɛ Zakɛ rírʊ́ maábio Zaŋ, ɓa ná ʊ há kené aá yírɛ Zuwifiwa liŋó mí:
"|iBʊanɛzɛsɛ|d," ʊ mʊ́l nɛ́ ká: "Duóɓɛɛlɔ́ naŋsíɛ́ bɛlɛ."

18Aŋdɪrɪ, Filipi, Bartelemi, Matie, Toma, Alfe bio Zakɛ, Tade, kajáŋtɪɪnɔ Sɪmɔŋ,

19arí Zɪdaasɛ há lɛ́ Isikariyo, Zeezi kaapáárɔ.

20Ká Zeezi rírʊ́ karmɪbɛlɛ bɪrmʊ́ jaa. Nɪɛ ɓɪkana baa ko cúwó mí, ɓa wɪ gbel wuo ná
aá díwó ɓɪdíili má tɪɪ.

21Zeezi jaa nɪɛ nʊʊ́ wí"állɛ, arí nɪɛ ná há cúú mí ní, a isi ko ríwɔ́ kánʊ́, ká bʊlɛ́: "Ʊ
nyúú cʊ́rɔ́."

22Ká Wɪɪsɛ kɛŋzɪnna ná há lɛ́ Zerizalɛmɛ ko, má sɛ́: "Kaŋtɔmɔ kuóro ná ɓa háá yírɛ
Belzebil zínʊ́ rɛ́, ʊ yɪr mɛ́ nɛ́ ʊ wólli kaŋtɔmɔ aá kiri."

23Ɛ́ nɛ́ Zeezi yírwɔ́ a sʊ́ɔ́lɛ pɔ́wɔ́ a bʊlɛ́: "Sɪtaanɛ sí wóllú tɪɪ gɪrɛ kiri?

24Rɪ kuóro dɪtíllɛ nɪɛ nɛ́ wɪ nʊtʊmɛ kené, ʊ kuorí waá cɔ.

25Rɪ nʊbámmá nɛ́ kúé zʊ jaa, ɛ́ jaa máá yɛ́rkʊ́ nɛ́.

© 1999, The Bible League.

26Ɛ́ wíɛ́, rı Sıtaanɛ nɛ́ ísɛ́ gırɛ aá yóú tıı, ʋ cáksʋ́ jaa nɛ́, ʋ sıɛ́ waá cɔ, ʋ wíɛ́ zɔ́kɔ́ nɛ́ ɛ́.

27Rıı níí já ríí zʋʋ dí nıduo jaa, ʋ mɔhɔ̃́ ríí dóé ní kíllʋ́, ríí wóllú vɔwɛ bil ká sıɛ́ zʋʋ dúú jaa.

28"Taŋá nɛ́ ŋ bʋl aá pɛ́íwa, nıbííne há á wíɛ́ ná wuu zɔkɛ Wıısɛ mɛ́, Wıısɛ wówó wuu suúri ní aá hé.

29Amá rı nɛ́ŋ tʋ́ksɛ́ Wıısɛ Sabıına é, wíbɔ́ŋ rɛ́; ɛ́ wíbɔŋ é wı suúri kené a kaá mʋ́ wuu."

30Ɓa há sɛ́ kaŋtɔŋbɔ́ŋ rí mıŋ Zeezi mí, a kánʋ́ aá a ná nɛ́ tɛ, ʋ bʋl ɛ́.

31Ɛ́ nɛ́ Zeezi maá rírʋ́ maábɛlɛ ko cí pʋmmɔ rí, ká tʋŋ ríwɔ́ zʋʋ yírʋ́ rʋ́ʋ́ ko lɛ.

32Nıɛ ɓıkana fa kénó a kíl Zeezi, ká ɓa ko zʋʋ bʋ́lʋ́ rí bʋlɛ́: "Ná, ı maá ríri maábɛlɛ nɛ́ pʋmmɔ, aá yíri."

33Ɛ́ nɛ́ ʋ bʋ́lwɔ́ rí bʋlɛ́: "Ɔ maábɛlɛ nɛ́ ká áŋwa?"

34Ká sıɛ́ bírbel nıɛ ná há kéné kílʋ́, ká bʋlɛ́: "Náŋ maá ríríŋ maábɛlɛ nɛ́ nyɛ.

35Nɛrɔ ná háá tʋŋ Wıısɛ cólle, ʋ tína nɛ́ káŋ maábio, ʋ nɛ́ káŋ nátoló, ʋ nɛ́ káŋ maá."

Markɛ 4

1Zeezi báá mʋ́ɔ́ mıŋ mʋʋ nʋɔ, a máŋsɛ wíɛ́ aá pá nıɛ. Nıɛ ɓıkana ko a kílʋ́; ɛ́ nɛ́ ʋ isi zʋ nyiidaborwie sıɛrʋ a ké ráŋ, ká nıɛ ná má cí gíŋgiŋí daha.

2Ʊ sıɛ́ pi wíɛ́ ɓıkana a sʋ́ɔ́lɛ mákwɔ́ a bʋlɛ́:

3"Í zesi! Nɛ́ŋ oro rí kenʋ́ oŋduo kaa lɛ rʋ́ʋ́ mísɛ.

4Ʊʋ́ mísɛ ɛ́ nɛ́, oŋbíé náŋa ɓallɛ ŋmɛ́ŋbíí mí, diíwiisi ko tʋɔsɛ dí.

5Náŋa má ɓallɛ dɔ́wʋ́ɔ́ dıhɩ̃́; a nyʋ́ kíkɛ́lɛ́, tínʋ́l há wı luŋ wíɛ́.

6Ɓa nalursi wı tíé túwé, ká wıısɛ ko poŋ, a ŋmɔ́wíwɔ́, ɓa wuu sʋsɛ a mʋ́ɔ́lɛ.

7Náŋa má zʋʋ ɓallɛ sɔrʋ sıɛrʋ a nyʋ́; sɔrʋ má nyʋ́ a isi tɔ́wɔ́ mɛ́, ɓa wı ɔ́sɛ́.

8Náŋa má zʋʋ ɓallɛ tíé dıwero a nyʋ́, a barɛ wérí a hé bíé kíŋkáŋ. Náŋa hé bíé mɛrɛ́ rí fíwa, náŋa mɛɛ́sıbotorowa, náŋa zɔlɔwa."

9Zeezi sıɛ́ sʋ́ɔ́lɛ mʋ́ tenni ká bʋlɛ́: "Nɛrɔ ná wuu há kéŋ dılla aá zesi wíɛ́, ʋʋ́ tína nɛ."

10Zeezi tá nıkana ná, ká ɓa mʋ́ cí dıhuó. Nıɛ ná há kílʋ́, ɓa rí Zeezi karmıbɛlɛ fí rí bɛllɛ ná sıɛ́ bɔ́sʋ́ síŋsʋ́ɔ́lɔ ná mʋ́l mɛ́.

11Ɛ́ nɛ́ ʋ bʋl pɔ́wɔ́ bʋlɛ́: "Wıısɛ có rííwa nɛ́ zímʋ́ kuótɔ́ɔ́ sıɛrʋ wíɛ́ ná há ká wíféŋsɛ́, ká ríwɔ́ wuu a wísʋ́ɔ́lɛ́, a pá nıɛ ná há wı có rı ɓa zʋ́ Wıısɛ kuótɔ́ɔ́ ná sıɛrʋ.

12Nyɛ ná há tʋ́mɛ́, ɛ́ ná há pʋ́ŋsɛ Wıısɛ Kɛnɔ mɛ́ nʋɔ nɛ́ súé; Ɓa pʋ́ŋsɔ́ bʋlɛ́: 'Ɓa sí bíbel, ká sí bél ná óŋ wuu, a zízesi, ká sí zési nı wíí wuu. Rı ɓa nɛ́ níɛ́, ɓa sí bírsɛ, ká rí Wıısɛ héwó wízɔkɛ́ suúri.' "

© 1999, The Bible League.

13Ká sɪɛ́ baa bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́: "Í má wɪ síŋsʊ́ɔ́lɔ né mʊ́l ɛ̃? Ká rííwa a ɛrɛ́ ká zɪŋ síŋsʊ́ɔ́la ná wuu mʊ́ʊ́la?

14Oŋduuro ná né ká nɛrɔ ná, há kéŋ Wɪsɛ wíbʊlɛ lɪɪ gʊɔ́rɛ́ aá bʊl.

15Nɪbííne ɓɪkana sɪɛnnɛ nɪhɩ̃ anɛ ŋméŋbíí ní, wíɛ́ wɪ ráŋ cɛ́. Ɓa há zési Wɪsɛ wíbʊlɛ, ʊ zʊ́wɔ́ sɪɛnnɛ ko tenni ní ká dáánɛ́, rɪ Sɪtaanɛ zʊ́ɔ́ lísɛ ɛ́ wíɛ́ ká tɔ́wɔ́.

16Nɪɛ náŋa má nɛ anɛ dɔ́wʊ́ɔ́ dɪhɩ̃ ná oŋduo há zʊ́ɛ́ ɓal; rɪ ɓa né Wɪsɛ wíbʊlɛ wuu, ɓaá sáŋʊ́ mɔlɛ́ arí satɔrɔ́.

17Amá ɓa wɪ baŋcɪllɛ kené a saŋ aá mʊ́ síɛ́, anɛ tuu nalursi há wɪ tíé zʊ́ɛ́. Rɪ ɓa né kúé aá béŋsíwɔ́, ríwɔ́ níná wɪla Wɪsɛ wíbʊlɛ ná wíɛ́, ɓa báá wɪ léɛ́ aá dí.

18Nɪɛ náŋa má nɪhɩ̃ anɛ sɔrʊ ná sɪɛrʊ oŋbíé há ɓállɛ́ né. Ɓa né ká nɪɛ ná há sáŋ Wɪsɛ wíbʊlɛ héwó sɪɛnnɛ,

19ká dúníé wíbɪɪnɛ́, ɓɪjadaarɔ́ nyʊkɔ míŋwɔ́ mɛ́, onni ɓɪkana náŋa hɪẽnɛ́ míŋwɔ́ síɛ́ mɛ́, a tɔ́ Wɪsɛ wíbʊlɛ ná mɛ́, ɓa báá wɪ Wɪsɛ wíɛ́ tɪŋ. Ɛ́ wíɛ́ wuu nɪhɩ̃ anɛ sɔrʊ há tɔ́ ɓɪɛ mɛ́ né, ɓa pii fɛ́l, a waá ɔsɛ.

20Ká náŋa má mɪŋ ráŋ anɛ tíé dɪwero. Ɓa né ká nɪɛ ná háá nɛ Wɪsɛ wíbʊlɛ ná a laa dí, a tɪŋ wíbʊlɛ ná há máké ɛ́. Wíbʊlɛ ná ɓa há léɛ́ dí a tɪŋ wérí, ʊ nɪhɩ̃ anɛ ɓɪɛ há ɔ́sɛ́, náŋa hé bíé mɛrɛ́ rí fíwa, náŋa mɛɛ́sɪbotorowa, náŋa zɔlɔwa."

21Ɛ́ né ká Zeezi baa bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́: "Rɪ nɛrɔ níí ja pʊmmɔ a nyɪkɛ caanɔ́, ʊʊ́ pii bil a ka táása né bírcú yáá, ʊʊ́ pii hé gódó mʊ́l né? Ʊ waá pii sakɛ caanɔ́ dɪsakí né rɛ́?

22Ɛ́ wíɛ́, oŋféŋse wuu sí nyɪɪsɛ, ká rí wílʊɔrɛ́ wuu a nyaamí.

23Rɪ nɛrɔ wuu kéŋ dɪlla aá zesi wíɛ́, ʊ nɛ."

24Ká baa bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Í pɔ́ wérí, a zɪŋ wíɛ́ zesé. Rɪíwa níí zesi wérí, Wɪsɛ sí pɛ́íwa sabɪɪna súúri, rííwa ɔsɛ zesi.

25Ʊ sɪɛ́ ká ɛ́ né, nɛrɔ ná há kéŋ ɓɪɛ, ɓa sí pɔ́ʊ́ a dɔwɛ. Ká nɛrɔ ná há wɪ óŋ kené, ɓa sí ka mʊɔ́ ná má há mínʊ́ rí kaa la."

26Ɛ́ né Zeezi baa bʊlɛ́: "Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ nɪhɩ̃ anɛ báálɔ há párʊ́ baka, a ka ɓɪɛ lɪɪ du ní.

27Rʊʊ pí dóŋ, rʊʊ wómmó, wɔhɔ rí títaŋ wuu, ɛ́ ɓɪɛ sí nyʊ́ a híɛ̃̃sɛ, ká rʊ́ʊ́ síwɔ́ há á ɛ́ ká nyʊ́, a híɛ̃̃sɛ zímʊ́.

28Ɓaá nyʊ́ tíé mʊ́l ráŋ né a ko lɛ, a tɔwɛ paarʊ, a ko lɛ nyunni, a sɪɛ́ hé bíé.

29Bíé ná níí ko tɪɪrɛ, ɓa pa siisi mʊ́ kʊsɛ; ɓɪɛ kʊsɛ́ téŋ né ɛ́."

30Ɛ́ né ʊ baa bʊl pɔ́wɔ́: "Áá pi Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná rí máŋsɛ rʊʊ rí beé rí nɪhɩ̃ náŋá? Síŋsʊ́ɔ́lɔ orí rí ráá pii mákʊ́ nɪɪsɔ?

31Ʊ rí omo oro, ɓaá yírɛ mʊ́tárdɛ, bíí ní nɪhɩ̃ náŋá. Ɛ́ omo bíí ní mʊʊ́ré kíllɛ oŋduulé wuu ɓa háá dué.

© 1999, The Bible League.

32Ká rʊʊ bíí balá nɛ́ nyʊ́ɛ́, ʊʊ́ isi wa a kíllɛ dɪparɛ́ wuu; ʊ hílli zeŋsí, diíwiisi sɪɛ́ zʊʊ cɛ́ dallɛ, aá cɔ́ʊ́ paarʊ ná sɪɛrʊ.”

33Zeezi tíŋ síŋsʊ́ɔ́la ɓɪkana mɛ́, a máŋsɛ Wɪsɛ wíbʊlɛ pɔ́wɔ́, ɓa nɪɪ mʊɔsɔ.

34Ʊ báá wɪ cáásɛ́ bʊl wíí aá pɔ́wɔ́ rɪ síŋsʊ́ɔ́lɔ rá; ká rʊʊ ríríʊ́ karmɪbɛlɛ dʊŋɔ kúó ké, ʊ mákwɔ́ mʊ́ʊ́la pɔ́wɔ́.

35Ɛ́ kal tɪɪ gbaŋ nɛ́ Zeezi bʊ́lʊ́ karmɪbɛlɛ rí bʊlɛ́: "Í a ráá daarɛ mʊʊ cɔɔ nɔ́ŋɔ.”

36Ʊ tá nɪɛ ɓa col jɪsɛ́, ká ʊ karmɪbɛlɛ zʊʊ súúrú mí, nyiidaborwie ná sɪɛrʊ ʊ há kéné, a kuosi ɓa col. Nɪɛ náŋa má míŋwɔ́ nyiidaborsi sɪɛrʊ a má kuosi aá va.

37Pozeno oro de lú a ko líwɔ́ mɛ́, a ka nyii híkli ɓa zʊ aá súwó nyiidaborwie ná.

38Rɪ Zeezi fa pí saŋpur yéllú nyúú nyiidaborwie har rí, a pí dóŋ. Ɛ́ nɛ́ ɓa íllú a bʊlɛ́: "Karmɪ"ana, á háá sʊsɛ́, ʊ ɛ́ wíí míí wɛ?”

39Ʊ isi a bɛsɛ poo ná mɛ́, ká bʊl mʊʊ rí bʊlɛ́: "Cí cím!" Ɛ́ nɛ́ poo ná siki, ká dɪhɩ̃ wuu pɔrɛ síkísíkí.

40Ká ʊ sɪɛ́ bɔ́sʊ́ karmɪbɛlɛ a bʊlɛ́: "Beé rí tɛ í fífá héwíŋ nyɛ ná? Ʊ cí ɛrɛ́ í yardá to Wɪsɛ mɛ́?”

41Héwíŋ ɔsɛ káŋwɔ́ kíŋkáŋ, ɓa gɪrɛ aá bɔsɛ náŋá a bʊlɛ́: "Nɪbíbeéduó rí ká báálɔ né, poo rí mʊʊ má tɪɪ saŋ aá ɔ́ʊ́ ná ʊ há sɛ́?"

Markɛ 5

1Ɛ́ nɛ́ ɓa kuosi daarɛ mʊʊ daarɛ́, Zeraza tínáwa tíé.

2Zeezi lɛ nyiidaborwie sɪɛrʊ ko lɪɪ cɛ́, ʊ wɪ dáánɛ́, ká báálɔ oro kaŋtɔmɔ há kené aá wálmɛ, de lɛ lɛlbulli pɛ́ksɛ a ko cínʊ́ síɛ́.

3Ʊ dɪcɔ́ɛ́ nɛ́ fa ká lɛlbulli ná pɛ́ksɛ, ká nɛ́ŋ toó a vɔ́wʊ́ aá bil dɪbalá. Bɛŋzɛllɛ má tɪɪ wʊ́ʊ́ wuó vɔwɛ.

4Ɓa kánʊ́ naasɛ hé ɓɛŋsɛ mɛ́ ká gúl; a pa bɛŋzɛllɛ vɔwɛ, ká ɛ́ má ʊ bónni ɓɛŋsɛ ná, a conni bɛŋzɛllɛ ná wuu. Bɪbár toó a nyáŋʊ́ aá bil cím.

5Tápʊ́l wuu, títaŋ rí wɔhɔ wuu, ʊ mɪŋ lɛlbulli pɛ́ksɛ rí pallɛ nyunni aá kíílɛ, ká pa dɔ́wʊ́ɔ́ lɔ́sʊ́ tɛŋ aá lúnni.

6Ʊ há ná Zeezi dɪbólí, ʊ fɔ́ɔ́ mʊ́ cémú, a ɓírmi tíé ʊ síɛ́, a zílú.

7Ká kíílɛ kíŋkáŋ a bʊlɛ́: "Wɪsɛ ná há kɛ onni wuu Bio Zeezi, ŋ ríríʊ́ kéŋ beé? Ɔ́ŋ́ sʊ́lí, Wɪsɛ yɪr mɛ́, síŋ mɛ́ kérʊ́.”

8Bee wíɛ́ Zeezi nɛ́ lá síɛ́ bɛ́sʊ́ mɛ́ a bʊlɛ́: "Kaŋtɔŋtɔk, lɛ ká tá báálɔ né!”

9Zeezi bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "I yɪr ká beé?" Ɛ́ nɛ́ ʊ sɛ́: "Ɔ yɪr nɛ́ ká, nɪyɛlɔ́, á káŋ.”

10Ɛ́ nɛ́ ɓa jɛnnɛ Zeezi wérí, rʊ́ʊ́ síwɔ́ dɔ́mʊ́ ríwɔ́ lɛ Zeraza tíé.

© 1999, The Bible League.

11Rı keru tínáwa má fa mıŋ laka ráŋ, paalɔ tıŋa aá nʊ́ɔ́líwɔ́ keru.

12Ɛ́ nɛ́ kaŋtɔmɔ ná sıɛ́ sʊl Zeezi a bʊlɛ́: "Lo ráá mʊ́ zʊ keru nyáŋ."

13Ɛ́ nɛ́ ʊ saŋ ɛ́ pɔ́wɔ́. Kaŋtɔmɔ ná lɛ báálɔ ná mɛ́, a mʊ́ zʊ keru ná fa há peri bʊ́íwʊllɛ, ɓa wuu giŋ lɛ paalɔ ná nyúú tuwi ɓallɛ mʊʊ sıɛrʊ, a nyɔ nyii sʊsɛ.

14Kenʊɔla ná má de pusi fá zʊ tɔ́ɔ́ sıɛrʊ, náŋa fá zí baksɛ rí, a hé ɛ́ wíí duosi pá nıɛ wuu. Ɓa lɛ a mʊ́ ríwɔ́ ná tʊtʊmí ná há tʊ́mɛ́.

15Ɓa mʊ́ɔ́ peri Zeezi laka, a ná báálɔ ná kaŋtɔŋyɛlɔ́ fa há kené aá bɛŋsɛ, rʊʊ ĩ wíɛ́, a zıŋ gɛrɔ su, a kaa ké. Ɛ́ nɛ́ héwíŋ káŋwɔ́.

16Nıɛ ná fa há mıŋ ráŋ a ná wíí ná há á báálɔ ná rí keru ná, ɓa sıɛ́ máŋsɛ aá pá nıkoolé ná.

17Ɓa wuu de isi aá sʊl Zeezi, rʊ́ʊ́ col dıhuó ká tɔ́wɔ́ tíé.

18Ɛ́ nɛ́ Zeezi mʊ́ rʊ́ʊ́ zʊ nyiidaborwie a col, báálɔ ná kaŋtɔmɔ há líɛ́ ká tá, ʊ má tuu peri aá sʊ́lʊ́, ká rʊ́ʊ́ tíŋʊ́ mɛ́.

19Zeezi vɛ, ká bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Bırmʊ́ jaa ı nıɛ sıɛrʊ, a bʊl wíɛ́ ná wuu ı Nyuutına há ɛ́í mɛ́ a pɔ́wɔ́, ríwɔ́ zímʊ́ há fɛ́í susu mɔ ɛ́."

20Ɛ́ nɛ́ báálɔ ná bırzʊ tɔ́nɛ bamma fí há hé náŋá mɛ́ ɓaá yírɛ Dekapol, a cesi wíɛ́ ná wuu Zeezi há ɛ́ɛ́ pɔ́ʊ́, a pá nıɛ. Ɓa wuu zesi, ʊ de vɔ́kwɔ́.

21Zeezi baa kuosi mʊʊ kéri cɔɔ nɔ́ŋɔ. Nıɛ ɓıkana baa ko kílʊ́ mʊʊ nʊɔ ráŋ.

22Zuwifiwa cémejaa nɔhɔ̃́ oro ɓaá yírɛ Zayirisi, ʊ ná Zeezi, a isi ko ɓírmi tíé ʊ síɛ́;

23a jɛ́nnʊ́ wɛ́rí a bʊlɛ́: "Ɔ tolwie níí wıulɛ́ a cí sʊʊ mɛ́, ko ráá mʊ́ rííʊ́ tíkʊ́ mɛ́, a pɔ́ʊ́ hiɛ̃sɔ́, rʊ́ʊ́ sí sʊ́wʊ́."

24Ɛ́ nɛ́ Zeezi isi, ɓa tıŋ náŋá mɛ́ aá col. Nıɛ ɓıkana fá púú, a vaa yiki náŋá ko aá zínʊ́.

25Hál oro má fa mıŋ ráŋ a a pʊɔlá, ʊ cɛ́l bíbísɛ, a wálmʊ́ bıŋsɛ fí rí bɛllɛ, ká waá toki.

26U ɓál dɔ́ktawa naasɛ mɛ́ wɛ́rí, a zɔ́kʊ́ ɓıɛ wuu pɔ́wɔ́, ká ʊ pʊɔlí ha wı cúcó, ká ɔsɛ aá bɔ́ŋsɛ.

27U sıɛ́ há nɛ́ Zeezi wíɛ́, ɛ́ nɛ́ ʊ má ko zʊ nıɛ ná sıɛrʊ, a lúksi peri Zeezi har rí, a tíkʊ́ gɛrɔ mɛ́.

28U sabıuna nɛ́ ká: "Rıŋ fa dé wóllʊ́ gɛnnɛ mɛ́ tıkɛ rɛ́, ŋ sí dʊ́ori."

29Mʊ́l ná tıı tıı mɛ́, rı cɛ́l ná fa háá lʊ́ʊ́ mɛ́ síkó, ʊ sıɛ́ zıŋ rí pʊɔlí ná báá tóʊ́ tɛŋ mɛ́; tɛŋfíɛ́l kʊ́ó.

30Ká Zeezi má zıŋ rí nɛ́ŋ rí tíkʊ́ mɛ́, ʊ dóé mʊ́ɔ́ lɛ a dʊ́ori tína. Ɛ́ nɛ́ ʊ bírɛ́ cí nıɛ ná sıɛrʊ, ká bɔsɛ bʊlɛ́: "Áŋ rí tíkíŋ gɛrɔ nʊɔ mɛ́?"

31Ɛ́ nɛ́ ʊ karmıbɛlɛ sɛ́: "l ná nıɛ rı ɓa kánɔ́ mɔ nyɛ, a yiki náŋá ko aá zíní, ká ı bʊ́bɔsɛ: 'Áŋ tíkíŋ mɛ́?' "

© 1999, The Bible League.

32Ká ʋ ha bel aá ja néŋ ná há tíkú mɛ́.

33Ká háálɔ ná zɪŋ tʋtʋmí ná há túmú tɛŋ mɛ́, ɛ́ nɛ́ héwíŋ kánú, ʋ cel cel ko ɓírmi tíé Zeezi síɛ́, a búlú sɪɛrʋ taŋá wuu pɔ́ú.

34Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɪɛ́ búlú rí bʋlɛ́: "Háálɔ, ɪ há láŋ dí ní dúórí. Múmú rí tɛŋfíɛ́l, ɪ pʋɔlí ténnó ɓóŋ."

35Zeezi mɪŋ bʋlɛ́ mɛ́, rɪ nɪɛ nɛ́ lɛ́ Zuwifiwa cémejaa nɔhɔ̃ ná jaa ko, a bʋl pɔ́ú bʋlɛ́: "Báá sí Karmɪ"ana wálmú yɔ́ɔ́, ɪ tolwie ná súwɔ́."

36Zeezi nɛ ɛ́, a wúɔ́ rí bélé, ká bʋl Zuwifiwa cémejaa nɔhɔ̃ ná rí a bʋlɛ́: "Sí héwíŋ fá, nyáŋí beŋtúú ká a yardá ŋ mɛ́."

37Zeezi báá wɪ sáŋɛ́ néŋ wuu baa tíŋú mɛ́, a súúri Pɪɛrɛ rí Zakɛ, rí Zakɛ maábio Zaŋ mɛ́.

38Ɓa há múɛ́ peri Zuwifiwa cémejaa nɔhɔ̃ ná jaa, Zeezi ná nɪɛ rɪ ɓa dé ŋmaarɛ hé náŋá mɛ́, aá kíílɛ, aá cáási, ɓaá wi yúó ní.

39Ɛ́ nɛ́ ʋ mú zʋ, a bʋlɛ́: "Beé rí í kúkɔ kʋɔllɛ, aá wi nyɛ? Tolwié né wɪ súwɛ́. Ʊ pí dóŋ ní."

40Ɛ́ nɛ́ nɪɛ ná wuu de isi aá cermi Zeezi mí. Ɛ́ nɛ́ ʋ a ɓa wuu lɛ ká kááne bio áná ríru maá, arí nɪɛ ná há tíŋú mɛ́, ɓa zʋ tolwie ná dɪpínɛ.

41Zeezi tɛrɛ kánú nɛ́sɛ mɛ́ ká búlwɔ́ liŋó mí bʋlɛ́: "|iTalííta kúmí.|d" Ʊ múl nɛ́ ká: Tolwie, isi dahá, ŋ nɛ́ sɛ́.

42Kíkɛ́lɛ́, rʋʋ nyáŋɔ́ isi aá va. Ʊ fa ká bɪŋsɛ fí rí bɛllɛ toló rí. Hálí! A de caasɛ gɪrɛ nɪɛ kíŋkáŋ.

43Ɛ́ nɛ́ Zeezi caasɛ bʋl pɔ́wɔ́ rí sífɪɛma, ríwɔ́ sí ló rí néŋ wuu zɪŋ ɛ́ mɛ́. Ká bʋl ríwɔ́ ja ɓɪdííli pá tolwie ná rúú dí.

Markɛ 6

1Zeezi lɛ ráŋ mɛ́, a bɪrmú tɔ́ɔ́; ʋ karmɪbɛlɛ kánú mú.

2Zuwifiwa fɪɛlɛ́ tápʋl há péré, ʋ isi zʋ cémejaa aá karmɛ nɪɛ, a bʋl wíɛ́ gɪrɛ nɪɛ. Ɓa bɔl ká bʋlɛ́: "Ʊ á ɛrɛ́ a zɪŋ wíɛ́ mɔ nyɛ? Nɛɛ́ rɛ́ ʋ ná wízɪmɛ né duo? Ʊ á ɛrɛ́ rɛ́ káá a wíɛ́ nyáŋ wuu?

3Maari bio cápíŋta ná rá ɓó? Ʊ maábɛlɛ rá to Zakɛ rí Zoozi rí Ziidi rí Sɪmɔŋ rɛ́? Ʊ nátolé é rá á sísíɛ́nnúwa nyɛ rɛ́?" Ɓa tɪŋ ɛ́ wíɛ́ píwó sɪɛnnɛ mɛ́ vɛ Zeezi, a bɛ́rú.

4Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʋl pɔ́wɔ́: "Wɪɪsɛ wílaabʋllɔ to néŋ ʋ jaa nɪɛ ríru tɔ́ɔ́ nɪɛ dʋŋɔ sɪɛrʋ nɛ́. Ká rʋʋ mú dɪhɩ̃ wuu, ʋ píŋó."

5Ɛ́ nɛ́ ʋ wɪ wóllé a wínyána wuu ráŋ, rɪ pʋɔllɛ mʋɔ́ dʋŋɔ mɛ́, ʋ há púú nɛ́sɛ tɪkɛ ɓa dúóri rá.

6Ɓa há vɛ́ Zeezi laa díí, ʋ ɛ́ zɔ́kú sɪɛrʋ, ʋ tɔ́wɔ́ ráŋ ká gʋɔrɛ tɔ́nɛ náŋa aá karmɛ nɪɛ.

© 1999, The Bible League.

7Ɛ́ nɛ́ sɪɛ́ ʊ yírʊ́ karmɪbɛlɛ ná fí rí bɛllɛ, a nyʊ́ɔ́síwɔ́ ríwɔ́ ka dóé kíllɛ kaŋtɔmɔ, ká sɪɛ́ tʊ́ŋwɔ́ bɛllɛ bɛllɛwa.

8Ká bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Rɪíwa lɛ́ ŋméno, í pɛ́íwa natɔɔsɛ hé, a pi deŋtuke héíwa nésɛ mɛ́, ká báá sí óŋ wuu píí súúri; í sí ɓɪdííli pí, a sí kotokó pí, a sí meéwí píí hé gɛzʊ́ma mɛ́, a sí gɛnnɛ bɛllɛ súú nyáŋ náŋá mɛ́."

10Ká baa bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Í há mʊ́ɛ́ lɛ tɔ́ɔ́ wuu a zʊ jaa ná, í mɪŋ ráŋ dʊŋɔ a kaá jɛ́íwa colé.

11Ká rɪíwa mʊ́ tɔ́ɔ́ wuu ríwɔ́ bʊlíwa sí zʊ́, a vɛ́íwa wíbʊlɛ́ zesé, í daarɛ ká ɓósíwa natɔɔsɛ kuŋkulo tá ráŋ, rʊ́ʊ́ ɛ́ a sɪɛ́da a pɔ́wɔ́, a makɛ ríwɔ́ zɪŋ rí ɓa ɔ́ɔ́ zɔkɛ Wɪsɛ mɛ́."

12Ɛ́ nɛ́ nɪtʊmɛ́ ná wuu col, a mʊ́ gʊɔrɛ bʊl aá pá nɪɛ, ríwɔ́ zɪŋ rí ɓa zɔ́kɛ́ Wɪsɛ mɛ́, ríwɔ́ bírsɛ ká ko Wɪsɛ rí.

13Ɓa kírí kaŋtɔmɔ ɓɪkana nɪɛ mɛ́, a pi nʊʊ laarɛ pʊɔllɛ mɛ́ a pɔ́wɔ́ tɛŋfíɛ́l.

14Zeezi yɪr líɔ́ ceŋ dɪhĩ́ wuu. Ɓa bʊ́lʊ́ wíɛ́ kuóro Erodi nɛ. Ɛ́ nɛ́ náŋa sɛ́: "Zeezi né ɓa háá bʊ́lʊ́ wíɛ́, Zaŋ Batiisi ní bírɛ́ isi sʊʊ mɛ́. Ɛ́ nɛ́ tɛ, ʊ wólli wígɪrɛ́ nyáŋ aá a."

15Nɪɛ náŋa sɛ́: "Wɪsɛ wílaabʊllɔ Eli ní." Náŋa má sɛ́: "Aí, Wɪsɛ wílaabʊlla ná oro rí."

16Amá Erodi há nɛ́ ɛ́ wíɛ́, ʊ sɛ́: "Zaŋ ná ŋ há ɛ́ɛ́ ɓa ɓá nyúú coki, ʊ nɛ́ ísé aá hiẽsi."

17Erodi tɪɪ nɛ́ fa ɛ́ɛ́ ɓa ka Zaŋ vɔwɛ, a kaa mʊ́ hé bɪnajaa mɛ́. Erodi fa há kenú máálá Filipi háálɔ Erodiyadɛ laa ja wíɛ́.

18Ɛ́ nɛ́ tɛ, Zaŋ mʊ́ bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Ŋméno toó, ríí léí máálá háálɔ ja."

19Ɛ́ wíí nɛ́ Erodiyadɛ kaá dɔŋ Zaŋ, aá ja gbel rʊ́ʊ́ ɓʊ́ʊ́, ká wɪ wo,

20bee wíɛ́ Erodi faá fá Zaŋ rɛ́. Ʊ bélú rʊʊ ká nɪtaŋá rɛ́, aá fá Wɪsɛ héwíŋ, ɛ́ nɛ́ ʊ kérʊ́ mɛ́ ríwɔ́ sʊ́ʊ́ ɓʊ́. Rʊʊ nɛ́ zési Zaŋ wíbʊlɛ́ wuu, ɓaá dʊ́mʊ́ beŋtúú mí, ká ɛ́ má ʊ ha cóllíwɔ́ zesé wérí.

21Kal oro rí sɪɛ́, Erodiyadɛ ná gbel rʊ́ʊ́ ɓʊ́ Zaŋ; ɛ́ kal nɛ́ ká Erodi bɪŋlʊlí cana. Ɛ́ kal ɓa á ɓɪdííle kíŋkáŋ, ʊ yírʊ́ kuónáŋa, a yírʊ́ lalyoore nyúútínáwa rí Galiile tíé nɪpiŋe wuu.

22Ɛ́ cana kal nɛ́ sɪɛ́, Erodiyadɛ tolwie zʊʊ cíŋwɔ́ síɛ́ a gɔ gʊɔla wérí, a tɔrɛ Erodi rírʊ́ kénninánja ná wuu sɪɛrʊ. Kuóro Erodi isi bʊl tolwie ná rí a bʊlɛ́: "Makɛ omo ná wuu ɪ háá jɛɛ́, ŋ sí pɛ́í."

23Ká ŋmíɛ́sɛ pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Omo ná wuu ɪ é há có, sʊl, ŋ sí pɛ́í, rʊʊ có rʊ́ʊ́ áŋ kuorí ɓaamɔnáŋáwa má, ŋ sí pɛ́í."

24Ɛ́ nɛ́ tolwie ná lɛ a bɔ́sʊ́ maá a bʊlɛ́: "Ŋ́ zʊʊ sʊl beé?" Ɛ́ nɛ́ ʊ sɛ́ rʊ́ʊ́ bʊlʊ́ ja Zaŋ Batiisi nyúú ní.

25Tolwie bɪrfá kíkɛ́lɛ́ zʊʊ bʊl kuóro Erodi mí a bʊlɛ́: "Ŋ́ŋ́ ja Zaŋ Batiisi nyúú ní pɛrɛ́tɛ́ sɪɛrʊ rɛɛ́wa."

© 1999, The Bible League.

26Kuóro Erodi sɪɛrʋ wuu zɔkɛ, ká ʋ fá caŋdííre síí, a ríɾʋ́ há ŋmíésé ná wíé, ʋ wɪ wuó vɛ.

27Ɛ́ né ʋ tʋŋ sóóji rʋ́ʋ́ va kíkélé, a mʋ́ coki Zaŋ Batiisi nyúú, a kaa ko.

28Ɛ́ né sóóji lɪɪ mʋ́ bɪnajaa, a coki Zaŋ Batiisi nyúú, a pii hé pɛɾétɛ́ mɛ́ kaa ko pá kuóro; ʋ laa pá tolwie ná, ʋ má laa kaa lɪɪ pɔ́ʋ́ maá.

29Zaŋ Batiisi karmɪbɛlɛ nʋ́ʋ́ sʋʋ wíé, a ko púú lɛlɔ a kaa mʋ́ hu.

30Zeezi nɪtʋmé ná wuu bɪrko céŋ náŋá ʋ laka, a sɪé césíwó wí"állɛ ríwɔ́ wíbʋlé wuu a pɔ́ʋ́.

31Ɛ́ né ʋ búlwɔ́ rí: "Í ko ráá kɛkɛ nɪɛ ná mɛ́ mʋ́ dɪhuó, rííwa ké fɪɛlɛ mʋɔ́." Bee wíé nɪɛ kánɔ́ wérí a ko káá col, ɓa wɪ téŋ wuó ná a ké aá dí ɓɪdííli.

32Ɛ́ né ɓa isi mʋ́ zʋ nyiidaborwie, a kuosi caasɛ daaɾé ná, nɪɛ há to ráŋ aá gbá naa.

33Nɪɛ ɓɪkana nówó colé a zɪŋ rí ɓa né, ɓa lɛ tɔ́nɛ ɓɪkana a va naasɛ mɛ́, a la síé mʋ́ peri ráŋ ná ɓa háá mʋ́é.

34Ɓa mʋ́ peri, a lɛ nyiidaborwie mí tuwi tíé, Zeezi ná nɪɛ ɓɪkana rɪ ɓa cíkó, anɛ pieŋse há wɪ penʋɔlɔ kené, ɓa susu wuu kánʋ́, ʋ sɪé isi pi wíé ɓɪkana a máŋsɛ aá pɔ́wɔ́.

35Gbaŋ ko gbaanɛ, ʋ karmɪbɛlɛ tuu pérú a bʋlé: "Dɪhḯ né ká gír ré, ká téŋ lérkɛ.

36Tá nɪɛ ná ríwɔ́ zʋ tɔ́nɛ sɪɛrʋ a jaa yɔwɛ ɓɪdííle dí."

37Ɛ́ né Zeezi sé: "Í tɪɪ ja ɓɪdííle pɔ́wɔ́ ríwɔ́ dí." Ɛ́ né ɓa bʋl pɔ́ʋ́: "Raá pí déníé zɔwɛllɛ é rí yɔwɛ dɪpéŋwa rí pá nɪɛ nyáŋ, ɓaá vɔ́ksʋ́?"

38Zeezi bɔ́síwɔ́: "Í kéŋ dɪpéŋwa bɛŋmŋmɛ? Í mʋ́ kíélɛ ná." Ɓa mʋ́ kíélɛ ná ká bɪrko bʋlé: "Dɪpéŋwa bɔmmʋ́ɔ́ arí náŋwʋlé bɛllɛ né míŋrá rí."

39Ɛ́ né ʋ sé: "Í a ríwɔ́ wuu ké púl púlwa, nyɔ́lɔɔ daha."

40Ɓa wuu ké, léé lééwa, léé náŋa nɪɛ zɔlɔwa, náŋa mɛésɛllɛ rí fíwa.

41Ɛ́ né ʋ sɪé pi dɪpéŋwa ná bɔmmʋ́ɔ́ arí náŋwʋlé ná bɛllɛ, a báŋ bel bána rí ká bɔ́llɛ Wɪɪsɛ, ká ka dɪpéŋwa ná rí náŋwʋlé ná conni conni, a pɔ́ʋ́ karmɪbɛlɛ, ríwɔ́ laa ɓa nɪɛ ná wuu.

42Ɓa wuu dí a vɔksɛ ká tá.

43Ká ɓa pa dɪpéŋ kááne rí náŋwʋlé kááne a sú kúrsi fí rí bɛllɛ.

44Nɪɛ ná wuu há dí é ɓɪdííle, ɓa sɪɛrʋ báála né bʋ́í"ɔmmʋ́ɔ́.

45Ɛ́ har rí mɛ́ né, Zeezi sʋ́ʋ́ karmɪbɛlɛ isi zʋ nyiidaborwie, a lɔ́ʋ́ síé daarɛ Bɛtɪsayɪda daaɾé, ká rʋ́ʋ́ tá nɪɛ ná ríwɔ́ col jɪɪsé.

46Ʊ a ɓa wuu col tenni, kɔ́ʋ́ mʋ́ zí paalɔ nyúú rʋ́ʋ́ cʋɔlɛ Wɪɪsɛ.

47Tɔ́ɔ́ kúó bíri, rɪ Zeezi karmɪbɛlɛ ná ríwɔ́ nyiidaborwie ná mɪŋ mʋʋ sísíénnʋ́wa, ká ʋ dʋŋɔ mɪŋ tíé.

© 1999, The Bible League.

48U béló rı ɓa váló aá gúl; poo lú tulé a káŋwɔ́ aá píŋŋi. Zíɓelli wííle mí, ʋ isi dɛŋŋɛ nyii daha a mʋ́ aá cérwɔ́.

49Ɓa há nóú rʋʋ déŋŋé nyii aá ko, ɓa bíínó rı lɛlbılılí né. Ɛ́ né ɓa de cáási.

50Ɓa wuu ní fa nóú a cí aá vákle, é né ʋ bʋ́lwɔ́ rí: "Í pɔrɛ, ŋ né, í sí héwíŋ fá."

51Ká mʋ́ zʋʋ súúríwó mí nyiidaborwie ná sıerʋ, poo ná siki. Wíí vɔ́kwɔ́, ɓa de hallɛ ké ɓóŋ,

52bee wíé ɓa síé ha wı wúólé, ríwɔ́ zıŋ Zeezi mʋɔsɔ. Ɓa nóú nyáŋwíí má. U pí dıpéŋ mʋɔ́ a díésɛ nıɛ há kɛ bʋ́í"ɔmmʋ́ɔ́, ká é má, ɓa ha wı níé peri.

53Ɓa há mʋ́é kéri gíŋgiŋí mí Zınızarɛtɛ cɔɔ rí, ɓa túwó, ká káŋwɔ́ nyiidaborwie vɔwɛ tá.

54Ɓa líó ko tenni, rı nıɛ ná Zeezi, a kíélɛ zímʋ́ kíkélé.

55Ɛ́ né ɓa gʋɔrɛ zʋ dıhɛ̃́ wuu, a pa pʋɔllɛ sakɛ péŋsɛ mé, a kaa tíŋʋ́ naasɛ mʋ́ dıhɛ̃́ ná wuu, ɓa há nʋ́ʋ́ wíé.

56Zeezi háá mʋ́ dıhɛ̃́ ná wuu, tɔ́zeŋsi rí tɔ́wıela wuu mí, ɓaá de pa pʋɔllɛ kaa lıı pú dıjelɛ né, káá sʋl rʋ́ʋ́ lo ríwɔ́ tíkʋ́ gerɔ nʋɔ mé. Ká nıɛ ná wuu há tíkʋ́ mé, wuu níí dʋ́óré.

Markɛ 7

1Farızıɛ̃wa rí Wıusɛ kɛŋzınna bamma ísó lɛ Zerizalɛmɛ, a ko Zeezi rí.

2Ɛ́ né ɓa ná Zeezi karmıbelɛ náŋa, rı ɓa wʋ́ɔ́ néŋsa sémé, ká ka é aá dí ɓıɛ.

3Zuwifiwa duo wuu ríwɔ́ Farızıɛ̃wa é rí, ɓa néŋsa kéŋ semé ré, ɓa seŋ káá dí ɓıɛ; ɓaá tíŋwɔ́ naabálwa kusúŋ ní.

4Rı ɓa né zʋ́ nıkana sıerʋ wuu ká lɛ, ɓa wı ɓıɛ dí, rı ɓa né wʋ́ɔ́ néŋsa é semé duo mí sémé, kéré. Ɓa kusúŋ wíé káŋ: náŋa né kɔ́wɔ́ nyíŋviini, ríwɔ́ nyíŋgbaŋsɛ, ríwɔ́ ɓıdííle gbaŋsɛ, ríwɔ́ daŋsáŋáwa tiisé.

5Ɛ́ né Farızıɛ̃wa rí Wıusɛ kɛŋzınna ná bɔsɛ Zeezi a bʋlé: "Beé rí tɛ ı karmıbelɛ wírá naabálwa kusúŋ tıŋ; ɓa wʋ́ɔ́ néŋsá seŋ, á naabálwa kusúŋ semé, ká kaá dí ɓıɛ?"

6Ɛ́ né Zeezi bʋl pɔ́wɔ́ bʋlé: "Nıbínʋŋmɔ́ŋyɔ́ɔ́wa, Ezayi ɓıéna lá Wıusɛ nʋɔ mé bʋl taŋá í wíé. Anɛ é ʋ há pʋ́ŋsé kenɔ mé bʋlé Wıusɛ sé: 'Nıɛ nyáŋ duo kéŋ nʋkennɛ dʋŋɔ né aá cʋ́ɔ́líŋ, ká ɓa sıennɛ kékíŋ mé wérí.

7Ɓa há sé ɓaá cʋ́ɔ́líŋ ná wuu ká yɔ́ɔ́, ká isi pi nıbííne ŋméŋsɛ aá karmɛ nıɛ.'

8A vɛ Wıusɛ kíŋse káá zíl nıbííne kusúŋ wíé."

9Ká Zeezi baa bʋlé: "Í ɓıéna yíkí Wıusɛ kíŋse tá, ká tíŋíwa naabálwa kusúŋ mí ní.

10Moyizi pʋ́ŋsɔ́ bʋlé Wıusɛ sé: 'Búí áná ríri maá.' Ká baa bʋlé: 'Bʋ́ nerɔ ná há bʋ́l bɔ́ŋbɔ́ŋ a cáásʋ́ áná ríri maá.'

© 1999, The Bible League.

11Amá í é wɪ ɛɛ́ a, í sɛ́, rɪ nɛrɔ nɛ́ bʊ́lʊ́ áná rí nɛ́ yáá, rʊʊ maá rí nɛ́, a bʊlɛ́: 'Omo ná há mɔhɛ̃́ rɪ́ŋ pii sáŋí mɛ́, ŋ púú pá Wɪʊsɛ.' Ʊ nɛ́ Zuwifiwa kaá yírwɔ́ liŋó mí: |ikɔ́rbáŋ|d.

12Í é sʊ́ʊ́ ɛ́ nɛ́ ká yɛ́rɛ́, ʊ báá wɪ wíí ɛɛ́ aá pɔ́ʊ́ áná rírʊ́ maá.

13A pííwa tɪɪ sabɪʊna wímáŋsɛ ná tɔ́ Wɪʊsɛ wíbʊlɛ́ mɛ́. Í wí"álle káŋ ɓa há nɪhɩ̃́ nyáŋ ná.”

14Ká Zeezi baa yírɛ nɪɛ ná wuu ɓa kóú laka, ʊ bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Í wuu zesi wɛ́rí, a nɛ wíɛ́ mʊ́ʊ́la.

15Onni ná nɪbííno háá díé, ɓa ra wʊ́ʊ́ rí Wɪʊsɛ pɛ́kɛ́ zɔkɛ, amá wíɛ́ ná há lʊ́ʊ́ sɪɛrʊ aá lɛ, ɓa níí zɔ́kʊ́ rí Wɪʊsɛ pɛ́kɛ.

16((Rɪ nɛ́ŋ kɛ́ŋ dɪlla aá zesi wíɛ́, ʊ nɛ!))”

17Ʊ kɛ́kɛ́ nɪɛ ná mɛ́ a zʊ jaa, ʊ karmɪbɛlɛ bɔ́sʊ́ síŋsʊ́ɔ́lɔ ná mʊ́l mɛ́.

18Ɛ́ nɛ́ ʊ bɔ́síwɔ́: "Í má ha wɪ wíɛ́ ná mʊ́ʊ́lá nɛ́? Í wɪ ɛ̃ rí ɓɪdííli ná háá zʊ nɪbííno sɪɛrʊ, wʊ́ʊ́ rí Wɪʊsɛ pɛ́kɛ wuó zɔkɛ?

19Ɓɪdííle wɪ nɪbííno sabɪʊná peri, ɓaá zʊʊ mɔ file ní, a lɪɪ zʊ lowíé, ɓa kaa bɪrmɛ, ʊ kaa lɪɪ nyɛ́ tá." ((Zeezi bʊlɛ́ né mí, ɓɪdííli wɪ Wɪʊsɛ rí nɪbííno pɛ́kɛ wuó zɔkɛ.))

20Ká baa bʊlɛ́: "Wíɛ́ ná há lɛ́ nɪbííno sɪɛrʊ aá lɛ, ɓa níí zɔ́kʊ́ rí Wɪʊsɛ pɛ́kɛ.

21Wítɪɛnnɛ wuu lɛ́ nɪbííno sɪɛrʊ nɛ́; sabɪŋbɔmɔ nɛ́ tɛ: nyúzɔ́krɪ́wí"álle, gaárʊ, nɪɓʊ́í,

22cɔ́rmʊ, síí, sahaksí, nɪvɪrɛ, síbeŋsí, dɪŋdɔmí, zaŋbá, nyʊkɔ, arí gɪŋgárʊ.

23Wílɔrɛ́ nyáŋ wuu lɛ́ nɪbííno sɪɛrʊ rí nɛ́, ɓa nɛ́ sɪɛ́ zɔkɛ nɪbííno rí Wɪʊsɛ pɛ́kɛ.”

24Zeezi lɛ́ ráŋ a mʊ́ Tiiri tíé, a zʊʊ mɪŋ jaa oro mí, a wɪ có rí nɪɛ zímʊ́ mɛ́, ká ɓa ha zɪŋ.

25Háálɔ oro fa lɛ́ Sirofenisi, a a Gɪrɛkɛ hál; ʊ toló ní kaŋtɔŋ zɛ́. Ɛ́ nɛ́ ʊ nɛ Zeezi wíɛ́, a ko ɓálʊ́ naasɛ mɛ́ a sʊ́lʊ́, rʊ́ʊ́ kiri kaŋtɔŋ ná rʊ́ʊ́ lɛ, ká tɔ́ʊ́ toló.

27Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Rɪŋ pí heŋbiisi ɓɪdííli ríí yóó pá vásɛ káá tɔ́wɔ́, ʊ ɛ́ wɪ weri; lo rí heŋbiisi dí vɔksɛ kɛ́rɛ́.”

28Ɛ́ nɛ́ háálɔ ná sɛ́: "Ʊ ká taŋá rɛ́, ŋ Nyuutɪna, amá rɪ heŋbiisi níí dí ɓɪɛ ríwɔ́ ɓɛ́sɛ tíé, váwiisi wówó é pa aá dí rí.”

29Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Wíí né ɪ há bʊ́lɛ́ wíɛ́, mʊ́mʊ́ jaá, ɪ toló nyʊ́ʊ́ kaŋtɔŋ líɔ́.”

30Ʊ bírɔ́ mʊ́ zʊ́ʊ́ jaa a nóú toló pínɛ gódó daha, rʊʊ íɔ̃́ rɛ́ kaŋtɔŋ ná ɓɪɛ́na líɔ́.

31Zeezi báá lɛ́ Tiiri mí, a tɪŋ Sɪdɔŋ a mʊ́ caŋ tɔ́nɛ fí ná ɓa háá yírɛ Dekapol, a caasɛ Galiile mʊʊ rí cɔɔ.

32Ɛ́ nɛ́ nɪɛ bamma isi ka dɪŋtenno há wɪ wíɛ́ wuó bʊl, a ko Zeezi rí, a sʊl rʊ́ʊ́ pɔ́ʊ́ nɛ́ŋsa tíkʊ́ mɛ́.

33Zeezi lɔ́ʊ́, a kaa kɛkɛ nɪɛ ná mɛ́, a púú néníwiisi hé báálɔ ná dɪlbʊɔnnɛ mɛ́, ká a mɪŋtʊɔrʊ a mʊ́ tíkʊ́ neŋdulí mí.

© 1999, The Bible League.

34Ká sɪɛ́ báŋ bel bána rí, a hiĩni ká búlwɔ́ liŋó mí bʊlɛ́: "|iEfata|d." Ʊ múl nɛ́ ká: "Wúri."

35Ɛ́ wuu, rʊʊ dɪlla ná wúnnó, ʊ neŋdulí má tʊʊlɛ, ʊ búbʊl wíɛ́ wérí.

36Zeezi sɪɛ́ fɛ́l síí a bʊl ríwɔ́ sí wíí wuu búl pá nɛ́ŋ. Ʊʊ́ bʊl ríwɔ́ sí wíí búlʊ́ wuu, ká ɛ́ má ɓa kaa lɛ aá búóli.

37Ɛ́ wíí maanɛ nɪɛ wuu nʊʊsɛ. Ɛ́ nɛ́ ɓa bɪ Zeezi mí bʊlɛ́: "Ʊ wí"állɛ wuu wéró kíŋkáŋ; ʊ ɔ́ɔ́ dɪŋtenne nínɛ wíɛ́, nʊcɛwɔ tínáwa má búbʊl wíɛ́."

Markɛ 8

1Kal oro rí nɪɛ ɓɪkana baa ko pú Zeezi laka, ká wɪ óŋ kené aá dí; ɛ́ nɛ́ ʊ yírʊ́ karmɪbɛlɛ a bʊlɛ́:

2"Nɪɛ nyáŋ susu wuu ní kenɪ́ŋ; bel ná, tápʊlɛ botoro ní nyɛ, ɓa há kúé kénɪ́ŋ laka rɛɛ́, ká ɓɪdɪ́ɪli toó ríwɔ́ dí.

3Rɪŋ síwɔ́ mʊ́ jɪsɛ rí losu né, ɓa waá peri; ɓa síɛ́ sí bíri, ríwɔ́ ɓallɛ ŋméno mɛ́; ɓa náŋa dɪlí ból."

4Ɛ́ nɛ́ ʊ karmɪbɛlɛ búlʊ́ rí bʊlɛ́: "Áá ráá a ɛrɛ́, ká ná dɪpɛ́ŋwa gír né sɪɛrʊ, a pá nɪɛ nyáŋ wuu ríwɔ́ dí vɔksɛ?"

5Zeezi bɔ́síwɔ́: "Í kéŋ dɪpɛ́ŋwa bɛŋmŋmɛ?" Ɓa sɛ́ rí ɓa kéŋ balpɛ.

6Ɛ́ nɛ́ ʊ a nɪɛ ná wuu ké tíé, ká ʊ la dɪpɛ́ŋwa ná balpɛ a bɔ́llɛ Wɪsɛ, ká kaa conni a pɔ́ʊ́ karmɪbɛlɛ, ríwɔ́ laa ɓa; ɓa laa ɓa nɪkana ná wuu.

7Ɓa fa kéŋ náŋwʊlɛ́ má mʊɔ́, Zeezi bɔ́llɛ Wɪsɛ ká a ɓa píwó má ɓa nɪɛ ná.

8Ɓa dí vɔksɛ, ká ɓa pa díkákáánɛ a sú fíyákne balpɛ.

9Nɪɛ ná wuu fa pérí búíwʊná. Ká Zeezi sɪɛ́ tɔ́wɔ́ ɓa col jɪsɛ́.

10Ká ʊ má rírʊ́ karmɪbɛlɛ sɪɛ́ isi zʊ nyiidaborwie, a daarɛ Dalmanita rí cɔɔ.

11Ɛ́ nɛ́ Farɪzɪɛ̃wa isi ko bʊl wíɛ́, aá tɔ tíŋtɔ́ɛ; ɓa háá ja Zeezi múl kané, ɛ́ nɛ́ ɓa sɛ́ rʊ́ʊ́ a wínyána, ríwɔ́ zɪŋ rʊ́ʊ́ lí Wɪsɛ rí nɛ́.

12Zeezi sɪɛrʊ zɔkɛ, ʊ hiẽsi, ká bʊlɛ́: "Beé wíɛ́ rɛ́ zaa bɛlɛ jíja wínyáŋsɛ ríwɔ́ ná? Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, ŋ báá wɪ nyána wuu áá pɛ́íwa zaa bɛlɛ."

13Ɛ́ nɛ́ Zeezi tɔ́wɔ́ ráŋ, ká bɪrkuosi daarɛ daarɛ́ nɔ́ŋɔ, ʊ rírʊ́ karmɪbɛlɛ.

14Ʊ karmɪbɛlɛ sʊ́llɔ́ ɓa wɪ pɛ́ɛ́ pi dɪpɛ́ŋ; balá dʊŋɔ rɛ́ fa míŋwɔ́ rí, ɓa nyiidaborwie sɪɛrʊ.

15Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɪɛ́ pi wímáŋsɛ a cáání́wɔ́ a bʊlɛ́: "Í pɔ́íwa tɪɪ mɛ́ wérí arí Farɪzɪɛ̃wa rí Erodi naanɪɛ. Ɓa nɪhɩ̃̃ anɛ sɪbʊ́r nɛ́."

16Ʊ karmɪbɛlɛ kaa ké aá cɔ́ksíwɔ́ tɪɪ mɛ́ a bʊlɛ́: "Á há wɪ dɪpɛ́ŋ kené ná nɛ́ tɛ ʊ bʊl ɛ́."

© 1999, The Bible League.

17Zeezi ɛ̃ wíí ná ɓa háá bɩɩné, ɛ́ né ʋ bɔ́síwɔ́: "Beé rí tɛ í ka í wɩ dɩpɛ́ŋ kené wíɛ́ ké aá pɔsɛ náŋá? Wízɩmɛ ha tóíwa mɛ́? Ɩ́ ha wɩ wíɛ́ mʊ́ʊ́lá nɛ? Ɩ́ ká dɩlhɔɔ tínáwa rí yáá?

18Ɩ́ kéŋ síɛ́ ká wɩ ráŋ ná, a ka dɩlla ká wɩ wíɛ́ nɛ?

19Ɩ́ wɩ nyúkʊ́ʊ́la kéné aá bɩɩnɛ wíɛ́? Ɔ́ há pí dɩpɛ́ŋwa ná bɔmmʊ́ɔ́ a conni pá nɩɛ bʊ́í"ɔmmʊ́ɔ́ ná, í pɔ́wɔ́ ɓɩdíkáánɛ sú kúrsi bɛŋmŋmɛ rɛ́?" Ɛ́ né ɓa sɛ́: "Fí rí bɛllɛ."

20"Ɔ́ sɩɛ́ báá há cónní dɩpɛ́ŋwa balpɛ, a pá nɩɛ ná bʊ́íwʊná, í pɔ́wɔ́ má ɓɩdíkáánɛ sú fíyákne bɛŋmŋmɛ rɛ́?" Ɛ́ né ɓa sɛ́: "Balpɛ."

21Ɛ́ né ʋ bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́: "Ɩ́ sɩɛ́ báá ha wɩ níɛ́?"

22Ɓa mʊ́ peri Bɛtɩsayɩda, ɛ́ né ɓa tɩɛsɛ nyʊmmɔ oro ko Zeezi rí, a sʊ́lʊ́, rʊ́ʊ́ pɔ́ʊ́ nɛ́ŋsa tíkʊ́ mɛ́.

23Zeezi ka nyʊmmɔ ná nɛ́sɛ mɛ́, a kánʊ́ mʊ́ baka rí, a a mɩŋtʊɔrʊ laarɛ báálɔ ná síɛ́ mɛ́, a pɔ́ʊ́ nɛ́ŋsa tíkʊ́ mɛ́, ka bɔ́sʊ́, rʊ́ʊ́ ná ráŋ rɛ́?

24Nyʊmmɔ bel ká bʊlɛ́: "Ɔ́ béló ná nɩbííne rɩ ɓaá válʊ́, ɓa taŋa dé nɛ tuuni ní."

25Ɛ́ né Zeezi baa pɔ́ʊ́ nɛ́ŋsa tɩkɛ báálɔ ná síɛ́ mɛ́; ʋ firki síɛ́ bel, a de dʊ́ori, a bel zɩŋ onni wuu aá caksɛ.

26Ɛ́ né Zeezi sʊ́ʊ́ mʊ́mʊ́ jaa, rʊ́ʊ́ sí zʊ́ʊ́ gʊɔrɛ tɔ́ɔ́ sɩɛrʊ.

27Zeezi ríɾʊ́ karmɩbɛlɛ zʊʊ col Filipi Sezaare laka tɔ́nɛ. Ɛ́ né ɓaá va ŋméno mɛ́, ʋ bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́: "Ɩ́ nɩɩ mɛ́, nɩbííne sɛ́ ríŋ ká áŋ rɛ́?"

28Ɛ́ né ɓa sɛ́: "Náŋa sɛ́ ríí ká Zaŋ Batiisi ní, náŋa sɛ́ Wɩsɛ wílaabʊllɔ Eli ní, ká náŋa má sɛ́ Wɩsɛ wílaabʊlla ná nɔ́ŋɔ nɛ́."

29Ɛ́ né, ʋ baa bɔ́síwɔ́: "Ká, í má tɩɩ sɩɛ́ sɛ́ ríŋ ká áŋ rɛ́?" Ɛ́ né Pɩɛrɛ sɛ́: "Ɩ́ nɛ́ ká Kirisi."

30Ɛ́ né Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ rí sífɩɛma a bʊlɛ́: "Ɩ́ sí ɛ́ wíí bʊ́l pá nɛ́ŋ wuu."

31Ɛ́ né, ʋ sɩɛ́ pʊ́l, a bʊl aá pɔ́ʊ́ karmɩbɛlɛ, ríwɔ́ zɩŋ rí, ʋ mɔhɔ̃́ rí Nɩbiino Bio ná wɩla wɛ́rí. Ká rí nɩhɩ̃́ɛsɛ rí Wɩsɛ vʊk"ɔɔsa rí Wɩsɛ kɛŋzɩnna vɔ́ʊ́ wíɛ́; ɓa sí ɓʊ́ʊ́, ká rí tápʊlɛ botoro kal, rʊ́ʊ́ bɩr"isi, a a nɩwómmí.

32Ʊ bíl ɛ́ wíɛ́ wuu pɔ́wɔ́ nyaamí. Ɛ́ né Pɩɛrɛ yírʊ́ kaa gɛ́ŋŋɛ, a bʊl rʊ́ʊ́ sí ɛ́ bʊ́bʊ́lʊ́.

33Ɛ́ né Zeezi bírɛ bélʊ́ karmɩbɛlɛ ná náŋa, ká bɛsɛ Pɩɛrɛ mɛ́ bʊlɛ́: "Sɩtaanɛ, kaa tuu mʊ́ har rí! Wɩsɛ wíɛ́ tói sabɩna mɛ́; nɩbííne wízɩmɛ dʊŋɔ nɛ́ míní mɛ́."

34Ɛ́ né ká ʋ yírʊ́ karmɩbɛlɛ arí nɩkana wuu ɓa ko, ʋ bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Rɩ nɛrɔ wuu có rʊʊ tíŋíŋ é mí, rʊ́ʊ́ tína vɔ́ʊ́ tɩɩ wíɛ́ tá ráŋ, ká saŋ sʊʊ dagɛsɛ́ wɩla, a tíŋíŋ mɛ́.

35Nɛrɔ ná wuu há lówé aá kérʊ́ mɩsɛ mɛ́, ʋ sí gʊ́lʊ́ mí, ká nɛrɔ ná há yóʊ́ mɩsɛ tá ŋ é wíɛ́, arí Labaarɩwero ná wíɛ́, ʋ tína sí nóʊ́ mɩsɛ.

36Nɩbííno há já dʊ́níé onni wuu a pɔ́ʊ́ tɩɩ, ká ʋ dʊma yʊ́ksɛ, ʋ nyʊɔrɛ́ mɩŋ nɛ́ɛ́?

37Nɩbííno á rʊ́ʊ́ pi beé dʊ́ó rí, a yɔwɛ lɔ́ʊ́ dʊma?

© 1999, The Bible League.

38Nɛrɔ ná wuu háá fáŋ mɛ́ tíŋɛ́ hũ̃sɛ, aá fáŋ wíbʊlɛ má bʊlɛ́ hũ̃sɛ, zaa nɪbííne nyáŋ há ká wíbɔŋ"áárá, a wɪ Wɪsɛ ja, síɛ́ mɛ́, Nɪbiino Bio má kal ná háá kóó dúú Ana Wɪsɛ kuorí, ká rʊ́ʊ́ malíkawa kílú, ʊ má sí fá tína hũ̃sɛ."

Markɛ 9

1Ɛ́ nɛ́ ʊ baa búlwɔ́ rí bʊlɛ́: "Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, í rɛɛ́ nɪcínɛ nyáŋ náŋa waá sʊsɛ, káá ka síí rí ná ɛ́ ná Wɪsɛ kuorí háá á rʊ́ʊ́ dí arí dóé."

2Ʊ ɛ́ tápʊlɛ balgo kal nɛ́, Zeezi isi yírɛ Pɪɛrɛ, rí Zakɛ, rí Zaŋ, a káŋwɔ́ kɛkɛ náŋa ná mɛ́, ɓa mʊ́ zí paalɪzeno oro nyúú. Zeezi isi gínʊ́ tɪ ráŋ, ɓa síɛ́ mɛ́.

3Ʊ gɛnnɛ wuu de pi aá tʊl, ɓɪpʊŋsɛ́ ɓílɓíl, nɛ́ŋ to tíé nyúú rɛɛ́, a sɛsɛ gɛnnɛ ɓa pʊmmí mʊ́mɔ ɛ́.

4Ká Eli má rí Moyizi ko lɪ nyíísíwɔ́ mɛ́, a ka Zeezi cí aá bʊl wíɛ́.

5Pɪɛrɛ wúrú nʊɔ mɛ́ a bʊlɛ́: "Karmɪ"ana, raá ké rɛɛ́, ʊ wér; a ciki táŋtɛwa botoro, ɪ nɔ́ŋɔ, Moyizi nɔ́ŋɔ, Eli má nɔ́ŋɔ."

6Ʊ dé wʊ́ʊ́ háá bʊ́lʊ́ ná má tɪ ɛ̃, héwíŋ há kéŋwó.

7Duóbána ko tuwi tɔ́wɔ́ mɛ́, ká ɓa nɛ Wɪsɛ liŋó duóbána ná sɪɛrʊ, há sɛ́: "Bio né káŋ Bicolli ní, í zésú wíɛ́."

8Ɓa nɛ́ liŋó ná a gʊɔrɛ dɛllɛ dɪhɩ̃́ wuu, ɓa wɪ nɛ́ŋ wuu néé, a pɛ́ Zeezi dʊŋɔ mɛ́.

9Ɓa há lɛ́ paalɔ ná nyúú aá tuwi ní, Zeezi sɪɛ́ bʊ́lwɔ́ rí fíɛ́ŋfíɛ́ŋ a bʊlɛ́: "Í sííwa wínáálɛ nyáŋ wíɛ́ bʊ́l pá nɛ́ŋ wuu, a kaá ja Nɪbiino Bio sʊʊ ká bɪr"isé."

10Ɛ́ nɛ́ ɓa la ɛ́ wíí héwó sɪɛnnɛ, a kaa vaá bɔsɛ náŋá, ʊ há sʊ́ʊ́ sí sʊwɛ ká bɪr"isi ná mʊ́l mɛ́.

11Ʊ karmɪbɛlɛ ná bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "Bee wíɛ́ rɛ́ Wɪsɛ kɛŋzɪnna sʊ́ʊ́ mɔhɔ̃́ rí Wɪsɛ wílaabʊllɔ Eli ní la síɛ́ ko kɛ́rɛ́, ká rí Wɪsɛ Bio ko?"

12Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl taŋá pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Eli ní ɓɪɛ́na mɔhɛ̃́ rʊ́ʊ́ la síɛ́ ko ɔsɛ wíí wuu. Ká beé rí sɪɛ́ tɛ ɓa pʊ́ŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ bʊlɛ́ Nɪbiino Bio sí ná wɪla, ríwɔ́ pʊ́ʊ́ makɛ oŋyɔ́ɔ́?

13Ɔ taŋá áŋ bʊl rííwa zɪŋ rí Eli é kʊ́ʊ́ rí, nɪɛ a ʊ ná wɪla ɛ́ ɓa há có, a a anɛ ɛ́ ɓa há bʊ́lʊ́ wíɛ́ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ."

14Ɓa mʊ́ɔ́ pérú karmɪbɛlɛ ná náŋa dɪhɩ̃́, rɪ nɪɛ ɓɪkana kʊ́ʊ́ góŋwó, ká ɓa rí Wɪsɛ kɛŋzɪnna ka wíɛ́ cí aá tɔ́ tíŋtɔ́ɛ́.

15Nɪkana ná ná Zeezi úrwó tɪ mɛ́, a isi fá mʊ́ aá bɔ́llʊ́.

16Ɛ́ nɛ́ Zeezi bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́: "Beé wíɛ́ rɛ́, í ríwɔ́ víváse náŋá?"

17Ɛ́ nɛ́ nɪkana ná sɪɛrʊ, báálɔ oro bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Karmɪ"ana, kaŋtɔŋ nɛ́ zʊ́ŋ bio, a kánʊ́ neŋdulí bírɛ, ʊ wɪ wíɛ́ wuó bʊl; ʊ nɛ́ ŋ kaa kóí rí.

© 1999, The Bible League.

18Ʊ há dé ísú mí ráŋ ná wuu, ʋʋ́ púú yo tíé ní, ʋ pí aá kííkɛ nyɩla, ká mɩŋtɔkuúme líle nʋɔ mɛ́, a pii terki. Ɔ kaa ko sʋ́lí karmɩbɛlɛ ríwɔ́ kiri kaŋtɔŋ ná rʋ́ʋ́ lɛ ká tɔ́ʋ́, ɓa wɩ wólle kiri.”

19Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Zaa tɔ́ɔ́ bɛlɛ, kéké nɩbííne! Ɔŋ́ á ríŋ míníwa sɩɛrʋ dáánɛ mɔ ɛrɛ́ rɛ́, ká rííwa sáŋíŋ wíɛ́? Ɔŋ́ á ríŋ wólli nyámmíwa wí"állɛ a dáánɛ mɔ ɛrɛ́ rɛ́? Í ka bio ná ko.”

20Bio ná ná Zeezi ko tenni, rɩ kaŋtɔŋ ná ísú mí, a kánʋ́ píŋŋi, ʋ tuwi ɓal tíé aá billi, káá pʋ́sɛ mɩŋtɔkuúme.

21Ɛ́ nɛ́ Zeezi bɔsɛ bio ná áná bʋlɛ́: "Kal beé rí nyɛ wíí duo púlú mí?" Ɛ́ nɛ́ ʋ sɛ́: "Ʊ heŋbííri mí wuu ní.

22Téŋ nɔ́ŋɔ mɛ́, ʋʋ́ púú yo níŋ mí ní, téŋ nɔ́ŋɔ mɛ́, ʋ púú yo nyii sɩɛrʋ, aá jɔ́ʋ́ mɩsɛ lísɛ́. Rɩɩ nɛ́ wo wíí aá a, ɩ bélrá susu, ká fárá búŋse.”

23Zeezi bʋl pɔ́ʋ́ bʋlɛ́: "Beé rí tɛ ɩ sɛ́ rɩɩ nɛ́ wuolé. Nɛrɔ ná há á Wɩsɛ yardá, wíí wuu wʋ́ʋ́ gɩrɛ.”

24Ɓalaɓala, rɩ bio ná áná búŋsó a bʋlɛ́: "Ɔ á yardá, ko pɛ́ŋ mɛ́, a a rí kéké báá síŋ mɛ́ mínʋ́.”

25Zeezi há ná nɩkana ná rɩ ɓa gíró aá ko, ɛ́ nɛ́ ʋ ɓɛ kaŋtɔŋ ná mɛ́ a bʋlɛ́: "Kaŋtɔŋ ná háá bírɛ nɛrɔ neŋdulí, ká a ʋ títenni, ŋ nɛ́ bʋ́lɛ́ pɛ́í, lɛ bio né mí, ká cíé wuu báá sí kóó zʋ́ʋ́.”

26Ɛ́ nɛ́ kaŋtɔŋ ná kíílɛ, a ka bio ná píŋŋi rí dóé, ká mʋ́ lɛ. Ká bio ná terki pɛ́ anɛ ʋ sʋ́wɔ́; nɩɛ ɓɩkana sʋ́ʋ́ sʋ́wɔ́ rɛ́.

27Ɛ́ nɛ́ Zeezi mʋ́ cɔ́ʋ́ nɛ́sɛ mɛ́ a kaa cʋ́óli. Ʊ isi cí dahá.

28Ká Zeezi ríríʋ́ karmɩbɛlɛ mʋ́ zʋ jaa, ɓa dʋŋɔ ké, ɛ́ nɛ́ ɓa sɩɛ́ bɔ́sʋ́ bʋlɛ́: "Beé rí tɛ, á ɛ́ wɩ wóllé kiri kaŋtɔŋ ná?”

29Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʋl pɔ́wɔ́ bʋlɛ́: "Wɩsʋlɔ́ fíɛ́ŋfíɛ́ŋ dʋŋɔ nɛ́ wo kaŋtɔŋ né duo mí aá kiri.”

30Ɓa lɛ ráŋ mɛ́ a zʋ Galiile tíé, a daarɛ aá col. Zeezi waá ja rí nɩɛ zímʋ́ dɩmɩní.

31Ʊʋ́ kármʋ́ karmɩbɛlɛ nɛ́, a sɩɛ́ bʋl pɔ́wɔ́ bʋlɛ́: "Ɓa sí ko ka Nɩbiino Bio pá nɩbííne ríwɔ́ laa ɓʋ́; ká rʋʋ sʋ́wɔ́, ʋ sí bɩr"isi sʋʋ mɛ́, tápʋlɛ botoro kal.”

32Amá ʋ karmɩbɛlɛ ná wʋ́ʋ́ wíbʋlí ná mʋ́l níɛ́, ká fífɔ́ʋ́ bɔsɛ́ héwíŋ.

33Ɓa mʋ́ peri Kapɛrnayimi, a mʋ́ zʋʋ ké jaa mɛ́. Zeezi bɔ́síwɔ́ bʋlɛ́: "Á há vá ŋmɛ́nɔ mɛ́ aá ko, beé wíɛ́ rɛ́ í kaá tɔ tíŋtɔ́ɛ́ ɛ́?”

34Ɛ́ nɛ́ ɓa wɩ nʋɔ lísɛ́, bee wíɛ́ hɩ̃ɛ̃sɛ wíɛ́ nɛ́ ɓa fa kaá pɔsɛ náŋá ŋmɛ́nɔ mɛ́, aá ja ríwɔ́ zíŋwɔ́ sɩɛrʋ nɔhɔ̃.

35Ɛ́ nɛ́ Zeezi ké ká yírʋ́ karmɩbɛlɛ fí rí bɛllɛ ná, a bʋl pɔ́wɔ́ bʋlɛ́: "Nɛrɔ ná háá ja hɩ̃ɛ̃sɛ, ʋʋ́ bɩrmɛ nɩɛ wuu heŋbie, a tʋŋ aá pɔ́wɔ́ wuu.”

36Ɛ́ nɛ́ ʋ ka biwie kaa zʋ́wɔ́ sísíɛ́nnʋ́wa, a púú pɛkɛ, ká bʋl pɔ́ʋ́ karmɩbɛlɛ bʋlɛ́:

© 1999, The Bible League.

37"Nɛrɔ ná há tíŋíŋ wíɛ́ a ka heŋbiwiisi nyáŋ oro wérí, ŋ nɛ́ tína ka wérí; ká nɛrɔ ná há kenníŋ wérí, wíŋ nɛ́ kené, amá nɛrɔ ná há túmíŋ nɛ́ ʋ ka wérí."

38Ɛ́ nɛ́ Zaŋ, Zeezi karmıbio nɔ́ŋɔ, bʋl pɔ́ʋ́ bʋlɛ́: "Karmı"ana, á ná báálɔ oro rʋʋ kení yır aá kiri kaŋtɔmɔ nıɛ mɛ́; ɛ́ nɛ́ á wı sáŋɛ́ pɔ́ʋ́, bee wíɛ́ ʋ tórá oro."

39Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Í lóú rʋ́ʋ́ í"a ráŋ; nɛ́ŋ toó, rʋ́ʋ́ kánníŋ yır aá tʋŋ tʋtʋ́ŋgırɛ́, ká baa bírɛ kíkɛ́lɛ́ aá zɔ́kíŋ yır.

40Nɛrɔ ná há wírá mɛ́ cíné, ʋ kárá nɔ́ŋɔ nɛ́.

41Ká nɛrɔ ná wuu há tíŋíŋ wíɛ́ a a nyii nyíŋgbaŋá síí pɛ́íwa, í há ká Kirisi karmıbɛlɛ wíɛ́, taŋá wuu, Wıusɛ sí túŋ tína."

42"Amá rı némmúrtuna nyáŋ há láŋ wíɛ́ dí nɔ́ŋɔ nɛ́, rí nɛ́ŋ a rʋ́ʋ́ nyɔ́rkɛ Wıusɛ ŋméno mɛ́, rı ɓa pí nɔŋbúzeno vɔwɛ tína baŋ mɛ́, a kánʋ́ mʋ́ yoo hé mʋʋ sıerʋ nɛ́ cúcó."

43Ká Zeezi baa bʋlɛ́: "Rıı nɛ́sɛ nɛ́ yíkí ríí aá zɔkɛ Wıusɛ mɛ́, ı cókú tá. l há kéŋ vakul ká mʋ́ mıŋ Wıusɛ laka, ʋ nɛ́ wérí há kéŋ nɛ́ŋsa bɛllɛ, ká mʋ́ zʋʋ mıŋ níŋdʋsírá sıerʋ.

44((Ráŋ ná deŋdule há waá sʋsɛ, ká níŋ má waá dʋsɛ.))

45Rıı naa nɛ́ yíkí ríí aá zɔkɛ Wıusɛ mɛ́, ı cókú tá. l há kéŋ nakul ká Wıusɛ léí tá, ʋ nɛ́ wérí há kéŋ naasɛ bɛllɛ, ká mʋ́ zʋʋ mıŋ níŋdʋsírá sıerʋ.

46((Ráŋ ná deŋdule há waá sʋsɛ, ká níŋ má waá dʋsɛ.))

47Rıı síí má nɛ́ yíkí ríí aá zɔkɛ Wıusɛ mɛ́, ı kánʋ́ lísɛ tá. l há kéŋ sítoo mʋ́ mıŋ Wıusɛ kuótɔ́ɔ́ sıerʋ, ʋ nɛ́ wérí há kéŋ síɛ́ bɛllɛ, ká mʋ́ zʋ níŋdʋsírá sıerʋ.

48'Ráŋ ná deŋdule há waá sʋsɛ, ká níŋ má waá dʋsɛ.'

49Wíí ná há tɛ ŋ búbʋl nyɛ, wıula sí nɛ níŋ a nıusɛ nɛrɔ wuu.

50"Yɛsɛ ká oŋwérí rí, ká rı yɛsɛ ŋmɔ́ŋ nɛ́ kúé rʋʋ yʋ́ksɔ́, nɛ́ŋ wóú a ʋ baa bırɛ aá ŋmɔ́ŋsɛ? Í lo rííwa sıennɛ ŋmɔ́ŋsɛ anɛ yɛsɛ; í ka náŋá wérí."

Markɛ 10

1Zeezi lɛ́ Kapɛrnayimi mí a mʋ́ Ziide dıtíllɛ, Zʋrdɛŋ fuo daarɛ́, nıɛ ɓıkana baa ko kílú. Ʊ máŋsɛ Wıusɛ wíɛ́ aá pɔ́wɔ́, anɛ ɛ́ ʋ há válɛ́ aá tʋŋ.

2Farızıẽwa sıɛ́ vʋʋrɛ isi ko ríwɔ́ díŋú, a sıɛ́ bɔsɛ bʋlɛ́: "Á kíŋse sɛ́ báálɔ wóú háálɔ kiri aá tá; ı má ná beé rí ʋ sıerʋ?"

3Zeezi má baa bɔ́síwɔ́ bʋlɛ́: "Wıusɛ mákɛ́ beé rí a pɔ́ʋ́ tʋtʋnnɔ Moyizi, ʋ pʋ́ŋsɛ hé Wıusɛ wímáŋsɛ kɛnɔ mɛ́ pɛ́íwa?"

4Rı ɓa sɛ́: "Moyizi pʋ́ŋsɔ́ bʋlɛ́: 'Rı báálɔ níí já rʋ́ʋ́ kírú háálɔ, rʋ́ʋ́ pʋ́ŋsɛ háhuõsi kɛnɔ a pɔ́ʋ́, ká kiri.' "

5Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʋ́lwɔ́ rí bʋlɛ́: "Í sahaksí wíɛ́ nɛ́ tɛ Wıusɛ a Moyizi pʋ́ŋsɛ ɛ́ wímakí.

6Rı ɛ́ rá, púle mí, Wıusɛ má nıbííne: báálɔ mıŋ, háálɔ mıŋ.

© 1999, The Bible League.

7Ɛ́ nɛ́ tɛ ʋ sɛ́: 'Báálɔ rí háálɔ sí lísíwɔ́ tɩɩ ɓa ánáwa ríwɔ́ maáwa mɛ́, a má píwó wíɛ́ hé balá a mɩŋ náŋá mɛ́,

8a makɛ ríwɔ́ bɛllɛ ná a nɩbíŋ balá.' Ɛ́ wíɛ́, ɓa báá to nɩɛ bɛllɛ, amá ɓa ká nɩbíŋ balá rɛ́.

9Nɩɛ ná sɩɛ́ Wɩsɛ há kené hé náŋá mɛ́, a tɩŋ hájaasɛ múl mɛ́, ʋ báá wɩ mɔhɛ̃́ rí nɛ́ŋ wuu káŋwɔ́ caksɛ náŋá mɛ́."

10Zeezi ríɾú karmɩbɛlɛ dʋŋɔ há bíɾɛ́ ko zʋʋ ké jaa sɩɛɾʋ, ɓa báá ha pí háhuõsi wíɛ́ ná bɔ́sʋ́ rɛ́.

11Ɛ́ nɛ́ ʋ búlwɔ́ rí: "Báálɔ ná wuu há já háálɔ, a kiri tá ká ja nɔ́ŋɔ, ʋ́ʋ́ zɩŋ rɛ́ ʋ tʋ́ŋ bácɔ́rmʋ nɛ́ arí háhuõsí ná.

12Ʋ ká ɛ́ nɛ́ pá háálɔ má. Háálɔ ná wuu há húṍsú bála dɩhɩ̃́, a mʋ́ ja báhúó, rʋ́ʋ́ má zɩŋ rʋ́ʋ́ tʋ́ŋ hácɔ́rmʋ nɛ́ ɛ́."

13Kal oro, Zeezi ríɾú karmɩbɛlɛ kénó, rɩ heŋbiisi ní nɩɛ kɛsɛ kóú rí, rʋ́ʋ́ púú nɛ́sɛ tíkwɔ́ mɛ́, a sʋl Wɩsɛ pɔ́wɔ́. Ɛ́ nɛ́ ʋ karmɩbɛlɛ isi bɛsɛ nɩɛ ná mɛ́, a bʋl ríwɔ́ káŋwɔ́ síbeŋsí ná kaa tuu lɛ.

14Zeezi há ná ɛ́, ʋ cɔ́ɛ́ wʋ́ʋ́ karmɩbɛlɛ ná. Ɛ́ nɛ́ ʋ bʋl pɔ́wɔ́: "Ɩ́ lo rí heŋbiisi ná kóŋ rí; ɩ́ síwɔ́ kírú, bee wíɛ́ nɩɛ ná há nɩhɩ̃́ heŋbiisi nyáŋ nɛ́ kéŋ dɩkéni Wɩsɛ kuótɔ́ɔ́ ná sɩɛɾʋ.

15Ɩ́ zesi wérí, wítɩɩ rɛ́ ŋ búbʋl; nɛɾɔ ná wuu há wɩ sáŋɛ́ rí Wɩsɛ dí kuorí ʋ nyúú, ((anɛ heŋbie háá sáŋʋ́ áná ɛ́,)) ʋ wɩ Wɩsɛ kuótɔ́ɔ́ ná sɩɛɾʋ wuó zʋ."

16Ká sɩɛ́ kɛsɛ heŋbiisi ná balá baláwa, a sákʋ́ naasɛ mɛ́, a púú nɛ́ŋsa tíkwɔ́ nyunni mí, ká sʋl Wɩsɛ, rí Wɩsɛ hé bárka pɔ́wɔ́.

17Zeezi ríɾú karmɩbɛlɛ kúó isi lɛ ríwɔ́ va, báálɔ oro de fá kóú síɛ́, a yʋ́ɔ́kʋ́ tɩɩ ká bɔ́sʋ́: "Karmɩ"aŋwero, beé rí mɔhɛ̃́ ríŋ a, ká ná mɩsɛ ná há waá tenni?"

18Ɛ́ nɛ́ Zeezi bɔ́sʋ́: "Beé rí tɛ ɩ́ yíríŋ nɩwero? Nɩwérí wuu toó, rɩ Wɩsɛ dʋŋɔ léŋ rá.

19Wɩsɛ wímáŋsɛ sɛ́: 'Sí nɩɛ ɓʋ́ʋ́sʋ́, sí cɔ́rmʋ́, sí gá, sí nyɩɛnnɛ nyɛ́ɛ́ hé nɩɛ mɛ́, sí nɩɛ gírmʋ́, ʋ mɔhɔ̃́ ríí zílí áná ríɾí maá.' Ɩ ɩ̃́wɔ́?"

20Ɛ́ nɛ́ báálɔ ná bʋl Zeezi rí bʋlɛ́: "Ɔ Karmɩ"ana, ŋ tíŋ nyáŋ wuu ŋ heŋbííri mí ní, a ko aá lɛ zaa."

21Zeezi bélú, rʋʋ cóú, ɛ́ nɛ́ ʋ sɛ́: "Ʋ ha kááne wíí balá ríí a; mʋ́ a yɛ́llí ɓɩɛ ná wuu, a píwó meéwíé ɓa nɩyaara, ká ko a tíŋíŋ mɛ́, a makɛ ríí ná kuóɓɩɛ Wɩsɛ dɩhɩ̃́."

22Amá Zeezi há búl ɛ́ pá báálɔ ná, ʋ sɩɛɾʋ zɔ́kɔ́ kíŋkáŋ, ʋ zuki síɛ́ aá col; bee wíɛ́ ɛ́ báálɔ fa kéŋ ɓɩɛ kíŋkáŋ.

23Báálɔ ná colé har rí mɛ́ nɛ́, Zeezi sɩɛ́ bélú kílo ná wuu, ká sɩɛ́ bʋ́lʋ́ karmɩbɛlɛ ná rí bʋlɛ́: "Ʋ dʋ́ókó kíŋkáŋ a pá ɓɩɛ tínáwa, ríwɔ́ wólli zʋ Wɩsɛ kuótɔ́ɔ́ sɩɛɾʋ."

24Ʋ ɛ́ gírʋ́ karmɩbɛlɛ ná. Ɛ́ nɛ́ ʋ baa bʋ́lwɔ́ rí bʋlɛ́: "Ɔ bɛ́lɛ́, ʋ sí a wídʋ́ó a pá nɩɛ ná há píwó yardá héwó ɓɩɛ mɛ́, ríwɔ́ wólli zʋ Wɩsɛ kuótɔ́ɔ́ ná sɩɛɾʋ.

© 1999, The Bible League.

25Ʊ taŋa bírɔ́ a mɔlɛ́ a pá nyʊ́kma rʊ́ʊ́ tɪŋ gɛhɛŋ gbel mʊ́ lɛ, ká a wídúó pá ɓɪɛ tína rʊ́ʊ́ zʊ Wɪɪsɛ kuótɔ́ɔ́ sɪɛrʊ."

26Ʊ ɛ́ má baa ɔsɛ gírʊ́ karmɪbɛlɛ ná, ɓa búbɔsɛ náŋá bʊlɛ́: "Rɪ ɓɪɛ tínáwa nɛ́ wɪ Wɪɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná sɪɛrʊ wuó zʊ, ká ná, nɛ́ŋ toó aá ná Wɪɪsɛ laaté."

27Zeezi bélwó ká bʊlɛ́: "Ʊ ká wíí ná há gírɛ́ nɪbííne, amá ʊ wɪ Wɪɪsɛ é gírɛ́; wíí toó aá gɪrɛ Wɪɪsɛ."

28Ɛ́ nɛ́ Pɪɛrɛ sɛ́: "Ká á má, Karmɪ"ana? Ná, á é vɛ́ ɓɪɛ wuu ní ká tíŋí mɛ́."

29Zeezi sɪɛ́ bʊl pɔ́ʊ́: "Taŋá há wéró, rɪ nɛ́ŋ rɛ́ lóú jɪɪsɛ, ʊ maábɛlɛ, ʊ nátolé, ʊ maá rírʊ́ áná, arírʊ́ bɛlɛ rírʊ́ ɓɪɛ wuu, ŋ wíɛ́, ká ko tíŋíŋ mɛ́ a bʊl Labaarɪwero wíɛ́ aá pá nɪɛ,

30ʊ sí ná jɪɪsɛ, maábɛlɛ, nátolé, maáwa, arí bɛlɛ, rí ɓɪɛ, a mʊ́ aá lɛ buke zɔlɔ, amá ʊ sí ná wálmɛ má tíé nyúú rɛɛ́wa, ká rí cíé tápʊl, rʊ́ʊ́ ná mɪɪsɛ ná há waá tenni.

31Í zɪŋ rí nɪɛ ná há lá síɛ́, dɪkáŋ sí ko tɪŋ har, ká nɪɛ ná há tíŋ har, ríwɔ́ má dɪkáŋ ko la síɛ́."

32Ká Zeezi lɔ́ʊ́ karmɪbɛlɛ rí nɪɛ ná há tíŋwɔ́ mɛ́ síɛ́, a pi Zerizalɛmɛ ŋménɔ aá va. Ʊ karmɪbɛlɛ beŋtunni yíyo, ká héwíŋ ká nɪtɪŋɛ́ ná. Ɛ́ nɛ́ Zeezi baa yírʊ́ karmɪbɛlɛ ná dʊŋɔ gɪɪkɛ, a sɪɛ́ máŋsɛ wíɛ́ ná háá á ríwɔ́ pérú Zerizalɛmɛ mɛ́.

33Ʊ sɛ́: "Í zesi, a háá mʊ́ Zerizalɛmɛ nyɛ, ɓa sí ka Nɪbiino Bio pá Wɪɪsɛ vʊk"ɔɔsa nɪhɪ̃ɛ̃sɛ, arí Wɪɪsɛ kɛŋzɪnna, ríwɔ́ dúú saríya, ká púú hé nɪɛ ná há to Zuwifiwa nɛ́sɛ mɛ́, a pá ŋménɔ ríwɔ́ ɓʊ́ʊ́.

34Ɓa sɪɛ́ sí sáákʊ́, a pʊ́sɛ mɪŋtʊɔrʊ wáásʊ́, a ŋmɔ́wʊ́ kɛ́rɛ́, ká sɪɛ́ zɪŋ ɓʊ́ʊ́. Amá tápʊlɛ botoro kal, ʊ sí bɪr"isi sʊʊ mɛ́."

35Ʊ har rí mɛ́ nɛ́ Zebede bɛlɛ, Zakɛ rí Zaŋ má tuu peri Zeezi a bʊlɛ́: "Karmɪ"ana, á có, raá sʊ́l óŋ wuu ɪ dɪhɪ̃́, ríí párá."

36Zeezi sɪɛ́ bɔ́síwɔ́: "Í có rɪŋ á beé rí pɛ́íwa?"

37Rɪ ɓa sɛ́: "Á faá já ráá sʊ́lí, rɪɪ kúó díí kuorí ná, ríí párá ɓaŋsa bɛllɛ, a makɛ rí nɔ́ŋɔ kéní néduu, ká rí nɔ́ŋɔ má kéní nágʊɔ."

38Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Í wííwa háá sʊl omo ná ɛ̃. Wɪɪla ná duo ŋ háá á ríŋ dí, í sí wóllú dí?"

39Rɪ ɓa sɛ́: "Á sí wólli." Zeezi baa bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Í ɓɪɛ́na sí wólli ɛ́ wɪɪla duo dí.

40Amá ŋ ra wɪ mɔhɛ̃́, ríŋ tʊɔsɛ nɪɛ ná há mɔhɛ̃́, ríwɔ́ kéníŋ néduu ríríŋ nágʊɔ. Nɪɛ ná Wɪɪsɛ há bírmɛ́ ɛ́ dɪkéŋsi rʊ́ʊ́ pá, ɓa níí kéŋwó mí."

41Zeezi karmɪbɛlɛ ná náŋa há nɛ́ Zakɛ rí Zaŋ wíbʊlí ná, ɓa cɔ́ɛ́ wíwɔ́ nyúú mí.

42Ɛ́ nɛ́ Zeezi yírwɔ́ wuu hé náŋá mɛ́, a sɪɛ́ bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Í tɪɪ íɔ̃ zɪŋ rí tíé nyúú rɛɛ́wa, dúníé kuóre rí nɪpiŋe ní kéŋ tɔ́ɔ́ ké.

© 1999, The Bible League.

43Amá í é dıhḗ, ʋ wı məhḗ rúú nɛ é. Taŋa í sıɛrʋ nɛrɔ ná wuu háá já rúú púú tıı makɛ nəhɔ́, ʋ né məhḗ rúú éíwa wuu tʋtʋnnɔ. Ká rıíwa sıɛrʋ oro já rúú né éíwa sílaarɔ má, ʋ nıí bírmíwa wuu yómo.

45Nıbiino Bio wı kúé rúú ké ká ríwɔ́ tʋŋ pɔ́ú, amá ʋ kúó rúú tʋŋ né, ká púú mıısɛ yɔwɛ la nıkana.”

46Ɛ́ né ɓa mú zʋ tɔ́ɔ oro ɓaá yírú Zeriko. Ɓa sıé há zú tɔ́ɔ ná sıɛrʋ mú aá lɛ, nyʋmmə oro fa mıŋ ráŋ ɓaá yírɛ Bartime, Time bio; ʋ fa líɔ́ ké ŋméno nʋɔ aá sʋl ɓıɛ.

47Ʊ sıé há níé rı Nazarɛtɛ Zeezi ní pí ŋméno ná ko aá daarɛ, é né ʋ de cáási bʋlé: "Kuóro Davidi Bio Zeezi, fáŋ susu!”

48Nıɛ ná há tíŋ Zeezi mí náŋa de isi bɛ́sú mɛ́, a bʋlú kánú kʋəllɛ ná. Ɛ́ né ʋ sísɛ́nyɛ de ɔsɛ cáási kíŋkáŋ, a bʋl é tıı tıı: "Héí! Kuóro Davidi Bio, fáŋ susu!”

49Zeezi sıé há né yírɛ ná, é né ʋ tírsi cɛ́, ká bʋl nıɛ ná há tíŋú mɛ́ rí bʋlé: "Í yírú páŋ." Ɓa yírɛ bʋlé: "Ʊ yírí, dí nyamma ká isi ko.”

50Naasí balá, rı Bartime wúrkú kapóóti yoo tá, ká de nyáŋ isi ɓulú a mú Zeezi rí.

51Ɛ́ né Zeezi bɔ́sú: "I có rıŋ á beé rí péí?" Bartime sɛ́: "Ɔ Karmı"ana, wúólíŋ síé páŋ.”

52Ɛ́ né Zeezi bʋlú rí bʋlé: "I áŋ yardá, é né dúórí, múmú." Múl ná tıı tıı mɛ́, rı Bartime síé ná ná ráŋ. Ɛ́ né ʋ de cí ŋméno nyúú ráŋ, a tıŋ Zeezi mí aá col.

Markɛ 11

1Ɓa há múɛ́ peri Betifaze rí Betani, a mú tíŋ ólívi tuuni paalɔ laka, ʋ ná há míŋ Zerizalɛmɛ zúɔ́ nʋɔ, Zeezi túmú karmıbɛlɛ bɛllɛ,

2a búlwɔ́ rí bʋlé: "Í mú zʋ tɔ́ɔ ná há míníwa síé, í sí ná kokúwie rı ɓa vɔ́wɔ́, néŋ wuu há wúú zíné ná, í puri a kaa ko.

3Rı néŋ líɔ́ bɔ́síwa bʋlé: 'Beé rí tɛ í púpuri kokúwie ná?' Í bʋl tíná rí bʋlé: 'Nyuutına nıí jɔ́ú;' ʋ sí pii tá kíkɛ́lɛ́, rííwa puri kaa ko rɛɛ́.”

4Ʊ karmıbɛlɛ ná col, a mú ná kokúwie rı ɓa vɔ́wɔ́ tá pʋmmə, dánnʋɔ rí, ŋméno laka. Ɛ́ né ɓa puri.

5Nıɛ ná há míŋ ráŋ náŋa bɔ́síwɔ́ bʋlé: "Ʊ ká ɛrɛ́? Beé rí tɛ í púpuri kokúwie ná?”

6Ɛ́ né ɓa pi Zeezi há máŋsɛ é pɔ́wɔ́ a bil; ɓa sıé lo ɓa kaa col.

7Ɓa ka kokúwie ná mú Zeezi rí, a pɔ́wɔ́ gɛnnɛ sákú daha, Zeezi zí ké.

8Nıɛ ɓıkana jɛ́rwɔ́ gɛnnɛ ŋméno nyúú, ká náŋa má bónni paarʋ jɛrɛ ríwɔ́ píŋsú; ʋ zí aá váwɔ́ daha.

9Nıɛ ná wuu há míŋ Zeezi síé, arí ɓa ná wuu há mínú har rí, hé náŋa mɛ́ aá jʋɔsɛ, a cáási bʋlé: "Hozaana!" "Rí Wısɛ hé bárka pá nɛrɔ ná háá ko Nyuutına yır mɛ́.”

© 1999, The Bible League.

10"Rúú hé bárka kuorí ná háá kué mí, kuorí ná há kárá naabál Davidi kuorí." "Í bı bána nyúú rí Wıısɛ mɛ́."

11Ɛ́ nɛ́ Zeezi mú peri Zerizalɛmɛ, a zʊ Wıcʊɔlıjızeno. Ʊ zʊ́ɔ́ kíɛ́lɛ ɓıɛ wuu ko tenni, rı wıısɛ zʊ́ɔ́, ɛ́ nɛ́ ʊ rírú karmıbɛlɛ fí rí bɛllɛ ná lɛ, a bırmú Betani.

12Tɔ́ɔ́ pʊl ɓa lɛ Betani a bırɛ aá mú Zerizalɛmɛ, losu ka Zeezi.

13Ʊ há tíɛ́nɛ́ ná piro rʊʊ cí síɛ́rí a tɔwɛ paarʊ wɛ́rí, ɛ́ nɛ́ ʊ cúrɛ mú, a bıınɛ rʊ́ú mʊ́ú ná pirnɔnɔ ríí dí rí; ʊ mʊ́ɔ́ peri rı paarʊ dʊŋɔ, nɔnɔ toó; piro nɔné téŋ wı péré.

14Ɛ́ nɛ́ Zeezi wúrú nʊɔ mɛ́ a bʊl pá ɛ́ piro bʊlɛ́: "A kaa mɔ zaa mɛ́, ı báá waá a ríí nɔŋ rí nɛ́ŋ dí." Ʊ karmıbɛlɛ nɛ ɛ́ ná ʊ há búlɛ́.

15Ɓa ko peri Zerizalɛmɛ, Zeezi zʊ Wıcʊɔlıjızeno, a ná nıɛ rı ɓaá yɛ́llɛ ɓıɛ, ká náŋa má yíyɔwɛ. Ʊ kírwó wuu ɓa lɛ Wıcʊɔlıjızeno ná mɛ́, ká ʊ ka ɓa ná háá cɛ́ŋŋi meɛ́wíɛ́ táábılwa yiki yo, a ka nıɛ ná má háá yɛ́llɛ kúdɔ́llɛ ɓaŋsa yiki yo.

16Ʊ wı lóɛ́ nɛ́ŋ balá má púú óŋ, a kaa caŋ Wıcʊɔlıjızeno ná mʊ́ lɛ.

17Ká ʊ sıɛ́ kármíwɔ́ a bʊlɛ́: "Ɓa púŋsɔ́ hé Wıısɛ Kɛnɔ mɛ́ a bʊlɛ́ Wıısɛ sɛ́: 'Ɔ jaa sí a nıbííno duo wuu Wıcʊɔlıjaa; ká í é pii makɛ gabıbara dıfɛ́ŋsi.' "

18Wıısɛ kɛŋzınna rí Wıısɛ vʊk"ɔɔsa nıhıɛ̃ɛ̃sɛ ná, há néé rı Zeezi nıɛ karmɛ́ nɛ́ kíwɔ́ karmɛ́, ɓa fífá rí nıɛ wuu háá mʊ́ tíŋʊ́ mɛ́, ɛ́ nɛ́ tɛ ɓaá jɔ́ʊ́ ɓʊ́í.

19Mumúlfɛ́lɔ mɛ́, Zeezi rírʊ́ karmıbɛlɛ lɛ Zerizalɛmɛ mɛ́, a col.

20Tɔ́ɔ́ pʊl, ɓa bırɛ aá ko, a ko cɛ́rɛ piro ná dıhĩ. Zeezi karmıbɛlɛ béló rʊʊ sʊ́wɔ́, a hıl tuwi kánʊ́ nalursi mí.

21Pıɛrɛ sıɛ́ bıınɛ Zeezi die wíbʊlí ná wíɛ́, ká bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "Karmı"ana, bel ná, piro ná ı há búrɛ́ hóú mí ní híléɛ́ nyɛ."

22Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Í a yardá rí Wıısɛ.

23Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, rı nɛrɔ nɛ́ wı lóɛ́ rí síkesíke mínʊ́ beŋtúú mí, ká rʊ́ʊ́ isi mʊ́ cakɛ paalɔ né cɛ́, a bʊlʊ́ cúri mʊ́ zʊʊ ɓal mʊʊ sıɛrʊ, rʊʊ nɛ́ á yardá rı ɛ́ wúóló aá tʊŋ, ʊ sí nóú rʊʊ tʊ́mɔ́.

24Ɛ́ nɛ́ tɛ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, omo ná wuu í há cʊ́ɔ́lɛ́ Wıısɛ a sʊl, í á yardá rı ɛ́ omo zʊ́íwa nɛ́sɛ, í sí ná rʊʊ ɓıɛ́na kɛ́íwa óŋ.

25Ká rıíwa nɛ́ ísɛ́ rííwa cʊɔlɛ Wıısɛ, a bıınɛ mʊ́ ná rıíwa rí nɛ́ŋ kɛ́ŋ wíí, í hé náŋá suúri kɛ́rɛ́, a makɛ rííwa Ana Wıısɛ há mıŋ bána nyúú rí, má héíwa wízɔkɛ́ suúri.

26Ká rıíwa nɛ́ wı nıɛ wízɔkɛ́ suúri hé, í Ana Wıısɛ ná há mıŋ bána nyúú rí, má wííwa wízɔkɛ́ suúri hé."

27Ɓa baa mʊ́ peri Zerizalɛmɛ a zʊ Wıcʊɔlıjızeno, Zeezi isi gʊɔrɛ aá va Wıcʊɔlıjızeno sıɛrʊ. Ɛ́ nɛ́ Wıısɛ vʊk"ɔɔsa nıhıɛ̃ɛ̃sɛ rí Wıısɛ kɛŋzınna rí tɔ́ɔ́ nıhıɛ̃ɛ̃sɛ isi kóú mí,

28a ko bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "Ɩ ná tíŋ nɛɛ́ rɛ́ aá a wíɛ́ nyáŋ? Áŋ rí pɛ́í ɛ́ tíŋ?"

© 1999, The Bible League.

29Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Ɔ má á ríŋ bɔ́síwa wíí balá rɛ́; í lísɛ ɛ́ wíí síɛ́, ká ríŋ mákíŋ há ná tíŋ ráŋ aá áŋ wíɛ́.

30Zaŋ Batiisi ká Wɪsɛ nɪtʋmí rí yáá, ʋ ká nɪbííne nɪtʋmí rɛ́? Í makɛ páŋ."

31Ɛ́ nɛ́ ɓa cí cɔ́ksíwɔ́ tɪ mɛ́ a bʋlɛ́: "Raá nɛ́ sɛ́ rí Wɪsɛ nɛ́, ʋ sí bɔ́sírá bʋlɛ́: 'Ká beé rí sɪɛ́ í vɛ Zaŋ wíɛ́ laa dí?'

32Ká raá nɛ́ báá sɛ́ nɪbííne ní..." 'Baá fá nɪɛ ná wuu má, bee wíɛ́ ɛ́ nɪɛ wuú bú Zaŋ Batiisi, rʋʋ ká Wɪsɛ wílaabʋllɔ tɪ nɛ́.

33Ɛ́ nɛ́ ɓa bʋl Zeezi rí bʋlɛ́: "Á wɪ ɛ̃." Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Aã, ŋ má sɪɛ́ wíŋ há ná tíŋ ráŋ ná aá a wíɛ́ nyáŋ mákí pɛ́íwa."

Markɛ 12

1Ʊ har rí mɛ́ nɛ́, Zeezi pi síŋsʋ́ɔ́la sʋ́ɔ́lɛ aá pá jamáŋ ná há kílú a bʋlɛ́: "Báálɔ oro rí cókí tíé a cɔ́ŋsɛ víínyi tuuni, a sɔ zekúme kɛ́rɛ. Ká zʋ́ʋ́ sɪɛrʋ a sɔ pʋ́pɔ́ɔ́rɔ káŋpílmí, a lú bʋɔ a bɪrmɛ wérí, a makɛ ríwɔ́ híhaasɛ víínyi nɔnɔ. Ʊ há ɔ́wɔ́ wuu ko tenni, ɛ́ nɛ́ ʋ ja parɛ ráá ɓa nɪɛ hé, ká de lɪ mʋ́ tɔ́bólí, a ké ráŋ.

2Báálɔ ná sɪɛ́ há kúé zɪŋ rʋ́ʋ́ víínyi nɔnɔ ná bɪ tɛ́ŋ péró, ɛ́ nɛ́ ʋ tʋ́mʋ́ tʋtʋnnɔ nɔ́ŋɔ, rʋ́ʋ́ mʋ́ʋ́ tubelle ná dɪhḯ, a lɔ́ʋ́ tunɔnɔ ker kaa ko. Ʊ ríwɔ́ fa bʋ́lɔ́ hé parɛ ráá ɓa mɛ́ nɛ́. Padííre ná túme má nɛ́ ɛ́.

3Amá báálɔ ná tʋtʋnnɔ ná há kúé peri, padííre ná ísó kánʋ́ ŋmasɛ kiri tá, ʋ col arí nácáára fí.

4Ɛ́ nɛ́ baka ná tína baa lísʋ́ tʋtʋnnɔ nɔ́ŋɔ a hé ʋ mʋ́. Ʊ padííre ná baa isi kánʋ́ má, a ŋmɔwɛ wérí a kíllɛ sílaarɔ, a lúnnú nyʋʋ́ má tɪ, ká sáákʋ́ wérí, a kiri tá ʋ col arí nácáára fí.

5Baka tína baa ha hóʋ́ tʋtʋnnɔ nɔ́ŋɔ, botoro nyʋʋ́ tína mɛ́; ʋ é, ɓa dé ŋmɔwɛ ɓʋ́ nɛ́, ʋ wɪ bírɛ́ col. Ʊ tʋ́ŋ nɪɛ ɛ́, a mʋ́ aá lɛ naasí ɛrɛ́, ɓa ɓʋʋ́sɛ náŋa, ká ŋmasɛ náŋa kiri.

6"Ká sɪɛ́ ko káánʋ́ rírʋ́ bicólli balá. Ʊ sɪɛ́ sɛ́: 'Ɔ sí tʋ́míŋ bicólli rʋʋ́ mʋ́, ʋ é há káŋ tɪ bíí nyɛ, ɓa sí zílʋ́.'

7"Amá ʋ tɪ bio ná há mʋ́ɛ́ peri, padííre ná nóʋ́, ɛ́ nɛ́ ɓa bʋl náŋá rí bʋlɛ́: 'Baka tína bio tɪ nɛ́ nyɛ; á ɓʋʋ́, bee wíɛ́ rɪ áná sʋ́wɔ́, ʋ níí tíllɛ baka ná, ká raá nɛ́ ɓʋʋ́ ká rʋʋ́ áná ko sʋwɛ, á níí tíllɛ liwe.'

8Ká ɓɪɛ́na de isi kaa ŋmɔwɛ ɓʋ́, a kaa lɪ tá baka ná nʋɔ ráŋ.

9"Ʊ há kúé cí nyɛ, baka tíná a ɛrɛ́ rɛ́? Ʊ tɪ sí isi ko, a kɛsɛ ɛ́ padííre wuu ɓʋʋ́sɛ, ká baa ja bamma hóʋ́ baka ná mɛ́."

10Zeezi sɪɛ́ bʋ́l ɛ́, ká bɔsɛ Zuwifiwa sídííre ná há mɪŋ jamáŋ ná sísíɛ́nnʋ́wa bʋlɛ́: "Í kármɛ́ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʋ a ná dɪhḯ ná ɓa há pʋ́ŋsɛ́ bʋlɛ́: 'Dɔ́wí ná jɪsɔɔra há vɛ́ɛ́ tá, ɛ́ dɔ́wí nɛ́ bírmɛ́ dɔ́wíwero, ɓa pii sɔ nagbáŋjɛ́; ʋ nɛ́ bírɛ́ ka jaa ná cɛ́.

11Nyuutɪna nɛ́ tʋ́ŋ ɛ́, ʋ cólle ní, ká ʋ árá wíbɛ́llɛ́.' "

© 1999, The Bible League.

12Zuwifiwa sídííre ná kíélɔ́ wuu, rı ɓa né Zeezi búbul, a pi síŋsúɔ́lɔ ná aá máŋsɛ é. Ɓa sıé wíwálmɛ ruu ká molé ríwɔ́ kánú, ká fífá jamáŋ ná má héwíŋ. É né ɓa bol, ká col ká tɔ́ú ráŋ.

13Zuwifiwa sídííre ná sıé mú, ká hé Farızıɛ̃wa rí Erodi naanıɛ, ríwɔ́ mú ríwɔ́ rí Zeezi tɔ tíŋtɔ́é, a makɛ rí Zeezi bul wíé kánú tıı, ríwɔ́ tıŋ é mé, a fa kánú.

14Ɓa sıé mú bul Zeezi rí bulé: "Karmı"ana, á íɔ̃ zıŋ ríí bul wítáŋsɛ né, ı wı nıbííne sabıŋsɛ héwíŋ máá fá, bee wíé ı wı nıbííno píŋ níí bel; amá ıí makɛ nıɛ ríwɔ́ pi ŋméno ná Wısɛ háá jɛé né, a túmú cólle. É wíé, á kúó ráá bósí ná: Loŋpó ná Zuwifiwa há túmé aá pá Romi tínáwa, ı bélú ruu é céró rí yáá, u wı céré?”

15Amá Zeezi há kíélé zıŋ, rí ɓa sánɔ́ ré ko aá bósú nuŋmóŋyɔ́ɔ́ bosé, é né u sé: "Beé rí tɛ í dídíŋíŋ? Í ka meéwí kaa ko ríŋ bel ná.”

16Ɓa ka meéwí balá ko; u laa hóú nésɛ mé ká bósíwɔ́: "Í karmɛ ná, áŋ yír ré ɓa púŋsɛ meéwí ná nyúú? Ká nıbííno nyúú né má há mıŋ ráŋ, áŋ ré?" É né ɓa sé: "Romi kuózeno nyúú rírú yır né ráŋ.”

17Zeezi sé: "É wíé, omo ná há mohɛ̃ rííwa túŋ pá Sızaarɛ, í túŋ pɔ́ú; ká omo ná há ká Wısɛ kér, í pii pá Wısɛ." U wíbulí ná ɔ́ɔ́ ɓa de faakɛ.

18Nıɛ ná ɓa háá yírɛ Sadısıɛ̃wa má baa tuu peri Zeezi. É Sadısıɛ̃wa é sé susɛ wı bíré aá isi; rı nıbííno súwɔ́, u ténnó ní. Ɓa sıé bosɛ Zeezi bulé:

19"Karmı"ana, Moyizi púŋsɛ Wısɛ wímáŋsɛ kɛno mé bulé: 'Rı báálɔ né já háálɔ, ruu rí háálɔ ná né wı bíí lúlé, ká rí báálɔ ná suwɛ ká tá háálɔ ná, rúú maábio píí ja né, ríí lul bɛlɛ ríí tá, u maalıtoó ná yır mé.’

20Báála balpɛ rí fa túŋ jaa mé, ɓa sıeru nohɔ̃ sıé ja háálɔ, u rírú wı bíí lúlé, ká u suwɛ ká tá;

21u tukɛ́ pi yúháálɔ ná, u má rírú wı bíí lúlé ká u má suwɛ ká tá; u má tukɛ́ baa pi yúháálɔ ná ja, u má rírú ha wı bíí lúlé ká u má baa suwɛ ká tá.

22Báála ná balpɛ wuu ja háálɔ ná la náŋá mé, ɓa oro wuu rí é háálɔ wı bíí lúlé, ká ɓa wuu susɛ, háálɔ ná má suwɛ.

23Á sıé có ráá bósí ná, rı susɛ né bírɛ isi, báála nyáŋ balpɛ sıeru, ɓa wuu ní já háálɔ ná la náŋá mé: Orí ríí tíllú?”

24É né Zeezi búlwɔ́ rí: "Í yéŋŋíwa tıı ré, ká wı ɛ̃. Í wı Wısɛ Kɛno ɛ̃, í báá wı Wısɛ dóé má muɔsɔ ɛ̃.

25Í taŋa zıŋ rí susɛ bır"isé mí, báála rí háála báá wı náŋá ja, amá ɓa sí nɛ Wısɛ malíkawa há nıhĩ é bána nyúú.

26Ɔ má sííwa kármé Moyizi há púŋsɛ Wısɛ Kɛno sıeru, a ná ráŋ ná háá bul Moyizi rí sɔru túí há kéŋ níŋ, ká waá dí wíé ré? Ráŋ né fa rííwa zıŋ nısusɛ bır"isé wíé; ɓa púŋsɛ ráŋ bulé, Wısɛ búl Moyizi rí bulé: 'Ɔ né ká Abırahaŋ rí lzakɛ rí Zakɔbɛ Wısɛ.’

27Wısɛ to nısusé Wısɛ, amá nıwómme Wısɛ né. Í zıŋ rííwa dé caasɛ yéŋŋi rí.”

© 1999, The Bible League.

28Wɪsɛ kɛŋzɪnna ná nɔ́ŋɔ fa kénó, káá zesi Zeezi rí nɪɛ ná wíbʊlɛ́. Ʊ sɪɛ́ há zésé rɪ Zeezi búl taŋá pɔ́wɔ́, ɛ́ nɛ́ ʊ má baa tuu peri a bɔsɛ bʊlɛ́: "Wɪsɛ wímáŋsɛ ná wuu sɪɛrʊ wíbíí ní ká orí rí?”

29Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Wímakí ná há sɛ́: 'lzɪrayɛl duo nɪɛ, í zesi wérí! Á Nyuutɪna Wɪsɛ dʊŋɔ léŋ ní ká Wɪsɛ.

30Ʊ sɪɛ́ mɔhɔ̃ ríí cóllú arírí sɪɛrʊ wuu, arírí dʊma wuu, arírí sabɪna wuu, arírí taŋá wuu.’

31Ɛ́ wímakí tʊkɛ́ nɛ́ ká: 'Cóllí nɪbínɔ́ŋɔ, anɛ ɪ há cói tɪ ɛ́.' Wímakí oro wuu píŋ báá wɪ nyáŋ bɛllɛ mɔhɛ̃́.”

32Ɛ́ nɛ́ Wɪsɛ kɛŋzɪnnɔ ná sɛ́: "Karmɪ"ana, ɪ á wérí, ɪ búl taŋá, ɪ há sɛ́ rí Wɪsɛ dʊŋɔ léŋ ní mɪnɛ́, oro báá toó a súúrú mí.

33Nɛrɔ wuu sɪɛ́ mɔhɔ̃ ríí cólli Wɪsɛ arírí sɪɛrʊ wuu, arírí sabɪna wuu, arírí taŋá wuu, ká cóllí nɔ́ŋɔ má aní tɪ. Ʊ nɛ́ ká wípiŋo, a kíllɛ pʊsɛ kɛsɛ kaa mʊ́ ɔsɛ vʊk pá Wɪsɛ.”

34Zeezi sɪɛ́ há kíɛ́lɛ́ rɪ báálɔ ná nʊlísɔ wéró, ɛ́ nɛ́ ʊ búlʊ́ rí bʊlɛ́: "Ʊ kááne mʊɔ́ ká ríí zʊ Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná sɪɛrʊ." A de mɔ ɛ́ mɛ́, nɛ́ŋ wuu báá wɪ sáŋɛ́ aá bɔsɛ Zeezi rí wíɛ́.

35Ʊ ɛ́ har rí mɛ́, Zeezi háá karmɛ nɪɛ Wɪcʊɔlɪjɪzeno mí, ʊ bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́: "Í ɛ̃ omo ná há tɛ Wɪsɛ kɛŋzɪnna ná kíkármíwa bʊlɛ́ Kirisi ná mɔhɔ̃ rʊ́ʊ́ tɪŋ kuóro Davidi duo nɪɛ mɛ́ nɛ́ rɛ́?

36Ká kuóro Davidi tɪ tɪŋ Wɪsɛ Sabɪna mɛ́ a bʊlɛ́: 'Nyuutɪna Wɪsɛ búlíŋ Nyuutɪna rí bʊlɛ́: Kéníŋ néduu a kaá jɛ́í dɪŋdɔmɔ wuu tápʊl kɛsí, ŋ há sí kɛsɛ héí nɛ́sɛ mɛ́.’

37Rɪ kuóro Davidi tɪ nɛ́ kéŋ Kirisi aá yírɛ Nyuutɪna, ʊ sɪɛ́ báá cí ɛrɛ́wa rɛ́ a ɔ́ʊ́ Bio?" Jamáŋ ná há kílú faá zesi ɛ́ wíɛ́ arí satɔrɔ́.

38Zeezi baa ha ɔsɛ máŋsɛ wíɛ́ náŋa súúri bʊlɛ́: "Í kániwa tɪ arí Wɪsɛ kɛŋzɪnna ná! Ɓa có gɛluŋe suu gʊɔrɛ́, aá ja ríwɔ́ búbɔ́llíwɔ́ nɪkana síɛ́.

39Rɪ ɓa nɛ́ zʊ́ Zuwifiwa cémejaa má, ɓaá bɛ́llɛ tʊɔsɛ dɪkéŋwere ní, a makɛ rí nɪɛ wuu nówó. Rɪ cana má dɪdíí ní ríwɔ́ mʊ́, ɓaá ja dɪkéŋsi ná há mɪŋ síɛ́ nɛ́, nɪpiŋe dɪkéŋsi.

40Ɓa wɪ yúháála má omo laa díí fá. Nɪkana síɛ́ nɛ́ ɓa cí aá cʊɔlɛ Wɪsɛ, a makɛ ríwɔ́ sí zímʊ́ rí ɓa mála bɔ́mɔ́. Ɓa sɪɛ́ sí dí wɪhála ɓɪzeno.”

41Zeezi sɪɛ́ búl ɛ́ nɛ́ tenni, ká sɪɛ́ zʊʊ ké Wɪcʊɔlɪjɪzeno sɪɛrʊ, satɔ́ɔ́rpálɔ dɪhéé laka, aá bel nɪɛ ná há kéŋ meéwíé ko aá hé. Ʊ belé ná mɛ́, ʊ ná ɓɪɛ tínáwa rɪ ɓa tɔ́rɛ meéwíé kaa ko aá hé.

42Yúháyaarɔ oro má kánʊ́ meéwíwɪɛla bɛllɛ, kaa ko yoo hé.

43Ɛ́ nɛ́ Zeezi yírʊ́ karmɪbɛlɛ a búlwɔ́ rí bʊlɛ́: "Yúháálɔ né há hé meéwíé nyáŋ, ɓa kɛ ɓɪɛ tínáwa nyáŋ há tɔ́rɛ meéwíé ná hé.

44Náŋa ná wuu lísíwɔ́ meéwíé daha dɔwɛ nɛ́ a hé. Ká yúháálɔ né é dé púú jaa meéwí wuu ní a hé."

© 1999, The Bible League.

Markɛ 13

1Zeezi há lɛ́ Wɪcʊɔlɪjɪzeno mí ko aá lɛ né, ʊ karmɪbɛlɛ ná nɔ́ŋɔ yírʊ́ a bʊlɛ́: "Karmɪ"ana, bel ná dɔ́wʊ́ɔ́ duo, rí jɪwero duo ɓa há sɔ́ɛ́!”

2Ɛ́ né Zeezi sɛ́: "Jaa ná ɓɪɛ́na wéró, amá kal oro ɓa sí céŋŋú, a yíkú dɔ́wʊ́ɔ́ ná yo, rí balá má sʊ́ʊ́ nɔ́ŋɔ daha káánʊ́.”

3Ká Zeezi ríríʊ́ karmɪbɛlɛ mʊ́ zí ólívi tuuni paalɔ nyúú, a ké caasɛ Wɪcʊɔlɪjɪzeno ná. Ɛ́ né Pɪɛrɛ rí Zakɛ rí Zaŋ arí Aŋdɪrɪ dʊŋɔ sɪɛ́ tuu peri bɔ́sʊ́ bʊlɛ́:

4"Makɛ tɛ́ŋ ná mɛ́ ɓa há sí ko tʊŋ ɛ́ tʊtʊmí, a párá, ká makɛ óŋ ná mɛ́ á háá tɪŋɛ́ ríí zɪŋ rí ɛ́ wíɛ́ wuu sí ko.”

5Ɛ́ né Zeezi sɪɛ́ bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Í pɔ́ wérí rí nɛ́ŋ wuu sííwa yéŋŋú,

6bee wíɛ́ nɪɛ ɓɪkana sí kání̧ŋ yɪr ko, a bʊl rí ɓa né káŋ ɛ́, ká yéŋŋi nɪɛ ɓɪkana.

7Ríwa kúó né lal wíɛ́ rɪ ɓaá bʊ́lʊ́, ríwa laka né ríwɔ́ yíyo, rɪ dɪbólí lal wíɛ́ né ríwɔ́ búbʊl, í sí ló rííwa beŋtunni fúkli. Ɛ́ wíɛ́ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ ko, amá dúníé isé rá ha ɛ́.

8Duó rí duó sí isi cí náŋá mɛ́ aá na nɛsɛ, kuóre sí isi aá yo náŋá, tíé sí zíkli dɪhɛ̃́ ɓɪkana, losu sí mɪŋ. Ɛ́ wíɛ́ wuu taŋa sí nɛ hápuuko luoru há púlé aá wɛ né.

9"Í pɔ́ wérí a sí yardá tá. Ɓa sí ko kɛ́síwa pá saríyadíire; ɓa sí ŋmásíwa rí nɔpɛnɛ Zuwifiwa cémejusɛ mɛ́, a kɛ́síwa lɛ kuówɪɛla rí kuózeŋsi síɛ́, ŋ wíɛ́. Ɛ́ mɛ́ né sɪɛ́, rííwa tɪŋ a ríwɔ́ zímí̧ŋ há ká nɛ́ŋ ná.

10Ʊ mɔhɔ̃́ rí Wɪusɛ Labaarɪwero ná bʊl ceŋ dɪhɪ̃́ wuu, rí nɪbíyíri duó wuu nʊ́ʊ́ kɛ́rɛ́.

11Rɪ ɓa kúó kɛ́síwa lɛ saríyadíire síɛ́, í sí wíɛ́ bʊlɛ́ héwí̧ŋ fá; wíí ná wuu há kóíwa sɪɛrʊ, í bʊ́lʊ́, í tɪɪ nyúú wíɛ́ rá, Wɪusɛ Sabɪɪna níí mákíwa.

12"Lɪkápáwa nɔ́ŋɔ sí ka nɔ́ŋɔ lɪɪ pá nɪɛ, ríwɔ́ ɓʊ́; áná sí kánʊ́ bio tɛ ríwɔ́ ɓʊ́; bɛlɛ sí isi cí̧ŋwɔ́ ánáwa mɛ́ aá ɓʊ́ʊ́sɛ.

13Nɪɛ wuu sí bɛ́ríwa, ŋ wíɛ́, amá nɛrɔ ná há sí dí nyamma a kaa mʊ́ peri tokó, Wɪusɛ sí la tína tá.

14"Ríwa kúó ná wíbɔmɔ ná há ká zɔ́krʊ́, rʊʊ mɪŋ ráŋ ná há wɪ mɔhɛ̃́ rʊ́ʊ́ mɪŋ, rí nɛrɔ ná háá karmɛ́, ʊ́ʊ́ tína níwɔ́ mʊ́ʊ́la. Rí nɪɛ ná há mɪŋ Ziide mí, fá zí pallɛ nyunni.

15Rɪ nɛ́ŋ má mɪŋ luso daha, ʊ́ʊ́ báá sí túwí zʊ́ʊ́ jaa rʊ́ʊ́ pi óŋ.

16Rí nɛrɔ ná má há mɪŋ baka mɛ́, ʊ́ʊ́ má báá sí bírmʊ́ jaa rʊ́ʊ́ púú gɛrɔ.

17Ʊ sí lɔrɛ a pá hápuuke rí hásʊɔna ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́.

18Í sísʊl Wɪusɛ rí ɛ́ wíɛ́ sí kó rí peri waarʊ cɛ́rɛ.

19Ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́, wɪula sí a ɓɪduó, Wɪusɛ há má dúníé wuu a ko aá lɛ zaa, nɛ́ŋ ha wɪ ɛ́ wɪula duo néé ná; wɪula wuu waá a rʊ́ʊ́ ko dúníé, a mɔ ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́ wɪula, a ná.

© 1999, The Bible League.

20Rı Wısɛ fa wı ɛ́ tápʋlbɔma cóké múúri ní, nɛ́ŋ balá má fa waá kááne. Amá Wısɛ tíŋʋ́ nıbɛ́llıtʋɔsɛ́ wíɛ́, a coki ɛ́ tápʋlbɔma múúri.

21Rı nɛ́ŋ sıɛ́ kúó búlíwa rí a bʋlɛ́: 'Í ná Kirisi ní rɛɛ́! Í nóú ní rɛɛ rí!' Í sí láá dí.

22Nıɛ ɓıkana sí ko nyɛ nyıɛrʋ bʋl rí ɓa ká kirisiwa nɛ́, rí náŋa má nyɛ nyıɛrʋ bʋl rí ɓa ká Wısɛ wílaabʋlla nɛ́. Ɓa sí tʋŋ tʋtʋ́ŋgırɛ́ rí nyáŋsɛ, a makɛ rʋʋ ká mɔlɛ́, ríwɔ́ yɛ́ŋŋi Wısɛ nıtʋɔsɛ́.

23Í sıɛ́ kániwa tıı wérí. Ɔ́ ɛ́ lá síɛ́ máŋsɛ ɛ́ wíkoolé wuu pɛ́íwa rɛ́.

24"Amá tɛ́ŋ ná mɛ́ tápʋlbɔma ná háá kóó daarɛ, 'wısɛ sí bíri, cana báá wı pʋmmɔ́ ka.

25Caŋwʋllɛ sí lɛ bána nyúú tuwi ɓallɛ tíé, ká rí oŋduoru ná wuu há mıŋ bána daha vákle.'

26"Ɛ́ mɛ́ nɛ́ sıɛ́, ríwɔ́ ná Nıbiino Bio rʋʋ lɛ́ bána nyúú rí, duóbásɛ sıɛrʋ, arí dóé ná nɔ́ŋɔ há toó, aá ko arí yır.

27Ká rʋ́ʋ́ sıɛ́ tʋ́mʋ́ malíkawa, ríwɔ́ gʋɔrɛ fá bána rí tíé kíŋkere baná nyáŋ wuu mí, a yírʋ́ nıtʋɔsɛ́, a kaa ko hé náŋá mɛ́.

28"Í pi piro wíɛ́ a kármíwa tıı. Rıíwa nɛ́ kúó ná piro rʋʋ yúóró ká bırɛ aá tɔwɛ pa"ɔlma, íí bʋlɛ́ yibíŋ zʋ́ɔ́ rɛ́.

29Ʊ ká ɛ́ nɛ́, rıíwa nɛ́ kúé ná ɛ́ wíɛ́ wuu rı ɓa kúó, ı zıŋ rí Nıbiino Bio má pérí tɛ́síí; ʋ mıŋ ŋméno mɛ́.

30Taŋá nɛ́ ŋ bʋl aá pɛ́íwa, zaa nıbííne nyáŋ wuu waá sʋsɛ, ká rí ɛ́ wíɛ́ wuu ko.

31Bána rí tíé sí ko nyííkɛ, amá ŋ ɛ́ wíbʋlɛ waá nyííkí ná.

32"Nɛ́ŋ wuu toó a zıŋ tápʋl ná rí tɛ́ŋ ná mɛ́, ɛ́ wíɛ́ háá kué. Malíkawa há mıŋ bána daha wı ɛ̃. Bio má wı ɛ̃. Ana Wısɛ dʋŋɔ nɛ́ ɛ̃ ɛ́ tápʋl.

33Í sıɛ́ kániwa tıı, í sí cúŋ ké, bee wíɛ́ í wı ɛ́ tɔ́ɔ́ kal pʋlí ɛ̃.

34Ʊ sí nɛ anɛ báálɔ há líɛ́ aá mʋ́ tɔ́ɔ́, ká púú jaa tá pɔ́ʋ́ tʋtʋnna, a makɛ tʋtʋmɛ́ pɔ́wɔ́ wuu, ká bʋlɛ́ jıpɔ́ɔ́rɔ má pɔ́ jaa mɛ́ wérí.

35"Ɛ́ wíɛ́, í má pɔ́ tıkɛ wérí, í sí sɛ́ŋɓɛlí á, í wı jaa tína kal kóé ɛ̃: rı gbaanɛ nɛ́, rı títafıɛla nɛ́, rı zíɓelo wííle níí, rı cícʋɔ nɛ́, í wı ɛ̃.

36Í sí ló rí jaa tína bırko úríwa mɛ́, rıíwa pí dóŋ.

37Wíí né ŋ há búlɛ́ pɛ́íwa, ŋ búlɔ́ pá nıɛ wuu ní. Í ká wérí, í sí píí tá."

Markɛ 14

1Ʊ kúó kááne tápʋlɛ bɛllɛ ká ríwɔ́ dí Pakɛ cana, arí sıbʋ́r toó dıpɛ́ŋ cana. Wısɛ vʋk"ɔɔsa nıhıɛ̃́sɛ rí Wısɛ kɛŋzınna sıɛ́ isi pi líŋ mɛ́, aá ja Zeezi ríwɔ́ kaa ɓʋ́.

2Ɓa sɛ́: "Á wʋ́ʋ́ wuo ka aá ɓʋ́ cana kal. Raá kenú cana kal, ʋ sí a loó."

© 1999, The Bible League.

3Zeezi há zʊ́ Betani, a mɪŋ dayalmɪdʊ́ori Sɪmɔŋ jaa mɛ́ aá dí ɓɪɛ, háálɔ oro má kʊ́ó zʊ ráŋ a ka loŋŋo ʊ nɛ́sɛ mɛ́. Tulaalé ná ɓa háá yírɛ náárɛ, óŋ wuu há wɪ ráŋ kʊ́ósɛ́, ɓa nɛ́ mɪŋ ɛ́ loŋŋo sɪɛrʊ. Ʊ kéŋ sɔ́ŋwero, ʊ yɛlí má zéŋ. Ɛ́ nɛ́ háálɔ ná lúri loŋŋo ná, ká bísɛ tulaalé ná hé Zeezi nyʊ́ʊ́ mí.

4Nɪɛ ná há mɪŋ ráŋ náŋa fa wɪ ɛ́ có. Ɛ́ nɛ́ ɓa sɛ́: "Tulaalé nyɛ ná zɔkɛ́ mʊ́l nɛ́ beé rí?

5Rɪ ɓa fa pʊ́ʊ́ yɛ́llɛ rɛ́, ʊ yɛlí kéŋ dénié zɔɔtoro, ríwɔ́ pii pá nɪyaara." Ká isi aá dí cɔwɪʊlɔ́ háálɔ ná nyʊ́ʊ́ mí.

6Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Í lóʊ́ cím. Beé rí í wíwálmʊ́ nyɛ. Ʊ tʊ́ŋ tʊtʊ́ŋwérí rí a páŋ.

7Í ná wíí ná há tɛ ŋ bʊl nyɛ; í rí nɪyaara ná nɛ́ mɪŋ náŋá mɛ́ tápʊ́l wuu; í wo wérí a aá pɔ́wɔ́, kál ná wuu í há có ní, ká í wíŋ ɛ́ wuó ná kal wuu í laka.

8Ʊ há wo wíí ná nɛ́ ʊ a. Ʊ lá síɛ́ pi tulaalé héŋ mí, anɛ ŋ bʊɔ kal zʊ́í, káŋ ha wɪ sʊ́wɛ́.

9Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa. Háálɔ nɛ́ yɪr waá yʊ́ksɛ. Ɓa háá bʊl Labaarɪwero ná ríí mʊ́ʊ́ ɓiiri ráŋ ná, dúníé nɛ́ wuu mí, ɓa sí bʊl háálɔ nɛ́ má wí"aalí nɛ́ wíɛ́, a mʊ́ peri ráŋ."

10Ɛ́ nɛ́ Zeezi karmɪbɛlɛ fí rí bɛllɛ ná sɪɛrʊ nɔ́ŋɔ, ʊ ná ɓa háá yírɛ Zɪdaasɛ a lɛ Isikariyo, ʊ isi mʊ́ ná Wɪɪsɛ vʊk"ɔɔsa nɪhɪ̃ɛ̃sɛ, a bʊlʊ́ ɛ́ wo Zeezi kaá pɔ́wɔ́.

11Ɓa nʊ́ʊ́ liŋó tenni, rʊʊ ká satɔrɔ́ pɔ́wɔ́ wuu. Ɛ́ nɛ́ ɓa sɛ́ rí ɓa sí pɔ́ʊ́ meéwíɛ́. Ɛ́ nɛ́ Zɪdaasɛ lɛ, aá ja gbel rʊ́ʊ́ tɪŋ ráŋ mɛ́, a ka Zeezi pá.

12Sɪbʊ́r toó dɪpɛ́ŋ cana tápʊlɛ kal púli, Zuwifiwa ɓʊ́ pieŋso ní. Ɛ́ kal nɛ́ péré, Zeezi karmɪbɛlɛ bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "I có ráá mʊ́ nɛɛ́ rɛ́ a a Pakɛ ɓɪdííle bílí mí?"

13Ɛ́ nɛ́ ʊ tʊ́mʊ́ karmɪbɛlɛ bɛllɛ a bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Í zʊ Zerizalɛmɛ sɪɛrʊ, í sí céŋ báálɔ oro rʊʊ cíínɛ nyii rí búlli; í tíŋʊ́ mɛ́.

14Ʊ há mʊ́ɛ́ zʊ jaa ná, í bʊl ɛ́ jaa tína rí bʊlɛ́: 'Á Karmɪ"ana sírá ko bɔ́sí, ríí makɛ jaa rʊ́ʊ́ rírʊ́ karmɪbɛlɛ zʊ ráŋ, a dí Pakɛ cana ɓɪdííle.'

15Ʊ sí makɛ jɪtʊ́kzeno oro ɓa há bírmɛ́ tá, a pɛ́íwa; í zʊ ráŋ, a a Pakɛ cana ɓɪdííle bil."

16Ʊ karmɪbɛlɛ ná zʊ tɔ́ɔ́ sɪɛrʊ. Zeezi há mákɛ́ wíɛ́ ná tɪ tɪ nɛ́ ɓa mʊ́ ná. Ɛ́ nɛ́ ɓa bírmíwɔ́ Pakɛ cana ɓɪɛ wuu ráŋ.

17Gbaŋ gbaanɛ, Zeezi rírʊ́ karmɪbɛlɛ fí rí bɛllɛ ná mʊ́ zʊ ɛ́ túko.

18Ɓa kénó aá dí ɓɪdííle, ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Í zesi wérí, í sɪɛrʊ oro ríí á rʊ́ʊ́ kání̧ŋ yɛ́llɛ dí; ʊ waá giri."

19Ɓa sɪɛnnɛ púl a zɔkɛ, ɓa sɪɛ́ bɔ́sʊ́ balá baláwa; oro má: "Ɔ nɛ́?" Oro má: "Ɔ nɛ́?"

20Ɛ́ nɛ́ ʊ bʊl pɔ́wɔ́: "Í fí rí bɛllɛ nyáŋ sɪɛrʊ, ʊ ná ŋ rírʊ́ háá cérɛ́ ríí tʊ gbaŋa mɛ́, ʊ tína nɛ́.

21Nɪbiino Bio á rʊ́ʊ́ sʊwɛ ɛ́ ná ɓa há pʊ́ŋsɛ́ bʊ́lʊ́ sʊʊ wíɛ́ nɛ́. Amá ʊ sí lɔrɛ, a pá nɛrɔ ná há sí ka Nɪbiino Bio pɔ́ʊ́ ɓʊ́ɓʊ́ʊ́ra. Rɪ ɓa fa wʊ́ʊ́ tína lʊ́lɛ́ nɛ́ weré."

© 1999, The Bible League.

22Ɓa há kéné aá dí, Zeezi pí dıpéŋ, a bɔ́llɛ Wıusɛ, ká kaa conni pɔ́wɔ́ ká bʊlɛ́: "Í la; ŋ tɛŋ né ɛ́."

23Ʊ baa pi dıvéŋ má rí nyíŋgbaŋa, a bɔ́llɛ Wıusɛ, ká pii pɔ́wɔ́, ɓa wuu laa nyɔ.

24Ká ʊ bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Ɔ́ cél né ɛ́. Ɔ́ háá á ríŋ sʊwɛ ríŋ cél ná bísɛ nıkana yır mɛ́, ríwɔ́ tıŋ ɛ́ mɛ́, ríwɔ́ rí Wıusɛ ka nʊtʊmɛ né ɛ́.

25Taŋá né ŋ bʊl aá pɛ́íwa; ŋ báá waá a ríŋ bırnyɔ dıvéŋ ná, a kaá ja kal ná ŋ ríríwa háá á ráá nyɔ ɓıhúónní, Wıusɛ kuótɔ́ɔ́ sıerʊ."

26Ɓa yı yıla bı Wıusɛ mɛ́, ká isi lıı mʊ́ zí ólívi tuuni paalɔ daha.

27Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Í wuu sí fá ká táŋ. Ɛ́ né ɓa púŋsɛ Wıusɛ Kɛnɔ sıerʊ a bʊlɛ́ Wıusɛ sɛ́: 'Ɔ́ sí ŋmɔwɛ penʊɔlɔ, ká rí pieŋse fá pısɛ.'

28Amá rıŋ né bírɛ́ isi sʊʊ mɛ́, ŋ sí léíwa síɛ́ mʊ́ Galiile tíé."

29Pıerɛ bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Rı nıɛ wuu níí fɛ́ɛ́ káá téí má, ŋ é waá fá káá téí."

30Ɛ́ né Zeezi sɛ́: "Lo ríŋ bʊl taŋá péí: ı né, zaa wuu, títaŋ né tıı, rı zíɓelo ha wı kúólé peri naasí bɛllɛ, í sí báásíŋ naasí botoro."

31Ɛ́ né Pıerɛ ɔsɛ bʊl nʊdóé a bʊlɛ́: "Rı ɓaá dé ɓúŋ ı har má, ŋ wíí báásɛ." Ʊ karmıbɛlɛ ná wuu bʊl ɛ́ tıı tıı.

32Ɛ́ né ɓa mʊ́ dıhɩ̃́ oro ɓaá yírɛ ráŋ Zesemane; Zeezi búlʊ́ karmıbɛlɛ rí a bʊlɛ́: "Í ké rɛɛ́wa ká ríŋ mʊ́ cʊɔlɛ Wıusɛ ká ko."

33Ʊ pɛ́ ka Pıerɛ, rí Zakɛ, rí Zaŋ a tíŋʊ́ tıı mɛ́. Héwíŋ rí sazɔkɔ́ sıɛ́ púló a kánʊ́.

34Ɛ́ né ʊ búlwɔ́ rí bʊlɛ́: "Sazɔkɔ́ fúklíŋ dʊma, aá ja rʊ́ʊ́ ɓúŋ; í cí rɛɛ́wa a barɛ dóŋ."

35Ká ʊ dáárıwɔ́ a mʊ́ síɛ́ mʊɔ́, a tuwi ɓírmi tíé a sʊl Wıusɛ bʊlɛ́, rı ɛ́ wúóló, rí Wıusɛ sí ló rí wıhála né pérú.

36Ʊ súlʊ́ bʊlɛ́: "Ɔ́ Ana Wıusɛ, ı wo wíí wuu ní aá a; sıɛ́ a rí wıla né síŋ pérú. Amá taŋa, tʊ́mí cólle, ká lóŋ é cólle."

37Ʊ bírɔ́ kóú karmıbɛlɛ ná botoro rí, rı ɓa pí dóŋ. Ɛ́ né ʊ bɔsɛ Pıerɛ bʊlɛ́: "Sımɔŋ, ı pí dóŋ rí yáá? l wı wóllé barɛ dóŋ léérɛ má tıı?

38Í barɛ dóŋ a cʊɔlɛ Wıusɛ, a makɛ rííwa sí yéŋŋú. Nıbíino sabıuna é có wérí ɛɛ, ká ʊ tɛŋnamıɛ né wı wo."

39Ɛ́ né ʊ baa kɛ́kwɔ́ mɛ́, a baa sʊ́lʊ́ dʊ́ŋdʊ́ʊ̃́ wısʊlɔ́ ná tıı tıı.

40Ʊ bírɔ́ ko, rı ɓa báá pí dóŋ. Dóŋ wówó wérí. Ɓa wʊ́ɔ́ háá búlʊ́ ná rí pɔ́ʊ́ ɛ̃.

41Ʊ bírɔ́ kówó rí naasí botoro nyúú mí, a sıɛ́ bʊlɛ́: "Í ha dé pí dóŋ ní aá fıelɛ nyɛ? Ʊ mɔhɔ̃́. Téŋ péró. Ná, ɓa kéŋ Nıbiino Bio hé wítɛ"aara nésɛ mɛ́.

42Í isi ráá col; ná néŋ ná háá á rʊ́ʊ́ yɛ́llíŋ dí, ʊ péró."

© 1999, The Bible League.

43Zeezi ha mɪŋ bʊlɛ́ mɛ́, rɪ Zɪdaasɛ há lɛ́ Isikariyo, ʊ karmɪbɛlɛ fí rí bɛllɛ ná sɪɛrʊ nɔ́ŋɔ, péró arírʊ́ har nɪkana. Wɪusɛ vʊk"ɔɔsa nɪhɪ̃ɛ̃sɛ, rí Wɪusɛ kɛŋzɪnna, rí Zuwifiwa sídííre, nɛ́ tʊ́ŋwɔ́, ɓa pa tókowíé rí naɓókówa tɪŋ Zɪdaasɛ mɛ́ ko.

44Zeezi kaapáárɔ Zɪdaasɛ lá síɛ́ bʊl nɪkana ná rí bʊlɛ́: "Á háá mʊ́ɛ́ ríŋ bɔ́llɛ néŋ ná ká kaa kormi, í nɪjaalí ná né ɛ́. Í́ de kánʊ́, a pɔ́ʊ́ mɛ́ wérí kaa col."

45Ɓa mʊ́, ʊ tuu peri Zeezi, a bʊlɛ́: "Karmɪ"ana." Ká kánʊ́ kormi.

46Ɛ́ nɛ́ nɪkana ná de gburki Zeezi, a ka.

47Ɛ́ nɛ́ Zeezi karmɪbɛlɛ ná fa há cí ráŋ, nɔ́ŋɔ kánʊ́ tókowí pɔŋ foki sikuo mí, a ɓá Wɪusɛ vʊk"ɔɔsa ná nɔ́ŋɔ tʊtʊnnɔ dɪllɛ coki.

48Ɛ́ nɛ́ Zeezi wúrú nʊɔ mɛ́ a bɔ́síwɔ́: "Í́ kúó rííwa kání́ŋ arí tókowíé rí naɓókówa, ŋ ká gabɪbár rɛ́?

49Ɲ ríríwa wuu ní hé náŋá aá zʊ Wɪcʊɔlɪjɪzeno kál wuu, ká í wíŋ kené ráŋ. Amá ɛ́ há pʊ́ŋsɛ Wɪusɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ ríwɔ́ áŋ, ɛ́ nɛ́ zaa kúé."

50Ɛ́ nɛ́ ʊ karmɪbɛlɛ ná wuu fá ká tɔ́ʊ́.

51Heŋbólwíé oro má fa bááke gɛbasa a tíŋwɔ́ mɛ́. Ɓa cɔ́ʊ́ gɛbasa mɛ́ a kánʊ́ má.

52Ʊ púrú gɛbasa tá ká fá yʊ́ksɛ rí tɛŋɓɪla.

53Ɛ́ nɛ́ ɓa ka Zeezi mʊ́ Wɪusɛ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃ jaa. Wɪusɛ vʊk"ɔɔsa wuu, rí nɪhɪ̃ɛ̃sɛ rí Wɪusɛ kɛŋzɪnna wuu ko hé náŋá mɛ́ ráŋ.

54Pɪɛrɛ fa lʊ́ɔ́rɔ́ tíŋwɔ́ mɛ́ har rí wuu, a ko zʊ Wɪusɛ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃ ná wuolo, a ko ké tʊtʊnna sɪɛrʊ aá wieni níŋ.

55Wɪusɛ vʊk"ɔɔsa nɪhɪ̃ɛ̃sɛ rí Zuwifiwa sídííre ná wuu ciki, a sɪɛ́ bɔsɛ aá ja néŋ ná há sí bʊlʊ́ ká dáŋsíɛ́, rɪ Zeezi á wíbɔmɔ, a makɛ ríwɔ́ tɪŋ ɛ́ mɛ́ ɓʊ́ Zeezi, amá ɓa gúló, ɓa wɪ néŋ né.

56Nɪɛ ɓɪkana é kúó a nyɛ nyɪɛrʊ hóú nʊɔ mɛ́, amá ɓa wíbʊlɛ́ wuu ká bámmá bámmáwa.

57Náŋa isi nyɛ nyɪɛnnɛ hóú mí a bʊlɛ́:

58"Á níɔ́ rʊʊ sɛ́: 'Ɲ sí céŋŋi Wɪcʊɔlɪjɪzeno né nɪbííne nɛ́sɛ há sɔ́ɛ́, ká bɪrsɔ́ʊ́ ná há to nɪbííne nɛ́sɛ ɓɪsɔɔlí, tápʊlɛ botoro pɛ́kɛ.' "

59Ʊ má mɛ́, ɓa sɪɛ́da ha to balá.

60Ɛ́ nɛ́ sɪɛ́ Wɪusɛ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃ isi cí dahá ɓa sísíɛ́nnʊ́wa, a bɔsɛ Zeezi bʊlɛ́: "I wɪ wíí kené aá bʊl? Ná nɪɛ nyáŋ há bʊ́l ɛ́ héí mí."

61Zeezi táŋŋʊ́ nʊɔ a wɪ wíí wuu bʊ́lɛ́. Ɛ́ nɛ́ Wɪusɛ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃ ná bɔ́sʊ́ a bʊlɛ́: "I nɛ́ ká Kirisi, Wɪusɛ Bio ná?"

62Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Óó! Ɲ kɔ́ʊ́ nɛ́. Í́ sí ná Nɪbiino Bio kal oro rʊʊ ísí dóé tína Wɪusɛ néduu rí, a mɪŋ duóbásɛ sɪɛrʊ aá tuwi tíé."

© 1999, The Bible League.

63Ɛ́ nɛ́ Wɩsɛ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃ ná cɔ́ɛ́ wɛ, ʊ kánʊ́ gɛnnɛ kɩsɛ ká bʊlɛ́: "Á báá ja dáŋsɩ́ɛ́ ráá a beé?

64Ɩ́ wuu ní nɩ́ɛ́ ʊ há tʊ́ksɛ́ Wɩsɛ ɛ́. Ɩ́ sɩɛ́ ná beé rí?" Ɓa wuu vʊʊrɛ vɔ́mʊ́ ká bʊlɛ́: "Ʊ ká ɓɩɓʊ́ʊ́lɛ́ rɛ́."

65Ɛ́ nɛ́ náŋa ko pʊ́sɛ mɩŋtʊɔrʊ aá hóú mí, a pi pɛ́nɛ vɔ́wʊ́ sɩ́ɛ́ mɛ́, a gúŋsi nɛ́ŋsa ko aá ŋmɔ́wʊ́ ká bʊlɛ́: "Zɩŋ zɩŋ dí, áŋ rí ŋmɔ́wí?" Tʊtʊnna lɔ́ʊ́, a ŋmɔ́wʊ́ tɛ́ŋgbɛ́llɛ mɛ́ wɛ́rí.

66Pɩɛrɛ há mɩŋ wuolo ná mɛ́ ké, Wɩsɛ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃ toltʊtʊnnɔ kúó zʊ ráŋ.

67Ʊ ná Pɩɛrɛ rʊʊ kénó aá wieni níŋ, ɛ́ nɛ́ ʊ bélú wɛ́rí, ká bʊlɛ́: "Ɩ nɛ́, ɩ má ká Nazarɛtɛ Zeezi ná karmɩbíí rí."

68Ʊ báásɛ ká bʊlɛ́: "Ɔ wɩ ɛ̃, ŋ wíí háá já ríí bʊ́lʊ́ ná nɩ́ɛ́." Ká isi lɛ a cí pʊmmɔ. ((Ká zíɓelo kúóli.))

69Toltʊtʊnnɔ ná baa nóú, a bʊl pá nɩɛ ná há mɩŋ ráŋ bʊlɛ́: "Báálɔ né ká ɛ́ nɩɛ oro rí." Ʊ baa báásɛ, rʊ́ʊ́ wɩ Zeezi ɛ̃.

70Mʊɔ́sʊ́ɔ́, nɩɛ ná há cí ráŋ bʊl Pɩɛrɛ rí bʊlɛ́: "Taŋá wuu, ɩ ká ɛ́ nɩɛ oro rí, bee wɩ́ɛ́ ɩ lɛ́ Galiile ní."

71Ɛ́ nɛ́ Pɩɛrɛ púl aá bʊrɛ, a ŋmɩ́ɛ́sɛ Wɩsɛ bʊlɛ́: "Báálɔ né í háá bʊ́lʊ́ wɩ́ɛ́, ŋ wʊ́ʊ́ ɛ̃ mʊɔ́ má."

72Múl ná mɛ́ rɩ zíɓelo báá kúóló, bʊllɛ mɛ́. Pɩɛrɛ sɩɛ́ bɩʊnɛ mʊ́ ná Zeezi wíbʊlí ná, ʊ há bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Rɩ zíɓelo ha wɩ kúólé peri bʊllɛ, ɩ sí báásɛ naasí botoro, a bʊlí wíŋ ɛ̃." Ɛ́ nɛ́ ʊ de wíwi.

Markɛ 15

1Tɔ́ɔ́ há pʊ́lɛ́ cícʊɔ fól, Wɩsɛ vʊk"ɔɔsa nɩhɩ̃ɛ́sɛ, arí Wɩsɛ kɛŋzɩnna, rí Zuwifiwa nɩhɩ̃ɛ́sɛ, a sɩɛ́ píwó tɔ́ɔ́ sídííre, ɓa wuu mʊ́ɔ́ ciki, ríwɔ́ ná ɓa háá púú ná rí tʊŋ Zeezi mí. Ɓa sɩɛ́ vʊ́ʊ́rɛ́ ɛ́ nɛ́, ká sɩɛ́ hé sóójiwa ɓa ka Zeezi vɔwɛ, a kaa mʊ́ kʊ́máŋdá Pɩlatɛ dɩhɩ̃́.

2Ɛ́ nɛ́ Pɩlatɛ bɔsɛ Zeezi: "Ɩ nɛ́ ká Zuwifiwa kuóro?" Zeezi sɛ́: "Anɛ ɛ́ ɩ há sɛ́."

3Ká Wɩsɛ vʊk"ɔɔsa nɩhɩ̃ɛ́sɛ ná sɩɛ́ cɛ́, a nyɛ nyɩɛnnɛ aá hé Zeezi mí.

4Ɛ́ nɛ́ Pɩlatɛ bɔ́sʊ́: "Beé rí tɛ ɩ wɩ wíí wuú bʊl? Wɩ́ɛ́ ná ɓa há bʊ́lɛ́ aá téí mɛ́, ɩ wʊ́ɔ́ nɛ ɓó?"

5Ká Zeezi de táŋŋʊ́ nʊɔ tokoko. Ʊ ɛ́ gɩrɛ Pɩlatɛ.

6Bɩná wuu, rɩ Pakɛ cana nɛ́ péré, jamáŋ sʊl kʊ́máŋdá Pɩlatɛ, ʊ lísɛ nɩɛ ná há á wítɩɛnnɛ ɓa kɛ́síwɔ́ tɔ́ bɩnajaa mɛ́, balá a tá.

7Báálɔ oro sɩɛ́ fa mɩŋ ráŋ ɓaá yírɛ Barabasɛ, ʊ rírʊ́ náŋa fa ísó cí kuóre mí, a ɓʊ́ nɛrɔ má tɩɩ, ɓa kɛ́síwɔ́ tɔ́ bɩnajaa mɛ́.

8Ɛ́ nɛ́ sɩɛ́ jamáŋ ná tɩŋ mʊ́ Pɩlatɛ dɩhɩ̃́, ríwɔ́ ná nɛrɔ ná ʊ háá já rʊ́ʊ́ lísɛ bɩnajaa mɛ́ tá; anɛ ɛ́ ʊ há valɛ́ aá a bɩná wuu.

© 1999, The Bible League.

9Pılatɛ sıɛ́ bɔ́síwɔ́: "Í có ríŋ pí Zuwifiwa kuóro ní tá?”

10Ʊ fa íɔ̃ zıŋ rí, Wısɛ vʊk"ɔɔsa ná há kéŋ báhaksí rí Zeezi ní tɛ, ɓa kánʊ́ ko hóú nɛ́sɛ mɛ́.

11Ká Wısɛ vʊk"ɔɔsa nıhıɛ̃́sɛ ná yíyiki jamáŋ ná, a makɛ ríwɔ́ sʊl Pılatɛ rʊ́ʊ́ sí Zeezi tá, ká tá Barabasɛ nɛ́.

12Pılatɛ baa ha bɔsɛ jamáŋ a bʊlɛ́: "Ká nɛrɔ ná í háá yírɛ Zuwifiwa kuóro, í sɛ́ ríŋ ɔ́ʊ́ wíɛ́ ɛrɛ́ rɛ́?”

13Ɛ́ nɛ́ nıɛ ná wuu de ŋmaarɛ bʊlɛ́: "Kánʊ́ é ɓásɛ dagɛsɛ́ daha.”

14Pılatɛ baa bɔ́síwɔ́: "Beé rí tɛ í sɛ́ ríŋ kánʊ́ é ɓásɛ dagɛsɛ́ daha? Ʊ zɔ́kɛ́ beé?" Ɓa baa de ɔsɛ bʊl ɛ́ tıı tıı nʊ́ʊ́ bʊlɛ́: "Kánʊ́ é ɓásɛ dagɛsɛ́ daha.”

15Pılatɛ sıɛ́ háá jɛɛ́ rí jamáŋ ná sıɛrʊ tórʊ́ nyúú, ɛ́ nɛ́ ʊ ɓıɛ́na a ɓa lísɛ Barabasɛ ná nɛ́ tá. Ká sıɛ́ a ɓa fírɛ Zeezi wérí, ká bʊlɛ́ ríwɔ́ kaa mʊ́ ɓásɛ dagɛsɛ́ daha.

16Sóójiwa sıɛ́ kánʊ́ zʊ kʊ́máŋdá Pılatɛ wuolo sıɛrʊ, a yírɛ náŋá zʊʊ kílʊ́.

17Ɓa wúrkʊ́ gɛnnɛ, ká pi gɛmʊɔlí súú, a ja sɔrʊ a sɔ kuónéŋcúú, a pii cúú nyúú mí.

18Ká sıɛ́ tuu peri aá bɔ́llʊ́ bʊlɛ́: "Cʊɔlɛ yáá! Zuwifiwa kuóro!”

19Ɓa pi deŋtuke a ŋmʊ́ŋmɔ́wʊ́ nyúú mí, a pʊ́sɛ mıŋtʊɔrʊ waasɛ sɪɛ́ mɛ́, ká ɓírmi tíé aá bɔ́llʊ́.

20Sóójiwa ná sıɛ́ sáákɛ́ Zeezi ɛ́ nɛ́, ká sıɛ́ ka gɛmʊɔlí ná wurki, ká bırpú tıı gɛnnɛ súú, a sıɛ́ kánʊ́ lɛ aá mʊ́ʊ́ dıɓásɛ.

21Ɓa sıɛ́ há kenú lɛ aá mʊ́ʊ́ dıɓásɛ ná, ɓa céŋ báálɔ oro rʊʊ fa lɛ́ baka aá ko. Ɛ́ báálɔ yır nɛ́ Sımɔŋ, a lɛ Sırɛnɛ; Alɛkzaŋdɛ rírʊ́ maábio Rifisi áná nɛ́. Ʊ nɛ́ ɓa kɛ́rɛ́ ká bıbarí, ʊ la Zeezi dagɛsɛ́ ná baasɛ tíŋwɔ́ mɛ́.

22Ɓa ka Zeezi va ɛ́ wuu, a mʊ́ dıhɪ̃́ ná ɓa háá yírɛ́ Golgota. Ɛ́ dıhɪ̃́ dé ká dúŋdúóŋ rí, ká ʊ mála de nɛ nıbííno nyúgbaŋa há nıhɪ̃́ ɛ́.

23A sıɛ́ pi dıvɛ́ŋ, a ja luri oro ɓaá yírɛ "mííri" a kuosi, a pii pá Zeezi rʊ́ʊ́ nyɔ, amá ʊ vɔ́ɔ́.

24Ká ɓa sıɛ́ kánʊ́, a ɓásɛ nɛ́ŋsa rí naasɛ ɓarɛ dagɛsɛ́ ná, a pɔ́ʊ́ gɛnnɛ má yo bíé a ɓa náŋá.

25Cícʊɔ bíŋbılí nɛ́mɛ́ cɛ́rɛ́ nɛ́ ɓa ɓásʊ́ ɛ́.

26Ɓa sıɛ́ pʊ́ŋsɛ óŋ rí, a pii maanɛ Zeezi nyúú rí, dagɛsɛ́ daha, a makɛ rí nıɛ karmɛ, a zímʊ́ sʊʊ mʊ́l. Ɓa sıɛ́ pʊ́ŋsɔ́ bʊlɛ́: "|sc|bZUWIFIWA KUÓRO NÍ NYƐ.|d”

27Ɛ́ kal wuu, ɛ́ dıhɪ̃́ tıı tıı, ɓa kɛ́sɛ́ gabıbara bɛllɛ má ɓásɛ dagɛsɛ́ bɛllɛ daha, nɔ́ŋɔ Zeezi nɛ́duu, ká nɔ́ŋɔ má mínʊ́ nágʊɔ.

28Ɛ́ ná ɓa há pʊ́ŋsɛ́ hé Wısɛ Kɛnɔ mɛ́ bʊlɛ́: "Ɓa díísʊ́ hé wíbɔŋ"aara sıɛrʊ." Ɛ́ nʊɔ nɛ́ súé.

© 1999, The Bible League.

29Nɪɛ ná há válɛ́ aá daarɛ Zeezi mí, ɓaá yo nyúú, ká túksʊ́ bʊlɛ́: "Háya! l nɛ́ há wo Wɪcʊɔlɪjɪzeno céŋŋi ká bɪrɛ aá sɔ́ʊ́ tápʊlɛ botoro pɛ́kɛ.

30Rɪı wóí tɪı aá la, ı lɛ dagɛsɛ́ nyáŋ daha tuwi ráá ná!”

31Wɪısɛ vʊk"ɔɔsa nɪhɪ̃ɛ̃sɛ, arí Wɪısɛ kɛŋzɪnna má cícérmú mí bʊlɛ́: "Ʊ há wo nɪɛ la aá tá kíŋkáŋ, ʊ́ʊ́ lɔ́ʊ́ tɪı má tá yéé!

32Ʊ há sʊ́ʊ́ nɛ́ ká Kirisi, lzɪrayɛl kuóro, ʊ́ʊ́ lɛ dagɛsɛ́ nyáŋ daha a tuwi ráá ná, a a yardá, a lɔ́ʊ́ wíɛ́ dí." Gabɪbara ná má bɛllɛ ɓa há ɓásɛ lɛ́lʊ́, ɓa má tʊ́tʊ́ksʊ́.

33Wɪısɛ há kúé cí nyúú tóŋtóŋ, dúníé wuu dé a bíno ní, a mʊ́ peri anɛ gbaanɛ bíŋbɪlí botoro cɛ́rɛ, ká pʊmmɔ baa ko.

34Ɛ́ cɛ́rɛ mɛ́ nɛ́, Zeezi cáási Zuwifiwa liŋó mí, a yírɛ́ bʊlɛ́: |i"Eloyi, Eloyi, lámá sábásítání?"|d Ʊ mʊ́l nɛ́ ká: "Ɔ Wɪısɛ, ŋ Wɪısɛ, beé rí tɛ ı vɛ́ŋ tá?”

35Nɪɛ ná fa há mɪŋ ráŋ a nɛ ɛ́, náŋa sɛ́: "Héí! Ɩ́ zesi, ʊʊ́ yírɛ Wɪısɛ wílaabʊllɔ Eli ní.”

36Ká ɓa ɛ́ nɪɛ sɪɛrʊ, nɔ́ŋɔ isi fá mʊ́ pi gɛkɔsɔ liwi vínégɪr mɛ́, a pii tʊ daa mɛ́, a pii tɛrɛ Zeezi rʊ́ʊ́ nyɔ; ká ɓa sɛ́: "Á dɛllɛ ná, Eli sí ko kánʊ́ kórí dagɛsɛ́ ná nyúú?”

37Zeezi baa cáási kíŋkáŋ, ká sʊwɛ.

38Patíísazeno fa mɪŋ Wɪcʊɔlɪjɪzeno mí, ɓa pii ka jaa ná conni bɛllɛ; Zeezi há dé ko mɪŋ sʊwɛ́ mɛ́, rɪ ɛ́ patíísazeno dé pɔ́ nyúú rí, ká de lɪısɛ bɛllɛ ko tuwi yakɛ tíé.

39Ɛ́ nɛ́ sóójiwa nɔhɔ̃ oro fa há cí Zeezi síɛ́ a pɔ́ʊ́ mɛ́, ʊ há bélú há á ɛ́ ná ká sʊwɛ, ʊ sɛ́: "Taŋá, báálɔ nɛ́ ɓɪɛ́na ká Wɪısɛ Bio ní!”

40Háála bamma má fa cí síɛ́rí, ká tíɛ́nɛ aá bel tʊtʊmí ná há tʊ́mɛ́. Ɛ́ háála sɪɛrʊ, Magɪdala tínáwa Maari, arí Salome, a sɪɛ́ pi bápʊɔsíwie Zakɛ, rí Zoozi maá Maari fa mɪŋ ráŋ.

41Zeezi fa há mɪŋ Galiile tíé mí, ɓa nɛ́ fa tíŋʊ́ mɛ́ aá sáŋʊ́ rí ɓɪdííle wíɛ́. Ɓa ríwɔ́ hánáŋa nɛ́ fa tíŋ Zeezi mí aá mʊ́ Zerizalɛmɛ.

42Ɛ́ tápʊl fa ká cana ɓɪdííle ɛɛ nɛ́. Tɔ́ɔ́ ná háá pʊlɛ́ káá pá fɪɛlɛ́ tápʊl nɛ́.

43Ʊ gbaŋ lɛrɛɛ, báálɔ oro há lɛ́ Arimate, ɓaá yírʊ́ Zɔzɛfɛ, ʊ ká nɪpíŋí rí, a a tɔ́ɔ́ sídííre ná nɔ́ŋɔ, a má fa dídɛllɛ Wɪısɛ kuótɔ́ɔ́ ná koe. Ʊ nɛ́ sɪɛ́ ísɛ́, a nyáŋʊ́ baŋcɪla mɛ́, ká mʊ́ sʊl Zeezi lɛlɔ Pɪlatɛ dɪhɪ̃, rʊ́ʊ́ kóri kaa mʊ́ hu.

44Zɔzɛfɛ há mʊ́ɛ́ bʊl ɛ́, ʊ dé uri Pɪlatɛ mɛ́ nɛ́; bee wíɛ́ ʊ wɪ ɛ̃ rí Zeezi sʊ́wɔ́ nɛ́ ɛ́ wáárɛ. Ɛ́ nɛ́ ʊ tʊŋ yírɛ sóójiwa nɔhɔ̃ ná; ʊ ko, ʊ bɔ́sʊ́: "Taŋá, Zeezi sʊ́wɔ́ rɛ́?”

45Ʊ sɛ́: "Óó, ʊ sʊ́wɔ́ rɛ́." Ɛ́ nɛ́ Pɪlatɛ sɪɛ́ pá Zɔzɛfɛ ŋméno, rʊ́ʊ́ mʊ́ kóri Zeezi lɛlɔ ná kaa mʊ́ hu.

46Zɔzɛfɛ sɪɛ́ mʊ́ a yɔwɛ pɛ́ŋpʊmmɔ a kaa ko, a kóri Zeezi lɛlɔ ná dagɛsɛ́ ná daha, a pi pɛ́ŋpʊmmɔ ná bɔ́ʊ́, a kaa mʊ́ lɛlbule oro, ɓa fa há lú bʊ́í daha tá, a púú hu ráŋ. Ká sɪɛ́ billi dɔ́wízeno mʊ́ suki bʊɔ ná nʊɔ.

© 1999, The Bible League.

47Magıdala tínáwa Maari, arí Zoozi maá Maari fa cínɔ́, a ná ráŋ ná ɓa há húú, ká zıŋ mʊ́ jaá.

Markɛ 16

1Zuwifiwa fıɛlɛ́ tápʊl kal daarɛ, ká Maari ná há lɛ́ Magıdala rí Zakɛ maá Maari, arí Salome isi mʊ́ yɔwɛ tulaalényii ná sɔ́ŋ há wéró a kaa mʊ́, ríwɔ́ mísɛ Zeezi lɛlɔ.

2Fıɛlɛ́ tápʊl há díé ká tɔ́ɔ́ pʊl jımáásɛ, ɓa cɔŋ kaa isi mʊ́ lɛlbule ná dıhɩ̃́, rı wısɛ sıɛ́ nɛ́ dé púpoŋ.

3Ɓa sıɛ́ vaá bɔsɛ náŋá: "Áŋ rí á rʊ́ʊ́ ka dɔ́wízeno ná há súkí lɛlbule nʊɔ billi tá párá?”

4Ɓa tíɛ́nɔ́ bel, rı ɓa ná dɔ́wízeno ná rı ɓa kenó billi tá dıhuó.

5Ɛ́ nɛ́ ɓa mʊ́ zʊ lɛlbule ná sıɛrʊ, a ná bápʊɔsíwie oro rʊʊ sú gɛpʊmmɔ, a ké bʊɔ néduu rí cɔɔ. Héwíŋ de káŋwɔ́.

6Bápʊɔsíwie ná bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Í sí héwíŋ fá; íí ja Nazarɛtɛ Zeezi ná ɓa há kené ɓásɛ dagɛsɛ́ daha, ʊ sʊwɛ nɛ́? Ʊ ísí sʊʊ mɛ́; ʊ to rɛɛ́wa; í bel ná, rɛɛ́ nɛ́ ɓa fa bílú.

7Í taŋa mʊ́ bʊl pá Pıɛrɛ rí náŋa ná wuu há kɔ́ʊ́ karmıbɛlɛ, rʊ́ʊ́ lɔ́wɔ́ síɛ́ a mʊ́ Galiile; ríwɔ́ mʊ́ ráŋ, ɓa sí nóú, anɛ ɛ́ ʊ há bʊ́lɛ́ pɔ́wɔ́.”

8Ɓa lɛ lɛlbule ná mɛ́ a fá col. Héwíŋ rí tɛŋyʊɔrɔ́ há zʊ́wɔ́, ɓa wı wíí wuu wuo bʊl aá pá nɛ́ŋ.

9Zeezi isi sʊʊ mɛ́ jımáásɛ kal cícʊɔ nɛ́, a la síɛ́ mákʊ́ tıı cáánɛ Magıdala Maari ná, ʊ fa há kírí kaŋtɔmɔ balpɛ ʊ mɛ́.

10Ɛ́ nɛ́ Maari mʊ́ ŋmɔwɛ dáwúre pá Zeezi har nıɛ ná wuu sıɛnnɛ há zɔ́kɛ́, ɓa wíwi.

11Ɓa há níɛ́ rı háálɔ ná sɛ́ rʊ́ʊ́ síí ná Zeezi, rʊʊ ísí sʊʊ mɛ́ a a nıwómmí, ɓa wı léɛ́ dí rʊʊ ká taŋá.

12Ɛ́ har rí mɛ́ nɛ́, ɓa nıɛ bɛllɛ baa pi ŋmɛ́nɔ a va aá zí baka rí; Zeezi bírsʊ́ tıı anɛ nıhuó, a ko nyíísíwɔ́ mɛ́.

13Ɓa bırko bʊl pɔ́wɔ́ náŋa ná, ká ɓa ha wı léɛ́ dí rı wítıı.

14Ɛ́ nɛ́ ɓa fí rí oro ná sıɛ́ ké aá dí ɓıɛ, Zeezi kánʊ́ tıı ko makɛ cáánıwɔ́, ká gáásɛ wíɛ́ ɓa rí, bee wíɛ́ ɓa dılla háákɔ́, ká ɓa baa ka kéké má. Nıɛ ná Zeezi, a ko bʊl rʊ́ʊ́ ísí sʊʊ mɛ́, ká ɓa wı ɛ́ léɛ́ dí rı taŋá.

15Ɛ́ nɛ́ ká ʊ bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Í isi cɛl dúnié wuu, a bʊl Wısɛ Labaarıwero ná pá nıɛ wuu.

16Nɛrɔ ná wuu há lá ɛ́ Labaarıwero dí, ká ɓa kánʊ́ muŋsi nyii mí, Wısɛ sí hé tína suúri; amá nɛrɔ ná má wuu há wı léɛ́ dí, Wısɛ sí zɔkɛ tína.

17Nıɛ ná wuu há sí saŋ la Labaarıwero ná dí, Wısɛ sí pɔ́wɔ́ dóé. Ɓa sí a wínyáŋsɛ; ŋ yır mɛ́: Ɓa sí kiri kaŋtɔmɔ nıɛ mɛ́, ɓa sí bʊl líŋhuonni ná ɓa há wʊ́ɔ́ ɛ̃;

© 1999, The Bible League.

18ɓa sí kɛsɛ dʋma, rı ɓa nyɔ́ bɛrɔ́ má, wíbɔ́ŋ wuu wʋ́ɔ́ a; ɓa sí píwó nɛ́ŋsa tıkɛ pʋɔllɛ mɛ́, ríwɔ́ dúóri.”

19Nyuutına Zeezi bʋ́l ɛ́ nɛ́ ko tenni, ká Wıısɛ púú zí bána, ʋ mʋ́ ké bıbar dıkéni, Wıısɛ néduu.

20Ká ʋ karmıbɛlɛ ná má isi mʋ́ gʋɔrɛ bʋl Labaarıwero ná a pá dıhĩ́ wuu. Nyuutına fa pɛ́wɔ́ mɛ́, ɓa a wínyáŋsɛ a súúri Wıısɛ wíbʋlɛ ná mɛ́, a makɛ rí nıɛ zıŋ rɛ́ ɛ́ wíí ká taŋá rɛ́.

© 1999, The Bible League.

Liki

Liki 1

1Ɔ Liki ní púŋsɛ kɛnɔ né ríŋ péí, ŋ nɪwero Teyofil. Nɪɛ kánɔ́ a púŋsɛ wíɛ́ ná wuu há árá sísíénnúwa.

2Ɓa púŋsɛ é wíɛ́, anɛ é tɪɪ tɪɪ nɪɛ ná síɛ́ há nówó púle mí wuu, a cesi párá né. Ɓa né búl Wɪsɛ wíɛ́ aá pá nɪɛ.

3Ɔ má sɪɛ́ bɔ́sɔ́ a zíŋwɔ́ wuu naasɛ wérí, púle mí wuu. Ʊ sɪɛ́ ká wíwérí rí a páŋ, ŋ nɪwero Teyofil, ríŋ púŋsɛ é wíɛ́ há tíŋ éwa hé kɛnɔ mɛ́, a péí.

4Ɔ púŋsɔ́ aá péí, ríí zɪŋ rí wíɛ́ ná ɓa há píé kármí, ɓa ká wítáŋsɛ tɪɪ né.

5Téŋ ná mɛ́ Erodi fa há ká Ziide dɪtílle kuóro, rɪ Wɪsɛ vʊk"ɔɔsɔ oro fa mɪŋ ráŋ, ɓaá yírú Zakari, a mɪŋ Wɪsɛ vʊk"ɔɔsɔ nɔhɔ̃́ Abiya goo mí. Zakari háálɔ yɪr né Elizabɛtɛ, a lɛ Wɪsɛ vʊk"ɔɔsa áná Aarɔŋ duo nɪɛ sɪɛrʊ.

6Zakari rírú háálɔ wuu fa ká tékétékéwa, Wɪsɛ síɛ́. Ɓa bɛllɛ faá tɪŋ Nyuutɪna Wɪsɛ wímáŋsɛ wuu wérí.

7Amá ɓa fa wɪ bíí kené, bee wíɛ́ Elizabɛtɛ fa ká hápɪrɛ né, ká ʊ rírú bála wuu nɪɪnɛ.

8Ɛ́ né Zakari há mɪŋ Wɪsɛ vʊk"ɔɔsa goo ná mɛ́ tápʊl tʊmí peri, ʊ sɪɛ́ zʊʊ mɪŋ Wɪcʊɔlɪjɪzeno sɪɛrʊ aá tʊŋ.

9Wɪsɛ vʊk"ɔɔsa fa yó bíé ní aá makɛ nɛrɔ wuu tʊtʊmí. Ɛ́ kal sɪɛ́ ɓa yó bíé, rɪ Zakari tʊtʊmí né ká, rúú zʊ Wɪcʊɔlɪjɪzeno ná sɪɛrʊ, a nyɪkɛ onni ná há kéŋ sɔ́ŋ anɛ tulaalé.

10Ɛ́ né ʊ zʊ, ká jamáŋ pú pʊmmɔ aá cʊɔlɛ Wɪsɛ, téŋ ná mɛ́ ʊ háá nyɪkɛ tulaalé ná.

11Zakari ɔ́ú rúú cɛ́, rɪ Wɪsɛ malíka né kúé lúú mɛ́, a cí koro ná ʊ háá nyɪkɛ tulaalé mí laka, néduu rí.

12Zakari há nóú, ʊ beŋtúú fúkló, ká héwíŋ kánú.

13Ɛ́ né Wɪsɛ malíka ná búlú rí bʊlɛ́: "Sí ló rí héwíŋ kání, Zakari, Wɪsɛ sáŋí sʊlɛ́; ɪ háálɔ Elizabɛtɛ sí lʊl bio péí, ríí hóú yɪr Zaŋ.

14Ʊ lʊlɛ́ sí a satɔrɔ́ ɓɪzéní a péí, ká a jʊɔsɛ́ a pá nɪɛ ɓɪkana,

15bee wíɛ́ ʊ sí a nɪyír Wɪsɛ síɛ́. Ʊ wɪ sɪnnɛ ná háá buki nɪɛ oro wuú nyɔ; a de pɔ́ú lʊlɛ́ mɛ́, Wɪsɛ Sabɪna sí mínú mɛ́.

16Ʊ sí a rí lzɪrayɛl duo nɪɛ ɓɪkana bírwɔ́ sabɪŋsɛ, a hé Nyuutɪna ɓa Wɪsɛ rí.

17Ʊ sí a Wɪsɛ nɪtʊmí, a ka Wɪsɛ Sabɪna dóé, anɛ Wɪsɛ wílaabʊllɔ Eli. Ʊ sí a rí ánáwa rí bɛlɛ sabɪŋsɛ hé náŋá mɛ́. Ʊ sí a rí nɪɛ ná há ká dɪlhɔtɪna a tékétékéwa, a a rí nɪɛ káŋwɔ́ tɪɪ a tɪŋ Nyuutɪna mɛ́."

18Ɛ́ né Zakari bɔsɛ Wɪsɛ malíka ná bʊlɛ́: "Ɔ sɪɛ́ a ɛréwa rɛ́ káá zɪŋ ríí wíbʊlɛ́ nyáŋ ká taŋá? Ɔ ríríŋ háálɔ wuu níínɔ́."

© 1999, The Bible League.

19Ɛ́ nɛ́ Wɩsɛ malíka ná sɛ́: "Ɔ yɩr nɛ́ Gabɩrɩyɛl; ŋ mɩŋ Wɩsɛ laka nɛ́ tɛ́ŋ wuu mí, a tʊŋ aá pɔ́ʊ́, ʊ nɛ́ tʊ́mɩ́ŋ rɩ́ŋ ko bʊl labáárɩwero né wɩ́ɛ́ pɛ́ɩ́.

20Wɩ́ɛ́ ná ŋ há bʊ́lɛ́, Wɩsɛ sí a rɩ́wɔ́ tʊŋ, amá ɩ há wɩ lɛ́ɛ́ dí, ɛ́ wɩ́ɛ́, zesi wɛ́rí, ɩ nʊɔ sí cɛwɛ, ɩ báá wɩ wɩ́ɛ́ wóllí bʊl, a kaá jáŋ wíbʊlɛ́ ná nʊɔ súí."

21Ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́, jamáŋ ná há mɩŋ pʊmmɔ aá dɛllɛ Zakari, ɓa wɩ wɩ́í ná há tɛ ʊ dídáánɛ Wɩcʊɔlɩjɩzeno ná sɩɛrʊ ɛ̃; ɓa de hallɛ.

22Amá Zakari há kúé lɛ pʊmmɔ jamáŋ ná rí, ʊ bʊ́l wɩ́ɛ́ gúl, ká ka nɛ́ŋsa nɛ́ máŋsɛ wɩ́ɛ́ aá pá nɩɛ. Ʊ há wɩ wɩ́ɛ́ wuó bʊl ná nɛ́ ɓa zɩŋ, rí wímuulináálɛ nɛ́ ʊ ná Wɩcʊɔlɩjɩzeno sɩɛrʊ.

23Ɛ́ nɛ́ ká Zakari Wɩcʊɔlɩjɩzeno ná sɩɛrʊ tʊtʊmɛ́ tápʊlɛ cesi, ʊ bɩrmʊ́ jaa.

24Ɛ́ wɩ́ɛ́ har rí mɛ́, ʊ wɩ dáánɛ́ ká ʊ háálɔ Elizabɛtɛ ka puo, a fɛ́ŋsú tɩı nɩɛ sɩ́ɛ́ mɛ́ caŋsɛ bɔmmʊ́ɔ́.

25Ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́, ʊ sɛ́: "Ná Nyuutɩna Wɩsɛ há ɔ́ʊ́ ná páŋ; ʊ ɔ́sɩ́ŋ, ʊ tɔ́ŋ hũ̃sɛ nɩɛ sɩ́ɛ́ mɛ́."

26Elizabɛtɛ puo caŋsɛ balgo mí ní, Wɩsɛ baa tʊ́mʊ́ malíka Gabɩrɩyɛl, Galiile dɩtíllɛ tɔ́ɔ́ oro mí, ɓaá yírɛ Nazarɛtɛ,

27toopero oro dɩhɩ̃́ ɓa háá yírɛ Maari; báálɔ oro, ɓaá yírɛ Zɔzɛfɛ, kuóro Davidi nihĩ, ʊ nɛ́ cɔ́ɛ́ rʊ́ʊ́ ja.

28Ɛ́ nɛ́ Wɩsɛ malíka ná mʊ́ zʊ Maari dɩhɩ̃́ a bɔ́llʊ́, ká bʊlɛ́: "I ná wɛ́r, Wɩsɛ cɔ́í wɩ́ɛ́. Wɩsɛ míní har."

29Maari há nɛ́ Wɩsɛ malíka wíbʊlɛ́ ná, ʊ beŋtʊ́ʊ́ fʊ́kló kíŋkáŋ; ʊ ka ɛ́ wɩ́í ké a bɩɩnɛ aá jɔ́ʊ́ mʊ́l.

30Ɛ́ nɛ́ Wɩsɛ malíka ná bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Maari, Wɩsɛ cɔ́í wɩ́ɛ́, sí ló rí héwíŋ kání.

31I sí ka puo, a lʊl bál, a pɔ́ʊ́ yɩr Zeezi.

32Ʊ sí a nɩyír, rɩ́wɔ́ kánʊ́ aá yírɛ Wɩsɛ ná há kɛ onni wuu Bio. Nyuutɩna Wɩsɛ sí a rʊ́ʊ́ ké kuóɓasa ná mɛ́, ʊ naabál kuóro Davidi fa há kéné.

33Ʊ sí dí kuorí lzɩrayɛl duo nɩɛ nyúú, a kaá mʊ́ wuu, tokó toó."

34Ɛ́ nɛ́ Maari bɔsɛ Wɩsɛ malíka ná bʊlɛ́: "Ɔ ha há wɩ bál ɛ̃, ŋ sɩ́ɛ́ á rɩ́ŋ a ɛrɛ́ rɛ́ ká ka puo a lʊl bio?"

35Ɛ́ nɛ́ Wɩsɛ malíka ná sɛ́: "Wɩsɛ Sabɩna sí túwí nyúú; Wɩsɛ ná há kɛ onni wuu dóé sí pɛ́rí anɛ fɩ́ɛ́l. Ɛ́ wɩ́ɛ́, bio ná sí a sapʊmmɔtína, rɩ́wɔ́ yíyírʊ́ Wɩsɛ Bio.

36Ná, ɩ yálá Elizabɛtɛ kɛ́ŋ puo, ʊ sí lʊl bál, ʊ rírʊ́ nɩɩnɛ́ wuu. Nɩɛ fa bɩínɔ́ rʊʊ ká hápírɛ́ rɛ́, ʊ sɩ́ɛ́ há kɛ́ŋ puo, caŋsɛ balgo ní nyɛ.

37Bee wɩ́ɛ́ wɩ́í wuu toó aá gɩrɛ Wɩsɛ."

38Ɛ́ nɛ́ Maari sɛ́: "Ɔ ká Nyuutɩna tʊtʊnnɔ nɛ́; rí Wɩsɛ a rɩ́í wímáŋsɛ nyáŋ wuu tʊŋ." Ká Wɩsɛ malíka ná lʊ́ʊ́ dɩhɩ̃́ a col.

© 1999, The Bible League.

39Ʊ wɪ dáánɛ́, ká Maari isi ɓalaɓala a mʊ́ Ziide dɪtíllɛ, pallɛ dɪhḯ tɔ́ɔ́ oro.

40Ʊ há mʊ́ɛ́ peri, ʋ zʊ́ Zakari jaa a bɔ́llɛ Elizabɛtɛ.

41Tɛ́ŋ ná mɛ́ Elizabɛtɛ há nɛ́ Maari bɔlɛ, rɪ bio ná há mínʊ́ luoru sɪɛrʋ gʊ́ʊ́nɔ́. Wɪsɛ Sabɪna sú Elizabɛtɛ,

42ʋ búŋsi bʋlɛ́: "Wɪsɛ héí nyúú bárka háála wuu sɪɛrʋ, a hé bárka pá bio ná má ɪ háá á rɪ́í lʋl!

43Ɔ ká nyɛ rɛ́, ŋ Nyuutɪna maá sɪɛ́ kóŋ jaa?

44Ná, tɛ́ŋ ná mɛ́ ŋ há nɪ́í bɔlɛ ná, ŋ bio gʊ́ʊ́nɪ́ŋ sɪɛrʋ, ʋ tɛŋ há pɔ́rɛ́.

45l ná wér, ɪ há lá Nyuutɪna Wɪsɛ wɪ́ɛ́ ná dí, rɪ ɓa sí tʋŋ."

46Ɛ́ nɛ́ Maari sɛ́: "Ɔ́ŋ́ bɪ Nyuutɪna Wɪsɛ mɛ́.

47Wɪsɛ nɛ́ káŋ Laataarɔ, ɛ́ nɛ́ tɛ ŋ sɪɛrʋ sú rí satɔrɔ́,

48bee wɪ́ɛ́ ŋ kɔ́ʊ́ tʋtʋnnʋwié rí, ká ʋ bɪínɪ́ŋ wɪ́ɛ́. A mɔ zaa mɛ́, tɛ́ŋ wuu mí, nɪɛ sí búbʋl bʋlɛ́: 'Háálɔ né ná wér!'

49Wɪsɛ ná dóé há kɛ onni wuu tʊ́ŋ tʋtʊ́ŋzeŋsi páŋ. Ʊ yɪr zénó.

50Nɪɛ ná háá fɔ́ʊ́, aá zílú, ʋ sí fɔ́wɔ́ susu tɛ́ŋ wuu mí.

51Ʊ nɛ́ tʊ́ŋ tʋtʊ́ŋzeŋsi a mákʊ́ dóé; ʋ nɛ́ písɛ́ nyʋktɪna náŋá mɛ́.

52Ʊ nɛ́ yíkí tíŋ tínáwa a yo, ká cʊ́óli nɪɛ ná há múúríwó tɪɪ.

53Nɪɛ ná há wɪ óŋ kené, ʋ nɛ́ pɔ́wɔ́ ɓɪɛ kíŋkáŋ, ká kiri ɓɪɛ tínáwa a tá rí nácáára fí.

54Ʊ fa tá nʋɔ párá naabálwa, a bʋlʊ́ sí sáŋʊ́ tʋtʋnnɔ lzɪrayɛl duo nɪɛ mɛ́; ʋ ɓɪɛ́na sáŋwɔ́ mɛ́. Anɛ ɛ́ ʋ há tá nʋɔ pá Abɪrahaŋ rírʊ́ harwa, arírá naabálwa, a tíŋʊ́ sawér mí, ʋ fá Abɪrahaŋ rírʊ́ harwa susu."

56Ɛ́ nɛ́ ká Maari ké Elizabɛtɛ jaa mɛ́ peri caŋsɛ botoro, ká bɪrmʊ́ jaa.

57Elizabɛtɛ puo tápʋl lʋlí há kʊ́é peri, ʋ lʊ́l bál.

58Ʊ kénninánja, rírʊ́ dunɪɛ, há nɪ́ɛ́ rɪ Nyuutɪna Wɪsɛ mákʊ́ sawér pɔ́ʊ́, ɓa sɪɛrʋ tɔ́rɔ́, ɓa rírʊ́ wuu jíjʋɔsɛ.

59Bio ná há kʊ́é peri tápʋlɛ córí, ɓa fíílʊ́, ká fa jíja ríwɔ́ púú áná Zakari yɪr pɔ́ʊ́.

60Ɛ́ nɛ́ ʋ maá sɛ́: "Aí, ʋ yɪr nɛ́ Zaŋ."

61Ɛ́ nɛ́ ɓa sɛ́: "l jaa nɛ́ŋ wuu sɪɛ́ há wɪ yɪr né duo kené."

62Ɛ́ nɛ́ ɓa ka nɛ́ŋsa máŋsɛ pɔ́ʊ́ áná, a bɔ́sʊ́ yɪr ná ʋ háá já ríwɔ́ pɔ́ʊ́ bio.

63Zakari a ɓa ka daborwie pɔ́ʊ́, ʋ laa pʊ́ŋsɛ: "Ʊ yɪr nɛ́ Zaŋ." Ʊ ɛ́ de vɔ́kwɔ́ wuu.

64Ʊ há á ɛ́ ko tenni, mʊ́l ná tɪɪ tɪɪ mɛ́, rɪ Zakari báá púló aá bʋl wɪ́ɛ́, aá bɪ Wɪsɛ mɛ́.

© 1999, The Bible League.

65Héwíŋ de ka tɔ́ɔ́ ná nɪɛ wuu, ɓa cesi ɛ́ wíɛ́ wuu sú Ziide dɪtíllɛ, pallɛ dɪhɩ̃ tɔ́nɛ wuu.

66Nɪɛ ná wuu há né ɛ́ wíɛ́, sɪɛ́ bíbííníwɔ́ tɪ mɛ́ a bʊlɛ́: "Bio né biduo sɪɛ́ á rʊ́ʊ́ nɛ ɛrɛ́ rɛ́?" Taŋá Nyuutɪna ɓɪɛ́na fa mínʊ́ har.

67Ɛ́ né Wɪsɛ Sabɪna sú bio ná áná Zakari, ʊ la Wɪsɛ nʊɔ mɛ́ a bʊlɛ́:

68"Á bɪ Nyuutɪna Wɪsɛ mɛ́, ʊ né há ká lzɪrayɛl duo nɪɛ Wɪsɛ, bee wíɛ́ ʊ bélú nɪlísɛ mɛ́, ʊ lɔ́wɔ́ tá.

69Ʊ tʊ́ŋ dóé tína rʊ́ʊ́ ko lárá tá; ʊ sɪɛ́ lʊ́ʊ́ tʊtʊnnɔ kuóro Davidi duo nɪɛ sɪɛrʊ nɛ́.

70Wɪsɛ fa ɔ́ɔ́ ʊ wílaabʊlla búlʊ́ fól wuu a bʊlɛ́:

71'Ʊ tá nʊɔ bʊlʊ́ sí lárá tá, á dɪŋdɔma rí nɪɛ ná há bɛ́rírá nɛ́sɛ mɛ́.

72Rʊ́ʊ́ sí fárá naabálwa susu, ká líísú nʊtʊmɛ ná má wíɛ́.

73Wɪsɛ fa ŋmíɛ́sɔ́ párá naabál Abɪrahaŋ,

74a bʊlʊ́ sí lárá tá, á dɪŋdɔma nɛ́sɛ mɛ́, a párá ŋmɛ́nɔ ráá tʊŋ pɔ́ʊ́, ká sí héwíŋ fá,

75a makɛ ráá a sapʊmmɔtínáwa, nɪtɛ́kɛ́tɛ́kɛ́wa ʊ síɛ́, á hiẽsó wuu mí.'

76Ká, ɪ é, ŋ bio, ɪ sí a Wɪsɛ ná há kɛ onni wuu wílaabʊ́llʊ́, bee wíɛ́ ɪ sí la Nyuutɪna síɛ́, a bɪrmɛ ŋmɛ́nɔ bílú mí.

77l sí a rí Wɪsɛ nɪɛ zɪŋ rí, wíɛ́ ná ɓa há ɛ́ɛ́ zɔ́kʊ́ mɛ́, rʊ́ʊ́ sí héwó suúri, ká lɔ́wɔ́ tá.

78Á Wɪsɛ sɪɛrʊ wéró kíŋkáŋ; ʊʊ́ fá nɪɛ susu. Wɪsɛ sɪɛ́ háá fá susu kíŋkáŋ, ʊ sí a rí pʊmmɔ lʊ́ʊ́ rí a ko wáálírá, anɛ wɪsɛ há pómé.

79Ɛ́ pʊmmɔ sí caanɛ nɪɛ ná há mɪŋ bíno mí, sʊʊ cí rʊ́ʊ́ kɛ́síwɔ́, a a ráá va tɛŋfíɛ́l ŋmɛ́nɔ mɛ́."

80Zaŋ faá wá, ká ʊ sabɪna súsúúri. Ʊ fa mɪŋ gɪrbétéke mí ní, a kaá ja tápʊl ná, ʊ há kenú tɪ cáánɛ lzɪrayɛl duo nɪɛ.

Liki 2

1Ɛ́ bɪna tɪ mɛ́ né Romi kuózeno Ogisiti pá ŋmɛ́nɔ, ríwɔ́ díísʊ́ dɪtíllɛ nɪɛ wuu.

2Ɛ́ dʊ́ŋdʊ́ʊ̃ nɪdɪsɛ mɛ́, rɪ Kirinisi ní fa ɓa bil rʊ́ʊ́ bíbel Siiri dɪtíllɛ mɛ́.

3Nɛrɔ wuu sɪɛ́ fa mɔhṍ ríí má mʊ́í tɔ́ɔ́ né, ríwɔ́ díísí héí tɔ́ɔ́ nɪɛ kɛnɔ mɛ́.

4Ɛ́ né Zɔzɛfɛ má isi Nazarɛtɛ mɛ́, Galiile dɪtíllɛ, a mʊ́ Ziide dɪtíllɛ tɔ́ɔ́ oro ɓaá yírɛ́ Beteleyɛmɛ. Kuóro Davidi ánáwa tɔ́ɔ́ né; Zɔzɛfɛ sɪɛ́ há ká kuóro Davidi duo nɛ́ŋ, ɛ́ né tɛ ʊ mʊ́ ráŋ.

5Ʊ sɪɛ́ pɛ́ kánʊ́ házoŋ Maari kaa mʊ́, ríwɔ́ dɪsɛ hóʊ́ kɛnɔ mɛ́. Rɪ Maari kéŋ puo, luoru híẽ́sɛ.

6Ɓa há mʊ́ɛ́ mɪŋ Beteleyɛmɛ mɛ́ ɛ́, Maari luoru ná púló aá wɛ,

© 1999, The Bible League.

7ká ɓa wɪ jaa néé, káŋpámáwa má wuu fɛsɛ, dɪzʊ́í toó. Ɛ́ né ɓa mʊ́ zʊ pʊsɛ jaa. Ráŋ né sɪɛ́ Maari lʊ́lʊ́ tooperbio, heŋbólé, a pi pɛ́nɛ bɔ́ʊ́, a púú bil pʊsɛ ɓɪdííle gbaŋa sɪɛrʊ.

8Ɛ́ kal títaŋ, penʊɔla bamma má fa mɪŋ tɔ́ɔ́ ná mɛ́, a vaa cɔ gɪr mɛ́ aá pɔ́wɔ́ pieŋse mí.

9Ɓa dé a ríwɔ́ cɛ́, naasí balá, rɪ Wɪsɛ malíka kúó líwɔ́ mɛ́, Wɪsɛ pʊmmɔ de caanɛ ráŋ wuu. Héwíŋ káŋwɔ́.

10Ɛ́ né Wɪsɛ malíka ná bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Í sí ló rí héwíŋ kániwa. Labáárɪwero ná há ká satɔrɔ́ ɓɪzéní, a pá jamáŋ wuu ní, ŋ kaa ko ríŋ pɛ́íwa.

11Ʊ né ká: zaa, ɓa lʊ́l Laataarɔ pɛ́íwa kuóro Davidi tɔ́ɔ́ mɛ́. Ʊ né ká Kirisi, Nyuutɪna.

12Ná ɛ́ ná í há sí tɪŋ ká zímʊ́: bipʊlɛ ná í há sí mʊ́ ná rɪ ɓa pí pɛ́nɛ bɔ́ʊ́, a pii bil pʊsɛ ɓɪdííle gbaŋa sɪɛrʊ, ʊ né ɛ́."

13Ɓa dé a ríwɔ́ cɛ́, naasí balá, rɪ Wɪsɛ malíkawa náŋa, ɓɪkana né dé giŋ a lɛ bána nyúú ko, a súúri nɔ́ŋɔ ná mɛ́, ɓa de dídɛnnɛ Wɪsɛ a bʊlɛ́:

14"Rí píŋ pá Wɪsɛ, bána nyúú rí wuu, ká rí tɛŋfíɛ́l mɪŋ tíé nyúú, a pá Wɪsɛ nɪcólle."

15Wɪsɛ malíkawa ná há bírɛ́ zí bána rí, penʊɔla ná bʊl náŋá rí bʊlɛ́: "Í lo ráá mʊ́ Beteleyɛmɛ a ná tʊtʊmí ná há tʊ́ŋ ráŋ, Nyuutɪna Wɪsɛ tíŋʊ́ malíkawa mɛ́ a bʊl párá."

16Ɓa ɓɪɛ́na ísó ɓalaɓala a mʊ́ ráŋ, a ná Zɔzɛfɛ arí Maari, a ná bipʊlɛ ná má, rʊʊ pí pʊsɛ ɓɪdííle gbaŋa sɪɛrʊ.

17Penʊɔla ná há nóú ko tenni, ɓa máŋsɛ wíɛ́ ná wuu Wɪsɛ malíkawa há césé, a mʊ́ tɪɪnɛ bipʊlɛ ná mɛ́.

18Nɪɛ ná wuu há zési wíɛ́ ná penʊɔla há máŋsɛ́, ʊ dé máániwɔ́ nʊʊsɛ né.

19Amá Maari wɪ ɛ́ wíɛ́ yóé tá, ʊ píwó wuu hóú sɪɛrʊ, a kaá bɪɪnɛ.

20Ɛ́ né ká penʊɔla ná bɪrɛ, aá mʊ́wɔ́ pieŋse dɪpɔ́ɛ́, a sɪɛ́ vaa yɪ yɪla, aá bɪ Wɪsɛ mɛ́, aá bɔ́llʊ́ kíŋkáŋ a bʊlʊ́ wéró; bee wíɛ́ Wɪsɛ malíka há bʊ́l wíɛ́ ná pɔ́wɔ́, ɓa síí nówó wuu ní.

21Bio ná há kúé ká tápʊlɛ córí, ɓa fíílʊ́, ká hóú yɪr "Zeezi". Yɪr ná Wɪsɛ malíka fa há máké pá Maari, rʊʊ ha wɪ puo kené ní ɛ́.

22Maari busunnu mʊ́ʊ́rɛ tápʊlɛ há kúé cesi, anɛ ɛ́ Wɪsɛ há ɛɛ́ Moyizi pʊ́ŋsɛ hé kíŋse kɛnɔ mɛ́, Zɔzɛfɛ rí Maari pi Zeezi kaa mʊ́ Zerizalɛmɛ ríwɔ́ pá Wɪsɛ.

23Ɓa pʊ́ŋsɛ Wɪsɛ kíŋse kɛnɔ ná nʊ́ʊ́ sɪɛrʊ bʊlɛ́: "Rɪ nɛrɔ wuu lʊ́lí tooperbio, rʊʊ ká bál, ɪ pii pá Wɪsɛ."

24Ɓa pʊ́ŋsɛ Wɪsɛ kíŋse kɛnɔ ná cɔɔ nɔ́ŋɔ́ má bʊlɛ́, rʊ́ʊ́ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ ja kʊ́sɛ bɛllɛ, ɛ́ rá má kuókʊ́sɛ bɛllɛ, a kaa mʊ́ ɔsɛ vʊk pá Wɪsɛ. Zɔzɛfɛ rí Maari sɪɛ́ mʊ́ Wɪcʊɔlɪjɪzeno ríwɔ́ tʊŋ ɛ́ né.

© 1999, The Bible League.

25Ɛ́ téŋ mɛ́, rɪ báálɔ oro fa mɪŋ Zerizalɛmɛ mɛ́, ɓaá yírɛ Sɪmɪyɔŋ. Ʊ fa ká nɪtékétéké rí, aá zíl Wɪsɛ nʊɔ sɛ́, ká ka yɪela aá dɛllɛ nɛrɔ ná há sí ko, a lísɛ lzɪrayɛl duo nɪɛ wɪhála sɪɛrʊ. Wɪsɛ Sabɪna má fa mɪŋ ɛ́ báálɔ mɛ́.

26Wɪsɛ Sabɪna ná sɪɛ́ fa búlɔ́ pɔ́ʊ́ bʊlɛ́, rʊ́ʊ́ síí sí ná Wɪsɛ Kirisi ná kɛ́rɛ́, ká zɪŋ sʊwɛ.

27Zɔzɛfɛ rí Maari sɪɛ́ há mʊ́ɛ́ tʊŋ tʊtʊmí ná Wɪsɛ kíŋse kɛnɔ há máŋsɛ, ká píwó bio Zeezi pá Wɪsɛ, rɪ Wɪsɛ Sabɪna yíkí Sɪmɪyɔŋ má, ʊ kó zʊ Wɪcʊɔlɪjɪzeno.

28Sɪmɪyɔŋ há ná bio ná, ʊ lɔ́ʊ́ hóú néŋsa mɛ́, ká bɔ́llɛ Wɪsɛ a bʊlɛ́:

29"Ɔ Nyuutɪna, mʊ́l néé mí, ɪ nʊtálɔ ná nʊɔ súó. Ɛ́ wíɛ́, lo ríŋ sʊwɛ arí tɛŋfíɛ́l.

30Bee wíɛ́ ŋ síɛ́ sísényɛ ná nɛrɔ ná ɪ há tʊmɛ́, rʊ́ʊ́ ko la dúníé nɪɛ tá.

31l nɛ́ tʊ́mʊ́, ʊ ko dúníé nɪɛ wuu síɛ́ mɛ́, a makɛ ríwɔ́ nóú.

32Ʊ ká pʊmmʊ́ rɛ́ ɪ hé rʊ́ʊ́ caanɛ nɪɛ ná wuu há to Zuwifiwa, ká rí lzɪrayɛl duo nɪɛ má ná píŋ."

33Sɪmɪyɔŋ wíbʊlɛ́ ná wuu, de maanɛ Zeezi áná rírʊ́ maá nʊʊsɛ.

34Sɪmɪyɔŋ sɪɛ́ sʊl Wɪsɛ pɔ́wɔ́, rí Wɪsɛ sáŋwɔ́ mɛ́, ká bʊl pá Maari bʊlɛ́: "Ná, Wɪsɛ lísɛ bio né rʊ́ʊ́ ko, rí lzɪrayɛl nɪɛ ɓɪkana vɔ́ʊ́ wíɛ́, a tɪŋ ɛ́ mɛ́ yéŋŋíwó tɪ, ká rí nɪɛ ɓɪkana má tíŋʊ́ mɛ́ a ná wér. Ʊ sí a Wɪsɛ malla, rí nɪɛ ɓɪkana isi cínʊ́ mɛ́.

35Ʊ sɪɛ́ sí a rí nɪɛ ɓɪkana má sabɪŋsɛ wíféŋse nyɪsɛ pʊmmɔ mɛ́, ká ɪ tɪ Maari sɪɛrʊ sí zɔkɛ wérí, ɪ bio né wíɛ́, anɛ ɓa há pi tókowí cɔ́kí."

36Háálɔ oro má fa mɪŋ Zerizalɛmɛ mɛ́, ɓaá yírɛ Aanɛ. Ʊ fa ká Wɪsɛ wílaabʊ́llʊ́ rɛ́. Ʊ áná yɪr nɛ́ Fanʊɛl, a lɛ Azɛrɛ jɪmʊ́l nɪɛ sɪɛrʊ. Ʊ fa níínɔ́ wérí. Ʊ há jɔ́ʊ́ tooperbála, bɪŋsɛ balpɛ nɛ́, ká ʊ sʊwɛ ká tɔ́ʊ́.

37Ʊ sɪɛ́ de kánʊ́ yúhallɛ ná ɛ́. Ʊ bɪŋsɛ nɛ́ mɛɛ́sɪbaná arí baná. Téŋ wuu mí, ʊ fa mɪŋ Wɪcʊɔlɪjɪzeno ná mɛ́, wɔhɔ rí títaŋ wuu, a vɔwɛ nʊɔ aá cʊɔlɛ Wɪsɛ.

38Téŋ ná mɛ́ Sɪmɪyɔŋ há bʊ́l wíɛ́ ná aá pá Maari, rɪ Aanɛ má kʊ́ó zʊ Wɪcʊɔlɪjɪzeno ná sɪɛrʊ. Ʊ má síí há dé ná bio ná ko tenni, ʊ bɔ́llɛ Wɪsɛ, ká bʊl bio ná wíɛ́ pá nɪɛ ná wuu fa háá dɛllɛ laatáárɔ rʊ́ʊ́ ko la Zerizalɛmɛ tá.

39Maari rí Zɔzɛfɛ sɪɛ́ há á wíɛ́ ná ɓa há pʊ́ŋsɛ́ hé Wɪsɛ kíŋse kɛnɔ mɛ́ ko tenni, ɓa lɛ́ Zerizalɛmɛ mɛ́, a bɪrmʊ́wɔ́ tɔ́ɔ́ Nazarɛtɛ, Galiile dɪtíllɛ.

40Bio ná faá wá, a ka dóé. Ʊ fa kéŋ wízɪmɛ ɓɪzeno, ká Wɪsɛ cóllʊ́ wíɛ́.

41Bɪná wuu, Zeezi áná rírʊ́ maá mʊ́ Zerizalɛmɛ aá dí Makɛ cana.

42Zeezi sɪɛ́ há kʊ́é ka bɪŋsɛ fí rí bɛllɛ, ɓa rírʊ́ mʊ́ Zerizalɛmɛ, cana ná dɪdíí, anɛ ɛ́ ɓa há válɛ́ aá tʊŋ.

43Cana ná há kʊ́é tenni, ɓa bírɔ́ mʊ́mʊ́ jaa, ká ɓa bio Zeezi kááne Zerizalɛmɛ mɛ́, ká ɓa wɪ kíɛ́lɛ́; ɓa bíínɔ́ rʊʊ míŋwɔ́ vállínáŋa sɪɛrʊ nɛ́.

44Ɓa há bíínɛ́ ɛ́, ɓa vá tápʊl pírmí, ká zɪŋ jɔ́ʊ́ ɓa dunɪɛ ríwɔ́ nɪzɪmɛ́ sɪɛrʊ.

© 1999, The Bible League.

45Ɓa sɪɛ́ há bélé ɓa wʊ́ʊ́ néé, ɛ́ né ɓa bɪrjɔ́ʊ́ a mʊ́ Zerizalɛmɛ.

46Ʊ tápʊlɛ botoro kal né, ɓa nóú Wɪcʊɔlɪjɪzeno sɪɛrʊ, rʊʊ ké Wɪsɛ kɛŋzɪnna nɪhɪ̃ɛ̃sɛ sísíénnʊ́wa, aá zesi wíɛ́ ná ɓa háá bʊlɛ́, káá bɔ́síwɔ́ rí wíɛ́ má.

47Nɪɛ ná wuu fa há ké ráŋ, aá nɛ wíɛ́ ná síɛ́ ʊ háá lísɛ́, arí zɪmɛ́ ná há mínʊ́ mɛ́, ʊ ɛ́ de úrwó mí ní.

48Ʊ áná ríríʊ́ maá há nóú, ɓa nʊʊsɛ máánɔ́ wérí, ɛ́ né ʊ maá sɛ́: "Ɔ bíí, beé rí ɪ árá nyɛ? Ɔ ríríʊ́ áná sɪɛrʊ zɔ́kɔ́ kíŋkáŋ, á gʊɔrɛ aá jɛ́í."

49Ɛ́ né ʊ bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́: "Beé rí tɛ í gʊɔrɛ aá jáŋ? Í wɪ ɛ̃ rʊ́ʊ́ mɔhɔ̃́ ríŋ bélíŋ Ana tʊtʊmɛ́ mɛ́?"

50Amá ɓa wɪ wíɛ́ ná ʊ há bʊ́lɛ́ pɔ́wɔ́ mʊ́ʊ́la níɛ́.

51Ɛ́ né Zeezi ríríʊ́ áná ríríʊ́ maá bɪrmʊ́ Nazarɛtɛ. Ʊ faá tíŋwɔ́ nʊɔ sɛ́. Ʊ maá la ɛ́ wíɛ́ wuu bílú sɪɛrʊ.

52Ká Zeezi wʊ́wa, ʊ wízɪmɛ má súsúúri; Wɪsɛ rí nɪbííne wuu cóllú wíɛ́.

Liki 3

1Romi kuózeno oro fa mɪŋ ráŋ ɓaá yírɛ Tɪbɛɛrɛ. Ʊ kuorí díí bɪŋsɛ fí rí bɔmmʊ́ɔ́ nyúú mí ní, rɪ Zakari bio Zaŋ fa mɪŋ gɪrbétéke sɪɛrʊ; ráŋ né sɪɛ́ Wɪsɛ pɔ́ʊ́ lɪŋɔ́. Ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́, rɪ kʊ́máŋdá Pɔŋsɛ Pɪlatɛ níí bel Ziide dɪtílle mɛ́. Kuóro Erodi má bíbel Galiile dɪtílle, ká ʊ máálá Filipi bíbel Itire rí Tirakoniti dɪtílle mɛ́, ká Lɪzanɪasɛ má bíbel Abɪlɛnɛ dɪtílle mɛ́. Ɛ́ bɪna, rɪ Anaasɛ rí Kayifi má né ká Wɪsɛ vʊk"ɔɔsa nɪhɪ̃ɛ̃sɛ.

3Wɪsɛ lɪŋɔ́ ná sɪɛ́ há pérí Zaŋ ɛ́, ɛ́ né ʊ mʊ́ Zʊrdɛŋ fuo laka tɔ́nɛ, a gʊɔrɛ ráŋ wuu, a bʊl nɪɛ rí bʊlɛ́: "Í bírsɛ, a báá sí aá zɔkɛ Wɪsɛ mɛ́, ká ríŋ káníwa muŋsi nyii mí, rí Wɪsɛ héíwa wízɔkɛ́ suúri."

4Wɪsɛ wílaabʊllɔ Ezayi fa pʊ́ŋsɛ wíɛ́ nyáŋ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ; ɛ́ wíɛ́ né péré. Ʊ pʊ́ŋsɔ́ bʊlɛ́: "Bál rí cí gɪr sɪɛrʊ aá búóli bʊlɛ́: 'Í bɪrmɛ ŋméno bil Nyuutɪna Wɪsɛ mɛ́; í a rʊ́ʊ́ ŋméŋwɪɛla tʊrɛ.

5Í tɔ́ kʊ́ŋkórkowa wuu, í cakɛ pallɛ rí dʊ́ŋdʊ́ome. Í tʊrɛ ŋméŋgʊrɛ́, í bɪrmɛ ŋméŋbɔma ríwɔ́ a wérí, mʊ́lámʊ́lá.

6Nɪɛ wuu sí tɪŋ ɛ́ mɛ́, a zɪŋ Wɪsɛ há lá nɪɛ aá tá ɛ́.' "

7Nɪɛ ɓɪkana sɪɛ́ ko Zaŋ rí, rʊ́ʊ́ káŋwɔ́ muŋsi nyii mí. Ɛ́ né ʊ bʊ́lwɔ́ rí a bʊlɛ́: "Nɪbídʊbɔma duo! Áŋ rí cáániwa, í fá aá kɛkɛ Wɪsɛ saríya ná háá kué mí.

8Í sɪɛ́ bírsɛ, a báá sí áá zɔkɛ Wɪsɛ mɛ́, káá a wíwere. Wíwere ná níí ɛɛ́ ríwɔ́ zɪŋ rííwa bírsɔ́, ká sí bíbíínʊ́ rɪ Abɪrahaŋ há kɛ́íwa naabál, rʊʊ ɛ́ mɔhɔ̃́. Taŋá né ŋ bʊl aá pɛ́íwa, Wɪsɛ wo dɔ́wʊ́ɔ́ nyáŋ kaa bɪrmɛ nɪbííne, ɓaá a Abɪrahaŋ bɛlɛ.

9Tuuni ɓɛɛ́ péró. Tuu ná wuu há wɪ nɔŋweré nɔŋ, ɓa sí ɓɔ́ʊ́, a pii hé níŋ mí."

10Ɛ́ né jamáŋ ná nɪɛ sɪɛ́ bɔsɛ Zaŋ bʊlɛ́: "Beé wíwéré rí mɔhɛ̃́ ráá a?"

© 1999, The Bible League.

11Ɛ́ né ʋ bʋl póẇó bʋlé: "Nɛrɔ ná há kéŋ gɛnnɛ bɛllɛ, ʋ mɔhɔ̃́ rʋ́ʋ́ pi nɔ́ŋɔ pá nɛrɔ ná há wɪ gɛrɔ kené. Nɛrɔ ná má há kéŋ ɓɪdííle, ʋ má mɔhɔ̃́ rʋ́ʋ́ pá nɛrɔ ná há wɪ ɓɪdííle kené."

12Loŋpolaara má ko, rʋ́ʋ́ káŋẇó muŋsi nyii mí, a bɔ́sʋ́ bʋlé: "Karmɪ"áná, beé rí mɔhɛ̃́ ráá má a?"

13Ɛ́ né ʋ bʋl póẇó bʋlé: "Í sí loŋpó ɓáá sakɛ é ná ɓa há sííẇa la mé."

14Sóójiwa má bɔ́sʋ́ bʋlé: "Ká á é, beé rí mɔhɛ̃́ ráá a?" Ʊ bʋ́lẇó má rí bʋlé: "Í sí nɪɛ fíkʋ́ ríí la meéẇíé, a sí nyɪɛrʋ má nyéé hé nɪɛ mé káá la meéẇíé. Amá í lo rííẇa sɪɛrʋ tɔ́ríẇa túme."

15Nɪɛ fa há kéŋ yɪɛla, aá dɛllɛ Kirisi koe, nɛrɔ wuu bíínɔ́ anɛ rʋʋ né ká Zaŋ.

16Ɛ́ né Zaŋ bʋl póẇó wuu a bʋlé: "Ɔ́ é keníẇa aá muŋsi nyii mí ní. Amá nɛrɔ ná háá kué, ʋ píŋ ní kíŋ; ŋ ríʋ́ʋ́ natɔɔsɛ vɔ́ɔ́sɛ puré má tɪ wɪ céré. Rʋʋ é ní kʋ́é, ʋ sí káníẇa muŋsi Wɪsɛ Sabɪna mé, arí níŋ mí.

17Ʊ ríʋ́ʋ́ mícéllígbaŋa níí kué ʋ nésɛ mé. Ʊ sí cel míé, a pa míbíí hé vʋ́ʋ́ra mé, ká pa mízáksɛ hé níŋ ná há waá dʋsɛ mé."

18Zaŋ fél síí a tíŋ wíé ɓɪkana mé, a máŋsɛ Labaarɪwero wíé a pá lzɪrayɛl duo nɪɛ.

19Zaŋ bʋ́l kuóro Erodi má rí, a bʋlʋ́ wɪ wérí éé, bee wíé ʋ há lɔ́ʋ́ máálá háálɔ Erodiyadɛ ja, ká a wítɪɛnnɛ má ɓɪkana.

20Amá Erodi báá ha á wítɔk nɔ́ŋɔ a súúríẇó ná mé. Ɛ́ wítɔk né ká: ʋ há éé ɓa ka Zaŋ tɔ́ bɪnajaa mé.

21Téŋ ná mé Zaŋ fa há kéŋ nɪɛ ná wuu há kóʋ́ rí, a muŋsi nyii mí tenni, ʋ kéŋ Zeezi má muŋsi nyii ná mé. Ɓa há múŋsʋ́ nyii ná mé ko tenni, ʋ cʋ́ɔ́lé Wɪsɛ. Téŋ ná mé ʋ háá cʋɔlɛ Wɪsɛ, bána yélɔ́,

22ká Wɪsɛ Sabɪna túẇʋ́ nyʋ́ʋ́ anɛ kuókʋ́ma. Ɛ́ né ká Wɪsɛ liŋó lɛ bána rí, a bʋ́lʋ́ rí bʋlé: "I né káŋ bárka Bicolli, ŋ sɪɛrʋ wuu ní tɔ́rí wíé."

23Zeezi há kʋ́é aá pʋ́lʋ́ tʋtʋmé, rʋʋ fa kéŋ bɪŋsɛ peri mɛré rí fí. Ʊ áná né ká Zɔzɛfɛ, anɛ é nɪɛ há bííné. Zɔzɛfɛ má áná yɪr né Heli.

24Heli má áná yɪr né Matatɪ. Matatɪ má áná yɪr né Levi. Levi má áná yɪr né Mɛlɪsɪ. Mɛlɪsɪ má áná yɪr né Zanayi. Zanayi má áná yɪr né Zɔzɛfɛ.

25Zɔzɛfɛ má áná yɪr né Matatɪyasɛ. Matatɪyasɛ má áná yɪr né Amɔsɛ. Amɔsɛ má áná yɪr né Nahuŋ. Nahuŋ má áná yɪr né Ɛsɪlɪ. Ɛsɪlɪ má áná yɪr né Nagayi.

26Nagayi má áná yɪr né Maatɛ. Maatɛ má áná yɪr né Matatɪyasɛ. Matatɪyasɛ má áná yɪr né Semeyi. Semeyi má áná yɪr né Zɔzɛfɛ. Zɔzɛfɛ má áná yɪr né Zoda.

27Zoda má áná yɪr né Zʋanaŋ. Zʋanaŋ má áná yɪr né Reza. Reza má áná yɪr né Zɔrɔbabɛl. Zɔrɔbabɛl má áná yɪr né Salasɪɛlɛ. Salasɪɛlɛ má áná yɪr né Neri.

28Neri má áná yɪr né Mɛlɪsɪ. Mɛlɪsɪ má áná yɪr né Adɪ. Adɪ má áná yɪr né Kosaŋ. Kosaŋ má áná yɪr né Ɛlmadaŋ. Ɛlmadaŋ má áná yɪr né Ɛɛrɛ.

© 1999, The Bible League.

29Ɛɛrɛ má áná yɪr nɛ́ Zeezi. Zeezi má áná yɪr nɛ́ llɪɛzɛɛrɛ. llɪɛzɛɛrɛ má áná yɪr nɛ́ Zorɪŋ. Zorɪŋ má áná yɪr nɛ́ Matatɪ. Matatɪ má áná yɪr nɛ́ Levi.

30Levi má áná yɪr nɛ́ Sɪmɪyɔŋ. Sɪmɪyɔŋ má áná yɪr nɛ́ Ziida. Ziida má áná yɪr nɛ́ Zɔzɛfɛ. Zɔzɛfɛ má áná yɪr nɛ́ Zonaŋ. Zonaŋ má áná yɪr nɛ́ llɪyakɪŋ.

31llɪyakɪŋ má áná yɪr nɛ́ Mɪlɪya. Mɪlɪya má áná yɪr nɛ́ Mena. Mena má áná yɪr nɛ́ Matata. Matata má áná yɪr nɛ́ Nataŋ.

32Nataŋ má áná yɪr nɛ́ Davidi. Davidi má áná yɪr nɛ́ Izayi. Izayi má áná yɪr nɛ́ Ɔbɛdɛ. Ɔbɛdɛ má áná yɪr nɛ́ Bʊazɛ. Bʊazɛ má áná yɪr nɛ́ Salmɔŋ. Salmɔŋ má áná yɪr nɛ́ Naasɔŋ.

33Naasɔŋ má áná yɪr nɛ́ Amɪnadabɛ. Amɪnadabɛ má áná yɪr nɛ́ Adɪmɪŋ. Adɪmɪŋ má áná yɪr nɛ́ Arnɪ. Arnɪ má áná yɪr nɛ́ Ɛsɪrɔŋ. Ɛsɪrɔŋ má áná yɪr nɛ́ Pɛrɛsɛ. Pɛrɛsɛ má áná yɪr nɛ́ Ziida.

34Ziida má áná yɪr nɛ́ Zakɔbɛ. Zakɔbɛ má áná yɪr nɛ́ lzakɛ. lzakɛ má áná yɪr nɛ́ Abɪrahaŋ. Abɪrahaŋ má áná yɪr nɛ́ Teera. Teera má áná yɪr nɛ́ Nakɔɔrɛ.

35Nakɔɔrɛ má áná yɪr nɛ́ Seriki. Seriki má áná yɪr nɛ́ Rehu. Rehu má áná yɪr nɛ́ Pɛlɛgɛ. Pɛlɛgɛ má áná yɪr nɛ́ Ɛbɛɛrɛ. Ɛbɛɛrɛ má áná yɪr nɛ́ Siila.

36Siila má áná yɪr nɛ́ Kayɪnaŋ. Kayɪnaŋ má áná yɪr nɛ́ Arɪfakzadɛ. Arɪfakzadɛ má áná yɪr nɛ́ Sɛŋ. Sɛŋ má áná yɪr nɛ́ Nowe. Nowe má áná yɪr nɛ́ Lamɛkɛ.

37Lamɛkɛ má áná yɪr nɛ́ Matɪsalɛŋ. Matɪsalɛŋ má áná yɪr nɛ́ lnɔkɛ. lnɔkɛ má áná yɪr nɛ́ Yerdi. Yerdi má áná yɪr nɛ́ Malɪlɛɛlɛ. Malɪlɛɛlɛ má áná yɪr nɛ́ Kayɪnaŋ.

38Kayɪnaŋ má áná yɪr nɛ́ lnɔkɛ. lnɔkɛ má áná yɪr nɛ́ Sɛtɛ. Sɛtɛ má áná yɪr nɛ́ Adaŋ, Wɪsɛ bio.

Liki 4

1Wɪsɛ Sabɪna há sú Zeezi, ʊ lɛ́ Zʊrdɛŋ fuo ná mɛ́, Wɪsɛ Sabɪna ná kánʊ́ zʊ gɪrbétéke sɪɛrʊ.

2Ráŋ nɛ́ Sɪtaanɛ ko díŋú tápʊlɛ mɛɛ́sɛllɛ. Ɛ́ tápʊlɛ mɛɛ́sɛllɛ pɛ́kɛ, Zeezi wɪ óŋ wuu díé. Tápʊlɛ ná sɪɛ́ há kúé daarɛ, losu fa kenú wɛ́rí.

3Ɛ́ nɛ́ Sɪtaanɛ bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Rɪ nɛ́ ɓɪɛ́na ká Wɪsɛ Bio, ɪ a rí dɔ́wí nɛ́ bɪrmɛ ɓɪdííli."

4Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Ɓa pʊ́ŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ bʊlɛ́: 'Ɓɪdííli dʊŋɔ rá, nɪbííno dí aá hiẽsi.' "

5Sɪtaanɛ kánʊ́ zí nyúú rí, a makɛ dúníé kuorí arí dúníé ɓɪɛ wuu pɔ́ʊ́, mʊ́l ná tɪ tɪ mɛ́,

6ká bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Dúníé kuorí arí dúníé ɓɪɛ wuu, ŋ nɛ́ tíwɔ́; ŋ wówó pí aá pá nɛrɔ ná ŋ há có ní.

7Rɪ nɛ́ ɓírmíŋ sɪɛ́ rɪ́í cʊ́ɔ́líŋ, ŋ sí píwó wuu pɛ́í."

© 1999, The Bible League.

8Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Ɓa pʊ́ŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ bʊlɛ́: 'Cʊɔlɛ Nyuutɪna ɪ Wɪsɛ dʊŋɔ lɛ́ŋ, aá tɪ́ŋʊ́ dʊŋɔ lɛ́ŋ sɛ́ má.' “

9Sɪtaanɛ baa ka Zeezi mʊ́ Zerizalɛmɛ, a kánʊ́ zí Wɪcʊɔlɪjɪzeno nyúú rí ɓóŋɓóŋ, ká bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Rɪı nɛ́ ɓɪɛ́na ká Wɪsɛ Bio, ɪ cí rɛɛ́wa, ká ɓéri cíksi tíé.

10Ɓa pʊ́ŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ bʊlɛ́: 'Wɪsɛ sí tʊ́mʊ́ malíkawa ríwɔ́ pɔ́í mɛ́.’

11A baa pʊ́ŋsɛ bʊlɛ́: 'Malíkawa sí cɛ́ŋ kání, a makɛ ríí naa sí dɔ́wí ŋmɔ́wʊ́.' “

12Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Ɓa pʊ́ŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ cɔɔ nɔ́ŋɔ má bʊlɛ́: 'Sí Nyuutɪna ɪ Wɪsɛ sáánʊ́.' “

13Sɪtaanɛ sɪɛ́ há púú líŋ wuu mí a díŋ Zeezi ká gúl, ɛ́ nɛ́ ʊ lóú ká col, ká baa dídɛllɛ kal nɔ́ŋɔ.

14Ɛ́ nɛ́ Zeezi lɛ gɪrbétéke ná sɪɛrʊ, a bɪrmʊ́ Galiile dɪtíllɛ. Wɪsɛ Sabɪna dóé fa mínʊ́ mɛ́. Kílo ná wuu mí, nɪɛ faá bʊ́lʊ́ wíɛ́.

15Ʊ fa pí Wɪsɛ wíɛ́ aá karmɛ nɪɛ Zuwifiwa cémejɪsɛ mɛ́. Nɪɛ wuu fa ká nyɛ, ɓa háá bʊ́ʊ́ mɛ́.

16Zeezi mʊ́ Nazarɛtɛ, ráŋ ná ʊ há báré. Ɛ́ nɛ́ Zuwifiwa fɪɛlɛ́ tápʊl, ʊ zʊ Zuwifiwa cémejaa, anɛ ɛ́ ʊ há válɛ́ aá a. Ʊ sɪɛ́ isi rʊ́ʊ́ karmɛ Wɪsɛ Kɛnɔ.

17Ɛ́ nɛ́ ɓa pi Wɪsɛ Kɛnɔ cɔɔ ná, Wɪsɛ wílaabʊllɔ Ezayi há pʊ́ŋsɛ́, a pɔ́ʊ́. Ʊ la, a wúri a karmɛ ráŋ ná ɓa há pʊ́ŋsɛ́ bʊlɛ́:

18"Wɪsɛ Sabɪna mínɪ́ŋ mɛ́, Wɪsɛ lísɪ́ŋ ((a tʊ́mɪ́ŋ rɪ́ŋ bʊɔlɛ sazɔkɔ́ tínáwa.)) Wɪsɛ nɛ́ tʊ́mɪ́ŋ rɪ́ŋ bʊl Labaarɪwero wíɛ́ pá summe. Ʊ nɛ́ tʊ́mɪ́ŋ rɪ́ŋ bʊl pá bɪnajaa nɪɛ, rí ɓa sí lísíwɔ́, a bʊl pá nyʊmma, rí ɓa sísɛ sí wúnni, ká la nɪɛ ná ɓa háá bɛŋsɛ́ a tá.

19Ʊ tʊ́mɪ́ŋ rɪ́ŋ bʊl Wɪsɛ bárka bɪna ná wíɛ́ a pá nɪɛ.”

20Zeezi há kármɛ́ ko tenni, ʊ kɛ́ŋ kɛnɔ ná tɔ́, a pii pá Zuwifiwa cémejaa ná tʊtʊnnɔ, ká mʊ́ ké. Nɪɛ ná wuu fa há ké jaa ná sɪɛrʊ, ɓa wuu de firki síɛ́ cɔ́ʊ́ mɛ́ aá bélʊ́.

21Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Dɪhɪ̃ nɛ́ ŋ há kármɛ́ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ a pɛ́íwa, í zesi nyɛ, ʊ nʊɔ súó zaa, mʊ́l nɛ́ tɪı tɪı mɛ́.”

22Nɪɛ ná wuu sɪɛrʊ tɔ́rʊ́ nyúú wérí, ɓa bíbéllʊ́; ʊ wíbʊlɛ́ há wéró, ʊ ɛ́ de vɔ́kwɔ́, ɛ́ nɛ́ ɓa sɛ́: "Zɔzɛfɛ bio ná rá rɛ́?”

23Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Ɲ íɔ̃́, í sí bʊl anɛ ɛ́, síŋsʊ́ɔ́lɔ nɛ́ há sɛ́: 'Dɔ́kta, gɪrɛ váárí tɪı.' Í sɪɛ́ báá sí bʊlɛ́: 'I há á wíɛ́ ná wuu Kapɛrnayimi mí, á níwɔ́ wuu ní, sɪɛ́ a ɛ́ wíɛ́ nʊ́ʊ́, ɪ tɪı tɔ́ɔ́ mɛ́ rɛɛ́ yee.' “

24Ká Zeezi baa ha bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, Wɪsɛ wílaabʊllɔ wuu, ʊ tɪı tɔ́ɔ́ é mí, ɓa wʊ́ʊ́ wíɛ́ có wérí.

25Taŋá tɪı nɛ́ ŋ bʊ́bʊl, í zesi wérí. Wɪsɛ wílaabʊllɔ Eli mɪnɛ́ tɛ́ŋ mɛ́, duóŋ fa cínɔ́, bɪŋsɛ botoro arí caŋsɛ balgo, a wɪ kúé, ká losu ɓɪzeno zʊ tɔ́ɔ́. Ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́, yúháála fa káŋ lzɪrayɛl tíé mí;

© 1999, The Bible League.

26ká Wɩsɛ wɩ Eli túmɛ́ rúú sáŋ ɛ́ yúháála oro wuu mí, amá Wɩsɛ túmú, ʋ mú sáŋ yúháálɔ oro dʋŋɔ balá mɛ́ rɛ́, Sɩdɔŋ dɩtíllɛ, tɔ́ɔ́ oro mí, ɓaá yírɛ Sarɛpɩta.

27Wɩsɛ wílaabʋllɔ Elize má mɩnɛ́ tɛ́ŋ mɛ́, dayalma fa káŋ lzɩrayɛl tíé mí; ká balá má wɩ dúóré, amá Siiri tínáwa báálɔ oro ɓaá yírɛ Naamaŋ, ʋ dʋŋɔ nɛ́ dúóré.”

28Nɩɛ ná wuu fa há mɩŋ Zuwifiwa cémejaa ná sɩɛrʋ, ɓa há nɛ́ ɛ́ wíɛ́, ɓa cɔ́ɛ́ wɛ́ Zeezi wɛ́rí.

29Ɓa de isi ka Zeezi pɔsɛ lɛ tɔ́ɔ́ ná kíŋkere. Ɓa tɔ́ɔ́ ná fa cí dúŋdúóŋ nyúú ní. Ɓa sɩɛ́ pɔ́sʋ́ zí dúŋdúóŋ ná nyúú rí ɓóŋɓóŋ, ká ríwɔ́ fa de lɛ́lʋ́ tá rʋ́ʋ́ tuwi ɓal.

30Amá Zeezi cáŋwɔ́ sísíɛ́nnʋ́wa lɛ, a col.

31Ɛ́ nɛ́ Zeezi lɛ Nazarɛtɛ mɛ́, a tuwi tɔ́ɔ́ ná há mɩŋ Galiile dɩtíllɛ, ɓaá yírɛ Kapɛrnayimi. Zuwifiwa fɩɛlɛ́ tápʋl, ʋ zʋ Zuwifiwa cémejaa, a kíkarmɛ nɩɛ.

32Ʊ karmɛ́ ná de gírwɔ́, bee wíɛ́ ʋʋ́ bʋ́lʋ́ rí tíŋ ní.

33Rɩ báálɔ oro má fa mɩŋ Zuwifiwa cémejaa ná sɩɛrʋ; kaŋtɔŋ bɔ́ŋ rí zínʋ́, a kánʋ́ aá wálmɛ. Ʊ de kíkíílɛ kíŋkáŋ a bʋlɛ́:

34"Héí! Nazarɛtɛ tínáwa Zeezi, beé rí ɩ jíja ríí pii tʋ́ŋrá mɛ́? Ɩ kórá zɔkɛ́ mɛ́ nɛ́? Ɔ ɩ̃ ɩ̃ há ká nɛ́ŋ ná rɛ́. Ɩ nɛ́ ká Wɩsɛ Nɩlɩsɛ, ʋ Bisapʋmmɔ tína.”

35Ɛ́ nɛ́ Zeezi ɓɛ kaŋtɔŋ ná mɛ́ bʋlɛ́: "Tɔ́í nʋɔ ná; lɛ ká tá báálɔ nɛ́!" Ɛ́ nɛ́ kaŋtɔŋ ná pi báálɔ ná fírɛ tíé nɩɛ ná wuu sɩɛ́, ká lɛ ká tɔ́ʋ́. Ʊ wɩ báálɔ ná wíbɔ́ŋ wuu ɛ́ɛ́.

36Ʊ ɛ́ de maanɛ nɩɛ ná wuu nʋʋsɛ, ɓa bʋ́bɔsɛ náŋá bʋlɛ́: "Ɛ́rɛ́wa rɛ́ ʋ bʋ́bʋl wíɛ́ nyɛ? Báálɔ nɛ́ kɛ́ŋ tíŋ arí dóé, aá kiri kaŋtɔmɔ ɓaá lɛ nɩɛ mɛ́!”

37Ɛ́ nɛ́ Zeezi yɩr lɛ, ɓa bʋ́lʋ́ wíɛ́ ceŋ Kapɛrnayimi kílo tɔ́nɛ wuu.

38Zeezi lɛ Zuwifiwa cémejaa ná mɛ́, a mʋ́ zʋ báálɔ oro jaa. Ɛ́ báálɔ yɩr nɛ́ Sɩmɔŋ. Ʊ zʋ́ɔ́ rɩ Sɩmɔŋ háálɔ maá tɛŋ fa lʋ́mɔ́ kíŋkáŋ. Ɓa sɩɛ́ sʋ́lʋ́ rʋ́ʋ́ dúórú.

39Ɛ́ nɛ́ Zeezi tuu pérú, a cúllú mí, ká bɛsɛ tɛŋlʋmɛ ná mɛ́ ʋ lɛ, ká háálɔ ná dúóri, a nyáŋ isi mʋ́l ná tɩ tɩ mɛ́, a a ɓɩdííle pɔ́wɔ́ ɓa dí.

40Ʊ gbaanɛ, wɩsɛ há zʋ́ɛ́ ká tá pʋmmɔ, nɩɛ ná wuu há kɛ́ŋ pʋɔllɛ ɓa jɩsɛ mɛ́, dɩwíl ríríʋ́ dúó wuu há kɛ́ŋwɔ́, ɓa ísó pɔ́wɔ́ ko Zeezi rí. Zeezi pɔ́ʋ́ nɛ́ŋsa tíkwɔ́ mɛ́ balá baláwa, ɓa dúóri.

41Ʊ kírí kaŋtɔmɔ ɓɩkana má ɓa lɛ nɩkana mɛ́, ká kíkíílɛ bʋlɛ́: "Ɩ nɛ́ ká Wɩsɛ Bio!" Amá Zeezi bɛ́síwɔ́ mɛ́, a pɔ́ ríwɔ́ sí wíɛ́ bʋ́lʋ́, bee wíɛ́ ɓa fa íɔ̃ zɩŋ rí Zeezi ní ká Kirisi.

42Tɔ́ɔ́ há pʋ́lɛ́, Zeezi lɛ́ Kapɛrnayimi mí a mʋ́ dɩhɩ̃ oro, nɛ́ŋ wuu há to ráŋ. Nɩɛ ɓɩkana sɩɛ́ isi a gʋɔrɛ aá jɔ́ʋ́. Ɓa sɩɛ́ há jɛ́ɛ́ mʋ́ nóú, ɛ́ nɛ́ ɓa wíwálmɛ ríwɔ́ kánʋ́ bil, rʋ́ʋ́ sí cólú káá tɔ́wɔ́.

43Amá Zeezi bʋ́lwɔ́ rí bʋlɛ́: "Ʊ mɔhɔ̃ ríŋ mʋ́ bʋl Wɩsɛ kuótɔ́ɔ́ Labaarɩwero ná wíɛ́ pá tɔ́nɛ ná náŋa má. Wɩsɛ túmíŋ ɛ́ wíɛ́ nɛ́.”

© 1999, The Bible League.

44Ká sɪɛ́ mʊ́ Ziide tíé a bʊl Wɪsɛ wíɛ́, Zuwifiwa cémejɪsɛ mɛ́.

Liki 5

1Kal oro, Zeezi há cí Zɪnɪzarɛtɛ mʊnaa nʊɔ, nɪɛ ɓɪkana kúó kílú, a yíyíísɛ náŋá ríwɔ́ zesi Wɪsɛ wíbʊlɛ.

2Zeezi béló rɪ nyiidaborwiisi bɛllɛ nɛ́ cí gíŋgiŋí nʊɔ; ɓa tínáwa há kené ko bil ká tuwi aá sɛ́síwɔ́ fííléwa.

3Sɪmɔŋ nɛ́ tɛ ɛ́ nyiidaborwiisi nɔ́ŋɔ. Zeezi sɪɛ́ mʊ́ zʊ Sɪmɔŋ nyiidabore ná, ká sʊ́lʊ́, ʊ yiki kɛkɛ gíŋgiŋí mí mʊɔ́. Zeezi sɪɛ́ ké nyiidabore ná sɪɛrʊ ká kíkarmɛ nɪkana ná.

4Ʊ sɪɛ́ há kármɛ́ nɪɛ ná tenni, ʊ bʊ́l Sɪmɔŋ rí bʊlɛ́: "Kuosi nyiidabore ná mʊ́ dɪluŋo, ríí ríri naŋnɔ́ŋsɛ yo fííléwa, a kɛsɛ náŋwʊlɛ́."

5Ɛ́ nɛ́ Sɪmɔŋ bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Karmɪ"ana, á yó fííléwa nyáŋ títaŋ wuu ní ká gúl, á wɪ óŋ wuu kené. Amá ɪ nɛ́ há sɛ́ ríŋ yo, ŋ sí yo fííléwa ná."

6Ká sɪɛ́ yo, náŋwʊlɛ́ ɓɪkana de zʊʊ sú fííléwa ná, ɓa de cʊ́cɔ́nnɛ.

7Ɛ́ nɛ́ ɓa yírwɔ́ náŋwʊ́ɓʊ́ʊ́rnáŋa ná, fa há mɪŋ nyiidabore ná nɔ́ŋɔ mɛ́, ríwɔ́ ko pɛ́wɔ́ mɛ́. Ɓa ko, ɓa bísɛ náŋwʊlɛ́ ná a sú nyiidaborsi ná wuu bɛllɛ, ɓa cí ríwɔ́ tuwi nyii mʊ́l, bee wíɛ́ náŋwʊlɛ́ ná fa káŋ.

8Sɪmɔŋ ná Zeezi há kené aá yírɛ Pɪɛrɛ, ʊ sɪɛ́ há ná tʊtʊmí ná há tʊ́mɛ́, ɛ́ nɛ́ ʊ ɓírmi Zeezi síɛ́ ká bʊlɛ́: "Nyuutɪna, tuu líŋ laka, ŋ ká wíbɔŋ"ár rɛ́."

9Ɓa há kɛ́sɛ́ náŋwʊlɛ́ ná ɓɪkáná ɛ́, ʊ nɛ́ mááné Pɪɛrɛ ríʊ́ náŋa ná wuu nʊʊsɛ.

10Zebede bɛlɛ, Zakɛ rí Zaŋ má fa mɪŋ ráŋ; ɓa fa ká Sɪmɔŋ naŋnɔ́ŋsɛ nɛ́. Ɓa má há ná tʊtʊmí ná há tʊ́mɛ́, ɓa má nʊʊsɛ mááné ɛ́ nɛ́. Amá Zeezi bʊ́l Sɪmɔŋ rí bʊlɛ́: "Sí ló rí héwíŋ kání; a de kaa pɔ́ mʊ́l néé mí, ŋ sí makí, ríí bʊl kɛsɛ nɪbííne ní ko aá páŋ."

11Ɛ́ nɛ́ ɓa káŋwɔ́ nyiidaborsi ná kaa ko lɛ gíŋgiŋí, a tɔ́wɔ́ wuu ráŋ, ká tɪŋ Zeezi mí.

12Zeezi há mʊ́ɛ́ mɪŋ tɔ́ɔ́ oro mí, báálɔ oro, dayálmʊ há kené, ʊ kúó lʊ́ʊ́ mɛ́. Ʊ sɪɛ́ há ná Zeezi, ʊ ɓírmi tíé, a kánʊ́ síɛ́ cú tíé, ká jɛnnɛ Zeezi a bʊlɛ́: "Karmɪ"ana, rɪ nɛ́ có, ɪ wóŋ aá dúóri, ríŋ zʊ nɪɛ sɪɛrʊ."

13Ɛ́ nɛ́ Zeezi lísʊ́ nɛ́sɛ a tíkʊ́ mɛ́ ká bʊlɛ́: "Ɔ́ có ɛ́ rɛ́, dúóri, a zʊ nɪɛ sɪɛrʊ!" Mʊ́l ná tɪ tɪ mɛ́, rɪ dayálmʊ ná lɛ́ báálɔ ná tɛŋ mɛ́.

14Ká Zeezi sɪɛ́ bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Sí wíí né bʊ́l pá nɛ́ŋ wuu. Amá kání tɪ mʊ́ cáánɛ Wɪsɛ vʊk"ɔɔsɔ, ká ɔsɛ dayálmʊ dúóre vʊk ná Moyizi há mákɛ́ ɓaá ɔsɛ, rí nɪɛ wuu zɪŋ ríí dúóró."

15Arí ɛ́ wuu, Zeezi yɪr ɔ́sɔ́ lɛ, ɓa bʊ́lʊ́ wíɛ́ ceŋ dɪhɛ̃́ wuu. Nɪɛ ɓɪkana ko kílú ríwɔ́ zésú wíbʊlɛ, ká rʊ́ʊ́ pɛ́ dúóríwó sɪɛrʊ nɪɛ ná háá wɪlɛ́.

16Amá Zeezi zʊ́ gɪrbétéke sɪɛrʊ aá cʊɔlɛ Wɪsɛ, anɛ ɛ́ ʊ há válɛ́ aá a.

© 1999, The Bible League.

17Kal oro, Zeezi faá karmɛ nɪɛ, ká nɪɛ ná ɓa háá yírɛ Farɪzɪɛ̃wa rí Wɪsɛ kɛŋzɪnna, ɓa kénú laka; ɓa lɛ́ Galiile dɪtíllɛ tɔ́nɛ wuu, arí Ziide dɪtíllɛ arí Zerizalɛmɛ né. Wɪsɛ sɪɛ́ fa pá Zeezi dóé, ʋ kaá dúóri pʋɔllɛ.

18Ɛ́ né nɪɛ bamma isi cíínɛ gbɛrkɔ arírú gegeló, a kaa ko, a wíwálmɛ ríwɔ́ kaa zʋ jaa sɪɛrʋ, a bil Zeezi síɛ́.

19Amá ɓa wʋ́ɔ́ háá tɪŋ ráŋ ná ríí zʋ ɛ̃, bee wíɛ́ nɪɛ fa káŋ. Ɛ́ né ɓa ka gbɛrkɔ ná zí luso nyúú, a lúri fúŋfúrkú, a tɪŋ ráŋ tɔ́ʋ́ rírʋ́ basa ná wuu, ʋ tuwi nɪɛ ná sɪɛrʋ, Zeezi síɛ́.

20Zeezi há néé rɪ nɪɛ ná ɔ́ʋ́ yardá, ɛ́ né ʋ bʋl gbɛrkɔ ná rí bʋlɛ́: "Ɔ naŋnɔ́ŋɔ, dí nyamma, ɪ wízɔké suúri hóó."

21Ɛ́ né Farɪzɪɛ̃wa ná rí Wɪsɛ kɛŋzɪnna ná, ka ɛ́ wíí ké aá bɪɪnɛ, a bʋlɛ́: "Áŋ rí ká báálɔ né, a bʋl wíɛ́ aá tʋksɛ Wɪsɛ nyɛ? Áŋ rí wo nɪbííno há á wíɛ́ ná zɔkɛ Wɪsɛ mɛ́ suúri aá hé, rɪ Wɪsɛ dʋŋɔ rá?"

22Zeezi sɪɛ́ há ɩ̃́wɔ́ sabɪna, ɛ́ né ʋ búlwɔ́ rí bʋlɛ́: "Beé rí tɛ í ka sabɪŋsɛ nyáŋ duo?

23Orí bʋlɛ́ rɛ́ ká mɔlɛ́: 'I há sɛ́, gbɛrkɔ, ɪ há á wíɛ́ ná zɔkɛ Wɪsɛ mɛ́ suúri hóó ní yáá, ɪ há sʋ́ʋ́ isi va né?'

24Amá ŋŋ́ já rííwa zɪŋ rí Nɪbiino Bio kéŋ tíŋ tíé nyúú rɛɛ́, aá hé nɪbííne há á wíɛ́ ná zɔkɛ Wɪsɛ mɛ́ suúri." Ká sɪɛ́ bʋl gbɛrkɔ ná rí bʋlɛ́: "Ɔ né sɛ́, gbɛrkɔ, isi píí gegeló aá mʋ́ jaa!"

25Mʋ́l ná tɪɪ tɪɪ mɛ́, rɪ gbɛrkɔ ná ɓɪɛ́na dé nyáŋ isi nɪɛ ná wuu síɛ́ mɛ́ ráŋ, a púú gegeló ná mɛ́ ʋ fa há píné, a bɪ Wɪsɛ mɛ́ mʋ́mʋ́ jaa.

26Ʋ de gɪrɛ nɪɛ ná wuu, héwíŋ káŋwɔ́ ɓa bíbɛ Wɪsɛ mɛ́ a bʋlɛ́: "Á zaa ná wíberme!"

27Ɛ́ né ká Zeezi lɛ, a ná loŋpolaarɔ oro ɓaá yírɛ Levi, rʋʋ kénú tʋtʋmɛ́ dɪhɩ̃́. Ɛ́ né Zeezi búlʋ́ rí bʋlɛ́: "Isi tíŋíŋ mɛ́!"

28Ɛ́ né Levi tɔ́ʋ́ wí"állɛ wuu, ká isi tíŋʋ́ mɛ́.

29Levi sɪɛ́ kánʋ́ mʋʋ́ jaa, a a ɓɪdííle wérí a pɔ́ʋ́. Loŋpolaara ɓɪkana arí nɪɛ náŋa má fa mɪŋ ɓɪɛ ná dɪdíí.

30Ɛ́ né Farɪzɪɛ̃wa rí Wɪsɛ kɛŋzɪnna ŋmúŋmurmi wíɛ́, a bɔsɛ Zeezi karmɪbɛlɛ bʋlɛ́: "Beé rí tɛ í rí loŋpolaara arí wíbɔŋ"aara dídí ɓɪɛ?"

31Ɛ́ né Zeezi bʋl pɔ́wɔ́ bʋlɛ́: "Nɪɛ ná tɛŋ há fíɛ́ló wɪ dɔ́kta ja, pʋɔllɛ níí ja dɔ́kta.

32Ɔ wɪ kúé ríŋ yírɛ nɪɛ ná há sɛ́ ɓa ká nɪtékétékéwa, amá ŋ kúó ríŋ yírɛ wíbɔŋ"aara né, ríwɔ́ bírsɛ a báá sí áá zɔkɛ Wɪsɛ mɛ́."

33Ɛ́ né Farɪzɪɛ̃wa bɔsɛ Zeezi bʋlɛ́: "Zaŋ karmɪbɛlɛ arí Farɪzɪɛ̃wa karmɪbɛlɛ, ɓaá vɔsɛ nʋʋsɛ, aá cʋɔlɛ Wɪsɛ téŋ wuu mí, ká ɪ é karmɪbɛlɛ, ɓa wɪ nʋʋsí vɔsɛ."

34Ɛ́ né Zeezi má bɔ́síwɔ́ bʋlɛ́: "Rɪ néŋ rí jɔ́ʋ́ háfɛlɔ ko, ríí yírʋ́ naŋnɔ́ŋsɛ ríwɔ́ ko ríwɔ́ dí hájaasɛ cana, í sí wólli a ríwɔ́ vɔsɛ nʋʋsɛ ɛ́ téŋ mɛ́? Aí, ɛ́ wɪ wo.

© 1999, The Bible League.

35Amá tɔ́ɔ́ nɔ́ŋɔ sí ko pʊl ríwɔ́ ka háfɛlɔ bála col ká tɔ́wɔ́; rɪ ɛ́ tápʊlɛ né péré, ɓa sɪɛ́ sí vɔsɛ nʊʊsɛ.”

36Ká Zeezi baa sʊ́ɔ́lɛ síŋsʊ́ɔ́lɔ pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Nɛrɔ wuu waá sáŋ coki gɛfɛlɔ ríí tɔ́ gɛbɪné gbel. Rɪı á ɛ́, ı zɔ́ké gɛfɛlɔ ná, ká pɛ́ŋkul ná má ı há cóké ríí tɔ́ gɛbɪné ná gbel, ʊ má waá cɛ́.

37Néŋ má wuu sɪɛ́ báá waá sáŋ pi dɪvɛ́ŋfɛlɛ ríí hé pubɪnɛ́wa sɪɛrʊ. Rɪı á ɛ́, dɪvɛ́ŋfɛlɛ ná sí wi, rí pure ná yɛ́nnɛ, ká rí síŋ ná bísɛ, rí pure má tá yɔ́ɔ́.

38Amá ʊ mɔhɔ̃́ ríí pi dɪvɛ́ŋfɛlɛ hé pufɛlɛ mɛ́ né.

39Ká néŋ má sɪɛ́ wɪ dɪvɛ́ŋbɪnɛ́wa nyɔ, káá báá jíja dɪvɛ́ŋfɛlɛ. Bee wíɛ́ ɓa sɛ́: 'Ɓɪbɪnɛ́wa né ŋmɔmɛ́.' "

Liki 6

1Zuwifiwa fɪɛlɛ́ tápʊl oro, Zeezi ríríʊ́ karmɪbɛlɛ pí ŋmɛ́nɔ aá va, ɓa ŋmɛ́nɔ mʊ́ zʊ oŋparɛ́ sɪɛrʊ. Ɛ́ né Zeezi karmɪbɛlɛ sɪɛ́ coki ɓɪɛ ná, a káŋwɔ́ néŋsa ŋmʊʊmɛ aá tʊŋ.

2Rɪ Farɪzɪɛ̃wa náŋa mɪŋ ráŋ, ɛ́ né ɓa bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Beé rí, í í"a nyɛ; á kíŋse sɪɛrʊ, ŋmɛ́nɔ toó, rí nɛrɔ tʊŋ Zuwifiwa fɪɛlɛ́ tápʊl, ká í tʊŋ.”

3Ɛ́ né Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Kal oro, losu há kéŋ Davidi ríríʊ́ nɪɛ ʊ ɔ́ʊ́ ná, í wʊ́ʊ́ kármɛ́ ɓó?

4Davidi mʊ́ɔ́ zʊ Wɪsɛ táŋtɛ jaa sɪɛrʊ, a pi dɪpɛ́ŋwa ná ɓa há píé pá Wɪsɛ, a coki dí, ká pii pɔ́ʊ́ har nɪɛ má ɓa dí. Ká, á kíŋse sɪɛrʊ, ŋmɛ́nɔ toó rí nɪyɔ́ɔ́ dí ɛ́ dɪpɛ́ŋwa, rɪ Wɪsɛ vʊk"ɔɔsa dʊŋɔ rá.”

5Zeezi baa bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Nɪbiino Bio ní ká fɪɛlɛ́ tápʊl Nyuutɪna.”

6Zuwifiwa fɪɛlɛ́ tápʊl oro báá, Zeezi zʊ́ Zuwifiwa cémejaa, a karmɛ Wɪsɛ wíɛ́ aá pá nɪɛ, rɪ báálɔ oro má mɪŋ ráŋ. Ɛ́ báálɔ néduu sʊ́wɔ́.

7Ɛ́ né Wɪsɛ kɛŋzɪnna rí Farɪzɪɛ̃wa ná há mɪŋ ráŋ, ɓa sɪɛ́ kíkíélɛ Zeezi mí bʊɔbʊɔ ríwɔ́ ná, rʊʊ váárɛ nɛrɔ fɪɛlɛ́ tápʊl, ríwɔ́ tɪŋ ráŋ mɛ́ bʊlʊ́ zɔ́kɛ́ wíí.

8Zeezi sɪɛ́ há ɩ̃́wɔ́ sabɪŋsɛ, ɛ́ né ʊ bʊl báálɔ ná nɛ́sɛ há sʊ́wɛ́ rí bʊlɛ́: "Isi dahá, a cí nɪɛ ná wuu sísíɛ́nnʊ́wa ráŋ ná." Ɛ́ né báálɔ ná isi cí dahá.

9Ká Zeezi sɪɛ́ bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Ɔ̃ŋ́ á ríŋ bɔ́síwa wíí ré: Á kíŋse kɛnɔ sɛ́ rí fɪɛlɛ́ tápʊl, ráá a wɛ́rí ní yáá, ʊ sɛ́ ráá a bɔ́ŋbɔ́ŋ né? Nɛrɔ mɪsɛ laaté né weré yáá, nɛrɔ ɓʊ́í né weré?”

10Zeezi há bʊ́l ɛ́ ko tenni, ʊ bél nɪɛ ná wuu balá baláwa, ká baa bʊl nɛ́sʊwí ná tína rí bʊlɛ́: "Kání nɛsɛ tíɛ́nɛ." Ʊ kaa tíɛ́nɛ, nɛ́sɛ ná de dʊ́ori.

11Amá nɪɛ ná cɔ́ɛ́ wíɔ́ kíŋkáŋ, ɓa vʊ́vʊʊrɛ ríwɔ́ ná, ɓa háá pi wíí ná ríí tʊŋ Zeezi mí.

12Ɛ́ téŋ mɛ́, Zeezi zí paalɔ nyʊ́ʊ́ rʊ́ʊ́ cʊɔlɛ Wɪsɛ; a cʊɔlɛ Wɪsɛ títaŋ wuu tɔ́ɔ́ pʊl.

13Tɔ́ɔ́ há pʊ́lɛ́, ʊ yírʊ́ karmɪbɛlɛ ɓa kóʊ́ rí; ʊ tʊ́ɔ́síwɔ́ sɪɛrʊ nɪɛ fí arí bɛllɛ, ríwɔ́ né ɔ́ʊ́ nɪtʊmɛ́ rʊ́ʊ́ tʊŋ, ríwɔ́ mʊ́ bʊl Wɪsɛ wíɛ́ aá pá nɪɛ.

© 1999, The Bible League.

14Ɛ́ nıtʋmɛ́ ʋ há lísɛ́ nɛ́ nyɛ: Sımɔŋ, Zeezi há kené aá yírɛ Pıɛrɛ, rírú maábio Aŋdırı, Zakɛ rí Zaŋ, Filipi rí Bartelemi.

15Matie rí Toma, Alfe bio Zakɛ rí Sımɔŋ ɓaá yírɛ kajáŋtıınɔ,

16Zakɛ bio Ziidi arí Zıdaasɛ há lɛ́ Isikariyo, nɛrɔ ná há bírmɛ́ Zeezi kaapáárɔ.

17Ɛ́ nɛ́ Zeezi rírú nıtʋmɛ́ ná lɛ paalɔ ná nyúú tuwi, a cí tíé dıpaŋtaŋí oro, rı Zeezi hatıŋna ɓıkana má mıŋ ráŋ. Nıkana bamma má fa mıŋ ráŋ, a lɛ Ziide dıtíllɛ wuu, arí Zerizalɛmɛ, náŋa lɛ mʋʋ nʋɔ tɔ́nɛ: Tiiri rí Sıdɔŋ.

18Ɓa kúó ríwɔ́ zesi Zeezi wíbʋlɛ́ nɛ́, ká rʋ́ʋ́ dúóríwó. Nıɛ ná kaŋtɔmɔ há zínɛ́ a káŋwɔ́ aá wálmɛ, ʋ dúóríwó.

19Nıɛ wuu sıɛ́ de wíwálmɛ ríwɔ́ tıkɛ Zeezi mí, bee wíɛ́ rı ɓa nɛ́ tíkʋ́ mɛ́, dóé de lʋ́ʋ́ mɛ́ nɛ́, aá dúóríwó wuu.

20Ɛ́ nɛ́ Zeezi bélú karmıbɛlɛ ká bʋlɛ́: "Í ná wér, í nıɛ ná há ká súmmé, bee wíɛ́ í nɛ́ tɛ Wıısɛ kuótɔ́ɔ́ ná!

21Í ná wér, í nıɛ ná losu há kené mʋ́l néé mí, bee wíɛ́ í sí vɔksɛ! Í ná wér, í nıɛ ná háá wié mʋ́l néé mí, bee wíɛ́ í sí mɔŋ.

22Rı nıbííne ní bɛ́ríwa, a vɛ́íwa, aá tʋ́ksíwa káá bʋ́líwa bɔ́ŋbɔ́ŋ, aá zɔ́kíwa yır, í há ká Nıbiino Bio karmıbɛlɛ wíɛ́, í ɓıɛ́na ná wér.

23Rı ɛ́ kúó rʋʋ périwa, í jíjʋɔsɛ kíŋkáŋ, bee wíɛ́ í sí ná zilé ɓızeno Wıısɛ zʋ́ɔ́ mɛ́. Ɓa naabálwa faá bɛŋsɛ Wıısɛ wílaabʋlla ɛ́ tıı tıı nɛ́.

24Amá í ná wıla, í nıɛ ná há kéŋ ɓıɛ, bee wíɛ́ í wér ɓóŋ ní ɛ́.

25Í ná wıla, í nıɛ ná há vɔ́ksɛ́ mʋ́l néé mí, bee wíɛ́ losu sí káníwa! Í ná wıla, í nıɛ ná háá mɔmɛ́ mʋ́l néé mí, bee wíɛ́ sazɔkɔ́ sí périwa, í sí wi, a hiĩni!

26Í ná wıla, rı nıbííne wuu níí bííwa mɛ́, bee wíɛ́ ɓa naabálwa fa pí ɛ́ tıı tıı nɛ́, aá tıŋ nıɛ ná há sɛ́ ɓa ká Wıısɛ wílaabʋ́llá, káá nyɛ nyıɛnnɛ mɛ́."

27"Amá ŋ bʋ́lɔ́ aá péíwa, í nıɛ ná háá zésíŋ wíbʋlɛ́, í cóllíwa dıŋdɔma; í a wérí pá nıɛ ná há bɛ́ríwa.

28Í sʋl Wıısɛ bárka pá nıɛ ná há bʋ́rɛ́ aá héíwa mɛ́, ká sʋl Wıısɛ rʋ́ʋ́ sáŋ nıɛ ná háá bɛ́ŋsíwa mɛ́.

29Rı nɛrɔ ŋmɔ́wí téŋgbɛlí mɛ́, ı ka nɔ́ŋɔ bírɛ rʋ́ʋ́ ŋmɔwɛ. Rı nɛrɔ kení kapóóti la, ı wúrkí gɛwie má pɔ́ʋ́.

30Rı nɛrɔ wuu sʋ́l óŋ ı dıhɩ̃́, ı pɔ́ʋ́, ká rı nɛrɔ léí omo má, ı sí bɔ́sí la.

31Ʊ ná há súúré ní ká: í háá jɛɛ́ rí nıɛ a wíɛ́ ná péíwa, í má a ɛ́ wíɛ́ pá nıɛ.

32"Rıíwa nɛ́ có nıɛ ná há cóíwa dʋŋɔ nɛ́, ʋ ɛ́ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ bííwa mɛ́ rɛ́? Aí, nıɛ ná má há wı Wıısɛ tıŋ, ɓa má có nıɛ ná há cówó rí!

© 1999, The Bible League.

33Rɩíwa á wérí, aá pá nɩɛ ná há á wérí aá pɛ́íwa dʊŋɔ nɛ́, ʊ ɛ́ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ bííwa mɛ́ rɛ́? Aí, bee wíɛ́ nɩɛ ná má há wɩ Wɩɩsɛ tɩŋ, ɓa máá tʊŋ ɛ́ nɛ́!

34Rɩíwa pííwa ɓɩɛ aá kɩŋ nɩɛ ná, í há kéŋ yɩɛla rɩ ɓa sí túmíwa dʊŋɔ nɛ́, ʊ ɛ́ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ bííwa mɛ́ rɛ́? Aí, nɩɛ ná há wɩ Wɩɩsɛ tɩŋ, ɓa má píwó ɓɩɛ aá kɩŋ nɩɛ ná há wɩ Wɩɩsɛ tɩŋ náŋa nɛ́, a makɛ ríwɔ́ túŋ ɛ́ tɩɩ tɩɩ pɔ́wɔ́.

35Amá í ná ɛ́ há mɔhɛ̃́ rííwa a: Í cóllíwa dɩŋdɔma, í a wérí pɔ́wɔ́; í pííwa ɓɩɛ kɩŋ nɩɛ, ká sí yɩɛla kánʊ́ rɩ ɓa sí túŋ. Rɩíwa túŋ ɛ́, í túme sí a ɓɩzéní, ká rííwa nɩɛsɛ Wɩɩsɛ ná há kɛ onni wuu bɛlɛ, bee wíɛ́ Wɩɩsɛ á wérí aá pá nɩɛ ná há wɩ die ɛ̃, arí nɩbɔma wuu ní.

36Ɛ́ wíɛ́, í fífá nɩɛ susu, anɛ í Ana Wɩɩsɛ háá fá nɩɛ susu ɛ́.

37"Í sí nɩɛ saríya dí, a makɛ rí Wɩɩsɛ má sííwa saríya dí. Í sí wízɔkɛ́ píí cíínɛ nɩɛ, a makɛ rí Wɩɩsɛ má sííwa wízɔkɛ́ píí cíníwa. Í pi nɩɛ wízɔkɛ́ cɛ́wɔ́, a makɛ rí Wɩɩsɛ má pííwa wízɔkɛ́ cɛ́íwa.

38Nɩɛ háá ja onni ná í rí, í aa pɔ́wɔ́, a makɛ rí Wɩɩsɛ má pɛ́íwa onni ná í háá jɛɛ́. Wɩɩsɛ sí pɛ́íwa kíŋkáŋ, rííwa sí wóllí ka má tɩɩ. Oŋ"máŋsɛ ná í há pié máŋsɛ aá pá nɩɛ, Wɩɩsɛ sí pi ɛ́ oŋ"máŋsɛ tɩɩ a máŋsɛ pɛ́íwa."

39Ká Zeezi baa máŋsɛ síŋsʊ́ɔ́lɔ pɔ́wɔ́ a bʊlɛ́: "Nyʊmmɔ wʊ́ʊ́ nyʊmmɔ nɔ́ŋɔ wuó tɩɛsɛ, ɛ́ rá? Rʊʊ á ɛ́, ɓa wuu bɛllɛ sí ɓallɛ butuo mí.

40Karmɩbíí wuu wʊ́ʊ́ karmɩ"áná kɛ; amá rɩ karmɩ"áná nɛ́ pí wíɛ́ ná wuu karmɩbio há mɔhɛ̃́ rʊ́ʊ́ máŋsɛ, a makɛ karmɩbio é, ʊ rírʊ́ sí mɔ náŋá.

41"Ɛrɛ́ rɛ́ ɩ sí wólli bel ná mɔ́wie ɩ nɔ́ŋɔ síí mɛ́, ká dol míní tɩɩ síí mɛ́, ká ɩ wʊ́ʊ́ ná?

42Ɛrɛ́ rɛ́ ɩ sí wólli bʊ́lí nɔ́ŋɔ rí bʊlɛ́: 'Ɔ maábinɔ́ŋɔ, ná mɔ́wie ní ɩ síí mɛ́, lóŋ kaa lísɛ tá,' ká dol míní tɩɩ síí mɛ́, ká ɩ wʊ́ʊ́ ná má tɩɩ? Ɩ ká nɩbínʊŋmɔ́ŋyɔ́ɔ́, síí tɩɩ nyísʊ́, la síɛ́ lísɛ dol ná há míní tɩɩ síí mɛ́ kɛ́rɛ́, ká makɛ ríí síɛ́ níná ráŋ wérí, ríí wólli mɔ́wie ná há míní maábinɔ́ŋɔ síí mɛ́ a lísɛ."

43Zeezi baa sʊ́ɔ́lɛ bʊlɛ́: "Tuwero wɩ nɔŋbɔmɔ́ nɔŋ, ká tubɔmɔ má wɩ nɔŋweré nɔŋ.

44Ɓaá tɩŋ tuu nɔŋ mɛ́ nɛ́, a zímʊ́ tuduo. Ɓa wɩ pirnɔnɔ́ ɓɔ́rɛ sokóle nyúú, ɓa wɩ pɩlɛ máá ɓɔ́rɛ saamɔ nyúú.

45Nɩweró a wíwere ní, bee wíɛ́ ʊ sɩɛrʊ wéró, amá nɩbɔmɔ máá a wíbɔmɔ nɛ́, bee wíɛ́ ʊ sɩɛrʊ bɔ́mɔ́. Wíɛ́ ná há sú nɩbíino sɩɛrʊ, ɓa níí lʊ́ʊ́ nʊɔ mɛ́."

46Zeezi báá ha sʊ́ɔ́lɔ́ bʊlɛ́: "Beé rí tɛ í yíyírɩ́ŋ, Nyuutɩna, Nyuutɩna, ká wíɛ́ ná ŋ há mákɛ́ pɛ́íwa í wʊ́ɔ́ tɩŋ?

47Nɛrɔ ná wuu há kóŋ rí a zésíŋ wíbʊlɛ́, a tíŋwɔ́, ŋ sí makɛ tína há nɩhɩ̃́ ɛ́, a pɛ́íwa.

48Ʊ tína nɩhɩ̃́ anɛ nɛrɔ háá sʊ́ʊ́ jaa, a huri mʊ́l ɓɩlʊ́ŋí a tuwi yakɛ bʊ́í mɛ́, a sɩɛ́ bil jaa ná mʊ́l, a sɔ nɛ́. Ɛ́ nɛ́ nyii gíri, a sú polnaa a lɩɩ waalɛ ɛ́ jaa, amá ʊ wɩ zíksé, bee wíɛ́ jaa ná tína fa sʊ́ʊ́ wérí.

© 1999, The Bible League.

49Amá nɛrɔ ná há zésíŋ wíbʋlɛ́ ká wʋ́ɔ́ tíŋ, ʋ tína nɪhɩ̃ anɛ nɛrɔ há bíl jaa mʋ́l tíé kuŋkulo daha a sɔ nɛ́, ká wɪ mʋ́l húré. Ɛ́ nɛ́ nyii gíri, a sú polnaa a lɪɪ waalɛ ɛ́ jaa, mʋ́l ná tɪɪ tɪɪ mɛ́, rʋʋ mʋ́ʋ́nɔ́ a yɛ́rkɛ búkébúké."

Liki 7

1Zeezi há bʋ́l wíɛ́ nyáŋ wuu, a pá nɪɛ ná fa háá zésú ko tenni, ʋ mʋ́ Kapɛrnayimi.

2Ráŋ, Romi tínáwa sóójiwa zɔlɔ nɔhɔ̃ oro yómo faá wíílʋ́, a cí sʋʋ mɛ́. Sóójiwa nɔhɔ̃ ná sɪɛ́ cóú yómo ná wíɛ́ wɛ́rí.

3Ʊ sɪɛ́ há nɛ́ Zeezi wíɛ́, ɛ́ nɛ́ ʋ tʋŋ, Zuwifiwa nɪhɪ̃ɛ̃sɛ bamma ʋ rí, ríwɔ́ mʋ́ sʋ́lʋ́, rʋ́ʋ́ ko lɔ́ʋ́ yómo ná mɪɪsɛ tá.

4Ɛ́ nɛ́ ɓa mʋ́ Zeezi rí, a jɛ́nnʋ́ wɛ́rí a bʋlɛ́: "Báálɔ né ká nɪwɛ́rí rí, ʋ mɔhɔ̃ ríí fɔ́ʋ́ búŋse;

5ʋ córá nɪɛ wɛ́rí, ʋ nɛ́ sɔ́rá cémejaa má tɪɪ."

6Ɛ́ nɛ́ Zeezi tíŋwɔ́ mɛ́ mʋ́. Ɓa há mʋ́ɛ́ aá peri sóójiwa zɔlɔ nɔhɔ̃ ná jaa tɛ́síí, ʋ tʋ́mʋ́ naŋnɔ́ŋsɛ, ríwɔ́ cɛ́ŋ bʋl Zeezi mí bʋ́lʋ́ sɛ́ haã: "Nyuutɪna, síí tɪɪ wálmʋ́, ŋ wɪ mɔhɛ̃ ríí zʋ́ŋ jaa sɪɛrʋ.

7Ɔ béló rɪŋ ríɾí laka peré má tɪɪ wɪ cɛ́rɛ́, ɛ́ nɛ́ tɛ ŋ tʋŋ nɪɛ ɪ rí. Amá ɪ é ha bʋl wíí balá, ŋ yómo ná sí dʋ́ori.

8Ɔ tɪɪ kɛ́ŋ sídííre rí, ká sóójiwa mínɪ́ŋ har aá tíŋíŋ sɛ́. Rɪŋ nɛ́ sɛ́ oro mʋ́, ʋʋ́ mʋ́ nɛ́; rɪŋ nɛ́ sɪɛ́ báá sɛ́ oro ko má, ʋʋ́ ko ní; rɪŋ nɛ́ sɛ́ ríŋ tʋtʋnnɔ a nyɛ, ʋʋ́ á nɛ́."

9Zeezi há nɛ́ sóójiwa zɔlɔ nɔhɔ̃ wíɛ́ ná, ʋ dé bíbɛ́llɛ nɛ́, ká sɪɛ́ bírɛ bʋl nɪkana ná fa há tíŋʋ́ mɛ́ bʋlɛ́: "Ɔ ha wɪ yardá né duo néé ná, lzɪrayɛl duo nɪɛ sɪɛrʋ má tɪɪ."

10Sóójiwa zɔlɔ nɔhɔ̃ naŋnɔ́ŋsɛ ná bírɔ́ zʋ jaa, rɪ yómo ná ((fa háá wɪʋlɛ́)) dʋ́óró.

11Ʊ har rí mɛ́, Zeezi mʋ́ tɔ́ɔ́ oro ɓaá yírɛ Nayɛŋ; ʋ karmɪbɛlɛ rí nɪɛ ɓɪkana fa tíŋʋ́ har.

12Ʊ há mʋ́ɛ́ aá peri tɔ́ɔ́ ná nʋɔ, rɪ sʋʋ nɛ́ ɓa kaá mʋ́ dɪhʋ́í. Yʋ́háálɔ oro bibala léŋ ní fa sʋ́wɛ́. Tɔ́ɔ́ ná nɪɛ sɪɛ́ lɛ ɓɪkáná a ka yʋ́háálɔ ná aá va.

13Nyuutɪna sɪɛ́ há ná ɛ́ yʋ́háálɔ, ʋ susu kenʋ́ kíŋkáŋ, ɛ́ nɛ́ ʋ bʋ́lʋ́ rí bʋlɛ́: "Lo wííle!"

14Ká tuu peri a tɪkɛ dáka ná ɓa há pi sʋʋ ná hé mí. Ɛ́ nɛ́ nɪɛ ná há cíínɛ sʋʋ ná, ɓa kaa cɛ́. Zeezi sɛ́: "Báálɔ, ŋ nɛ́ sɛ́, isi!"

15Báálɔ ná fa há sʋ́wɛ́ de isi ké, aá bʋl wíɛ́. Ɛ́ nɛ́ Zeezi pʋʋ́ pɔ́ʋ́ maá.

16Héwíŋ de ka nɪɛ ná wuu, ɓa bíbɛ Wɪɪsɛ mɛ́ bʋlɛ́: "Wɪɪsɛ wílaabʋllʋzéní rí kʋ́é lírá mɛ́. Wɪɪsɛ nɛ́ kʋ́é rʋ́ʋ́ fɔ́ʋ́ nɪɛ búŋse."

17Ká ɓa bʋl Zeezi wí"aalí ná, a la Ziide dɪtíllɛ ríɾʋ́ kílo tɔ́nɛ wuu.

18Zaŋ karmɪbɛlɛ cési wíɛ́ ná wuu pɔ́ʋ́.

19Ɛ́ nɛ́ Zaŋ yírʋ́ karmɪbɛlɛ ná sɪɛrʋ nɪɛ bɛllɛ, a tʋ́ŋwɔ́ Nyuutɪna rí, ríwɔ́ mʋ́ bɔ́sʋ́ bʋlɛ́: "l nɛ́ ká nɛrɔ ná há mɔhɛ̃ rʋ́ʋ́ ko yáá, á ha mɔhɔ̃ ráá dɛllɛ oro rí?"

© 1999, The Bible League.

20Ɛ́ nɛ́ ɓa mʊ́ Zeezi rí, a bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Zaŋ Batiisi sɛ́ ráá ko bɔ́sí ná: 'Ríí nɛ́ ká nɛrɔ ná
há mɔhɛ̃́ rʊ́ʊ́ ko yáá, á ha mɔhɔ̃́ ráá dɛllɛ oro rí?' “

21Ɓa ko bʊlɛ́ ná mɛ́, rɪ Zeezi dʊ́ori nɪɛ ɓɪkana háá wɪlɛ́, arí gbɛrka, a kiri kaŋtɔmɔ ɓa
lɛ nɪɛ náŋa mɛ́, a wʊ́nni nyʊmma ɓɪkana sísɛ.

22Ɛ́ nɛ́ sɪɛ́ Zeezi bʊl Zaŋ nɪtʊmɛ́ ná rí bʊlɛ́: "Í sɪɛ́ há ná wɪɛ́ ná, arɪ́rɪ́wa dɪlla há nɪ́wɔ́ ná,
í bɪrmʊ́ cesi pá Zaŋ: nyʊmma sɪɛ́ ná ráŋ, gbɛrka víva, dayalma dʊ́ori, dɪŋtenne nɪ́nɛ
wɪɛ́, sʊsɛ í"isi, ká nɪyaara má nɪ́nɛ Labaarɪwero wɪɛ́.

23Nɛrɔ ná há áŋ yardá, a wɪ pɪɛ́ tá, ʊ tɪ́na ná wɛ́r.”

24Zaŋ nɪtʊmɛ́ ná há cɔ́lɛ́, Zeezi máŋsɛ Zaŋ wɪɛ́ a pá nɪkana ná a bʊlɛ́: "Beé rí í mʊ́
bɛ́llɛ gɪrbétéke sɪɛrʊ? Poo ní kéŋ paa aá zíksi?

25Ká beé rí sɪɛ́ í mʊ́ ná? Í mʊ́ɔ́ rɪ́ɪwa ná nɛrɔ ná há sʊ́ gɛpɪŋe ní? Aí! Í ná, nɪɛ ná háá su
gɛpɪŋe, a mɪŋ wɛ́r mí, ɓa mɪŋ kuózeŋsi jɪsɛ mɛ́ nɛ́.

26Beé rí sɪɛ́ í mʊ́ ná? Wɪsɛ wílaabʊllɔ nɛ́? Óó, ɛ́ nɛ́, í sɪɛ́ lo rɪ́ŋ bʊl pɛ́íwa, ʊ kɛ Wɪsɛ
wílaabʊllɔ.

27Zaŋ nɛ́ ká nɛrɔ ná, ɓa há pʊ́ŋsʊ́ wɪɛ́ Wɪsɛ Kɛnɔ cɔɔ nɔ́ŋɔ, a bʊlɛ́ Wɪsɛ sɛ́: 'Ná, ŋ sí
tʊŋ nɛ́ŋ rʊ́ʊ́ lɛ́í sɪɛ́ ko, a kɛllɛ ŋmɛ́nɔ bílí mí, rɪ́í ko tɪŋ.' “

28Zeezi baa ha bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Nɪɛ ná wuu ɓa há lʊ́lɛ́, oro wuu wɪ Zaŋ kɛ. Ká Wɪsɛ
kuótɔ́ɔ́ sɪɛrʊ nɪwie má tɪɪ kɛ Zaŋ.”

29Nɪɛ ná wuu, rí loŋpolaara ná fa há zési Zaŋ wɪɛ́, ɓa lɔ́ɔ́ dí, rɪ Wɪsɛ ká tékétéké, a a
Zaŋ káŋwɔ́ muŋsi nyii.

30Amá Farɪzɪɛ̃wa rí Wɪsɛ kɛŋzɪnna há bɪ́ílɛ́, rí Zaŋ síwɔ́ káá muŋsi nyii, ɓa vɛ́ wɪɛ́ ná
Wɪsɛ fa há bɪ́ínɛ́ rʊ́ʊ́ aa pɔ́wɔ́.

31Zeezi baa súúri bʊlɛ́: "Ɔ sɪɛ́ á rɪ́ŋ pi zaa bɛlɛ makɛ beé rí? Ɓa nɪhɪ̃́ beé rí?

32Ɓa dé nɛ heŋbiisi há lɪɛ́ ké tɔ́ɔ́ dɪjɛlɔ, a sɪɛ́ yíyírɛ náŋá aá bʊlɛ́: 'Á dú ɓɪɛ pɛ́íwa, í wɪ
gɔ́ɛ́! Á ɓá zeŋbɪɛ́ pɛ́íwa, í wɪ wɪɛ́!’

33Zaŋ Batiisi há kʊ́ɛ́, ʊ vɛ́ ɓɪdɪ́ɪle rí nyɔɔlɔ́, ɛ́ nɛ́ í sɛ́ kaŋtɔŋ nɛ́ zínʊ́.

34Nɪbiino Bio ko, a dídí, aá nyɔ, ɛ́ nɛ́ í sɛ́: 'Í ná báálɔ nɛ́, ʊ ká dídítíŋ rɛ́, sɪnyɔ́r,
loŋpolaara rí málbɔmɔ tɪ́náwa naŋnɔ́ŋɔ!’

35Amá nɪɛ ná é wuu há kɪɛ́lɛ́ zɪŋ Wɪsɛ wízɪmɛ ná, a laa dí, ɓa nóú rʊʊ ká tékétéké.”

36Farɪzɪɛ̃wa oro yírɛ Zeezi, rʊ́ʊ́ kóú jaa rɪ́wɔ́ dí ɓɪɛ. Ɛ́ nɛ́ Zeezi mʊ́, ɓa sɪɛ́ ké aá dí ɓɪɛ.

37Háálɔ oro má sɪɛ́ fa mɪŋ tɔ́ɔ́ ná mɛ́, ʊ mála bɔ́ŋ. Háálɔ ná sɪɛ́ nɪɔ́ rɪ Zeezi mɪŋ Farɪzɪɛ̃
ná jaa mɛ́, aá dí ɓɪɛ. Ɛ́ nɛ́ ʊ de isi pi tulaalé, álíbátɪr lóŋ sɪí, a kaa mʊ́ zʊ jaa ná,

38a kaa bááre cí Zeezi har, ʊ naasɛ rí, ká wíwi, ʊ símɪnnʊ lɪŋ aá hé Zeezi naasɛ mɛ́. Ʊ
kánʊ́ nyúpʊ́sɛ a mʊ́ʊ́rɛ, ká ka Zeezi naasɛ kormi, a cí ráŋ mɛ́ a ɔ́ŋsɛ tulaalé ná a mísʊ́
mísʊ́ naasɛ ná.

© 1999, The Bible League.

39Farɪzɪẽ ná há yírɛ Zeezi há ná ɛ́, ɛ́ nɛ́ ʊ ké aá bíínʊ́ tɪ mɛ́ bʊlɛ́: "Rɪ báálɔ né ká Wɪsɛ wílaabʊ́llʊ́ tɪ rɛ́, ʊ fa sí zɪŋ rí háálɔ né ká málbɔ́ŋ tíná rɛ́, ká ko aá tíkʊ́ mɛ́."

40Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl Sɪmɔŋ rí bʊlɛ́: "Sɪmɔŋ, ŋŋ́ já ríŋ bʊl wíí rɛ́ pɛ́í." Ɛ́ nɛ́ Sɪmɔŋ sɛ́: "Nyuutɪna, bʊl."

41Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́ʊ́: "Báála bɛllɛ rí ráŋ, a isi mʊ́ kɪŋ báálɔ nɔ́ŋɔ meéwíé. Nɔ́ŋɔ dí déníé zɔmmʊ́ɔ́ kɪŋ, nɔ́ŋɔ má dí déníé mɛɛ́sɛllɛ rí fí kɪŋ.

42Ɛ́ báála wuu bɛllɛ sɪɛ́ bírɔ́ bírɔ́ gúl, ɓa wʊ́ɔ́ kɪma ná wuó túŋ. Ɛ́ nɛ́ kɪŋkɪnnɔ ná píwó wuu bɛllɛ kɪma ná cɛ́wɔ́. Kɪdííre nyáŋ bɛllɛ sɪɛrʊ, orí ríí cólli kɪŋkɪnnɔ ná ríí kíllʊ́ nɔ́ŋɔ?"

43Rɪ Sɪmɔŋ sɛ́: "Ɔ́ bíínɔ́ rʊʊ ná kɪŋ há zénó ká ʊ pii cɛ́ʊ́ nɛ́." Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́ʊ́: "Í búl taŋá."

44Ká Zeezi sɪɛ́ bírɛ bel háálɔ ná, ká bʊl Sɪmɔŋ rí bʊlɛ́: "I ná hááló né rí? I jaa nɛ́ ŋ zʊ, ká ɪ wíŋ nasɛsɛ́ nyii pɛ́ɛ́, ká ʊ é, ʊ wúú símɪnnʊ héŋ naasɛ mɛ́, a kánʊ́ nyúpʊ́sɛ mʊ́ʊ́ríwɔ́.

45Ɔ́ há zʊ́í jaa, ɪ wíŋ kené kormi, ká ʊ é, ʊ dé míníŋ naasɛ kaa kormé mí ní.

46I wɪ nʊʊ ɔ́ŋsɛ́ héŋ nyúú mí, ká ʊ é, ʊ ɔ́ŋsɛ tulaalé héŋ naasɛ mɛ́.

47Ɛ́ nɛ́ sɪɛ́ tɛ, ŋ jíja ríŋ bʊl pɛ́í, ʊ há á wíkana ná zɔkɛ suúri hóó, ɛ́ nɛ́ tɛ ʊ cóllíŋ wérí ɛ́. Amá nɛrɔ ná ɓa há hóú wízɔkɛ́ mʊɔ́ suúri, ʊ tína máá cólli mʊɔ́ nɛ́."

48Ká Zeezi sɪɛ́ bʊl háálɔ ná rí bʊlɛ́: "I wízɔkɛ́ suúri hóó."

49Ɛ́ nɛ́, ʊ rí nɪɛ ná há kéné aá dí ɓɪɛ, bíbíínɪwɔ́ tɪ mɛ́ a bʊlɛ́: "Áŋ rí ká báálɔ né, a kɔ́llɛ nɪɛ há á wíɛ́ ná má tɪ zɔkɛ Wɪsɛ mɛ́ suúri aá hé?"

50Ká Zeezi sɪɛ́ búl háálɔ ná rí bʊlɛ́: "I há áŋ yardá, ɪ léí tɪ; mʊ́mʊ́ rí tɛŋfíɛ́l."

Liki 8

1Ɛ́ har rí mɛ́, Zeezi gʊ́ɔ́rɛ́ tɔ́zeŋsi rí tɔ́wɪɛla, aá bʊl Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ Labaarɪwero wíɛ́. Ʊ́ karmɪbɛlɛ ná fí rí bɛllɛ fa mínʊ́ har,

2arí háála náŋa, ʊ fa há dʊ́óré, a kiri kaŋtɔmɔ ɓa líwɔ́ mɛ́. Ɓa nɛ́ ká: Maari ná há lɛ́ Magɪdala, Zeezi há kírí kaŋtɔmɔ balpɛ ɓa lʊ́ʊ́ mɛ́,

3rí Zaanɛ, kuóro Erodi oŋbello Kuza háálɔ, rí Sɪzaanɛ arí háála ɓɪkana. Ɓa wuu faá sáŋ Zeezi mí aríwɔ́ ɓɪɛ.

4Nɪɛ fa lɛ́ tɔ́nɛ aá ko Zeezi rí. Nɪkana ná sɪɛ́ há kúé ciki Zeezi laka, ɛ́ nɛ́ ʊ sʊ́ɔ́lɛ síŋsʊ́ɔ́lɔ né a bʊlɛ́:

5"Báálɔ oro rí kenú oŋduo kaa lɛ rʊ́ʊ́ mísɛ. Ʊ́ háá mísɛ́, oŋbíé náŋa ɓállɛ́ ŋméno mɛ́; ɓa nʊɔsɛ aá daarɛ, diíwiisi ko tʊɔsɛ dí.

6Oŋbíé náŋa má ɓallɛ tínʊ́l mʊɔ́ há sákɛ́ bʊ́í daha mɛ́; ɓa há dé nyʊ́, ɓa wɪ dáánɛ́ ká hɪl, bee wíɛ́ cilo toó.

© 1999, The Bible League.

7Oŋbíé náŋa má baa ɓallɛ sɔrʋ dɪhḩ; sɔrʋ ná ríwɔ́ wuu nyʋ́ hé náŋá mɛ́, sɔrʋ ná tɔ́wɔ́ mɛ́, ɓa mʋ́ɔ́lɛ.

8Ká oŋbíé náŋa ɓallɛ tíé dɪwero; ɓa há nyʋ́ɛ́, ɓa ɔ́sɔ́ wérí, a hé bíé zɔlɔwa." Zeezi há sʋ́ɔ́lɛ ɛ́ ko tenni, ʋ sɛ́: "Nɛrɔ ná wuu há kéŋ dɪlla aá zesi wíɛ́, ʋ́ʋ́ tína nɛ."

9Ɛ́ nɛ́ Zeezi karmɪbɛlɛ bɔ́sʋ́ síŋsʋ́ɔ́lɔ ná mʋ́l wíɛ́.

10Zeezi bʋl pɔ́wɔ́ bʋlɛ́: "Wɪsɛ mákíwa nɛ́, rííwa zímʋ́ kuótɔ́ɔ́ ná wíféŋse wuu; amá nɪɛ ná náŋa é rí, ɓa ká wísʋ́ɔ́lɛ́ rɛ́, 'a makɛ ríwɔ́ bíbel ká sí ɔ́ŋ wuu ná, a zízesi ká sí wíí wuu nɛ́.'

11"Í ná sɪŋsʋ́ɔ́lɔ ná mʋ́l: oŋduo ná nɛ́ ká Wɪsɛ wíbʋlɛ.

12Oŋbíé ná há ɓállɛ́ ŋméno mɛ́ nɛ́ ká, nɪɛ ná háá zesi Wɪsɛ wíɛ́, ká Sɪtaanɛ ko lísɛ wíɛ́ ná wuu, a makɛ ríwɔ́ sí láá dí, rí Wɪsɛ lɔ́wɔ́ tá.

13Oŋbíé ná má há ɓállɛ́ tínʋ́l mʋɔ́ há sákɛ́ bʋ́í daha mɛ́, ɓa nɛ́ ká nɪɛ ná má háá zesi Wɪsɛ wíɛ́, a sáŋwɔ́ rí satɔrɔ́; amá wíɛ́ ná wʋ́ɔ́ sɪɛrʋ túwé anɛ nalursi. Ɓa há dé saŋ ɛ́, mʋɔ́, ká wálmɛ pérwó, ɓa dé vɛ nɛ́.

14Oŋbíé ná há ɓállɛ́ sɔrʋ dɪhḩ, ɓa nɛ́ ká nɪɛ ná náŋa má háá zesi Wɪsɛ wíɛ́, a mʋ́, dúníé wíbɪunɛ́ rí ɓɪjadaarɔ́ nyʋkɔ, arí onni hɪẽnɛ́, tɔ́ Wɪsɛ wíɛ́ ná mɛ́ ɓa mʋ́ɔ́lɛ, a wɪ bítʋrɛ́ hé.

15Oŋbíé ná há ɓállɛ́ tíé dɪwero, ɓa nɛ́ ká nɪɛ ná háá zesi Wɪsɛ wíɛ́ arí sawér rí taŋá, a laa dí, a tɪŋ wérí, a hé dóé Wɪsɛ wíɛ́ ná ɔsɛ, a hé bíé.

16"Nɛrɔ wuu waá sáŋ nyɪkɛ caanɔ́, ríí pi omo ríí cú, ɛ́ rá má ríí píí hé gódó mʋ́l; amá ʋʋ́ pii sakɛ caanɔ́ dɪsakí nɛ́, a makɛ rí nɪɛ ná háá zʋ jaa, ríwɔ́ ná pʋmmɔ.

17Wíféŋsi wuu toó, a waá a rʋ́ʋ́ nyɪsɛ; wílʋɔrí má toó, a waá a rʋ́ʋ́ lɛ pʋmmɔ.

18Ɛ́ wíɛ́, í pɔ́íwa tɪ mɛ́, a zɪŋ zesé; bee wíɛ́ nɛrɔ ná há kené, ʋ tína nɛ́ ríwɔ́ pá, amá nɛrɔ ná há wɪ kené, ɓa sí lɔ́ʋ́ ná má tɪ ʋ há bíínɛ́ rʋʋ kenó."

19Zeezi maá rírʋ́ maábɛlɛ kúó ríwɔ́ nóú, amá ɓa wʋ́ʋ́ wuó peri, nɪɛ há kánɔ́ wíɛ́.

20Ɛ́ nɛ́ ɓa bʋl pɔ́ʋ́ bʋlɛ́: "I maá rírí maábɛlɛ mɪŋ har rí aá ja ríwɔ́ néí."

21Amá Zeezi bʋ́lwɔ́ rí bʋlɛ́: "Ɔ maá rírɪŋ maábɛlɛ nɛ́ ká nɪɛ ná háá zesi Wɪsɛ wíɛ́, káá tíŋwɔ́."

22Kal oro, Zeezi rírʋ́ karmɪbɛlɛ zʋ́ nyiidaborwie, ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Á daarɛ mʋʋ cɔɔ nɔ́ŋɔ." Ɛ́ nɛ́ ɓa kuosi va.

23Ɓa há kʋ́ósé aá col ɛ́, Zeezi pí dóŋ. Pozeno de lʋ́ mʋʋ ná daha, a de ka nyii híkli ɓaá zʋ nyiidabore ná sɪɛrʋ, ɓa de cí ríwɔ́ tuwi nyii mʋ́l.

24Ɛ́ nɛ́ Zeezi karmɪbɛlɛ ná tuu pérʋ́, a íllʋ́ bʋlɛ́: "Karmɪ"ana, Karmɪ"ana, áá ráá sʋsɛ nɛ́!" Ɛ́ nɛ́ Zeezi isi bɛsɛ pozeno ná rí nyii ná háá híklé mí, ɓa wuu pɔrɛ, ká dɪhḩ wuu sikli, síkísíkí.

© 1999, The Bible League.

25Ká Zeezi sɪɛ́ bɔ́sɪ́wɔ́ bʊlɛ́: "Ɪ́ yardá ná mɪŋ nɛɛ́?" Amá ʊ vɔ́kwɔ́, héwɪ́ŋ káŋwɔ́. Ɛ́ nɛ́ ɓa búbʊl náŋá rí bʊlɛ́: "Nɪbíbeéduó rí nyɛ? Ʊ há ɓɛ́ poo rí nyii mí, ɓaá tɪ́ŋʊ́ sɛ́."

26Ɓa kuosi daarɛ mʊʊ cɔɔ nɔ́ŋɔ, Zeraza tínáwa tíé, Galiile dɪtíllɛ caasɛ́.

27Zeezi há dé tuwi cí tíé ko tenni, rɪ báálɔ oro há lɛ́ tɔ́ɔ́ ná, kúó cínʊ́ sɪɛ́; kaŋtɔmɔ ɓɪkana nɛ́ zínʊ́. Ʊ tápʊlɛ to mɔlɛ́, ʊ há wɪ gɛrɔ máá su, a wɪ jaá zʊ, káá cɔ lɛlbulli pɛ́ksɛ.

28Ɛ́ báálɔ sɪɛ́ há ná Zeezi, ʊ ŋmɔ́wɛ́ búŋse, ká ɓálʊ́ sɪɛ́, a kɪ́ílɛ bʊlɛ́: "Zeezi, Wɪsɛ ná há kɛ onni wuu Bio, beé rí ɪ jíja rɪí pii tʊ́mɪ́ŋ mɛ́? Ɔ́ŋ́ sʊ́lí, sɪ́ŋ pɪ́ŋŋʊ́."

29Zeezi ní fa ɓɛ́ kaŋtɔŋ ná mɛ́, a bʊlʊ́ lɛ báálɔ ná mɛ́, ʊ há zínɛ́, fól wuu. Ɓaá pi bɛŋzɛllɛ rí ɓɛŋsɪwa nɛ́ vɔ́sʊ́ naasɛ, ká ɛ́ má yɔ́ɔ́, vʊ́ cónníwó, ká kaŋtɔŋ ná yíkú hé gɪra sɪɛrʊ.

30Ɛ́ nɛ́ Zeezi bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "Ɪ yɪr nɛ́ beé?" Rʊʊ sɛ́: "Ɔ́ yɪr nɛ́ ká Nɪyɛlɔ." Ɛ́ kaŋtɔmɔ fa káŋ a zí báálɔ ná.

31Kaŋtɔmɔ ná sɪɛ́ jɛnnɛ Zeezi, rʊ́ʊ́ sɪ́wɔ́ lísí hé butoluŋo sɪɛrʊ.

32Rɪ keru ɓɪkana má fa mɪŋ paalɔ nyúú aá dí. Ɛ́ nɛ́ kaŋtɔmɔ ná jɛnnɛ Zeezi, rʊ́ʊ́ pɔ́wɔ́ ŋmɛ́nɔ ríwɔ́ zʊ keru ná. Ʊ saŋ pɔ́wɔ́.

33Kaŋtɔmɔ ná de lɛ báálɔ ná mɛ́, a zʊ keru ná. Keru ná de giŋ lɛ paalɔ ná nyúú tuwi ɓallɛ mʊʊ ná sɪɛrʊ, a nyɔ nyii sʊsɛ.

34Nɪɛ ná fa háá nʊɔlɛ keru ná há ná tʊtʊmí ná há tʊ́mɛ́, ɓa fɔ́ɔ́ zʊ tɔ́ɔ́ sɪɛrʊ, a zí baksɛ, a ŋmɔwɛ dáwúre pá nɪɛ.

35Nɪɛ sɪɛ́ mʊ́ ríwɔ́ ná tʊtʊmí ná há tʊ́mɛ́. Ɓa mʊ́ Zeezi laka, rɪ báálɔ ná kaŋtɔmɔ há lɪɛ́ ká tá, rʊʊ ĩ wɪɛ́, a su gɛrɔ, a ké Zeezi laka; héwɪ́ŋ de káŋwɔ́.

36Nɪɛ ná fa há máánɛ́ ráŋ, a ná tʊtʊmí ná há tʊ́mɛ́, ɓa sɪɛ́ cesi ɛ́ ná kaŋtɔmɔ ná há lɛ́ báálɔ ná mɛ́, a pá nɪɛ ná há kúé.

37Zeraza tíé nɪɛ wuu de isi aá sʊl Zeezi rʊ́ʊ́ líwɔ́ tɔ́ɔ́ mɛ́, bee wɪɛ́ héwɪ́ŋ fa kéŋwó wérí. Ɛ́ nɛ́ Zeezi isi zʊ nyiidaborwie, a bɪrɛ aá col.

38Ɛ́ nɛ́ báálɔ ná kaŋtɔmɔ há lɪɛ́ ká tá, ʊ sʊl sʊl Zeezi, rʊ́ʊ́ lo rʊ́ʊ́ tɪ́ŋʊ́ mɛ́. Amá Zeezi tɔ́ʊ́ ká bʊlɛ́:

39"Bɪrmʊ́í jaa, a cesi wɪɛ́ ná wuu Wɪsɛ há ɛɛ́ pɛ́í." Ɛ́ nɛ́ báálɔ ná mʊ́, a cesi Zeezi há á wɪɛ́ ná wuu pɔ́ʊ́, a sú tɔ́ɔ́ sɪɛrʊ wuu.

40Zeezi há bɪ́rɛ́ kuosi daarɛ mʊʊ ná cɔɔ nɔ́ŋɔ, ʊ mʊ́ɔ́ rɪ nɪɛ fa káŋ a ké aá dɛ́llʊ́. Ɓa cɛ́ŋ kánʊ́.

41Rɪ báálɔ oro má kó ráŋ; ʊ yɪr nɛ́ Zayirisi. Ʊ fa ká Zuwifiwa cémejaa nɔhɔ̃́ rɛ́. Ʊ ko ɓal Zeezi sɪɛ́, a jɛ́nnʊ́ rʊ́ʊ́ kóú jaa,

42bee wɪɛ́ ʊ toló balá lɛ́ŋ há pɛ́rí bɪŋsɛ fí rí bɛllɛ, ʊ nɛ́ dé cí rʊ́ʊ́ sʊwɛ. Tɛ́ŋ ná mɛ́ Zeezi sɪɛ́ há ísé aá mʊ́, nɪɛ fa káŋ a lɛ́rʊ́, aá yɪ́ísʊ́.

© 1999, The Bible League.

43Háálɔ oro má fa mɪŋ ráŋ a a pʊɔlá, ʊ cél bíbísɛ bɪŋsɛ fí rí bɛllɛ, ká waá toki. ((Ʊ fa zɔ́kʊ́ ɓɪɛ wuu ní dɔ́ktawa nésɛ mé)), ká néŋ wuu wɪ wóllé váárʊ́ é pʊɔlí.

44Ʊ sɪé lʊɔrɛ tuu peri Zeezi har rí, a tíkʊ́ gɛrɔ nʊɔ mé. Múl ná tɪ tɪ mé, rɪ cél ná fa háá lʊ́ʊ́ mé síkó.

45Ɛ́ né Zeezi bɔsɛ: "Áŋ rí tíkíŋ mé?" Nɪɛ wuu sɪé há búlé aá kérwɔ́ tɪ mé, é né Pɪɛrɛ sé: "Karmɪ"ana, nɪɛ kánɔ́ lérí aá yíísí!”

46Amá Zeezi sé: "Néŋ ré tíkíŋ mé, bee wíé dóé rí líŋ mé.”

47Háálɔ ná nóó rʊ́ʊ́ wí"aalí ná nyíísɔ́. Ɛ́ né ʊ cel cel ko ɓírmi Zeezi síé, a máŋsɛ jamáŋ ná wuu síé mé, wíí ná há tɛ ʊ tíkʊ́ mé, arí é ná ʊ há dʊ́ʊ́ré múl ná tɪ tɪ mé.

48Ɛ́ né Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ bʊlé: "Háálɔ, ɪ há láŋ dí ní dʊ́ʊ́rí; mʊ́mʊ́ rí tɛŋfíél.”

49Zeezi nʊɔ ha wɪ tíé ɓálé, rɪ nɛrɔ né lé Zuwifiwa cémejaa nɔhɔ̃ ná jaa ko, a bʊl pɔ́ʊ́ bʊlé: "I toló ná mɪsɛ ténnó, báá sí Karmɪ"ana naa gbá yɔ́ɔ́.”

50Amá Zeezi há né é, ʊ búl Zuwifiwa cémejaa nɔhɔ̃ ná rí bʊlé: "Sí héwíŋ fá; ɪ é ha a yardá, ʊ né ká wíí, ʊ sí isi.”

51Zeezi há mʊ́é peri báálɔ ná jaa, ʊ wɪ lóé néŋ wuu zʊ, rɪ Pɪɛrɛ rí Zaŋ arí Zakɛ, a sɪé pi tolwie áná rírʊ́ maá, dʊŋɔ rá.

52Ká nɪɛ wuu ká nyɛ ɓa háá wié, aá hiĩni tolwie ná wíé. Ɛ́ né Zeezi sé: "Í sí wí; ʊ wɪ sʊ́wé, ʊ pí dóŋ ní.”

53Ɛ́ né ɓa cícermi Zeezi mí, bee wíé ɓa íɔ̃ rʊʊ sʊ́wɔ́ né.

54Amá Zeezi cɔ́ tolwie ná nésɛ mé, ká bʊl kíŋkáŋ bʊlé: "Tolwie, isi!”

55Ɛ́ né ʊ hiẽsó bɪrko; mʊ́l ná tɪ tɪ mé, rʊʊ ísó. Zeezi sé ríwɔ́ pɔ́ʊ́ ɓɪdíili rʊ́ʊ́ dí.

56Ʊ é de vɔkɛ tolwie áná rírʊ́ maá, ká Zeezi sé ríwɔ́ pɔ́, ríwɔ́ sí tʊtʊmí ná há tʊ́mé wíé bʊ́l pá néŋ wuu.

Liki 9

1Zeezi yírʊ́ karmɪbɛlɛ ná fí rí bɛllɛ hé náŋá mé, a nyʊ́ɔ́síwɔ́, ríwɔ́ ka dóé arí tíŋ kaŋtɔmɔ wuu nyʊ́ʊ́, ká wólli pʊɔllɛ má aá dʊ́ʊ́ri.

2Ɛ́ né ká ʊ sɪé tʊ́ŋwɔ́ ríwɔ́ gʊɔrɛ bʊl Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ wíé pá nɪɛ, ká dʊ́ʊ́ri pʊɔllɛ.

3Ʊ sɪé bʊl pɔ́wɔ́ bʊlé: "Í sí ɔ́ŋ wuu píí lɛ ŋméno. Í sí deŋtuke pí, a sí lɔkɔ́ pí, a sí ɓɪdíili pí, a sí meéwí pí, a sí gɛnnɛ bɛllɛ pá.

4Í há mʊ́é zʊ jaa ná wuu, í ké ráŋ, a kaá jéíwa kal colí.

5Ká í há mʊ́ ráŋ ná wuu ɓa vɛ́íwa, rɪíwa kʊ́ʊ́ aá lɛ é tɔ́ɔ́ mé, í ɓósíwa naasɛ kuŋkulo, rʊ́ʊ́ é a sɪéda pɔ́wɔ́.”

6Ɛ́ né Zeezi karmɪbɛlɛ ná ɓɪéna isi, a gʊɔrɛ tɔ́nɛ wuu, a bʊl Labaarɪwero wíé, ká dʊ́ʊ́ri pʊɔllɛ dɪhɛ̃́ wuu.

© 1999, The Bible League.

7Kuóro Erodi há né wíɛ́ ná wuu háá ɛɛ́, ʋ beŋtúú wɪ píné. Nɪɛ náŋa sɛ́ rí Zaŋ Batiisi ní bíré isi a lɛ sʋsɛ mɛ́;

8náŋa má sɛ́ rí Eli ní kúé, ká nɪɛ náŋa má sɛ́, rí tésíé mí Wɪsɛ wílaabʋlla ná oro rí bíré isi sʋʋ mɛ́.

9Amá Erodi sɛ́: "Ɔ́ né ɛɛ́ ɓa coki Zaŋ nyúú. Áŋ rí sɪɛ́ ká báálɔ né wíɛ́ ɓa háá bʋlɛ́, ŋ níne nyɛ?" Ɛ́ né Erodi hé dóé jíja rʋ́ʋ́ ná ɛ́ tína.

10Zeezi nɪtʋmɛ́ ná bírɔ́ kóú rí, a césíwó wí"állɛ wuu pɔ́ʋ́. Ɛ́ né ʋ káŋwɔ́ dʋŋɔ ɓa gɪkɛ a mʋ́ tɔ́ɔ́ oro laka; ɛ́ tɔ́ɔ́ yɪr né Bɛtɪsayɪda.

11Nɪkana ná kíɛ́lɛ zɪŋ a tíŋʋ́ har mʋ́. Zeezi caklɔ́wɔ́, a bʋl Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ wíɛ́ pɔ́wɔ́; nɪɛ ná háá wɪlɛ́ aá ja tɛŋfíɛ́l, ʋ dʋóríwó má.

12Wɪsɛ há púlé aá pɔrɛ, Zeezi karmɪbɛlɛ ná fí rí bɛllɛ sɪɛ́ tuu pérú a bʋlɛ́: "Tá nɪɛ ná, a makɛ ríwɔ́ mʋ́ tɔ́ne rí baksɛ ná há mɪŋ laka rɛɛ́, a ja ɓɪdííle rí dɪpíŋsɛ; bee wíɛ́ á dɪmɪní né, ɔ́ŋ wuu to rɛɛ́, gɪr né."

13Ɛ́ né Zeezi bʋ́lwɔ́ rí bʋlɛ́: "Í tɪ jaa pɔ́wɔ́ ríwɔ́ dí." Amá ɓa sɛ́: "Dɪpɛ́ŋwa bɔmmʋ́ɔ́ arí náŋwʋlɛ́ bɛllɛ dʋŋɔ né míŋrá rí; rʋʋ ká ɛ́, á tɪ sɪɛ́ mʋ́ʋ́ yɔwɛ ɓɪdííle ní ríí kaa ko pá nɪkaŋdɔ́ɔ́ nyáŋ wuu ríwɔ́ dí."

14Nɪɛ ná fa há mɪŋ ráŋ, ɓa báála dʋŋɔ pérí bʋí"ɔmmʋ́ɔ́. Zeezi sɪɛ́ bʋ́lʋ́ karmɪbɛlɛ ná rí bʋlɛ́: "Í a rí nɪɛ ná ké mɛɛ́sɛllɛ rí fí léɛ́wa."

15Ɛ́ né ɓa tʋŋ ɛ́; a a nɪɛ ná wuu ké.

16Zeezi sɪɛ́ la dɪpɛ́ŋwa ná bɔmmʋ́ɔ́ arí náŋwʋlɛ́ ná bɛllɛ, a báŋ bel bána rí, ká bɔ́llɛ Wɪsɛ, ká kaa conni conni pɔ́ʋ́ karmɪbɛlɛ, ɓa laa ɓa nɪɛ ná.

17Nɪkana ná wuu dí a vɔksɛ, ká ɓa pa káánɛ sú kúrsi fí rí bɛllɛ.

18Kal oro Zeezi gííkɔ́ aá cʋɔlɛ Wɪsɛ, rʋʋ karmɪbɛlɛ má fa mínʋ́ laka. Ɛ́ né ʋ bɔ́síwɔ́ bʋlɛ́: "Nɪɛ sɛ́ ríŋ ká áŋ rɛ́?"

19Ɛ́ né ʋ karmɪbɛlɛ ná sɛ́: "Nɪɛ náŋa sɛ́ ríí ká Zaŋ Batiisi ní; náŋa sɛ́ ríí ká Wɪsɛ wílaabʋllɔ Eli ní; náŋa má sɛ́ rí tésíé Wɪsɛ wílaabʋlla ná nɔ́ŋɔ né bíré isi sʋʋ mɛ́."

20Ɛ́ né ʋ bɔ́síwɔ́: "Ká í má sɪɛ́ sɛ́ ríŋ ká áŋ rɛ́?" Rɪ Pɪɛrɛ sɛ́: "I né ká Kirisi, Wɪsɛ Nɪlɪsɛ."

21Ɛ́ né Zeezi bʋl pɔ́wɔ́ rí sífɪɛma bʋlɛ́: "Í pɔ́ rííwa háá bʋl ɛ́ wíí pá néŋ wuu."

22Ká Zeezi sɪɛ́ súúri bʋlɛ́: "Ʊ mɔhɔ̃́ rí Nɪbiino Bio ná wɪla kíŋkáŋ, rí nɪhɪɛ̃́sɛ arí Wɪsɛ vʋk"ɔɔsa nɪhɪɛ̃́sɛ, rí Wɪsɛ kɛŋzɪnna wuu vɔ́ʋ́ wíɛ́; ɓa sí ɓʋ́ʋ́, ká rʋ́ʋ́ bɪr"isi sʋʋ mɛ́ tápʋlɛ botoro kal."

23Ʊ har rí mɛ́, Zeezi bʋ́lɔ́ pɔ́wɔ́ wuu bʋlɛ́: "Rɪ nɛrɔ wuú já rʋ́ʋ́ tíŋíŋ mɛ́, rʋ́ʋ́ tína vɔ́ʋ́ tɪ wíɛ́ tá ráŋ, ká saŋ sʋʋ dagɛsɛ́ wɪla kál wuu, a tíŋíŋ mɛ́.

24Nɛrɔ ná wuu háá já rʋ́ʋ́ lowi kɛ́rʋ́ mɪsɛ mɛ́, ʋ tína sí gúlú mɪsɛ mɛ́, amá nɛrɔ ná wuu há yóú mɪsɛ tá ŋ wíɛ́, ʋ tína sí nóú mɪsɛ.

© 1999, The Bible League.

25Nıbííno há já dúníé onni wuu pɔ́ʊ́ tıı, ká ʊ dʊma yʊ́ksɛ, ɛ́ rá má ʊ zɔkɛ, ʊ nyʊɔrɛ́ mıŋ nɛɛ́?

26Nɛrɔ ná wuu háá fáŋ mɛ́ tıŋɛ́ hıĩsɛ, aá fáŋ wíbʊlɛ má bʊlɛ́ hıĩsɛ, Nıbiino Bio má sí fá tína hıĩsɛ, kal ná ʊ háá á rʊ́ʊ́ ko, arírʊ́ píŋ; píŋ ná há kɔ́ʊ́ Ana Wıısɛ rírʊ́ malíkawa píŋ.

27Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, í rɛɛ́ nıcínɛ nyáŋ náŋa sí ná Wıısɛ kuótɔ́ɔ́ ná, rı ɓa ha wı sʊ́sɛ́."

28Zeezi wíbʊlɛ́ ná har rí mɛ́, a peri tápʊlɛ córí, ʊ yírɛ Pıɛrɛ rí Zaŋ arí Zakɛ, ʊ ríwɔ́ zí paalɔ nyúú rʊ́ʊ́ cʊɔlɛ Wıısɛ.

29Tɛ́ŋ ná mɛ́ Zeezi háá cʊɔlɛ Wıısɛ ɛ́, ʊ síɛ́ bírsɔ́, ká ʊ gɛrɔ wuu tʊ́ksɛ, aá tʊl ɓílɓíl.

30Ɓa ɔ́ɔ́ ríwɔ́ cɛ́, rı báála bɛllɛ nɛ́ cínɛ́, ɓa rí Zeezi búbʊl wíɛ́. Moyizi rí Eli ní;

31ɓa nɛ́ kéŋwó tıı ko nyíísíwɔ́ mɛ́, a de caasɛ aá tʊl. Ɓa rí Zeezi sıɛ́ búbʊl ɛ́ ná ʊ háá á rʊ́ʊ́ sʊwɛ Zerizalɛmɛ mɛ́, rʊ́ʊ́ tʊtʊmɛ́ nʊɔ sú, ká rʊ́ʊ́ bırcólú Ana rí.

32Ká Pıɛrɛ rírʊ́ náŋa de mıŋ dóŋ mí. Amá ɓa há gírké isi dóŋ mí, ɓa ná Zeezi háá tʊl ɛ́, a ná báála ná bɛllɛ ʊ ríwɔ́ há cínɛ́.

33Tɛ́ŋ ná mɛ́ báála ná háá kɛkɛ Zeezi mí, Pıɛrɛ bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Karmı"ana, raá ké rɛɛ́, ʊ wér; á sí ciki táŋtɛwa botoro, ı nɔ́ŋɔ, Moyizi nɔ́ŋɔ, Eli má nɔ́ŋɔ." Ʊ fa wʊ́ʊ́ há bʊ́lʊ́ ná mʊ́l ɛ̃.

34Pıɛrɛ háá bʊl ɛ́, rı duóbána kúó tɔ́wɔ́ mɛ́. Duóbána ná há kúé tɔ́wɔ́ mɛ́ ɛ́, héwíŋ kéŋ Zeezi karmıbɛlɛ ná.

35Ɓa ɔ́ɔ́ ríwɔ́ cɛ́, rı ɓa nɛ́ Wıısɛ liŋó duóbána ná sıɛrʊ há sɛ́: "Ɔ Bio ní nyɛ, ŋ nɛ́ lísʊ́; í zésú wíɛ́."

36Ɓa há nɛ́ liŋó ná ko tenni, ɓa ɔ́ɔ́ ríwɔ́ bel, rı Zeezi dʊŋɔ nɛ́ cínɛ́. Ɛ́ nɛ́ Zeezi karmıbɛlɛ ná há lɛ́ paalɔ ná nyúú tuwi, ɓa táŋŋíwɔ́ nʊɔ; ɓa wʊ́ɔ́ wínáálɛ ná wíɛ́ bʊ́lɛ́ pá nɛ́ŋ wuu ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́.

37Ʊ tɔ́ɔ́ há pʊ́lɛ́ ɓa lɛ paalɔ ná nyúú tuwi, nıɛ ɓıkana kúó cɛ́ŋ Zeezi.

38Báálɔ oro má de cí nıkana ná sıɛrʊ, ká de ŋmɔwɛ búŋse bʊlɛ́: "Karmı"ana, ŋŋ́ jɛ́nní, bélíŋ bio mí, bee wíɛ́ ŋ bibala léŋ ní.

39Kaŋtɔŋ nɛ́ zínʊ́. Rʊʊ nɛ́ ísú mí, naasí balá rʊʊ dé kíkíílɛ, ká kaŋtɔŋ ná píŋŋú, a púú yo, ʊ pílli ká mıŋtɔkúŋ suki nʊɔ. Ʊʊ́ bɛ́ŋsʊ́ wérí; ʊ wı kíkɛ́lɛ́ tuwi.

40Ɔ sʊ́lí karmıbɛlɛ, ríwɔ́ kiri kaŋtɔŋ ná rʊ́ʊ́ lɛ ká tɔ́ʊ́, ɓa wı wóllé kiri."

41Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Kéké nıbííne duo, há wı yardá kené; í ká nıbɔ́má! Ɔŋ́ á ríŋ míníwa sıɛrʊ dáánɛ mɔ ɛrɛ́ rɛ́, a sıɛ́ nyámmíwa wí"állɛ nyáŋ?" Ká sıɛ́ bʊl bio ná áná rí bʊlɛ́: "Kání bio ná ko rɛɛ́."

42Bio ná há dé ko rʊ́ʊ́ peri, rı kaŋtɔŋ ná píŋŋú, a púú yo tíé, ʊ pílli. Amá Zeezi bɛ́sɛ́ kaŋtɔŋ ná mɛ́, ʊ lɛ ká tá bio ná, ʊ dʊ́ori, ʊ púú pɔ́ʊ́ áná.

© 1999, The Bible League.

43Nɪɛ ná wuu há ná Wɪsɛ dóézeno ná há túmɛ́, ʋ dé gírwɔ́ nɛ́. Zeezi wí"állɛ ná wuu sɪɛ́ há gírwɔ́, ɛ́ nɛ́ ʋ búlú karmɪbɛlɛ rí bʋlɛ́:

44"Í é, í ɓílíwa dɪlla a zesi wíɛ́ nyáŋ wérí: ɓa sí ka Nɪbiino Bio hé nɪbííne nésɛ mɛ́."

45Amá ʋ karmɪbɛlɛ wɪ ɛ́ wíbʋlí múl níɛ́; ɛ́ wíí fa ká wíféŋsí rí ɓa síɛ́ mɛ́, a makɛ ríwɔ́ súú múl zímú; ká ɓa fífá Zeezi bɔsɛ́, ɛ́ wíí múl mɛ́.

46Jaáá, Zeezi karmɪbɛlɛ fa kéŋ hɪɛ̃́sɛ wíɛ́ aá pɔsɛ náŋá, aá ja ríwɔ́ zíŋwɔ́ sɪɛrʋ nɔhɔ̃́.

47Zeezi sɪɛ́ há ɩ̃́wɔ́ sabɪna, ɛ́ nɛ́ ʋ ka biwie ko bílú laka,

48ká bʋl pɔ́wɔ́ bʋlɛ́: "Nɛrɔ ná wuu há tíŋíŋ wíɛ́ a ka biwie né wérí, ŋ tɪ nɛ́ tína ka wérí ɛ́; ká nɛrɔ ná wuu sɪɛ́ há keníŋ wérí, nɛrɔ ná há túmíŋ nɛ́ tína ka wérí ɛ́. Nɛrɔ ná há kɛ́íwa wuu sɪɛrʋ ɓɪwie, ʋ tína nɛ́ ká nɔhɔ̃́."

49Ɛ́ nɛ́ Zaŋ, Zeezi karmɪbio nɔ́ŋɔ sɛ́: "Karmɪ"ana, á ná báálɔ oro, rʋʋ kení yɪr aá kiri kaŋtɔmɔ nɪɛ mɛ́; ɛ́ nɛ́ á wɪ sáŋɛ́ pɔ́ú, bee wíɛ́ ʋ tórá oro."

50Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Í súú mɛ́ kɛ́rú; nɛrɔ ná há wííwa mɛ́ cínɛ́, ʋ míníwa har nɛ́."

51Zeezi dúníé mí lɪɪ zí bána tápʋlɛ háá peré, ʋ kenú tɪɪ rí taŋá, rʋ́ú mʋ́ Zerizalɛmɛ,

52a sɪɛ́ tʋŋ nɪɛ ríwɔ́ lɔ́ú síɛ́ a mʋ́ Samari dɪtíllɛ tɔ́ɔ oro, a bɪrmɛ dɪhɩ̃́ bílú mí.

53Amá tɔ́ɔ ná nɪɛ vɛ́ Zeezi, ʋ há cáásɛ́ Zerizalɛmɛ mʋ́mʋ́ wíɛ́.

54Zeezi karmɪbɛlɛ Zakɛ rí Zaŋ há ná ɛ́, ɛ́ nɛ́ ɓa sɛ́: "Nyuutɪna, ɪ waá lo ráá a rí níŋ lɛ bána nyúú ko tuwi díwó?"

55Ɛ́ nɛ́ Zeezi bírɛ bésíwɔ́ mɛ́ arí sífɪɛma ((a bʋlɛ́: "Í wɪ sabɪna ná há keníwa aá a ɛ̃.

56Nɪbiino Bio wɪ kúé rʋ́ú ɓʋ́úsɛ nɪɛ nɛ́, amá ʋ kúó rʋ́ú lɔ́wɔ́ tá nɛ́.")) Ká ɓa daarɛ mʋ́ tɔ́ɔ nɔ́ŋɔ.

57Ɓa há pí ŋméno aá va, ɛ́ nɛ́ báálɔ oro bʋl Zeezi rí bʋlɛ́: "Ɔ sí tíŋí mɛ́ a mʋ́í háá mʋ́ ráŋ ná wuu."

58Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʋl pɔ́ú bʋlɛ́: "Kílowa kéŋ bʋɔnnɛ aá zʋ, diíwiisi má ka dallɛ aá zʋ; amá Nɪbiino Bio wɪ dɪpífɪɛlí kené."

59Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʋl nɛrɔ nɔ́ŋɔ mɛ́ bʋlɛ́: "Tíŋíŋ mɛ́." Ɛ́ nɛ́ tína sɛ́: "Karmɪ"ana, lo ríŋ mʋ́ húŋ áná kɛ́rɛ́."

60Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʋl pɔ́ú bʋlɛ́: "Lo rí sʋsɛ húwó sʋsɛ, ká ɪ é, mʋ́ bʋl Wɪsɛ kuótɔ́ɔ ná wíɛ́ pá nɪɛ."

61Nɛrɔ nɔ́ŋɔ má baa bʋlɛ́: "Nyuutɪna, ŋ sí tíŋí mɛ́, amá lo ríŋ mʋ́ bʋl táŋ jaa nɪɛ kɛ́rɛ́."

62Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʋl pɔ́ú bʋlɛ́: "Nɛrɔ ná wuu há tííné rʋ́ú parɛ, ká bírɛ aá dɛ́llú har rí, ʋ tína wɪ tʋtʋmí wuu kené Wɪsɛ kuótɔ́ɔ ná sɪɛrʋ."

Liki 10

© 1999, The Bible League.

1Ʊ ɛ́ har rí mɛ́, Nyuutɩna báá lísɛ nɩɛ náŋa mɛɛ́sɩbotoro rí fí, a túŋwɔ́ bɛllɛ bɛllɛwa, ríwɔ́ lɔ́ʊ́ sɩɛ́ a mʊ́ tɔ́zeŋsi ná, rí dɩhɛ̃́ ná wuu ʊ tɩ́ ɩ́ há mɔhɛ̃́ rʊ́ʊ́ mʊ́.

2Ʊ sɩɛ́ búlwɔ́ rí bʊlɛ́: "Bɩɛ kánɔ́ baka mɛ́ aá ja kʊsɛ́, ká tʊtʊnna wɩ kaŋ. Ɛ́ wíɛ́, í sʊl baka tína rʊ́ʊ́ hé tʊtʊnna ʊ baka mɛ́ ríwɔ́ kʊsɛ.

3Í mʊ́! Ná, í nɩhɩ̃́ pewiisi ní, ŋ tʊŋ kaadíhuorúwa sɩɛrʊ.

4Í sí meéwí gɛbʊ́ɔ́ra pí, a sí kotokó pí, a sí natɔɔsɛ pá, a sí nɩɛ bɔ́llʊ́ ŋméno mɛ́.

5"Rɩíwa mʊ́ɔ́ zʊ jaa wuu, í la sɩɛ́ bʊlɛ́: 'Rí Wɩsɛ pá jaa né tɛŋfíɛ́l!'

6Rɩ tɛŋfíɛ́l nɛrɔ mɩŋ ɛ́ jaa mɛ́, í tɛŋfíɛ́l cʊɔla ná sí peri tína; rɩ ɛ́ rá, í tɛŋfíɛ́l cʊɔla ná bírkóíwa nɛ́.

7Rɩ ɓa sáŋíwa, í ké ɛ́ jaa mɛ́, aá dí ɓɩɛ ná ɓa há pɛ́íwa, aá nyɔ nyɔɔlɔ́ ná má ɓa há pɛ́íwa. Tʊtʊnnɔ mɔhɔ̃́ rʊ́ʊ́ nóú túme. Í sí jɩsɛ dɛ́ŋŋʊ́.

8"Rɩíwa nɛ́ zʊ́ tɔ́ɔ́ wuu ríwɔ́ sáŋíwa, omo ná ɓa há pɛ́íwa, í dí.

9Í dúóri ɛ́ tɔ́ɔ́ pʊɔllɛ, ká bʊl pá ɛ́ tɔ́ɔ́ nɩɛ bʊlɛ́: 'Wɩsɛ kuótɔ́ɔ́ túó péríwa.'

10Amá rɩíwa nɛ́ zʊ́ tɔ́ɔ́ wuu ríwɔ́ vɛ́íwa, í lɩ́ ɩ́ cí ŋméno nyúú ká bʊlɛ́:

11'Á ɓósíwa tɔ́ɔ́ kuŋkulo ná má tɩ́ ɩ́ há tɔ́rá naasɛ mɛ́, a héíwa mɛ́. Amá í taŋa zɩŋ rí Wɩsɛ kuótɔ́ɔ́ túó péríwa.'

12Ɔ́ búlɔ́ aá pɛ́íwa, kal ná Wɩsɛ háá á rʊ́ʊ́ dí saríya, ʊ sí bɛŋsɛ ɛ́ tɔ́ɔ́ nɩɛ, a kíllɛ Sodomi nɩɛ.

13"Kɔrazɛ̃ tínáwa, í sí ná wɩla! Bɛtɩsayɩda tínáwa, í má sí ná wɩla! Nyáŋsɛ ná há tʊ́míwa dɩhɩ̃́, rɩ ɛ́ nyáŋsɛ fa tʊ́ŋ Tiiri rí Sɩdɔŋ nɩɛ sísíénnʊ́wa nɛ́, nyɛ mɛ́ fól wuu, ɓa súwó sazɔkɔ́ gɛnnɛ, a pa tapʊmmɔ bʊ́kwɔ́ tɩ́ ɩ́, rí nɩɛ zɩŋ rí ɓa bírsɔ́.

14Wíí ná háá tíllɛ́, rí kal ná Wɩsɛ háá á rʊ́ʊ́ dí saríya, rʊ́ʊ́ bɛ́ŋsíwa kíllɛ Tiiri rí Sɩdɔŋ nɩɛ nɛ́ ɛ́.

15Í má, Kapɛrnayimi tínáwa, í bíínɔ́ í sí zí peri Wɩsɛ? Ɛ́ toó, í sí tuwi tíé mʊ́l wuu, lɛlɛ tɔ́ɔ́ sɩɛrʊ."

16Ká Zeezi baa bʊ́lʊ́ karmɩbɛlɛ rí bʊlɛ́: "Nɛrɔ ná wuu há zésíwa wíbʊlɛ́, ŋ nɛ́ tína zesi ɛ́; ká nɛrɔ ná wuu há vɛ́íwa, ŋ nɛ́ tína vɛ ɛ́. Nɛrɔ ná wuu sɩɛ́ há vɛ́ŋ, ʊ tína vɛ́ nɛrɔ ná há tʊ́míŋ nɛ́."

17Nɩɛ ná mɛɛ́sɩbotoro rí fí Zeezi há tʊ́mɛ́, ɓa bírɔ́ kóú rí arí satɔrɔ́, a bʊlɛ́: "Nyuutɩna, ɩ yɩr mɛ́, kaŋtɔmɔ má tɩ́ ɩ́ sáŋɔ́ aá tíŋrá sɛ́."

18Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Ɔ́ ná Sɩtaanɛ rʊʊ lɛ́ bána rí tuwi ɓal, anɛ duófíllɔ.

19Í ná, ŋ pɛ́íwa tíŋ, rííwa wólli dʊma rí nʊɔnnɛ daha va, a wólli dɩŋdɔmɔ dóé títíksɛ, ká rí wíí wuu sííwa á.

20Í taŋa sí jíjʊ́ɔ́sʊ́ kaŋtɔmɔ há sáŋɛ́ tíŋíwa sɛ́ nɛ́, amá í jíjʊɔsɛ, í yɩra há pʊ́ŋsɛ arzána mɛ́ wíɛ́ nɛ́."

© 1999, The Bible League.

21Múl ná tɩɩ tɩɩ mɛ́, rɩ Wɩɩsɛ Sabɩɩna ɔ́ɔ́ satɔrɔ́ sú Zeezi, ɛ́ nɛ́ ʊ sɛ́: "Ɔ Ana, ɩ nɛ́ ká bána nyúú, rí tíé nyúú onni wuu Nyuutɩna; ŋŋ́ bɔ́llí rɛ́, bee wíɛ́ ɩ há féŋsi wíɛ́ ná wízɩnna rí zɩmɛ́ tínáwa mɛ́, ɩ mákwɔ́ pá heŋbiisi. Óó, ŋ Ana, ɩ cólle sɩɛrʊ nɛ́ ɩ tʊŋ ɛ́.

22"Ɔ Ana pí wíɛ́ ná wuu dóé héŋ nɛ́sɛ mɛ́. Rɩŋ Ana dʊŋɔ rá, nɛ́ŋ wuu wíŋ há ká nɛ́ŋ ná ɛ̃. Nɛ́ŋ má wuu wíŋ Ana há ká nɛ́ŋ ná ɛ̃, rɩŋ dʊŋɔ rá, arí nɩɛ ná ŋ há có rɩŋ mákú pɔ́wɔ́."

23Ɛ́ har rí mɛ́, Zeezi bírú síɛ́ cáású karmɩbɛlɛ, a bʊl pɔ́wɔ́ dʊŋɔ bʊlɛ́: "Í ná wér, í síɛ́ há ná wíɛ́ nyáŋ!

24Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, Wɩɩsɛ wílaabʊlla arí kuózeŋsi ɓɩkana, fa híɛ̃́nɔ́ ríwɔ́ néíwa wínáálɛ nyáŋ, ká wʊ́ɔ́ nɛ́, a hɩɛ̃nɛ ríwɔ́ zésíwa wízesé nyáŋ, ká wʊ́ɔ́ zésé."

25Ɛ́ nɛ́ Wɩɩsɛ kɛŋzɩnnɔ oro háá já rʊ́ʊ́ mɩl Zeezi ná, ʊ isi bʊlɛ́: "Karmɩ"ana, beé rí mɔhɛ̃́ ríŋ a, ká ná mɩɩsɛ ná há waá tenni?"

26Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Beé rí ɓa pʊ́ŋsɛ Wɩɩsɛ kíŋse kɛnɔ sɩɛrʊ? Í kármɔ́ ná beé rí ráŋ?"

27Rɩ báálɔ ná sɛ́, ɓa pʊ́ŋsɔ́ bʊlɛ́: "Cólli Nyuutɩna ɩ Wɩɩsɛ, ríri sɩɛrʊ wuu, ríri dʊma wuu, ríri taŋá wuu aríri sabɩɩna wuu; ká cóllí nɩbínɔ́ŋɔ aní tɩɩ."

28Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "I búl wéri; tɩŋ ɛ́, ɩ sí ná mɩɩsɛ ná há waá tenni."

29Amá Wɩɩsɛ kɛŋzɩnnɔ ná háá ja taŋá rʊ́ʊ́ pɔ́ʊ́ tɩɩ, ɛ́ nɛ́ ʊ bɔsɛ Zeezi a bʊlɛ́: "Ká áŋ rí káŋ nɩbínɔ́ŋɔ é?"

30Ɛ́ nɛ́ Zeezi sʊ́ɔ́lɛ pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Báálɔ oro rí lɛ́ Zerizalɛmɛ a curi aá tuwi Zeriko. Ʊ váló aá mʊ́, rɩ gaara nɛ́; ɓa kánʊ́, a wúrkú gɛnnɛ, a lɔ́ʊ́ ɓɩɛ, ká ŋmɔ́wʊ́ wérí, ʊ cí sʊʊ mɛ́, ɓa tɔ́ʊ́ ráŋ ká col.

31Rɩ Wɩɩsɛ vʊk"ɔɔsɔ oro má pí ɛ́ ŋméno tɩɩ aá ko; ʊ há dé yo síí ná báálɔ ná rʊʊ pínɔ́, ʊ dé cʊ́rɛ nɛ́, a daarɛ col ká tá.

32Levi jɩmʊ́l nɛrɔ oro má fa pí ɛ́ ŋméno aá ko; ʊ má há dé yo síí ná báálɔ ná rʊʊ pínɔ́, ʊ má dé cʊ́rɛ nɛ́, a daarɛ ká tá.

33Amá Samari tínáwa báálɔ oro, má há pí ɛ́ ŋméno tɩɩ a ko peri báálɔ ná há píné, a nóú, ʊ susu kenú wérí.

34Ɛ́ nɛ́ ʊ tuu peri, a sɛ́sʊ́ tɛŋ fʊrʊ ná arí dɩvɛ́ŋ, a hé nʊʊ, a ja pɛ́ŋsɛ bá, a púú sákʊ́ kokúme daha, a kánʊ́ mʊ́ nɩhʊɔra dɩcɩkí, a bélú mí ráŋ.

35Tɔ́ɔ́ pʊl, ʊ isi lísɛ déníé bɛllɛ a pá nɩhʊɔra dɩcɩkí bíbello, ká bʊlɛ́: 'La, aá bel báálɔ né mí. Rɩŋ né mʊ́ɛ́ ká bɩrko, rɩ ŋmɔ́wɛ́ kɩŋ kíllɛ ɛ́, ŋ sí túmí.' "

36Zeezi sɩɛ́ sʊ́ɔ́lɛ tenni ká bɔsɛ Wɩɩsɛ kɛŋzɩnnɔ ná bʊlɛ́: "Nɩɛ nyáŋ botoro sɩɛrʊ, orí rí pí báálɔ ná, gaara há bʊ́rmɛ́, a mákʊ́ nɩbínɔ́ŋɔ?"

37Ɛ́ nɛ́ Wɩɩsɛ kɛŋzɩnnɔ ná sɛ́: "Nɛrɔ ná há fá báálɔ ná susu ní." Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɩɛ́ bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Aã, ɩ má mʊ́ tʊŋ ɛ́ tɩɩ."

38Zeezi rírʊ́ karmɩbɛlɛ há pí ŋméno aá col, ɓa mʊ́ɔ́ zʊ tɔ́ɔ́ oro. Háálɔ oro sɩɛ́ fa mɩŋ ɛ́ tɔ́ɔ́ mɛ́, ɓaá yírɛ Martɛ; ʊ cakla Zeezi ʊ jaa mɛ́.

© 1999, The Bible League.

39Ɛ́ háálɔ fa kéŋ maábio, ɓaá yírɛ Maari. Zeezi sɪɛ́ há kéné, Maari é dé mʊ́ kénú laka né, aá zésú wíbʊlɛ́.

40Ká Martɛ fɛ́l síí jaa tʊtʊmɛ́ mɛ́, aá wálmɛ rʊ́ʊ́ a ɓɪdííle pá Zeezi; a wuu pii bɔl. Ɛ́ né ʊ tuu peri bʊl Zeezi mí bʊlɛ́: "Nyuutɪna, ŋ maábio há wíŋ míí pɛ́, káŋ dʊŋɔ de ka tʊtʊmɛ́ vívɛ́, ʊ ɛ́ wíí míí wɛ? A rʊ́ʊ́ sɪɛ́ isi pɛ́ŋ mɛ́ yá."

41Ɛ́ né Nyuutɪna bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Martɛ, Martɛ, ɪ lóó wíɛ́ ɓɪkana wíwálmí yɔ́ɔ́.

42Amá wíbalá léŋ ní ká wítɪ. Maari ní bɛ́llɛ́ pi ker ná há wéró kíŋkáŋ. Néŋ wuu wʊ́ʊ́ wuo kaá lɔ́ʊ́ rí."

Liki 11

1Kal oro Zeezi faá cʊɔlɛ Wɪsɛ dɪhḯ oro. Ʊ há cʊ́ɔ́lɛ́ ko tenni, ʊ karmɪbɛlɛ nɔ́ŋɔ bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Nyuutɪna, máŋsírá Wɪsɛ cʊɔlɛ́, anɛ Zaŋ há máŋsʊ́ karmɪbɛlɛ Wɪsɛ cʊɔlɛ́ ɛ́."

2Ɛ́ né Zeezi bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Rɪíwa kʊ́ʊ́ aá cʊɔlɛ Wɪsɛ, í bʊlɛ́: 'Á Ana Wɪsɛ, a rí nɪɛ zɪŋ ríí né ká Wɪsɛ; lo ríí kuorí ko!

3Párá nʊɔ ɓɪdííli kál wuu.

4Á há á wíɛ́ ná zɔ́kí mɛ́, hérá suúri, bee wíɛ́ rɪ néŋ rí ɛɛ́ zɔ́krá mɛ́, á máá hóú suúri rí; ká sí ló ráá zʊ díŋe sɪɛrʊ.' "

5Zeezi baa bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Ḭ́ sɪɛrʊ, orí rí sí kánʊ́ naŋnɔ́ŋɔ, rʊ́ʊ́ naŋnɔ́ŋɔ ná isi kóú rí títaŋ ɓaamɔnáŋáwa mɛ́, a bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: 'Ɔ naŋnɔ́ŋɔ, kímíŋ dɪpɛ́ŋwa botoro,

6bee wíɛ́ ŋ naŋnɔ́ŋsɛ oro rí cíkíŋ nyúú, ká ŋ wɪ óŋ wuu kené ríŋ pɔ́ʊ́.'

7"Rʊʊ naŋnɔ́ŋɔ ná rí ʊ há sʊ́l ɛ́, rʊʊ né cínʊ́ jaa sɪɛrʊ ká bʊlɛ́: 'Síŋ naa gbá; ŋ tɔ́ dánnʊɔ, ŋ ríríŋ bɛlɛ pínɔ́; ŋ wɪ wuo isi ja dɪpɛ́ŋwa aá pɛ́í.'

8Ɔ né bʊ́lɛ́ pɛ́íwa, rʊʊ né wɪ ísé jaa pɔ́ʊ́, ʊ há kɔ́ʊ́ naŋnɔ́ŋ yɪr mɛ́ má, ʊ haaré ná é yɪr mɛ́, ʊ sí isi, ʊ naŋnɔ́ŋɔ háá ja onni ná wuu, ʊ sí pɔ́ʊ́.

9"Ɛ́ wíɛ́, ŋ bʊ́lɔ́ aá pɛ́íwa: Ḭ́ sʊl, Wɪsɛ sí pɛ́íwa; í ja, í sí ná; í ŋmɔwɛ boro mí, ɓa sí wúrí pɛ́íwa.

10Nɛrɔ ná wuu háá sʊlɛ́, Wɪsɛ sí pɛ́í; ɪ ná háá jɛɛ́, ɪ sí ná, ká ɪ ná má háá ŋmɔwɛ boro mí, ɓa sí wúri pɛ́í.

11"Ḭ́ sɪɛrʊ, rɪ oro ká bíí áná, ((rʊ́ʊ́ bio sʊl dɪpɛ́ŋ, ʊ sí saŋ pi dɔ́wí pɔ́ʊ́?)) Ɛ́ rá má rʊʊ bio ná né sʊ́l náŋwʊlí, ʊ sí saŋ pi dʊŋ pɔ́ʊ́?

12Rɪ zíhal né rʊ́ʊ́ sʊl, ʊ sí saŋ pi nʊɔmɔ pɔ́ʊ́?

13Ḭ́ sɪɛ́ há ká nɪbɔ́má, ká zɪŋ oŋwere pii pɛ́íwa bɛlɛ, í zɪŋ rí Ana ná há mɪŋ bána nyúú, ʊ waá sáŋ vɔŋ nɪɛ ná háá sʊl Wɪsɛ Sabɪɪna ʊ rí."

14Kaŋtɔŋ fa zí báálɔ oro ʊ bɪrmɛ dɪŋtenno, a báá wɪ wíɛ́ wuó bʊl. Zeezi sɪɛ́ kiri kaŋtɔŋ ná. Kaŋtɔŋ ná sɪɛ́ há lɛ́ báálɔ ná mɛ́ ká ʊ búbʊl wíɛ́, ʊ ɛ́ vɔ́kɛ́ nɪkana ná há mɪŋ ráŋ.

© 1999, The Bible League.

15Amá ɓa sıɛrʊ nıɛ náŋa sɛ́: "Kaŋtɔmɔ kuóro ná ɓa háá yírɛ Belzebil, ʊ dóé ní ʊ kaá kiri kaŋtɔmɔ.”

16Nıɛ náŋa má jíja ríwɔ́ mílʊ́ ná, a súlʊ́ rʊ́ʊ́ a nyána, ríwɔ́ zıŋ rʊ́ʊ́ ɓıɛ́na kéŋ Wıısɛ dóé ní aá tʊŋ.

17Amá Zeezi sıɛ́ há ɩ̃wɔ́ sabıŋsɛ, ɛ́ nɛ́ ʊ búlwɔ́ rí bʊlɛ́: "Rı kuóro dıtílle nıɛ nɛ́ cáksɛ́, a cí náŋá mɛ́, ʊ dıtílle ná sí zɔkɛ, rí jısɛ wuu yɛ́rkɛ sakɛ náŋá daha.

18Ɛ́ wíɛ́, í há sɛ́ kaŋtɔmɔ kuóro Belzebil dóé ní ŋ kaá kiri kaŋtɔmɔ, rı Sıtaanɛ nɛ́ sıɛ́ gírɛ́ aá yóú tıı, ʊ kuorí sí cɔ?

19Ká rı Belzebil dóé ní ríŋ kaá kiri kaŋtɔmɔ, í bɛlɛ má sıɛ́ kéŋ áŋ dóé rí aá kiri kaŋtɔmɔ? Ɛ́ wíɛ́, ɓa tıı níí dííwa saríya, rííwa zıŋ rííwa mıŋ nyıɛrʊ mɛ́.

20Amá Wıısɛ dóé ní há, ŋ kaá kiri kaŋtɔmɔ, í sıɛ́ zıŋ rí Wıısɛ kuótɔ́ɔ́ périwa.

21"Nıduo há pɔ́ʊ́ lalyóórícıksɛ, a ké tíkʊ́ jaa ɓıɛ, néŋ wuu wʊ́ɔ́ mɛ́ kɔwɛ aá tıkɛ.

22Amá rı nɛrɔ nɔ́ŋɔ má dóé ní báá kʊ́ʊ́, rʊ́ʊ́ ko yoo dúú, ʊʊ́ lɔ́ʊ́ lalyóórícıksɛ ná wuu ʊ fa há púú tıı yéllíwɔ́ mí ní, káá pɔ́ʊ́ ɓıɛ ríí ɓa nıɛ.

23"Nɛrɔ ná wuu há tóŋ har, ʊ cíníŋ mɛ́ nɛ́; nɛrɔ ná má há wíŋ mɛ́ pɛ́ɛ́ ráá hé nıɛ náŋá mɛ́, ʊ tína ŋmɔ́wɔ́ aá pısɛ nɛ́.”

24Zeezi baa súúri pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Rı kaŋtɔŋ nɛ́ lɛ́ nɛrɔ mɛ́, ʊʊ́ gʊɔrɛ gırbétéksi sıɛrʊ nɛ́, aá ja dıfıɛlí. Ʊ sıɛ́ há jɛ́ɛ́ aá gúl, ʊʊ́ bíínʊ́ tıı mɛ́ bʊlɛ́: 'Ɔ sí bırmʊ́ zʊ ráŋ ná ŋ há líɛ́.’

25Ʊʊ́ bırmʊ́, rı ɓa tí dıhɩ̃ ná, a bírmʊ́ wérí.

26Ʊ sıɛ́ bırmʊ́ ja kaŋtɔmɔ náŋa balpɛ, ɓa ná bɔ́ŋ há kʊ́ʊ́, ʊ ríwɔ́ ko zʊ ráŋ, a ké. Ʊ dıtenní, ɛ́ báálɔ nısɔ sí lɔrɛ kíŋkáŋ, a kíllʊ́ tésíɛ́ mí.”

27Zeezi fa háá bʊl ɛ́, rı háálɔ oro fa mıŋ jamáŋ ná sıɛrʊ, ʊ de tɔ́wʊ́ nʊɔ mɛ́ a bʊl Zeezi rí bʊlɛ́: "Háálɔ ná há lʊ́lí, a kání ı ɔsɛ, ʊ ná wér!”

28Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Nıɛ ná háá zesi Wıısɛ wíbʊlɛ́ aá tíŋwɔ́, ɓa nɛ́ ná wér tıı.”

29Jamáŋ há kʊ́é aá kíl Zeezi, ɛ́ nɛ́ ʊ sɛ́: "Zaa bɛlɛ bɔ́mɔ́; ɓaá ja nyınɛ nɛ́ ríwɔ́ zıŋ ríŋ lɛ́ Wıısɛ nɛ́, amá ɓa wı nyínɛ́ wuu wuó ná, rı Wıısɛ wílaabʊllɔ Zona há mákɛ́ nyınɛ ná duo rá.

30Bee wíɛ́ Zona die há ká nyínɛ́ Ninivi tínáwa rí ɛ́, Nıbiino Bio má sí a nyínɛ́ zaa bɛlɛ rí.

31Wıısɛ saríya kal díí, hákuóro oro há lɛ́ Seba tíɛ́, ʊ sí cíníwa zaa bɛlɛ nyáŋ síɛ́ a bʊl yóíwa, bee wíɛ́ ʊ ísó lɛ dıbólí ní, a ko zesi kuóro Salomoŋ fa há kéŋ wízımɛ wérí aá bʊl wíɛ́. Nɛrɔ sıɛ́ mıŋ rɛɛ́ zaa, a kíllɛ kuóro Salomoŋ, ká í wʊ́ʊ́ wíɛ́ zesi.

32Wıısɛ saríya kal díí, Ninivi tínáwa má sí cíníwa zaa bɛlɛ nyáŋ síɛ́ a bʊl yóíwa, bee wíɛ́ Ninivi tínáwa há zési Wıısɛ wílaabʊllɔ Zona wíbʊlɛ́, ɓa bírsɔ́ a lo Wıısɛ mɛ́ aa zɔkɛ́. Ká nɛrɔ mıŋ rɛɛ́ zaa, a kíllɛ Zona, ká í wʊ́ʊ́ wíɛ́ zesi.”

© 1999, The Bible League.

33Zeezi baa bʊl jamáŋ ná rí bʊlɛ́: "Nɛrɔ wuu waá sáŋ nyɪkɛ caanɔ́ ríí píí féŋsi; ʊ sɪɛ́ waá sáŋ pi bókti má ríí cúú mí. Amá ʊʊ́ pii sakɛ caanɔ́ dɪsakí nɛ́, a makɛ rí nɪɛ ná háá zʊɛ́ níná ráŋ.

34Nɪbíino sɪɛ́ nɛ́ kɔ́ʊ́ tɛŋ caanɔ́. Rɪɪ sɪɛ́ nɛ́ weré, ɪ tɛŋ wuú de a pʊmmɔ nɛ́. Amá rɪɪ sɪɛ́ nɛ́ wɪ weri, ɪ tɛŋ má dé mɪŋ bíno mí ní.

35Ɛ́ wíɛ́, pɔ́ wérí, rí pʊmmɔ ná há míní mɛ́ sí bíno bírmʊ́.

36Rɪɪ tɛŋ dɪhɩ̃ oro wuu ní sɪɛ́ to bíno mí, ká ríí tɛŋ wuu ní ka pʊmmɔ, pʊmmɔ ná dé wáálʊ́ wuu ní, anɛ caanɔ́ pʊmmɔ háá tʊlɛ́ a wáálí ɛ́."

37Zeezi há bʊ́l wíɛ́ tenni, Farɪzɪɛ̃ oro sʊ́lʊ́, rʊ́ʊ́ kóú jaa dí ɓɪɛ. Ɛ́ nɛ́ Zeezi mʊ́ zʊʊ ké, aá dí.

38Farɪzɪɛ̃ ná kíɛ́lɔ́ rɪ Zeezi wʊ́ʊ́ nɛ́ŋsa sɛmɛ́ ɓa kusúŋ sɛmɛ́ káá dí, ʊ de gírʊ́.

39Ɛ́ nɛ́ Nyuutɪna bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Í ɛ́ Farɪzɪɛ̃wa, í nɪhɩ̃ anɛ nɛrɔ háá tiisi nyíŋgbaŋsɛ rí gbaŋsɛ har nɛ́, ká sɪɛrʊ wuu ka busunnu. Í tɪɪ má sɪɛ́ ká ɛ́ nɛ́; í mála nɛ́ weré nɪɛ sɪɛ́ mɛ́, ká í sɪɛnnɛ ɛ́ mí, gaárʊ rí sɔhɔ nɛ́ ráŋ.

40Í sɪɛ́ dʊ́mɔ́! Wɪɪsɛ nɛ́ há á har, ʊ ra wɪ sɪɛrʊ ɛ́ ɛɛ́?

41Ɛ́ wíɛ́, rɪíwa já rííwa a sapʊmmɔ tínáwa, onni ná há míníwa nyíŋgbaŋsɛ ríríwa gbaŋsɛ sɪɛrʊ, í pii pá summe, aríríwa sɪɛrʊ wuu.

42"Wɪla sí périwa, Farɪzɪɛ̃wa! Bee wíɛ́ rʊʊ nɛ́ ká oŋwié má, íí kaa ɓa fí ní, a pi ker balá pá Wɪɪsɛ. Rɪíwa nɛ́ já paarʊ ná há kéŋ sɔ́ŋ aríwɔ́ ná há wɪ sɔ́ŋ kené má, arí padíile wuu, íí lísíwɔ́ fí nyúú ker a pá Wɪɪsɛ; amá í wɪ tékétéké tɪŋ, a wɪ Wɪɪsɛ má có. Ʊ sɪɛ́ fa mɔhɔ̃ rííwa tɪŋ nyáŋ wuu ní, ká sí óŋ wuu cókí tá.

43"Í sí ná wɪla, Farɪzɪɛ̃wa! Bee wíɛ́ Zuwifiwa cémejɪɪsɛ sɪɛrʊ, í có síɛ́ ɓaŋsa mɛ́ kéne, ráŋ ná ɓa háá néíwa wérí, aá ja ríwɔ́ ɓírmi tíé aá bɔ́llíwa nɪkana sɪɛrʊ.

44"Í sí ná wɪla! Bee wíɛ́ í dé nɛ lɛlbulli ná há wɪ nyíísɛ́, ká nɪɛ víváwɔ́ nyunni, ká wɪ ɛ̃ nɛ́."

45Zeezi há bʊ́l ɛ́, ɛ́ nɛ́ Wɪɪsɛ kɛŋzɪnna nɔ́ŋɔ bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Karmɪ"ana, ɪ há bʊ́l nyɛ, ɪ tʊ́ksírá má rɛ́."

46Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Í má Wɪɪsɛ kɛŋzɪnna, wɪla sí périwa! Bee wíɛ́ cɪksɛ ná cíínɛ há dʊ́ókó ní í paá cíínɛ nɪɛ, ká í tɪɪ wííwa nění má píé aá tɪkɛ ɛ́ cɪksɛ mɛ́.

47"Í sí ná wɪla! Bee wíɛ́ í naabálwa há ɓʊ́ʊ́sɛ Wɪɪsɛ wílaabʊlla ná, ɓa lɛlbulli ní í sɔ, aá ɓɪɛrɛ.

48Ɛ́ wíɛ́, í ɓɪɛ́na cíníwa naabálwa har nɛ́, bee wíɛ́ ɓa nɛ́ ɓʊ́ʊ́sɛ Wɪɪsɛ wílaabʊlla ná, ká í má tíllíwɔ́ lɛlbulli sɔɛ.

49Ɛ́ nɛ́ tɛ́, Wɪɪsɛ há ɛ̃ wíɛ́ wuu, ʊ sɛ́: 'Ɔ sí héŋ wílaabʊlla ríríŋ nɪtʊmɛ́ ríwɔ́ kówó rí, ɓa sí ɓʊ́ʊ́síwɔ́ náŋa, ká bɛŋsɛ náŋa má.'

© 1999, The Bible League.

50Wɩsɛ sí bɛŋsɛ zaa bɛlɛ, a tíŋwɔ́ naabálwa há ɓúúsɛ Wɩsɛ wílaabʊlla ná wuu, a de kaa pɔ́ dúníé ɛɛ mɛ́,

51a pɔ́ Abɛl sʊʊ mɛ́, a kaa mʊ́ yakɛ Zakari mí, ɓa há ɓúɛ́ Wɩcʊɔlɩjɩzeno wuolo sɩɛrʊ wíɛ́. Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, Wɩsɛ sí bɛŋsɛ zaa bɛlɛ, nɩkana nyáŋ wuu há súsɛ́ wíɛ́.

52"Í ɓɩɛ́na sí ná wɩla, Wɩsɛ kɛŋzɩnna! Bee wíɛ́ í lísɛ borwí ná háá wúri wízɩmɛ boro; í tɩ waá zʊ má, ká pɔ́ rí nɩɛ ná há có zʊɩ, ríwɔ́ má sí zʊ."

53Zeezi há lɛ́ ɛ́ dɩhɩ̃́, Wɩsɛ kɛŋzɩnna rí Farɩzɩɛ̃wa púló a cínʊ́ mɛ́ wɛ́rí, a pi wíɛ́ ɓɩkana búbɔ́sʊ́ rʊ́ʊ́ lísíwɔ́ síɛ́;

54ɓaá mílʊ́ rí wíɛ́ anɛ báráwa, a makɛ ríwɔ́ cɛ́rʊ́, rʊʊ bʊ́l wínyɔ́rkɛ.

Liki 12

1Ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́, nɩɛ bʊ́í bʊ́íwa kúó ciki náŋá mɛ́, aá nʊɔsɛ náŋá naasɛ mɛ́. Ɛ́ nɛ́ Zeezi la síɛ́ bʊl pɔ́ʊ́ karmɩbɛlɛ bʊlɛ́: "Í pɔ́íwa tɩ mɛ́ arí Farɩzɩɛ̃wa nʊŋmɔ́ŋ ná há nɩhɩ̃́ anɛ sɩbʊ́r; ɓa ká nʊŋmɔ́ŋyɔ́ɔ́wa rɛ́.

2Wíféŋsi wuu toó, a waá a rʊ́ʊ́ nyɩsɛ; wílʊɔrí má toó, a waá a rʊ́ʊ́ lɛ pʊmmɔ.

3Ɛ́ nɛ́ tɛ, wíɛ́ ná wuu í háá á rííwa vʊʊrɛ títaŋ, nɩɛ sí níwɔ́ wuu wɔhɔ; wíɛ́ ná má í há sí hʊ̃́si dɩlla mɛ́ jaa síɛ́rí, ɓa sí búólíwó luso nyúú."

4Zeezi baa súúri bʊlɛ́: "Ɔ naŋnɔ́ŋsɛ, ŋ bʊ́ló aá pɛ́íwa: nɩɛ ná háá ɓʊ́ tɛŋnamɩɛ, ká báá wɩ wíí nɔ́ŋ wuó a, í síwɔ́ fá.

5Í lo ríŋ makɛ nɛrɔ ná í há mɔhɛ̃́ rííwa fɔ́ʊ́: í fífá Wɩsɛ nɛ́; ʊ nɛ́ wuolé aá ɓʊ́, ká ka tíŋ má aá héíwa níŋjaa mɛ́. Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, ʊ nɛ́ mɔhɛ̃́ rííwa fífá.

6Kaŋcílle bɔmmʊ́ɔ́ yɛlí wuu ká bɛŋmŋmɛ, meéwíé bɛllɛ rá ɓó? Ká Wɩsɛ wʊ́ɔ́ balá má míí sʊ́llɛ.

7Í nyúpʊ́sɛ má tɩ, Wɩsɛ ɩ̃́wɔ́ wuu nʊɔ nɛ́. Ɛ́ wíɛ́ sɩɛ́, í sí héwíŋ fá; í kɛ kaŋcílle naasí ɛrɛ́.

8"Ɔ bʊ́ló aá pɛ́íwa, nɛrɔ ná wuu há sí cí nɩɛ síɛ́, a bʊlʊ́ míníŋ har, Nɩbiino Bio má sí cí Wɩsɛ malíkawa síɛ́, a bʊlɛ́ tína mínʊ́ har.

9Amá nɛrɔ ná wuu há sí cí nɩɛ síɛ́, a bʊlʊ́ tóŋ har, Nɩbiino Bio má sí cí Wɩsɛ malíkawa síɛ́, a bʊlʊ́ to tína har.

10"Nɛrɔ ná wuu há bʊ́l bɔ́ŋbɔ́ŋ caasɛ Nɩbiino Bio, Wɩsɛ sí hé tína suúri. Amá nɛrɔ ná wuu há sí tʊksɛ Wɩsɛ Sabɩna é, ʊ tína wɩ suúri wuó ná.

11"Rɩ ɓa kɛ́síwa kaa zʊ Zuwifiwa cémejɩsɛ, ɛ́ rá má rɩ saríyadííre rí tɔ́ɔ́ sídííre síɛ́ nɛ́, ríwɔ́ kɛ́síwa lɛ ríwɔ́ dííwa saríya, í sí ló rííwa beŋtunni fá, ɛ́ ná há mɔhɛ̃́ rííwa a ká lɛ́íwa tɩ, arí nʊʊsɛ ná má há mɔhɛ̃́ rííwa lísɛ;

12bee wíɛ́ Wɩsɛ Sabɩna sí mákíwa wíɛ́ ná há mɔhɛ̃́ rííwa bʊl, ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́."

© 1999, The Bible League.

13Zeezi há búl wíɛ́ aá pá jamáŋ ná, báálɔ oro má fa mɪŋ ráŋ, a sɪɛ́ bʊl Zeezi rí bʊlɛ́: "Karmɪ"ana, búlíŋ máálá mɛ́, rʊ́ʊ́ a ráá káŋrá áná liwe ɓa náŋá.”

14Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pá báálɔ ná bʊlɛ́: "Ɔ naŋnɔ́ŋɔ, áŋ rí bílíŋ ríŋ dííwa saríya, ɛ́ rá má ríŋ zízímíwa ɓɪɛ ɓɛɛ wíɛ́?”

15Ká sɪɛ́ bʊl nɪɛ ná wuu rí bʊlɛ́: "Í kániwa tɪɪ, a pɔ́ safʊʊní ɓɪjɔɔ mɛ́ wérí, bee wíɛ́ rɪ nɪbííno có rʊ́ʊ́ ka ɓɪɛ mɔ ɛrɛ́ má, ɓɪɛ ná wʊ́ʊ́ mɪɪsɛ wuó pá.”

16Ɛ́ nɛ́ ká Zeezi sɪɛ́ sʊ́ɔlɛ pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Báálɔ oro rí ráŋ, a ka ɓɪɛ wérí, a hé baksɛ. Ʊ baksɛ ná ɓɪɛ sɪɛ́ ɔsɛ wérí.

17Ɛ́ nɛ́ ʊ ké bíínʊ́ tɪɪ mɛ́ bʊlɛ́: 'Ɔ́ŋ́ á ríŋ a ɛrɛ́ rɛ́? Ɔ báá wɪ dɪhĩ́ má tɪɪ kené aá héŋ ɓɪɛ nyáŋ.’

18"Ɛ́ nɛ́ ʊ sɛ́: 'Ná, ŋ háá á ríŋ ɔ́ʊ́ ná: ŋ sí céŋŋíŋ vʊ́ʊ́ra wuu, ká bɪrsɔ vʊ́zeŋsi, a páŋ oŋparɛ́ ríríŋ ɓɪɛ wuu hé ráŋ a tʊɔlɛ,

19ká ríŋ sɪɛ́ búlíŋ tɪɪ mɛ́ bʊlɛ́: Ɔ tʊ́ɔ́lɛ́ ɓɪɛ kíŋkáŋ a mɔ bɪŋsɛ ɓɪkana díí; ŋ sí pí káá dí, aá nyɔ, káá jʊɔsɛ.’

20"Amá Wɪɪsɛ búlʊ́ rí bʊlɛ́: 'Nɪcʊʊlɛ́! Zaa títaŋ né wuu ní, ɪí a ríí sʊwɛ. Ɓɪɛ ná wuu ɪ sɪɛ́ há bílé, áŋ ríí tíllíwɔ́?' “

21Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɪɛ́ bʊl pá nɪɛ ná bʊlɛ́: "Nɛrɔ ná wuu há já ɓɪɛ bílú tɪɪ mɛ́, ká wɪ óŋ kené Wɪɪsɛ rí, ʊ tína má á rʊ́ʊ́ nɛ nyɛ né.”

22Ʊ har rí mɛ́, Zeezi búlʊ́ karmɪbɛlɛ rí bʊlɛ́: "Ɛ́ wíɛ́, ŋ búlɔ́ aá pɛ́íwa: í sí ló rí ɓɪdííli ná í háá á rííwa dí hiẽsi, rʊ́ʊ́ wíɛ́ wíwálmíwa, a sí ló rííwa tɛŋ gɛnnɛ má wíɛ́ wíwálmíwa.

23Hiẽsó wíɛ́ nɛ́ haakɛ ɓɪdííli wíɛ́, tɛ́ŋ má wíɛ́ nɛ́ haakɛ gɛrɔ wíɛ́.

24Í bel búŋgááwa; ɓa waá parɛ, ɓa wɪ cɔɔ kené, a wɪ vʊ́ʊ́ra kené aá tʊɔlɛ ɓɪɛ, ká Wɪɪsɛ dídíɛ́síwɔ́. Í sɪɛ́ wɪ diíwiisi kɛ naasí ɛrɛ́ rɛ́?

25Í sɪɛrʊ orí rí ha wálmʊ́ tɪɪ ɛ́, a tʊ́kʊ́ hiẽsó tápʊ́l balá má tɪɪ?

26Rɪíwa nɛ́ sɪɛ́ wɪ ɛ́ wuó a, beé rí tɛ í lo onni ná náŋa wíɛ́ wíwálmíwa?

27"Í bel nyɔ́fɪʊla háá lɛ ɛ́ a puri; ɓa waá tʊŋ, ɓa wɪ pɛ́nɛ máá sɔ, ká, ŋ sɪɛ́ búlɔ́ aá pɛ́íwa, kuóro Salomoŋ má tɪɪ ríríʊ́ kuóɓɪɛ ná wuu, ʊ gɛrɔ wér wɪ tufíl wuu péré.

28Rɪ Wɪɪsɛ nɛ́ ɔ́sɛ́ nyɔ́ɔ́ rʊ́ʊ́ wér mɔ nyɛ, ká nyɔ́ɔ́ wɪ gɪr míí dáánɛ ká ɓaá nyɪkɛ, í má rí nɛ́ sɪɛ́ báá rí Wɪɪsɛ sí ɛ́ á? Í wɪ nyɔ́ɔ́ kɛ? Í yardá múró.

29Í sí ló rííwa ɓɪdííle ríríwa nyɔɔlɔ́ jɛɛ wíɛ́ fúklíwa.

30Nɪɛ ná há wɪ Wɪɪsɛ ɛ̃, ɓa níí ja onni nyáŋ wuu. Amá í é, í kéŋ Ana ná há íɔ̃́ rííwaá jɔ́wɔ́.

31Ɛ́ wíɛ́, í cúŋ Wɪɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná jɛɛ mɛ́ nɛ́ kɛ́rɛ́, ká óŋ ná í háá jɛɛ́, Wɪɪsɛ sí pɛ́íwa.”

32Zeezi baa súúri bʊlɛ́: "Í nɪɛ ná há tíŋíŋ mɛ́, í wɪ kaŋ, í dé nɛ petuwie pieŋse ní; í taŋa sí héwíŋ fá, bee wíɛ́ ʊ ká satɔrɔ́ rɛ́ pɛ́íwa Ana Wɪɪsɛ, rʊ́ʊ́ pi kuótɔ́ɔ́ ná pɛ́íwa.

© 1999, The Bible League.

33Í yéllíwa ɓıɛ, a píwó meéwíé ɓa nıyaara. Í ja lɔ́knɛ ná há waá lúnni, a ja meéwíé bil Wıısɛ rí, ráŋ ná ɓa há wı wuó yʊ́ksɛ; gaara wʊ́ɔ́ mɛ́ wuó yú, mʊkra má wʊ́ɔ́ wuó mʊkɛ.

34I ɓıɛ há mıŋ ráŋ ná, ı sabına má mıŋ ráŋ nɛ́."

35Ká Zeezi baa súúri bʊlɛ́: "Í súíwa tʊtʊ́nnúgɛnnɛ, a híímíwa tıŋsɛ vɔɔ́sɛ, a nyíkíwa cáŋsɛ, a kání̇wa tıı.

36Í nɛ yósi háá déllíwɔ́ nyúútína, rʊ́ʊ́ lɛ hájaasɛ cana dıdíí ko ɓásɛ boro mí, ríwɔ́ wúrí pɔ́ʊ́.

37Rı nyúútína nɛ́ bírɛ́ ko, rı yósi ná wómmó, ɓa ná wér. Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, nyúútína ná sí vɔ́wʊ́ tıŋa vɔwɛ́, a kánʊ́ tıı, a a rʊ́ʊ́ yósi ná ké, ká rʊ́ʊ́ tıı pi ɓıdííli pɔ́wɔ́ ríwɔ́ dí.

38Rı nyúútína bírɔ́ ko títafıɛla nɛ́, rı títapʊlla nɛ́, rʊʊ yósi ní ha wommé, ɓa ná wér!

39Í zesi nɛ wérí, rı jaa tína fa ɛ̃ tɛ́ŋ ná mɛ́ gaarɔ háá kué rí, ʊ sí barɛ dóŋ a pɔ́, rí gaarɔ ná sʊ́ʊ́ jaa zʊ́.

40Ɛ́ wíɛ́, í má kání̇wa tıı, a pɔ́ wérí, bee wíɛ́ Nıbiino Bio á rʊ́ʊ́ ko tɛ́ŋ ná mɛ́, í há wʊ́ʊ́ yıela kené ní."

41Ɛ́ nɛ́ Pıerɛ bɔsɛ Zeezi bʊlɛ́: "Nyuutına, ı sʊ́ɔ́lɛ síŋsʊ́ɔ́lɔ né párá nɛ́ yáá, nıɛ wuu ní?"

42Ɛ́ nɛ́ Nyuutına sɛ́: "Áŋ rí ká tʊtʊnnɔ ná háá tʊ́ŋ taŋá, a zıŋ wíɛ́? Ʊ nɛ́ ká tʊtʊnnɔ ná ʊ nyúútína há bílú rʊ́ʊ́ bíbel jaa mɛ́, a pípá tʊtʊnna má ɓıdííle tɛ́ŋ ná há mɔhɛ̃́ rʊ́ʊ́ pá mɛ́.

43Rı nyúútína nɛ́ bírɛ́ ko, rı tʊtʊnnɔ ná mıŋ ɛ́ mɛ́ aá tʊŋ, ɛ́ tʊtʊnnɔ ná wér.

44Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, nyúútína ná sí pi ɛ́ tʊtʊnnɔ bílú ɓıɛ wuu nyúú, rʊ́ʊ́ bíbel.

45Amá rı tʊtʊnnɔ ná nɛ́ bíínʊ́ tıı mɛ́ bʊlɛ́: 'Ɔ nyúútína ná dáánɛ́ rɛ́, ʊ wı kíkɛ́lɛ́ ko.' Káá ísí kɛsɛ tʊtʊnna ná, báála rí tolé wuu ríí ŋmíŋmasɛ, ríí cúŋ ɓıdííle díí rí síŋ nyɔɔ buké mí,

46ʊ nyúútína sí ko úrú mí, kal ná rí tɛ́ŋ ná mɛ́ ʊ há wı bíínɛ́, a bɛ́ŋsʊ́ wérí, ká hóú nıɛ ná há to nıtáŋsɛ dıhɛ̃́.

47"Tʊtʊnnɔ ná wuu há ʊ́ʊ̃́ nyúútína cólle, ká wı wíí wuu ɛ́ɛ́, a wʊ́ʊ́ nyúútína cóllé tʊŋ, ɓa sí nʊ́ɔ́sʊ́ rʊ́ʊ́ bı wérí.

48Amá tʊtʊnnɔ ná há wʊ́ʊ́ nyúútína cólle ɛ̃, ká a wíɛ́ mɔ ríwɔ́ nʊ́ɔ́sʊ́, ɓa wʊ́ʊ́ kíŋkáŋ nʊɔsɛ. Nɛrɔ ná ɓa há pá kíŋkáŋ, ɓa sí bʊlɛ́ tína tɛ kíŋkáŋ; ká nɛrɔ ná má ɓa há pí oŋkana hóú nɛ́sɛ mɛ́, ɓa sí cí tína mɛ́, rʊ́ʊ́ má tɛ kíŋkáŋ kíŋkáŋ."

49Ká Zeezi baa bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Ɔ kúó ríŋ a rí dúnié ka níŋ ní; ŋ sıɛ́ có rʊ́ʊ́ púl aá dí rí.

50Ʊ ká muŋsé rí, a mɔ ríŋ muŋsi wıula sıerʊ anɛ wıcʊ́ɔ́línyimuŋsi; ŋ sıɛ́ ja kíkɛ́lɛ́ rɛ́, rí ɛ́ tʊŋ.

51Í bíínɔ́ rı tɛŋfíɛ́l nɛ́ ŋ kaa ko ríŋ pá dúnié ɓó? Aí, í lo ríŋ bʊl pɛ́íwa, ŋ kéŋ cakɔ́ nɛ́ ko.

© 1999, The Bible League.

52A kaa pɔ́ nyɛ mɛ́, rɪ nɪɛ bɔmmʊ́ɔ́ nɛ́ mɪŋ jaa mɛ́, ɓa sí caksɛ, rí botoro cí bɛllɛ mɛ́, rí bɛllɛ má cí botoro mí.

53Áná sí cí bio mí, rí bio cí áná mɛ́; maá sí cí toló mí, rí toló cí maá mɛ́; bála maá sí cí biháálɔ mɛ́, rí biháálɔ cí bála maá mɛ́.”

54Zeezi baa bʊl jamáŋ ná rí bʊlɛ́: "Rɪ́wa nɛ́ ná duóbásɛ rɪ ɓa ísí tɔ́ɔ́ nyúú rí, íí bʊlɛ́ duóŋ sí ko. Duóŋ ɓɪɛ́na ko.

55Rɪ́wa nɛ́ sɪɛ́ báá ná poo, rʊʊ lú tɔ́ɔ́ mʊ́bʊɔ rí a caasɛ tɔ́ɔ́ nyúú rí, íí bʊlɛ́ lʊmɔ sí zʊ. Lʊmɔ ɓɪɛ́na zʊ.

56Nʊŋmɔ́ŋyɔ́ɔ́wa, í ɛ̃ tíé rí bána wíɛ́ aá kíɛ́lɛ, ká beé rí sɪɛ́ tɛ í wɪ kíɛ́lɛ́ zɪŋ zaa wíɛ́ nyáŋ mʊ́ʊ́la?

57"Í há kíɛ́lɛ́ aá zɪŋ wíɛ́, beé rí tɛ í wííwa tɪ mɛ́ kíɛ́lɛ́ aá tʊ́ŋ ɛ́ ná há ká tékétéké?

58Rɪ rí nɛ́ŋ rɛ́ kɛ́ŋ náŋá, rí tína kání mʊ́mʊ́ sarıyadííre síɛ́, hé dóé rííwa bʊl hé náŋá mɛ́ ŋmɛ́nɔ nyúú, a makɛ rʊ́ʊ́ síí káá pɔsɛ ríí mʊ́ sarıyadííro síɛ́, rí sarıyadííro píí hé polísi nɛ́sɛ mɛ́, rí polísi tɔ́í bɪnajaa mɛ́.

59Ɔ́ bʊ́lɔ́ aá pɛ́í, rɪ lóó ríwɔ́ tɔ́í ɛ́, rɪ wɪ kɪŋ ná ɓa há ɓɛ́ɛ́ pɛ́í túmé tenni ɓóŋ, ɪ waá lɛ."

Liki 13

1Ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́, nɪɛ bamma kúó máŋsɛ pá Zeezi, kʊ́máŋdá Pɪlatɛ há tʊ́mʊ́ ná. Ʊ fa ɔ́ɔ́ ɓa ɓʊ́ʊ́sɛ Galiile tínáwa bamma fa há ɔsɛ vʊk aá pá Wɪsɛ, ɓa cɛ́l rí pʊsɛ cɛ́l táákɛ náŋá mɛ́.

2Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Í sɪɛ́ bíínɔ́ rɪ ɛ́ Galiile tínáwa, ɓa há ɓʊ́ʊ́sɛ́ nɛ́ ɛ́ɛ́ zɔkɛ Wɪsɛ mɛ́ kíŋkáŋ, a kíllɛ Galiile tínáwa ná náŋa ɓó?

3Aí, í lo ríŋ bʊl pɛ́íwa, ɛ́ rá. Rɪ́wa nɛ́ sɪɛ́ wɪ bírsɛ́, ríí lo Wɪsɛ mɛ́ aa zɔkɛ́, í má á rííwa sʊsɛ ɛ́ nɛ́.

4Ká nɪɛ ná fí rí córí, Silowe jɪtúko há yɛ́rkɛ́ tuwi tɔ́wɔ́ mɛ́ ɓa sʊsɛ, í bíínɔ́ rɪ ɓa nɛ́ ɛ́ɛ́ zɔkɛ Wɪsɛ mɛ́ kíŋkáŋ, a kíllɛ Zerizalɛmɛ nɪɛ wuu ɓó?

5Aí, í lo ríŋ bʊl pɛ́íwa, ɛ́ rá. Rɪ́wa nɛ́ sɪɛ́ wɪ bírsɛ́, ríí lo Wɪsɛ mɛ́ aa zɔkɛ́, í má á rííwa sʊsɛ ɛ́ nʊ́ʊ́ nɛ́.”

6Ká Zeezi sɪɛ́ sʊ́ɔ́lɛ síŋsʊ́ɔ́lɔ nɛ́ má pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Báálɔ oro rí cɔ́ŋsɛ piro ʋ baka sɪɛrʊ, a sɪɛ́ isi mʊ́ rʊ́ʊ́ ɓɔ́rɛ nɔnɔ, ʋ wɪ nɔŋ balá má tɪ nɛ́.

7Ɛ́ nɛ́ ʋ bʊ́lʊ́ baka tubello mí bʊlɛ́: 'Ná, bɪŋsɛ botoro ní nyɛ, ŋ há válɛ́ ja nɔnɔ piro nɛ́ mí, a jaa gúl. Ɓá ɓʊ́! Ʊ dɛ́ la dɪhɩ̃́ yɔ́ɔ́ nɛ́.’

8"Ɛ́ nɛ́ tubello ná bʊl baka tína ná rí bʊlɛ́: 'Ɔ́ nyúútína, lo rʊ́ʊ́ dʊla má baa cɛ́, ká ríŋ lú bʊɔ ʋ kílo wuu, a ja kɔrɔ hé ráá ná.

9Rɪ́ gbé, wíírɛ́ ʋ sí nɔŋ nɔnɔ; rʊʊ nɛ́ sɪɛ́ wɪ nɔ́nɛ́, ríí a ríwɔ́ ɓá ɓʊ́.' “

10Zuwifiwa fɪɛlɛ́ tápʊl oro, Zeezi faá karmɛ nɪɛ Zuwifiwa cémejaa mɛ́.

© 1999, The Bible League.

11Rı hápʋɔla oro má fa mıŋ ráŋ; kaŋtɔŋ né zínʋ́ a de kánʋ́ gʋrɛ, ʋ báá wı mʋɔ́ wuu wuó tíénɛ, bıŋsɛ fí rí córí.

12Zeezi sıɛ́ há ná ɛ́ háálɔ, ɛ́ né ʋ yírʋ́ bʋlɛ́: "Háálɔ, ı dúóró."

13Ká pɔ́ʋ́ néŋsa tıkɛ háálɔ ná mɛ́; naasí balá rʋʋ tíénɔ́, a cí térké, aá bı Wısɛ mɛ́.

14Amá Zuwifiwa cémejaa nɔhɔ̃́ cɔ́ɛ́ wɛ́ Zeezi, ʋ há dúóri nɛrɔ Zuwifiwa fıɛlɛ́ tápʋl. Ɛ́ né ʋ bʋl nıɛ ná há mıŋ ráŋ rí bʋlɛ́: "Tápʋlɛ balgo ní ká tápʋl tʋmɛ́; ɛ́ wíɛ́, í ko ɛ́ tápʋlɛ balgo pɛ́kɛ ríwɔ́ dúóríwa, ká sí tápʋl fıɛlí kal kó."

15Ɛ́ né Nyuutına Zeezi bʋl pɔ́ʋ́ bʋlɛ́: "Í ká nıbínʋŋmɔ́ŋyɔ́ɔ́wa! Í sıɛrʋ orí rí wʋ́ʋ́ nɔɔ, ɛ́ rá má ʋ kokúme, púré kaa mʋ́ ʋ nyʋ́nyɔ nyii fıɛlɛ́ tápʋl?

16Ká hááló né há ká Abırahaŋ duo nɛ́ŋ, Sıtaanɛ fa vɔwɛ bıŋsɛ fí rí córí, ʋ fa wı mɔhɛ̃́ ríŋ púrú tá fıɛlɛ́ tápʋl?"

17Zeezi há bʋ́l ɛ́, hũsɛ kenú dıŋdɔma ná wuu, ká jamáŋ ná jíjʋɔsɛ tʋtʋ́ŋwere ná ʋ háá tʋ́mɛ́ wíɛ́.

18Zeezi baa bʋlɛ́: "Wısɛ kuótɔ́ɔ́ ná nıhɛ̃́ ɛrɛ́ rɛ́? Ɔ́ŋ́ á ríŋ púú máŋsɛ beé rí?

19Ʋ rí oŋduo oro ɓaá yírɛ mʋ́tárdɛ né nıhɛ̃́ náŋá. Báálɔ oro sıɛ́ pii yóú baka mɛ́; ʋ nyʋ́, a bırmɛ tuu, diíwiisi cʋ́cɔ́ʋ́ hílli daha."

20Zeezi baa sʋ́ɔ́lɛ bʋlɛ́: "Ɔ́ŋ́ á ríŋ pi Wısɛ kuótɔ́ɔ́ ná máŋsɛ beé rí?

21Ʋ nıhɛ̃́ anɛ sıbʋ́r, háálɔ há píé hé ɓáfurótu míŋ ɓıkana mɛ́, ɓa wuu isi, a pıŋ wérí ní."

22Zeezi fa cáŋ tɔ́zeŋsi rí tɔ́wıɛla a karmɛ nıɛ aá va, a caasɛ Zerizalɛmɛ mʋ́mʋ́.

23Ɛ́ né nɛrɔ oro bʋ́lʋ́ rí bʋlɛ́: "Nyuutına, nıɛ mʋɔ́ dʋŋɔ né Wısɛ á rʋ́ʋ́ laa tá?" Ɛ́ né Zeezi bʋl pɔ́wɔ́ bʋlɛ́:

24"Í hé dóé tıŋ dánnʋfíkíkɛ́ zʋ; bee wíɛ́ ŋ bʋ́ló aá pɛ́íwa, nıɛ ɓıkana sí wálmɛ ríwɔ́ zʋ, ká sí wóllí zʋ.

25"Jaa tína háá á rʋ́ʋ́ isi yákʋ́ boro, ká rííwa káánɛ pʋmmɔ rí, í sí ŋmɔwɛ boro mí ká bʋlɛ́: 'Nyuutına, wúri párá.' Nyuutına sí bʋl pɛ́íwa bʋlɛ́: 'Ɔ́ wííwa dılí ɛ̃.'

26"Ɛ́ mɛ́ né sıɛ́, rííwa bʋ́lʋ́ rí bʋlɛ́: 'Á rírí wuu ní fa hé náŋá mɛ́ a dí ɓıɛ, a nyɔ; ı kármírá á tɔ́nɛ nıɛ náŋá dıcémi.'

27"Ʋ báá ha sí bʋl pɛ́íwa bʋlɛ́: 'Ɔ́ wííwa dılí ɛ̃. Í tuu líŋ laka, í nıɛ ná wuu háá tʋŋ bɔ́ŋbɔ́ŋ!'

28"Í sıɛ́ há sí ná Abırahaŋ rí lzakɛ rí Zakɔbɛ arí Wısɛ wílaabʋlla ná wuu, rı ɓa mıŋ Wısɛ kuótɔ́ɔ́ ná sıɛrʋ, ká í mıŋ pʋmmɔ, ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́ né sıɛ́ rííwa wi, aá dʋsɛ néŋsa.

29Nıɛ sí lɛ tɔ́ɔ́nyʋ́ʋ́ rí tɔ́ɔ́mʋ́bʋɔ, arí tɔ́ɔ́lʋ́lɔ́ŋsɛ ná wuu bɛllɛ, a ko ciki, aá dí cana Wısɛ kuótɔ́ɔ́ ná sıɛrʋ.

30Ká, í sıɛ́ ná, nıɛ ná zaa há ká hatıŋna, ɓa cíé sí a sílaara, ká nıɛ ná má zaa há ká síláárá, ɓa cíé sí a hatíŋná."

© 1999, The Bible League.

31Ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́, Farɪzɪɛ̃wa bamma túó peri Zeezi a búlʊ́ rí bʊlɛ́: "Col, mʊ́ dɪhuó, bee wíɛ́ kuóro Erodi já rʊ́ʊ́ ɓʊ́í rɛ́.”

32Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Í mʊ́ bʊl pá ɛ́ líŋtɪunɔ duo há nɪhɩ̃ kílo, ríŋ kiri kaŋtɔmɔ nɛ́, káá dúóri nɪɛ, zaa rí cíé, ká rí cíétó ríŋ ténníŋ tʊtʊmɛ́.

33Ɛ́ wíɛ́, ʊ mɔhɔ̃ ríŋ va zaa rí cíé, arí cíétó, bee wíɛ́ ʊ wɪ mɔhɛ̃ ríwɔ́ ɓʊ́ Wɪusɛ wílaabʊ́llʊ́ dɪhuó, rɪ Zerizalɛmɛ mɛ́ rá.

34"Í nɛ́, Zerizalɛmɛ tínáwa, í níí ɓʊ́ʊ́sɛ Wɪusɛ wílaabʊlla, káá yosi nɪɛ ná Wɪusɛ há tʊ́mɛ́ í rí, aá ɓʊ́ʊ́sɛ arí dɔ́wʊ́ɔ́! Ɔ fa có ríŋ kɛ́síwa héŋ mʊ́l naasí ɛrɛ́, anɛ zímáá háá cú tɔ́ʊ́ bɛlɛ mɛ́ ɛ́, ká í wɪ có.

35Ɛ́ wíɛ́, í ná, í dɪmɪní sí a dɪvɛɛtáálɛ́. Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, í báá waá a rííwa náŋ, a kaá ja tɛ́ŋ ná mɛ́ í háá kóó bʊlɛ́: 'Rí Wɪusɛ hé bárka pá nɛrɔ ná háá ko Nyuutɪna yɪr mɛ́.' "

Liki 14

1Zuwifiwa fɪɛlɛ́ tápʊl oro, Zeezi mʊ́ɔ́ zʊ Farɪzɪɛ̃wa nɔhɔ̃ oro jaa, rʊ́ʊ́ dí ɓɪɛ. Nɪɛ ná há mɪŋ ráŋ sɪɛ́ kíkíɛ́lɛ Zeezi mí.

2Báálɔ oro de ko cí Zeezi síɛ́; pʊɔlí nɛ́ kenú, ʊ tɛŋ wuu de ŋmɛnnɛ ŋmɛnnɛ.

3Ɛ́ nɛ́ Zeezi bɔsɛ Wɪusɛ kɛŋzɪnna ná rí Farɪzɪɛ̃wa ná há mɪŋ ráŋ bʊlɛ́: "Ɔ́mɛ́nɔ mínɔ́ ríwɔ́ dúóri nɛrɔ Zuwifiwa fɪɛlɛ́ tápʊl ré?”

4Ɓa ké síkísíkí. Ɛ́ nɛ́ Zeezi ka pʊɔla ná, a dúórú, ká tɔ́ʊ́ ʊ col.

5Ká Zeezi baa bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́: "Í sɪɛrʊ orí bíí rí, ɛ́ rá má rʊ́ʊ́ nɔɔ ɓal vílɛ́ mɛ́ fɪɛlɛ́ tápʊl, ká rʊ́ʊ́ sʊ́ʊ́ lísʊ́ kíkɛ́lɛ́ kíkɛ́lɛ́?”

6Ɓa wɪ wóllé lísɛ ɛ́ wíí síɛ́.

7Zeezi há kíɛ́lɛ́ ná nɪɛ ná ɓa há yírɛ́, ɓa zʊʊ bɛ́llɛ aá tʊɔsɛ dɪkɛ́ŋpiŋe, ɛ́ nɛ́ ʊ sʊ́ɔ́lɛ síŋsʊ́ɔ́lɔ pá nɪɛ ná wuu, a bʊlɛ́:

8"Rɪ nɛ́ŋ yírí hájaasɛ cana dɪdíí, sí mʊ́ʊ́ ké nɪpiŋe dɪkéni. Nyɛ mɛ́, ɓa yírɛ nɛrɔ nɔ́ŋɔ píŋ há kíí, ʊ má ko.

9Rɪ nɛrɔ ná sɪɛ́ há yírɪwa wuu ní kúé bʊ́lí mɛ́ bʊlɛ́: 'Isi ká pɔ́ʊ́ dɪkéni.' Ʊ ɛ́, ɪ sí isi rí hɪĩsɛ a mʊ́ ké har rí ɓɔ́ŋɓɔ́ŋ.

10Ɛ́ wíɛ́, rɪ ɓa yírí ɓɪdííle dɪdíí, rɪu mʊ́ɔ́, ɪ ké har rí ɓɔ́ŋɓɔ́ŋ, a makɛ rɪ nɛrɔ ná há yírí nɛ́ kúé, rʊ́ʊ́ bʊ́lí rí bʊlɛ́: 'Ɔ naŋnɔ́ŋɔ, isi ko ké síɛ́ dɪkɛ́ŋpiŋo né mí.' Ʊ ɛ́ sí a píŋ a pɛ́í, nɪɛ ná wuu há ké ráŋ ríwɔ́ dí ɓɪɛ síɛ́ mɛ́.

11Nɛrɔ ná wuu háá píŋsú tɪu, ɓa sí múúri tína, ká nɛrɔ ná wuu há múúrú tɪu, ɓa sí píŋsi tína.”

© 1999, The Bible League.

12Ká Zeezi sɪɛ́ bʊl báálɔ ná há yírʊ́ rí bʊlɛ́: "Rɪɪ nɛ́ á ɓɪdííle wɔhɔ, ɛ́ rá má títaŋ, ríí pá nɪɛ, síí naŋnɔ́ŋsɛ yírʊ́, síí maábináŋa yírʊ́, síí dunɪɛ yírʊ́, a síí kénninánja ná má há kéŋ ɓɪɛ yírʊ́; bee wíɛ́ ɓa má cíé sí yírí a túŋ kɪŋ.

13Ɛ́ wíɛ́, rɪɪ á cana ɓɪdííle, ɪ yírɛ nɪyaara rí gbɛrka rí nacɔ́kɔ tínáwa arí nyʊmma, ríwɔ́ ko dí.

14Rɪɪ nɛ́ á ɛ́, ɪ sí ná wér, bee wíɛ́ ɓa wíí wuo yírɛ aá túŋ kɪŋ. Ɛ́ é, nɪɛ ná háá a wérí Wɪɪsɛ síɛ́, ɓa sʊʊ mɛ́ bɪr"isé mí, Wɪɪsɛ sí túmí."

15Nɪɛ ná há kéné aá dí ɓɪɛ, nɔ́ŋɔ há nɛ́ ɛ́ wíɛ́, ɛ́ nɛ́ ʊ bʊl Zeezi rí bʊlɛ́: "Nɛrɔ ná háá á rʊ́ʊ́ ké Wɪɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná mɛ́ dí ɓɪɛ, ʊ tína sí ná wér!"

16Ɛ́ nɛ́ Zeezi sʊ́ɔ́lɛ pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Báálɔ oro rí á ɓɪdííle kíŋkáŋ, a yírɛ nɪɛ ɓɪkana.

17Ɓɪdííle ná díí téŋ peri, ʊ tʊ́mʊ́ tʊtʊnnɔ rʊ́ʊ́ mʊ́ bʊl nɪyírɛ ná mɛ́ bʊlɛ́: 'Í ko, ɓɪdííle bíɔ́.'

18"Ɛ́ nɛ́ nɪyírɛ ná wuu vɛ balá baláwa. Dʊ́ŋdʊ́ʊ̃ nɛrɔ bʊ́l tʊtʊnnɔ ná rí bʊlɛ́: 'Ɔ̃ŋ́ sʊ́l rɛ́, ŋ wɪ wuó ko, bee wíɛ́ ŋ yɔ́wɛ́ baka rɛ́, ʊ sɪɛ́ mɔhɔ̃́ ríŋ mʊ́ nóʊ́.'

19"Nɔ́ŋɔ má sɛ́: 'Ɔ̃ŋ́ sʊ́l rɛ́, ŋ wɪ wuó ko, bee wíɛ́ ŋ yɔ́wɛ́ nɔparɛ́ fí rí, ʊ sɪɛ́ mɔhɔ̃́ ríŋ káŋwɔ́ máŋsɛ ná.'

20"Nɔ́ŋɔ má sɛ́: 'Ɔ wɪ wuó ko, bee wíɛ́ ŋ sɪɛ́ nɛ́ jáŋ háálɔ.'

21"Ɛ́ nɛ́ tʊtʊnnɔ ná bɪrko, a césíwó líŋsi ná wuu a pɔ́ʊ́ nyʊ́ʊ́tína. Nyʊ́ʊ́tína cɔ́ɛ́ wɛ, ɛ́ nɛ́ ʊ bʊ́lʊ́ tʊtʊnnɔ ná mɛ́ bʊlɛ́: 'Lɛ kíkɛ́lɛ́, a mʊ́ tɔ́ɔ́ nɪɛ náŋá dɪcémi, rí ŋméŋsɛ nyunni, a kɛsɛ nɪyaara rí gbɛrka, rí nyʊmma arí nacɔ́kɔ tínáwa kaa ko ríwɔ́ dí.'

22"Mʊɔ́, rɪ tʊtʊnnɔ ná nɛ́ zʊ́ɛ́ a bʊlɛ́: 'Ɔ nyʊ́ʊ́tína, ɪ há síŋ tʊŋ ɛ́, ŋ tʊ́mɔ́ rɛ́, amá jaa ha wɪ súé.'

23"Ɛ́ nɛ́ nyʊ́ʊ́tína ná bʊlʊ́ tʊtʊnnɔ ná mɛ́ bʊlɛ́: 'Mʊ́ gɪra ŋméŋsɛ rí baksɛ nʊʊsɛ, a haarɛ nɪɛ mɛ́ ríwɔ́ ko zʊ, a makɛ ríŋ jaa sú.

24Nɪɛ ná ŋ fa há yírɛ́, ɓa oro wuu waá a rʊ́ʊ́ díŋ ɓɪdííle nyáŋ.' "

25Nɪkaŋdɔ́ɔ́ bamma fa tíŋ Zeezi mí, aá va ŋméno nyʊ́ʊ́. Ɛ́ nɛ́ ʊ bírɛ bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́:

26"Nɛrɔ ná wuu há kóŋ rí, ʊ tína mɔhɔ̃́ rʊ́ʊ́ cóllíŋ kíllʊ́ áná rírʊ́ maá, rírʊ́ háálɔ rírʊ́ bɛlɛ, rírʊ́ máálawa rírʊ́ maábɛlɛ, rírʊ́ nátolé, a cóllíŋ kíllʊ́ tɪɪ má. Rɪ ɛ́ rá, ʊ tína wíŋ karmɪbio wuó a.

27Nɛrɔ ná wuu há wʊ́ʊ́ sʊʊ dagɛsɛ́ wɪla sáŋɛ́, a tíŋíŋ mɛ́, ʊ tína wíŋ karmɪbio wuó a.

28"Rɪíwa sɪɛrʊ oro já rʊ́ʊ́ má jɪtúko, ʊʊ́ la síɛ́ ké rí, a gíélʊ́ kɪŋ wuu, a zímʊ́ mʊɔsɔ, a makɛ rʊ́ʊ́ ná, ʊ nésɛ meéwí wo ɛ́ tʊtʊmí tʊŋ aá tenni rí?

29Rɪ ɛ́ rá, ká rʊ́ʊ́ bil jɪtúko ná mʊ́l, ká sí wóllí sɔ́ɔ́ ɓʊ́, ká ná nɪɛ ná wuu há ná ɛ́, ɓaá cícérmʊ́ mí ní,

30rí bʊlɛ́: 'Báálɔ né púló aá sɔ rɛ́, amá ʊ wɪ wóllé ténnʊ́ tʊtʊmí ná.'

© 1999, The Bible League.

31"Ʊ ká ɛ́ nɛ́, rı kuór má ríí já rʊ́ʊ́ mʊ́ rʊ́ʊ́ ríríʊ́ kuónɔ́ŋɔ yo lal, ʊʊ́ la sıɛ́ ké rí, a gieli ná, rʊʊ nɛ́ kɛ́ŋ nıɛ bʊ́í fí, ká rʊ́ʊ́ kuónɔ́ŋɔ ka nıɛ bʊ́í mɛrɛ́, ʊ ríríʊ́ wo náŋá aá yo rí?

32Rʊʊ kíélɔ́ rʊʊ wʊ́ʊ́ wo, ʊ sí tʊŋ nıɛ ʊ kuónɔ́ŋɔ ná rí, rʊʊ ha wı tɛ́sıí péré, ríwɔ́ mʊ́ sʊ́lʊ́ rʊ́ʊ́ lo, ká makɛ ɛ́ ná há mɔhɛ̃́ rʊ́ʊ́ tʊŋ, ká rí tɛŋfíél míŋwɔ́ pɛ́kɛ.

33Ɛ́ wíɛ́, í oro wuu wíŋ karmıbíí wuó a, rı tína nɛ́ wʊ́ʊ́ oŋkanɛ́ wuu vɛ́ɛ́.

34"Yɛsɛ ká oŋwérí rí; amá rı yɛsɛ ŋmɔ́ŋ nɛ́ líɛ́, ɓaá ɔ́ʊ́ ɛrɛ́ rɛ́ rʊ́ʊ́ baa ŋmɔ́ŋsɛ?

35Ʊ rí ɔ́ŋ wuu báá wı weri; ʊ wı kɔrɔ má kené aá pá tíé. Ɓaá pii yoo tá zíŋbal nɛ́. Nɛrɔ ná wuu há kɛ́ŋ dılla aá zesi wíɛ́, rʊ́ʊ́ tína nɛ."

Liki 15

1Kal oro, loŋpolaara rí málbɔma tínáwa wuu túó peri Zeezi, ríwɔ́ zésú wíbʊlɛ́.

2Farızıɛ̃wa rí Wısɛ kɛŋzınna sıɛ́ ŋmúŋmurmi wíɛ́ bʊlɛ́: "Báálɔ né lóó málbɔma tínáwa lílélʊ́, a lo ʊ ríwɔ́ dídí ɓıɛ má."

3Ɛ́ nɛ́ Zeezi sʊ́ɔ́lɛ síŋsʊ́ɔ́lɔ pɔ́wɔ́ bʊlɛ́:

4"Rı nɛ́ŋ kɛ́ŋ pieŋse zɔlɔ, rí balá yʊ́ksɛ, ʊ wı pieŋse mɛɛ́sıbaná rí fí rí nɛ́mɛ́ ná tá, ríwɔ́ dídí, ká rʊ́ʊ́ bírmʊ́ ja peyʊ́ksɛ ná, dɛ́ŋdɛ́ŋ ríí mʊ́ʊ́ tʊ́kʊ́ mí?

5Ʊ sıɛ́ há kʊ́é tʊ́kʊ́ mí, ʊ tɛŋ wuú de pɔrɛ nɛ́, ʊ pi pieŋso ná báásʊ́ vapara mɛ́,

6a kaa mʊ́ jaa, a yírʊ́ naŋnɔ́ŋsɛ ríríʊ́ kénninánja, a bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: 'Í a ráá jʊɔsɛ, bee wíɛ́ ŋ náŋ pieŋso ná fa há yʊ́ksɛ́.'

7Ɲ bʊ́lɔ́ aá pɛ́íwa, ʊ sıɛ́ ká ɛ́ nɛ́, rı wíbɔŋ"aarɔ balá léŋ ní bírsɛ́, ríí lo wíbɔma ɛɛ, ʊ sí a satɔrɔ́ Wısɛ rí, bána nyúú, a kíllɛ nıpiŋe mɛɛ́sıbaná rí fí rí nɛ́mɛ́ há bííné rı ɓa ká nıtékétékéwa, a wı bírsɛ́ ja.

8"Ɛ́ rá má, rı hál rí kɛ́ŋ meéwícaáka fí, rí balá yʊ́ksɛ, ʊ wı caanɔ́ nyıkɛ ríí ti jaa ríí ja meéwíyʊ́ksɛ ná rí taŋá, ríí mʊ́ʊ́ tʊ́kʊ́ mí?

9Ʊ sıɛ́ há tʊ́kʊ́ mí, ʊ sí yírʊ́ taŋnɔ́ŋsɛ ríríʊ́ kénninánja a bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: 'Í a ráá jʊɔsɛ, bee wíɛ́ ŋ meéwí ná fa há yʊ́ksɛ́, ŋ nóú.'

10Ɲ bʊ́lɔ́ aá pɛ́íwa, ʊ sıɛ́ ká ɛ́ nɛ́, rı wíbɔŋ"aarɔ balá léŋ ní bírsɛ́, ríí lo wíbɔmɔ ɛɛ, ʊ sí a satɔrɔ́ a pá Wısɛ malíkawa."

11Zeezi baa sʊ́ɔ́lɛ pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Báálɔ oro rí ráŋ, a ka bɛlɛ bɛllɛ.

12Ɓa sıɛrʊ ɓıwie sıɛ́ bʊ́lʊ́ áná rí bʊlɛ́: 'Ɲ áná, tɛ́ŋ liwe ker.' Ɛ́ nɛ́ ɓa áná ná kánʊ́ ɓıɛ ná ɓáwɔ́.

13"Ʊ wı dáánɛ́, ká bio ɓıwie ná de isi pɔ́ʊ́ ɓıɛ wuu yɛ́llɛ, a lıı mʊ́ tɔ́bólí. Ʊ há mʊ́ ráŋ, ʊ zɔ́kɛ́ ɛ́ meéwíé wuu basabasa.

14Ʊ sıɛ́ há zɔ́kwɔ́ wuu ɛ́, losu ɓızeno oro kʊ́ó zʊ tɔ́ɔ́ ná, ʊ báá fa wı ɔ́ŋ wuu kené aá dí.

15Ɛ́ nɛ́ ʊ isi mʊ́ a tɔ́ɔ́ ná nıɛ nɔ́ŋɔ pʊ́ʊ́, a hóʊ́, ʊ nʊ́nʊ́ɔ́lʊ́ keru ʊ baka mɛ́.

© 1999, The Bible League.

16Losu kánú, ʋ fa cólli rʋ́ʋ́ dí keru ná ɓɪdííle má tɪ, ká nɛ́ŋ wuu wʋ́ʋ́ ŋmɛ́nɔ pɛ́í rʋ́ʋ́ díwó.

17"Ɛ́ nɛ́ ʋ sɪɛ́ ké bíínʋ́ tɪ mɛ́ a bʋlɛ́: 'Tʋtʋnna bɛŋmŋmɛ rɛ́ ŋ áná jaa mɛ́, a dí ɓɪɛ kaá tá, káŋ mɪŋ rɛɛ́ aá sʋwɛ losu!

18Ɔ sí isi mʋ́ŋ áná rí, a bʋ́lʋ́ mɛ́ bʋlɛ́: Ɔ áná, ŋ ɔ́ɔ́ zɔkɛ Wɪsɛ mɛ́, a aa zɔ́kí má mɛ́;

19ŋ báá wɪ mɔhɛ̃́ ríí píŋ mákí bíí; píŋ mákí tʋtʋnna nɔ́ŋɔ.'

20Ɛ́ nɛ́ ká, ʋ de isi zʋ ŋmɛ́nɔ, aá mʋ́ʋ́ áná rí. "Ʋ háá kué, ʋ áná tíɛ́nɛ nóú dɪbólí rʋʋ́ kó, ʋ susu wuu kenú kíŋkáŋ; ʋ fá cémú, a vɔ́wʋ́ baŋ mɛ́, a kórmú.

21"Ɛ́ nɛ́ bio ná bʋ́lʋ́ áná ná mɛ́ bʋlɛ́: 'Ɔ áná, ŋ ɔ́ɔ́ zɔkɛ Wɪsɛ mɛ́, a aa zɔ́kí má mɛ́; ŋ báá wɪ mɔhɛ̃́ ríí píŋ makí bíí.'

22"Ɛ́ nɛ́ áná ná bʋ́lʋ́ tʋtʋnna rí bʋlɛ́: 'Í a kíkɛ́lɛ́, a zʋʋ pi gɛrɔ ná wér há kɛ gɛnnɛ wuu, a kaa ko súú; ɪ ja nénípɪr hóú nénì mí, a ja natɔɔsɛ hóú naasɛ mɛ́.

23Í mʋ́ ka nɔɔ ná há vʋ́ɛ́ wérí, a kaa ko ɓʋ́, ráá dí a jʋɔsɛ;

24bee wíɛ́ ŋ bio né fa nɪhɩ̃́ anɛ ʋ sʋ́wɔ́ rɛ́, ká bɪr"isi; ʋ fa yʋ́ksɔ́ rɛ́ ká ŋ bɪrnóú.' Háya! Jʋɔsɛ́ cana púló.

25"Ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́ wuu, rɪ bio ɓɔhɔ̃́ ná mɪŋ baka mɛ́. Ʋ sɪɛ́ há lɛ́ baka aá ko, a ko peri jaa, rʋʋ́ nɛ ɓɪɛ dúí arí gʋɔla.

26Ɛ́ nɛ́ ʋ yírɛ tʋtʋnna ná nɔ́ŋɔ a bɔsɛ: 'Beé rí ɓaá a nyɛ jaa mɛ́?'

27Ɛ́ nɛ́ tʋtʋnnɔ ná sɛ́: 'I maábio ná nɛ́ bírɛ́ ko, ɪ áná ka nɔvʋ́ʋ́lɛ ná ɓʋ́, bee wíɛ́ ʋ há bírɛ́ nóú bio rí tɛŋfíɛ́l.'

28"Ɛ́ nɛ́ bio ɓɔhɔ̃́ ná cɔ́ɛ́ wɛ, ʋ vɛ jaa zʋɪ. Ʋ áná lɛ, a sʋ́lʋ́ rʋʋ́ zʋ jaa.

29Ɛ́ nɛ́ ʋ bʋ́lʋ́ áná rí bʋlɛ́: 'Bɪŋsɛ ɓɪkana nɛ́ ŋ háá tʋ́mí mɛ́, ŋ ha wíí nʋɔ vɛ́ɛ́. Ká ɪ ha wɪ bʋwie má tɪ kené páŋ, ríŋ ríríŋ naŋnɔ́ŋsɛ dí cana a jʋɔsɛ.

30Ká, ɪ bio né há léí ɓɪɛ kaa mʋ́ zɔkɛ tuútuúwa nyúú mí há bírɛ́ ko, ɪ ɓʋ́ nɔvʋ́ʋ́lɛ nɛ́ pɔ́ʋ́.'

31"Ɛ́ nɛ́ ʋ áná ná bʋl pɔ́ʋ́ bʋlɛ́: 'Ɔ bio, ɪ mínɪ́ŋ rí nɛ́ tɛ́ŋ wuu mí; ŋ ɓɪɛ wuu, ɪ nɛ́ tíwɔ́.

32Amá ʋ mɔhɔ̃́ ráá dí jʋɔsɛ́ cana, ráá sɪɛnnɛ tɔrɛ, bee wíɛ́ ɪ maábio né fa nɪhɩ̃́ anɛ ʋ sʋ́wɔ́ rɛ́ ká bɪr"isi; ʋ fa yʋ́ksɔ́ rɛ́ ká ŋ bɪrnóú.' "

Liki 16

1Zeezi bʋ́lʋ́ karmɪbɛlɛ ná rí bʋlɛ́: "Báálɔ oro rí ráŋ a ka ɓɪɛ wérí. Ɛ́ báálɔ sɪɛ́ fa kéŋ tʋtʋnnɔ, ʋ né bíbélú ɓɪɛ mɛ́. Ɛ́ nɛ́ sɪɛ́ ɓa ko bʋ́lʋ́ mɛ́, a bʋlʋ́ oŋbello ná kenú ɓɪɛ ná aá zɔkɛ rɛ́.

2Ɛ́ nɛ́ ʋ yírʋ́, a bʋ́lʋ́ mɛ́ bʋlɛ́: 'Ba bʋ́l wíɛ́ rɛ́ aá téí mɛ́ ŋ níne; ɓa sɪɛ́ to wíwéré. Ɛ́ wíɛ́, ɪ há bélíŋ ɓɪɛ ná mɛ́ éwa, bil nʋɔ páŋ. I báá wíŋ oŋbello wuó a.'

© 1999, The Bible League.

3"É né oŋbello ná bíínú tɩɩ mé bʊlé: 'Ɔ nyúútína sí kíríŋ ŋ tʊtʊmé mé. Ɔ sɩé á ríŋ a ɛréwa ré? Ɔ wɩ dóé kené aá parɛ, káá fá sʊlé má hũsɛ.

4É wíé, ŋ íŋ háá á ríŋ ɔ́ɔ́ ná, a makɛ rɩŋ tʊtʊmé né zɔ́ké má, rí nɩɛ cóllíŋ wíé, a kániŋ wérí ɓa jɩsɛ mé.'

5"É né ʊ yírɛ nɩɛ ná wuu fa há dúú nyúútína kɩma, balá baláwa, a bʊl dúŋdʊ́ʊ̃ nɛrɔ rí bʊlé: 'Kɩŋ ná ɩ há díŋ nyúútína dɩhḩ ká bɛŋmŋmɛ ré?'

6"É né ʊ sé: 'Síínʊʊ áŋkʊráŋ síí zɔlɔ.' "É né oŋbello ná búlú rí bʊlé: 'Néí kɩŋ kɛnɔ, laa ké tíé kíkélé, a púŋsɛ síínʊʊ áŋkʊráŋ síí mɛ́ɛ́sɛllɛ rí fí.'

7"Ʊ baa bʊl nɔ́ŋɔ má rí bʊlé: 'Kɩŋ ná ɩ má há díŋ nyúútína dɩhḩ ká bɛŋmŋmɛ ré?' "É né ʊ sé: 'Míé bɔ́tɔ́ zɔmmʊ́ɔ́.' "É né ʊ sé: 'Néí kɩŋ kɛnɔ, laa púŋsɛ míé bɔ́tɔ́ zɔwaná.'

8"É né tʊtʊnnɔ gíŋgírmílíŋ ná nyúútína búú mé, ʊ há túŋ líŋ ná wíé. Dúníé né nɩɛ kéŋ líŋ aá pé náŋá mé, a kíllɛ nɩɛ ná háá tɩŋ Wɩsɛ ná há ká pʊmmɔ."

9Zeezi baa súúri bʊlé: "Ɔ é búlɔ́ aá péíwa, í pi dúníé kuóɓɩɛ, a ja naŋnɔ́ŋsɛ péíwa tɩɩ, a makɛ téŋ ná mé ɓa háá ténníwa nésɛ mé, rííwa ná dɩkéŋsi tɩɩ Wɩsɛ rí, a kaá mú wuu.

10"Nɛrɔ ná há wo oŋwiisi mí aá bel rí taŋá, ʊ tína wo oŋzeŋsi má mé aá bel rí taŋá ré. Ká nɛrɔ ná há ká gɩragɩra oŋwiisi belé mí, ʊ tína ká gɩragɩra oŋzeŋsi má belé mí rí.

11Rɩíwa wɩ wóllé bel dúníé gíŋgírmíɓɩɛ mé arí taŋá, áŋ ríí pi oŋtáŋsɛ ríí héíwa nésɛ mé rííwa bel?

12Rɩíwa né sɩé wɩ wóllé bel nɛrɔ nɔ́ŋɔ omo mí rí taŋá, ká ná, omo ná ɓa há bílíwa mé, áŋ ríí píí péíwa?

13"Yómo balá wɩ nyúútínáwa bɛllɛ mé wuo ɓarɛ aá tʊŋ. Ʊ sí cólli nɔ́ŋɔ, ká bérɛ nɔ́ŋɔ, é rá má ʊ sí tʊŋ rí taŋá nɔ́ŋɔ dɩhḩ, ká lɔ́rɛ nɔ́ŋɔ. É wíé, Wɩsɛ mé tɩŋé rí ɓɩɛ cólle wɩ náŋá wuó hé."

14Farɩzɩẽwa há né é wíé wuu, ɓa dé cícermi Zeezi mí ní, bee wíé ɓa có meéwíé wérí.

15É né Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlé: "Í é, íí já rí nɩbííne ní bélíwa, a bɩɩnɛ rɩíwa ká tékétékéwa, amá Wɩsɛ sɩé íḩwa sɩɛnnɛ. Omo ná nɩbííne há bélé rʊʊ ká oŋpíŋí, é omo ní ká Wɩsɛ sakuosó omo.

16"Wɩsɛ kíŋse kɛnɔ, rí Wɩsɛ wílaabʊlla kɛnnɛ dáánɔ́ ko peri Zaŋ Batiisi téŋ mé né; a sɩé kaa pɔ́ é téŋ mé, ɓa púló búbʊl Wɩsɛ kuótɔ́ɔ́ Labaarɩwero wíé, nɛrɔ wuu sɩé híhé dóé, rʊ́ʊ́ má wálmɛ zʊ Wɩsɛ kuótɔ́ɔ́ ná sɩɛrʊ.

17Bána rí tíé nyííkɛ ká mɔlé, a kíllɛ Wɩsɛ kíŋse púŋsɛ nyɩnɛ balá má tɩɩ.

18"Báálɔ ná wuu há kírú háálɔ tá ká ja nɔ́ŋɔ, ʊ túŋ cɔ́rmʊ né é. Báálɔ ná má há já háhuõsí, ʊ túŋ cɔ́rmʊ né é."

19Zeezi baa sʊ́ɔ́lɛ bʊlé: "Báálɔ oro rí fa ráŋ, a ka ɓɩɛ wérí, aá su gɛmʊ́ɔ́llɛ ná há píŋó wérí, a de mɩŋ wér rí jʊɔsé mé téŋ wuu mí.

© 1999, The Bible League.

20Summo oro má sıé fa mıŋ ráŋ, ɓaá yírú Lazaarɛ, a pí ɓıɛ tína ná dánnʊɔ; ʊ tɛŋ né wuu dé cúnni fʊrʊ né,

21vásɛ má tıı lílénnú fʊrʊ ná. Ʊ fa có rʊʊ dí ɓıɛ tína ɓıdííle ná háá ɓallɛ tié.

22"Ɛ́ né summo ná sʊwɛ, Wıısɛ malíkawa púú dʊma kaa zí bil Abırahaŋ laka, bána nyúú. Ɓıɛ tína ná má sʊwɛ ɓa pii hu.

23Ʊ sıé mıŋ lɛlɛ tɔ́ɔ́ mé wıhála ɓızeno sıɛrʊ. Ráŋ né ʊ mıŋ, ká tíénɛ bel síérí a ná Abırahaŋ, a ná Lazaarɛ rʊʊ kénú laka.

24Ɛ́ né ʊ ŋmɔwɛ búŋse bʊlé: 'Ɔ́ áná Abırahaŋ, fáŋ susu, ká tʊŋ Lazaarɛ rʊ́ʊ́ púú nění tʊ nyii mí, a kaa ko pɔ́rıŋ neŋdulí; bee wíɛ́ ŋ dé mıŋ wıhála ɓızeno mí ní, níŋ né sıɛrʊ.'

25"Ɛ́ né Abırahaŋ sɛ́: 'Ɔ́ bíí, bıınɛ mʊ́ yákí die fa há mıŋ dúnié mí a ka ɓıɛ é, ká Lazaarɛ má die ná wıula kíŋkáŋ é. Ɛ́ wíɛ́, Lazaarɛ má sísényɛ mıŋ wér mí ní, ká ı má baa mıŋ wıhála mé.

26Wíí ná má há súúré ní ká, cakɔ́ ɓızéní rí míŋrá ríríwa pɛ́kɛ, a makɛ rí nıɛ ná háá já ríwɔ́ lírá dıhḩ dáárıwa dıhḩ, ríwɔ́ sí wóllú, ká rííwa má sí wóllí dáárírá dıhḩ.'

27"Ɛ́ né ɓıɛ tína ná sɛ́: 'Ɔ́ sıé súlí rɛ́ ŋ áná, ríí tʊŋ Lazaarɛ ŋ áná jaa nıɛ rí;

28bee wíɛ́ ŋ ha kéŋ maábináŋa bɔmmʊ́ɔ́ ráŋ. Rʊ́ʊ́ mʊ́ máŋsɛ pɔ́wɔ́, ríwɔ́ pɔ́ wérí, a makɛ ríwɔ́ má báá sí wıhála né duo dıhḩ zʊ́.'

29"Ɛ́ né Abırahaŋ bʊl pɔ́ʊ́ bʊlé: 'Wıısɛ kíŋse kɛnɔ ná arí Wıısɛ wílaabʊlla kɛnnɛ ná mínɔ́ ɓaá karmɛ; ʊ mɔhɔ̃ ríí maábináŋa ná zésíwó ní, a pɔ́ wérí.'

30"Rı ɓıɛ tína ná sɛ́: 'Aí, ŋ áná Abırahaŋ, ʊ é má ha wʊ́ɔ́ nıı mɔhḕ. Amá rı néŋ rí fa bírɛ́ lɛ sʊsɛ mɛ́, ríí kóó bʊ́lwɔ́ rí, ɛ́ é, ɓa sí bírsɛ mála, a báá sí áá zɔkɛ Wıısɛ mɛ́.'

31"Ɛ́ né Abırahaŋ baa bʊl pɔ́ʊ́ bʊlé: 'Rı ɓa né wı Wıısɛ kíŋse kɛnɔ ná arí Wıısɛ wílaabʊlla kɛnnɛ ná, ɓa háá karmɛ́ wíɛ́ zesi é, ká rí néŋ bırlɛ sʊsɛ má mɛ́, a ko bʊ́lwɔ́ rí, ɓa waá saŋ.' "

Liki 17

1Zeezi bʊ́lʊ́ karmıbɛlɛ rí bʊlé: "Wíɛ́ ná há yíkí nıbííne ɓa aá zɔkɛ Wıısɛ mɛ́, ɓa mínɔ́ téŋ wuu mí. Amá nɛrɔ ná há lóé ɓa tíŋí, ı tína sí ná wıula!

2Rı ɓa né já nɔŋbúzeno ríí vɔwɛ tína baŋ mɛ́, ríí káá mʊ́ʊ́ yóó hé mʊʊ mɛ́, ʊ né cúcó a kíllɛ tína há yíkí némmúrtına nyáŋ oro, ʊ aa zɔkɛ Wıısɛ mɛ́.

3Ɛ́ wíɛ́, í kániwa tıı wérí! "Rıı maábinɔ́ŋɔ né á wíí zɔkɛ, bʊl pɔ́ʊ́ arí sífıɛma; rʊʊ né sáŋé rʊ́ʊ́ bírsɛ a báá sí á, ı hóú suúri.

4Rʊʊ ɔ́ɔ́ zɔ́kí mɛ́ naasí balpɛ kal balá, káá kói rí naasí balpɛ ná wuu ríí bʊlé: 'Ɔ́ zɔ́kɔ́ rɛ́, ŋ sí bírsɛ,' ı hóú suúri."

5Zeezi nıtʊmɛ́ ná bʊ́lʊ́ rí bʊlé: "Nyuutına, a ráá yardá ɔsɛ súúri."

© 1999, The Bible League.

6Ɛ́ né Nyuutɩna sɛ́: "Rɩíwa né kɛ́ŋ yardá rʊ́ʊ́ mɔ mʊ́tárdɛ bíí, í sí bʊl tuu mí bʊlɛ́: 'Tuu né, cúri a mʊ́ cɔ́ŋsɛ mʊʊ sɩɛrʊ.' Tuu ná ɓɩɛ́na sí tíŋíwa nʊɔ sɛ́."

7Zeezi baa bʊ́lʊ́ karmɩbɛlɛ rí bʊlɛ́: "Í sɩɛrʊ, rɩ oro kɛ́ŋ tʊtʊnnɔ rʊ́ʊ́ pípare, ɛ́ rá má rʊ́ʊ́ nʊ́nʊɔlɛ pʊsɛ, rí tʊtʊnnɔ ná lɛ baka ko, ʊ sí bʊ́lʊ́ rí bʊlʊ́ sí vílmú, ká ko ké dí ɓɩɛ?

8Aí, wíí ná ʊ háá bʊ́lʊ́ mɛ́ né ká: 'Kání tɩɩ, a súí gɛnnɛ, a a ɓɩdííli páŋ ríŋ dí, a nyɔ kɛ́rɛ́, ká ríí má sɩɛ́ zɩŋ dí a nyɔ.'

9Uʊ́ bɔ́llʊ́ tʊtʊnnɔ ná há tʊ́ŋ tʊtʊmɛ́ ná ʊ há máké pɔ́ʊ́ rɛ́? Aí, ʊ wɩ ɛ́ɛ́ a.

10U sɩɛ́ ká ɛ́ né í má rí. Rɩíwa né tʊ́ŋ tʊtʊmɛ́ ná wuu ɓa há máké péíwa, í bʊlɛ́: 'Á é ká tʊtʊ́nná rɛ́; ʊ ná ɓa há sɛ́ ráá tʊŋ né á tʊŋ.' "

11Zeezi cɛ́l Samari dɩtíllɛ rí Galiile dɩtíllɛ súsúbʊɔ, aá mʊ́ Zerizalɛmɛ.

12U sɩɛ́ há mʊ́ɛ́ aá zʊ tɔ́ɔ́ oro, dayalma bamma fí kʊ́ó cémú, a tíɛ́nɛ cí sɩɛ́rí,

13ká tɔ́wíwɔ́ nʊɔ mɛ́ bʊlɛ́: "Zeezi! Karmɩ"ana! Fárá susu."

14Zeezi nówó, a bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Í kániwa tɩɩ mʊ́ cáánɛ Wɩɩsɛ vʊk"ɔɔsa." Ɓa háá mʊ́ɛ́ ɛ́, ɓa mʊ́ɔ́ aá peri, rɩ ɓa dʊ́ʊ́ró.

15Ɓa sɩɛrʊ nɔ́ŋɔ há néé rʊʊ dʊ́ʊ́ró ɛ́, ʊ dé bɩrɛ né, a bɩ Wɩɩsɛ mɛ́ kíŋkáŋ aá ko.

16U ko, a ɓírmi tíé Zeezi síɛ́ a bɔ́llʊ́. Ɛ́ báálɔ fa ká Samari dɩtíllɛ nɛ́ŋ rɛ́.

17Ɛ́ né Zeezi sɛ́: "Dayalma ná fí ra wɩ dʊ́ʊ́ré rí? Ká nɛ́mɛ́ ná mʊ́ nɛɛ́?

18Nɩhʊɔrɔ né dʊŋɔ ra wɩ bírɛ́ ko a bɔ́llɛ Wɩɩsɛ rɛ́?"

19Ká sɩɛ́ bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Isi, mʊ́mʊ́; ɩ há láŋ dí, ɛ́ né dʊ́ʊ́rí."

20Farɩzɩẽwa bɔ́sɛ́ Zeezi ríwɔ́ ná tɛ́ŋ ná mɛ́, Wɩɩsɛ kuótɔ́ɔ́ háá á rʊ́ʊ́ ko. Ɛ́ né Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Wɩɩsɛ kuótɔ́ɔ́ ná to anɛ rʊ́ʊ́ de ko, ríwɔ́ nóú nyɛ né.

21U sɩɛ́ báá to anɛ ríwɔ́ bʊlɛ́: 'Í ná, ʊ né rɛɛ́, ɛ́ rá má ʊ né rɛɛ rí.' Í zɩŋ rí Wɩɩsɛ kuótɔ́ɔ́ ná míníwa sísíɛ́nnʊ́wa."

22Ká Zeezi sɩɛ́ bʊ́lʊ́ karmɩbɛlɛ rí bʊlɛ́: "Tɛ́ŋ sí ko, rííwa hɩẽnɛ rííwa fa ná Nɩbiino Bio tápʊl balá má tɩɩ, ká gúl.

23Ɓa sí bʊ́líwa rí bʊlɛ́: 'U né rɛɛ́, ʊ né rɛɛ rí.' Í sɩɛ́ sí fáá mʊ́ ráŋ.

24Anɛ duófíllɔ háá de pɔ́ bána cɔɔ nɔ́ŋɔ, ká ko mʊ́ yakɛ cɔɔ nɔ́ŋɔ ɛ́, Nɩbiino Bio má tápʊl ná háá á rʊ́ʊ́ bɩrko, ʊʊ́ á rʊ́ʊ́ nɛ ɛ́ né.

25Amá ʊ mɔhɔ̃́ rʊ́ʊ́ la sɩɛ́ ná wɩula wɛ́rí, rí zaa bɛlɛ vɔ́ʊ́ wíɛ́ kɛ́rɛ́.

26"Tʊtʊmí ná há tʊ́mɛ́ Nowe tɛ́ŋ mɛ́, ɛ́ tʊtʊmí tɩɩ nʊʊ́ nɩí á rʊ́ʊ́ tʊŋ, tápʊl ná Nɩbiino Bio háá á rʊ́ʊ́ bɩrko.

27Ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́, nɩɛ faá dí, aá nyɔ, báála rí háála jíja náŋá, a kaá ja tápʊl ná Nowe há zʊ́ nyiidaborzeno ná sɩɛrʊ; ká nyigíro ɓɩzeno ko a tɔ́wɔ́ mɛ́, ɓa wuu sʊsɛ.

© 1999, The Bible League.

28"Ʊ sí nɛ Lɔtɛ téŋ mɛ́: nɪɛ faá dí, aá nyɔ, aá yɔwɛ, aá yɛ́llɛ, aá parɛ, aá sɔ.

29Amá kal ná Lɔtɛ há lɛ́ tɔ́ɔ́ ná mɛ́, ɓa háá yírɛ Sodomi, níŋ arí jirwílʋmɔ nɛ́ lɛ́ bána tuwi anɛ duóŋ, a ɓʋ́ʋ́sɛ ɛ́ tɔ́ɔ́ nɪɛ wuu.

30Ʊ sɪɛ́ á rʋ́ʋ́ nɛ ɛ́ tɪɪ nʋ́ʋ́ nɛ́, tápʋl ná Nɪbiino Bio háá á rʋ́ʋ́ bɪrko.

31"Ɛ́ kal, nɛrɔ ná há mɪŋ luso daha, ká ʋ ɓɪɛ mɪŋ jaa sɪɛrʋ, rí tína sí túwí zʋ jaa rʋ́ʋ́ pɔ́ʋ́ ɓɪɛ. Nɛrɔ ná má há mɪŋ baka mɛ́, rí tína sí bírko zʋ́ɔ́.

32Í bɪɪnɛ mʋ́ lúri wíí ná há pérí Lɔtɛ háálɔ mɛ́.

33Nɛrɔ ná háá já rʋ́ʋ́ lɔ́ʋ́ mɪɪsɛ, ʋ tína sí yóʋ́ mɪɪsɛ tá; ká nɛrɔ ná há yóʋ́ mɪɪsɛ tá, ʋ tína sí nóʋ́ mɪɪsɛ.

34Ɔ́ bʋ́lɔ́ aá pɛ́íwa, ɛ́ kal títaŋ, nɪɛ bɛllɛ sí pí basa balá mɛ́, rí Wɪɪsɛ pi nɔ́ŋɔ ká tá nɔ́ŋɔ ráŋ.

35Háála bɛllɛ sí gígɛrɛ míŋ, rí Wɪɪsɛ pi nɔ́ŋɔ ká tá nɔ́ŋɔ ráŋ.

36((Báála bɛllɛ sí mɪŋ baka balá mɛ́, rí Wɪɪsɛ pi nɔ́ŋɔ ká tá nɔ́ŋɔ ráŋ."))

37Ɛ́ nɛ́ Zeezi karmɪbɛlɛ bɔ́sʋ́ bʋlɛ́: "Nɛɛ́wa rɛ́ wíɛ́ nyáŋ á ríwɔ́ a?" Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Oŋsʋɔrí há mɪŋ ráŋ ná nɛ́, duune lílaari."

Liki 18

1Ʊ har rí mɛ́, Zeezi sʋ́ɔ́lɛ síŋsʋ́ɔ́lɔ pɔ́wɔ́, rʋ́ʋ́ mákwɔ́ ríwɔ́ zɪŋ rʋ́ʋ́ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ cʋɔlɛ Wɪɪsɛ téŋ wuu mí, ká sí yʋ́ɔ́rʋ́.

2Zeezi sɛ́: "Saríyadíiro oro fa mɪŋ tɔ́ɔ́ oro mí, ʋ wɪ Wɪɪsɛ fá, ʋ wɪ nɛ́ŋ wuu gieli.

3Yʋ́háálɔ oro má fa mɪŋ ɛ́ tɔ́ɔ́ mɛ́, a vaá ko saríyadíiro ná dɪhɩ̃́ téŋ wuu mí, aá sʋ́lʋ́ bʋlɛ́: 'Pɛ́ŋ mɛ́, ríŋ bʋl yóŋ dɪŋdɔmɔ, ká ná taŋá.'

4"Púle mí, saríyadíiro ná vɔ́ɔ́, ká yʋ́háálɔ ná de kánʋ́ baŋ mɛ́ téŋ wuu mí. Ɛ́ nɛ́ ʋ bɔl ká bʋ́lʋ́ tɪɪ mɛ́ bʋlɛ́: 'Taŋá, ŋ wɪ Wɪɪsɛ fá, a wɪ nɛ́ŋ wuʋ́ gieli;

5amá yʋ́háálɔ nɛ́ há válɛ́ aá wálmíŋ nyɛ, ŋ sí dʋʋ́ saríya ná pɔ́ʋ́. Rɪ ɛ́ rá, ʋʋ́ dɛ́ váá káníŋ baŋ mɛ́ nɛ́ wuu!' "

6Ká Nyuutɪna sʋʋ́ri bʋlɛ́: "Í kíɛ́lɛ saríyadíiró nɛ́ há wɪ taŋá ja wíbʋlí nɛ́ ná.

7Í sɪɛ́ bíínɔ́ rɪ Wɪɪsɛ wʋ́ʋ́ nɪtʋɔsɛ́ taŋá wuó pá, ɓa há ŋmɔ́wɛ́ bʋ́ŋse aá pɔ́ʋ́ wɔhɔ rí títaŋ wuu? Ʊ sí dáánɛ ká fɔ́wɔ́ bʋ́ŋse?

8Ɔ́ nɛ́ bʋ́lɛ́ pɛ́íwa, ʋ sí fɔ́wɔ́ bʋ́ŋse kíkɛ́lɛ́ kíkɛ́lɛ́. Ká téŋ ná mɛ́ Nɪbiino Bio háá á rʋ́ʋ́ bɪrko, ʋ sí ná nɪɛ ná há lɔ́ʋ́ dí tíé nyʋʋ́ rɛɛ́?"

9Zeezi báá sʋ́ɔ́lɛ síŋsʋ́ɔ́lɔ nɔ́ŋɔ, a pá nɪɛ ná há bíínɛ́ rɪ ɓa ká nɪtɛ́kɛ́tɛ́kɛ́wa Wɪɪsɛ síɛ́ mɛ́, ká bel aá guoni nɪɛ náŋa.

10Ʊ sɛ́: "Báála bamma bɛllɛ rí ísé mʋ́ Wɪcʋɔlɪjɪzeno, ríwɔ́ cʋɔlɛ Wɪɪsɛ: nɔ́ŋɔ fa ká Farɪzɪɛ̃ rɛ́, ká nɔ́ŋɔ a loŋpolár.

© 1999, The Bible League.

11Farɪzɪẽ ná sɪé mʊ́ cí síé, ká cʊɔlɛ Wɪɪsɛ ʊ sɪɛrʊ rí bʊlé: 'Ɔ Wɪɪsɛ, ŋŋ́ bɔ́llí ré, ŋ há wɪ nɪɛ náŋa nɪhɛ̃́ wíé; ɓa há ká kaafórdíwa, wíbɔŋ"aara, nɪcɔrma; ŋŋ́ bɔ́llí ré, ŋ há wɪ loŋpolaarɔ né má nɪhɛ̃́.

12Ɔŋ́ vɔwɛ nʊɔ tápʊlɛ bɛllɛ né yɔwɔ́ wuu, káá lísíŋ ɓɪɛ wuu fí nyúú ker.'

13"Ká loŋpolaarɔ ná é cí har rí wuu, a wʊ́ʊ́ síé má tɪɪ wuó kaá ɓɔ́ bána rí. Amá ʊ pɔ́ʊ́ néŋsa faarɛ né ká bʊlé: 'Ɔ Wɪɪsɛ, fáŋ susu, ŋ ká wíbɔŋ"ár ré.'

14"Ɔ né bʊ́lé péíwa, loŋpolaarɔ ná nóú suúri Wɪɪsɛ síé a bɪrmʊ́ jaa. Amá Farɪzɪẽ ná é wɪ suúri wuó ná Wɪɪsɛ síé. Ɛ́ wíé, nɛrɔ ná wuu háá píŋsú tɪɪ, Wɪɪsɛ sí múúri tína, ká nɛrɔ ná má háá múúrú tɪɪ, Wɪɪsɛ sí píŋsi tína."

15Nɪɛ náŋa kéŋ bipʊllɛ má tɪɪ ko Zeezi rí, rʊ́ʊ́ pɔ́ʊ́ néŋsa tíkwɔ́ mé, a hé bárka pɔ́wɔ́. Zeezi karmɪbɛlɛ há ná é, ɓa bésíwɔ́ mé.

16Amá Zeezi ɔ́ɔ́ ɓa ka heŋbiisi ná tuu pérú, ká ʊ sé: "Í lo rí heŋbiisi kóŋ rí, í síwɔ́ mé kérʊ́, bee wíé nɪɛ ná há nɪhɪ̃́wɔ́ né kéŋ dɪkéni Wɪɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná sɪɛrʊ.

17Taŋá né ŋ bʊl aá péíwa, nɛrɔ ná wuu há wɪ sáŋé rí Wɪɪsɛ dí kuorí ʊ nyúú, anɛ heŋbie ((háá sáŋʊ́ áná é)), ʊ tína wɪ Wɪɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná sɪɛrʊ wuó zʊ."

18Zuwifiwa nɔhɔ̃́ oro bɔ́sé Zeezi bʊlé: "Karmɪ"aŋwero, beé rí mɔhɛ̃́ ríŋ a ká ná mɪɪsɛ ná há waá tenni."

19Ɛ́ né Zeezi sé: "Beé rí tɛ ɪ yíyíríŋ nɪwero? Nɪwérí wuu toó rɪ Wɪɪsɛ dʊŋɔ rá.

20I ɛ̃ Wɪɪsɛ kíŋse rí; nówó: 'sí cɔ́rmʊ á; sí nɪɛ ɓʊ́ʊ́sʊ́; sí gá; sí nyɪɛrʊ nyɛ́ɛ́ hé nɛrɔ nʊɔ mé; zílí áná rírí maá.' "

21Ɛ́ né bááIɔ ná sé: "Ɔ tíŋ kíŋse nyáŋ wuu ŋ heŋbííri mí wuu ní, a ko aá lɛ zaa."

22Zeezi há nʊ́ʊ́ wíbʊlí ná, é né ʊ bʊl pá bááIɔ ná bʊlé: "Ʊ ha káání wíí balá. Yɛ́llí ɓɪɛ wuu, a píwó meéwíé ɓa summe, ká ko tíŋíŋ mé. Ɛ́ é, ɪ sí ná ɓɪɛ Wɪɪsɛ rí, bána nyúú."

23BááIɔ ná há né é, ʊ sɪɛrʊ wuu zɔ́kɔ́, bee wíé ʊ fa kéŋ ɓɪɛ wérí.

24Zeezi há nóú rʊʊ sɪɛrʊ zɔ́kɔ́, é né ʊ sé: "Ʊ ɓɪéna dúókó a pá ɓɪɛ tínáwa, ríwɔ́ wólli zʊ Wɪɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná sɪɛrʊ.

25Ʊ taŋa bírɔ́ a mɔlé a pá nyʊ́kma, rʊ́ʊ́ tɪŋ gɛhɛŋ gbel lɛ, ká a wídúó a pá ɓɪɛ tína, rʊ́ʊ́ zʊ Wɪɪsɛ kuótɔ́ɔ́ sɪɛrʊ."

26Ɛ́ né nɪɛ ná háá zesé sé: "Rʊʊ sɪé ká nyɛ, áŋ rí wo mɪɪsɛ ná há waá tenni aá ná?"

27Ɛ́ né Zeezi sé: "Wíí ná há gírɛ nɪbííne, ʊ wɪ Wɪɪsɛ é gírɛ."

28Rɪ Pɪɛrɛ sé: "Ná, á vɛ́rá ɓɪɛ rírá nɪɛ tá ká tíŋí mé."

29Ɛ́ né Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlé: "Taŋá né ŋ bʊl aá péíwa, nɛrɔ ná wuu há lóú jaa, ʊ hááIɔ, ʊ mááláwa, ʊ maábɛlɛ, ʊ ánáwa rírʊ́ maáwa, rírʊ́ bɛlɛ, Wɪɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná wíé,

30ʊ tína sí ná kíŋkáŋ a kíllɛ é, zaa, ká rí cíé kal, rʊ́ʊ́ ná mɪɪsɛ ná há waá tenni."

© 1999, The Bible League.

31Zeezi kenú karmıbɛlɛ ná fí rí bɛllɛ gıukɛ, a bʊl pówɔ́ bʊlɛ́: "Ɩ́ ná, áá mʊ́ Zerizalɛmɛ nɛ́; Wıusɛ wílaabʊlla há pʊ́ŋsɛ wíɛ́ ná wuu a mʊ́ tıunɛ Nıbiino Bio mí, ráŋ nɛ́ rí ɛ́ wíɛ́ nʊɔ sú.

32Ɓa sí kánʊ́ hé nıɛ ná há to Zuwifiwa nɛ́sɛ mɛ́, ríwɔ́ láámʊ́, a bɛ́ŋsʊ́, a pʊ́sɛ mıŋtʊɔrʊ wáásʊ́,

33a fírʊ́, ká sıɛ́ zıŋ ɓʊ́ʊ́, ká rʊ́ʊ́ bır"isi sʊʊ mɛ́, tápʊlɛ botoro kal."

34Amá Zeezi karmıbɛlɛ ná wʊ́ʊ́ wíbʊlí ná mʊ́l níɛ́; ɛ́ wíɛ́ mʊ́ʊ́la féŋsó rí, ɓa rí.

35Zeezi há mʊ́ɛ́ aá peri tɔ́ɔ́ oro ɓaá yírɛ Zeriko, rı nyʊmmɔ oro fa ké ŋmɛ́nɔ nʊɔ aá sʊl ɓıɛ.

36Nıkana ná sıɛ́ há kʊ́sɛ́ aá daarɛ, ʊ nɛ́ dɔ́mɛ, ɛ́ nɛ́ ʊ bɔsɛ: "Beé rí?"

37Ɛ́ nɛ́ ɓa bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Nazarɛtɛ Zeezi níí daarɛ́."

38Ɛ́ nɛ́ ʊ de cáási bʊlɛ́: "Kuóro Davidi Bio, Zeezi, fáŋ susu!"

39Nıɛ ná há míŋ síɛ́ aá va, de isi bɛ́sʊ́ mɛ́ bʊlʊ́ tɔ́ɔ́ nʊɔ mɛ́. Ɛ́ nɛ́ ʊ baa ɔsɛ cáási kíŋkáŋ bʊlɛ́: "Kuóro Davidi Bio, fáŋ susu!"

40Ɛ́ nɛ́ Zeezi cɛ́, ká bʊl ríwɔ́ kánʊ́ ko. Nyʊmmɔ ná ko peri, Zeezi bɔ́sʊ́ bʊlɛ́:

41"Ɩ có rıŋ á beé rí pɛ́í?" Ɛ́ nɛ́ ʊ sɛ́: "Nyuutına, wúríŋ síɛ́ páŋ!"

42Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Ná ráŋ! Ɩ há áŋ yardá nɛ́ dʊ́ʊ́rí."

43Mʊ́l ná tıı tıı mɛ́, rı nyʊmmɔ ná síɛ́ wʊ́rʊ́, ʊ de tıŋ Zeezi mí aá bı Wıusɛ mɛ́. Nıkana ná wuu há ná ɛ́, ɓa má de bíbɛ Wıusɛ mɛ́.

Liki 19

1Zeezi zʊ́ Zeriko tɔ́ɔ́ sıerʊ, a caŋ aá lɛ́.

2Báálɔ oro má sıɛ́ fa mıŋ ráŋ ɓaá yírʊ́ Zase. Ʊ fa ká loŋpolaara nɔhɔ̃́ rɛ́, a ka ɓıɛ wɛ́rí.

3Ʊ sıɛ́ faá já rʊ́ʊ́ ná Zeezi há ká nɛ́ŋ ná, amá ʊ há kʊ́ló wíɛ́, ká nıɛ a ɓıkáná, ʊ wʊ́ʊ́ wuó ná.

4Ɛ́ nɛ́ ʊ fá kɛ́rɛ síɛ́, a zí tuu, a makɛ Zeezi háá á rʊ́ʊ́ ko zʊ tuu ná mʊ́l daarɛ, rʊ́ʊ́ nóʊ́.

5Zeezi há kʊ́ɛ́ zʊ tuu ná mʊ́l, ʊ báŋɔ́ bel ná Zase a bʊlɛ́: "Zase, ko tuwi kíkɛ́lɛ́, ʊ mɔhɔ̃́ ríŋ zʊ́í jaa nɛ́ zaa."

6Zase ɓıɛ́na tuwi kíkɛ́lɛ́, a ka Zeezi mʊ́ʊ́ jaa, arí satɔrɔ́.

7Nıɛ ná wuu há ná ɛ́, ɓa dé ŋmʊ́ŋmurmi wíɛ́ nɛ́ a bʊlɛ́: "Báálɔ né mʊ́ɔ́ zʊ wíbɔŋ"aarɔ jaa."

8Ká Zase isi cí dahá, Nyuutına Zeezi síɛ́ a bʊlɛ́: "Ná, Nyuutına, ŋ sí píŋ ɓıɛ ɓaamɔnáŋáwa ɓa summe; ká rıŋ gírmí nɛ́ŋ má rıí lɔ́ʊ́ meéwí, ŋ sí túŋ tína meéwí ná náŋa buke baná, a pɔ́ʊ́."

© 1999, The Bible League.

9Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Jaa né nɪɛ zaa ná Wɪɪsɛ laatɛ́, bee wíɛ́ báálɔ né má ká Abɪrahaŋ duo nɛ́ŋ rɛ́.

10Nɪbiino Bio kúó rʊ́ʊ́ ja a la nɪɛ ná há yʊ́ksɛ́ né tá."

11Zeezi há mʊ́ɛ́ aá peri Zerizalɛmɛ tɛ́sɪí, nɪɛ bɪɪnɛ rɪ Wɪɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná á rʊ́ʊ́ nyɪɪsɛ mʊ́l ná tɪɪ tɪɪ mɛ́ nɛ́, ɛ́ nɛ́ ʊ sʊ́ɔ́lɛ pá nɪɛ ná háá zesé.

12Ʊ sɛ́: "Báálɔ oro fa mɪŋ ráŋ, ʊ rírʊ́ jaa nɪɛ kéne wér; ɓa ká nɪpíŋé rí. Ɛ́ báálɔ sɪɛ́ isi rʊ́ʊ́ mʊ́ tɔ́bolo oro, ríwɔ́ bílú kuorí, rʊ́ʊ́ bɪrko la kuóɓasa ʊ tɔ́ɔ́ mɛ́.

13Ká rʊ́ʊ́ sɪɛ́ zɪŋ col, ʊ yírʊ́ tʊtʊnna fí, a pɔ́wɔ́ nɛ́ŋ nyúú wuu meéwí, ríwɔ́ la aá bírɛ rʊ́ʊ́ mʊ́ ká ko.

14"Báálɔ ná tɔ́ɔ́ nɪɛ sɪɛ́ fa bɛ́rʊ́; ɛ́ nɛ́ ʊ va, ká ɓa de tʊŋ nɪɛ ʊ har mɛ́, ríwɔ́ mʊ́ bʊlɛ́: 'Á wɪ có rí ŋ́ né dírá tɔ́ɔ́ kuorí.'

15"Ká ɓa bil báálɔ ná kuorí ʊ bɪrko. Ʊ sɪɛ́ há kúé, ʊ yírʊ́ tʊtʊnna ná ʊ fa há pí meéwíé pá, rʊ́ʊ́ ná nɛrɔ wuu há bírɛ́ ná ɛ́.

16"Ɛ́ nɛ́ dʊ́ŋdʊ́ʊ̃ nɛrɔ ko a bʊlɛ́: 'Ɔ nyúútína, meéwí ná ɪ há píé páŋ, ŋ kenó bírɛ, a nóú náŋa buke fí a súúri.'

17"Ɛ́ nɛ́ kuóro ná sɛ́: 'Tabárkála, ɪ ká tʊtʊnnʊwérí; ɪ há bél oŋwiisi mí rí taŋá nyɛ, ŋ sí bílí tɔ́nɛ fí nyúú, ríí bíbélwó mí.'

18"Tʊtʊnnɔ ná tʊkɛ́ ko, a má bʊlɛ́: 'Ɔ nyúútína, meéwí ná ɪ há páŋ, ŋ kenó bírɛ a nóú náŋa buke bɔmmʊ́ɔ́ a súúri.'

19"Ɛ́ nɛ́ kuóro ná bʊ́lʊ́ má rí bʊlɛ́: 'l má, ŋ sí bílí tɔ́nɛ bɔmmʊ́ɔ́ nyúú, ríí bíbélwó mí.'

20"Tʊtʊnna ná nɔ́ŋɔ má baa ko a bʊlɛ́: 'Ɔ nyúútína, néí meéwí ná, ŋ fa pío gúlli gɛkɔsɔ mɛ́ nɛ́.

21Ɔŋ́ ŋ́ fɛ́í rɛ́, bee wíɛ́ ɪ wíɛ́ háákɔ́. l há wɪ omo ná bílé ní, ɪ pípi, aá kʊŋ ɓɪɛ ná má, ɪ há wɪ dúé.'

22"Ɛ́ nɛ́ kuóro ná bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: 'l ká tʊtʊnnʊtɔk rɛ́; ɪ tɪɪ nʊɔ wíbʊlɛ́ nɛ́ sɪɛ́ ŋ́ŋ́ á ríŋ pii díí saríya. l fa íɔ̃ ríŋ wíɛ́ háákɔ́ rɛ́, a zɪŋ ríŋ pi omo ná, ŋ há wɪ bílé ní, a zɪŋ ríŋ kʊŋ ɓɪɛ ná má, ŋ há wɪ dúé.

23Ɛ́ wíɛ́, beé rí sɪɛ́ tɛ ɪ wíŋ meéwí ná píé hé báŋgɛ mɛ́? Rɪɪ fa pío hé báŋgɛ mɛ́ rɛ́, ŋ há kúé nyɛ, ŋ fa sí lísíŋ meéwí arí nyii ná, báŋgɛ há súúré.'

24"Ká sɪɛ́ bʊl tʊtʊnna ná há mɪŋ ráŋ rí bʊlɛ́: 'Í kánʊ́ meéwí ná la, a pii pá tʊtʊnnɔ ná há bírɛ́ nóú meéwí buke fí ná.'

25"Ɛ́ nɛ́ ɓa bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: 'Nyúútína, ká ʊ há kéŋ meéwí ná buke fí!'

26"Ɛ́ nɛ́ kuóro ná bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: 'Ɔ nɛ́ bʊ́lɛ́ pɛ́íwa, nɛrɔ ná há kené, ɓa sí pɔ́ʊ́ súúri; amá nɛrɔ ná há wɪ kené, ɓa sí la mʊɔ́ ná má tɪɪ há mínʊ́ rí.

27Ká ŋ dɪŋdɔma ná há wɪ có, rɪŋ díwó tɔ́ɔ́ kuorí ná, í kɛ́síwɔ́ má kóŋ sɪɛ́ rɛɛ́, a ɓʊ́ʊ́sɛ.' "

© 1999, The Bible League.

28Zeezi há búl é ko tenni, ʋ ísó la jamáŋ ná síé, aá mú Zerizaleme.

29Zeezi sıé há múé aá peri Betifaze rí Betani, a tıŋ paalɔ ná ɓa háá yírɛ ólívi tuuni paalɔ rí cɔɔ, ʋ lísú karmıbelɛ bɛllɛ a túŋwɔ́,

30a bʋlé: "Í mú tɔ́ɔ́ né há mıŋ síé. Rıíwa múɔ́, í sí ná kokúwie ná néŋ wuu ha há wʋ́ʋ́ zíné ná, rı ɓa vɔ́wɔ́ tá, rííwa puri a kaa ko rɛé.

31Rı néŋ bɔ́síwa bʋlé: 'Beé rí tɛ í púpuri kokúwie ná?' Í bʋl tína rí bʋlé: Nyuutına níí jɔ́ʋ́."

32Ɛ́ né nıtʋmé ná mú, a ɓıéna ná wíé ná Zeezi fa há búlé pɔ́wɔ́.

33Ɓa há múé aá puri kokúwie ná, ʋ tínáwa bɔ́síwɔ́ bʋlé: "Beé rí tɛ í púpuri kokúwie ná?"

34Ɛ́ né ɓa sé: "Nyuutına níí jɔ́ʋ́."

35Ɓa sıé ka kokúwie ná ko Zeezi rí, a píwó genne sákú daha, ká a Zeezi zé.

36Nıe pɔ́wɔ́ genne jere ŋméno mé, ʋ sıé nʋɔse aá va.

37Zeezi sıé há tíŋ ŋméno ná há lé ólívi tuuni paalɔ nyúú, a tuwi aá peri Zerizaleme, satɔrɔ́ súú karmıbikana ná wuu, ɓa bíbe Wıse mé kíŋkáŋ, wínyáŋse ná wuu ɓa síé há né wíé.

38Ɓa sé: "Rí Wıse hé bárka pá kuózeno ná háá ko Nyuutına yır mé! Rí teŋfíél mıŋ bána nyúú, ká rí píŋ pá Wıse!"

39Ɛ́ né Farızıɛ̃wa bamma fa há mıŋ jamáŋ ná sıerʋ, bʋl Zeezi rí bʋlé: "Karmı"ana, búlí karmıbelɛ ná mé, ríwɔ́ lo kʋɔlle ná."

40Ɛ́ né Zeezi sé: "Ɔ́ né búlé péíwa, rı ɓa né táŋŋíwɔ́ nʋʋse, dɔ́wʋ́ɔ́ sí kɔ kʋɔlle!"

41Zeezi sıé há múé aá peri Zerizaleme tésíí, a yo síí nóú, ʋ wíó, ʋ nıe wíé.

42Ʊ sé: "Rıíwa má zaa fa ɛ̃ wíí ná háá péíwa teŋfíél ré! Amá múl néé mí, ʋ ká wíféŋsí rí í síé mé!

43Tápʋle sıé sí ko, rííwa dıŋdɔma sɔ zeŋ kílíwa, a tɔ́íwa hé rííwa sí dılí ná;

44ɓa sí tíksíwa ríríwa tɔ́ɔ́ wuu. Ɓa sí túíwa tɔ́ɔ́ hé, rí dɔ́wí má tıı sʋ́ʋ́ nɔ́ŋɔ daha sákú, bee wíé téŋ ná mé Wıse há kúé rʋ́ʋ́ léíwa tá, í wı sáŋé."

45Zeezi há múé zʋ Wıcʋɔlıjızeno, ʋ ná nıe rı ɓaá yélle ɓıe ráŋ, ʋ kírwó,

46a bʋlé: "Ɓa púŋse Wıse Kenɔ sıerʋ a bʋlé Wıse sé: 'Ɔ́ jaa sí a wıcʋɔlɔ́ jaa.' Ká í é pii makɛ gabıbara dıféŋsi."

47Kalé wuu, Zeezi faá karme nıe Wıcʋɔlıjızeno ná sıerʋ. Ɛ́ né Wıse vʋk"ɔɔsa nıhıɛ̃́se, rí Wıse keŋzınna, arí tɔ́ɔ́ sídííre jíjɔ́ʋ́ ɓʋ́í,

48ká wʋ́ɔ́ háá tıŋ é ɛ̃, bee wíé tɔ́ɔ́ ná nıe wuu faá zesi Zeezi nʋɔ wíé, arí taŋá.

© 1999, The Bible League.

Liki 20

1Kal oro, Zeezi fa háá karmɛ nɪɛ Wɪcʊɔlɪjɪzeno ná mɛ́, káá bʊl Wɪɪsɛ Labaarɪwero wíɛ́, ɛ́ nɛ́ Wɪɪsɛ vʊk"ɔɔsa nɪhɪɛ̃́sɛ, rí Wɪɪsɛ kɛŋzɪnna, arí tɔ́ɔ́ nɪhɪɛ̃́sɛ isi pa náŋá ko lʊ́ʊ́ mɛ́,

2a bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "I ná tíŋ nɛɛ́ rɛ́ aá a wíɛ́ nyáŋ? Áŋ rí pɛ́í ɛ́ tíŋ?”

3Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Ɔ má sí bɔ́síwa wíí.

4Áŋ rí tʊ́ŋ Zaŋ, rʊ́ʊ́ ka nɪɛ muŋsi nyii mí, Wɪɪsɛ nɛ́ yáá, nɪbííne ní? Í makɛ páŋ.”

5Ɛ́ nɛ́ ɓa kaa cɔ́ksíwɔ́ tɪɪ mɛ́ bʊlɛ́: "Raá nɛ́ sɛ́ Wɪɪsɛ nɛ́ tʊ́ŋ Zaŋ, ʊ sí bʊlɛ́: 'Ká beé rí sɪɛ́ tɛ í wɪ Zaŋ wíɛ́ lɛɛ́ dí?’

6Raá nɛ́ sɪɛ́ báá sɛ́ nɪbííne ní tʊ́mʊ́ má, nɪkana nyáŋ wuu sí yósírá rí dɔ́wʊ́ɔ́, bee wíɛ́ ɓa wuu fa íɔ̃́ wérí, rí Zaŋ ká Wɪɪsɛ wílaabʊllɔ nɛ́.”

7Ɛ́ nɛ́ ɓa bʊl Zeezi rí bʊlɛ́: "Á wɪ nɛrɔ ná há tʊ́ŋ Zaŋ ʊ muŋsi nɪɛ nyii mí ɛ̃.”

8Zeezi má sɛ́: "Aã, ŋ má sɪɛ́ wíŋ há ná tíŋ ráŋ ná aá a wíɛ́ nyáŋ mákí pɛ́íwa.”

9Ɛ́ nɛ́ ká Zeezi sʊ́ɔ́lɛ pá jamáŋ ná bʊlɛ́: "Báálɔ oro rí hé baka, a cɔ́ŋsɛ víínyi tuuni, a pii hɛ́ pá parɛ ráá ɓa nɪɛ ríwɔ́ bíbel, ká va ŋmɛ́nɔ, a dáánɛ.

10Víínyi tuuni ná nɔnɔ bɪ tɛ́ŋ ko peri, ʊ tʊ́mʊ́ tʊtʊnnɔ nɔ́ŋɔ tubelle ná dɪhɪ̃́, rʊ́ʊ́ mʊ́ lɔ́ʊ́ ker ko. Tʊtʊnnɔ ná mʊ́, padííre ná kaa ŋmɔwɛ, a kiri tá ʊ col rí náwuole.

11Ɛ́ nɛ́ baka ná tína baa tʊŋ tʊtʊnnɔ nɔ́ŋɔ ʊ mʊ́, ɓa kánʊ́ má ŋmɔwɛ, a tʊ́ksʊ́ wérí, a kiri tá ʊ má col rí náwuole.

12Ʊ baa tʊŋ tʊtʊnnɔ nɔ́ŋɔ, botoro tína mɛ́; ɓa ŋmɔ́wʊ́ má a bʊ́rmɛ, a kiri tá ʊ col.

13"Ɛ́ nɛ́ baka ná tína sɛ́: 'Ɔ sɪɛ́ á ríŋ a ɛrɛ́ rɛ́? Ɔ sí tʊ́míŋ bicólli, rɪí gbé, rʊʊ ɛ́ ní mʊ́ɛ́, ɓa sí zílʊ́.' Ká ɓɪɛ́na tʊ́mʊ́.

14"Padííre ná há nóʊ́ rʊʊ́ kó, ɓa vʊ́ʊ́rɔ́ tʊŋ nʊɔ mɛ́ á bʊlɛ́: 'Ʊ nɛ́ tɛ liwe nɛ́; ɛ́ wíɛ́, á ɓʊ́ʊ́, ká nɛ́ tíllɛ liwe ná.’

15Ɓa ɓɪɛ́na de isi ka bio ná lɛ baka ná mɛ́, a ɓʊ́ʊ́." Zeezi sɪɛ́ bɔsɛ nɪɛ ná bʊlɛ́: "Ʊ há cí nyɛ, baka ná tína á rʊ́ʊ́ pi beé rí tʊŋ padííre ná mɛ́?

16Ʊʊ́ kó ní, rɪí ɓʊ́ʊ́sɛ ɛ́ padííre wuu, káá báá pa nɪɛ náŋa rɪí hé ríwɔ́ bíbel." Jamáŋ ná há nɛ́ ɛ́ ko tenni, ɓa sɛ́: "Wɪɪsɛ waá saŋ rí nyɛ bil.”

17Ɛ́ nɛ́ Zeezi bélwɔ́, ká bʊlɛ́: "Ɓa há pʊ́ŋsɛ Wɪɪsɛ Kɛnɔ cɔɔ nɔ́ŋɔ bʊlɛ́: 'Dɔ́wí ná jɪsɔɔra há vɛɛ́ tá, ɛ́ dɔ́wí nɛ́ bírmɛ́ dɔ́wíwero ná há dʊ́ʊ́kó, ɓa pii bil jaa mʊ́l nagbáŋjɛ́.' Ʊ mʊ́bʊɔ nɛ́ beé rí?

18Nɛrɔ ná wuu há ɓál ɛ́ dɔ́wí daha, ʊ tína sí bónni, ká rɪ ɛ́ dɔ́wí ɓál nɛ́ŋ nyʊʊ́, ʊ sí pʊ́nnɛ tína.”

19Ɛ́ nɛ́ Wɪɪsɛ vʊk"ɔɔsa nɪhɪɛ̃́sɛ, rí Wɪɪsɛ kɛŋzɪnna fa de cí ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́, ríwɔ́ ka Zeezi, bee wíɛ́ ɓa íɔ̃́ zɪŋ rɛ́ ɓa nɛ́ ʊ sʊ́ɔ́lɛ pá ɛ́. Amá ɓa faá fá jamáŋ ná héwíŋ.

© 1999, The Bible League.

20Ɛ́ nɛ́ Wɩsɛ vʊk"ɔɔsa nɩhɩ̃ɛ̃sɛ, rí Wɩsɛ kɛŋzɩnna ná sɩɛ́ kíkíɛ́lɛ Zeezi mí. Ɓa tɩŋ ɛ́ wíɛ́ a tʊŋ nɩɛ ná há píwó tɩ makɛ nɩtɩwa ká to ɛ́, ríwɔ́ ballɛ ka Zeezi; rʊʊ búl wíí nɔ́ŋ nyɔ́rkɛ, ríwɔ́ tɩŋ ráŋ mɛ́ a kánʊ́ hé saríyadííre rí tɔ́ɔ́ sídííre nɛ́sɛ mɛ́.

21Ɛ́ nɩɛ sɩɛ́ bɔsɛ Zeezi bʊlɛ́: "Karmɩ"ana, á íɔ̃ zɩŋ ríí wíbʊlɛ́ arírí karmɛ́ wuu ká taŋá, ɩ wɩ nɩbííno píŋ bel, amá ɩ́ karmɛ nɩɛ ɛ́ ná tɩ tɩ há mɔhɛ̃́, ríwɔ́ tɩŋ Wɩsɛ cólle taŋá sɩɛrʊ nɛ́.

22Ɛ́ wíɛ́, loŋpó ná á há túmé aá pá Romi kuózeno, ʊ ɛ́ cɛ́rɔ́ rí yáá, ʊ wɩ cɛ́rɛ́? Lísʊ́ síɛ́ párá."

23Amá Zeezi kíɛ́lɔ́ zíŋwɔ́ wíkaní múl, ɛ́ nɛ́ ʊ bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Ɩ́ ka meéwí ko rɛɛ́ ríŋ ná.

24Áŋ nyúú rí, arí áŋ yír rɛ́ púŋsɛ ráŋ?" Ɛ́ nɛ́ ɓa sɛ́: "Romi kuózeno ní."

25Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Ɛ́ wíɛ́, omo ná há mɔhɛ̃́ rííwa túŋ pá Romi kuózeno, í túŋ pɔ́ʊ́; ká omo ná há ká Wɩsɛ ker, í pii pá Wɩsɛ."

26Ɓa wɩ wóllé ná Zeezi dɩnyɔ́rkɛ, ʊ wíbʊlɛ́ ná sɩɛrʊ jamáŋ ná síɛ́. Amá Zeezi nʊlísɔ ná dé vɔ́kwɔ́ nɛ́, ɓa nʊʊsɛ maanɛ, ɓa ké síkísíkí.

27Ɛ́ nɛ́ nɩɛ bamma, ɓaá yírwɔ́ Sadɩsɩɛ̃wa, há sɛ́ rí sʊsɛ wɩ bírɛ́ aá isi, ɓa náŋa isi ko Zeezi rí a bɔ́sʊ́ bʊlɛ́:

28"Karmɩ"ana, Moyizi púŋsɛ Wɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʊ párá bʊlɛ́: 'Rɩ báálɔ nɛ́ já háálɔ ká ka maábio, rʊʊ rírʊ́ háálɔ ná nɛ́ wɩ bíí lʊ́lɛ́, ká rʊ́ʊ́ sʊwɛ ká tá háálɔ ná, rʊ́ʊ́ maábio ná pii ja, a lʊl bɛlɛ tá ʊ maalɩtoó ná yɩr mɛ́.'

29Lɩkápáwa balpɛ rí sɩɛ́ ráŋ, ɓa sɩɛrʊ nɔhɔ̃́ ja háálɔ, ʊ rírʊ́ wɩ bíí lʊ́lɛ́, ká ʊ sʊwɛ ká tá háálɔ ná.

30Ʊ tʊkɛ́ pi yúháálɔ ná ja, ɛ́ tɩ tɩ.

31Ʊ má tʊkɛ́ baa pii ja, ɛ́ tɩ tɩ nʊ́ʊ́. Ɓa wuu balpɛ ná ja háálɔ ná la náŋá mɛ́, oro wuu rírʊ́ wɩ bíí lʊ́lɛ́, ká ɓa wuu sʊsɛ.

32Ʊ ɛ́ har rí mɛ́, háálɔ ná má sʊwɛ.

33Sʊsɛ kal bɩr"isí, orí rí sɩɛ́ tíllɛ háálɔ ná? Ɓa wuu balpɛ nɛ́ há jɔ́ʊ́ la náŋá mɛ́."

34Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Tíé nyúú rɛɛ́ nɛ́, báála rí háála jíja náŋá.

35Amá nɩɛ ná Wɩsɛ há bélé, rɩ ɓa kéŋ ker sʊsɛ bɩr"isé mí, cíé dúníé mí, ɓa wɩ náŋá ja.

36Ɓa sɩɛ́ báá wɩ wuó sʊsɛ má, bee wíɛ́ ɓaá á ríwɔ́ nɛ Wɩsɛ malíkawa há nɩhɩ̃́ ɛ́ nɛ́. Ɓa ká Wɩsɛ bɛlɛ nɛ́, ɓa há bírɛ́ isi sʊʊ mɛ́.

37Moyizi máŋsɛ sʊsɛ bɩr"isé wíɛ́, ʊ a nyaamí, ráŋ ná sɔrʊ túí há kéŋ níŋ ká waá dí. Ráŋ, ʊ kéŋ Nyuutɩna yírɛ: 'Abɩrahaŋ rí lzakɛ arí Zakɔbɛ Wɩsɛ.'

38Ɛ́ wíɛ́, Wɩsɛ sɩɛ́ ká nɩwómme Wɩsɛ nɛ́, ʊ to nɩsʊsɛ́ Wɩsɛ; Wɩsɛ nɩɛ ɛ́ wuu sɩɛ́ ká nɩwómme ní."

39Ɛ́ nɛ́ Wɩsɛ kɛŋzɩnna bamma sɛ́: "Karmɩ"ana, ɩ bʊ́l wɛ́rí."

© 1999, The Bible League.

40Ɛ́ nɛ́ ɓa báá wɪ Zeezi kɔwɛ aá bɔsɛ wíí wuu mí.

41Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Ʊ cí ɛrɛ́ rɛ́ ɓa sɛ́ rí Kirisi ká kuóro Davidi Bio?

42Davidi tɪ́ bʊ́l Yɪ́la kɛnɔ sɪɛrʊ bʊlɛ́: 'Nyuutɪna Wɪ́sɛ bʊ́líŋ Nyuutɪna rí bʊlɛ́: "Kéníŋ néduu,

43a kaá ja tápʊl ná ŋ háá á ríŋ kɛ́sí dɪŋdɔma wuu héí nɛ́sɛ mɛ́." ‘

44Kuóro Davidi sɪɛ́ háá yírɛ Kirisi ʊ Nyuutɪna, Kirisi sɪɛ́ cí ɛrɛ́ rɛ́, a a Davidi Bio?”

45Jamáŋ ná wuu ha háá zesi Zeezi rí, ɛ́ nɛ́ ʊ bʊl pɔ́ʊ́ karmɪbɛlɛ bʊlɛ́:

46"Í káníwa tɪ́ arí Wɪ́sɛ kɛŋzɪnna ná! Ɓa có gɛluŋe suu gʊɔrɛ́, a cólli ríwɔ́ ɓírmi tíé aá bɔ́llíwɔ́ nɪkana sɪɛrʊ. Rɪ ɓa nɛ́ zʊ́ Zuwifiwa cémejɪ́sɛ má, ɓaá bɛ́llɛ tʊɔsɛ dɪkɛ́ŋwere ná há mɪŋ sɪɛ́ nɛ́; rʊʊ ká cana má dɪdíí ríwɔ́ mʊ́, ɓaá bɛ́llɛ tʊɔsɛ sɪɛ́ dɪkɛ́ŋpiŋe ní.

47Ɓaá fóri yúháála ɓɪɛ má wuu ní, ká rɪ ɓa cí nɪɛ sɪɛ́, ɓa cʊɔlɛ Wɪ́sɛ dɛ́ŋdɛ́ŋ, a makɛ ríwɔ́ bʊlɛ́ ɓa ká nɪwéré. Wɪ́sɛ sɪɛ́ sí a ríwɔ́ dí wɪhála ɓɪzeno a kíllɛ nɪɛ náŋa."

Liki 21

1Wɪcʊɔlɪjɪzeno ná sɪɛrʊ, Zeezi bélú kílo, a ná ɓɪɛ tínáwa rɪ ɓa lísíwɔ́ meéwíé satɔ́ɔ́rpálɔ, a kaa ko aá hé satɔ́ɔ́rpálɔ dɪhéé.

2Ʊ ná yúháyaarɔ oro má, rʊʊ kenú meéwícááka bɛllɛ kaa ko hé.

3Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, yúháyaarɔ né ní hé meéwíé kíllɛ nɪɛ ná wuu.

4Náŋa ná wuu lísíwɔ́ meéwíé daha dɔwɛ ná, ɓa há wʊ́ɔ́ tʊ́ŋ kené ní a tɛ satɔ́ɔ́rpálɔ ná. Amá yúháálɔ né é, ʊ dé púú jaa meéwí wuu ní hé, ká ké.”

5Ɛ́ nɛ́ nɪɛ náŋa bʊl wíɛ́ mʊ́ tɪɪnɛ Wɪcʊɔlɪjɪzeno ná mɛ́ a bʊlɛ́: "Jaa né wéró páá; dɔ́wʊ́ɔ́ ná má ɓa há píé sɔ́ʊ́, ɓa wér; ʊ sɪɛrʊ cɪksɛ má, nɪɛ há píé dí zilé a píŋsi Wɪ́sɛ yɪr, ɓa má wér." Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́:

6"Tápʊlɛ sí pʊl, ríwɔ́ ŋmɔ́wíwa síí oŋnáálɛ nyáŋ wuu céŋŋi, a yiki dɔ́wʊ́ɔ́ nyáŋ wuu yo, rí balá má sʊ́ʊ́ nɔ́ŋɔ daha káánʊ́.”

7Ɛ́ nɛ́ ɓa bɔsɛ Zeezi bʊlɛ́: "Karmɪ"ana, tɛ́ŋ beé mí rí ɓaá a ríwɔ́ tʊŋ ɛ́? Malla orí mí rí áá ráá tɪŋ zɪŋ ɛ́ wíɛ́ tɛ́ŋ koolí?”

8Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Í pɔ́ wérí; í sí ló ríwɔ́ yéŋŋíwa, bee wíɛ́ nɪɛ ɓɪkana sí káníŋ yɪr ko, a bʊl rí ɓa nɛ́ káŋ ɛ́, rí tɛ́ŋ ná péró. Amá í síwɔ́ mɛ́ tíŋʊ́.

9Rɪ́wa kúó nɛ rɪ ɓaá bʊl lal wíɛ́, arí waásaŋwa wíɛ́, í sí ló rí héwíŋ káníwa. Ɛ́ nɛ́ mɔhɛ̃́ rʊ́ʊ́ la sɪɛ́ peri. Amá dúníé isé rá ha to ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́.”

10Zeezi baa súúri bʊlɛ́: "Duó rí duó sí cí náŋá mɛ́, kuóre sí isi aá yo náŋá,

11tíé sí zíkli kíŋkáŋ, ká dɪhɛ̃́ ɓɪkana, losu rí pʊɔlíbɔma ná háá daarɛ nɪɛ sí zʊ ráŋ. Héwíwíɛ́ rí malla ɓɪkana sí a bána nyúú.

© 1999, The Bible League.

12"Amá ká rí nyáŋ wuu zɪŋ peri, ɓa sí kɛ́síwa, a wálmíwa, a dííwa saríya Zuwifiwa cémejʊsɛ mɛ́, a kɛ́síwa mʊ́ kuózeŋsi rí kʊ́máŋdáwa síɛ́, ŋ wíɛ́.

13Ɛ́ mɛ́ nɛ́, rííwa ná ŋménɔ a bʊ́líŋ wíɛ́.

14Í sí púlú rí lo, rí wíí ná í háá á rííwa bʊl léíwa tɪ, rʊ́ʊ́ wíɛ́ wíwálmíwa.

15Ɔ tɪ sí péíwa nʊlísɔ arí zɪmɛ́, rííwa dɪŋdɔ́ŋ wuu sí wóllí cí ríí tíkíwa wíbʊlɛ́, a sí wóllí bʊ́l yóíwa má.

16Í ánáwa ríríwa maáwa, ríríwa maábináŋa, ríríwa nɪtínáwa, aríríwa naŋnɔ́ŋsɛ sí kɛ́síwa pá, ríwɔ́ ɓʊ́ʊ́síwa sɪɛrʊ ɓɪkana.

17Nɪɛ wuu sí bɛ́ríwa ŋ wíɛ́.

18Amá í nyúpʊ́ŋwíí balá má waá yʊ́ksɛ.

19Í ka wɛ́rí; Wɪsɛ sí léíwa tá."

20Zeezi baa súúri bʊlɛ́: "Rɪíwa ná lalyoore rɪ ɓa kíl Zerizalɛmɛ, í zɪŋ rʊ́ʊ́ céŋŋe péró.

21Ɛ́ téŋ mɛ́, nɪɛ ná há mɪŋ Ziide dɪtíllɛ, ríwɔ́ fá zí pallɛ nyunni. Nɪɛ ná há mɪŋ Zerizalɛmɛ tɔ́ɔ́ sɪɛrʊ, ríwɔ́ fá lɛ; ká nɪɛ ná má há mɪŋ tɔ́wɪɛla rí baksɛ mɛ́, ríwɔ́ sí Zerizalɛmɛ sɪɛrʊ zʊ́.

22Saríya tápʊlɛ nɛ́ péré ɛ́, a makɛ rí wíɛ́ ná wuu ɓa há pʊ́ŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ nʊɔ sú.

23"Ʊ sí lɔrɛ a pá hápuuke rí hásʊɔna ɛ́ téŋ mɛ́. Wɪsɛ cɔwɪlɔ́ sí isi nɪɛ nyáŋ nyúú, rí wɪla ɓɪzeno zʊ tɔ́ɔ́.

24Ɓa sí ɓʊ́ʊ́síwɔ́ náŋa rí tókowí, a kɛsɛ náŋa mʊ́ dɪhɛ̃́ wuu ríwɔ́ bɪrmɛ yósi ráŋ, ká rí nɪɛ ná há to Zuwifiwa, ríwɔ́ yiki Zerizalɛmɛ tɔ́ɔ́ yo, a tɔ́ʊ́ hé, a kaá ja téŋ ná há mɔhɛ̃́ ríwɔ́ tá."

25Zeezi baa súúri bʊlɛ́: "Nɪɛ sí ná wínyɪnɛ wɪsɛ rí cana arí caŋwʊllɛ mɛ́. Dúníé wuu mí, nɪɛ waá a ríwɔ́ zíŋwɔ́ há mínʊ́ ná mɛ́; mʊʊ nyii má tɪ sí híkli dɔ́ŋ, rí héwíŋ káŋwɔ́, ríwɔ́ beŋtunni sí pínʊ́.

26Nɪɛ sí bɪɪnɛ tʊtʊmí ná háá á rʊ́ʊ́ tʊŋ dúníé wuu nyúú, rí héwíŋ ɓʊ́ʊ́síwɔ́, bee wíɛ́ bána daha oŋduoru ná wuu sí zíkli.

27Ɛ́ mɛ́ nɛ́ sɪɛ́, ríwɔ́ ná Nɪbiino Bio rʊʊ lɛ́ duóbána sɪɛrʊ aá ko, arí dóé ná nɔ́ŋɔ há toó, arí píŋ ɓɪzeno.

28Rɪ wíɛ́ nyáŋ nɛ́ sɪɛ́ púle aá tʊŋ, í cí dahá, a cúólíwa dɪlla, bee wíɛ́ Wɪsɛ sí léíwa tá mʊ́l néé mí."

29Ká Zeezi sʊ́ɔ́lɛ síŋsʊ́ɔ́lɔ né pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Í bel piro arí tuuni wuu.

30Rɪíwa nówó rɪ ɓa púló aá tɔwɛ pa"ɔlma, í tɪ ɪ́ɔ̃́ zɪŋ rí yibíŋ zʊ́ɔ́ nɛ́.

31Ɛ́ tɪ tɪ nɛ́; rɪíwa kúó ná wíɛ́ nyáŋ rɪ ɓaá á, í zɪŋ rí Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ pérí tɛ́síí.

32"Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá péíwa, zaa nɪɛ nyáŋ wuu waá sʊsɛ, ká rí ɛ́ wíɛ́ wuu ko.

© 1999, The Bible League.

33Bána rí tíé sí nyííkɛ, amá ŋ é wíbʊlɛ́ waá nyííkí ná.

34"Í pɔ́íwa tɪı mɛ́! Í sí ló rí ɓɪdídaarɔ́ rí sɪnnɛ nyɔɔ buké, rí dúníé ɓɪɛ wíɛ́ wíwálmíwa, a dúkíwa beŋtunni, rí Nɪbiino Bio tápʊl koolí ná úríwa mɛ́.

35Ɛ́ tápʊl á rʊ́ʊ́ tuwi uri dúníé nɪbííne wuu mí ní, anɛ bárá háá yo a uri ballɔ mɛ́ ɛ́.

36Í sí dóŋ pínʊ́, í cʊɔlɛ Wɪɪsɛ tɛ́ŋ wuu mí, a makɛ rííwa ná dóé a lú lɛ wíɛ́ ná wuu háá á ríwɔ́ ko mí, a cí dahá Nɪbiino Bio síɛ́."

37Zeezi faá karmɛ nɪɛ cícʊɔwa arí wɔhɔwa nɛ́ Wɪcʊɔlɪjɪzeno ná mɛ́, ká gbaanɛwa, ʊ mʊ́ aá cɔ ólívi tuuni paalɔ nyúú.

38Ká cícʊɔ fól wuu, nɪɛ ná wuu sí ko Zeezi rí, Wɪcʊɔlɪjɪzeno ná sɪɛrʊ aá zésú wíbʊlɛ́.

Liki 22

1Sɪbʊ́r toó dɪpɛ́ŋ cana ná ɓa háá yírɛ Pakɛ, ʊ díí háá peré,

2ɛ́ nɛ́ Wɪɪsɛ vʊk"ɔɔsa nɪhɪ̃ɛ̃sɛ rí Wɪɪsɛ kɛŋzɪnna, jíja ŋmɛ́nɔ ríwɔ́ ɓʊ́ Zeezi, káá fá nɪɛ héwíŋ.

3Jaáá Sɪtaanɛ zʊ́ Zɪdaasɛ ná há lɛ́ Isikariyo, Zeezi karmɪbɛlɛ ná fí rí bɛllɛ nɔ́ŋɔ.

4Zɪdaasɛ sɪɛ́ mʊ́, ʊ rí Wɪɪsɛ vʊk"ɔɔsa nɪhɪ̃ɛ̃sɛ, arí Wɪcʊɔlɪjɪzeno gárdɪwa nɪhɪ̃ɛ̃sɛ vʊʊrɛ ná ɛ́, ʊ háá á rʊ́ʊ́ tɪŋ, ká ka Zeezi pɔ́wɔ́.

5Ɓa sɪɛrʊ wuu tɔrɛ, ɓa sɛ́ rí ɓa sí pɔ́ʊ́ meéwíé.

6Zɪdaasɛ saŋ, a sɪɛ́ púl jíja gbel ná háá cɛ́rɛ́, rʊ́ʊ́ ka Zeezi pɔ́wɔ́, ká rí nɪɛ sí zímʊ́.

7Sɪbʊ́r toó dɪpɛ́ŋ cana tápʊl peri; kal ná ɓa háá ɓʊ́ Pakɛ pieŋso.

8Ɛ́ nɛ́ Zeezi tʊŋ Pɪɛrɛ rí Zaŋ a bʊlɛ́: "Í mʊ́ a Pakɛ ɓɪdííle ráá dí."

9Ɛ́ nɛ́ ɓa bɔ́sʊ́: "Nɛɛ́ rɛ́ ɪ cólli ráá mʊ́ a Pakɛ ɓɪdííle ná?"

10Ʊ bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Í zesi: rɪíwa nɛ́ zʊ́ tɔ́ɔ́ sɪɛrʊ, í sí cɛ́ŋ báálɔ oro rʊʊ cíínɛ nyii rí búlli; í tíŋʊ́ mɛ́ a mʊ́ zʊ jaa ná, ʊ háá á rʊ́ʊ́ zʊ,

11a bʊl ɛ́ jaa tína rí bʊlɛ́: 'Á Karmɪ"ana sɛ́ ráá ko bɔ́sí, ríí makɛ jaa, rʊ́ʊ́ rírʊ́ karmɪbɛlɛ ko zʊʊ dí Pakɛ cana ɓɪdííle.'

12Ʊ sí makɛ jɪtúkzeno oro ɓa há bírmɛ́ tá, a pɛ́íwa. Í zʊ ráŋ, a a Pakɛ cana ɓɪdííle bil."

13Ɛ́ nɛ́ ɓa mʊ́, a ɓɪɛ́na ná wíɛ́ ná wuu Zeezi fa há bʊ́lɛ́ pɔ́wɔ́, a a Pakɛ cana ɓɪdííle ná.

14Ɓɪdííle ná díí tɛ́ŋ há kúé peri, Zeezi rírʊ́ nɪtʊmɛ́ ná kúó ciki aá dí.

15Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Ɔ hɪ̃ɛ̃níŋ ríríwa Pakɛ cana ɓɪdííle nyáŋ díí wérí, ká ríŋ zɪŋ ná wɪla!

16Taŋá ŋ bʊ́lɔ́ aá pɛ́íwa, ŋ báá waá a ríŋ bɪrdí Pakɛ cana, a kaá ja ɛ́ cana wíɛ́ nʊɔ súí, Wɪɪsɛ kuótɔ́ɔ́ sɪɛrʊ."

© 1999, The Bible League.

17Ká sıɛ́ pi nyíŋgbaŋa rí nyɔɔló, a bɔ́llɛ Wısɛ ká bʊlɛ́: "Í la nyíŋgbaŋa né sıɛrʊ nyɔɔló nyáŋ, a ɓa náŋá nyɔ.

18Taŋá ŋ búló aá pɛ́íwa, a kaa mɔ zaa mɛ́, ŋ báá waá a ríŋ bırnyɔ dıvɛ́ŋ ná, a kaá ja Wısɛ kuótɔ́ɔ́ ná koe."

19Ʊ hár rí mɛ́, Zeezi baa pi dıpɛ́ŋ, a bɔ́llɛ Wısɛ ká kaa conni conni pɔ́wɔ́, ká bʊlɛ́: "Ɔ́ tɛŋ nɛ́ ɛ́, ((ŋ háá á ríŋ pii pá í yır mɛ́. Í a nyɛ aá líísíwa tıı ŋ wíɛ́."

20Ba dí ɓıɛ tenni, ká ʊ baa pi nyíŋgbaŋa ná rí nyɔɔló a pɔ́wɔ́ ká bʊlɛ́: "Nyíŋgbaŋa né sıɛrʊ nyɔɔló nyáŋ né ká, Wısɛ nʊtʊmɛ ɓıfɛlɔ ná malla, a tíŋíŋ háá á ríŋ sʊwɛ, ríŋ cɛ́l ná bísíwa yır mɛ́.))

21Amá í ná nɛrɔ ná háá á rʊ́ʊ́ kání́ŋ pá mıŋ rɛɛ́, ŋ rírʊ́ dídí ɓıɛ.

22Taŋá, Nıbiino Bio sí sʊwɛ, anɛ ɛ́ Wısɛ há máké; amá nɛrɔ ná háá á rʊ́ʊ́ kánʊ́ pá, ɛ́ tína sí ná wıla."

23Ɛ́ né ɓa púl aá bɔsɛ náŋá ríwɔ́ ná, ɓa sıɛrʊ orí ríí á rʊ́ʊ́ tʊŋ ɛ́.

24Kapɔsɛ oro má fa zʊ́ Zeezi karmıbɛlɛ pɛ́kɛ, ɓa tɔ tíŋtɔ́ɛ́ aá jɔ́wɔ́ sıɛrʊ nɔhɔ̃́.

25Zeezi sıɛ́ bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Tíé nyúú, tɔ́nɛ kuóre ní kéŋ nıɛ ké; ɓa ná há kéŋ tíŋ nıɛ nyúú, ɓa a ɓa káŋwɔ́ aá yírɛ: kánɛ́ŋwa.

26Amá í é dıhɩ̃́, ʊ to ɛ́. Taŋa ʊ mɔhɔ̃́ rííwa sıɛrʊ nɔhɔ̃́ nɛ́ bırmɛ heŋbie, ká rííwa sídííro bırmɛ tʊtʊnnɔ, a tʊŋ aá pɛ́íwa.

27Nɛrɔ ná há kéné, ká ɓa a ɓıdííle aá pɔ́ʊ́, arí nɛrɔ ná háá a ɓıdííle ná, ɓa sıɛrʊ, orí rí ká nɔhɔ̃́? Nɛrɔ ná há kéné, ká ɓa aá pɔ́ʊ́ rá to nɔhɔ̃́ rɛ́? Ká ŋ ɛ́, ŋ míníwa sıɛrʊ anɛ tʊtʊnnɔ né.

28Í ɛ́, í nɛ́ ká nıɛ ná há cíné tíkíŋ, ŋ wıhálawa sıɛrʊ tɛ́ŋ wuu mí.

29Ɛ́ né tɛ, ŋ pɛ́íwa kuorí anɛ ɛ́ ŋ Ana há páŋ kuorí,

30a makɛ ríŋ ríríwa hé náŋá mɛ́ dí, a nyɔ, ŋ kuorí díí mí, ká rííwa ké kuóɓaŋsa daha, a dí lzırayɛl jımúʊ́la ná fí rí bɛllɛ ná wuu saríya."

31Ɛ́ né ká Zeezi bʊl Sımɔŋ rí bʊlɛ́: "Sımɔŋ, Sımɔŋ, zesi: Sıtaanɛ ná ŋmɛ́nɔ rʊ́ʊ́ bɛ́ŋŋíwa, anɛ ɓa háá bɛ́ŋŋɛ míɛ́ ɛ́, a lísɛ mıbíí ká tá kɔlɔ.

32Amá ŋ sʊ́l Wısɛ pɛ́í, a makɛ ríí yardá sí múrú. Rıı né sıɛ́ bírɛ́ kóŋ rí, ı dúórí maábináŋa naasɛ."

33Ɛ́ né Pıɛrɛ bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Nyuutına, rʊʊ né ká bınajaa né ríwɔ́ tɔ́í, ŋ á síri ríwɔ́ tɔ́ŋ má; rʊʊ ká sʊʊ má né, ŋ á síri ríwɔ́ ɓúŋ má."

34Ɛ́ né Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Pıɛrɛ, ŋ búló pɛ́í, zaa, zíɓelo waá a rʊ́ʊ́ kúóli, ká ríí báásíŋ naasí botoro."

35Ká Zeezi baa búlwɔ́ rí bʊlɛ́: "Ɔ́ fa há tʊ́míwa, í wı meéwíé gɛbʊ́ɔ́ra píé, a wı lɔkɔ́ píé, a wı natɔɔsɛ má pɛ́ɛ́, ká mʊ́ ɛ́, í já óŋ gúl rí?" Rı ɓa sɛ́: "Aí, á wı óŋ jɛ́ɛ́ gúl."

© 1999, The Bible League.

36Ɛ́ nɛ́ ʋ bʋl pɔ́wɔ́ bʋlɛ́: "Amá mʋ́l néé mí, ɛ́ rá báá. Nɛrɔ ná wuu há kɛ́ŋ meéwíé gɛbʋ́ɔ́ra, ʋ mɔhɔ̃́ rʋ́ʋ́ pɛ́ pi; nɛrɔ ná má há kɛ́ŋ lɔkɔ́, ʋ má pi; ká nɛrɔ ná há wɪ tókowí kené, ʋ mɔhɔ̃́ rʋ́ʋ́ yɛ́llʋ́ kapóóti a yɔwɛ tókowí.

37Taŋá ŋ bʋ́lɔ́ aá pɛ́íwa, ɓa há pʋ́ŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʋ a bʋlɛ́: 'Ɓa díísʋ́ hé wíbɔŋ"aara sɪɛrʋ.' Ʊ sɪɛ́ mɔhɔ̃́ rí ɛ́ wíɛ́ ɓa há pʋ́ŋsɛ́, tʋ́míŋ mɛ́ né. Ɛ́ wíɛ́, wíí ná ɓa há pʋ́ŋsɛ́ a mʋ́ tííníŋ mɛ́, ʋ nʋɔ sí sú."

38Ɛ́ nɛ́ ʋ karmɪbɛlɛ sɛ́: "Nyuutɪna, ná tókowíé bɛllɛ." Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʋl pɔ́wɔ́ bʋlɛ́: "Ʊ mɔhɔ̃́, í lo."

39Zeezi há lɛ́ Zerizalɛmɛ mɛ́, ʋ zí ólívi tuuni paalɔ nyúú, anɛ ɛ́ ʋ há válɛ́ aá a. Ʊ karmɪbɛlɛ tíŋʋ́ mɛ́ mʋ́.

40Ɓa há mʋ́ɛ́ peri ɛ́ dɪhɩ̃́, ʋ bʋ́lɔ́ pɔ́wɔ́ bʋlɛ́: "Í cʋɔlɛ Wɪsɛ, a makɛ rííwa sí díŋe sɪɛrʋ zʋ́."

41Ká ʋ kɛ́kwɔ́ mɛ́ a mʋ́ síɛ́ mʋɔ́, ʋ ríwɔ́ ból peri nɛrɔ há yó dɔ́wí, ʋ vaa mɔ ɛ́ ká ɓal, a ɓírmi tíé ká cʋɔlɛ Wɪsɛ,

42a bʋlɛ́: "Ɔ Ana, rɪ có ɛ́, ɪ a rí wɪla né síŋ pérú. Amá taŋa, lo ríí cólle ní tʋŋ, ká lóŋ cólle."

43((Ɛ́ nɛ́ Wɪsɛ malíka nɔ́ŋɔ lɛ bána nyúú ko lʋ́ʋ́ mɛ́, a dʋ́ɔ́rʋ́ naasɛ.

44Zeezi sɪɛrʋ sɪɛ́ há zɔ́kɛ́ mʋ́ lɛ́rkɛ, ʋ ɔ́sɔ́ cʋɔlɛ Wɪsɛ rí taŋá, ʋ suolé nɛ cégúúme aá liŋ tíé.))

45Ʊ wɪcʋɔlɔ́ ná har rí mɛ́, ʋ ísɔ́ a bɪrkóú karmɪbɛlɛ ná rí, rɪ ɓa pí donni, bee wíɛ́ ɓa sɪɛnnɛ fa zɔ́kɔ́ wérí.

46Ɛ́ nɛ́ ʋ bʋ́lwɔ́ rí bʋlɛ́: "Beé rí tɛ í pí dóŋ? Í isi cʋɔlɛ Wɪsɛ, a makɛ rííwa sí díŋe sɪɛrʋ zʋ́."

47Zeezi nʋɔ ha wɪ tíé ɓálɛ́, rɪ nɪkaŋdɔ́ɔ́ nɛ́ dé dóŋ náŋá ko lɛ. Zɪdaasɛ, Zeezi karmɪbɛlɛ ná fí rí bɛllɛ nɔ́ŋɔ nɛ́ fa kɛ́ŋ ɛ́ nɪkana aá va. Ʊ sɪɛ́ tuu peri rʋ́ʋ́ ka Zeezi kormi.

48Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʋl pɔ́ʋ́ bʋlɛ́: "Zɪdaasɛ, ɪ́ á ríí tɪŋ kormé mí ní a ka Nɪbiino Bio pá?"

49Zeezi karmɪbɛlɛ ná rírʋ́ fa há mɪŋ ráŋ, há ná tʋtʋmí ná háá á rʋ́ʋ́ tʋŋ, ɛ́ nɛ́ ɓa bɔsɛ Zeezi bʋlɛ́: "Nyuutɪna, á ɓíési rírá tókowíé?"

50Ɛ́ nɛ́ Zeezi karmɪbɛlɛ ná nɔ́ŋɔ de fókú tókowí, a ɓá Wɪsɛ vʋk"ɔɔsa nɔhɔ̃́ tʋtʋnnɔ néduu dɪllɛ coki.

51Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Ʊ mɔhɔ̃́, í lo." Ká tɪkɛ báálɔ ná dɪllɛ ná mɛ́, ʋ fɪɛlɛ mʋ́lámʋ́lá.

52Ɛ́ har rí mɛ́ nɛ́, ká Zeezi sɪɛ́ bɔsɛ Wɪsɛ vʋk"ɔɔsa nɪhɪ̃́ɛ́sɛ ná, rí Wɪcʋɔlɪjɪzeno gárdɪwa ná, arí tɔ́ɔ́ sídííre ná, há kúé ríwɔ́ kánʋ́, a bʋlɛ́: "Í kúó rííwa káníŋ nɛ́ arí siisi rí naɓókówa, anɛ ŋ ká gabɪbár?

53Ɔ ríríwa wuu ní fa mɪŋ Wɪcʋɔlɪjɪzeno mí tápʋ́l wuu, ká í wíŋ kené. Amá í rí bíno kuóro Sɪtaanɛ, í tɛ́ŋ nɛ́ péré nyɛ, ɛ́ nɛ́ tɛ."

© 1999, The Bible League.

54Ɛ́ né ɓa ka Zeezi, a kánʊ́ mʊ́ Wɪsɛ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃ jaa. Pɪɛrɛ fa tíŋwɔ́ mɛ́, har rí wuu.

55Rɪ ɓa fa máré níŋ wuolo sɪɛrʊ, nɪɛ kíl, ɛ́ né Pɪɛrɛ zʊʊ ké ɛ́ nɪɛ sɪɛrʊ.

56Ɓa há kéné ɛ́, toltʊtʊnnɔ oro ná Pɪɛrɛ rʊʊ ké níŋ ná laka; ʊ de firki síɛ́ cɔ́ʊ́ mɛ́, ká bʊlɛ́: "Báálɔ né má fa mɪŋ Zeezi har rɛ́."

57Ɛ́ né Pɪɛrɛ báásɛ wíí ná, a bʊlɛ́: "Háálɔ, ŋ wʊ́ʊ́ ɛ̃."

58Mʊɔ́, rɪ nɛrɔ nɔ́ŋɔ má báá nóú a bʊlɛ́: "ɪ má ká ɛ́ nɪɛ nɔ́ŋɔ né." Ɛ́ né Pɪɛrɛ baa bʊl pá ɛ́ báálɔ bʊlɛ́: "Aí, ŋ tówó oro."

59Ʊ há dáánɛ́ a peri bíŋbɪlí balá, báálɔ nɔ́ŋɔ má báá cí Pɪɛrɛ mɛ́ a bʊlɛ́: "Taŋá né, báálɔ né fa mínʊ́ har, bee wíɛ́ ʊ lɛ́ Galiile tíé ní."

60Amá Pɪɛrɛ zaa báá sɛ́: "ɪ né, ŋ wíí háá já ríí bʊ́lʊ́ ná má tɪɪ ɛ̃." Pɪɛrɛ nʊɔ ha wɪ tíé ɓálɛ́, rɪ zíɓelo kʊ́ólʊ́ mʊ́l ná tɪɪ tɪɪ mɛ́.

61Nyuutɪna bírɛ bel Pɪɛrɛ cúrútútú. Ɛ́ né Pɪɛrɛ bɪɪnɛ mʊ́ yakɛ Nyuutɪna fa há bʊ́l wíí ná pɔ́ʊ́ mɛ́; ʊ fa sɛ́: "Zaa, zíɓelo waá a rʊ́ʊ́ kʊ́óli, ká ríí bʊlí wíŋ ɛ̃ naasí botoro."

62Ɛ́ né Pɪɛrɛ lɛ pʊmmɔ, a wii síksi.

63Nɪɛ ná fa há pɔ́ Zeezi mí, cícérmʊ́ mí káá ŋmɔ́wʊ́.

64Ɓaá pi ɓɪnɔ vɔwɛ tɔ́ʊ́ síɛ́ mɛ́ ká ŋmɔ́wʊ́, ká bʊlɛ́: "Zɪŋ zɪŋ dí, áŋ rí ŋmɔ́wí?"

65Ɓa cí ráŋ mɛ́ a bʊl wíɛ́ ɓɪkana, a tʊ́ksʊ́ kíŋkáŋ.

66Tɔ́ɔ́ há pʊ́lɛ́, Zuwifiwa sídíire rí Wɪsɛ vʊk"ɔɔsa nɪhɪ̃ɛ̃sɛ, arí Wɪsɛ kɛŋzɪnna kʊ́ó ciki náŋá mɛ́, ká a ɓa ka Zeezi kówó síɛ́; ɓa né há ká tɔ́ɔ́ wíɛ́ zízɪnna.

67Ɓa sɪɛ́ bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "Bʊl párá, ɪ né ká Kirisi?" Ɛ́ né Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Rɪŋ bʊ́lʊ́ pɛ́íwa má, í wíŋ láá dí,

68ká rɪŋ né sɪɛ́ báá bɔ́síwa wíí má, í wɪ nʊɔ lísɛ.

69Amá a de kaa pɔ́ mʊ́l néé mí, Nɪbiino Bio sí ké Wɪsɛ ná há dʊ́ókó néduu."

70Ɛ́ né ɓa wuu sɛ́: "ɪ ɓɪɛ́na sɪɛ́ ká Wɪsɛ Bio ní?" Ɛ́ né Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Ʊ né í bʊl ɛ́, ŋ kɔ́ʊ́ né."

71Ɛ́ né ɓa sɛ́: "Á báá ja dáŋsíɛ́ ráá ɔ́ʊ́ beé? Á tɪɪ nʊ́ʊ́ nʊɔ wíɛ́."

Liki 23

1Ɛ́ né ká ɓa púl ná nɪɛ wuu isi, a a ɓa ka Zeezi mʊ́ kʊ́máŋdá Pɪlatɛ síɛ́.

2Ráŋ né ɓa máŋsɛ wíɛ́ ná ʊ há zɔ́kɛ́, a bʊlɛ́: "Á kíɛ́lɛ báálɔ né, rʊʊ́ nyísírá dunɪɛ, aá yíkwó, ríwɔ́ sí loŋpó túŋ pá Romi kuózeno, ká bʊlʊ́ tɪɪ né ká Kirisi, rʊʊ́ né ká kuóro."

3Ɛ́ né Pɪlatɛ bɔ́sʊ́ a bʊlɛ́: "ɪ né ká Zuwifiwa kuóro?" Zeezi sɛ́: "Óó, anɛ ɛ́ ɪ há bʊ́lɛ́."

4Ɛ́ né Pɪlatɛ bʊl pá Wɪsɛ vʊk"ɔɔsa nɪhɪ̃ɛ̃sɛ ná, rí jamáŋ ná há cíkí ráŋ bʊlɛ́: "Ɔ wɪ wíí néé, rɪ báálɔ né ɔ́ɔ́ zɔkɛ, a mɔ ríwɔ́ ɓʊ́ʊ́."

© 1999, The Bible League.

5Amá nɪɛ ná ɔ́sɔ́ bʊl fɛ́l síí a bʊlɛ́: "Ʊ tíŋʊ́ karmɛ́ mɛ́ aá yiki nɪɛ, ríwɔ́ vúkmi dɪhɩ̃́. Ʊ púl Galiile tíé mí ní, a ko zʊ Ziide dɪtíllɛ wuu, a sɪɛ́ ko zʊ Zerizalɛmɛ má nyɛ."

6Pɪlatɛ há nɛ́ ɛ́ wíɛ́, ʊ bɔ́sí nɪɛ ná bʊlɛ́: "Báálɔ né lɛ́ Galiile ní?"

7Ɛ́ nɛ́ ɓa máŋsɛ pɔ́ʊ́, anɛ rɪ Erodi níí bel Zeezi há lɛ́ ráŋ ná dɪtíllɛ. Pɪlatɛ, há nɛ́ ɛ́, ʊ ɔ́ɔ́ ɓa ka Zeezi mʊ́ Erodi rí. Ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́, rʊʊ fa mɪŋ Zerizalɛmɛ mɛ́.

8Erodi há ná Zeezi, ʊ sɪɛrʊ tɔ́rɔ́ kíŋkáŋ, bee wíɛ́ ɓa bʊ́l Zeezi wíɛ́ ʊ nɛ fɔ́l wuu, a fa jíja rʊ́ʊ́ nóú, rʊ́ʊ́ tʊŋ nyána rʊ́ʊ́ ná.

9Ʊ pí wíɛ́ ɓɪkana bɔsɛ Zeezi, amá ʊ wɪ nʊɔ lísɛ́.

10Wɪsɛ vʊk"ɔɔsa nɪhɪɛ̃́sɛ, rí Wɪsɛ kɛŋzɪnna ná fa mɪŋ ráŋ, a ɔsɛ aá bʊl Zeezi bɪbarí.

11Erodi rírʊ́ sóójiwa cermi Zeezi mí, a híĩ́sʊ́, ká Erodi a ɓa pi gɛtʊlí súú, a a ɓa kánʊ́ bɪrmʊ́ Pɪlatɛ rí.

12Erodi rí Pɪlatɛ fa há ká dɪŋdɔ́má, ɛ́ kal, ɓa bírmɛ́ naŋnɔ́ŋsɛ.

13Ɛ́ nɛ́ Pɪlatɛ yírɛ Wɪsɛ vʊk"ɔɔsa nɪhɪɛ̃́sɛ, arí Zuwifiwa sídíire rí Zuwifiwa náŋa,

14a bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Í kéŋ báálɔ né kóŋ rí, a bʊl páŋ bʊlʊ́ yéŋŋi nɪɛ rɛ́. Í ná, í tɪɪ síɛ́ nɛ́ ŋ pi wíɛ́ ná í há sʊ́ʊ́ zɔ́kɔ́ a bɔ́sʊ́, ká ŋ wɪ ɛ́ wíɛ́ sɪɛrʊ balá má néé, rʊʊ ɔ́ɔ́ zɔkɛ.

15Erodi má wɪ wíí néé, rʊʊ ɔ́ɔ́ zɔkɛ, ɛ́ nɛ́ tɛ, ʊ a ɓa bɪrkánʊ́ kórá rí. Í ná, báálɔ né wɪ wíí wuu ɛ́ɛ́ zɔkɛ a mɔ ríwɔ́ ɓʊ́ʊ́.

16Ɛ́ wíɛ́, ŋ sí a ríwɔ́ bɛ́ŋsʊ́, ká ríŋ púú tá."

17((Bɪná wuu, rɪ Pakɛ cana díí ní péré, Pɪlatɛ mɔhṍ, bɪnajaa nɪɛ sɪɛrʊ, rʊ́ʊ́ lísɛ Zuwifiwa nɪjaalí tá.))

18Ɛ́ nɛ́ nɪɛ ná wuu de kɔ kʊɔllɛ bʊlɛ́: "Ɓʊ́ báálɔ né, áá já ríí tá Barabasɛ nɛ́."

19Ɛ́ Barabasɛ rírʊ́ náŋa fa ísó cí kuóre mí, a ɓʊ́ nɛrɔ má tɪɪ, ɛ́ nɛ́ tɛ ɓa kánʊ́ tɔ́ bɪnajaa.

20Pɪlatɛ sɪɛ́ fa há có rʊʊ tá Zeezi, ɛ́ nɛ́ ʊ baa bɪrbʊl ɛ́ tɪɪ, nɪɛ ná rí.

21Amá ɓa ɔ́sɔ́ kɔ kʊɔllɛ a bʊlɛ́: "A ríwɔ́ ɓásʊ́ dagɛsɛ́ daha."

22Ɛ́ nɛ́ Pɪlatɛ baa ha bɔ́síwɔ́ naasí botoro nyúú mí bʊlɛ́: "Ʊ zɔ́kɛ́ beé? Ɲ wɪ wíí néé, rʊʊ zɔ́kɔ́ a mɔ ɓʊ́í. Ɛ́ wíɛ́, ŋ sí a ríwɔ́ bɛ́ŋsʊ́, ká ríŋ púú tá."

23Nɪɛ ná ha ɔsɛ kíílɛ, a kɔ kʊɔllɛ kíŋkáŋ bʊlɛ́: "Ʊ mɔhṍ ríwɔ́ ɓásɛ Zeezi dagɛsɛ́ nyúú." Ɓa kʊɔllɛ ná dí dóé Pɪlatɛ nyúú.

24Ɛ́ nɛ́ Pɪlatɛ saŋ, a ɔ́wɔ́ há sʊ́l ɛ́.

25Ʊ lísíwɔ́ nɪjaalí ná tá; nɛrɔ ná rírʊ́ náŋa fa há cí kuóre mí, a ɓʊ́ nɛrɔ má tɪɪ, ɓa kánʊ́ tɔ́, ká pi Zeezi héwó nésɛ mɛ́, ríwɔ́ ɔ́wɔ́ satɔrɔ́.

26Ɛ́ nɛ́ ɓa ka Zeezi lɛ, aá mʊ́ ríwɔ́ ɓásɛ dagɛsɛ́ daha. Ɓaá mʊ́ ɛ́, a cɛ́ŋ báálɔ oro, ɓaá yírɛ Sɪmɔŋ, a lɛ Sɪɪrɛnɛ, rʊʊ fa lɛ́ baka aá ko. Ɓa kánʊ́, a pi dagɛsɛ́ ná báásʊ́, ʊ kaa tɪŋ Zeezi mí.

© 1999, The Bible League.

27Nıɛ ɓıkana tíŋʊ́ har; ɛ́ nıɛ sıɛrʊ háála káŋ aá wi, aá hiĩni Zeezi wíɛ́.

28Ɛ́ nɛ́ Zeezi bírɛ́, a bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Zerizalɛmɛ háála, í síŋ wíɛ́ wí; amá í wíiwa tıı wíɛ́ arírıwa bɛlɛ wíɛ́.

29Tɛ́ŋ nɔ́ŋɔ sí ko rí nıɛ bʊlɛ́: 'Í ná wér, hápırɛ rí háála ná há wı lʊ́lɛ́, arí háála ná há wı bɛlɛ kené ɓa ɔsɛ!'

30Ɛ́ mɛ́ nɛ́, rí nıɛ bʊl pallɛ rí bʊlɛ́: 'Í ɓallɛ nyáŋrá mɛ́!' Káá bʊl dúŋdúóme rí: 'Í tɔ́rá mɛ́!'

31'Ba háá a tulɔɔ nyɛ, tuhılɛ wíɛ́ ra wı bɔŋ?"

32'Ba há kéŋ Zeezi aá mʊ́ ɛ́, ɓa pɔ́ɔ́ kɛsɛ wíbɔŋ"aara má bɛllɛ rɛ́, a kaá mʊ́ ríwɔ́ ɓʊ́ʊ́sɛ súúrú mí.

33'Ba há mʊ́ɛ́ peri dıhĩ́ ná ɓa háá yírɛ "Nyugbaŋa", ráŋ nɛ́ ɓa ɓásɛ Zeezi dagɛsɛ́ daha, a ɓásɛ wíbɔŋ"aara ná má bɛllɛ dagɛsɛ́ náŋa daha, nɔ́ŋɔ mıŋ Zeezi néduu rí, ká nɔ́ŋɔ má mínʊ́ nágʊɔ rí.

34Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Ɔ Ana, wíí né ɓa há ɛ́ɛ́, héwó suúri, bee wíɛ́ ɓa wʊ́ʊ́ mʊ́l ɛ̃." Ká ɓa yo bíé Zeezi gɛnnɛ wíɛ́, a zıŋ nɛrɔ wuu háá púú ná, a paa ɓa náŋá.

35Nıɛ cí ráŋ aá bel. Zuwifiwa sídíire cícérmú mí a bʊlɛ́: "Ʊ lá nıɛ náŋa tá; ʊ́ʊ́ sıɛ́ lɔ́ʊ́ tıı tá, rʊʊ nɛ́ ɓıɛ́na ká Kirisi, Wısɛ Nılısɛ."

36Sóójiwa ná má cícérmú mí, a tuu pérú, a a vínégır a pɔ́ʊ́ rʊ́ʊ́ nyɔ,

37ká bʊlɛ́: "Rıı nɛ́ ká Zuwifiwa kuóro, ı léí tıı tá."

38'Ba pʊ́ŋsʊ́ dagɛsɛ́ ná nyúú rí bʊlɛ́: "|sc|bZUWIFIWA KUÓRO NÍ NYƐ.|d"

39Wíbɔŋ"aara ná nɔ́ŋɔ má máánʊ́ dagɛsɛ́ daha, káá tʊksɛ Zeezi bʊlɛ́: "I rá to Kirisi ɓó? Léí tıı tá, ká lárá má tá."

40Ɛ́ nɛ́ wíbɔŋ"aarɔ ná nɔ́ŋɔ bɛ́sʊ́ nɔ́ŋɔ ná mɛ́, ká bʊlɛ́: "I wı Wısɛ héwíŋ fá, ı rírʊ́ wíí há ká balá?

41Ɔ é rírí, ʊ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ bɛ́ŋsírá nyɛ, á wí"állɛ nɛ́ hérá ɛ́ mɛ́; amá ʊ é wı wíbɔ́ŋ wuu ɛ́ɛ́."

42Ká bʊl Zeezi rí bʊlɛ́: "Zeezi, rıı kúó díí kuorí, ı bíínıŋ wíɛ́."

43Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́í, ŋ rírí wuu zaa sí zʊ arzána."

44Wısɛ há kúé cí nyúú, dıhĩ́ wuu dé a bíno ní, a kaá ja gbaanɛ bíŋbılí botoro. Patíísazeno ná ɓa há píé kɛ́rɛ Wıcʊɔlıjızeno sıɛrʊ, de lısɛ sísíénnʊ́wa mɛ́.

46Ɛ́ nɛ́ ká Zeezi cáási kíŋkáŋ bʊlɛ́: "Ana, ŋ píŋ hiẽsó héí nɛ́sɛ mɛ́." Ʊ há bʊ́l ɛ́ ko tenni, ʊ sʊ́wɔ́.

47Sóójiwa nɔhɔ̃́ fa cí ráŋ; ʊ há ná wíɛ́ ná wuu há ɛ́ɛ́, ʊ bí Wısɛ mɛ́ bʊlɛ́: "Taŋá, báálɔ né ɓıɛ́na fa ká nıtékétéké rí, ʊ wı wíí zɔ́kɛ́."

48Nıkana ná wuu fa há kúé ciki ráŋ, ríwɔ́ bel tʊtʊmí ná háá á rʊ́ʊ́ tʊŋ, ɓa ná ɛ́ tʊtʊmí rʊʊ tʊ́mɔ́. Ɛ́ nɛ́ ɓa hiĩni a bırɛ aá mʊ́ jaá.

© 1999, The Bible League.

49Zeezi nɪzɪmɛ́ wuu, arí háála ná fa há tíŋʊ́ mɛ́ a lɛ Galiile ko, ɓa fa cí dɪbólí, ká tíɛ́nɛ aá bel tʊtʊmɛ́ ná wuu háá tʊmɛ́.

50Báálɔ oro fa mɪŋ ráŋ, ʊ yɪr nɛ́ Zɔzɛfɛ, a lɛ Zuwifiwa tɔ́ɔ́ oro ɓa háá yírɛ Arimate. Ʊ fa ká nɪwérí rí a a tékétéké, a má fa dídɛllɛ Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná koe. Ʊ má fa ká Zuwifiwa sídíire ná nɔ́ŋɔ nɛ́, amá ʊ náŋa ná há vʊ́ʊ́rɛ́ tʊŋ tʊtʊmí ná, ʊ fa tówó har; ʊ wɪ ɛ́ có.

52Ɛ́ nɛ́ ʊ isi mʊ́ Pɪlatɛ rí, a sʊl Zeezi lɛlɔ.

53Pɪlatɛ pɔ́ʊ́ ŋmɛ́nɔ, ʊ kóri Zeezi lɛlɔ ná dagɛsɛ́ ná daha, a ja pɛ́ŋpʊmmɔ bɔ́ʊ́, a kaa mʊ́ hu. Bʊɔ ná mɛ́ ʊ há húú, ɓa lɛ́sʊ́ bʊ́í daha nɛ́; ɓa ha wɪ nɛ́ŋ wuu ráŋ héé ná.

54Ɛ́ tápʊl fa ká cana ɓɪdííle ɛɛ nɛ́. Ʊ nɪí dí ká fɪɛlɛ́ tápʊl pʊl; ɛ́ wíɛ́, nɪɛ fa púló aá káŋwɔ́ tɪɪ.

55Háála ná fa há tíŋ Zeezi har lɛ Galiile ko, ɓa tíŋ Zɔzɛfɛ mɛ́ a mʊ́ bel lɛlbule ná, a ná ɛ́ ʊ há hú Zeezi.

56Ɛ́ nɛ́ ká ɓa bɪrmʊ́ tɔ́ɔ́ sɪɛrʊ, a ja nʊnnɛ ná há kéŋ sɔ́ŋwero arí tulaaléwa, ríwɔ́ kaa mʊ́ mísɛ Zeezi lɛlɔ ná. Tápʊl fɪɛlí pʊl, ɓa isi fɪɛlɛ, anɛ ɛ́ kíŋse kɛnɔ há máŋsɛ́.

Liki 24

1Fɪɛlɛ́ tápʊl há díé ká tɔ́ɔ́ pʊl, jɪmáásɛ kal cícʊɔ fól, háála ná cɔ́ŋɔ́ káŋwɔ́ tulaaléwa ná mʊ́ lɛlbule nyúú.

2Ɓa mʊ́ɔ́, rɪ dɔ́wí ná fa há súkí bʊɔ ná nʊɔ, rɪ ɓa kenú wúri a billi tá.

3Ɛ́ nɛ́ ɓa zʊ bʊɔ ná sɪɛrʊ, amá ɓa wɪ Nyuutɪna Zeezi lɛl né.

4Ɓa há cíné a wʊ́ɔ́ háá ɔ́ɔ́ ná ɛ̃, ɓa ɔ́ɔ́ ríwɔ́ bel, rɪ báála bɛllɛ nɛ́ cíné a su gɛtʊlɛ́.

5Héwíŋ sɪɛ́ há kéŋwó, ɓa curi nyunni cɛ́, ɛ́ nɛ́ báála ná bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Beé rí tɛ í jíja nɪwómmi nɪsʊsɛ sɪɛrʊ?

6Ʊ to rɛɛ́wa; ʊ ísó lɛ. Í líísíwa tɪɪ arí wíí ná ʊ há bʊ́lɛ́ pɛ́íwa Galiile mí. Ʊ sɛ́:

7'Ɓa sí ka Nɪbiino Bio hé wíbɔŋ"aara nɛ́sɛ mɛ́, ríwɔ́ ɓásʊ́ dagɛsɛ́ daha, rʊ́ʊ́ sʊwɛ ká bɪr"isi tápʊlɛ botoro kal.' “

8Ɛ́ nɛ́ háála ná ɓɪɛ́na bɪɪnɛ mʊ́ lúri Zeezi wíbʊlɛ́ ná mɛ́.

9Ɓa lɛ lɛlbule ná dɪhɩ̃́, a mʊ́ tɔ́ɔ́ sɪɛrʊ, a cesi wíɛ́ ná wuu ɓa há néé, a pá Zeezi karmɪbɛlɛ ná fí rí oro arí Zeezi harwa ná wuu.

10Ɛ́ háála nɛ́ ká: Maari ná há lɛ́ Magɪdala, Zaanɛ, arí Zakɛ maá Maari, ɓa rí háála náŋa nɛ́ fa cési ɛ́ wíɛ́ tɪɪ pá Zeezi karmɪbɛlɛ ná há kɔ́ʊ́ nɪtʊmɛ́.

11Amá Zeezi nɪtʊmɛ́ ná bíínɔ́ rí háála ná wíbʊlɛ́ ná ká wíyɔ́ɔ́wa rɛ́. Ɓa wʊ́ɔ́ léɛ́ dí.

12Ɛ́ nɛ́ Pɪɛrɛ isi fá mʊ́ lɛlbule ná, a tiini muuli, rɪ pɛ́ŋpʊmmɔ ná ɓa há píé bá Zeezi, rʊʊ dʊŋɔ nɛ́ pí ráŋ. Ɛ́ nɛ́ ʊ bɪrmʊ́ jaá; tʊtʊmí ná há tʊ́mɛ́ vɔ́kʊ́ kíŋkáŋ.

© 1999, The Bible League.

13Ɛ́ kal tɩɩ, Zeezi karmɩbɛlɛ bɛllɛ, ísó pi ŋméno aá mʊ́ tɔ́ɔ́ oro ɓa háá yírɛ Emayisi. Ɛ́ tɔ́ɔ́ rí Zerizalɛmɛ pérí kííló fí rí oro.

14Ɓa sɩɛ́ fa válɔ́, a bʊl wíɛ́ ná wuu há ɛ́ɛ́ né, aá pá náŋá.

15Ɓa há válɛ́ aá bʊl ɛ́ aá tɔ tíŋtɔ́ɛ́, Zeezi tɩɩ kúó súúríwó mí, ɓa wuu víva.

16Ɓa nóú, ká omo kɛ́rwɔ́ síɛ́ mɛ́, ríwɔ́ sʊ́ʊ́ nɩduo zímʊ́.

17Ɛ́ nɛ́ Zeezi bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́: "Beé wíɛ́ rɛ́ í cesi pá náŋá aá va?" Ɛ́ nɛ́ ɓa cí arí sazɔkɔ́ ɓɩzeno.

18Ɓa sɩɛrʊ nɔ́ŋɔ, ɓa háá yírɛ Kilewopasɛ bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "l dʊŋɔ nɛ́ mɩŋ Zerizalɛmɛ mɛ́, a wɩ tʊtʊmí ná há tʊ́mɛ́ tápʊlɛ nyáŋ nʊɔ mɛ́ wíɛ́ níɛ́?”

19Ɛ́ nɛ́ ʊ bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́: "Beé tʊtʊmí?" Ɛ́ nɛ́ ɓa sɛ́: "Tʊtʊmí ná há tʊ́ŋ Nazarɛtɛ Zeezi mí. Ʊ fa ká Wɩɩsɛ wílaabʊ́llʊ́ rɛ́; ʊ faá bʊl wíɛ́ arí tíŋ, aá tʊŋ tʊtʊ́ŋzeŋsi, Wɩɩsɛ fa ʊ́ʊ̃ mɛ́, nɩbííne má zímʊ́ mɛ́.

20Wɩɩsɛ vʊk"ɔɔsa nɩhɩ̃ɛ̃sɛ rírá tɔ́ɔ́ sídííre ní kenú hé Pɩlatɛ nɛ́sɛ mɛ́, rʊ́ʊ́ ɓʊ́. Ɛ́ nɛ́ Pɩlatɛ a sóójiwa kánʊ́ ɓásɛ dagɛsɛ́ daha, ʊ sʊwɛ.

21Á fa kéŋ yɩɛla rʊʊ níí la lzɩraylɛl duo nɩɛ ríí tá. Amá síɛ́ nóú, arí ɛ́ wuu, tápʊlɛ botoro ní zaa, ɓa há ɓʊ́ʊ́.

22Taŋá, á rí háála ná fá há tíŋ Zeezi mí, náŋa ɔ́ɔ́ á baŋcɩllɛ fúkli. Ɓa cɔ́ŋ fól mʊ́ lɛlbule nyúú,

23amá ɓa wɩ Zeezi lɛlɔ né. Ɓa bɩrko bʊl párá bʊl rí ɓa ná Wɩɩsɛ malíkawa, ɓa sɛ́ rí Zeezi wómmó.

24Á sɩɛrʊ nɩɛ náŋa má mʊ́ lɛlbule ná nyúú, a ná rɩ háála wíbʊlɛ́ ná wuu ká taŋá nɛ́; amá Zeezi é, ɓa wʊ́ʊ́ néé.”

25Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Nɩbísabʊɔ́toówa, Wɩɩsɛ wílaabʊlla há lá síɛ́ bʊl wíɛ́ ná, ʊ dúókó a pɛ́íwa rííwa lɔ́wɔ́ dí!

26Ʊ fa wɩ mɔhɛ̃̃ rí Kirisi dí wɩula nyɛ, ká rí Wɩɩsɛ píŋsú?”

27Ká Zeezi sɩɛ́ máŋsɛ wíɛ́ ná ɓa há pʊ́ŋsɛ́ Wɩɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʊ, a mʊ́ tíínʊ́ mɛ́, a pɔ́ Moyizi kɛŋpʊ́ŋsɛ mɛ́, arí Wɩɩsɛ wílaabʊlla kɛŋpʊ́ŋsɛ wuu mí.

28Ɓa há mʊ́ɛ́ peri tɔ́ɔ́ ná Zeezi karmɩbɛlɛ ná háá mʊ́ɛ́, Zeezi ɔ́ɔ́ anɛ ʊʊ́ já rʊ́ʊ́ daarɛ mʊ́ síɛ́rí.

29Ɛ́ nɛ́ ɓa háárʊ́ mɛ́ rʊ́ʊ́ ké, a bʊlɛ́: "Á zʊ rɛɛ́wa; wɩɩsɛ zʊ́ɔ́, tɔ́ɔ́ bíró tenni." Ɛ́ nɛ́ ʊ zʊ rʊ́ʊ́ ríwɔ́ cɔ.

30Ʊ ríwɔ́ sɩɛ́ ké ríwɔ́ dí ɓɩɛ, ʊ pi dɩpɛ́ŋ, a bɔ́llɛ Wɩɩsɛ ká kaa conni pɔ́wɔ́.

31Ʊ há á ɛ́, ɓa síɛ́ wʊ́ʊ́ló, ɓa nóú a zɩŋ rí Zeezi ní, ká ʊ nyííkíwɔ́ síɛ́ mɛ́.

32Ɛ́ nɛ́ ɓa bʊl aá pá náŋá bʊlɛ́: "Téŋ ná mɛ́ ʊ fa há máŋsɛ Wɩɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʊ wíɛ́ aá párá ŋméno mɛ́, á nyunni fa wɩ nyáásɛ́ wérí rí?”

© 1999, The Bible League.

33Ká ɓa de isi ɓalaɓala, a bɪrmʊ́ Zerizalɛmɛ. Ɓa mʊ́ɔ́, rí Zeezi karmɪbɛlɛ ná fí rí oro hé náŋá mɛ́, ɓa rí nɪɛ ná náŋa fa há tíŋʊ́ mɛ́.

34Ɛ́ nɛ́ ɓa bʊl pɔ́wɔ́ ná bɛllɛ há lɛ́ Emayisi ko a bʊlɛ́: "Taŋá tɪ nɛ́, Nyuutɪna ɓɪɛ́na bírɔ́ isi sʊʊ mɛ́! Ʊ kenú tɪ nyɪsɛ Sɪmɔŋ mɛ́, ʊ nóú!”

35Ɛ́ nɛ́ karmɪbɛlɛ ná má bɛllɛ, baa cesi wíí ná há ɛ́ɛ́ ŋmɛ́nɔ mɛ́, arí ɓa há tíŋ ɛ́ ká zɪŋ rí Zeezi ní, tɛ́ŋ ná mɛ́ ɓa háá dí ɓɪɛ, ʊ ka dɪpɛ́ŋ conni pɔ́wɔ́.

36Karmɪbɛlɛ ná bɛllɛ háá bʊl wíɛ́ ɛ́, rɪ Zeezi ní kúé zʊ́wɔ́ sɪɛrʊ a bɔ́llíwɔ́ bʊlɛ́: "Wɪsɛ sí pɛ́íwa tɛŋfíɛ́l.”

37Héwíŋ de káŋwɔ́ kíŋkáŋ, bee wíɛ́ ɓa bíínɔ́ rɪ leeɓóŋ rí ɓa ná.

38Ɛ́ nɛ́ Zeezi bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́: "Beé rí tɛ í beŋtunni fúkli? Beé rí tɛ í sabɪŋsɛ vúkmi nyɛ?

39Í bélíŋ nɛ́ŋsa ríríŋ naasɛ, í sí zɪŋ ríŋ tɪ nɛ́ ɓɪɛ́na! Í tíkíŋ mɛ́ ná; leeɓoŋ wɪ tɛŋnamɪɛ rí heŋgbele kené, anɛ ŋ há kéŋwó nyɛ.”

40Ʊ bʊ́l ɛ́ ká kánʊ́ nɛ́ŋsa ríríʊ́ naasɛ cáání́wɔ́.

41Ɛ́ vɔ́kwɔ́, satɔrɔ́ má súwó, ká ɓa ha wɪ léɛ́ dí. Ɛ́ nɛ́ ʊ bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́: "Í kéŋ ɓɪdíili rɛɛ́wa rɛ́?”

42Ɛ́ nɛ́ ɓa pi náŋwʊ́wasí pɔ́ʊ́.

43Ʊ la, a díwó síɛ́ mɛ́.

44Ká sɪɛ́ bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Ɔ ríríwa fa há mɪŋ náŋá mɛ́, ŋ bʊ́l wíɛ́ nyáŋ pɛ́íwa bʊlɛ́: 'Wíɛ́ ná wuu Wɪsɛ há ɛ́ɛ́ Moyizi pʊ́ŋsɛ kíŋse kɛnɔ sɪɛrʊ, arí Wɪsɛ wílaabʊlla há pʊ́ŋsíwɔ́ ná Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ, aríwɔ́ ná wuu há pʊ́ŋsɛ Yɪla kɛnɔ sɪɛrʊ a mʊ́ tíínɪ́ŋ mɛ́, ɓa nɛ́ tʊ́mɛ́ ɛ́.' “

45Ɛ́ nɛ́ ká ʊ sɪɛ́ a ɓa ka wízɪmɛ, ríwɔ́ wólli Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ wíɛ́ mʊ́ʊ́la nɛ.

46Ɛ́ wíɛ́, ʊ bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Í ná ɛ́ ɓa há pʊ́ŋsɛ́ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ: Kirisi mɔhɔ̃́ rʊ́ʊ́ ná wɪla, a sʊwɛ ká bɪr"isi sʊʊ mɛ́, tápʊlɛ botoro kal.

47Ʊ sɪɛ́ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ bʊ́lʊ́ wíɛ́ dúníé mí, dɪhɛ̃́ wuu, a bʊl pá nɪɛ ríwɔ́ bírsɛ a báá sí áá zɔkɛ Wɪsɛ mɛ́, ká wíɛ́ ná ɓa há ɛ́ɛ́ zɔkɛ Wɪsɛ mɛ́, rí Wɪsɛ héwó suúri. Ɓa sɪɛ́ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ púl tʊŋ ɛ́ Zerizalɛmɛ mɛ́ nɛ́, a kaa ceŋ dɪhɛ̃́ wuu.

48Í ká ɛ́ wíɛ́ dáŋsíɛ́wa nɛ́.

49Í ná, ŋ sí a ríŋ Ana Wɪsɛ Sabɪna ná ʊ há sʊ́ʊ́ sí pɛ́íwa, rʊ́ʊ́ súíwa. Amá ʊ mɔhɔ̃́ rííwa ké Zerizalɛmɛ mɛ́, aá dɛllɛ tɛ́ŋ ná mɛ́ dóé há sí lɛ Wɪsɛ rí tuwi zʊ́íwa.”

50Ɛ́ har rí mɛ́, Zeezi kenú karmɪbɛlɛ ná lɛ tɔ́ɔ́ sɪɛrʊ, ɓa pi ŋmɛ́nɔ a mʊ́ dɪhɛ̃́ oro, Betani laka. Ráŋ nɛ́, ʊ kánʊ́ nɛ́ŋsa ɓɔ́ zááríwó mí, ká hé bárka pɔ́wɔ́.

51Tɛ́ŋ ná mɛ́ ʊ há hé bárka aá pɔ́wɔ́ ɛ́, ʊ líwɔ́ sɪɛrʊ, a zí bána nyúú, Wɪsɛ rí.

52Ɛ́ nɛ́ ɓa cʊ́ɔ́lʊ́ ká bɪrmʊ́ Zerizalɛmɛ. Ɓa sɪɛnnɛ wuu fa tɔ́rɔ́ kíŋkáŋ.

© 1999, The Bible League.

53Ɓa há mʊ́ Zerizalɛmɛ, tɛ́ŋ wuu mí, ɓa fa mɪŋ Wɪcʊɔlɪjɪzeno mí, aá bɪ Wɪsɛ mɛ́.

© 1999, The Bible League.

Zaŋ

Zaŋ 1

1Wɩsɛ kúó aá púl dúníé rí onni wuu ɛɛ, rɩ Wɩbʊlɛ mínɔ́; ʊ fa mɩŋ Wɩsɛ rí né. Wɩbʊlɛ ná ká Wɩsɛ tɩ́ ɩ́ né.

2Púle mí, ʊ fa mɩŋ Wɩsɛ rí né.

3Wɩsɛ tíŋʊ́ mɛ́ né a a onni wuu. Oŋ"míní wuu toó a wʊ́ʊ́ líɛ́.

4Hiẽsó fa mínʊ́ mɛ́ né, hiẽsó ná há kéŋ pʊmmɔ a pá nɩbííne.

5Pʊmmɔ ná tʊ́tʊl bíno sɩɛrʊ, ká bíno wʊ́ʊ́ mɛ́ wuó tɔ́.

6Ɛ́ né Wɩsɛ tʊŋ báálɔ oro; ʊ yɩr né Zaŋ.

7Ʊ kúó anɛ dáŋsíɛ́, a bʊl pʊmmɔ wíɛ́ aá pá nɩɛ, aá tɛ sɩɛ́da rí nɩɛ tɩŋ ɛ́ mɛ́, a la pʊmmɔ wíɛ́ dí.

8Zaŋ tɩ́ ɩ́ rá to pʊmmɔ ná, amá ʊ taŋa kúó tɛ ɛ́ pʊmmɔ sɩɛ́da né aá pá nɩɛ.

9Ɛ́ pʊmmɔ né ká taŋá pʊmmɔ tɩ́ ɩ́; ʊ né kó dúníé a caanɛ nɩbííne wuu.

10Ʊ fa mɩŋ dúníé sɩɛrʊ, ʊ mɛ́ né Wɩsɛ tɩŋ a dúníé má tɩ́ ɩ́, ká dúníé nɩbííne wʊ́ʊ́ ɛ̃.

11Pʊmmɔ ná kóú tɩ́ ɩ́ nɩɛ rí, ká ɓa wʊ́ʊ́ sáŋɛ́.

12Amá nɩɛ ná wuu há sáŋʊ́, a lɔ́ʊ́ wíɛ́ dí, ʊ pɔ́wɔ́ ŋméno ríwɔ́ a Wɩsɛ bɛ́lɛ́.

13Ɓa Wɩsɛ biirí ná sɩɛ́ to nɩbííne cɛ́l lʊlɛ́ mɛ́; ʊ to nɩbííno tɛŋnamɩɛ cólle wíí, ʊ báá to nɩbííne cólle sɩɛrʊ má wíí, amá Wɩsɛ tɩ́ ɩ́ né kɔ́wɔ́ Ana.

14Wɩbʊlɛ ná bírmɛ́ nɩbííno, a ko tuwi míŋrá sísíénnʊ́wa, zilé rí taŋá súú; á nóú píŋ, ʊ mɔhɛ̃́ Ana Wɩsɛ píŋ ná há mínʊ́ Bibala mɛ́ né.

15Zaŋ tɔ́ʊ́ sɩɛ́da a búóli bʊlɛ́: "Ʊ wíɛ́ né ŋ bʊl pɛ́íwa a bʊlɛ́: 'Nɛrɔ ná há tíŋíŋ har aá ko, ʊ né kíŋ, bee wíɛ́ ɓa lʊ́líŋ rʊʊ é mínɔ́ rɛ́.' “

16Ʊ kuóɓɩɛ ɓaalɛ pérírá wuu ní; ʊ hé bárkawa tʊkɛ náŋá mɛ́ a párá.

17Wɩsɛ tɩŋ Moyizi mí ní a máŋsʊ́ kíŋse párá. Ká Zeezi Kirisi ní kéŋ zilé rí taŋá ko.

18Néŋ wuu ha wɩ Wɩsɛ néé ná; amá ʊ Bibala má tɩ́ ɩ́ há ká Wɩsɛ, a mínʊ́ Ana laka, ʊ né mákʊ́ párá.

19Zerizalɛmɛ Zuwifiwa sídíire ísó tʊŋ Wɩsɛ vʊk"ɔɔsa rí Levi jɩmʊ́l nɩɛ, ríwɔ́ ko bɔsɛ Zaŋ a bʊlɛ́: "Áŋ rí kɛ́í?" Liŋó ná sɩɛ́ Zaŋ há pɔ́wɔ́,

20ʊ ká nyaamí, ʊ wɩ féŋsé. Ʊ búlɔ́ pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Ɔ rá to Kirisi.”

21Ɛ́ né ɓa baa bɔ́sʊ́: "Áŋ rí sɩɛ́ kɛ́í? l né ká Eli?" Ɛ́ né Zaŋ sɛ́: "Aí! Ɔ rá tóú." Ɓa baa bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "l né ká Wɩsɛ wílaabʊllɔ ná á háá dɛllɛ́?" Ʊ sɛ́: "Aí.”

© 1999, The Bible League.

22Ɛ́ né ɓa sɛ́: "Áŋ rí sɪɛ́ kɛ́í? Makɛ párá, ráá mʊ́ bʊl pá nɪɛ ná há tʊ́ŋrá. l tɪɪ sɪ́í ká beé rí?”

23Ɛ́ né Zaŋ sɛ́: "Ɔ́ né ká nɛrɔ ná liŋó háá búóli gɪrbétéke sɪɛrʊ, a bʊlɛ́: 'Í kɛllɛ Nyuutɪna ŋméno, a a rʊ́ʊ́ tʊrɛ wɛ́rí.' " Wɪɪsɛ wílaabʊllɔ Ezayi bʊ́l ɛ́ né.

24Nɪtʊmɛ́ ná sɪɛrʊ, Farɪzɪɛ̃wa fa mɪŋ ráŋ.

25Ɓa sɪɛ́ baa bɔsɛ Zaŋ a bʊlɛ́: "l sɪ́í rá to Kirisi, a rá to Eli, a rá to Wɪɪsɛ wílaabʊllɔ ná má, ʊ sɪɛ́ cí ɛrɛ́, ɪ ka nɪɛ aá muŋsi nyii mí?”

26Ɛ́ né Zaŋ bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Ɔ́ é keníwa aá muŋsi nyii mí ní; amá nɛ́ŋ rí mɪníwa sɪɛrʊ, ká í wʊ́ʊ́ ɛ̃.

27Ʊ́ né tɪ́ŋɪ́ŋ har aá ko, ŋ rɪ́rʊ́ natɔɔsɛ vɔ́ɔ́sɛ puré má tɪɪ wɪ cɛ́rɛ́.”

28Zʊrdɛŋ fuo dáárɛ́ né ɓa cɛ́, a bʊl ɛ́ wɪɛ́ wuu; ráŋ ná Zaŋ há cínɛ́ a ka nɪɛ aá muŋsi nyii mí, Betani tíé.

29Ʊ́ tɔ́ɔ́ há pʊ́lɛ́, Zaŋ ná Zeezi rʊʊ́ kóú rí, ɛ́ né ʊ sɛ́: "Í ná Wɪɪsɛ Pewie ní nyɛ. Ʊ́ né lísɛ dúníé nɪbííne wíbɔma aá tá.

30Ʊ́ wɪɛ́ né ŋ fa bʊl a bʊlɛ́: 'Bál rɛ́ tɪ́ŋɪ́ŋ har aá ko, ká né kíllɪ́ŋ, bee wɪɛ́ ʊ mínɔ́ rɪ ɓa ha wɪ́ŋ lʊ́lɛ́.’

31Ɔ́ má fa wʊ́ʊ́ ɛ̃, amá ŋ kɛ́ŋ nɪɛ aá muŋsi nyii mí ɛ́, rɪ́ŋ mákʊ́ né cáánɛ lzɪrayɛl dunɪɛ.”

32Ká Zaŋ baa tɛ sɪɛ́da né a súúri pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Ɔ́ ná Wɪɪsɛ Sabɪɪna rʊʊ lɛ́ bána rí tuwi, anɛ kuókʊ́ma, a pɔ́mʊ́ daha.

33Ɔ́ fa ha wʊ́ʊ́ há ká nɛ́ŋ ná ɛ̃. Amá Wɪɪsɛ ná há tʊ́mɪ́ŋ rɪ́ŋ mʊ́ muŋsi nɪɛ nyii mí, ʊ bʊ́lɪ́ŋ rí bʊlɛ́: 'l sí ná Wɪɪsɛ Sabɪɪna ná rʊʊ túwó mɪŋ báálɔ oro daha; ɛ́ báálɔ níí á rʊ́ʊ́ ka nɪɛ aá muŋsi Wɪɪsɛ Sabɪɪna sɪɛrʊ.’

34Ɔ́ sɪɛ́ nóú ɛ́ né, a tɔ́ʊ́ sɪɛ́da aá pɛ́íwa: ʊ né ká Wɪɪsɛ Bio.”

35Ʊ́ tɔ́ɔ́ há pʊ́lɛ́, Zaŋ rɪ́rʊ́ karmɪbɛlɛ bɛllɛ báá cí ɛ́ dɪhɪ̃́;

36ʊ ná Zeezi rʊʊ́ dáárʊ́, ɛ́ né ʊ bʊ́lʊ́ karmɪbɛlɛ ná rí bʊlɛ́: "Í ná Wɪɪsɛ Pewie ní.”

37Zaŋ karmɪbɛlɛ ná bɛllɛ há né ɛ́, ɓa mʊ́ɔ́ tɪŋ Zeezi mí.

38Zeezi bírɔ́ bélú har rí, a nówó rɪ ɓa tɪ́ŋʊ́ mɛ́. Ɛ́ né ʊ bɔ́sɪwɔ́ bʊlɛ́: "Ɪ́í ja beé?" Ɛ́ né ɓa má bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "|iRaabi|d (ʊ mʊ́l né ká Karmɪ"ana), nɛɛ́ rɛ́ ɪ cícɔ?”

39Ɛ́ né Zeezi bʊ́lwɔ́ rí: "Í ko, í sí náŋ dɪcɔ́ɛ́." Ɓa tɪŋ mʊ́, a nóú dɪhɪ̃́; rɪ gbaŋ bíŋbɪlí baná péró. Ɛ́ né ɓa kénú rí tɔ́ɔ́ bíri.

40Báála ná bɛllɛ há né Zaŋ liŋó ná, a mʊ́ tɪŋ Zeezi mí, nɔ́ŋɔ yɪr né Aŋdɪrɪ; Sɪmɔŋ Pɪɛrɛ maábio ní.

41Ʊ́ lá sɪɛ́ mʊ́ nóú máálá Sɪmɔŋ né a bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Á ná Mesi ná (ʊ mʊ́l né ká Kirisi).”

© 1999, The Bible League.

42Ká sɪɛ́ kánʊ́ mʊ́ Zeezi rí. Zeezi bélʊ́ ká bʊlɛ́: "ɩ nɛ́ ká Zona bio Sɪmɔŋ; ɓa sí kání aá yírɛ Sefa (ʊ mʊ́l nɛ́ ká dɔ́wí).”

43Ʊ tɔ́ɔ́ há pʊ́lɛ́, Zeezi ísɔ́ rʊ́ʊ́ daarɛ Galiile tíé, a mʊ́ céŋ Filipi, a bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Tíŋíŋ mɛ́.”

44Filipi má lɛ́ Bɛtɪsayɪda nɛ́, Aŋdɪrɪ rí Pɪɛrɛ tɔ́ɔ́ ná.

45Ɛ́ nɛ́ Filipi má baa mʊ́ ná Natanayɛl, a bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Á ná báálɔ ná Moyizi há bʊ́lʊ́ wíɛ́ Wɪsɛ kíŋse kɛnɔ sɪɛrʊ; ʊ ná Wɪsɛ wílaabʊlla má há bʊ́lʊ́ wíɛ́. Nazarɛtɛ Zeezi ní, Zɔzɛfɛ bio.”

46Ɛ́ nɛ́ Natanayɛl sɛ́: "Oŋwérí ha lɛ́ Nazarɛtɛ?" Ɛ́ nɛ́ Filipi bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Ko, a ná.”

47Zeezi ná Natanayɛl rʊʊ́ kóú rí, ɛ́ nɛ́ ʊ bʊ́lʊ́ wíɛ́ bʊlɛ́: "ɩzɪrayɛl tínáwa bio tɪ páá nɛ́ ká báálɔ nɛ́, gíŋgírmʊ mʊ́ɔ́ wuu tóú mí.”

48Ɛ́ nɛ́ Natanayɛl bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "ɩ á ɛrɛ́ zímíŋ?" Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "ɩ fa há mɪŋ piro ná mʊ́l, ŋ néí, rɪ Filipi ha wíí yírɛ́.”

49Ɛ́ nɛ́ Natanayɛl sɛ́: "Karmɪ"ana, ɪ nɛ́ ká Wɪsɛ Bio, ɪ nɛ́ ká ɩzɪrayɛl kuóro!”

50Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Ɔ há sɛ́ ríŋ fa néí piro ná mʊ́l dʊŋɔ nɛ́, ká ɪ laa dí? ɩ sɪɛ́ sí ná wízeŋsi kíllɛ nyáŋ!”

51Ká Zeezi sɪɛ́ baa súúri bʊlɛ́: "Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa: í sí ná bána rʊʊ wúró, ká rí Wɪsɛ malíkawa zí kaá tuwi Nɪbiino Bio daha!"

Zaŋ 2

1Tápʊlɛ bɛllɛ há dáárɛ́, hájaasɛ cana fa mɪŋ Kana mɛ́, Galiile tíé. Zeezi maá fa mɪŋ ráŋ.

2Ɓa sɪɛ́ fa yírɛ Zeezi má rírʊ́ karmɪbɛlɛ, ɓa mʊ́ ɛ́ cana dɪhɩ̃.

3Nɪɛ nyɔ dɪvɛ́ŋ wuu tenni. Ɛ́ nɛ́ Zeezi maá mʊ́ bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Ɓa dɪvɛ́ŋ ténnó.”

4Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Ɔ maá, ɪ níí já ríí mákíŋ tʊtʊmɛ́ páŋ? Ɔ téŋ sɪɛ́ ha wɪ péré.”

5Ɛ́ nɛ́ ʊ maá lɪ bʊl tʊtʊnna rí: "Ʊ há sííwa a wíí ná wuu, í a.”

6Ɓɔkoŋe vizeŋsi balgo sɪɛ́ fa bíl ráŋ. Ráŋ nɛ́ Zuwifiwa hé nyii, a aá sɛ́síwɔ́ tɪ, káá cʊ́ɔ́líwɔ́ Wɪsɛ. Ɓa wo nyii líítir mɛɛ́sɪbaná, ɛ́ rá má zɔlɔ rí mɛrɛ́, aá hé oro wuu sɪɛrʊ.

7Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl tʊtʊnna ná rí bʊlɛ́: "Í a nyii sú vizeŋsi nyáŋ." Ɓa a nyii súwó wuu pélépélé.

8Zeezi baa bʊ́lwɔ́ rí: "Í sɪɛ́ a, a kaa mʊ́ pá nɛrɔ ná háá bel ɓɪdííle mí." Ɛ́ nɛ́ ɓa a, a kaa mʊ́ pɔ́ʊ́.

9Ʊ lɔ́ɔ́ kaa mʊ́ nyɔ, rɪ ɓa bírmɛ́ dɪvɛ́ŋ. Ʊ wɪ dɪvɛ́ŋ há lɛ́ ráŋ ɛ̃, ká tʊtʊnna ná há á nyii, ɓa é zɪŋ dɪvɛ́ŋ há lɛ́ ráŋ. Ɛ́ nɛ́ nɛrɔ ná háá bel ɓɪdííle mí, ʊ a ɓa yírɛ háfɛlɔ bála pɔ́ʊ́,

© 1999, The Bible League.

10ʊ búlú rí bʊlɛ́: "Baá la síɛ́ ka dɪvɛ́ŋ ná há wéró ní lɪɪ pá nɪɛ ɓa nyɔɔ vɔksɛ, ká ɓa káŋwɔ́ ná há wɪ ŋmɔŋ lɪɪ súúri. Ká ɪ é pi dɪvɛ́ŋwere bil, a tɪŋ har káŋwɔ́ nɛ́ aá lɛ nyɛ mɛ́!”

11Dúŋdúɓ́ wínyána Zeezi há ɛɛ́ nɛ́ ɛ́. Ʊ ɔ́ú Kana mɛ́ nɛ́, Galiile tíé. Ɛ́ nɛ́ ʊ a, a mákú píŋ, ʊ karmɪbɛlɛ ná, a lɔ́ú wíɛ́ dí.

12Ɛ́ har rí mɛ́ nɛ́ ká Zeezi ríru maá, ríru maábɛlɛ, a ríru karmɪbɛlɛ isi tuwi Kapɛrnayimi, a ké ráŋ tápʊlɛ múɔ́.

13Zuwifiwa cana ná ɓa háá yírɛ Pakɛ díí péró. Ɛ́ nɛ́ Zeezi zí Zerizalɛmɛ.

14Ʊ zú Wɪcʊɔlɪjɪzeno, rɪ nɪɛ mɪŋ ráŋ aá yɛ́llɛ nɛsɛ rí pieŋse, rí kʊ́dɔ́llɛ; ʊ ná nɪɛ náŋa rɪ ɓa sákí meéwíé táábɪlwa daha aá céŋŋi.

15Ɛ́ nɛ́ Zeezi ka ŋmɛ́sɛ bɪrmɛ vɪla, a kírwó ríwɔ́ pieŋse, ríwɔ́ nɛsɛ ná wuu, ɓa lɛ Wɪcʊɔlɪjɪzeno ná mɛ́; a yiki meéwícéŋŋe tínáwa táábɪlwa yo, ɓa meéwíé jaasɛ tíé.

16Ká bʊl kʊ́dɔ́llɛ tínáwa rí bʊlɛ́: "Í pɛ́íwa ɓɪɛ nyáŋ wuu lɛ! Í síŋ Ana jaa píí makɛ yɔwɔ.”

17Ʊ karmɪbɛlɛ bɪunɛ mʊ́ ná, ɓa há pʊ́ŋsɛ ɛ́ Wɪusɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ a bʊlɛ́: "Wɪusɛ, ɪ jaa ná cólle míníŋ beŋtúú mí, anɛ níŋ ní, aá nyíkíŋ.”

18Ɛ́ nɛ́ Zuwifiwa sídíire bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "Bee nyáŋwíí rɛ́ ɪ jíja ríí a, a makɛ ráá zɪŋ ríí kéŋ tíŋ aá ɛ́í wíɛ́?”

19Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Í yiki Wɪcʊɔlɪjɪzeno né yo, ŋ sí bɪrsɔ́ʊ́ tápʊlɛ botoro pɛ́kɛ.”

20Ɛ́ nɛ́ Zuwifiwa sídíire sɛ́: "Bɪŋsɛ mɛ́ɛ́sɛllɛ rí balgo ní ɓa kaa sɔ Wɪcʊɔlɪjɪzeno né, ká rɪɪ síí wóú aá sɔ tápʊlɛ botoro pɛ́kɛ!”

21Amá Zeezi já rʊ́ʊ́ bʊl Wɪcʊɔlɪjɪzeno ná há kɔ́ʊ́ tɪɪ tɛŋ wíɛ́ nɛ́.

22Ɛ́ nɛ́ tɛ Zeezi há súwɛ́ ká bɪr"isi ná, ʊ karmɪbɛlɛ líísíwó tɪɪ, rʊʊ pí ɛ́ búlwɔ́ rí. Ɛ́ nɛ́ ɓa sɪɛ́ la wíɛ́ ná wuu há pʊ́ŋsɛ Wɪusɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ dí, a la Zeezi má wíbʊlɛ ná dí.

23Zeezi sɪɛ́ há mɪŋ Zerizalɛmɛ mɛ́ ɛ́, Pakɛ cana ná tɛ́ŋ mɛ́, ʊ a wínyáŋsɛ. Nɪɛ ɓɪkana ná, a sɪɛ́ lɔ́ʊ́ wíɛ́ dí.

24Amá Zeezi wʊ́ʊ́ taŋá píé héwó mí, bee wíɛ́ ʊ ɩ́wɔ́ wuu sɪɛnnɛ nɛ́.

25Nɛ́ŋ rá waá a rʊ́ʊ́ makɛ nɪbííno pá Zeezi; ʊ tɪɪ ɛ̃ nɪbííno sɪɛrʊ wuu ní.

Zaŋ 3

1Farɪzɪɛ̃wa báálɔ oro mɪŋ ráŋ, ɓaá yírʊ́ Nɪkɔdɛmɛ. Ʊ ká Zuwifiwa sídír rí.

2Ʊ ísí títaŋ oro a ko ná Zeezi, a búlʊ́ rí bʊlɛ́: "Karmɪ"ana, á ɪ́ɔ̃ ríí nɛ́ Wɪusɛ tʊŋ ríí ko kármírá, bee wíɛ́ nɛ́ŋ toó a wólli nyáŋsɛ ná ɪ háá ɛɛ́, aá a, rɪ Wɪusɛ to tína har.”

© 1999, The Bible League.

3Ɛ́ né Zeezi búlú rí bʊlé: "Taŋá né ŋ bʊl aá péí: nɛrɔ wuu toó a wólli Wɪʊsɛ kuótɔ́ɔ́ sɪɛrʊ aá zʊ, rʊʊ wʊ́ʊ́ tɪɪ lʊ́lé lʊlfɛlɔ."

4Ɛ́ né Nɪkɔdɛmɛ bɔ́sʊ́ bʊlé: "Nɔhɔ̃́ má sɪé a ɛré káá lʊ́lʊ́ tɪɪ lʊlfɛlɔ? Ʊ sí wólli mʊ́ zʊ́ʊ́ maá luoru, rʊ́ʊ́ lʊ́lʊ́ bʊllɛ mé?"

5Ɛ́ né Zeezi sé: "Taŋá wuu ní ŋ bʊl aá péí, rɪ nɛrɔ wuu ní wɪ nyii rí Wɪʊsɛ Sabɪʊna sɪɛrʊ zʊ́é lɛ, anɛ lʊlé, ʊ wɪ Wɪʊsɛ kuótɔ́ɔ́ sɪɛrʊ wuó zʊ.

6Nɪbííno tɛŋnamɪɛ nɪlʊlí wuu ká tɛŋnamɪɛ né. Ká Wɪʊsɛ Sabɪʊna má nɪlʊlí ká sabɪʊna né.

7Sí ló ríŋ wíbʊlí ná a wígɪrí a péí; ŋ há sʊ́ʊ́ mɔhɔ̃́ rííwa lʊ́líwa tɪɪ lʊlfɛlɔ ná.

8Poó lú ráŋ ná ʊ há có ní, ɪ nínʊ́ dóme, ká wʊ́ʊ́ há lé ráŋ ɛ̃, a wʊ́ʊ́ háá mʊ́ ráŋ ná má ɛ̃. Ʊ sɪé ká é né arí nɛrɔ ná wuu há lʊ́lʊ́ tɪɪ Sabɪʊna sɪɛrʊ."

9Nɪkɔdɛmɛ baa bɔsɛ bʊlé: "Ɛréwa ré sɪé, rí é a?"

10Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ bʊlé: "lzɪrayɛl wuu mí, ɪ né ká kɛŋzɪnnɪhɔ̃́, ká wɪ wíé nyáŋ ɛ̃?

11Taŋá wuu ní ŋ bʊl aá péí: á há ɛ̃ wíɛ ná né á búbʊl, aá tɛ wíɛ ná á ha néé sɪéda; ká í waá ja rííwa sáŋrá sɪéda.

12Dúníé nyúú wíɛ né ŋ bʊl péíwa, ká í wíŋ léé dí, rɪŋ sɪé búl bána nyúú rí wíɛ péíwa, íí a ɛré káá láŋ ríí dí?

13Néŋ wuu ha wɪ nyúú rí zíné ná, rɪ Nɪbiino Bio dʊŋɔ há lé ráŋ tuwi rá.

14Moyizi há bírmé hɔɔ dʊŋ gɪrbétéke sɪɛrʊ, a kaa ɓɔ́ cɔ́ŋsɛ é, ʊ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ ka Nɪbiino Bio má ɓɔ́ é né,

15a makɛ rí nɛrɔ ná wuu há lɔ́ʊ́ wíɛ dí, rʊ́ʊ́ ná mɪʊsɛ ná há waá tenni.

16"Wɪʊsɛ có dúníé nɪɛ kíŋkáŋ, é né ʊ púú Bibala pá, a makɛ rí nɛrɔ ná wuu há lɔ́ʊ́ wíɛ dí, sí yʊ́ksʊ́, amá rʊ́ʊ́ ná mɪʊsɛ ná há waá tenni.

17Ɛ́ wíɛ, Wɪʊsɛ wʊ́ʊ́ Bio tʊ́mé dúníé mí, rʊ́ʊ́ ko dí dúníé nɪɛ saríya né, amá ʊ sʊ́ʊ́ ko la dúníé nɪɛ né tá.

18Nɛrɔ ná há lá Wɪʊsɛ Bio wíɛ dí, saríya waá díí yo tína; amá nɛrɔ ná há wʊ́ʊ́ wíɛ léé dí, saríya dió yo tína wáárɛ, ʊ há wɪ Wɪʊsɛ Bibala léé dí wíɛ.

19Ɛ́ saríya sɪé lé nɛé? Ʊ lé, pʊmmɔ há kó dúníé, nɪbííne béllɛ lísɛ bíno ká tɔ́ʊ́ né, bee wíɛ ɓa wí"állɛ lɔré.

20Nɛrɔ ná wuu háá tʊŋ bɔ́ŋbɔ́ŋ, ʊ bérɛ pʊmmɔ, ʊ wɪ pʊmmɔ rí ko, rʊ́ʊ́ wí"állɛ háá lɪɪ nyɪʊsɛ pʊmmɔ mé.

21Amá nɛrɔ ná háá a wíwere, ʊ é có pʊmmɔ rí koe, a makɛ ríwɔ́ nóú wí"állɛ, a zɪŋ rí Wɪʊsɛ dóé mí ní, ʊʊ́ ɔ́ʊ́ wíɛ."

22Ɛ́ har rí mé, Zeezi ríʊ́ʊ́ karmɪbɛlɛ dáárɛ́ Ziide tíé; ʊ ké ráŋ dáánɛ mʊɔ́, aá muŋsi nɪɛ nyii mí.

© 1999, The Bible League.

23Zaŋ má fa mɩŋ lnɔŋ mɛ́, Salimi laka, aá muŋsi nɩɛ nyii mí; nyii fa káŋ ráŋ, nɩkana sɩɛ́ kóú rí, ʋ káŋwɔ́ aá muŋsi.

24Ɛ́ téŋ mɛ́, rɩ ɓa fa ha wɩ Zaŋ kené tɔ́ bɩnajaa.

25Zaŋ karmɩbɛlɛ rí Zuwifiwa sɩdííro oro, sɩɛ́ ka Zuwifiwa háá sɛŋ nyii ɛ́ ná, káá cʋɔlɛ Wɩɩsɛ wíɛ́, aá tɔ tíŋtɔ́ɛ́.

26Ba sɩɛ́ mʋ́ ná Zaŋ, a bʋ́lʋ́ rí bʋlɛ́: "Karmɩ"áná, báálɔ ná fa há kói rí Zʋrdɛŋ daaré, ɩ tɔ́ʋ́ sɩɛ́da párá nyɛ ná, ɩ nóó, ʋʋ́ muŋsi nɩɛ nyii mí rí, nɩɛ wuu mʋ́mʋ́ rí."

27Ɛ́ né Zaŋ sɛ́: "Nɩbííno wɩ óŋ wuó tíllɛ, rɩ Wɩɩsɛ há púú ná pɔ́ʋ́ rá.

28Í tɩɩ ká dáŋsíɛ́wa; ŋ bʋ́lɔ́ bʋlíŋ rá to Kirisi, amá ŋ ká néŋ ná Wɩɩsɛ há tʋ́mɛ́, ŋ lɔ́ʋ́ sɩɛ́ ko, ká ʋ tɩŋ har né.

29Háfɛlɔ bála né tʋ́ʋ́ háálɔ; amá rí háfɛlɔ bála naŋnɔ́ŋɔ né mɩŋ laka, aá nʋ́ʋ́ wíɛ́ bʋlɛ́, ʋ má sɩɛrʋ́ tɔrɛ rɛ́ wérí, ʋ háá nɛ háfɛlɔ bála liŋó wíɛ́. Ɛ́ satɔrɔ́ né sɩɛ́ césé, a mínɩ́ŋ sɩɛrʋ.

30Ʊ mɔhɔ̃́ rʋ́ʋ́ né la hɩɛ̃́sɛ, ká ríŋ é múúri.

31"Nɛrɔ ná há lɛ́ nyúú rí, ʋ kɛ óŋ wuu. Nɛrɔ ná há lɛ́ tíé, ʋ ká tíé omo ní. Ʊʋ́ bʋl tíé nyúú wíɛ́ dʋŋɔ né. Nɛrɔ ná há lɛ́ nyúú rí kɛ óŋ wuu.

32Ʊʋ́ bʋl wíɛ́ ná ʋ há néé, aríwɔ́ ná ʋ há níɛ́ né, ká néŋ wuu wʋ́ʋ́ sɩɛ́da léɛ́ aá dí.

33Nɛrɔ ná há sáŋʋ́ sɩɛ́da, ʋ ká dáŋsíɛ́, rɩ Wɩɩsɛ ká taŋá Wɩɩsɛ né.

34Nɛrɔ ná Wɩɩsɛ há tʋ́mɛ́, ʋʋ́ bʋl Wɩɩsɛ wíbʋlɛ́ né, bee wíɛ́ Wɩɩsɛ wʋ́ʋ́ Sabɩɩna mʋ́ɔ́sɛ́ aá pá tína.

35Ana Wɩɩsɛ có Bio, a pi wíɛ́ wuu hóú nésɛ mɛ́.

36Nɛrɔ ná há lá Wɩɩsɛ Bio wíɛ́ dí, ʋ kéŋ mɩɩsɛ ná há waá tenni; ká nɛrɔ ná há wɩ Wɩɩsɛ Bio wíɛ́ tɩŋ, ʋ wɩ ɛ́ mɩɩsɛ kené, amá Wɩɩsɛ cɔwɩɩlɔ́ waá tenni tína nyúú."

Zaŋ 4

1Farɩzɩɛ̃wa níɔ́ rɩ ɓa sí Zeezi ná karmɩbɛlɛ kíllɛ Zaŋ, a káŋwɔ́ aá muŋsi nyii mí. (Zeezi tɩɩ ra taŋa fa wɩ nɩɛ nyii míí muŋsi, ʋ karmɩbɛlɛ né.) Zeezi há níɛ́ rɩ ɓaá bʋl ɛ́, ʋ lɛ́ Ziide mí a bɩrmʋ́ Galiile.

4Ʊ sɩɛ́ mɔhɔ̃́ rʋ́ʋ́ tɩŋ Samari ní daarɛ col.

5Ɛ́ né ʋ mʋ́ lɛ Samari tínáwa tɔ́ɔ́ oro, ɓa háá yírɛ Sɩsaarɛ, a saasɛ baka ná Zakɔbɛ há píé pɔ́ʋ́ bio Zɔzɛfɛ.

6Zakɔbɛ sɩɛ́ fa lésé vílɛ́ tá ɛ́ dɩhɩ̃́. Zeezi há válɛ́ bɔl, ɛ́ né ʋ mʋ́ ké vílɛ́ ná nʋɔ. Rɩ wɩɩsɛ dé cí nyúú tóŋtóŋ.

7Samari tínáwa háálɔ oro sɩɛ́ ko rʋ́ʋ́ tɔwɛ nyii vílɛ́ ná mɛ́; ɛ́ né Zeezi bʋ́lʋ́ rí bʋlɛ́: "A nyii páŋ ríŋ nyɔ."

8(Ʊ karmɩbɛlɛ fa zʋ́ tɔ́ɔ́ sɩɛrʋ ríwɔ́ yɔwɛ ɓɩdííle.)

© 1999, The Bible League.

9Ɛ́ nɛ́ Samari tínáwa háálɔ ná sɛ́: "ǀ ká Zuwifi rí, ká ŋ a Samari tínáwa hál, ʋ sɪɛ́ cí ɛrɛ́, ɪ sɛ́ ríŋ a nyii pɛ́í ríí nyɔ?" (Zuwifiwa rí Samari tínáwa sɪɛ́ fa wɪ wíɛ́ náŋá rí bʋl.)

10Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʋl pɔ́ʋ́ bʋlɛ́: "Rɪɪ fa ɛ̃ nɛrɔ ná Wɪɪsɛ há píé dí zilé rí, ʋ nɛ́ há ká nɛrɔ ná há síí a nyii pɔ́ʋ́ rʋ́ʋ́ nyɔ, ɪ tɪɪ nɛ́ faá sʋl nyii ʋ rí; ʋ sɪɛ́ fa sí pɛ́í nyii ná há kéŋ mɪɪsɛ."

11Ɛ́ nɛ́ háálɔ ná bɔ́sʋ́ bʋlɛ́: "Nyuutɪna, vílɛ́ nɛ́ lúŋ, ká ɪ wɪ vílɛ́gbaŋa kené. Nɛɛ́ rɛ́ sɪɛ́ ɪí ja ríí ná nyii ná há kéŋ mɪɪsɛ?

12Á naabál Zakɔbɛ nɛ́ lɛ́sɛ́ vílɛ́ nɛ́ párá; ʋ tɪɪ ríríʋ́ bɛlɛ, ríríʋ́ pʋsɛ wuu nyɔ́ʋ́ sɪɛrʋ nyii ní. Ǐ nɛ́ sɪɛ́ kɪ Zakɔbɛ?"

13Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Rɪ nɛ́ŋ nyɔ́ nyii nyáŋ, nyinyʋɔ́sɛ ha sí kánʋ́;

14amá nɛrɔ ná wuu há sí nyɔ nyii ná ŋ háá á ríŋ pɔ́ʋ́, nyinyʋɔ́sɛ báá wʋ́ʋ́ káá ná. Nyii ná ŋ há sí pɔ́ʋ́, sí a nyibulé ʋ sɪɛrʋ, a pɔ́ʋ́ mɪɪsɛ ná há waá tenni."

15Ɛ́ nɛ́ háálɔ ná bʋ́lʋ́ rí bʋlɛ́: "Nyuutɪna, a ɛ́ nyii duo páŋ, rí nyinyʋɔ́sɛ báá síŋ kánʋ́, ká ríŋ báá sí kóó tɔwɛ nyii rɛɛ́."

16Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʋ́lʋ́ rí bʋlɛ́: "Mʋ́ yírí bála, ká bɪrko rɛɛ́."

17Háálɔ ná sɛ́: "Ɔ wɪ bála kené." Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "ǀ kéŋ taŋá, ríí bʋlí wɪ bála kené,

18ɪ baljaalɛ́ nɛ́ bɔmmʋ́ɔ́; ká ɪ zaa há mɪŋ báálɔ né má rí, ha tóí bálá. Ɛ́ wíɛ́, ɪ bʋ́l taŋá."

19Ɛ́ nɛ́ háálɔ ná sɛ́: "Nyuutɪna, ŋ há bélí, ɪ ká Wɪɪsɛ wílaabʋ́llʋ́ rɛ́.

20Á é naabálwá cʋ́ɔ́lɛ́ Wɪɪsɛ paalɔ né daha nɛ́, ká í é Zuwifiwa sí Wɪɪsɛ dɪcʋɔlí mɪŋ Zerizalɛmɛ mɛ́ nɛ́. Ɛ́ rá?"

21Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʋ́lʋ́ rí bʋlɛ́: "Háálɔ, laa dí, téŋ nɔ́ŋɔ sí ko, rííwa Wɪɪsɛ dɪcʋɔlí báá sí paalɔ né daha á, a báá sí Zerizalɛmɛ má mɛ́ á.

22Ǐ é Samari tínáwa, íí cʋɔlɛ omo ná í há wʋ́ʋ́ ɛ̃ nɛ́; á é ɛ̃ nɛrɔ ná á háá cʋɔlɛ́, bee wíɛ́ Wɪɪsɛ laatɛ́ lɛ́ Zuwifiwa sɪɛrʋ nɛ́.

23Amá ʋ tɔ́ɔ́ sí pʋl, ʋ pʋ́lɔ́ má sɪɛ́, rí taŋá taŋá wɪcʋɔla, cʋɔlɛ Ana Wɪɪsɛ, ɓa sabɪɪna mɛ́ arí taŋá. Ɓa nɛ́ ká wɪcʋɔla ná duo Ana Wɪɪsɛ háá jɛ́í.

24Wɪɪsɛ ká Sabɪɪna nɛ́, ʋ sɪɛ́ mɔhɔ̃́ rí nɪɛ ná wuu háá cʋ́ɔ́lʋ́, ríwɔ́ cʋ́ɔ́lʋ́ ɓa sabɪɪna mɛ́ arí taŋá."

25Háálɔ ná bʋl Zeezi rí bʋlɛ́: "Ɔ íɔ̃́ rí Wɪɪsɛ Nɪlɪsɛ kó rí, (ʋ ná ɓa háá yírɛ Kirisi;) rʋʋ nɛ́ kúé, ʋ sí lísɛ wíɛ́ wuu mʋ́ʋ́la párá."

26Zeezi bʋ́lʋ́ rí bʋlɛ́: "Ɔ tɪɪ há cínɛ́ aá bʋ́lí rí nyɛ, ŋ nɛ́ ká ɛ́ Nɪlɪsɛ."

27Ɛ́ mɛ́ rɪ Zeezi karmɪbɛlɛ ná bírɔ́ ko. Ɓa nʋʋsɛ maanɛ, ɓa há nóú rʋʋ rí háálɔ́ bʋl wíɛ́. Ɓa oro wuu wɪ bɔ́sɛ́ bʋlɛ́: "Ǐí ja beé?" Ɛ́ rá má: "Beé wíɛ́ rɛ́ ɪ bʋ́bʋl háálɔ né rí?"

28Ɛ́ nɛ́ háálɔ ná tɔ́ʋ́ koŋyuo rí nyii, ká bɪrzʋ tɔ́ɔ́ sɪɛrʋ, a bʋl nɪɛ rí bʋlɛ́:

29"Ǐ ko ná báálɔ oro há íŋ wí"állɛ, a cesi páŋ. Wɪɪsɛ Nɪlɪsɛ ná rá rɛ́?"

© 1999, The Bible League.

30Ɛ́ né nıɛ lɛ tɔ́ɔ́ sıɛrʊ a mʊ́ Zeezi rí.

31Rı Zeezi karmıbɛlɛ kéŋ ɓıdííli ko aá sʊ́lʊ́ rʊ́ʊ́ dí, a bʊlɛ́: "Karmı"ana, la ɓıdííli dí."

32Ɛ́ né ʊ bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Ɔ́ kéŋ ɓıdííli ríŋ dí, ká í wʊ́ʊ́ ɛ̃."

33Ɛ́ né ʊ karmıbɛlɛ ná cí aá bɔsɛ náŋá: "Néŋ rí sıɛ́ kéŋ ɓıdííle ko pɔ́ʊ́ yáá?"

34Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Ɔ́ ɓıdííli ní ká, ríŋ zíl Ana Wısɛ ná há tʊ́mʊ́ŋ nʊɔ, ká tʊŋ tʊtʊmí ná ʊ há mákɛ́ páŋ a tenni.

35Í wı sí caŋsɛ baná né kááné ká ríwɔ́ ɓá míɛ́ ré? Í lóŋ bʊl péíwa: í wʊ́ríwa sıɛ́ a bel ná nıɛ, ɓa nıhɩ̃ baksɛ míɛ́ wuu há bíɛ́, aá sʊl sii ní.

36Nɛrɔ ná háá kʊsɛ́ kéŋ túme wáárɛ; ʊ há pá bíé ná aá hé náŋá mɛ́, ɓa má sí ná mısɛ ná há waá tenni. Ɛ́ wíɛ́, nɛrɔ ná háá dué rí nɛrɔ ná háá kʊsɛ́, wuu ní hé náŋá mɛ́ aá jʊɔsɛ.

37Ɓa há sɛ́: 'Nɔ́ŋɔ dú ní, ká nɔ́ŋɔ kʊ́kʊsɛ.' Ɛ́ ká taŋá rɛ́.

38Ɔ́ tʊ́míwa rííwa mʊ́ kʊsɛ baka ná, í ra há wı páré ɓıɛ né; níɛ́ náŋá ré páré é baka, í ko nóú nyʊɔré aá dí."

39Samari tínáwa ɓıkana lá Zeezi wíɛ́ dí é tɔ́ɔ́ mɛ́, a tıŋ háálɔ ná sıɛ́da ná wíɛ́; ʊ há sɛ́: "Ʊ césíŋ wí"állɛ wuu páŋ."

40Ɛ́ né sıɛ́ Samari tínáwa ná há kó Zeezi rí, sʊ́lʊ́ rʊ́ʊ́ kéŋwó rí; é né ʊ ké ráŋ tápʊlɛ bɛllɛ.

41Nıɛ ɓıkana baa lɔ́ʊ́ wíɛ́ dí, a tíŋʊ́ tıı nʊɔ wíbʊlɛ́ mɛ́.

42Ká ɓa bʊl pá háálɔ ná bʊlɛ́: "Á tıı há zésú, á lɔ́ɔ́ dí a zıŋ rʊ́ʊ́ né ká dúníé Laataarɔ; ʊ báá to anɛ ı sıɛ́da ná wíɛ́ né, á lɔ́ʊ́ wíɛ́ dí."

43Zeezi cɔ́ ráŋ tápʊlɛ bɛllɛ, ká isi bırmʊ́ Galiile tíé.

44Zeezi tıı né bʊ́lɛ́ bʊlɛ́: "Ɓa wı Wısɛ wílaabʊllɔ wuú zíl ʊ áná tɔ́ɔ́ mɛ́."

45Zeezi há pérí Galiile, Galiile tínáwa kenú wérí, bee wíɛ́ ɓa má fa mʊ́ Zerizalɛmɛ, cana ná kal, a ná Zeezi há á wíɛ́ ná wuu ráŋ.

46Ʊ sıɛ́ bırmʊ́ Galiile tíé Kana, ráŋ ná ʊ há ɛ́ɛ́ nyii bırmɛ dıvɛ́ŋ. Kuóro tʊtʊnnʊhɔ̃ oro sıɛ́ fa mıŋ Kapɛrnayimi mí, ʊ bio wíwıılɛ.

47Ʊ sıɛ́ há níɛ́ rı Zeezi lɛ́ Ziide ko Galiile, é né ʊ isi mʊ́ nóú, a sʊ́lʊ́ rʊ́ʊ́ ko dúórú bio háá wıılɛ́, a cí sʊʊ mɛ́.

48Ɛ́ né Zeezi bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Í waá láá díí ná, rıíwa né wı wínyáŋsɛ rí wígırɛ́ néé."

49Ɛ́ né kuóro tʊtʊnnʊhɔ̃ ná bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Nyuutına, ko kíkɛ́lɛ́, rıŋ bio ha wı sʊ́wɛ́."

50Ɛ́ né Zeezi bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Mʊ́mʊ́ jaá, ı bio waá sʊwɛ." Báálɔ ná la Zeezi wíbʊlí ná dí, a bırmʊ́ jaá.

51Ʊ háá colé, ʊ cémú tʊtʊnna ŋmɛ́nɔ mɛ́; ɓa bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "I bio dúóró."

© 1999, The Bible League.

52Ɛ́ nɛ́ ʋ bɔ́síwɔ́ tɛ́ŋ ná mɛ́ bio ná há cúcó, rı ɓa sɛ́: "Die wɔhɔ bíŋbʋlí balá cɛ́rɛ nɛ́, ʋ tɛŋlʋmɛ tenni."

53Bio ná áná kíɛ́lɛ zıŋ rí ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́ nɛ́, Zeezi bʋ́lʋ́ rí bʋlɛ́: "l bio waá sʋwɛ." Ɛ́ nɛ́ ʋ ríró jaa nıɛ wuu la Zeezi wíɛ́ dí.

54Zeezi há lɛ́ Ziide ko Galiile ní, ʋ tʋŋ wínyána né, bʋllɛ nyúú mí wínyána.

Zaŋ 5

1Ɛ́ har rí mɛ́, Zuwifiwa ísó aá díwó cana nɔ́ŋɔ Zerizalɛmɛ mɛ́; Zeezi isi mʋ́ ráŋ.

2Fuo oro sıɛ́ mıŋ Zerizalɛmɛ mɛ́, pieŋse dánnʋɔ laka; ɓa sɔ nafarsɛ, a zaari pala bɔmmʋ́ɔ́ kíl. Ɛ́ fuo yır nɛ́ Bɛtɛsıda, Ebirewa liŋó mí.

3Pʋɔllɛ ɓıkana sıɛ́ fa pí pala ná mʋ́ʋ́la: nyʋ́mmá, nacɔ́kɔ tínáwa, gbɛ́rká, ((a wuu dídɛllɛ fuo ná nyii híkle.

4Wısɛ malíka níí tuwi tɛ́ŋ nɔ́ŋɔ mɛ́, a ka nyii ná híkli. Rı nyii ná nɛ́ híklé, ká rí pʋala wuu la síɛ́ zʋ ráŋ, ʋ sí dʋ́óri; rʋʋ pʋɔlí có rʋ́ʋ́ nɛ ɛrɛ́ má.))

5Báálɔ oro há ká pʋɔlá bıŋsɛ mɛrɛ́ rí fí rí córí, sıɛ́ fa mıŋ ráŋ.

6Zeezi há nóú rʋʋ pínɔ́, a zıŋ rí pʋɔlí ná dáánʋ́ tɛŋ mɛ́, ʋ bɔ́sʋ́ bʋlɛ́: "l có rıı dʋ́óró rí?"

7Ɛ́ nɛ́ pʋɔla ná sɛ́: "Nyuutına, ŋ wı nɛ́ŋ kené, rı ɓa kʋ́ʋ́ ka nyii híkli, rʋ́ʋ́ píŋ tuwi fuo. Ɔ́ŋ́ ko aá ja ríŋ zʋ wuu, rı nɛ́ŋ láŋ síɛ́."

8Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʋ́lʋ́ rí bʋlɛ́: "Isi píí basa aá mʋ́ jaá."

9Mʋ́l ná mɛ́, rı báálɔ ná dʋ́óró; a isi pʋ́ʋ́ basa aá col. Ɛ́ kal fa ká Zuwifiwa fıɛlɛ́ tápʋl nɛ́;

10ɛ́ nɛ Zuwifiwa sídííre yírɛ báálɔ ná Zeezi há dʋ́óré, a bʋ́lʋ́ rí bʋlɛ́: "Zaa ká fıɛlɛ́ tápʋl nɛ́, ŋménɔ sıɛ́ toó, ríí píí basa cíínɛ."

11Ɛ́ nɛ́ báálɔ ná bʋ́lwɔ́ rí bʋlɛ́: "Nɛrɔ ná há dʋ́óríŋ ní sɛ́ ríŋ isi píŋ basa aá mʋ́ jaá."

12Ɛ́ nɛ́ ɓa bɔ́sʋ́: "Áŋ rí ká ɛ́ báálɔ há síí isi píí basa aá mʋ́ jaá?"

13Amá báálɔ ná fa wı nɛrɔ ná há dʋ́órʋ́ má tıı ɛ̃, bee wíɛ́ Zeezi nyííkɔ́, nıkana ná sıɛrʋ a col.

14Ɛ́ nɛ́ ká Zeezi baa mʋ́ nóú Wıcʋɔlıjızeno sıɛrʋ, a bʋ́lʋ́ rí bʋlɛ́: "Mʋ́l néé mí ı dʋ́óró rí; sıɛ́ pɔ́ ríí báá sí wíbɔmɔ á. Rıı báá á wíbɔmɔ, wıla sí kíllɛ nyɛ a pérí."

15Ɛ́ nɛ́ báálɔ ná mʋ́ bʋl pá Zuwifiwa sídííre, a bʋl rí Zeezi ní ká báálɔ ná há dʋ́órʋ́ ɛ́.

16Ɛ́ nɛ́ Zuwifiwa sídííre isi cí Zeezi mí, aá jɔ́ʋ́ ríwɔ́ ka, ʋ há tʋ́ŋ ɛ́ tʋtʋmí fıɛlɛ́ tápʋl wíɛ́.

17Amá Zeezi bʋ́lwɔ́ rí bʋlɛ́: "Ɔ́ Ana haá tʋ́mʋ́ rɛ́, ɛ́ nɛ́ ŋ má tʋ́tʋŋ."

© 1999, The Bible League.

18Ɛ́ wíɛ́ nɛ́ Zuwifiwa ɔsɛ fɛ́l síí aá ja Zeezi ríwɔ́ ɓú. Ʊ háá tʊŋ fɪɛlɛ́ tápʊl ná má dʊŋɔ wíɛ́ rá báá; amá ʊ há sɛ́ Wɪsɛ nɛ́ kɔ́ú áná, ɛ́ ká ʊ púú tɪ máŋsɛ rʊʊ rí Wɪsɛ mɔhɛ̃́ náŋá, ɛ́ wíɛ́ nɛ́.

19Zeezi sɪɛ́ baa lá wíbʊlɛ, a búlwɔ́ rí bʊlɛ́: "Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, Wɪsɛ Bio wɪ wíí wuu wuó a ʊ tɪ mɛ́; ʊ há nóú Ana rʊú ɔ́wɔ́ ná, ɓa nɛ́ ʊ má í"a. Ana háá a wíɛ́ ná wuu, Bio máá ɔ́wɔ́ nɛ́.

20Ana há có Bio, ʊ mákú tɪ wí"állɛ wuu ní pɔ́ú; ʊ sɪɛ́ ha sí makɛ wípiŋe kíllɛ nyáŋ pɔ́ú rúú a, a makɛ rí ɛ́ máániwa nʊʊsɛ.

21Ana há ílli sʊsɛ, aá pɔ́wɔ́ hiẽsó ɛ́, ɛ́ nɛ́ Bio má pi hiẽsó aá pá nɛrɔ ná ʊ há có.

22Ana wɪ nɛ́ŋ saríya dí, amá ʊ tá saríya díí wuu pá Bio ní,

23a makɛ rí nɪɛ wuu bú Bio, anɛ ɓa háá bú Ana ɛ́. Nɛrɔ ná há wɪ Bio bú, ɪ wúú Ana ná má há túmú bú.

24"Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa: nɛrɔ ná háá zésíŋ wíbʊlɛ, ká la nɛrɔ ná há túmíŋ wíɛ́ dí, ʊ kéŋ mɪsɛ ná há waá tenni. Ɓa wɪ saríya díí yo tína ríí hóú wɪhála sɪɛrʊ, amá ʊ tína lɛ́ sʊʊ mɛ́, a zʊ hiẽsó sɪɛrʊ.

25Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa: tɛ́ŋ ríí kué, ʊ péró má, rí sʊsɛ nɛ Wɪsɛ Bio liŋó; ká nɪɛ ná wuu há núú, ɓa sí ná hiẽsó.

26Anɛ Ana há kéŋ hiẽsó ʊ tɪ mɛ́, a pi aá pá nɪɛ ɛ́, ɛ́ nɛ́ ʊ a Bio má ka hiẽsó ʊ tɪ mɛ́, a pi aá pá nɪɛ.

27Ká pɔ́ú tíŋ rúú dídí nɪɛ saríya, ʊ há ká Nɪbiino Bio wíɛ́.

28"Í sí ló rí ɛ́ máániwa nʊʊsɛ, bee wíɛ́ tɛ́ŋ oro kó rí, rí nɪɛ ná wuu há mɪŋ lɛlbulli sɪɛrʊ núú liŋó, a isi ko lɛ.

29Nɪɛ ná wuu sɪɛ́ há túŋ wérí, ɓa sí isi lɛ a ka hiẽsó; amá nɪɛ ná há túŋ bɔ́ŋbɔ́ŋ, ɓa sí lɛ a zʊ saríya wɪla sɪɛrʊ.”

30Ɛ́ nɛ́ Zeezi baa súúri bʊlɛ́: "Ɔ wɪ wíí wuu wuó a, ŋ tɪ yɪr mɛ́. Ɔ há núú ná Wɪsɛ rí, ʊ nɛ́ ŋ kaá dí nɪɛ saríya; ká ŋ saríya sɪɛ́ ká taŋá má, bee wíɛ́ ŋ wíŋ tɪ satɔ́ɔrwíɛ́ níí a, amá ŋŋ́ tʊŋ nɛrɔ ná há túmíŋ cólle ní.

31Rɪŋ tɪ nɛ́ fa gírɛ́ aá tɛ́ŋ tɪ sɪɛ́da, ŋ sɪɛ́da wɪ taŋá wuó a.

32Amá nɛ́ŋ nɔ́ŋ rí mɪnɛ́ aá tɛ́ŋ sɪɛ́da, ŋ sɪɛ́ íɔ̃ rí wíɛ́ ná wuu ʊ há búlɛ́ a tííníŋ mɛ́, ɓa ká taŋá rɛ́.

33"Í túŋ nɪɛ Zaŋ rí, ɛ́ nɛ́ ʊ bʊl taŋá pɔ́wɔ́ ŋ wíɛ́.

34Ɔ wɪ nɪbííne sɪɛ́da níí ja; ŋ taŋa búlɔ́ aá jɛ́íwa laaté nɛ́.

35Zaŋ fa nɪhɩ̃́ caanɔ́ ɓa há nyíkɛ́, ʊ tútʊl nɛ́; ká í zʊʊ jʊ́ɔ́sú pʊmmɔ sɪɛrʊ, mʊɔ́ yɔ́ɔ́ tɪ tɪ.

36"Ɔ wí"állɛ sɪɛ́da sɪɛ́ kɛ Zaŋ sɪɛ́da. Tʊtʊmɛ́ ná ŋ Ana há páŋ ŋméno ŋ tútʊŋ, ká sɪɛ́da a mákíŋ aá pá nɪɛ, ríwɔ́ zɪŋ ríŋ Ana nɛ́ ɓɪɛ́na túmíŋ.

© 1999, The Bible League.

37Ana ná sɪɛ́ há túmíŋ búlɔ́ pɛ́ŋ mɛ́. Í ha wʊ́ʊ́ liŋó nɪɛ́, ɪ́ ha wʊ́ʊ́ sɪɛ́ nɛɛ́ ná,

38ká ʊ wíbʊlɛ má tóíwa sɪɛnnɛ, bee wɪɛ́ ɪ́ wʊ́ʊ́ nɪtʊmí wɪɛ́ lɛɛ́ dí.

39Í múúlí Wɪusɛ kɛnnɛ sɪɛrʊ a bɪunɛ rɪíwa sí ná mɪusɛ ná há waá tenni ráŋ; ɛ́ kɛnnɛ nɛ́ sɪɛ́ ɓɪɛ́na búlíŋ wɪɛ́.

40Ká ɪ́ wɪ có rɪíwa kóŋ rí a ná mɪusɛ!

41"Ɔ waá ja rí nɪbííne ní bíbíŋ mɛ́.

42Ɔ tɪ̃́wa; ŋ ɪ́ɔ̃́ rɪíwa wɪ Wɪusɛ có ɪ́ sɪɛnnɛ rí.

43Ɔ Ana nɛ́ tʊ́míŋ ŋ ko, ká ɪ́ wɪ có rɪíwa sáŋíŋ; ká rɪ nɛrɔ nɔ́ŋɔ kóú tɪɪ yɪr mɛ́, ɪ́ sáŋʊ́.

44Í há có rɪíwa gɪrɛ aá bɪ náŋá mɛ́, ká waá ja rí Wɪusɛ há ká balá, rʊ́ʊ́ bɪíwa mɛ́; ɪ́ sɪɛ́ a ɛrɛ́ káá láŋ wɪɛ́ rɪí dí?

45"Í sí bɪínʊ́ rɪŋ nɪí á rɪ́ŋ pi zɔ́krɛ cɪíníwa ŋ Ana sɪɛ́; Moyizi ná ɪ́ há kenú yɪɛla, nɪí á rʊ́ʊ́ pi zɔ́krɛ cɪíníwa.

46Rɪíwa fa lá Moyizi dí rí, ɪ́ faá láŋ má wɪɛ́ rɪí dí rí; bee wɪɛ́ ʊ púŋsɔ́ búlíŋ wɪɛ́ nɛ́.

47Amá rɪíwa nɛ́ sɪɛ́ wʊ́ʊ́ há púŋsɛ wɪɛ́ ná wuo la aá dí, ɪ́ sɪɛ́ a ɛrɛ́ káá láŋ é wíbʊlɛ rɪí dí?"

Zaŋ 6

1Ɛ́ har rí mɛ́ nɛ́, Zeezi isi daarɛ Galiile fozeno cɔɔ nɔ́ŋɔ. (Ɛ́ fuo ní ɓaá yírɛ Tiberiyadi má.)

2Nɪɛ kánɔ́ wérí a tíŋʊ́ mɛ́, bee wɪɛ́ ɓa wuu ná nyáŋwɪɛ́ ná, ʊ há ɛɛ́ aá dúóri pʊɔlɛ.

3Ɛ́ nɛ́ Zeezi mʊ́ zí ké paalɔ oro daha, ʊ rírʊ́ karmɪbɛlɛ.

4Rɪ Zuwifiwa Pakɛ cana díí péró.

5Zeezi há ɓɔ́ʊ́ nyúú a ná nɪkana ná rɪ ɓaá kóú rí, ɛ́ nɛ́ ʊ bʊl Filipi rí bʊlɛ́: "Nɛɛ́ rɛ́ ráá ná ɓɪdííli, a pá nɪɛ nyáŋ ríwɔ́ wuu dí?”

6Ʊ bɔ́sɛ́ ɛ́ rʊ́ʊ́ ŋmɔwɛ Filipi file mí ní; ʊ é ʊ́ʊ̃́ háá á rʊ́ʊ́ a ɛ́ ná rɛ́.

7Ɛ́ nɛ́ Filipi búlʊ́ rí bʊlɛ́: "Raá pí déníé zɔwɛllɛ má, rɪí yɔwɛ dɪpɛ́ŋwa rɪí pá nɪɛ nyáŋ, nɪɛ wuu ra wɪ mʊɔ́ má tɪɪ ná.”

8Ɛ́ nɛ́ Zeezi karmɪbio ná nɔ́ŋɔ, ʊ ná ɓa háá yírɛ Aŋdɪrɪ, Sɪmɔŋ Pɪɛrɛ maábio, búlʊ́ rí bʊlɛ́:

9"Biwié rí rɛɛ́, a ka dɪpɛ́ŋwa bɔmmʊ́ɔ́ arí náŋwʊlɛ́ bɛllɛ; nyáŋ sɪɛ́ wɪ nɪkaŋdɔ́ɔ́ nyáŋ wíí wuu wuó a!”

10Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Í a ríwɔ́ wuu ké tíé." Ɛ́ dɪhɪ̃́ sɪɛ́ fa kéŋ nyɔ́ɔ́ kíŋkáŋ, ɛ́ nɛ́ nɪɛ ná wuu sɪɛ́ ké; ɓa báála dʊŋɔ pérí búí"ɔmmʊ́ɔ́.

© 1999, The Bible League.

11Ɛ́ nɛ́ Zeezi la dɪpɛ́ŋwa ná, a bɔ́llɛ Wɪsɛ, ká a ɓa pii ɓa nɪɛ ná há kéné. A baa pi náŋwʊlɛ́ ná má tɛ, ɓa laa pɔ́wɔ́, ɓa wuu dí a vɔksɛ.

12Ɓa há díé tenni, Zeezi búlú karmɪbɛlɛ rí bʊlɛ́: "Í pa ɓɪdíkáánɛ ná wuu, rí óŋ wuu sí yúksú."

13Ɛ́ nɛ́ ɓa pa dɪpɛ́ŋ káánɛ ná, nɪɛ há díé vɔksɛ ká tá, a sú kúrsi fí rí bɛllɛ.

14Nɪɛ ná há mɪŋ ráŋ a ná nyáŋwíí ná Zeezi há ɛ́ɛ́, ɛ́ nɛ́ ɓa sɛ́: "Báálɔ né ní ɓɪɛ́na ká Wɪsɛ wílaabʊllɔ ná ɓa há súú sí ko dúnié."

15Zeezi kíɛ́lɛ zɪŋ rí ɓaá já ríwɔ́ kánú nɛ́ bil, rúú ɔ́wɔ́ kuóro; ɛ́ nɛ́ ʊ baa bɪrzɛ́ paalɔ daha, ʊ dʊŋɔ.

16Gbaŋ há gbáánɛ́, Zeezi karmɪbɛlɛ ísó tuwi mʊʊ nʊɔ.

17A pi nyiidabore zʊ, a kuosi mʊʊ aá daarɛ, ríwɔ́ mú Kapɛrnayimi. Tɔ́ɔ́ bíri, ká Zeezi ha wɪ bírɛ́ kówó rí.

18Pozeno oro lú a ka mʊʊ wuu aá híkli.

19Ɓa há válɛ́ a peri kííló bɔmmúɔ́, rí balgowa, ɓa ná Zeezi rʊʊ vá nyii daha a ko aá pérwó nyiidabore. Ɛ́ nɛ́ héwíŋ káŋwɔ́.

20Amá Zeezi búlwɔ́ rí bʊlɛ́: "Í sí héwíŋ fá, ŋ nɛ́."

21Ɓa sɪɛ́ fa jíja ríwɔ́ pi Zeezi héwó nyiidabore sɪɛrʊ, rɪ nyiidabore pérí gíŋgiŋí a tɪkɛ tíé, ráŋ ná ɓa háá múɛ́.

22Tɔ́ɔ́ há púlɛ́, nɪkaŋdɔ́ɔ́ ná há káánɛ́ mʊʊ cɔɔ nɔ́ŋɔ, kíɛ́ló zɪŋ rí nyiidabore balá nɛ́ fa cí ráŋ; ɓa sɪɛ́ íɔ̃ rí Zeezi fa wɪ ɛ́ nyiidabore sɪɛrʊ zúɛ́, ʊ karmɪbɛlɛ dʊŋɔ nɛ́ fa zúɛ́ a col.

23Nyiidaborsi náŋa má sɪɛ́ fa lɛ́ Tiberiyadi ko aá daarɛ, a ko cérɛ dɪhɩ̃ ná Zeezi há bɔ́llɛ Wɪsɛ dɪpɛ́ŋ wíɛ́, ká pii pá nɪɛ ɓa dí.

24Ɓa há bélé rɪ Zeezi tówó sɪɛrʊ, ʊ karmɪbɛlɛ má to ráŋ, ɛ́ nɛ́ ɓa má isi zʊ nyiidaborsi ná, a mú Kapɛrnayimi, ríwɔ́ ja Zeezi.

25Ɓa múɔ́ ná Zeezi rʊʊ mɪŋ mʊʊ cɔɔ nɔ́ŋɔ, ɛ́ nɛ́ ɓa bɔ́sú bʊlɛ́: "Karmɪ"ana, tɛ́ŋ beé mí, ɪ ko rɛɛ́?"

26Ɛ́ nɛ́ Zeezi búlwɔ́ rí bʊlɛ́: "Taŋá nɛ́ ŋ búbúlíwa rí, íí jáŋ, í há dí dɪpɛ́ŋwa vɔksɛ wíɛ́ nɛ́, ŋ há á wínyáŋsɛ ná í ná é wíɛ́ rá.

27Í sí túŋ jíja ɓɪdííli ná háá zɔké, í tʊŋ aá ja ɓɪdííli ná há waá zɔkɛ; ká wólli nɪɛ rí mɪsɛ ná há waá tenni aá pá. Ɛ́ ɓɪdííli, Nɪbiino Bio níí á rúú púú péíwa; Ana Wɪsɛ pɔ́ú tíŋ nécikó, ɛ́ wíɛ́ nɛ́."

28Ɛ́ nɛ́ ɓa bɔ́sú bʊlɛ́: "Ɛrɛ́ rɛ́, ráá a, ká tʊŋ Wɪsɛ tʊtúŋcólle?"

29Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Wɪsɛ tʊtʊmɛ́ tʊmɛ́ nɛ́ ká, rííwa la nɛrɔ ná ʊ há túmɛ́ wíɛ́ dí."

© 1999, The Bible League.

30Ɛ́ nɛ́ ɓa baa bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Bee nyáŋwíí rɛ́, ɪ sɪɛ́ jíja ríí a, ráá ná, a léí dí? Beé rí ɪ jíja ríí a?

31Á naabálwa fa há mɪŋ gɪrbétéke ná sɪɛrʊ, ɓa dí ɓɪdííli ná Wɪsɛ há pɔ́wɔ́, ɓaá yírɛ máánɛ. Anɛ ɛ́ ɓa há pʊ́ŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ a bʊlɛ́: 'Ʊ pí ɓɪdííli ná há lɛ́ bána nyúú rí pɔ́wɔ́, ɓa dí.' “

32Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Wítaŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa: Moyizi ra wɪ nyúú rí ɓɪdííli pié pɛ́íwa, ŋ Ana nɛ́ pí taŋá taŋá ɓɪdííli ná há lɛ́ nyúú rí aá pɛ́íwa.

33Wɪsɛ há pí ɓɪdííli ná pá nɛ́ ká ɓɪdííli ná há lɛ́ nyúú rí tuwi, a ka mɪsɛ, a pi aá pá dúnié nɪbííne.”

34Ɛ́ nɛ́ ɓa bʊl Zeezi rí bʊlɛ́: "Karmɪ"ana, pi ɛ́ ɓɪdííli duo mí ní, aá párá tápʊ́l wuu.”

35Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Ɔ nɛ́ ká hiẽsó ɓɪdííli; nɛrɔ ná wuu há kóŋ rí, losu wʊ́ʊ́ káá ná, ká nɛrɔ ná há láŋ wíɛ́ dí, nyinyʊɔ́sɛ wʊ́ʊ́ má tína káá ná.

36Ʊ nɛ́ sɪɛ́ ŋ la síɛ́ bʊ́líwa rí: í náŋ rɛ́, ká wíŋ wíɛ́ léɛ́ dí.

37Nɪɛ ná ŋ Ana há píé páŋ, ɓa wuu sí kóŋ rí, ká ŋ sɪɛ́ wɪ nɪɛ ná háá kóŋ rí balá máá yíkí tá pʊmmɔ rí;

38bee wíɛ́ ŋ lɛ́ bána rí tuwi, ríŋ a Ana Wɪsɛ ná há tʊ́míŋ cólle ní, ŋ wɪ kúé ríŋ tʊ́míŋ tɪɪ cólle ní.

39Ká Ana Wɪsɛ ná há tʊ́míŋ cólle ní sɪɛ́ ká: ríŋ sí ló rí nɪɛ ná ʊ há píé páŋ oro wuu yʊ́ksɛ, amá ríŋ wóllíwó wuu ílli sʊʊ mɛ́, hatíŋnítápʊl.

40Ɔ Ana há có wíí ná nɛ́ ká: nɛrɔ ná wuu há ná Wɪsɛ Bio a lɔ́ʊ́ wíɛ́ dí, rí tína ná mɪsɛ ná há waá tenni; ká ríŋ ílli tína sʊʊ mɛ́, hatíŋnítápʊl.”

41Zuwifiwa sídííre sɪɛ́ ŋmúŋmurmi wíɛ́ Zeezi rí, ʊ há sɛ́ rʊ́ʊ́ nɛ́ ká ɓɪdííli ná há lɛ́ bána nyúú rí tuwi wíɛ́.

42A sɪɛ́ bʊlɛ́: "Zɔzɛfɛ bio Zeezi rá ɓó? Á ʊ́ʊ̃ áná rírʊ́ máá! Ʊ sɪɛ́ cí ɛrɛ́wa rɛ́ bʊlʊ́ lɛ́ bána nyúú rí ní ko?”

43Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Í lo wíɛ́ ŋmurmé náŋá rí.

44Néŋ wuu wíŋ rí wuó ko, rɪŋ Ana há tʊ́míŋ ra wɪ tína pɔ́sɛ́ kaa ko; ká ríŋ ílli tína sʊʊ mɛ́ hatíŋnítápʊl.

45Wɪsɛ wílaabʊlla kɛnnɛ sɪɛrʊ, ɓa pʊ́ŋsɔ́ bʊlɛ́: 'Wɪsɛ sí kármíwɔ́ wuu.' Ɛ́ wíɛ́, nɛrɔ ná wuu há nɛ́ Wɪsɛ liŋó a sáŋʊ́ karmɛ́, ʊ tína níí kóŋ rí.

46Néŋ wuu ha wɪ Ana Wɪsɛ néé ná. Nɛrɔ ná há lɛ́ Wɪsɛ rí tuwi, ʊ dʊŋɔ nɛ́ ná Ana Wɪsɛ.

47Taŋá taŋá nɛ́, ŋ bʊl aá pɛ́íwa, nɛrɔ ná wuu há láŋ dí, ʊ kéŋ mɪsɛ ná há waá tenni.

48Ɔ nɛ́ ká ɓɪdííli ná háá pá nɪɛ mɪsɛ.

49Í naabálwa dí ɓɪdííli ná ɓa háá yírɛ máánɛ rɛ́, gɪrbétéke sɪɛrʊ, ká wuu ha sʊsɛ.

© 1999, The Bible League.

50Amá ɓɪdííli né é lɛ́ Wɪɪsɛ rí nɛ́; rɪ nɛrɔ wuu dúú ʊ báá waá sʊwɛ.

51Ɔ́ nɛ́ ká ɓɪdíwómmi ná há lɛ́ bána rí tuwi. Rɪ nɛ́ŋ wuu dí ɛ́ ɓɪdííli, ʊ sí ná mɪɪsɛ ná há waá tenni; ŋ tɛŋnamɪɛ nɛ́ sɪɛ́ ká ɛ́ ɓɪdííli, ŋ háá á ríŋ pii pá dúníé nɪɛ ríwɔ́ ná hiẽsó.”

52Ɛ́ nɛ́ Zuwifiwa ka Zeezi wíbʊlí ná wíɛ́ aá pɔsɛ, a búbɔsɛ náŋá bʊlɛ́: "Ɛrɛ́ rɛ́ báálɔ nɛ́ já rʊ́ʊ́ a, ká púú tɛŋnamɪɛ párá, ráá dí?”

53Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa: rɪíwa nɛ́ wɪ Nɪbiino Bio tɛŋnamɪɛ díé, a wʊ́ʊ́ cɛ́l nyɔ́ɛ́, hiẽsó tóíwa mɛ́.

54Nɛrɔ ná há díŋ namɪɛ, a nyɔ́ŋ cɛ́l, ʊ kɛ́ŋ mɪɪsɛ ná há waá tenni; ŋ sɪɛ́ sí ílli tína sʊʊ mɛ́, hatíŋnítápʊl.

55Ɔ́ tɛŋnamɪɛ ká ɓɪdíílí tɪɪ rɛ́, ŋ tɛŋ cɛ́l má a nyɔɔlɔ́ taŋá.

56Nɛrɔ ná há díŋ tɛŋnamɪɛ, a nyɔ́ŋ cɛ́l, ʊ tína cɔ́ŋ mɛ́ nɛ́, ká ŋ má cɔ́ tína mɛ́.

57Ɔ́ Ana há wómmó a tʊ́míŋ, ŋ ka mɪɪsɛ ʊ yɪr mɛ́ ɛ́, ɛ́ nɛ́, nɛrɔ ná wuu há díŋ, ʊ má sí ka mɪɪsɛ ŋ yɪr mɛ́.

58Ɓɪdííli ná há lɛ́ bána rí tuwi ní nyɛ́. Ʊ ríríwa naabálwa há dúú ná ká ha sʊsɛ, ɓa to balá: nɛrɔ ná wuu há dí ɓɪdííli né é, ʊ waá sʊ́wí ná.”

59Zeezi bʊ́l wíɛ́ nyáŋ wuu, rʊʊ mɪŋ Kapɛrnayimi mí ní, aá karmɛ nɪɛ, Zuwifiwa cémejaa sɪɛrʊ.

60Ɓa há zési Zeezi ko tenni, ʊ karmɪbɛlɛ ná ɓɪkana sɛ́: "Ʊ wíbʊlí né nɪɪ dúókó rí, áŋ rí wóú aá saŋ?”

61Zeezi há kíɛ́lɛ́ rʊʊ karmɪbɛlɛ lʊ́ɔ́rɔ́ aá ŋmaami wíɛ́, ɛ́ nɛ́ ʊ bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́: "Ɔ́ wíbʊlí ná wálmíwa rí ɓó?

62Ká rɪíwa sɪɛ́ báá ná Nɪbiino Bio, rʊʊ bírɔ́ aá zínʊ́ há lɛ́ ráŋ ná ko má sɪɛ́ báá, íí bʊ́lɛ́ beé rí?

63Wɪɪsɛ Sabɪɪna níí pá hiẽsó, nɪbííno tɛŋnamɪɛ é ká yɔ́ɔ́ rɛ́. Wíɛ́ ná ŋ há bʊ́lɛ́ pɛ́íwa sɪɛ́ ká Sabɪɪna wíɛ́ nɛ́, ɓa níí pá hiẽsó.

64Amá í sɪɛrʊ nɪɛ náŋa wɪ léɛ́ dí." Zeezi fa ɛ̃ nɪɛ ná há wʊ́ʊ́ léɛ́ dí, arí nɛrɔ ná háá á rʊ́ʊ́ yɛ́llʊ́ dí, púle mí wuu ní.

65Ká Zeezi baa súúri bʊlɛ́: "Ɛ́ nɛ́ tɛ, ŋ bʊl pɛ́íwa bʊlɛ́ nɛ́ŋ wíŋ rí wuó ko, rɪŋ Ana ra wɪ tína ŋménɔ pɛ́ɛ́.”

66A tɪŋ ɛ́ wíɛ́, ʊ karmɪbɛlɛ ɓɪkana bírʊ́ har, a báá wʊ́ʊ́ míí tɪŋ.

67Ɛ́ nɛ́ Zeezi bɔ́sʊ́ karmɪbɛlɛ ná fí rí bɛllɛ bʊlɛ́: "Í é wɪ có rɪíwa bírɪ́ŋ har?”

68Ɛ́ nɛ́ Sɪmɔŋ Pɪɛrɛ lísɛ nʊɔ bʊlɛ́: "Nyuutɪna, áŋ rí rɛ́, ráá mʊ́? ɩ wíbʊlɛ́ níí pá nɪɛ mɪɪsɛ ná há waá tenni.

69Á sɪɛ́ lɔ́ɔ́ dí, a zɪŋ ríí nɛ́ ká Wɪɪsɛ Bisapʊmmɔ tína.”

© 1999, The Bible League.

70Ɛ́ né Zeezi sɛ́: "Ɔ ra wííwa nyáŋ fí rí bɛllɛ túɔ́sɛ́ rɛ́? Amá í sɪɛrʋ nɔ́ŋɔ sɪɛ́ ká Sɪtaanɛ nɛ́ŋ rɛ́."

71Ʊ́ já rʋ́ʋ́ bʋl Sɪmɔŋ há lɛ́ Isikariyo bio Zɪdaasɛ wíɛ́ né; ʋ né ká ɓa fí rí bɛllɛ ná sɪɛrʋ, nɛrɔ ná háá á rʋ́ʋ́ ka Zeezi pá.

Zaŋ 7

1Ɛ́ har rí mɛ́, Zeezi báá wɪ có rʋʋ gʋ́ɔ́rɛ́ Ziide tíé, Zuwifiwa háá jɔ́ʋ́ ríwɔ́ ɓʋ́ wíɛ́; ɛ́ né ʋ mʋ́ mɪŋ Galiile tíé aá gʋɔrɛ.

2Zuwifiwa cana ná ɓa há kené aá yírɛ "lɔkɔ cana" díí há péré,

3Zeezi maábɛlɛ kʋ́ó bʋ́lʋ́ rí bʋlɛ́: "Bɪrmʋ́ Ziide, ríí karmɪbɛlɛ má néí tʋtʋmɛ́.

4Rɪ nɛrɔ wuú já ríwɔ́ zímʋ́ mɛ́, ʋ wʋ́ʋ́ wí"állɛ féŋsi. l háá ɛ́í wíɛ́ ná, sɪɛ́ lo rí dúníé nɪɛ ná."

5Ʊ maábɛlɛ ná má tɪɪ ha wʋ́ʋ́ léɛ́ dí, ɛ́ né tɛ.

6Ɛ́ né Zeezi bʋ́lwɔ́ rí bʋlɛ́: "Ɔ tɛ́ŋ há wɪ péré, amá tɛ́ŋ wuu ní weré a pɛ́íwa é.

7Dúníé nɪɛ wííwa wuó bɛ́rɛ. Amá ŋ é, ɓa bɛ́ríŋ, bee wíɛ́ ŋ bʋ́lɔ́ aá pɔ́wɔ́, rí ɓa wí"állɛ wɪ weri.

8Í é mʋ́mʋ́ cana dɪhɪ̃́; ŋ é ha waá mʋ́, ŋ tɛ́ŋ ha wɪ péré."

9Ʊ bʋ́l ɛ́ né pɔ́wɔ́, ká ké Galiile tíé.

10Zeezi maábɛlɛ há cól cana ná dɪhɪ̃́, ʋ má tɪɪ ísó mʋ́. Ʊ wɪ lóé nɪɛ nóú, amá ʋ lʋ́ɔ́rɔ́ né a mʋ́.

11Zuwifiwa sídííre sɪɛ́ gʋɔrɛ aá jɔ́ʋ́ cana ná dɪhɪ̃́, a bɔsɛ bʋlɛ́: "Nɛɛ́ rɛ́ ʋ mɪŋ?"

12Nɪkana ná sɪɛrʋ, ɓa kéŋ Zeezi wíɛ́ a lʋɔrɛ aá pɔsɛ náŋá wérí. Náŋa sʋ́ʋ́ ká nɪwérí rí, ká náŋa má sʋ́ʋ́ ká nɪtɔ́k rɛ́, aá yéŋŋi nɪɛ.

13Amá ɓa háá fá Zuwifiwa sídííre, oro wuu wʋ́ʋ́ wíɛ́ kɔwɛ bʋl ʋ líle pʋmmɔ.

14Cana há díé ko zuki, Zeezi mʋ́ɔ́ zʋ Wɪcʋɔlɪjɪzeno, a pi wíɛ́ aá karmɛ nɪɛ;

15a gɪrɛ Zuwifiwa ná há mɪŋ ráŋ, ɓa sɪɛ́ bʋ́bɔsɛ bʋlɛ́: "Ʊ á ɛrɛ́ rɛ́ zɪŋ pʋ́ŋsɛ wíɛ́ nyɛ, ká wɪ Wɪsɛ kɛŋzɪnna karmɪjaa zʋ́ɛ́ má?"

16Ɛ́ né Zeezi bʋl pɔ́wɔ́ bʋlɛ́: "Wíɛ́ ná ŋ há píé aá karmɛ nɪɛ, ɓa wíŋ tɪɪ líɛ́, ɓa lɛ́ nɛrɔ ná há tʋ́míŋ nɛ́."

17Nɛrɔ ná há có rʋʋ tʋ́ŋ Wɪsɛ cólle, ʋ sí zɪŋ wíɛ́ ná ŋ há píé aá karmɛ nɪɛ há lɛ́ ráŋ ná. Rɪ ɓa lɛ́ Wɪsɛ nɛ́, rɪ ɓa líŋ tɪɪ nɛ́, ʋ sí zɪŋ.

18Nɛrɔ ná háá bʋl wíɛ́ ʋ tɪɪ yɪr mɛ́, ʋ́ʋ́ jɔ́ʋ́ tɪɪ píŋse ní; amá nɛrɔ ná háá ja nɛ́ŋ ná há tʋ́mʋ́ píŋse, ʋ tína níí bʋl taŋá, nyɪɛrʋ mʋɔ́ wuu tóú mí.

19Moyizi mákɛ́ Wɪsɛ kíŋse pɛ́íwa, ká í oro wuu wʋ́ɔ́ zíl. Beé rí sɪɛ́ í jíjáŋ ɓʋ́í?

© 1999, The Bible League.

20Ɛ́ né nɪkaŋdɔ́ɔ́ ná cáási bʊlé: "Kaŋtɔŋ né zíní, áŋ ríí jéí ɓʊ́í?”

21Ɛ́ né Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlé: "Tʊtʊmí balá né ŋ tʊŋ, ká ʊ gíríwa.

22Moyizi péíwa ŋméno rííwa cúconni pɛnɛ, (pɛŋcoki wɪ Moyizi tɪɪ né líé, ʊ lírá naabálwa né) í saŋ aá conni nɪɛ pɛnɛ fɪɛlé tápʊl, ká é wííwaá wálmɛ.

23Rɪíwa né wo nɪbííno pɛŋ aá coki fɪɛlé tápʊl, rí Moyizi kíso sí zɔ́kʊ́, beé rí sɪé tɛ í cɔ́é wíwíŋ, ŋ ha dúóri nɪbípírmi fɪɛlé tápʊl?

24Í sí síí nóó saríya dí. Í dí saríya ʊ tékétéké mí, arí taŋá.”

25Zerizalɛmɛ nɪɛ náŋa sé: "Báálɔ ná ɓa háá jɛé ríwɔ́ ɓʊ́, ʊ rá ré?

26Nóú ní cíné aá bʊ́lʊ́ satɔrɔ́, ká néŋ wɪ wíí kené aá bʊ́lʊ́ rí! Nɪhɪɛ̃́sɛ ná má lɔ́ɔ́ dí rʊʊ né ká Kirisi rí ɓó?

27Néŋ wuu wɪ Kirisi háá á rʊ́ʊ́ lɛ ráŋ ná ko ɛ̃; ká báálɔ né é, a wuu ní ʊ́ʊ̃́ tɔ́lɪlí.”

28Rɪ Zeezi ha mɪŋ Wɪcʊɔlɪjɪzeno sɪɛrʊ aá karmɛ nɪɛ; é né ʊ ɓɔ́ʊ́ liŋó, a bʊl kíŋkáŋ bʊlé: "Í íŋ ré, a zímíŋ dɪlí má! Í sɪé zɪŋ ríŋ wíŋ tɪɪ yɪr mé kúé. Nɛrɔ ná sɪé há tʊ́míŋ ká taŋá tína né, ká í wʊ́ʊ́ ɛ̃.

29Ɔ é sɪé ʊ́ʊ̃́, ŋ fa mínʊ́ rí né, ʊ tʊ́míŋ.”

30Ɛ́ né sɪé ɓa cóllú kané, ká néŋ toó a púú nésɛ aá tíkʊ́ mé, bee wíé ʊ sʊʊ téŋ ha wɪ péré.

31Ká jamáŋ ná sɪɛrʊ nɪkana la Zeezi wíé dí a bʊlé: "Rí Kirisi é fa ko a nyáŋwíé, a kíllɛ báálɔ né ɓɪɛ?”

32Farɪzɪɛ̃wa sɪé nɛ rɪ nɪɛ lʊ́ɔ́rɔ́ bʊl é aá caasɛ Zeezi. Ɛ́ né vʊk"ɔɔsa nɪhɪɛ̃́sɛ rí Farɪzɪɛ̃wa de tʊŋ nɪɛ, ríwɔ́ mʊ́ ka Zeezi.

33Ɛ́ né Zeezi sé: "Ɔ waá a ríŋ míníwa sɪɛrʊ dáánɛ, ká bɪrmʊ́ nɛrɔ ná há tʊ́míŋ rí.

34Í sí ko jáŋ, a jáŋ gúl, bee wíé ŋ háá mʊ́ʊ́ mɪŋ ráŋ ná, í wɪ ráŋ wuó peri.”

35Ɛ́ né Zuwifiwa búbɔsɛ náŋa bʊlé: "Nɛé ré ʊʊ́ ja rʊ́ʊ́ mʊ́, ráá jɔ́ʊ́ gúl? Zuwifiwa ná há písé a mɪŋ Gɪrɛkɛwa sɪɛrʊ rí né, ʊʊ́ já rʊ́ʊ́ mʊ́ mɪŋ aá karmɛ Gɪrɛkɛwa ɓó?

36Ʊ wíbʊlí ná mʊ́l né beé rí, ʊ há sé: 'Í sí ko jáŋ, a jáŋ gúl, bee wíé ŋ háá mʊ́ʊ́ mɪŋ ráŋ ná, í wɪ ráŋ wuó peri?' “

37Cana ná tápʊl tenní, ʊ né kɔ́ʊ́ tápʊlzeno má. Ɛ́ kal né Zeezi isi cí dahá nɪɛ wuu síé mé, ká bʊl kíŋkáŋ bʊlé: "Nɛrɔ ná wuu nyinyʊɔ́sɛ há kené, ʊ́ʊ́ kóŋ rí a nyɔ nyii.

38Nɛrɔ ná wuu há láŋ wíé dí, nyii ná háá pá hiɛ̃só sí búlú sɪɛrʊ aá lɛ, anɛ é ɓa há bʊ́lé Wɪɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ.”

39Nɪɛ ná háá kóó la Zeezi ríí dí, rʊ́ʊ́ pi Sabɪɪna ná pɔ́wɔ́ wíé né, ʊ búbʊl é. Ɛ́ téŋ mé rɪ é Sabɪɪna fa ha wɪ kúé, bee wíé Zeezi ha wʊ́ʊ́ píŋ sɪɛrʊ zʊ́é.

© 1999, The Bible League.

40Púl ná sıɛrʊ nıɛ há nɛ́ Zeezi bʊlɛ́ ná, ɓa náŋa sɛ́: "Báálɔ nɛ́ ɓıɛ́na ká Wıısɛ wílaabʊllɔ nɛ́!”

41Náŋa má sɛ́: "Kirisi ná Wıısɛ há tʊ́mɛ́ nɛ́." Ká náŋa má sɛ́: "Kirisi, a lɛ Galiile?

42Ɓa pʊ́ŋsɛ Wıısɛ Kɛnɔ sıɛrʊ a bʊlɛ́ rí Kirisi lɛ Beteleyɛmɛ nɛ́, Davidi tɔ́ɔ́.”

43Ɛ́ nɛ́ ɓa caksɛ náŋá mɛ́, Zeezi wíɛ́.

44Ɓa náŋa cólli rı ɓa ísó ka Zeezi, ká nɛ́ŋ toó aá tíkʊ́ mɛ́.

45Nıtʊmɛ́ ná sıɛ́ bırmʊ́, vʊk"ɔɔsa nıhıɛ̃́sɛ rí Farızıɛ̃wa ná há tʊ́ŋwɔ́ rí. Ɛ́ nɛ́ ɓa bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́: "Beé rí tɛ í wʊ́ʊ́ kené ko?”

46Ɛ́ nɛ́ nıtʊmɛ́ ná sɛ́: "Nɛ́ŋ wuu ha wı wíɛ́ bʊ́lɛ́ anɛ báálɔ nɛ́!”

47Ɛ́ nɛ́ Farızıɛ̃wa bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́: "Í má lá nyɛwíɛ́ ná dí rí ɓó?

48Á kuóre rírá Farızıɛ̃wa oro ha lɔ́ʊ́ wíɛ́ dí?

49Amá púl nɛ́ nıɛ wı Wıısɛ kíŋse ná Moyizi há pʊ́ŋsɛ́ ɛ̃; Wıısɛ ɓʊ́síwɔ́ pʊ́sɛ!”

50Nıkɔdɛmɛ sıɛ́ fa mıŋ Farızıɛ̃wa ná sıɛrʊ; Nıkɔdɛmɛ nɛ́ ká báálɔ ná, fa há mʊ́ Zeezi rí títaŋ oro. Ɛ́ nɛ́ ʊ bɔsɛ nıɛ ná bʊlɛ́:

51"Á kíŋse sıɛrʊ, á wı nɛrɔ saríya wuo dí aá yo tína, raá wʊ́ʊ́ zésé, a zıŋ wíí ná ʊ há ɛ́ɛ́.”

52Ɛ́ nɛ́ Farızıɛ̃wa ná bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "I má lɛ́ Galiile rí ɓó? Wʊ́lli Wıısɛ kɛnnɛ ná, ı sí zıŋ rí Wıısɛ wílaabʊ́llʊ́ oro wuu ha wı Galiile líɛ́.”

53((Ɛ́ nɛ́ ká ɓa nɛ́ŋ wuu col jaá.

Zaŋ 8

1Ká Zeezi má isi zí ólívi tuuni paalɔ.

2Ɛ́ nɛ́ tɔ́ɔ́ pʊl, ʊ cɔŋ cícʊɔ fól bırko zʊ Wıcʊɔlıjızeno, nıɛ ɓıkana tuu pérú. Ʊ ké, a pi wíɛ́ aá kármíwɔ́.

3Wıısɛ kɛŋzınna rí Farızıɛ̃wa de isi ka háálɔ oro, ɓa há cɛ́rʊ́ rʊʊ́ tʊŋ cɔ́rmʊ, a kaa ko Zeezi rí; a a ʊ lıı cí nıɛ wuu sıɛ́ mɛ́.

4Ká ɓa sıɛ́ bɔsɛ Zeezi bʊlɛ́: "Karmı"ana, á kɛ́ŋ háálɔ nɛ́ rí báálɔ nɛ́, rı ɓaá pí náŋá.

5Wıısɛ kíŋse ná Moyizi há ɛ́ɛ́ ɓa pʊ́ŋsɛ sıɛrʊ, nyɛ háála duduusi mɔhɔ̃́ ráá yosi ɓʊ́ʊ́sɛ nɛ́ arí dɔ́wʊ́ɔ́. I má sıɛ́ sɛ́ beé rí?”

6Ɓa bɔsɛ́ ná ká bárá rɛ́, ɓa hé bil Zeezi mí, a makɛ ríwɔ́ tıŋ ráŋ mɛ́ kánʊ́, ká bʊlʊ́ zɔ́kɛ́ wíí rɛ́. Ɓaá bɔsɛ Zeezi ɛ́, ká ʊ de cúrú nyúú ké, a kánʊ́ néníwie aá tuuri tíé.

7Ɓa ha háá bɔsɛ Zeezi, ɛ́ nɛ́ ʊ kánʊ́ nyúú ɓɔ́ a bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Í sıɛrʊ nɛrɔ ná ha há wı wíbɔ́ŋ ɛ́ɛ́, ʊ́ʊ́ nɛ́ la sıɛ́ pi dɔ́wí yo háálɔ nɛ́, ká pɔ́ʊ́ náŋa.”

8Ká baa bırkánʊ́ nyúú gʊrɛ, a baa tútuuri tíé, rírʊ́ néníwie.

© 1999, The Bible League.

9Zeezi bʊlɛ́ ná zʊ́wɔ́ mɛ́, ɓa de pɪsɛ col jɪsɛ́, balá baláwa; ɓa ɓɪhɪɛ̃́sɛ nɛ́ lá sɪ́ɛ col. Ká Zeezi dʊŋɔ ko káánɛ, ʊ rí háálɔ ná fa há cɪ́ŋwɔ́ sísɪ́ɛ́nnʊ́wa.

10Zeezi sɪɛ́ kʊ́ó ɓɔ́ʊ́ nyʊ́ú bel, rɪ háálɔ ná dʊŋɔ nɛ́ cɪ́nɛ́, ɛ́ nɛ́ ʊ bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "Háálɔ, ŋ́ ná nɪɛ ná? Oro wuu wɪ́í saríya díyoe máŋsɛ́?”

11Ɛ́ nɛ́ háálɔ ná sɛ́: "Oro wuu toó, Karmɪ"ana." Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Ɔ́ má wɪ́í ɓʊ́í ja. Mʊ́mʊ́ jaá, ká báá sí wíbɔmɔ á."))

12Ká Zeezi baa bɪrɛ aá karmɛ nɪɛ, a bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Ɔ́ nɛ́ ká dʊ́nɪ́ɛ nɪɛ pʊmmɔ. Nɛrɔ ná há tɪ́ŋɪ́ŋ mɛ́, pʊmmɔ ná háá pá hiẽsɔ́ sí cʊ́ólʊ́, ʊ báá wɪ bíno sɪɛrʊ́ va.”

13Ɛ́ nɛ́ Farɪzɪẽwa bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Ɩ tɪ nyʊ́ú wɪ́ɛ rɛ́, ɪ bʊ́bʊl; ɪ wíbʊlɛ́ ná to wílaadíílɛ́.”

14Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Rɪŋ tɪ nyʊ́ú wɪ́ɛ nɛ́ rɪ́ŋ bʊ́bʊl má, ŋ wɪ́ɛ kɛ́ŋ taŋá; bee wɪ́ɛ ŋ ɪ́ŋ há lɛ́ ráŋ ko, a zímɪ́ŋ háá mʊ́ ráŋ má; ká ɪ́ ɛ́, ɪ́ wɪ́ŋ há lɛ́ ráŋ ɛ̃, a wɪ́ŋ háá mʊ́ ráŋ ná má ɛ̃.

15Ɩ́ɪ́ dí nɪɛ saríya, ɛ́ há cɛ́rɛ́ nɪbɪ́ɪne sɪ́ɛ mɛ́ nɛ́; ŋ ɛ́ sɪɛ́ wɪ nɛ́ŋ wuu saríya dí.

16Rɪŋ ɛ́ ní kʊ́ɛ aá dí nɛrɔ saríya má, ŋ saríya dɪí ká taŋá, bee wɪ́ɛ ŋ dʊŋɔ ra wɪ nɛrɔ saríya dí; amá ŋ Ana ná há tʊ́mɪ́ŋ mínɪ́ŋ har.

17Ɓa pʊ́ŋsɔ́ héíwa kɪ́ŋse kɛnɔ sɪɛrʊ, a bʊlɛ́ rí nɪɛ bɛllɛ há tɛ́ wɪ́í sɪɛ́da, ʊ ká taŋá rɛ́.

18Ɔ́ tɛ́ sɪɛ́da aá páŋ tɪ nɛ́, ŋ Ana ná há tʊ́mɪ́ŋ, má tɛ́ sɪɛ́da aá páŋ nɛ́.”

19Ɛ́ nɛ́ ɓa bɔ́sʊ́: "Ɩ Ana mɪŋ nɛɛ́?" Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Ɩ́ wɪ́ŋ ɛ̃, a wɪ́ŋ Ana má ɛ̃. Rɪ́wa fa ɪ́ŋ rɛ́, ɪ́ faá zímɪ́ŋ Ana má rɛ́.”

20Zeezi bʊ́l wɪ́ɛ nyáŋ wuu, rʊʊ mɪŋ Wɪcʊɔlɪjɪzeno sɪɛrʊ nɛ́ aá karmɛ nɪɛ; a kɛ́ lɛ́l satɔ́ɔ́rpálɔ ɓɪɛ dɪhɛ́ɛ́. Nɛ́ŋ wuu wɪ ísɛ́ kánʊ́, bee wɪ́ɛ ʊ tɛ́ŋ ha wɪ péré.

21Ká Zeezi sɪɛ́ baa bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Ɔ́ sí col ká rɪ́ɪwa ko aá jáŋ, amá ɪ́ sí sʊ́sɪwa wíbɔmɔ sɪɛrʊ; ɪ́ sɪɛ́ wɪ́ŋ dɪmʊ́ʊ́lɛ wuó mʊ́.”

22Zuwifiwa sɪɛ́ isi aá bɔ́sɪwɔ́ tɪ: "Ʊ́ʊ́ já rʊ́ʊ́ ɓʊ́ʊ́ tɪ rí yáá, ʊ há sɛ́: 'Ɩ́ wɪ́ŋ dɪmʊ́ʊ́lɛ wuó mʊ́?' “

23Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Ɩ́ ká tɪ́ɛ rɛɛ́ nɪɛ nɛ́, ŋ ɛ́ ká nyʊ́ú rí nɛ́ŋ rɛ́. Ɩ́ lɛ́ dʊ́nɪ́ɛ nɛ́ ní; ŋ ɛ́ sɪɛ́ wɪ dʊ́nɪ́ɛ nɛ́ lɪ́ɛ.

24Ɛ́ nɛ́ tɛ, ŋ sɪ́ɪwa sí sʊ́sɪwa wíbɔmɔ sɪɛrʊ. Rɪ́wa dɛ́ wɪ lɛɛ́ dí, rɪŋ ká nɛ́ŋ ná ŋ há sɪ́ŋ kɔ́ʊ́, ɪ́ɪ sʊ́sɪwa wíbɔmɔ sɪɛrʊ nɛ́.”

25Ɛ́ nɛ́ ɓa bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "Áŋ rí kɛ́í?" Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Ɔ́ há bʊ́lʊ́ ná pɛ́íwa ŋ karmɛ́ pʊ́le wuu mí.

26Ɔ́ ha wo wɪ́ɛ ɓɪkana bʊl aá cáásíwa, a wólli wɪ́ɛ ɓɪkana má mɛ́ tɪŋ aá dɪ́ɪwa saríya má; amá nɛrɔ ná há tʊ́mɪ́ŋ ká taŋá nɛ́ŋ rɛ́, wɪ́ɛ ná sɪɛ́ ŋ há nɪ́ɛ ʊ rí, ɓa nɛ́ ŋ bʊl aá pá dʊ́nɪ́ɛ nɪɛ.”

27Ɓa wɪ nɪ́ɛ, rʊʊ Ana Wɪsɛ wɪ́ɛ nɛ́ ʊ bʊ́bʊl.

© 1999, The Bible League.

28Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɪɛ́ bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Téŋ ná mɛ́ í háá kóó ka Nɪbiino Bio rɪ́í ɓɔ́ bána rí, ɛ́ mɛ́ nɛ́ rɪ́íwa zímíŋ há ká nɛ́ŋ ná; í sí zɪŋ rɪ́ŋ wíŋ tɪ wícólle nɪ́í a, amá ŋ Ana há pí wíɛ́ ná mákíŋ nɛ́, ŋ má pi aá kármíwa.

29Nɛrɔ ná há tʊ́míŋ wíŋ píé tá ŋ dʊŋɔ, amá ʊ míníŋ har; bee wíɛ́ ŋ wí"állɛ ká wíɛ́ ná háá tɔ́rʊ́ sɪɛrʊ nɛ́, kál wuu."

30Zeezi há bʊ́l ɛ́, nɪɛ ɓɪkana lɔ́ʊ́ wíɛ́ dí.

31Zeezi sɪɛ́ bʊl pá Zuwifiwa ná há lɔ́ʊ́ wíɛ́ dí a bʊlɛ́: "Rɪíwa nɪ́í tɪŋ wíɛ́ ná ŋ há píé kármíwa wérí, í sí áŋ karmɪbɛ́lɛ́ tɪ.

32Í sí zɪŋ taŋá, ká taŋá sɪɛ́ sí léíwa tá rɪ́íwa tíllíwa tɪ."

33Ɛ́ nɛ́ ɛ́ Zuwifiwa sɛ́: "Á ká Abɪrahaŋ duo ní, nɛ́ŋ wuu ha wírá kɛ́sɛ́, á ɔ́ʊ́ yósi ná; beé mí sɪɛ́ ɪ sɛ́ ráá sí ko tíllírá tɪ?"

34Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, nɛrɔ ná wuu háá a wíbɔmɔ, ɪ ká wíbɔmɔ yómo ní.

35Ká yómo sɪɛ́ to jaa bíí wuu; jaa tína bio é ká jaa bio ní wuu.

36Ɛ́ wíɛ́, rɪ Bio ní ɛ́ɛ́ í tíllíwa tɪ, í tɪ́íwa tɪ ɓóŋ.

37Ɔ ɪ̃ɔ́ rɪ́íwa ká Abɪrahaŋ duo ní; ká í jíjáŋ mɪsɛ lísɛ, bee wíɛ́ ŋ wíbʊlɛ́ wɪ́íwa dɪlla zʊ́ɛ́.

38Wíɛ́ ná ŋ Ana há mákɛ́ páŋ nɛ́ ŋ bʊ́bʊl, ká í má í"a wíɛ́ ná í áná há mákɛ́ pɛ́íwa."

39Ɛ́ nɛ́ ɓa lísɛ nʊɔ bʊlɛ́: "Á áná nɛ ká Abɪrahaŋ." Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Rɪíwa fa ká Abɪrahaŋ bɛ́lɛ́ rɛ́, í faá í"a wí"állɛ ná Abɪrahaŋ há ɛ́ɛ́ nɛ́.

40Mʊ́l nɛ́ɛ́ mí, taŋá nɛ́ ŋ nɛ Wɪsɛ rí, a pii bʊl pɛ́íwa, ká arí ɛ́ wuu, í jíjáŋ mɪsɛ lísɛ nyɛ. Abɪrahaŋ sɪɛ́ ha wɪ nyɛ wɪ́í duo ɛ́ɛ́.

41Í áná háá tʊŋ ɛ́ nɛ́, í tʊ́tʊŋ." Ɛ́ nɛ́ Zuwifiwa ná sɛ́: "Á to mɛŋgabɛ́lɛ́; Wɪsɛ dʊŋɔ nɛ́ kárá Ana."

42Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́: "Rɪ Wɪsɛ ɓɪɛ́na fa kɛ́íwa Ana rɛ́, í faá cóllíŋ rí. Ɔ lʊ́ʊ́ rí nɛ́ a ko; ŋ wíŋ tɪ mɛ́ kʊ́ɛ́, ʊ nɛ́ tʊ́míŋ.

43Beé sɪɛ́ tɛ, í wíŋ wíbʊlɛ́ ná mʊ́ʊ́la wuó nɛ́? Í há wʊ́ɔ́ wuó zesi ná wíɛ́ nɛ́.

44Í áná nɛ́ ká Sɪtaanɛ, í sɪɛ́ já rɪ́íwa tʊ́míwa áná cólle ní. Ʊ ká nɪɓʊ́r rɛ́, dʊ́nɪ́é púle wuu mí. Ʊ ha wɪ taŋá tíŋɛ́ ná, bee wíɛ́ taŋá tóʊ́ mí. Rʊʊ nɪ́í nyɛ nyɪɛrʊ má, ʊ mála nɛ́ ɛ́. Ʊ ká nyɛtíŋ rɛ́, nyɪɛrʊ wuu áná nɛ́.

45Amá ŋ é háá bʊl wítáŋsɛ ná nɛ́, í wíŋ wíɛ́ lɛ́ɛ́ aá dí.

46Í orí rí wóŋ wízɔkí aá makɛ? Rɪŋ sɪɛ́ bʊl wítáŋsɛ, beé rí tɛ í wíŋ wíɛ́ lɛ́ɛ́ aá dí?

47Rɪ nɛrɔ ká Wɪsɛ nɛ́ŋ, ʊʊ́ nɛ Wɪsɛ wíbʊlɛ rɛ́; í é to Wɪsɛ nɪ́ɛ́, ɛ́ nɛ́ tɛ í wʊ́ʊ́ wíbʊlɛ ná zesi."

© 1999, The Bible League.

48Ɛ́ nɛ́ Zuwifiwa ná bʊl pá Zeezi bʊlɛ́: "Á wɪ taŋá kené ráá bʊlí ká kaŋtɔ́ŋ nɪzíné rɛ́, a lɛ Samari?”

49Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Kaŋtɔ́ŋ wíŋ zíné, ŋ Ana nɛ́ ŋ zízíl, ká í é lʊ́lɔ́ríŋ.”

50Ɔ waá ja ríŋ píŋsíŋ tɪɪ. Nɛ́ŋ ríí jáŋ píŋse. Ɛ́ tína níí á rʊ́ʊ́ dí nɪɛ saríya.

51Taŋá nɛ́ ŋ búbúlíwa rí, nɛrɔ ná wuu há láŋ wíbʊlɛ́ nyáŋ aá tíŋwɔ́, ʊ tína waá sʊwɛ, bírí.

52Ɛ́ nɛ́ Zuwifiwa ná bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Mʊ́l néé mí é, á íɔ̃ zɪŋ rí kaŋtɔŋ ɓɪɛ́na zíní rɛ́. Abɪrahaŋ sʊ́wɔ́, Wɪsɛ wílaabʊlla má sʊsɛ, ká rɪ sɛ́, rɪ nɛ́ŋ tíŋí wíbʊlɛ́, ʊ tína waá sʊwɛ, bírí.

53ɩ nɛ́ kírá naabál Abɪrahaŋ há sʊ́wɛ́? Wɪsɛ wílaabʊlla má sʊ́sɔ́ rɛ́. ɩ má sɪɛ́ píí tɪɪ makɛ rɪɪ ká beé rí?”

54Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Rɪŋ tɪɪ gírɔ́ aá píŋsíŋ tɪɪ, ʊ to píŋsé. Ɔ Ana ná í há sʊ́ʊ́ nɛ́ kɛ́íwa Wɪsɛ, ká wʊ́ʊ́ ɛ̃ má, ʊ níí píŋsíŋ. Ɔ é ʊ́ʊ̃; rɪŋ kʊ́ʊ́ bʊl ríŋ wʊ́ʊ́ ɛ̃, ŋ bírmɛ́ nyɛtíŋ, a nííwa há ká nyɛtííná nyɛ. Ɔ sɪɛ́ ʊ́ʊ̃, aá zílú nʊɔ sɛ́.

56Í naabál Abɪrahaŋ há níŋ tápʊl koolí wíɛ́, ʊ ísó gʊ́nnɛ satɔrɔ́ rɛ́, ʊ háá á rʊ́ʊ́ ná ɛ́ kal wíɛ́. Ʊ sɪɛ́ nóú má, a isi jʊɔsɛ.”

57Ɛ́ nɛ́ Zuwifiwa ná bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "ɩ bɪŋsɛ wɪ mɛɛ́sɛllɛ rí fí péré, ká ɪ sɛ́ ríí ná Abɪrahaŋ?”

58Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, ɓa kʊ́ʊ́ aá lʊl Abɪrahaŋ, rɪŋ é mínɔ́.”

59Ɛ́ nɛ́ ɓa de isi pa dɔ́wʊ́ɔ́, ríwɔ́ yosi Zeezi. Ʊ féŋsú tɪɪ, a lʊɔrɛ mʊ́ lɛ Wɪcʊɔlɪjɪzeno ná mɛ́.

Zaŋ 9

1Zeezi háá colé, ʊ ná báálɔ há nyʊ́mmɛ́, rʊʊ ké ŋméno nʊɔ. Ɓa lʊ́lʊ́ nyʊ́mmʊ́ ɛ́ nɛ́.

2Ɛ́ nɛ́ Zeezi karmɪbɛlɛ sɪɛ́ bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "Karmɪ"ana, beé wíɛ́ rɛ́ ɓa lʊl báálɔ né rʊʊ nyʊ́mmɔ́, ʊ tɪɪ wíbɔmɔ wíɛ́ nɛ́ yáá, ʊ lʊlla wíbɔmɔ wíɛ́ nɛ́?”

3Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Ʊ tɪɪ wíbɔmɔ wíɛ́ rá, ʊ lʊlla má wíbɔmɔ wíɛ́ rá. Ʊ nyʊ́mmʊ ná taŋa ká, rɪ nɪɛ tʊŋ ɛ́ mɛ́, a ná Wɪsɛ háá a rʊ́ʊ́ tʊŋ tʊtʊmí ná ʊ mɛ́ nɛ́.

4Pʊmmɔ ha há mínɔ́, ʊ mɔhɔ̃ ráá tʊŋ nɛrɔ ná há tʊ́míŋ tʊtʊmɛ́. Tɔ́ɔ́ sí ko bíri, rí nɛ́ŋ wuu sí wóllí tʊŋ.

5Ɔ ha há mɪŋ dʊ́níé sɪɛrʊ, ŋ nɛ́ ká dʊ́níé nɪɛ pʊmmɔ.”

6Zeezi há bʊ́l ɛ́ ko tenni, ʊ pʊ́sɛ mɪŋtʊɔrʊ tá tíé, a kaa bu kuŋkulo. A ka kuŋkulbuulé ná mʊ́ taarɛ báálɔ ná síɛ́ mɛ́,

7ká bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Mʊ́ pʊ́ŋsí síɛ́ Silowe vílɛ́ mɛ́." (Silowe mʊ́l nɛ́ ká: "Nɪtʊmí".) Ɛ́ nɛ́ ʊ mʊ́ a pʊ́ŋsi, ʊ síɛ́ wʊ́ri, ká ʊ níná ráŋ wérí, a bɪrɛ aá ko.

© 1999, The Bible League.

8Ʊ laka nɪɛ rí nɪɛ ná wuu fa há nóú, rʊʊ kénó a fa súsʊl, ɓa sɪɛ́ búbɔsɛ náŋá bʊlɛ́: "Báálɔ né ra fa wɪ kéné aá sʊl ɓɪɛ ɛ́ rɛ́?”

9Náŋa súú né. Náŋa súú rá, rúú níísínɔ́ŋ rɛ́. Ká báálɔ ná má sɛ́: "Ɔ tɪ tɪ né.”

10Ɛ́ né ɓa bɔ́sú bʊlɛ́: "ɪ á ɛrɛ́wa ɪ síɛ́ wúri?”

11Ɛ́ né ʊ sɛ́: "Báálɔ ná ɓa háá yírɛ Zeezi, ʊ né bú kuŋkulo a aa tááríŋ síɛ́, ká bʊlíŋ kaa mú púŋsi Silowe vílɛ́ mɛ́. Ɛ́ né ŋ mú a púŋsi, a níná ráŋ.”

12Ɛ́ né ɓa bɔ́sú bʊlɛ́: "Ɛ́ báálɔ sɪɛ́ mɪŋ nɛɛ́?" Ɛ́ né ʊ sɛ́: "Ɔ wɪ ɛ̃.”

13Ɛ́ né ɓa ka báálɔ ná fá há nyúmmɛ́, a kaa mú Farɪzɪɛ̃wa rí.

14Zuwifiwa fɪɛlɛ́ tápʊl né sɪɛ́, Zeezi bu kuŋkulo ná, a pii dúóri nyʊmmɔ ná.

15Ɛ́ né Farɪzɪɛ̃wa ná sɪɛ́ baa bɔ́sú, ríwɔ́ ná, ʊ há á ɛ́wa, ká ʊ síɛ́ bel aá ná ráŋ. Ɛ́ né ʊ bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Kuŋkulbuulé mʊɔ́ né ʊ aa lááríŋ síɛ́ mɛ́, ŋ kaa mú púŋsi, ŋ sɪɛ́ wúri.”

16Ɛ́ né Farɪzɪɛ̃wa ná náŋa sɛ́: "Báálɔ né há túŋ tʊtʊmí né, ʊ wɪ Wɪsɛ líɛ́, bee wíɛ́ ʊ wɪ fɪɛlɛ́ tápʊl wíɛ́ tɪŋ." Ká náŋa má sɛ́: "Wíbɔŋ"ár sí wólli wínyáŋsɛ nyáŋ a?" Ɛ́ né nʊbámmá zúwɔ́ pɛ́kɛ.

17Ɛ́ né ɓa bɔsɛ nyʊmmɪdúóri ná bʊlɛ́: "Í má rí, áŋ rí ká ɛ́ báálɔ há wúrí síɛ́?" Ɛ́ né ʊ sɛ́: "Ʊ ká Wɪsɛ wílaabúllú rɛ́.”

18Zuwifiwa sídíire ná sɛ́ ɓa waá láá dí, rɪ báálɔ ná fa nyúmmɔ́, ká ʊ síɛ́ wúri, ká bʊl ríwɔ́ yírú áná rírú maá ríwɔ́ ko.

19Ba ko, ɓa bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́: "Í bio ní ká báálɔ né? Í sííwa lúlú rʊʊ nyúmmɔ́ rɛ́?" Ʊ á ɛrɛ́ rɛ́ a níná múl néé mí?

20Ɛ́ né báálɔ ná áná rírú maá sɛ́: "Óó! Á bio ní, a lúlú rʊʊ nyúmmɔ́ rɛ́.

21Amá á wúú sɪɛ́ há cí ɛ́wa a níná ráŋ zaa ɛ́ ɛ̃, á wɪ néŋ ná má há wúrú síɛ́ ɛ̃. Í bɔ́sú tɪ ná, ʊ to heŋbié, ʊ sí máŋsɛ pɛ́íwa.”

22Ʊ áná rírú maá faá fá Zuwifiwa sídíire ná; ɛ́ né tɛ́ ɓa bʊl ɛ́, bee wíɛ́ ɓa íɔ̃ rí Zuwifiwa vúúrɔ́ bʊlɛ́, rɪ nɛrɔ wuu sɛ́ Zeezi ká Wɪsɛ Nɪlɪsɛ, ríwɔ́ kírí tína ɓa cémejaa mɛ́.

23Ɛ́ né ɓa súú to heŋbié, ríwɔ́ bɔ́sú tɪ, rúú máŋsɛ pɔ́wɔ́ ɛ́.

24Ɛ́ né Farɪzɪɛ̃wa baa yírɛ báálɔ ná fa há ká nyúmmú, ʊ tuu peri, ɓa búlú rí bʊlɛ́: "Fá Wɪsɛ ká bʊl taŋá; á íɔ̃ rí báálɔ né ká wíbɔŋ"ár rɛ́.”

25Ɛ́ né báálɔ ná sɛ́: "Rʊʊ ká wíbɔŋ"ár má, ŋ é wɪ ɛ̃; ŋ taŋa ɛ̃ wíí balá rɛ́, ʊ né ká: ŋ fa nyúmmɔ́ rɛ́, ká zaa níná ráŋ.”

26Ɛ́ né ɓa bɔ́sú bʊlɛ́: "Ʊ á ɛrɛ́wa ká wúrí síɛ́ pɛ́í?”

27Ɛ́ né báálɔ ná búlwɔ́ rí bʊlɛ́: "Ɔ fa lá síɛ́ búlú pɛ́íwa rɛ́, ká í wíŋ zésé. Bee wíɛ́ rɛ́ í síŋ baa ɓáásɛ búlú tɪ tɪ pɛ́íwa? Í máá já rííwa ɔ́ú karmɪbɛlɛ né?”

28Ba de ísú zome mí, a bʊlɛ́: "ɪ né kɔ́ú karmɪbíí, á é ká Moyizi karmɪbɛlɛ né.

© 1999, The Bible League.

29Moyizi é, á íɔ̃ rí Wɩsɛ búl wíɛ́ pɔ́ú rɛ́, amá báálɔ né, á wúú há lɛ́ ráŋ ɛ̃!”

30Ɛ́ nɛ́ báálɔ ná sɛ́: "Wígɩrí rá sɩɛ́! Rɩíwa wúú há lɛ́ ráŋ ɛ̃ má, ʋ nɛ́ sɩɛ́ wúríŋ síɛ́.

31Á íɔ̃ rí Wɩsɛ wɩ wíbɔŋ"aará zesi; amá ʋú zesi nɛrɔ ná háá búú, a saŋ aá tíŋʋ́ cólle ní.

32Ɓa há lʋ́l nɩbííno rʋʋ nyʋ́mmɔ́, nɛrɔ a ʋ síɛ́ wúri, á ha wʋ́ʋ́ níɛ́ ná.

33Rɩ báálɔ ná to Wɩsɛ nɩtʋmí, ʋ wɩ wíí nyɛ wuó a.”

34Ɛ́ nɛ́ ɓa búlʋ́ rí bʋlɛ́: "l wuu ká wíbɔmɔ nɛ́, ɓa lʋl wíbɔmɔ sɩɛrʋ, ká ɩ má jíja ríí kármírá?" Ká kírú, ʋ lɛ cémejaa ná mɛ́.

35Zeezi nɛ, rɩ ɓa kírí báálɔ ná. Ʊ mʋ́ nóú, a bɔ́sʋ́ bʋlɛ́: "l lá Nɩbiino Bio wíɛ́ dí rí?”

36Ɛ́ nɛ́ báálɔ ná bɔsɛ Zeezi bʋlɛ́: "Karmɩ"ana, áŋ rí ká ɛ́ Nɩbiino Bio, ríŋ lɔ́ʋ́ wíɛ́ dí?”

37Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "l nóú; ʋ nɛ́ ká nɛrɔ né háá búlí rí mʋ́l néé mí nyɛ.”

38Ɛ́ nɛ́ báálɔ ná tuwi ɓírmi tíé, a cʋɔlɛ Zeezi ká bʋlɛ́: "Nyuutɩna, ŋ lɔ́ɔ́ dí rí.”

39Ɛ́ nɛ́ sɩɛ́ Zeezi sɛ́: "Ɔ kó dúníé, saríya oro wíɛ́ rɛ́: Rí nɩɛ ná há nyʋ́mmɛ́ sísɛ́ wúnni, ká rí níɛ́ ná má háá ná ráŋ nyʋmmɛ.”

40Farɩzɩɛ̃wa náŋa há mínʋ́ laka, a nɛ wíí ná ʋ há búlɛ́, ɓa bɔ́sʋ́ bʋlɛ́: "Á má sɩɛ́ ká nyʋ́mmá rɛ́?”

41Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʋl pɔ́wɔ́ bʋlɛ́: "Rɩíwa fa ká nyʋ́mmá rɛ́, ɓa waá bʋlíwa ká wízɔ́krá, amá í há sííwaá ná ráŋ rɛ́, íí dé a wízɔkra nɛ́ wuu."

Zaŋ 10

1Ká Zeezi sɩɛ́ máŋsɛ pɔ́wɔ́ bʋlɛ́: "Taŋá wuu ní ŋ bʋl aá pɛ́íwa: Nɛrɔ ná wuu há wɩ dánnʋɔ nɛ́ tíŋɛ́ aá zʋ petuu, ká tɩŋ zeŋ ní ɓéri aá cíksi ráŋ, ʋ tína ká gaarɔ nɛ́, gabɩbar tɩɩ.

2Amá nɛrɔ ná ɛ́ há tíŋ petuu dánnʋɔ nɛ́ aá zʋ, ʋ nɛ́ ká pieŋse penʋɔlɔ.

3Dánnʋpɔ́ɔ́rɔ wúri pɔ́ʋ́ nɛ́, ʋ zʋ. Ʊ pieŋse má ʋ́ʋ̃ liŋó. Ʊʋ́ yírwɔ́ yɩra nɛ́, balá baláwa, ɓa ko mʋ́ lɛ.

4Rɩ ɓa líɔ́ tenni, ʋ la síɛ́ a yírɛ, ká ɓa tɩŋ, bee wíɛ́ ɓa wuu ʋ́ʋ̃ liŋó.

5Ɓa wɩ nɩhʋɔrɔ é míí tɩŋ; ɓa wʋ́ʋ́ liŋó ɛ̃, ɓaá fá nɛ́, ká tɔ́ʋ́.”

6Zeezi sʋ́ɔ́lɛ ɛ́ nɛ́ pɔ́wɔ́, ká ɓa wʋ́ʋ́ mʋ́l níɛ́.

7Ɛ́ nɛ́ Zeezi baa bʋl pɔ́wɔ́ bʋlɛ́: "Taŋá nɛ́ ŋ bʋl aá pɛ́íwa, ŋ nɛ́ ká pieŋse jaa dánnʋɔ.

8Nɩɛ ná wuu há láŋ síɛ́ ko, dé ká gaara nɛ́, gabɩbara dʋŋɔ. Ɛ́ nɛ́ pieŋse wʋ́ɔ́ zésé.

9Ɔ nɛ́ ká dánnʋɔ. Nɛrɔ ná há tíŋíŋ zʋ, ŋ sí la tína tá. Ʊ sí lɛ, ká ko aá zʋ, a ná ɓɩdííle aá dí.

© 1999, The Bible League.

10Gaarɔ é kúó rʊ́ʊ́ ga né, a ɓʊ́ʊ́sɛ, ká zɔkɛ zɔ́krʊ. Amá ŋ é kúó, rí nıbííne ná hiẽsó ní kíŋkáŋ maahʊ̃́.

11"Ɔ ká penʊɔlıwero ní. Penʊɔlıweró tíŋʊ́ pieŋse wíɛ́ púú mıısɛ né lenni sʊʊ.

12Amá nɛrɔ ná há wı pieŋse tɛ, ká la aá nʊɔlɛ ká ríwɔ́ túmú, rʊʊ né ná dííro rʊʊ́ kó, ʊʊ́ fá né ká tá pieŋse, dííro ko kɛsɛ náŋa, ká náŋa pısɛ.

13Uʊ́ fá ɛ́, bee wíɛ́ ʊʊ́ nʊ́ɔ́lʊ́ ká ríwɔ́ túmú ní. Pieŋse ná hiẽsó tóú síɛ́ wíí.

14"Ɔ né ká penʊɔlıwero. Ɔ íŋ pieŋse, ká ɓa má zímíŋ,

15anɛ ŋ Ana há íŋ, ká ŋ má zímʊ́ ɛ́. Ɛ́ né ŋ píŋ mıısɛ lenni sʊʊ, ŋ pieŋse wíɛ́.

16Ɔ ha kéŋ pieŋse náŋa, ɓa to petuu né sıɛrʊ. U sıɛ́ mɔhʊ̃́ ríŋ jaa kɛ́síwɔ́ má ko rí; ɓa sí níŋ liŋó, a ko zʊ náŋa ná sıɛrʊ, ríwɔ́ wuu a petuu balá pieŋse, rí penʊɔlɔ balá nʊ́nʊɔlɛ.

17"Ɔ Ana cóŋ, ŋ há táŋ mıısɛ páŋ pieŋse ká ríŋ bırla, wíɛ́.

18Néŋ wíŋ mıısɛ wuó lísɛ, ŋ né có ŋ pii tá pá; ŋ kéŋ tíŋ ríŋ píŋ mıısɛ pá, a ka tíŋ ríŋ bırla má. Ɔ Ana há páŋ tíŋ ná né ɛ́."

19Ɛ́ né Zuwifiwa sídííre ná baa ɔsɛ caksɛ náŋá mɛ́, ʊ wíbʊlɛ́ ná wíɛ́.

20Ɓa ɓıkana sɛ́: "Kaŋtɔŋ bɔ́ŋ rɛ́ mínʊ́ nyúú mí, ʊʊ́ gáásʊ́ né, íí zésú rííwa a beé?"

21Ká náŋa má sɛ́: "Kaŋtɔŋ bɔmɔ há mıŋ nɛrɔ nyúú mí, ʊ wíbʊlɛ́ rá tóú wíɛ́ ná. Rı kaŋtɔŋbɔmɔ mıŋ nɛrɔ nyúú mí, ʊ sí wólli nyʊmma sísɛ wúnni?"

22Tɔ́ɔ́ líɔ́, Zuwifiwa sıɛ́ isi aá díwɔ́ cana oro, jıwúri cana ná há ká Wıcʊɔlıjızeno sɛsɛ́ cana, Zerizalɛmɛ mɛ́.

23Zeezi sıɛ́ zʊ Wıcʊɔlıjızeno, a gʊɔrɛ aá va záwára sıɛrʊ, záwára ná ɓa háá yírɛ Salomoŋ záwára.

24Zuwifiwa sídííre ko kílú, ká bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "Kal beé rí ıí a ríí mákí tıı párá, á há dɛ́llɛ́ aá gúl? Rıı né ká Kirisi ná, ı caasɛ bʊl párá."

25Ɛ́ né Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Ɔ lá sıɛ́ bʊ́lʊ́ pɛ́íwa rɛ́, ká í wı léɛ́ dí. Tʊtʊ́ŋwere ná ŋ há ɛ́ɛ́ ŋ Ana dóé mí, ɓa mákíŋ há ká néŋ ná má tıı pɛ́íwa rɛ́.

26Amá í há tóŋ píéŋsé, í wíŋ wíɛ́ léɛ́ dí.

27Ɔ pieŋsé zésíŋ liŋó wérí; ŋ ĩ́wɔ́, ká rıŋ yírɔ́, ɓa tíŋíŋ mɛ́.

28Ɔ pɔ́wɔ́ mıısɛ ná há waá tenni, ɓa waá yʊ́ksɛ, ká néŋ toó, a wóllíwɔ́ aá la ŋ nésɛ mɛ́.

29Ɔ Ana ná há píwɔ́ páŋ, ʊ kɛ óŋ wuu; néŋ sıɛ́ toó, a wóllíwɔ́ aá la ʊ nésɛ mɛ́.

30Ɔ ríríŋ Ana wuu ká óŋ balá rɛ́."

31Ɛ́ né Zuwifiwa sídííre baa pa dɔ́wʊ́ɔ́, ríwɔ́ yósú.

32Ɛ́ né Zeezi bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́: "Ɔ Ana páŋ dóé ŋ tʊŋ tʊtʊ́ŋwere ɓıkana í síɛ́ ná; ɛ́ tʊtʊ́ŋwere orí wíɛ́ rɛ́ sıɛ́, í jíja rííwa yósíŋ ɓʊ́?"

© 1999, The Bible League.

33Ɛ́ nɛ́ Zuwifiwa sídííre ná sɛ́: "Á wíí yosi tʊtʊ́ŋwɛ́rí wuu wíɛ́, ɪ há tʊ́ksɛ́ Wɪsɛ, ɛ́ wíɛ́ nɛ́ á jíja ráá yósí. l má nɪbíŋ há píí tɪɪ makɛ Wɪsɛ!”

34Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Ɓa pʊ́ŋsíwa kíŋse kɛnɔ sɪɛrʊ bʊlɛ́ Wɪsɛ sɛ́: 'Í ká wɪŋsa nɛ́.’

35Nɛ́ŋ wɪ ɛ́ pʊ́ŋsɛ wuo kaá tɔ tíŋtɔ́ɛ́. Rɪ Wɪsɛ nɛ́ kɛ́ŋ nɪɛ ná ɓa há pʊ́ŋsɛ kɛnɔ ná pá, aá yírɛ wɪŋsa,

36ʊ cí ɛrɛ́wa, í sɛ́ ríŋ tʊ́ksɛ́ Wɪsɛ, ŋ há sɛ́ ríŋ ká Wɪsɛ Bio! Ɔ́ ɛ́ nɛ́ŋ ná Wɪsɛ há lísɛ́ a tʊ́míŋ dʊ́níɛ́ mí.

37Rɪŋ nɛ́ wíŋ Ana tʊtʊmɛ́ tʊŋ, í síŋ láá dí.

38Amá rɪŋ Ana tʊtʊmɛ́ ɛ́ ní ríŋ tʊ́tʊŋ, rɪíwa wíŋ léɛ́ dí má, í a yardá ɛ́ tʊtʊmɛ́ ɛ́ mí, a makɛ rííwa tíŋwɔ́ mɛ́, a zɪŋ ríŋ Ana míníŋ mɛ́, káŋ má míníŋ Ana mɛ́.”

39Ɓa baa de isi aá jɔ́ʊ́ kanɛ́; amá ʊ lʊ́ó líwɔ́ nɛ́sɛ mɛ́.

40Ɛ́ nɛ́ Zeezi isi daarɛ Zʊrdɛŋ fuo daarɛ́ nɔ́ŋɔ, a mʊ́ míŋ dɪhɨ́ ná Zaŋ fa há kɛ́ŋ nɪɛ aá muŋsi nyii mí.

41Nɪɛ ɓɪkana kó Zeezi rí. Ɛ́ nɪɛ sɛ́: "Zaŋ wɪ nyáŋwíí wuu ɛɛ́, amá ʊ há bʊ́l wíɛ́ ná wuu a mʊ́ tɪɪnɛ bááɩɔ né mí, ɓa ká wítáŋsɛ nɛ́.”

42Ráŋ nɛ́, nɪɛ ɓɪkana cí la Zeezi wíɛ́ dí.

Zaŋ 11

1Betani mí, bááɩɔ oro fa mɪŋ ráŋ ɓaá yírʊ́ Lazaarɛ. Ʊ nátolé ní ká Martɛ rírʊ́ maábio Maari.

2Ɛ́ Maari ní kal oro bísɛ tulaalé waasɛ Nyuutɪna Zeezi naasɛ, ká kánʊ́ nyʊ́pʊ́sɛ mʊ́ʊ́rɛ. Ʊ nánʊɔlɔ Lazaarɛ nɛ́ sɪɛ́ ɓal pʊɔlí.

3Ʊ nátolé ná sɪɛ́ tʊŋ, ɓa mʊ́ bʊl Zeezi mí bʊlɛ́: "Nyuutɪna, ɪ naŋnɔ́ŋcólli ná níí wɪlɛ́.”

4Zeezi há nɛ́ ɛ́, ɛ́ nɛ́ ʊ sɛ́: "Pʊɔlí nɛ́ tóú sʊ́ʊ́rpʊɔlí; ʊ taŋa sí a rí Wɪsɛ yɪr la píŋ, rí Nɪbiino Bio tɪŋ ɛ́ mɛ́, a ná píŋ.”

5Zeezi sɪɛ́ fa có Martɛ rírʊ́ maábio, aríwɔ́ nánʊɔlɔ Lazaarɛ wɛ́rí.

6Ʊ há nɛ́ Lazaarɛ pʊɔlí ná wíɛ́, ʊ ha kénʊ́ dɪmɪní, a peri tápʊlɛ bɛlɛ,

7ká sɪɛ́ bʊ́lʊ́ karmɪbɛlɛ rí bʊlɛ́: "Í a ráá bɪrmʊ́ Ziide tíɛ́.”

8Ɛ́ nɛ́ ʊ karmɪbɛlɛ bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Karmɪ"ana, ɪ rá Zuwifiwa fa jíja ríwɔ́ yosi ɓʊ́ Ziide mí, tɛ́síí nyɛ ɓó, ká ɪ sí ráá bɪrmʊ́ ráŋ?”

9Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Tápʊl pírmi sɪɛrʊ, léɛ́rɛwa fí rí bɛlɛ nɛ́ ráŋ, ɛ́ rá? Rɪ nɛrɔ níí va wɔhɔ, ʊ wɪ ɓɪɛ míí gɛ́nnɛ, pʊmmɔ mínɔ́, ʊ níná ráŋ.

10Amá rɪ nɛrɔ níí va títaŋ, ʊʊ́ gɛ́nnɛ ɓɪɛ mɛ́, bee wíɛ́ ʊ wɪ pʊmmɔ kené.”

© 1999, The Bible League.

11Zeezi há bʊl ɛ́ tenni, ʊ báá súúró pɔ́wɔ́ a bʊlɛ́: "Á naŋnɔ́ŋɔ Lazaarɛ pí dɔ́ŋ ní, ŋ sɪɛ́ sí mʊ́ íllú."

12Ɛ́ nɛ́ Zeezi karmɪbɛlɛ ná sɛ́: "Rʊʊ nɛ́ pí dɔ́ŋ é, ʊ sí dúórí."

13Zeezi faá bʊl Lazaarɛ sʊʊ wíɛ́ nɛ́, ká ʊ karmɪbɛlɛ é bɪunɛ rʊʊ́ bʊl dɔ́ŋ tɪı pínɛ wíɛ́ nɛ́.

14Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɪɛ́ caasɛ bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Lazaarɛ súwɔ́.

15Ɔ́ há to ráŋ ná tɔ́ríŋ sɪɛrʊ, í wíɛ́, a makɛ rííwa áŋ yardá. Í a ráá mʊ́ʊ́ rí."

16Ɛ́ nɛ́ Toma ná ɓa há kené aá yírɛ bilɔɔ, ʊ búlʊ́ karmɪbináŋa rí bʊlɛ́: "Í lo ráá má tɪŋ mʊ́, rʊʊ ká súʊ́ má, ráá rírʊ́ wuu sʊwɛ."

17Ɓa wuu mʊ́ Betani. Zeezi há péré, ʊ níɔ́ rɪ Lazaarɛ há zʊ́ bʊɔ, ʊ tápʊlɛ baná nɛ́.

18Betani rí Zerizalɛmɛ sɪɛ́ há wɪ bol, ká a anɛ kííló botoro,

19Zuwifiwa ɓɪkana kúó ríwɔ́ bɔ́llɛ Martɛ rí Maari, ká búɔ́líwɔ́, ɓa nánʊɔlɔ há súwɛ́ wíɛ́.

20Martɛ há nɛ́ Zeezi koe wíɛ́, ʊ líɔ́ mʊ́ rʊʊ́ cémú, ká Maari é ké jaa mɛ́.

21Martɛ sɪɛ́ bʊl Zeezi rí bʊlɛ́: "Nyuutɪna, rɪı fa mɪŋ rɛɛ́ rɛ́, ŋ nánʊɔlɔ waá sʊwɛ.

22Amá nyɛ má mɛ́, ŋ íɔ̃ zɪŋ rɛ́, rɪı súl óŋ wuu Wɪsɛ rí, ʊ wíí vɔŋ."

23Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "ɪ nánʊɔlɔ sí bɪr"isi."

24Ɛ́ nɛ́ Martɛ sɛ́: "Ɔ́ íɔ̃ zɪŋ rɛ́, dúníé kal isí, sʊsɛ bɪr"isé mí, ʊ sí bɪr"isi."

25Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Ɔ́ nɛ́ ká nɛrɔ ná há sí bɪr"isi sʊʊ mɛ́, a ílli nɪɛ sʊʊ mɛ́, a pɔ́wɔ́ hiẽsó. Nɛrɔ ná wuu há láŋ wíɛ́ dí, rʊʊ súwɔ́ má, ʊ sí ná hiẽsó.

26Ká nɛrɔ ná má há wómmó, a láŋ wíɛ́ dí, ʊ báá waá súwí ná. ɪ lá ɛ́ wíí dí rí?"

27Ɛ́ nɛ́ Martɛ sɛ́: "Óó! Nyuutɪna, ŋ lɔ́ɔ́ dí, rɪı nɛ́ ká Kirisi, Wɪsɛ Bio ná háá ko dúníé."

28Martɛ há bʊ́l ɛ́ tenni, ʊ bírɔ́ mʊ́ yírʊ́ maábio Maari, a lʊɔrɛ búlʊ́ rí bʊlɛ́: "Nyuutɪna kúó, ʊ yírí."

29Maari há nɛ́ ɛ́, ʊ ísó fá kíkɛ́lɛ́ a mʊ́ Zeezi rí.

30Ɛ́ mɛ́, rɪı Zeezi ha wɪ tɔ́ɔ́ sɪɛrʊ zʊ́ɛ́, ká cí dɪhɩ̃́ ná Martɛ há líɛ́ cémú.

31Zuwifiwa ná há kéné aá bʊɔlɛ Maari jaa sɪɛrʊ, há nóú rʊʊ ísí ɛ́ ɓalaɓala, a mʊ́ aá lɛ́, ɓa bííno rʊʊ líɔ́ aá mʊ́ lɛlbule nyúú ní, rʊʊ́ wi. Ɛ́ nɛ́ ɓa tíŋʊ́ mɛ́ lɛ.

32Maari há mʊ́ɛ́ peri Zeezi dɪhɩ̃́ a nóú, ʊ ɓírmi tíé ʊ síɛ́, ká bʊlɛ́: "Nyuutɪna, rɪı fa mɪŋ rɛɛ́ rɛ́, ŋ nánʊɔlɔ né fa waá sʊwɛ."

33Zeezi há ná Maari rí Zuwifiwa ná há kenú lɛ, rɪı ɓaá wí, ʊ sɪɛrʊ zɔ́kɔ́, ʊ tɛŋ wuu yʊɔrɛ.

34Ɛ́ nɛ́ ʊ bɔsɛ bʊlɛ́: "Nɛɛ́ rɛ́ ɓa húú?" Ɛ́ nɛ́ ɓa bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Nyuutɪna, ka síí ko ná."

35Rɪı Zeezi wíó.

© 1999, The Bible League.

36Ɛ́ nɛ́ Zuwifiwa sɛ́: "Í nóú há cóú ɛ́!”

37Ká náŋa má sɛ́: "Ʊ ra wɪ nyʊmmɔ síɛ́ wúré rí, ʊ sɪɛ́ fa wɪ wuó kɛ́rɛ rí Lazaarɛ sí sʊ́wʊ́?”

38Zeezi tɛŋ baa yʊɔrɛ. Ɛ́ nɛ́ ʊ mʊ́ lɛlbule dɪhɩ̃́. Ʊ lɛlbule ná fa ká dɔ́wí nɛ́, ɓa billi ko suki nʊɔ.

39Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́ ríwɔ́ ka dɔ́wí ná wúri bʊɔ ná nʊɔ mɛ́. Sʊʊ ná nátoló Martɛ sɛ́: "Nyuutɪna, nyɛ mɛ́ ʊʊ́ sʊ́ɔ́rʊ́, tápʊlɛ baná nɛ́ nyɛ, ɓa há húú.”

40Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Ɔ wɪ bʊ́lɛ́ pɛ́í bʊlɛ́ rɪɪ láŋ dí, ɪ sí ná Wɪɪsɛ píŋ?”

41Ɓa sɪɛ́ ka dɔ́wí ná billi tá. Zeezi kánʊ́ nyúú báŋ bána rí, ká bʊlɛ́: "Ana, ŋŋ́ bárkí, ɪ há sáŋíŋ sʊlɛ́.

42Ɔ é íɔ̃́ zɪŋ rí kál wuu ní, ɪ sísáŋíŋ sʊlɛ́. Amá ŋ bʊ́l nyɛ, a makɛ rí nɪɛ nyáŋ há kílíŋ ní laa dí, rɪɪ nɛ́ tʊ́míŋ.”

43Zeezi há bʊ́l ɛ́ tenni, ʊ cáásó kíŋkáŋ bʊlɛ́: "Lazaarɛ, isi ko lɛ!”

44Ɛ́ nɛ́ sʊwɛ ná isi ko lɛ, arí gɛrɔ ná ɓa há píé tɔ́ʊ́ síɛ́ mɛ́, rí pɛ́ŋsɛ ná ɓa há píé vɔ́sʊ́ naasɛ rírʊ́ nɛ́ŋsa. Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Í ka ɓɪɛ ná puri, ká tɔ́ʊ́ rʊ́ʊ́ col.”

45Zuwifiwa ná fa há kúé mɪŋ Maari laka, a ná tʊtʊmí ná Zeezi há tʊ́mɛ́, ɓa ɓɪkana lá Zeezi dí.

46Ká ɓa náŋa má mʊ́ cesi Zeezi há ɔ́ʊ́ ná, a pá Farɪzɪɛ̃wa.

47Ɛ́ nɛ́ sɪɛ́ Wɪɪsɛ vʊk"ɔɔsa nɪhɪɛ̃́sɛ rí Farɪzɪɛ̃wa yírwɔ́ sídííre náŋa bʊlɛ́: "Áá ráá a beé rí? Bááɩɔ né há tʊ́ŋ nyáŋwíɛ́ aá mɔ nyɛ!

48Raá nɛ́ lóé rʊ́ʊ́ í"a ɛ́, nɪɛ wuu sí ko lɔ́ʊ́ wíɛ́ dí, rí Romi tíŋ tínáwa tɪŋ ɛ́ wíɛ́ ko kɛ́sírá dɪtíllɛ nɪɛ wuu, ká cɛ́ŋŋírá Wɪcʊɔlɪjɪzeno.”

49Ɓa sɪɛrʊ, bááɩɔ oro mɪŋ ráŋ, ɓaá yírɛ Kayifi. Ɛ́ bɪna, ʊ nɛ́ ká Wɪɪsɛ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃́; ʊ sɪɛ́ bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Í wɪ wíí ɛ̃!

50Nɪbala há sʊ́wɛ́ nɪkana nyúú mí, ʊ wɪ cúcó a kíllɛ á dɪtíllɛ nɪɛ wuu há sʊ́sɛ́ mɛ́? Í wʊ́ʊ́ ɛ́ɛ́ bɪɪnɛ?”

51Kayifi há bʊ́l ɛ́ wíí, ʊ tɪɪ zɪmɛ́ mɛ́ rá; amá ɛ́ bɪna ʊ nɛ́ há ká Wɪɪsɛ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃́, ɛ́ nɛ́ ʊ wólli la Wɪɪsɛ nʊɔ mɛ́, a bʊlɛ́ Zeezi mɔhɔ̃́ rʊ́ʊ́ sʊwɛ, ɓa dɪtíllɛ nɪɛ wuu yɪr mɛ́.

52Ʊ sɪɛ́ to Zuwifiwa nɪɛ dʊŋɔ yɪr mɛ́ nɛ́, ʊ mɔ rʊ́ʊ́ sʊwɛ, amá rʊ́ʊ́ wólli kɛsɛ Wɪɪsɛ bɛlɛ ná há ɓɛ́sɛ dɪhɩ̃́ wuu ní, a ko hé náŋá mɛ́, anɛ jamáŋ balá.

53A de púl ɛ́ kal mɛ́, Zuwifiwa sɛ́ ɓa sí ɓʊ́ Zeezi.

54Ɛ́ wíɛ́ nɛ́, Zeezi báá wɪ cáásɛ́ kánʊ́ tɪɪ aá nyɪɪsɛ Zuwifiwa sɪɛrʊ, ká lɛ ráŋ, a mʊ́ mɪŋ tɔ́ɔ́ oro ɓa há yírɛ Efirayiŋ mí, ʊ rírʊ́ karmɪbɛlɛ cícɔ ráŋ. Efirayiŋ sɔ́ gɪrbétéke laka nɛ́.

55Zuwifiwa Pakɛ cana díí síɛ́ fa péró. Nɪɛ ɓɪkana la síɛ́ mʊ́ Zerizalɛmɛ, ríwɔ́ mʊʊ́ríwɔ́ busunnu kɛ́rɛ́.

© 1999, The Bible League.

56Ɓa sıɛ́ jíja ríwɔ́ ná Zeezi, a zʊʊ ké Wıcʊɔlıjızeno sıɛrʊ, aá bɔsɛ náŋá bʊlɛ́: "Lí bıunɛ beé rí? Ʊ sí ko cana yáá, ʊ waá ko?”

57Jaáá, Wıusɛ vʊk"ɔɔsa nıhıɛ̃́sɛ rí Farızıɛ̃wa tá nʊɔ bʊlɛ́, rı néŋ ɛ̃ Zeezi dımını, rʊ́ʊ makɛ, ríwɔ́ mʊ́ kánʊ́.

Zaŋ 12

1Ʊ há kúé káánɛ tápʊlɛ balgo, ká ríwɔ́ dí Pakɛ cana, Zeezi ísó mʊ́ Betani, Lazaarɛwa tɔ́ɔ́. Ɛ́ Lazaarɛ né sʊ́wɛ́ ká Zeezi bır"ílli.

2Ɓa sıɛ́ a ɓıdííle Lazaarɛ jaa mɛ́, a pɔ́ʊ́; Lazaarɛ pɛ́ nıɛ náŋa mɛ́, ríwɔ́ ka Zeezi dí ɓıɛ. Martɛ sıɛ́ pii ko bil, a lɔkɛ aá pɔ́wɔ́.

3Ɛ́ nɛ́ Maari isi pi tulaalé yɛlí há dúókó, a ka sɔ́ŋ wérí, a bísɛ hé Zeezi naasɛ mɛ́, a kánʊ́ nyúpʊ́sɛ tiini aá mʊ́ʊ́rɛ. Tulaalé ná pérí líítir fá, náárɛ dʊŋɔ tulaalé. Ʊ sɔ́ŋ daklɛ jaa wuu.

4Zeezi karmıbio nɔ́ŋɔ, Zıdaasɛ há lɛ́ Isikariyo, ʊ ná háá á rʊ́ʊ́ yɛ́llɛ Zeezi pɔ́ʊ́ dıŋdɔma sɛ́:

5"Raá fa pí tulaalé nyáŋ yɛ́llɛ dénıé zɔɔtoro rí, á wı summe pá rɛ́?”

6Ʊ há ká gár né tɛ ʊ bʊl ɛ́, ʊ to anɛ summe wıɛ́ nıí wʊ́ʊ́ mɛ́. Ʊ né fa kéŋwó kotokó, aá ga meéwıé ná ɓa háá hé ráŋ.

7Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Lo háálɔ né cím! Lo rʊ́ʊ́ tʊŋ tʊtʊmí ná há káŋ kal huulí wıí.

8Í rí summe ní mıŋ náŋá mɛ́ wuu, ká ŋ é, í wíŋ wuó ná wuu.”

9Zuwifiwa ɓıkana nɛ, rı Zeezi mıŋ Betani mí, a isi mʊ́; ɓa sıɛ́ wı Zeezi dʊŋɔ wíɛ́ né tíŋɛ́ mʊ́, ɓa mʊ́ɔ́ kɔ́wɔ́ pɛ́ ná Lazaarɛ ná há sʊ́wɛ́, ká Zeezi a ʊ isi ní.

10Ɛ́ né Wıusɛ vʊk"ɔɔsa, nıhıɛ̃́sɛ vʊʊrɛ cí Lazaarɛ má ɓʊ́í mɛ́,

11bee wíɛ́ Zuwifiwa ná ɓıkana síí ná Lazaarɛ ná Zeezi há ílli sʊʊ mɛ́, a tıŋ ɛ́ wíɛ́ a vɛ́wɔ́ tá, ká la Zeezi wíɛ́ dí.

12Tɔ́ɔ́ há pʊ́lɛ́, nıkana ná wuu há mʊ́ Zerizalɛmɛ, ríwɔ́ dí cana, ɓa níɔ́ rı ɓa sɛ́ Zeezi nıí ko Zerizalɛmɛ.

13Ɛ́ né ɓa cɔ́nnɛ habɛ́ tuu paarʊ, a kaa lıı mʊ́ ríwɔ́ cémʊ́; ɓa sıɛ́ cícáási bʊlɛ́: "Hozaana!" "Rí Wıusɛ hé bárka pá nɛrɔ ná Nyuutına há tʊ́mɛ́, rʊ́ʊ́ kóʊ́ yır mɛ́, lzırayɛl kuóro!”

14Zeezi ná kokúwie a zí kénʊ́ daha, anɛ ɛ́ ɓa há pʊ́ŋsɛ Wıusɛ Kɛnɔ mɛ́:

15"Sıyɔŋ nıɛ, í sí héwíŋ fá! Ná, í kuóro nıí kué, a zí kokúwie.”

16Zeezi karmıbɛlɛ fa wı ɛ́ wíɛ́ mʊ́ʊ́la níɛ́ ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́. Wıusɛ sıɛ́ há kúé píŋsi Zeezi tɛ́ŋ ná mɛ́ né, ɓa bıunɛ mʊ́ lúri, rı ɛ́ há pʊ́ŋsɛ́ mʊ́ tíínʊ́ mɛ́ wí"álle né ɛ́, ɓa a aá pɔ́ʊ́.

© 1999, The Bible League.

17Nɪɛ ná wuu fa há mɪŋ Zeezi laka, ká ʋ ílli Lazaarɛ sʋʋ mɛ́, ɓa césíwó síí wínáálɛ ná pá nɪɛ.

18Ɛ́ nɛ́ nɪkaŋdɔ́ɔ́ lɪ cɛ́ŋ Zeezi; ɓa há níɛ́ rʋʋ túŋ ɛ́ nyána.

19Ɛ́ nɛ́ Farɪzɪɛ̃wa sɪɛ́ bʋl náŋá rí bʋlɛ́: "Í báá wo beé aá a! Nɪɛ wuu líɔ́ mʋ́ tíŋʋ́ mɛ́."

20Gɪrɛkɛwa náŋa fa kó Zerizalɛmɛ, ríwɔ́ cʋɔlɛ Wɪsɛ, a mɪŋ caŋdíire ná sɪɛrʋ.

21Ɓa sɪɛ́ mʋ́ ná Filipi ná há lɛ́ Bɛtɪsayɪda, Galiile tíé tɔ́ɔ́ nɔ́ŋɔ, a bʋ́lʋ́ rí bʋlɛ́ ɓaá já ríwɔ́ ná Zeezi ní.

22Filipi má mʋ́ ná Aŋdɪrɪ, ɓa wuu bɛllɛ mʋ́ hé ɛ́ duosi pá Zeezi.

23Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʋl pɔ́wɔ́ bʋlɛ́: "Tɛ́ŋ ná há mɔhɛ̃́ rí Nɪbiino Bio ná píŋse, péró rí.

24Wítaŋá nɛ́ ŋ bʋl aá péíwa: rɪ míbíí ní wɪ tíé zʋ́ɛ́ ríí sʋɔrɛ, ʋʋ́ dé ɔ́ʋ́ dʋŋɔ nɛ́; ká rɪ ɓa púú hé tíé mʋ́l, rʋ́ʋ́ sʋɔrɛ é, ʋ sí nyʋ́ lɛ, a hé bíé náŋa ɓɪkana.

25Nɛrɔ ná há cóú mɪsɛ nɛ́ kíllɛ wíí wuu, ʋ sí ko jɔ́ʋ́ gúl, ká nɛrɔ ná há vɔ́ʋ́ mɪsɛ tá tíé né nyúú, ʋ sí ko ná mɪsɛ ná há waá tenni.

26Rɪ nɛrɔ́ já rʋ́ʋ́ tʋŋ páŋ, ʋ tíŋíŋ mɛ́; ŋ há mɪŋ ráŋ ná wuu, ŋ tʋtʋnnɔ máá mɪŋ ráŋ nɛ́. Ɔ Ana sí zíl nɛrɔ ná há tʋ́mɛ́ aá páŋ.

27"Mʋ́l néé mí, ŋ sɪɛrʋ wuu ní víŋsé. Ɔ sɪɛ́ á ríŋ bʋlɛ́ beé rí? Ríŋ bʋ́líŋ Ana rí bʋlɛ́: láŋ tá, tɛ́ŋ né wɪla né háá kué nɛ́sɛ mɛ́ yáá? Ɔ sɪɛ́ há kó ɛ́ wíɛ́ nɛ́, a ko aá lɛ nyɛ mɛ́.

28Ɔ Ana, lo ríí yɪr la píŋ!" Ɛ́ nɛ́ liŋó oro lɛ bána rí tuwi bʋlɛ́: "Ɔ píŋsú rí, ŋ sɪɛ́ báá ha sí píŋsú súúri."

29Nɪɛ ná há mínʋ́ laka a nɛ liŋó ná, ɓa sɛ́: "Duóŋ ní dɔ́mɛ́!" Ɓa náŋa má sɛ́: "Malíka nɛ́ bʋ́l wíɛ́ ʋ rí!"

30Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʋl pɔ́wɔ́ bʋlɛ́: "Í wíɛ́ nɛ́ liŋó ná bʋl, í nɛ ɛ́, ŋ é wíɛ́ rá.

31Mʋ́l néé mí, dúníé saríya díí sɪɛ́ péró, mʋ́l néé mí, ɓa sí kiri dúníé kuóro tá har rí.

32Ká ɓa háá kó kání́ŋ é ríí ɓɔ́ nyúú rí tɛ́ŋ ná mɛ́, ŋ sí pɔsɛ nɪɛ wuu hɛ́ŋ rí."

33Ʊ bʋl ɛ́ rʋ́ʋ́ máŋsɛ sʋʋ ná duo mí ʋ háá á rʋ́ʋ́ sʋwɛ nɛ́.

34Ɛ́ nɛ́ jamáŋ ná bʋ́lʋ́ rí bʋlɛ́: "Á níɔ́ rɪ ɓa pʋ́ŋsírá kíŋse kɛnɔ sɪɛrʋ a bʋlɛ́, Wɪsɛ Nɪlɪsɛ kɛ́ŋ mɪsɛ ná há waá tenni. Ɛrɛ́ mɛ́ rí sɪɛ́ ɪ sí ɓa sí ka Nɪbiino Bio ɓɔ́ nyúú rí? Áŋ rí ká ɛ́ Nɪbiino Bio?"

35Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʋl pá ɛ́ nɪɛ bʋlɛ́: "Pʋmmɔ ha sí dáánɛ mʋɔ́ yɔ́ɔ́ tɪ tɪ í sɪɛrʋ. Í va, rɪ pʋmmɔ ha mínɔ́, a makɛ rí bíno sí kóó úríwa mɛ́; nɛrɔ ná háá va bíno mí, ʋ wʋ́ʋ́ dɪcaasí ɛ̃.

36Pʋmmɔ ha há míníwa sɪɛrʋ, í lɔ́ʋ́ wíɛ́ dí, a makɛ rííwa a pʋmmɔ bɛ́lɛ́." Zeezi há bʋ́l ɛ́ tenni, ʋ cóló ká tɔ́wɔ́, a kánʋ́ tɪ mʋ́ féŋsi dɪbólí.

37Zeezi há á wínyáŋsɛ ná wuu ɓa ná, ká ɛ́ má ɓa wʋ́ʋ́ lɛ́ɛ́ dí,

© 1999, The Bible League.

38a makɛ rí Wɩsɛ wílaabʊllɔ Ezayi há búl wíí ná nʊɔ sú. Ʊ sɛ́: "Nyuutɩna, áŋ rí lárá wíbʊlɛ́ dí? Áŋ é rí nárá Nyuutɩna dóé?”

39Ɓa ɓɩɛ́na fa wɩ wuo laá dí, bee wíɛ́ Ezayi báá búlɔ́ bʊlɛ́:

40"Wɩsɛ tɔ́wɔ́ síɛ́ mɛ́, a ɓáŋwɔ́ sɩɛnnɛ, a makɛ ríwɔ́ síɛ́ sí wíɛ́ ná, ríwɔ́ sí wíɛ́ múúla má nɛ́, ríwɔ́ sí bírkóú rí rʊ́ʊ́ dúóríwó.”

41Ezayi búl ɛ́, bee wíɛ́ ʊ fa ná Zeezi píŋ rí, aá búlʊ́ wíɛ́.

42Arí ɛ́ wuu, Zuwifiwa nɩhɩ̃ɛ̃sɛ ɓɩkana ha lá Zeezi wíɛ́ dí, káá fá Farɩzɩɛ̃wa, a waá ja ríwɔ́ káŋwɔ́ tɩɩ nyɩsɛ, ríwɔ́ háá kírwó, ríwɔ́ sí cémejɩsɛ zʊ́.

43Ɓa có nɩbííne háá bíwɔ́ mɛ́, a kíllɛ Wɩsɛ háá bíwɔ́ mɛ́.

44Ɛ́ nɛ́ Zeezi isi bʊl poró bʊlɛ́: "Nɛrɔ ná há láŋ wíɛ́ dí, ʊ lá nɛrɔ ná há tʊ́míŋ wíɛ́ nɛ́ dí ɛ́, ŋ é wíɛ́ rá ʊ laa dí;

45ká nɛrɔ ná há náŋ, ʊ ná nɛrɔ ná má há tʊ́míŋ.

46Ɔ kúó cuoli dúníé anɛ pʊmmɔ nɛ́, a makɛ rí nɛrɔ ná wuu há láŋ dí, sí bíno sɩɛrʊ mínʊ́.

47"Nɛrɔ ná wuu há zésíŋ wíbʊlɛ ká wʊ́ɔ́ tɩŋ, ŋ ra wɩ tína saríya dí; ŋ wɩ kúé ríŋ dí dúníé nɩɛ saríya, ŋ taŋa kúó ríŋ lɔ́wɔ́ tá nɛ́.

48Nɛrɔ ná há vɛ́ŋ, a wíŋ wíbʊlɛ sáŋɛ́, ʊ sí nóú saríyadíiro; ŋ wíbʊlɛ ná sí dí tína saríya, a bʊl yóú dúníé kal isí.

49Wíɛ́ ná wuu ŋ há búlɛ́, ɓa wíŋ tɩɩ nɛ́ líɛ́, ŋ Ana ná há tʊ́míŋ nɛ́ mákwɔ́ wuu páŋ, ŋ búbʊl.

50Ɔ sɩɛ́ íɔ̃ ríŋ Ana wímakí wuu kéŋ mɩsɛ ná há waá tenni. Ɛ́ nɛ́ tɛ, ŋ wíbʊlɛ wuu sɩɛ́ káŋ Ana há mákɛ́ ɛ́ páŋ nɛ́, ŋ búbʊl."

Zaŋ 13

1Ʊ kúó kááne tápʊl balá, ká ríwɔ́ dí Pakɛ cana. Zeezi sɩɛ́ há cóú karmɩbɛlɛ, ká zɩŋ rʊ́ʊ́ dúníé mí lɩɩ téŋ péró, rʊ́ʊ́ lɩɩ mʊ́ʊ́ Ana rí, ʊ sɩɛ́ ɔsɛ mákʊ́ cólle pɔ́wɔ́ kíŋkáŋ.

2Ɛ́ kal títaŋ, Zeezi rírʊ́ karmɩbɛlɛ kénó aá dí ɓɩdííle. Sɩtaanɛ sɩɛ́ fá zʊ́ Sɩmɔŋ bio Zɩdaasɛ há lɛ́ Isikariyo, a hé Zeezi kaa pá dɩŋdɔma sabɩɩna, ʊ sɩɛrʊ.

3Zeezi há íɔ̃ zɩŋ rʊ́ʊ́ lɛ́ Wɩsɛ rí nɛ́ ko, ká rʊ́ʊ́ bɩrmʊ́ Wɩsɛ rí, a zɩŋ rʊ́ʊ́ Ana Wɩsɛ pí wíɛ́ wuu hóú nɛ́sɛ mɛ́,

4ʊ sɩɛ́ isi ɓɩdííle ná nyúú, a wúrkú gɛnnɛ, ká pi gɛbɩlí vɔ́wʊ́ tɩŋa mɛ́,

5a a nyii hé táásɩjɛlɔ mɛ́, a kaa tuu peri aá sésʊ́ karmɩbɛlɛ naasɛ, ká puri gɛbɩlí ná há vɔ́wʊ́ tɩŋa mɛ́, a kaá mʊ́ʊ́rɛ.

6Ʊ kúó peri Sɩmɔŋ Pɩɛrɛ, rɩ Pɩɛrɛ sɛ́: "Nyuutɩna, ríí nɛ́ sésíŋ naasɛ?”

© 1999, The Bible League.

7Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "I wíŋ wí"aalí nɛ́ mʊ́l wuó zɪŋ nyɛ mɛ́, mʊɔ́ níí kóó pɛ́, ríí zímʊ́ mʊ́l."

8Ɛ́ nɛ́ Pɪɛrɛ sɛ́: "Ɛ́ toó, ɪ sɪɛ́ wíŋ naasɛ́ sɛsɛ." Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Rɪŋ wíí naasɛ sɛ́sɛ́, ɪ báá tóŋ nɛ́ŋ."

9Sɪmɔŋ Pɪɛrɛ sɪɛ́ bʊl Zeezi rí bʊlɛ́: "Nyuutɪna, rʊʊ ká ɛ́, ɪ síŋ naasɛ dʊŋɔ sɛ́sʊ́, sɛ́síŋ nɛ́ŋsa ríríŋ nyúú má."

10Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Nɛrɔ ná há fó nyii, ʊ tɛŋ wɛ́ró, ʊ báá wɪ nyii fóɛ́ ja. Ʊ naasɛ dʊŋɔ sɛsɛ́ nɛ́ káánɛ́, ká rʊ́ʊ́ wuu lɛ pírítété. Í líɔ́ pírítété, í wuu rá taŋa."

11Zeezi fa ʊ́ʊ̃ kaapáárɔ; ɛ́ nɛ́ tɛ ʊ sɛ́: "Í wuu rá wɪ líɛ́ pírítété."

12Ɛ́ nɛ́ ʊ sɛ́síwɔ́ wuu naasɛ tenni, a pɔ́ʊ́ gɛnnɛ su, a baa mʊ́ ké ɓɪdíili dɪdíí. Ká sɪɛ́ bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́: "Tʊtʊmí nɛ́ ŋ há píé tʊ́míwa mɛ́, í ʊ́ʊ̃ mʊ́l rɛ́?

13Í keníŋ aá yírɛ Karmɪ"ana, arí Nyuutɪna, ɛ́ ká taŋá rɛ́, ŋ ɓɪɛ́na ká ɛ́ nɛ́.

14Rɪŋ ká Nyuutɪna rí Karmɪ"ana, ká sɛ́síwa naasɛ, ʊ mɔhɔ̃́ rííwa má sɛsɛ náŋá naasɛ rɛ́.

15Ʊ ká makɛ́ rɛ́, ŋ makɛ pɛ́íwa, rííwa a anɛ ŋ há á ɛ́, í mɛ́.

16Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa: tʊtʊnnɔ wʊ́ʊ́ nyúútína kɛ, nɪtʊmí má wɪ nɛ́ŋ ná há tʊ́mʊ́ kɛ.

17Rííwa nɛ́ ɛ̃ wíɛ́ nyáŋ, aá ɔ́wɔ́ tɪɪ, í sɪɛnnɛ sí tɔrɛ.

18"Ɔ wííwa wuu níí makɛ, ŋ íŋ nɪtʊɔsɛ́ rɛ́; ʊ taŋa mɔhɔ̃́, rí wíí ná ɓa há pʊ́ŋsɛ́ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ, nʊɔ sʊ́. Ɓa sɛ́: 'Ɔ rí nɛrɔ ná há tʊ́mɛ́ aá dí, ʊ nɛ́ bírɛ́ cínɪ́ŋ mɛ́.'

19"Wíí rɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, ká rʊ́ʊ́ kúko, a makɛ rʊʊ kúó peri, rííwa laa dí rɪŋ káŋ há sɛ́ ríŋ ká nɛrɔ ná nɛ́.

20Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́íwa, nɛrɔ ná wuu há keníŋ nɪtʊmí wɛ́rí, ŋ nɛ́ tína ka ɛ́; ká nɛrɔ ná há keníŋ wɛ́rí, nɛ́ŋ ná há tʊ́míŋ nɛ́ tína ka ɛ́."

21Zeezi bʊ́l ɛ́ ko tenni rʊʊ sɪɛrʊ víŋsó, ɛ́ nɛ́ ʊ caasɛ bʊlɛ́: "Taŋá wuu, í sɪɛrʊ nɔ́ŋɔ sí kání́ŋ pá."

22Ʊ karmɪbɛlɛ sɪɛ́ gʊɔrɛ aá bel náŋá síɛ́ mɛ́, ɓa wɪ nɛ́ŋ ná ʊ háá makɛ́ ɛ̃.

23Zeezi karmɪbio oro, ʊ ná ʊ há có, fa kénú laka.

24Ɛ́ nɛ́ Sɪmɔŋ Pɪɛrɛ lɔ́kʊ́, a bʊlʊ́ bɔsɛ Zeezi ná, áŋ rɛ́, ʊ mímakɛ.

25Ɛ́ karmɪbio tuu zí Zeezi a bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "Nyuutɪna, áŋ rɛ́?"

26Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Ɔ háá coki dɪpɛ́ŋ ríí yu dɪsɛ, ríí píí pá nɛ́ŋ ná, ʊ tína nɛ́." Ká coki dɪpɛ́ŋ yu, a pii pá Sɪmɔŋ bio Zɪdaasɛ há lɛ́ Isikariyo.

27Zɪdaasɛ há lá dɪpɛ́ŋ ná, Sɪtaanɛ zʊ́ʊ́ sɪɛrʊ. Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊ́lʊ́ rí: "I háá á ríí ɔ́ʊ́ ná, a kíkɛ́lɛ́."

28Nɪɛ ná wuu há ké ráŋ aá dí ɓɪdíile, wɪ wíí ná há tɛ ʊ bʊl ɛ́ pɔ́ʊ́ ɛ̃.

© 1999, The Bible League.

29Zıdaasɛ nɛ́ há kɛ́ŋwó meɛ́wíɛ́ kotokó, náŋa bíínɔ́ rı Zeezi súú mú yɔwɛ onni ná há kááné ríwɔ́ kaa dí cana nɛ́, ɛ́ rá má rúú ka óŋ rí lıı pá summe.

30Zıdaasɛ há lá dıpɛ́yuulí ná, ʋ múɔ́ lɛ kíkɛ́lɛ́. Rı tɔ́ɔ́ bíró.

31Zıdaasɛ há líɛ́, ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Múl néé mí, nıɛ sí ná Nıbiino Bio píŋ, a tíŋú mɛ́ ná Wıısɛ má píŋ.

32Rı Nıbiino Bio sıɛ́ á rúú makɛ Wıısɛ píŋ, Wıısɛ má sí makɛ Nıbiino Bio píŋ. Wıısɛ sıɛ́ sí makɛ Nıbiino Bio múl néé mí.

33"Ɔ́ bɛ́lɛ́, ŋ báá to nıdáánɛ́ í sıɛrʋ. Í sí ko jáŋ, amá ʋ ná ŋ há búlɛ́ pá Zuwifiwa, ʋ nɛ́ ŋ bʋl aá pɛ́íwa má múl néé mí: Í wíŋ háá mú ráŋ ná wuó mú.

34"Wífélú ré ŋ máŋsɛ pɛ́íwa: í cólli náŋá; anɛ ŋ há cóíwa ɛ́, í má cólli náŋá ɛ́.

35Rıíwa nɛ́ có náŋá, ɛ́ nɛ́ rí nıɛ zıŋ rííwa ɓıɛ́na káŋ karmıbɛlɛ."

36Ɛ́ nɛ́ Sımɔŋ Pıɛrɛ bɔsɛ Zeezi bʋlɛ́: "Nyuutına, nɛɛ́ ré ı múmú?" Ɛ́ nɛ́ Zeezi búlú rí bʋlɛ́: "Ɔ́ háá mú ráŋ ná, ı wíŋ mɛ́ wuó tıŋ, múl néé mí, amá rı mʋɔ́ nɛ́ pɛɛ́, ı sí tíŋíŋ mɛ́."

37Pıɛrɛ sıɛ́ bɔ́sú bʋlɛ́: "Nyuutına, beé rí té ı sɛ́ ríŋ wíí mɛ́ wuó tıŋ múl néé mí? Ɔ́ sí saŋ sʋʋ ı wíɛ́."

38Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Ɩ sí wólli saŋ sʋʋ ŋ wíɛ́? Ná, taŋá nɛ́ ŋ bʋl aá pɛ́í, zíɓelo waá a rúú kúóli, ká ríí báásɛ a bʋlí wíŋ ɛ̃, naasí botoro."

Zaŋ 14

1Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Í sí ló rííwa sıɛnnɛ viŋsi. Í la Wıısɛ dí, a láŋ má dí.

2Ɔ́ Ana jaa mɛ́, dıkɛ́ŋsi káŋ ráŋ. Rı ɛ́ rá nɛ́, nyɛ mɛ́ ŋ fa búlú pɛ́íwa. Ɔ́ sí mú bırmɛ dıhɩ̃ bílíwa mɛ́.

3Rıŋ nɛ́ sıɛ́ múɛ́ bırmɛ dıhɩ̃ tenni, ŋ sí ko kɛ́síwa tíŋíŋ tıı mɛ́, a makɛ ráá wuu mú míŋ dıbalá.

4Í íŋ háá já ríŋ mú ráŋ ná ré, a zímú ŋmɛ́nɔ má."

5Ɛ́ nɛ́ Toma búlú rí bʋlɛ́: "Nyuutına, á wíí háá mú ráŋ ná ɛ̃; á sıɛ́ a ɛrɛ́ káá zıŋ ráŋ ŋmɛ́nɔ?"

6Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Ɔ́ nɛ́ ká ŋmɛ́nɔ, ŋ nɛ́ ká taŋá, ŋ nɛ́ ká mıısɛ. Nɛ́ŋ wíŋ Ana rí wuó mú, rʋʋ wíŋ tíŋɛ́.

7Rıíwa íŋ, í sí zímíŋ Ana má. A kaa pɔ́ nyɛ mɛ́, í úṹ rɛ́, a nóú má."

8Ɛ́ nɛ́ Filipi sɛ́: "Nyuutına, mákí Ana párá, á wíjaalí wuu ní ɛ́."

9Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʋl pɔ́ú bʋlɛ́: "Ɔ́ dáániwa sıɛrʋ mɔ nyɛ, ká ı ha wíŋ ɛ̃? Filipi! Nɛrɔ ná wuu há náŋ, ʋ náŋ Ana má rɛ́; ká beé sıɛ́ ı sɛ́ ríŋ mákíŋ Ana pɛ́íwa?

© 1999, The Bible League.

10l wı léé dí rıŋ ríríŋ Ana ká óŋ balá ɓó? Wíɛ ná ŋ há búlɛ́ péíwa, ɓa wíŋ tıı líɛ́; ŋ Ana ná ŋ rírú há ká óŋ balá, ʋ níí túmú tʋtʋmɛ́.

11Í laa dí, ŋ ríríŋ Ana ká óŋ balá; rıíwa waá láá dí má, í tíŋíŋ wí"állɛ ná wíɛ laa dí.

12Taŋá taŋá wuu ní ŋ bʋl aá péíwa, nɛrɔ ná há láŋ dí, ʋ má sí wólli tʋŋ tʋtʋmɛ́ ná ŋ háá tʋmɛ́. Ʊ tína sí tʋŋ kíllíŋ má tıı, bee wíɛ ŋ é bírɔ́ aá múŋ Ana rí nɛ́.

13Ká rıíwa súl óŋ wuu ŋ yır mɛ́, ŋ sí ɔ́ú péíwa, a tıŋ é mɛ́ mákíŋ Ana píŋ pá nıɛ.

14Rıíwa súl óŋ wuu ŋ yır mɛ́, ŋ sí aa péíwa.”

15Ká Zeezi baa bʋlɛ́: "Rıíwa cóŋ, í tíŋíŋ wímakɛ́.

16Ɔ sí súlíŋ Ana, rúú lo rúú Sabıına ko zʋʋ míníwa sıɛnnɛ, téŋ wuu mí, a a nɛrɔ ná háá péíwa mɛ́.

17Taŋá Sabıına ná, dúníé nıɛ há wúú wuo saŋ aá pɔ́wɔ́ tıı, bee wíɛ ɓa wúú wuó ná, ɓa wúú ɛ̃. Amá í é úũ, í rírú nɛ́ mıŋ náŋá mɛ́, ʋ zʋʋ míníwa sıɛnnɛ.

18"Ɔ wííwaá píí tá, rííwa nɛ bisíŋsí; ŋ sí bırkóíwa rí.

19Ʊ kááne múɔ́, ká rí dúníé nıɛ síŋ ná, amá í é sí náŋ, bee wíɛ ŋ wómmó, ká í má sí a nıwómmé.

20Ɛ́ tápʋl sıɛ́, í sí zıŋ, ríŋ ríríŋ Ana ká balá; a zıŋ ríŋ ríríwa má ká óŋ balá.

21"Nɛrɔ ná há cóŋ ní ká nɛrɔ ná há sáŋíŋ wímáŋsɛ pɔ́ú tıı, aá tíŋwɔ́. Ɔ Ana sí cóllú tína; ŋ má sí cólli tína, a mákíŋ tıı pɔ́ú.”

22Ɛ́ nɛ́ Ziidi, Zıdaasɛ ná há lɛ́ Isikariyo rá, ʋ bɔ́sú bʋlɛ́: "Nyuutına, beé rí ı jíja ríí mákí tıı párá é, ká tá dúníé nıɛ?”

23Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʋl pɔ́ú bʋlɛ́: "Rı nɛrɔ cóŋ, ʋ sí tíŋíŋ nʋɔ wíɛ́. Ɔ Ana sıɛ́ sí cóllú, ká ríŋ ríríŋ Ana wuu ko tína rí, a mínú mɛ́.

24Nɛrɔ ná há wíŋ có, ʋ wı sáŋɛ́ aá tíŋíŋ nʋɔ wíɛ́. Wíɛ́ nyáŋ ŋ há búlɛ́ aá péíwa, ɓa tóŋ tıı sıɛrʋ wíɛ́, ŋ Ana ná há túmíŋ, ʋ wíbʋlɛ́ nɛ́.

25"Ɔ ha há míníwa laka nɛ́ tɛ, ŋ bʋl wíɛ́ nyáŋ aá péíwa.

26Ɔ Ana sí tíŋíŋ wíɛ́ túmú Sabıına í rí, rúú ko péíwa mɛ́. Ʊ níí kóó máŋsɛ wíɛ́ wuu ríí péíwa, káá líísíwa, arí wíɛ́ ná wuu ŋ há búlɛ́ péíwa.

27"Ɔ tá tɛŋfíɛ́l péíwa. Ɔ tɛŋfíɛ́l nɛ́ ŋ pi aá péíwa. Ɔ sıɛ́ wı píé aá péíwa, anɛ dúníé nıɛ háá pá é. Í sí ló rííwa sıɛnnɛ zɔkɛ, í sí ló rí héwíŋ má kániwa.

28Í níɔ́ ŋ sɛ́ ríŋ sí col, ká bırko. Rıíwa cóŋ, í jíjʋɔsɛ, í há íõ ríŋ múŋ Ana rí nɛ́; ŋ Ana sıɛ́ kíŋ.

29Ɔ lá síɛ́ bʋl aá péíwa rɛ́, ká rí é wíɛ́ kúko, a makɛ rı ɓa kúó, rííwa laa dí.

30Ɔ báá waá a ríŋ bʋl wíɛ́ ɓıkáná í rí, bee wíɛ́ dúníé né kuóro kó rí. Ʊ taŋa wíŋ túŋ kené,

© 1999, The Bible League.

31é taŋa ká rí dúníé nıɛ zıŋ ríŋ cóŋ Ana né, é né ŋ í"a wíí ná wuu, ʋ há sé ríŋ a. Í isi, ráá col dıhuó!

Zaŋ 15

1"Ɔ né ká víínyi tuu, ŋ Ana né ká víínyi bíbello.

2Híle ná wuu há cóŋ mé, ká waá nɔŋ, ʋʋ́ ɓá tá né, ká ɓérú ná háá nɔné, a makɛ rʋ́ʋ́ ɔsɛ nɔŋ kíŋkáŋ.

3Wíé ná ŋ há búlé péíwa, ɓa ɔ́síwa ré wáárɛ, í a wérí.

4Í sıé cóŋ mé, anɛ ŋ há cóíwa mé é. Tuu híle dʋŋɔ há wı nɔnɔ wuó nɔŋ, rʋʋ né wı tuu mʋ́kur mí cɔ́é é, í má wı tʋtʋ́ŋwérí wuó tʋŋ, rıíwa né wíŋ mé cɔ́é.

5"Ɔ né ká tuu mʋ́kur, í ká tuu hílli ní. Nɛrɔ ná há cóŋ mé, káŋ má cɔ́ tína mé, ʋ sí a wíwere kíŋkáŋ; rıŋ wííwa mé péé, í wı wíí wuu wuó a.

6Nɛrɔ ná wuu há wíŋ mé cɔ́é, ɓa sí yóú tá pʋmmɔ, rʋ́ʋ́ hıl, anɛ tuu hílli ɓa há cónné tá, ɓa hıl, ɓa paa hé níŋ mí, ɓa dí mʋ́ɔ́lɛ.

7Rıíwa né cóŋ mé, a lo ríŋ wíbʋlɛ ná míníwa sıɛnnɛ, omo ná wuu í háá jɛé, í sʋl, í sí ná.

8Rıíwa tʋ́ŋ tʋtʋ́ŋwere kíŋkáŋ, ríwɔ́ ná rıíwa káŋ karmıbélé, é né rííwa píŋsíŋ Ana má, nıɛ síé mé.

9"Ɔ Ana há cóŋ é, ŋ má cóíwa é né. Ɛ́ wíé, í cóŋ mé, a míníŋ cólle sıɛrʋ wuu.

10Rıíwa né sáŋíŋ nʋɔ wíé, í sí míníŋ cólle sıɛrʋ, anɛ ŋ há cóŋ Ana mé a mínʋ́ cólle sıɛrʋ é.

11"Ɔ búl wíé nyáŋ wuu péíwa, aá ja ríŋ satɔrɔ́ né súíwa, rííwa sıɛnnɛ tɔrɛ wérí.

12Í ná wíí ná ŋ há có rííwa a: í cólli náŋá, anɛ ŋ há cóíwa nyɛ.

13Cólle báá toó, a kíllɛ nɛrɔ há cóú naŋnɔ́ŋsɛ, a yóú mıısɛ tá ɓa wíé.

14Rıíwa né sáŋé aá a wíé ná ŋ há sííwa a, í káŋ naŋnɔ́ŋsɛ né.

15Ɔ báá wííwaá káá yírɛ tʋtʋnna, bee wíé tʋtʋnnɔ wʋ́ʋ́ nyúútína háá ɔ́ʋ́ ná ɛ̃. Ɔ keníwa aá yírɛ naŋnɔ́ŋsɛ, bee wíé ŋ Ana há máŋsɛ wíé ná páŋ, ŋ má mákwɔ́ wuu ní péíwa.

16Í ra wíŋ lísé; ŋ é ní lísíwa, a tʋ́míwa rííwa mʋ́ tʋŋ tʋtʋ́ŋwere; tʋtʋ́ŋwere ná háá dáánɛ, a makɛ rıíwa kenıŋ yır sʋl óŋ wuu, ŋ Ana rí, rʋ́ʋ́ péíwa.

17Ɔ há sííwa ɔ́ʋ́ ná né ká: í cólli náŋá.

18"Rı dúníé nıɛ béríwa, í zıŋ rí ɓa lá síé bérıŋ é ní.

19Rı dúníé nıɛ né fa tííwa, ɓa fa sí cóllíwa. Amá ŋ pɔ́síwa lísɛ dúníé nıɛ mé, ɓa ra báá wííwa tɛ. Ɛ́ né tɛ, ɓa béríwa.

© 1999, The Bible League.

20Ɔ há lá síɛ́ búlʊ́ ná pɛ́íwa bʊlɛ́: 'Tʊtʊ́nnʊ́ wuu wʊ́ʊ́ nyúútína kɛ.' Í púú a líísíwa tɪɪ. Ɓa ɔ́ɔ́ ŋ ná wɪula, ɓa sí a rííwa má ná wɪula; rɪ ɓa fa sáŋíŋ wíbʊlɛ́ rɛ́, ɓa sí sáŋíwa má ɓɪɛ.

21Ɔ wíɛ́ nɛ́, ɓaá a ríwɔ́ pi ɛ́ wíɛ́ ɛ́íwa mɛ́, bee wíɛ́ ɓa wɪ nɛrɔ ná há tʊ́míŋ ɛ̃.

22Rɪŋ fa wɪ kúé ríí máŋsɛ wíɛ́ ríí pɔ́wɔ́ rɛ́, ɓa wíbɔmɔ taalɛ́ wuu fa tówó nyúú. Mʊ́l néé mí sɪɛ́, ɓa wɪ wuó bʊlɛ́ ɓa wɪ wíí zɔ́kɛ́.

23Nɛrɔ ná há bɛ́ríŋ, ʊ tína bɛ́ríŋ Ana má rɛ́.

24Ɔ á wíɛ́ ɓa síɛ́ ná; wíɛ́ ná nɛ́ŋ wuu ha há wʊ́ɔ́ ɛ́ɛ́ ná. Rɪ ɛ́ rá nɛ́, ɓa fa wɪ wíbɔ́ŋ wuu kené. Amá ɓa náŋ wí"álle wuu ní, ká ha bɛ́ríŋ, ŋ ríríŋ Ana wuu.

25Wɪusɛ kíŋse kɛnɔ sɪɛrʊ, ɓa pʊ́ŋsɛ wíí né ráŋ, ʊ mɔhɔ̃́ rí ɛ́ wíí nʊɔ sú. Ɓa pʊ́ŋsɔ́ bʊlɛ́: 'Ɓa bɛ́ríŋ yɔ́ɔ́.'

26"Pípɛ́ɛ́rɔ sí ko. Ʊ nɛ́ ká Wɪusɛ Sabɪuna ná há kɛ́ŋ taŋá. Ɔ sí lɔ́ʊ́ ŋ Ana rí, a tʊ́mʊ́ í rí, rʊ́ʊ́ ko búlíŋ wíɛ́ pɛ́íwa.

27Í má sí búlíŋ wíɛ́ pá nɪɛ, bee wíɛ́ ŋ há kúé púlíŋ wíɛ́ tíé nyúú rɛɛ́, ŋ ríríwa ɛ́ ní mɪŋ náŋá mɛ́.

Zaŋ 16

1"Ɔ búl nyɛ aá pɛ́íwa, a makɛ rííwa ka gɛ́ŋgɛ́ŋ ní.

2Ɓa sí kíríwa lísɛ Zuwifiwa cémejusɛ mɛ́. Tɛ́ŋ nɔ́ŋɔ mɛ́, nɪɛ sí ɓʊʊ́síwa, ká bɪunɛ rɪ ɓa tʊ́mɔ́ aá pá Wɪusɛ nɛ́ ɛ́.

3Ɓa sí ko a ɛ́ wíɛ́ wuu, a tɪŋ ɓa há wíŋ ɛ̃, a wíŋ Ana má ɛ̃ nɛ́.

4Ɔ sɪɛ́ búl nyɛ aá pɛ́íwa, a makɛ rɪ ɓa kúó pi ɛ́ aá tʊ́míwa mɛ́, rííwa zɪŋ ríŋ lá síɛ́ bʊ́lʊ́ pɛ́íwa rɛ́. Ɔ há míníwa sɪɛrʊ nɛ́ tɛ, ŋ wɪ nyɛ bʊ́lɛ́ pɛ́íwa, púle mí.

5"Ɔ bírɔ́ aá mʊ́ nɛrɔ ná há tʊ́míŋ dɪhɪ̃́ nɛ́ mʊ́l néé mí, ká í oro ha wíŋ bɔ́sɛ́ bʊlɛ́: 'Lí mʊ́ nɛɛ́ rɛ́?'

6Ɔ há búl wíɛ́ ná pɛ́íwa nɛ́ í sɪɛnnɛ zɔkɛ.

7Í sɪɛ́ lo ríŋ bʊl taŋá pɛ́íwa: rɪŋ cóló níí ɔ́síwa. Rɪŋ nɛ́ wɪ cólé, Wɪusɛ Sabɪuna ná háá á rʊ́ʊ́ sáŋíwa mɛ́, wííwa rí ko. Amá rɪŋ nɛ́ cólé, ŋ sí a rʊ́ʊ́ ko.

8Rʊʊ nɛ́ sɪɛ́ kúé, ʊ sí a rí dúnié nɪbííne zɪŋ, rí ɓa yɛ́ŋŋɔ́ arí ɛ́ há ká wíbɔmɔ ɛɛ mɛ́, a yɛ́ŋŋi ɛ́ há ká tékétéké ɛɛ mɛ́, a yɛ́ŋŋi ɛ́ há ká Wɪusɛ saríya díí mí.

9Ɓa yɛ́ŋŋɔ́ wíbɔmɔ ɛɛ mɛ́, bee wíɛ́ ɓa wíŋ wíɛ́ lɛ́ɛ́ dí.

10A yɛ́ŋŋi tékétéké ɛɛ mɛ́, bee wíɛ́ ŋŋ́ mʊ́ŋ Ana rí nɛ́, ká rííwa báá síŋ ná;

11ɓa yɛ́ŋŋɔ́ Wɪusɛ saríya má díí wíɛ́ mɛ́, bee wíɛ́ ʊ záŋɔ́ dí dúnié né kuóro saríya rɛ́.

12"Wíɛ́ ha káŋ, ŋ ka ríŋ bʊl pɛ́íwa, í taŋa wʊ́ɔ́ wuó nɛ mʊ́l néé mí.

© 1999, The Bible League.

13Rı Wısɛ Sabına ná há kéŋ taŋá né sıɛ́ kúé, ʋ sí máŋsɛ taŋá wuu pɛ́íwa. Ʊ waá a rʋ́ʋ́ bʋ́lʋ́ tıı nyúú wíɛ́, ʋ há né wíɛ́ ná ŋ Ana nʋɔ mɛ́ né, ʋʋ́ a rʋ́ʋ́ pii bʋl pɛ́íwa, ká máŋsɛ wíɛ́ ná háá kúé má pɛ́íwa.

14Ʊ sí láŋ wíɛ́ bʋl pɛ́íwa, a píŋsíŋ wɛ́rí.

15Omo ná wuu há káŋ Ana óŋ, ʋ káŋ má omo ní. Ɛ́ né tɛ, ŋ sʋ́ʋ́ Sabına ná sí láŋ wíɛ́ ʋ rí, a kaa ko bʋl pɛ́íwa.

16"Ʊ kááne mʋɔ́, ká rííwa báá síŋ ná, ká rí mʋɔ́ pɛ́, rííwa baa náŋ."

17Ɛ́ né Zeezi karmıbɛlɛ ná náŋa sıɛ́ cí áá bɔsɛ náŋá bʋlɛ́: "Ʊ wíbʋlí né mʋ́l né beé rí? Ʊ kááne mʋɔ́, ká rííwa báá síŋ ná, ká rí mʋɔ́ pɛ́, rííwa baa náŋ, ká baa bʋlʋ́ mʋʋ́ Ana rí má né.

18Ʊ kááne mʋɔ́ ná ʋ háá bʋlɛ́, ʋ mʋ́l né beé rí? Á wʋʋ́ mʋ́l níɛ́."

19Zeezi zıŋ rí ɓaá já ríwɔ́ ko bɔ́sʋ́, ɛ́ né ʋ bʋl pɔ́wɔ́ bʋlɛ́: "Ɔ́ bʋ́lɔ́ pɛ́íwa bʋlɛ́: 'Ʊ kááne mʋɔ́, ká rííwa báá síŋ ná, ká rí mʋɔ́ pɛ́, rííwa baa náŋ.' Ɛ́ wíɛ́ né í kaá bɔsɛ náŋá?

20Óó! Wítaŋá né ŋ bʋl aá pɛ́íwa: í sí wi aá hiĩni, ká rí dúníé nıɛ jíjʋɔsɛ; í sıenne sí zɔkɛ, amá taŋa, í sazɔkɔ́ ná sí ko bırmɛ satɔrɔ́.

21Háálɔ luoru háá ko aá wɛ, ʋ jíja rʋʋ́ lʋl, ʋʋ́ ná wıla wɛ́rí, ʋ sıerʋ wuu zɔkɛ. Ká rʋʋ kúó lʋl tenni, ʋ sʋ́llʋ́ wıla ná wíɛ́. Ʊ sıerʋ wuu níí tɔrɛ, nıbííno há kó dúníé wíɛ́.

22Ʊ sıɛ́ nıhĩ́ ɛ́ né, í má rí. Mʋ́l néé mí, í sıerʋ wuu ní zɔ́kɛ́. Amá ŋ sí bırkóíwa rí, rííwa sıenne tɔrɛ, ká rí néŋ wuu báá sí wóllí a rííwa sıenne zɔkɛ.

23"Rı ɛ́ tɔ́ɔ́ né kúé pʋl, í báá wı wíí wuu wíɛ́ píí bɔ́síŋ. Taŋá né ŋ bʋl aá pɛ́íwa: ŋ Ana sí pɛ́íwa omo ná wuu, í háá sʋ́lʋ́ rí, ŋ yır mɛ́.

24A kaa ko aá lɛ zaa wuu, í ha wı óŋ sʋ́lɛ́ ná, ŋ yır mɛ́. Í sʋl, ʋ sí pɛ́íwa, a makɛ rííwa satɔrɔ́ cesi.

25"Ɔ́ pí wíɛ́ nyáŋ wuu sʋ́ɔ́lɛ né pɛ́íwa. Amá téŋ nɔ́ŋɔ mɛ́, ŋ báá wı síŋsʋ́ɔ́la káá bʋ́líwa rí, káá dé cáásí bʋ́líŋ Ana wíɛ́, nyaamí ríí pɛ́íwa.

26Rı ɛ́ tɔ́ɔ́ né kúé pʋl, í tıı sí sʋ́líwa oŋjaalɛ́, ŋ Ana rí, ŋ yır mɛ́; ŋ wı sɛ́ ríŋ níí láá sʋ́l pɛ́íwa,

27ŋ Ana má tıı cóíwa ré. Í sıɛ́ há cóŋ a laa dí, rıŋ lɛ́ Wısɛ rí né ko, ɛ́ wíɛ́ né tɛ, ʋ cóllíwa.

28Ɔ́ líŋ Ana rí né a ko tuwi dúníé. Mʋ́l néé mí sıɛ́, ŋ báá lɛ́ dúníé mí ní, a bırɛ aá mʋ́ŋ Ana rí."

29Ɛ́ né ʋ karmıbɛlɛ bʋ́lʋ́ rí bʋlɛ́: "I sísɛ́nyɛ́ bʋ́l wíɛ́ nyaamí aá párá, ká báá waá sʋ́ɔ́lɛ.

30Mʋ́l néé mí, á íɔ̃́ ríí ɛ̃ wíí wuu ní, ká báá wı có rı ɓa pí wíɛ́ bɔ́sí. Ɛ́ wíɛ́ né tɛ, á laa dí, rıı lɛ́ Wısɛ rí né."

31Ɛ́ né Zeezi bʋl pɔ́wɔ́ bʋlɛ́: "Í sísɛ́nyɛ lɔ́ɔ́ dí rí?

© 1999, The Bible League.

32Aã, téŋ oro sıé sí ko, ʋ kúó má tıı ré, rííwa pısɛ, a zʋʋ míníwa jısɛ mé, ká táŋ dʋŋɔ. Ɔ sıé tóŋ dʋŋɔ, ŋ Ana míníŋ har.

33"Ɔ búl wíé nyáŋ wuu péíwa, a makɛ rí tɛŋfíél míníŋ ríríwa pékɛ né. Í sí ná wıla dúníé né sıerʋ. Amá í sí ló rí é yʋ́ɔ́ríwa tɛŋ, ŋ yóó dí dúníé."

Zaŋ 17

1Zeezi há búl é ko tenni, ʋ báŋɔ́ bel bána rí, ká bʋlé: "Ɔ Ana, téŋ péró. Píŋsí Bio, a makɛ rí Bio má pi píŋ péí.

2I pɔ́ʋ́ tíŋ, ʋ kíllɛ dúníé nıbííne wuu. É né ʋ pi mıısɛ ná há waá tenni, aá pá nıɛ ná ı há píé hóú nésɛ mé.

3Ká mıısɛ ná há waá tenni ní ká: ríwɔ́ zímí, ı balá né há ká Wıısɛ taŋá, a zıŋ Zeezi Kirisi má, ı há tʋ́mé.

4Ɔ píŋsí, tíé nyúú rɛé. Ɔ ténní tʋtʋmí ná má ı há páŋ bʋlíŋ tʋŋ.

5Múl néé mí sıé, Ana, píŋsíŋ arí píŋ ná ŋ fa há kené a míní laka, ká ı zıŋ a dúníé.

6"Nıɛ ná ı há lísɛ dúníé nıbííne sıerʋ páŋ, ŋ mákí pɔ́wɔ́, ɓa zímí. Ɓa fa kéí nıɛ né, ı pii páŋ; ɓa sáŋɔ́ léí wíbʋlɛ ná héwó sıerʋ.

7Múl néé mí, ɓa íɔ̃ zıŋ ríŋ wíbʋlé wuu ɓıéna líí né.

8Óó! I wíbʋlɛ ná ı há páŋ né, ŋ pii bʋl pɔ́wɔ́, ɓa cakla a pɔ́wɔ́ tıı. Ɓa íɔ̃ ríŋ ɓıéna líí rí né, é né ɓa laa dí rıı né tʋ́míŋ.

9"Ɔ sıé sʋ́lí aá pɔ́wɔ́ né. Ɔ wíí sʋ́lé aá pá dúníé sıerʋ nıɛ né, ŋ sʋ́lí aá pɔ́wɔ́ ná, ı há píé páŋ né, bee wíé ı nıɛ né kɔ́wɔ́.

10Ɔ nıtíllɛ wuu ká ı nıtíllɛ né, ı má nıtíllɛ káŋ nıtíllɛ né. Ɓa né éé ŋ píŋ nyısɛ.

11Ɔ é báá to dúníé mí. Ɔŋ́ kói rí ní, ká ɓa é ha mıŋ dúníé mí. Aŋwero, sapʋmmɔ tína, ı yır ná ı há píé páŋ dúókó. Ka é yır dóé, a pɔ́wɔ́ mé, a makɛ ríwɔ́ a balá, anɛ ŋ ríri há ká balá nyɛ.

12Ɔ fa há míŋwɔ́ sıerʋ, ı yır ná ı há píé páŋ dóé ní, ŋ kaa pɔ́wɔ́ mé. Ɔ bélwó mí, ɓa balá má wı yʋ́ksé. Rı nerɔ ná balá há mɔhɛ̃ rʋ́ʋ́ yʋ́ksɛ dʋŋɔ rá, a makɛ rí é há pʋ́ŋsé Wıısɛ Kɛnɔ sıerʋ nʋɔ sú.

13"Múl néé mí sıé, ŋŋ́ kói rí ní. Ɔ ha há mıŋ dúníé sıerʋ né, ŋ bʋl nyɛ aá pɔ́wɔ́, a makɛ ríŋ satɔrɔ́ pérwó, ríwɔ́ sıennɛ wuu tɔrɛ.

14Ɔ búlí nʋɔ wíé pɔ́wɔ́. Dúníé nıɛ sıé bérwɔ́, ɓa há to dúníé níé, anɛ ŋ má há to dúníé néŋ é.

15U to anɛ ŋŋ́ sʋ́lí ríí lísíwɔ́ dúníé mí, amá ríí kérwɔ́ mé rí bɔ́ŋbɔ́ŋ né.

16Dúníé nıɛ ra wʋ́ɔ́ tɛ, anɛ ɓa ra há wíŋ má tɛ é.

17I wíbʋlɛ ná né ká taŋá; a ríí taŋá ná lísíwɔ́ tɔ́wɔ́ dʋŋɔ, ríwɔ́ éí níé ɓóŋ.

© 1999, The Bible League.

18l há túmíŋ dúníé mí, ŋ má túŋwɔ́ dúníé mí rí.

19Ɔ píŋ tɪɪ wuu tá pɛ́í, ɓa wíɛ́ nɛ́, a makɛ ríwɔ́ má tɔ́wɔ́ tɪɪ pɛ́í, ɪ wíbʊlɛ ná yɪr mɛ́.

20"Ɔ wíí sʊ́lɛ́ aá páŋ karmɪbɛlɛ nyáŋ dʊŋɔ nɛ́, amá ŋ sʊ́lí aá pá nɪɛ ná má há sí níŋ wíɛ́ ná, ɓa háá káá líí bʊl, ríí láŋ ríí dí ní.

21Ɔŋ́ sʊ́lí rɛ́, a ríwɔ́ a balá. Ɔ Ana, lo ráá ríwɔ́ wuu a balá, anɛ ɪ há míníŋ mɛ́, ká ŋ má míní mɛ́ ɛ́; ríwɔ́ a balá ɛ́, rí dúníé nɪɛ laa dí, rɪɪ nɛ́ tʊ́míŋ.

22Ɔ pí píŋ ná ɪ há páŋ, a pɔ́wɔ́, a makɛ ríwɔ́ a balá, anɛ ŋ ríri há ká balá nyɛ:

23Ríŋ míŋwɔ́ mɛ́, ká ríí má míníŋ mɛ́, ríwɔ́ wuu a balá, rí dúníé nɪɛ zɪŋ ríí nɛ́ tʊ́míŋ, ká zɪŋ ríí cówó anɛ ɪ há cóŋ ɛ́ nɛ́.

24"Ɔ Ana, ŋ có rí nɪɛ ná ɪ há píé páŋ, ríwɔ́ má ko míníŋ laka, dɪhɩ̃ ná ŋ háá mʊ́ʊ́ mɪŋ nɛ́, a makɛ ríwɔ́ náŋ píŋ. l há cóŋ, rɪɪ ha wɪ dúníé ɛ́ɛ́, a pi píŋ ná páŋ.

25"Ana há ká tékétéké, dúníé nɪɛ wíí ɛ̃; amá ŋ é íɩ̃ rɛ́. Ɔ karmɪbɛlɛ nyáŋ má zɪŋ, ríí nɛ́ tʊ́míŋ.

26Ɔ mákí pɔ́wɔ́, ɓa zímí, ká ŋ haá á ríŋ ɔsɛ mákí pɔ́wɔ́ rɛ́, a makɛ, ɪ há cóŋ ɛ́, ríwɔ́ má ka ɛ́ cólle náŋá mɛ́, ríŋ sɪɛ́ zʊʊ míŋwɔ́ mɛ́."

Zaŋ 18

1Zeezi há bʊ́l ɛ́ tenni, ʊ ríríʊ́ karmɪbɛlɛ ísó col, a daarɛ Sɛdɪrɔŋ nyipal cɔɔ nɔ́ŋɔ. Záádɛ́ oro mɪŋ ráŋ, ɓa mʊ́ zʊ ráŋ.

2Zɪdaasɛ ná háá á rʊ́ʊ́ ka Zeezi yɛ́llɛ sɪɛ́ fa ɛ̃ ɛ́ dɪhɩ̃, bee wíɛ́ Zeezi ríríʊ́ karmɪbɛlɛ váló zʊ aá ké ráŋ rɛ́.

3Ɛ́ nɛ́ Wɪsɛ vʊk"ɔɔsa nɪhɪ̃ɛ̃sɛ rí Farɪzɪɛ̃wa lísɛ sóójiwa rí gárdɪwa ɓɪkana, ɓa pa nɪɓʊ́ʊ́rɪɓɪɛ, a nyɪkɛ cáŋsɛ rí níŋkáŋtɔrɔ, Zɪdaasɛ káŋwɔ́ mʊ́ ɛ́ záádɛ́.

4Zeezi ɛ̃ wíí ná wuu háá á rʊ́ʊ́ ɔ́ʊ́ mɛ́. Ɛ́ nɛ́ ʊ isi céŋwó a bɔsɛ bʊlɛ́: "Áŋ rɛ́ í jíja?”

5Ɛ́ nɛ́ ɓa sɛ́: "Zeezi ná há lɛ́ Nazarɛtɛ nɛ́." Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Ɔ nɛ́ kɔ́ʊ́." Zɪdaasɛ, Zeezi kaapáárɔ fa míŋwɔ́ sɪɛrʊ.

6Zeezi há kúé bʊlɛ́: "Ɔ nɛ́ kɔ́ʊ́," ɓa nʊ́kɔ́ lɛ, a tuwi ɓallɛ tíé.

7Ɛ́ nɛ́ Zeezi baa bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́: "Áŋ rɛ́ í jíja?" Ɛ́ nɛ́ ɓa sɛ́: "Zeezi ná há lɛ́ Nazarɛtɛ.”

8Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Ɔ bʊ́ló pɛ́íwa bʊlíŋ nɛ́ kɔ́ʊ́. Rɪŋ nɛ́ sɪɛ́ rííwa jíja, í lo rí nɪɛ nyáŋ ɛ́ col.”

9Zeezi há bʊ́l ɛ́, wíí ná ʊ há lá sɪɛ́ bʊ́lʊ́ Ana rí nʊɔ nɛ́ súé. Ʊ há bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Nɪɛ ná ɪ há píé páŋ, ɓa balá má wɪ yʊ́ksɛ́.”

10Sɪmɔŋ Pɪɛrɛ fa kéŋ tókowí; ɛ́ nɛ́ ʊ kaa foki, a ɓá vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃ʊ̃ tʊtʊnnɔ nɔ́ŋɔ néduu dɪllɛ coki. Ɛ́ tʊtʊnnɔ yɪr nɛ́ Malkisi.

11Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl Pɪɛrɛ rí bʊlɛ́: "Bɪrpí tókowí hóú kuo mí. l bíínɔ́ rɪŋ waá á ríŋ dí wɪla ná, ŋ Ana há có rɪŋ dió rí ɓó?”

© 1999, The Bible League.

12Sóójiwa ná ríwɔ́ nɔhɔ̃́, rí Zuwifiwa gárdıwa ná sıɛ́ gburki Zeezi, a vɔwɛ rí ŋmɛ́sɛ.

13Ɓa lá síɛ́ kánʊ́ mʊ́ Kayifi híílá Anaasɛ rí nɛ́. Ɛ́ bına sıɛ́, rí Kayifi ní ká Wıısɛ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃́.

14Kayifi ná nɛ́ fa cáánɛ Zuwifiwa a bʊlɛ́: "Nıbala há lá nıkana nyúú mí sʊwɛ nɛ́ weré."

15Sımɔŋ Pıɛrɛ rí Zeezi karmıbɛlɛ ná nɔ́ŋɔ fa tíŋʊ́ mɛ́, a mʊ́ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃́ ná jaa; nɔhɔ̃́ ná sıɛ́ ɛ̃ ɛ́ karmıbio rí. Ɛ́ nɛ́ ʊ é tıŋ Zeezi mí, a zʊ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃́ ná wuolo,

16ká Pıɛrɛ cí har rí, dánnʊɔ laka. Ɛ́ nɛ́ Zeezi karmıbio ná vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃́ há úʊ̃́, sıɛ́ bırlɛ, a bʊl toltʊtʊnnɔ ná há pɔ́ dánnʊɔ mɛ́ rí, ká Pıɛrɛ zʊ.

17Ɛ́ nɛ́ toltʊtʊnnɔ ná há pɔ́ dánnʊɔ mɛ́, bʊl Pıɛrɛ rí bʊlɛ́: "Ɩ nɛ́, ı to báálɔ nɛ́ karmıbɛlɛ ná oro rí?" Ɛ́ nɛ́ Pıɛrɛ sɛ́: "Aí! Ɔ to oro."

18Waarʊ sıɛ́ fa kéŋ sóójiwa ná rí gárdıwa ná, ɓa marɛ níŋ aá wieni. Pıɛrɛ kéŋwó laka nɛ́, a má wíwieni.

19Wıısɛ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃́ ná sıɛ́ pi wíɛ́ bɔsɛ Zeezi, a mʊ́ tíínʊ́ karmıbɛlɛ mɛ́, arí ɛ́ ʊ háá karmɛ nıɛ mɛ́.

20Ɛ́ nɛ́ Zeezi lísɛ nʊɔ bʊlɛ́: "Nıkana wuu sıɛ́ mɛ́ nɛ́, ŋ cí bʊl wíɛ́ pá nıɛ. Ɔ wı lʊ́ɔ́rɛ́ bʊl wíí. Zuwifiwa háá hé náŋá mɛ́ ráŋ ná nɛ́, ŋ zʊ aá kármíwɔ́, ɓa cémejısɛ mɛ́, arí Wıcʊɔlıjızeno sıɛrʊ.

21Beé wíɛ́ sıɛ́ ı búbɔ́síŋ? Bɔsɛ nıɛ ná há zési wíɛ́ ná, ŋ há búlɛ́ pɔ́wɔ́; ɓa é ɛ̃ wíɛ́ ná wuu, ŋ há búlɛ́ pɔ́wɔ́ ré."

22Zeezi búl ɛ́ ko aá tenni, rı Wıcʊɔlıjızeno gárdıwa nɔ́ŋɔ há mıŋ ráŋ, cúú téŋgbɛlí mɛ́, ká bɔsɛ bʊlɛ́: "Nyɛ nɛ́ ı lísɛ nʊɔ aá pá vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃́?"

23Ɛ́ nɛ́ Zeezi búlʊ́ rí bʊlɛ́: "Rıŋ búl bɔ́ŋbɔ́ŋ, ı mákíŋ dızɔkí páŋ; ká rıŋ búl wérí, ŋ ŋmɔwɛ́ múl nɛ́ beé?"

24Ɛ́ nɛ́ Anaasɛ a ɓa ka Zeezi lıı mʊ́ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃́ Kayifi rí. Ɓa vɔ́wʊ́ rí ŋmɛ́sɛ ɛ́ nɛ́, a kaa mʊ́.

25Ká Pıɛrɛ míŋ ráŋ ɛ́, aá wieni níŋ. Ɛ́ nɛ́ nɛrɔ nɔ́ŋɔ búlʊ́ rí bʊlɛ́: "Ɩ nɛ́, ı é to báálɔ nɛ́ karmıbɛlɛ ná oro rí?" Ɛ́ nɛ́ Pıɛrɛ báásɛ a bʊlɛ́: "Aí! Ɔ tówó oro."

26Vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃́ tʊtʊnna nɔ́ŋɔ má baa bɔsɛ Pıɛrɛ: "Ɔ wíí rí báálɔ nɛ́ nɛ́ɛ́ záádɛ́ sıɛrʊ?" Ɛ́ tʊtʊnnɔ rí báálɔ ná Pıɛrɛ há ɓa dıllɛ coki, ɓa ká duó rí.

27Ɛ́ nɛ́ Pıɛrɛ baa ha báásɛ bʊlʊ́ rá. Múl ná mɛ́, rı zíɓelo kúóló.

28Ɓa cɔŋ fól, a ka Zeezi lɛ Kayifi rí, a mʊ́ kúmáŋdá Pılatɛ síɛ́. Zuwifiwa mʊ́ cí pʊmmɔ ká wı tíŋɛ́ zʊ. Ɓa wı zʊ́ɛ́ ríwɔ́ háá zɔ́kwɔ́ kíso, a sí wóllí dí Pakɛ cana.

29Ɛ́ nɛ́ kúmáŋdá Pılatɛ tıŋ líwɔ́ rí pʊmmɔ, a bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́: "Ɩ́ sɛ́ báálɔ nɛ́ á beé rí zɔkɛ?"

30Ɛ́ nɛ́ ɓa bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Rʊʊ fa to wízɔ́krʊ́, á wʊ́ʊ́ káá kóó héí nɛ́sɛ mɛ́."

© 1999, The Bible League.

31Ɛ́ nɛ́ Pılatɛ sɛ́: "Í tıı kánʊ́ mʊ́, a tíŋíwa kíŋse ŋméŋsɛ, a dúú saríya." Ɛ́ nɛ́ Zuwifiwa bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Á wı ŋménɔ kené ráá ɓʊ́ néŋ."

32Ɛ́ nɛ́ rí Zeezi há bʊ́l sʊʊ ná duo mí, ʊ háá á rʊ́ʊ́ tıŋ sʊwɛ wíɛ́, nʊɔ sú.

33Ɛ́ nɛ́ Pılatɛ bırzʊ jaa, ká yírɛ Zeezi a bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "I nɛ́ ká Zuwifiwa kuóro?"

34Ɛ́ nɛ́ Zeezi má bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "I má tıı nɛ́ bíínɛ́ nyɛ bʊl yáá, níɛ́ rɛ́ bʊ́líŋ wíɛ́ péí?"

35Ɛ́ nɛ́ Pılatɛ sɛ́: "Ɔ má ká Zuwifi rí? I dunıɛ rí Wısɛ vʊk"ɔɔsa nıhıɛ̃́sɛ nɛ́ kení ko héŋ nɛ́sɛ mɛ́; ı á beé?"

36Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Ɔ kuorí to tíé nyúú rɛɛ́ óŋ; rıŋ kuorí fa ká tíé nyúú rɛɛ́ óŋ rí, ŋ tʊtʊnna nyɛ mɛ́ fa yóó láŋ, ríwɔ́ síŋ káá pá Zuwifiwa. Ɔ kuorí sıɛ́ to tíé nyúú rɛɛ́ óŋ."

37Ɛ́ nɛ́ Pılatɛ bɔ́sʊ́: "I ɓıɛ́na ká kuór rí?" Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "I bʊ́l taŋá, ŋ kɔ́ʊ́ nɛ́. Ɔ kúó, ɓa lʊ́líŋ, ríŋ bʊl taŋá wíɛ́ nɛ́. Taŋá nıbííno wuu sıɛ́ zésíŋ wíbʊlɛ rɛ́."

38Ɛ́ nɛ́ Pılatɛ bɔsɛ bʊlɛ́: "Beé rí ká taŋá?" Pılatɛ há bʊ́l ɛ́ tenni, ʊ báá lɛ́ pʊmmɔ, Zuwifiwa ná rí, a bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Ɔ wı báálɔ né wízɔkí néé, a mɔ ríwɔ́ ɓʊ́ʊ́."

39Amá í kusúŋ ní há ká: bıná wuu, rı Pakɛ cana péró, ríŋ lísɛ bınajaa néŋ tá; í sıɛ́ có rıŋ pí Zuwifiwa kuóro né ní tá?"

40Ɛ́ nɛ́ ɓa baa kɔ kʊɔllɛ bʊlɛ́: "Aí, sʊ́ʊ́ nɛ́ tá, lísɛ Barabasɛ nɛ́ tá." Ɛ́ Barsabasɛ fa ká gabıbár rɛ́.

Zaŋ 19

1Ɛ́ nɛ́ Pılatɛ sɛ́ ríwɔ́ ka Zeezi lıı fírɛ.

2Sóójiwa sıɛ́ ja sɔrʊ, a sɔ néŋcúú, a pii cú Zeezi nyúú mí; a pi gɛmʊɔlí súú.

3Ká sıɛ́ tuu peri aá bɔ́llʊ́ bʊlɛ́: "Cʊɔlɛ yá, Zuwifiwa kuóro!" Ká mʊ́ aá cúú téŋgbɛlí mɛ́.

4Pılatɛ baa bırlɛ Zuwifiwa ná rí, a bʊlɛ́: "Í ná, ŋ sí kánʊ́ lííwa rí, rííwa má zıŋ ríŋ ɛ́ wʊ́ʊ́ wízɔkí néé, a mɔ ríwɔ́ ɓʊ́ʊ́."

5Ɛ́ nɛ́ ɓa ka Zeezi ko lɛ. Ʊ sú gɛmʊɔlí ná nɛ́, a cú sɔrʊ néŋcúú. Ká Pılatɛ sıɛ́ bʊl nıɛ ná rí bʊlɛ́: "Í ná báálɔ ná."

6Wısɛ vʊk"ɔɔsa nıhıɛ̃́sɛ rí gárdıwa ná há ná Zeezi, ɓa cáásó bʊlɛ́: "A ríwɔ́ ɓásʊ́ dagɛsɛ́ daha! A ríwɔ́ ɓásʊ́ dagɛsɛ́ daha!" Ɛ́ nɛ́ Pılatɛ bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Í tıı kánʊ́ mʊ́ ɓásɛ dagɛsɛ́ daha; ŋ ɛ́ wʊ́ʊ́ ɓʊ́ʊ́rwíí néé."

7Ɛ́ nɛ́ Zuwifiwa ná bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Á kéŋ kíso. Ʊ sıɛ́ zɔ́kɛ́ ɛ́ kíso ní, ʊ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ ɓʊ́ʊ́, bee wíɛ́ ʊ sʊ́ʊ́ nɛ́ ká Wısɛ Bio."

8Pılatɛ há nɛ́ ɛ́ wíɛ́, héwíŋ ɔ́sɔ́ kánʊ́.

9Ɛ́ nɛ́ ʊ bırzʊ jaa, a bɔsɛ Zeezi: "I lɛ́ nɛɛ́ ɛ́ rí?" Zeezi táŋŋʊ́ nʊ́ɔ́, a wı wíí bʊ́lɛ́.

10Ɛ́ nɛ́ Pılatɛ bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "Ɔ rí nɛ́ ı wı có rıı bʊ́l wíɛ́? I wı ɛ̃ ríŋ kéŋ dóé, a a ɓa píí aá tá, a baa ka dóé má, ríŋ a ríwɔ́ ɓásí dagɛsɛ́ daha?"

© 1999, The Bible League.

11Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "l wɪ dóé wuu kené ŋ mɛ́, rɪ Wɪsɛ há pɛ́í dóé ná rá. Ɛ́ nɛ́ tɛ, nɛrɔ ná há kenɪ́ŋ ko héí nɛ́sɛ mɛ́, wízɔkí kíí ɓɪnɔ."

12Pɪlatɛ há nɛ́ ɛ́ wíí, ʊ dé púl ɛ́ mɛ́ nɛ́, aá ja gbel rʊ́ʊ́ pi Zeezi tá. Amá Zuwifiwa ná dé ɔsɛ bɛsɛ nɛ́, a bʊlɛ́: "Rɪɪ pí báálɔ né tá, ɪ to Sɪzaarɛ naŋnɔ́ŋ. Nɛrɔ ná wuu há sʊ́ʊ́ ká kuór, ʊ ká Sɪzaarɛ dɪŋdɔmɔ nɛ́."

13Pɪlatɛ há nɛ́ ɛ́ wíɛ́, ʊ kéŋ Zeezi lɛ pʊmmɔ, a zí kénú dacaka daha, saríya dɪdíí. Ɛ́ dacaka fa bíl dɪhḯ ná ɓa háá yírɛ "|iGabata|d" Ebirewa liŋó mí; (ʊ mʊ́l nɛ́ ká dɪpɪlí).

14Tɔ́ɔ́ ná háá díé káá pʊl Pakɛ kal wɔhɔ nɛ́, Pɪlatɛ sɪɛ́ bʊl Zuwifiwa rí bʊlɛ́: "Í néíwa kuóro!"

15Ɛ́ nɛ́ ɓa cáási bʊlɛ́: "Ɓʊ́ʊ́! Ɓʊ́ʊ́! A ríwɔ́ ɓásʊ́ dagɛsɛ́ daha!" Pɪlatɛ bɔ́síwɔ́: "Ɔ́ ɓásíwa kuóro dagɛsɛ́ daha?" Rɪ vʊk"ɔɔsa nɪhɪɛ̃́sɛ ná sɛ́: "Á wɪ kuór nɔ́ŋ kené, a pɛ́ Sɪzaarɛ mɛ́."

16Ɛ́ nɛ́ Pɪlatɛ pi Zeezi pɔ́wɔ́, ríwɔ́ kaa mʊ́ ɓásɛ dagɛsɛ́ daha. Ɓa sɪɛ́ ka Zeezi col.

17Zeezi tɪɪ báásʊ́ dagɛsɛ́, ɓa kánʊ́ lɛ́ aá mʊ́ dɪɓásɛ. Dɪhḯ ná ɓa háá mʊ́ɛ́ yɪr nɛ́ Nyugbaŋa, ɓa kaá yírɛ |i Golgota|d, Ebirewa liŋó mí.

18Ráŋ nɛ́ sóójiwa ɓásɛ Zeezi, dagɛsɛ́ daha. Ɓa ɓásɛ báála bɛllɛ má lɛ́lʊ́, dagɛsɛ́ náŋa daha, nɔ́ŋɔ ʊ néduu, nɔ́ŋɔ má ʊ nágʊɔ, ká ʊ míŋwɔ́ sísíɛ́nnʊ́wa.

19Pɪlatɛ a ɓa pʊ́ŋsɛ a bʊlɛ́: "|sc|bNAZARƐTƐ ZEEZI, ZUWIFIWA KUÓRO|d", a pii maanɛ Zeezi dagɛsɛ́ ná mɛ́.

20Zeezi dɪɓásɛ ná rí Zerizalɛmɛ wɪ bol; ɛ́ nɛ́ Zuwifiwa ɓɪkana karmɛ pʊ́ŋsɛ ná há máánʊ́ dagɛsɛ́ mɛ́. Pɪlatɛ ɔ́ɔ́ ɓa pʊ́ŋsɛ ɛ́ wíí líŋsi botoro mí ní: Ebire mí, Latɛŋ mɛ́, arí Gɪrɛkɛ mɛ́.

21Ɛ́ nɛ́ Zuwifiwa vʊk"ɔɔsa nɪhɪɛ̃́sɛ ko bʊl Pɪlatɛ mɛ́ bʊlɛ́: "l há pʊ́ŋsɛ́ bʊlɛ́: 'Zuwifiwa kuóro' ná, dʊsɛ ɛ́, ká pʊ́ŋsɛ bʊlɛ́: 'Báálɔ né sʊ́ʊ́ nɛ́ ká Zuwifiwa kuóro.' "

22Ɛ́ nɛ́ Pɪlatɛ sɛ́: "Ɔ́ há pʊ́ŋsʊ́ ná, ɛ́ níí cínɛ́."

23Sóójiwa há ɓásɛ Zeezi dagɛsɛ́ daha tenni, ɓa pɔ́ʊ́ gɛnnɛ, a ɓa púlli baná; sóóji wuu pí púl. Ɓa pí Zeezi yɛ́wɛ má. Ɛ́ yɛ́wɛ sɪɛ́ to pɛ́ŋbíé, ɓa nyɛrɛ cɔ́ ná́ŋá mɛ́; ʊ dé ká ɔ́ŋ balá rɛ́, a wɪ dɪnyɛrcɔ́ɔ́lɛ kené.

24Ɛ́ nɛ́ sóójiwa ná bʊl náŋá rí bʊlɛ́: "Í sí ló ráá cɔ́nnɛ yɛ́wɛ né, í lo ráá pii yo bíé, a ná nɛ́ŋ ná há sí tíllʊ́." Ɛ́ nɛ́ ɓa a. Ɓa há á ɛ́, wíí ná ɓa há pʊ́ŋsɛ́ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ nʊɔ súó. Ɓa pʊ́ŋsɔ́ bʊlɛ́: "Ɓa páŋ gɛnnɛ ɓa náŋá, a píŋ yɛ́wɛ yo bíé." Sóójiwa há ɔ́ʊ́ ná nɛ́ ɛ́.

25Zeezi dagɛsɛ́ ná laka, ʊ maá rírʊ́ maá maábio, rí Kulopa háálɔ Maari, arí Maari ná há lɛ́ Magɪdala, fa cí ráŋ.

26Zeezi bel nóú maá, a nóú karmɪbio ná ʊ há cóú kíŋkáŋ, rʊʊ cínʊ́ maá laka. Ɛ́ nɛ́ ʊ bʊ́lʊ́ maá rí: "Háálɔ, néí bio."

© 1999, The Bible League.

27Ká baa búlú karmıbicólli ná má rí bʊlɛ́: "l má néí maá." Karmıbio ná cí ráŋ nɛ́, a ka Zeezi maá múú jaa, ʊ mıŋ ráŋ.

28Ɛ́ har rí mɛ́, Zeezi há íɔ̃ zıŋ rí wíɛ́ wuu ténnó, ʊ sɛ́: "Nyinyʊɔ́sɛ nɛ́ kenıŋ." Ʊ búl ɛ́, a makɛ rı wíí ná ɓa há púŋsɛ Wısɛ Kɛnɔ sıɛrʊ nʊɔ nɛ́ sú.

29Vínégır rí vie sıɛ́ fa bíl ráŋ. Ɛ́ nɛ́ sóójiwa pi gɛkɔsɔ hé ɛ́ vínégır mɛ́, ká pii tʊ ízɔ́pɛ daa mɛ́, a kaa tɛrɛ tıkɛ Zeezi nʊɔ mɛ́.

30Zeezi nyɔ vínégır ná. Ʊ há nyɔ́ɛ́ ko tenni, ʊ sɛ́: "Wíí wuu ténnó." Ká cúrú nyúú a sʊwɛ.

31Ʊ tɔ́ɔ́ háá pʊlɛ́ nɛ́ ká Zuwifiwa fıɛlɛ́ tápʊl. Ɓa sıɛ́ wı có rí nısʊsɛ káánɛ dagɛsɛ́ daha ɛ́ kal. Tápʊlzéní rí ká ɛ́ kal. Ɛ́ nɛ́ ɓa mú sʊl Pılatɛ, rúú a ríwɔ́ mú bónni nıɓásɛ ná naasɛ, ká kónníwó ráŋ.

32Ɛ́ nɛ́ sóójiwa mú, a bónni báála ná bɛllɛ, ɓa há ɓásɛ́ lɛ́l Zeezi, ɓa naasɛ.

33Ɓa kúó peri Zeezi, rʊʊ súwɔ́; ɛ́ nɛ́ ɓa wúú naasɛ bónné.

34Amá sóóji nɔ́ŋɔ pí cɔlmɛ, cɔ́kɛ Zeezi lúlókur lúri, cɛ́l rí nyii lɛ.

35Nɛrɔ ná há cési wíɛ́ nyáŋ aá pɛ́íwa, ʊ síí nɛ́ néé, ɛ́ nɛ́ tɛ, ʊ wícesé a wítáŋsɛ́. Ʊ é íɔ̃ rí taŋá nɛ́ ʊ búbʊl, a makɛ rííwa má laa dí.

36Ɛ́ tʊtʊmí há túmɛ́, Wısɛ Kɛnɔ sıɛrʊ wípúŋsɛ ná nʊɔ súó. Ɓa púŋsɛ ráŋ bʊlɛ́: "Ɓa wúú heŋgbel balá máá bóri."

37Ká cɔɔ nɔ́ŋɔ má ɓa púŋsɛ bʊlɛ́: "Ɓa sí bírwɔ́ síɛ́ caasɛ nɛrɔ ná ɓa há cɔ́kɛ́ lúri."

38Báálɔ oro sıɛ́ fa mıŋ ráŋ, ʊ yır nɛ́ Zɔzɛfɛ, a lɛ tɔ́ɔ́ ná ɓa háá yírɛ Arimate. Zeezi sʊʊ ná har rí mɛ́, ʊ ísó mú súlú lɛlɔ, kúmáŋdá Pılatɛ rí. Ɛ́ Zɔzɛfɛ má fa ká Zeezi karmıbɛle ná oro rí, ká kánú tı aá féŋsi, ʊ háá fá Zuwifiwa wíɛ́. Pılatɛ pɔ́ú ŋméno; ɛ́ nɛ́ ʊ mú kóri Zeezi lɛlɔ ná kaa col.

39Nıkɔdɛmɛ ná má fa há lá sıɛ́ mú Zeezi rí, kal oro títaŋ, ʊ má isi, a ka tuu oro wiiló há kéŋ sóŋ, ɓaá yírɛ́ mííri, a kuosi náŋa má mɛ́, ɓa háá yírɛ álúwɛ́sɛ; ɓa zíŋ peri kíílówa mɛrɛ́ rí fí, a kaa mú.

40Ɓa bɛllɛ ná sıɛ́ ja pɛ́nɛ, a bááke Zeezi lɛlɔ ná, a pí tulaalé nʊʊ ná mísú mɛ́, anɛ Zuwifiwa háá a ɛ́, ɓa lɛlɔ mɛ́ káá hu.

41Dıhĩ́ ná ɓa há ɓásɛ Zeezi dagɛsɛ́ daha, tuuni záádɛ́ oro fa lɛ́l ráŋ. Ɛ́ záádɛ́ sıɛrʊ, ɓa lɛ́sɛ́ lɛlbule tá ráŋ, ká ha wı néŋ ráŋ húé.

42Tɔ́ɔ́ ná háá pʊlɛ́, sıɛ́ há ká Zuwifiwa fıɛlɛ́ tápʊl nɛ́, ká lɛlbule ná dıhĩ́ a tɛ́sıí, ɛ́ nɛ́ ɓa ka Zeezi mú hu ráŋ.

Zaŋ 20

© 1999, The Bible League.

1Fɪɛlɛ́ tápʊl há díé ká tɔ́ɔ́ pʊl, jɪmáásɛ kal cícʊɔ fól, rɪ tɔ́ɔ́ ha wɪ wérí pʊ́lɛ́, Maari ná há lɛ́ Magɪdala, ísɔ́ mʊ́ Zeezi lɛlbule dɪhɩ̃. Ʊ mʊ́ɔ́, rɪ dɔ́wí ná ɓa há píé tɔ́ bʊɔ nʊɔ, rɪ ɓa kenú wúri a billi tá.

2Ɛ́ nɛ́ ʊ bɪrfá mʊ́ ná Sɪmɔŋ Pɪɛrɛ, arí Zeezi karmɪbio ná ʊ há cóú, a bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Ɓa lísɛ Nyuutɪna lɛlbule mí. Á sɪɛ́ wʊ́ɔ́ há púú bil ráŋ ná ɛ̃."

3Ɛ́ nɛ́ Pɪɛrɛ rí Zeezi karmɪbio nɔ́ŋɔ ná, isi mʊ́ lɛlbule ná dɪhɩ̃.

4Ɓa wuu bɛllɛ fá aá mʊ́, karmɪbio ná nɔ́ŋɔ fá la Pɪɛrɛ sɪ́ɛ́, a mʊ́ peri lɛlbule.

5Ʊ sɪɛ́ tiini muuli bʊɔ ná sɪɛrʊ, a ná pɛ́ŋsɛ ná rɪ ɓa púó, ká ʊ wɪ zʊ́ɛ́.

6Ká Sɪmɔŋ Pɪɛrɛ tɪŋ har ko, a zʊ lɛlbule ná sɪɛrʊ. Ʊ zʊ́ɔ́ ná pɛ́ŋsɛ ná ɓa há píé hu Zeezi, rɪ ɓa pú tíé.

7Ká ʊ ná pɛ́nɛ ná, ɓa há píé bá Zeezi nyúú, rʊʊ má gúŋsó a pínʊ́ dʊŋɔ.

8Karmɪbio ná nɔ́ŋɔ há lá Pɪɛrɛ sɪ́ɛ́ fá ko, má sɪɛ́ zʊ. Ʊ ná wíí ná há ɛ́ɛ́, a laa dí, rɪ Zeezi bírɔ́ isi sʊʊ mɛ́.

9Zeezi karmɪbɛlɛ fa wɪ wíí ná, ɓa há pʊ́ŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ, mʊ́l nɪ́ɛ́. Ɓa há pʊ́ŋsɛ́ bʊlɛ́ Zeezi mɔhɔ̃́ rʊ́ʊ́ sʊwɛ ká bɪr"isi a lɛ sʊsɛ mɛ́.

10Ká Zeezi karmɪbɛlɛ ná bɛllɛ sɪɛ́ bɪrmʊ́ jɪsɛ́.

11Maari báá fa bírɔ́ mʊ́ lɛlbule ná dɪhɩ́, a cí aá wi. Ʊʊ́ wi ɛ́, ká tiini muuli bʊɔ ná sɪɛrʊ,

12a ná malíkawa bɛllɛ, rɪ ɓa sú gɛpʊŋsɛ a ké dɪhɩ́ ná ɓa fa há bíl Zeezi lɛlɔ. Nɔ́ŋɔ cínʊ́ nyúú dɪbilí, ká nɔ́ŋɔ má cínʊ́ naasɛ dɪbilí.

13Ɛ́ nɛ́ malíkawa ná bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "Háálɔ, beé rí tɛ ɪ wíwi?" Ɛ́ nɛ́ ʊ sɛ́: "Ɲ Nyuutɪna nɛ́ ɓa lísɛ, káŋ wʊ́ɔ́ há púú bil ráŋ ná ɛ̃."

14Ʊ bʊ́l ɛ́ ká bírɛ rʊ́ʊ́ bel, rɪ Zeezi ní cínɛ́, ká ʊ wɪ ɛ̃ rí Zeezi ní.

15Ɛ́ nɛ́ Zeezi bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "Háálɔ, beé rí tɛ ɪ wíwi? Áŋ rɛ́ ɪ jíja?" Maari bíínɔ́ rɪ záádɛ́ ná tína nɛ́, ɛ́ nɛ́ ʊ bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Rɪʊ nɛ́ lísɛ Zeezi lɛlɔ ná, ɪ mákʊ́ dɪhɩ́ páŋ, ríŋ mʊ́ pi."

16Ɛ́ nɛ́ Zeezi yírʊ́ a bʊlɛ́: "Maari!" Ʊ bírbel, ká bʊl Ebirewa liŋó mí bʊlɛ́: "|iRabuni!|d" (Ʊ mʊ́l nɛ́ ká Karmɪ"ana).

17Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Síŋ mɛ́ tíkʊ́, ŋ ha wíŋ Ana rí zínɛ́. Taŋa mʊ́ bʊl páŋ maábináŋa, ríŋ mʊ́ŋ Ana ná há kɛ́íwa má Ana rí nɛ́, aá mʊ́ŋ Wɪsɛ ná há kɛ́íwa má Wɪsɛ rí."

18Ɛ́ nɛ́ Magɪdala Maari mʊ́ bʊl pá Zeezi karmɪbɛlɛ bʊlɛ́: "Ɲ ná Nyuutɪna." Ká cesi wɪ́ɛ́ ná wuu, Zeezi há bʊ́lʊ́ rí a pɔ́wɔ́.

19Jɪmáásɛ ná kal gbaŋ, Zeezi karmɪbɛlɛ zʊ́ɔ́ ké jaa sɪɛrʊ, ká ka dánnʊʊsɛ tɔ́, a yakɛ. Zuwifiwa héwíŋ ní ɓaá fá. Ɛ́ nɛ́ Zeezi ko, a zʊʊ cíŋwɔ́ sísɪ́ɛ́nnʊ́wa ká bʊlɛ́: "Rí tɛŋfɪ́ɛ́l mɪŋ arírwa!"

© 1999, The Bible League.

20Ʊ há búl ɛ́ tenni, ʋ mákʋ́ nɛ́ŋsa ríríʋ́ lúlókur cáání́wɔ́. Ʊ karmıbɛlɛ sıɛnnɛ wuu tɔrɛ, ɓa há ná Nyuutına.

21Ɛ́ nɛ́ Zeezi baa búlwɔ́ rí bʋlɛ́: "Rí tɛŋfíɛ́l mıŋ aríríwa! Ɔ Ana há tʋ́míŋ ɛ́, ɛ́ nɛ́ ŋ má tʋ́míwa."

22Ʊ há búl ɛ́ tenni, ʋ pʋ́ʋ́sɔ́ héwó mí, ká bʋlɛ́: "Í la Wıusɛ Sabıına. Rıíwa hé nɛ́ŋ wíbɔmɔ suúri, Wıusɛ má sí hé tína suúri;

23ká í há vɛ́ nɛ́ŋ ná wíbɔmɔ suúri héé, Wıusɛ má wı tína wíbɔmɔ suúrí hé."

24Zeezi sıɛ́ fa há kenú tıı ko, a makɛ cáánʋ́ karmıbɛlɛ jaa ná sıɛrʋ, rʋʋ karmıbio Toma fa to ráŋ. Ɛ́ Toma nɛ́ ɓa kaá yírɛ bilɔɔ.

25Ɛ́ nɛ́ ʋ karmıbináŋa bʋl pɔ́ʋ́ bʋlɛ́: "Á ná Nyuutına." Ɛ́ nɛ́ Toma sɛ́: "Rıŋ wʋ́ʋ́ nɛ́ŋsa téŋkúlli dıɓásɛ ná néé, ríí píŋ néníwie ríí hé, rıŋ wíŋ nésɛ píé tíkʋ́ lúlókur cɔlmɛ fʋbulli ná mɛ́, ŋ waá láá dí rʋʋ ká taŋá."

26Tápʋlɛ córí há dáárɛ́, Zeezi karmıbɛlɛ ná báá zʋ́ɔ́ ké jaa sıɛrʋ. Ɛ́ kal ɛ́, rı Toma míŋwɔ́ sıɛrʋ. Ɓa kéŋ dánnʋʋsɛ tɔ́, a yakɛ, ká Zeezi ko zʋʋ cíŋwɔ́ sísíɛ́nnʋ́wa ká bʋlɛ́: "Rí tɛŋfíɛ́l míŋ aríríwa!"

27Ká sıɛ́ bʋl Toma rí bʋlɛ́: "Tuu peri, bel ná, pii néníwie tíkíŋ nɛ́ŋsa mɛ́ a ná; a píí nésɛ má héŋ lúlókur mí ná. Báá sí káá tɔ, ká laa dí."

28Ɛ́ nɛ́ Toma búlʋ́ rí bʋlɛ́: "Ɔ Nyuutına káŋ Wıusɛ!"

29Ɛ́ nɛ́ Zeezi búlʋ́ rí bʋlɛ́: "I há náŋ nɛ́ ı laa dí? Nıɛ ná síí há wíŋ néé, ká laa dí, ɓa nɛ́ ná wér."

30Zeezi ha á nyáŋsɛ ɓıkana náŋa má, ʋ karmıbɛlɛ síɛ́ mɛ́, ká ɓa wʋ́ɔ́ pʋ́ŋsɛ́ hé kɛnɔ né sıɛrʋ.

31Wíɛ́ ná há mıŋ ráŋ, ɓa pʋ́ŋsíwɔ́ hé, a makɛ rííwa laa dí, rı Zeezi ní ká Kirisi, Wıusɛ Bio. Ká rıíwa lɔ́ɔ́ dí, rííwa ná mıusɛ ʋ yır mɛ́.

Zaŋ 21

1Ɛ́ har rí mɛ́, Zeezi báá kenú tıı ko cáánʋ́ karmıbɛlɛ, mʋʋ ná ɓa háá yírɛ Tiberiyadi nʋɔ. Nóʋ́ há mákʋ́ tıı cáání́wɔ́ ɛ́.

2Ʊ karmıbɛlɛ nyáŋ nɛ́ fa kúé hé náŋá mɛ́: Sımɔŋ Pıɛrɛ, rí Toma ná ɓa háá yírɛ bilɔɔ, rí Natanayɛl ná há lɛ́ Kana, Galiile tíé, rí Zebede bɛlɛ, arí Zeezi karmıbɛlɛ ná náŋa bɛllɛ.

3Ɛ́ nɛ́ Sımɔŋ Pıɛrɛ búlʋ́ náŋa rí bʋlɛ́: "Ɔ́ŋ́ mʋ́ ríŋ kɛsɛ náŋwʋlɛ́ nɛ́." Ɛ́ nɛ́ náŋa ná má sɛ́: "Á má sí tíŋí mɛ́ mʋ́." Ɛ́ nɛ́ ɓa wuu mʋ́, a pi nyiidabore zʋ nyii. Amá ɛ́ títaŋ ɛ́, ɓa wı náŋwʋlí balá má kené.

4Tɔ́ɔ́ há kúé aá pʋl, Zeezi kúó mıŋ nyii ná nʋɔ, ká ʋ karmıbɛlɛ wı ɛ̃ rʋ́ʋ́ nɛ́.

5Ɛ́ nɛ́ Zeezi bɔ́síwɔ́ bʋlɛ́: "Ɔ bɛlɛ, í wı náŋwʋlɛ́ kɛ́sɛ́ rí yá?" Ɛ́ nɛ́ ɓa sɛ́: "Aí."

© 1999, The Bible League.

6Zeezi búlwɔ́ rí bʊlɛ́: "Í yóíwa fíílé, nyiidabore néduu cɔɔ rí, í sí ɓʊ́ náŋwʊlɛ́." Ɓa ɓɪɛ́na yo fíílé ná. Náŋwʊlɛ́ zʊʊ sú, ɓa wʊ́ʊ́ wuo kaa pɔsɛ aá lɛ nyii mí.

7Zeezi karmɪbio ná ʊ há cóú kíŋkáŋ, ʊ bʊl Pɪɛrɛ rí bʊlɛ́: "Nyuutɪna né!" Pɪɛrɛ há níɛ́, rɪ ɓa sɛ́ Nyuutɪna nɛ́ ná, ʊ fa ha wúrkú gɛrɔ tá, ɛ́ nɛ́ ʊ pii su, a ɓéri cíksi nyii sɪɛrʊ aá mʊ́ Zeezi rí.

8Ká ʊ náŋa ná kuosi nyiidabore, a pɔsɛ fíílé ná rí náŋwʊlɛ́ ko lɛ. Ɓa rí gíŋgiŋí fa wɪ bol, ká a anɛ mɛ́ɛ́tɪr zɔlɔ.

9Ɓa há líɛ́ tuwi tíé, ɓa ná níŋ rɪ ɓa máɾɔ́; a wasɛ náŋwʊlɛ́ sakɛ, ká dɪpɛ́ŋ má bil.

10Ɛ́ nɛ́ Zeezi búlwɔ́ rí bʊlɛ́: "Í lísɛ náŋwʊlɛ́ ná, í há kɛ́sɛ́ mʊ́l nɛɛ́ mí, náŋa kaa ko rɛɛ́."

11Ɛ́ nɛ́ Sɪmɔŋ Pɪɛrɛ mʊ́ zʊ nyiidabore ná sɪɛrʊ, a pɔsɛ fíílé ná náŋwʊlɛ́ há súé, a lɪ yo tíé. Náŋwʊ́zeŋsi zɔlɔ mɛɛ́sɛllɛ rí fí rí botoro ní fa míŋ ráŋ. Náŋwʊlɛ́ ríwɔ́ káŋ wuu, fíílé ná wɪ cɔ́nné.

12Zeezi sɪɛ́ búlwɔ́ rí bʊlɛ́: "Í ko dí." Zeezi karmɪbɛlɛ ná oro wuu wʊ́ʊ́ bɔ́sɛ́, a bʊlɛ́ áŋ rí kɔ́ʊ́; ɓa wuu íɔ̃ zɪŋ rí Nyuutɪna nɛ́.

13Ɛ́ nɛ́ Zeezi tuu peri, a pi dɪpɛ́ŋ pɔ́wɔ́, a pi náŋwʊlɛ́ má pɔ́wɔ́, ríwɔ́ dí.

14Zeezi há bírɛ́ isi sʊʊ mɛ́, a mákʊ́ tɪ cáánʊ́ karmɪbɛlɛ, naasí botoro mí ní ɛ́.

15Ɓa há díé tenni, ɛ́ nɛ́ sɪɛ́ ká Zeezi bɔsɛ Sɪmɔŋ Pɪɛrɛ bʊlɛ́: "Zaŋ bio Sɪmɔŋ, ɪ cóŋ kíllɛ nɪɛ nyáŋ rɛ́?" Ɛ́ nɛ́ ʊ sɛ́: "Óó! Nyuutɪna, ɪ íɔ̃ ríŋ kení wíɛ́ rɛ́." Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́ʊ́: "Bélíŋ pewiisi mí."

16Ká Zeezi baa bɔ́sʊ́ bʊllɛ mɛ́: "Zaŋ bio Sɪmɔŋ, ɪ cóŋ rí?" Ɛ́ nɛ́ ʊ sɛ́: "Óó! Nyuutɪna, ɪ íɔ̃ ríŋ kení wíɛ́ rɛ́." Ɛ́ nɛ́ Zeezi bʊl pɔ́ʊ́: "Núɔ́líŋ pieŋse."

17Zeezi baa bɔ́sʊ́ naasí botoro mí bʊlɛ́: "Zaŋ bio Sɪmɔŋ, ɪ keníŋ wíɛ́ rɛ́?" Pɪɛrɛ sɪɛrʊ zɔkɛ, Zeezi há bɔ́sʊ́ naasí botoro mí a búlɛ́: "I keníŋ wíɛ́ rɛ́?" Ɛ́ nɛ́ ʊ sɛ́: "Nyuutɪna, ɪ ɛ̃ wíí wuu ní, ɪ íɔ̃ ríŋ cói rí." Ɛ́ nɛ́ Zeezi búlʊ́ rí bʊlɛ́: "Bélíŋ pieŋse mí.

18Taŋá nɛ́ ŋ bʊl aá pɛ́í: ɪ fa há ká heŋbié, ɪ tɪ níí vɔ́wí tɪŋa vɔwɛ́, aá mʊ́ ráŋ ná ɪ há có; amá ɪ háá kóó nɪɪnɛ, ɪ́ á ríí kání vaŋsɛ ɓɔ́ nɛ́, ká rí nɛ́ŋ rɛ́ vɔ́wí tɪŋa vɔwɛ́ pɛ́í, a kání mʊ́ ráŋ ná ɪ há wɪ có rɪ mʊ́ɔ́."

19Zeezi búl ɛ́ wíɛ́, rʊ́ʊ́ máŋsɛ sʊʊ ná duo mí, Pɪɛrɛ háá á rʊ́ʊ́ sʊwɛ, a píŋsi Wɪsɛ nɛ́. Ɛ́ nɛ́, ká Zeezi búlʊ́ rí bʊlɛ́: "Tíŋíŋ mɛ́."

20Pɪɛrɛ bírɔ́ bélʊ́ har rí, a ná Zeezi karmɪbio ná, ʊ há cóú kíŋkáŋ, rʊʊ́ kó. Zeezi ríwɔ́ kal oro háá dí ɓɪdíili, ɛ́ karmɪbio ní fa pí Zeezi naasɛ mɛ́, ká bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "Nyuutɪna, áŋ rí já rʊʊ́ kání pá?"

21Pɪɛrɛ sɪɛ́ há nóú ɛ́, ɛ́ nɛ́ ʊ bɔsɛ Zeezi: "Nyuutɪna, ká báálɔ né má, beé rí á rʊʊ́ pérú?"

22Ɛ́ nɛ́ Zeezi sɛ́: "Rɪŋ nɛ́ có rʊʊ́ mɪŋ a kaá jáŋ bɪrkoe, ʊ kɛ́í wíí rɛ́? I é tíŋíŋ mɛ́!"

© 1999, The Bible League.

23Ɛ́ nɛ́ ɓa bʊl ɛ́ wíí la dɪhɩ̃ wuu Zeezi laadííre sɪɛrʊ, a bʊlɛ́ rí ɛ́ karmɪbio é waá sʊwɛ. Ká Zeezi wɪ Pɪɛrɛ rí búlɛ́ bʊlʊ́ waá sʊwɛ má, ʊ taŋá sɛ́: "Rɪŋ nɛ́ có rʊ́ʊ́ mɪŋ a kaá jáŋ bɪrkoe, ʊ kɛ́í wíí rɛ́?”

24Ɛ́ karmɪbio tɪ nɛ́ cési wíɛ́ nyáŋ, a pʊ́ŋsɛ hé kɛnɔ mɛ́. Á sɪɛ́ íɔ̃ rí wíɛ́ ná wuu ʊ há búlɛ́, ɓa ká taŋá rɛ́.

25Zeezi ha tʊ́ŋ tʊtʊmɛ́ náŋa ɓɪkana má. Rɪ ɓa sɛ́ ríwɔ́ césíwó wuu, balá baláwa, ríwɔ́ pʊ́ŋsɛ hé kɛnnɛ mɛ́, ɛ́ kɛnnɛ sí sú dúníé, rí dɪbilí má tɪ sí mínʊ́.

© 1999, The Bible League.

Wɪ'allɛ

Wɪ'allɛ 1

1Ɔ naŋnɔ́ŋɔ Teyofil, Ɔ dúŋdʊ́ʊ̃ kɛnɔ ná ŋ há pʊ́ŋsɛ́ sɪɛrʊ, ŋ máŋsɛ Zeezi há púlú tʊtʊmɛ́, a a wíɛ́ ná wuu arí wíɛ́ ná wuu ʊ há kármɛ́,

2a kaá ja tápʊl ná ʊ há zí Wɪsɛ rí, bána nyúú. Ká rʊ́ʊ́ sɪɛ́ zɪŋ zí bána, ʊ tíŋ Wɪsɛ Sabɪna dóé mí, a máŋsɛ wíɛ́ ná ʊ nɪtʊmɛ́ ná ʊ há tʊ́ɔ́sɛ́, há mɔhɛ̃́ ríwɔ́ a.

3Ʊ há bírɛ́ isi sʊʊ mɛ́, tápʊlɛ mɛɛ́sɛllɛ pɛ́kɛ, ʊ kenú tɪ cáánʊ́ nɪtʊmɛ́ ná, naasí ɛrɛ́, á makɛ ríwɔ́ zɪŋ rʊ́ʊ́ nɛ́ ɓɪɛ́na, ká bʊl Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná wíɛ́ a pɔ́wɔ́.

4Kal oro rí sɪɛ́, ʊ ríwɔ́ ké aá dí ɓɪɛ, ɛ́ nɛ́ ʊ búlwɔ́ rí bʊlɛ́: "Í sí Zerizalɛmɛ mɛ́ lɛ́, amá í dɛllɛ Ana Wɪsɛ nʊtálɔ zilé ná, ʊ ná wíɛ́ ŋ há búlɛ́ pɛ́íwa.

5Zaŋ kéŋ nɪɛ muŋsi nyii mí, amá rɛɛ́ rí tápʊlɛ mʊɔ́, Wɪsɛ Sabɪna sí súíwa a waalɛ."

6Ɛ́ nɛ́, Zeezi ríɾʊ́ nɪtʊmɛ́ ná há kéné, ɓa sɪɛ́ bɔ́sʊ́ búlɛ́: "Nyuutɪna, ɛ́ téŋ mɛ́ nɛ́ ʊ́ ja ríí a, rí lzɪrayɛl duo nɪɛ bɪrdí kuorí?"

7Ɛ́ nɛ́ Zeezi búlwɔ́ rí bʊlɛ́: "Í wɪ tápʊlɛ ná Wɪsɛ háá á rʊ́ʊ́ tʊŋ wuó zɪŋ. Ana nɛ́ kéŋ tíŋ, ʊ dʊŋɔ nɛ́ ɩ̃́wɔ́.

8Amá Wɪsɛ Sabɪna sí túwíwa nyúú, rííwa ná dóé, a áŋ dáŋsíɛ́ níɛ́, a búlíŋ wíɛ́, a de púl Zerizalɛmɛ mɛ́, a lɪ zʊ Ziide dɪtíllɛ, a zʊ Samari dɪtíllɛ, a kaa mʊ́ yakɛ dúníé kíŋkere wuu mí."

9Zeezi há búl ɛ́ ko tenni, ɓa nóú rʊʊ ísó zízɛ́ bána rí, ká ɓa cí aá bel; duóbána de ko tɔ́ʊ́ mɛ́, ɓa báá wʊ́ʊ́ ná.

10Ɓa há báŋɛ́ aá bel bána rí fíéfíé, Zeezi zínɛ ná mɛ́, rɪ báála bɛllɛ nɛ́ sú gɛpʊŋsɛ, a ko líwɔ́ mɛ́,

11a bʊlɛ́: "Galiile nɪɛ, beé rí tɛ í cí a báŋ aá bel bána rí nyɛ? Zeezi né há lííwa sɪɛrʊ, a tɪŋ ɛ́ ná zí bána nyúú, vʊ́ á rʊ́ʊ́ tɪŋ ɛ́ nɛ́ bɪrko."

12Ɛ́ nɛ́ Zeezi nɪtʊmɛ́ ná lɛ paalɔ ná, ɓa háá yírɛ ólívi tuuni paalɔ, a bɪrmʊ́ Zerizalɛmɛ. A pɔ́ ɛ́ paalɔ dɪhɩ̃́ káá mʊ́ Zerizalɛmɛ, ʊ ból pérí kííló balá.

13Ɓa há mʊ́ɛ́ peri Zerizalɛmɛ, ɓa zí jɪtúko ná ɓa há válɛ́ aá céŋ náŋá ráŋ. Ɓa ɛ́ nɪɛ nɛ́ fa ká: Pɪɛrɛ rí Zaŋ rí Zakɛ rí Aŋdɪɾɪ rí Filipi rí Toma rí Bartelemi rí Matie rí Alfe bio Zakɛ, rí kajáŋtɪɪnɔ Sɪmɔŋ arí Zakɛ bio Ziidi.

14Ɓa ɛ́ nɪɛ wuu, arí Zeezi maá Maari rí Zeezi maábɛlɛ, ɓa nɛ́ tʊ́ŋ nʊɔ mɛ́, a vaa céŋ náŋá ráŋ aá cʊɔlɛ Wɪsɛ.

15Tápʊl oro rí, nɪɛ ná há lá Zeezi wíɛ́ dí, sɪɛ́ ko hé náŋá mɛ́: ɓa nɪɛ pérí zɔlɔ rí mɛrɛ́; ɛ́ nɛ́ Pɪɛrɛ isi cí dahá, ɓa sísíɛ́nnʊ́wa a bʊlɛ́:

16"Maábináŋa, Wɪsɛ Sabɪna há tíŋ kuózeno Davidi nʊɔ mɛ́, a la síɛ́ bʊl Zɪdaasɛ ná há kéŋ Zeezi pá nɪɛ wíɛ́ ɛ́, Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ, ʊ mɔhɔ̃́ rí ɛ́ tʊŋ.

© 1999, The Bible League.

17Zıdaasɛ fa kárá nɔ́ŋɔ né, á wuu tʊtʊmí balá.”

18Zıdaasɛ há á wíbɔŋ ná ɓa túmú meéwí ná, ʊ pí é meéwí a yɔwɛ tíé; ráŋ né ʊ lıı ɓal pısɛ, ʊ sıɛrʊ ɓıɛ wuu lıı pé.

19Zerizalɛmɛ nıɛ wuu né é wíí, a pá é tíé yır ɓa liŋó mí bʊlé: "|iAkɛldama|d", ʊ múl né ká cɛ́l tíé.

20Anɛ é Davidi há púŋsɛ Yıla kɛnɔ sıɛrʊ bʊlé: "Wısɛ sí a rúú jaa bırmɛ zıɓoó, rí néŋ wuu sí ráŋ zú." A baa púŋsɛ bʊlé: "Ká rí néŋ nɔ́ŋ lɔ́ú nyúú mí, aá tʊŋ.”

21"Ɛ́ wíɛ́, ʊ mɔhɔ̃́ rí néŋ lɔ́ú nyúú mí, a pérá mɛ́ dí Nyuutına Zeezi sʊʊ mɛ́ bır"isé dáŋsíé. Ɛ́ nɛrɔ mɔhɔ̃́ rúú a nıɛ ná fa há tíŋrá mɛ́, téŋ ná mɛ́, á rí Nyuutına Zeezi fa háá gʊɔrɛ tɔ́nɛ, a púl Zaŋ há kenú muŋsi nyii mí, a kaá ja kal ná ʊ há lírá sıɛrʊ zí bána, ɓa nɔ́ŋɔ né mɔhɛ̃́.”

23Ɛ́ né ɓa makɛ nıɛ bɛllɛ: nɔ́ŋɔ yır né Zɔzɛfɛ, ɓaá yírɛ Barsabasɛ, ɓa kaá yírɛ Zisitisi, nɔ́ŋɔ má yır né Matıyasɛ.

24Ɛ́ né ɓa wuu cʊɔlɛ Wısɛ a bʊlé: "Nyuutına, ı né há ɛ̃ nıɛ wuu sabıŋsɛ, makɛ párá, ráá zıŋ báála nyáŋ bɛllɛ pékɛ, ʊ ná ı há lísé,

25rúú la Zıdaasɛ nyúú mí a éí nıtʊmí, a tʊŋ tʊtʊmí ná Zıdaasɛ há vɛ́ɛ́ tá, ká múú dımúí.”

26Ɛ́ né ɓa yo bíé, Matıyasɛ dí, ɓa kánú súúri Zeezi nıtʊmé fí rí oro ná mɛ́.

Wı’allɛ 2

1Paŋtıkɔtɛ cana tápʊl há péré, nıɛ ná wuu há lá Zeezi wíɛ́ dí, múɔ́ hé náŋá mɛ́ dıbalá, jaa sıɛrʊ.

2Naasí balá, rı dɔ́mɛ dé lɛ bána rí, anɛ pozeno háá lúé, a de zʊʊ sú jaa ná sıɛrʊ, ɓa há kéné.

3Ká ɓa de ná líŋsi, há nıhɩ̃́ níŋkáŋtɔrɔ; ɓa nıɛ ná wuu há ké jaa ná mɛ́, liŋó wuú mʊ́ a sakɛ oro wuu nyúú mí.

4Wısɛ Sabıına sıɛ́ de súwó wuu, a a ɓaá bʊl líŋhuonni, anɛ é, Sabıına há mákɛ́.

5Rı Zuwifiwa wıcʊɔla fa lɛ́ dúníé kíŋkere wuu ko, a mıŋ Zerizalɛmɛ mɛ́.

6Ɓa sıɛ́ há nɛ́ dɔ́mɛ ná, ɓa ísó pa náŋá ko ráŋ ɓıkáná, ríwɔ́ ná. Ɓa kúó, rı nıɛ ná há lá Zeezi wíɛ́ dí ná dé búbúlwɔ́ nıkana ná wuu líŋsi, ʊ de gírwɔ́.

7Ɓa yieki cí aá bɔsɛ náŋá bʊlé: "Nıɛ nyáŋ háá bʊl wíɛ́, ɓa wuu to Galiile tínáwa rɛ́?

8Ʊ sıɛ́ cí ɛrɛ́ rɛ́ ɓaá búl wíɛ́ á ánáwa líŋsi mí, á níne?

9Á náŋa lɛ́ Paatɛwa tɔ́nɛ né, náŋa lɛ Medi rí Elaŋ, náŋa lɛ Mezopotami, náŋa lɛ Ziide rí Kapadɔsɛ, náŋa lɛ Pɔŋ rí Azi dıtíllɛ,

10náŋa lɛ Firizi rí Paŋfiili, náŋa lɛ Ezipiti rí Libi cɔɔ ná há lɛ́l Sıırɛnɛ; ká nıɛ náŋa má lɛ Romi.

© 1999, The Bible League.

11Á náŋa má a Zuwifiwa tɩɩ, arí nɩɛ ná má há tíŋɛ́ zʊ Zuwifiwa wɩcʊɔlɔ́; náŋa lɛ Kɩrɛtɛ, náŋa má lɛ Arabɛwa tíé, á wuu líŋbámmáwa, ká wuu nínírá líŋsi mí, rɩ ɓaá bʊl Wɩsɛ tʊtʊ́ŋpiŋe wíɛ́!”

12Ʊ ɛ́ de caasɛ gírwɔ́ wuu, ɓa sabɩŋsɛ yʊ́ksɛ, ɓa búbʊl náŋá rí bʊlɛ́: "Beé dúó wíí rí nyɛ́? Ʊ mʊ́l nɛ́ beé?”

13Ká náŋa má cícermi bʊlɛ́: "Ba búkó ní.”

14Ɛ́ nɛ́ Pɩɛrɛ rí Zeezi nɩtʊmɛ́ ná fí rí oro isi cí dahá; Pɩɛrɛ sɩɛ́ wúrú nʊɔ mɛ́, a bʊl jamáŋ ná rí bʊlɛ́: "Í é Zuwifiwa, arí nɩɛ ná wuu há kúé mɩŋ Zerizalɛmɛ mɛ́, í zesi wíɛ́ nyáŋ wérí, ŋ háá á ríŋ bʊl pɛ́íwa, a zɩŋ wíí né mʊ́l.

15Í há bíínɛ́ rɩ nɩɛ nyáŋ búkó rí, ɓa sɩɛ́ wɩ nyɔ́ɛ́, bee wíɛ́ wɩsɛ ha wɩ háksɛ́, cícʊɔ bíŋbɩlí nɛ́mɛ́ sɩɛ́ nɛ́ péré.

16Amá Wɩsɛ wílaabʊllɔ Zʊwɛl fa há búl wíí ná, ʊ níí tʊmɛ́ nyɛ; ʊ sɛ́:

17'Wɩsɛ sɛ́: Hatíŋnítápʊlɛ mɛ́, ná wíí ná háá á rʊ́ʊ́ a: Ɔ sí píŋ Sabɩna hé nɩɛ wuu mí; í bɛlɛ ríríwa tolé sí áŋ wílaabʊ́llá, í nɩpʊɔsɛ́ sí muuli ná wíɛ́, ká rííwa bání́ínáwa má pí duosi ná wíɛ́.

18Taŋá, ɛ́ kal, ŋ sí píŋ Sabɩna héŋ tʊtʊnna mɛ́, báála rí háála mɛ́, ríwɔ́ áŋ wílaabʊ́llá.

19Ɔ sí a wínyáŋsɛ bána nyúú, ká a wínyɩnɩwa tíé nyúú: Cɛ́l rí níŋ arí nyʊɔsɛ há nɩhɩ̃ duóbásɛ, sí mɩŋ;

20wɩsɛ sí bíri, rí wɔhɔ nɛ títaŋ, rí cana fɛ́l anɛ cɛ́l, ká rí Nyuutɩna tápʊl ná há ká tápʊl zéní, a a tápʊl wérí má, sɩɛ́ zɩŋ peri.

21Ɛ́ tápʊl sɩɛ́, nɛrɔ ná wuu há sí yírɛ Nyuutɩna yɩr, ʊ sí ná laaté!' “

22Ká Pɩɛrɛ baa súúri bʊlɛ́: "Izɩrayɛl nɩɛ, í zesi wíɛ́ nyáŋ ŋ háá á ríŋ bʊl pɛ́íwa: Nazarɛtɛ Zeezi ká báálɔ ná Wɩsɛ há mákʊ́ tíŋ pɛ́íwa nɛ́; bee wíɛ́ Wɩsɛ tíŋʊ́ mɛ́ nɛ́, a a wínyáŋsɛ rí wígɩrɛ́, arí wínyɩnɩwa, í tɩɩ síɛ́ mɛ́, í tɩɩ zɩŋ ɛ́ mɛ́.

23Wɩsɛ cólle mí ní sɩɛ́, ʊ lo ɛ́ báálɔ zʊ́íwa nɛ́sɛ; ʊ fa gíélí ɛ́ tá fól. Ɛ́ nɛ́ tɛ, í a wíbɔŋ"aara kánʊ́ ɓásɛ dagɛsɛ́ daha, ʊ sʊwɛ.

24Amá Wɩsɛ íllú, a lísʊ́ sʊʊ wɩhála mɛ́, bee wíɛ́ sʊʊ wɩ dóé kené a kánʊ́ aá bil.

25Davidi fa búlʊ́ wíɛ́ a bʊlɛ́: 'Ɔ ná Nyuutɩna ŋ síɛ́, téŋ wuu mí, ʊ míníŋ néduu, a makɛ rí héwíŋ síŋ kánʊ́.

26Ɛ́ nɛ́ tɛ ŋ tɛŋ pɔrɛ, ŋ búbʊl satɔ́ɔ́rwíɛ́; ŋ tɛŋnamɩɛ sʊʊ má mɛ́, ŋ sí fɩɛlɛ arí yɩɛla,

27bee wíɛ́ rɩŋ nɛ́ sʊ́wɛ́, ɩ waá lo ríŋ dʊma kááne lɛlɛ sɩɛrʊ. l waá lo ríí nɩwero sʊɔrɛ.

28l mákɛ́ hiẽsó ŋméno páŋ; ɩ mínɔ́ aríríŋ, ɩ sí a rí satɔrɔ́ súŋ.' “

29Pɩɛrɛ baa ha tʊkɛ bʊlɛ́: "Maábináŋa, ŋméno mínɔ́, ríŋ caasɛ búlrá naabál Davidi wíɛ́ nyaamí, a pɛ́íwa. Ʊ sʊ́wɔ́, ɓa húú, arí zaa, ʊ lɛlbule ha míŋrá sísíénnʊ́wa.

© 1999, The Bible League.

30Ʊ fa há ká Wɩsɛ wílaabʊ́llʊ́, ʊ fa íɔ̃ rí Wɩsɛ ŋmíɛ́sɔ́, a tá nʊɔ bʊlɛ́, rʊ́ʊ́ sí a rʊ́ʊ́ duo nɩɛ nɔ́ŋɔ dí kuorí, ʊ nyúú mí.

31Davidi fa lá síɛ́ ná wíí ná háá kué, ɛ́ nɛ́ tɛ ʊ bʊl Kirisi sʊʊ mɛ́ bɩr"isé wíɛ́ bʊlɛ́: 'Wɩsɛ wɩ lóé ʊ káánɛ lɛlɛ sɩɛrʊ, ʊ wɩ lóé ʊ tɛŋnamɩɛ sʊɔrɛ.'

32Zeezi né wíɛ́ ŋ háá bʊlɛ́, ʊ nɛ́ Wɩsɛ ílli sʊʊ mɛ́, á ná, a wuu a dáŋsíɛ́wa.

33Ʊ zínɔ́ ké Wɩsɛ néduu, ká Wɩsɛ púú Sabɩna ná ʊ fa há tá nʊɔ búlʊ́ wíɛ́, a pɔ́ʊ́, ʊ laa pá. Ʊ nɛ́ ká wíí ná í há néé mʊ́l néé mí, ká nɛ má.

34Davidi tɩ wɩ bána zínɛ́, amá ʊ sɛ́: 'Nyuutɩna Wɩsɛ búlíŋ Nyuutɩna rí bʊlɛ́: Kéníŋ néduu,

35a kaá ja tɛ́ŋ ná mɛ́, ŋ há sí kɛ́sí dɩŋdɔma wuu héí naasɛ mʊ́l.'

36"lzɩrayɛl nɩɛ wuu sɩɛ́ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ zɩŋ arí taŋá, rí Zeezi ná í há kené ɓásɛ dagɛsɛ́ daha, ɛ́ Zeezi ní Wɩsɛ a, ʊ a Nyuutɩna; ʊ nɛ́ ká Kirisi má!"

37Nɩɛ ná há nɛ́ Pɩɛrɛ wíbʊlɛ́ ná, ɛ́ wíɛ́ fúklíwó beŋtunni kíŋkáŋ; ɛ́ nɛ́ ɓa bɔsɛ Pɩɛrɛ rí Zeezi nɩtʊmɛ́ ná náŋa bʊlɛ́: "Maábináŋa, beé rí mɔhɔ̃́ ráá a?"

38Ɛ́ nɛ́ Pɩɛrɛ bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Í bírsɛ, a báá sí áá zɔkɛ Wɩsɛ mɛ́, ká rí nɛrɔ wuu a ríwɔ́ kánʊ́ muŋsi nyii, Zeezi Kirisi yɩr mɛ́, ká rí Wɩsɛ púú Sabɩna ná dí zilé pɛ́íwa.

39Wɩsɛ nʊtálɔ ná, ʊ tɔ́ɔ́ pɛ́íwa ríríwa bɛlɛ nɛ́, rí nɩɛ ná há mɩŋ dɩbólí, arí Nyuutɩna Wɩsɛ nɩyírɛ wuu."

40Pɩɛrɛ há bʊ́l ɛ́, ʊ báá ha bʊ́l wíɛ́ ɓɩkana pɔ́wɔ́, a makɛ ríwɔ́ ɔsɛ nʊ́ʊ́ mʊ́l, a laa dí, ká sɩɛ́ bʊlɛ́: "Í saŋ Wɩsɛ laaté, a káníwa tɩ rí wíbɔŋ"aara nyáŋ."

41Nɩɛ ná há lá Pɩɛrɛ wíbʊlɛ́ ná dí, ɓa kéŋwó muŋsi nyii. Ɛ́ kal, nɩɛ ná há súúri Zeezi laadííre mí, ɓa pɛ́rí nɩɛ búítoro.

42Ɓa héwó síɛ́ wɛ́rí, aá zesi Zeezi nɩtʊmɛ́ há pí wíɛ́ ná aá kármíwɔ́, a ka nʊtʊmɛ, a hé náŋá mɛ́ aá dí liisidílo ná Zeezi há mákɛ́, ká hé náŋá mɛ́ aá cʊɔlɛ Wɩsɛ má.

43Ɓa nɛ́ŋ wuu faá fá Wɩsɛ, bee wíɛ́ Zeezi nɩtʊmɛ́ ná faá á wínyɩnɩwa arí wígɩrɛ́ kíŋkáŋ.

44Nɩɛ ná wuu há lá Zeezi dí, ɓa kɛ́ŋ nʊtʊmɛ, a píwó ɓɩɛ wuu hé náŋá mɛ́.

45Ɓaá yɛ́llíwɔ́ ɓɩɛ, a pi meéwíé hé náŋá mɛ́, a ɓa, nɛrɔ wuu lɔ́ʊ́ háá ja ɛ́.

46Tápʊ́l wuu, ɓaá cɛ́ŋ náŋá tɛ́ŋ wuu mí, Wɩcʊɔlɩjɩzeno sɩɛrʊ, a hé náŋá mɛ́ aá dí liisidílo ɓa jɩsɛ mɛ́. Ɓaá tʊŋ ɛ́ arí sawér rí satɔrɔ́,

47aá píŋsi Wɩsɛ. Nɩɛ wuu sɩɛ́ cóllíwó wíɛ́. Ká tápʊ́l wuu, Wɩsɛ súsúúri nɩfɛlɛ ɓa púl ná mɛ́.

Wɩ'allɛ 3

© 1999, The Bible League.

1Kal oro, Pıerɛ rí Zaŋ ísó hé náŋá, aá mʊ́ Wıcʊɔlıjızeno, ríwɔ́ cʊɔlɛ gbaanɛ bíŋbılí botoro wıcʊɔlɔ́.

2Ɓa mʊ́ɔ́ rı báálɔ oro rí, ɓa vaa pii ko aá bil Wıcʊɔlıjızeno dánnʊɔ ná ɓa háá yírɛ, Dannʊwero mí. Ɛ́ báálɔ ká gbɛ́rkʊ́ ré; ɓa lʊ́lʊ́ ɛ́ né. Tápʊ́l wuu sıɛ́, ɓaá púú ko bil ráŋ, rʊ́ʊ́ sʊ́sʊl ɓıɛ, nıɛ ná háá zʊ Wıcʊɔlıjızeno ná rí.

3Ʊ sıɛ́ há ná Pıerɛ rí Zaŋ rı ɓa kʊ́ó ríwɔ́ zʊ, ɛ́ né ʊ sʊl ɓıɛ ɓa dıhĩ.

4Ɛ́ né Pıerɛ rí Zaŋ bélʊ́ cúrʊ́tʊ́tʊ́, ká Pıerɛ sɛ́: "Í má bíbélrá."

5Báálɔ ná sıɛ́ bíbélwó rí yıɛla, aá bıınɛ rı ɓa sí pɔ́ʊ́ óŋ.

6Ɛ́ né Pıerɛ bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Ɔ wı wárɛ meéwí kené, ŋ wı salmɛ meéwí kené, amá omo ná ŋ há kené ní ŋŋ́ á ríŋ pɛ́í: Nazarɛtɛ Zeezi Kirisi yır mɛ́, isi va!"

7Ká cɔ́ʊ́ néduu mí, a kánʊ́ cʊ́óli. Mʊ́l ná tıı tıı mɛ́, rı gbɛrkɔ ná nacɛ́sɛ rírʊ́ nabaŋa wuu tíɛ́nɔ́.

8Naasí balá, rʊʊ ísó ɓéri, a cínʊ́ naasɛ mɛ́, a de víva. Ʊ rí Zeezi nıtʊmɛ́ ná bɛllɛ hé náŋá mʊ́ zʊ Wıcʊɔlıjızeno sıɛrʊ. Ʊ sıɛ́ tʊ́tuosi, aá ɓénni, káá bı Wıısɛ mɛ́.

9Jamáŋ ná wuu nóʊ́, rʊʊ́ tʊ́ósʊ́, káá bı Wıısɛ mɛ́.

10Ɓa há kíɛ́lɛ́ zıŋ, rí báálɔ ná há válɛ́ aá ké Wıcʊɔlıjızeno Dannʊwero ná síɛ́, aá sʊl né, héwíŋ kéŋwó, ɓa hallɛ, tʊtʊmí ná há tʊ́mʊ́ mɛ́ wíɛ́.

11Báálɔ ná sıɛ́ há dé tíŋ Pıerɛ rí Zaŋ mɛ́, a wʊ́ɔ́ har bırɛ, ʊ ɛ́ mááné nıɛ ná wuu nʊʊsɛ, ɓa fá kówó rí, Wıcʊɔlıjızeno ná záwára sıɛrʊ. Ɛ́ záwára né ɓaá yírɛ Salomoŋ záwára.

12Pıerɛ há ná ɛ́, ɛ́ né ʊ bʊl nıɛ ná rí bʊlɛ́: "Izırayɛl nıɛ, beé rí tɛ báálɔ né dʊ́óre mááníwa nʊʊsɛ, í bíbélrá nyɛ? Í bíínɔ́ raá tıı dóé mí ní yáá, ɛ́ rá má á Wıısɛ cʊɔlɛ́ kíŋkáŋ mɛ́ né, á a báálɔ né isi aá va?

13Wıısɛ ná há ká Abırahaŋ rí Izakɛ arí Zakɔbɛ Wıısɛ, a árá naabálwa Wıısɛ, ʊ né píŋsʊ́ tʊtʊnnɔ Zeezi ná, í tıı há kené pá Pılatɛ rírʊ́ nıɛ, ká bʊlíwa wʊ́ʊ́ ja. Pılatɛ fa bıınɛ rʊ́ʊ́ púú tá, í sííwa waá saŋ.

14Í vɛ́ sapʊmmɔtína, nɛrɔ ná há ká tékétéké, ká sʊl Pılatɛ, rʊ́ʊ́ pi nıɓʊ́ʊ́rɔ né tá.

15Ɛ́ wíɛ́, í ɔ́ɔ́ ɓa ɓʊ́ hiẽsó kuóro, amá Wıısɛ íllʊ́ sʊʊ mɛ́; á ká dáŋsíɛ́wa ɛ́ wíí mɛ́.

16Zeezi yır dóé mí, arí yardá ná á há ɛɛ́ ʊ yır ná mɛ́, ɛ́ né ɛɛ́, báálɔ né í há ʊ́ʊ̃́, ʊ dʊ́óri. Á síɛ́ há á yardá ná arí Zeezi ní tɛ, báálɔ né nóʊ́ tɛŋfíɛ́l nʊɔ mɛ́, anɛ ɛ́ í tıı há kíɛ́lɛ́ ná.

17"Ɔ maábináŋa, ŋ sıɛ́ íɔ̃́, í ríríwa nıhıɛ̃́sɛ, í wı wíí ɛ̃ sıɛrʊ né, í a Zeezi ɛ́.

18Amá Wıısɛ há tíŋʊ́ wílaabʊlla wuu mí a bʊl wíí ná fól wuu, rʊ́ʊ́ Kirisi sí ná wıhála, ʊ né Wıısɛ tʊŋ.

19Ɛ́ wíɛ́, í bírsɛ, a báá sí áá zɔkɛ Wıısɛ mɛ́, ká ko Wıısɛ rí, rʊ́ʊ́ héíwa wíbɔmɔ suúri.

20Ɛ́ ɛ́, Nyuutına sí pɛ́íwa fıela, ká tʊŋ Zeezi Kirisi, nɛrɔ ná ʊ fa há lísɛ́, rʊ́ʊ́ kóíwa yır mɛ́.

© 1999, The Bible League.

21Múl néé mí, Zeezi Kirisi sí ké bána nyúú, a kaá ja tɛŋ ná mɛ́ wíɛ́ wuu há sí bɪrmɛ wífɛlɛ. Wɪsɛ wílaabʊlla sapʊmmɔtínáwa ná, fa wáárɔ́ la síɛ́ bʊl wíí né fól wuu.

22Moyizi búlɔ́ bʊlɛ́: 'Nyuutɪna í Wɪsɛ sí túmʊ́ wílaabʊllɔ nɔ́ŋɔ rʊ́ʊ́ kóíwa rí, anɛ ʊ́ há túmíŋ nyɛ. Ʊ sí ɛ́íwa duo nɛ́ŋ. Í sɪɛ́ zésú wíbʊlɛ́ wuu.

23Nɛrɔ ná wuu há sí vɔ́ʊ́ wíɛ́ zesé, Wɪsɛ sí lísʊ́ ʊ nɪɛ sɪɛrʊ tá, rʊ́ʊ́ sʊwɛ!'

24"Wɪsɛ wílaabʊlla ná, a de pɔ́ Samɪɛl mɛ́, ɓa wuu ní búl tápʊlɛ nyáŋ wíɛ́, a la náŋá mɛ́.

25Nʊɔ ná Wɪsɛ há tíŋʊ́ wílaabʊlla mɛ́ tá, í yɪr mɛ́ nɛ́. Nʊtʊmɛ ná, Wɪsɛ ríríwa naabálwa há bílé, ɪ kéŋ ker ráŋ, anɛ ɛ́ ʊ há búl Abɪrahaŋ rí bʊlɛ́: 'Ɔ sí tíŋí duo nɪɛ mɛ́, a hé bárka pá dúníé nɪɛ wuu.'

26Ɛ́ wíɛ́, Wɪsɛ túmʊ́ tʊtʊnnɔ Zeezi, í yɪr mɛ́ nɛ́ kɛ́rɛ́. Ʊ túmʊ́ rʊ́ʊ́ hé bárka pɛ́íwa, ká lísíwa oro wuu, ʊ wíbɔmɔ ɛɛ mɛ́."

Wɪ'allɛ 4

1Pɪɛrɛ rí Zaŋ ha há cínɛ́ aá bʊl wíɛ́ jamáŋ ná rí, rɪ Wɪsɛ vʊk"ɔɔsa rí Wɪcʊɔlɪjɪzeno sídííre arí Sadɪsɪɛ̃wa níí kué.

2Ɓa cɔ́ɛ́ faá wɛ́ Zeezi nɪtʊmɛ́ ná bɛllɛ, háá karmɛ jamáŋ ná, a bʊlɛ́ Zeezi bírɔ́ isi sʊʊ mɛ́; ʊ múl nɛ́ ká, nɪɛ ná há súsɛ́ wúóló bɪrɛ aá isi sʊʊ mɛ́.

3Ɛ́ nɛ́ sɪɛ́ ɓa kɛ́síwɔ́ tɔ́ bɪnajaa mɛ́, rí tɔ́ɔ́ pʊl, tɛ́ŋ há lɛ́rkɛ́.

4Ká, nɪɛ ná há zési wíɛ́ ná, ɓa dɪkáŋ lá ɛ́ wíɛ́ dí. Nɪɛ ná wuu há lá Zeezi dí, ɓa púló, ɓa báála pɛ́rí búí"ɔmmʊ́ɔ́.

5Tɔ́ɔ́ há púlɛ́, Zuwifiwa sídííre, rí nɪhɪ̃ɛ̃sɛ, arí Wɪsɛ kɛŋzɪnna, ɓa wuu kúó hé náŋá mɛ́ Zerizalɛmɛ mɛ́;

6ɓa rí Wɪsɛ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃ Anaasɛ, rí Kayifi, rí Zaŋ, rí Alɛkzaŋdɛ, arí Wɪsɛ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃ jaa nɪɛ wuu.

7Ɓa a ɓa kɛsɛ Zeezi nɪtʊmɛ́ ná bɛllɛ kaa kówó síɛ́, ɓa bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́: "Dóé orí dúó rí í kaa a báálɔ né dúóri? Áŋ yír rɛ́, í kaa tʊŋ nyɛ?"

8Ɛ́ nɛ́ Wɪsɛ Sabɪna ná há sú Pɪɛrɛ, ʊ sɛ́: "Tɔ́ɔ́ sídííre rí nɪhɪ̃ɛ̃sɛ, á há á wɛ́rí pá gbɛrkɔ, í tɪŋ ɛ́ wíɛ́ a zaá búbɔ́sírá báálɔ né há tíŋ ɛ́ dúórí wíɛ́.

10Ʊ mɔhɔ̃, rííwa rí lzɪrayɛl nɪɛ wuu zɪŋ, rí Nazarɛtɛ Zeezi Kirisi yɪr dóé mí ní, báálɔ né dúóri, a cíníwa síɛ́ nyɛ. Ɛ́ Zeezi ní í kaa ɓásɛ dagɛsɛ́ daha, ʊ sʊwɛ, ká Wɪsɛ bɪr"íllú sʊʊ mɛ́.

11Ʊ wíɛ́ nɛ́ ɓa púŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ bʊlɛ́: 'Dɔ́wí ná jɪsɔɔra há vɛ́ɛ́ tá, ʊ nɛ́ bírmɛ́ dɔ́wíwero ɓa pii sɔ nagbáŋjɛ́.'

12Zeezi dʊŋɔ léŋ ní wo nɪɛ la aá tá, bee wíɛ́ dúníé wuu mí, Wɪsɛ wɪ nɛ́ŋ yɪr pɛ́ɛ́, á há sí wóllú mí tɪŋ, a lárá tɪɪ."

© 1999, The Bible League.

13Ɓa há ná Pɪɛrɛ rí Zaŋ, rɪ ɓa búl wíɛ́ aá sú nʊɔ, ʊ ɛ́ gírwɔ́. Ɓa íɔ̃ rí Pɪɛrɛ rí Zaŋ kɔ́wɔ́ sɪɛrʊ nɪɛ ná há wɪ zɪmɛ́ kármɛ́ nɛ́. Ɓa ɩ̃́wɔ́ mɛ́, rɪ ɓa ká Zeezi hatɪŋna nɛ́.

14Ká ɓa ná báálɔ ná má há dúóré, rʊʊ cíŋwɔ́ laka. Ɛ́ nɛ́ ɓa wɪ wíí wuó bʊl.

15Zuwifiwa sídíire ná a Pɪɛrɛ rí Zaŋ lɛ, ká ɓa ké aá vʊʊrɛ, a bɔ́síwɔ́ tɪɪ bʊlɛ́:

16"Áá ráá a báála nyáŋ beé rí? Nyána né há túmɛ́, á wʊ́ʊ́ wuó báásɛ; Zerizalɛmɛ nɪɛ wuu íɔ̃ rí ɓa nɛ́ ɔ́ʊ́.

17Ɛ́ wíɛ́, í lo ráá bɛ́síwɔ́ mɛ́ wɛ́rí, ríwɔ́ báá sí Zeezi yɪr ná wíɛ́ píí bʊl nɛ́ŋ wuu rí; a makɛ rí ɛ́ wíí sí ɔ́sí ɓɛ́sɛ nɪɛ sɪɛrʊ."

18Ɓa sɪɛ́ yírɛ Pɪɛrɛ rí Zaŋ, a fɛ́l síí bɛ́síwɔ́ mɛ́, ríwɔ́ báá sí Zeezi yɪr yírʊ́, a báá sí nɪɛ kármʊ́ ɛ́ yɪr mɛ́.

19Ɛ́ nɛ́ Pɪɛrɛ rí Zaŋ búlwɔ́ rí bʊlɛ́: "Í tɪɪ bɪɪnɛ ná?

20Á wírá nʊʊsɛ wuó tɔ́, ká sírá wínáálɛ rírá wínɪɪlɛ́ wíɛ́ búlʊ́."

21Ɓa baa ɔsɛ bɛ́síwɔ́ mɛ́, ká píwó tá; nɪkana ná wuu há ná ɛ́ wínyána, ɓaá bɪ Wɪɪsɛ mɛ́. Zuwifiwa sídíire ná sɪɛ́ fífɔ́wɔ́, a wʊ́ɔ́ háá a ɛ́ káá píŋ Pɪɛrɛ rí Zaŋ ɛ̃.

22Báálɔ ná há gbɛ́rkɛ́, ɓa tʊŋ nyána ʊ dúóri, bɪŋsɛ kɛ mɛɛ́sɛllɛ.

23Ɓa há píwó tá ɛ́, Pɪɛrɛ rí Zaŋ bírɔ́ mʊ́wɔ́ náŋa rí, a cesi wíɛ́ ná wuu vʊk"ɔɔsa nɪhɪɛ̃́sɛ rí tɔ́ɔ́ nɪhɪɛ̃́sɛ há búlwɔ́ rí, a pɔ́wɔ́.

24Ɓa há zési ɛ́ nʊbili, ɓa nɪɛ ná wuu hé sɪɛrʊ balá, a cʊɔlɛ Wɪɪsɛ bʊlɛ́: "Nyuutɪna, ɪ nɛ́ á bána rí tíé, rí mʊʊ, arí onni ná wuu há míŋwɔ́ sɪɛrʊ.

25Í nɛ́ ɛ́ɛ́ á áná Davidi há kɛ́í tʊtʊnnɔ, tíŋí Sabɪɪna dóé mí a bʊlɛ́: 'Beé rí tɛ gírke né, duo wuu nɪɛ sɪɛrʊ? Beé rí tɛ sabɪŋyɔ́ɔ́wa nyáŋ, jamáŋ nɪɛ mɛ́?

26Tíé nyúú kuózeŋsi ísí dahá pɔ́, kuówɪɛla má tʊ́ŋ nʊɔ mɛ́, ríwɔ́ yo Nyuutɪna rírʊ́ Nɪlɪsɛ.'

27Erodi rí Pɔŋsɛ Pɪlatɛ, rí lzɪrayɛl nɪɛ, rí nɪɛ ná há to Zuwifiwa, sɪɛ́ ɓɪɛ́na tʊ́ŋ nʊɔ mɛ́, a cíní tʊtʊnnɔ sapʊmmɔ tína Zeezi ná, ɪ há lísɛ́ mɛ́;

28a tʊŋ tʊtʊmí ná ɪ tɪɪ há lá síɛ́ bɪɪnɛ ríí tʊŋ, ɪ dóé mí.

29Nyɛ mɛ́ sɪɛ́, á Nyuutɪna, bélwó aasɛ ná, ká pɛ́í tʊtʊnna rí dóé, ríwɔ́ wólli bʊ́lí wíbʊlɛ ná rí baŋcɪpɪrí.

30Térí nésɛ a tíŋí tʊtʊnnɔ sapʊmmɔ tína Zeezi yɪr mɛ́, a a ríwɔ́ dúóri pʊɔllɛ, a tʊŋ wínyɪnɪwa rí wígɪrɛ́."

31Ɓa há cʊ́ɔ́lɛ́ Wɪɪsɛ ɛ́, ɓa dɪkéni ná zíkló. Wɪɪsɛ Sabɪɪna zʊʊ súwó wuu, ɓa sɪɛ́ bʊ́bʊl Wɪɪsɛ wíbʊlɛ ná rí baŋcɪpɪrí.

32Nɪɛ ná wuu há lá Zeezi dí fa kéŋ sɪɛrʊ balá, a tʊŋ nʊɔ mɛ́. Ɓa oro wuu waá bʊlʊ́ ɓɪɛ kɔ́ʊ́ dʊŋɔ ɓíɛ́; ɓa wuu ní tʊ́ŋwɔ́ mɛ́.

© 1999, The Bible League.

33Zeezi nıtʋmɛ́ ná wuu títe Zeezi há sʋ́wɛ́ ká bır"isi sıɛ́da, arí dóé, ká Wısɛ hé bárka aá pɔ́wɔ́ wuu.

34Ɓa nıɛ ná há kéŋ baksɛ rí jısɛ, ɓaá yɛ́llíwɔ́,

35a ka meéwíé ko pá Zeezi nıtʋmɛ́ ná, ɓa pi aá ɓa náŋá, néŋ wuu jɛɛ mʋɔsɔ. Néŋ wuu fa wı óŋ jɛ́ɛ́ aá gúl.

36Báálɔ oro má sıɛ́ fa mıŋ ráŋ, ʋ yır né Zɔzɛfɛ, Zeezi nıtʋmɛ́ má kaá yírɛ Barnabasɛ; ʋ mʋ́l né ká, caana nıbííno. Ʊ lɛ́ Siipiri ní, Levi jımʋ́l nıɛ sıerʋ.

37Ʊ fa kenú baka, a pii yɛ́llɛ, a ka meéwí mʋ́ pá Zeezi nıtʋmɛ́.

Wı'allɛ 5

1Báálɔ oro má ɓa háá yírɛ Ananıyasɛ, ʋ háálɔ má yır a Safıra, ʋ yɛ́llʋ́ tíé,

2a lísɛ meéwí ná féŋsi; ʋ háálɔ zıŋ ɛ́ mɛ́, ká ʋ sıɛ́ ka kááne ná mʋ́ pá Zeezi nıtʋmɛ́.

3Ɛ́ né Pıerɛ bɔ́sʋ́: "Ananıyasɛ, beé rí tɛ ı lo Sıtaane zʋʋ súí, a a ı nyɛ nyıerʋ pá Wısɛ Sabına, ká lísɛ baka ná meéwíé féŋsi?

4ǀ há wı tíé ná yɛ́llɛ́, í ra wʋ́ʋ́ tɛ? ǀ sıɛ́ báá há yɛ́llɛ́ é, ı ra wı meéwí ná tɛ? Ʊ sıɛ́ cí ɛrɛ́, ı sıerʋ bıne wíí né duo? ǀ sıɛ́ nyɛ́ nyıerʋ pá Wısɛ né ɛ́, nıbííne rá ı nyɛɛ pá."

5Ananıyasɛ há né ɛ́ wíɛ́, ʋ túwó ɓal tíé, a sʋwɛ. Héwíŋ ɓızeno zʋ nıkana ná wuu há né ɛ́ wíí.

6Bápʋɔsɛ́ isi pi pɛ́ne tɔ́ʋ́ mɛ́, a pii kaa mʋ́ hu.

7Ʊ há dááné peri lɛɛ́rɛwa botoro, Ananıyasɛ háálɔ kúó zʋ ráŋ, ká wı wíí ná há ɛɛ́ ɛ̃.

8Pıerɛ bɔ́sʋ́: "Tíé ná í há yɛ́llɛ́, ʋ meéwí wuu ní ı bála kaa ko ɛ́?" Ɛ́ né ʋ sɛ́: "Óó, ʋ yɛlí né ɛ́."

9Ɛ́ né Pıerɛ sɛ́: "Beé rí tɛ, ı rírí bála tʋŋ nʋɔ mɛ́, rííwa díŋ Nyuutına Sabına? Ná nıɛ ná há húí bála, né kúé aá zʋ dánnʋɔ mɛ́, ɓa sí píí má mʋ́ hu."

10Ɛ́ wuu, rʋʋ ɓál tíé, Pıerɛ síɛ́, a sʋwɛ; bápʋɔsɛ́ ná bírɔ́ ko zʋ, rʋʋ né sʋ́wɛ́ pɛ́; ɓa pii kaa mʋ́ húú bála laka.

11Héwíŋ ɓızeno sıɛ́ ka nıɛ ná wuu há lá Zeezi wíɛ́ dí, arí nıɛ ná wuu há né ɛ́ wíɛ́.

12Zeezi nıtʋmɛ́ ná cí nıɛ sıerʋ, a tʋŋ wínyınıwa arí wígırɛ́ ɓıkana; ɓa wuu fa mʋ́ɔ́ hé náŋá mɛ́, a mıŋ ráŋ ná ɓa háá yírɛ Salomoŋ záwára.

13Nıɛ ná náŋa wʋ́ɔ́ sıerʋ zʋı kɔwɛ. Arí ɛ́ má, nıkana haá bíwɔ́ mɛ́ wérí.

14Ká nıɛ ná há á Zeezi yardá, báála, háála, ɓa súúríwó mí, ɓa nıɛ ɔsɛ aá pul wuu.

15A tıŋ ɛ́ wíɛ́, ɓa pa pʋɔllɛ kaa lıı tá ŋméŋsɛ mɛ́, ɓa pí gódówa rí baŋsa sıerʋ, a makɛ rı Pıerɛ kúó aá daarɛ, rʋ́ʋ́ cuunó zʋ́wɔ́ náŋa ríwɔ́ dúóri.

© 1999, The Bible League.

16Nıɛ ɓıkana sıɛ́ lɛ Zerizalɛmɛ laka tɔ́wıɛla ná, a cíínɛ pʋɔllɛ arí nıɛ ná kaŋtɔmɔ há zíné, a kaa fá ko, ɓa wuu dúóri.

17Ɛ́ né Wıusɛ vʋk"ɔɔsa nɔhɔ̃ rí Sadısıɛ̃wa naanıɛ ná, há kɔ́ʋ́ harwa, ɓa wı ɛ́ có, a isi aá dí báhaksí,

18a kɛsɛ Zeezi nıtʋmɛ́ ná tɔ́ bınajaa mɛ́.

19Amá ɛ́ kal títaŋ, Nyuutına malíka kúó wúri jaa ná dánnʋɔ, a a ɓa lɛ, ʋ bʋ́lwɔ́ rí bʋlɛ́:

20"Í mʋ́ zʋ Wıcʋɔlıjızeno ná sıerʋ, a máŋsɛ ŋméŋfɛlɔ wíɛ́ wuu a pá nıɛ."

21Ɓa há né ɛ́ wíí, ɓa ísí cícʋɔ a zʋ Wıcʋɔlıjızeno ná, aá karmɛ nıɛ. Ɛ́ né Wıusɛ vʋk"ɔɔsa nɔhɔ̃ rírú harwa, isi yírɛ Zuwifiwa sídííre, aríwɔ́ nıhıɛ̃́sɛ hé náŋá mɛ́, ká tʋŋ ríwɔ́ mʋ́ lísɛ Zeezi nıtʋmɛ́ ná bınajaa mɛ́ kaa ko.

22Ɓa há tʋ́ŋ gárdıwa ná, ɓa mʋ́ɔ́, ɓa wʋ́ɔ́ ráŋ néé. Ɛ́ né ɓa bırko bílwó nʋɔ,

23a bʋlɛ́: "Á mʋ́ɔ́ rı bınajaa dánnʋɔ tɔ́ wérí, gárdıwa ná há pɔ́ɛ́, ɓa má mıŋ ráŋ, ká á há wúré, á wı néŋ wuu ráŋ néé."

24Wıcʋɔlıjızeno nɔhɔ̃ rí Wıusɛ vʋk"ɔɔsa ná wuu há né ɛ́ nʋbili, ɓa wʋ́ɔ́ há mínʋ́ ná mɛ́ ɛ̃, a báá wʋ́ɔ́ háá á ríwɔ́ ɔ́ɔ́ ná má ɛ̃.

25Néŋ oro ko bʋl pɔ́wɔ́ bʋlɛ́: "Í ná báála ná í há kɛ́sɛ́ tɔ́ bınajaa mɛ́, í nówó ní míŋ Wıcʋɔlıjızeno sıerʋ aá karmɛ nıɛ."

26Ɛ́ né Wıcʋɔlıjızeno nɔhɔ̃ rí gárdıwa isi mʋ́, a pɔ́rwɔ́ tıı mɛ́, a kɛ́síwɔ́, káá fá rí nıɛ háá bííle, ká yósíwó rí dɔ́wʋ́ɔ́.

27Ɓa káŋwɔ́ kaa mʋ́ zʋ Zuwifiwa sídííre síɛ́, Wıusɛ vʋk"ɔɔsa nɔhɔ̃ sıɛ́ bɔ́síwɔ́ bʋlɛ́:

28"Á wííwa mɛ́ bɛ́sɛ́, a bʋlíwa báá sí nıɛ kármʋ́ Zeezi yır mɛ́? Nóú ní! Í bʋ́lʋ́ wíɛ́ ceŋ Zerizalɛmɛ wuu, aá ja rʋ́ʋ́ sʋʋ taalɛ́ cíínírá!"

29Zeezi nıtʋmɛ́ ná, Pıerɛ rírú náŋá sɛ́: "U mɔhɔ̃ ráá zíl Wıusɛ nʋɔ sɛ́ né, a kíllɛ nıbííne nʋɔ sɛ́.

30Zeezi ná í há kené ɓásɛ dagɛsɛ́ daha ʋ sʋwɛ, á ánáwa Wıusɛ bírɔ́ íllú sʋʋ mɛ́.

31Wıusɛ kenú ɓɔ́ a bílú néduu, a a, ʋ a Kuobii rí Laatar, a makɛ rí lzırayɛl duo nıɛ bírsɛ, rí Wıusɛ héwó wíbɔmɔ suúri.

32Á dí ɛ́ wíɛ́ dáŋsíɛ́, Wıusɛ Sabıına há mıŋ nıɛ ná má háá zílú nʋɔ sɛ́, má dí ɛ́ wíɛ́ dáŋsíɛ́."

33Ɓa há zési ɛ́ tenni, rı ɓa cɔ́ɛ́ wíɔ́, ɓa cóllíwó ɓʋ́í.

34Farızıɛ̃wa báálɔ oro, sıɛ́ fa mıŋ ráŋ, ʋ yır né Gamalıyɛl, ʋ ká Wıusɛ kíŋse kɛŋzınnıhɔ̃ ré, nıɛ wuu cóllú wíɛ́. Ɛ́ né ʋ isi cí dahá Zuwifiwa sídííre ná sıerʋ, ká bʋlɛ́ ríwɔ́ a rí Zeezi nıtʋmɛ́ ná lɛ pʋmmɔ mʋɔ́.

35Ká ʋ sıɛ́ bʋ́lwɔ́ rí bʋlɛ́: "lzırayɛl nıɛ, í pɔ́íwa tıı mɛ́, arí tʋtʋmí ná, í háá já rííwa pii tʋŋ báála nyáŋ mɛ́.

© 1999, The Bible League.

36Ʊ kal wɪ bol, Tida fa kúó mɪŋ rɛɛ́, a bʊlʊ́ ká bɪbár rɛ́; a pɔsɛ nɪɛ peri zɔwaná tíŋʊ́ tɪɪ mɛ́. Ɓa ɓʊ́ʊ́, ʊ harwa ná wuu pɪsɛ, ká ʊ wíí ná a wíyɔ́ɔ́.

37Ʊ har rí mɛ́, Galiile Zɪdaasɛ má fa mɪŋ rɛɛ́, nɪdɪsɛ cɛ́rɛ, a má pɔsɛ nɪɛ ɓɪkana tíŋʊ́ tɪɪ mɛ́; ɓa ɓʊ́ʊ́ má, ká ʊ harwa wuu pɪsɛ.

38Mʊ́l nɛɛ́ mí sɪɛ́, í lo ríŋ bʊl pɛ́íwa, í sí báála nyáŋ wíí wuu á, í lówó, ríwɔ́ mʊ́mʊ́wɔ́ dɪmʊ́í. Rɪ nɪbííne dóé ní ríwɔ́ ka, aá ɔ́wɔ́ wíɛ́ nyáŋ, ɓa sí ko yʊ́ksɛ.

39Ká rɪ ɓa wí"állɛ ná lɛ́ Wɪsɛ é ní, í wʊ́ɔ́ wuó zɔkɛ. Í pɔ́ rííwa rí Wɪsɛ háá yo náŋá.”

40Ɓa wuu saŋ Gamalɪyɛl cáánɛ. Ɛ́ nɛ́ ɓa yírɛ Zeezi nɪtʊmɛ́ ná ɓa zʊ, ɓa a ɓa fírwɔ́ rí vɪllɛ, ká bɛ́síwɔ́ mɛ́, a bʊl ríwɔ́ báá sí Zeezi wíɛ́ bʊ́lʊ́, ká sɪɛ́ píwó tá.

41Zeezi nɪtʊmɛ́ ná lɛ Zuwifiwa sídíire ná sɪɛrʊ, a col; amá ɓa sɪɛnnɛ tórɔ́, Wɪsɛ há nɛɛ́ rʊʊ cɛ́rɔ́, ríwɔ́ bɛ́ŋsíwɔ́ Zeezi yɪr mɛ́ wíɛ́.

42Ká tápʊl wuu, Wɪcʊɔlɪjɪzeno sɪɛrʊ, arí nɪɛ jɪsɛ mɛ́, ɓa wɪ nɪɛ karmɛ́ míí bɔl, a wɪ Zeezi Kirisi Labaarɪwero ná má bʊlɛ́ míí bɔl.

Wɪ’allɛ 6

1Ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́, Zeezi hatɪŋna há púlé, Zuwifiwa ná háá bʊl Gɪrɛkɛwa lɪŋó sɪɛ́ ŋmúŋmurmi wíɛ́, ɓa ná háá bʊl Ebirewa lɪŋó rí, a bʊlɛ́ rí tápʊ́l wuu, ɓa ɓá ɓɪɛ aá vɔ́ŋwɔ́ é yúháála.

2Zeezi nɪtʊmɛ́ ná fí rí bɛllɛ sɪɛ́ yírɛ Zeezi hatɪŋna ná wuu hé náŋá mɛ́, a bʊlɛ́: "Ʊ wɪ mɔhɛ̃́ ráá tá Wɪsɛ wíbʊlɛ ná bʊlɛ́, ká cúŋ ɓɪɛ ɓɛɛ mɛ́.

3Ɛ́ wíɛ́, maábináŋa, í bélíwa sɪɛrʊ, a tʊɔsɛ báála balpɛ. Ʊ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ a nɪɛ ná, nɪɛ wuu háá bʊ́lwɔ́ nɛrí wíɛ́, a a nɪɛ ná Wɪsɛ Sabɪna há súwó, ká ɓa ka wízɪmɛ, ráá pi ɛ́ tʊtʊmí héwó nɛ́sɛ mɛ́.

4Ká ráá má fɛ́l síí wɪcʊɔlɔ́ mɛ́, arí Wɪsɛ wíbʊlɛ bʊlɛ́ mɛ́.”

5Ɓa bʊlɛ́ ná tɔrɛ nɪkana ná wuu sɪɛrʊ. Ɓa sɪɛ́ lísɛ ltɪɛnɛ, báálɔ ná há kɛ́ŋ yardá, Wɪsɛ Sabɪna há súú, arí Filipi, Pɪrɔkɔɔrɛ, Nɪkanɔrɛ, Tɪmɔŋ, Parmena, arí Aŋtɪɔsɛ tínáwa Nikola ná há to Zuwifi, ká mɪŋ Zuwifiwa wɪcʊɔlɔ́ mɛ́.

6Ɓa káŋwɔ́ wuu mʊ́ cáánɛ Zeezi nɪtʊmɛ́ ná, ɓa cʊɔlɛ Wɪsɛ, ká pa nɛ́ŋsa tíkwɔ́ mɛ́.

7Ɓa bʊ́l Wɪsɛ wíbʊlɛ ná la dɪhɩ̃́ wuu; Zeezi hatɪŋna pul kíŋkáŋ Zerizalɛmɛ mɛ́, Wɪsɛ vʊk"ɔɔsa ɓɪkana má la Wɪsɛ wíɛ́ dí.

8Wɪsɛ bárka rí Wɪsɛ dóé fa mɪŋ ltɪɛnɛ mɛ́, ʊ wólli a wígɪrɛ́ rí wínyɪnɪwa ɓɪkana, nɪɛ ná.

9Zuwifiwa bamma de isi cínʊ́ mɛ́. Ɓa náŋa ká tíŋtɪwa tíé nɪɛ nɛ́, náŋa lɛ Sɪrɛnɛ, náŋa lɛ Alɛkzaŋdiri, ká náŋa má lɛ Silisi rí Azi; a wuu ka tíŋtɔ́ɛ cínʊ́ mɛ́.

10Amá Wɪsɛ Sabɪna ná há mɪŋ ltɪɛnɛ mɛ́, ʊ ɛ̃ wíɛ́ wérí, ɓa wʊ́ʊ́ wuo bʊl aá ka.

11Ɛ́ nɛ́ ɓa lʊɔrɛ yiki nɪɛ hóú mí, ɓa nyɛ nyɪɛrʊ bʊlɛ́: "Á nóú rʊʊ bʊ́l wíɛ́ aá tʊksɛ Moyizi rí Wɪsɛ.”

© 1999, The Bible League.

12Ɓa á ɛ́ nɛ́ yiki tɔ́ɔ́ ná, nɪɛ wuu hé lɪɪɛnɛ mɛ́, ɓa ríwɔ́ nɪhɪɛ̃́sɛ ríwɔ́ kɛŋzɪnna cɔ́ɛ́ wɛ, ká ɓa isi mʊ́ gbúrkú, a kaa bɪrmʊ́ saríyadíire dɪhɪ̃́,

13a bʊlɛ́: "Báálɔ né ní gʊ́ɔ́rɛ́ bʊl wíɛ́ aá zɔkɛ Wɪcʊɔlɪjɪzeno ná, rí Moyizi há pʊ́ŋsɛ́ kíŋse ná yɪr.

14Á níɔ́ rʊʊ sɛ́ Nazarɛtɛ Zeezi sí ko zɔkɛ dɪhɪ̃́ né, ká bírsírá kusúŋ wíɛ́ ná Moyizi há pʊ́ŋsɛ́ párá."

15Nɪɛ ná wuu há ké ráŋ firki síɛ́ hé lɪɪɛnɛ mɛ́. Ɓa nóú rʊʊ síɛ́ dé nɛ́ malíka síɛ́ né.

Wɪ'allɛ 7

1Ɛ́ nɛ́ Wɪɪsɛ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃́ ná bɔsɛ lɪɪɛnɛ bʊlɛ́: "Wíɛ́ ná ká ɛ́ né?"

2Ɛ́ nɛ́ lɪɪɛnɛ sɛ́: "Ɔ maábináŋa, í zesi! Wɪɪsɛ ná há tɛ píŋ wuu, ʊ kúó lírá naabál Abɪrahaŋ mɛ́, rʊʊ fa mɪŋ Mezopotami mí, ɛ́ nɛ́ ká ʊ isi mʊ́ ké Saaraŋ mɛ́, a bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́:

3'Líí tɔ́ɔ́ mɛ́, a lóí jaa nɪɛ, ká mʊ́ mɪŋ tɔ́ɔ́ ná mɛ́, ŋ háá á ríŋ makɛ pɛ́í.'

4"Ɛ́ nɛ́ ʊ sɪɛ́ isi Kalde mí, a mʊ́ ké Kanaŋ mɛ́. Ráŋ nɛ́ ʊ áná sʊwɛ, ká Wɪɪsɛ a ʊ isi ko ké tɔ́ɔ́ né mí, í zaa há mɪnɛ́.

5Ʊ wɪ tíé naa dɪnʊɔsí má tɪ cóké pá Abɪrahaŋ, rʊ́ʊ́ ɔ́ʊ́ ɔ́ŋ. Ká taŋa tá nʊɔ, a bʊl rʊ́ʊ́ sí ko tíllɛ tɔ́ɔ́ ná wuu, rʊʊ tɪ rá má, ʊ bɛlɛ sí tíllʊ́; ɛ́ mɛ́ rɪ Abɪrahaŋ ha wɪ bíí má kené.

6Wɪɪsɛ sɛ́ haã: 'l dunɪɛ sí mʊ́ a zʊ́zʊ́llɛ́ tɔ́ɔ́ nɔ́ŋ mɛ́; ɓa sí a ríwɔ́ tʊŋ yomí, ká ríwɔ́ bɛ́ŋsíwɔ́ bɪŋsɛ zɔwaná.

7Amá ɓa háá mʊ́ʊ́ bɪrmɛ yósi tɔ́ɔ́ ná wuu mí, ŋ Wɪɪsɛ tɪ níí á ríŋ dí ɛ́ tɔ́ɔ́ nɪɛ saríya. Ɛ́ níí daaré, ká ríwɔ́ sɪɛ́ lɪ ko cʊ́ɔ́líŋ Wɪɪsɛ, dɪhɪ̃́ né!'

8Ká Wɪɪsɛ sɪɛ́ pi pɛŋcoki, ʊ a nʊtʊmɛ malla pá Abɪrahaŋ. Ɛ́ nɛ́ Abɪrahaŋ sɪɛ́ lʊl lzakɛ, a fíílʊ́ tápʊlɛ córí kal. lzakɛ má lʊl Zakɔbɛ a fíílʊ́, Zakɔbɛ lʊ́lrá naabálwa ná fí rí bɛllɛ, a fíílíwɔ́ má.

9"Á naabálwa ná isi tʊŋ sahaksí, a ka Zɔzɛfɛ yɛ́llɛ, ɓa yɔwɛ kaa col Ezipiti.

10Amá Wɪɪsɛ mínʊ́ har, a lɔ́ʊ́ tá wɪla wuu mí; a pɔ́ʊ́ wízɪmɛ. Wɪɪsɛ a Ezipiti kuóro Faarɔŋ nóú nɪtáŋnɛ, a sɪɛ́ púú bílú jaa rírʊ́ tɔ́ɔ́ wuu nyúú, ʊ bíbélwó mí.

11"Ɛ́ nɛ́ losubɔmɔ oro ko zʊ Ezipiti tíé, rí Kanaŋ tíé wuu. Á naabálwa báá fa wɪ ɓɪdíili mʊ́ɔ́ wuu kené aá dí.

12Zakɔbɛ sɪɛ́ nɛ, rɪ ɓɪdíyɛ́llɛ mɪŋ Ezipiti mí, ɛ́ nɛ́ ʊ dʊʊnɛ tʊ́mʊ́ bɛlɛ ríwɔ́ mʊ́ yɔwɛ.

13Ʊ há bírɛ́ tʊ́ŋwɔ́ bʊllɛ nyúú mí, ɓa mʊ́ɔ́ ná Zɔzɛfɛ, ʊ a ɓa zímʊ́; ɛ́ nɛ́ Faarɔŋ má sɪɛ́ zɪŋ Zɔzɛfɛ há lɛ́ jaa ná.

14Zɔzɛfɛ sɪɛ́ tʊŋ ríwɔ́ mʊ́ yírʊ́ áná Zakɔbɛ, rʊ́ʊ́ kɛ́sʊ́ jaa nɪɛ wuu, a isi ko Ezipiti; ɓa nɪɛ wuu ní fa mɛɛ́sɪbotoro rí fí rí bɔmmʊ́ɔ́.

15Zakɔbɛ mʊ́ɔ́ ké Ezipiti ná mɛ́ nɛ́, a ko sʊwɛ ráŋ, ʊ rírá ánáwa.

© 1999, The Bible League.

16Ɓa cíúníwɔ́ kaa mʊ́ Sɪsɛmɛ, a hu lɛlbule ná mɛ́, Abɪrahaŋ há lɛ́ɛ́ yɔwɛ, Sɪsɛmɛ mɛ́, Hamɔrɛ bɛlɛ rí.

17"Wɪsɛ há tá nʊɔ ná pá Abɪrahaŋ há sáásɛ́ súí, ʊ duo ɓɪɛ́na púl kíŋkáŋ Ezipiti mí.

18Ɛ́ nɛ́ kuófɛlɔ oro fa la dɪhĩ́, a wɪ Zɔzɛfɛ ɛ̃.

19Ɛ́ kuóro ní fa bɛ́rírá duo, a a, á ánáwa kɛ́síwɔ́ bɛlɛ lɛ ɓa laa ɓʊ́ʊ́sɛ.

20"Ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́ nɛ́ ɓa lʊl Moyizi, ʊ a biwerwié, Wɪsɛ sɪ́ɛ mɛ́. Ɓa fɛ́ŋsú caŋsɛ botoro ʊ áná jaa mɛ́,

21ká kánʊ́ lɛ, Faarɔŋ toló nóú, a lɔ́ʊ́ mʊ́ a dɪ́ɛsɛ anʊ́ bio.

22Moyizi sɪɛ́ máŋsɛ Ezipiti tínáwa wízɪmɛ wuu. Ʊ wíbʊlɛ́ rírʊ́ wí"állɛ wuu fa kɛ́ŋ dóé.

23"Ʊ há kúé ka bɪŋsɛ mɛɛ́sɛllɛ, ʊ sɪɛrʊ bíínɔ́ rʊ́ʊ́ mʊ́ʊ́ maábináŋa lzɪrayɛl duo nɪɛ rí.

24Ʊ mʊ́ ɛ́ nɛ́, a ná Ezipiti báálɔ rʊʊ́ bɛ́ŋsíwɔ́ nɔ́ŋɔ. Ɛ́ nɛ́ ʊ mʊ́ pɛ́ nɪbɛŋsí ná mɛ́, a ŋmɔwɛ Ezipiti báálɔ ná ɓʊ́.

25Ʊ fa bíínɔ́ rʊʊ aŋbɛlɛ fa sí zɪŋ rí Wɪsɛ tʊ́mʊ́ nɛ́, rʊ́ʊ́ ko lɔ́wɔ́ tá; amá ɓa wɪ wóllé zɪŋ ɛ́.

26Tɔ́ɔ́ pʊl, ʊ baa ná báála bɛllɛ rɪ ɓaá na náŋá; ʊ mʊ́ rʊ́ʊ́ zá, a bʊlɛ́: 'Báála, í ká maábináŋá rɛ́; beé rí sɪɛ́ tɛ í gɪrɛ aá bɛŋsɛ náŋá?'

27"Ɛ́nɛ́ ʊ ná há wóú nɔ́ŋɔ yíkí Moyizi tá, ká bʊlɛ́: 'Áŋ rí bílí rɪí árá kuóro rírá saríyadíiro?

28lí já rɪí ɓʊ́ŋ, anɛ ɪ die há ɓʊ́ Ezipiti báálɔ ná ɛ́ nɛ́?'

29Ɛ́ wíbʊlɛ́ wíɛ́ nɛ́ Moyizi lɛ Ezipiti mí, a fá mʊ́ ké Madɪaŋ mɛ́, a ja háálɔ, a lʊl heŋbólli bɛllɛ ráŋ.

30"Bɪŋsɛ mɛɛ́sɛllɛ dí, ká Moyizi kal oro isi zʊ gɪr, a mʊ́ peri Sinayi paalɔ laka. Wɪsɛ malíka ko lʊ́ʊ́ mɛ́, níŋ háá dí túí sɪɛrʊ.

31Moyizi nóú, ɛ́ gírʊ́. Ʊ tuu peri rʊ́ʊ́ bel wérí, Wɪsɛ liŋó bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́:

32'Ɔ nɛ́ kɛ́í naabálwa, Abɪrahaŋ, lzakɛ rí Zakɔbɛ wuu Wɪsɛ.' Moyizi sɪɛ́ cí a cícel, ká báá wɪ kɔwɛ aá bel.

33"Nyuutɪna sɪɛ́ bʊ́lʊ́ rí a bʊlɛ́: 'Kúórí natɔɔsɛ ɪ naasɛ mɛ́, bee wíɛ́ dɪhĩ́ né ɪ há cínɛ́, ŋ Wɪsɛ dɪmɪní nɛ́ ɪ cɛ́.

34Ɔ náŋ nɪɛ háá ná wɪla ná Ezipiti mí rí. Ɔ níwɔ́ wiisíkse wuu ní, ɛ́ nɛ́ ŋ tuwi ríŋ lɔ́wɔ́ tá. Ɔ sɪɛ́ sɛ́ tʊ́mí mʊ́l néé mí rɪí bɪrmʊ́ Ezipiti.'

35"Ɛ́ Moyizi ɓa há vɛ́ɛ́, ká bʊlɛ́: 'Áŋ rí bílí rɪí árá kuóro rírá saríyadíiro?' Ʊ nɛ́ Wɪsɛ a ʊ bírmíwɔ́ kuóro ríwɔ́ laatáárɔ; a tɪŋ malíka ná há tíŋ túí mí ko lʊ́ʊ́ mɛ́ wíɛ́.

36Ʊ nɛ́ sɪɛ́ báá á wígɪrɛ́ rí wínyɪnɪwa, a lísíwɔ́ kaa lɛ Ezipiti mí; a a náŋa má Mʊfɪɛmɔ mɛ́, a a náŋa má gɪrbétéke sɪɛrʊ, bɪŋsɛ mɛɛ́sɛllɛ.

© 1999, The Bible League.

37"Ɛ́ Moyizi ní búl lzɪrayɛl duo nɪɛ rí bʊlɛ́: 'Wɪsɛ sí lísíwa duo sɪɛrʊ nɛ́ŋ, rʊ́ʊ́ ɔ́ʊ́ wílaabʊ́llʊ́, a nɪ́ŋ é Moyizi.'

38Á ánáwa há kúé ciki Sinayi paalɔ ná tɪŋa, ʊ cɪ́ŋwɔ́ sɪɛrʊ nɛ́ ká malíka ka hiẽsó wíbʊlɛ ko pɔ́ʊ́, rʊ́ʊ́ laa párá.

39"Amá á naabálwa wʊ́ʊ́ lɛ́ɛ́ dí; ɓa yíkú tá, ká bírwɔ́ sɪɛrʊ hé Ezipiti mí.

40Ɓa búl Aarɔŋ rí bʊlɛ́: 'Má wɪŋsa párá, ríwɔ́ la síɛ́ a káŋrá aá va, bee wíɛ́ Moyizi ná há ɛ́ɛ́ á lɛ Ezipiti mí, a wɪ wíí ná há pérú ɛ̃.'

41Ɛ́ mɛ́ nɛ́, ɓa má veno ʊ nɛ nɔwie, ɓaá ɓaarɛ, a ɔsɛ vʊk pɔ́ʊ́, ká jíjʊɔsɛ ɓa nɛ́sɛ oŋ"máálɛ síɛ́.

42Ɛ́ nɛ́ Wɪsɛ bírʊ́ har téwɔ́, ká lo ɓa cícʊɔlɛ bána daha cana rí caŋwʊllɛ, anɛ ɛ́ ɓa há pʊ́ŋsɛ Wɪsɛ wílaabʊlla kɛnɔ sɪɛrʊ: 'lzɪrayɛl nɪɛ, bɪŋsɛ mɛɛ́sɛllɛ ná wuu í há á gɪrbétéke sɪɛrʊ, í kɛ́sɛ́ pʊsɛ ko ɔsɛ vʊka páŋ ré?

43Veno ná ɓa háá yírɛ Mɔlɔkɛ, ʊ táŋtɛ nɛ́ í cíínɛ, a cíínɛ wɪsɛ ná má ɓa háá yírɛ Raŋfaŋ, caŋwʊl. Oŋ"máálɛ nɛ́ í má, aá cʊ́ɔ́líwɔ́ nɛ́. Ɛ́ wíɛ́, ŋ sí tá ríwɔ́ kániwa mʊ́ dɪbólí a daarɛ Babɪlɔɔnɛ mɛ́.'

44"Á naabálwa fa há mɪŋ gɪr ná sɪɛrʊ, Wɪsɛ máŋsɛ táŋtɛ mʊɔsɔ pá Moyizi, ʊ cíkí nɔ́ŋɔ pɔ́wɔ́. Ʊ a sɪɛ́da táŋtɛ, ɓa rí Wɪsɛ pɛ́kɛ.

45Á naabálwa gúŋ ɛ́ táŋtɛ nɛ́ cíínɛ aá va, Zozie ko isi lɔ́wɔ́ síɛ́ a káŋwɔ́ mʊ́ peri tɔ́ɔ́ oro; Wɪsɛ kiri ɛ́ tɔ́ɔ́ nɪɛ ká laa pɔ́wɔ́. Ɛ́ táŋtɛ cíkí ɛ́ nɛ́ wuu, a ko peri Davidi téŋ mɛ́.

46Wɪsɛ hé bárka pá Davidi, ɛ́ nɛ́ ʊ sɪɛ́ sʊ́lʊ́, ká rʊ́ʊ́ sɔ́ jaa pɔ́ʊ́, ʊ nɛ́ há kɔ́ʊ́ naabál Zakɔbɛ Wɪsɛ.

47Salomoŋ ní kúé isi, a wólli ɛ́ jaa sɔ.

48"Amá Wɪsɛ ná há kɛ onni wuu, ʊ wɪ nɪbííne nɛ́sɛ jɪsɔɔlí sɪɛrʊ wuó mɪŋ, anɛ ɛ́ Wɪsɛ wílaabʊllɔ nɔ́ŋɔ́ há sɛ́ rí Wɪsɛ sɛ́:

49'Bána káŋ kuódacaka nɛ́, ká tíé áŋ dacakbio, ŋ naasɛ dɪsakí. Jɪbeé rí, í jíja rííwa sɔɔ páŋ é Nyuutɪna? Ɔ dɪkéfɪɛlí nɛ́ ká nɛɛ́ ré?

50Ɔ rá wɪ ɛ́ onni wuu ɛ́ɛ́ ré?'

51"Nɪbínyúdotɪna, há fɛ́síwa sɪɛnnɛ ríríwa dɪlla wuu Wɪsɛ wíɛ́ mɛ́; í vɛ́ Wɪsɛ Sabɪna nʊɔ sɛ́. Í ánáwa die há nɪhɩ̃ ɛ́, í má nɪhɩ̃ ɛ́ nɛ́.

52Wɪsɛ wílaabʊlla ná orí rí, í naabálwa wʊ́ʊ́ wálmɛ́? Ɓa ɓʊ́ʊ́síwɔ́ ná há lá síɛ́ ko, a bʊl báálɔ ná balá há ká tékétéké koe wíɛ́. Ɛ́ báálɔ nɛ́ sɪɛ́ kúé, í má kaa pá, ɓa ɓʊ́.

53Í nɛ́ Wɪsɛ malíkawa tuwi máŋsɛ Wɪsɛ kíŋse pá, ká í wɪ lɛ́ɛ́ dí!"

54Zuwifiwa sídíire há zési ltɪɛnɛ wíbʊlɛ́ ná wuu ko tenni, ɓa wuu cɔ́ɛ́ wíɔ́. Ɓa vɔsɛ nʊpole ʊ mɛ́.

© 1999, The Bible League.

55Ká Wɩsɛ Sabɩna sú ltɩɛnɛ, ʋ báŋ bel bána rí a ná Wɩsɛ píŋ, ká ná Zeezi rʋʋ cí Wɩsɛ néduu.

56Ɛ́ né ʋ sɛ́: "Í ná, bána né wúré nyɛ, káŋ bel aá ná Nɩbiino Bio rʋʋ cí Wɩsɛ néduu."

57Ɛ́ né ɓa cáási a kɔ kʋɔllɛ, a tɔ́wɔ́ dɩlla mɛ́, ká wuu nyɩɩrɛ mʋ́ zínʋ́,

58a kánʋ́ kɛkɛ tɔ́ɔ́ pʋmmɔ mɛ́, a pa dɔ́wʋ́ɔ́ aá yósú ríwɔ́ ɓʋ́. Dáŋsíɛ́wa wúrkwó gɛnnɛ pá bápʋɔsí oro, ɓa háá yírɛ Sool, ʋ ké pɔ́.

59Ɓa yíyosi ltɩɛnɛ rí dɔ́wʋ́ɔ́, ká ʋ cícʋɔlɛ Wɩsɛ a bʋlɛ́: "Nyuutɩna Zeezi, láŋ dʋma héí rí."

60Ɛ́ né ká ʋ ɓírmi tíé, a ŋmɔwɛ búŋse bʋlɛ́: "Nyuutɩna, sí wíbɔmɔ né taalɛ́ píí cíníwɔ́!" Ʊ bʋ́l ɛ́ né tenni ká sʋwɛ.

Wɩ'allɛ 8

1Sool má sáŋɔ́ rɩ ltɩɛnɛ mɔhɛ̃́ ɓʋ́í. Ɛ́ kal, ɓa wálmɛ Zerizalɛmɛ Zeezi laadíire wuu wérí. Ɓa wuu pɩsɛ fá féŋsi Ziide rí Samari tɔ́wɩɛla mɛ́, ká káánɛ Zeezi nɩtʋmɛ́ ná dʋŋɔ.

2Nɩɛ ná háá fá Wɩsɛ, ɓa kʋ́ó pi ltɩɛnɛ kaa mʋ́ hu, ká wʋ́ʋ́ wíɛ́ kíŋkáŋ.

3Ká Sool é mɩŋ ráŋ, aá hé dóé rʋ́ʋ́ zɔkɛ Zeezi laadíire wuu tenni; a tɩŋ zʋ jɩsɛ kɛsɛ báála rí háála kaa lɩ mʋ́ aá tɔ́ bɩnajaa mɛ́.

4Nɩɛ ná há písɛ́ fá, sɩɛ́ gʋɔrɛ dɩhɩ̃́ wuu a bʋl Wɩsɛ Labaarɩwero ná aá pá nɩɛ.

5Filipi há ísé tuwi Samari tɔ́zeŋsi nɔ́ŋɔ, ʋ bʋ́l Kirisi wíɛ́ pá nɩɛ ráŋ.

6Nɩɛ káŋ a fá ko pú náŋá mɛ́, a ké cím aá zésú wíbʋlɛ́ ná; ɓa há nʋ́ʋ́ wínyáŋsɛ wíɛ́, ɓa síí má ná.

7Ʊ ɔ́ʋ́ kaŋtɔmɔ lɛ nɩɛ ɓɩkana mɛ́, a fá káá kíílɛ, ká gbɛrka rí nacɔ́kɔ tínáwa má ɓɩkana dʋ́ori.

8Tɔ́ɔ́ ná nɩɛ wuu sɩɛ́ jíjʋɔsɛ.

9Báálɔ oro má fá mɩŋ ɛ́ tɔ́ɔ́ mɛ́, ɓaá yírʋ́ Sɩmɔŋ. Ʊ tíŋ tɩíwʋ mɛ́, a pʋʋ́ tɩ makɛ nɩpíŋí, a tʋŋ tʋtʋmɛ́ gɩrɛ Samari tínáwa wuu.

10Ɓa heŋbiisi ríwɔ́ nɩhɩɛ̃́sɛ wuu fa cóʋ́ wíɛ́ wérí; ɛ́ né ɓa sɛ́: "Báálɔ né ní ká Wɩsɛ dóé ná, ɓa háá yírɛ dóé tɩ."

11Ɓa faá zésú wíɛ́ rí taŋá, bee wíɛ́ bɩŋsɛ káŋ ʋ há tíŋ tɩíwʋ mɛ́, a a wíɛ́ gírwɔ́.

12Amá Filipi há kʋ́é bʋl Wɩsɛ kʋótɔ́ɔ́ Labaarɩwero ná, rí Zeezi Kirisi yɩr ná wíɛ́, báála rí háála wuu lá Filipi wíɛ́ dí, ká a ɓa káŋwɔ́ muŋsi nyii mí.

13Sɩmɔŋ tɩ saŋ la Wɩsɛ wíɛ́ dí, ɓa kánʋ́ má muŋsi nyii mí. Ɛ́ né sɩɛ́, ʋ de fá pu Filipi, a báá wʋ́ʋ́ mɛ́ kɛkɛ́ có, ká tɩŋ pɛ nʋɔ aá bel Filipi wínyɩnɩwa rí wínyáŋsɛ ná ʋ háá ɛɛ́.

14Zeezi nɩtʋmɛ́ ná há káánɛ Zerizalɛmɛ mɛ́, ɓa há níɛ́ rɩ Samari tínáwa lá Wɩsɛ wíɛ́ dí, ɓa tʋ́ŋ Pɩɛrɛ rí Zaŋ ráŋ.

© 1999, The Bible League.

15Ɓa mʊ́, a cʊɔlɛ Wɪɪsɛ pɔ́wɔ́, aá ja rí Wɪɪsɛ Sabɪɪna súwó.

16Wɪɪsɛ Sabɪɪna fa tówó oro wuu mí; ɓa múŋsíwó nyii dʊŋɔ mɛ́ nɛ́, Nyuutɪna Zeezi yɪr mɛ́.

17Ɛ́ nɛ́ Pɪɛrɛ rí Zaŋ pa nɛ́ŋsa tíkwɔ́ mɛ́, ká cʊɔlɛ Wɪɪsɛ, Wɪɪsɛ Sabɪɪna sɪɛ́ súwó.

18Sɪmɔŋ há néé rɪ Zeezi nɪtʊmɛ́ ná píwó nɛ́ŋsa tɪkɛ nɪɛ mɛ́, Wɪɪsɛ Sabɪɪna zʊ́wɔ́, ʊ ísó lísɛ meéwíé pɔ́wɔ́,

19ká bʊlɛ́: "Í páŋ má dóé né duo mí, a makɛ rɪŋ píŋ nɛ́sɛ sakɛ nɛ́ŋ wuu mí, rʊ́ʊ́ ná Wɪɪsɛ Sabɪɪna."

20Ɛ́ nɛ́ Pɪɛrɛ bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Nyííkɛ aríri meéwíé ná wuu; ɪ há bííné rɪ Wɪɪsɛ pálɔ ná ká meéwíé rí, ɓa pi aá yɔwɛ.

21I kér wuu to wíí né sɪɛrʊ, bee wíɛ́ ɪ sɪɛrʊ to tékétéké Wɪɪsɛ síɛ́ mɛ́.

22Bírsɛ a lo sabɪŋbɔmɔ, ká sʊl Wɪɪsɛ, rʊʊ ká mɔlɛ́, rʊ́ʊ́ héí sabɪɪna wíɛ́ suúri.

23Ɔ́ há bélí, ɪ sɪɛrʊ biiní; ɪ mɪŋ wíbɔmɔ yomí sɪɛrʊ nɛ́."

24Ɛ́ nɛ́ Sɪmɔŋ súlwɔ́ bʊlɛ́: "Í tɪɪ sɪɛ́ cʊɔlɛ Wɪɪsɛ páŋ, a makɛ rííwa wíbʊlɛ́ nyáŋ oro wuu síŋ pérú."

25Pɪɛrɛ rí Zaŋ tɛ́ Wɪɪsɛ wí"állɛ sɪɛ́da, a bʊl Wɪɪsɛ wíbʊlɛ tenni, ká bɪrɛ mʊ́ Zerizalɛmɛ; a tɪŋ Samari tɔ́nɛ ɓɪkana, a bʊl Labaarɪwero wíɛ́ aá col.

26Wɪɪsɛ malíka nɔ́ŋɔ kúó bʊl Filipi rí a bʊlɛ́: "Isi píí síɛ́ caasɛ tɔ́ɔ́ lʊ́lɔ́ŋɛ rí, a mʊ́ cí gɪr sɪɛrʊ, ŋméŋwie ná há lɛ́ Zerizalɛmɛ aá mʊ́ Gaza mɛ́."

27Ɛ́ nɛ́ ʊ isi mʊ́. Ʊ cínɔ́, rɪ Kaŋdaasɛ minísi níí kué; ʊ níí bel Etiopi hákuóro ɓɪɛ wuu mí. Ʊ mʊ́ɔ́ cʊɔlɛ Wɪɪsɛ nɛ́ Zerizalɛmɛ mɛ́, ká sɪɛ́ bɪrɛ aá col;

28a zʊʊ kénú záka tórko sɪɛrʊ, aá karmɛ Wɪɪsɛ Kɛnɔ cɔɔ nɔ́ŋɔ, ráŋ ná Wɪɪsɛ wílaabʊllɔ Ezayi há pʊ́ŋsɛ́.

29Wɪɪsɛ Sabɪɪna bʊl Filipi rí bʊlɛ́: "Mʊ́, tuu peri tórko né."

30Filipi túó peri zesi, rʊʊ́ karmɛ Wɪɪsɛ wíbʊlɛ, ráŋ ná Wɪɪsɛ wílaabʊllɔ Ezayi há pʊ́ŋsɛ́ nɛ́. Ɛ́ nɛ́ ʊ bɔ́sʊ́: "Ií nɛ wíɛ́ nyáŋ ɪ háá karmɛ́ mʊʊ́la rɛ́?"

31Ɛ́ nɛ́ báálɔ ná sɛ́: "Ɔ́ŋ́ á ríŋ a ɛrɛ́ ká níwɔ́ mʊʊ́la, rɪ nɛ́ŋ wʊ́ɔ́ mʊʊ́la lísɛ́ páŋ?" Ká yírɛ Filipi rʊʊ́ zí kénú laka, tórko ná sɪɛrʊ.

32Wípʊ́ŋsɛ ná ʊ fa háá karmɛ́ nɛ́ nyɛ: "Ɓa kenú, anɛ pieŋso ɓa há kené aá mʊ́ naŋyɛ́llɔ jaa ríwɔ́ ɓʊ́, anɛ pewie ɓa háá kɛ́ pʊ́sɛ, ká ʊ wɪ wuó wi. Ʊ dé wʊʊ́ nʊɔ mɛ́ wúré.

33Ʊ múúrú tɪɪ, ká nɛ́ŋ toó bʊl aá lɔ́ʊ́. Áŋ rí sɪɛ́ á rʊʊ́ mákʊ́ má dunɪɛ nɪɪsɔ? Ɓa lísʊ́ mɪɪsɛ dúníé mí."

34Minísi ná bɔsɛ Filipi a bʊlɛ́: "Ɔ́ŋ́ sʊ́lí, áŋ wíɛ́ rɛ́ báálɔ né pʊ́ŋsɛ aá bʊl? Ʊ tɪɪ wíɛ́ nɛ́ yáá, nɛ́ŋ oro wíɛ́ rɛ́?"

© 1999, The Bible League.

35Filipi sɪɛ́ la wíbʊlɛ, a mʊ́ púlú dɪkarmí ná mɛ́, ká máŋsɛ Zeezi Labaarɪwero wíɛ́ déŋdéŋ a pɔ́ʊ́.

36Ɓa píwó ŋméno víva, a mʊ́ ná nyii. Ɛ́ nɛ́ báálɔ ná sɛ́: "Ná nyii ní, beé sɪɛ́ báá kɛ́rɪ́ŋ ráŋ muŋsé mí?”

37Ɛ́ nɛ́ Filipi sɛ́: "Rɪı nɛ́ á yardá rírí sɪɛrʊ wuu, ʊ ɛ́ ká wímɔlɛ́." Ɛ́ nɛ́ báálɔ ná sɛ́: "Ɔ́ lɔ́ʊ́ dí, rɪ Zeezi Kirisi ká Wɪsɛ Bio ní.”

38Ʊ ka tórko ʊ cɛ́, ká ɓa wuu bɛllɛ tuwi zʊ nyii ná sɪɛrʊ, Filipi kánʊ́ muŋsi.

39Ɓa há lɛ́ nyii mí ko tenni, Nyuutɪna Sabɪna pí Filipi kaa yʊ́ksɛ, ká minísi ná báá wʊ́ʊ́ néé. Ɛ́ nɛ́ ʊ zʊ́ʊ́ ŋméno, a jʊɔsɛ aá col.

40Filipi kúó aá cɛ́, rʊʊ mɪŋ Azɔtɛ mɛ́. Ʊ lɛ́ ráŋ nɛ́ a daarɛ tɔ́nɛ náŋa, a mʊ́ lɛ Sezaare mí. Ká rʊʊ lɛ́ tɔ́ʊ́ wuu, ʊ bʊl Wɪsɛ Labaarɪwero ná wíɛ́ ráŋ, ká daarɛ.

Wɪ’allɛ 9

1Ká Sool ha mɪŋ Nyuutɪna karmɪbɛlɛ ná bɛŋsɛ́ mɛ́, a kɛsɛ aá ɓʊ́ʊ́sɛ. Ʊ ísó mʊ́ Wɪsɛ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃́ rí,

2a sʊ́lʊ́, rʊ́ʊ́ pʊ́ŋsɛ kɛnnɛ ná háá pɔ́ʊ́ ŋméno rʊ́ʊ́ mʊ́ Damaasɛ, a kaa gʊɔrɛ zʊ Zuwifiwa cémejɪsɛ wuu pá, ká wólli kɛsɛ nɪɛ ná wuu há lá Zeezi wíɛ́ dí, a vɔsɛ kaa mʊ́ Zerizalɛmɛ: báála rí háála wuu.

3Ʊ há mɪŋ ŋméno mɛ́, a mʊ́ aá peri Damaasɛ, naasí balá, rɪ pʊmmʊzeno lɛ́ bána rí, a ko tuwi kílʊ́, a cʊ́ólʊ́.

4Ʊ tuwi ɓal tíé, ká nɛ lɪŋó háá bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Sool, Sool, beé rí tɛ ɪ wíwálmíŋ?”

5Ɛ́ nɛ́ ʊ bɔsɛ: "Áŋ rí kɛ́í, Nyuutɪna?" Rɪ lɪŋó ná sɛ́: "Ɔ́ nɛ́ ká Zeezi ná ɪ háá wálmɛ́. ((Anɛ nɔɔ há vɛ́ valɛ́ ɓaá ŋmɔ́wʊ́ ɛ́, ɪ má wíŋ nɛ́sɛ mɛ́ wuó fóri." Ʊ cí aá cel, ká bɔsɛ bʊlɛ́: "Nyuutɪna, ɪí já ríŋ a beé rí?" Ɛ́ nɛ́ Nyuutɪna sɛ́:))

6"Isi zʊ tɔ́ʊ́ sɪɛrʊ, ɓa sí mákí wíí ná há mɔhɛ̃́ ríí a.”

7Báála ná ʊ ríwɔ́ háá valɛ́, de yieki cɛ́. Ɓaá nɛ lɪŋó wérí, ká wɪ nɛ́ŋ wuú ná.

8Sool nyáŋ isi, a wúri síɛ́ bíbel, ká wɪ óŋ wuú ná; ɓa cɔ́ʊ́ nɛ́sɛ mɛ́ nɛ́ a kaa tɪɛsɛ zʊ Damaasɛ.

9Ʊ á tápʊlɛ botoro, ʊ wɪ ráŋ ná, ʊ wɪ óŋ dí, ʊ wɪ nyíí nyɔ.

10Karmɪbio oro sɪɛ́ fa mɪŋ Damaasɛ mɛ́, ɓaá yírʊ́ Ananɪyasɛ. Nyuutɪna tíŋ wímuulináálɛ mɛ́ yírʊ́, ʊ saŋ a bʊlɛ́: "Náŋ nɛ́ Nyuutɪna.”

11Ɛ́ nɛ́ Nyuutɪna bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Isi dahá, a pi ŋméno ná ɓa háá yírɛ ŋméŋtérke, a mʊ́ Zɪdaasɛ jaa, a ka báálɔ ná ɓa háá yírɛ Sool, a lɛ Tarsɛ.

12Ʊʊ́ cʊɔlɛ Wɪsɛ nɛ́, a muuli ná báálɔ ná há ká Ananɪyasɛ rʊʊ kúó zʊ, a pa nɛ́ŋsa tíkʊ́ mɛ́ rʊ́ʊ́ níná ráŋ.”

© 1999, The Bible League.

13Ɛ́ nɛ́ Ananıyasɛ sɛ́: "Nyuutına, nıɛ ɓıkana nɛ́ búlíŋ rí, ɛ́ ná ɛ́ báálɔ há túŋ bɔ́ŋbɔ́ŋ, ı nıɛ ná há mıŋ Zerizalɛmɛ mɛ́ rí.

14Rɛɛ́ má sıɛ́, Wıısɛ vʊk"ɔɔsa nıhıɛ̃́sɛ pɔ́ʊ́ dóé rʊ́ʊ́ wólli kɛsɛ nıɛ ná wuu háá yírí yır, a vɔsɛ."

15Ɛ́ nɛ́ Nyuutına búlʊ́ rí bʊlɛ́: "Mʊ́, ŋ nɛ́ lísɛ ɛ́ báálɔ rʊ́ʊ́ káníŋ yır zʊ nıɛ ná há to Zuwifiwa sıɛrʊ, a búlíŋ wíɛ́ kuóre síɛ́ mɛ́, arí lzırayɛl duo nıɛ síɛ́ mɛ́.

16Wıla ná duo mí ʊ háá á rʊ́ʊ́ ná ŋ yır mɛ́, ŋ tıı sí máŋsíwɔ́ wuu pɔ́ʊ́."

17Ananıyasɛ sıɛ́ isi mʊ́ a zʊ ɛ́ jaa; a pɔ́ʊ́ nɛ́ŋsa tıkɛ Sool mí, ká bʊlɛ́: "Ɔ maábinɔ́ŋɔ Sool, Nyuutına Zeezi ná há kúé mákʊ́ tıı cáání ŋméno nyúú, ʊ nɛ́ sɛ́ ríŋ ko a ríí níná ráŋ, ká rí Wıısɛ Sabıına súí."

18Ɛ́ wuu, rı ɓıɛ bamma lʊ́ʊ́ síɛ́ mɛ́ tuwi ɓallɛ, anɛ perme daborsi, ká ʊ síɛ́ níná ráŋ. Ɛ́ nɛ́ ʊ isi, ɓa kánʊ́ muŋsi nyii mí.

19Ʊ dí ɓıdííle tenni, rı dóé báá kúó. Sool ké Damaasɛ mɛ́ tápʊlɛ bɛllɛ, karmıbɛlɛ ná há míŋ ráŋ dıhĩ́.

20Ʊ wı dáánɛ́ ká ʊ isi, a gʊɔrɛ zʊ Zuwifiwa cémejısɛ, a bʊl aá pá nıɛ, rí Zeezi ká Wıısɛ Bio ní.

21Ʊ wíɛ́ vɔkɛ nıɛ ná wuu háá zesé; ɓa búbɔsɛ náŋá bʊlɛ́: "Báálɔ né rá fa Zerizalɛmɛ mɛ́, a gʊɔrɛ kɛsɛ nıɛ ná háá yírɛ́ Zeezi yır aá ɓʊ́ʊ́sɛ rɛ́? Ʊ wı rɛɛ́ ɛ́ kúé, rʊ́ʊ́ vɔ́síwɔ́ nɛ́ kaa mʊ́ pá Wıısɛ vʊk"ɔɔsa nıhıɛ̃́sɛ rɛ́?"

22Ká Sool dóé ɔsɛ súsúúri, ʊ wólli wíɛ́ bʊl aá yo Zuwifiwa ná há mıŋ Damaasɛ mɛ́, a máŋsɛ pɔ́wɔ́, rı Zeezi ní ká Kirisi.

23Ʊ cɔ mʊɔ́, ká Zuwifiwa isi aá vʊʊrɛ ríwɔ́ ka Sool ɓʊ́;

24ɓa vʊʊrɛ́ ná zʊ́ʊ́ dılle. Ɓa pɔ́ dánnʊʊsɛ mɛ́, wɔhɔ rí títaŋ wuu, ríwɔ́ wóllú mıısɛ lísɛ.

25Amá títaŋ oro, Sool karmıbɛlɛ púú hé keŋté mí, a tıŋ zeŋ tɛrɛ a tá, ʊ tuwi col.

26Ʊ mʊ́ɔ́ peri Zerizalɛmɛ, aá ja rʊ́ʊ́ hóú tıı Zeezi karmıbɛlɛ sıɛrʊ, amá ɓaá fɔ́ʊ́ héwíŋ, ɓa wı yardá ɛɛ́ rʊʊ kɔ́wɔ́ nɔ́ŋ.

27Ɛ́ nɛ́ Barnabasɛ isi la síɛ́, a kánʊ́ mʊ́ Zeezi nıtʊmɛ́ ná rí. Ʊ nɛ́ sıɛ́ máŋsɛ́ pɔ́wɔ́, ɛ́ náwa Sool há ná Nyuutına ŋméno mɛ́, ʊ bʊl wíɛ́ ʊ rí, arí ɛ́ náwa Sool há búl Zeezi wíɛ́ pá nıɛ arí taŋá Damaasɛ mɛ́.

28Ɓa sıɛ́ saŋ ʊ tíŋwɔ́ mɛ́, aá gʊɔrɛ Zerizalɛmɛ sıɛrʊ, aá bʊl Wıısɛ wíɛ́ rí taŋá Nyuutına yır dóé mí.

29Ʊ rí Zuwifiwa ná háá bʊl Gırɛkɛwa liŋó, sıɛ́ bʊl wíɛ́ aá tɔ tíŋtɔ́ɛ́, ká ɓaá jɔ́ʊ́ mıısɛ lísɛ.

30Ʊ maábináŋa, Zeezi laadííre há ɛ̃ ɛ́ mɛ́, ɓa kenú mʊ́ Sezaare a tá rʊ́ʊ́ mʊ́ Tarsɛ.

© 1999, The Bible League.

31Ɛ́ né tɛŋfíél sıé mıŋ wıcʊɔla púl nıɛ ná wuu mí, ɓa ná há míŋ Ziide dıtíllɛ mé, rí Galiile rí Samari dıtíllɛ mé. Ɓa wuu híhíɛ̃sɛ Nyuutına zımé sıerʊ, káá fá Nyuutına héwíŋ wérí. Wısɛ Sabına pé, nıɛ pul súsúúri.

32Pıerɛ há gʊ́ɔ́ré dıhɛ̃́ wuu aá ná Zeezi laadííre, ʊ mʊ́ Lıdɛ má rʊ́ʊ́ nówó.

33Ráŋ né ʊ ná báálɔ oro, ɓaá yírʊ́ Ene, rʊʊ gbɛ́rkɔ́ pí jaa mé, bıŋsɛ córí.

34Ɛ́ né Pıerɛ búlʊ́ rí: "Ene, Zeezi Kirisi dúórí; isi dahá a cúólí basa." Naasí balá rʊʊ ísí dahá.

35Lıdɛ rí Saarɔŋ nıɛ wuu nóú, a la Nyuutına wíɛ́ dí, a bírsɛ, a tá Wısɛ mɛ́ aa zɔké.

36Zeezi laadííre ná há mıŋ Zope mí, hál ré fa ɓa sıerʊ, ʊ yır né Tabita, Gırɛkɛwa kaá yírɛ Dɔrka, ʊ múl né ká wıema; ɛ́ háálɔ tʊ́ŋ tʊtʊ́ŋwere kíŋkáŋ aá pá nıɛ, aá dí zilé má kíŋkáŋ summe nyúú.

37Ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́ né, ʊ wılɛ, a sʊwɛ. Ɓa fóú a kaa zí bil túko mí.

38Zope rí Lıdɛ fa wı bol. Ɓa sıé há níɛ́ rı Pıerɛ mıŋ Lıdɛ mɛ́, ɛ́ né ɓa tʊŋ báála bɛllɛ ríwɔ́ mʊ́ yírʊ́, rʊ́ʊ́ va kíkɛ́lɛ́ ko.

39Pıerɛ sıé isi tıŋ ɛ́ báála mɛ́ mʊ́, a mʊ́ ɛ́, ɓa kánʊ́ zí túko ná. Yúháála wuu isi kílʊ́, a wíwi ká makɛ pɛ́ŋsɛ rí gɛnnɛ ná Dɔrka há nyɛ́rɛ́, ʊ hiɛ̃só mí, a pɔ́ʊ́.

40Pıerɛ a nıɛ wuu lɛ jaa ná mɛ́, ká ʊ ɓírmi tíé a cʊɔlɛ Wısɛ. Ʊ cʊɔlɛ tenni ká bírʊ́ síɛ́ hé lɛlɔ ná rí, ká bʊlɛ́: "Tabita, isi dahá." Ʊ wúrʊ́ síɛ́. Ʊ há ná Pıerɛ, ɛ́ né ʊ isi ké.

41Pıerɛ kánʊ́ nésɛ mɛ́, a a ʊ isi. Ká ʊ sıé yírɛ Zeezi laadííre ná rí yúháála ná wuu, ɓa ko zʊʊ nóú ɓıwómmi.

42Zope nıɛ wuu ní né ɛ́ wíí, ɓa nıkana ko la Nyuutına wíɛ́ dí.

43Pıerɛ ké Zope mí dáánɛ mʊɔ́, a fa mıŋ kɛŋnʊɔsɔ Sımɔŋ jaa mɛ́.

Wı'allɛ 10

1Báálɔ oro fa mıŋ Sezaare mí, ʊ yır a Kɔrnɛ. Ʊ fa ká sóóji rí, a a sóójiwa zɔlɔ nyúútína; ʊ mıŋ sóójiwa ná ɓa háá yírɛ Itali sóójiwa sıerʊ né.

2Ɛ́ báálɔ ká wıcʊ́ɔ́lʊ́ ré, aá fá Wısɛ kíŋkáŋ, ʊ rírʊ́ jaa nıɛ wuu; ʊʊ́ lísɛ satɔ́ɔ́rpálɔ kíŋkáŋ aá pá Zuwifiwa nıyaara, káá cʊɔlɛ Wısɛ tápʊ́l wuu.

3Gbaŋ bíŋbılí botoro cɛ́rɛ mɛ́, ʊ tíŋ wímuulináálɛ mɛ́, a ná Wısɛ malíka ʊ jaa mɛ́. Ʊ yírʊ́ bʊlɛ́: "Kɔrnɛ!"

4Ʊ firki síɛ́ cɔ́ʊ́ mɛ́ rí héwíŋ, ká bʊlɛ́: "Beé rí, Nyuutına?" Ɛ́ né malíka sɛ́: "l wıcʊɔlɔ́ rírí susufárʊ wí"állɛ ná wuu ní Wısɛ ná, ʊ wʊ́ɔ́ mɛ́ sʊ́llɛ́.

5Tʊŋ nıɛ múl néé mí, ríwɔ́ mʊ́ Zope, a yírɛ Sımɔŋ ná ɓa háá yírɛ Pıerɛ, rʊ́ʊ́ ko.

6Ʊ mıŋ báálɔ oro há ká kɛŋnʊ́ɔ́sʊ́ dıhɛ̃́ né, ʊ yır né Sımɔŋ, ʊ jaa mıŋ mʊʊ nʊɔ."

© 1999, The Bible League.

7Malíka ná bʊl ɛ́ tenni ká col, ká Kɔrnɛ sɪɛ́ yírʊ́ tʊtʊnna bɛllɛ, a yírɛ sóójiwa ná háá
túmʊ́ jaa mɛ́, má nɔ́ŋɔ, ʊ ná háá fá Wɪsɛ;

8a césú wínáálɛ ná pɔ́wɔ́, ká túŋwɔ́ Zope mí.

9Tɔ́ɔ́ pʊl, nɪtʊmɛ́ ná lɪ mʊ́, aá saasɛ Zope. Rɪ Pɪɛrɛ má zí luso wɔhɔ, rʊ́ʊ́ cʊɔlɛ Wɪsɛ.

10Losu kánʊ́, ʊ jíja ɓɪdííli rʊ́ʊ́ dí. Ɓa háá a ɓɪdííle ríwɔ́ pɔ́ʊ́ tɛŋ ná mɛ́, ʊ fa yíékó ké,
anɛ ʊʊ́ dúósú.

11Ɛ́ nɛ ʊ ná bána rʊʊ wúró, ká omo oro há nɪhɩ̃ gɛbasa, ɓa vɔ́wʊ́ nʊkeŋe baná mɛ́, ʊ lɛ
bána aá tuwi tíé.

12Pʊsɛ duo wuu mínʊ́ sɪɛrʊ: naasɛ baná tínáwa, tíé tútuure, arí diíwiisi.

13Ká Pɪɛrɛ sɪɛ́ nɛ liŋó há bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Pɪɛrɛ, isi ɓʊ́ʊ́sɛ cɔ́ dí."

14Ɛ́ nɛ́ Pɪɛrɛ sɛ́: "Aí, Nyuutɪna, ŋ ha wɪ óŋ díé rʊʊ kéŋ busunnu, a to páár."

15Liŋó ná baa bʊl Pɪɛrɛ rí bʊllɛ nyúú mí, a bʊlɛ́: "Omo ná Wɪsɛ há sʊ́ʊ́ ká páár, sí bʊ́lʊ́
kéŋ busunnu."

16Ʊ á ɛ́ naasí botoro, ká omo ná bɪrzɛ́ bána, a báá wɪ túwé.

17Pɪɛrɛ há kéné bíínʊ́ tɪ mɛ́, aá jɔ́ʊ́ wímuulináálɛ ná mʊ́l, rɪ Kɔrnɛ nɪtʊmɛ́ ná má kʊ́ʊ́
bɔsɛ aá ja Sɪmɔŋ jaa, a ko cí dánnʊɔ mɛ́;

18a sɪɛ́ yírɛ bɔsɛ bʊlɛ́: "Sɪmɔŋ ná ɓa háá yírɛ́ Pɪɛrɛ nɪhɔjaa nɛ́ nyɛ?"

19Pɪɛrɛ ha háá bíínʊ́ wímuulináálɛ ná wíɛ́, Wɪsɛ Sabɪna bʊ́lɔ́ pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Ná báála
botoro ríí jɛ́í.

20Sɪɛ́ isi tuwi tíŋwɔ́ mɛ́ a mʊ́; sí káŋsʊ́, ŋ nɛ́ túŋwɔ́."

21Ɛ́ nɛ́ Pɪɛrɛ tuwi, a bʊl báála ná rí: "Ɔ nɛ́ ká nɛrɔ ná í háá jɛɛ́; beé wíɛ́ rí keníwa ko?"

22Ɛ́ nɛ́ ɓa sɛ́: "Sóójiwa zɔlɔ nyúútína Kɔrnɛ, ká nɪtaŋá rɛ́, aá fá Wɪsɛ héwíŋ, Zuwifiwa
wuu yíyírʊ́ yɪwero. Ʊ nɛ́ Wɪsɛ tʊ́mʊ́ malíka nɔ́ŋɔ́, rʊ́ʊ́ tuwi bʊl rʊ́ʊ́ a ríwɔ́ yírí, ríí kóú
jaa, a bʊl wíɛ́ rʊ́ʊ́ zesi. Ʊ nɛ́ túŋrá."

23Pɪɛrɛ a ɓa zʊʊ cɔ. Tɔ́ɔ́ pʊl, ʊ isi tíŋwɔ́ mɛ́ ɓa col. Ʊ maábináŋa ná há mɪŋ Zope mí,
náŋa kánʊ́ ɓa mʊ́.

24Tɔ́ɔ́ nɔ́ŋɔ pʊl, ɓa isi zʊ Sezaare. Ká Kɔrnɛ má yírʊ́ ánáwa rírʊ́ naŋnɔ́ŋsɛ, ɓa ké aá
déllíwɔ́.

25Pɪɛrɛ há kʊ́ɛ aá zʊ, Kɔrnɛ ísó cémʊ́, a ɓírmi tíé ʊ síɛ́, a cʊ́ɔ́lʊ́.

26Ɛ́ nɛ́, Pɪɛrɛ kánʊ́ cʊ́óli, ká bʊlɛ́: "Isi dahá, ŋ má ká nɪbííno ní."

27Ʊ ísó ɓa bʊl wíɛ́ mʊ́ zʊ jaa, rɪ nɪɛ káŋ a hilmi.

28Ɛ́ nɛ́ Pɪɛrɛ bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Í tɪ íɔ̃ zɪŋ rɛ́ Zuwifiwa kíso ní ká, ríwɔ́ rí nɪɛ ná há to
Zuwifiwa kuosi náŋá mɛ́, a tɪŋ zʊ́wɔ́ jɪsɛ. Amá Wɪsɛ mákíŋ ríŋ sí nɛ́ŋ wuu píí makɛ
busunnu tína.

© 1999, The Bible League.

29Ɛ́ né tɛ, í há yíríŋ, ŋ wɪ bíílɛ́ ká ko. Í sɪɛ́ mákíwa yírɛ múl páŋ.”

30Ɛ́ né Kɔrnɛ sɛ́: "Ʊ tápʊlɛ baná né nyɛ, wɔhɔ oro, téŋ né tɪɪ tɪɪ mɛ́, ŋ faá cʊɔlɛ Wɪɪsɛ; báálɔ oro su gɛtʊlí ko cíníŋ síɛ́, ká bʊlɛ́:

31'Kɔrnɛ, Wɪɪsɛ léí sʊlɛ́, ʊ líísí tʊtúŋwere ná má wíɛ́.

32Tʊŋ néŋ rʊ́ʊ́ mʊ́ Zope, a yírɛ Sɪmɔŋ ná há ká Pɪɛrɛ rʊ́ʊ́ ko. Ʊʊ́ cɔ kɛŋnʊɔsɔ Sɪmɔŋ ná jaa, há mɪŋ mʊʊ nʊɔ mɛ́ né!’

33Ɛ́ né ŋ sɪɛ́ pérmɛ tʊŋ nɪɛ ɪ dɪhḗ. l má á wérí, ɪ há kúé. Múl néé mí sɪɛ́, Wɪɪsɛ síɛ́ né a wuu cɛ́, ráá zesi wíí ná wuu Nyuutɪna há síí ko bʊl párá.”

34Pɪɛrɛ sɪɛ́ la wíbʊlɛ a bʊlɛ́: "Taŋá wuu, ŋ íɔ̃ rí Wɪɪsɛ wɪ nɪɛ́ tʊɔsɛ,

35amá duo wuu sɪɛrʊ, Wɪɪsɛ có néŋ ná háá va tékétéké.

36Í íɔ̃ rí Wɪɪsɛ té liŋó pá lzɪrayɛl duo nɪɛ, a bʊlɛ́ Zeezi Kirisi níí á rʊ́ʊ́ ka tɛŋfíɛ́l ko. Ʊ né ká nɪɛ wuu Nyuutɪna.

37Í ɛ̃ tʊtʊmí ná há púl Ziide mí, a mʊ́ lɛ Galiile, a tɪŋ Zaŋ nyimuŋsi karmɛ́ ná wíɛ́.

38Í ɛ̃ ɛ́ ná Wɪɪsɛ há púú Sabɪɪna waalɛ Nazarɛtɛ Zeezi. Í ɛ̃ ɛ́ ná má ʊ há pɔ́ʊ́ dóé, ʊ gʊɔrɛ dɪhḗ wuu aá tʊŋ tʊtúŋwere. Wɪɪsɛ mínʊ́ har, ʊ la nɪɛ ná fa há mɪŋ kaŋtɔmɔ nésɛ mɛ́ tá.

39"Ʊ wí"állɛ ná wuu ʊ há ɛɛ́ Zerizalɛmɛ mɛ́, arí Zuwifiwa tɔ́nɛ wuu mí, á ɔ́wɔ́ dáŋsíɛ́. Ɓa ɓásʊ́ dagɛsɛ́ daha ʊ sʊwɛ.

40Amá Wɪɪsɛ ɔ́ɔ́, tápʊlɛ botoro kal, ʊ bɪr"isi sʊʊ mɛ́, a mákʊ́ tɪɪ pá nɪɛ.

41Nɪɛ wuu wʊ́ʊ́ néé, amá nɪɛ ná Wɪɪsɛ há pí fól tʊɔsɛ né nóú. Ʊ há bírɛ́ isi sʊʊ mɛ́, á é mí ní ʊ ko nyɪɪsɛ, á rírʊ́ hé náŋá dí, ká nyɔ.

42Ká Zeezi sɪɛ́ párá liŋó, ráá gʊɔrɛ bʊl pá nɪɛ, rʊ́ʊ́ né ká nɛrɔ ná Wɪɪsɛ há bílé, rʊ́ʊ́ a nɪwómme rí nɪsʊsɛ wuu saríyadííro.

43Wɪɪsɛ wílaabʊlla wuu tɔ́ʊ́ sɪɛ́da, a bʊl rí nɛrɔ ná wuu há lá Zeezi wíɛ́ dí, Wɪɪsɛ sí tíŋʊ́ yɪr ná mɛ́, a hé tína wíbɔmɔ suúri.”

44Pɪɛrɛ ha há mɪŋ ɛ́ wíɛ́ bʊlɛ́ mɛ́, rɪ Wɪɪsɛ Sabɪɪna túwí nɪɛ ná wuu háá zesé nyúú.

45Ʊ ɛ́ vɔkɛ Zuwifiwa ná há ká Zeezi laadííre, a tɪŋ Pɪɛrɛ mɛ́ a lɛ Zope ko, bee wíɛ́ Wɪɪsɛ há púú Sabɪɪna dí zilé pa nɪɛ ná há to Zuwifiwa má.

46Ɓa níɔ́ rɪ ɓa bʊ́l líŋhuonni aá bɪ Wɪɪsɛ mɛ́.

47Ɛ́ né Pɪɛrɛ sɛ́: "Nɪɛ ná há ná Wɪɪsɛ Sabɪɪna anírá má ha nóú ɛ́, á sí wólli vɛ́wɔ́ nyii muŋsé?”

48Ɛ́ né sɪɛ́, ʊ sí ríwɔ́ múŋsíwó nyii, Nyuutɪna Zeezi Kirisi yɪr mɛ́. Ɛ́ né ɓa sʊ́lʊ́ rʊ́ʊ́ kéŋwó dɪhḗ tápʊlɛ bɛllɛ.

Wɪ’allɛ 11

© 1999, The Bible League.

1Zeezi nıtʋmɛ́ ná rírʋ́ hatŋna ná há mıŋ Ziide mí, ɓa níɔ́ rı nıɛ ná há to Zuwifiwa má nɛ́ Wıısɛ wíbʋlɛ ná, a laa dí.

2Pıɛrɛ sıɛ́ há bírɛ́ mʋ́ Zerizalɛmɛ, Zuwifiwa ná há có rı nıɛ ná há to Zuwifiwa cónníwó pɛnɛ,

3ɓa bɛ́sʋ́ mɛ́ a bʋlɛ́: "I zʋ́ nıɛ ná há wʋ́ɔ́ pɛnɛ cónné jaa, ı ríwɔ́ dí ɓıɛ."

4Ɛ́ nɛ́ Pıɛrɛ sıɛ́ máŋsɛ wíí naasɛ kúnúnú, a pɔ́wɔ́.

5Ʋ sɛ́: "Zope mí ní, ŋ isi aá cʋɔlɛ Wıısɛ, a ná wíí. Ɔ ná omo oro há nıhɩ̃ gɛbasa, rı ɓa vɔ́wʋ́ nʋkeŋe baná mɛ́, ká ʋ lɛ bána rí a ko túwíŋ laka.

6Ɔ múúlú sıɛrʋ, a ná tíé nyúú naasɛ baná tínáwa, balla, tíé tútuure, arí diíwiisi.

7Ká, ŋ nɛ liŋó oro há bʋ́líŋ rí bʋlɛ́: 'Pıɛrɛ, isi a ɓʋ́ʋ́sɛ cɔ́ dí.'

8"Ɛ́ nɛ́ ŋ sɛ́: 'Aí, Nyuutına, omo ná há kéŋ busunnu, a to páár, ha wíŋ nʋɔ zʋ́ɛ́ ná.'

9"Liŋó ná baa bʋ́líŋ rí bʋllɛ nyúú mí bʋlɛ́: 'Omo ná Wıısɛ há sʋ́ʋ́ ká páár, sí bʋ́lʋ́ kéŋ busunnu.'

10Ʋ á ɛ́ nɛ́ naasí botoro, ká omo ná bırzɛ́ bána, a nyííkɛ ráŋ.

11"Mʋ́l ná tıı tıı mɛ́, rı báála botoro ɓa há tʋ́ŋwɔ́ ŋ dıhɩ̃, nɛ́ lɛ́ Sezaare a ko cíníŋ há mıŋ jaa ná mɛ́ dánnʋɔ.

12Ɛ́ nɛ́ Wıısɛ Sabıına sɛ́ ríŋ isi tíŋwɔ́ mɛ́, a mʋ́, ká sí káŋsʋ́. Í ná báála nyáŋ balgo, ɓa nɛ́ súúríŋ mí, á wuu mʋ́ zʋ Kɔrnɛ jaa.

13Ɛ́ báálɔ sıɛ́ máŋsɛ ɛ́ ná malíka há zʋ́ʋ́ jaa, a bʋlʋ́ tʋŋ nɛrɔ rʋ́ʋ́ mʋ́ Zope, a yírɛ Sımɔŋ ná há ká Pıɛrɛ rʋ́ʋ́ ko.

14Ʋ níí kóó bʋl wíɛ́ rí pɛ́í, ríí tíŋwɔ́ mɛ́ a ná Wıısɛ laatɛ́, ı ríri jaa nıɛ wuu.

15"Ɔ sıɛ́ há púlé aá bʋl wíɛ́, Wıısɛ Sabıına túwíwó nyunni mí, anɛ ʋ há túwírá má nyunni mí ɛ́ ná, púle mí.

16Ɛ́ nɛ́ Nyuutına wíí né kóŋ nyúú: 'Zaŋ múŋsí nıɛ nyii sıɛrʋ nɛ́, amá í é, ɓa sɛ́ múŋsíwa Sabıına sıɛrʋ.'

17Ɛ́ wíɛ́, rı Wıısɛ nɛ́ dí zilé pɔ́wɔ́, zilé ná tıı tıı ʋ há díé párá má nıɛ ná há lá Zeezi wíɛ́ dí, ŋ sıɛ́ báá sí wólli Wıısɛ mɛ́ cɛ́?"

18Ɓa há nɛ́ ɛ́ wíɛ́ ko tenni, ɓa pɔ́rɔ́, ká bırɛ aá bı Wıısɛ mɛ́ a bʋlɛ́: "Wıısɛ sıɛ́ lóó, nıɛ ná há to Zuwifiwa má bírwɔ́ har tɛ wíbɔmɔ, kɔ́wɔ́ ná hiɛ̃só rí."

19Nıwálmɔ ná há ísé, ltıɛnɛ ɓʋ́í tɛ́ŋ mɛ́, nıɛ ná pısɛ, náŋa mʋ́ɔ́ lɛ Fenisi, náŋa mʋ́ Siipiri, náŋa má mʋ́ Aŋtıɔsɛ, a bʋl Wıısɛ wíbʋlɛ aá pá Zuwifiwa dʋŋɔ.

20Ɓa náŋa taŋa lɛ́ Siipiri arí Sırɛnɛ, a mʋ́ Aŋtıɔsɛ nıɛ ná há ká Gırɛkɛwa má rí, a bʋl Nyuutına Zeezi Labaarıwero ná wíɛ́ pɔ́wɔ́.

21Wıısɛ dóé tíŋwɔ́ mɛ́, nıɛ ɓıkana a Nyuutına yardá, a bírsɛ, a lo Wıısɛ mɛ́ aa zɔkɛ́.

© 1999, The Bible League.

22Ɛ́ wíí labáárɛ pérí nɪɛ ná há lá Zeezi wíɛ́ dí, a mɪŋ Zerizalɛmɛ mɛ́, ɛ́ nɛ́ ɓa tʊŋ Barnabasɛ rʊ́ʊ́ mʊ́ Aŋtɪɔsɛ ná.

23Ʊ há mʊ́ɛ́ a ná Wɪsɛ bárka ɓa sísíénnʊ́wa, ʊ sɪɛrʊ tɔ́rɔ́ wérí. Ʊ cáání́wɔ́, a bʊl ríwɔ́ ká Nyuutɪna géŋgéŋ, aríwɔ́ sɪɛrʊ wuu, a sí píí tá.

24Barnabasɛ ká sawértíŋ rɛ́; ʊ yardá bíɔ́, Wɪsɛ Sabɪna má súú. Ɛ́ nɛ́ nɪɛ ɓɪkana ko súúríwó mí, aá tɪŋ Nyuutɪna mɛ́.

25Ká Barnabasɛ sɪɛ́ daarɛ mʊ́ Tarsɛ, aá ja Sool;

26ʊ mʊ́ɔ́ nóú ráŋ, a kánʊ́ bɪrko Aŋtɪɔsɛ. Ɓa ké ráŋ bɪŋpírmi, a sáŋ Aŋtɪɔsɛ wɪcʊɔla púl mí, a kármíwɔ́ nɪkana. Aŋtɪɔsɛ ná mɛ́ nɛ́, ɓa púl, a ka Zeezi hatɪŋna ná aá yírɛ Kɪrtɪɛ̃wa.

27Ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́ sɪɛ́, rɪ Wɪsɛ wílaabʊlla lɛ́ Zerizalɛmɛ a ko Aŋtɪɔsɛ.

28Ɓa sɪɛrʊ nɔ́ŋɔ, ɓaá yírʊ́ Agabisi, ʊ ísó a tɪŋ Wɪsɛ Sabɪna dóé mí, a bʊl rí losu ɓɪzeno sí zʊ dúníé. Ɛ́ losu sɪɛ́ ɓɪɛ́na zʊ́ dúníé, rɪ Kulodi ní ká Romi kuózeno.

29Ɛ́ nɛ́ karmɪbɛlɛ vʊʊrɛ ríwɔ́ kɪɛsɛ kɪɛsɔ́, nɛ́ŋ má wuu kané mʊɔsɔ, ríwɔ́ kaa mʊ́ sáŋwɔ́ maábináŋa ná há mɪŋ Ziide mí.

30Ɓa pí ɛ́ kɪɛsɔ́ hé Barnabasɛ rí Sool nɛ́sɛ mɛ́ nɛ́, ɓa kaa mʊ́ pɔ́wɔ́ nɪhɪɛ̃́sɛ.

Wɪ'allɛ 12

1Ɛ́ cérɛ mɛ́, kuóro Erodi ísó aá bɛŋsɛ wɪcʊɔla púl nɪɛ náŋa.

2Ʊ ɔ́ɔ́ ɓa ɓʊ́ Zaŋ máálá Zakɛ, arí tókowí.

3Ʊ há néé rɪ ɛ́ tɔ́rɛ́ Zuwifiwa sɪɛrʊ, ʊ ɔ́ɔ́ ɓa baa ka Pɪɛrɛ má. Ɓa kenú cérɛ Pakɛ cana, há ká sɪbʊ́r toó cana tápʊlɛ nɛ́.

4Ɓa há kenú mʊ́ tɔ́ bɪnajaa mɛ́, ʊ ɔ́ɔ́ sóójiwa banáwa, buke baná, pɔ́ʊ́ mɛ́ aá la náŋá mɛ́, rí Pakɛ cana daarɛ ká ríwɔ́ dúú saríya.

5Sóójiwa sɪɛ́ pɔ́ Pɪɛrɛ mɛ́ bɪnajaa mɛ́; ká wɪcʊɔla púl nɪɛ má fɛ́l síí a sʊl Wɪsɛ aá pɔ́ʊ́.

6Tɔ́ɔ́ ná háá pʊlɛ́, káá pá kal ná Erodi háá ɛɛ́ ríwɔ́ lísɛ Pɪɛrɛ, a kaa lɛ nɪɛ síɛ́, ɛ́ kal títaŋ, rʊʊ fa pí dóŋ sóójiwa bɛllɛ pɛ́kɛ. Bɛŋzɛllɛ bɛllɛ nɛ́ ɓa paa vɔ́wʊ́ bil, ká pɔ́tɪkra má pɔ́ dánnʊɔ mɛ́.

7Naasí balá, rɪ Nyuutɪna malíka nɔ́ŋɔ dé ko tuwi, pʊmmɔ cuoli bɪnajaa wuu. Malíka ná ílli Pɪɛrɛ ká bʊlɛ́: "Isi dahá kíkélé!" Bɛŋzɛllɛ ná lʊ́ʊ́ nɛ́ŋsa mɛ́ ɓallɛ.

8Ɛ́ nɛ́ malíka bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Vɔ́wí bálte, a héí natɔɔsɛ." Ʊ a ɛ́ malíka há sʊ́ʊ́ a. Ɛ́ nɛ́ malíka baa bʊlɛ́: "Súí kapóóti, a tíŋíŋ mɛ́."

9Pɪɛrɛ lɪɪ tíŋʊ́ mɛ́, ká wɪ bíínɛ́ rí malíka wí"aalí ná ká taŋá; ʊ bíínɔ́ rɪ duose sɪɛrʊ nɛ́ ʊ nóú.

© 1999, The Bible League.

10Ɓa há múɛ́ daarɛ dúŋdúɛ̃ sóóji mí, a baa mú daarɛ nɔ́ŋɔ́ má mɛ́, ká mú peri hɔɔ dánnʊzeno ná há cáásɛ́ tɔ́ɔ́ rí, ʊ dé wúrú tɪɪ mɛ́ nɛ́, ká ɓa lɛ, a pi ŋmɛ́nɔ oro aá va. Ɛ́ nɛ́ malíka ná de isi col naasí balá, ká tá Pɪɛrɛ.

11Pɪɛrɛ síɛ́ há púré, ʊ sɛ́: "Múl néé mí, ŋ íɔ̃ zɪŋ rí Nyuutɪna nɛ́ tʊ́mʊ́ malíka, rʊ́ʊ́ ko láŋ tá Erodi nɛ́sɛ mɛ́, arí wíí ná wuu Zuwifiwa fa háá bɪɪnɛ́ ríwɔ́ áŋ mɛ́."

12Ʊ cí bɪɪnɛ wuu, ká caasɛ Zaŋ Markɛ maá Maari jaa a mʊ́. Nɪɛ fa káŋ ráŋ, a hé náŋá mɛ́ aá cʊɔlɛ Wɪɪsɛ.

13Pɪɛrɛ mʊ́ ɓásɛ, dánnʊɔ mɛ́; ɛ́ nɛ́ toltʊtʊnnɔ oro ɓa háá yírɛ Rodi, mʊ́ pɛ́llɛ káá zesi.

14Ʊ zési liŋó, rʊʊ íɔ̃ rí Pɪɛrɛ liŋó ní; ʊ jʊɔsɛ́ sɪɛrʊ, ʊ báá wɪ dánnʊɔ má wúré, ká bɪrfá mʊ́ bʊl pá nɪɛ, rí Pɪɛrɛ nɛ́ cí dánnʊɔ mɛ́.

15Ɛ́ nɛ́ ɓa sɛ́: "l nyúú toó." Ɛ́ nɛ́ toltʊtʊnnɔ ná sɛ́ taŋá mukuku, rʊ́ʊ́ nɛ́.

16Rɪ ɓa sɛ́: "Ʊ malíka nɛ́." Ká Pɪɛrɛ ha cí aá ɓásɛ dánnʊɔ mɛ́. Ɓa mʊ́ɔ́ kaa wúri rʊʊ tɪɪ nɛ́, a de gírwɔ́.

17Pɪɛrɛ ka nɛ́sɛ nyaanɛ, ká bʊl ríwɔ́ sí kʊɔllɛ kɔ́. Ká ʊ sɪɛ́ máŋsɛ ɛ́ náwa Nyuutɪna há ɛ́ɛ́, ká lísʊ́ bɪnajaa mɛ́; ká bʊlɛ́ ríwɔ́ mʊ́ bʊl pá Zakɛ ríwɔ́ maábináŋa ná náŋa. Ká ʊ lɛ ráŋ, a mʊ́ dɪhuó.

18Tɔ́ɔ́ pʊ́lɔ́, sóójiwa wʊ́ʊ́ néé, ká pisi sú dɪhɛ̃́ wuu aá ja ríwɔ́ zímʊ́ dɪmɪní.

19Erodi há jɔ́ʊ́ jɔ́ʊ́ gúl, a bɔsɛ sóójiwa má gúl, ɛ́ nɛ́ ʊ síwɔ́ kɛ́síwɔ́ wuu ɓʊ́ʊ́sɛ. Ɛ́ nɛ́ ká Erodi lɛ Ziide mí, a mʊ́ ké Sezaare mí.

20Kuóro Erodi cɔ́ɛ́ faá wɛ kíŋkáŋ, Tiiri rí Sɪdɔŋ tínáwa nyúú. Ɛ́ nɛ́ ɓa sɪɛ́ tʊŋ nʊɔ mɛ́, ríwɔ́ mʊ́ ná kuóro; a la síɛ́ nóú tʊtʊnnɔ Bɪlasɪtɛ, a bʊl, ʊ nɛ mʊ́l, ká ɓa sɪɛ́ mʊ́ sʊl kuóro, rʊ́ʊ́ lo rʊ́ʊ́ cɔ́ɛ́ pɔrɛ, ká rí tɛŋfɪ́ɛ́l míŋwɔ́ pɛ́kɛ; bee wíɛ́ ɓaá yɔ́wíwɔ́ ɓɪdííle wuu kuóro tɔ́ɔ́ mɛ́ nɛ́.

21Erodi hé kal pɔ́wɔ́ ríwɔ́ ko. Kal peri, ʊ isi súú kuógɛnnɛ, a kénú kuóɓasa mɛ́, ká sɪɛ́ bʊl wíɛ́ aá pá nɪɛ.

22Nɪɛ ná wuu hé náŋá mɛ́ a kíílɛ bʊlɛ́: "l liŋó ká wɪɪsɛ́ liŋó rí, nɪbíŋ liŋó rá tóú."

23Mʊ́l ná tɪɪ tɪɪ mɛ́, rɪ Nyuutɪna malíka ŋmɔ́wɛ́ Erodi yo, deŋdule tɔ́ɔ́ mɛ́, a dúú lúnni, ʊ sʊwɛ, bee wíɛ́ ʊ wíɛ́ wɪ Wɪɪsɛ píŋsɛ́.

24Ká Wɪɪsɛ wíbʊlɛ ná bʊl sú dɪhɛ̃́ wuu; Zeezi laadíire má pul súúri.

25Barnabasɛ rí Sool há tʊ́ŋwɔ́ tʊtʊmɛ́ tenni, ɓa pɔ́ɔ́ ka Zaŋ ná há ká Markɛ, ɓa lɛ Zerizalɛmɛ mɛ́, a bɪrmʊ́ Aŋtɪɔsɛ.

Wɪ'allɛ 13

1Wɪɪsɛ wílaabʊlla rí Wɪɪsɛ kɛŋzɪnna fa mɪŋ Aŋtɪɔsɛ wɪcʊɔla púl sɪɛrʊ. Ɓa nɛ́ ká: Barnabasɛ, Sɪmɪyɔŋ ná ɓa háá yírɛ Nɪzɛɛrɛ, Liisiyisi há lɛ́ Sɪɪrɛnɛ, Manahɛŋ ná ɓa há díɛ́sɛ kuóro Erodi áná jaa mɛ́, arí Sool.

© 1999, The Bible League.

2Ɓa fa mɪŋ ráŋ ɛ́, a tʊŋ aá pá Wɪsɛ, káá vɔsɛ nʊʊsɛ; kal oro, Wɪsɛ Sabɪna búlwɔ́ rí bʊlɛ́: "Í lísɛ Barnabasɛ rí Sool tɔ́wɔ́ dʊŋɔ, ríwɔ́ tʊŋ tʊtʊmí ná ŋ há yírwɔ́ ʊ wíɛ́."

3Ɛ́ nɛ́ ɓa vɔsɛ nʊʊsɛ; a pa nɛ́ŋsa tíkwɔ́ mɛ́, a cʊɔlɛ Wɪsɛ pɔ́wɔ́ ká tɔ́wɔ́ ɓa col.

4Wɪsɛ Sabɪna há túŋwɔ́ ɛ́, Barnabasɛ rí Sool ísó mʊ́ Selesi, a cí ráŋ zʊ nyiidabore a mʊ́ Siipiri.

5Ɓa mʊ́ɔ́ peri Salamiini, a zʊ Zuwifiwa cémejɪsɛ, a bʊl Wɪsɛ wíɛ́ aá pá nɪɛ. Ɓa pɔ́ɔ́ ka Zaŋ Markɛ, ʊ pɛ́wɔ́ mɛ́.

6Ɓa daarɛ paalɔ oro há mɪŋ nyii sɪɛrʊ, a mʊ́ peri Pafɔɔsɛ. Ɓa ná bátɪwɔ oro ráŋ, nyɛtɪnɔ wílaabʊllɔ oro, ʊ yɪr nɛ́ Barzeezi, ʊ ká Zuwifi rí;

7a mɪŋ tɔ́ɔ́ ná kuóro Sɛrzɪsɪ Poolu jaa mɛ́. Ɛ́ kuóro ɛ̃ wíɛ́ wérí; ʊ yírɛ Barnabasɛ rí Sool ʊ jaa mɛ́, a bʊlʊ́ có rʊʊ zési Wɪsɛ wíbʊlɛ.

8Amá tɪwɔ ná, Gɪrɛkɛwa háá yírɛ́ llɪmasɛ, ísó kɛ́rɛ, aá ja rí kuóro ná sí Wɪsɛ wíɛ́ láá dí.

9Wɪsɛ Sabɪna sɪɛ́ sú Sool ná ɓa háá yírɛ Pool; ʊ bel báálɔ ná cúrútútú,

10ká bʊlɛ́: "Sɪtaanɛ bio, líŋ rí gíŋgírmʊ báálɔ, wíwero dɪŋdɔmɔ, ɪ waá lo Nyuutɪna ŋméŋtéŋbéréŋwa ná kaa gólle?

11Aã, ná, Wɪsɛ sí ŋmɔ́wí; ɪ sí nyʊmmɛ a báá sí wɪpomí né ná, tápʊlɛ náná." Múl ná tɪ tɪ mɛ́, rɪ dɪhɩ̃́ bíró a hóú mí; ʊ nyʊmmɛ, a gʊɔrɛ aá ja nɪɛ ríwɔ́ tíɛ́sʊ́.

12Kuóro ná há ná tʊtʊmí ná há tʊ́mɛ́, Nyuutɪna wíɛ́ ná ɓa há kármɛ́ pɔ́ʊ́, ɓa vɔ́kʊ́ kíŋkáŋ, ʊ laa dí.

13Pool rírʊ́ vállínáŋa ísó zʊ nyiidabore Pafɔɔsɛ mɛ́, a col Pɛrzɛ, Paŋfiili tíé. Ráŋ nɛ́ Zaŋ tɔ́wɔ́, ká bɪrmʊ́ Zerizalɛmɛ.

14Ɓa cí Pɛrzɛ mɛ́ a col Aŋtɪɔsɛ ná há mɪŋ Pisidi dɪtíllɛ; a mʊ́ zʊ Zuwifiwa cémejaa fɪɛlɛ́ tápʊl.

15Ɓa kénó ká ɓa karmɛ Wɪsɛ kíŋse kɛnɔ arí Wɪsɛ wílaabʊlla kɛnnɛ. Ɛ́ nɛ́ cémejaa ná nɪhɩ̃́sɛ sɪɛ́ búlwɔ́ rí bʊlɛ́: "Maábináŋa, rɪíwa kéŋ nadúóri wíí a súúri aá pá nɪɛ nyáŋ, í isi bʊl."

16Ɛ́ nɛ́ Pool isi, a nyaanɛ nɛ́sɛ ká bʊlɛ́: "lzɪrayɛl duo nɪɛ, arí nɪɛ ná wuu há to Zuwifi káá fá Wɪsɛ, í zesi.

17lzɪrayɛl duo Wɪsɛ tʊ́ɔ́sírá ánáwa, a a ɓa pul wérí, téŋ ná mɛ́ ɓa fa há mɪŋ Ezipiti mí. Ɛ́ nɛ́ ká ʊ lísíwɔ́ Ezipiti ná mɛ́ a ríríʊ́ dóé.

18Ʊ díɛ́síwɔ́ gɪrbétéke sɪɛrʊ a peri bɪŋsɛ mɛɛ́sɛllɛ.

19Ʊ pɛ́wɔ́ mɛ́ ɓa yo Kanaŋ tíé tɔ́yíriwa balpɛ dí, ká lɔ́wɔ́ tíé pá lzɪrayɛl duo nɪɛ.

20Nyáŋ wuu dáánɔ́ peri bɪŋsɛ zɔwaná mɛɛ́sɛllɛ rí fí. "Ɛ́ har rí mɛ́, ʊ ɔ́ɔ́ ɓa tʊɔsɛ saríyadííre, ɓa káŋwɔ́ ké, a mʊ́ peri Wɪsɛ wílaabʊllɔ Samɪɛl téŋ.

© 1999, The Bible League.

21Ɛ́ nɛ́ sɪɛ́ ká ɓa sʊl kuóro Wɪsɛ rí. Wɪsɛ saŋ, a lísɛ Sayil pɔ́wɔ́. Ʊ ɔ́wɔ́ kuór bɪŋsɛ
mɛ́ɛ́sɛllɛ. Kiisi ná há lɛ́ Bɛŋzamɛ jɪmʊ́l, ʊ bio ní ká ɛ́ Sayil.

22Wɪsɛ ko yíkú tá, ká la kuorí pá Davidi. Ɛ́ Davidi wíɛ́ nɛ́ Wɪsɛ tɛ sɪɛ́da bʊlɛ́: 'Ɔ́ ná
Izayi bio Davidi, ʊ tɔ́rɪ́ŋ sɪɛrʊ, ʊ sí tʊ́mɪ́ŋ wícólle wuu!'

23"Davidi duo sɪɛrʊ nɛ́ Wɪsɛ lísɛ Laataarɔ pá lzɪrayɛl, ʊ nɛ́ ká Zeezi, anɛ ɛ́ ʊ há tá nʊɔ
bʊl.

24Ká rí Zeezi zɪŋ ko, Zaŋ kármɛ́ nɪɛ, a bʊl wítɛ"aara bírsɛ nyimuŋsi wíɛ́, a pá lzɪrayɛl
duo wuu.

25Zaŋ tʊmɛ́ há sáásɛ́ tenné, ʊ sɛ́: 'Nɛrɔ ná í há píŋ aá makɛ, ŋ rá tóú. Ʊ taŋa tíŋíŋ har aá
ko rí, ʊ ká nɛ́ŋ ná ŋ rírʊ́ natɔɔsɛ vɔɔ́sɛ puré má tɪ́ ɪ́ há wɪ cɛ́rɛ́ nɛ́.'

26"Maábináŋa, Abɪrahaŋ duo, arí nɪɛ ná há to Zuwifiwa wuu káá fá Wɪsɛ héwíŋ, á nɛ́
Wɪsɛ tʊŋ laatɛ́ wíbʊlɛ né pá.

27Zeezi kúó, ká Zerizalɛmɛ nɪɛ ríwɔ́ kuóre wuu fa wɪ ɛ̃ rʊ́ʊ́ nɛ́ ká Laataarɔ, ká dúú
saríya, a bʊlʊ́ mɔhɩ̃́ sʊʊ. Ɛ́ ná Wɪsɛ wílaabʊlla há pʊ́ŋsɛ kɛnnɛ sɪɛrʊ, ɓa kíkarmɛ
Zuwifiwa fɪɛlɛ́ tápʊlɛ, nʊɔ súó.

28Ɓa wɪ wíí néé rʊʊ ɔ́ɔ́ zɔkɛ, a mɔ ríwɔ́ ɓʊ́ʊ́, arí ɛ́ wuu, ká ɓa sʊl Pɪlatɛ rʊ́ʊ́ a ríwɔ́ ɓʊ́ʊ́.

29Ɓa há tʊ́ŋ wíɛ́ ná wuu, ɓa há pʊ́ŋsɛ́ bʊlɛ́ ɓa mɔhɔ̃́ ríwɔ́ tʊ́mʊ́ mɛ́ tenni, ɓa kórʊ́ dagɛsɛ́
daha, a kaa mʊ́ hu.

30Amá Wɪsɛ íllú sʊsɛ mɛ́.

31Nɪɛ ná há tíŋʊ́ mɛ́ a lɛ Galiile mʊ́ Zerizalɛmɛ nóú, tápʊlɛ ɓɪkana; ɓa nɛ́ sɪɛ́ kɔ́ʊ́
dáŋsíɛ́wa, nɪɛ síɛ́ mɛ́.

32"Á tɪ́ kúó ráá bʊl Labaarɪwero ní pɛ́íwa; nʊɔ ná ɓa há tɛ́ɛ́ a párá ánáwa,

33Wɪsɛ lísɛ ɛ́ nʊɔ a párá é ní, ɓa bɛlɛ; ɛ́ nɛ́ ʊ ílli Zeezi sʊʊ mɛ́, anɛ ɛ́ ɓa há pʊ́ŋsɛ́ Yɪla
kɛnɔ sɪɛrʊ, sapííti bɛllɛ mɛ́ a bʊlɛ́: 'I káŋ Bio ní, zaa nɛ́ ŋ lʊ́lí.'

34Wɪsɛ sʊ́ʊ́ sí íllú sʊsɛ mɛ́, rʊ́ʊ́ sí nɪsʊɔrɛ́ sɪɛrʊ zʊ́; ʊ lá síɛ́ bʊ́lʊ́ wíɛ́ a bʊlɛ́: 'Ɔ́ sí pi
bárkawa ná wuu ŋ há bʊ́lwɔ́ wíɛ́ Davidi rí, a pɛ́íwa, wíí waá kɛ́rɛ.'

35Ɛ́ nɛ́ tɛ ɓa baa pʊ́ŋsɛ dɪhɩ̃́ nɔ́ŋɔ má bʊlɛ́: 'I waá sáŋ lo ríí sapʊmmɔtína sʊwɛ, a sʊɔrɛ.'

36"Davidi sɪɛ́ há tʊ́ŋ Wɪsɛ wíjaalɛ́ tenni, ʊ sʊ́wɔ́, ɓa húú ʊ naabálwa sɪɛrʊ, ʊ sʊɔrɛ.

37Amá nɛrɔ ná Wɪsɛ há íllí sʊʊ mɛ́, ʊ é wɪ sʊ́ɔ́rɛ́.

38"Maábináŋa, í sɪɛ́ zɪŋ, rʊ́ʊ́ yɪr mɛ́ nɛ́ ɓa bʊl wíbɔmɔ suúri wíɛ́ pɛ́íwa.

39Nɛrɔ ná wuu há lɔ́ʊ́ wíɛ́ dí, ʊ sí a rʊ́ʊ́ a tékétéké Wɪsɛ síɛ́, ká Moyizi kíŋse wɪ ɛ́ wuó
a.

40Ɛ́ wíɛ́, í pɔ́ wérí, rí Wɪsɛ wílaabʊlla wíbʊlí ná sííwa pérú.

© 1999, The Bible League.

41Ɓa há púŋsɛ́ bʊlɛ́: 'Wɪmɔnna, í bel, ŋŋ́ á ríŋ tʊŋ tʊtʊmí rɛ́, í síbelé sɪɛrʊ, rʊ́ʊ́ gírɪ́wa, kɛ́ɪwa fá nyɪ́ɪkɛ. Ɛ́ tʊtʊmí, rɪ nɛ́ŋ bʊ́lʊ́ wɪ́ɛ́ pɛ́ɪwa má, í waá láá dí.' “

42Pool rí Barnabasɛ há bʊ́lɛ́ tenni ká lɛ, ɓa sʊ́lwɔ́ bʊlɛ́ rɪ har fɪɛlɛ́ tápʊl péró, ríwɔ́ baa ko zʊʊ bʊl ɛ́ wɪ́ɛ́ tɪɪ tɪɪ.

43Karmɛ́ há ténné, nɪɛ ɓɪkana líɔ́ fá tɪŋ Pool rí Barnabasɛ mɛ́, a mʊ́, ɓa ɔsɛ cáání́wɔ́, a sʊ́lwɔ́ ríwɔ́ ka Wɪɪsɛ zilé ná wérí. Ɛ́ nɪɛ náŋa ká Zuwifiwa, ká náŋa má to Zuwifiwa, ká má ko saŋ aá cʊɔlɛ Zuwifiwa Wɪɪsɛ.

44Zuwifiwa fɪɛlɛ́ tápʊl ná há tʊ́kɛ́, tɔ́ɔ́ ná nɪɛ wuu kʊ́ʊ́ ciki ríwɔ́ zesi Wɪɪsɛ wíbʊlɛ.

45Zuwifiwa há ná nɪkana ná hilmé, ɓa ísó aá dí báhaksí. Ɓa wɪ Pool wíbʊlɛ ná có; ɛ́ nɛ́ ɓaá ja ríwɔ́ zɔ́kʊ́ wɪ́ɛ́, a tʊ́tʊ́ksʊ́.

46Ká Pool rí Barnabasɛ fɪ́ɛ́líwɔ́ tɪɪ mɛ́, a bʊl pʊmmí pɔ́wɔ́: "Wɪɪsɛ wíbʊlɛ ná fa mɔhɔ̃́ ríwɔ́ la sɪ́ɛ́ bʊ́lʊ́ pɛ́ɪwa nɛ́, amá í há vɔ́ʊ́ zesé, ká bɪɪnɛ rɪ́ɪwa rí mɪɪsɛ ná há waá tenni wɪ cɛ́rɛ́, á sí tɛ́ɪwa, ká mʊ́ nɪɛ ná há to Zuwifiwa rí.

47Wɪɪsɛ há mákʊ́ ná párá nɛ́ ɛ́. Ʊ sɛ́: 'Ɔ́ nɛ́ lísí, rɪ́ɪ a pʊmmʊ́ a pá nɪɛ ná há to Zuwifiwa, rɪ́ɪ bʊl laaté wɪ́ɛ́ a mʊ́ lɛ dúnié tokó.' “

48Ɓa ná há to Zuwifiwa ná wuu há nɛ́ ɛ́ wɪ́ɪ, ɓa sɪɛrʊ tɔ́rɔ́, ɓa bíbɛ Nyuutɪna wíbʊlɛ ná mɛ́, ká nɪɛ ná wuu Wɪɪsɛ há lísɛ́ ríwɔ́ ná mɪɪsɛ ná há waá tenni, ɓa wuu la Wɪɪsɛ wɪ́ɛ́ dí.

49Nyuutɪna wíbʊlɛ ná ceŋ tɔ́ɔ́ wuu.

50Amá Zuwifiwa yíkwó tɔ́ɔ́ hápiŋe, ríwɔ́ tɔ́ɔ́ nɪhɪ̃́ɛ́sɛ, a héwó mí. Ɓa píŋŋi Pool rí Barnabasɛ, ká kírwó ríwɔ́ líwɔ́ tíé.

51Pool rí Barnabasɛ ɓósíwó naasɛ kuŋkulo tá, a mákwɔ́, ká lɪɪ mʊ́ Ikooni.

52Ká Wɪɪsɛ Sabɪɪna sú Zeezi laadííre ná há mɪŋ ráŋ, ɓa sɪɛnnɛ má wuu tɔrɛ.

Wɪ’allɛ 14

1Ɛ́ nɛ́ Pool rí Barnabasɛ mʊ́ Ikooni, a zʊ Zuwifiwa cémejaa, a bʊl wɪ́ɛ́ wérí, Zuwifiwa rí nɪɛ ná há to Zuwifiwa, ɓɪkana la Zeezi wɪ́ɛ́ dí.

2Amá Zuwifiwa ná há wɪ léɛ́ dí, ɓa tʊ́ŋ zaŋbá, a síísi nɪɛ ná há to Zuwifiwa hé, ɓa isi nyɛl Zeezi laadííre mí.

3Pool rí Barnabasɛ ké Ikooni mí a dáánɛ. Ɓa yéllí Nyuutɪna mɛ́, a bʊ́lʊ́ wíbʊlɛ ná rí bancɪpɪrí, ɛ́ nɛ́ ʊ pɛ́wɔ́ mɛ́, ɓa wólli wínyɪnɪwa rí wígɪrɛ́ aá a, a makɛ ríwɔ́ zɪŋ rí bárka wíbʊlɛ ná ká taŋá rɛ́.

4Ɛ́ nɛ́ tɔ́ɔ́ ná nɪɛ caksɛ bɛllɛ. Náŋa mɪŋ Zuwifiwa har, ká náŋa má mɪŋ Zeezi nɪtʊmɛ́ ná har.

5Zuwifiwa ríwɔ́ ná há to Zuwifiwa sɪɛ́ tʊ́ŋ nʊɔ mɛ́, ríwɔ́ píŋŋíwó, a yósíwó rí dɔ́wʊ́ɔ́.

6Zeezi nɪtʊmɛ́ ná há kúé zɪŋ, ɓa fɔ́ɔ́ mʊ́ Lisitiri rí Dɛrbɛ, a ríwɔ́ laka tɔ́nɛ ná há mɪŋ Likawoni tíé.

© 1999, The Bible League.

7Ɓa búl Labaarıwero ná a pɔ́wɔ́ nıɛ.

8Bágbɛrkɔ oro mıŋ Lisitiri mí, ɓa lúlú rʊʊ gbɛ́rkɔ́, ʊ wı válɛ́ ná.

9Ʊ kénó aá zesi wíɛ́ ná Pool háá bʊlɛ́. Pool há néé rʊʊ kéŋ yardá ná há wóú aá dúóri, ʊ cirki síɛ́ hóú mí,

10ká bʊl rí dóé: "Isi cí dahá, ı naasɛ mɛ́." Ɛ́ né ʊ tıkɛ isi ɓéri naasí balá, aá va.

11Nıhilmé ná há ná Pool wí"aalí ná, ɓa cáásó, ɓa Likawoni tínáwa lıŋó mí a bʊlɛ́: "Wıŋsa bírmɛ́ nıbííne ko túwírá mɛ́."

12Ɛ́ né ɓa ka Barnabasɛ a yíyírɛ Zıpıtɛrɛ, ká ka Pool yíyírɛ Mɛrkıurɛ, ʊ né fa há lá wíɛ́ aá bʊl wíɛ́.

13Ɓa fa sɔ́ Zıpıtɛrɛ jaa, tɔ́ɔ́ dánnʊɔ mɛ́ né. Ʊ vʊk"ɔɔsɔ sıɛ́ isi ja nɔɓallɛ arí pɛ́ŋsɛ, rʊ́ʊ́ kaa mʊ́ ɔsɛ vʊk, nıɛ wuu saŋ.

14Barnabasɛ rí Pool há né ɛ́ wíí, ɓa cɔ́nníwɔ́ gɛnnɛ, ká fá kíkɛ́lɛ́ mʊ́ zʊ nıɛ ná sıɛrʊ;

15a cáási bʊlɛ́: "Nıɛwa, beé rí tɛ í í"a nyɛ? Á má ká nıbííne ní, a nííwa há nıhĩ́ ɛ́; á kúó ráá bʊl Labaarıwero wíɛ́ né pɛ́íwa, áá sʊ́líwa, í lo wíyɔ́ɔ́wa nyáŋ ɛɛ, ká bíríwa síɛ́ hé Wıusɛ ná há wómmó rí. Ʊ né á bána rí tíé rí mʊʊ, arí óŋ ná wuu há míŋwɔ́ sıɛrʊ.

16Tésíé mí, ɛ́ Wıusɛ fa lóó nɛrɔ wuu tíŋʊ́ ŋmɛ́ŋjaalí,

17ká arí ɛ́ wuu, ʊ wíwere ɛɛ té sıɛ́da, a makɛ ríwɔ́ zímʊ́ há ká nɛ́ŋ ná; ʊ tʊ́ŋ tʊtʊ́ŋwero pɛ́íwa. Ʊ ɔ́síwa yibinni, a a duonni ko, í baksɛ ɓıɛ bɛ, ɓıdííle mıŋ kíŋkáŋ, í sıɛnnɛ wuu tɔrɛ."

18Wíɛ́ ná wuu ɓa há bʊ́lɛ́, ɓa ná wıula wɛ́rí, ká kɛ́rɛ ríwɔ́ sí vʊk ɔ́sí pɔ́wɔ́.

19Zuwifiwa náŋa ísó lɛ Aŋtıɔsɛ, náŋa má lɛ Ikooni a ko, nıɛ saŋ pɔ́wɔ́, ɓa yosi Pool rí dɔ́wʊ́ɔ́, a kaa tuu líwɔ́ tɔ́ɔ́ mɛ́ tá. Ɓa bíínɔ́ rʊʊ sʊ́wɔ́ rɛ́.

20Amá Zeezi laadííre mʊ́ɔ́ kílú, ʊ isi a bırzʊ tɔ́ɔ́ sıɛrʊ. Tɔ́ɔ́ pʊl, ʊ rí Barnabasɛ col Dɛrbɛ.

21Ɓa há mʊ́ɛ́ bʊl Labaarıwero ná pá ɛ́ tɔ́ɔ́ nıɛ, ɓa ké ráŋ tápʊlɛ bɛllɛ, Zeezi laadííre dıhĩ́, ká bırmʊ́ Lisitiri, Ikooni arí Aŋtıɔsɛ,

22aá dúóri Zeezi laadííre naasɛ, aá ɓáániwɔ́, ríwɔ́ ka yardá gɛ́ŋgɛ́ŋ, a bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Á sí ná wıhála ká zʊ Wıusɛ kuótɔ́ɔ́ sıɛrʊ."

23Tɔ́ɔ́ ná wuu mí wıcʊɔla púl há mıŋ ráŋ, ɓa ɔ́ɔ́ ɓa lísɛ wıcʊ́ɔ́lísídííre bil. Ɓa vɔsɛ nʊʊsɛ, a cʊɔlɛ Wıusɛ ká píwó hé Wıusɛ ná ɓa há lɔ́ʊ́ wíɛ́ dí nɛ́sɛ mɛ́.

24Ɓa mʊ́ɔ́ caŋ Pisidi lɛ a mʊ́ Paŋfiili,

25a bʊl Wıusɛ wíbʊlɛ pá Pɛrzɛ tínáwa, ká daarɛ tuwi Atali.

26Ɓa cí ráŋ zʊ nyiidabore a bırmʊ́ Aŋtıɔsɛ, ráŋ ná ɓa fa há sʊ́l Wıusɛ bárka pɔ́wɔ́, ɓa wólli tʊŋ tʊtʊmɛ́ nyáŋ wuu, ɓa há tʊ́mɛ́.

© 1999, The Bible League.

27Ɓa há múɛ́ peri, ɓa yírɛ wıcʊɔla púl nıɛ wuu hé náŋá mɛ́, a cesi wíɛ́ ná wuu Wıısɛ há pɛ́wɔ́ mɛ́ ɓa a, arí ɛ́ náwa Wıısɛ há wúri ŋmɛ́nɔ pá nıɛ ná má há to Zuwifiwa, ríwɔ́ la Zeezi wíɛ́ dí.

28Ɓa ké Zeezi laadíire ná há mıŋ Aŋtıɔsɛ mɛ́ dıhḭ́, a dáánɛ.

Wı'allɛ 15

1Báála bamma há lɛ́ Ziide ko Aŋtıɔsɛ, ɓa ísó aá kármíwɔ́ maábináŋa ná há lá Zeezi wíɛ́ dí a bʊlɛ́: "Laaté toó a pɛ́íwa, rıíwa nɛ́ wı lóé ríwɔ́ cónníwa pɛnɛ, anɛ ɛ́ ná Moyizi há máŋsɛ́."

2Ɛ́ nɛ́ ɓa rí Pool rí Barnabasɛ kaá pɔsɛ, a na náŋá wérí. Zeezi laadíire ná sıɛ́ lísɛ Pool rí Barnabasɛ, a píwó nıɛ náŋa súúri, ríwɔ́ ka ɛ́ wíí mú Zerizalɛmɛ, Zeezi nıtʊmɛ́ ná rí wıcʊ́ɔ́lísídíire ná há mıŋ ráŋ dıhḭ́, a zıŋ.

3Aŋtıɔsɛ Zeezi laadíire héwó ŋmɛ́nɔ mɛ́, ɓa tıŋ Fenisi rí Samari, a máŋsɛ ɛ́ ná nıɛ ná há to Zuwifiwa má há sáŋ Wıısɛ, aá pɔ́wɔ́ maábináŋa, ɓa wuu sıɛnnɛ tɔrɛ.

4Ɓa múɔ́ peri Zerizalɛmɛ wıcʊɔla púl nıɛ, Zeezi nıtʊmɛ́ rí wıcʊ́ɔ́lísídíire ná wuu caklɔ́wɔ́ wérí; ká ɓa má máŋsɛ Wıısɛ há pɛ́wɔ́ mɛ́ ɓa a wíɛ́ ná.

5Farızıɛ̃wa ná há lá Zeezi wíɛ́ dí, náŋa isi bʊlʊ́ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ conni nıɛ ná há to Zuwifiwa pɛnɛ, ká a ríwɔ́ má títıŋ Moyizi wímáŋsɛ ná.

6Zeezi nıtʊmɛ́ rí wıcʊ́ɔ́lísídíire sıɛ́ ko ciki ríwɔ́ zıŋ ɛ́ wíí.

7Kapɔsɛ ɓızeno ísíwó pɛ́kɛ, ɛ́ nɛ́ Pıɛrɛ isi a bʊlɛ́: "Maábináŋa, í íɔ̃́ zıŋ rí fól wuu rí Wıısɛ lísíŋ í sıɛrʊ, rí nıɛ ná há to Zuwifiwa tíŋíŋ nʊɔ mɛ́ nɛ́, a nɛ Labaarıwero ná wíɛ́, a laa dí.

8Wıısɛ há ɛ̃ nıbííno wuu sıɛrʊ, ʊ tɔ́ʊ́ sıɛ́da, a púú Sabıına pɔ́wɔ́, anɛ ʊ há píé párá má ɛ́.

9Ʊ wı cakɔ́ oro wuu héé á ríwɔ́ pɛ́kɛ, ká tıŋ yardá mɛ́ píírıwɔ́ sıɛnnɛ.

10Múl néé mí sıɛ́, beé rí tɛ í sísáánɛ Wıısɛ, a pi cıka né aá cíínɛ Zeezi laadíire nyáŋ, cıka ná duo, á rírá ánáwa há wı wóllé cíínɛ?

11Á é lɔ́ɔ́ dí, rı Nyuutına Zeezi zilé wíɛ́ nɛ́ ɓa ná laaté, anɛ á má há ná laaté ɛ́."

12Nıciké ná wuu sikli síkísíkí, káá zesi Barnabasɛ rí Pool, ká ɓa sıɛ́ máŋsɛ ɛ́ ná Wıısɛ há pɛ́wɔ́ mɛ́, ɓa a wínyınıwa arí wígırɛ́, nıɛ ná há to Zuwifiwa sıɛrʊ.

13Ɓa há búlɛ́ mʊ́ tenni, Zakɛ lá dıhḭ́ a bʊlɛ́: "Maábináŋa, í zésíŋ rí!

14Sımɔŋ máŋsɛ ɛ́ náwa Wıısɛ há lá síɛ́ muuli nıɛ ná há to Zuwifiwa sıɛrʊ, a bɛ́llɛ lísɛ duo balá, ʊ yır wíɛ́.

15Ʊ ɛ́ rí Wıısɛ wílaabʊlla sɛ́ ná cérɔ́, anɛ ɛ́ ɓa há púŋsɛ́ búlɛ́:

16'Ɛ́ har rí mɛ́, ŋ sɛ́ bırko cúóli Davidi jıɓalí, ŋ sí sɔ́ zekuléwa, a túrwɔ́ wuu,

17a makɛ rí nıkáánɛ ná ja Nyuutına. Káŋ yır há yírɛ́ duo ná wuu sıɛrʊ, rʊ́ʊ́ má jáŋ.

© 1999, The Bible League.

18Nyuutɪna ná háá a wíɛ́ nyáŋ wuu, a zíŋwɔ́ wuu mí dúníé púle mí, ʋ nɛ́ búl ɛ́.’

19"Ɛ́ wíɛ́, ŋ má Zakɛ sáŋɔ́, ráá báá sí wɪhála jáá pá to Zuwifiwa ná há sáŋ Wɪsɛ.

20Amá í lo ráá púŋsɛ kɛnɔ pɔ́wɔ́, a bʋl ríwɔ́ báá sí venni káá bírsíwó tɪ, ríwɔ́ sí nɪcɔrmɪwíɛ́ á, ríwɔ́ sí pʋsɛ ná há súsɛ́ pim, ɓa wɪ kɔ́rkɛ́ namɪŋsa dí, a sí cɛ́l dí.

21Ʊ bɪna lúŋ, nɪɛ há mɪŋ tɔ́ɔ́ wuu mí a máŋsɛ Moyizi wímáŋsɛ ná aá pá nɪɛ. Ɓa haá kármíwɔ́ nɛ́ Zuwifiwa fɪɛlɛ́ tápʋlɛ wuu, cémejɪsɛ mɛ́.”

22Ɛ́ nɛ́ Zeezi nɪtʋmɛ́ ná rí wɪcʋ́ɔ́lísídíire rí nɪhilmé ná wuu, ná rí ɛ́ wéró; ɓa lísíwɔ́ sɪɛrʋ, Ziidi ná ɓa háá yírɛ́ Barsabasɛ rí Sila; nɪtaŋáwa bɛllɛ, nɪɛ háá búwó, a súúri Pool rí Barnabasɛ mɛ́, a tʋ́ŋwɔ́ Aŋtɪɔsɛ mɛ́.

23Ná kɛnɔ ná ɓa há píé tʋ́ŋwɔ́, sɪɛrʋ wíɛ́: Á é Zeezi nɪtʋmɛ́, rí wɪcʋ́ɔ́lísídíire, ríra maábináŋa, áá cʋ́ɔ́líwa nɪɛ ná há to Zuwifiwa, ká taŋa saŋ la Zeezi wíɛ́ dí a mɪŋ Aŋtɪɔsɛ rí Silisi mí.

24Á níɔ́ rɪ ɓa sɛ́ nɪɛ lírá sɪɛrʋ, a ko bʋl wíɛ́ vúkmíwa kéne, ká fúklíwa dʋŋsɛ, ká á wʋ́ɔ́ tʋ́mɛ́.

25Ɛ́ nɛ́ sɪɛ́ á hé náŋá mɛ́, a vʋʋrɛ ná, rʋʋ mɔhɔ̃́ ráá lísɛ nɪɛ tʋ́míwa mɛ́, ríwɔ́ pɛ́rá naŋnɔ́ŋwere Barnabasɛ rí Pool mí;

26ɓa tʋ́ŋrá Nyuutɪna Zeezi Kirisi tʋtʋmɛ́, ɓa mɪsɛ jíja rʋ́ʋ́ yʋ́ksɛ ɛ́ wíɛ́.

27Á sɪɛ́ tʋ́ŋ Ziidi rí Sila, ɓa sí ko máŋsɛ ɛ́ wíɛ́ tɪ tɪ pɛ́íwa.

28Á rí Wɪsɛ Sabɪna wuu nóó rʋʋ mɔhɔ̃́, ráá báá sí wíɛ́ náŋa páá nyáŋíwa, rɪ wímɔhɔ̃́wa dʋŋɔ rá.

29Ɓa nɛ́ ká: í sí venni namɪŋsa dí, í sí cɛ́l dí, í sí pʋsɛ ná há súsɛ́ pim, ɓa wɪ kɔ́rkɛ́ namɪŋsa dí, a sí nɪcɔrmɪwíɛ́ á. Rɪíwa nɛ́ wuolé lísíwa tɪ rí ɛ́ wíɛ́, í á wérí. Wɪsɛ sí pɛ́íwa mɛ́.

30Ɛ́ nɛ́ nɪɛ ná ɓa há tʋ́mɛ́, súlwɔ́ tɪ, a col Aŋtɪɔsɛ, a pi kɛnɔ ná pá nɪhilmé ná wuu.

31Ɓa há kármɛ́ kɛnɔ ná, a ná nyúnyáásíwíɛ́ ná wuu há mɪŋ ráŋ, ɓa wuu sɪɛnnɛ tɔ́rɔ́.

32Ziidi rí Sila tɪ wuu há ká Wɪsɛ wílaabʋ́llá, ɓa cáániwɔ́ wérí, a bʋl wíɛ́ ɓɪkana dúóríwó naasɛ.

33Ɓa ké ráŋ tápʋlɛ mʋɔ́, ká Aŋtɪɔsɛ tínáwa tɔ́wɔ́, ɓa bɪrmʋ́ nɪɛ ná há tʋ́ŋwɔ́ rí.

34((Ká Sila é ha cólli ráŋ, a ké.))

35Ká Pool rí Barnabasɛ mɪŋ Aŋtɪɔsɛ mɛ́ ráŋ, nɪkana náŋa súúríwó mí, ɓaá karmɛ nɪɛ, a bʋl Nyuutɪna Labaarɪwero ná aá pá nɪɛ.

36Ʊ a tápʋlɛ mʋɔ́, ká Pool bʋl Barnabasɛ rí: "Lo ráá bɪrmʋ́ nárá maábináŋa ná há mɪŋ tɔ́nɛ ná wuu mí, á há mʋ́ɛ́ bʋl Nyuutɪna wíbʋlɛ, a nówó kéne mʋɔsɔ.”

37Barnabasɛ jíja rʋ́ʋ́ pɛ́ ka Zaŋ ná ɓa háá yírɛ Markɛ,

© 1999, The Bible League.

38ká Pool é ná rʊʊ wɪ mɔhɛ̃́, ríwɔ́ baa ka nɛrɔ ná ɓa há lá síɛ́ kaa lɪ̃ɪ tíŋwɔ́ tɪ̃ɪ mɛ́, a mʊ́ peri Paŋfiili ʊ bɪrfá, ká wʊ́ɔ́ mɛ́ pɛ́ɛ́ a tʊ́ŋwɔ́ tʊtʊmɛ́.

39Ɛ́ kapɔsɛ nyɛl, a cáksíwɔ́ náŋá mɛ́. Ká Barnabasɛ ka Markɛ hóú tɪ̃ɪ mɛ́, ɓa zʊ nyiidabore, a mʊ́ Siipiri.

40Pool má ka Sila, ɓa maábináŋa sʊl Nyuutɪna bárka héwɔ́ mí, ká ɓa col.

41Pool mʊ́ Sɪɪrɛnɛ rí Silisi, a gʊɔrɛ aá dúóri nɪɛ ná há lá Zeezi wíɛ́ dí naasɛ.

Wɪ'allɛ 16

1Pool lɛ́ ráŋ, a mʊ́ Dɛrbɛ arí Lisitiri. Ráŋ nɛ́ ʊ ná Timote, Zeezi laadíiro oro. Ʊ áná ká Gɪɪrɛkɛ rɛ́, ká ʊ maá a Zuwifi, a la Zeezi wíɛ́ dí wɛ́rí.

2Ɓa maábináŋa ná há mɪŋ Lisitiri rí Ikooni wuu ní sʊ́ʊ́ ká nɛ́ŋ.

3Pool có rʊ́ʊ́ kánʊ́ tíŋʊ́ tɪ̃ɪ mɛ́. Ɛ́ nɛ́ ʊ a ɓa cókú pɛŋ, Zuwifiwa ná há mɪŋ ráŋ wíɛ́; bee wíɛ́ ɓa wuu íɔ̃́ rʊ́ʊ́ áná ká Gɪɪrɛkɛ rɛ́.

4Rɪ ɓa nɛ́ mʊ́ɛ́ lɛ tɔ́ɔ́ wuu, ɓaá cáání́wɔ́ maábináŋa ná há mɪŋ ráŋ, a bʊl ríwɔ́ zíl Zeezi nɪtʊmɛ́, rí Zerizalɛmɛ wɪcʊ́ɔ́lísídíire há máŋsɛ wíɛ́ ná pɔ́wɔ́.

5Wɪcʊɔla púlli nɪɛ yardá ɔsɛ aá súúri, ká ɓa nɪɛ pul aá súúri tápʊ́l wuu.

6Wɪɪsɛ Sabɪɪna há wʊ́ɔ́ ŋméno pɛ́ɛ́, ríwɔ́ bʊl Wɪɪsɛ wíbʊlɛ Azi mí, ɓa mʊ́ɔ́ caŋ Firizi lɛ, a mʊ́ Galasi tíé.

7Ɓa mʊ́ɔ́ saasɛ Miisi, aá ja ríwɔ́ mʊ́ Bitini, amá Zeezi Sabɪɪna wɪ sáŋɛ́.

8Ɛ́ nɛ́ ɓa zʊ Miisi, a daarɛ mʊ́ Tʊrʊwasɛ.

9Títaŋ, Pool pínɔ́ duosi, a ná Masɪdʊanɛ tínáwa báálɔ, rʊʊ kúó sʊ́lʊ́ a bʊlɛ́: "Ko Masɪdʊanɛ a sáŋrá mɛ́."

10Pool wínáálɛ ná har rí mɛ́, á wɪ dáánɛ ká mʊ́ Masɪdʊanɛ; a íɔ̃́ zɪŋ rí Nyuutɪna nɛ́ yírírá, ráá mʊ́ bʊl Labaarɪwero wíɛ́ ráŋ.

11Á lɛ́ Tʊrʊwasɛ mɛ́, a zʊ nyiidabore a caasɛ Samɔtrasɛ térké. Tɔ́ɔ́ púlɔ́, ráá mɪŋ Neyapolisi mí.

12Á lɛ ráŋ mɛ́, a mʊ́ Masɪdʊanɛ dɪtíllɛ tɔ́zeno oro, yɪr há ká Filipi. Romi dɪtíllɛ nɛ́ ká ráŋ wuu. Á ké ɛ́ tɔ́ɔ́ mɛ́ tápʊlɛ mʊɔ́.

13Fɪɛlɛ́ tápʊl, á isi mʊ́ tɪŋ dánnʊɔ lɛ a mʊ́ fuo nʊɔ, a bɪɪnɛ raá sí ná Wɪɪsɛ dɪcʊɔlí. Á kénó, aá bʊ́l wíɛ́ arí háála ná fa há hé náŋá mɛ́ ráŋ.

14Ɛ́ háála nɔ́ŋɔ yɪr nɛ́ ká Liidi, ʊ ká háyɛlɔ́ rɛ́, a fɛ́l gɛnnɛ aá yɛ́llɛ Tiyatiiri mí. Ʊ ká háálɔ ná háá fá Wɪɪsɛ wɛ́rí. Ʊ há kéné aá zesi, Nyuutɪna wúrú sɪɛrʊ, ʊ zesi Pool wíbʊlɛ́ ná wɛ́rí.

15Ɓa kánʊ́ rírʊ́ jaa nɪɛ muŋsi nyii mí. Ɛ́ nɛ́ ʊ sʊ́lrá a bʊlɛ́: "Rɪ́wa búó rɪŋ lá Nyuutɪna wíɛ́ dí arí taŋá é rí, í ko zʊʊ cɔ́ŋ jaa mɛ́." Ká de cíŋrá mɛ́ pɪ́ɪ̃, á saŋ.

© 1999, The Bible League.

16Á há líɛ́ aá mʊ́ Wɩsɛ dɩcʊɔlí, á céŋ tolyómo oro, nála há kené, ʊ vʊ́vʊrɛ. Ʊ vʊ́rɔ́ a la ɓɩɛ wérí aá pɔ́ʊ́ tínáwa.

17Ʊ de tíŋrá rí Pool mí, aá cáási bʊlɛ́: "Báála nyáŋ ká bána rí Wɩsɛ tʊtʊnna né, laaté ŋméno né ɓa máŋsɛ aá pɛ́íwa."

18Ʊ cáási ɛ́ né tíŋrá mɛ́, tápʊlɛ ɓɩkáná. Pool bɔl ká bírɛ́ bɛsɛ kaŋtɔŋ ná mɛ́ bʊlɛ́: "Arí Zeezi Kirisi yɩr ná, ŋ né bʊ́lɛ́, lɛ toló né mí." Ɛ́ né ʊ lɛ, mʊ́l ná tɩ tɩ mɛ́.

19Tolyómo ná tínáwa há néé rʊʊ báá wɩ vʊ́rɛ́ la ɓɩɛ ko aá pɔ́wɔ́, ɓa ísó mʊ́ ka Pool rí Sila, a kaa pɔsɛ lɛ nɩɛ náŋá dɩcémi, saríyadíire síɛ́ mɛ́.

20Ɓa mákwɔ́ cáánɛ Romi tínáwa saríyadíire nɩhɩɛ̃́sɛ, a bʊlɛ́: "Nɩɛ nyáŋ ká Zuwifiwa rɛ́, aá vʊ́kmírá tɔ́ɔ́.

21Ɓaá máŋsɛ kíŋse ná, á é Romi nɩɛ há wʊ́ɔ́ wuó saŋ, a wʊ́ɔ́ wuó tɩŋ."

22Nɩciké ná isi pɛ́wɔ́ mɛ́. Saríyadíire nɩhɩɛ̃́sɛ ná a ɓa wúrkwó gɛnnɛ, ká bʊl ríwɔ́ ja vɩllɛ fírwɔ́.

23Ɓa há fírwɔ́ wérí, ɓa kɛ́síwɔ́ tɔ́ bɩnajaa mɛ́, ká bʊlɛ́ dánnʊpɔ́ɔ́rɔ pɔ́wɔ́ mɛ́ wérí.

24Dánnʊpɔ́ɔ́rɔ ná há né ɛ́, ʊ kéŋwó daarɛ zʊ síɛ́rí jaa, a hé kure ɓa naasɛ mɛ́.

25Tɔ́ɔ́ há fíɛ́lɛ́, ʊ ɓaamɔnáŋáwa mɛ́, Pool rí Sila ísó aá cʊɔlɛ Wɩsɛ, a yɩ yɩla aá bɩ Wɩsɛ mɛ́, bɩnajaa nɩɛ wuu níne.

26Naasí balá rɩ tíé zíkló, a pɛ́ ka bɩnajaa zeŋe má zíkli; ɛ́ mɛ́ né, dánnʊʊsɛ wuu wúnni, nɩtɔ́ɔ́lɛ ná wuu naasɛ kure pánnɛ.

27Dánnʊpɔ́ɔ́rɔ gírkó isi, rɩ jaa ná dánnʊʊsɛ wuu wúnnó; ɛ́ né ʊ fókú tókowí rʊ́ʊ́ ɓʊ́ʊ́ tɩ; ʊ bíínɔ́ rɩ nɩtɔ́ɔ́lɛ ná wuu líɔ́ fá rɛ́.

28Ɛ́ né Pool cáási kíŋkáŋ bʊlɛ́: "Síí tɩ bɛ́ŋsʊ́, á wuu ní mɩnɛ́."

29Dánnʊpɔ́ɔ́rɔ ná sʊl níŋ, a fá kíkɛ́lɛ́ zʊʊ ɓírmi Pool rí Sila síɛ́, káá cel.

30Ʊ a ɓa isi lɛ, ʊ bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́: "Nyúútínáwa, beé rí ríŋ a, ká ná Wɩsɛ laaté?"

31Pool rí Sila bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "La Nyuutɩna Zeezi wíɛ́ dí, ɩ sí ná Wɩsɛ laaté, ɩ rírí jaa nɩɛ."

32Ɓa ɔsɛ máŋsɛ Nyuutɩna wíbʊlɛ pɔ́ʊ́ rírʊ́ jaa nɩɛ wuu.

33Ʊ káŋwɔ́ mʊʊ́ jaa títaŋ ná wuu, a sɛ́síwɔ́ tɛŋ fʊrsɛ, a a ɓɩdííle pɔ́wɔ́ ɓa dí. Ɓa kánʊ́ rírʊ́ nɩɛ wuu muŋsi nyii, ká ʊ rírʊ́ jaa nɩɛ wuu jíjʊɔsɛ, ʊ há lá Wɩsɛ wíɛ́ dí.

35Tɔ́ɔ́ há pʊ́lɛ́, saríyadíire nɩhɩɛ̃́sɛ ná tʊ́ŋ gárdɩwa, ríwɔ́ mʊ́ bʊl dánnʊpɔ́ɔ́rɔ ná mɛ́, rʊ́ʊ́ tá báála ná ríwɔ́ lɛ.

36Dánnʊpɔ́ɔ́rɔ zʊʊ bʊl Pool mí: "Saríyadíire nɩhɩɛ̃́sɛ tʊ́mɔ́ ríwɔ́ ko bʊl ráá lísíwa tá; í sɩɛ́ lɛ, aá col arí tɛŋfíɛ́l."

© 1999, The Bible League.

37Ɛ́ nɛ́ Pool bʊl gárdɛ tʊ́mɛ́ ná rí: "Á é Romi nɪɛ, ɓa wɪ saríya má díé yórá, ká kɛ́sírá fírɛ rí vɪllɛ nɪkana síɛ́ mɛ́, a káŋrá mʊ́ tɔ́ bɪnajaa mɛ́, káá ja ríwɔ́ lʊɔrɛ lísírá tá! Ɛ́ waá a; ríwɔ́ tɪɪ ko lísírá tá."

38Gárdɪwa ná bɪrmʊ́ bʊl pá saríyadíire nɪhɪɛ̃́sɛ ná. Ɓa há níɛ́ rɪ ɓa ká Romi nɪɛ, héwíŋ kéŋwó.

39Ɛ́ nɛ́ sɪɛ́ ɓa ko bʊ́ɔ́líwɔ́, a lísíwɔ́ tá, ká sʊl ríwɔ́ líwɔ́ tɔ́ɔ́ mɛ́.

40Ɓa há lɛ́ bɪnajaa mɛ́, ɓa zʊ́ Liidi jaa, a nówó maábináŋa, a dʊ́óríwó naasɛ, ká lɪɪ col.

Wɪ'allɛ 17

1Pool rí Sila mʊ́ɔ́ tɪŋ Aŋfipoli rí Apoloni, a mʊ́ Tesaloniki. Zuwifiwa cémejaa fa mɪŋ ráŋ.

2Pool mʊ́ zʊ ráŋ, ʊ é há kɔ́ʊ́ wí"aamalí, Zuwifiwa fɪɛlɛ́ tápʊl. Ʊ zʊ́ ráŋ é, Zuwifiwa fɪɛlɛ́ tápʊ́lwa botoro, ʊ ríwɔ́ ka Wɪɪsɛ Kɛnɔ wíɛ́ aá pɔsɛ náŋá.

3Ʊ pi wíɛ́ máŋsɛ, a lísíwɔ́ mʊ́ʊ́la, rɪ Wɪɪsɛ Nɪlɪsɛ mɔhɔ̃́ rʊ́ʊ́ ná wɪula, a sʊwɛ ká bɪr"isi a lɛ sʊsɛ mɛ́. Ká sɪɛ́ bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Zeezi ná wíɛ́ ŋ há bʊ́lɛ́ aá pɛ́íwa, ʊ nɛ́ ká Wɪɪsɛ Nɪlɪsɛ."

4Ɓa nɪɛ ɓɪkana la ɛ́ wíɛ́ dí, a isi tɪŋ Pool rí Sila mɛ́. Gɪrɛkɛwa má sɪɛrʊ nɪkana, ɓa ná háá fá Wɪɪsɛ, ɓa rí háála má náŋa há ká hápíŋé, ɓa má wuu a yardá, a isi pɛ́wɔ́ mɛ́.

5Ká Zuwifiwa tɛŋ búbuori; ɓa hé nɪlaama, ríwɔ́ yírɛ sahaksítɪɪna hé náŋá mɛ́, a cɛŋ tɔ́ɔ́. Ɓa mʊ́ Zazɔŋ jaa ríwɔ́ kɛsɛ Pool rí Sila, a kaa lɛ jamáŋ síɛ́.

6Ɓa ha mʊ́ɛ́ ɓa wʊ́ɔ́ néé, ɓa kéŋ Zazɔŋ arí Zeezi laadíire ná náŋa lɛ tɔ́ɔ́ sídíire síɛ́, a cáási bʊlɛ́: "Nɪɛ ná háá vúkmi dúníé ní kó rɛɛ́, Zazɔŋ káŋwɔ́ zʊ́ʊ́ jaa.

7Ɓa wuu duó vɛ́ Sɪzaarɛ sɛ́, ká bʊlɛ́ kuór nɔ́ŋ má rɛ́ mɪnɛ́ ɓaá yírʊ́ Zeezi."

8Ɓa wíbʊlɛ́ ná zʊ́ tɔ́ɔ́ sídíire ná rí nɪkana ná wuu;

9ɓa a Zazɔŋ rírʊ́ náŋa ná túŋ meéwíé, ká ɓa píwó tá.

10Tɔ́ɔ́ há bíré, ɓa maábináŋa ɔ́ɔ́ Pool rí Sila col Beere. Ɓa há mʊ́ɛ́ peri ráŋ, ɓa zʊ́ Zuwifiwa cémejaa.

11Beere Zuwifiwa sɪɛnnɛ wéró kíllɛ Tesaloniki Zuwifiwa. Ɓa lá Wɪɪsɛ wíbʊlɛ dí mɔlɛ́, ká tɔ́ɔ́ wuu há pʊ́lɛ́, ɓaá karmɛ Wɪɪsɛ wípʊ́ŋsɛ ná, ríwɔ́ ná, wíɛ́ ná ɓa há píé aá mákwɔ́ ká taŋá rɛ́.

12Ɓa nɪɛ ɓɪkana la Zeezi wíɛ́ dí. Gɪrɛkɛwa má sɪɛrʊ, háála ná há ká hápíŋé, ɓa ɓɪkana, rí báála ɓɪkana má lɔ́ʊ́ wíɛ́ dí.

13Amá Tesaloniki Zuwifiwa há níɛ́, rɪ Pool báá mɪŋ Beere má mɛ́ aá bʊl Wɪɪsɛ wíbʊlɛ, ɓa ísó mʊ́ ráŋ, a yiki nɪɛ héwó mí.

14Mʊ́l ná tɪɪ tɪɪ mɛ́, ɓa maábináŋa ɔ́ɔ́ Pool caasɛ mʊʊ rí a col, ká Sila rí Timote kááne Beere mí.

© 1999, The Bible League.

15Nɪɛ ná há kéŋ Pool va ríwɔ́ tá, kenú mʊ́ peri Atɛɛnɛ, ká bɪrcol. Pool sɛ́ rɪ ɓa mʊ́ɔ́, ríwɔ́ a rí Sila rí Timote va kíkɛ́lɛ́ kóú rí.

16Pool há ké Atɛɛnɛ mɛ́ aá dɛllɛ Sila rí Timote, ʊ nóó rɪ venni dʊŋɔ nɛ́ sú ɛ́ tɔ́ɔ́ wuu. Ʊ sɪɛrʊ wuu zɔkɛ ɛ́ wíɛ́.

17Ʊ sɪɛ́ zʊ Zuwifiwa cémejaa, a bʊl Wɪsɛ wíɛ́ aá pá Zuwifiwa, rí nɪɛ ná háá fá Wɪsɛ; ká rʊʊ lɛ́ pʊmmɔ rí, ʊ́ ké nɪɛ wuu náŋá dɪcémi, a bʊl Wɪsɛ wíɛ́ aá pá nɛrɔ ná wuu ʊ́ há néé.

18Wízɪnna bamma má ko aá bɔ́sʊ́ rí wíɛ́. Ɓa náŋa ká Epikiiri harwa nɛ́, ká náŋa má a Sitoyisi harwa. Náŋa sɛ́: "Beéwa rɛ́ wíkana nyáŋ tína, nɪkɔsɔ nɛ́, cícesi?" Náŋa má há níɛ́ rʊʊ́ bʊl Zeezi wíɛ́, arí sʊʊ ká bɪr"isé wíɛ́ nɛ́, ɓa sɛ́: "Ʊ nɪhɩ̃ wíhúónní bamma wíɛ́ rɛ́ ʊ búbʊl."

19Ɛ́ nɛ́ ɓa kánʊ́ mʊ́ zí ráŋ ná, ɓa há cínɛ́ bʊl wíɛ́ aá pá nɪkana, ɓaá yírɛ ráŋ Arɪyɔpaazɛ, a bʊlɛ́: "l ŋméŋfɛlɔ ná wíɛ́ ɪ háá bʊlɛ́, á sí wóllú naasɛ zɪŋ?

20l wíbʊlɛ́ ná ká wífɛ́lɛ́ rɛ́ á rí. Á sɪɛ́ já ráá ɔsɛ níwɔ́ mʊ́ʊ́la nɛ́."

21Atɛɛnɛ tínáwa ríwɔ́ nɪhʊɔra wuu wíí nɛ́ ká, wífɛlɛ ké bʊlɛ́, ríwɔ́ ké zesé.

22Pool sɪɛ́ isi cí dahá Arɪyɔpaazɛ ná mɛ́, ká bʊlɛ́: "Atɛɛnɛ nɪɛwa, ŋ nóó rɪ́wa có venni cʊɔlɛ́ a mʊ́ daarɛ.

23Ɔ́ há célíwa tɔ́ɔ́, ŋ ná oŋkana ná í háá cʊɔlɛ́, ŋ ná oŋ"máálɛ nɔ́ŋɔ má tɪɪ, ɓa pʊ́ŋsʊ́ daha bʊlɛ́: 'Wɪsɛ ná á há wʊ́ʊ́ ɛ̃ nɛ́ tʊ́ʊ́.' Wɪsɛ ná í sɪɛ́ háá cʊɔlɛ́ ká wʊ́ʊ́ ɛ̃, ʊ wíɛ́ nɛ́ ŋ ko ríŋ makɛ pɛ́íwa.

24"Wɪsɛ ná há á dúníé arí onni ná wuu há mɪŋ dúníé mí, ʊ nɛ́ ká bána rí tíé wuu Nyuutɪna. Ʊ to nɪbííne oŋɓaarɛ́ jɪsɛ sɪɛrʊ.

25Ʊ nɛ́ pá nɪbííno rí mɪsɛ, hiẽsó rí óŋ wuu, ɛ́ wíɛ́, ʊ wɪ nɪbííne sáŋɛ óŋ oro wuú ja.

26Wɪsɛ ɔ́ɔ́ nɪbííno duo wuu tɪŋ bál balá mɛ́ rɛ́, a ko mɪŋ tíé nyúú wuu. Ʊ máŋsɛ wíí wuu dáánɛ mʊɔsɔ tá, a máŋsɛ nɪbííne tɔ́kéne súsúbʊɔnnɛ wuu tá,

27rí nɪbííne gʊɔrɛ laarɛ ko túkú mí, ká ʊ dɪhɩ̃ wɪ bol rí néŋ wuu má.

28Ʊ dóé mí ní á ka hiẽsó, a a níɛ́, aá va. Í tɪɪ gɔkɛ́ náŋa má dɛ́nnɛ́ nasárɛ bʊlɛ́: 'Á kɔ́ʊ́ duo ní.'

29"Raá nɛ́ sɪɛ́ ká Wɪsɛ duo, ʊ wɪ mɔhɛ̃́ ráá máŋsɛ Wɪsɛ rʊʊ níɛ́sɛ́ salmɛ, rí wárɛ, arí oŋcɔ́ɔ́lɛ, nɪbííne há pá dɔ́wʊ́ɔ́ cɔ́ bil, ɓa tɪɪ sabɪŋsɛ mɛ́.

30Nɪbííno wɪ ráŋ ɛ̃ wí"állɛ ná wuu, Wɪsɛ lówó, ká zaa yíyírɛ nɪbííno há mɪŋ ráŋ ná wuu, rʊ́ʊ́ kóú rí, a sʊl suúri,

31bee wíɛ́ Wɪsɛ hé kal tá. Kal ná ʊ háá á rʊ́ʊ́ tɪŋ bál balá mɛ́, a dí dúníé saríya rí taŋá. Ɛ́ báálɔ súwɔ́ ká ʊ a ʊ bɪr"isi, a makɛ rí nɪɛ wuu zɪŋ rí taŋá nɛ́, ʊ búbʊl."

32Pool há kúé bʊl sʊsɛ bɪr"isé ná wíɛ́, ɓa náŋa dé mʊ́mɔ́mʊ́ nɛ́, ká náŋa má sɛ́: "Kal nɔ́ŋɔ nɛ́ ráá baa zési wíí né."

© 1999, The Bible League.

33Ɛ́ né sıé Pool isi lɛ ká tɔ́wɔ́.

34Amá nızesé ná náŋa lɔ́ʊ́ wíbʊlé ná dí, a isi tíŋʊ́ mé. Arıyɔpaazɛ tínáwa nɔ́ŋɔ, Deniisi, rí háálɔ oro ɓa háá yírɛ Damarisi, ɓa rí nıɛ náŋá né ísé tíŋwɔ́ mé.

Wı'allɛ 18

1Ɛ́ né ká Pool lɛ Atɛɛnɛ mé, a mʊ́ Kɔrɛŋtɛ.

2Ráŋ né ʊ ná Zuwifiwa báálɔ oro, ʊ yır né Akila. Ʊ lé Pɔŋ dıtíllɛ né. Romi kuózeno Kulodi fa té liŋó, ríwɔ́ kiri Zuwifiwa wuu, ríwɔ́ lɛ Romi mí. Ɛ́ né, é báálɔ má rírʊ́ háálɔ Pirisiili sıé lɛ Itali, a ko mıŋ Kɔrɛŋtɛ mé. Ɓa jaa né Pool mʊ́ zʊ.

3Pool tʊtʊ́ŋdíili ríwɔ́ ɓınɔ há ká balá, ʊ kéŋwó dıhɩ̃́. Ɓa wuú nyɛrɛ táŋtɛwa né.

4Fıɛlé tápʊ́l wuu, Pool zʊ Zuwifiwa cémejaa a máŋsɛ wíé, Zuwifiwa rí Gırɛkɛwa pɔ́ʊ́ taŋá.

5Sila rí Timote há lé Masıdʊanɛ ko ráŋ, Pool dé tá wíí wuu ɛɛ, ká de bʊl Wısɛ wíé dʊŋɔ né aá pá nıɛ, a paasɛ wíé mʊ́ʊ́la aá pá Zuwifiwa, ríwɔ́ zıŋ rí Zeezi ní ká Kirisi.

6Zuwifiwa wı sáŋé, ká isi aá tʊksɛ Pool. Ɛ́ né ʊ ɓósú gɛnnɛ kuŋkulo héwó mí ká bʊlé: "Í sʊʊ kéíwa nyúú wíí, ʊ tóŋ é nyúú wíí, a kaa mɔ zaa mé, ŋŋ́ á ríŋ bírıŋ síé hé nıɛ ná há to Zuwifiwa rí né."

7Ʊ há lé ráŋ, ʊ mʊ́ɔ́ zʊ báálɔ oro jaa há míŋwɔ́ cémejaa laka. Ɛ́ báálɔ fá Wısɛ wérí, ʊ yır né Zisitisi.

8Zuwifiwa cémejaa nɔhɔ̃́ Kirisipiisi é rírʊ́ jaa nıɛ lá Nyuutına wíé dí. Kɔrɛŋtɛ nıɛ ná há zési Pool, ɓa ɓıkana má lá é wíé dí, ɓa káŋwɔ́ muŋsi nyii mí.

9Wısɛ tıŋ duose mí bʊl Pool rí a bʊlé: "Sí héwíŋ fá, búbʊl, ká síí nʊɔ táŋŋʊ́.

10Ɲ míní har. Néŋ toó a kání aá bɛŋsɛ. Búbʊl, ŋ nıɛ káŋ tɔ́ɔ́ né sıɛrʊ."

11Ká Pool sıé ké ráŋ bına síí arí caŋsɛ balgo, a máŋsɛ Wısɛ wíé aá pá Kɔrɛŋtɛ tínáwa.

12Téŋ ná mé Galıɔŋ né fa há ká kuóro, Akayi mí, Zuwifiwa ísó tʊŋ nʊɔ mé a ka Pool mʊ́ saríyadíire síé,

13a bʊlé: "Báálɔ né máŋsɛ nıɛ ríwɔ́ cʊɔlɛ Wısɛ, cʊɔlé ná háá zɔ́krá Wısɛ kíŋse ní."

14Pool wúrú nʊɔ rʊ́ʊ́ bʊl wíé, é né Galıɔŋ bʊl Zuwifiwa rí bʊlé: "Zuwifiwa, rı wízɔkí ré, rí báálɔ né a, rı sɔhɔwíí má ré, rʊ́ʊ́ a, ʊ mɔhɔ̃́ ríŋ zésíwa.

15Amá rʊʊ né ká wíbʊlyɔ́ɔ́wa é, rı yıra ríríwa tıı kíŋse é wíé né, í kaá vásɛ náŋá, ʊ́ kéíwa tıı wíí ré. Ɲ wı nyáŋ saríya dí."

16Ká kírwó ɓa lɛ saríya jaa ná mé.

17Ɓa wuu suki ka Zuwifiwa cémejaa nɔhɔ̃́ Sɔsıtɛɛnɛ, a ŋmɔwɛ saríya jaa laka ráŋ, ká Galıɔŋ síé to ráŋ.

© 1999, The Bible League.

18Pool dáánɛ Kɔrɛŋtɛ mɛ́, ká sɪɛ́ isi bɔ́llʊ́ maábinánja ká rʊ́ʊ́ col. Ʊ tíŋ nʊtálɔ oro wíɛ́, a píérú nyúú, ká ʊ rí Pirisiili rí Akila mʊ́ zʊ nyiidabore, ríwɔ́ mʊ́ Siiri.

19Ɓa mʊ́ peri lfɛɛzɛ, Pool tɔ́ʊ́ vállínánja, ká mʊ́ zʊ cémejaa, ʊ rí Zuwifiwa mánjsɛ wíɛ́ aá pá nánjá.

20Ɓa sʊ́lʊ́, rʊ́ʊ́ kéŋwó dɪhɨ̃ dáánɛ; amá ʊ wɪ sáŋɛ́.

21Ʊ cʊ́ɔ́líwɔ́ ká bʊlɛ́: (("Cana né háá kué, ŋ có rɪŋ dúú Zerizalɛmɛ mɛ́ né.)) Amá rɪ Wɪsɛ né sáŋɛ́, ŋ sí bɪrkóíwa rí." Ká ʊ sɪɛ́ lɛ lfɛɛzɛ mɛ́, a zʊ nyiidabore col.

22Ʊ há mʊ́ɛ́ lɛ Sezaare mí, ʊ mʊ́ Zerizalɛmɛ né, a bɔ́llɛ wɪcʊɔla púl nɪɛ laadííre, ká daarɛ tuwi Aŋtɪɔsɛ.

23Pool há cɔ́ Aŋtɪɔsɛ mɛ́ mʊɔ́, ʊ líɔ́ zʊ ŋméno, a mʊ́ gʊɔrɛ Galasi rí Firizi tɔ́nɛ, a bʊl wíɛ́ aá dúóri Zeezi laadííre wuu naasɛ.

24Zuwifiwa báálɔ oro má kó lfɛɛzɛ; ʊ lɛ́ Alɛkzaŋdiri ní, ɓaá yírʊ́ Apolosi. Ʊ ɛ̃ wíɛ́ bʊlɛ́ wérí, a zɪŋ Wɪsɛ wípʊ́ŋsɛ má wérí.

25Ʊ kármɛ́ Nyuutɪna ŋméno wíɛ́, a zíŋwɔ́ má wérí; ʊ fél síí a máŋsɛ Zeezi wíɛ́ arí taŋá aá pá nɪɛ. Amá Zaŋ nyimuŋsi dʊŋɔ wíɛ́ né ʊ zɪŋ.

26Ʊ zʊ́ɔ́ cí Zuwifiwa cémejaa mɛ́, a tɔ́ʊ́ tɪ ká máŋsɛ ɛ́ wíɛ́ aá pá nɪɛ. Akila rí Pirisiili há zésú tenni, ɓa kenú mʊ́wɔ́ jaa, a ɔsɛ máŋsɛ Wɪsɛ ŋméno wíɛ́ ʊ síí mɛ́, a pɔ́ʊ́.

27Apolosi háá já rʊ́ʊ́ daarɛ mʊ́ Akayi, ʊ maábinánja, Zeezi laadííre búl wíɛ́ dúórú naasɛ, ká pʊ́ŋsɛ kɛno ríwɔ́ kaa mʊ́ pá Akayi Zeezi laadííre, a bʊlɛ́, rʊʊ kó ráŋ, ríwɔ́ kánʊ́ wérí. Ʊ há mʊ́ɛ́ peri, ʊ pɛ́ nɪɛ ná há lá Zeezi wíɛ́ dí mí wérí, Wɪsɛ zilé mí.

28Ʊ cí nɪɛ sɪɛrʊ bʊl wíɛ́ yo Zuwifiwa. Ká tɪŋ Wɪsɛ Kɛno sɪɛrʊ wípʊ́ŋsɛ mɛ́, a máŋsɛ rɪ Zeezi ní ká Kirisi.

Wɪ'allɛ 19

1Apolosi há mɪŋ Kɔrɛŋtɛ mɛ́ tɛ́ŋ ná mɛ́, Pool líɔ́ a gʊɔrɛ Azi dɪtíllɛ tɔ́nɛ, a ko peri lfɛɛzɛ. Ráŋ né ʊ ná karmɪbɛlɛ bamma, a bɔ́síwɔ́ bʊlɛ́:

2"Í há lá Wɪsɛ dí, ʊ Sabɪna túwíwa nyúú rí?" Ɛ́ né ɓa sɛ́: "Á ha wɪ Wɪsɛ Sabɪna wíɛ́ níɛ́ ná má tɪ."

3Ɛ́ né ʊ baa bɔ́síwɔ́: "Ká nyimuŋsi orí duó mí rí, ɓa kániwa muŋsi?" Rɪ ɓa sɛ́: "Zaŋ nyimuŋsi ní."

4Ɛ́ né Pool sɛ́: "Wítɛ"aara ná há bírsɛ́, ɓa né Zaŋ kaá muŋsi nyii mí, ká bʊl aá pá nɪɛ, ríwɔ́ ko la nɛrɔ ná há tíŋʊ́ har aá ko wíɛ́ dí, ɛ́ tína né ká Zeezi."

5Ɓa há zési ɛ́ wíɛ́ ko tenni, ɓa sáŋɔ́ ɓa káŋwɔ́ muŋsi nyii mí, Nyuutɪna Zeezi yɪr mɛ́.

6Pool púú nɛ́ŋsa tíkwɔ́ mɛ́ ká cʊɔlɛ Wɪsɛ, Wɪsɛ Sabɪna ko tuwi súwó wuu. Ɓa bʊl líŋsi ná ɓa há wɪ máŋsɛ́, a la Wɪsɛ nʊɔ wíɛ́ bʊl aá pá nɪɛ.

7Ɓa wuu fa pérí báála fí rí bɛllɛ.

© 1999, The Bible League.

8Ká Pool baa isi zʋ Zuwifiwa cémejaa, á tɔ́ʋ́ tɪɪ kaá bʋl wíɛ́. Ʊ pí Wɪɪsɛ kuótɔ́ɔ́ wíɛ́ a karmɛ nɪɛ caŋsɛ botoro, a caasɛ máŋsɛ, a makɛ rí nɪɛ ná háá zesé laa dí.

9Amá dɪlhɔtɪɪna rí kéké nɪbííne há míŋwɔ́ sɪɛrʋ, ɓa vɛ́ ɛ́ wíɛ́ saŋɛ́, ká má isi cí nɪɛ síɛ́ mɛ́, a bʋl aá zɔkɛ Nyuutɪna ŋmɛ́nɔ wíɛ́. Ɛ́ nɛ́ Pool isi lɛ ká tɔ́wɔ́, a yírɛ karmɪbɛlɛ ná, ɓa mʋ́ zʋ báálɔ oro karmɪjaa; ɓaá yírɛ ɛ́ báálɔ Tiranisi. Ʊ sɪɛ́ va aá kármíwɔ́ ráŋ tápʋ́l wuu.

10Pool tʋ́ŋ ɛ́ nɛ́ bɪŋsɛ bɛllɛ, Zuwifiwa rí Gɪrɛkɛwa ná wuu há mɪŋ Azi dɪtíllɛ, ɓa nɛ Nyuutɪna wíbʋlɛ.

11Wɪɪsɛ pɛ́ Pool mí, ʋ a wínyáŋberme.

12Ɓa pɔ́ʋ́ tɛŋ gɛnnɛ rí pɛ́ŋsɛ ná há tíkʋ́ mɛ́, a sakɛ pʋɔllɛ mɛ́, ká ɓa ná tɛŋfíɛ́l; sabɪŋbɔmɔ má lɛ ká tá nɪɛ.

13Zuwifiwa bamma má fa mɪŋ ráŋ, a gʋɔrɛ tʋŋ bɔmí kiri sabɪŋbɔmɔ, ɓa lɛ káá tá nɪɛ. Ɓa má isi aá máŋsɛ, ríwɔ́ ka Nyuutɪna Zeezi yɪr ná, a kiri sabɪŋtɪɛnnɛ nɪɛ mɛ́. Ɓaá bɛsɛ sabɪŋbɔmɔ mɛ́ ká bʋlɛ́: "Í lɛ, Zeezi ná Pool háá bʋ́lʋ́ wíɛ́ yɪr mɛ́."

14Báála balpɛ rɛ́ faá tʋŋ ɛ́ tʋtʋmí, ɓa wuu áná nɛ́ ká Seva, Zuwifiwa vʋk"ɔɔsa nɔhɔ̃ nɔ́ŋɔ.

15Sabɪŋbɔmɔ ná bʋ́lwɔ́ rí bʋlɛ́: "Ŋ ɛ̃ Zeezi, a zɪŋ Pool má há ká nɛ́ŋ ná; í má sɪɛ́, áŋ rí kɛ́íwa?"

16Ɛ́ nɛ́ sabɪŋbɔmɔ há mɪŋ báálɔ ná mɛ́, de isi ɓéri zíŋwɔ́, a wóllíwó wuu ŋmasɛ bʋ́rmɛ, a cɔ́nníwɔ́ gɛnnɛ wuu, ká ɓa ka tɛŋɓɪla lɛ jaa ná mɛ́, a fá col.

17Zuwifiwa rí Gɪrɛkɛwa ná wuu há mɪŋ lfɛɛzɛ mɛ́, ɓa wuu ní nɛ́ ɛ́ wíí, héwíŋ de káŋwɔ́ wuu, ká Nyuutɪna Zeezi yɪr la píŋ.

18Nɪɛ ná há lá Zeezi wíɛ́ dí ɓɪkana má ko, a wʋ́rwɔ́ nʋʋsɛ mɛ́, a césíwó wízɔkɛ́ nɪɛ síɛ́ mɛ́, á pá Pool.

19Ɓa nɪɛ ná fa há ká tííwá, aá tʋŋ hɪlí, ɓa ɓɪkana má ísó pɔ́wɔ́ kɛnnɛ ná ɓa há kármɛ́ aá ɔ́wɔ́ lunne, a kaa ko nyɪkɛ nɪɛ wuu síɛ́ mɛ́. Ɓa gíélí kɛŋnyɪkɛ́ ná wuu, rɪ ɓa ká ɓɪyɛ́llɛ́, ɓa kéŋ meéwícááka bʋ́í mɛɛ́sɛllɛ rí fí.

20Ɛ́ nɛ́ tɛ Wɪɪsɛ wíbʋlɛ ná bʋl ceŋ dɪhɩ̃́ wuu, Wɪɪsɛ dóé sɪɛrʋ.

21Ɛ́ wíɛ́ wuu há dáárɛ́, Pool bíínɔ́ rʋ́ʋ́ tɪŋ Masɪdʋanɛ rí Akayi dɪtíllɛ, a mʋ́ Zerizalɛmɛ. Ʊ sabɪɪna nɛ́ ká rʋʋ mʋ́ɔ́ peri ráŋ, rʋ́ʋ́ daarɛ mʋ́ ná Romi má.

22Ʊ lá síɛ́ tʋŋ Timote rí Ɛrasɪtɛ, há tíŋɛ́ aá sáŋʋ́ mɛ́, ɓa mʋ́ Masɪdʋanɛ, ká ʋ tɪɪ ha ké Azi tíé a dáánɛ mʋɔ́.

23Ɛ́ tɛŋ mɛ́, Nyuutɪna ŋmɛ́nɔ́ wíɛ́ kʋ́ó zʋ kapɔsɛ.

24Bálukro oro, ɓaá yírʋ́ Demetiriyisi, fa mɪŋ ráŋ, a pi wárɛ cʋɔrɛ bɪrmɛ ɓɪɛ, aá yɛ́llɛ. Ʊ fa pí wárɛ cʋɔrɛ veŋgúlli, wɪɪsɛ oro ɓa háá yírɛ Artemisi, ʋ yɪr mɛ́. Ʊ yɛ́llíwɔ́ a ná nyʋɔrɛ́ kíŋkáŋ, a pi aá túmú tʋtʋnna.

© 1999, The Bible League.

25Ɛ́ né sıé, ʋ isi yírʋ́ tʋtʋnna, arírʋ́ lúkrínáŋa hé náŋá mé, a bʋ́lwɔ́ rí bʋlé: "Nıbíínewa, í wuu íɔ̃ zıŋ ráá nerí wuu lɛ́ lúkri né ní.

26Ká, í nóú, a nɛ má, ɛ́ ná Pool né há bʋ́lé aá pá nıɛ. Ʋ báá to lfɛɛzɛ dʋŋɔ mé má, ká a Azi tɔ́nɛ wuu mí. Ʋ sé: 'Wıŋsa ná wuu nıbííno nésɛ há dé má, rí ɓa to wíŋsá, a bʋl kiri nıɛ ɓıkana, ɓa báá wírá rí ko.'

27Á é yɛlí ɓalé wíɛ́ rá, ʋ dıtɔk né ká, ʋ háá já rí nıɛ bʋlé wıusɛ Artemisi jaa to óŋ wuu, ríwɔ́ sʋ́ʋ́ bú, ká Azi nıɛ rí dúnié nıɛ wuu cʋ́cʋ́ɔ́lʋ́ né."

28Ɓa né ɛ́ wíɛ́ ko tenni, rı ɓa wuu cɔ́ɛ́ wíɔ́. Ɓa isi cáási bʋlé: "lfɛɛzɛ tínáwa wıusɛ Artemisi zénó!"

29Ɛ́ wíɛ́ ka tɔ́ɔ́ wuu vúkmi. Ɓa isi pa náŋá fá líwɔ́ dıjɛlɔ, ɓa tɔ́ɔ́ wuu gberu dıgbé, a isi kɛsɛ Gayisi rí Arısıtarkɛ, Masıdʋanɛ báála bɛllɛ háá tıŋ Pool mí, a kaa pɛ́ lɛ.

30Pool jíja rʋ́ʋ́ lɛ nıɛ ná sıɛrʋ, karmıbɛlɛ kɛ́rʋ́ mé rʋ́ʋ́ sí lɛ́.

31Azi tínáwa má tıı, ɓa ná há ká Pool naŋnɔ́ŋsɛ, tʋ́mɔ́ ríwɔ́ mʋ́ bʋ́lʋ́ mé, rʋ́ʋ́ pʋ́pɔ́ rʋ́ʋ́ háá lɛ nıɛ ná sıɛrʋ, ɓa gberu dıgbé ná.

32Ɓa náŋá cáási bʋlé nyɛ né, náŋa má cáási bʋlé nyɛ né. Kʋɔllɛ dʋŋɔ, ká wı wíbalá bʋl. Ɓa dıkáŋ má tıı wı wíí ná mʋ́l, ɓa há kʋ́é hé náŋá mé má tıı ɛ̃.

33Alɛkzaŋdɛ né Zuwifiwa pii héwó wíɛ́ síɛ́. Ɓa sıɛ́ a, ʋ ko lıı cí nıkana ná síɛ́ mé, a nyaanɛ nésɛ ríwɔ́ sikli; ká rʋ́ʋ́ bʋl wíɛ́ pɔ́wɔ́.

34Amá ɓa há ʋ́ʋ̃ rʋʋ ká Zuwifi ná, ɓa wuu de tʋŋ liŋó mí, a cáási bʋlé: "lfɛɛzɛ tínáwa wıusɛ Artemisi zénó!" Ɓa kíílɛ ɛ́ a peri lɛɛ́rɛwa bɛllɛ.

35Ɛ́ né ɓa tɔ́ɔ́ kɛŋpʋ́ŋsɔ a ɓa lo kʋɔllɛ, ká ʋ sé: "lfɛɛzɛ nıɛ, nıɛ wuu ní íɛ̃ zıŋ rííwa né pɔ́ Artemisi jaa mé, a rírʋ́ sıɛrʋ nɔŋɓʋ́óle ná há lɛ́ bána tuwi mí.

36Tíŋtɔ́ɛ́ to ráŋ; ɛ́ wíɛ́, í pɔ́ríwa tıı mé, ká sí bʋ́ʋ́rí a wíí wuu.

37Amá í há ísé kɛsɛ báála nyáŋ kaa ko rɛɛ́, ɓa wírá wıháálɔ lɔ́ré; ɓa wʋ́ʋ́ zoŋ yír yírɛ́.

38Rı Demetiriyisi rírʋ́ tʋtʋnna né kéŋ wíí rí néŋ, saríya díí kal mínɔ́ rɛ́, saríyadííre má mıŋ; ríwɔ́ isi yírɛ náŋá mʋ́wɔ́ rí, ríwɔ́ díwó saríya ráŋ.

39Rʋʋ ká wíí ɓıhuó wíɛ́ má, í dɛllɛ kal ná nıhıɛ̃́sɛ háá kóó yírɛ nıɛ ná há wo wíí ná aá zıŋ ríí ciki, rííwa kaa mʋ́ ríwɔ́ zıŋ pɛ́íwa.

40Rı ɛ́ rá, ká rı zaa wíí né é wíɛ́ né, á sí ko vɔ́sírá tıı, ríwɔ́ ko bʋlírá ká tɔ́zɔ́krá. Á rɛɛ́ hilmé né, wı wínyúú kené."

41Báálɔ ná sıɛ́ bʋ́l ɛ́ né mʋ́ tenni, ká a ɓa isi aá mʋ́ jısɛ́.

Wı'allɛ 20

1Tɔ́ɔ́ vúkme ná há kʋ́é tenni, Pool yírɛ Zeezi laadííre ná hé náŋá mé, a cáání́wɔ́, ká sʋ́lʋ́ tıı a col Masıdʋanɛ dıtíllɛ.

© 1999, The Bible League.

2Ʊ há mʊ́ ráŋ, ʊ gʊ́ɔ́rɛ́ ɛ́ tɔ́nɛ kílo wuu, a bʊl wíɛ́ dúóri Zeezi laadíire naasɛ,

3ká daarɛ mʊ́ Gɪrɛkɛwa tíé, a ké ráŋ caŋsɛ botoro. Ʊ há kenú tɪı rʊ́ʊ́ mʊ́ daarɛ Siiri cɔɔ rí téŋ ná mɛ́, rɪ Zuwifiwa vʊ́ʊ́rʊ́ ɓʊ́í wíɛ́. Ɛ́ nɛ́ ʊ bɪrɛ, a tɪŋ Masɪdʊanɛ ŋmɛ́nɔ col.

4Nɪɛ ná há tíŋʊ́ mɛ́ a col ní ká: Beere tínáwa Piriisi bio Sɔpatɛrɛ, rí Arɪsɪtarkɛ rí Sekoŋ há lɛ́ Tesaloniki, rí Gayisi há lɛ́ Dɛrbɛ, rí Timote, a pi Tisiiki rí Tirofiimi há lɛ́ Azi.

5Ɓa nyáŋ wuu lárá síɛ́, a mʊ́ mɪŋ Tʊrʊwasɛ mɛ́, aá déllírá.

6Ɓa dí sɪbʊ́r toó dɪpɛ́ŋ cana tápʊlɛ balpɛ, ká á é isi mʊ́ Filipi a zʊ nyiidabore, a col. Á vá tápʊlɛ bɔmmʊ́ɔ́, ká mʊ́ púwó Tʊrʊwasɛ mɛ́, á wuu ké ráŋ tápʊlɛ balpɛ.

7Jɪmáásɛ kal, á hé náŋá mɛ́, ráá dí liisidílo. Ʊ tɔ́ɔ́ níí pʊlɛ́ rí Pool col. Ɛ́ nɛ́ ʊ rí nɪɛ ná há mɪŋ ráŋ ké, a bʊl wíɛ́ wuu, tɔ́ɔ́ ɓaamɔnáŋáwa peri.

8Jɪtúko sɪɛrʊ nɛ́ á zʊʊ ké, ɓa nyɪkɛ cáŋsɛ ɓɪkana tá.

9Bápʊɔsíwie oro, ɓaá yírʊ́ Etikiisi, fa ké tókóró mí aá zesi. Pool há búl wíɛ́ aá dáánɛ, dóŋ kenú ʊ pɛ́. Dóŋ kɔrɔ zʊ́ʊ́, ʊ lɛ jɪtúkni botoro nyúú mí tuwi ɓal tíé. Ɓa túwó ka ríwɔ́ cúóli, rʊʊ sʊ́wɔ́.

10Amá Pool há túwé a cúllú mí, ʊ kenú ɓɔ́, ká bʊlɛ́: "Í sí fúklú, ʊ wɪ sʊ́wɛ́."

11Pool há bírɛ́ zí túko ná sɪɛrʊ, ʊ pí dɪpɛ́ŋ conni a dí, ká baa ha ké bʊl wíɛ́ dáánɛ wuu, tɔ́ɔ́ pʊl. Ɛ́ nɛ́ sɪɛ́ ká ʊ isi col.

12Bápʊɔsíwie ná ísó aá hiẽsi, ɓa kánʊ́ bɪrzɛ́ nɪɛ ná rí; ʊ ɛ́ a beŋtúpɔ́ɔ́rwíí.

13Á é lá síɛ́ a zʊ nyiidabore aá mʊ́ Asɔsɛ, ká Pool va naasɛ mɛ́, aá kɛ́rírá ráŋ, ráá púú; á vʊ́ʊ́rɛ́ ɛ́ nɛ́.

14Ʊ há kúé púrá Asɔsɛ mɛ́, á púú hérá nyiidabore ná mɛ́, á wuu mʊ́ Mɪtɪlɛnɛ.

15Á lɛ́ ráŋ mɛ́, a zʊ mʊʊ va wuu, tɔ́ɔ́ kúó aá pʊl, raá mʊ́ɔ́ aá cɛ́rɛ Kɪɔsɛ. Tɔ́ɔ́ pʊl, á isi caasɛ Samɔsɛ rí, tɔ́ɔ́ nɔ́ŋɔ́ báá pʊ́lɔ́, raá pérí Mile.

16Pool sʊ́ʊ́ sí mʊ́ daarɛ lfɛɛzɛ mɛ́, ká sí ráŋ cínʊ́; ʊ wɪ có rʊʊ zɔ́kʊ́ téŋ Azi tíé, káá ja, rʊʊ ká mɔlɛ́, rʊ́ʊ́ va kíkɛ́lɛ́ mʊ́ dí Paŋtɪkɔtɛ cana, Zerizalɛmɛ mɛ́.

17Pool sɪɛ́ mɪŋ Mile mí ní, ká tʊŋ ɓa mʊ́ yírɛ lfɛɛzɛ wɪcʊɔla púl sídíire.

18Ɓa ko, ʊ bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "A kaa púlíŋ Azi tíé dʊ́ŋdʊ́ʊ̃ kal zʊʊlí mɛ́, í wuu ní ɛ̃ ɛ́ ná, ŋ há keníŋ tɪı héíwa mɛ́.

19Zuwifiwa háá jɛɛ́ ríwɔ́ lísíŋ mɪɪsɛ, ŋ mɪŋ wɪhála sɪɛrʊ ɛ́ nɛ́, ká múúríŋ tɪı a tʊŋ aá pá Nyuutɪna, arí símɪɪrʊ.

20Wíɛ́ ná há mɔhɛ̃́ ríwɔ́ sáŋíwa mɛ́, í íɔ̃́ zɪŋ ríŋ wʊ́ɔ́ oro wuu píé féŋsíwa. Ɔ wɪ síí fɛɛ́, ká cáániwa, a kármíwa, nɪkana sɪɛrʊ, arí jɪɪsɛ má sɪɛrʊ.

21Ɔ búlɔ́ aá pá Zuwifiwa rí Gɪrɛkɛwa, ríwɔ́ bírsɛ, a sí áá zɔkɛ Wɪɪsɛ mɛ́, ká a yardá á Nyuutɪna Zeezi Kirisi mí.

© 1999, The Bible League.

22"Ká múl néé mí, Wɪsɛ Sabɪna vɔ́wíŋ, ŋ múmú Zerizalɛmɛ, ká wɪ wíí ná háá á rʊ́ʊ́ pérín ráŋ ɛ̃.

23Amá taŋa, rɪŋ né múé aá zʊ tɔ́ɔ́ wuu, Wɪsɛ Sabɪna níí la síé mákíŋ wɪla ná ŋ háá á ríŋ dí, ká ríwɔ́ kání́ŋ vɔwɛ, a tɔ́ bɪnajaa má mé.

24Amá ŋ wíŋ mɪsɛ búé kílle wíí wuu; ʊ wíé wíŋ wálmɛ. Ʊ ná wíé há fíémɔ́ ŋ rí né ká, ríŋ wóllíŋ ŋméno va, a mú pérú tokó arí satɔrɔ́, a wólli tʊŋ tʊtʊmí ná, Nyuutɪna Zeezi há píé héŋ nésɛ mé, ríŋ bʊl Wɪsɛ Labaarɪwero rírʊ́ zilé ná wíé pá nɪɛ.

25"Ká múl néé mí, ŋ íɔ̃ zɪŋ rííwa báá waá bírnáŋ, í é nɪɛ nyáŋ wuu, ŋ há gʊ́ɔ́ríwa sɪɛrʊ a bʊl Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná wíé.

26É né tɛ, ŋ bʊl taŋá aá péíwa zaa, í oro wuu cél tóŋ nyúú mí,

27bee wíé ŋ máŋsɛ Wɪsɛ cáánɛwa wuu ní péíwa, ŋ wɪ wíí wuu féŋsé.

28Í sɪé póíwa tɪ mé wérí, ká bel nɪɛ ná wuu mí, Wɪsɛ Sabɪna há pííwa héwó síé. Í bel wɪcʊɔla púl nɪɛ mé, anɛ penʊɔlɔ háá bélú pieŋse mí é. Wɪsɛ né púú tɪ Bio cél a yɔwɛ lɔ́wɔ́.

29Ɔ íɔ̃ ríŋ colé har rí mé, nɪbínaŋcáwuríwa sí ko zʊ́íwa sɪɛrʊ, a zɔ́kíwa anɛ naŋcáwurí há zʊ́ petuu.

30Ká nɪɛ sí lííwa sɪɛrʊ a pi nyɛwíé karmɛ aá pá nɪɛ, a makɛ ríwɔ́ pɔsɛ karmɪbɛlɛ, ríwɔ́ ko tíŋwɔ́ mé.

31Í líísíwa tɪ, ʊ bɪŋsɛ botoro ní nyɛ, ŋ wɪ téé, káá cáání́wa baláwa, wɔhɔ rí títaŋ wuu, arí símɪrʊ. Í sɪé pɔ́ wérí.

32"Ká múl néé mí sɪé, ŋ pííwa hé Wɪsɛ, arírʊ́ zilé wíbʊlɛ nésɛ mé. Ʊ né wóíwa naasɛ aá dúóri, rííwa ka wérí, a mʊ́ ná ker ná Wɪsɛ há bílú nɪɛ wuu mí.

33Ɔ wɪ néŋ wuu wárɛ meéwí, rírʊ́ salmɛ meéwí, rírʊ́ gɛnnɛ wíé híɛ̃né.

34Í tɪ íɔ̃ zɪŋ ríŋ néŋsa nyáŋ né, ŋ kaa tʊŋ, a yɔ́wíŋ rírín harwa wuu oŋjaalé.

35Ɔ sɪé tʊ́ŋ é, ríŋ mákíwa né, rííwa zɪŋ é ná ɓa háá tʊŋ, a wólli nɪyaara mé pé; ká rííwa pi Nyuutɪna Zeezi wíbʊlé ná aá líísíwa tɪ. Ʊ há sé: 'Péé kéŋ tɛŋpɔrɔ́ a kílle lɛɛ.' “

36Ʊ há búl é tenni, ʊ ɓírmi tíé, ʊ ríwɔ́ cʊɔlɛ Wɪsɛ.

37Ɓa wuu yuori símɪnnʊ, ká ko vɔwɛ Pool baŋ mé, a kórmú.

38Ɓa sɪɛnnɛ zɔ́kɔ́ wérí, ʊ há sé ɓa báá waá bírnóú ná wíé. Ká ɓa kánʊ́ mʊ́ tá nyiidabore laka.

Wɪ’allɛ 21

1Á tɔ́wɔ́ ká zʊ nyiidabore, a va térké mʊ́ Kɔɔsɛ; tɔ́ɔ́ pʊl á isi mʊ́ Rɔɔdɛ, a cí ráŋ mé á lɪ mʊ́ Patara.

2Ráŋ né á ná nyiidaborzeno nɔ́ŋɔ rʊʊ kúó caŋ Fenisi aá daarɛ, á isi zʊ́ʊ́, a col.

© 1999, The Bible League.

3Á há múɛ́ aá peri Siipiri, a púú tá nágʋɔ rí, ká daarɛ a caasɛ Siiri rí cɔɔ, a mú tuwi Tiiri mí; ráŋ nɛ́ ɓa kuori nyiidaborzeno ná cɪksɛ.

4Á ná Zeezi laadíire ráŋ, a ké ráŋ tápʋlɛ balpɛ. Zeezi laadíire ka Wɪusɛ Sabɪuna zɪmɛ́ a bʋl Pool mí, rʋ́ʋ́ sí Zerizalɛmɛ mʋ́.

5Amá tápʋlɛ balpɛ ná nʋɔ mɛ́, á báá zʋ́ ŋmɛ́nɔ aá col. Ɛ́ nɛ́ ɓa wuu, ríwɔ́ háála, ríwɔ́ heŋbiisi, káŋrá vaa kɛkɛ tɔ́ɔ́ mɛ́, á vaa mʋ́ peri mʋʋ nʋɔ; á wuu ɓírmi tíé ráŋ, a cʋɔlɛ Wɪusɛ,

6ká á sɪɛ́ tá náŋá. Á zʋ nyiidaborzeno ná, ká ɓa má bɪrmʋ́ jɪusɛ́.

7Á cí Tiiri mí a mʋ́ Pitoleme, a bɔ́llírá maábináŋa, ká kéŋwó rí kál balá.

8Tɔ́ɔ́ pʋl, á isi col, a mʋ́ peri Sezaare, a zʋʋ mɪŋ Filipi jaa mɛ́. Ɛ́ Filipi ká Wɪusɛ labáárɪbʋlla ná balpɛ, ɓa há tʋ́ɔ́sɛ́ Zerizalɛmɛ mɛ́, nɔ́ŋɔ nɛ́.

9Ʋ fa kéŋ tolé baná, ha há wɪ báála wíɛ́ ɛ̃, a a Wɪusɛ wílaabʋ́llá.

10Á ráŋ mɪnɛ́ tápʋl kana ná sɪɛrʋ nɛ́, Wɪusɛ wílaabʋllɔ oro, ɓaá yírʋ́ Agabisi, ʋ lɛ Ziide tíé ko ráŋ, a ko nárá.

11Ʋ lá Pool tɪŋa vɔwɛ́, a vɔ́wʋ́ naasɛ ríɪʋ́ nɛ́ŋsa, ká bʋlɛ́: "Báálɔ ná há tɛ vɔwɛ́ né, Zuwifiwa sí kánʋ́ vɔwɛ nyɛ ná, Zerizalɛmɛ mɛ́, a kánʋ́ lɪ hé nɪɛ ná há to Zuwifiwa nésɛ mɛ́."

12Á há nɛ́ ɛ́ wíí, á rí Sezaare nɪɛ sʋ́l Pool, rʋ́ʋ́ sí Zerizalɛmɛ mʋ́.

13Ɛ́ nɛ́ ʋ sɛ́: "Beé rí, í wi, a zɔ́kíŋ sɪɛrʋ mɔ nyɛ? Ɔ sáŋɔ́ ríwɔ́ vɔ́wíŋ Zerizalɛmɛ mɛ́, rɪ ɓaá ɓʋ́ŋ má, ríwɔ́ ɓʋ́, ŋ Nyuutɪna Zeezi yɪr mɛ́."

14Á há bʋ́lʋ́ rí a bʋl aá gʋ́l, á wʋ́ʋ́ mɛ́ hááɾɛ́; á sɛ́: "Rí Nyuutɪna tʋ́mʋ́ cólle."

15Ɛ́ tápʋlɛ há dááɾɛ́, á bírmírá cɪksɛ, a isi mʋ́ Zerizalɛmɛ.

16Sezaare Zeezi laadíire náŋa má tíŋrá mɛ́ mʋ́; á zʋ báálɔ oro jaa ráá cɔ ráŋ. Ɛ́ báálɔ lɛ́ Siipiri ní, ʋ yɪr nɛ́ Mɪnasɔŋ, ʋ ká Zeezi laadír rí fól wuu.

17Á há mʋ́ɛ́ peri Zerizalɛmɛ, á maábináŋa kéŋrá wérí arí satɔrɔ́.

18Tɔ́ɔ́ pʋl, á rí Pool mʋ́ ráá ná Zakɛ. Wɪcʋ́ɔ́lísídíire wuu ko hé náŋá mɛ́ ráŋ.

19Á bɔ́llíwɔ́ tenni, ká wíɛ́ náwa, Wɪusɛ há pɔ́ʋ́ mɛ́ ʋ a, nɪɛ ná há to Zuwifiwa sɪɛrʋ, Pool sɪɛ́ césíwó wuu kúnúnú a pɔ́wɔ́.

20Ɓa há zésú wíɛ́ wuu, ɓa bí Wɪusɛ mɛ́. Ká bʋl Pool rí bʋ́lɛ́: "l nóó, maábinɔ́ŋɔ, Zuwifiwa nɪɛ bʋ́í bʋ́íwa ɛrɛ́ nɛ́ lá Zeezi wíɛ́ dí, a wuu ka kajáŋa rí Wɪusɛ kíŋse wíɛ́.

21Ɓa níɔ́ rɪ gʋ́ɔ́rɛ́ nɪɛ ná há to Zuwifiwa tɔ́nɛ, aá karmɛ́ Zuwifiwa, ríwɔ́ sí Moyizi wíɛ́ tíŋʋ́, ríwɔ́ sí bɛlɛ pɛnɛ cónnú, ká vɛ́wɔ́ Zuwifiwa kusúŋ wíɛ́.

22Ɓa sí nɛ rɪ kó rɛɛ́, wíí waá kɛ́rɛ, ((ɓa sɪɛ́ sí ko hilmi rɛɛ́ má)) á sɪɛ́ a beé rí?

23Ɛ́ wíɛ́, saŋ wíí né á háá á ráá bʋl pɛ́í. Báála baná mɪŋ rɛɛ́, a tá nʋɔ Wɪusɛ rí.

© 1999, The Bible League.

24Kɛ́síwɔ́, ríí ríwɔ́ wuu múúríwa tɪɪ, ríí jɔ́wɔ́ nʊlísɔ ɓɪɛ pɔ́wɔ́, ríwɔ́ píériwó nyunni, ɛ́ nɛ́ ríwɔ́ wuu zɪŋ rí ɓa wíɛ́ ná wuu ɓa há búlɛ́ cáási, ká nyɪɛnnɛ nɛ́. Ká ríwɔ́ taŋa zɪŋ ríí tɪŋ Wɪɪsɛ kíŋse ná wuu ní.

25Á nóó rʊʊ cɛ́rɔ́, ráá pʊ́ŋsɛ pá nɪɛ ná há to Zuwifiwa, káá cʊɔlɛ Zuwifiwa Wɪɪsɛ, a búlwɔ́ rí, ríwɔ́ báá sí pʊsɛ ná ɓa há kené ɔsɛ vʊka venni mí, namɪŋsa dí, ríwɔ́ sí cɛ́l dí, a sí pʊsɛ ná há sʊ́sɛ́ pim, ɓa wɪ kɔ́rkɛ́ namɪŋsa dí, a sí nɪcɔrmɪwíɛ́ á.”

26Ɛ́ nɛ́ Pool kɛsɛ báála ná, a la síɛ́ múúrʊ́ busunnu, ká múúríwɔ́ má, ká tɔ́ɔ́ pʊl, ɓa wuu zʊ Wɪcʊɔlɪjɪzeno, ríwɔ́ makɛ kal ná ɓa háá kóó ténní múúríwɔ́ busunnu, káá ɔsɛ nɛ́ŋ nyúú wuu nʊlísɔ vʊk.

27Tápʊlɛ balpɛ ná há kúé cesi, Azi tíé Zuwifiwa ná Pool Wɪcʊɔlɪjɪzeno mí, ɛ́ nɛ́ ɓa yiki nɪkana hóú mí, ɓa kánʊ́,

28káá cáási a bʊlɛ́: "lzɪrayɛl nɪɛwa, í fárá búŋse! Í ná báálɔ nɛ́ há gʊ́ɔ́rɛ́ aá karmɛ dɪhɩ̃ wuu, a bʊl wíɛ́ cíŋrá mɛ́, aá lɔ́rɛ Wɪɪsɛ kíŋse rí Wɪcʊɔlɪjɪzeno; ʊ kɛ́sɛ́ Gɪrɛkɛwa má tɪɪ zʊ Wɪcʊɔlɪjɪzeno, a bírírá dɪpáár.”

29Ɓa fa ná Turofimi há lɛ́ lfɛɛzɛ, rʊʊ tíŋʊ́ mɛ́ ɓaá va tɔ́ɔ́ sɪɛrʊ, ɓa sɪɛ́ bíínɔ́ rɪ Pool kenú zʊ Wɪcʊɔlɪjɪzeno rí.

30Tɔ́ɔ́ wuu gírki, nɪɛ lɛ dɪhɩ̃ wuu fá ko. Ɓa ka Pool, a kaa pɔsɛ lɛ har rí, ká ka Wɪcʊɔlɪjɪzeno ná dánnʊʊsɛ tɔ́ kíkɛ́lɛ́.

31Ɓa ka Pool aá ja ríwɔ́ ɓʊ́; Zerizalɛmɛ tɔ́ɔ́ wuu vúkmi, kʊɔllɛ zʊ sóójiwa nɔhɔ̃ dɪllɛ.

32Ɛ́ nɛ́ ʊ lísɛ sóójiwa ríwɔ́ nyúútínáwa náŋá, ɓa mʊ́ kʊɔllɛ ná dɪhɩ̃. Ɓa há ná sóójiwa ríwɔ́ nɪhɪ̃ɛ̃sɛ rɪ ɓaá kó, ɓa ló Pool ŋmɔwɛ́.

33Ɛ́ nɛ́ sóójiwa nɔhɔ̃ ná tuu peri Pool, a a ɓa kánʊ́ vɔwɛ rí bɛŋzɛllɛ bɛllɛ. Ká ʊ bɔsɛ rʊ́ʊ́ ná Pool há ká nɛ́ŋ ná, arí wíí ná ʊ há ɛ́ɛ́.

34Amá nɪkana ná wɪ nʊɔ mɛ́ tʊ́mɛ́, ɓa náŋá búlɔ́ aá hé cɔɔ́, náŋá má bʊl aá hé cɔɔ nɔ́ŋɔ. Ɓa wɪ wítaŋá búlɛ́ pá sóójiwa nɔhɔ̃ ná, káá kɔ kʊɔllɛ dʊŋɔ. Ɛ́ nɛ́ ʊ a ɓa ka Pool mʊ́ zí sóójizʊ́ɔ́.

35Pool há ísé tɪŋ naŋcolo rʊ́ʊ́ zí sóójizʊ́ɔ́, nɪkana ná wɪ sáŋɛ́, káá jɔ́ʊ́ ɓʊ́í; sóójiwa bɔl ká púú cíínɛ.

36Ká ɓa tɪŋ aá cáási a bʊlɛ́: "Í ɓʊ́ʊ́!”

37Ɓa há mʊ́ɛ́ ríwɔ́ zɛ́ sóójizʊ́ɔ́, Pool bɔ́sɛ́ sóójiwa nɔhɔ̃ ná bʊlɛ́: "Ɔ wo wíí aá bʊl rɛ́?" Ɛ́ nɛ́ sóójiwa nɔhɔ̃ bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "lí nɛ Gɪrɛkɛwa liŋɔ́ rí?

38Ɛ́ nɛ́ ɪ rá to Ezipiti tínáwa báálɔ ná, há ísé hé nɛsɛ tɛ́síí nyɛ, ká pɛ́ kɛsɛ nɪɓʊ́ʊ́ra búíwʊná tíŋʊ́ tɪɪ mɛ́, a fá zí baka ɓó?”

39Ɛ́ nɛ́ Pool sɛ́: "Ɔ ká Zuwifi rí, a lɛ Tarsɛ, Silisi tíé; ŋ tɔ́ɔ́ to tɔ́wíé. Ɔŋ́ sʊ́lí rɛ́, páŋ ŋméno ríŋ bʊl wíɛ́ nɪɛ nyáŋ rí.”

© 1999, The Bible League.

40Ʊ pɔ́ʊ́ ŋmɛ́nɔ. Ɛ́ nɛ́ sɪɛ́, Pool zí cí naŋcolo daha, ká nyaanɛ nɛ́sɛ nɪɛ ná rí. Ɓa wuu sikli síkísíkí, ká Pool sɪɛ́ púl rʊ́ʊ́ bʊl wíɛ́, Ebirewa liŋó mí, a bʊlɛ́:

Wɪ'allɛ 22

1"Ɔ́ ánáwa ríríŋ aŋbɛlɛ, í zesi wíí ná ŋ há kené ríŋ bil pɛ́íwa, ká láŋ tɪɪ."

2Ɓa há níɛ́ rɪ Ebirewa liŋó mí ní Pool búbúlwɔ́ rí, ɓa ɔ́sɔ́ ké cím, ká Pool sɪɛ́ búlwɔ́ rí bʊlɛ́:

3"Ɔ́ ká Zuwifi rí, ɓa lʊ́líŋ Tarsɛ mɛ́ nɛ́, Silisi tíé; ŋ taŋa wá tɔ́ɔ́ né sɪɛrʊ nɛ́. Á ánáwa kíŋse wuu, Gamalɪyɛl nɛ́ kármíŋ ŋ zíŋwɔ́ wérí. Ɔ́ má fa kéŋ kajáŋa wérí Wɪsɛ wíɛ́ sɪɛrʊ, anɛ í má zaa há kéŋ kajáŋa nyɛ nɛ́.

4Ɔ́ fa ɓʊ́ʊ́sɛ nɪɛ má, Zeezi ŋmɛ́nɔ́ né wíɛ́, a a ɓa kɛsɛ báála rí háála vɔsɛ, a kaa mʊ́ hé bɪnajaa mɛ́, ɛ́ wíɛ́.

5Vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃́ rí tɔ́ɔ́ nɪhɪɛ̃́sɛ wuu káŋ dáŋsíɛ́wa nɛ́. Ɓa pʊ́ŋsɛ kɛnnɛ má tɪɪ páŋ ríŋ kaa mʊ́ Damaasɛ, a pɔ́wɔ́ maábináŋa ríwɔ́ páŋ ŋmɛ́nɔ, ríŋ kɛsɛ Zeezi laadíire ná há mɪŋ ráŋ, a vɔsɛ kaa ko Zerizalɛmɛ, ríwɔ́ tʊ́rwɔ́.

6"Ɔ́ há lɛ́ ŋmɛ́nɔ a mʊ́ aá peri Damaasɛ, pʊmmʊzeno oro lɛ́ bána rí, wɔhɔ, a ko cʊ́ʊ́líŋ wuu, naasí balá.

7Ɔ́ tuwi ɓal tíé, ká nɛ nɛrɔ liŋó há bʊ́líŋ rí bʊlɛ́: 'Sool, Sool, beé rí tɛ ɪ wíwálmíŋ nyɛ?'

8"Ɛ́ nɛ́ ŋ bɔsɛ: 'Áŋ rí kɛ́í, Nyuutɪna?' "Ɛ́ nɛ́ ʊ sɛ́: 'Ɔ́ nɛ́ ká Nazarɛtɛ Zeezi ná, ɪ háá wálmɛ́.'

9Ɔ́ rí nɪɛ ná háá valɛ́ wuu ná pʊmmɔ ná, amá ɓa wɪ liŋó ná há bʊ́líŋ rí é níɛ́. "Ɛ́ nɛ́ ŋ sɪɛ́ bɔsɛ: 'Nyuutɪna, ŋ́ a beé?'

10"Nyuutɪna sɛ́: 'Isi mʊ́ Damaasɛ, ráŋ nɛ́ ríwɔ́ mákí wíí ná wuu ɪ há mɔhɔ̃́ ríí a.'

11Pʊmmɔ ná há cʊ́ʊ́líŋ síɛ́, ŋ báá wɪ ráŋ ná; ŋ vállínáŋa nɛ́ cɔ́ŋ nɛ́sɛ mɛ́, a kání́ŋ mʊ́ Damaasɛ.

12"Báálɔ oro má fá mɪŋ ɛ́ tɔ́ɔ́ mɛ́ aá tɪŋ Wɪsɛ kíŋse wérí, ɓaá yírʊ́ Ananɪyasɛ, Damaasɛ Zuwifiwa wuu sʊ́ʊ́ ká nɪtaŋá.

13Ɛ́ báálɔ nɛ́ kóŋ rí, a bʊlɛ́: 'Ɔ́ maábinɔ́ŋɔ Sool, bel aá ná ráŋ.' Mʊ́l ná tɪɪ tɪɪ mɛ́, rɪŋ síɛ́ ná ráŋ, ŋ bel nóʊ́.

14"Ɛ́ nɛ́ ʊ sɛ́: 'Á ánáwa Wɪsɛ nɛ́ lísí ríí zímʊ́ cólle, ríí ná nɪtékétéké ná, ká nʊ́ʊ́ nʊɔ wíbʊlɛ́.'

15Ʊ́ʊ́ já ríí ɔ́ʊ́ sɪɛ́da nɛ́ŋ rɛ́, nɪbííne wuu síɛ́ mɛ́, a tɛ wíɛ́ ná wuu ɪ há nɛɛ́, arí ɓa ná wuu ɪ há níɛ́ sɪɛ́da.

16Mʊ́l nɛɛ́ mí sɪɛ́, ɪ báá kénó tɪkɛ beé? Isi dahá, a yírɛ hé Nyuutɪna yɪr mɛ́, ká ríwɔ́ kání muŋsi nyii mí, ríí wíbɔmɔ suúri hé."

© 1999, The Bible League.

17"Ɔ há bírɛ́ ko Zerizalɛmɛ, a zʊ Wɪcʊɔlɪjɪzeno aá cʊɔlɛ Wɪsɛ, ŋ ná Nyuutɪna nyaamí, anɛ duose sɪɛrʊ.

18Ʊ búlíŋ rí bʊlɛ́: 'Pɛ́rmɛ a lɛ Zerizalɛmɛ mɛ́ kíkɛ́lɛ́, bee wíɛ́ ɓa sí vɛ sɪɛ́da ná ɪ háá á ríí tɛ, ŋ yɪr mɛ́.'

19"Ɛ́ nɛ́ ŋ sɛ́: 'Nyuutɪna, ɓa tɪ ɪ́ɔ̃ ríŋ ɔ́ɔ́ ɓa kɛsɛ nɪɛ ná há léí dí, a tɔ́ bɪnajaa mɛ́, ká a ɓa zʊ cémejɪsɛ, a kɛ́síwɔ́ ná wuu há léí wíɛ́ dí, a ŋmasɛ wɛ́rí.

20Ká kal ná ɓa há ɓʊ́ ltɪɛnɛ, ɪ sɪɛ́da nɛrɔ, ŋ mɪŋ ráŋ, a pɔ́ nɪɛ ná há ɓʊ́ʊ́, gɛnnɛ mɛ́; a má saŋ bʊlɛ́ ríwɔ́ ɓʊ́ʊ́.'

21"Ɛ́ nɛ́ Nyuutɪna sɪɛ́ búlíŋ rí bʊlɛ́: 'Isi ríŋ tʊ́mí dɪbólí, nɪɛ ná há to Zuwifiwa rí.' "

22Ɓa zési Pool wíbʊlɛ́ wɛ́rí, a ko pɛ́rú har dɪbʊlí nɛ́. Amá ɓa há kúé nɛ ɛ́ wíí é, ɓa dé ŋmaarɛ nɛ́, a bʊlɛ́: "Í a rí báálɔ nɛ́ nyííkɛ tíɛ́ nyúú! Ʊ wɪ mɔhɛ̃́ rʊ́ʊ́ mɪŋ dúníɛ́ mí."

23Ká ɓa cáási, a pɔ́wɔ́ gɛnnɛ yo nyúú rí, a pa kuŋkulo má yo bána rí.

24Ɛ́ nɛ́ sóójiwa nɔhɔ̃́ ná sɛ́ ríwɔ́ ka Pool zí sóójizʊ́ɔ́ ná, a pi vɪla, a a rʊ́ʊ́ makɛ wíí ná wíɛ́, ɓa há tíŋɛ́ a kɔ kʊɔllɛ aá hóú mí.

25Ɓa háá vɔwɛ Pool, ká ríwɔ́ fírɛ́, ɛ́ nɛ́ ʊ bʊl sóójiwa zɔlɔ nɔhɔ̃́ ná há cí ráŋ dɪhɪ̃́ a bʊlɛ́: "Ɔmɛ́nɔ mínɔ́, rííwa ŋmɔwɛ nɛrɔ ná há ká Romi tíɛ́ nɛrɔ tɪ, rɪ ɓa nɛ́ wʊ́ʊ́ saríya díɛ́ kɛ́rɛ́?"

26Sóójiwa zɔlɔ nɔhɔ̃́ há nɛ́ Pool bɔsɛ́ ná, ʊ mʊ́ɔ́ hé duosi pɔ́wɔ́ wuu nɔhɔ̃́, a bʊlɛ́: "Báálɔ ná ká Romi bíí rí; ɪ sɪɛ́ a ɛrɛ́ rɛ́?"

27Ɛ́ nɛ́ sɪɛ́, sóójiwa nɔhɔ̃́ ná ko bɔsɛ Pool bʊlɛ́: "Bʊl ríŋ nɛ yá, ɪ ká Romi bíí rí?" Pool sɛ́: "Óó."

28Rɪ sóójiwa nɔhɔ̃́ ná sɛ́: "Meéwíkana nɛ́ ŋ túŋ, ká a Romi nɛ́ŋ." Ɛ́ nɛ́ Pool sɛ́: "Ɔ é kɔ́ʊ́, ŋ lʊlɛ́ mɛ́ wuu ní."

29Kíkɛ́lɛ́, rɪ nɪɛ ná há cíné ríwɔ́ ŋmɔwɛ Pool, túó lɛ, ká héwíŋ ka sóójiwa nɔhɔ̃́ ná má, ʊ há ɛ́ɛ́ ɓa ka Pool vɔwɛ, ká ʊ nɛ rʊʊ ká Romi bíí wíɛ́.

30Tɔ́ɔ́ há púlɛ́, sóójiwa nɔhɔ̃́ ná jíja rʊ́ʊ́ zɪŋ wíí ná tɪ tɪ wíɛ́ Zuwifiwa háá jɛɛ́ ríwɔ́ ɓʊ́ Pool, ʊ ɔ́ɔ́ ɓa púrú tá, ká ʊ yírɛ Wɪsɛ vʊk"ɔɔsa nɪhɪ̃́sɛ, rí Zuwifiwa sídííre hé náŋá mɛ́; ká ʊ a Pool tuwi, a ko cíŋwɔ́ sísíɛ́nnʊ́wa.

Wɪ'allɛ 23

1Pool bel Zuwifiwa sídííre ná cúrútútú ká bʊlɛ́: "Ɔ aŋbináŋa, ŋ áŋ wíɛ́ wuu rí sapʊmmí nɛ́ Wɪsɛ síɛ́ mɛ́, a kaa ko aá lɛ zaa mɛ́."

2Ɛ́ nɛ́ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃́ Ananɪyasɛ sɛ́ nɪɛ ná há mínʊ́ laka, ríwɔ́ ŋmɔ́wʊ́ nʊɔ mɛ́.

3Ɛ́ nɛ́ Pool bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Wɪsɛ sí ŋmɔ́wí, ɪ ká zebʊ́kɛ rɛ́! l kénó ríí pi Wɪsɛ kíŋse ní díŋ saríya, ká aá zɔkɛ ɛ́ kíŋse mí, a bʊlɛ́ ríwɔ́ ŋmɔ́wíŋ!"

4Pool laka nɪcínɛ ná bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Wɪsɛ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃́ nɛ́ ɪ tʊksɛ?"

© 1999, The Bible League.

5Ɛ́ né Pool sɛ́: "Aŋbináŋa, ŋ wɪ ɛ̃ rí vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃́ né; rɪŋ fa íɔ̃́ rɛ́, ŋ wɪ ɛ́ɛ́ bʊl; bee wíɛ́ ɓa púŋsɔ́ bʊlɛ́: 'l wɪ mɔhɛ̃́ ríí bʊl bɔ́ŋbɔ́ŋ cáásí tɔ́ɔ́ kuóro.' “

6Pool há íɔ̃́ zɪŋ rí nɪciké ná náŋá ká Sadɪsɪɛ̃wa, ká náŋa má a Farɪzɪɛ̃wa, ɛ́ né ʊ ɓɔ́ʊ́ liŋó, a bʊl nɪɛ ná rí bʊlɛ́: "Ɔ́ ká Farɪzɪɛ̃ rɛ́, ŋ lʊlla má Farɪzɪɛ̃wa. Ɔ́ há sáŋɛ́ laa dí, rɪ sʊsɛ wúóló bɪrɛ aá isi wíɛ́ né, ɓa kání̧ŋ ríwɔ́ díŋ saríya.”

7Ʊ há búl ɛ́, kapɔsɛ zʊ́ Farɪzɪɛ̃wa rí Sadɪsɪɛ̃wa pɛ́kɛ, a káŋwɔ́ púl ná caksɛ bɛllɛ.

8Sadɪsɪɛ̃wa é sɛ́, rɪ nɛrɔ sʊ́wɔ́, ʊ báá wɪ wuo bɪrɛ aá isi; rí malíkawa toó, kaŋtɔmɔ toó, lɛlɛ má toó; ká Farɪzɪɛ̃wa má sɛ́, ɓa nyáŋ nyɛ wuu ní mɪnɛ́.

9Tíŋtɔ́ɛ́ zúkó, Wɪsɛ kɛŋzɪnna náŋa má há mɪŋ Farɪzɪɛ̃wa har, ɓa má isi a pɛ́wɔ́ mɛ́ bʊlɛ́: "Á wɪ báálɔ né wítɔ́k wuu néé; nyɛ mɛ́ leeɓoŋ ní bʊ́lʊ́ rí, ɛ́ rá má malíka né.”

10Nɛsɛ de ɔsɛ aá zuki wuu. Sóójiwa nɔhɔ̃́ ná fífá rí nɪɛ ná háá ka Pool cɔ́nnɛ; ɛ́ né ʊ a sóójiwa tuwi ka Pool, a kaa bɪrzɛ́ sóójizʊ́ɔ́.

11Ɛ́ tɔ́ɔ́ há pʊ́lɛ́, Nyuutɪna túwó bʊl Pool rí títaŋ a bʊlɛ́:"Dí nyamma, ɪ há bʊ́lí̧ŋ wíɛ́ ɛ́ Zerizalɛmɛ mɛ́, ʊ mɔhɔ̃́ ríí bʊ́lí̧ŋ wíɛ́ Romi má mɛ́ ɛ́ né.”

12Tɔ́ɔ́ há pʊ́lɛ́, Zuwifiwa náŋa vʊ́ʊ́rɔ́; a ŋmíɛ́sɛ bʊlɛ́: "Raá né wɪ Pool ɓʊ́ɛ́, á wɪ ɓɪɛ́ dí, a wɪ nyií nyɔ; rɪ ɛ́ rá, rí Wɪsɛ zɔ́krá.”

13Ɓa nɪɛ ná há vʊ́ʊ́rɛ́ ɛ́ vʊʊrɛ́, ɓa kɪ nɪɛ mɛɛ́sɛllɛ.

14Ɛ́ né ɓa isi mʊ́ ná vʊk"ɔɔsa nɪhɪɛ̃́sɛ rí tɔ́ɔ́ nɪhɪɛ̃́sɛ, a bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Á vʊ́ʊ́rɔ́ rɛ́, a ŋmíɛ́sɛ bʊlɛ́: ' Raá wɪ Pool ɓʊ́ɛ́, á wɪ ɓɪɛ́ dí.’

15Ɛ́ wíɛ́, í rí Zuwifiwa sídíire isi mʊ́l néé mí, a mʊ́ ná sóójiwa nɔhɔ̃́ ná, í bʊl rííwaá já rííwa ɔsɛ dí Pool saríya né, rʊ́ʊ́ kánʊ́ bɪrkóíwa síɛ́; ká ráá má pɔ́ wérí, rʊʊ́ ko, ráá kɛ́rɛ ŋmɔwɛ ɓʊ́.”

16Pool nátoló bio fa mɪŋ ráŋ, a nɛ ɛ́ vʊʊrɛ́. Ɛ́ né ʊ mʊ́ sóójizʊ́ɔ́, a bʊl pá Pool.

17Ɛ́ né Pool yírɛ sóójiwa zɔlɔ nɔhɔ̃́, a bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "Ka báwie né mʊ́íwa nɔhɔ̃́ rí, ʊ kéŋ wíí, aá bʊ́lʊ́ rí.”

18Sóójiwa zɔlɔ nɔhɔ̃́ ná ka báálɔ ná mʊ́wɔ́ nɔhɔ̃́ rí, a bʊlɛ́: "Pool ná há mɪŋ bɪnajaa mɛ́ né tʊ́mí̧ŋ, rí̧ŋ ka báálɔ né ko; rʊ́ʊ́ kéŋ wíí rɛ́ aá bʊ́lí rí.”

19Sóójiwa nɔhɔ̃́ ná ka Pool nátoló bio ná nɛ́sɛ mɛ́, a kaa kɛkɛ nɪɛ mɛ́, ká bɔ́sʊ́ bʊlɛ́: "Bee wíí rɛ́ ɪ ka aá ja ríí bʊ́lí̧ŋ rí?”

20Ɛ́ né ʊ sɛ́: "Zuwifiwa tʊ́ŋ nʊɔ mɛ́ ríwɔ́ ko sʊ́lí, ríí cíé ka Pool kówó sídíire síɛ́, ká bʊlɛ́ ɓaá já ríwɔ́ ɔsɛ dúú saríya né.

21Sɪɛ́ síwɔ́ láá dí. Ɓa nɪɛ kɪ mɛɛ́sɛllɛ, a ŋmíɛ́sɛ bʊlɛ́ ɓa wɪ ɓɪɛ́ dí, a wɪ nyií nyɔ, rɪ ɓa né wɪ Pool ɓʊ́ɛ́. Mʊ́l néé mí sɪɛ́, ɓa kéŋwó tɪɪ a fȩ́ŋsi ŋmɛ́nɔ mɛ́, aá dɛ́llʊ́, rɪɪ pɔ́ʊ́ ŋmɛ́nɔ rʊ́ʊ́ kúko, ríwɔ́ ɓʊ́ʊ́.”

22Sóójiwa nɔhɔ̃́ ná zésú tenni ká bʊlɛ́: "Sí ló rí nɛ́ŋ wuu nɛ wíí né, ɪ há bʊ́lɛ́ páŋ wíɛ́." Ká púú tá, ʊ col.

© 1999, The Bible League.

23Ɛ́ nɛ́ sóójiwa nɔhɔ̃́ ná yírɛ sóójiwa zɔlɔwa nɪhɪɛ̃́sɛ ná bɛllɛ, a búlwɔ́ rí bʊlɛ́: "Í lísɛ sóójiwa zɔwɛllɛ, a lísɛ zákzínna mɛɛ́sɪbotoro rí fí, a lísɛ hɛyoore má zɔwɛllɛ, rííwa isi títaŋ bíŋbɪlí nɛ́mɛ́ cɛ́rɛ, a mʊ́ Sezaare.

24Í ja zákɛ, rí Pool má zɛ́, rííwa kánʊ́ va wɛ́rí, a kaa mʊ́ pá kʊ́máŋdá Feliksi.”

25Ká ʊ pʊ́ŋsɛ kɛnɔ, ríwɔ́ kaa mʊ́ pá Feliksi, a bʊlɛ́:

26Ɔ Kulodi Lɪsɪyasɛ nɛ́ pʊ́ŋsɛ kɛnɔ nɛ́ a pɛ́í, nɪpiŋo kʊ́máŋdá Feliksi; ŋŋ́ cʊ́ɔ́lí!

27Báálɔ nɛ́ ní Zuwifiwa ka, aá ja ríwɔ́ ɓʊ́. Ɔ sɪɛ́ níɔ́ rʊʊ ká Romi bíí rí, ɛ́ nɛ́ ŋ lísɛ sóójiwa, á mʊ́ lɔ́ʊ́ ɓa nɛ́sɛ mɛ́.

28Ɔ há wɪ wíí ná há tɛ ɓaá ja ríwɔ́ ɓʊ́ʊ́ ɛ̃, ŋ ɔ́ɔ́ ɓa kánʊ́ mʊ́wɔ́ sídííre sɪɛ́.

29Ɛ́ báálɔ bílʊ́ nʊʊsɛ ɓa sɪɛ́ mɛ́, ŋ ná rʊʊ wɪ wíí zɔ́kɛ́ mɔ ɓʊ́í, a mɔ ríwɔ́ kánʊ́ tɔ́ bɪnajaa mɛ́; amá ɓa tɪɪ kíŋse wɪɛ́ nɛ́ ɓa kaa cínʊ́ mɛ́.

30Ká ŋ nɛ rɪ ɓa féŋsó aá jɔ́ʊ́, ɛ́ nɛ́ ŋ síwɔ́ kánʊ́ tʊosi kóí rí, a makɛ rí nɪɛ ná há cínʊ́ mɛ́, tɪɪ tɪŋ kóí laka, a mákʊ́ wízɔkí. ((Wɪsɛ sí pɛ́í mɛ́.))

31Sóójiwa ná ɓɪɛ́na isi ka Pool, anɛ ɛ́ ɓa nɔhɔ̃́ há sɛ́; a va títaŋ ná mʊ́ peri Aŋtipatiri.

32Tɔ́ɔ́ pʊl, sóójiwa ná háá va naasɛ mɛ́, bɪrmʊ́ sóójizʊ́ɔ́, ká zákzínna ná dʊŋɔ ka Pool daarɛ col.

33Ɓa mʊ́ peri Sezaare, a lísɛ kɛnɔ ná pá kʊ́máŋdá Feliksi, a pi Pool má hóʊ́ nɛ́sɛ mɛ́.

34Kʊ́máŋdá Feliksi lá kɛnɔ karmɛ, ká bɔsɛ Pool ʊ há lɛ́ dɪtíllɛ ná mɛ́; ʊ há níɛ́ rɪ Pool lɛ́ Silisi ní,

35ʊ sɛ́: "Nɪɛ ná há cíní mɛ́, ɓa níí kué ríŋ sɪɛ́ bɔ́sí arí wíɛ́." Ká a ɓa ka Pool zʊʊ hé jaa ná kuóro Erodi há sɔ́ɛ́ sɪɛrʊ, a pɔ́ʊ́ mɛ́ wɛ́rí.

Wɪ’allɛ 24

1Tápʊlɛ bɔmmʊ́ɔ́ há dáárɛ́, Wɪsɛ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃́ Ananɪyasɛ ísó ko Sezaare, ʊ rí nɪhɪɛ̃́sɛ bamma, arí wílaazɪnnɔ bɪbar oro, ɓaá yírʊ́ Tertiliisi, ɓa zʊ́ kʊ́máŋdá Feliksi rí, a bʊlɛ́ rí ɓa kéŋ wíí rɛ́ cí Pool mí.

2Ɓa yírɛ Pool ʊ zʊ. Tertiliisi sɪɛ́ la sɪɛ́ a máŋsɛ Pool wízɔkí. Ʊ sɛ́: "Nɪwero Feliksi, ɪ yír mɛ́ nɛ́, á ké tɛŋfíɛ́l sɪɛrʊ; ɪ zɪmɛ́ má wɪɛ́ nɛ́, á tíé wɪɛ́ wuu bírsɛ, a a wɛ́rí,

3ɪ sɪɛ́ há á wíwere ná aá párá kál wuu, dɪhɛ̃́ wuu mí wɪɛ́, áá bárkí kíŋkáŋ.

4Ɔ waá ja ríŋ bʊl wɪɛ́ dáánɛ, a zɔ́kí tɛ́ŋ. Ɔ sɪɛ́ sʊ́lí, ɪ há ká sawértíŋ, ríí zésírá mʊɔ́, a nírá wíí mʊ́l.

5"Á kíɛ́ló rɪ báálɔ nɛ́ ká tɔ́zɔ́krʊ́ rɛ́, a yiki Zuwifiwa aá hé náŋá mɛ́, ráŋ ná ɓa há mɪnɛ́, dúníé wuu mí; ʊ nɛ́ ká Nazarɛtɛ karmɛ́ tínáwa nɔhɔ̃́ má.

6Ʊ fa díŋrá Wɪcʊɔlɪjɪzeno bírse, ɛ́ nɛ́ á kánʊ́. ((Á faá já ráá dúú saríya arí ɛ́ há cɛ́rɛ́ á kíŋse mí.

© 1999, The Bible League.

7Amá sóójiwa nɔhɔ̃ Lısıyasɛ kúó, a hé dóé ká lɔ́ʊ́, á nésɛ mɛ́.

8Ká sıɛ́ bʊlɛ́ nıɛ ná há cínʊ́ mɛ́ kói rí.)) Rıı nɛ́ bɔ́sɛ́ báálɔ né, ı tıı sí ná rı wíí ná á há kené cínʊ́ mɛ́, ká taŋá rɛ́."

9Ɛ́ nɛ́ Zuwifiwa isi pɛ́, a bʊlɛ́ Tertiliisi wíbʊlɛ́ ná ká taŋá nɛ́.

10Kúmáŋdá pá Pool ŋméno rʊ́ʊ́ bʊl wíɛ́; ɛ́ nɛ́ ʊ sɛ́: "Ɔ́ ɪ́ɔ̃ ríí ká tɔ́ɔ́ né nıɛ wuu saríyadír, ʊ bıŋsɛ káŋ; ɛ́ nɛ́ tɛ, ŋ baŋcıla waá yo, ríŋ cíní síɛ́ a bʊl wíɛ́ láŋ tıı.

11Bɔsɛ nıɛ ná, ŋ há mʊ́ Zerizalɛmɛ ríŋ cʊɔlɛ Wıısɛ, ʊ ha wı tápʊlɛ fí rí bɛllɛ kɛ.

12Nıɛ nyáŋ wíŋ néé rıŋ zʊ́ Wıcʊɔlıjızeno, aá tɔ tíŋtɔ́ɛ́ rí nɛ́ŋ wuu, ɓa wíŋ néé rıŋ yíkí nıɛ hé náŋá mɛ́, ɓa cémejıısɛ sıɛrʊ dıhɪ̃ wuu.

13Ɓa sıɛ́ wı wíí ná tıı ɓa há kené cínıŋ mɛ́, wuo makɛ aá pɛ́í.

14Amá ŋ é há kéŋ wíí ná aá bʊ́lí rí nɛ́ ká: 'Ɔ́ŋ́ cʊ́ɔ́lírá naabálwa Wıısɛ nɛ́, aá tıŋ wıcʊ́ɔ́lıŋméŋfɛlɔ ná ɓa há sʊ́ʊ́ ká nyıɛrʊ ŋméno. Amá ŋ lá wíɛ́ ná wuu ɓa há pʊ́ŋsɛ Wıısɛ kíŋse kɛnnɛ sıɛrʊ, arí Wıısɛ wílaabʊlla kɛnnɛ sıɛrʊ wuu dí.

15Ɔ́ kéŋ yıɛla rı Wıısɛ sí a rí sʊsɛ bır"isi, nıbíwere rí nıbíbɔmɔ wuu. Ɓa má tıı kéŋ ɛ́ yıɛla rɛ́.

16Ɛ́ nɛ́ tɛ, ŋ fífíkíŋ tıı kál wuu, ríŋ sabıuna sí nyɔ́rkʊ́, Wıısɛ síɛ́ mɛ́, arí nıbííne síɛ́ mɛ́.'

17"Ɔ́ há lɛ́ Zerizalɛmɛ mɛ́ a dáánɛ bıŋsɛ ɓıkáná, ŋ bírɔ́ ka meéwíé ko ráŋ, ríŋ sáŋíŋ dunıɛ mɛ́, ká ɔsɛ vʊka pá Wıısɛ.

18Ɛ́ nɛ́ ɓa ko zʊʊ náŋ Wıcʊɔlıjızeno sıɛrʊ, rıŋ faá ɔsɛ busummʊ́ʊ́rɛ vʊk. Nıkáná wíŋ mɛ́ tíŋɛ́ zʊ ráŋ, ŋ wı nıɛ má wálmɛ́.

19Amá Azi dıtílle Zuwifiwa bamma rí fa mıŋ ráŋ; ɛ́ nıɛ nɛ́ fa mɔhɛ̃ ríwɔ́ ko cíní síɛ́ rɛɛ́, a makɛ wíí ná ɓa há kéné cínıŋ mɛ́, rı ɓa nɛ́ ná wíí.

20Rı nıɛ nyáŋ há cí rɛɛ́ má nɛ́ néé, rıŋ á wíí zɔkɛ, ɓa há kenıŋ lɛ Zuwifiwa sídíire síɛ́ tɛ́ŋ ná mɛ́, ı lo ríwɔ́ makɛ.

21Wíí ná balá ŋ há cíŋwɔ́ síɛ́ mɛ́ a cáási bʊl nɛ́ ká: 'Ɔ́ lɔ́ɔ́ dí rı nısʊsɛ wʊ́ʊ́ló bırɛ aá isi.' Ɛ́ wíɛ́ nɛ́ í zaa kánıŋ lííwa síɛ́, rííwa díŋ saríya."

22Feliksi ɛ̃ ŋméŋfɛlɔ ná, Pool há mínʊ́ mɛ́ wíɛ́ wérí. Ɛ́ nɛ́ ʊ yiki saríya hé kal nɔ́ŋɔ, ká bʊlɛ́: "Sóójiwa nɔhɔ̃ Lısıyasɛ níí kué, ríŋ zímíwa wíí né pɛ́íwa."

23Ká bʊlɛ́ sóójiwa zɔlɔ nɔhɔ̃ nɔ́ŋɔ ka Pool zʊʊ tɔ́ bınajaa mɛ́; ká taŋa lo rʊ́ʊ́ tíllʊ́ tıı mʊɔ́wa, a lo rʊ́ʊ́ naŋnɔ́ŋsɛ má zʊ́ʊ́ rí, aá sáŋʊ́ mɛ́.

24Tápʊlɛ mʊɔ́ há dáárɛ́, Feliksi rírʊ́ háálɔ Dirisili, Zuwifiwa toló, kúó. Feliksi tʊŋ ɓa mʊ́ yírɛ́ Pool, ʊ ko. Pool ko máŋsɛ Zeezi Kirisi laadí wíɛ́, ʊ zesi.

25Amá Pool há kúé aá bʊl wíwere ɛɛ wíɛ́, rí wóllí tıı kané, arí saríya ná háá kúé é wíɛ́, héwíŋ kéŋ Feliksi. Ɛ́ nɛ́ ʊ sɛ́: "Mʊ́l néé mí, cúcol. Rıŋ kúó ná téŋ, ríŋ baa yírí."

© 1999, The Bible League.

26Ʊ bíínɔ́ rı Pool sí pɔ́ʊ́ meéwíé ká rʊ́ʊ́ púú tá; é yıela nʊ́ʊ́ ka, a a ɓa yírɛ Pool, ʊ vaá kóú rí, ɓa bíbɛ bısɛ.

27Ʊ é déŋdéŋ, bıŋsɛ bɛllɛ daarɛ, ká Pɔrsı Fesitiisi ko la kʊ́máŋdá Feliksi nyúú mí. Feliksi sıé há có rʊʊ ɔ́ɔ́ tɔrɛ Zuwifiwa sıerʊ, ʊ ló Pool bınajaa mé ráŋ.

Wı'allɛ 25

1Fesitiisi há kué a tápʊlɛ botoro Sezaare mí, ʊ líɔ́ mʊ́ Zerizalɛmɛ.

2Ráŋ né Wısɛ vʊk"ɔɔsa nıhıɛ̃́sɛ rí Zuwifiwa nıhıɛ̃́sɛ sıé isi kóú síé, a máŋsɛ Pool wízɔké pɔ́ʊ́.

3Ká ɓa sʊl Fesitiisi, rʊ́ʊ́ lo rí Pool ko Zerizalɛmɛ, bee wíé ɓa vʊ́ʊ́rɔ́ ríwɔ́ pɔ́ ŋméno mé, rʊʊ́ kó, ríwɔ́ ɓʊ́ʊ́.

4Ɛ́ né Fesitiisi sé Pool mıŋ bınajaa mé, Sezaare mí, rʊ́ʊ́ waá dáánɛ ká rʊ́ʊ́ tıı bırmʊ́ ráŋ.

5Ká bʊl pɔ́wɔ́ bʊlé: "Í a rí nıhıɛ̃́sɛ tíŋíŋ mé mʊ́ Sezaare; rı báálɔ ná á wíí zɔkɛ, ríwɔ́ makɛ."

6Fesitiisi ké ráŋ peri tápʊlɛ córí rí fíwa, ká bırmʊ́ Sezaare. Tɔ́ɔ́ pʊl, ʊ lıı ké saríyadıdíí, ká bʊlé ríwɔ́ ka Pool ko.

7Pool há kúé, Zuwifiwa ná há lé Zerizalɛmɛ ko, ɓa túó peri a kílú, a cesi wípiŋe ɓıkana, Pool há éé zɔkɛ, ká wʊ́ɔ́ há cí éwa a taŋá wuó makɛ.

8Pool lísɛ nʊʊsɛ rʊ́ʊ́ lɔ́ʊ́ tıı a bʊlé: "Ɔ wı wíí éé zɔkɛ Zuwifiwa naabálwa kíŋse mí, ŋ wı wíí éé zɔkɛ Wıcʊɔlıjızeno mí, ŋ wı wíí éé zɔkɛ Romi kuózeno má mé."

9Fesitiisi má há có rʊʊ ɔ́ɔ́, rí Zuwifiwa sıerʊ tɔ́rʊ́ nyúú, ʊ sıé bɔsɛ Pool a bʊlé: "I sí mʊ́ Zerizalɛmɛ ríwɔ́ díí wíí né saríya ráŋ, ŋ síé mé?"

10Ɛ́ né Pool sé: "Kuózeno, saríyadıdíí ní ŋ cé, rɛé né mɔhɛ̃́ ríwɔ́ díŋ saríya. Ɔ wı wíbɔ́ŋ éé caasɛ Zuwifiwa, ı tıı ɛ̃ é mé wérí.

11Rıŋ nyɔ́rkɛ wíí é mí rí, ríŋ wízɔkí mɔ ríwɔ́ ɓʊ́ŋ, ŋ wı sʊʊ́ vɛ. Amá rı ɓa wíé ná ká nyíénné ré, ɓa nyɛ aá héŋ mí é, néŋ toó a píŋ aá héwó nésɛ mé. Romi kuózeno níí dé díŋ saríya."

12Ɛ́ né Fesitiisi isi nóú cícáána, ká bʊlé: "I sí Romi kuózeno níí díí saríya, ı sıé mʊʊ́ rıí né."

13Ʊ é wı dáánɛ́, ká kuóro Agiripa rí Berenisi isi ko Sezaare, ríwɔ́ bɔ́llɛ kʊ́máŋdá fɛlɔ Fesitiisi.

14Ɓa há ké ráŋ aá dáánɛ, Fesitiisi bʊ́l Pool wíé pá kuóro Agiripa, a bʊlé: "Báálɔ oro rí Feliksi a ɓa kaa tɔ́ bınajaa mé, ʊ ha mıŋ ráŋ.

15Ɔ há mʊ́ Zerizalɛmɛ, Wısɛ vʊk"ɔɔsa rí Zuwifiwa nıhıɛ̃́sɛ ísó cínʊ́ mé, a sʊ́líŋ, ríŋ dúú saríya, a pi dıtɔk cíínʊ́.

© 1999, The Bible League.

16"Ɛ́ nɛ́ ŋ búlwɔ́ rí bʊlɛ́: 'La síɛ́ dí nɛrɔ saríya a yóú, ká nɪɛ ná há cínʊ́ mɛ́, ha wɪ kúé bílwó nʊʊsɛ, rʊ́ʊ́ bʊl lɔ́ʊ́ tɪ gúl, ʊ ɛ́ to Romi nɪɛ wí"aamalí.'

17Ɔ ríwɔ́ nɛ́ sɪɛ́ kó rɛɛ́. Ɔ wɪ kené ziemi, ká tɔ́ɔ́ pʊl ŋ ké saríyadɪdíí, ká a ɓa ka ɛ́ báálɔ ko.

18Nɪɛ ná há cínʊ́ mɛ́ há kúé, ŋ bɪɪnɛ wízɔkɛ́ ná ɓa háá bʊ́l cáásʊ́, ɓa wʊ́ɔ́ balá má búlɛ́ hóú rí.

19Ba tɪ wɪcʊɔ́llɛ ŋménɔ wíɛ́ dʊŋɔ nɛ́, ɓa ríríʊ́ kaá pɔsɛ náŋá, arí báálɔ oro ɓaá yírʊ́ Zeezi, há súwɛ́ ká Pool sʊ́ʊ́ wómmó wíɛ́.

20Ɔ wíŋ háá a ɛ́, káá dí ɛ́ wíɛ́ duduusi saríya ɛ̃. Ɛ́ nɛ́ ŋ bɔsɛ Pool, rʊʊ nɛ́ có rʊ́ʊ́ kánʊ́ wíí ná mʊ́ Zerizalɛmɛ ríwɔ́ dúú saríya ráŋ.

21Amá Pool wɪ sáŋɛ́. Ʊ sɛ́ ríwɔ́ lo rʊ́ʊ́ kɛ́ bɪnajaa mɛ́, rí kuózeno tɪ níí kóó dúú saríya. Ɛ́ nɛ́ ŋ sɛ́ ríwɔ́ bíbélú mí, rɪŋ kúó ná ŋménɔ, ríŋ a rʊ́ʊ́ mʊ́ kuózeno rí."

22Ɛ́ nɛ́ Agiripa bʊl Fesitiisi rí: "Ɔ có ríŋ má tɪ zesi ɛ́ báálɔ wíɛ́ rɛ́." Ɛ́ nɛ́ Fesitiisi sɛ́: "I cíé sí nʊ́ʊ́ wíbʊlɛ́."

23Tɔ́ɔ́ sɪɛ́ pʊl, Agiripa rí Berenisi isi káŋwɔ́ tɪ píŋ píŋ, a mʊ́ zʊ saríyadíírijaa. Sóójihɪɛ̃́sɛ rí tɔ́ɔ́ nɪpiŋe má kúó zʊ ráŋ. Ká Fesitiisi tɛ ŋménɔ, ɓa mʊ́ ka Pool ko.

24Ɛ́ nɛ́ sɪɛ́ ká Fesitiisi sɛ́: "Kuóro Agiripa, í nɪɛ nyáŋ wuu há mɪŋ rɛɛ́ a súúrírá mɛ́, í ná báálɔ né: Ʊ mɛ́ nɛ́ Zuwifiwa wuu isi cɛ́, ɓa ná há lɛ́ Zerizalɛmɛ, rí rɛɛ́ nɪɛ wuu. Ʊ wíɛ́ nɛ́ ɓa kaa kóŋ rí, ká cáási bʊlʊ́ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ lísʊ́ mɪɪsɛ.

25Ɔ ɛ́ tɪ wɪ wíí néé rʊʊ ɔ́ɔ́, a mɔ ríwɔ́ ɓʊ́ʊ́. Amá ʊ tɪ nɛ́ há sʊ́lɛ́ rʊ́ʊ́ mʊ́ kuózeno síɛ́, ríwɔ́ dúú saríya, ŋ sɪɛ́ já ríŋ tɔ́ʊ́ rʊ́ʊ́ mʊ́ ráŋ nɛ́.

26Ɔ wɪ Pool wíí ná tɪ tɪ ŋ há sí pʊ́ŋsɛ bʊl kuózeno rí ɛ̃; ɛ́ nɛ́ ŋ a ʊ kóí síɛ́, kuóro Agiripa, ɪ rí nɪɛ ná wuu rí, ríí bɔ́sʊ́, ká ríŋ má ná wíí, a pʊ́ŋsɛ pá kuózeno.

27Nɪcʊ́lwíí rí ká, ɪ há tá bɪnajaa nɛrɔ rʊ́ʊ́ mʊ́ kuózeno rí, ká wʊ́ʊ́ wízɔkí ɛ̃."

Wɪ'allɛ 26

1Ɛ́ nɛ́ Agiripa bʊl Pool rí bʊlɛ́: "Ɔménɔ mínɔ́ ríí bʊl wíɛ́ a léí tɪ." Ɛ́ nɛ́ Pool nyaanɛ nésɛ, ká sɪɛ́ bʊlɛ́:

2"Kuóro Agiripa, ŋ sɪɛrʊ tɔ́rɔ́, ŋ zaa há wóí síɛ́ cɛ́, ríŋ lísɛ nʊʊsɛ, arí nyɛwíɛ́ ná wuu Zuwifiwa há kené cínɪ́ŋ mɛ́,

3bee wíɛ́ ɪ tɪ ɛ̃ Zuwifiwa kusúŋ, ríwɔ́ tɪ́ŋtɔ́wíɛ́ wuu ní. Ɛ́ wíɛ́, ŋŋ́ sʊ́lí, ríí nyammɛ ká zésíŋ wíbʊlí.

4"Zuwifiwa wuu íŋ hiɛ̃só wíɛ́, ŋ heŋbííri mí wuu ní; ɓa ɛ̃ ɛ́ ná ŋ há mínɪ́ŋ nɪɛ sɪɛrʊ Zerizalɛmɛ mɛ́, a kaa wa.

5Rɪ ɓaá jɔ́wɔ́ bʊl taŋá, ɓa íŋ fól rí; a zɪŋ ríŋ ká Farɪzɪɛ̃ rɛ́, á míŋrá wɪcʊ́ɔ́lɪ́ŋménɔ cɔɔ ná há dúókó kíŋkáŋ mɛ́.

© 1999, The Bible League.

6Ká múl néé mí, ŋ há kéŋ yɪɛla, Wɪɪsɛ há tá nʊɔ ná párá naabálwa, wíɛ́ nɛ́ ɓaá ja ríwɔ́ díŋ saríya.

7lzɪrayɛl duo nɪɛ, jɪmúúla fí rí bɛllɛ ná wuu kéŋ ɛ́ nʊtálɔ yɪɛla nɛ́, a fɛ́l síí aá cʊɔlɛ Wɪɪsɛ, wɔhɔ rí títaŋ wuu. Kuóro, ɛ́ yɪɛla wíɛ́ nɛ́ Zuwifiwa cíníŋ mɛ́.

8Beé rí tɛ, Zuwifiwa, í ná rɪ Wɪɪsɛ wɪ sʊsɛ wuo bɪrɛ aá ílli?

9"Ɔ tɪɪ fa bíínɔ́ ríŋ yo Nazarɛtɛ Zeezi, a áŋ há wo ɛ́ wuu, a zɔ́kʊ́ yɪr.

10Ɛ́ nɛ́ ŋ tʊŋ Zerizalɛmɛ mɛ́. Wɪɪsɛ vʊk"ɔɔsa nɪhɪ̃ɛ́sɛ páŋ dóé, ŋ kɛsɛ Zeezi laadííre ɓɪkana hé bɪnajaa mɛ́, ká rɪ ɓa kúó aá ɓʊ́ʊ́síwɔ́, ŋ má sɛ́ mɪŋ ráŋ.

11Ɔ váló zʊ Zuwifiwa cémejɪɪsɛ, a a ɓa kɛ́síwɔ́ bɛŋsɛ, a fíkwɔ́ mɛ́ ríwɔ́ báásɛ Zeezi, káá tʊ́ksʊ́. Ɔ cɔ́ɛ́ wíwɔ́ kíŋkáŋ, ŋ mʊ́ tɔ́nɛ ná há to Zuwifiwa tɔ́nɛ má, a kɛ́síwɔ́ aá bɛŋsɛ.

12"Ɛ́ wíɛ́ nɛ́ Wɪɪsɛ vʊk"ɔɔsa nɪhɪ̃ɛ́sɛ tʊ́míŋ Damaasɛ mɛ́, ŋ káŋwɔ́ dóé mʊ́.

13Kuóro, ŋ sɪɛ́ há mɪŋ ŋméno mɛ́ aá va, pʊmmɔ tʊlɛ́ há kɛ wɪpomí, lɛ́ bána rí a ko tuwi cúólíŋ, ŋ ríríŋ vállínáŋa.

14Á wuu tuwi ɓallɛ tíé. Káŋ nɛ liŋó há bʊ́líŋ rí, Ebirewa liŋó mí a bʊlɛ́: 'Sool, Sool, beé rí tɛ ɪ wíwálmíŋ? Anɛ nɔɔ há vɛ́ valɛ́ ɓaá ŋmɔ́wʊ́ ɛ́, ɪ má wíŋ nɛ́sɛ mɛ́ wuó fóri.'

15"Ɛ́ nɛ́ ŋ bɔsɛ: 'Áŋ rí kɛ́í, Nyuutɪna?' "Ɛ́ nɛ́ Nyuutɪna sɛ́: 'Ɔ nɛ́ ká Zeezi ná ɪ háá wálmɛ́.

16Amá isi cí dahá. Ɔ keníŋ tɪɪ ko nyíísí mɛ́, ríí ko áŋ tʊtʊnnɔ ríríŋ har nɛrɔ nɛ́; bʊ́líŋ wíɛ́ pá nɪɛ; máŋsɛ ɛ́ náwa ɪ zaa há néŋ, a bʊl wíɛ́ ná wuu ŋ háá á ríŋ a ríí ha ná.

17Ɔ lísí, Zuwifiwa rí nɪɛ ná há to Zuwifiwa sɪɛrʊ, ríŋ tʊ́mí, ɓa rí. Ɔ sɪɛ́ sí lɛ́í tá, ɓa wálmɛ wuu mí,

18ríí mʊ́, a a ríwɔ́ síɛ́ wúri, ríí káŋwɔ́ lísɛ bíno mí, a hé pʊmmɔ sɪɛrʊ, a lísíwɔ́ Sɪtaanɛ nɛ́sɛ mɛ́, a kaa ko Wɪɪsɛ rí, a makɛ rɪ ɓa láŋ wíɛ́ dí, ríŋ héwó wíbɔmɔ suúri, ká ríwɔ́ ná liwe Wɪɪsɛ nɪlísɛ sɪɛrʊ.'

19"Ɛ́ nɛ́ sɪɛ́ tɛ, kuóro Agiripa, ŋ wɪ wímuulináálɛ ná há lɛ́ bána rí ko túwíŋ mí wíɛ́ vɛ́ɛ́.

20Amá ŋ púló bʊl Wɪɪsɛ wíɛ́ pá Damaasɛ tínáwa rí Zerizalɛmɛ nɪɛ, ká baa mʊ́ bʊl pá Ziide nɪɛ wuu, arí nɪɛ ná há to Zuwifiwa. Ɔ bʊ́lwɔ́ rí, ríwɔ́ bírsɛ a lo Wɪɪsɛ mɛ́ aa zɔkɛ́, ká kóú rí, a tʊŋ tʊtʊmɛ́ ná háá makɛ́, rɪ ɓa ɓɪɛ́na bírsɔ́.

21Ɛ́ wíí wíɛ́ nɛ́ Zuwifiwa káníŋ Wɪcʊɔlɪjɪzeno sɪɛrʊ, aá wálmɛ ríwɔ́ ɓʊ́ŋ.

22Amá Wɪɪsɛ kɛ́ríŋ mɛ́ a kaa ko aá lɛ zaa, ŋ ha mɪŋ, a bʊ́lʊ́ wíɛ́ aá pá nɪɛ wuu, nɪhɪ̃ɛ́sɛ rí heŋbiisi. Wɪɪsɛ wílaabʊlla rí Moyizi há sɛ́ wíɛ́ náwa sí ko, ɓa tɪɪ tɪɪ nɛ́ ŋ bʊl, ŋ wɪ wíí súúré.

23Ɓa sɛ́: 'Wɪɪsɛ Nɪlɪsɛ sí ná wɪla a mʊ́ sʊwɛ; ʊ sí la síɛ́ lɛ sʊsɛ mɛ́, a a nɪwómmí, a máŋsɛ pʊmmɔ wíɛ́, a pá Zuwifiwa rí nɪɛ ná há to Zuwifiwa.' "

© 1999, The Bible League.

24Pool háá bʊl wíɛ́ rʊ́ʊ́ lɔ́ʊ́ tɪɪ ɛ́, Fesitiisi ɓɔ́ʊ́ mɛ́ bʊlɛ́: "lí gáásɛ́ nɛ́ Pool! Í kármɔ́ mʊ́ daarɛ, a pi aá gáásɛ."

25Ɛ́ nɛ́ Pool bʊl pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "Ɔ waá gáásɛ, ŋ nɪwero Fesitiisi; ŋ wíbʊlɛ́ ná wuu ká wítáŋsɛ nɛ́, a ka ŋméŋsɛ.

26Kuóro Agiripa ɛ̃ wíɛ́ nyáŋ wuu ní, ɛ́ nɛ́ tɛ ŋ ka baŋcɪpurí aá búlwɔ́ ʊ síɛ́. Ɔ íś arí taŋá, rʊʊ ɛ̃ ɛ́ wíɛ́ wuu ní. Lóŋgbóŋ mí rá, ɓa féŋsi a ɛ́ wíɛ́.

27Kuóro Agiripa, Wɪsɛ wílaabʊlla há búl wíɛ́ ná ɪ lɔ́ɔ́ dí rí? Ɔ íś rí lɔ́wɔ́ dí rí!"

28Ɛ́ nɛ́ Agiripa bʊl Pool rí bʊlɛ́: "Ʊ kááne mʊɔ́ kɛ́í bʊl kání̧ŋ, rí̧ŋ la Zeezi wíɛ́ dí."

29Ɛ́ nɛ́ Pool sɛ́: "Rɪ mʊ́l néé mí ní, rɪ mʊɔ́ níí pɛ́ɛ́, ŋ sʊ́l Wɪsɛ aá ja rʊ́ʊ́ síí dʊŋɔ á, amá í nɪɛ nyáŋ wuu zaa háá zésíŋ, rííwa laa dí, a níŋ há nɪhḯ nyɛ, ká ríwɔ́ sí bɛŋzɛllɛ páá vɔ́síwa!"

30Pool há búl ɛ́, kuóro rí kʊ́máŋdá arí Berenisi, rí nɪɛ ná wuu há mɪŋ ráŋ ísó lɛ.

31Ká ɓa sɪɛ́ bʊl náŋá rí bʊlɛ́: "Báálɔ nɛ́ wɪ wíí zɔ́kɛ́ a mɔ ríwɔ́ ɓʊ́ʊ́, a sɪɛ́ kánʊ́ aá tɔ́ bɪnajaa nɛ́."

32Ɛ́ nɛ́ Agiripa sɪɛ́ bʊl Fesitiisi rí bʊlɛ́: "Rɪ báálɔ nɛ́ há sʊ́lɛ́ rʊ́ʊ́ mʊ́ Romi kuózeno síɛ́ rʊ́ʊ́ dúú saríya wíɛ́ rá nɛ́, ɪ fa wóú pi aá tá rɛ́."

Wɪ'allɛ 27

1Ɓa há kúé bʊlɛ́ ráá zʊ nyiidaborzeno a mʊ́ Itali, ɓa pí Pool rí bɪnajaa nɪɛ náŋa hé sóójihḯ oro nɛ́sɛ mɛ́. Ɛ́ báálɔ ká Romi kuózeno sóójiwa nɔhḯ nɔ́ŋɔ nɛ́, ʊ yɪr nɛ́ Ziliyisi.

2Á zʊ́ nyiidaborzeno oro, há lɛ́ Adiramiti a ko aá mʊ́ Azi dɪtíllɛ tɔ́nɛ ná há mɪŋ mʊʊ nʊɔ nɛ́, a col. Báálɔ oro há ká Masɪdʊanɛ nɛ́ŋ, a lɛ Tesaloniki, má fa míŋrá sɪɛrʊ. Ʊ yɪr nɛ́ Arɪsɪtarkɛ.

3Tɔ́ɔ́ kúó pʊl, raá pérí Sɪdɔŋ. Ziliyisi kéŋ zilé rí Pool, ɛ́ nɛ́ ʊ pɔ́ʊ́ ŋméno rʊ́ʊ́ tuwi mʊ́ nóú naŋnɔ́ŋsɛ, ríwɔ́ sáŋʊ́ mɛ́, arí óŋ ná wuu ʊ háá jɛɛ́.

4Á isi ráŋ aá col, poo lú aá wálmírá, ɛ́ nɛ́ á mʊ́ tɪŋ Siipiri, dɪhḯ ná tíé há nyíísɛ́ mʊʊ sɪɛrʊ.

5Á cáŋ mʊʊ a mʊ́ tɪŋ Silisi rí Paŋfiili laka nɛ́, a mʊ́ lɛ tɔ́ɔ́ oro ɓa háá yírɛ Miira, a mɪŋ Liisi dɪtíllɛ.

6Ráŋ nɛ́ sóójiwa nɔhḯ ná ná nyiidaborzeno nɔ́ŋɔ, rʊʊ lɛ́ Alɛkzaŋdiri ko aá mʊ́ Itali; ɛ́ nɛ́ ʊ lísírá hóú sɪɛrʊ.

7Ɓa kúósírá tápʊlɛ ɓɪkáná. Á ná wɪula, ká va mʊɔ́ mʊɔ́wa a mʊ́ saasɛ tɔ́ɔ́ oro, ɓa háá yírɛ Kinidi. Poo háá lúé, a waá saŋ ráá va térké, á gólló tɪŋ Salmone, a mʊ́ lɛ tíé há nyíísɛ́ mʊʊ sɪɛrʊ ráŋ ná, Kɪrɛtɛ cɔɔ rí.

8Á cɛ́l gíŋgiŋí laka ɛ́ nɛ́, a ná wɪula ká mʊ́ peri dɪhḯ oro, ɓaá yírɛ ráŋ Bɔpɔɔrɛ, a mɪŋ tɔ́ɔ́ ná há ká Laze laka.

© 1999, The Bible League.

9Á dáánɔ́ kíŋkáŋ; ɛ́ nɛ́ á valɛ́ ná pii ka héwíŋ, bee wíɛ́ Zuwifiwa nʊɔ vɔwɛ́ cana dáárɔ́. Ɛ́ nɛ́ Pool cáánʊ́ náŋa a bʊlɛ́:

10"Nɪɛwa, ŋ nóó, raá valɛ́ ná waá mʊ́ʊ́ tenni wérí. Nyiidabore né rí cɪksɛ nyáŋ wuu sí zɔkɛ, ká, raá nyúú wɪ weri, á má sí sʊsɛ."

11Amá sóójiwa nɔhɔ̃́ ná há kéŋwó aá va, ʊ lá nyiidaborzeno mímɪlmɔ ríríʊ́ tína wíɛ́ dí, a kíllɛ Pool cáánɛ ná.

12Ráŋ dɪcínɛ ná má wɪ weri, rí nyiidaborzeno mʊ́ cí ráŋ, rí tɔ́ɔ́ lɛ. Ɛ́ nɛ́ ŋméŋvalla ná dɪkáŋ sɛ́ ráá mʊ́ peri Feniksi, Kɪrɛtɛ nyiidaborsi dɪcínɛ, tɔ́ɔ́ nyúú rí cɔɔ, a ké ráŋ nɛ́, rí tɔ́ɔ́ lɛ.

13Ɛ́ nɛ́ pofɪɛsíwie oro lú, a lɛ tɔ́ɔ́ lʊ́lɔ́ŋɛ rí aá ko. Nyiidaborzeno tínáwa bíínɔ́ rɪ ɓa jáŋ dió rí; ɛ́ nɛ́ ɓa ka hɔzeno ná ɓa há píé hé nyii sɪɛrʊ ʊ ka nyiidaborzeno cɛ́, a lísɛ hé sɪɛrʊ, ká ɓa vaa lɛ́l gíŋgiŋí, Kɪrɛtɛ cɔɔ rí aá col.

14Mʊɔ́ rɪ pozeno lúó aá ko; ɓaá yírʊ́ tɔ́ɔ́ mʊ́l poo, a lɛ pallɛ há nyíísɛ́ mʊʊ sɪɛrʊ rí, aá tuwi.

15Ʊ ko yíkrá nyiidaborzeno ná a kaá col. Á wɪ wuo va aá cáásʊ́, ɛ́ nɛ́ á lo ʊ káŋrá aá mʊ́ʊ́ há cáásɛ́ ráŋ ná.

16Á mʊ́ɔ́ tɪŋ tɔ́wie oro há mɪŋ nyii sɪɛrʊ, ɓaá yírʊ́ Kuloda, ʊ tɔ́ɔ́ mʊ́l rí nɛ́, a wálmɛ káŋrá nyiidaborwie ʊ cɛ́,

17ɓa kaa pɔsɛ hé nyiidaborzeno sɪɛrʊ. Ká pa ŋmésɛ vɔwɛ nyiidaborzeno tɪɪ ɓarɛ, rí nyipoo háá yiki caasɛ hɪɛl dúŋdúóme ná há mɪŋ Libi cɔɔ rí; a ka nyiidaborzeno péŋsɛ wuu yʊɔkɛ, ká lo poo yíkwó aá va.

18Pozeno ná lú ɛ́ nɛ́, ɓa púl kuori cɪksɛ yo aá hé mʊʊ sɪɛrʊ.

19Tɔ́ɔ́ baa pʊl, ɓa kuori nyiidaborzeno tɪɪ cɪksɛ ríwɔ́ néŋsa, a yoo hé mʊʊ sɪɛrʊ.

20Á síí wɪ wɪɪsɛ rí caŋwʊllɛ néé, tápʊlɛ ɓɪkáná, ká ɛ́ pozeno ha waá siki; laatɛ́ yɪɛla mʊɔ́ wuu báá tórá sɪɛrʊ.

21Nɪɛ ná há mɪŋ nyiidaborzeno sɪɛrʊ dáánɔ́, ɓa wɪ óŋ wuu díé. Ɛ́ nɛ́ Pool isi cíŋwɔ́ sɪɛrʊ, ká bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Nɪɛwa, ʊ fa mɔhɔ̃́ rííwa zésíŋ há bʊ́lʊ́ ná, ká sí ló ráá lɛ Kɪrɛtɛ mɛ́, rɪíwa fa zésó rí, á ɓɪɛ nyáŋ há yʊ́ksɛ́, fa waá yʊ́ksɛ, nabɔmɔ né há périrá, fa wírá peri.

22Amá ŋ sɪɛ́ sʊ́líwa rɛ́, í ɓáŋíwa beŋtunni, í néŋ balá wuu mɪɪsɛ waá yʊ́ksɛ; nyiidaborzeno né ríríʊ́ cɪksɛ dʊŋɔ níí yʊ́ksɛ́.

23Wɪɪsɛ ná há tíŋ, ŋ tʊŋ aá pɔ́ʊ́, ʊ malíka nɔ́ŋɔ́ kóŋ rí títaŋ né,

24a bʊ́líŋ rí bʊlɛ́: 'Pool, sí héwíŋ fá; ɪ sí mʊ́ lɪɪ cí Sɪzaarɛ síɛ́; Wɪɪsɛ tíŋí wíɛ́, a léíwa nɪɛ ná wuu há mɪŋ nyiidaborzeno ná sɪɛrʊ mɪɪsɛ tá.'

25Ɛ́ wíɛ́, nɪɛwa, í zɪŋ rí Wɪɪsɛ há bʊ́l ɛ́ ŋ rí, ɛ́ níí cínɛ́, ŋ ɔ́ʊ́ yardá.

26Amá taŋa, tɔ́wie oro há mɪŋ nyii sísíénnʊ́wa mɛ́ né, rí nyiidaborzeno ná yórá tá."

© 1999, The Bible League.

27Poo ná léŋrá ɛ́ nɛ́ a kaa mʊ́ zʊ Mediterane mʊʊ sɪɛrʊ; á tápʊlɛ fí rí baná kal títafɪɛla, daborkuose kíɛ́ló raá pérí dɪhɩ̃́ nɔ́ŋ tíé rí.

28Ɓa lísɛ ŋmɛ́máŋsɛ yoo hé nyii sɪɛrʊ a máŋsɛ, rʊʊ lúŋ pérí mɛ́ɛ́tɪr mɛrɛ́ rí fí rí balpɛ; ɓa vaa mʊ́ síɛ́ mʊɔ́ a baa yo oŋ"máŋsɛ ná, rɪ nyii lúŋ pérí mɛ́ɛ́tɪr mɛrɛ́ rí córí.

29Ɓaá fá héwíŋ ráá nyiidaborzeno háá caasɛ bʊ́ɔ́ a mʊ́ yakɛ, ɛ́ nɛ́ ɓa lísɛ ŋmɛ́sɛ a vɔwɛ nyiidaborzeno ná ɓarɛ hɔzeŋsi bamma baná, ɓa kánʊ́ cɛ́, ká á sʊ́sʊl Wɪɪsɛ rí tɔ́ɔ́ pʊl.

30Nyiidaborkuose ná faá a ríwɔ́ lɪɪ fá; ɓa lísɛ nyiidaborwie hé nyii sɪɛrʊ, ká bʊlɛ́ ɓaá já ríwɔ́ tuwi ka nyiidaborzeno ná nɛ́ ɔsɛ vɔwɛ ɓarɛ hɔzeŋsi ná.

31Ɛ́ nɛ́ Pool zɪŋ, a bʊl sóójiwa ríwɔ́ nɔhɔ̃́ ná rí bʊlɛ́: "Rɪ báála nyáŋ nɛ́ wɪ nyiidaborzeno sɪɛrʊ kéné, í waá lú."

32Ɛ́ nɛ́ sóójiwa conni nyiidaborwie ná ŋmɛ́sɛ, ká tá ʊ mɪŋ mʊʊ sɪɛrʊ.

33Tɔ́ɔ́ ha wɪ pʊ́lɛ́, ká Pool isi cáánɛ nɪɛ ná wuu, ríwɔ́ dí ɓɪdíile; ʊ sɛ́: "Tápʊlɛ fí rí baná nɛ́ zaa, í há vɛ́ ɓɪɛ díí, káá dɛllɛ wíí ná háá á rʊ́ʊ́ a.

34Ɛ́ wíɛ́, ŋŋ́ sʊ́líwa rɛ́, í isi dí ɓɪdíile rí hiẽsó ko, í oro wuu nyúpʊ́na balá má waá yʊ́ksɛ."

35Pool há bʊ́l ɛ́ tenni, ʊ pí dɪpɛ́ŋ, a cíŋwɔ́ wuu síɛ́ mɛ́ ráŋ, a bárkɛ Wɪɪsɛ, ká kaa conni a dídí.

36Ɛ́ nɛ́ ɓa wuu naasɛ dúóri, ɓa má dí ɓɪdíile.

37Á nɪɛ ná wuu fa há mɪŋ nyiidaborzeno ná sɪɛrʊ, á nɛ́ zɔwɛllɛ mɛɛ́sɪbotoro rí fí rí balgo.

38Ɓa há dí ɓɪdíile vɔksɛ, ɓa pá míkáánɛ yoo hé mʊʊ mɛ́, ká rí nyiidaborzeno dɔ́llɛ.

39Tɔ́ɔ́ há pʊ́lɛ́, daborkuose ná wʊ́ɔ́ dɪcínɛ ɛ̃, ká tíɛ́nɛ ná tínyɪɪsí mʊɔ́, síɛ́rí, ɛ́ nɛ́ ɓa vʊʊrɛ, rʊʊ ká mɔlɛ́, ríwɔ́ káŋwɔ́ nyiidaborzeno mʊ́ lɪɪ cí ráŋ.

40Ɓa kéŋ ŋmɛ́sɛ ná há vɔ́wí nyiidaborzeno ɓarɛ hɔzeŋsi ná há kenú aá cɛ́, puri tá; a puri ŋmɛ́sɛ ná má há vɔ́sɛ́ ɓaŋsɛ ná ɓa há kené aá kuosi nyiidaborzeno, ká ka nyiidaborzeno pɛ́ŋwie yo, poo kaa vásɛ a yíkwɔ́ caasɛ gíŋgiŋí rí.

41Amá ɓa válɔ́ mʊ́ zʊ hɪɛl dúŋdówie há mɪŋ nyinaasɛ bɛllɛ pɛ́kɛ, a mʊʊrɛ ráŋ; nyipoo sɪɛ́ há dúókó kíŋkáŋ, ʊ ŋmɔ́wí nyiidaborzeno ná har rí, ʊ pánnɛ.

42Ɛ́ nɛ́ sóójiwa vʊʊrɛ ríwɔ́ ɓʊ́ʊ́sɛ bɪnajaa nɪɛ ná wuu, rí balá má sí hɛ́kí yʊ́ksɛ.

43Amá sóójiwa nɔhɔ̃́ ná há có rʊʊ lá Pool tá, ʊ wɪ sáŋɛ́ ɓa tʊŋ ɛ́. Ʊ pá ŋméno rí nɪɛ ná há ɛ̃ hɛkɛ́, ríwɔ́ la síɛ́ zʊ nyii a hɛkɛ mʊ́ lɛ gíŋgiŋí,

44ká rí náŋa má pa dacɔrʊ, rí nyiidaborzeno ná dakuléwa, a zí sákwɔ́ daha. Ɛ́ nɛ́ ɓa wuu ɓɪɛ́na a, a wuu lɛ nyii ná mɛ́ rí tɛŋfíɛ́l.

Wɪ'allɛ 28

© 1999, The Bible League.

1Á há lúé lɛ a ko tenni ní, á sɪɛ́ zɪŋ rí ɛ́ tɔ́ɔ́ há mɪŋ nyii sísíɛ́nnʊ́wa, ʊ yɪr nɛ́ Maltɛ.

2Ɛ́ tɔ́ɔ́ nɪɛ sáŋrá, a káŋrá wérí. Duóŋ faá kó, waarʊ mɪŋ kíŋkáŋ, ɛ́ nɛ́ ɓa marɛ níŋ, á wuu tuu peri aá wieni.

3Pool há mʊ́ɛ́ kʊɔrɛ kʊɔra a kaa ko hé níŋ mí, dʊbɔmɔ fa míŋwɔ́ sɪɛrʊ; lʊmɔ wúúrú, ʊ isi ɓéri cɔ́ Pool nɛ́sɛ mɛ́.

4Tɔ́ɔ́ ná tínáwa há ná dʊŋ ná rʊʊ dʊ́mɔ́ cɔ́ Pool nɛ́sɛ mɛ́, ɛ́ nɛ́ ɓa bʊl náŋá rí bʊlɛ́: "Taŋá wuu, báálɔ né ká nɪɓʊ́r rɛ́. Ʊ lúó lɛ mʊʊ é mí rí, amá wɪŋsa wʊ́ʊ́ hiẽsó có."

5Ɛ́ nɛ́ Pool ka dʊŋ ná mísɛ hé níŋ mí, ká ʊ dɪhɪ̃́ má wuu waá wɛ.

6Ɓa faá déllʊ́ rʊ́ʊ́ ɓal sʊwɛ, ɛ́ rá má rʊ́ʊ́ ŋmɛrɛ, mʊ́l ná tɪ tɪ mɛ́; ɓa sɪɛ́ há déllɛ́ dáánɛ, ká ʊ wɪ sʊ́ʊ́ dɪhɪ̃́ wuú wɛ́, ɓa bírsɛ sabɪna, a bʊlɛ́ Pool ká wɪsɛ́ rɛ́.

7Ɛ́ tɔ́ɔ́ kuóro nɛ́ fa tɛ ráŋ kílo tíé wuu. Ʊ yɪr nɛ́ ká Pibilisi. Ʊ nɛ́ kéŋrá kaa mʊ́ʊ́ jaa, a káŋrá, a hʊ́ɔ́rírá wérí tápʊlɛ botoro.

8Pibilisi ná áná sɪɛ́ faá wíílʊ́, a pí jaa mɛ́; ʊ tɛŋ nɛ́ lʊ́mɛ́ ká ʊ níníklɛ. Ɛ́ nɛ́ Pool zʊ́ʊ́ dɪpínɛ, a cʊɔlɛ Wɪsɛ pɔ́ʊ́, a pɔ́ʊ́ nɛ́ŋsa tíkʊ́ mɛ́, ʊ dʊ́ori.

9Ɛ́ nɛ́ sɪɛ́ tɔ́ɔ́ ná pʊɔllɛ náŋa má ko Pool rí, ʊ a ɓa dʊ́ori.

10Ɓa zílrá kíŋkáŋ, a hʊ́ʊ́mírá wérí, ká, á colé há péré, ɓa já ŋmɛ́ŋvállíɓɪɛ ná wuu á háá jɛɛ́, a párá.

11Á ráŋ kéne wuu ní caŋsɛ botoro, ká á sɪɛ́ isi zʊ nyiidaborzeno oro há lɛ́ Alɛkzaŋdiri, a col. Ɛ́ nyiidaborzeno fa cí ráŋ yibíŋ wuu ní. Ɓa cɔ́ wɪbilɪɛnnɛ a ɓásʊ́ daha.

12Á mʊ́ɔ́ peri tɔ́ɔ́ oro ɓa háá yírɛ Sirakisi, a ké ráŋ tápʊlɛ botoro.

13Á lɛ́ ráŋ a cɛl kíŋkere, a vaa mʊ́ lɛ Regio. Tɔ́ɔ́ há pʊ́lɛ́, tɔ́ɔ́ mʊ́l poo ná báá púló aá lú; ɛ́ nɛ́ á va tápʊlɛ bɛllɛ, ká peri Puzooli,

14á nárá maábináŋa, Zeezi laadííre ráŋ, ɓa sʊ́lrá, ráá kéŋwó dɪhɪ̃́ tápʊlɛ balpɛ. Ɛ́ nɛ́ ká á sɪɛ́ daarɛ a mʊ́ Romi.

15Zeezi laadííre ná há mɪŋ Romi mí há nírá wíɛ́, ɓa ísó ko céŋrá. Ɓa náŋa céŋrá Apiyi yɔwɔ mɛ́ wuu ní, ká náŋa má ko céŋrá, ráŋ ná ɓa háá yírɛ: jɪsɛ botoro, nɪhʊɔra dɪcɪkí mɛ́. Pool há nówó, ʊ bɔ́llɛ Wɪsɛ, ká ʊ nyúú nyaasɛ, ʊ naasɛ dʊ́ori.

16Á há mʊ́ɛ́ peri Romi, ɓa lóó Pool mʊ́ mínʊ́ dʊŋɔ jaa mɛ́, sóóji balá pʊ́pɔ́ʊ́ mɛ́.

17Tápʊlɛ botoro kal, Pool yírɛ Romi Zuwifiwa sídíire, ɓa ko hé náŋa mɛ́ ʊ dɪhɪ̃́; ɛ́ nɛ́ ʊ sɪɛ́ bʊl pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Ɔ wɪ wíí ɛɛ́ zɔ́krá dunɪɛ mɛ́, ŋ wírá naabálwa kusúŋ má zɔ́kɛ́, ká ɓa káníŋ tɔ́ bɪnajaa, Zerizalɛmɛ mɛ́, a baa lísíŋ hé Romi nɪɛ nɛ́sɛ mɛ́.

18Ɓa pi wíɛ́ bɔ́síŋ bɔ́síŋ, ká wɪ wíí nɛɛ́ rɪŋ zɔ́kɔ́, a mɔ ríwɔ́ tɪŋ ɛ́ wíɛ́ a ɓʊ́ŋ; ɛ́ nɛ́ ɓaá ja ríwɔ́ píŋ tá,

19amá Zuwifiwa wɪ sáŋɛ́ ríwɔ́ píŋ tá; ɛ́ nɛ́ ŋ bɔl ká yírɛ hé Romi kuózeno mí, a bʊlʊ́ níí dé díŋ saríya; ʊ to anɛ ŋ kéŋ wíí ríríŋ dunɪɛ.

© 1999, The Bible League.

20Ɛ́ nɛ́, ŋ sííwa ko ríŋ néíwa, ká ráá bʊl wíɛ́; nɛrɔ ná yɪɛla lzɪrayɛl dunɪɛ há kené, ʊ wíɛ́ nɛ́ ɓa vɔ́wíŋ rí bɛŋzɛlɛ né.”

21Ɛ́ nɛ́ Zuwifiwa sídíire ná sɛ́: "Ziide tínáwa wɪ kɛ́ŋ wuu púŋsɛ́ a búlí wíɛ́ hé ráŋ tɛ, ríwɔ́ kaa ko párá; á aŋbɛlɛ má oro wɪ ráŋ líɛ́ a ko césí wíɛ́ párá, a sɪɛ́ yírí yɪtɔk.

22Amá á taŋa có ráá zési wíɛ́ rɛ́, a néí má sabɪna; bee wíɛ́ á íɔ̃ zɪŋ rí dɪhɩ̃ wuu ní, nɪɛ bɛ́rí ŋméŋtɪŋí né.”

23Ɛ́ nɛ́ ɓa hé kal pá Pool; ɛ́ kal peri, ɓa nɪɛ ɓɪkana ko Pool háá cɔ ráŋ ná, ríwɔ́ zésú. Pool pí Wɪsɛ kíŋse ná ʊ há máŋsɛ́ pá Moyizi, arí Wɪsɛ wílaabʊlla kɛnnɛ ná, a tíŋwɔ́ mɛ́, a máŋsɛ Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ wíɛ́, aá ja ríwɔ́ zɪŋ Zeezi há ká nɛ́ŋ ná. Ʊ púl cícʊɔ nɛ́ a kármíwɔ́ rí wíɛ́, a kaá ja gbaŋ.

24Nɪzesé ná náŋa la ɛ́ wíɛ́ dí, ká náŋa má wɪ léɛ́ dí.

25Ɓa kɛ́ŋ ɛ́ wíɛ́ tɔ tíŋtɔ́ɛ́, a kaa pɔsɛ náŋá aá lɛ ríwɔ́ col; ɛ́ nɛ́ Pool súúri wíɛ́ nyáŋ dʊŋɔ a bʊlɛ́: "Wɪsɛ Sabɪna há tíŋ Wɪsɛ wílaabʊllɔ Ezayi mí bʊl wíí ná pɛ́íwa naabálwa, ʊ kɛ́ŋ taŋá!

26Ʊ sɛ́: 'Mʊ́ bʊl pá duó né nɪɛ a bʊlɛ́: Í sí zízesi wíɛ́ wɛ́rí, ká síwɔ́ mʊ́ʊ́la nɛ́. Í sí bíbel wɛ́rí, ká sí óŋ wuu ná.

27Bee wíɛ́ duó né nɪɛ nyunni dúókó; ɓa fɛ́síwɔ́ dɪlla, a tɔ́wɔ́ síɛ́ mɛ́, a makɛ ríwɔ́ síɛ́ sí óŋ ná, ríwɔ́ dɪlla sí wíí nɛ́, ríwɔ́ sí wíí mʊ́l zímʊ́. Ɓa waá ja ríwɔ́ bírsɛ, a lo Wɪsɛ mɛ́ aa zɔkɛ́, ɛ́ nɛ́ tɛ, ŋ wʊ́ɔ́ dúóré.' Wɪsɛ bʊ́l ɛ́ nɛ́.”

28Ká Pool sɪɛ́ baa súúri bʊlɛ́: "Í sɪɛ́ zɪŋ rɛ́ ɓa bʊ́l Wɪsɛ laatɛ́ ná wíɛ́ pá nɪɛ ná há to Zuwifiwa rɛ́; ɓa sɪɛ́ sí zesi nɛ.”

29((Pool há bʊ́l ɛ́ wíɛ́ ko tenni, Zuwifiwa ná ísó lɛ, a ka ɛ́ wíɛ́ vaa cɔ́ksɛ aá col.))

30Pool ké Romi mí bɪŋsɛ bɛllɛ, a túŋ jaa aá zʊ. Ʊ fa cákɔ́ aá la nɪɛ ná wuu háá kóú rí.

31Ʊ bʊ́l Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ wíɛ́ aá pá nɪɛ, a pi Nyuutɪna Zeezi Kirisi má wíɛ́ máŋsɛ, aá pá nɪɛ arí taŋá, ká wíí wʊ́ʊ́ mɛ́ kɛ́rɛ́.

© 1999, The Bible League.

Romi

Romi 1

1Ɔ é Pool, há ká Zeezi Kirisi tʊtʊnnɔ, ŋ né púŋsɛ kɛnɔ né aá pɛ́íwa, Zeezi laadííre ná há mɪŋ Romi mí. Wɪsɛ yíríŋ, ríŋ a Kirisi nɪtʊmí, a lísíŋ, ríŋ búlú Labaarɪwero pá nɪɛ.

2Wɪsɛ tíŋú wílaabʊlla mɛ́, a la síɛ́ tá nʊɔ bʊlɛ́, rí ɓa sí ko bʊl é Labaarɪwero wíɛ́ párá, fól wuu. Ɓa púŋsɛ é nʊtálɔ hé Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ.

3Ɛ́ Labaarɪwero múɔ́ tíínírá Nyuutɪna Zeezi Kirisi há kɔ́ú Bio mí ní. Ʊ nɪbinní mí, ʊ ká Davidi nihĩ ní.

4Amá Wɪsɛ tíŋú Sabɪna mɛ́ a íllú sʊʊ mɛ́, a cí é mɛ́, a máŋsɛ rʊʊ né kɔ́ú Bio ná há kéŋ dóé wuu.

5Wɪsɛ tíŋ Zeezi Kirisi mí a zílrá, á ko a nɪtʊmɛ́, Zeezi tʊŋ, ráá mʊ́ dúníé nɪɛ duo wuu sɪɛrʊ, a kɛsɛ nɪɛ ko, ríwɔ́ la Zeezi dí, aá tíŋú sɛ́.

6Í má sɪɛ́ mɪŋ é nɪɛ sɪɛrʊ né. Í nɪɛ ná wuu Wɪsɛ há cóíwa, a yírɛ, í a Zeezi nɪtíllɛ, a mɪŋ Romi mí. Í né, ŋ púŋsɛ kɛnɔ né aá pá. Ráá Ana Wɪsɛ rírá Nyuutɪna Zeezi Kirisi pɛ́íwa bárka arí tɛŋfíél!

8Ɔ tíŋ Zeezi Kirisi mí, a la síɛ́ aá bɔ́llíŋ Wɪsɛ kɛ́rɛ́, í wíɛ́, bee wíɛ́ í Zeezi laadí wíɛ́ cɛ́ŋ dúníé wuu.

9Ɔ tʊ́mɔ́ aá pá Wɪsɛ né aríríŋ sɪɛrʊ wuu, a tíŋú Bio Labaarɪwero ná mɛ́, ŋ há búlɛ́ aá pá nɪɛ. Wɪsɛ ká dáŋsíɛ́, rɪ taŋá né ŋ búbʊl. Ʊ íɔ̃ zɪŋ ríŋ wɪcʊɔlɔ́ wuu mí, ŋ wííwa míí súllɛ.

10Tɛ́ŋ wuu mí, ŋŋ́ sʊl Wɪsɛ, rɪ é kɔ́ú cólle, rʊʊ kúó páŋ ŋméno, ríŋ ko néíwa.

11Í ko néé wíɛ́ míníŋ baŋcɪla mɛ́ wérí. Ɔŋ́ já, rɪŋ né kúé, ríŋ pɛ́íwa mɛ́, rííwa ná Wɪsɛ Sabɪna pállɛ ná, a makɛ rííwa naasɛ ɔsɛ dúóri.

12Ɔ háá já ríŋ búlú ná né ká, ráá sáŋ náŋá mɛ́. Rííwa Zeezi laadí ná dúóríŋ naasɛ, ká ríŋ má Zeezi laadí ná dúóríwa má naasɛ.

13Ɔ maábináŋa, ŋ có rííwa zɪŋ ríŋ ja ŋméno ríŋ kóíwa rí rɛ́, tɛ́ŋ wuu mí, ká ha wɪ wóllé, arí zaa. Ɔ faá já ríŋ kóíwa dɪhɩ́, a tʊŋ tʊtʊmí ná há kéŋ nyʊɔrɛ́, anɛ ʊ há kéŋ nyʊɔrɛ́ é, tɔ́nɛ náŋa mɛ́.

14Ʊ mɔhɔ̃́ ríŋ tʊŋ Wɪsɛ tʊtʊmɛ́ nɪɛ ná há kéŋ sípuró, arí nɪɛ ná há wɪ sípuró kené sɪɛrʊ, a mɔ ríŋ tʊŋ nɪɛ ná há kéŋ kɛnɔ zɪmɛ́, arí nɪɛ ná há wɪ wíí ɛ̃ má sɪɛrʊ, bee wíɛ́ ŋ ká nɪɛ wuu óŋ rí.

15Ɛ́ né sɪɛ́ tɛ, ŋ cólli ríŋ ko bʊl Labaarɪwero ná pɛ́íwa má nɪɛ ná, há mɪŋ Romi mí.

16Ɔ wɪ Labaarɪwero ná bʊlɛ́ hɪ̃sí fá, bee wíɛ́ ʊ ká Wɪsɛ dóé ná há lá nɛrɔ ná wuu há lɔ́ɔ dí, aá tá né, a púl Zuwifiwa mɛ́, ká nɪɛ ná há to Zuwifiwa sɪɛ́ tʊkɛ.

© 1999, The Bible League.

17Wɩsɛ tíŋ Labaarɩwero ná mɛ́ nɛ́, a pi taŋá aá pá nɩɛ nyaamí. Ʊ́ bel laadí dʊŋɔ nɛ́, ká bʊlɛ́ nɛrɔ ká tékétéké; anɛ ɛ́ ɓa há pʊ́ŋsɛ Wɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʊ bʊlɛ́: "Nɛrɔ ná há tíŋ laadí mí, a a tékétéké, ʊ sí ná mɩsɛ ná há waá tenni."

18Wɩsɛ cɔ́ɛ isi nyaamí, a tuwi nɩbííne nyúú, ɓa há ká wíbɔŋ"áárá, aá tʊŋ bɔ́ŋbɔ́ŋ wíɛ́. Ɓa wítɩɛnnɛ nyáŋ Wɩsɛ taŋá ɓarɛ, ʊ wɩ wíí wuó a.

19Ɓa há mɔhɛ̃́ ríwɔ́ zɩŋ Wɩsɛ ɛ́, ʊ ká nyaamí ɓa rí. Wɩsɛ mákʊ́ pɔ́wɔ́.

20Wɩsɛ dóé ná há wɩ tokó kené, arírʊ́ Wɩsɛ nɩsɔ wuu, ká wíɛ́ ná há to wínáálɛ nɛ́. Amá a kaa púl dúníé ɛɛ mɛ́, nɩbííno wówó aá ná, Wɩsɛ wí"állɛ sɩɛrʊ. Ɛ́ nɛ́ sɩɛ́ tɛ Wɩsɛ waá píí cɛ́ nɩbííne.

21Ɓa ɛ̃ Wɩsɛ, ká wʊ́ʊ́ zílé rʊʊ ká Wɩsɛ, a wʊ́ʊ́ bárké. Ɓa bírɔ́ lo ɓa sabɩŋyɔ́ɔ́wa yéŋŋíwó, ɓa sɩɛnnɛ ná há wɩ wízɩmɛ kené mɩŋ bíno mí.

22Ɓa cʊ́ʊ́lɔ́, ká bʊlɛ́ ɓa ɛ̃ wíɛ́ rɛ́.

23Ɓa há mɔhɛ̃́ ríwɔ́ cʊ́cʊɔlɛ Wɩsɛ ná há kéŋ píŋ, a waá sʊwɛ, ɓa bɩrɛ aá cʊɔlɛ oŋbɩrmɛ́. Oŋbɩrmɛ́ ná há nɩhɩ̃́ nɩbííno há ká ɓɩsʊwí, anɛ diíwiisi, anɛ pʊsɛ naasɛ baná tínáwa, anɛ tíé tútuure.

24Ɛ́ nɛ́ tɛ Wɩsɛ lówó ráŋ, ɓa í"ɔ́wɔ́ satɔrɔ́ wílaama. Ɓa tíŋ hũ̃sɛ tʊtʊmɛ́ náŋa mɛ́ aá lɔ́ríwɔ́ tɛnnɛ.

25Ɓa pí Wɩsɛ taŋá lenni nyɩɛrʊ, a bɩrɛ aá cʊɔlɛ Wɩsɛ oŋ"aalɛ́, aá tíŋwɔ́, ká lo Wɩsɛ tɩ́ ká mímáárɔ. Ʊ nɛ́ mɔhɛ̃́ ríwɔ́ bíbʊ́ mɛ́ wuu! Amɩ́!

26Ɛ́ nɛ́ tɛ Wɩsɛ lówó ráŋ, ɓaá a hũ̃sɛ wíhɩɛ̃́nɛ́. Ɓa háála tʊ́tʊŋ tʊtʊmí ná há wɩ cɛ́rɛ́ rí tɔ́ɔ́, a vɛ́wɔ́ báláwa pínɛ, ká bɩrɛ aá píŋwɔ́ hánáŋa.

27Báála máá tʊŋ ɛ́ nɛ́. Ɓa vɛ́ háála pínɛ, káá híɛ̃́níwɔ́ bánáŋa pínɛ, aá pí náŋá. Ʊ ɛ́ ká hũ̃sɛ́ rɛ́, a mɔ ríwɔ́ díwó wílaama ná ɛɛ wɩla; ɛ́ nɛ́ ɓɩɛ́na pérwó.

28Ɓa há vɛ́ Wɩsɛ zɩmɛ́, Wɩsɛ lówó ráŋ, ɓa tíŋwɔ́ sabɩŋsɛ wíyéŋŋe mí, aá a wíɛ́ ná há to wí"aalɛ́.

29Ɓaá tʊŋ bɔ́ŋbɔ́ŋ rírʊ́ duo wuu ní. Ɓaá zɔkɛ zɔ́krʊ, aá hɩɛ̃́nɛ náŋá ɓɩɛ, a ka sɔhɔ, a ka síí. Ɓaá ɓʊ́ʊ́sɛ nɩɛ, a a nanáárá, aá nyɩsɛ náŋá, a a wíɛ́ aa zʊ nɩɛ mɛ́, a a susóóré.

30Ɓa pá wíɛ́ cíínɛ nɩɛ, a zɔ́kwɔ́ yɩra. Ɓa ká Wɩsɛ dɩŋdɔmá, aá tʊksɛ nɩɛ, a ka nyʊkɔ, aá mákwɔ́ tɩ́, aá ja ŋméŋsɛ ná wuu ɓa há sí tɩŋ ká tʊŋ bɔ́ŋbɔ́ŋ. Ɓaá vɛ́wɔ́ ánáwa ríwɔ́ maáwa nʊʊsɛ.

31Ɓa wɩ wízɩmɛ kené, a bʊl wíɛ́ ká wɩ cínɛ́ aá tɩkɛ, ɓa wɩ nɩɛ có, a wɩ náŋá susú fá.

32Ɓa sɩɛ́ ɛ̃ Wɩsɛ saríya há kɔ́ʊ́, ɛ́ wíɛ́ nyúú mí má. Ʊ sí nɩɛ ná háá tʊŋ ɛ́ tʊtʊmɛ́ mɔhɛ̃́ sʊʊ, ká ɓa vɛ káá a, á cí ráŋ mɛ́, a yílli hé, aá pá nɩɛ ná háá tʊŋ ɛ́ tʊtʊ́ŋbɔmɔ.

Romi 2

© 1999, The Bible League.

1l néŋ ná háá díí náŋa saríya, rɪ ɩ có ríí a nɪbeé má, ɓa waá píí céí, ɓa sí díí má saríya. l
háá díí náŋa saríya, ká má í"a wíɛ́ ná tɪ tɪ ɓa háá ɛɛ́, ɪ dídíwó saríya, ɓa sí dí saríya
yói, a héí wɪhála sɪɛrʊ.

2Nɪɛ ná háá tʊŋ é, á íɔ̃ rɪ Wɪsɛ díwó saríya, ʊ síí mɛ́ nɛ́ arí taŋá.

3lí dí nɪɛ ná háá a wíbɔmɔ saríya, ká tɪ í"a ɛ́ wíbɔmɔ. l sɪɛ́ bíínɔ́ rɪ Wɪsɛ sí pii céí, ká
síí saríya dí?

4l bíínɔ́ rɪ Wɪsɛ sɪɛrʊ há wéró, ʊ ka nyamma kíŋkáŋ é, rʊʊ wɪ wíí wuó a nɛ́? l wɪ ɛ̃ rí
Wɪsɛ há kéŋ sawér é, ʊʊ́ já ríí bírsí mála nɛ́, a báá sí wíbɔmɔ á?

5Amá ɪ dɩllɛ háákɔ́, ɪ waá ja ríí bírsɛ, a lo wíbɔmɔ ɛɛ. Wɪsɛ cɔ́ɛ́ nɛ́ sɪɛ́ ɪ pusi aá héí tɪ
mɛ́. Ʊ sɪɛ́ sí díí saríya, tápʊl ná ʊ háá á rʊ́ʊ́ dí dúníé nɪɛ saríya. Ɛ́ tápʊl, nɪɛ wuu sí ná ɛ́
ná Wɪsɛ háá dí saríya arí taŋá.

6Nɛrɔ wuu wí"állɛ mʊɔsɔ nɛ́, rʊ́ʊ́ bel ká túŋ tína.

7Nɪɛ ná há kéŋ kajáŋa tʊtʊ́ŋwere ɛɛ mɛ́, a tʊŋ aá ja píŋ rí yɪr, arí tɛŋ ná há waá sʊɔrɛ, ʊ
sí pɔ́wɔ́ rí mɪsɛ ná há waá tenni.

8Ká mákʊ́ cɔwɪlízeno, a pá nɪɛ ná há vɔ́ʊ́ nʊɔ, a vɔ́ʊ́ taŋá má, káá a wíbɔmɔ.

9Wɪla rí sazɔkɔ́ sí peri nɪɛ ná wuu háá tʊŋ bɔ́ŋbɔ́ŋ. Ɛ́ sí la síɛ́ peri Zuwifiwa nɛ́ kɛ́rɛ́, ká
sɪɛ́ pá nɪɛ ná há to Zuwifiwa.

10Amá Wɪsɛ sí píŋsí nɪɛ ná wuu háá a wíwere, a yírwɔ́ yɪwero, a pɔ́wɔ́ tɛŋfíɛ́l. Ʊʊ́ á
rʊ́ʊ́ púl Zuwifiwa mɛ́ nɛ́, ká rí nɪɛ ná há to Zuwifiwa sɪɛ́ tʊkɛ,

11bee wíɛ́ Wɪsɛ wɪ nɪɛ́ caksɛ.

12Nɪɛ ná wuu há wɪ Wɪsɛ kíŋse ná Moyizi há ɛɛ́ ɓa pʊ́ŋsɛ ɛ̃, káá a wíbɔmɔ, ɓa sí sʊsɛ.
Wɪsɛ sɪɛ́ waá a rʊ́ʊ́ pi kíŋse ná wíí oro wuu bɔ́síwɔ́. Amá nɪɛ ná wuu há ɛ̃ Wɪsɛ kíŋse
ná Moyizi há ɛɛ́ ɓa pʊ́ŋsɛ, káá a wíbɔmɔ, rɪ ɓa nɛ́ sʊ́sɛ́, Wɪsɛ sí pi ɛ́ kíŋse ní díwó
saríya.

13Wɪsɛ kíŋse zesé dʊŋɔ wɪ wuo a, ɪ í"a tékétéké Wɪsɛ síɛ́ mɛ́; amá nɪɛ ná há sáŋɛ́ aá
tɪŋ kíŋse ná, ɓa nɛ́ rí Wɪsɛ bʊl, rí ɓa ká tékétékéwa.

14Nɪɛ ná há to Zuwifiwa wɪ Wɪsɛ kíŋse ná kené. Amá rɪ ɓa nɛ́ píwó sɪɛrʊ mɛ́ aá a wíɛ́
ná Wɪsɛ há máŋsɛ́ pá Moyizi, ɓa ríwɔ́ wʊ́ɔ́ kené ná wuu, ɛ́ wíɛ́ míŋwɔ́ tɛŋ mɛ́.

15Ɓa wí"állɛ ná sɪɛ́ mákʊ́, rí Wɪsɛ kíŋse ná míŋwɔ́ sɪɛrʊ rí nɛ́. Ʊ ká ɛ́ nɛ́ ɓa sabɪŋsɛ má
mɛ́. Ɛ́ nɛ́ tɛ, rɪ ɓa á wíí zɔkɛ, ɓa sabɪŋsɛ bʊl aá líwɔ́ har; ká rɪ ɓa á wíwérí, ɓa sabɪŋsɛ
bʊl aá pɛ́wɔ́ mɛ́.

16Ʊ sɪɛ́ á rʊ́ʊ́ nɛ ɛ́ nɛ́, kal ná Wɪsɛ háá á rʊ́ʊ́ tɪŋ Zeezi Kirisi mí, a dí dúníé wuu saríya.
Anɛ ɛ́ há mɪŋ Labaarɪwero ná ŋ háá bʊlɛ́ sɪɛrʊ, ɛ́ kal, nɪbííno hiẽsó sɪɛrʊ wíféŋse wuu sí
nyɪsɛ, rí Wɪsɛ díwó saríya.

17l néŋ ná há síí ká Zuwifi, a yelli Wɪsɛ kíŋse mí, aá nyʊ́kɛ ríí ɛ̃ Wɪsɛ,

18ríí ɛ̃ Wɪsɛ cólle. Ɓa pí Wɪsɛ kíŋse ná nɛ́ kármí, ɪ zɪŋ wíwere caksɛ aá lísɛ.

© 1999, The Bible League.

19l bíínɔ́ rɩ nɩ́ɩ́ tɩɛsɛ nyʊmma, a a caanɔ́ a pá nɩɛ ná há mɩŋ bíno mí.

20l nɩ́ɩ́ makɛ nɩcʊ́llɛ, aá karmɛ heŋbiisi má, bee wɩ́ɛ́ Wɩsɛ kɩ́ŋse ná mákɛ́ zɩmɛ́ ŋméŋsɛ wuu péí, a a ɩ zɩŋ taŋá má.

21l sɩɛ́ háá karmɛ nɩɛ, ká wɩ́ɩ́ tɩ karmɛ! lí bʊlɛ́ rɩ́wɔ́ sí gá, ká tɩ gíga!

22l sí rɩ́wɔ́ sí cɔ́rmʊ tʊ́mʊ́, ká tɩ tʊ́tʊŋ cɔ́rmʊ. l bɛ́rɛ venni, ká zʊʊ gáwɔ́, a kaa lɛ aá yɛ́llɛ.

23lí nyʊ́kʊ́, ɩ há ɛ̃ Wɩsɛ kɩ́ŋse, ká wʊ́ɔ́ tɩŋ; ɛ́ wɩ́ɛ́, Wɩsɛ nɛ́ ɩ́ lɔ́rɛ ɛ́.

24Wɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʊ ɓa pʊ́ŋsɔ́ bʊlɛ́: "Ɩ́ Zuwifiwa nɛ́ ɛ́ɛ́, nɩɛ ná há to Zuwifiwa, zízɔkɛ Wɩsɛ yɩr."

25Taŋá rɛ́, Wɩsɛ kɩ́ŋse sɩɛrʊ, ʊ sɩ́ɩwa cónníwa pɛnɛ. Rɩ cókí pɛŋ ká wɩ Wɩsɛ kɩ́ŋse ná zíl, ɩ rírí pɛŋcoki ná wuu, ɩ dé nɛ́ pɛŋkɛnɔ tína nɛ́.

26Rɩ nɛrɔ ná há wʊ́ʊ́ pɛŋ cóké nɩ́ɩ́ tɩŋ Wɩsɛ kɩ́ŋse ná, ɩ wɩ ɛ̃ rí Wɩsɛ wóú aá bú, anɛ pɛŋcokí tína?

27Ɛ́ pɛŋkɛnɔ tína háá zíl Wɩsɛ kɩ́ŋse, sɩɛ́ sí dɩ́ɩ́ saríya, a héí wɩla sɩɛrʊ, ɩ é nɛ́ŋ ná há cókí pɛŋ, a zɩŋ Wɩsɛ kɩ́ŋse ná ɓa há pʊ́ŋsɛ́ má.

28Nyɩpʊmmɔ yɔ́ɔ́ Zuwifi rá to ɩ ká Zuwifi. Pɛŋkɛnɔ né coké má rá to pɛŋcoki.

29Amá nɛrɔ ná há ká Zuwifi tɩ, ʊ sabɩna wí"állɛ nɩ́ɩ́ mákʊ́. l há tɩ́ŋí sabɩna mɛ́, aá a wɩ́ɛ́ ná pɛŋcokí tína há mɔhɛ̃́ rʊ́ʊ́ a, ɛ́ nɛ́ ká pɛŋcoki tɩ. Ʊ nɛ́ ká pɛŋcoki ná há lɛ́ Wɩsɛ Sabɩna, ʊ wɩ kɩ́ŋse ná Moyizi há ɛ́ɛ́ ɓa pʊ́ŋsɛ lɩ́ɛ́. Ɛ́ nɛrɔ duo, rʊʊ ká Zuwifi, rʊʊ to Zuwifi, Wɩsɛ nɩ́ɩ́ bʊ́ʊ́ mɛ́, nɩbɩ́ɩ́ne rá.

Romi 3

1Beé sɩɛ́ Zuwifiwa ka, a kíllɛ nɩɛ ná há to Zuwifiwa? Pɛŋcoki é bee nyʊɔrɛ́ sɩɛ́?

2Taŋá, ɓa kɩ nɩɛ ná há to Zuwifiwa, wɩ́ɛ́ ɓɩkana mɛ́ nɛ́. Dʊ́ŋdʊ́ʊ̃́ wɩ́ɩ́ nɛ́ ká: Wɩsɛ pʊ́ʊ́ nʊɔ wɩ́ɛ́ pá Zuwifiwa nɛ́, rɩ́wɔ́ zízíl.

3Rɩ Zuwifiwa náŋa nɛ́ sɩɛ́ wɩ ɛ́ wɩ́ɛ́ lɛ́ɛ́ dí, ɛ́ sí a rí Wɩsɛ sí taŋá kánʊ́?

4Ɛ́ wɩ wuó a! Rɩ nɩbɩ́ɩ́ne wuu ní ká nyɛtɩ́ɩ́ná má, Wɩsɛ wɩ nyɩɛrʊ́ nyɛ, ʊ kɛ́ŋ taŋá. Ɛ́ nɛ́ ɓa bʊl Wɩsɛ wɩ́ɛ́ ʊ kɛnɔ sɩɛrʊ a bʊlɛ́: "Ʊ mɔhɔ̃́ rɩ́wɔ́ zɩŋ rɩ́ɩ́ bʊl wítáŋsɛ nɛ́. Rʊʊ ká saríya dɩ́ɩ́ má, rɩ́wɔ́ pi taŋá péí."

5Raá wíbɔmɔ ná ɛɛ nɩ́ɩ́ máŋsɛ Wɩsɛ há kɛ́ŋ taŋá ɛ́, áá já ráá bʊlɛ́ beé rí? Wɩsɛ cɔ́ɛ́ háá ko wɛ, ʊ isi aá tʊ́rírá ɛ́, ʊ wɩ taŋá kené ní? Nyɛ é sɩɛ́ ká nɩbinní zɩmɛ́ mɛ́ nɛ́, ŋ búbʊl.

6Ɛ́ rá toó! Rɩ Wɩsɛ nɛ́ to taŋá tína, ʊʊ́ a ɛrɛ́ káá dí dúnɩ́ɛ nɩɛ saríya?

7Rɩŋ nyɛ́ nyɩɛrʊ, ká rí Wɩsɛ taŋá tɩŋ ɛ́ mɛ́ a caasɛ nyɩsɛ, a pɩ́ŋsú, bee wɩ́ɛ́ sɩɛ́, ɓa pi zɔ́krʊ aá cɩ́ɩ́nɩ́ŋ, anɛ ŋ ká wítɛ"ár?

© 1999, The Bible League.

8Rı é né, ŋŋ búlíwa lo ráá í"a wíbɔmɔ né, rí wíwere tıŋ é mé nyısɛ. Nıɛ náŋa faá túksíŋ ré má wuu; a nyɛ nyıɛrʊ héŋ nʊɔ mé, a bʊlíŋ sé nıɛ í"a é né. Rı Wısɛ dí saríya yo é nıɛ duo mí, ʊ síí mé né.

9Beé sıé? Á é Zuwifiwa, á né kı nıɛ ná há to Zuwifiwa? Aí, á wʊ́ɔ́ kɛ. Ʊ né ŋ la síé bʊl, rí Zuwifiwa rí nıɛ ná há to Zuwifiwa wuu ká wíbɔŋ"aara né.

10Ɛ́ né ɓa púŋsɛ Wısɛ Kɛnɔ sıɛrʊ. Ɓa sɛ́: "Nıbíŋ wuu to tékétéké, balá má tıı.

11Wízínnʊ́ wuu toó, néŋ wuu toó aá ja Wısɛ.

12Ɓa wuu cʊ́rɔ́ ká tá ŋméŋwero, a wuu tɛl. Néŋ wuu toó aá a wíwere, balá má tıı.

13Ɓa nʊʊsɛ wíbʊlé lɔré, a líwɔ́ sıɛnnɛ aá lɛ, anɛ lɛlbule ɓa há wúré. Ɓa neŋdúlli daha wíé wuu ká nınyısɛ wíé né. Ɓa wíbʊlé huõno nıhḩ́ bɔsɔ huõno ní.

14Ɓa nʊʊsɛ wíé né ká, ríwɔ́ bʊrɛ aá zɔkɛ nıɛ, arí wíbɔmɔ bʊlé.

15Ɓa bíéró wérí nıɛ ɓʊ́í mé.

16Ɓa dımaaní wuu ɓaá zɔkɛ zɔ́krʊ né, a hé nıɛ wıhála mé.

17Ɓa wı tɛŋfíél ja nıɛ péké.

18Ɓa wı Wısɛ héwíŋ fá mʊɔ́ má."

19Á sıé íɔ̃́, rí Wısɛ kíŋse kɛnɔ há máŋsɛ wíí ná, é máŋsɔ́ pá nıɛ ná háá tıŋ é kíŋse ní, a makɛ rí nıbíŋ wuu sʊ́ʊ́ nʊɔ mé wúrú, ká rí Wısɛ bʊl yo dúníé nıbííne wuu, ʊ saríya kal;

20bee wíé néŋ wuu wı Wısɛ kíŋse ná wuó zíl, a mʊ́ aá a tékétéké Wısɛ síé mé. Wısɛ kíŋse ná mé né nıbííno tıŋ aá zıŋ, rʊ́ʊ́ ká wíbɔŋ"ár.

21Amá mʊ́l néé mí, Wısɛ máké ŋméno ná ʊ há tíŋé, a pi tékétéké aá pá nıbííne, ká ʊ kíŋse ná wı sé kené ráŋ. Wısɛ kíŋse rí Wısɛ wílaabʊlla má wuu bʊ́l é ŋméno wíé né.

22Zeezi laadí ní ká ŋméno ná nıbííno duo wuu háá tıŋé, rí Wısɛ bʊlʊ́ ká tékétéké, ʊ síé mé. Rıı ká Zuwifi, rıı to Zuwifi, é né. Wısɛ wı nıé caksɛ.

23Nıbííne wuu dúó ní ɛ́ɛ́ zɔkɛ Wısɛ mé, a wʊ́ʊ́ píŋ sıɛrʊ wuó zʊ.

24Amá Wısɛ sawér zénó. Ʊ tíŋ Zeezi Kirisi mí a yɔwɛ lɔ́wɔ́ yɔ́ɔ́, ʊ zilé sıɛrʊ, a pɔ́wɔ́ tékétéké.

25Zeezi Kirisi ní Wısɛ kaa ɔsɛ vʊk anɛ pewie, rʊ́ʊ́ tíŋʊ́ sʊʊ mé a hé nıbííno ná wuu há lá Zeezi Kirisi wíé dí, wízɔké suúri. Ʊ tʊ́ŋ é, rí nıɛ zıŋ rʊ́ʊ́ ká tékétéké, bee wíé nıbííne die á wíé zɔ́kʊ́ mé, ká ʊ nyammɛ.

26Amá Wısɛ zaa máké ŋméno ná nıbííno háá tıŋé, káá a tékétéké ʊ síé mé. Ʊ mákɔ́ rʊʊ tıı ká tékétéké, ká wólli bʊlé nıɛ ná há lá Zeezi wíé dí, ɓa má ká tékétékéwa.

27Nyʊkwíí rí sıé báá mınɛ́? Aí! Wíí toó! Beé kísó mí sıé? Á tʊtʊ́ŋwere ɛɛ mé né tɛ? Aí! Á há lá Zeezi dí ní tɛ, wíí toó.

© 1999, The Bible League.

28Á íɔ̃ rí nıbííno ká tékétéké Wısɛ síɛ́ mɛ́, a tíŋʊ́ Zeezi laadí mí ní. Ʊ wı tékétéké wuó a, a tıŋ kíŋse tıŋɛ́ mɛ́.

29Í bíínɔ́ rı Wısɛ ká Zuwifiwa dʊŋɔ Wısɛ rɛ́ ɓó? Ʊ to nıɛ ná há to Zuwifiwa é Wısɛ? Taŋá, ʊ kɔ́wɔ́ má Wısɛ nɛ́,

30bee wíɛ́ Wısɛ nɛ́ balá léŋ. Ʊ balá nɛ́ wuolé, rʊ́ʊ́ bʊlɛ́ Zuwifi ká tékétéké ʊ há lá Zeezi dí wíɛ́, a nɛ́ baa wólli aá bʊlɛ́ nɛrɔ ná má há to Zuwifi má ká tékétéké, ʊ má há lá Zeezi dí wíɛ́.

31Á Zeezi laadí ná sıɛ́ gírí Wısɛ kíŋse ná Moyizi há ɛ́ɛ́ ɓa pʊ́ŋsɛ nɛ́? Aí, á laadí ná taŋa ɔ́sɔ́ aá makɛ ɛ́ ná, Wısɛ kíŋse ná há wéró ní.

Romi 4

1Abırahaŋ há kárá naabál, á sıɛ́ bʊ́lɛ́ beé rí, ʊ wíɛ́? Ʊ wólló ná beé, ʊ tıı mɛ́?

2Rı Abırahaŋ fa wólló tíŋʊ́ wíwere ɛɛ mɛ́, ríí a tékétéké rí, ʊ fa sí nyʊ́nyʊ́kɛ; Wısɛ síɛ́ é mí rá taŋa.

3Wısɛ Kɛnɔ sıɛrʊ, ɓa pʊ́ŋsɔ́ bʊlɛ́ beé rí? Ɓa sɛ́: "Abırahaŋ lá Wısɛ dí, Wısɛ sʊ́ʊ́ ká tékétéké, ʊ yardá ná wíɛ́."

4Nɛrɔ há tʊ́mɛ́ ká ɓa túmú, ɛ́ túme to zilé, ʊ suolé ní;

5ká nɛrɔ ná má há wı tʊ́mɛ́, ká la Wısɛ dí, rı Wısɛ níí pá wíbɔŋ"aarɔ tékétéké, Wısɛ sí bʊlɛ́ ɛ́ tína ká tékétéké, a tíŋʊ́ laadí ná wíɛ́.

6Ɛ́ nɛ́ Davidi má máŋsɛ, nɛrɔ ná Wısɛ há wʊ́ʊ́ tʊtʊmɛ́ nɛ́ bélé, ká bʊlʊ́ ká tékétéké wér mʊɔsɔ, a bʊlɛ́:

7"Nıɛ ná Wısɛ há héwó wízɔkɛ́ suúri, ká dʊ́síwɔ́ wíbɔma, ɓa ná wér!

8Nɛrɔ ná Wısɛ há wʊ́ʊ́ wíbɔmɔ gíélé, ʊ ná wér."

9Ɛ́ wér sıɛ́ ká nıɛ ná há cónníwó pɛnɛ dʊŋɔ nɛ́ tʊ́ʊ́ yáá, nıɛ ná há wʊ́ɔ́ pɛnɛ cónné má yúú mí rí? Á lá síɛ́ bʊlɛ́: "Abırahaŋ yardá wíɛ́ nɛ́ Wısɛ sʊ́ʊ́ ká tékétéké ʊ síɛ́ mɛ́."

10Tɛŋ beé mí rí sıɛ́, Wısɛ bʊl ɛ́ Abırahaŋ rí? Ɛ́ mɛ́ rʊʊ cókú pɛŋ rí yáá, ʊ fa ha wı cóké rí? Wısɛ bʊ́l ɛ́, rı Abırahaŋ fa ha wʊ́ʊ́ pɛŋ cóké. Ʊ fa ká pɛŋkɛ́ŋ tíná rɛ́.

11Ɛ́ har rí mɛ́ nɛ́, Wısɛ a ʊ cókú pɛŋ, anɛ mállá, ʊ há tíŋʊ́ yardá mɛ́ a ná tékétéké malla, a makɛ rí Abırahaŋ bırmɛ nıɛ ná má wuu há wʊ́ɔ́ pɛnɛ cónné, ká la Wısɛ dí, a a tékétékéwa, ɓa má naabál.

12Rí Abırahaŋ nɛ́ a nıɛ ná má há cónníwó pɛnɛ, ká la Wısɛ dí naabál, anɛ ʊ há lá Wısɛ dí ɛ́, tɛ́ŋ ná mɛ́ ʊ fa há wʊ́ʊ́ pɛŋ cóké.

13Wısɛ tá nʊɔ, a bʊlʊ́ sí pi dúníé pá Abırahaŋ rírʊ́ duo nıɛ, rʊ́ʊ́ ɔ́wɔ́ liwe. Abırahaŋ há zíl Wısɛ kíŋse ná wíɛ́ rá sıɛ́, ʊ Wısɛ laadí ná há tɛ ʊ a tékétéké yır mɛ́ nɛ́.

14Rı Wısɛ kíŋse ná tıŋɛ́ nɛ́ faá ɛɛ́, rí Wısɛ nʊtállɛ ná peri nıɛ, Wısɛ laadí báá wı mʊ́l ka, rí Wısɛ nʊtállɛ má sí nyʊɔrɛ́ kánʊ́.

© 1999, The Bible League.

15Wɩsɛ kíŋse ná é kéŋ Wɩsɛ cɔwɩlɔ́ nɛ́ aá ko nɩbííne nyúú, bee wíɛ́ ɓa wʊ́ɔ́ wuó zíl. Ká ráŋ ná kíso há toó, wízɔkí má toó.

16Ɛ́ wíɛ́, Wɩsɛ nʊtálɔ ná ká yardá wíí rɛ́, a makɛ rí Wɩsɛ nʊtálɔ ná a zilé, Abɩrahaŋ duo nɩɛ wuu yɩr mɛ́. Ɛ́ nʊtálɔ sɩɛ́ to nɩɛ ná háá tɩŋ Wɩsɛ kíŋse dʊŋɔ óŋ, nɩɛ ná há lá Wɩsɛ dí, anɛ Abɩrahaŋ há lɔ́ʊ́ dí ɛ́, má tʊ́ʊ́ rɛ́; bee wíɛ́ Abɩrahaŋ ká Zuwifiwa rí nɩɛ ná há to Zuwifiwa wuu áná nɛ́,

17anɛ ɛ́ ɓa há pʊ́ŋsɛ́ Wɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʊ bʊlɛ́: "Ɔ lísí ríí a dukana áná nɛ́." Wɩsɛ ná, Abɩrahaŋ há léɛ́ dí síɛ́ mɛ́, Abɩrahaŋ kárá áná nɛ́. Ɛ́ Wɩsɛ nɛ́ pí hiẽsó aá pá nɩsʊsɛ, a a onni ná há toó, ɓa mɩŋ.

18Abɩrahaŋ lá Wɩsɛ dí, ká ka yɩɛla téŋ ná mɛ́ ʊ fa há wɩ mɔhɛ̃́ rʊ́ʊ́ ka yíɛ́lá wuu, ɛ́ nɛ́ ʊ ko a dukana áná, anɛ ɛ́ Wɩsɛ há bʊ́lɛ́ pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "l dunɩɛ káŋ mʊɔsɔ nɛ́ ɛ́."

19Abɩrahaŋ bɩŋsɛ fa sáásɛ́ zɔlɔ, ɛ́ téŋ mɛ́. Ʊ tɩ ɩ́ɔ̃ rʊ́ʊ́ níínɔ́, ʊ tɛŋnamɩɛ báá wɩ wíí wuó a, ʊ háálɔ Saara há wɩ lʊ́lɛ́ ná, má nɩɩnɛ, a báá wɩ bíí wuó lʊl. Amá ʊ wɩ léklé mʊɔ́ má, ʊ Wɩsɛ laadí mí.

20Ʊ wɩ yardá yóé tá, a wɩ Wɩsɛ nʊtálɔ má kené káŋsɛ, ʊ taŋa yéllí Wɩsɛ mɛ́ nɛ́, ʊ yardá pɔ́ʊ́ dóé, ʊ bɩ Wɩsɛ mɛ́,

21a laa dí arí taŋá, rɩ Wɩsɛ há tá nʊɔ bʊlʊ́ sí a wíí ná, ʊ ɓɩɛ́na sí a.

22Ɛ́ nɛ́ tɛ Wɩsɛ sʊ́ʊ́ ká tékétéké, ʊ yardá ná wíɛ́.

23Ɓa sɩɛ́ há pʊ́ŋsɛ́ bʊlɛ́: "Wɩsɛ sʊ́ʊ́ ká tékétéké ná, ʊ dʊŋɔ wíɛ́ rá wɩ tɛ, ɛ́ pʊ́ŋsɛ."

24Ɛ́ pʊ́ŋsírá má wíɛ́ nɛ́. Á má níɛ́ ná há lá Wɩsɛ ná há íllírá Nyuutɩna Zeezi sʊʊ mɛ́ wíɛ́ dí; ɛ́ nɛ́ sɩɛ́ tíllɛ́ ráá má a tékétékéwa.

25Wɩsɛ lóó Zeezi sʊ́wírá wíbɔmɔ wíɛ́, ká ʊ bɩr"íllú sʊʊ mɛ́, á tékétéké wíɛ́.

Romi 5

1Ɛ́ wíɛ́, á há lá Zeezi dí, Wɩsɛ sí ráá ká tékétéké ʊ síɛ́ mɛ́. Á rí Wɩsɛ pɛ́kɛ sɩɛ́ wéró, a tíŋrá Nyuutɩna Zeezi Kirisi mí.

2Ʊ mɛ́ nɛ́ á tɩŋ, á há lɔ́ʊ́ dí wíɛ́, a tuu peri Wɩsɛ, a zʊʊ mínʊ́ susufárʊ ná sɩɛrʊ wérí. Ká á ka yɩɛla raá sí zʊ Wɩsɛ píŋ má sɩɛrʊ, a jíjʊɔsɛ ɛ́ wíɛ́.

3Wɩla ná á háá díé wíɛ́ nɛ́, á ɔsɛ aá jʊɔsɛ wuu. Wɩla ná sɩɛ́ sí a ráá ka nyamma,

4rí nyamma a ráá dí dóé wálmɛ sɩɛrʊ, rí ɛ́ dóé má a ráá ka yɩɛla.

5Ɛ́ yɩɛla sɩɛ́ wɩ néŋ tɛl, bee wíɛ́ Wɩsɛ bísʊ́ cólle hérá sɩɛrʊ, a tíŋ Wɩsɛ Sabɩna ná ʊ há píé párá mɛ́.

6Téŋ ná mɛ́ á fa há wɩ dóé wuu kené, Kirisi lá wíbɔŋ"aara sʊʊ sʊwɛ, Wɩsɛ téŋ makí mɛ́.

7Nɩtékétéké má tɩ nyúú mí laa sʊwɛ́ ká wídúó rí; nyɛ mɛ́, nɛrɔ nɔ́ŋɔ sí ka baŋcɩpɩrí, a saŋ la wíwer"aarɔ nyúú mí sʊwɛ.

© 1999, The Bible League.

8Amá Wɩsɛ mákrá, ʋ há córá mɔ ɛ́; bee wíɛ́ tɛ́ŋ ná mɛ́ á fa há ká wíbɔŋ"áárá, Kirisi
súwírá wíɛ́.

9Ʊ sʋʋ ná yɩr mɛ́, á ká tékétéké Wɩsɛ síɛ́ mɛ́. Ɛ́ nɛ́ sɩɛ́ á zɩŋ kíŋkáŋ wuu, rʋ́ʋ́ sí lárá
Wɩsɛ cɔwɩlɔ́ má mɛ́.

10Á fa ká Wɩsɛ dɩŋdɔma nɛ́, ká ʋ tíŋʋ́ Bio sʋʋ ná mɛ́, a a, á rírʋ́ pɛ́kɛ a wérí. Á rírʋ́
pɛ́kɛ zaa sɩɛ́ há wéró, ɛ́ nɛ́ rʋ́ʋ́ tíŋʋ́ Bio hiẽsó mí, a lárá tá wuu.

11Ɛ́ má dʋŋɔ rá sɩɛ́; áá jʋ́ɔ́sʋ́, Wɩsɛ há tíŋrá Nyuutɩna Zeezi Kirisi mí, a a, á rírʋ́ pɛ́kɛ a
wérí má wíɛ́.

12Nɩbíŋ balá mɛ́ rɛ́ wíbɔmɔ tɩŋ zʋ dúníé, wíbɔmɔ má pɔsɛ sʋʋ hé dúníé mí. Ɛ́ nɛ́ sʋʋ
mɩŋ dúníé nɩbííne wuu nyúú, bee wíɛ́ ɓa wuu ká wɩbɔŋ"áárá.

13Wíbɔmɔ fa zʋ́ dúníé rí, ká Wɩsɛ zɩŋ púú kíŋse ná pá Moyizi. Ɓa sɩɛ́ fa wɩ wíbɔmɔ
taalɛ́ píé aá cíínɛ nɩɛ, kíso toó ná tɛ́ŋ mɛ́.

14Amá sʋʋ é fa wo dúníé wuu ní, a kaa pɔ́ Adaŋ mɛ́, ká kaa ko yakɛ Moyizi mí. Ʊ
ɓʋ́ʋ́sɛ nɩɛ ná má tɩɩ, ɓa wíbɔmɔ há wɩ Adaŋ Wɩsɛ nʋɔ vɛɛ ná nɩhẽ́. Adaŋ fa ká nɛrɔ ná
háá kué cuunó ní.

15Adaŋ wízɔkí ná rí Wɩsɛ zilé ná sɩɛ́ wɩ náŋá wuó máŋsɛ, wér mí. Taŋá rɛ́, Adaŋ balá
wíbɔmɔ ná wíɛ́, nɩkana súsɔ́; amá Wɩsɛ zilé zénó kíŋkáŋ wuu. Ʊ tíŋ Zeezi balá mɛ́, a
fá nɩkana susu kíllɛ ɛ́.

16Wɩsɛ zilé ná sɩɛ́ há mʋ́ɛ́ lúri wíí ná mɛ́, ʋ kɛ nɩbala wíbɔmɔ há kéŋ wíí ná ko; Adaŋ
balá wíbɔmɔ yɩr mɛ́, Wɩsɛ dí nɩbííne saríya, a héwó wɩla mɛ́, amá ʋ tíŋʋ́ zilé ná mɛ́, a
pi wíbɔŋkana saríya cɛ́ nɩbííne.

17Óó! Nɩbala dʋŋɔ wíbɔmɔ yɩr mɛ́ nɛ́, sʋʋ dí kuorí dúníé mí; amá Wɩsɛ há tíŋ Zeezi
Kirisi balá mɛ́, a tʋ́mʋ́ ná párá, ʋ kɛ ɛ́ kíŋkáŋ wuu. Nɩɛ ná wuu Wɩsɛ há fɔ́wɔ́ susu, a
pi tékétéké dí zilé pɔ́wɔ́, ɓa wuu sí ná mɩsɛ ná há waá tenni, a dí kuorí Zeezi Kirisi
dʋŋɔ yɩr mɛ́.

18Ɛ́ wíɛ́, anɛ ɛ́ Adaŋ balá wíbɔmɔ há hé nɩbííne wuu zɔ́krʋ sɩɛrʋ ɛ́, Wɩsɛ síɛ́ mɛ́, Zeezi
Kirisi má balá tʋtʋ́ŋwero ní lá nɩbííne wuu tá, Wɩsɛ saríya mɛ́, ká pɔ́wɔ́ hiẽsó.

19Nɩbala há vɛ́ Wɩsɛ nʋɔ zíle ní ɛ́ɛ́, nɩɛ wuu a wíbɔŋ"áárá; ɛ́ nɛ́ rí nɩbala má há zíl
Wɩsɛ nʋɔ sɛ́, a rí nɩkana a tékétékéwa, Wɩsɛ síɛ́ mɛ́.

20Wɩsɛ kíŋse ná nɛ́ kúé, a makɛ rí wíbɔmɔ ɔsɛ pʋrkɛ. Ráŋ ná sɩɛ́ wíbɔmɔ há pʋ́rkɛ́, ráŋ
nɛ́ Wɩsɛ zilé ɔsɛ pʋrkɛ kíŋkáŋ,

21a makɛ rí wíbɔmɔ há tíŋ sʋʋ mɛ́, a dí kuorí dúníé mí ɛ́, rí Wɩsɛ ló rʋ́ʋ́ zilé má tíŋʋ́
tékétéké mí, a dí kuorí ɛ́, a makɛ ráá tíŋrá Nyuutɩna Zeezi Kirisi mí, a ná mɩsɛ ná há
waá tenni.

Romi 6

© 1999, The Bible League.

1Á sɪɛ́ já ráá bʊlɛ́ beé rí? Ráá ha mɪŋ wíbɔmɔ ɛɛ mɛ́, rí Wɪsɛ zilé ɔsɛ pʊrkɛ kíŋkáŋ yáá?

2Ɛ́ rá toó! Á súsɔ́ rɛ́ wíbɔmɔ cɔɔ rí; á sɪɛ́ báá cí ɛrɛ́ ríí mɪŋ wíbɔmɔ ɛɛ mɛ́?

3Á há tíŋ wɪcʊ́ɔ́línyimuŋsi ná mɛ́ á rí Zeezi Kirisi a óŋ balá ɛ́, í wɪ ɛ̃ ráá tíŋ ɛ́ mɛ́, á rírú a óŋ balá, ʊ sʊʊ má mɛ́ rɛ́?

4Ɛ́ wíɛ́, nyii ná muŋsé nɪhḟ anɛ á tíŋʊ́ mɛ́, a muŋsi sʊʊ má sɪɛrʊ nɛ́, a makɛ, anɛ Wɪsɛ há ílli Kirisi sʊʊ mɛ́, ʊ dóé mí ɛ́, ráá má bɪr"isi sʊʊ mɛ́, aá va mɪfɛlɔ sɪɛrʊ.

5Á rírú wuu há kúé a óŋ balá, a tíŋʊ́ sʊʊ mɛ́ ɛ́, á rírú wuu sí ko a óŋ balá má, a tɪŋ sʊʊ mɛ́ bɪr"isé mí.

6Á sɪɛ́ zɪŋ rí Kirisi dagɛsɛ́ daha sʊʊ ná tɛ́ŋ mɛ́, ɓa ɓásʊ́ ríra die nɪsɔ ná é ní, a makɛ rí wíbɔmɔ cólle dóé ná há míŋrá mɛ́, rʊ́ʊ́ báá sí wóllé wuu kánʊ́, ráá báá sí wíbɔmɔ yósi á,

7bee wíɛ́ nɛrɔ ná há sʊ́wɛ́, lɔ́ʊ́ tɪ wíbɔmɔ nɛ́sɛ mɛ́.

8Á rí Kirisi há hé náŋá sʊsɛ, á lɔ́ɔ́ dí raá rírú sí hé náŋá lɛ sʊʊ mɛ́, aá hiẽsi arírʊ́.

9Á íɔ̃ zɪŋ rí Wɪsɛ há ílli Kirisi sʊʊ mɛ́, ʊ báá waá sʊ́wí ná; sʊʊ báá wʊ́ʊ́ wo.

10Kirisi sʊ́wɔ́ naasí balá dʊŋɔ nɛ́, wíbɔmɔ yɪr mɛ́. Ʊ zaa wómmó, a lo Wɪsɛ nɛ́ tíllʊ́ mɪsɛ.

11Ɛ́ wíɛ́, í zɪŋ rííwa má sʊ́sɔ́ rɛ́ wíbɔma cɔɔ rí, ká lo rí Wɪsɛ nɛ́ tíllíwa mɪsɛ, í rí Zeezi Kirisi há ká óŋ balá wíɛ́.

12Í báá sí ló rí wíbɔmɔ dí dóé, tɛŋnamɪɛ né há ká ɓɪsʊwí nyúú, rííwa tʊ́tʊ́mʊ́ cólle.

13Í sííwa tɛŋ naŋdaasɛ lóó pá wíbɔmɔ, anɛ tʊtʊ́nnʊ́ɓíɛ́, rʊ́ʊ́ kaá tʊŋ bɔ́ŋbɔ́ŋ. Í ká nɪɛ ná há sʊ́sɛ́ ká bɪr"isi ní; í sɪɛ́ pííwa tɪ wuu hé Wɪsɛ nɛ́sɛ mɛ́. Í káníwa naŋdaasɛ wuu anɛ tʊtʊ́nnʊ́ɓɪɛ, aá a wíɛ́ ná há ká tékétéké.

14Í báá wɪ kíŋse ná Moyizi há pʊ́ŋsɛ níí tɪŋ, í mɪŋ Wɪsɛ zilé sɪɛrʊ nɛ́. Ɛ́ wíɛ́, wíbɔmɔ báá wɪ mɔhḟ rʊ́ʊ́ wóllíwa.

15Beé sɪɛ́? Á aá zɔkɛ Wɪsɛ mɛ́, á há mɪŋ zilé sɪɛrʊ, ká ʊ to fɪkɛ́ ráá tɪŋ kíŋse mí yáá? Aí!

16Í tɪ íɔ̃, rɪíwa pííwa tɪ ríí hé nɛ́ŋ nɛ́sɛ mɛ́, ríí tʊ́ŋ pípɔ́ʊ́, aá sáŋʊ́ sɛ́, í bírmɛ́ ɛ́ tína yósi ní: rɪ wíbɔmɔ nɛ́, í kɔ́ʊ́ yósi ní, ʊ káníwa aá zʊ sʊʊ sɪɛrʊ; rɪ Wɪsɛ nʊɔ saŋɛ́ má nɛ́, í kɔ́ʊ́ yósi ní, ʊ káníwa aá zʊ tékétéké sɪɛrʊ.

17Amá Wɪsɛ bárka! Í nɪɛ ná die fa há ká wíbɔmɔ yósi, í zaa lá Wɪsɛ wíɛ́ dí arí taŋá, a saŋ ɛ́ wíɛ́ wuu ɓa há píé kármíwa.

18Ɓa lísíwa wíbɔmɔ nɛ́sɛ mɛ́, í bírmɛ́ tékétéké yósi ní.

© 1999, The Bible League.

19Ɪ́ dɩlla zímó wíɛ́ nɩɩ mɛ́, ɛ́ nɛ́ tɛ, ŋ pi nyɛ máŋsɛ rííwa níwɔ́ múúla. Ɪ́ die fa pííwa tɩɩ wuu hé busunnu tʊtʊmɛ́ mɛ́ nɛ́, aá tʊŋ bɔ́ŋbɔ́ŋ, a níwɔ́ yósi. Zaa sɩɛ́, ɩ́ pííwa tɩɩ wuu hé tékétéké wíɛ́ ɛɛ mɛ́, a núú yósi, a lo rí Wɩɩsɛ tíllíwa ɓóŋ.

20Ɪ́ fa há ká wíbɔmɔ yósi téŋ ná mɛ́, ɩ́ síɛ́ fa to tékétéké wíɛ́ mɛ́.

21Bee nyʊɔrɛ́ sɩɛ́ ɩ́ ná ráŋ? Ɛ́ wíɛ́ wuu zaa ká hɩ̃wíɛ́ rɛ́ a pɛ́íwa. Ɓa dɩmútenní ká sʊʊ nɛ́.

22Amá zaa, Wɩɩsɛ há léíwa tá, ɩ́ ɔ́ú yósi, ɩ́ wí"állɛ kéŋ nyʊɔrɛ́, ɓa báá há wɩ busunnu kené wíɛ́; ɓa dɩmútenní ní ká mɩɩsɛ ná há waá tenni.

23Wíbɔmɔ túme ká sʊʊ nɛ́; amá Wɩɩsɛ há pí óŋ ná aá pá zilé ní ká, mɩɩsɛ ná há waá tenni, a tíŋrá Nyuutɩna Zeezi Kirisi mí.

Romi 7

1Maábináŋa, ɩ́ ɛ̃ wíí ná ŋ háá já ríŋ bʊl má tɩɩ rɛ́. Ɪ́ ká nɩɛ ná há ɛ̃ kíŋse ní. Kíso kéŋ dóé nɛrɔ ná há wómmó dʊŋɔ rí nɛ́.

2Ɛ́ wíɛ́, rɩ háálɔ nɛ́ já bála, kíso kéŋwó hé náŋá mɛ́. Ʊ bála hiɛ̃só wuu mí, ʊ bála nɛ́ túú; amá rʊʊ bála kúó rʊʊ súwɔ́, ʊ túú tɩɩ, ɛ́ kíso báá wúú wo.

3Rʊʊ bála nɛ́ ha mɩnɛ́, ká rúú lɩɩ mú ja bál nɔ́ŋ, ɓaá yírú hácɔrmɔ nɛ́; amá rʊʊ bála nɛ́ súwɛ́, ɛ́ kíso báá wúú wo. Ɛ́ é, ʊ wo bála nɔ́ŋɔ jíja, ká ríwɔ́ súú káá yírɛ hácɔrmɔ.

4Maábináŋa, ʊ sɩɛ́ ká ɛ́ nɛ́, ɩ́ má rí. Kíso cɔɔ rí, ɩ́ tíŋ Kirisi mí sʊsɛ rɛ́, ká rí néŋ nɔ́ŋ wóllíwa tíllɛ. Nɛrɔ ná há súwɛ́ ká bɩr"isi, ʊ nɛ́ sísényɛ tííwa, a makɛ rííwa í"a wíɛ́ ná háá tɔrɛ Wɩɩsɛ sɩɛrʊ.

5Téŋ ná mɛ́, á fa háá túŋrá tɛŋnamɩɛ cólle, kíso ná yíkí wíbɔmɔ hɩɛŋ hérá mɛ́, á í"a wíɛ́ ná há kéŋrá aá pá sʊʊ.

6Amá múl néé mí, Wɩɩsɛ lárá tá kíso nésɛ mɛ́, á sʊsɛ ká tá wíɛ́ ná wuu fa háá gérírá, anɛ bɩnajaa sɩɛrʊ, á mɩŋ. Ɛ́ wíɛ́, á wo ŋméŋfélú pi, a tʊŋ aá pá Wɩɩsɛ, ʊ Sabɩɩna dóé sɩɛrʊ, ká báá sí áá nɛ́ tésíé mí, á fa háá tɩŋ kíŋse.

7Á sɩɛ́ já ráá bʊlɛ́ beé rí? Kíso ká wíbɔ́ŋ rɛ́? Aí, ɛ́ rá! Kíso taŋa ɔ́ɔ́, ŋ zɩŋ óŋ ná há ká wíbɔmɔ nɛ́. Ɔ fa waá zɩŋ rí hɩɛ̃nɛ́ ká wítɔ́k, rɩ kíso há sɛ́: "Síí nɔ́ŋɔ omo híɛ̃́nú" wíɛ́ rá.

8Kíso mɩnɛ́ nɛ́ tɛ, wíbɔmɔ ná ŋménɔ, a pɔsɛ wíkíse dúó wuu hɩɛ̃nɛ́ héŋ sɩɛrʊ. Rɩ Moyizi há púŋsɛ kíŋse ná wíɛ́ rá nɛ́, wíbɔmɔ ká súwɛ́.

9Ɔ fa há wɩ kíŋse ná ɛ̃, ŋ ká nɩwómmí rí; amá kíŋse ná kúó, wíbɔmɔ ná há ká súwɛ́, bɩr"isi a dí dóé, káŋ nɛ́ bɩrsʊwɛ.

10Ɛ́ nɛ́ tɛ, ŋ é rí, kíŋse ná fa há mɔhɛ̃́ ríwɔ́ káníŋ mú hé hiɛ̃só mí, ɓa bírɔ́ káníŋ mú pá sʊʊ nɛ́.

11Kíŋse ná nɛ́ ɛɛ́ wíbɔmɔ ná gbel, a nyísíŋ kaa mú, a pi ɛ́ kíŋse tɩɩ tɩɩ ɓúŋ.

12Ɛ́ wíɛ́, Wɩɩsɛ kíŋse ná wɩ busunnu kené, ɓa sɩɛrʊ wímáŋsɛ má wɩ busunnu kené; ɓa wuu ní ká tékétéké, a a wérí.

© 1999, The Bible League.

13Oŋwero ná sɪɛ́ sí ko a súúríwíí? Aí! Ɛ́ rá. Wíbɔmɔ nɛ́ ká súúríwíí, a tɪŋ ɛ́ mɛ́ wúllú múl, a mákú nɪsɔ tɪ cáánɛ. Omo ná há wéró ní, ʋ kaa bírmíŋ ɓúúrɔ. Á sɪɛ́ tíŋ wímáŋsɛ ná mɛ́ nɛ́, a zɪŋ rí wíbɔmɔ ɔ́sɔ́ lɔrɛ kíŋkáŋ wuu.

14Á ɪ̃ɔ́ rí kíso ná é lɛ́ Wɪsɛ nɛ́; amá ŋ nɛ́ ká nɪbíŋ, a wɪ dóé kené, a mɪŋ wíbɔmɔ nɛ́sɛ mɛ́, anɛ yómó, ɓa yɛ́llɛ pɔ́ʋ́.

15Ɔ́ báá wɪ wíí ná há kenɪ́ŋ má tɪ ɛ̃. Ɔ́ há có rɪŋ á wíɛ́ ná, ŋ wʋ́ɔ́ níí a, ká bɪrɛ aá a wíɛ́ ná ŋ há bɛ́rɛ́.

16Rɪŋ nɛ́ sɪɛ́ a wíɛ́ ná ŋ há wʋ́ɔ́ có, ŋŋ́ tɪŋ ɛ́ mɛ́ nɛ́ zɪŋ rí kíŋse ná Moyizi há pʋ́ŋsɛ́ wéró.

17Ɛ́ wíɛ́, ŋ tɪ ra wɪ ɛ́ɛ́ a; wíbɔmɔ ná há mínɪ́ŋ mɛ́ níí ɛɛ́.

18Ɔ́ ɪ̃ɔ́ rí wíwérí tóŋ mí; ŋŋ́ já ríŋ búlíŋ téŋ né há wɪ dóé kené wíɛ́ nɛ́. Ɔ́ có wérí wérí ɛɛ é rí, ká a aá gúl ní.

19Wíwero ná ŋ há cóú ɛɛ, ŋ wʋ́ʋ́ níí a, ká bɪrɛ aá a bɔ́ŋbɔ́ŋ ná ŋ há wɪ có.

20Ɛ́ wíɛ́, rɪŋ níí a wíí ná ŋ há wʋ́ʋ́ có, ŋ tɪ rá waá a, amá wíbɔmɔ ná há mínɪ́ŋ mɛ́ níí ɛɛ́.

21Ɛ́ nɛ́ ŋ zɪŋ wíí né há ká: Ɔ́ŋ́ já ríŋ a wíwero, ŋŋ́ gúl ká wólli bɔ́ŋbɔ́ŋ nɛ́ aá a.

22Ɔ́ có Wɪsɛ kíŋse ná wérí, arírɪ́ŋ sɪɛrʋ wuu.

23Amá loo oro rí mínɪ́ŋ tɛŋ mɛ́. Kíso oro má rí mɪŋ ráŋ, a cí Wɪsɛ kíso ná ŋ sabɪna há có mí. Ʊ nɛ́ ɛɛ́ wíbɔmɔ kíso ná há mínɪ́ŋ tɛŋ mɛ́, píŋ makɛ bɪnajaa nɛ́ŋ.

24Ɔ́ ká nabɔŋtíŋ fɛ́! Áŋ láŋ mɛ́, wíɛ́ nyáŋ nɛ́sɛ mɛ́? Ɓa yíkíŋ aá hé sʋʋ nɛ́sɛ mɛ́ nɛ́.

25Ɔ́ŋ́ bóllɛ Wɪsɛ nɛ́, á Nyuutɪna Zeezi Kirisi yɪr mɛ́! Ɛ́ wíɛ́, ŋ sabɪna rí, ŋ tʋ́mɔ́ aá pá Wɪsɛ nɛ́, aá zílú kíŋse, ká ŋ tɛŋnamɪɛ cɔɔ rí, ŋ tʋŋ aá pá wíbɔmɔ, aá zílú nʋɔ.

Romi 8

1Ɛ́ nɛ́ tɛ, Wɪsɛ báá wɪ saríya díí yo nɪɛ ná há lá Zeezi dí, ɓa ríríʋ́ a balá.

2Á rí Zeezi Kirisi há ká balá ɛ́, ʋ Sabɪna níí párá hiɛ̃só. Ʊ nɛ́ lárá tá wíbɔmɔ rí sʋʋ wuu nɛ́sɛ mɛ́.

3Wɪsɛ kíŋse ná Moyizi há pʋ́ŋsɛ́, há wʋ́ʋ́ ná wuó a, a tɪŋ nɪbííne há wʋ́ɔ́ wuó zíl wíɛ́, Wɪsɛ tɪ tʋ́ŋ ɛ́ tʋtʋmí. Ʊ tɪ Bio ní, ʋ tá ʋ ko bɪrmɛ nɪbíŋ, anírá, ʋ kaa ɔsɛ vʋk, a la nɪbííne wíbɔmɔ tá, ká tɪŋ ɛ́ mɛ́, a dí wíbɔmɔ ná há mɪŋ nɪbííno mí saríya.

4Ʊ sɪɛ́ tʋ́ŋ ɛ́, a makɛ ráá níɛ́ ná háá va Wɪsɛ Sabɪna cólle mí, ká wɪ tɛŋnamɪɛ cólle míí va, ráá wólli a wíɛ́ ná Wɪsɛ kíŋse há sɛ́ nɪɛ a nɛ́.

5Nɪɛ ná wuu háá va tɛŋnamɪɛ cólle sɪɛrʋ, tɛŋnamɪɛ wíɛ́ nɛ́ míŋwɔ́ nyúú mí, ká nɪɛ ná háá va Sabɪna cólle mí, Sabɪna wíɛ́ nɛ́ míŋwɔ́ má nyúú mí.

6Tɛŋnamɪɛ wíjaalɛ́ é mí cúme ká sʋʋ nɛ́, amá Sabɪna wíjaalɛ́ é mí cúme ká hiɛ̃só rí tɛŋfíɛ́l nɛ́.

© 1999, The Bible League.

7Nıɛ ná wuu há cúŋ tɛŋnamıɛ wíɛ́ cólle mí, ɓa ká Wıusɛ dıŋdɔma nɛ́; ɓa wı Wıusɛ kíŋse ná tıŋ, ɓa wʊ́ɔ́ wuó saŋ má wuu.

8Nıɛ ná háá va tɛŋnamıɛ cólle sıɛrʊ, ɓa wı wuo a, aá tɔrɛ Wıusɛ sıɛrʊ.

9Amá í é, í wı tɛŋnamıɛ cólle mí níí va, íí va Wıusɛ Sabıuna ná há míníwa sıɛrʊ cólle mí ní. Rı Kirisi Sabıuna to nɛ́ŋ mɛ́, Kirisi wı tína tɛ.

10Rı Kirisi ní míníwa mɛ́, tɛŋnamıɛ sí sʊwɛ, a tıŋ wíbɔmɔ wíɛ́; ká rí Wıusɛ Sabıuna ná há míníwa mɛ́ a hiẽsó, a pɛ́íwa, í há ká tékétéké Wıusɛ síɛ́ mɛ́ wíɛ́.

11Rı Wıusɛ ná há ílli Zeezi sʊʊ mɛ́ Sabıuna nɛ́ míníwa mɛ́, ʊ sí tıŋ ɛ́ Sabıuna dóé mí, a íllíwa tɛŋnamıɛ ná há wuolé aá sʊwɛ.

12Ɛ́ wíɛ́ sıɛ́, maábináŋa, ʊ wı mɔhɛ̃́ ráá tʊ́tʊŋ tɛŋnamıɛ cólle, anɛ ʊ kıŋ há míŋrá nyúú, á tʊŋ aá túŋ.

13Rıíwa tíŋ tɛŋnamıɛ cólle é mí ní, íí sʊ́sɛ́ nɛ́; ká rıíwa nɛ tíŋ Wıusɛ Sabıuna cólle mí, a lo tɛŋnamıɛ wíjaalɛ́ sʊsɛ, í sí ná hiẽsó.

14Nıɛ ná wuu há lóé Wıusɛ Sabıuna tíɛ́síwɔ́ aá va, ɓa ká Wıusɛ bɛlɛ nɛ́.

15Wıusɛ Sabıuna ná há míníwa sıɛrʊ, ʊ wííwa píɛ́ makɛ yósí, rííwa fífá héwíŋ. Amá ɛ́ Sabıuna yır mɛ́ nɛ́, í a Wıusɛ bɛ́lɛ́, a tíŋʊ́ mɛ́ cáási aá yírɛ Wıusɛ bʊlɛ́: "|iAba|d! Ɗ Ana!”

16Wıusɛ Sabıuna tıı búlɔ́ párá sabıŋsɛ, ráá ká Wıusɛ bɛlɛ nɛ́, á zıŋ ɛ́ mɛ́.

17Á sıɛ́ há kɔ́ʊ́ bɛ́lɛ́, á tɛ liwe ná wuu ʊ há bílú bɛlɛ mɛ́ nɛ́. Á rí Kirisi ní tʊ́ŋ Wıusɛ liwe wuu mí! Raá nɛ́ tíŋ Kirisi mí a ná wıula, á sí tíŋʊ́ mɛ́ a zʊ́ʊ́ píŋ sıɛrʊ.

18Wıusɛ cíɛ́ háá á rʊ́ʊ́ makɛ píŋ ná duo párá, ŋ bíínɔ́ ʊ rí zaa wıula nɛ́ wı náŋá wuó máŋsɛ.

19Dúníɛ́ wuu pɛ́ síí aá dɛllɛ kal ná Wıusɛ háá kóó mákʊ́ bɛlɛ píŋ ní.

20Dúníɛ́ nɛ́ Wıusɛ há ɛɛ, ʊ zʊ́ɔ́ ɓal wíɛ́ ná há kéŋ dóé ká wı mʊ́l kené sıɛrʊ. Ʊ sıɛ́ to anɛ ʊ má có, Wıusɛ nɛ́ lóé ʊ ɓal ɛ́ wíduoru mí. Yıɛla taŋa ha mínɔ́ rɛ́, a pá dúníɛ́,

21rı kal oro, ɓa sí ko lɔ́ʊ́ tá wíɛ́ ná háá zɔ́kʊ́ a kánʊ́ anɛ yómó, nɛ́sɛ mɛ́, rʊ́ʊ́ má ko tíllʊ́ tıı anɛ Wıusɛ bɛlɛ háá zʊ píŋ sıɛrʊ, ríí tíllíwɔ́ tıı ɛ́.

22Ká á sıɛ́ íɔ̃́ arí zaa wuu, dúníɛ́ nɛ́ Wıusɛ há ɛ́ɛ́, haá ná wıula rɛ́, aá hiĩni anɛ hápuuko háá ko aá lʊl aá hiĩni ɛ́.

23Dúníɛ́ nɛ́ dʊŋɔ rá sıɛ́ wı ɛ́ɛ́ hiĩni, á má nıɛ ná Wıusɛ há púú Sabıuna pá, anɛ ʊ oŋpállɛ oŋdʊʊnɛ, á máá hiĩni ɛ́ nɛ́ á sıɛrʊ rí, aá dɛllɛ téŋ ná mɛ́ Wıusɛ ná há lárá tá, háá kóó bírsírá tɛnnɛ, káá pírá ríí mákʊ́ bɛlɛ tıı.

24Wıusɛ lárá tá rɛ́, ʊ sıɛ́ ha ká yıɛla nɛ́. Rıı síí kúó ná omo ná ı háá yıɛlɛ́, ʊ báá to yíɛ́lá. Áŋ rí sıɛ́ báá yıɛlɛ omo ná ı síí há néé?

25Amá ráá nɛ́ kéŋ omo ná á há wʊ́ʊ́ néé yıɛla, á sí ka nyamma aá dɛllɛ.

© 1999, The Bible League.

26Ɛ́ nɛ́ Wɩsɛ Sabɩna ko aá pɛ́rá mɛ́, á há ká pʊ́ɔ́llɛ́ wɩ́ɛ́. Á wɩ Wɩsɛ cʊɔlɛ́ yɛ́rɛ́ má ɛ̃. Ɛ́ nɛ́ Sabɩna laa cʊɔlɛ aá párá, arí hiĩné ná, nʊɔ há wɩ wuo la áá bʊl.

27Wɩsɛ háá muuli nɩbííne sɩɛnnɛ, ʊ ɛ̃ wíí ná wɩ́ɛ́ Sabɩna háá cʊ́ɔ́lʊ́, bee wɩ́ɛ́ Wɩsɛ cólle sɩɛrʊ nɛ́, ʊ sʊ́lʊ́ aá pá Wɩsɛ nɩɛ.

28Á ɩ́ɔ̃ rí nɩɛ ná há có Wɩsɛ, a ɔ́ʊ́ nɩtʊɔsɛ́ fól wuu, rɩ wíí wuu pɛ́rwɔ́, ɓa wɛ́r wɩ́ɛ́ nɛ́.

29Wɩsɛ sɩɛ́ há tʊ́ɔ́sɛ́ nɩɛ ná fól wuu, ʊ sʊ́ʊ́ sí bírsíwɔ́, ríwɔ́ nʊ́ʊ́ Bio nɩsɔ, a makɛ rʊ́ʊ́ Bio a maábikana máálá.

30Wɩsɛ há tʊ́ɔ́sɛ́ nɩɛ ná fól wuu, ɓa nɛ́ ʊ yírɛ; nɩɛ ná ʊ há yírɛ́, ʊ ɔ́ɔ́ ɓa a tékétéké ʊ sɩ́ɛ́ mɛ́; nɩɛ ná há ká tékétéké ʊ sɩ́ɛ́ mɛ́, ʊ pí píŋ má pɔ́wɔ́.

31Ráá sɩɛ́ baa bʊl beé súúri ɛ́ wɩ́ɛ́ mɛ́? Rɩ Wɩsɛ míŋrá har, áŋ rí wórá mɛ́ aá cɛ́?

32Wɩsɛ wʊ́ʊ́ Bio tɩɩ mɛ́ kɛ́rɛ́, ká kaa pá, ɓa ɓʊ́, á wuu wɩ́ɛ́. Ɛ́ wɩ́ɛ́, ʊ sí tíŋʊ́ Bio mí, a pi onni wuu párá yɔ́ɔ́.

33Áŋ ríí á rʊ́ʊ́ pi zɔ́krʊ cíínɛ Wɩsɛ nɩtʊɔsɛ́? Nɛ́ŋ toó, bee wɩ́ɛ́ Wɩsɛ tɩɩ nɛ́ sɛ́ ɓa ká tékétéké.

34Áŋ ríí á rʊ́ʊ́ díwó saríya a bʊl yówó? Nɛ́ŋ toó, Zeezi Kirisi sʊ́wɔ́, ɛ́ há kíɔ̃, ʊ bírɔ́ isi sʊʊ mɛ́, a mɩŋ Wɩsɛ néduu, a cʊɔlɛ Wɩsɛ aá párá.

35Kirisi córá, áŋ ríí á rʊ́ʊ́ kɛ́rɛ rʊ́ʊ́ sírá cóllú? Wɩla nɛ́ yáá? Sazɔkɔ́ nɛ́ yáá? Nɩwálmɔ nɛ́ yáá? Losu ní yáá? Yaársɛ nɛ́ yáá? Dʊŋsʊ́ʊ́rwíí nɛ́ yáá? Sʊʊ nɛ́?

36Ɓa pʊ́ŋsɛ Wɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʊ má bʊlɛ́: "l wɩ́ɛ́ nɛ́ ɓa tɩŋ aá járá ɓʊ́í kál wuu, aá árá anɛ pieŋse, ɓa há kɛ́sɛ́ aá lɛ dɩɓʊ́í."

37Amá ɛ́ wɩ́ɛ́ wuu sɩɛrʊ, á nɛ́ ha ká bɩbara tɩɩ, a tɩŋ nɛrɔ ná há córá dóé yɩr mɛ́.

38Ɔ ɩ́ɔ̃ arí taŋá, wíí toó aá kɛ́rírá rí Wɩsɛ cólle mí: sʊʊ wɩ wo, hiẽsó wɩ wo, malíkawa wɩ wo, dóé tínáwa wɩ wo, zaa wɩ́ɛ́ rí cíé wíkoolé wɩ wo,

39áŋwóŋwa wɩ wo, nyúú rí bɩbarí wɩ wo, tíé rí bɩbarí wɩ wo, oŋ"máálɛ oro wuu wɩ wo. Wɩsɛ há tíŋrá Nyuutɩna Zeezi Kirisi mí a cóllírá ɛ́, óŋ wuu toó, aá kɛ́rɛ ɛ́ cólle mí.

Romi 9

1Taŋá nɛ́ ŋ búbʊl, Kirisi yɩr mɛ́, ŋ wɩ nyɩɛrʊ́ nyɛ. Wɩsɛ Sabɩna má bʊ́líŋ sɩɛrʊ rí ŋ zɩŋ rí taŋá nɛ́.

2Ɔ sɩɛrʊ zɔ́kɔ́ kíŋkáŋ, ʊ ɛ́ a wíílá aá wíŋ mɛ́ kál wuu.

3Ɔ fa có rí Wɩsɛ zɔ́kíŋ nɛ́, a káníŋ kɛ́rɛ tá Kirisi mí, ká láŋ aŋbɛlɛ há káŋ dunɩɛ nɛ́ tá.

4Ɓa nɛ́ ká lzɩrayɛl bɛlɛ ná Wɩsɛ há píé mákʊ́ bɛlɛ, a púú píŋ pɔ́wɔ́, ʊ ríwɔ́ ka nʊtʊmɛ, ʊ mákʊ́ kíŋse pɔ́wɔ́, a mákʊ́ cʊɔlɛ́ ŋméŋsɛ pɔ́wɔ́, a tá nʊtállɛ pɔ́wɔ́.

5Ɓa kárá naabálwa duo ní. Ɓa há lʊ́l Kirisi má nɩbinní mí, ʊ má lɛ́ ɛ́ duo sɩɛrʊ nɛ́; Kirisi ná há kɛ onni wuu. Á bɩ Wɩsɛ mɛ́ wuu! Amɩɩ!

© 1999, The Bible League.

6Wɩsɛ há tá nʊɔ ná sɩɛ́ wɩ yɔ́ɔ́ tɛ́ɛ́. lzɩrayɛl duo nɩɛ ná wuu rá tóú duo tɩɩ.

7Ɓa há lʊ́l bɛlɛ ná má Abɩrahaŋ jaa mɛ́, ɓa má wuu rá tóú bɛlɛ. Wɩsɛ bʊ́l Abɩrahaŋ rí bʊlɛ́: "Bɛlɛ ná háá lɛ lzakɛ mɛ́, ɓa dʊŋɔ nɛ́ kɛ́í bɛlɛ tɩɩ."

8Ʊ mʊ́l nɛ́ ká, nɩbííno tɛŋnamɩɛ satɔrɔ́ bilʊlɛ́ rá to Wɩsɛ bɛlɛ; ɓa ná Wɩsɛ há tá nʊɔ bʊlʊ́ sí lʊl nɩ kɔ́ʊ́ duo.

9Sɩɛ́ ná Wɩsɛ nʊtálɔ ná; ʊ sɛ́: "Wíírɛ́, nyɛ cɛ́rɛ tɩɩ tɩɩ mɛ́, ŋ sí bɩrko, rɩ Saara lʊ́l heŋbóle."

10Ʊ wuu rá ha. Rebeka má há lʊ́l bɛlɛ ná bɛllɛ, ɓa wuu áná nɛ́ balá, á naabál lzakɛ.

11Wɩsɛ kenú ŋmɛ́nɔ rɛ́ aá tʊ́ɔ́sʊ́ nɩɛ. Ʊ nɩtʊɔsɛ́ wuu ká nɩɛ ná ʊ há yírɛ́ nɛ́, ʊ wʊ́ɔ́ tʊtʊ́ŋwere níí bel. Ɛ́ nɛ́ tɛ, ʊ bʊl Rebeka rí bʊlɛ́: "Máálá sí tʊŋ pá maábio." Ʊ bʊ́l ɛ́, rɩ Rebeka ha wʊ́ʊ́ bɛlɛ ná lʊ́lɛ́, ríwɔ́ sɩɛ́ zɩŋ wɛ́rí wɛ́rí rí bɔ́ŋbɔ́ŋ.

13Anɛ ɛ́ ɓa há pʊ́ŋsɛ Wɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʊ bʊlɛ́: "Ɔ́ có Zakɔbɛ, ká bɛ́rɛ Ezayu."

14Á sɩɛ́ já ráá bʊlɛ́ beé rí? Rí Wɩsɛ wɩ taŋá kené? Ɛ́ rá toó!

15Wɩsɛ bʊ́l Moyizi rí bʊlɛ́: "Nɛ́ŋ ná ŋ há có rɩŋ fɔ́ʊ́ susu, ŋ sí fɔ́ʊ́ susu, ká tʊŋ sawɛ́r a pá nɛ́ŋ ná ŋ há có rɩŋ tʊ́ŋ sawɛ́r pá."

16Ɛ́ wíɛ́, ʊ susufárʊ ná to nɩbííne wícóllí wíí, ʊ báá to nɩbííne tʊtʊ́ŋwere má nɛ́ ʊ bíbel, ʊ kɔ́ʊ́ Wɩsɛ tɩɩ susufárʊ wíí rɛ́.

17Wɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʊ, ʊ bʊ́lɔ́ pá Faarɔŋ bʊlɛ́: "Ɔ́ há lóé ɩ dí kuorí ná, ʊ kɛ́ŋ mʊ́l rɛ́. Ɔ́ŋ́ já rɩ́ŋ tɩ́ŋí mɛ́ mákɩ́ŋ dóé ní, ká rɩ́ŋ yɩr yírɛ dúníé wuu mí."

18Ɛ́ wíɛ́, nɛ́ŋ ná ʊ há có, ʊ susu ní ʊ fífá, ká níɛ́ ná má ʊ há có rɩ ɓa baŋcɩllɛ dúóró, ʊ a ɓa dúóri.

19Í sɩɛ́ sí bɔ́sɩ́ŋ bʊlɛ́: "Rʊʊ ká nyɛ, Wɩsɛ báá wúóló rʊ́ʊ́ bʊlɛ́ nɩɛ á wíɛ́ aá zɔ́kʊ́ mɛ́? Nɛ́ŋ wóú satɔ́ɔ́rwíí mɛ́ aá kɛ́rɛ́?"

20Áŋ rí kɛ́í má nɩbíwie, ríí ka Wɩsɛ aá tɔ tɩ́ŋtɔ́ɛ́? Cʊ́ʊ́ vie sí wólli bʊl vimáárɔ rí bʊlɛ́: "Beé rí tɛ ɩ máŋ nyɛ?"

21Vimáárɔ kɛ́ŋ ŋmɛ́nɔ rʊ́ʊ́ ka cʊ́ʊ́ má vie rírʊ́ duo wuu: vikɩɛla rí vikaatʊmɛ́. Wɩsɛ ɛ́ ní sɩɛ́ wɩ ŋmɛ́nɔ kené, rʊ́ʊ́ a ɛ́ á mɛ́?

22Wɩsɛ fa có rʊʊ cɔ́ɛ́ wíɔ́, rʊ́ʊ́ mákʊ́ dóé ní, ká ʊ dí nyamma kíŋkáŋ, ka lo nɩɛ ná ʊ fa há mɔhɛ̃́ rʊ́ʊ́ tíksɛ, ʊ cɔwɩlɔ́ mɛ́;

23ká rʊ́ʊ́ mákʊ́ há ká kuór ɛ́, píŋ mí, a pá nɩɛ ná ʊ há fɔ́wɔ́ susu, a la sɩ́ɛ́ bírmíwɔ́, ríwɔ́ ko zʊ́ʊ́ píŋ sɩɛrʊ.

24Ɛ́ nɛ́ ʊ yírírá; á wuu to Zuwifiwa, náŋa lɛ́ nɩɛ ná há to Zuwifiwa sɩɛrʊ nɛ́. Beé sɩɛ́?

25Wɩsɛ bʊ́l ɛ́ nɛ́ Oze kɛnɔ sɩɛrʊ; ʊ sɛ́: "Nɩɛ ná fa há tóŋ níɛ́, ŋ sí káŋwɔ́ yírí́ŋ nɩɛ, ká ka duo ná nɩɛ ŋ fa há wʊ́ɔ́ có, a yírí́ŋ nɩcólle tɩɩ.

© 1999, The Bible League.

26Ká ráŋ ná ɓa há búlwɔ́ rí bʊlɛ́: 'Ɪ́ tóŋ níɛ́.' Ráŋ tɪ nɛ́ ríwɔ́ káŋwɔ́ aá yírɛ Wɪsɛ há wómmó bɛlɛ.”

27Ezayi má búl ɛ́ nɛ́ caasɛ lzɪrayɛl duo nɪɛ. Ʊ sɛ́: "Rɪ lzɪrayɛl duo nɪɛ có ríwɔ́ pul a mɔ mʊʊ nʊɔ hɪɛla má, ɓa sɪɛrʊ nɪɛ mʊɔ́ nɛ́ rí Wɪsɛ laa tá.

28Wɪsɛ sɪɛ́ há búl wíí ná, ʊ sí ɔ́ʊ́ mʊ́ tenni kíkɛ́lɛ́, tíé nyúú rɛɛ́.”

29Ezayi ná tɪ tɪ báá lá síɛ́ bʊlɛ́: "Rɪ Wɪsɛ ná há kéŋ dóé wuu fa wɪ duo lóé ní, á wuu nyɛ fá ká sʊ́sɛ́, anɛ Sodomi rí Gɔmɔɔrɛ.”

30Á sɪɛ́ já ráá bʊlɛ́ beé rí? Nɪɛ ná fa há waá ja ríwɔ́ a tékétéké Wɪsɛ síɛ́ mɛ́, ɓa nɛ́ bírɛ́ tɪŋ yardá mɛ́, a ko a tékétéké ʊ síɛ́ mɛ́;

31ká lzɪrayɛl nɪɛ ná háá já ríwɔ́ tɪŋ kíŋse ná Moyizi há pʊ́ŋsɛ́ mɛ́ a mʊ́ lúri tékétéké mí, ɓa wɪ wólle zíl kíŋse ná mʊ́ ɓírmi.

32Beé rí sɪɛ́ tɛ ɓa gúlú mí? Ɓa há wɪ có rɪ ɓa pí yardá mɛ́ aa tɔrɛ Wɪsɛ sɪɛrʊ, ká bɪɪnɛ rɪ ɓa nɛ́ tíŋ kíŋse, ɓa sí a tékétéké ní tɛ. Ɓa ŋmɔ́wíwɔ́ naa, dɔ́wí ná nɪɛ háá gɛ́nnɛ́ mɛ́.

33Dɔ́wí ná wíɛ́ ɓa há pʊ́ŋsɛ́ Wɪsɛ kɛnnɛ sɪɛrʊ bʊlɛ́: "Ɪ́ ná, dɔ́wí rɛ́ ŋ bil Sɪyɔŋ mɛ́, nɪɛ gígɛ́nnʊ́ mɛ́; bʊ́í ná há yíkí nɪɛ aá yo. Amá nɛrɔ ná wuu há lɔ́ʊ́ wíɛ́ dí, ʊ wɪ fa"ɪ́ʊ̃ bʊl."

Romi 10

1Maábináŋa, ŋ sɪɛrʊ wícólli wuu rírɪ́ŋ wɪsʊlɔ́ nɛ́ ká, rí Wɪsɛ la Zuwifiwa tá. Ɛ́ nɛ́ ŋ sʊ́sʊ́lʊ́ rí aá pɔ́wɔ́.

2Ɔ wúóló aá bʊlɛ́ ɓa kéŋ kajáŋa é rí, Wɪsɛ wíɛ́ mɛ́, amá taŋa, wízɪmɛ toó kajáŋa nɛ́, ɓa ka.

3Ɓa wɪ ŋmɛ́nɔ ná Wɪsɛ há mákɛ́, rí nɪɛ tɪŋ a a tékétékéwa ʊ síɛ́ mɛ́ ɛ̃, ká má bílwó tɪ tékétéké ŋmɛ́nɔ. Ɛ́ wíɛ́, ɓa wɪ Wɪsɛ tékétéké ŋmɛ́nɔ ná ʊ há makɛ́ tíŋɛ́.

4Kirisi sɪɛ́ kúó a zíl Wɪsɛ kíŋse ná wuu, a kaa mʊ́ cesi; ɛ́ wíɛ́, nɛrɔ ná wuu há lá Zeezi Kirisi wíɛ́ dí, ʊ ká tékétéké Wɪsɛ síɛ́ mɛ́.

5Moyizi há pʊ́ŋsɛ́ bʊl tékétéké ná há lɛ́ Wɪsɛ kíŋse ná wíɛ́, ʊ sɛ́: "Rɪɪ wo ɛ́ wíɛ́ wuu nʊɔ zíl, ɓa sí pɛ́í hiẽsó.”

6Amá tékétéké ná há lɛ́ yardá wíɛ́, ʊ sɛ́: "Síí tɪ mɛ́ bíínʊ́ káá bʊlɛ́: 'Áŋ ríí á rʊ́ʊ́ zí bána, a ka Kirisi kaa tuwi?’

7Sɪɛ́ báá sí búl bʊlɛ́: 'Áŋ ríí á rʊ́ʊ́ zʊ tíé mʊ́l, a ka Kirisi bɪrlɛ sʊsɛ mɛ́?' “

8Ʊ sɪɛ́ búló bʊlɛ́ beé rí? Ʊ sɛ́: "Wíbʊlɛ míní laka, a míní nʊɔ mɛ́, a míní sɪɛrʊ." Ɛ́ wíbʊlɛ nɛ́ ká yardá labáárɛ ná wíɛ́, á háá bʊlɛ́.

9Rɪɪ cí nɪɛ síɛ́ mɛ́, a wúrí nʊɔ mɛ́, a bʊlɛ́ Zeezi ká Nyuutɪna, a laa dí rírí sɪɛrʊ wuu rɪ Wɪsɛ íllú sʊʊ mɛ́, Wɪsɛ sí lɛ́í tá.

10Rɪɪ lá Zeezi dí a rírí sɪɛrʊ wuu, Wɪsɛ sí bʊlí ká tékétéké; rɪɪ cí nɪɛ síɛ́ má mɛ́, a wúrí nʊɔ mɛ́ bʊlí mɪŋ Kirisi har, Wɪsɛ sí lɛ́í tá.

© 1999, The Bible League.

11Ɛ́ né ɓa púŋsɛ Wɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʋ bʋlé: "Nɛrɔ ná wuu há lɔ́ʋ wíɛ́ dí, ʋ wɩ fa"íɔ̃ bʋl.”

12Ɛ́ wíɛ́, caksé to Zuwifiwa rí nɩɛ ná há to Zuwifiwa pɛ́kɛ. Ɓa wuu Nyuutɩna né balá; nɩɛ ná wuu há yírɛ́ aá hóú mí, ʋʋ́ pɛ́wɔ́ mɛ́ wɛ́rí.

13Ɛ́ né Wɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʋ ɓa sɛ́: "Nɛrɔ ná wuu há yírɛ́ aá hé Nyuutɩna mɛ́, ʋ sí lɔ́ʋ tá.”

14Ɓa sɩɛ́ a ɛrɛ́ káá yírí hé Nyuutɩna mɛ́, rɩ ɓa wʋʋ́ léɛ́ dí? Ɓa sɩɛ́ a ɛrɛ́ káá lɔ́ʋ rííí dí, rɩ ɓa wʋʋ́ wíɛ́ níɛ́? Ɓa sɩɛ́ a ɛrɛ́ é rí, rííí nʋʋ́ wíɛ́, rɩ nɛ́ŋ wɩ bʋ́lɛ́ pɔ́wɔ́?

15Ɓa sɩɛ́ báá a ɛrɛ́ rííí bʋ́lʋ́ wíɛ́, rɩ ɓa wɩ nɩɛ tʋ́mɛ́ ríwɔ́ lɩɩ bʋl? Anɛ ɓa há bʋ́l é Wɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʋ a bʋlɛ́: "Labaarɩwero bʋ́bʋlla ná koe kɛ́ŋ satɔrɔ́.”

16Amá ɓa wuu wɩ Labaarɩwero ná sáŋɛ́. Ezayi fa bʋ́l wíí né bʋlɛ́: "Nyuutɩna, áŋ rí lárá wíbʋlɛ́ ná dí?”

17lí nɛ wíí né, a laa dí, ká wíí ná sɩɛ́ há mɔhɩ̃ nɩɩ né ká, Kirisi wíɛ́.

18Ɔ sɩɛ́ á ríŋ bɔsɛ wíí rɛ́: Zuwifiwa wɩ Labaarɩwero ná níɛ́? Ɓa níɔ́ wɛ́rí. Wɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʋ ɓa sɛ́: "Bʋ́bʋlla liŋó cɛ́ŋ tíé nyʋʋ́ wuu, dʋ́níé wuu ní níwɔ́ wíbʋlɛ́.”

19Ɔ báá háá bɔ́sɛ́ rɛ́: lzɩrayɛl nɩɛ sɩɛ́ ha wɩ níɛ́ né? Ná Moyizi há lá síɛ́ a bʋl wíí ná, ʋ sɛ́ Wɩsɛ sɛ́: "Ɔ sí lo rííwa tɛŋ bʋ́buori duo ná há tóŋ duo wíɛ́, ká rííwa cɔ́ɛ́ wíwɛ duo ná há wɩ wízɩmɛ kené.”

20Ezayi kɔ́llɔ́ bʋl má tɩɩ bʋlɛ́ Wɩsɛ sɛ́: "Nɩɛ ná fa há wíŋ ja, ɓa né tʋ́kíŋ mí, ŋ mákíŋ tɩɩ pá nɩɛ ná há wíŋ wíɛ́ bɔ́sɛ́.”

21Ká lzɩrayɛl é wíɛ́, ʋ sɛ́: "Ɔ téríŋ nɛ́sɛ tápʋl pírmí wuu, a caasɛ duó oro nɩɛ há ká dɩlhɔtííná, aá vɛ wíɛ́."

Romi 11

1Ʊ ká bɔsɛ́ rɛ́: Wɩsɛ sɩɛ́ vɛ́ lzɩrayɛl duo nɩɛ tá rí ɓó? Aí! Ʊ wʋ́ɔ́ vɛ́ɛ́ tá. Ɔ má tɩɩ ká lzɩrayɛl nɛ́ŋ rɛ́, ŋ lɛ́ Abɩrahaŋ duo sɩɛrʋ né, a a Bɛŋzamɛ jɩmʋ́l nɛ́ŋ.

2Wɩsɛ wʋ́ʋ duo ná nɩɛ ʋ há ɩ̃́wɔ́ mɛ́ fól wuu vɛ́ɛ́ tá. Wɩsɛ wílaabʋllɔ Eli há bʋ́lʋ́ ná pá Wɩsɛ, a tɩɩnɛ lzɩrayɛl duo nɩɛ mɛ́, í wʋʋ́ ɛ̃?

3Ʊ sɛ́: "Nyuutɩna, ɓa ɓʋ́í wílaabʋlla, a cɛ́ŋŋi korsi ná ɓa há ɓʋʋ́sɛ pʋsɛ ɓa daha aá pɛ́í. Ɔ dʋŋɔ né kááné, ká ɓaá ja ríwɔ́ ɓʋ́ŋ má.”

4Wɩsɛ sɩɛ́ bʋ́l beé rí pɔ́ʋ́? Ʊ sɛ́: "Ɔ lísɛ nɩɛ bʋ́í"alpɛ bil, a tíllíwɔ́, ɓa wɩ tíé ɓírmé cʋɔlɛ veno ná ɓa háá yírɛ Baalɛ.”

5Ɛ́ tɩɩ né sɩɛ́ zaa má ha; ɓa nɩɛ mʋɔ́ yɔ́ɔ́ tɩɩ né Wɩsɛ lo ɓa kááne, ʋ zilé mí.

6Rɩ Wɩsɛ zilé mí ní sɩɛ́, ʋ tʋ́ɔ́síwɔ́ bil, ʋ báá to ɓa háá tɩŋ kíŋse wíɛ́ né; rɩ é rá, ʋ zilé ná báá to zilé tɩɩ.

7Ɛ́ sɩɛ́ ká beé rí? lzɩrayɛl duo nɩɛ háá ja wíí ná, ɓa gúlú mí. Nɩɛ ná Wɩsɛ há tʋ́ɔ́sɛ́ dʋŋɔ né túkú mí. Náŋa ná baŋcɩllɛ dʋ́ɔ́ró, ɓa wɩ wíí wuó nɛ.

© 1999, The Bible League.

8Anɛ ɛ́ ɓa há púŋsɛ́ Wɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʋ, ɓa sɛ́: "Wɩsɛ lóó cʋ́llɛ pérwó, ɓa sɩ́ɛ́ wɩ ráŋ ná, ɓa dɩlla wɩ wɩ́ɛ́ nɛ, a ko aá lɛ zaa wuu."

9Kuóro Davidi má bʋ́lɔ́ bʋlɛ́: "Ríwɔ́ ɓɩdɩ́ɩle bɩrmɛ báráwa, anɛ fɩɩléwa a kɛ́sɩ́wɔ́, anɛ butúó ríwɔ́ zʋʋ ɓálʋ́ sɩɛrʋ, rí ɛ́ nɛ́ ɔ́wɔ́ túme.

10Lo ríwɔ́ nyʋmmɛ, a sí óŋ wuu ná; a rí wɩ́ɛ́ nyáŋwɔ́, ríwɔ́ dúduuri tɛ́ŋ wuu mí."

11Ʊ ká bɔsɛ́ rɛ́: Ɓa há gɛ́rɛ́ ɛ́, ɓa gɛ́rɔ́ ríwɔ́ de ɓal ɓóŋ ní? Ɛ́ rá toó! Amá ɓa zɔkɛ́ ná taŋa lóó, Wɩsɛ laatɛ́ peri nɩɛ ná má há to Zuwifiwa nɛ́, a makɛ rʋ́ʋ́ ɛ́ a tɛŋbuoró wɩ́ɩ a pá Zuwifiwa.

12Rɩ Zuwifiwa zɔkɛ́ ná sɩɛ́ ká nawerwɩ́ɩ pá dúnɩ́ɛ́, ká ɓa há ɛ́ɛ́ Wɩsɛ múúrɩ́wó ná, ʋ a kuorí a pá nɩ́ɛ́ ná há to Zuwifiwa, rɩ ɓa nɛ́ bɩ́rɛ́ ko la Wɩsɛ wɩ́ɛ́ dí, ʋ ɛ́ nyʋɔrɛ́ nɛ́ zené kɩ́ŋkáŋ.

13Mʋ́l nɛɛ́ mí sɩɛ́, ɩ́ má nɩ́ɛ́ ná há to Zuwifiwa rí nɛ́ ŋ bʋ́bʋl. Ɔ́ ká Wɩsɛ nɩtʋmí rɛ́, ɩ́ nɩɛ ná há to Zuwifiwa rí. Ɛ́ tʋtʋmí sɩɛ́ ʋ há pɩ́ɛ́ páŋ, ŋŋ́ pɩ́ŋsú arí taŋá.

14Ɛ́ nɛ́ ŋ tʋŋ, aá ja rɩ́ŋ dunɩɛ tɛŋ fɩ́fɩ́si, ríwɔ́ náŋa ko Wɩsɛ rí, rʋ́ʋ́ lɔ́wɔ́ tá.

15Wɩsɛ há kɛ́ŋwó gɛ́ŋŋɛ tá ná, dúnɩ́ɛ́ nɩɛ túó peri, ɓa rí Wɩsɛ pii hé balá. Rɩ ɓa nɛ́ sɩɛ́ bɩ́rɛ́ ko, rí Wɩsɛ caklɔ́wɔ́, vʋ́ nɛ ɛrɛ́ rɛ́? Uʋ́ nɛ nɩɛ há sʋ́sɛ́ ká bɩr"isi ní.

16Ɩ́ háá wasɛ dɩpɛ́ŋ, a pi dɩpɛ́ŋdʋʋnɛ pá Wɩsɛ ʋ saŋ, zɩŋ rʋ́ʋ́ sáŋ káánɛ ná má rɛ́. Rɩ Wɩsɛ tɛ tuu nalursi, ʋ tɛ tuu hílli má rɛ́.

17Ɩzɩrayɛl duo nɩɛ nɩhɩ̃ anɛ zʋ́ɔ́ tuu hílli, ɓa há conné ní. Ɩ má nɛ́ŋ ná há to Zuwifi, ɩ nɩhɩ̃ gɩr sɩɛrʋ tuu híle ɓa há cóké, a kaa ko féri zʋ́ɔ́ tuu ná mɛ́, ʋ nalursi dídɩ́ɛ́sí nɛ́.

18Ɛ́ wɩ́ɛ́ sɩɛ́, ɩ wɩ mɔhɛ̃́ rɩ́ɩ nyʋ́nyʋ́kɛ hílconné ná rí. Ɩ ra há wɩ nalursi kené cɛ́, ká nalursi ní kání cɛ́, ɩ nyʋkɔ dɩhɩ̃ sɩɛ́ mɩŋ nɛɛ́?

19Ɩ sí bʋlɛ́: "Ɓa cónní hílli ná tá, ká ríwɔ́ kání́ŋ nɛ́ ko héwó bʋɔ mɛ́."

20Ʊ ká taŋá rɛ́. Wɩsɛ cónníwó, ɓa há wʋ́ʋ́ wɩ́ɛ́ lɛ́ɛ́ dí ní, ká ɩ ɛ́ lɔ́ʋ́ wɩ́ɛ́ dí, a ko cɩ́ŋwɔ́ bʋɔ mɛ́. Sɩɛ́ sí lóú ɛ́í nyʋkwɩ́ɩ, amá fífá héwíŋ.

21Rɩ Wɩsɛ nɛ́ wo zʋ́ɔ́ tuuni tɩɩ hílli aá conni, ʋ wo ɛ́ aá tʋŋ, ɩ má mɛ́ rɛ́.

22Kɩ́ɛ́le ná Wɩsɛ háá tʋŋ sawér ɛ́, arírʋ́ háá tʋŋ haksí má ɛ́. Ʊ kɛ́ŋ haksí caasɛ nɩɛ ná há ɓállɛ́, ká ka sawér cáásí má. Sɩɛ́ mínʋ́ sawér ná sɩɛrʋ, rɩ ɛ́ rá, ʋ sí cókí anɛ tuu híle.

23Amá kál ná wuu Zuwifiwa há bɩ́rɛ́ ko a la Wɩsɛ wɩ́ɛ́ dí, Wɩsɛ kɛ́ŋ dóé, rʋ́ʋ́ káŋwɔ́ bɩrko féri tucokí ná mɛ́.

24Ɩ ɛ́ ká gɩr sɩɛrʋ tuu hílé rí, ká Wɩsɛ cókí a kaa ko féri tucɔ́ŋsɛ mɛ́, ká ʋ ɛ́ fa wɩ mɔhɛ̃́; Zuwifiwa sɩɛ́ há ká zʋ́ɔ́ tuuni ná hílli, Wɩsɛ wówó kaa bɩrko aá féri, ɓa tulɩlí ná mɛ́, kɩ́ŋkáŋ wuu.

25Maábináŋa, wítaŋá rí féŋsíwa mɛ́, ŋ sɩɛ́ jɩ́ja rɩ́ŋ a, rɩ́ɩwa zímʋ́ mɛ́, a makɛ rɩ́ɩwa sɩ́ɩwa tɩɩ pɩ́ɩ makɛ wízínná. Ɛ́ wɩ́ɩ nɛ́ ká: Ɩzɩrayɛl duo nɩɛ náŋa ná, baŋcɩllɛ há dúóré ná kɛ́ŋ

© 1999, The Bible League.

tokó rí; ʋ tokó ní ká, téŋ ná mɛ́ nɪɛ ná há to Zuwifiwa háá kóó la Wɪsɛ wíɛ́ ríí dí, ríwɔ́ nʋɔ cesi.

26Ɛ́ mɛ́ nɛ́ sɪɛ́, rí Wɪsɛ la lzɪrayɛl duo nɪɛ wuu tá, anɛ ɛ́ ɓa há pʋ́ŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʋ. Ɓa sɛ́: "Laataarɔ á rʋ́ʋ́ lɛ Sɪyɔŋ nɛ́, a ko mʋ́ʋ́rɛ Zakɔbɛ duo nɪɛ busunnu.

27Sɪɛ́ ná nʋtʋmɛ ná há sí míníŋ ríwɔ́ pɛ́kɛ, rɪŋ nɛ́ kúé lɔ́wɔ́ wíbɔmɔ tá."

28Raá níí bel Labaarɪwero ná Zuwifiwa há vɛ́ɛ́ nɛ́, ɓa ká Wɪsɛ dɪŋdɔmɔ nɛ́, a ɔ́síwa; amá raá níí bel Wɪsɛ tʋɔsɛ ɛ́ ní, ɓa nɛ́ ká nɪɛ ná Wɪsɛ há có, ɓa naabálwa yɪr mɛ́.

29Wɪsɛ yírɛ waá kíŋŋi, ʋ wɪ omo má píé pá, ká kaá la.

30Í má die fa há vɛ́ Wɪsɛ nʋɔ sɛ́, ká ʋ zaá tɪŋ Zuwifiwa há vɔ́ʋ́ wíɛ́, a fɛ́íwa susu ɛ́,

31ɛ́ tɪ nɛ́, ɓa má zaa há vɛ́ Wɪsɛ, ʋ sí fɔ́wɔ́ susu anɛ ʋ há fɛ́íwa susu ɛ́.

32Wɪsɛ hé nɪbííne wuu bʋɔ balá mɛ́, ɓa wuu há vɛ́ Wɪsɛ nʋɔ wíɛ́, a makɛ rʋ́ʋ́ wólli mákʋ́ susufárʋ pɔ́wɔ́ wuu dúó.

33Póó! Wɪsɛ kuorí zénó kíŋkáŋ! Ʊ zɪmɛ́ rírʋ́ wíɛ́ bɪɪnɛ́ lúŋó wérí! Áŋ rí wóú saríyawa mʋ́ʋ́la aá zɪŋ? Áŋ rí wóú wíɛ́ ŋméŋsɛ aá zɪŋ?

34Ɛ́ nɛ́ Wɪsɛ Kɛnɔ sɛ́: "Áŋ rí ɛ̃ Nyuutɪna Wɪsɛ bɪɪna? Ɛ́ rá má, áŋ rí kɔ́ʋ́ cícáánɔ?

35Áŋ rí lá síɛ́ pi óŋ pɔ́ʋ́, rʋ́ʋ́ má sɪɛ́ baa pi óŋ túŋ tína?"

36Wɪsɛ nɛ́ á onni wuu, onni wuu tíŋʋ́ wíɛ́ nɛ́ mɪŋ, ʋ nɛ́ tɛ onni wuu. Á píŋsú, bɪná rí bɪná wuu mí! Amɪɪ!

Romi 12

1Ɛ́ wíɛ́, ŋŋ́ sʋ́líwa rɛ́ maábináŋa, Wɪsɛ susufárʋ ná wíɛ́, í pííwa tɪ wuu pá Wɪsɛ anɛ vʋk"ɔsɔ́ ná há wómmó, a wɪ busunnu kené, káá tɔrɛ Wɪsɛ sɪɛrʋ. Ʊ ɛ́ nɛ́ ká Wɪsɛ cʋɔlɛ́ taŋá.

2Í sí dúníé né wí"állɛ naa pí, amá í lo rí Wɪsɛ bírsíwa sabɪŋsɛ, a makɛ rííwa zɪŋ Wɪsɛ wícólli há kɔ́ʋ́ ná: Ʊ ná há wéró, a ka hɪɛŋ, a cɛ́rɛ wérí.

3A tɪŋ Wɪsɛ zilé ná ʋ há páŋ wíɛ́, í nóú ná ŋ há píé aá búlíwa nɛ́ŋ balá wuu rí: Nɛ́ŋ wuu sʋ́ʋ́ tɪ mákʋ́ ríí kíllʋ́ tɪ; ʋ́ʋ́ taŋa tɪŋ yardá ná Wɪsɛ há pɔ́ʋ́ má mɛ́, a zímʋ́ tɪ.

4Nɪbííno tɛŋ nɛ́ balá, ká ʋ cɔrʋ káŋ; oro wuu rírʋ́ tʋtʋmí nɛ́.

5Ʊ sɪɛ́ nɪhɩ̃́ ɛ́ nɛ́, á má rí. Á kánɔ́ rɛ́, ká wuu ko hé náŋá mɛ́ Kirisi mí, a a nɛ́ŋ balá, a wuu a naŋdaasɛ́, oro wuu rírʋ́ dɪhɩ̃́.

6Wɪsɛ dí zilé párá wuu ní, ká ɓa wɪ náŋá nɪhɛ̃́. Ɛ́ wíɛ́, rɪ Wɪsɛ pá nɛ́ŋ dóé, rʋ́ʋ́ wólli Wɪsɛ nʋɔ wíɛ́ laa bʋl aá pá nɪɛ, ʋ́ʋ́ bʋ́bʋl rí yardá.

7Nɛ́ŋ ná ʋ há pɔ́ʋ́ dóé, rʋ́ʋ́ tʋŋ aá pá nɪɛ, ʋ́ʋ́ tʋŋ aá pá. Nɛrɔ ná ʋ há pɔ́ʋ́ dóé, rʋ́ʋ́ kíkarmɛ nɪɛ, ʋ́ʋ́ má kíkarmɛ.

© 1999, The Bible League.

8Nɛrɔ ná ʋ há pɔ́ʋ́ dóé, rʋ́ʋ́ bʋl aá dúóri nɪɛ naasɛ, ʋ́ʋ́ má bʋl aá dúóri. Ʊ ná há púú ɓɪɛ aá pá nɪɛ, ʋ́ʋ́ pípá rí sabalá. Ʊ ná há ká nɪɛ sídír, ʋ́ʋ́ tʋ́tʋ́mʋ́ tʋtʋmí rí kajáŋa. Ʊ ná háá fá nɪɛ susu, ʋ́ʋ́ tʋ́tʋŋ ɛ́ arí satɔrɔ́.

9Í sí ló rííwa cólle a nʋɔ yɔ́ɔ́ cólle. Í bɛ́rɛ bɔ́ŋbɔ́ŋ, ká héíwa tɪɪ wérí wérí ɛɛ mɛ́.

10Í cólli náŋá wérí, a ɔsɛ búbú náŋá, anɛ mááláwa rí maábɛlɛ.

11Í ka kajáŋa a tʋŋ aá pá Nyuutɪna, ʋ Sabɪɪna dóé mí, ká sí tɛŋwɪtííná á.

12Í jíjʋɔsɛ yɪɛla ná í há kené wíɛ́; rɪíwaá ná wɪɪla, í dí nyamma; í ɔsɛ aá cʋɔlɛ Wɪɪsɛ wérí.

13Í pípɛ́íwa maábináŋa ná há lá Wɪɪsɛ dí mí, arí onni ná ɓa háá jɛɛ́; í cakɛ aá la nɪhʋɔra wérí.

14Í sʋl Wɪɪsɛ rʋ́ʋ́ hé bárka pá nɪɛ ná háá wálmíwa, í sʋl rʋ́ʋ́ hé bárka ká síwɔ́ zɔ́kʋ́.

15Í pɛ́ nɪɛ ná háá jʋɔsɛ́ mɛ́ aá jʋɔsɛ; ká pɛ́ nɪɛ ná háá wié mí aá wi.

16Í wʋ́ʋ́líwa sɪɛnnɛ pá náŋá. Í sí ló rí dúníé yɪjɔɔ gɪŋgárʋ kániwa, í taŋa ja múúríŋ tɪɪ wíɛ́. Í sííwa tɪɪ píí makɛ wízínná.

17Í sí bɔ́ŋbɔ́ŋ tʋ́ŋ tʋ́ŋ bɔ́ŋbɔ́ŋ, nɛ́ŋ wuu mí. Í ɔ́ʋ́ ná há wéró, nɪɛ wuu síɛ́ mɛ́.

18Í ɛ́íwa há wo ɛ́, a ja tɛŋfíɛ́l, í rí nɪɛ wuu pɛ́kɛ.

19Ɔ nɪcólle, í sí áá tʋ́ŋ nɪɛ ná há á wíɛ́ wíwíwa mɛ́, í lo rí Wɪɪsɛ nɛ́ dʋ́ʋ́ cɔwɪɪlɔ́ ɓa nyʋ́ʋ́; bee wíɛ́ Wɪɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʋ, ɓa pʋ́ŋsɔ́ bʋlɛ́ Nyuutɪna sɛ́: "Ɔ nɛ́ tíí tɛŋbuoró, ŋ nɛ́ tíwɔ́ aa túme."

20Ká ɓa baa pʋ́ŋsɛ bʋlʋ́ sɛ́: "Rɪ losu kení dɪŋdɔmɔ, ɪ pɔ́ʋ́ ɓɪdííli rʋ́ʋ́ dí; rɪ nyinyʋɔ́sɛ kenú, ɪ pɔ́ʋ́ nyii rʋ́ʋ́ nyɔ; rɪɪ á ɛ́, ʋ ká níŋhálá rɛ́, ɪ pa aá sákʋ́ nyʋ́ʋ́ daha."

21Sí ló rí bɔ́ŋbɔ́ŋ ɛɛ wóllí. Taŋa a wíwere, a dí dóé bɔ́ŋbɔ́ŋ ɛɛ nyʋ́ʋ́.

Romi 13

1Nɛrɔ wuu mɔhɔ̃́ rʋ́ʋ́ zízíl gʋ́vɛ́rnímáŋ tíŋtínáwa nɪhɪɛ̃́sɛ nʋɔ. Tíŋ wuu lɛ́ Wɪɪsɛ nɛ́. Nɪɛ ná wuu há ké tíŋ dɪhɛ̃́, Wɪɪsɛ nɛ́ bílwó ráŋ.

2Ɛ́ wíɛ́, nɛrɔ ná há vɛ́ tíŋtínáwa nʋɔ, Wɪɪsɛ há có rí wíɛ́ vá ɛ́ nɛ́, ʋ vɛ. Nɪɛ ná sɪɛ́ háá a ɛ́, ɓa pɔ́sɛ́ saríya nɛ́ aá héwó tɪɪ mɛ́.

3Nɛrɔ ná háá a wérí, ʋ wɪ tíŋtínáwa ná fá, bɔ́ŋbɔ́ŋ í"aarɔ níí fɔ́wɔ́. Rɪí já ríí sí tíŋtínáwa fá, ɪ í"a wérí, ɓa sí bíí mɛ́.

4Tíŋtína ká Wɪɪsɛ tʋtʋ́nnʋ́ rɛ́, aá jɛ́í wérí. Amá rɪí a bɔ́ŋbɔ́ŋ, ɪ fífá héwíŋ, Wɪɪsɛ há pɔ́ʋ́ tíŋ ná, ʋ to yɔ́ɔ́. Ʊ ká Wɪɪsɛ tʋtʋnnɔ nɛ́, rʋ́ʋ́ tʋrɛ wítɛ"aarɔ, rʋ́ʋ́ zɪŋ rí Wɪɪsɛ cɔ́ɛ́ wíɔ́.

5Ɛ́ nɛ́ tɛ, ʋ mɔ rííwa saŋ pá tíŋtínáwa. Í sɪɛ́ sí ɛ́ tʋ́mʋ́, í háá fá Wɪɪsɛ cɔwɪɪlɔ́ ná dʋŋɔ wíɛ́ nɛ́, amá í taŋa saŋ pɔ́wɔ́, í há néé, rɪ ɛ́ nɛ́ mɔhɛ̃́ í sabɪɪna mɛ́.

6Ɛ́ nɛ́ tɛ í tʋ́tʋ́ŋ loŋpówa má. Loŋpolaara ná má ká Wɪɪsɛ tʋtʋnna nɛ́, aá tʋ́ŋwɔ́ tʋtʋmí ɛ́.

© 1999, The Bible League.

7Í túŋ nɛrɔ ná wuu omo kɪŋ há míníwa mɛ́; í túŋ loŋpó a pá nɛrɔ ná há mɔhɛ̃́ rííwa túŋ pá, a túŋ táksɪwa pá nɛrɔ ná há mɔhɛ̃́ rííwa túŋ pá; í fá nɛrɔ ná há mɔhɛ̃́ rííwa fɔ́ʊ́, a zíl nɛrɔ ná há mɔhɛ̃́ zíle.

8Í sí ló rí nɛ́ŋ kíŋ míníwa mɛ́. Náŋá cólle kɪŋ dʊŋɔ nɛ́ waá tenni. Nɛrɔ ná há cóú náŋa, Wɪsɛ kíŋse kɛnɔ sɪɛrʊ wímáŋsɛ wuu ní, ʊ tɪŋ ɛ́.

9Wɪsɛ wímáŋsɛ nyáŋ há ká: "Sí cɔ́rmʊ tʊ́mʊ́, sí nɛrɔ ɓʊ́, sí gá, sí nɪɛ ɓɪɛ híɛ̃́nʊ́," ɓa rí náŋa ná wuu, kʊ́ó hé náŋá mɛ́ wímáŋsɛ né mí ní: "Cóllí nɔ́ŋɔ aní tɪ.”

10Rɪ cóí nɔ́ŋɔ, ɪ wʊ́ʊ́ bɔ́ŋbɔ́ŋ a. Rɪ có nɪɛ, Wɪsɛ kíŋse ná wuu ní, ɪ tɪŋ ɛ́.

11Í tʊŋ ɛ́, bee wíɛ́ í ɩ̃́rá há mɪŋ tɛ́ŋ ná mɛ́ rɛ́. Í dóŋ mí gírki isé tɛ́ŋ péró. Mʊ́l néé mí, laatɛ́ ɔ́sɔ́ pérírá tɛ́síí, a kíllɛ tɛ́ŋ ná mɛ́, á há lá Zeezi dí.

12Títafɪɛla nɛ́, tɔ́ɔ́ pʊlɛ́ pérí tɛ́síí. Á tá bíno sɪɛrʊ wí"állɛ, ká pa lal gɛnnɛ su, a wólli yo pʊmmɔ sɪɛrʊ lal.

13Á ka nɪtáŋnɛ, aá a wíɛ́ anɛ wɔhɔ sɪɛrʊ. Á pɔ́rá tɪ mɛ́ rí caŋsɛ dídaarɔ́, rí nyɔɔbuké mí; a pɔ́rá tɪ mɛ́ rí nɪlɪlíwíɛ́, rí wítɪɛnnɛ ɛɛ mɛ́; á pɔ́ nɛsɛ nɛɛ, rí sahaksí mɛ́.

14Í lo rí Nyuutɪna Zeezi Kirisi súíwa, anɛ gɛrɔ, ká sí ló rííwa síɛ́ mɪŋ tɛŋnamɪɛ satɔrɔ́ wíhɪɛ̃́nɛ́ mɛ́.

Romi 14

1Í saŋ nɛrɔ ná há ká pʊɔlá, yardá sɪɛrʊ, í sísíɛ́nnʊ́wa, ká lo tíŋtɔ́wíɛ́.

2Ɓíŋnyáŋwíí bíínɔ́ rʊʊ wo óŋ wuu ní aá dí; ká ɓíŋ né yardá há wɪ duoki, ʊ é dídí dɪpaarʊ dʊŋɔ.

3Nɛrɔ ná há wo óŋ wuu aá dí, ʊ wɪ mɔhɛ̃́ rʊ́ʊ́ lɔ́rɛ nɛrɔ ná háá dí ɓɪdíile náŋa, ká wɪ náŋa dí; nɛrɔ ná má há wʊ́ɔ́ wuú dí, ʊ́ʊ́ má sʊ́ʊ́ ná háá dí óŋ wuu saríya dí; Wɪsɛ sáŋʊ́ tína.

4Áŋ rí kɛ́í, a la nɛrɔ nɔ́ŋɔ tʊtʊnnɔ saríya aá dí? Rʊʊ́ tʊ́ŋ wérí, rʊʊ ɔ́ɔ́ aá zɔkɛ, ʊ kɔ́ʊ́ nyʊ́ʊ́tína wíí rɛ́. Ʊ sɪɛ́ sí tʊŋ wérí, bee wíɛ́ Nyuutɪna sí pɔ́ʊ́ dóé.

5Nɛrɔ nɔ́ŋɔ béló ná rɪ tápʊlɛ wér kɪ náŋá rɛ́, ká nɔ́ŋɔ má bel ná, rɪ ɓa wuu mɔhɛ̃́ náŋá. Nɛ́ŋ wuu zímí dɪnáálɛ taŋá, a cínʊ́ har.

6Nɛrɔ ná háá caksɛ tápʊlɛ, Nyuutɪna wíɛ́ né, ʊʊ́ a ɛ́. Nɛrɔ ná há wo óŋ wuu aá dí, Nyuutɪna yɪr mɛ́ né, ʊ dídí; ʊʊ́ bɔ́llɛ Wɪsɛ né ká dí. Nɛrɔ ná má há wɪ onni wuú dí, Nyuutɪna wíɛ́ né, ʊ waá dí, ká má búbɔ́llɛ Wɪsɛ.

7Á oro wuu wʊ́ʊ́ tɪ tɛ, ʊ hiɛ̃́só mí, a wʊ́ʊ́ tɪ tɛ, ʊ sʊʊ má mɛ́.

8Raá wómmó, á wómmó pá Nyuutɪna nɛ́, raá sʊ́sʊ́ má, áá sʊ́sʊ́ pá Nyuutɪna nɛ́. Ɛ́ wíɛ́, raá wómmó, Nyuutɪna nɛ́ tírá, raá sʊ́sɔ́ nɛ́, Nyuutɪna nɛ́ tírá.

9Kirisi sʊ́wɔ́ ká bɪr"isi sʊʊ mɛ́, rʊʊ́ a nɪsʊsɛ rí nɪwómme wuu Nyuutɪna.

© 1999, The Bible League.

10Beé rí sɩɛ́ tɛ, ɩ é dídí maábinɔ́ŋɔ saríya? Beé rí tɛ, ɩ má lʊ́lɔ́rí maábinɔ́ŋɔ? Á wuú á ráá mʊ́ cí Wɩsɛ sɩɛ́ nɛ́, rʊ́ʊ́ dírá saríya.

11Wɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʊ, ɓa pʊ́ŋsɔ́ bʊlɛ́ Nyuutɩna Wɩsɛ sɛ́: "Ɔ wómmó, nɩbííne wuu sí ɓírmi tíé ŋ sɩɛ́, ká rí neŋdulí wuu píŋsíŋ Wɩsɛ."

12Ɛ́ wɩɛ́, Wɩsɛ sí bɔ́sírá, rí nɛ́ŋ má wuu bílú nʊɔ pɔ́ʊ́.

13Á tá náŋá saríya díí; ká rííwa sabɩna wíí nɛ́ a: Sí wíí á rʊ́ʊ́ a nagbámɔ, ríí maábinɔ́ŋɔ gɛ́rʊ́ mɛ́, a a wíbɔmɔ.

14Rí ɓɩdííli ká busunnú a to páár, ʊ toó; ŋ tíŋ Nyuutɩna Zeezi mí ní zímʊ́ ɛ́. Amá rɩ nɛrɔ́ púú sɩɛrʊ mɛ́ bʊlɛ́ ɓɩdííli to páár, ʊ ɓɩɛ́na nɛ ɛ́ nɛ́ tína rí.

15Rɩ tíŋ ɓɩdííli wɩɛ́, a aa zɔ́kí maábinɔ́ŋɔ sɩɛrʊ, ʊ ɛ́, ɩ wɩ cólle máké pɔ́ʊ́. Nɛrɔ́ né Kirisi há sʊ́wʊ́ wɩɛ́, síí ɓɩdííli wɩɛ́ tíŋ a rʊ́ʊ́ zɔ́kʊ́ tɩɩ.

16Wíí ná í há néé rʊʊ wéró a pɛ́íwa, í sí lo rʊ́ʊ́ a hagaasɛ a pá náŋa.

17Wɩsɛ kuótɔ́ɔ́ sɩɛrʊ wífɩɛŋsɛ rá to ɓɩdííle rí nyɔɔ́lɔ́. Ʊ wífɩɛŋsɛ nɛ́ ká, tékétéké rí tɛŋfíɛ́l, arí satɔrɔ́ ná Wɩsɛ Sabɩna háá teɛ́.

18Nɛrɔ́ ná wuu há tɩŋ ɛ́ mɛ́ a tʊŋ aá pá Kirisi, Wɩsɛ có tína, ká rí nɩbííne má bʊlʊ́ wɩɛ́ wéró.

19Ɛ́ wɩɛ́, á a wɩɛ́ ná há sí lo rí tɛŋfíɛ́l míŋrá pɛ́kɛ, wɩɛ́ ná há sí súúrírá yardá.

20Sí ɓɩdííli wɩɛ́ tíŋ zɔkɛ Wɩsɛ há tʊ́ŋ tʊtʊmí ná. Ʊ ká taŋá rɛ́, ɓa wo ɓɩdííli wuu ní aá dí. Amá rɩí dí ɓɩdííli, ká ríí maábinɔ́ŋɔ tɩŋ ɛ́ wɩɛ́ a wíbɔmɔ, ʊ wɩ weri.

21Ɛ́ ná há wéró ní ká: Sí namɩɛ dí, a sí dɩvɛ́ŋ nyɔ́, a sí ɔ́ŋ dí, rʊ́ʊ́ a nagbámɔ a pɛ́í maábinɔ́ŋɔ, rʊ́ʊ́ tɩŋ ráŋ a ɓal.

22l sabɩna há kɔ́ʊ́ ná wíí né mʊ́l mɛ́, lo rʊ́ʊ́ ɛ́í rí Wɩsɛ pɛ́kɛ wíí. Nɛrɔ́ ná háá já rʊ́ʊ́ a wíí, a kíɛ́lɛ rʊʊ ɛɛ wéró, ʊ ná wér.

23Amá nɛrɔ́ ná há ná ɓɩdííli, a kíɛ́lɛ rʊʊ díí wɩ weri, ká ʊ dí, Wɩsɛ saríya yó tína, bee wɩɛ́ ʊ wɩ Wɩsɛ yardá ɛ́ɛ́, rɩ ɛ́ wéró ká ʊ a. Wíí ná wuu sɩɛ́ ɩ há wɩ Wɩsɛ yardá ɛ́ɛ́, rʊʊ wéró ká ɩ a, wíbɔmɔ nɛ́ ɛ́.

Romi 15

1Á nɩɛ ná há dúókó yardá wɩɛ́ mɛ́, ʊ mɔhɔ̃́ ráá nyammɛ nɩɛ ná há ká pʊ́ɔ́llɛ́ yardá mɛ́, héwíwɩɛ́, ká sí dé í"árá tɩɩ tɛŋpɔrɔ́ wɩɛ́ nɛ́.

2Ʊ mɔhɔ̃́ ráá nɛ́ŋ balá wuu a wɩɛ́ aá jɔ́ʊ́ nɔ́ŋɔ́ wérí ní, a aá jɔ́ʊ́ tɛŋpɔrɔ́ nɛ́, a makɛ rʊ́ʊ́ yardá súúri.

3Kirisi wʊ́ʊ́ tɩɩ tɛŋpɔrɔ́ wɩɛ́ nɛ́ jɛ́ɛ́, amá ɓa pʊ́ŋsɛ Wɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʊ a bʊ́lʊ́ wɩɛ́ bʊlɛ́: "Zome ná nɩɛ há píé aá tʊ́ksí nɛ́, ɓa pii tʊ́ksíŋ."

4Ká wípʊ́ŋsɩbilé ná wuu sɩɛ́ ká ɓa pʊ́ŋsɔ́ bil, á cáánɛ wɩɛ́ nɛ́. Rí ɛ́ pʊ́ŋsɛ bʊ́ɔ́lírá, a párá nyamma, a makɛ ráá ka yɩela.

© 1999, The Bible League.

5Rí Wɪsɛ ná háá pá nyamma, a nɛ́ búbʊɔlɛ nɪɛ, rʊ́ʊ́ pɛ́íwa mɛ́ rííwa ka nʊtʊmɛ, aá va Zeezi Kirisi nabulle mí,

6a wuu hé náŋá mɛ́, a tʊŋ nʊɔ mɛ́, aá bɪ Wɪsɛ ná há kárá Nyuutɪna Zeezi Kirisi Ana mɛ́.

7Ɛ́ wíɛ́, í saŋ ka náŋá wérí, anɛ Kirisi há keníwa wérí ɛ́, rí Wɪsɛ yɪr píŋsi.

8Ɔ́ búlɔ́ aá pɛ́íwa, Wɪsɛ wʊ́ʊ́ nʊɔ hár bɪrɛ; Kirisi púú tɪ makɛ yómo, a pá Zuwifiwa, a makɛ rí Wɪsɛ há tá nʊʊsɛ ná párá naabálwa, ríwɔ́ nʊɔ sú.

9Ká rí nɪɛ ná há to Zuwifiwa má pípíŋsi Wɪsɛ, ʊ susufárʊ wíɛ́. Ɛ́ nɛ́ ɓa púŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ a bʊlɛ́: "Ɛ́ wíɛ́, ŋ sí bíí mɛ́ nɪɛ ná há to Zuwifiwa sɪɛrʊ, a yɪ yɪla dénní."

10Ɓa báá pʊ́ŋsɔ́ bʊlɛ́: "Í nɪɛ ná há to Zuwifiwa, í rí duo ná nɪɛ Wɪsɛ há lísɛ́, í wuu hé náŋá aá jʊɔsɛ."

11Ká baa bʊlɛ́: "Nɪɛ ná há to Zuwifiwa, í bɪ Nyuutɪna mɛ́, rí duó wuu nɪɛ búʊ́ mɛ́."

12Ezayi má báá sɛ́: "Izayi dunɪɛ sɪɛrʊ báálɔ nɔ́ŋɔ sí ko, a isi dí kuorí nɪɛ ná há to Zuwifiwa nyúú. Rí nɪɛ ná há to Zuwifiwa tíŋʊ́ mɛ́, a ka yɪɛla."

13Wɪsɛ ná há hé yɪɛla nɪɛ sɪɛrʊ, sí a rí satɔrɔ́ súíwa, rí tɛŋfíél mɪŋ, í há lɔʊ́ dí wíɛ́, a makɛ rʊ́ʊ́ tíŋʊ́ Sabɪna dóé mí, a a rí yɪɛla má périwa wérí.

14Maábináŋa, ŋ tɪ ɪ́ɔ̃ zɪŋ rí sawér súíwa rɛ́. Í ɛ̃ wíɛ́ má wérí, a wólli náŋá aá cáánɛ.

15Amá wíɛ́ náŋa mɛ́, ŋ ha ɔ́sɔ́ aá pʊ́ʊ́síwa dɪlla mɛ́ rɛ́, ŋ kɛnɔ né sɪɛrʊ, a jíja rííwa pi wíɛ́ ná, í há ɪ̃́wɔ́ a líísíwa tɪ, a tɪŋ zilé ná mɛ́ Wɪsɛ há píé páŋ,

16ríŋ wólli a Zeezi Kirisi tʊtʊ́nnʊ́, nɪɛ ná há to Zuwifiwa sɪɛrʊ. Ɔ́ tʊ́ŋwɔ́ sísíénnʊ́wa anɛ vʊk"ɔɔsɔ nɛ́, a bʊ́l Labaarɪwero ná pɔ́wɔ́, a makɛ rí Wɪsɛ sáŋwɔ́, anɛ vʊk ná há kéŋ hɪɛŋ nɛ́, ríwɔ́ a nɪɛ ná Wɪsɛ Sabɪna há mʊ́ʊ́ríwɔ́ busunnu.

17Ɛ́ nɛ́ tɛ, Wɪsɛ wíɛ́ sɪɛrʊ, ŋ wóŋ tɪ aá píŋsi Zeezi Kirisi yɪr mɛ́.

18Ɔ́ wɪ wíí nɔ́ŋ wíɛ́ kɔwɛ aá bʊl, rɪ Kirisi há pɛ́ŋ mɛ́, ŋ tʊŋ tʊtʊmɛ́ ná dʊŋɔ wíɛ́ rá. Ɔ́ wólló kɛsɛ nɪɛ ná há to Zuwifiwa, ɓa ko saŋ aá tɪŋ Wɪsɛ nʊɔ; a tɪŋ nʊɔ wíbʊlɛ́ rí wí"állɛ mɛ́,

19a tɪŋ nyáŋsɛ rí wígɪrɛ́ dóé mí, a tɪŋ Wɪsɛ Sabɪna dóé mí. Ɔ́ sɪɛ́ púl Zerizalɛmɛ mɛ́ nɛ́, a bʊl Kirisi Labaarɪwero wíɛ́ pá nɪɛ, a kaa zʊ kíŋkere tɔ́nɛ, a mʊ́ yakɛ Iliri dɪtíllɛ mɛ́.

20Ɔ́ hé dóé a zʊ tɔ́nɛ ná, nɛ́ŋ wuu ha há wɪ Kirisi yɪr ráŋ yírɛ́ ná nɛ́, a bʊl Labaarɪwero ná, a makɛ ríŋ sí nɪɛ náŋa mʊ́biló daha sɔ́.

21Anɛ ɛ́ ɓa há pʊ́ŋsɛ́ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ a bʊl; ɓa sɛ́: "Nɪɛ ná ɓa há wʊ́ʊ́ wíɛ́ bʊ́lɛ́ pɔ́wɔ́, ɓa sí nóú, ká nɪɛ ná má há wʊ́ʊ́ wíɛ́ níɛ́, ɓa sí nɛ."

22Ɛ́ wíɛ́ nɛ́ kɛ́ríŋ naasí ɛrɛ́, ŋ ja ŋmɛ́ŋsɛ gúl ríŋ kóíwa rí.

23Múl néé mí sɪɛ́, ŋ ténníŋ tʊtʊmí, ɛ́ tɔ́nɛ mɛ́ rɛ́. Bɪŋsɛ kánɔ́, ŋ há cóíwa rí koe.

© 1999, The Bible League.

24Rɪŋ nɛ́ kúé aá mʊ́ Ɛsɪpanyɛ tíé, ŋŋ́ bíínʊ́ ríŋ tɪŋ néíwa rɛ́. Ɔ sí ko kéníwa dɪhɩ̃ mʊɔ́, ríŋ tɛŋ pɔrɛ, ká rííwa pɛ́ŋ mɛ́ ríŋ daarɛ col.

25Múl néé mí, ŋŋ́ mʊ́ Zerizalɛmɛ nɛ́, ríŋ tʊŋ pá Wɪsɛ nɪɛ ná há mɪŋ ɛ́ tɔ́ɔ́ mɛ́.

26Masɪdʊanɛ dɪtíllɛ, rí Akayi dɪtíllɛ Zeezi laadííre vʊ́ʊ́rɔ́, a kɪɛsɛ kɪɛsɔ́, ríwɔ́ pii sáŋ Wɪsɛ nɪɛ sɪɛrʊ nɪyaara ná há mɪŋ Zerizalɛmɛ mɛ́.

27Ɓa bíínɛ́ ɛ́, ríwɔ́ sáŋwɔ́ mɛ́ nɛ́, amá ʊ sɪɛ́ ká kíŋ rí ɛ́, ɓa túŋ. Nɪɛ ná há to Zuwifiwa, há tíŋ Zuwifiwa mɛ́ nɛ́ a ná Wɪsɛ wíɛ́ nyʊɔrɛ́, ɓa má mɔhɔ̃́ ríwɔ́ sáŋ Zuwifiwa mɛ́, a ríwɔ́ oŋjaalɛ́ rɛ́.

28Rɪŋ nɛ́ zíŋ ɛ́ wíí tenni, ríí pi kɪɛsɔ́ ná ríí héwó nɛ́sɛ mɛ́, ŋ sí ko néíwa, ká daarɛ mʊ́ Ɛsɪpanyɛ tíé.

29Ɔ sɪɛ́ íɔ̃́ rɪŋ níí kúé, Kirisi bárka sí súŋ, ríŋ kaa kóíwa rí.

30Maábináŋa, ŋŋ́ sʊ́líwa rɛ́, Nyuutɪna Zeezi Kirisi yɪr mɛ́, aá sʊ́líwa, Wɪsɛ Sabɪna há pí cólle ná párá yɪr mɛ́, í pɛ́ŋ mɛ́, ráá lowi wɪcʊɔ́ló mɛ́, rííwa sʊl Wɪsɛ páŋ wɛ́rí,

31ríŋ lú lɛ Ziide dɪtíllɛ nɪɛ ná há wɪ Wɪsɛ ɛ̃ nɛ́sɛ mɛ́. Ká makɛ rí Wɪsɛ nɪɛ ná há mɪŋ Zerizalɛmɛ mɛ́, cakla kɪɛsɔ́ ná ŋ há kené aá mʊ́ ríŋ pɔ́wɔ́,

32a makɛ, rɪ Wɪsɛ nɛ́ sáŋɛ́, ríŋ jʊɔsɛ kóíwa rí, a ko kéníwa sɪɛrʊ fɪɛlɛ mʊɔ́.

33Rí tɛŋfíɛ́l Wɪsɛ míníwa wuu har! Amɪɪ!

Romi 16

1Á nátoló Foobe, ŋ púú héíwa nɛ́sɛ mɛ́. Í kánʊ́ wɛ́rí. Háála ná há tʊ́mɛ́ aá pá wɪcʊɔla púl ná há mɪŋ Saŋkire mí, ɓa nɔ́ŋɔ nɛ́.

2Í kánʊ́ wɛ́rí Nyuutɪna yɪr mɛ́, ɛ́ ná Wɪsɛ nɪɛ há mɔhɛ̃́ ríwɔ́ ka náŋá. Rʊʊ sʊ́líwa óŋ, í sáŋʊ́ mɛ́ arí óŋ ná ʊ háá jɛɛ́. Ʊ má sáŋ nɪɛ ɓɪkana mɛ́ wɛ́rí, ʊ sáŋíŋ má mɛ́ rɛ́.

3Í bɔ́llɛ Pirisiili rí Akila. Ɔ ríwɔ́ wuu ní ká tʊtʊ́nnʊ́náŋá Zeezi Kirisi tʊtʊmɛ́ mɛ́.

4Ɓa yówó mɪsɛ má tɪɪ tá, ŋ wíɛ́. Ɔŋ́ bárkwɔ́; ŋ dʊŋɔ má rá sɪɛ́ wʊ́ɔ́ bárkɛ, wɪcʊɔla púlli nɪɛ ná wuu há to Zuwifiwa, ɓa máá bárkwɔ́ rɛ́.

5Í bɔ́llɛ wɪcʊɔla pul nɪɛ ná wuu há míŋwɔ́ jaa mɛ́. Í bɔ́llíŋ nɪcólli tɪɪ lpayɪnɛtɛ. Ʊ nɛ́ ká dʊ́ŋdʊ́ʊ̃ nɛrɔ ná há lá Zeezi wíɛ́ dí, Azi dɪtíllɛ wuu mí.

6Í bɔ́llɛ Maari, ʊ tʊ́mɔ́ wɛ́rí a pɛ́íwa.

7Í bɔ́llɛ Aŋdonikisi rí Zuniya. Ɓa káŋ duníɛ́ rɛ́, a baa áŋ bɪnajaa zʊ́zʊ́ʊ́rnáŋá má. Kirisi nɪtʊmɛ́ ná sɪɛrʊ, ɓa ká nɪbʊ́ʊ́lɛ́ rí; ɓa láŋ síɛ́ má tɪɪ, a la Kirisi wíɛ́ dí.

8Í bɔ́llɛ Aŋpiliyatisi, ʊ káŋ nɪcólli tɪɪ rɛ́, Nyuutɪna wíɛ́ mɛ́.

9Í bɔ́llɛ lrbɛŋ, á tʊtʊ́nnʊ́nɔ́ŋɔ, Kirisi wíɛ́ mɛ́, a bɔ́llɛ Sitaki, ŋ naŋnɔ́ŋcólli.

10Í bɔ́llɛ Apɛlɛsɛ ná, wálmɛ há pérú Kirisi wíɛ́ mɛ́, ká ʊ cí tɪkɛ. Í bɔ́llɛ Arisitobili jaa nɪɛ.

© 1999, The Bible League.

11Í bɔ́llíŋ dunɛrɔ Erodiyoŋ má. Í bɔ́llɛ Narsiisi jaa nɪɛ ná há mɪŋ Nyuutɪna ŋméno mɛ́.

12Í bɔ́llɛ Tɪrɪfɛɛnɛ rí Tirifozi, ɓa ká háála ná há tʊ́mɛ́ aá pá Nyuutɪna nɛ́. Í bɔ́llírá nɪcólli tɪɪ Persidi má. Ʊ ká háálɔ ná há tʊ́ŋ kíŋkáŋ a pá Nyuutɪna.

13Í bɔ́llɛ Nyuutɪna nɪlísɛ Rufisi, rírú maá ná há káŋ má maá.

14Í bɔ́llɛ Asɛŋkiriti, a bɔ́llɛ Fɪlɛgɔŋ, a bɔ́llɛ Ɛrmɛɛsɛ, a bɔ́llɛ Patiroba, a bɔ́llɛ Ɛrmaasɛ, a bɔ́llírá maábináŋa ná wuu há míŋwɔ́ dɪhɩ̃́.

15Í bɔ́llɛ Filologi rí Zili, a bɔ́llɛ Nere rírú nátoló, rí Ɔlɛŋpɛ, arí Zeezi laadíire ná wuu há míŋwɔ́ dɪhɩ̃́.

16Í bɔ́llɛ náŋá wérí arí cólle, ká rí busunnu sí ráŋ mínʊ́. Kirisi laadíire púlli nɪɛ wuú bɔ́llíwa.

17Maábináŋa, ŋŋ́ sʊ́líwa rɛ́, í pɔ́íwa tɪɪ mɛ́ arí nɪɛ ná háá hé cakɔ́, aá yéŋŋi nɪɛ, ríwɔ́ sí cáánɛ ná í há níɛ́ sáŋʊ́. Í sí ɛ́ nɪɛ ɓárʊ́.

18Ɛ́ nɪɛ duo mí wɪ tʊ́mɛ́ aá párá Nyuutɪna Kirisi ní, ɓa tʊ́mɔ́ aá héwó filli mí ní, a bʊl nʊŋmɔ́ŋwíɛ́ rí nɪnyíísíwíɛ́, aá tɛl nɪɛ ná wízɪmɛ há wɪ zeŋ.

19Í há sáŋɛ́ aá tɪŋ Wɪsɛ nʊɔ sɛ́ ɛ́, nɪɛ wuu ní ʊ́ʊ̃́ mɛ́. Ʊ ɛ́ káŋ satɔrɔ́, ŋ jíjʊ́ɔ́síwa wíɛ́; ŋ sɪɛ́ có rííwa zɪŋ wíɛ́, aá a wíwere, ká kániwa tɪɪ páár wíbɔmɔ cɔɔ rí.

20Tɛŋfíɛ́l Wɪsɛ sí tíksɛ Sɪtaanɛ í naasɛ mʊ́l, ʊ waá dáánɛ. Ráá Nyuutɪna Zeezi Kirisi hé bárka pɛ́íwa!

21Ɔ tʊtʊ́nnʊ́nɔ́ŋɔ Timote bɔ́llíwa. Ɔ dunɪɛ Likisi rí Zasɔŋ rí Sɔsɪpatɛrɛ máá bɔ́llíwa.

22Ɔ é Tertisi ní pʊ́ŋsɛ kɛnɔ né, ŋŋ́ bɔ́llíwa Nyuutɪna yɪr mɛ́.

23Ɔ é Pool nɪhɔjaatína Gayisi rí wɪcʊɔla púl nɪɛ ná wuu há mínʊ́ jaa mɛ́, ɓaá bɔ́llíwa. Tɔ́ɔ́ meéwíbillo Ɛrasɪtɛ máá bɔ́llíwa. Á maábinɔ́ŋɔ Kartisi máá bɔ́llíwa.

24((Ráá Nyuutɪna Zeezi Kirisi hé bárka pɛ́íwa wuu! Amɪɪ!))

25Á píŋsi Wɪsɛ! Ʊ nɛ́ wóíwa yardá aá súúri, a tɪŋ Labaarɪwero mí, arí Zeezi Kirisi ná wíɛ́ ŋ háá bʊlɛ́ mɛ́. Ɛ́ Labaarɪwero mí ní, Wɪsɛ tɪŋ a, ʊ wíɛ́ ná wuu fa há féŋsé bɪŋsɛ ɓɪkáná,

26ɓa zaá a nyaamí, a báá wɪ féŋsé, ká dúnié nɪɛ wuu zíŋwɔ́, a tɪŋ Wɪsɛ há ɛ́ɛ́ ʊ wílaabʊlla pʊ́ŋsíwɔ́ hé kɛnnɛ mɛ́, a makɛ rí duó wuu nɪɛ wólli la ɛ́ wíɛ́ dí. Á píŋsi Wɪsɛ ná, há wɪ dɪpúli kené a wɪ dɪtenní kené; ʊ dʊŋɔ nɛ́ ká wízínnʊ́. A tɪŋ Zeezi Kirisi mí, á bʊ́ʊ́ mɛ́, bɪŋsɛ́ rí bɪŋsɛ́! Amɪɪ!

© 1999, The Bible League.

1 Kɔrɛŋtɛ

1 Kɔrɛŋtɛ 1

1Ɔ é Pool, Wɩsɛ né há có, a yírɛ ríŋ ko a Zeezi Kirisi nɩtʋmí, ŋ rírá maábinɔ́ŋɔ
Sɔsɩtɛɛnɛ né púŋsɛ kɛnɔ né ráá pá,

2Wɩsɛ púl nɩɛ ná há mɩŋ Kɔrɛŋtɛ mɛ́. Ɓa nɩɛ ná há cáké lísíwɔ́ tɩ, a tɩŋ Zeezi Kirisi
mí, a a Wɩsɛ nɩɛ, arí nɩɛ ná wuu há mɩŋ dúníé kíŋkere wuu mí, aá cʋ́ɔ́lírá Nyuutɩna
Zeezi Kirisi ná, há kárá ríwɔ́ wuu Nyuutɩna.

3Ráá Ana Wɩsɛ, rírá Nyuutɩna Zeezi Kirisi pɛ́íwa bárka arí tɛŋfíɛ́l!

4Ɔ́ŋ bɔ́llíŋ Wɩsɛ kál wuu í wíɛ́, ʋ há tíŋ Zeezi Kirisi mí a hóú bárka ná pɛ́íwa wíɛ́.

5Wɩsɛ tíŋ Kirisi mí a púú pállɛ duo wuu pɛ́íwa, í a kuóre ɓa sɩɛrʋ, ɛ́ nɛ́ tɛ í kánʋ́
wíbʋlɛ ná zɩmɛ́, a zɩŋ wíɛ́ wuu mʋ́ʋ́la aá lísɛ.

6Wíwere ná ɓa há bʋ́lɛ́ pɛ́íwa a tɩɩnɛ Kirisi mí, ɓa cáásɔ́ cí wɛ́rí í sísíɛ́nnʋ́wa.

7Ɛ́ wíɛ́, Wɩsɛ pállɛ ná oro wuu wííwa múré, í nɩɛ ná wuu háá dɛ́llírá Nyuutɩna Zeezi
Kirisi bɩrkoe.

8Wɩsɛ sí pɛ́íwa mɛ́, rííwa ka gɛ́ŋgɛ́ŋ a mʋ́ peri tokó, a makɛ ríwɔ́ sí wízɔkí wuu ná, í
mɛ́, á Nyuutɩna Zeezi Kirisi kal bɩrkoolí.

9Wɩsɛ ká tékétéké, ʋ nʋtállɛ waá giri. Ʊ nɛ́ yíríwa, rííwa a óŋ balá, í rírʋ́ Bio Zeezi
Kirisi, há kárá Nyuutɩna.

10Ɔ maábináŋa, ŋŋ́ sʋ́líwa, á Nyuutɩna Zeezi Kirisi yɩr mɛ́, í tʋŋ nʋɔ mɛ́, a sí ló rí
nʋbámmá zʋ́íwa pɛ́kɛ. Amá í ka sabɩŋbalá, a wuu tʋŋ wíjaalí mɛ́.

11Ɔ níɔ́ rɩ kapɔsɛ zʋ́íwa pɛ́kɛ. Kulowe jaa nɩɛ nɛ́ kúé bʋl ɛ́ wíɛ́ páŋ.

12Ɔ háá já ríŋ bʋ́lʋ́ ná nɛ́ ká, í cáksɛ́ goó goówa. Nɔ́ŋɔ sɛ́: "Ɔ mɩŋ Pool har nɛ́!" Nɔ́ŋɔ
má sɛ́: "Ɔ é mɩŋ Apolosi har nɛ́!" Nɔ́ŋɔ má sɛ́: "Ɔ é mɩŋ Sefa har nɛ́!" Ká nɔ́ŋɔ má sɛ́:
"Ɔ é mɩŋ Kirisi har nɛ́!”

13Kirisi cáksɔ́ rɛ́? Ɓa ɓásɛ Pool dagɛsɛ́ daha nɛ́ ʋ sʋ́wíwa yɩr mɛ́ yáá, Pool yɩr mɛ́ nɛ́
ɓa múŋsíwa nyii mí?

14Ɔ́ŋ bɔ́llɛ Wɩsɛ, ŋ há wííwa oro wuu kené muŋsi nyii mí wíɛ́, rɩ Kirisipiisi rí Gayisi
dʋŋɔ rá;

15a makɛ rí nɛ́ŋ wuu sí bʋ́líŋ yɩr mɛ́ nɛ́, ɓa kánʋ́ muŋsi nyii mí.

16Taŋá rɛ́, ŋ múŋsí Sitefana má rírʋ́ jaa nɩɛ nɛ́; ŋ báá wɩ bíínɛ́ rɩŋ múŋsí nɛ́ŋ nɔ́ŋ.

17Kirisi há tʋ́míŋ, ʋ wɩ sɛ́ ríŋ mʋ́ muŋsi nɩɛ nyii mí, ʋ sɛ́ ríŋ mʋ́ bʋl Labaarɩwero wíɛ́ nɛ́
pá nɩɛ. Ɔ sɩɛ́ wɩ nɩbííne zɩmɛ́ nɛ́ kené aá bʋl, a makɛ rí Kirisi dagɛsɛ́ daha sʋʋ ná, sí yɔ́ɔ
tá.

© 1999, The Bible League.

18Kirisi dagɛsɛ́ daha sʊʊ ná wíɛ́ bʊlɛ́ ká gɪŋgáwíí rɛ́, nɪɛ ná háá yʊ́ksɛ́ rí; ká a dóé, a párá é nɪɛ ná Wɪsɛ há lɛ́ɛ́ aá tá.

19Ɛ́ nɛ́ ɓa pʊ́ŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ bʊlɛ́ Wɪsɛ sɛ́: "Ɔ sí a rí zɪmɛ́ tínáwa zɪmɛ́ nyííkɛ, ká rí wí"ɪ̃ra má zɪmɛ́ a yɔ́ɔ́."

20Ɛ́ wíɛ́, wízínníkíŋkáŋwa ná mɪŋ nɛɛ́? Kɛŋzínníbɪbara é zɪmɛ́ mɪŋ nɛɛ́? Zaa tíŋtɔ́tɪnɔ é mɪŋ nɛɛ́? Wɪsɛ mákɔ́ rɪ dúníé wízɪmɛ ná ká cʊ́llʊ́ rɛ́,

21bee wíɛ́ Wɪsɛ wízɪmɛ mɛ́, dúníé nɪbííne ríwɔ́ wízɪmɛ ná wuu, ɓa wʊ́ʊ́ mɛ́ wuo tɪŋ aá zɪŋ Wɪsɛ. Wɪsɛ é sɪɛ́ tíŋʊ́ wíbʊlɛ ná bʊlɛ́ há nɪhɩ̃ gɪŋgáwíí mɛ́, a la nɪɛ ná há lɔ́ʊ́ dí, a tá.

22Zuwifiwa ja nyáŋwíɛ́ nɛ́ ríwɔ́ ná, Gɪrɛkɛwa má jíja zɪmɛ́ nɛ́.

23Amá Kirisi há sʊ́wɛ́ dagɛsɛ́ daha wíɛ́ nɛ́, á é búbʊl. Ʊ ɛ́ níí wɛ Zuwifiwa mɛ́, ká a gɪŋgárʊ́ a pá nɪɛ ná há to Zuwifiwa.

24Amá nɪɛ ná Wɪsɛ há yírɛ́, Zuwifiwa rí Gɪrɛkɛwa wuu sɪɛrʊ, ɛ́ Kirisi ká Wɪsɛ dóé ní, a a Wɪsɛ wízɪmɛ má, a pɔ́wɔ́.

25Wɪsɛ wíí ná ɓa há sʊ́ʊ́ ká gɪŋgárʊ́, ʊ kéŋ wízɪmɛ kíllɛ nɪbííne zɪmɛ́; Wɪsɛ pʊɔlíwíí ná má ɓa há bííné, ʊ kéŋ dóé kíllɛ nɪbííne dóé.

26Maábináŋa, í kíɛ́lɛ ná, í nɪɛ ná wuu Wɪsɛ há yírɛ́ sɪɛrʊ, nɪbinní mí, zɪmɛ́ tínáwa wɪ kaŋ, nɪduoru wɪ kaŋ, nɪpiŋe má wɪ kaŋ.

27Amá dúníé nɪbííne há sɛ́ nɪɛ ná ká gɪŋgátííná, ɓa nɛ́ Wɪsɛ tʊɔsɛ rʊ́ʊ́ kaa hɪ̃sɛ zɪmɛ́ tínáwa. Ɓa ná má dúníé nɪbííne há sɛ́ ɓa ká nɪpʊɔllɛ nɛ́, ʊ tʊɔsɛ ríwɔ́ hɪ̃sɛ nɪduoru.

28Wɪsɛ sɪɛ́ báá tʊ́ɔ́sɛ́ nɪɛ ná, nɪbííne há sɛ́ ɓa ká nɪkɔ́ŋsá a kaá lɔ́rɛ, nɪɛ ná nɪbííne há sɛ́ ɓa ká oŋyɔ́ɔ́wa, ríwɔ́ zɔkɛ nɪɛ ná há sɛ́ ɓa ká nɪtaŋáwa,

29a makɛ rí nɛ́ŋ wuu sʊ́ʊ́ tɪɪ mákʊ́ Wɪsɛ síɛ́ mɛ́.

30Wɪsɛ sɪɛ́ keníwa cɔ́ Zeezi Kirisi mí, ʊ nɛ́ árá zɪmɛ́. Wɪsɛ tíŋʊ́ mɛ́ a lárá tá, a bel ráá ká tékétéké, a wɪ busunnu kené, ʊ síɛ́ mɛ́.

31Ɛ́ wíɛ́, anɛ ɛ́ ɓa há pʊ́ŋsɛ bʊlɛ́: "Rɪ nɛrɔ́ já rʊ́ʊ́ mákʊ́ tɪɪ, rʊ́ʊ́ mákʊ́ tɪɪ Nyuutɪna wí"állɛ sɪɛrʊ."

1 Kɔrɛŋtɛ 2

1Ɔ maábináŋa, ŋ há kóíwa rí ríŋ bʊl Wɪsɛ wíɛ́ ná pɛ́íwa, ŋ wɪ nʊŋmɔ́ŋ liŋó ní kené ko, ŋ báá wɪ zíŋzínníwíɛ́ má bʊ́lɛ́.

2Ɔ há kúé míníwa sɪɛrʊ, ŋ wɪ wíí oro wuu wíɛ́ zímɛ́, rɪ Zeezi Kirisi dʊŋɔ wíɛ́ rá; Zeezi Kirisi ná ɓa há ɓásɛ́ dagɛsɛ́ daha.

3Ɛ́ nɛ́ tɛ, ŋ fa ko míníwa sɪɛrʊ a a nɪpʊɔlá, a fífá héwíŋ, aá cel.

© 1999, The Bible League.

4Wɩsɛ wíbʋlɛ ná ŋ há búlɛ́ aá pá nɩɛ, a pi wíɛ́ ná aá karmɛ nɩɛ, nɩbííne wízɩmɛ rá, ŋ kaa bʋl aá ja nɩɛ sabɩŋsɛ bírsɛ, amá ɛ́ ná ŋ háá bʋl wíɛ́, ɛ́ mákɔ́ rɩ Wɩsɛ Sabɩna dóé ní mínɩ́ŋ mɛ́.

5Ɛ́ wíɛ́, rííwa Zeezi laadí ná sí nɩbííne wízɩmɛ wíí á, ká taŋa lɛ Wɩsɛ dóé ní.

6Wízímɛ́ rɛ́ ŋ máŋsɛ aá pá nɩɛ ná há bíɛ́, Wɩsɛ ŋmɛ́nɔ sɩɛrʋ. Ɛ́ wízɩmɛ sɩɛ́ to dúníé óŋ, ʋ to nɩɛ ná má zaa há tɛ dúníé kaa ké, ká ríwɔ́ cíé sʋsɛ má wízímɛ́.

7Wɩsɛ wízɩmɛ wíɛ́ né ŋ búbʋl. Wízɩmɛ ná Wɩsɛ há bílé, ráá tíŋʋ́ mɛ́ a ná píŋ, ʋ fa mɩŋ Wɩsɛ rí, rʋʋ ha wɩ dúníé ɛ́ɛ́, ká fa féŋsi nɩbííne síɛ́ mɛ́.

8Ɛ́ wízɩmɛ, dúníé kuóre balá má wʋ́ʋ́ ɛ̃. Rɩ ɓa fa ʋ́ʋ̃ rɛ́, ɓa waá sáŋ ka Nyuutɩna ná há kéŋ píŋ, ríí ɓásɛ dagɛsɛ́ daha.

9Amá anɛ ɛ́ há púŋsɛ́ Wɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʋ bʋlɛ́: "Wíɛ́ ná nɩbííno síí há wʋ́ɔ́ néé ná, ʋ dɩllɛ há wʋ́ɔ́ níɛ́ ná, wíɛ́ ná ha há wɩ nɩbííno sabɩna sɩɛrʋ zʋ́ɛ́ ná, ɓa nɛ́ Wɩsɛ jaa bil nɩɛ ná há cóú mí."

10Wɩsɛ ɔ́ɔ́ ʋ Sabɩna makɛ ɛ́ wíɛ́ párá é, bee wíɛ́ Wɩsɛ Sabɩna lúksó zɩŋ wíí wuu ní, a zɩŋ Wɩsɛ wíluŋe má tɩ.

11Nɩbííno há wʋ́ʋ́ nɔ́ŋɔ sɩɛrʋ wíɛ́ wuó zɩŋ, rʋʋ tɩ sabɩna rá ɛ́, nɛ́ŋ wɩ Wɩsɛ má wíɛ́ wuó zɩŋ, rɩ Wɩsɛ Sabɩna dʋŋɔ rá.

12Ká sabɩna ná sɩɛ́ há míŋrá mɛ́, ʋ wɩ dúníé líɛ́, Wɩsɛ Sabɩna nɛ́ ʋ pii párá, a makɛ ráá zɩŋ onni ná wuu, Wɩsɛ há píé párá, ʋ zilé mí.

13Ɛ́ wíɛ́ nɛ́, á bʋl aá pá nɩɛ. Á sɩɛ́ wɩ nɩbííne wímáŋsɛ zɩmɛ́ nɛ́ kené aá bʋl, Wɩsɛ Sabɩna há pí zɩmɛ́ ná párá nɛ́, á kaá bʋl. Ɛ́ nɛ́ á wólli máŋsɛ Wɩsɛ Sabɩna wíɛ́, aá pá nɩɛ ná há kéŋ ɛ́ Sabɩna.

14Nɛrɔ ná há wɩ Wɩsɛ Sabɩna kené, ʋ wɩ ɛ́ Sabɩna wítáŋsɛ wuó saŋ, ɓa wuu dé ká gɩŋgáwíɛ́ nɛ́, ʋ rí; ʋ wʋ́ɔ́ mʋ́ʋ́la wuó nɛ, bee wíɛ́ Wɩsɛ Sabɩna níí pɛ́, ɓa wóllíwó aá kíɛ́lɛ.

15Nɛrɔ ná há kéŋ Wɩsɛ Sabɩna, ʋ wo wíí wuu ní aá kíɛ́lɛ, ká nɛ́ŋ toó aá kíɛ́lʋ́.

16Anɛ ɛ́ Wɩsɛ Kɛnɔ há sɛ́: "Áŋ rí ɛ̃ Nyuutɩna háá bíínʋ́ ná? Áŋ rí wóú aá cáánɛ?" Ká á é, Kirisi háá bíínʋ́ ná nɛ́ míŋrá má mɛ́.

1 Kɔrɛŋtɛ 3

1Maábináŋa, ŋ fa há míníwa sɩɛrʋ, ŋ wííwa rí wuó bʋl anɛ nɩɛ ná háá tɩŋ Wɩsɛ Sabɩna cólle. Amá rɩŋ níí búlíwa rí, ŋ́ŋ́ búbʋl anɛ nɩɛ ná háá tíŋwɔ́ tɩ cólle rí nɛ́, anɛ heŋbiisí, Kirisi wíɛ́ sɩɛrʋ.

2Ɔ wíbʋlɛ ná nɩhɩ̃́ nɛ"íl nɛ́, ŋ pɛ́íwa. Nɛ"íl dʋŋɔ nɛ́ í wólli aá nyɔ, í wɩ ɓɩdíduoru wuó dí. Arí zaa má tɩ, í ha wɩ ɓɩdíduoru wuó dí, bee wíɛ́ í ha dé nɛ nɩɛ ná háá tíŋwɔ́ tɩ cólle ní.

© 1999, The Bible League.

3Sagʊʊmɔ́ rí nɛsɛ há míníwa pɛ́kɛ, nɪɛ ná háá tíŋwɔ́ tɪı cólle wí"állɛ rá ɛ́ rɛ́? Nɪɛ ná háá tíŋwɔ́ tɪı cólle valɛ́ sɪɛrʊ nɛ́, í mɪŋ.

4Í sɪɛrʊ, nɔ́ŋɔ háá bʊlɛ́: "Ɔ́ ɛ́ mɪŋ Pool har nɛ́!" Nɔ́ŋɔ má sɛ́: "Ɔ́ ɛ́ mɪŋ Apolosi har nɛ́!" Dúníé nɪbííne wíbʊlɛ́ rá ɛ́ rɛ́?

5Áŋ rí ká Apolosi? Áŋ rí ká Pool ɛ́? Á wuu ká tʊtʊ́nná rɛ́, oro wuu rírʊ́ wí"aalí, Nyuutɪna tʊŋ, á ko bʊl Labaarɪwero wíɛ́ pɛ́íwa, í laa dí.

6Ɔ́ ɛ́ cɔ́ŋsɛ tuu rí, Apolosi ko a nyii gaarɛ. Amá Wɪusɛ nɛ́ ɛ́ɛ́, ʊ barɛ.

7Ɛ́ wíɛ́, nɛrɔ ná há cɔ́ŋsɛ́, rí nɛrɔ ná há á nyii gaarɛ, ɓa rá to fɛ́. Wɪusɛ nɛ́ kíwɔ́ wuu, ʊ nɛ́ ɛ́ɛ́ tuu barɛ.

8Nɛrɔ ná há cɔ́ŋsɛ́, rí nɛrɔ ná há gáárɛ́ ɛ́, ɓa wuu mɔhɩ̃́ náŋá rɛ́. Wɪusɛ sí pɔ́wɔ́ nɛ́ŋ wuu rírʊ́ ker, a cɛ́rwɔ́ nɛ́ŋ wuu tʊmɛ́ mʊɔsɔ.

9Á ɛ́ wuu ká tʊtʊ́nnʊ́náŋá rɛ́, Wɪusɛ tʊtʊmɛ́ sɪɛrʊ. Í nɛ́ sɪɛ́ ká Wɪusɛ baka; í ká jaá má rɛ́, Wɪusɛ sísɔ.

10Wɪusɛ bárka ná mɛ́, ŋ bíl jaa ná múl anɛ jɪsɔ́ɔ́rbɪbar, nɛrɔ nɔ́ŋɔ sɔ́ʊ́ nyúú. Amá nɛ́ŋ má wuu pɔ́ʊ́ tɪı mɛ́, arí ɛ́ ná ʊ háá sɔ ɛ́ jaa.

11Jaa mʊ́l bíló, ʊ nɛ́ ká Zeezi Kirisi. Nɛ́ŋ wuu báá wɪ jɪmʊ́l húó wuó bil.

12Ká, rɪ salmɛ nɛ́, rɪ wárɛ nɛ́, rɪ dɔ́wíwere ní, rɪ daasɛ nɛ́, rɪ mɔrɔ nɛ́, rɪ nyɔ́míŋ ní, ríí tína pii sɔ́ʊ́ nyúú, nɛrɔ wuu tʊtʊmí sí ko a nyaamí.

13Kál ná Wɪusɛ háá á rʊ́ʊ́ dí dúníé saríya, jɪtaŋáwa rí jɪyɔ́ɔ́wa sí nyɪusɛ. Wɪusɛ sí pi níŋ nyɪkɛ nɛrɔ wuu sɔɔló, a zímʊ́ jaa dóé mʊɔsɔ.

14Rɪı ná jɪsɔɔlí nɛ́ wɪ díé mʊ́ɔ́lɛ, Wɪusɛ sí túŋ tína.

15Ká rʊʊ ná jaa dió mʊ́ɔ́lɛ, ʊ wɪ túmé wuu kené. Ʊ sí ná laaté ɛ́, amá ʊʊ́ dé nɛ nɛrɔ há cáŋ níŋ lɛ nɛ́.

16Í wɪ ɛ̃ rííwa ká Wɪusɛ jaa nɛ́, Wɪusɛ Sabɪuna zʊʊ míníwa mɛ́?

17Ɛ́ wíɛ́, nɛrɔ ná háá zɔkɛ Wɪusɛ jaa, Wɪusɛ sí zɔ́kʊ́ tína. Wɪusɛ jaa wɪ busunnu kené, í sɪɛ́ ká ɛ́ jaa nɛ́.

18Nɛrɔ wuu sʊ́ʊ́ tɪı nyísʊ́. Rɪ nɛ́ŋ míníwa sɪɛrʊ a bɪunɛ rʊʊ kɛ́ŋ dúníé né wízɪmɛ, rʊ́ʊ́ tína cʊʊlɛ, ká rí wízɪmɛ tɪı pérú.

19Dúníé né wízɪmɛ ká cʊ́llɛ rɛ́, Wɪusɛ ɛ́ síɛ́ mɛ́. Ɛ́ nɛ́ ɓa pʊ́ŋsɛ bʊlɛ́: "Ʊʊ́ kɛsɛ wízɪnna ɓa líŋ sɪɛrʊ nɛ́."

20Ká baa pʊ́ŋsɛ bʊlɛ́: "Nyuutɪna ɛ̃ wízɪnna sabɪŋsɛ, ʊ íɔ̃́ rí ɓa wuu ká yɔ́ɔ́."

21Ɛ́ wíɛ́, nɛrɔ wuu sí ló rʊ́ʊ́ nyʊkɔ lɛ nɪbííno har tɪŋɛ́ mɛ́. Í taŋa zɪŋ rííwa nɛ́ tɛ óŋ wuu.

22Rɪ Pool ní, rɪ Apolosi ní, rɪ Sefa nɛ́, rɪ dúníé ní, rɪ hiɛ̃só ní, rɪ sʊʊ nɛ́, rɪ zaa wíɛ́ nɛ́, rɪ cíé wíɛ́ nɛ́, í nɛ́ tíwɔ́ wuu.

© 1999, The Bible League.

23Kirisi má nɛ́ tííwa, ká Wɩsɛ má tíllɛ Kirisi.

1 Kɔrɛŋtɛ 4

1Ɛ́ wíɛ́, í bélrá anɛ Kirisi tʊtʊnna. Á ká Wɩsɛ wíféŋse laabʊlpáára nɛ́.

2Ʊ ná sɩɛ́ há cɛ́rɛ́ rí laabʊlpáára nɛ́ ká, rí oro wuu a tékétéké.

3Rɩíwa níí díŋ saríya, rɩ dúníé nɩɛ nɛ́, ʊ ɛ́ wíŋ wálmɛ. Ɔ má tɩɩ wíŋ tɩɩ saríya dí, ŋ íɔ̃ ríŋ wɩ wíí zɔ́kɛ́.

4Ɛ́ rá taŋa wíŋ taŋá pá. Nɛrɔ ná háá díŋ saríya nɛ́ ká Nyuutɩna.

5Ɛ́ wíɛ́, í sí nɛ́ŋ saríya dí, rɩ kal ha wɩ péré. Í dɛllɛ Nyuutɩna rʊ́ʊ́ ko. Ʊ níí kué, ríí a rí bíno sɩɛrʊ wíféŋse nyɩsɛ pʊmmɔ mɛ́, rí nɩbííne sɩɛrʊ wíbilé má lɛ pʊmmɔ. Ɛ́ nɛ́ sɩɛ́, rí Wɩsɛ bɩ nɛ́ŋ wuu mí, a cɛ́rɛ ɛ́ há mɔhɛ̃̃.

6Ɔ maábináŋa, ŋ bʊ́l wíɛ́ nyáŋ ko tííníŋ rí Apolosi mí, ráá wíɛ́ a cáánɛ́ rɛ́ a pɛ́íwa. Í bélrá háá a ɛ́, a makɛ rííwa nɛ wíí né mʊ́l há sɛ́: Í sí áá daarɛ ɛ́ há pʊ́ŋsɛ Wɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʊ. Í sí nyʊ́kí tɩŋ nɩɛ náŋa mɛ́, káá cí náŋa mɛ́.

7Áŋ rí tɛ ɩ kíllí nɔ́ŋɔ? Beé ɩ ka, rɩ Wɩsɛ ra wíí pɛ́ɛ́? Ɛ́ wíɛ́ sɩɛ́, beé rí tɛ ɩ mímákí tɩɩ, anɛ óŋ ná ɩ há kené, rɩ Wɩsɛ ra wɩ píé pɛ́í?

8Í záŋɔ́ ná onni ná wuu í háá jɛɛ́ nɛ́, a ka ɓɩɛ. Í bírmɛ́ kuóré, ká á é ha to kuóré. Ɔ có rííwa ɓɩɛ́na a kuóré tɩɩ, ráá má dí kuorí aríríwa.

9Á é Zeezi nɩtʊmɛ́, ʊ nɩhɩ̃́ anɛ Wɩsɛ ɔ́ɔ́, á nɛ́ a nɩbííne wuu hatɩŋna. Á dé nɛ nɩɛ ɓa há lísɛ́ tá, ríwɔ́ ɓʊ́ʊ́sɛ nɛ́. Á ká nɩbelé rí dúníé sɩɛrʊ, malíkawa rí nɩbííne wuu síɛ́ mɛ́.

10Á tíŋ Kirisi wíɛ́, a de nɛ gɩŋgátɩna nɛ́, ká í é a wízínná, Kirisi sɩɛrʊ. Á ká pʊ́ɔ́llɛ́, ká í a bɩbárá; ɓaá zílíwa, káá lɔ́ríra.

11Arí zaa, losu rí nyinyʊɔ́sɛ wɩlá wírá mɛ́. Áá laalɛ gɛkɔŋsa nɛ́. Ɓaá ŋmásírá, á a nɩgʊɔrbaaré.

12Áá tʊŋ bɔl nɛ́, aá járá nʊɔ ɓɩdííli. Rɩ ɓaá tʊ́ksírá, á bárkɛ; rɩ ɓaá wálmírá, á nyammɛ.

13Rɩ ɓa bʊ́l bɔ́ŋbɔ́ŋ párá, á bʊl wérí pɔ́wɔ́. Arí zaa, dúníé nɩɛ wírá bú; á nɩhɩ̃́ pupul kʊɔra nɛ́ ɓa síɛ́ mɛ́, a ɔ́wɔ́ nɩkaagbésitáálɛ́.

14Ɔ wɩ wíɛ́ nyáŋ pʊ́ŋsɛ́ aá jɛ́íwa hɩ̃̃sɛ́ nɛ́, amá ŋ pʊ́ŋsɔ́ aá ja ríŋ cáániwa nɛ́, bee wíɛ́ í káŋ bicólle ní.

15Rɩ sídííre có ríwɔ́ a bʊ́í fí má, a máŋsɛ Kirisi wíɛ́ aá pɛ́íwa, í áná é ní balá. Ɔ nɛ́ kɛ́íwa áná, Kirisi ŋménɔ mɛ́. Ɔ nɛ́ bʊ́l Labaarɩwero wíɛ́ pɛ́íwa, í laa dí.

16Ɛ́ wíɛ́ sɩɛ́, ŋŋ́ sʊ́líwa rɛ́, í níŋ, aá válíŋ nabulle mí.

17Ɛ́ nɛ́ tɛ, ŋ tʊ́míŋ bicólli Timote í rí. Timote ká tékétéké Nyuutɩna wíɛ́ sɩɛrʊ. Ɔ háá va ɛ́ Kirisi ŋménɔ mɛ́, arí wíɛ́ ná ŋ há gʊ́ɔ́rɛ́ aá bʊl wɩcʊɔla púlli wuu mí, Timote sí ko ɔsɛ máŋsíwɔ́ wuu pɛ́íwa.

© 1999, The Bible League.

18Í náŋá nyʊ́kʊ́, a bɪunɛ rɪŋ báá waá kóó néíwa rɛ́.

19Rɪ Nyuutɪna nɛ́ sɪɛ́ sáŋɛ́, ŋ waá dáánɛ káá kóíwa rí. Ɛ́ nɛ́ sɪɛ́, ríŋ ko ná nyʊktɪuna ná wíbʊlɛ́ ríwɔ́ dóé mʊɔsɔ.

20Wɪusɛ kuótɔ́ɔ́ ná sɪɛ́ to wíbʊlkáná óŋ, amá ʊ ká dóé wíí rɛ́.

21Í sɪɛ́ có beé rí? Ɔ́ pɛ́ pi daa nɛ́ aá ko yáá, ŋ́ ka cólle rí líŋpɔrí nɛ́ ko?

1 Kɔrɛŋtɛ 5

1Nɪlaŋwíí rɛ́ tʊ́míwa sɪɛrʊ, ɓa búlʊ́ wíɛ́ la dɪhɩ̃́ wuu. Ɛ́ wíí, nɪɛ ná há wɪ Wɪusɛ léɛ́ dí, ɓa má tɪ waá sáŋ ɔ́ʊ́. Í sɪɛrʊ nɔ́ŋɔ nɛ́ kenú áná háálɔ aá pɛ́.

2Ká í ha wólli nyʊkɔ aá a. Ʊ fa mɔhɔ̃́ rííwa sɪɛrʊ zɔkɛ rɛ́, ká rííwa kiri báálɔ ná há tʊ́ŋ ɛ́ tʊtʊmí, rʊ́ʊ́ lííwa sɪɛrʊ.

3Ɔ dɪhɩ̃́ bóló ríríwa, amá ŋ sabɪuna ɛ́ míníwa sɪɛrʊ. Ɔ ɛ́ záŋɔ́ dí nɛrɔ ná há tʊ́ŋ ɛ́ tʊtʊmí saríya rɛ́, á Nyuutɪna Zeezi yɪr mɛ́, anɛ ŋ há míníwa sɪɛrʊ. Rɪíwa kʊ́ʊ́ céŋ rííwa zɪŋ ɛ́ wíí, ŋ sabɪuna míníwa har; á Nyuutɪna Zeezi sí pɛ́íwa dóé.

5Í lo ɛ́ báálɔ pá Sɪtaanɛ, rʊ́ʊ́ zɔ́kʊ́ tɛŋnamɪɛ, ká rí Wɪusɛ lɔ́ʊ́ dʊma ɛ́ tá, Nyuutɪna kal kóé.

6Mákí tɪ wíí to ráŋ. Í wɪ ɛ̃ rí sɪbʊ́r mʊɔ́ níí a dɪpɛ́ŋ míŋ wuu isi?

7Í lísɛ sɪbʊ́rbɪnɛ́wa í sɪɛrʊ, ká a nɪfɛ́lɛ́ anɛ dɪpɛ́ŋ míŋfɛlɛ, ɓa há ŋmʊ́sɛ́, ká wɪ sɪbʊ́r héé. Kirisi há kárá Pakɛ cana pewie, ʊ sʊ́wɔ́.

8Ɛ́ wíɛ́, í lo ráá dírá cana; í sɪɛ́ sí ló ráá dúú, arí dɪpɛ́ŋ ná há kéŋ sɪbʊ́rbɪnɛ́wa. Ɛ́ sɪbʊ́r nɛ́ ká sabɔ́ŋ rí nɪlaŋwíɛ́. Á dírá cana arí dɪpɛ́ŋ ná há wɪ sɪbʊ́r kené. Ɛ́ dɪpɛ́ŋ nɛ́ ká sapʊmmí arí taŋá.

9Kɛnɔ ná ŋ há pʊ́ŋsɛ́ pɛ́íwa sɪɛrʊ, ŋ bʊ́lɔ́ bʊlíwa lísíwa tɪ rí nɪlaama.

10Ʊ to anɛ ŋ dé bʊlíwa sí dúníé nɪlaama, rí síítínáwa, rí gaara, rí veŋɓaara wuu sɪɛrʊ nɛ́ kʊ́ʊ́sʊ́. Rɪ ɛ́ é ní, íí lɛ́ káá tá dúníé ní.

11Ɔ taŋá já ríŋ bʊlíwa lísíwa tɪ, arí nɛrɔ ná wuu há sʊ́ʊ́ kɛ́íwa maábinɔ́ŋ, ká a nɪláŋ, ɛ́ rá má síítína, veŋɓaarɔ, nɪtʊksɔ, sɪnyɔɔrɔ, gaarɔ. Í sí ló rííwa rí nyɛ nɛrɔ duo dí ɓɪɛ má tɪ.

12Ɔ ra wɪ nɪɛ ná há wɪ Wɪusɛ léɛ́ dí, saríyá dí. Wɪusɛ níí díwó saríya. Í taŋa mɔhɔ̃́ rííwa dííwa púl sɪɛrʊ nɛrɔ ɛ́ saríya rɛ́. Anɛ ɛ́ Wɪusɛ Kɛnɔ há sɛ́: "Í lísɛ sabɔ́ŋtɪunɔ í sɪɛrʊ."

1 Kɔrɛŋtɛ 6

1Rɪíwa sɪɛrʊ oro kʊ́ʊ́ ka nɛsɛ rírʊ́ nɔ́ŋɔ, ʊʊ́ káá mʊ́ nɪɛ ná há wɪ Wɪusɛ léɛ́ dí síɛ́ nɛ́, ríí bʊl, káá sí káá mʊ́ Wɪusɛ nɪɛ rí?

2Í wɪ ɛ̃ rí Wɪusɛ nɪɛ níí á ríwɔ́ dí dúníé nɪɛ saríya? Rɪíwa nɛ́ sɪɛ́ á rííwa ko dí dúníé nɪɛ saríya, í tɪ wíwɪɛla nɛ́ sɪɛ́ í wʊ́ɔ́ wuó zɪŋ?

© 1999, The Bible League.

3Í zɪŋ ráá níí á ráá dí malíkawa saríya; dúníé nyúú wíɛ́ nɛ́ sɪɛ́ ráá sí wóllú?

4Ká, rɪ dúníé nyúú wíɛ́ kúó hé nɛsɛ í pɛ́kɛ, í kaá ja saríyadííre ná há wɪ sɛ́ kené, wɪcʊɔla púl mí!

5Ʊ ɛ́ to hɪ̃sɛ́ a pɛ́íwa? Wízínnʊ́ balá má tóíwa sɪɛrʊ, a wóllú maábinánja pɛ́kɛ zʊ, aá ɔsɛ wíí?

6Ká rɪ maábinánja bɛllɛ ná nánjá í sɪɛrʊ, nɔ́ŋɔ ka ɛ́ wíí isi mʊ́ nɪɛ ná há wɪ Wɪsɛ léɛ́ dí rí, a bʊl aá zɔ́kʊ́ nanáárínɔ́ŋɔ ná yɪr.

7Í há dé pa nánjá mʊ́ saríyadííre síɛ́ ná má tɪ, í ɓalɛ dɪhĩ́ nɛ́ ɛ́. Í wɪ nɪlɔ́rɔ mʊɔ́ wuu wuó nyammɛ? Beé rí tɛ í wɪ có rɪ ɓa víríwa?

8Ká í nɛ́ bɪrɛ aá lɔ́rɛ nánjá, aá vɪrɛ nánjá; í maábinánja rí má nɛ́, í tʊ́tʊŋ ɛ́.

9Í wɪ ɛ̃ rí gologolo nɪbííne wɪ ker kené Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ sɪɛrʊ? Í sííwa tɪ nyísʊ́: nɪlaama, veŋɓaara, nɪcɔrma, báála ná há gírɛ́ aá pí nánjá, rí háála ná há gírɛ́ aá pí nánjá,

10gaara, síítínáwa, sɪnyɔɔra, nɪtʊksa, kaafórdííre, ɓa wɪ ker kené Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ sɪɛrʊ.

11Í sɪɛrʊ nɪɛ nánja sɪɛ́ fa ká ɛ́ nɛ́. Amá á Wɪsɛ Sabɪna dóé mí, ʊ tíŋ Nyuutɪna Zeezi Kirisi yɪr mɛ́, a mʊ́ʊ́ríwa, í ɔ́ʊ́ nɪɛ, a a nɪtékétékéwa Wɪsɛ síɛ́ mɛ́.

12Í nánja sɛ́: "Á há có wíí ná wuu ní á wólli aá a." Ɛ́ ká tanjá rɛ́, amá ɓa wuu ra wííwa míí sáŋ; ŋ wo wíí wuu aá a, amá ŋ waá sáŋ bɪrmɛ wíí wuu yómo.

13Í báá sɛ́: "Ɓɪdííle mínɔ́ luoru wíɛ́ nɛ́, luoru má mínɔ́ ɓɪdííle wíɛ́ nɛ́." Tanjá rɛ́, amá Wɪsɛ sí zɔ́kwɔ́ wuu. Wɪsɛ wírá tɛŋ ɛ́ɛ́ nɪlánnʊ wíɛ́ nɛ́, amá ʊ ɔ́ʊ́, rí nɪbííno kaa tʊŋ aá pá Nyuutɪna nɛ́, ká rí Nyuutɪna tíllʊ́.

14Ká Wɪsɛ ná há íllírá Nyuutɪna sʊʊ mɛ́, ʊ sí íllírá má sʊʊ mɛ́, ʊ dóé ná mɛ́.

15Í wɪ ɛ̃ rííwa tɛnnɛ ká Kirisi tɛŋ cɔrʊ nɛ́? Ɗ sɪɛ́ sí wólli ka Kirisi tɛŋ cɔɔ kaa mʊ́ cɔ́ hácɔrmɔ tɛŋ mɛ́?

16Aí! Ɛ́ waá a. Í wɪ ɛ̃ rí báálɔ ná há pí hácɔrmɔ, ɓa tɛnnɛ cɔ́ nánjá mɛ́ a bɪrmɛ tɛŋ balá nɛ́? Ɓa pʊ́ŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ a bʊlɛ́: "A makɛ ríwɔ́ bɛllɛ ná a nɪbíŋ balá."

17Ká nɛrɔ ná há kenú tɪ cɔ́ Nyuutɪna mɛ́, ʊ rí tína sí a balá sabɪna mɛ́.

18Ɛ́ wíɛ́, í fá kɛkɛ nɪlánnʊ mɛ́. Wíbɔmɔ wuu ní rí nɪbííno a, ʊ wʊ́ʊ́ tɛŋ mɛ́ cɔ́ɛ́, amá rɪ nɪlánnʊ é ní rʊ́ʊ́ tʊŋ, ʊ ɛ́ ká wíbɔ́ŋ rɛ́, aá zɔ́kʊ́ tɛŋ.

19Í wɪ ĩ rííwa ká Wɪsɛ Sabɪna jaá rɛ́? Wɪsɛ há púú Sabɪna ná pɛ́íwa, ʊ míníwa mɛ́, ʊ nɛ́ tííwa; í wííwa tɪ tɛ.

20Wɪsɛ túŋ kɪzéní rí, ká yɔwɛ léíwa. Ɛ́ wíɛ́, í kániwa tɛnnɛ, a tʊŋ tʊtʊmɛ́ ná háá píŋsi Wɪsɛ.

1 Kɔrɛŋtɛ 7

© 1999, The Bible League.

1Í há pí wíɛ́ ná bɔ́síŋ, í kɛnɔ ná í há pʊ́ŋsɛ́ sɪɛrʊ, ŋ sí lísíwɔ́ síɛ́ pɛ́íwa. Ʊ yɛ́rɛ́ nɛ́ ká, rí
báálɔ sí háálɔ já.

2Amá rííwa sí nɪlaŋwíɛ́ á, bál má wuu jɔ́ʊ́ háálɔ, rí háálɔ má wuu kánʊ́ bála.

3Báálɔ sʊ́ʊ́ tɪɪ káá vɔ́mʊ́ háálɔ, rí háálɔ má sʊ́ʊ́ tɪɪ káá vɔ́mʊ́ bála.

4Háálɔ wʊ́ʊ́ tɛŋ tɛ, ʊ bála nɛ́ tʊ́ʊ́. Báálɔ má wʊ́ʊ́ tɛŋ tɛ, ʊ háálɔ nɛ́ tʊ́ʊ́.

5Í sí náŋá pínɛ vɛ́. Rɪ ɛ́ nɛ́ kúé aá cí má, í lo rʊ́ʊ́ ɛ́íwa wuu nʊtʊ́mɛ́, rííwa tá náŋá pínɛ
mʊɔ́, káá cʊɔlɛ Wɪɪsɛ. Ríwa cʊ́ɔ́lɔ́ tenni, í bɪrzʊ náŋá rí, a makɛ rííwa háá nyammɛ gúl,
ká rí Sɪtaanɛ ko wóllíwa.

6Wíí né ŋ há bílé pɛ́íwa, ʊ kéŋ ŋméno; ʊ taŋa to wífɪkí.

7Rɪŋ ɛ́ dʊŋɔ mɛ́ nɛ́, ŋŋ́ bʊ́lɛ́ nɪbííne wuu sí náŋá já rɛ́, ká níŋ há nɪhḗ nyɛ; amá nɛrɔ wuu
Wɪɪsɛ pálɔ wʊ́ʊ́ nɔ́ŋɔ ɓɪnɔ nɪhḗ, ɓa ká bámmáwa rɛ́.

8Ɔŋ́ bʊl bózome rí yúháála rí nɛ́: Rí ɓá níŋ há nɪhḗ nyɛ, a sí báláwa rí háála já; ʊ ɛ́ nɛ́
weré a pɔ́wɔ́.

9Amá rɪ ɓa wʊ́ɔ́ tɪɪ wuó ka, rí ɓá ja. I há já bála ríri há já háálɔ, ʊ nɛ́ wɛ́rí há wɪ wuó
nyammɛ, káá sʊwɛ hɪɛŋ.

10Nɪɛ ná há já náŋá má rí nɛ́ ŋ búbʊl, ŋ ra wɪ sɛ́, Nyuutɪna nɛ́ sɛ́: "Háálɔ sí lɛ́ káá tɔ́ʊ́
bála.

11Rʊʊ kúó rʊʊ líɔ́ má, ʊ́ʊ́ sí bál nɔ́ŋ já, ká bɪrɛ kóú bála rí. Ká rí báálɔ má sʊ́ʊ́ háálɔ kírí
tá.”

12Nɪkáánɛ ná rí, Nyuutɪna ra wɪ sɛ́, ŋ nɛ́ sɛ́: Rɪ maábinɔ́ŋɔ oro háálɔ wɪ Zeezi léɛ́ dí, ká
cólli rʊʊ kénú bála rí, ʊ́ʊ́ sʊ́ʊ́ kírí tá.

13Rɪ háálɔ má nɛ́ lá Zeezi dí ká ʊ bála wɪ léɛ́ dí, ká cóllú háálɔ kanɛ́, ʊ́ʊ́ sí lɛ́ káá tɔ́ʊ́,

14bee wíɛ́ Wɪɪsɛ sáŋ báálɔ ná há wɪ Zeezi wíɛ́ léɛ́ dí, ʊ háálɔ ná yɪr mɛ́, rʊʊ nɛ́ kɔ́ʊ́ bála.
Wɪɪsɛ sáŋ háálɔ ná há wɪ Zeezi wíɛ́ léɛ́ dí, ʊ má bála yɪr mɛ́, rʊʊ nɛ́ kɔ́ʊ́ háálɔ; rɪ ɛ́ rá, í
bɛlɛ ká busunnu bɛlɛ nɛ́, ká mʊ́l néé mí, ɓa wɪ busunnu kené Wɪɪsɛ síɛ́ mɛ́.

15Ʊ ná tína há wɪ Zeezi léɛ́ dí, ká cólli lɪɪ, rɪ háálɔ nɛ́, rɪ báálɔ nɛ́, ʊ́ʊ́ lɛ. Ʊ to baŋkanɔ́ a
pɔ́ʊ́ ná há lá Zeezi wíɛ́ dí. Wɪɪsɛ já rí tɛŋfíɛ́l nɛ́ míŋrá pɛ́kɛ.

16Háálɔ, rɪ ɛ́ɛ́ á, ríí bála la Wɪɪsɛ wíɛ́ dí ɪ íɔ̃? Báálɔ, rɪ ɛ́ɛ́ á, ríí háálɔ lá Wɪɪsɛ wíɛ́ dí ɪ ɛ́
íɔ̃?

17Nɛ́ŋ wuu níí há nɪhḗ ɛ́, ká Wɪɪsɛ yírí, aá va Wɪɪsɛ há yírí a pi ɓaalɛ ná pɛ́í sɪɛrʊ. Ʊ ɛ́
ká wádá rɛ́, ŋ máŋsɛ aá pá wɪcʊɔla púlli há mɪŋ dɪhḗ ná wuu.

18Rɪ Wɪɪsɛ yírɛ nɛ́ŋ, rʊʊ wʊ́ʊ́ pɛŋ cóké, ʊ sí á ríwɔ́ cókú pɛŋ; rɪ Wɪɪsɛ yírí ná má tína,
rɪɪ cókí pɛŋ, ɪ nɛ ɛ́.

19Rɪɪ cókí pɛŋ rá to wíí, rɪɪ wíí pɛŋ cóké má rá to wíí. Amá wífɪɛmɔ nɛ́ ká Wɪɪsɛ kíŋse
ná zíle.

© 1999, The Bible League.

20Nɛrɔ wuu níí há nıhḗ ɛ́, ká Wıusɛ yírí.

21Wıusɛ kúó aá yírí rıı ká yómó, ı sí ló rʊ́ʊ́ wíí mɛ́. Amá rı ŋmɛ́nɔ kúó mıŋ, ríí wóllí tıı la, ı tıŋ a léí tıı.

22Yómo ná wuu Nyuutına há yírɛ́, ʊ tʊ́ʊ́ tıı, Kirisi mí. Nɛrɔ ná má há tʊ́ʊ́ tıı ká Wıusɛ yírʊ́, ʊ bírmɛ́ Kirisi yómo.

23Wıusɛ túŋ yɛ́ldúó rí, a yɔwɛ léíwa; ɛ́ wíɛ́, í sí ló rí nıbííne kániwa bírmíwɔ́ yósi.

24Maábinánja, rí nɛ́ŋ wuu mínʊ́ nuısɔ sıɛrʊ. l há nıhḗ ɛ́ ká Wıusɛ yírí, nı ɛ́ ʊ síɛ́ mɛ́.

25Báála ná ha há wı háála jɛ́ɛ́, rí háála ná ha há wı báláwa jɛ́ɛ́ é wíɛ́, Nyuutına sɛ́ rá, ŋ tıı cáánɛ nɛ́. Amá í zıŋ rí Nyuutına sawér mí ní, ŋ a nıtékétéké aá cáániwa taŋá mɛ́.

26Ɔ cáánɛ nɛ́ ká, rı báálɔ ná wı háálɔ jɛ́ɛ́, ʊ́ʊ́ nɛ́ ɛ́, ʊ nɛ́ weré, bee wíɛ́ dúníé wıula sísɛ́nyɛ zénó.

27Rıı já háálɔ, ı sʊ́ʊ́ kiré já; rıı wı háálɔ kené, ı sí háálɔ já.

28Amá rıı ná já háálɔ, ı wı wíbɔ́ŋ ɛ́ɛ́; rıı toló má já bála, ʊ wı wíbɔ́ŋ ɛ́ɛ́; ʊ ɛ́ taŋa sí a wıhála a pɔ́wɔ́. Ká ŋ waá ja rííwa zʊ ɛ́ wıhála sıɛrʊ.

29Maábinánja, ŋ wíbʊlí ná múl nɛ́ ká: Á waá a ráá dáánɛ dúníé mí; ɛ́ wíɛ́, rí háála tínáwa a, anɛ ɓa wı háála kené.

30Rí nıɛ ná háá wié nɛ, anɛ ɓa waá wi, ɓa ná háá jʊɔsɛ́, nɛ anɛ ɓa waá jʊɔsɛ, rí nıɛ ná háá yɔwɛ ɓıɛ, nɛ anɛ ɓa wı óŋ kené.

31Ká rí nıɛ ná há kéŋ dúníé né ɓıɛ aá tʊŋ, ríwɔ́ má nɛ anɛ ɓa wʊ́ɔ́ kené aá tʊŋ; dúníé né ká ɓıdaarí rɛ́.

32Ká ŋ sıɛ́ fa waá ja rí wíí wálmíwa. Nɛrɔ ná há wı háálɔ kené, Nyuutına wíɛ́ dʊŋɔ nɛ́ mínʊ́ nyúú mí; rʊ́ʊ́ wólli tʊŋ, rí Nyuutına sıɛrʊ tɔrɛ.

33Ká báálɔ ná há já háálɔ, dúníé ɓıɛ wíɛ́ níí wálmʊ́, ʊ háá a ɛ́ rʊ́ʊ́ háálɔ sıɛrʊ tɔrɛ.

34Sabıŋsɛ bɛllɛ nɛ́ ʊ kaá tʊŋ. Ʊ ká ɛ́ nɛ́ háálɔ rí, ɛ́ rá má toopero má rí; ʊ ná há wı bála jɛ́ɛ́, Nyuutına wíɛ́ nɛ́ mínʊ́ nyúú mí. Ʊʊ́ jíja rʊ́ʊ́ tɛŋ ríʊ́ sabıuna wuu a páár, Wıusɛ síɛ́ mɛ́. Ká háálɔ ná há kéŋ bála, dúníé ɓıɛ wíɛ́ níí wálmʊ́, ʊʊ́ aá ja rʊ́ʊ́ bála sıɛrʊ tɔrɛ nɛ́.

35Ɔ búl nyɛ aá jɛ́íwa ɔsɛ́ nɛ́, ʊ to anɛ bárá ŋ hé, ríŋ kɛ́síwa. Ɔ́ŋ já rííwa zıŋ ɛ́ há wéró ní, a sí Nyuutına tʊtʊmɛ́ káá hé sɛ́ŋɓɛlí.

36Rı báálɔ kenú toló, rʊ́ʊ́ ké aá daarɛ bála jɛɛ, rʊ́ʊ́ bel rı ɛ́ kɔ́ʊ́ toló hıĩsɛ́, rʊ́ʊ́ cóllú bála pii pɛ́ɛ́, ʊ́ʊ́ ɔ́ʊ́ há cóú ná, ʊ ɛ́ to wíbɔ́ŋ; ʊ́ʊ́ lo rʊ́ʊ́ ja bála.

37Áná ná wuu há wóú tıı aá ka, ɓa wʊ́ʊ́ mɛ́ fíkɛ́, ká ʊ lo ʊ toló ké aá daarɛ bála jɛɛ, rı ɛ́ kɔ́ʊ́ sıɛrʊ wícólli é ní, ʊ á wérí.

38Ɛ́ wíɛ́, nɛrɔ ná há púú toló pá bála á wérí, nɛrɔ ná há wʊ́ʊ́ toló píé pá bála nɛ́ á wérí wuu.

© 1999, The Bible League.

39Háálɔ há já bála, rʊʊ bála ná wɪ súwɛ́, ʊ wɪ kɔwɛ aá lɛ. Háálɔ rírú bála cɔ́ náŋá mɛ́, bála hiẽsó wuu mí ní. Ká rʊʊ bála nɛ́ súwɛ́, ʊ tʊ́ʊ́ tɪɪ, rʊ́ʊ́ lɪɪ ja bála ná wuu ʊ há có. Ʊ taŋa mɔhɔ̃ rʊ́ʊ́ a Nyuutɪna nɪɛ sɪɛrʊ oro ní.

40Amá rɪŋ é dʊŋɔ mɛ́ nɛ́, rʊʊ báá wɪ bírɛ́ ja bála ká ké ɛ́, ɛ́ nɛ́ rʊ́ʊ́ ná wér kíŋkáŋ. Ɔ́ sɪɛ́ ɪ̃ɔ́ rí Wɪsɛ Sabɪna nɛ́ mínɪ́ŋ má mɛ́.

1 Kɔrɛŋtɛ 8

1Venni namɪŋsa ná é wɪ́ɛ́, ʊ ká taŋá, á wuu ní kéŋ zɪmɛ́. Amá ɛ́ zɪmɛ́ é, ʊʊ́ nyʊ́kɛ nɪɛ rɛ́; cólle níí súúri nɪɛ.

2Rɪɪ ná síí ɛ̃ wɪ́ɛ́, zɪŋ ríí wízɪmɛ ná tío rí, ɪ wɪ ɛ̃ a mɔ ɛ́ há mɔhɔ̃ ríí zɪŋ.

3Amá nɛrɔ ná há có Wɪsɛ, Wɪsɛ má ʊ́ʊ̃́ tína nɛ́.

4Í há bɔ́sɛ́ venni namɪŋsa ná díí wɪ́ɛ́, á ɪ̃ɔ́ rí veno to óŋ, dúníé mí. Á síɛ́ ɪ̃ɔ́ zɪŋ rí Wɪsɛ má nɛ́ balá léŋ.

5Rɪ ónní rí mɪŋ bána nyúú rí tíé nyúú, ɓa píwó makɛ wíŋsá, ɛ́ wɪŋsa duduusi káŋ, nyúútínáwa má káŋ.

6Amá á é rí, Wɪsɛ nɛ́ balá; ʊ nɛ́ ká Ana ná há á onni wuu, a nɛ́ tíllírá. Nyuutɪna má nɛ́ balá. Ʊ nɛ́ ká Zeezi Kirisi. Ʊ yɪr mɛ́ nɛ́ onni wuu mɪŋ, ʊ yɪr mɛ́ nɛ́ á má mɪŋ.

7Amá nɪɛ wuu ra wɪ ɛ́ zɪmɛ́ kené. Náŋa há mál vʊka ɔsɛ́, ɓa búó rɪ veno wómmó rí. Ɓaá dí veno namɪɛ, ká bɪɪnɛ rɪ veno ká óŋ rí; a tɪŋ ɛ́ mɛ́, ɓa sabɪŋsɛ há ká kúlééwa, a bɪɪnɛ rɪ ɓa zɔ́kɛ́ kíso rí.

8Ɓɪdíili ra wírá kené aá peri Wɪsɛ. Raá wɪ díé, ɛ́ wírá wuó múúri; raá báá dío má, ɛ́ wírá wuó súúri.

9Í tííwa tɪɪ é rí, í taŋa pɔ́ rí tíŋtɪɪ ná sí dɔ́wí nɛ́, rí nɪɛ ná yardá há wɪ péré gɛ́rʊ́ mɛ́.

10I há síí kéŋ zɪmɛ́, ká zʊʊ ké venni jaa mɛ́ aá díwó namɪŋsa, ʊ ɛ́ wɪ nɛrɔ ná yardá há wɪ péré sabɪɪná yiki, rʊ́ʊ́ zʊʊ dí ɛ́ namɪŋsa?

11Ʊ ɛ́ɛ́ á rí nɛrɔ ná yardá há wɪ péré, ɪ maábinɔ́ŋɔ, Zeezi há súwʊ́ wɪ́ɛ́, rʊ́ʊ́ tíŋí zɪmɛ́ ná wɪ́ɛ́ yʊ́ksɛ nɛ́.

12Rɪ́ɪwa á ɛ́ zɔ́kíwa maábináŋa ná sabɪŋsɛ há ká kúlééwa mɛ́, Kirisi mí ní í aa zɔkɛ ɛ́.

13Ɛ́ wɪ́ɛ́, rɪ ɓɪdíili díí níí yíkíŋ maábinɔ́ŋɔ ríí hé wíbɔmɔ mɛ́, ŋ báá wɪ namɪɛ́ díí ná, a makɛ ríŋ síŋ maábinɔ́ŋɔ yíkí hé wíbɔmɔ mɛ́.

1 Kɔrɛŋtɛ 9

1Ɔ́ wíŋ tɪɪ tɛ? Ɔ́ to Zeezi nɪtʊmí? Ɔ́ wírá Nyuutɪna Zeezi nɛ́ɛ́? Ɔ́ Nyuutɪna tʊŋ pɛ́ɛ́ nɔnɔ rá tóíwa?

2Rɪ nɪɛ náŋa nɛ́ wɪ nɛ́ɛ́ rɪŋ ká Zeezi nɪtʊmí má, í é ɪ̃ɔ́ ríŋ kɔ́ʊ́ nɪtʊmí rɛ́; ʊ ɛ́ malla nɛ́ kɛ́íwa, a tɪŋ mɪɪsɛ ná í há kené Nyuutɪna ŋmɛ́nɔ mɛ́ wɪ́ɛ́.

© 1999, The Bible League.

3Ɔ nʊlísɔ wíí né é, ŋ kaa bʊl aá láŋ tɪɪ, nɪɛ ná há cínɪ́ŋ mɛ́ nésɛ mɛ́.

4Á tʊtʊmɛ́ yɪr mɛ́, á wɪ mɔhɛ̃́ ráá ná ɓɪdííle aá dí, a ná nyii aá nyɔ?

5Á wɪ mɔhɛ̃́ ráá ja háála, a kaa tíŋrá tɪɪ mɛ́ anɛ nɪtʊmɛ́ ná náŋa, rí Nyuutɪna maábɛlɛ, arí Sefa háá a é?

6Ɔ rí Barnabasɛ dʊŋɔ né mɔhɛ̃́ ráá tʊŋ aá pɛ́íwa, ká jaá dírá tɪɪ mɛ́?

7Sóóji orí rí mɪŋ gɛnnɛ mɛ́, káá dɔ́ʊ́ tɪɪ ʊ suolé mí? Áŋ ríí cɔ́ŋsɛ tuu, káá sʊ́ʊ́ nɔŋ dí? Áŋ é ríí nʊɔlɛ nɛsɛ, ká wʊ́ɔ́ nɛ"íl nyɔ?

8Wíbɔsɛ́ nyáŋ ŋ há píé máŋsɛ, nɪbííne wízɪmɛ né; Wɪɪsɛ kíŋse é sɪɛ́ wɪ é né bʊ́lɛ́ ré?

9Wɪɪsɛ kíŋse ná Moyizi há pʊ́ŋsɛ́ sɪɛrʊ ɓa sɛ́: "Rɪɪ kéŋ nɔɔ aá tʊ́mí míɛ́ sɪɛrʊ, ɪ sí omo píí tɔ́ʊ́ nʊɔ mɛ́." Nɔɔ dʊŋɔ wíɛ́ né Wɪɪsɛ bʊl nyɛ?

10Á wíɛ́ rá Wɪɪsɛ bʊl é ré? Óó! Á wíɛ́ né Wɪɪsɛ bʊl é. Padííro rí míŋmɔɔrɔ wuu kéŋ yɪɛla, rɪ ɓa sí ná óŋ, ɓa tʊtʊmí mʊ́l mɛ́.

11Á há bʊ́l Wɪɪsɛ wíɛ́ pɛ́íwa anɛ mídʊ́ó á dʊ́íwa sɪɛrʊ, ʊ wɪ mɔhɛ̃́ ráá ka kʊsɛ́ yɪɛla í tíé nyʊ́ʊ́ ɓɪɛ mɛ́?

12Rɪ níɛ́ bamma rí mɪnɛ́, a tíllíwa ɓɪɛ aá dí, á ra wɪ mɔhɛ̃́ ráá dííwa ɓɪɛ kíllíwɔ́? Ká á wɪ é ɛ́ɛ́. Á wííwa óŋ sʊ́lɛ́. Á sáŋ wɪɪla duó wuu, a makɛ ráá sí nagbámɔ wíí wuu á, Zeezi Labaarɪwero ná bʊlɛ́ mɛ́.

13Í tɪɪ íɔ̃́ zɪŋ rí nɪɛ ná háá tʊŋ Wɪcʊɔlɪjɪzeno sɪɛrʊ, ɓa ɓɪdíílí lɛ ráŋ né, ká Wɪɪsɛ vʊk"ɔɔsa má ka ker, vʊka ná ɓa há ɔ́sɛ́ aá pá Wɪɪsɛ, ɓɪɛ sɪɛrʊ.

14Ʊ ká é né, arí nɪɛ ná má háá bʊl Wɪɪsɛ Labaarɪwero ná. Nyuutɪna sɛ́, rí ɓa ɓɪdííli mɔhɔ̃́ rʊ́ʊ́ lɛ Labaarɪwero ná bʊlɛ́ mɛ́ né.

15Ká arí é wuu, ŋ wɪ é wíɛ́ tíŋɛ́ léíwa óŋ wuu. Ʊ sɪɛ́ to anɛ ŋ pʊ́ŋsɛ kɛnɔ né má aá ja rííwa páŋ ɓɪɛ né. Ʊ é káŋ píŋ wíí ré. Ɔ sɪɛ́ waá ja ríŋ tɪŋ nɪɛ ɓɪɛ wíɛ́, a sí é píŋ dí; rɪŋ sʊ́wɔ́ né cúcó é mɛ́.

16Ɔ háá bʊl Wɪɪsɛ Labaarɪwero ná, ʊ to nyʊkwíí; ʊ ká wífɪkí ré. Wɪla sí púŋ, rɪŋ né wɪ Labaarɪwero ná bʊ́lɛ́.

17Rɪŋ tɪɪ né fa bɛ́llɛ́ pi Labaarɪwero ná bʊlɛ́ páŋ tɪɪ, é é, ŋ sí ké tɪkɛ ríwɔ́ túmíŋ. Ɛ́ rá sɪɛ́, Wɪɪsɛ né héŋ ráŋ, ŋ nyʊ́ʊ́ cɪka né.

18Beé sɪɛ́ káŋ túme? Ɔ túme ní ká, ríŋ bʊl Labaarɪwero ná pá nɪɛ yɔ́ɔ́, ká sí kénú ríí tɪkɛ, Labaarɪwero bʊ́bʊlla túme ná há mɔhɛ̃́ ríŋ ná.

19Ɔ tíŋ tɪɪ wíí wuu mí; ŋ to yómó. Ɔ taŋa sáŋɔ́ bɪrmɛ nɪɛ wuu yómo, a makɛ ríŋ wólli nɪkana pɔsɛ ko Zeezi rí.

20Rɪŋ zʊ́ Zuwifiwa sɪɛrʊ, ŋŋ́ kánɪ́ŋ tɪɪ anɛ Zuwifi, a makɛ ríŋ wólli pɔ́síwɔ́ ko Zeezi rí; ŋ wɪ kíŋse ná Moyizi há pʊ́ŋsɛ́ tɪŋ, ká rɪŋ zʊ́ nɪɛ ná háá tíŋwɔ́ sɪɛrʊ, ŋ má níwɔ́, a makɛ ríŋ wóllíwó má nɪkana pɔsɛ ko Zeezi rí.

© 1999, The Bible League.

21Rɪŋ nɛ́ zʊ́ nɪɛ ná há wɪ Wɪsɛ kíŋse ná ɛ̃ má sɪɛrʊ, ɛ́ nʊ́ʊ́ nɛ́; ŋŋ́ kání̧ŋ tɪ a níwɔ́ nɛ́, a makɛ rí̧ŋ wóllíwó ɓɪkana pɔsɛ ko Zeezi rí. Ɛ́ sɪɛ́ to anɛ ŋ wɪ kíŋsɛ́ tɪŋ nɛ́, ŋŋ́ tɪŋ Kirisi kíŋse ní.

22Ɔ zʊ́ nɪɛ ná há wɪ duoki sɪɛrʊ, a bírmíwɔ́ nɔ́ŋɔ, a makɛ rí̧ŋ wóllíwó ɓɪkana pɔsɛ ko Zeezi rí. Ɔ pí̧ŋ tɪ makɛ ɔ́ŋ rírʊ́ duó wuu, nɪɛ wuu sɪ́ɛ́ mɛ́, a makɛ rí̧ŋ bírɛ bírɛ́ rírʊ́ duó wuu, a wóllíwó náŋa kɛsɛ ko Wɪsɛ rí, rʊ́ʊ́ lɔ́wɔ́ tá.

23Labaarɪwero ná wɪ́ɛ́ nɛ́ sɪɛ́ ŋ tɪŋ aá a nyáŋ wuu, a makɛ rí̧ŋ ka ker ʊ sɪɛrʊ.

24Rɪ nɪɛ nɛ́ lɛ́ fɛ́ɛ́ mɛ́, ɓaá a ɓɪkáná rɛ́ aá fá, amá nɪbala nɪí fá la sɪ́ɛ́, a mʊ́ dí nyʊ́ʊ́, a la bɪbaker. Ɛ́ wɪ́ɛ́, í má ɔsɛ fá wérí a mʊ́ la sɪ́ɛ́, a mʊ́ dí nyʊ́ʊ́, a la bɪba"onni.

25Nɪɛ ná wuu háá lɛ áá fá ɛ́, ɓa ɩ̃́wɔ́ tɪ kanɛ́; ɓaá bɛ́ŋsíwɔ́ tɪ ɛ́ nɛ́, aá ja rí̧wɔ́ mʊ́ dí ŋmɛ́sɛ, a la bɪba"omo; omo ná há wɪ dáánɛ́ káá zɔkɛ. Amá á ɛ́ fá, a mʊ́ la bɪba"onni ná há waá zɔkɛ.

26Ɛ́ nɛ́ tɛ, ŋ fá térké a caasɛ dɪmʊ́tenní, ŋ wɪ bínó fá. Aá yo cɔrɛ́, ká wɪ nɛ́sɛ yɔ́ɔ́ viki.

27Amá ŋŋ́ bɛ́ŋsí̧ŋ tɪ ɛ́, a háárí̧ŋ tɪ mɛ́, aá ja rí̧ŋ sí Wɪsɛ wɪ́ɛ́ bʊ́l pá nɪɛ, káá mʊ́ʊ́ peri, rí̧wɔ́ yíkí̧ŋ tá har rí.

1 Kɔrɛŋtɛ 10

1Maábináŋa, á naabálwa die há tí̧ŋ Moyizi mí aá va, wɪ́ɛ́ ná pérwó, í píwó aá líísíwa tɪ. Wɪsɛ ɔ́ɔ́ duóbána tuwi cúllíwó mí, ɓa wuu zʊ mʊfɪɛmɔ mʊ́ lɛ.

2Mʊfɪɛmɔ ná zʊʊ lɪ, rí duóbána ná sɪɛrʊ valɛ́, nɪhɩ̃́ nyimuŋsi rí, Moyizi múŋsíwó.

3Ɓa wuu ní dí ɓɪdíili ná Wɪsɛ há téɛ́, ʊ lɛ bána rí tuwi pɔ́wɔ́,

4a wuu nyɔ nyii ná há lɛ́ Wɪsɛ rí; bee wɪ́ɛ́ bʊ́í oro fa tí̧ŋwɔ́ mɛ́, a bul nyii pɔ́wɔ́ ɓaá nyɔ; ɛ́ bʊ́í nɛ́ ká Kirisi.

5Amá ɓa dɪkáŋ nɛ́ wɪ ɛ́ɛ́ tɔrɛ Wɪsɛ sɪɛrʊ, ɛ́ nɛ́ tɛ ɓa sʊsɛ ɓɛ́sɛ, gɪrbétéke sɪɛrʊ.

6Ɛ́ wɪ́ɛ́ wuu sɪɛ́ ká cáánɛ́ rɛ́ a párá, ráá sí sabɪŋtɪɛnɛ kánʊ́, anɛ ɓa fa há kɛ́ŋwó ɛ́.

7Í sí venni ɓáárʊ́, anɛ ɓa náŋa há tʊ́ŋ ɛ́; ɛ́ nɛ́ ɓa pʊ́ŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ bʊlɛ́: "Jamáŋ kʊ́ó ciki rí̧wɔ́ dí ɓɪɛ, a nyɔ sí̧ŋ, ká sɪɛ́ isi aá gɔ gʊɔla."

8Á sí nɪlaŋwɪ́ɛ́ á, anɛ ɓa náŋa há tʊ́ŋ ɛ́, ɓa nɪɛ bʊ́í mɛrɛ́ rí botoro sʊsɛ tápʊ́l balá.

9Á sí Nyuutɪna dí̧ŋʊ́, anɛ ɓa náŋá há á ɛ́, dʊma ɓɪ́ɛ́síwó ɓʊ́ʊ́sɛ.

10Í sí wɪ́ɛ́ ŋmúrmʊ́, anɛ ɓa náŋa há ŋmúrmí wɪ́ɛ́ ɛ́, Wɪsɛ tʊ́mʊ́ malíka ʊ ko ɓʊ́ʊ́síwɔ́.

11Wɪ́ɛ́ ná wuu há tʊ́ŋwɔ́ mɛ́ ká cáánɛ́ rɛ́, Wɪsɛ pii mákwɔ́. Ɓa pʊ́ŋsíwɔ́ hé Wɪsɛ Kɛnɔ mɛ́, rí̧wɔ́ pii mákrá nɛ́. Á mɪŋ dúníé isé hatí̧ŋnítápʊlɛ sɪɛrʊ nɛ́.

12Ɛ́ wɪ́ɛ́ sɪɛ́, nɛrɔ ná wuu há bíínɛ́ rʊʊ cí wérí rí, ʊ́ʊ́ pɔ́ wérí, rʊ́ʊ́ sí túwí ɓal.

© 1999, The Bible League.

13Díŋe ná wuu háá díŋíwa, ɓa tɩ nʊ́ʊ́ nɛ́ Sɩtaanɛ pi aá díŋ dúníé nɩbííne wuu. Wɩsɛ ká tékétéké, ʊ waá sáŋ lo rí díŋe kíllíwa dóé. Amá rɩ wálmɛ kúó périwa, Wɩsɛ sí pɛ́íwa dóé rííwa wólli. Ʊ níí makɛ ŋménɔ ríí pɛ́íwa, rííwa lú lɛ.

14Ɛ́ wíɛ́, naŋnɔ́ŋcólle, í lísíwa tɩ venni ɓaaré mɛ́.

15Ɔ́ íɔ́ rííwaá nɛ wíɛ́ múʊ́la, ɛ́ nɛ́ tɛ, ŋ pi nyɛ bílíwa rí; í tɩ kíɛ́líŋ wíbʊlɛ́ ná ná.

16Liisidílo bárka nyɔɔló ná á há bárkɛ Wɩsɛ káá nyɔ, á wírá tɩ kené cɔ́ Kirisi mí ní, a tíŋʊ́ cɛ́l mɛ́? Liisidílo dɩpɛ́ŋ ná á háá díé, á wírá tɩ kené cɔ́ Kirisi mí ní, a tíŋʊ́ tɛŋ mɛ́?

17Dɩpɛ́ŋ balá nɛ́ á kaa conni pá náŋá, a dídí. Á kánɔ́, ká wuu tʊŋ aá dí dɩpɛ́ŋ balá; ɛ́ wíɛ́, á ká tɛŋ balá nɛ́.

18Í bɩunɛ lzɩrayɛl nɩɛ wíɛ́; rɩ ɓa nɛ́ ɓʊ́ pʊna ɔsɛ vʊk pá Wɩsɛ, ɓaá lísíwɔ́ ker ní, ká pi Wɩsɛ ker físú koro daha. Ʊ ɛ́, ɓa rí Wɩsɛ ká óŋ balá nɛ́, ɓa há tʊ́ŋ vʊk namɩɛ mɛ́.

19Ɔ́ dɩbʊlí ná mʊ́l nɛ́ sɩɛ́ beé rí? Rí veno ní ká óŋ yáá, veno namɩɛ nɛ́ ká óŋ? Aí! Ɛ́ rá toó!

20Ɔ́ŋ já ríŋ bʊlɛ́ vʊk"ɔɔsa háá ɓʊ́ʊ́sɛ pʊsɛ ná, ɓa ɓʊ́ʊ́sɔ́ aá pá kaŋtɔmɔ nɛ́; ká, ŋ sɩɛ́ waá ja rííwa rí kaŋtɔmɔ tʊŋ nʊɔ mɛ́.

21Ʊ wɩ mɔhɛ̃́ rííwa nyʊ́nyɔ Wɩsɛ nyɔɔló, káá nyɔ kaŋtɔmɔ má nyɔɔló; a dídí Nyuutɩna liisidílo, káá dí kaŋtɔmɔ má ɓɩdííle.

22Áá já ráá pusi Wɩsɛ cɔ́ɛ́ mɛ́ nɛ́? Á bíínɔ́ raá dóé ní kɛ Wɩsɛ ɓó?

23Í náŋa sí wíkísí toó. Ɛ́ ká taŋá rɛ́, á wo wíí wuu ní aá a, amá ɓa wuu rá wɩ nyʊɔrɛ́ kené. Á wo wíí wuu ní aá a, amá ɓa wuu wɩ yardá súúri.

24Nɛ́ŋ wuu síí dʊŋɔ wér wíɛ́ já, amá bííní nɔ́ŋɔ má wér wíɛ́.

25Rɩíwa ná namɩɛ yɔwɔ mɛ́ rɩ ɓaá yɛ́llʊ́, í yɔwɛ mʊ́ dí. Í taŋa sí bɔ́sʊ́ ríí jíjɔ́ʊ́ dɩlí, rʊ́ʊ́ wíwálmíwa.

26Wɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʊ ɓa sɛ́: "Dúníé rírʊ́ onni wuu, Nyuutɩna nɛ́ tíwɔ́."

27Rɩ nɛrɔ nɛ́ wɩ Zeezi léɛ́ dí, ká yíríwa rííwa ko dí ɓɩɛ, í mʊ́; ʊ há pí omo ná wuu pɛ́íwa, í dí, ká sí kénú ríí bɔ́sí jíjɔ́ʊ́ dɩlí, rʊ́ʊ́ wíwálmíwa.

28Amá rɩ nɛ́ŋ rí bʊ́líwa rí bʊlɛ́: "Namɩɛ né ká veno namɩɛ nɛ́!" Í báá sí dí; nɩbʊlpáálɛ ná wálmɛ wíɛ́.

29Í é wálmɛ wíɛ́ rá, amá nɛrɔ ná há bʊ́lɛ́ pɛ́íwa wálmɛ wíɛ́ nɛ́, ŋ sííwa sí dí. Beé rí sɩɛ́ tɛ ŋ tíllíŋ tɩ, ká nɛrɔ nɔ́ŋɔ wálmɛ wíɛ́ kíkéríŋ namɩɛ díí mí?

30Rɩŋ bárkɛ Wɩsɛ ɓɩdííli wíɛ́ ká dí, hagaasɛ báá lí nɛɛ́; ɓɩdííli ná wíɛ́ ŋ há bárkɛ Wɩsɛ?

31Ɛ́ wíɛ́, rɩíwaá dí ní, rɩíwaá nyɔ́ nɛ́, wíí ná wuu í háá ɛɛ́, í lo rííwa wí"álle wuu pípíŋsi Wɩsɛ.

32Í pɔ́ wérí, rííwa wí"álle sí Zuwifiwa yíkí yo, a sí Gɩrɛkɛwa yíkí yó, a sí Wɩsɛ púl nɩɛ má yíkí yo.

© 1999, The Bible League.

33Í áŋ háá a ɛ́. Wíí wuu mí, ŋ fíkíŋ tɪ aá ja ríŋ tɔrɛ nɪɛ wuu sɪɛrʊ nɛ́; ŋ wíŋ dʊŋɔ wér níí ja, amá ŋŋ́ ja nɪkana wér ní, a makɛ rí Wɪsɛ lɔ́wɔ́ tá.

1 Kɔrɛŋtɛ 11

1Í césíŋ, anɛ ŋ má háá cesi Kirisi ɛ́.

2Ɔŋ́ bííwa mɛ́, í há láŋ cáánɛ dí, aá bííníŋ wíɛ́ tɛ́ŋ wuu mí.

3Ɔ taŋa có rííwa zɪŋ, rí Kirisi ní ká báálɔ wuu Nyuutɪna, báálɔ má nɛ́ kɔ́ʊ́ háálɔ nyúútína, ká Wɪsɛ má a Kirisi Nyuutɪna.

4Rɪ báálɔ́ cʊɔlɛ Wɪsɛ nɛ́ yáá, rʊʊ lá Wɪsɛ nʊɔ wíɛ́ nɛ́ bʊl aá pá nɪɛ, ká pi óŋ tɔ́ʊ́ nyúú mí, ʊ dɔ́l Nyuutɪna nɛ́;

5Amá rɪ háálɔ nɛ́ wɪ óŋ píɛ́ tɔ́ʊ́ nyúú mí, káá cʊɔlɛ Wɪsɛ, a la Wɪsɛ nʊɔ wíɛ́ bʊl aá pá nɪɛ, ʊ dɔ́lʊ́ bála há kɔ́ʊ́ nyúútína nɛ́; ʊ nɪhɩ̃ anɛ háálɔ há pʊ́ʊ́rʊ́ nyúú ní.

6Rɪ háálɔ nɛ́ wɪ nyúɓɪɛrɛ́ píí tɔ́ʊ́ nyúú mí, ʊ píérú nyúpúsɛ tá. Rɪ háálɔ nyúú pʊ́ʊ́rɛ nɛ́ sɪɛ́ kéŋ hɪ̃sɛ a pɔ́ʊ́, ʊ́ʊ́ ja nyúɓɪɛrɛ́ tɔ́ʊ́ nyúú mí.

7Báálɔ é wɪ mɔhɛ̃́ rʊ́ʊ́ pi óŋ tɔ́ʊ́ nyúú mí; ʊ ká Wɪsɛ cuunó rí, Wɪsɛ píŋ mínʊ́ mɛ́. Ká háálɔ é, báálɔ píŋ ní mínʊ́ mɛ́.

8Wɪsɛ wɪ háálɔ mɛ́ tíŋɛ́ má báálɔ, ká tɪŋ báálɔ mɛ́ nɛ́ má háálɔ.

9Wɪsɛ sɪɛ́ báá wɪ báálɔ mɛ́ɛ́ háálɔ wíɛ́, ká má háálɔ nɛ́ báálɔ wíɛ́.

10Ɛ́ wíɛ́ sɪɛ́, háálɔ mɔhɔ̃́ rʊ́ʊ́ ja óŋ tɔ́ʊ́ nyúú mí rí, malíkawa wíɛ́, ká rí nɪɛ zɪŋ rʊ́ʊ́ múúrú tɪ pɔ́ʊ́ bála.

11Ká Nyuutɪna Zeezi Kirisi é ŋmɛ́nɔ sɪɛrʊ, háálɔ wɪ wuó mɪŋ, rɪ báálɔ toó, báálɔ má wɪ wuó mɪŋ, rɪ háálɔ toó. Ɓa wuu tɛ náŋá rɛ́.

12Ɛ́ ná Wɪsɛ há tíŋ báálɔ mɛ́ a má háálɔ, ɛ́ nɛ́ háálɔ má nɛ́ lʊ́lʊl báálɔ. Ɓa wuu lɛ́ Wɪsɛ nɛ́.

13Í tɪ bɪɪnɛ ná: Háálɔ há zʊ́ɛ́ ké rʊ́ʊ́ cʊɔlɛ Wɪsɛ nɪɛ sɪɛrʊ, ká wɪ nyúɓɪɛrɛ́ píɛ́ tɔ́ʊ́ nyúú mí, ʊ ɛ́ wéró rí?

14Báálɔ mála wuu mí, ʊ rí nyúpʊ́kana wɪ cɛ́rɛ́. Ʊ ɛ́ kéŋ hɪ̃sɛ a pɔ́ʊ́.

15Amá háálɔ é rí, nyúpʊ́kana ká yír wíí rɛ́. Ɓa nɪhɩ̃ nyútɔ́lɔ nɛ́ Wɪsɛ pii pɔ́ʊ́.

16Rɪ nɛ́ŋ jɔ́ʊ́ ka ɛ́ wíí tɔ tíŋtɔ́ɛ́, ʊ́ʊ́ zɪŋ ráá to tíŋtɔ́ɛ́ mɛ́. Á é rí wɪcʊɔla púlli nɪɛ ná náŋa wuú a ɛ́ nɛ́.

17Wíí nɔ́ŋ rɛ́ ŋ jíja ríŋ bʊl. Ʊ é mí, ŋ wííwa míí bɛ. Ʊ nɛ́ ká, í náŋá cémé wííwaá ɔsɛ, ʊʊ́ zɔ́kíwa nɛ́.

18Ɔ sɪɛ́ nɪɔ́ rɪ ɓa sɛ́, rɪíwa nɛ́ kúé hé náŋá mɛ́ rííwa cʊɔlɛ Wɪsɛ, íí caksɛ rɛ́, a ké goó goówa. Ɔ lɔ́ʊ́ dí mʊɔ́ rɛ́.

© 1999, The Bible League.

19Ʊ sɪɛ́ mɔhɔ̃́ rí caksɛ́ ɓɪɛ́na zʊ́íwa pɛ́kɛ, a makɛ ríwɔ́ zɪŋ nɪɛ ná ɓɪɛ́na há lá Zeezi dí, rí nɪɛ ná há wɪ lɛ́ɛ́ dí.

20Rɪíwa nɛ́ kúé hé náŋá mɛ́, í wɪ kéné rííwa dí Nyuutɪna liisidílo ní.

21Lí ké rííwa dí, oro má de dídú ɓɪdí"aalí nɛ́. Náŋa ka losu ké, ká náŋa buki.

22Í wɪ jɪsɛ nɛ́ kené, rííwa ké ráŋ a dí káá nyɔ? Lí jɛ́íwa lɔ́rɛ Wɪsɛ púl ní, aá hɪ̃sɛ nɪɛ ná há wɪ óŋ kené? Ɔ́ bʊl beé pɛ́íwa? Ríŋ bííwa mɛ́ yáá? Aí! Ɔ wííwa míí bɛ.

23Ɔ há nɛ́ wíí ná Nyuutɪna rí, a pii cáání́wa nɛ́ ká, títaŋ ná ɓa há kéŋ Nyuutɪna Zeezi, ɛ́ títaŋ, ʊ pí dɪpɛ́ŋ,

24a sʊl Wɪsɛ bárka hé, ká kaa conni conni, ká bʊlɛ́: "Ɔ tɛŋ nɛ́ ɛ́, ŋ pii pɛ́íwa. Í tʊŋ ɛ́ aá líísíŋ wíɛ́."

25Ɓa há díé tenni, ʊ báá pí nyíŋgbaŋa rí nyɔɔlɔ́ má, ká bʊlɛ́: "Nyɔɔlɔ́ nyáŋ káŋ cɛ́l nɛ́, Wɪsɛ nʊtʊŋfɛlɔ ná malla nɛ́ ɛ́, a pá nɪɛ. Kál ná wuu í há kúé aá nyɔ ɛ́ nyɔɔlɔ́, í nyɔ aá líísíŋ wíɛ́."

26Kál ná wuu í há dí dɪpɛ́ŋ né ká nyɔ nyɔɔlɔ́ nyáŋ má, Nyuutɪna sʊʊ wíɛ́ nɛ́ í mímáŋsɛ ɛ́, a kaá jɔ́ʊ́ bɪrkoe.

27Ɛ́ wíɛ́, nɛrɔ ná wuu há dí Nyuutɪna dɪpɛ́ŋ, a nyɔ Nyuutɪna nyíŋgbaŋa nyɔɔlɔ́, ká wɪ Nyuutɪna bú, ʊ tʊ́ŋ wíbɔmɔ. Ʊ zɔ́kɛ́ Nyuutɪna Zeezi tɛŋ ríríʊ́ cɛl mɛ́ nɛ́.

28Ɛ́ wíɛ́, nɛrɔ wuu bííní tɪɪ mɛ́ wɛ́rí, ká zɪŋ dí dɪpɛ́ŋ ná, a nyɔ nyɔɔlɔ́ ná má.

29Nɛrɔ ná wuu há dí dɪpɛ́ŋ ná, a nyɔ nyɔɔlɔ́ ná, ká wɪ Nyuutɪna Zeezi tɛŋ wíɛ́ líísé, saríya nɛ́ ʊ dí ká nyɔ ɛ́, a pɔ́ʊ́ tɪɪ.

30Ɛ́ wíɛ́ nɛ́ tɛ, í sɪɛrʊ, nɪɛ ɓɪkana wíwɪɪlɛ, dóé muri náŋa, ká dɪkáŋ má sʊsɛ.

31Raá nɛ́ gírɛ́ dírá tɪɪ saríya, á báá wɪ Wɪsɛ saríya sɪɛrʊ́ zʊ.

32Amá rɪ Wɪsɛ nɛ́ dírá saríya, ʊʊ́ tʊ́rírá nɛ́, a makɛ rʊʊ cíé kúó aá dí dúníé saríya, rʊʊ́ sí pɛ́ɛ́ yíkrá ríwɔ́ ríí hé wɪɪla sɪɛrʊ.

33Ɛ́ wíɛ́ sɪɛ́, ŋ maábináŋa, rɪíwa kúó ké rííwa dí liisidílo ná, í ké tɪkɛ náŋá.

34Rɪ losu kéŋ néŋ, ʊʊ́ la síɛ́ dí ɓɪɛ ʊ jaa mɛ́ kɛ́rɛ́, ká ko, a makɛ rííwa sí kóó hé náŋá mɛ́, ríí pɔsɛ Wɪsɛ saríya ríí héíwa tɪɪ mɛ́. Wíɛ́ ná náŋa há kááné, rɪŋ nɛ́ kóíwa rí, ŋ sí lísíwɔ́ síɛ́ pɛ́íwa.

1 Kɔrɛŋtɛ 12

1Ɔ maábináŋa, í lo ríŋ sɪɛ́ baa bʊl Wɪsɛ Sabɪɪna há pí dóé ná, a ɓaá pá nɪɛ wíɛ́ pɛ́íwa. Ɔ waá ja rííwa sí ɛ́ wíɛ́ zímʊ́.

2Í íɔ̃́ zɪŋ rí téŋ ná mɛ́ í fa há wɪ Wɪsɛ cʊɔlɛ, Sɪtaanɛ nɛ́ fa tííwa, a yíkíwa hé venni ná há wɪ wíɛ́ bʊl cʊɔlɛ́ mɛ́.

© 1999, The Bible League.

3Ɛ́ nɛ́ tɛ, ŋ có rííwa zɪŋ rí, rɪ nɛ́ŋ kɛ́ŋ Wɪsɛ Sabɪna dóé, ʋ waá sáŋ bʋlɛ́: "Wɪsɛ zɔkɛ Zeezi!" Ká nɛ́ŋ má báá wɪ wo rʋ́ʋ́ bʋlɛ́: "Zeezi ní ká Nyuutɪna!" Rɪ Wɪsɛ Sabɪna dóé mí rá.

4Sabɪna balá nɛ́, ká pi dóé bámmá bámmáwa aá pá nɪɛ.

5Nyuutɪna Zeezi tʋŋ pɛ́íwa duo káŋ, amá Nyuutɪna Zeezi balá nɛ́ ɓa wuu tʋŋ aá pá.

6Wɪsɛ tʋmɛ́ ŋmɛ́ŋsɛ káŋ, amá Wɪsɛ balá léŋ ní tíŋ nɪɛ wuu mí, aá tʋ́ŋwɔ́ wuu.

7Ká, Sabɪna dóé ná ʋ há pié aá pá nɪɛ, ʋ pió aá pá náŋá sáŋɛ wíɛ́ nɛ́.

8Ɛ́ nɛ́ tɛ, ʋʋ́ pá nɔ́ŋɔ dóé, ʋ ka wízɪmɛ aá bʋl wíɛ́; ká pá nɔ́ŋɔ má dóé, ʋ zɪŋ Wɪsɛ wíɛ́ mʋ́ʋ́la lísɛ, Sabɪna ná balá nɛ́.

9Ʊʋ́ pi yardá ná há kɔ́ʋ́ dʋŋɔ, a pá nɔ́ŋɔ, a pi pʋɔllɛ dúóre pá nɔ́ŋɔ má; ɛ́ Sabɪna balá.

10Ʊʋ́ pá nɔ́ŋɔ dóé, ʋ tʋ́tʋŋ wínyáŋsɛ; nɔ́ŋɔ níne Wɪsɛ liŋó, a laa bʋl aá pá nɪɛ; nɔ́ŋɔ wólli sabɪŋtɪɛnnɛ rí Wɪsɛ Sabɪna zɪŋ aá caksɛ; nɔ́ŋɔ búbʋl Wɪsɛ wíɛ́, liŋó ná ʋ há wɪ máŋsɛ́ mɛ́; nɔ́ŋɔ má níne ɛ́ wíɛ́, a lísíwɔ́ mʋ́ʋ́la aá pá nɪɛ.

11Sabɪna ná balá tɪ níí tʋŋ ɛ́ wíɛ́ wuu; ʋ há có dóé ná nɛ́, ʋ pi aá pá nɛrɔ ná ʋ há có.

12Nɪbííno tɛŋ ká balá rɛ́, ká ka naŋdaasɛ ɓɪkáná. Naŋdaasɛ kánɔ́ ɛ́ nɛ́, ká hé náŋá mɛ́ a a tɛŋ balá. Kirisi sɪɛ́ nɪhɩ̃ ɛ́ nɛ́.

13Á wuu há lá Zeezi dí, á nɪhɩ̃ ɛ́ nɛ́. Á kánɔ́, ká hé náŋá mɛ́ a bɪrmɛ nɛ́ŋ balá. Zuwifiwa rí nɪɛ ná há to Zuwifiwa, yósi arí ɓa ná há to yósi wuu, Sabɪna ná balá sɪɛrʋ nɛ́ á wuu muŋsi; á wuu lɔ́ʋ́ balá nɛ́ hérá sɪɛnnɛ.

14Nɪbííno tɛŋ naŋdaasɛ to óŋ balá, ɓa kánɔ́ rɛ́.

15Rɪ naa ísó bʋlɛ́: "Ɔ́ há to nésɛ, ŋ to nɪbííno tɛŋ naŋdáá." Ɛ́ bʋlɛ́ wúóló aá a rʋ́ʋ́ sí nɪbííno tɛŋ naŋdaa á?

16Rɪ dɪllɛ má ísó bʋlɛ́: "Ɔ́ to síí, ɛ́ wíɛ́ ŋ to nɪbííno tɛŋ cɔɔ́." Ɛ́ bʋlɛ́ sí wólli a rʋ́ʋ́ lɛ nɪbííno tɛŋ cɔrʋ sɪɛrʋ?

17Rɪ nɪbííno tɛŋ wuu ní ká síí, ʋ wo wíɛ́ aá nɛ? Rʋʋ wuu sɪɛ́ báá ká dɪllɛ é, ʋ wo sɔ́ŋ aá nɛ?

18Ʊ ká ɛ́ nɛ́, Wɪsɛ á nɪbííno rírʋ́ naŋdaasɛ, ɛ́ ná ʋ há có ní; oro wuu rírʋ́ tʋtʋmí.

19Rɪ nɪbííno wuu fa ká naŋdáá balá, ŋ́ nóʋ́ tɛŋ dɪhɩ̃?

20Ʊ ká ɛ́ nɛ́, naŋdaasɛ kánɔ́ rɛ́, ká wuu cɔ́ náŋá mɛ́, a a tɛŋ balá.

21Ɛ́ wíɛ́ sɪɛ́, síí wɪ wo rʋ́ʋ́ bʋlʋ́ wɪ nésɛ́ ja; nyúú má wɪ wo rʋ́ʋ́ bʋlʋ́ wɪ naasɛ́ ja.

22Ɛ́ wɪ wuó a; rɪ nɪbííno tɛŋ cɔwɪɛla ná má tɪ há wɪ dóé kené ní tóú mí, ʋ wɪ wér ná;

23ká tɛŋ cɔrʋ ná á háá guoné ní, á bɪrɛ aá bú kíŋkáŋ. Ɛ́ nɛ́ tɛŋ cɔrʋ ná há féŋsé, ɓa wʋ́ɔ́ wíɛ́ bʋl, ɓa mɛ́ nɛ́ á bɪrɛ aá bel wérí.

© 1999, The Bible League.

24Ká ɓa ná há wɪ féŋsé, ɓa wɪ belé ja. Wɪsɛ ɔ́ɔ́ nɪbííno tɛŋ naŋdaasɛ cɔ́ náŋá mɛ́ ɛ́, rʊ́ʊ́ búbúwó ná má ɓa há waá bú, a kíllɛ náŋa,

25a makɛ rí cakɔ́ síwɔ́ pɛ́kɛ zʊ́, ká ríwɔ́ wuu tʊŋ pípá náŋá.

26Rɪ nɪbííno cɔbalá níí ná wɪla, ʊ cɔrʊ ná náŋa má wuú tɪŋ aá ná wɪla nɛ́; rɪ cɔbalá mɛ́ nɛ́ ríwɔ́ bíbɛ, náŋa ná má wuú tɪŋ aá jʊɔsɛ nɛ́.

27Í wuu ká Kirisi tɛŋ nɛ́, oro wuu kɔ́ʊ́ tɛŋ cɔɔ́ rɛ́.

28Ká wɪcʊɔla púl mí, Wɪsɛ bíl nɪɛ ríwɔ́ tʊ́tʊ́mʊ́ tʊtʊmɛ́. Ʊ lá síɛ́ bil Zeezi nɪtʊmɛ́ nɛ́, bʊllɛ mɛ́, Wɪsɛ wílaabʊlla nɛ́ tʊ́kɛ́, botoro mí, Wɪsɛ kɛŋzɪnna nɛ́ tʊ́kɛ́; ká baa pá nɪɛ náŋa dóé ɓaá tʊŋ wínyáŋsɛ, náŋa dúdúóri pʊɔllɛ, náŋa mɪŋ aá pɛ́ nɪɛ mɛ́, náŋa mɪŋ a a síláárá, aá bel nɪɛ mɛ́, ká náŋa má mɪŋ aá bʊl Wɪsɛ wíɛ́, líŋsi ná ɓa há wʊ́ɔ́ máŋsɛ́ mɛ́.

29Í nɪ mɛ́, ɓa wuu ní ká Zeezi nɪtʊmɛ́? Ɓa wuu ní ká Wɪsɛ wílaabʊlla? Ɓa wuu ní ká Wɪsɛ kɛŋzɪnna? Ɓa wuu ní sɪɛ́ tʊŋ wínyáŋsɛ é?

30Ɓa wuu níí dúóri nɪɛ? Ɓa wuu níí bʊl wíɛ́ líŋhuonni ná ɓa há wʊ́ɔ́ máŋsɛ́ mɛ́? Ɓa wuu ní sɪɛ́ lísɛ líŋsi ná ɓa há wʊ́ɔ́ máŋsɛ́ wíɛ́ mʊ́ʊ́la, aá pá nɪɛ? Aí.

31Ɛ́ wíɛ́, í fél síí ja Wɪsɛ Sabɪna pállɛ ná há kɛ náŋa wuu. Ɔ sɪɛ́ báá ha sí mákíwa ŋméno ná, há weri ŋméŋsɛ wuu, rííwa tɪŋ.

1 Kɔrɛŋtɛ 13

1Rɪŋ nɛ́ wo nɪbííne líŋsi wuu aá bʊl, a wólli malíkawa má líŋsi aá bʊl, ká wɪ cólle kené, ʊ ɛ́ ká kɔyɔ́ɔ́wa nɛ́ ŋ kʊ́kɔ, anɛ bíŋbʊlí ɓa háá ŋmɔwɛ́, ɛ́ rá má kulɛ́ŋlɛ́ŋ háá dɔ́mɛ́.

2Rɪ Wɪsɛ Sabɪna dóé ní mínɪ́ŋ mɛ́, rɪ́ŋ wólli Wɪsɛ wíɛ́ laa bʊl aá pá nɪɛ, a ka wízɪmɛ wuu, a zɪŋ Wɪsɛ wíféŋse mʊ́ʊ́la, rɪŋ yardá má nɛ́ zené, rɪ́ŋ wólli kaá giri pallɛ, ká rɪŋ nɛ́ wɪ cólle kené, ŋ to óŋ wuu.

3Rɪŋ ɓɪɛ wuu ní rɪ́ŋ pii ɓa summe, rɪŋ tɪ́ má nɛ́ rɪ́ŋ ló ríwɔ́ kaa hé níŋ mí, ká rɪŋ wɪ cólle kené, ʊ wɪ nyʊɔrɛ́ wuu kené.

4Cólle tína kéŋ nyamma, ʊ kéŋ sawér, cólle tína wɪ sagʊʊmɔ́ kené; cólle tína wʊ́ʊ́ tɪ́ makɛ, ʊ wɪ nyʊkwíɛ́ a,

5ʊ wɪ hĩwíɛ́ a, ʊ wʊ́ʊ́ dʊŋɔ wérí ja, ʊ wɪ cɔwɪlɔ́ dí, rɪ nɛ́ŋ ɔ́ʊ́ bɔ́ŋbɔ́ŋ, ʊ wɪ píé aá bílú sɪɛrʊ.

6Ʊ wɪ bɔ́ŋbɔ́ŋ bélé aá jʊɔsɛ, amá ʊʊ́ jʊɔsɛ taŋá sɪɛrʊ nɛ́.

7Cólle tína kéŋ nyamma wíɛ́ wuu mí ní; ʊ lá wíɛ́ wuu ní aá dí, ʊ kéŋ yɪɛla wíɛ́ wuu mí, ʊ kéŋ baŋcɪla wíɛ́ wuu mí.

8Cólle waá tenni. Wɪsɛ wíɛ́ laa bʊlɛ́ sí tenni, líŋhuonni bʊlɛ́ sí toki, wíɛ́ zɪmɛ́ sí tenni.

9Á wízɪmɛ ká kɪɛsʊ́, á Wɪsɛ wíɛ́ laa bʊlɛ́ má kɪɛsʊ́;

10amá rʊʊ ná há césé ní kúé, ʊ ná há ká kɪɛsʊ́ sí nyííkɛ.

© 1999, The Bible League.

11Ɔ fa há ká heŋbíé, ŋŋ́ bʊl heŋbiwíɛ́ nɛ́, aá bɪʊnɛ wíɛ́ anɛ heŋbie, aá kíɛ́lɛ wíɛ́ anɛ heŋbie; ŋ zaa há wɛ́ɛ́ tenni, ŋ tá heŋbiwíɛ́ ná wuu ní.

12Zaa, áá ná wíɛ́ wuu anɛ cúŋsi ní, anɛ nɛrɔ há múúlí nyiiló mí a nówó. Amá cíé kal, á sí ná wíɛ́ wuu nyaamí. Ɔ zaa ɛ̃ wíɛ́ wuu kɪɛsʊ́ kɪɛsʊ́ rɛ́, amá ŋ cíé sí ko zíŋwɔ́ wuu ɓɪlíí, anɛ Wɪʊsɛ há íŋ é.

13Nyɛ mɛ́ sɪɛ́, onni botoro rí mɪnɛ́ a waá daarɛ; ɓa nɛ́ ká: yardá, yɪɛla arí cólle; amá ɓa wuu sɪɛrʊ, cólle ní kíɛ́.

1 Kɔrɛŋtɛ 14

1Í ja cólle pɛ́íwa tɪʊ. Í fɛ́l síí ja Wɪʊsɛ Sabɪʊna há pí dóé ná aá ɓa nɪɛ; í ja Wɪʊsɛ nʊɔ wíɛ́ laa bʊlɛ́ nɛ́ kíŋkáŋ.

2Nɛrɔ ná há ná Sabɪʊna dóé, aá bʊl wíɛ́ líŋsi ná ʊ há wʊ́ɔ́ máŋsɛ́ mɛ́, ʊ bʊ́lɔ́ aá pá Wɪʊsɛ nɛ́. Ʊ wɪ bʊ́lɛ́ aá pá nɪbííne, bee wíɛ́ nɛ́ŋ wuu wʊ́ɔ́ mʊ́ʊ́lá nɛ. Wíɛ́ ná há fɛ́ŋsɛ́ ní taŋa, ʊ bʊ́bʊl Sabɪʊna dóé mí.

3Amá nɛrɔ ná há lá Wɪʊsɛ nʊɔ mɛ́ aá bʊl, ʊ é tína bʊ́lɔ́ aá pá nɪbííne ní; a bʊl aá súúríwó yardá, aá cáánítwɔ́, aá bʊ́ɔ́líwɔ́.

4Nɛrɔ ná há tíŋ líŋsi ná ʊ há wʊ́ɔ́ máŋsɛ́ mɛ́, aá bʊl wíɛ́ ká nɪɛ waá nɛ́, ʊ tɪʊ mɛ́ nɛ́ ʊ bʊl aá pɛ́; ká nɛrɔ ná há lá Wɪʊsɛ nʊɔ wíɛ́ bʊl pá nɪɛ, ɓaá níwɔ́ mʊ́ʊ́la, ʊ é bʊ́lɔ́ aá súúri wɪcʊɔla púl nɪɛ yardá nɛ́.

5Ɔ có rííwa wuu bʊ́bʊl wíɛ́, líŋsi ná í há wɪ máŋsɛ́ mɛ́ rɛ́, ká cólli rííwa ka Sabɪʊna dóé, a la Wɪʊsɛ nʊɔ wíɛ́ bʊl aá pá nɪɛ nɛ́ kíŋkáŋ. Nɛrɔ ná há lá Wɪʊsɛ nʊɔ wíɛ́ bʊl aá pá nɪɛ, ɓaá níwɔ́ mʊ́ʊ́la, ʊ nɛ́ kɛ nɛrɔ ná háá bʊl wíɛ́ líŋsi mí; rɪ líŋbʊllɔ ná nɛ́ wʊ́ɔ́ mʊ́ʊ́la wuo lísɛ aá pá nɪɛ, ɓaá súúri wɪcʊɔla púl nɪɛ yardá.

6Maábináŋa, rɪŋ nɛ́ kóíwa rí, aá bʊl wíɛ́ liŋó ná í há waá nɛ mɛ́, ʊ ɛ́ wóíwa mɛ́ aá sáŋ rɛ́? Aí, ɛ́ háá sáŋíwa mɛ́ nɛ́ ká, rɪŋ nɛ́ kúé, rí Wɪʊsɛ Sabɪʊna wúlli wíɛ́ mʊ́ʊ́la páŋ, ríŋ bʊl pɛ́íwa, a la Wɪʊsɛ nʊɔ wíɛ́ bʊl aá pɛ́íwa, ɛ́ rá má, ríŋ zɪŋ wíɛ́ a máŋsɛ pɛ́íwa.

7Í kíɛ́lɛ gbɔkɛ́ cɪksɛ ná; rɪ muule ní ríwɔ́ múmu, ká wɪ wɛ́rí mu, nɛ́ŋ sí wólli zíŋwɔ́ há múé aá bʊ́lʊ́ ná? Rɪ cemo ní ríwɔ́ dúdú, ká wɪ wɛ́rí dú, nɛ́ŋ sí wólli zíŋwɔ́ há dúé aá bʊ́lʊ́ ná?

8Rɪ lal nyíla nɛ́ ríwɔ́ múmu, ká wɪ wɛ́rí mu, áŋ ríí nɪɛ́, ríí pɔ́?

9Rɪíwa má nɛ́ sɪɛ́ bʊl wíɛ́ líŋsi ná í há wʊ́ɔ́ máŋsɛ́ mɛ́, ká nɛ́ŋ wʊ́ɔ́ mʊ́ʊ́lá nɛ, í bʊ́lɔ́ aá tá tíé ní; ɓa sɪɛ́ a ɛrɛ́ káá níí háá já ríí bʊ́lʊ́ ná?

10Dúníé nyúú líŋsi káŋ, ká oro má wuu sɪɛ́ kéŋ mʊ́l rɛ́.

11Rɪ nɛ́ŋ ríí bʊl wíɛ́ káŋ wʊ́ɔ́ mʊ́ʊ́lá nɛ, ŋ ká nɪhʊ́ɔ́r rɛ́ tína rí, ká tína má a nɪhʊ́ɔ́r ŋ rí.

12Ɛ́ wíɛ́, í háá ja Wɪʊsɛ Sabɪʊna dóé pállɛ ná ʊ há píé aá ɓa nɪɛ, í ja a káŋwɔ́ kíŋkáŋ, a kaá súúri wɪcʊɔla púl nɪɛ yardá.

© 1999, The Bible League.

13Ɛ́ né tɛ, nɛrɔ ná ker ní há ká líŋsi ná ʋ há wʊ́ɔ́ máŋsɛ́ bʊlɛ́, ʊ́ʊ́ sʊl Wɪsɛ aá ja, rʊ́ʊ́ ná ker ná má há ká wíɛ́ mʊ́ʊ́la lísɛ.

14Rɪŋ níí cʊɔlɛ Wɪsɛ, liŋó ná Wɪsɛ Sabɪna há ɓɛ́ɛ́ páŋ mɛ́, ŋ sabɪna níí bʊl Wɪsɛ rí, ŋ wízɪmɛ é ké bínó rí.

15Ɔ sɪɛ́ a ɛrɛ́ rɛ́? Ɔ́ŋ́ kání́ŋ sabɪna rírí́ŋ wízɪmɛ wuu ní, ríí cícʊɔlɛ Wɪsɛ, ríí káŋwɔ́ wuu má, ríí yíyɛ yɪla.

16Rɪ ɪ́ né sɪɛ́ kení sabɪna aá bɔ́llɛ Wɪsɛ, ɪ laka nɪkéni máá a ɛrɛ́ ríí nɛ, ríí sɪɛ́ bʊlɛ́: "Amɪ?"

17Ʊ ká taŋá rɛ́, ɪ ɓɪɛ́ná bɔ́llɛ Wɪsɛ rɛ́ wérí, amá ɛ́ wíí laka nɛrɔ ná é yardá súúri.

18Ɔ́ŋ́ bɔ́llɛ Wɪsɛ, ŋ háá bʊl wíɛ́ líŋsi ná ŋ há wʊ́ɔ́ máŋsɛ́ mɛ́, a kíllíwa wuu.

19Amá wɪcʊɔla púl nɪɛ é sɪɛrʊ, rɪŋ bʊ́l wíɛ́ bɔmmʊ́ɔ́, rí nɪɛ níwɔ́ mʊ́ʊ́la, a súúríwɔ́ zɪmɛ́, ŋ cóú kíllɛ wíɛ́ bʊ́í fí, ŋ há bʊ́lɛ́ líŋsi ná ŋ há wʊ́ɔ́ máŋsɛ́ mɛ́, ká nɪɛ wʊ́ɔ́ mʊ́ʊ́lá nɛ.

20Maábináŋa, í sí wíɛ́ bíbíínʊ́ anɛ heŋbiisi háá bɪunɛ ɛ́; bɔ́ŋbɔ́ŋ é ɛɛ mɛ́, í nɛ heŋbiisi; amá wíɛ́ bɪunɛ́ é mí, í ka nɔhɔ̃́ sabɪna.

21Ɓa pʊ́ŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ bʊlɛ́ Nyuutɪna sɛ́: "Nɪhʊɔra líŋsi rí nɪhʊɔra nʊʊsɛ mɛ́ nɛ́, ŋŋ́ já ríŋ tɪŋ bʊl wíɛ́ pá duó né nɪɛ. Ká ɛ́ má, ríwɔ́ ha sí né."

22Ɛ́ wíɛ́, líŋsi ná ɓa há wʊ́ɔ́ máŋsɛ́ bʊlɛ́ ká mállá wíí rɛ́, a pá nɪɛ ná há wɪ Zeezi léɛ́ dí, ká to mállá wíí, a pá nɪɛ ná é há lá Zeezi dí. Ká Wɪsɛ líŋsi laa bʊl pá é, ká nɪɛ ná há lá Zeezi dí malla né. Ʊ to nɪɛ ná há wɪ Zeezi léɛ́ dí mállá.

23Rɪ wɪcʊɔla púl nɪɛ kúó hé náŋá mɛ́, ríí wúú dé cérɛ ríí bʊ́bʊl wíɛ́, líŋsi ná ɓa há wʊ́ɔ́ máŋsɛ́ mɛ́, rɪ nɪɛ ná síɛ́ ha há wɪ púré, ɛ́ rá má nɪɛ ná há wɪ Zeezi léɛ́ dí zʊ́ɔ́ cérɛ, ɓa waá bʊlíwaá gáásʊ́ né rɛ́?

24Ká rɪíwa wuu ní lá Wɪsɛ nʊɔ wíɛ́ bʊl, aá pá nɪɛ ɓaá níwɔ́ mʊ́ʊ́la, rí nɛrɔ ná má síɛ́ ha há wɪ púré má ko zʊ ráŋ, ɛ́ rá má nɛrɔ ná há wɪ Zeezi léɛ́ dí, í wuu wíbʊlɛ́ ná ʊ háá níwɔ́ mʊ́ʊ́la, ɓa sí dúú saríya, rʊ́ʊ́ zɪŋ rʊ́ʊ́ ká wíbɔŋ"ár.

25Ʊ sɪɛrʊ wíféŋse sí lɛ pʊmmɔ. Ɛ́ é, ʊ sí ɓírmi tíé a cʊɔlɛ Wɪsɛ ká bʊlɛ́: "Wɪsɛ ɓɪɛ́na míníwa sísíénnʊ́wa rɛ́."

26Maábináŋa, ŋ wíɛ́ nyáŋ dɪgúlli ní ká nɛɛ́ rɛ́? Rɪíwa kúó ké rííwa cʊɔlɛ Wɪsɛ, nɔ́ŋɔ cólli yɪl yɪ, nɔ́ŋɔ ka wícáánɛ, Wɪsɛ wúlli wíí mʊ́l pá nɔ́ŋɔ má, ʊ jíja rʊ́ʊ́ bʊl, nɔ́ŋɔ jíja rʊ́ʊ́ bʊl Wɪsɛ wíɛ́ líŋhuonni mí, nɔ́ŋɔ jíja rʊ́ʊ́ lísíwɔ́ mʊ́ʊ́la; ʊ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ wuu a wɪcʊɔla púl nɪɛ yardá súúre wíɛ́ né.

27Rɪ nɪɛ́ já ríwɔ́ ka líŋsi ná ɓa há wɪ máŋsɛ́ bʊl Wɪsɛ wíɛ́, ríwɔ́ sí bɛllɛ, botoro dáárʊ́; ríwɔ́ bʊ́bʊl balá baláwa, ká rí néŋ mɪŋ a lísíwɔ́ mʊ́ʊ́la aá pá.

28Rɪ néŋ toó a lísíwɔ́ mʊ́ʊ́la aá pá, ríwɔ́ síwɔ́ nʊʊsɛ wúrú, ríí bʊl rʊ́ʊ́ lɛ pʊmmɔ, púl sɪɛrʊ; ríwɔ́ píwó sɪɛrʊ mɛ́ aá bʊl Wɪsɛ rí, aá bʊ́lwɔ́ tɪ rí.

29Rí Wɪsɛ wílaabʊlla ná má, bɛllɛ, botoro, bʊ́bʊl, ká rí náŋa ké, aá kíɛ́lɛ ɛ́ wíɛ́.

© 1999, The Bible League.

30Rı Wısɛ kúó wúlli wíí múl pá nɛ́ŋ rʊ́ʊ́ nóú, aá ja rʊ́ʊ́ bʊl, rí sílaarɔ ná táŋŋʊ́ nʊ́ɔ́, ká rʊ́ʊ́ bʊl.

31Í wuu, balá baláwa, í wo Wısɛ wíɛ́ laa bʊl aá pá nıɛ rɛ́, ríwɔ́ zımɛ́ súúri, ríwɔ́ naasɛ dúóri.

32Wısɛ wílaabʊllɔ wuu mɔhɔ̃́, rʊ́ʊ́ wólli Sabına dóé ná há mínʊ́ mɛ́.

33Wısɛ to basabasa, ʊ ká tɛŋfíɛ́l Wısɛ nɛ́.

34Rı wıcʊɔla púl nıɛ kúó ciki, ʊ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ háála sikli, anɛ ɛ́ háá tʊŋ wıcʊɔla púlli wuu sıɛrʊ; bee wíɛ́ ŋméno toó ríwɔ́ bʊl wíɛ́, amá ríwɔ́ múúríwó tıı, anɛ ɛ́ Wısɛ kíŋse kɛnɔ há búlɛ́.

35Rı ɓa wı wíí ɛ̃ káá ja ríwɔ́ bɔsɛ zímʊ́ má, ríwɔ́ kaa mʊ́ jaa, a bɔ́síwɔ́ báláwa; rı háálɔ búl wíɛ́ wıcʊɔla púl mí, ʊ ɛ́ wı cɛ́rɛ́.

36Rí beé sıɛ́? Wısɛ wíbʊlɛ ná púlíwa dıhɩ̃́ nɛ́ ɓó? Í dʊŋɔ nɛ́ ɓa búlʊ́ pá?

37Rı nɛ́ŋ sʊ́ʊ́ ká Wısɛ wílaabúllʊ́, ɛ́ rá má rʊʊ sí Wısɛ Sabına dóé ní mínʊ́ mɛ́ má, ʊ́ʊ́ zıŋ ríŋ má wípʊ́ŋsɛ nyáŋ sıɛ́ ká Nyuutına wímáŋsɛ nɛ́.

38Rı tína wʊ́ɔ́ ɛ̃ má, Wısɛ má wı tína ɛ̃.

39Ɛ́ wíɛ́, maábináŋa, í fɛ́l síí sʊl Wısɛ, aá ja rʊ́ʊ́ Sabına pɛ́íwa dóé, rííwa a Wısɛ wílaabúllá, ká sí líŋhuonni ná í há wʊ́ɔ́ máŋsɛ bʊlɛ́ mɛ́ kɛ́rʊ́.

40Í taŋa pɔ́ rí wíí wuu a wérí, ʊ síí mɛ́.

1 Kɔrɛŋtɛ 15

1Ɔ maábináŋa, ŋ có ríŋ líísíwa Labaarıwero ná ŋ há búlɛ́ pɛ́íwa, í laa dí, a vɔ́wíwa tıı ɓárʊ́ mɛ́ wérí wíɛ́ nɛ́.

2Ɛ́ Labaarıwero ní lɛ́íwa tá, rıíwa nɛ́ sáŋʊ́, ʊ ɛ́ ná ŋ há búlɛ́ pɛ́íwa; rı ɛ́ rá, í laadí ná ká yɔ́ɔ́ nɛ́.

3Wíí ná ŋ há níɛ́, ʊ nɛ́ ŋ la síɛ́ pii kármíwa ɛ́: Kirisi súwɔ́ á wíbɔma yır mɛ́, anɛ ɛ́ ɓa há pʊ́ŋsɛ́ Wısɛ Kɛnɔ sıɛrʊ;

4ɓa húú, ká tápʊlɛ botoro kal, ʊ bírɔ́ isi sʊʊ mɛ́, anɛ ɛ́ ɓa há pʊ́ŋsɛ́ Wısɛ Kɛnɔ sıɛrʊ.

5U kenú tıı ko makɛ Sefa, a kánʊ́ tıı cáánʊ́ nıtʊmɛ́ fí rí bɛllɛ má,

6a baa kánʊ́ tıı makɛ cáánʊ́ hatıŋna, há kɛ zɔmmʊ́ɔ́, a hé náŋá mɛ́; ɓa sıɛrʊ dıkáŋ ha mínɔ́, ká náŋa sʊsɛ.

7Ɛ́ har rí mɛ́, ʊ mákʊ́ tıı cáánɛ Zakɛ, a ha cí ráŋ mɛ́, a mákʊ́ tıı cáánɛ nıtʊmɛ́ ná wuu.

8Ɛ́ nıɛ wuu har rí mɛ́ nɛ́ sıɛ́, ʊ ko mákʊ́ tıı cáání́ŋ má.

9Ɔ nɛ́ ká Zeezi nıtʊmɛ́ ná wuu sıɛrʊ ɓıwie; ŋ bɛ́ŋsɛ́ wıcʊɔla púl nıɛ daarɛ, ʊ wı mɔhɛ̃́ ríwɔ́ yírí́ŋ Zeezi nıtʊmí.

© 1999, The Bible League.

10Amá Wɩsɛ zilé mí ní, ŋ zaá níŋ há nɩhɩ̃ nyɛ; ʋ zilé sɩé wɩ yɔ́ɔ́ téé; bee wíé ŋ túmɔ́ kíllɛ Zeezi nɩtʋmé ná wuu. Ɔ tɩ dóé mí rá sɩé, Wɩsɛ dóé ná há míníŋ mé né.

11É wíé sɩé, rɩŋ né, rɩ ɓa né, é wíé né á pii bʋl aá péíwa; ɓa né sɩé í laa dí.

12Raá né sɩé sé Kirisi súwɔ́ ká bɩr"isi, beé rí tɛ, í sɩɛrʋ náŋa wólli bʋlé, nɩbííno wɩ súwé ká bɩrɛ aá isi?

13Rɩ sʋsɛ bɩr"isé ní toó, Kirisi má wɩ bírɛ́ isi.

14Rɩ Kirisi ní sɩé wɩ bírɛ́ isi sʋʋ mé, á wíbʋlé ná wuu ká yɔ́ɔ́ né, í yardá má a yɔ́ɔ́.

15Ká, á nyɛ nyɩɛrʋ má pá Wɩsɛ, á há súú né ílli Kirisi sʋʋ mé, ká ʋ wɩ wíí éé, rɩ sʋsɛ né wɩ bírɛ́ aá isi.

16Rɩ sʋsɛ né waá isi é, Kirisi má wɩ ísé.

17Rɩ Kirisi ní wɩ bírɛ́ isi sʋʋ mé, í há lɔ́ú dí ná ká wíyɔ́ɔ́ né í a; í ha míníwa wíbɔmɔ sɩɛrʋ né.

18Ká nɩɛ ná má há lá Kirisi dí ká sʋsɛ, ɓa má yúksɔ́.

19Raá há kéŋ yɩɛla ná Kirisi mí, ká dúníé hiẽsó né dʋŋɔ wíé né, á né ká dúníé susunáára wuu sɩɛrʋ wɩla nɩɛ.

20Amá Kirisi ɓɩéna bírɔ́ isi sʋʋ mé; ʋ né ká sílaarɔ. É mákɔ́ rí nɩɛ ná wuu há súsé sí bɩr"isi sʋʋ mé.

21Sʋʋ há tíŋ nɩbalá mé ré ko tɔ́ɔ́, sʋʋ mé bɩr"isé máá á rúú tíŋ nɩbalá mé ré ko.

22Nɩɛ wuu há tíŋ Adaŋ mé né aá sʋsɛ, nɩɛ wuú á ríwɔ́ tɩŋ Kirisi mí ní, a bɩrná hiẽsó.

23Kirisi kal bɩrkóé, nɩɛ ná wuu há kɔ́ú níé, ɓa sí tʋkɛ náŋá mé, a isi sʋʋ mé, rí Kirisi a sílaarɔ, ká ríwɔ́ tɩŋ.

24É har rí mé né ká dúníé isé, rí Kirisi sɩé zɔkɛ bána nyúú, rí tíé nyúú tíŋ tínáwa wuu; a tʋŋ ballí kuóre wuu nyúú, a zɔkɛ dóé tínáwa rí áŋwóŋwa má wuu, ká sɩé pi kuorí hóú Ana Wɩsɛ nésɛ mé.

25Ʊ mɔhɔ̃ rí Kirisi dí kuorí a kaá ja téŋ ná mé, Wɩsɛ há sí késú dɩŋdɔma wuu hóú nésɛ mé.

26Dɩŋdɔŋ ná ʋ háá á rúú tɩŋ har zɔkɛ né ká sʋʋ.

27Púŋsɛ sé Wɩsɛ pí ɓɩɛ wuu hóú nésɛ mé, é ká taŋá ré; amá Wɩsɛ ná há pí ɓɩɛ wuu hóú nésɛ mé, ʋ é to ráŋ.

28Wɩsɛ sí a rí onni wuu múúríwó tɩ pɔ́ú Bio Kirisi, rí Bio má baa múúrú tɩ pá Ana ná há éé onni wuu múúríwó tɩ pɔ́ú, a makɛ rí Wɩsɛ dʋŋɔ né dí kuorí ɓóŋ, ɓa wuu nyúú.

29Rɩ sʋsɛ né wɩ bírɛ́ aá isi, beé rí tɛ, nɩɛ náŋa a ɓa káŋwɔ́ aá muŋsi nyii, ɓa nɩsʋsɛ yɩr mé? Bee yíélá ré ɓa ka, aá tʋŋ é?

30Beé rí sɩé tɛ, sʋʋ cí tíkrá téŋ wuu mí?

© 1999, The Bible League.

31Kál wuu, ŋ mɩŋ sʊʊ dánnʊɔ mɛ́ nɛ́, maábináŋa; ká, í lo rɩ́ŋ bʊl pɛ́íwa, ŋ tɩ́ŋíwa wɩ́ɛ́ aá nyʊ́kɛ á Nyuutɩna Zeezi Kirisi mí.

32Ɔ rí nɩɛ ɓɩkana lówó, lfɛɛzɛ mɛ́, anɛ kaadíhuorúwa; rʊʊ ɛ́ sɩɛ́ ká rɩŋ lówó aá ja yɩr nɛ́, nɩbííne rí, ʊ nyʊɔrɛ́ mɩŋ nɛɛ́? Rɩ nɩsʊsɛ nɛ́ wɩ bírɛ́ aá isi, á tʊŋ anɛ ɛ́ nɩɛ náŋa há sʊ́ólɛ bʊlɛ́: "Á dídí, a nyʊ́nyɔ, bee wɩ́ɛ́ á cíé níí sʊsɛ́."

33Í sííwa tɩ nyísʊ́, nɩtɩɛnnɛ mɛ́ tɩŋɛ́ níí zɔkɛ nɩtáŋnɛ.

34Í ɔsɛ cí wɛ́rí, a báá sí wíbɔmɔ á, ʊ ɛ́ nɛ́ cɛ́rɛ́. Í sɩɛrʊ nɩɛ náŋa wɩ Wɩsɛ ɛ̃ má tɩ. Ɔ bʊ́l nyɛ rɩ́ŋ hɩ̃́síwa nɛ́.

35Amá nɛrɔ nɔ́ŋɔ sí bɔsɛ bʊlɛ́: "Sʊsɛ á ɛrɛ́ káá isi? Tɛŋ orí dúó rí, ɓaá a rɩ́wɔ́ kaa isi?"

36Nɩcʊʊlɛ́! Rɩ pí oŋbíí du, rʊʊ wɩ sʊ́wɛ́, ʊʊ́ nyʊ́ rɛ́?

37Omo ná ɩ háá dué, nyíla rá ɩ dúdu, ɩ́ du bíí ní; rɩ lɛɛmí nɛ́, ʊ há ká oŋduo ná wuu.

38Ká Wɩsɛ a ʊ nyʊ́, anɛ ɛ́ ʊ há có. Ʊ ɔ́ɔ́ ɔ́ŋ wuu kánʊ́ nɩsɔ dúníé mí.

39Tɛŋnamɩŋsa má wuu to balá. Nɩbííne namɩɛ kɔ́ʊ́ dʊŋɔ, pʊsɛ namɩɛ ɔ́ʊ́ dʊŋɔ, diíwiisi namɩɛ ɔ́ʊ́ dʊŋɔ, náŋwʊlɛ́ má namɩɛ ɔ́ʊ́ dʊŋɔ.

40Bána nyʊ́ʊ́ onni nɩsɔ kɔ́wɔ́ dʊŋɔ, tíé nyʊ́ʊ́ onni nɩsɔ má ɔ́wɔ́ dʊŋɔ; nyʊ́ʊ́ rí onni tʊlɛ́ rí tíé nyʊ́ʊ́ onni tʊlɛ́ to balá.

41Wɩpomí tʊlɛ́ kɔ́ʊ́ dʊŋɔ, cana tʊlɛ́ ɔ́ʊ́ dʊŋɔ, caŋwʊllɛ má tʊlɛ́ ɔ́wɔ́ dʊŋɔ; caŋwʊllɛ má náŋa tʊlɛ́ baa kíllɛ náŋa.

42Ʊ sɩɛ́ ká ɛ́ nɛ́ sʊsɛ bɩr"isé mí. Tɛŋ ná ɓa há píé hu é ká oŋsʊɔrí rɛ́; amá tɛŋ ná há bírɛ́ aá lɛ sʊʊ mɛ́ é waá sʊɔrɛ.

43Rʊʊ lɔ́rɔ́ má rɩ́wɔ́ pii hu, ʊʊ́ bɩrlɛ rí wɛ́r ní; rʊʊ ká pʊɔlá má rɩ́wɔ́ pii hu, ʊʊ́ bɩrlɛ rí dóé ní.

44Tíé nyʊ́ʊ́ tɛŋ nɛ́ ɓaá pií hu, ká ʊʊ́ bɩrlɛ, rʊʊ ká tɛŋ ná Wɩsɛ Sabɩna há pɔ́ʊ́ nɛ́. Rɩ tíé nyʊ́ʊ́ tɛŋ nɛ́ mɩnɛ́, Wɩsɛ Sabɩna tɛŋpáálɛ má mínɔ́ rɛ́.

45Ɛ́ nɛ́ Wɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʊ ɓa pʊ́ŋsɛ bʊlɛ́: "Dʊ́ŋdʊ́ʊ̃́ báálɔ, Adaŋ bírmɛ́ oŋhiẽsí." Hatíŋné Adaŋ ɛ́ ká Sabɩna ná há kéŋ hiẽsó aá pá nɩɛ nɛ́.

46Wɩsɛ Sabɩna tɛŋ páálɛ ná ra wɩ síɛ́ léɛ́, tíé nyʊ́ʊ́ tɛŋ nɛ́ lá síɛ́, bána rí tɛŋ tʊkɛ.

47Dʊ́ŋdʊ́ʊ̃́ báálɔ lɛ́ tíé kuŋkulo ní, a a tíé ɔ́ŋ; bʊllɛ mɛ́ báálɔ é lɛ́ bána rí nɛ́.

48Tíé nyʊ́ʊ́ nɛrɔ há nɩhɩ̃́ ɛ́, tíé nyʊ́ʊ́ nɩɛ wuu nɩhɩ̃́ ɛ́ nɛ́; bána rí nɛrɔ má há nɩhɩ̃́ ɛ́, bána rí nɩɛ má nɩhɩ̃́ ɛ́ nɛ́.

49Ɛ́ ná á rí tíé kuŋkulo báálɔ há nɩhɩ̃́ náŋá, á rí bána rí báálɔ máá kóó nɛ náŋá ɛ́ nɛ́.

50Maábináŋa, ʊ ná ŋ háá já rɩ́ŋ bʊl nɛ́ ká: Namɩɛ rí cɛ́l nɩbííno wɩ Wɩsɛ kuótɔ́ɔ́ wuó tíllɛ, ká omo ná há wuolé sʊwɛ aá sʊɔrɛ, má wɩ omo ná há waá sʊwɛ wuó tíllɛ.

© 1999, The Bible League.

51Í ná wíféŋsí né ŋ háá á ríŋ bʊl péíwa: Á wuu waá sʊsɛ, amá naasí balá, síí kíŋsɛ balá mɛ́, hatíŋníŋyíla mui mí, Wɪɪsɛ sí bírsírá. Nyíla sí mu, rí sʊsɛ isi lɛ arí tɛŋ ná báá há waá sʊwɛ, ká rí Wɪɪsɛ káŋrá má bírsɛ.

53Wɪɪsɛ sí bírsɛ tɛŋ sʊɔrí, rʊ́ʊ́ báá sí sʊ́ɔ́rʊ́, a bírsɛ tɛŋ sʊwí, rʊ́ʊ́ báá sí sʊ́wʊ́.

54Rɪ tɛŋ sʊɔrí né ní, rí Wɪɪsɛ kaa bírmʊ́ ná há waá sʊɔrɛ, rɪ tɛŋ sʊwí né ní, rí Wɪɪsɛ kaa bírmʊ́ ná há waá sʊwɛ, ɛ́ mɛ́ né, rí wíí ná há pʊ́ŋsɛ Wɪɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ nʊɔ sú. Ɓa pʊ́ŋsɔ́ bʊlɛ́: "Dóé dí sʊʊ."

55"Sʊʊ, ɪ ballí ná mɪŋ nɛɛ́? Sʊʊ, ŋ́ néí yooló hɛŋ ná?"

56Sʊʊ yooló hɛŋ né ká wíbɔmɔ. Wíbɔmɔ má dóé sɪɛ́ lɛ́ Wɪɪsɛ kíŋse ná né.

57Á bɪ Wɪɪsɛ mɛ́, ʊ né tíŋrá Nyuutɪna Zeezi Kirisi mí, a a, á wólli dóé aá dí.

58Ɛ́ wíɛ́, ŋ maábináŋa, ŋ nɪcólle tɪɪ, í ka wérí, a sí yʊ́ɔ́rʊ́. Í tʊŋ Nyuutɪna tʊtʊmɛ́ arí kajáŋa, téŋ wuu mí. Í zɪŋ rí tʊtʊmí ná wuu í há tʊ́mɛ́ Nyuutɪna yɪr mɛ́, ʊ wɪ yɔ́ɔ́ tá.

1 Kɔrɛŋtɛ 16

1Óŋ ná í háá á rííwa kɪɛsɛ, ríwɔ́ pii mʊ́ sáŋ wɪcʊɔla púl nɪɛ ná há mɪŋ Zerizalɛmɛ mɛ́, í má a, anɛ ŋ há cáánɛ wɪcʊɔla púlli nɪɛ ná há mɪŋ Galasi mí, ɓa tʊŋ ɛ́.

2Jɪmáásɛ kal wuu, néŋ wuú lísʊ́ há ná meéwí ná sɪɛrʊ, ɛ́ ʊ há wuolé, a bil, a makɛ rɪŋ kʊ́ʊ́, ríwɔ́ báá sí kéní kíkɪɛsɛ meéwíé.

3Rɪŋ né kʊ́é, ŋ sí pʊ́ŋsɛ kɛnnɛ a sʊ́ʊ́ríwa kɪɛsɔ́ ná mɛ́, a pii pá nɪɛ ná í tɪɪ há sí lísɛ, ríwɔ́ kaa mʊ́ pá Zerizalɛmɛ nɪɛ.

4Rʊʊ hé ríŋ tɪɪ mʊ́, ŋ ríwɔ́ wuu sí mʊ́.

5Rɪŋ né zʊ́ Masɪdʊanɛ lɛ, ŋ sí kóíwa rí, ŋŋ́ já ríŋ tɪŋ Masɪdʊanɛ né.

6Ɔ sí ko kéníwa dɪhɩ̃ mʊɔ́, rí waarʊ daarɛ, ká rííwa pɛ́ŋ mɛ́, ríŋ daarɛ mʊ́ŋ háá mʊ́ ráŋ ná.

7Múl néé mí, ŋ waá ja ríŋ ko néíwa, ká pɛ́rmɛ daarɛ. Ɔ sí kéníwa rí a dáánɛ mʊɔ́, rɪ Wɪɪsɛ né sáŋɛ́.

8Ɔ taŋa sí ké lfɛɛzɛ mɛ́, rí Paŋtɪkɔtɛ peri;

9Wɪɪsɛ wúri ŋmɛ́nɔ́ rɛ́ páŋ, ŋmɛ́ŋjɛ́lɛ́, ríŋ tʊŋ tʊtʊmí, ká dɪŋdɔma a ɓɪkáná.

10Rɪ Timote kóíwa rí, í kánʊ́ wérí, a sí ló rʊ́ʊ́ fá wíí wuu; ʊʊ́ tʊŋ Nyuutɪna tʊtʊmɛ́, anɛ ŋ háá tʊŋ ɛ́ né.

11Néŋ wuu sʊ́ʊ́ gʊ́ónʊ́. Í pʊ́ʊ́ mɛ́, rʊ́ʊ́ va rí tɛŋfíɛ́l a ko périŋ. Ɔ ríra maábináŋá déllʊ́ né.

12Ɔ cáánírá maábinɔ́ŋɔ Apolosi, rʊ́ʊ́ tíŋrá maábináŋa mɛ́ a kóíwa rí. Amá ɛ́ tóú cólle sɪɛrʊ múl néé mí; rʊʊ kʊ́ʊ́ ná ŋmɛ́nɔ, ʊ sí ko.

13Í pɔ́ wérí, a ka yardá wérí, í tʊŋ ballí a lo rííwa naasɛ dʊ́ori.

© 1999, The Bible League.

14Í éíwa wíɛ́ wuu arí cólle.

15Í lo ríŋ baa súlíwa wíí nɔ́ŋ má, maábináŋa. Í íɔ̃ rí Sitefana rírú jaa nɪɛ né lá síɛ́ la Zeezi wíɛ́ dí Akayi mí. Ɓa kéŋ Wɪsɛ nɪɛ wérí, a tʊŋ aá pɔ́wɔ́ ríwɔ́ sɪɛrʊ wuu.

16Nyɛ nɪɛ duo mí, í múúríwa tɪɪ pɔ́wɔ́, ɓa rí nɪɛ ná wuu háá tʊŋ tʊtʊmí balá.

17Ɔ sɪɛrʊ tɔ́rɔ́ wérí, Sitefana rí Fɔrtɪnatɪɪsɛ arí Akayikisi, há kúé náŋ wíɛ́; í há to rɛɛ́ rííwa sáŋíŋ mɛ́, ɓa lɛ́íwa nyúú mí a sáŋíŋ mɛ́ wérí.

18Ɓa dúóríŋ naasɛ, ŋ baŋcɪla pí dɪbalá, anɛ ɓa há ɛ́ɛ́ í má baŋcɪllɛ pí dɪbalá ɛ́. Í zízíl nyɛ báála duo.

19Azi tíé wɪcʊɔla púlli nɪɛ́ bɔ́llíwa; Akila rí Pirisiili, rí wɪcʊɔla púl nɪɛ ná háá céŋ náŋá ɓa jaa mɛ́, ɓa wuú bɔ́llíwa wérí, Nyuutɪna yɪr mɛ́.

20Í maábináŋa ná wuu há mɪŋ rɛɛ́, ɓaá bɔ́llíwa. Í bɔ́llɛ náŋá wérí, a tɪŋ náŋá baŋa vɔsɛ́ mɛ́.

21Ɔ é Pool tɪɪ nɛ́sɛ pʊ́ŋsɛ né nyɛ: Ɔŋ́ bɔ́llíwa.

22Rɪ nɛ́ŋ wɪ Nyuutɪna Zeezi có, rí Wɪsɛ zɔkɛ tína! |iMaranata!|d Ʊ mʊ́l né ká: Á Nyuutɪna, ko!

23Rí Nyuutɪna Zeezi hé bárka pɛ́íwa!

24Zeezi Kirisi yɪr mɛ́, ŋ cóíwa wuu ní.

© 1999, The Bible League.

2 Kɔrɛŋtɛ

2 Kɔrɛŋtɛ 1

[1]Ɔ Pool há ká Zeezi Kirisi nɪtʋmí Wɪsɛ cólle mí, ŋ ríra maábinɔ́ŋɔ Timote ní púŋsɛ kɛnɔ né, a pá wɪcʋɔla púl nɪɛ ná há mɪŋ Kɔrɛŋtɛ mɛ́, ɓa rí Wɪsɛ nɪɛ ná wuu há mɪŋ Akayi tíé wuu mí.

[2]Ráá Ana Wɪsɛ ríra Nyuutɪna Zeezi Kirisi pɛ́íwa bárka arí tɛŋfíɛ́l!

[3]Á bíra Nyuutɪna Zeezi Kirisi Ana Wɪsɛ mɛ́. Ʊ ká Ana ná sɪɛrʋ há wéró, a a Wɪsɛ ná há ɛ̃ nɪɛ naasɛ dúóre, wíí wuu mí.

[4]Á wɪla wuu sɪɛrʋ, ʋ níí dúórírá naasɛ, a makɛ ráá má wólli nɪɛ ná háá ná wɪla duó wuu, naasɛ dúóri, arí nadúóriwíɛ́ ná ʋ há píé dúórírá naasɛ.

[5]Á há ná wɪla kíŋkáŋ aá mɔ ɛ́, Kirisi wíɛ́, ʋ má dúórírá naasɛ aá mɔ ɛ́ nɛ́.

[6]Raá níí ná wɪla, í naasɛ dúóre ríríwa laatɛ́ wíɛ́ nɛ́. Rɪ Wɪsɛ nɛ́ dúórírá naasɛ, ráá má wóllíwa naasɛ dúóri wíɛ́ nɛ́; a makɛ rííwa ka nyamma, a saŋ wɪlawa ná tɪɪ tɪɪ, á háá néé.

[7]Á kéŋ yɪɛla wérí í wíɛ́. Á íɔ̃ zɪŋ rí wɪlawa ná á háá néé ní, í má níná; ɛ́ wíɛ́, ɛ́ há dúórírá naasɛ, ɛ́ nɛ́ sí dúóríwa má naasɛ.

[8]Maábináŋa, á sɪɛ́ já rííwa zɪŋ ráá ná wɪla wérí, Azi dɪtíllɛ. Ɛ́ wɪla fa dúkrá nésɛ, á wɪ bíínɛ́ raá sí wa má tɪɪ.

[9]Á fa nóó rɪ ɓa ɓʋ́rá tenni. Ɛ́ ɔ́ɔ́ á wírá tɪɪ dóé mí yéllé, ká pírá tɪɪ yelli Wɪsɛ ná háá ílli sʋsɛ mɛ́ nɛ́.

[10]Wɪsɛ nɛ́ sɪɛ́ lárá tá. Ʊ nɛ́ sɪɛ́ báá ha sí lárá tá, ɛ́ sʋʋ duo nésɛ mɛ́. Á kéŋ ɛ́ yɪɛla rʋʋ ha sí lárá tá.

[11]Í má pɛ́rá mɛ́, a sʋl Wɪsɛ párá. Wɪsɛ sí saŋ nɪkana wɪsʋlɔ́, ká dí zilé párá, a makɛ rí nɪkana bárkʋ́ á wíɛ́.

[12]Wíí ná há tɛ á nyʋ́nyʋ́kɛ, á sabɪna dí ɛ́ wíí dáŋsíɛ́; ʋ nɛ́ ká: Á kéŋrá tɪɪ wérí dúníé mí, a wɪ busunnu ɓákɛ́, Wɪsɛ síɛ́ mɛ́. Í rí nɛ́ sɪɛ́ á ɔsɛ káŋrá tɪɪ wérí wuu. Ʊ ɛ́ lɛ́ Wɪsɛ zilé ná há pɛ́rá mɛ́ nɛ́, ʋ wɪ nɪbííne zɪmɛ́ líɛ́.

[13]Á kɛnnɛ ná á há púŋsɛ́ pɛ́íwa, á wɪ wíí nɔ́ŋ wíɛ́ bʋ́lɛ́ ráŋ. Í há kármíwɔ́ ná, a níwɔ́ mʋ́ʋ́la, ɓa nɛ́ á púŋsɛ. Wíí né má sɪɛ́, ŋ kéŋ yɪɛla rɪíwa sí nʋ́ʋ́ mʋ́l peri.

[14]Mʋ́l néé mí, í nʋ́ʋ́ mʋ́l kɪɛsʋ́ rɛ́. Ʊ nɛ́ ká: Nyuutɪna Zeezi kal koolí, í sí nyʋ́nyʋ́kɛ, á wíɛ́; ká ráá má nyʋ́nyʋ́kɛ, í wíɛ́.

[15]Ɛ́ wíí yardá nɛ́ fa ŋ ka, a faá ja ríŋ la síɛ́ kóíwa rí, rííwa ná wér bʋllɛ.

[16]Ɔ faá já ríŋ ko tíŋíwa dɪhḩ́ nɛ́ a daarɛ mʋ́ Masɪdʋanɛ. Ká rɪŋ bírɔ́ lɛ Masɪdʋanɛ aá ko, ríŋ baa tíŋíwa dɪhḩ́, rííwa ja mʋɔ́ sáŋíŋ mɛ́, ríŋ daarɛ peri Ziide.

© 1999, The Bible League.

17Ɔ sɪɛ fa há síŋ já ríŋ kóíwa dɪhḯ ɛ́, ŋ wɪ bíínɛ́ nɛ́ ká bʊl ɛ́? Ɔ sɪɛ háá ko bʊlíŋ já ríŋ a wíí ɛ́, í bíínɔ́ rɪ nɪbinní ní ŋ tʊ́tʊŋ, anɛ nɪɛ wuu, a bʊlɛ́ "óó" ká baa bʊlɛ́ "aí" má, mʊ́l ná tɪ tɪ mɛ́?

18Í íɔ̃ rí Wɪsɛ ká taŋá, ʊ wʊ́ʊ́ nʊɔ hár bɪrɛ, í sɪɛ́ zɪŋ rí wíɛ́ ná á há bʊ́lɛ́ pɛ́íwa to "óó" rí "aí" nɛ́ hé náŋá mɛ́.

19Wɪsɛ Bio Zeezi Kirisi ná wíɛ́, ŋ rí Sila rí Timote há bʊ́lɛ́ pɛ́íwa, ʊ to "óó" rí "aí". Amá "óó" dʊŋɔ nɛ́ mínʊ́ mɛ́.

20Wɪsɛ há tá nʊɔ rʊ́ʊ́ a wíɛ́ ná wuu párá, ɓa "óó" ní mɪŋ Zeezi Kirisi mí. Á háá bɪ Wɪsɛ mɛ́ ko tenni ká bʊlɛ́ "Amɪ" ná má, Zeezi Kirisi mí ní á tɪŋ aá bʊl ɛ́, rí Wɪsɛ yɪr la píŋ.

21Wɪsɛ tɪ nɛ́ sɪɛ́ ɛ́ɛ́, á ríríwa wuu ka dóé, hiẽsó ná Kirisi há píé párá sɪɛrʊ. Ʊ nɛ́ lísírá, a cáksírá rí nɪɛ náŋá mɛ́,

22a púú tíllɛ malla hérá mɛ́. Ʊ púú Sabɪna hérá sɪɛrʊ, ráá zɪŋ rʊ́ʊ́ sí párá oŋkana má.

23Wɪsɛ káŋ dáŋsíɛ́. Rɪŋ nyɛ́ nyɪɛrʊ, ʊ́ʊ́ láŋ mɪsɛ. Rí wɪla sííwa pérú wíɛ́ nɛ́ tɛ́, ŋ wɪ bírɛ́ ko Kɔrɛŋtɛ ɛ́.

24Á waá ja ráá fíkíwa mɛ́, í yardá wí"állɛ mɛ́, bee wíɛ́ í yardá bíɔ́. Amá áá já ráá pɛ́íwa mɛ́ nɛ́, rííwa ná satɔrɔ́.

2 Kɔrɛŋtɛ 2

1Ɛ́ nɛ́ tɛ, ŋ wííwa dɪhḯ kúé, ríŋ háá a rííwa sɪɛrʊ baa zɔkɛ.

2Rɪŋ ɔ́ɔ́ zɔ́kíwa sɪɛrʊ, áŋ rí sɪɛ́ báá áá tɔ́ríŋ má sɪɛrʊ? Rɪíwa nɪɛ ná ŋ há ɛ́ɛ́ zɔ́kíwa sɪɛrʊ rá!

3Wíí ná há tɛ ŋ pʊ́ŋsɛ nyɛ kɛnɔ pɛ́íwa, ŋ waá ja ríŋ kóíwa dɪhḯ, í nɪɛ ná há mɔhɛ̃́ rííwa a ríŋ sɪɛrʊ tɔrɛ, rííwa nɛ́ a ríŋ sɪɛrʊ zɔkɛ. Ɔ sɪɛ́ íɔ̃ arí taŋá, rɪŋ sɪɛrʊ tɔ́rɔ́, í má wuu sɪɛnnɛ tɔ́rɔ́ nɛ́.

4Ɔ pʊ́ŋsíwa mɛ́, káŋ tɛŋ wíwáásɛ nɛ́, arí sazɔkɔ́ rí símɪrʊ. Ɔ sɪɛ́ wɪ pʊ́ŋsɛ́ aá ja rííwa sɪɛnnɛ zɔkɛ nɛ́, amá rííwa ná ɛ́ ná, ŋ há cóíwa nɛ́.

5Rɪ nɛ́ŋ rí á sazɔ́kríwíí, ŋ dʊŋɔ sɪɛrʊ ra wɪ zɔ́kɛ́, í má náŋa sɪɛnnɛ zɔ́kɔ́ rɛ́. Bʊl daarɛ́ há wɪ weri, rɪ ɛ́ rá, ŋ bʊ́líwa má wuu sɪɛnnɛ zɔ́kɔ́ rɛ́.

6Ʊ yɛ́rɛ́ nɛ́ ká, í sɪɛrʊ nɪkana há ɛ́ɛ́, tína ná wɪla.

7Amá mʊ́l nɛ́ɛ́ mí, í hóú suúri, a aa dúórú naasɛ, rʊ́ʊ́ sɪɛrʊ sí zɔ́kí daarɛ, rʊ́ʊ́ báá sí yɪɛla kánʊ́.

8Ɔ sɪɛ́ sʊ́líwa rɛ́, í aa makɛ rí tína zɪŋ rííwa cóú rí.

9Ɔ kɛnɔ ná pʊ́ŋsɛ mʊ́l nɛ́ ká: Ɔŋ́ já ríŋ mílíwa ná, íí tíŋíŋ wímáŋsɛ ná wuu rí?

10Rɪíwa hé nɛrɔ wíbɔmɔ suúri, ŋ má hé tína suúri rí. Ká wíí ná suúri ŋ há héé, rɪŋ nɛ́ hé wíí suúri ɛ́, í wíɛ́ nɛ́ ŋ hé suúri, Kirisi síɛ́ mɛ́.

© 1999, The Bible League.

11Ɔ waá ja rí Sıtaanɛ wóllírá; á úɓ̃ wíkané wuu ní.

12Ɔ há kó Tırɔwasɛ ríŋ bʊl Kirisi Labaarıwero ná pá nıɛ, ŋ nóó rı Nyuutına wúri ŋméno páŋ, ríŋ tʊŋ tʊtʊmí ré ráŋ.

13Amá ŋ sabıuna wı dıbalá píné, ŋ há wíŋ maábinɔ́ŋɔ Tiiti néé. É né ŋ cʊɔlɛ Tırɔwasɛ nıɛ, ká col Masıdʊanɛ.

14Á bı Wıusɛ mé, ʊ há tíŋ Kirisi mí a, á zʊ ballí nıɛ sıerʊ, ká tíŋrá mé a, Kirisi zımé sɔ́ŋ nɛ tulaalé, a la dıhɩ̃ wuu.

15Á ɓıéna ká tulaalé ná sɔ́ŋ há wéró ní, Kirisi pii pá Wıusɛ. Á kéŋ sɔ́ŋ é né, nıɛ ná Wıusɛ há léé tá sıerʊ, a ka sɔ́ŋ é, nıɛ ná má háá yʊ́ksé sıerʊ.

16Nıɛ ná háá yʊ́ksé rí, ʊ ká sɔ́ŋ ná há sʊ́ɔ́ré aá ɓʊ́ʊ́síwɔ́ né; ká nıɛ ná Wıusɛ há léé tá é rí, ʊ ká sɔ́ŋ ná háá pɔ́wɔ́ hiẽsó ní. Áŋ rí sıé wo nyɛ wíí aá a?

17Á wı Wıusɛ wíbʊlɛ ná pié aá va yɛlí, anɛ nıɛ ɓıkana háá a é. Amá Wıusɛ tıı né há tʊ́ŋrá, áá bʊl wítáŋsɛ né, ʊ tıı síé mé, anɛ Kirisi tʊtʊnna.

2 Kɔrɛŋtɛ 3

1É sıé ká, áá járá baa mákrá tıı né? Nıɛ náŋá ja kɛŋpʊ́ŋsɛ né, ríwɔ́ kaa ko mákwɔ́ tıı cáániwa, é rá má, ríiwa né pʊ́ŋsɛ kɛnnɛ, a mákwɔ́ cáánɛ. Á máá jɔ́wɔ́ ré?

2Í né kárá é kɛnnɛ, a pʊ́ŋsírá sıɛnnɛ, nıɛ wuu zıŋ aá karmɛ.

3Ʊ ká nyaamí, í né ká kɛnɔ ná Kirisi há pʊ́ŋsé, a tíŋrá Labaarıwero bʊlé mé. Ʊ sıé wı kɛŋpʊ́ŋsɛ dawie ní kené pʊ́ŋsɛ, ʊ kéŋ Wıusɛ ná há wómmó Sabıuna né pʊ́ŋsɛ. Ʊ sıé báá wı pʊ́ŋsé tá dɔ́wípérsɛ daha né, amá ʊ pʊ́ŋsɔ́ hé nıbííne sıɛnnɛ né.

4Á wı bʊ́lé káá fá, á tíŋ Kirisi mí, a ka Wıusɛ yardá.

5Á sıé wı wo ráá bʊlé ráá tıı dóé mí ní, á wólli nyɛ wíí a a. Amá á wólle wuu lé Wıusɛ né.

6Wıusɛ né párá wólle, á bırmɛ nʊtʊŋfɛlɔ tʊtʊnna. É nʊtʊmɛ to Wıusɛ kíŋse óŋ, ʊ kɔ́ʊ́ Sabıuna óŋ rí. Kíŋse ná éé ɓʊ́ né, ká Sabıuna wíé pípá hiẽsó.

7Ɓa fa pʊ́ŋsɛ kíŋse ná háá ɓʊ́é, a hé dɔ́wípérsɛ daha né, ká Wıusɛ píŋ ha nyıusɛ é téŋ mé. Moyizi há lá é kíŋse aá ko, ʊ síé wuu dé tʊ́tʊl né pólpól, aá cuoli lzırayɛl nıɛ síé, ɓa wʊ́ʊ́ wuó bel má tıı; ká ʊ síé cuolé ná to wídáánɛ́.

8Wıusɛ píŋ cuolé ná há kíl Sabıuna, né sıé kíé wuu.

9Rı omo ná há pí zɔ́krɛ aá pá nıɛ píŋ ní mɔhɩ̃ nyɛ, omo ná há éé nıbííne a tékétéké Wıusɛ síé mé, píŋ ní kíé.

10É wíé, dʊ́ŋdʊ́ɓ̃ píŋ ná tʊlé dé to óŋ wuu, píŋ ɓızeno ná há kʊ́é lɔ́ʊ́ mé, ʊ tʊlé laka.

11Rı omo ná há waá dáánɛ né fa kéŋ píŋ, omo ná háá dáánɛ́, a waá daarɛ né kéŋ píŋ wuu.

© 1999, The Bible League.

12Á há kéŋ é wíí yɪela né tɛ, á wɪ wíí fá.

13Á wɪ Moyizi nɪhɛ̃. Ʊ fa pí pɛ́nɛ né tɔ́ʊ́ síɛ́ mɛ́, rí píŋdaarí ná tʊlɛ́ sí nyíísʊ́, rí lzɪrayɛl nɪɛ nóú tokó.

14Amá lzɪrayɛl nɪɛ ná sɪɛrʊ ɓáŋɔ́. Arí zaa wuu, rɪ ɓa níí karmɛ Wɪsɛ Kɛŋbɪnɛ sɪɛrʊ, óŋ ríí tɔ́wɔ́ síɛ́ mɛ́, anɛ é pɛ́nɛ. Nɛrɔ ná há lá Kirisi dí dʊŋɔ né, é pɛ́nɛ wʊ́ʊ́ síɛ́ mɛ́ tɔ́ɛ́.

15Zaa má ha, rɪ lzɪrayɛl nɪɛ níí karmɛ Wɪsɛ kíŋse kɛnnɛ ná Moyizi há pʊ́ŋsɛ́, ʊʊ́ nɛ óŋ rí tɔ́wɔ́ wízɪmɛ mɛ́, anɛ pɛ́nɛ.

16Ká rɪ ɓa kúó la Nyuutɪna wíɛ́ dí, Wɪsɛ ka é pɛ́nɛ dórwó mí.

17Nyuutɪna né ká Wɪsɛ Sabɪna ná. Ká Wɪsɛ Sabɪna há mɪŋ ráŋ ná, ráŋ né nɪɛ tíllíwɔ́ tɪɪ.

18Pɛ́nɛ wírá oro wuu síɛ́ mɛ́ tɔ́ɛ́, ká Nyuutɪna píŋ ná tʊ́tʊ́lrá mɛ́, anɛ nyiiló háá cuolé. Ɛ́ né Nyuutɪna Sabɪna ná bírsírá, á má nɛ Nyuutɪna tɪɪ, á ka píŋ ná há ɔ́sɛ́ aá súúri wuu.

2 Kɔrɛŋtɛ 4

1Wɪsɛ sawér mí ní, ʊ pí tʊtʊmí né hérá nɛ́sɛ mɛ́. Ɛ́ né tɛ, á naasɛ waá yʊɔrɛ.

2Hũ̃sɛ wíɛ́ ná ɓa há lʊ́ɔ́rɛ́ aá a, á vɛ́wɔ́. Á wɪ nɪɛ́ gɪrmɛ, á wɪ Wɪsɛ wíbʊlɛ ná kené aá bírsɛ. Amá á cáásɔ́ bʊl wíɛ́ arí taŋá Wɪsɛ síɛ́ mɛ́, nɪɛ wuu zɪŋ é mɛ́.

3Rɪ Labaarɪwero ná á háá bʊlɛ́, rʊʊ né ha ká wíféŋsí má, ʊ ká wíféŋsí, nɪɛ ná há ká nɪyʊ́ksɛ́,

4a wɪ Wɪsɛ léɛ́ dí rí nɛ́. Dúníé né kuóro tɔ́wɔ́ síɛ́ mɛ́, ríwɔ́ sí Kirisi Labaarɪwero ná píŋ tʊlɛ́ ná; Kirisi ná há ká Wɪsɛ cuunó.

5Á tɪɪ wíɛ́ rá á pii aá kármíwa, Zeezi Kirisi há ká Nyuutɪna wíɛ́ né, á pi aá kármíwa. Zeezi wíɛ́ né, á sírá kɛ́íwa tʊtʊ́nná.

6Wɪsɛ ná há sɛ́: "Rí pʊmmɔ tʊl bíno sɪɛrʊ." Ʊ né ɛ́ɛ́, ʊ pʊmmɔ tʊ́lrá má sɪɛnnɛ. Ɛ́ pʊmmɔ né ɛ́ɛ́, á nóú píŋ ná háá tʊlɛ́, Kirisi síɛ́ mɛ́.

7Á nɪhɩ̃́ cʊ́ʊ́ viini ní, ká Wɪsɛ pʊ́ʊ́ oŋwero kíŋkáŋ hérá sɪɛnnɛ. Ʊ á ɛ́, rí nɪɛ zɪŋ rí dóé ná wuu lʊ́ʊ́ Wɪsɛ né, ʊ wírá líɛ́.

8Nɪɛ ɔ́ɔ́ á ná wɪla duo wuu ní, ká á há cí tɪkɛ. Wíɛ́ nírá wérí, amá á naasɛ wɪ yʊ́ɔ́rɛ́.

9Ɓa wálmírá wérí, amá Wɪsɛ wírá vɛ́ɛ́ tá. Ɓaá ko pírá yo tíé, amá ɓa wírá ɓʊ́ʊ́sɛ́.

10Zeezi sʊʊ ná wɪla né, á má pii cíínírá tɪɪ kal wuu, a makɛ rí nɪɛ tíŋrá mɛ́, a zɪŋ rí Zeezi wómmó.

11Á dúníé mí mɪnɛ́ wuu mí, ɓa tíŋ Zeezi wíɛ́ aá járá mɪsɛ lísɛ kál wuu ní. Ɓa sɪɛ́ sí ná Zeezi hiẽsó ná, á tɛnnɛ nyáŋ há sí sʊsɛ mɛ́.

12Ɛ́ wíɛ́, sʊʊ né míŋrá mɛ́, ká hiẽsó ní míníwa é mí.

© 1999, The Bible League.

13Wɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʋ, ɓa pʋ́ŋsɔ́ bʋlɛ́: "Ɔ lá Wɩsɛ wíɛ́ dí, ɛ́ nɛ́ ŋ bʋ́lwɔ́ aá pá nɩɛ." Ɛ́ yardá tɩ nɛ́ míŋrá mɛ́, á má la Wɩsɛ wíɛ́ dí, a bʋl aá pá nɩɛ.

14Á ɪ́ɔ̃ zɩŋ rí Wɩsɛ nɛ́ ílli Nyuutɩna Zeezi sʋʋ mɛ́. Ʋ sí a ráá má tɩŋ Zeezi mí isi, káá a, ráá rírí̀wa wuu ko lɩ cínʋ́ síɛ́.

15Í wíɛ́ nɛ́, wíɛ́ nyáŋ wuu a; a makɛ rí Wɩsɛ zilé peri nɩɛ ɓɩkana. Ɛ́ nɛ́ rí nɩɛ yʋkɛ, a bárkɛ Wɩsɛ, káá píŋsʋ́.

16Ɛ́ nɛ́ tɛ, á naasɛ wɩ yʋ́ɔ́rɛ́. Raá tɛŋ nɛ́ níí pʋɔlɛ́ má, á sabɩna dóé é ɔ́sɔ́ aá súúri rí, kál wuu.

17Á zaa wɩla nɛ́ é dɔ́lɔ́, a baa a oŋdaarí má; amá á háá kóó mʋ́ Wɩsɛ síɛ́, rʋ́ʋ́ pi píŋ ná párá, ʋ kɛ wɩla nɛ́ kíŋkáŋ. Ká ɛ́ píŋ to oŋdaarí má.

18Ɛ́ nɛ́ tɛ, á wírá síɛ́ píé cɔ́ síí oŋnáálɛ mɛ́, á pírá síɛ́ cɔ́ onni ná síí há waá ná mɛ́ nɛ́. Síí oŋnáálɛ éé dáárʋ́ rɛ́, amá síí há wʋ́ɔ́ ná ná é, ɓa waá dáárí ná.

2 Kɔrɛŋtɛ 5

1Á tɛŋ nɛ́ ká lɔ́k rɛ́, á mínʋ́ sɩɛrʋ tíé nyúú rɛɛ́. Rʋʋ nɛ́ kúé rʋʋ kúsó má, á ɪ́ɔ̃ rí Wɩsɛ sɔ́ jaa ná há waá yɛ́rkí ná, a bílrá mɛ́, bána nyúú. Nɩbííne ra wɩ ɛ́ jaa sɔ́ɛ́.

2Ká mʋ́l néé mí, áá hɪ̃́ɪ̃ní rí, a cólli raá mʋ́ɔ́ zʋ́rá bána nyúú jɩfɛlɔ.

3Wɩsɛ háá kóó pi ɛ́ jɩfɛlɔ ríí súrá, anɛ gɛrɔ, a báá wɩ tɛŋɓɩllí ka.

4Á ha há míŋrá lɔkɔ nyáŋ sɩɛrʋ tíé nyúú rɛɛ́, áá hɪ̃́ɪ̃nʋ́, anɛ cɩkzime á há cíínɛ́ nɛ́. Á sɩɛ́ wɩ sí Wɩsɛ káŋrá foki ká tárá tɛŋ nɛ́ má, amá á có rʋʋ pí tɛŋfɛlɔ ná há waá sʋwɛ nɛ́ súrá, a makɛ rí tɛŋ ná há waá sʋwɛ, rʋ́ʋ́ la ɓɩsʋwí ná nyúú mí.

5Ɛ́ bírsɛ duo mí sɩɛ́, Wɩsɛ tɩ nɛ́ bírmírá hé ɛ́ mɛ́. Ʋ púú Sabɩna párá, ráá zɩŋ rʋ́ʋ́ sí párá oŋkana má.

6Ɛ́ wíɛ́, á naasɛ dé dúdúóri ní kál wuu. Á ha há mɩŋ tɛŋ nɛ́ é sɩɛrʋ, á ɪ́ɔ̃ ráá rí Nyuutɩna dɩhɪ̃́ bóló náŋá mɛ́.

7Á kéŋ yardá nɛ́ aá tʋŋ, síí nóó rá.

8Á naasɛ ɓɩɛ́na dúóró, ká á cólli raá líɔ́ ká tá tɛŋ nɛ́, a mʋ́ mɩŋ Nyuutɩna laka.

9Raá ha mɩŋ dúníé mí rɛɛ́ nɛ́? Raá mʋ́ɔ́ mínʋ́ laka nɛ́? Á há ɔ́sɛ́ cólli wíí ná nɛ́ ká: Ráá a wíɛ́ ná háá tɔ́rʋ́ sɩɛrʋ,

10bee wíɛ́ á wuu sí mʋ́ cí Kirisi síɛ́, rʋ́ʋ́ dírá saríya, a túŋ nɛ́ŋ wuu, ʋ tíé nyúú rɛɛ́ wí"állɛ mʋɔsɔ. Raá á wérí, áá la wérí túme ní; raá á bɔ́ŋbɔ́ŋ, áá la bɔ́ŋbɔ́ŋ túme ní.

11Á há ɛ̃ Nyuutɩna Wɩsɛ zíle mʋɔsɔ, ɛ́ nɛ́ tɛ, á bʋ́lʋ́ wíɛ́ aá ja rí nɩɛ laa dí. Wɩsɛ ɪ̃́rá wérí, ŋ sɩɛ́ bíínɔ́ rɩíwa má ɪ̃́rá rɛ́, í sɩɛnnɛ mɛ́.

12Á waá ja ráá baa mákrá tɩ nɛ́ pɛ́íwa, amá aá já rɩíwa nɛ́ ná gbele, aá nyʋ́kɛ á wíɛ́, a makɛ rɩíwa wólli nʋɔ lísɛ pá nɩɛ ná, nyʋkwíɛ́ há ká síɛ́ daha, ká wɩ sɩɛrʋ péré.

© 1999, The Bible League.

13Raá fa ká nyúútoó tínáwa má, Wɪsɛ wíɛ́ nɛ́. Raá nyunni mínɔ́ má, í wíɛ́ nɛ́.

14Á wí"állɛ wuu sɪɛ́ ká Kirisi cólle níí yíkrá. Á sáŋɔ́, rɪ nɪbala súwɛ́ nɪɛ wuu yɪr mɛ́, a tɪŋ ɛ́ wíɛ́, ʋ nɪhĩ́ anɛ nɪɛ wuu tíŋʋ́ mɛ́ sʋwɛ nɛ́.

15Ʊ súwíwɔ́ wuu yɪr mɛ́ nɛ́, ɛ́ wíɛ́, nɪɛ ná há wómmó báá wʋ́ɔ́ tɪɪ tɛ; Kirisi ná há súwɛ́ ká bɪr"isi sʋʋ mɛ́, ʋ nɛ́ tíwɔ́.

16Ɛ́ wíɛ́, mʋ́l néé mí, á báá wɪ nɛ́ŋ wuu bél, anɛ nɪbííne háá zíl náŋá ɛ́. Á fa bél Kirisi anɛ nɪbííne háá zíl náŋá ɛ́ nɛ́, amá mʋ́l néé mí, ɛ́ rá toó.

17Rɪ nɛ́ŋ cɔ́ Kirisi mí, Wɪsɛ ɔ́ɔ́ ʋ tína a nɪfɛ́lʋ́ rɛ́. Wíbɪnɛ́wa ná dáárɔ́, ká wíɛ́ wuu bɪrmɛ wífɛlɛ.

18Wɪsɛ nɛ́ ɔ́wɔ́ wuu. Ʊ nɛ́ tʋ́ŋ Kirisi ʋ ko zá zárʋ, ká tɛŋfíɛ́l míŋrá rí Wɪsɛ pɛ́kɛ. Ká tʋ́ŋrá má, ráá mʋ́ zá zárʋ, ká rí tɛŋfíɛ́l mínʋ́ rí nɪɛ náŋá má pɛ́kɛ.

19Wɪsɛ tíŋ Kirisi mí ní a ja tɛŋfíɛ́l, ʋ rí dúníé nɪbííne pɛ́kɛ. Ʊ wɪ nɪbííne wíbɔmɔ taalɛ́ píé cíínɪ́wɔ́, ká pi zárʋ wíbʋlɛ párá má.

20Ɛ́ wíɛ́, Kirisi yɪr mɛ́ nɛ́ á búbúlíwa rí, anɛ Wɪsɛ tɪɪ nɛ́ tíŋrá mɛ́ aá yíríwa; áá súlíwa rɛ́, Kirisi yɪr mɛ́, í saŋ zárʋ, ká rí tɛŋfíɛ́l míníwa rí Wɪsɛ pɛ́kɛ.

21Kirisi wɪ wíbɔ́ŋ wuu kené, ká Wɪsɛ tíŋrá wíɛ́, a lárá wíbɔmɔ cíínʋ́. Wɪsɛ sɪɛ́ tʋ́ŋ ɛ́, ráá wólli tɪŋ Kirisi mí ní, a a tékétékéwa, ʋ síɛ́ mɛ́.

2 Kɔrɛŋtɛ 6

1Á rí Kirisi ní sɪɛ́ tʋmɛ́, ɛ́ nɛ́ a súsúlíwa, í sí ló rí Wɪsɛ zilé ná ʋ ha díé pɛ́íwa tá yɔ́ɔ́.

2Wɪsɛ tɪɪ búlʋ́ kɛnɔ sɪɛrʋ bʋlɛ́: "Tɛ́ŋ ná mɛ́, ŋ há có rɪŋ á wérí pá nɪbííne há péré, ŋ zési sʋlɛ́. Nɪɛ laatɛ́ tɔ́ɔ́ há pʋ́lɛ́, ŋ fɛ́í búŋse." Mʋ́l néé mí ní síɛ́ ká tɛ́ŋ ná, Wɪsɛ há có rʋʋ á wérí párá, mʋ́l néé mí ní ká laatɛ́ kal.

3Á waá ja ráá tʋtʋmɛ́ yɪtɔk yírɛ, ɛ́ nɛ́ tɛ, á waá ja ráá a wíí wuu rʋ́ʋ́ a nagbámɔ wíí, nɛ́ŋ ŋménɔ mɛ́.

4Á taŋá árá wíɛ́ wuu, aá ja rí nɪɛ zɪŋ ráá ká Wɪsɛ tʋtʋnna nɛ́. Ɛ́ nɛ́ wɪla wírá mɛ́, ká á nyammɛ. Sazɔkɔ́ rí wɪhálwíɛ́ wuu pérírá, á nyammɛ.

5Ɓa ŋmásírá, a kɛ́sírá tɔ́ bɪnajaa, a yiki nɪɛ hérá mɛ́. Á tʋ́ŋ tʋtʋ́ŋduoru, á wɪ dóŋ néé aá pɛ́, a wɪ ɓɪdííle má néé aá dí.

6Á kɛ́ŋrá tɪɪ anɛ Wɪsɛ tʋtʋnna nɛ́, a wɪ lóé busunnu ɓákrá; á ɛ̃ wíɛ́, á kɛ́ŋ nyamma, a ka sawér; Wɪsɛ Sabɪɪna míŋrá mɛ́, á có nɪɛ rí taŋá.

7Wɪsɛ párá dóé, á búlʋ́ wítáŋsɛ aá pá nɪɛ. Á ká tékétékéwa, Wɪsɛ síɛ́ mɛ́. Tékétéké ná nɛ́ sɪɛ́ kárá lalyóórí"omo, á kaá yo dɪŋdɔmɔ, ká kaá pɔ́rá tɪɪ mɛ́.

8Nɪɛ náŋá búrá, ká náŋa má híhĩ́sírá; náŋa bíbírá mɛ́, ká náŋa má tʋ́tʋ́ksírá. Ɓa pírá makɛ nyɛtííná, ká taŋá nɛ́ á búbʋl;

© 1999, The Bible League.

9ɓaá bélrá anɛ ɓa wírá ɛ̃, ká ɓa wuu ní ĩ́rá; ɓaá bélrá anɛ á cí sʊʊ mɛ́, ká á a nɪwómmé, ɓaá bélrá anɛ nɪbɛŋsɛ́, ká á wɪ sʊ́sɛ́.

10Ɓaá aa zɔ́krá sɪɛnnɛ, ká á jíjʊɔsɛ kál wuu. Á nɪhĩ́ summe ní, ká a nɪɛ ɓɪkana dí kuorí; anɛ wɪ"ɔ́ŋkenéwa, ká nɛ́ tíllɛ onni wuu.

11Kɔrɛŋtɛ tínáwa, á cáásɔ́ bʊl taŋá pɛ́íwa, á wúrírá sɪɛnnɛ má wuu pɛ́íwa.

12Á dé wúólírá sɪɛnnɛ wuu ní cáásíwa, ká í é wííwa sɪɛnnɛ wúré cáásírá.

13Ɔ́ŋ́ búlíwa rí nɛ́, anɛ ŋ bɛ́lɛ́: Í má wúólíwa sɪɛnnɛ párá!

14Í sí ló rííwa rí nɪɛ ná há wɪ Zeezi léɛ́ dí, suki cíínɛ cɪka. Nɛrɔ ná há ká tékétéké, rí nɛrɔ ná há to tékétéké wɪ náŋá wuó hé? Pʊmmɔ é rí bíno sí wólli hé náŋá mɛ́?

15Kirisi rí Sɪtaanɛ sí tʊŋ nʊɔ mɛ́? Nɛrɔ ná há lá Zeezi dí, arí nɛrɔ ná há wʊ́ʊ́ léɛ́ dí, ɓa tʊ́ŋ beé mí?

16Wɪcʊɔlɪjɪzeno rí venni sí cɛ́rɛ́? Á nɛ́ sɪɛ́ ká Wɪsɛ ná há wómmó jaa, anɛ ɛ́ Wɪsɛ tɪ ná bʊ́lɛ́, ʊ sɛ́: "Ɔ́ sí zʊʊ míŋwɔ́ sísíénnʊ́wa aá va. Ɔ́ sí ɔ́wɔ́ Wɪsɛ, ká ríwɔ́ má áŋ níɛ́."

17Ɛ́ nɛ́ tɛ́ Nyuutɪna Wɪsɛ sɛ́: "Í lɛ ɛ́ nɪɛ sɪɛrʊ, a ɛ́íwa dʊŋɔ. Í sí busunnu ɔ́ŋ wuu mí tíkʊ́. Rɪíwa á ɛ́, ká kɔ́ŋ rí, ŋ sí cakléíwa.

18Ɔ́ sí ɛ́íwa Ana, ká rííwa má áŋ heŋbólli ríríŋ tolé." Dóé wuu tína Wɪsɛ nɛ́ sɛ́.

2 Kɔrɛŋtɛ 7

1Ɔ́ nɪcólle, Wɪsɛ sɪɛ́ há tá nʊɔ bʊlʊ́ sí a wíɛ́ nyáŋ wuu párá, á lísírá tɛnnɛ rírá dʊŋsɛ, busunnu duó wuu mí, a a sapʊmmɔ tínáwa, aá zíl Wɪsɛ.

2Í wúólíwa sɪɛnnɛ párá. Á wɪ nɛ́ŋ wíí zɔ́kɛ́, á wɪ nɛ́ŋ nyúú zɔ́kɛ́, á wɪ nɛ́ŋ víré.

3Ɔ́ sɪɛ́ wɪ nyɛ bʊ́lɛ́, aá ja ríŋ bʊlíwa zɔ́kɛ́ wíí nɛ́. Ɔ́ lá síɛ́ bʊ́líwa rí bʊlɛ́: "Á cóíwa, í wíɛ́ míŋrá sɪɛnnɛ; ɛ́ nɛ́ tɛ, raá wómmó, á ríríwa nɛ́; raá báá sʊ́sɔ́ má, á ríríwa nɛ́."

4Ɔ́ keníwa yɪɛla wérí, a tíŋíwa wíɛ́ aá nyʊ́kɛ. Á wɪla wuu sɪɛrʊ, nayʊɔrɔ́ tɔ́ŋ mí, satɔrɔ́ nɛ́ mínɪ́ŋ mɛ́ kíŋkáŋ.

5Á há kúé zʊ Masɪdʊanɛ dɪtíllɛ má tɪ, á wɪ fɪɛla néé. Á taŋa ná wɪhála ríríʊ́ duó wuu ní; nɪɛ cíŋrá mɛ́, ká héwíŋ má míŋrá sɪɛnnɛ.

6Amá Wɪsɛ nɛ́ háá dúóri nɪɛ ná naasɛ há yʊ́ɔ́rɛ́, ʊ nɛ́ dúórírá naasɛ, a tɪŋ Tiiti rɛɛ́ koe mí.

7Ʊ́ rɛɛ́ koe ná má dʊŋɔ wíɛ́ rá sɪɛ́; ʊ há cési wíɛ́ ná párá nɛ́ ɔ́sɛ́ dúórírá naasɛ. Ʊ́ sííwa kenú wérí, a dúórú naasɛ. Ʊ́ sííwaá híɛ̃́níŋ́ bɪrnéé wérí. Ʊ́ máŋsíwa sazɔkɔ́ má mʊɔsɔ párá, arí ɛ́ ná, í há kenínŋ́ wíɛ́. Ɛ́ wíɛ́ nɛ́, ŋ sɪɛrʊ ɔsɛ tɔrɛ kíŋkáŋ.

8Ɔ́ kɛnɔ ná nɔ́ŋɔ ŋ há pɛ́íwa, ʊ ná wíɛ́ ŋ há bʊ́lɛ́, ʊ zɔ́kíwa sɪɛnnɛ rɛ́, amá ŋ wɪ fa"íɔ̃́ bʊl. Rɪŋ fa bʊ́l fa"íɔ̃́ má, í sazɔkɔ́ ná há wɪ dáánɛ́ wíɛ́ nɛ́.

© 1999, The Bible League.

9Amá múl néé mí, ŋ sıɛrʋ tɔ́rɔ́ rɛ́. Í sazɔkɔ́ ná wíɛ́ rá sıɛ́ ŋ sıɛrʋ tɔrɛ. Amá í há íɔ̃ zıŋ rííwa á bɔ́ŋbɔ́ŋ, í sıɛnnɛ zɔkɛ, í bírsɛ a ló Wısɛ mɛ́ aa zɔkɛ́, ʋ nɛ́ káŋ satɔrɔ́. Wısɛ cólle sıɛrʋ nɛ́ sıɛ́, í sıɛnnɛ zɔkɛ ɛ́, ɛ́ nɛ́ tɛ, á wı wítɔk wuu píé ɛ́íwa mɛ́.

10Rı nɛrɔ sıɛrʋ zɔ́kɔ́ Wısɛ cólle mí, ɛ́ sí a rʋ́ʋ́ bírsɛ, rí Wısɛ lɔ́ʋ́ tá, ʋ wı fa"íɔ̃ bʋl. Ká rı nɛrɔ sıɛrʋ zɔ́kɔ́, anɛ dúníé nıɛ sıɛnnɛ háá zɔkɛ ɛ́, ʋ ɛ́ kéŋ tína aá zʋ sʋʋ sıɛrʋ nɛ́.

11Í sazɔkɔ́ ná ká Wısɛ cólle ní. Í sıɛ́ nóú há ɛ́ɛ́, í nɛ ɛ́: Í zaa bíɛ́ró, wíɛ́ ɔsɛ́ mɛ́, a bʋl la taŋá aá pɛ́íwa tıı. Í ɛ̃ wíbɔmɔ sazɔkɔ́, aá fá wíbɔmɔ ɛɛ; í kéŋ kajáŋa, a cólli wíbɔŋ"aarɔ tʋrɛ́, ká cóllíŋ má néé. Í á wíɛ́ wuu, a makɛ ríwɔ́ zıŋ rííwa wı wíí wuu zɔ́kɛ́.

12Ɔ sıɛ́ há pʋ́ŋsɛ kɛnɔ ná pɛ́íwa, nɛrɔ ná há á wíí zɔkɛ wíɛ́ rá, nɛrɔ ná ɓa há ɛ́ɛ́ zɔ́kʋ́ mɛ́, má wíɛ́ rá; ŋ taŋa pʋ́ŋsɔ́ aá ja rííwa zímíwa há córá mɔ ɛ́ nɛ́, Wısɛ síɛ́ mɛ́.

13Ɛ́ nɛ́ dʋ́ɔ́rírá naasɛ. Wíí ná sıɛ́ há ɔ́sɛ́ tɔ́rírá sıɛnnɛ nɛ́ ká, í wuu há ɛ́ɛ́ Tiiti sıɛrʋ tɔrɛ, ʋ nyʋ́ʋ́ nyaasɛ.

14Ɔ búlíwa wíɛ́ pɔ́ʋ́ káá nyʋ́kɛ nɛ́, hũsɛ wíŋ kené. Taŋá ná á há búlɛ́ pɛ́íwa, a bííwa mɛ́ ɛ́, Tiiti síɛ́ mɛ́, ɓa wuu taŋá nyíísɔ́.

15Ʊ há kʋ́é, í cákɔ́ lɔ́ʋ́ wérí, aá zílʋ́, aá zɛ́sʋ́ mɛ́, ʋ ná rıíwa có wíɛ́ saŋɛ́. Ɛ́ nɛ́ tɛ, ʋ ɔsɛ cóllíwa kíŋkáŋ.

16Ɔ sıɛrʋ tɔ́rɔ́, ŋ há wóíwa nyʋ́ʋ́ aá gieli wíí wuu mí.

2 Kɔrɛŋtɛ 8

1Maábináŋa, áá já rííwa zıŋ tʋtʋmí ná, Zeezi laadííre ná há mıŋ Masıdʋanɛ mɛ́ há tʋ́mɛ́, Wısɛ zilé mí ní.

2Wıla wálmíwɔ́ kíŋkáŋ, amá ɓa sıɛnnɛ ha tɔ́rɔ́ wérí. Ɓa ká súmmé kíŋkáŋ, ká ha ka sawér má kíŋkáŋ, a kıɛsɛ kıɛsɔ́ ríwɔ́ laa sáŋ nıɛ mɛ́.

3Ɔ nɛ́ búlɛ́ pɛ́íwa, ɓa kíɛ́sɔ́, ɓa dóé mʋɔsɔ; ɓa kíɛ́sɔ́ kíllíwɔ́ dóé má tıı, ɓa satɔrɔ́ mɛ́,

4ká súlrá jɛ́ŋjɛ́ŋ, ráá pɔ́wɔ́ ŋmɛ́nɔ, ríwɔ́ má sáŋ Zeezi laadííre ná há mıŋ Ziide dıtíllɛ mɛ́.

5Ɓa tʋ́mɔ́ dáárírá há kéŋ ɛ́ yıɛla. Ɓa tíŋ Wısɛ cólle mí, a la síɛ́ píwó tıı pá Nyuutına nɛ́, ká sıɛ́ baa píwó tıı párá má.

6Tiiti fa púló a, í tʋ́tʋŋ tʋtʋ́ŋwérí rí. Ɛ́ nɛ́ á súlʋ́ rʋ́ʋ́ kóíwa rí, a tʋŋ ɛ́ tʋtʋmí tenni.

7Í ká kuóré wíɛ́ wuu sıɛrʋ; í kéŋ yardá, í ĩ wíɛ́ bʋlɛ́, í kéŋ wízımɛ, í kéŋ kajáŋa wíɛ́ wuu mí, í córá. Ɛ́ wíɛ́, í a kuóré zilé díí má mɛ́, aá pá nıɛ.

8Ɔ wííwa míí fıkɛ rıíwa dí zilé pá nıɛ. Amá ŋŋ́ já ríŋ makɛ nıɛ náŋa há tʋ́ŋ ɛ́ arí kajáŋa nɛ́ pɛ́íwa, ká tıŋ ɛ́ mɛ́ néíwa cólle mʋɔsɔ.

9Í ĩ́rá Nyuutına Zeezi Kirisi zilé mʋɔsɔ. Ʊ fa ká kuór, ká tíŋíwa wíɛ́ a bırmɛ súmmú, a makɛ rʋ́ʋ́ tíŋʋ́ súmmú mí, a a rííwa dí kuorí.

© 1999, The Bible League.

10Ɛ́ wíí mɛ́, í náŋ sabɪna: Ʊ yɛ́rɛ́ nɛ́ ká, rííwa ha tʊ́tʊ́ŋ tʊtʊmí ná í há púlé duoli. Í nɛ́ lá síɛ́ ka ɛ́ sabɪna, a la síɛ́ tʊŋ má.

11Í tʊŋ ɛ́ mʊ́l néé mí, a kaa mʊ́ gírsi, arí óŋ ná wuu í há kené. Kajáŋa ná í há kené púl ɛ́ wíí, í ka ɛ́ kajáŋa tʊ́mʊ́ mʊ́ gírsi.

12Rɪɪ pí óŋ, a wʊ́ólí sɪɛrʊ ká pii pá Wɪɪsɛ, Wɪɪsɛ néí zilé. Uʊ́ bélí há kéŋ óŋ ná nɛ́, ʊ wíí há wɪ óŋ ná kené bel.

13Ʊ to anɛ ɓa sííwa pá nɪɛ náŋa ríwɔ́ níná wér, ká rííwa nɛ́ bɪrníná wɪɪla. Amá ʊ ká, rí kaamɔnáŋá nɛ́ mɪŋ.

14Í zaa kéŋ ɓɪɛ, í lísɛ sáŋ nɪɛ ná há mákɛ́ aá gúl mí, a makɛ rɪíwa má cíé kʊ́ó mákɛ aá gúl, kɔ́wɔ́ ka, ríwɔ́ má sáŋíwa mɛ́. Ɛ́ nɛ́ rí kaamɔnáŋá mɪŋ.

15Ʊ ɛ́ nɛ́ ɓa pʊ́ŋsɛ Wɪɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ. Ɓa sɛ́: "Nɛrɔ ná há kúré pá kíŋkáŋ, ʊ wɪ kené kíllɛ, ká nɛrɔ ná há kúré pá mʊ́ɔ́, ʊ má wɪ jɛ́ɛ́ aá gúl."

16Wɪɪsɛ bárka, ʊ há ɛ́ɛ́ Tiiti cóllíwa mɛ́ sáŋɛ, anɛ á má há cóíwa mɛ́ sáŋɛ ɛ́.

17Á há tʊ́mʊ́ í rí, ʊ sáŋɔ́; ɪ dɪhɩ̃ koe kajáŋa fa mínʊ́ sɪɛrʊ fól wuu rí.

18Á tʊ́ŋrá maábinɔ́ŋɔ oro má, rʊ́ʊ́ rí Tiiti hé náŋá ko. Ɛ́ báálɔ bʊ́l Labaarɪwero wíɛ́, wɪcʊɔla púlli nɪɛ wuu bíbʊ́ mɛ́.

19Wíí ná nɔ́ŋɔ há tɛ á tʊ́mʊ́, ʊ nɛ́ ká báálɔ ná ɓa há lísɛ́ hérá har, ráá rírʊ́ wuu ka sáŋɛ ná mʊ́ pá nɪɛ. Ráá tʊŋ tʊtʊ́ŋwero ná háá píŋsi Nyuutɪna, kaá máŋsírá má cólle.

20Kɪɛsɔ́ ná zénó, ká á waá ja rí hagaasɛ mɪŋ ráŋ, ɛ́ nɛ́ tɛ, á a ɛ́.

21Áá járá tʊŋ tʊtʊmí ná há sí a wérí Nyuutɪna Wɪɪsɛ síɛ́ mɛ́, arí nɪbííne wuu síɛ́ mɛ́ nɛ́.

22Á maábinɔ́ŋ oro má rɛ́ á tʊŋ, ʊ súúríwó mí ɓaá ko. Á kíɛ́lʊ́, wíɛ́ ɓɪkana mɛ́, ʊ kéŋ kajáŋa wérí. Ká mʊ́l néé mí, ʊ kajáŋa ɔ́sɔ́ súúri, bee wíɛ́ ʊ keníwa yardá kíŋkáŋ.

23Tiiti é káŋ tʊtʊ́nnʊ́nɔ́ŋ rɛ́, ŋ rírʊ́ wuu tʊŋ aá pɛ́íwa. Maábináŋa ná há tíŋʊ́ mɛ́, wɪcʊɔla púlli nɪɛ nɛ́ tʊ́ŋwɔ́, ɓa tʊŋ aá píŋsi Kirisi.

24Í sɪɛ́ cóllíwó, a a, a makɛ rí wɪcʊɔla púlli nɪɛ ná, a zɪŋ ráá há tíŋíwa wíɛ́ aá nyʊ́kɛ ɛ́, á kéŋ taŋá.

2 Kɔrɛŋtɛ 9

1Kɪɛsɔ́ ná háá mʊ́ʊ́ sáŋ Zeezi laadíire ná há mɪŋ Zerizalɛmɛ mɛ́ wíɛ́, rɪŋ pʊ́ŋsɛ kéŋ pɛ́íwa má, ʊ ká yɔ́ɔ́ rɛ́.

2Ɔ ísɔ̃ rííwa kéŋ ɛ́ cólle rí; ɛ́ nɛ́ tɛ, ŋ bʊ́líwa wíɛ́ pá Masɪdʊanɛ nɪɛ, káá nyʊ́kɛ. Ɔ bʊ́lɔ́ pɔ́wɔ́ bʊlɛ́: "Akayi nɪɛ é duoli wuu ní kéŋwó tɪɪ, ríwɔ́ tɛ́wɔ́ sáŋɛ." Í kajáŋa nɛ́ sɪɛ́ pɔ́síwɔ́ ɓɪkana hé ɛ́ mɛ́.

3Ɔ sɪɛ́ taŋa tʊ́ŋrá maábináŋa nyáŋ í rí, rííwa ɓɪɛ́na kániwa tɪɪ wérí, ɛ́ wíɛ́ mɛ́, anɛ ɛ́ ŋ há bʊ́lɛ́, a makɛ rí nyʊkwíɛ́ ná ŋ há bʊ́lɛ́ cáásíwa, ríwɔ́ sí nyɪɛrʊ á.

© 1999, The Bible League.

4Rı Masıdʋanɛ nıɛ tíŋíŋ mɛ́ ko, rıíwa satɔ́ɔ́rpálɔ wı náŋá mɛ́ héé, ʋ sí a hũsɛ́ a párá, ká a hũsɛ́ pɛ́íwa má, ɓa síɛ́ mɛ́, bee wíɛ́ á búlíwa wíɛ́ sú nʋɔ daarɛ.

5Ɛ́ nɛ́ ŋ ná, rʋʋ mɔhɔ̃́ ríŋ tʋŋ maábináŋa ríwɔ́ láŋ síɛ́ ko, a zímíwa satɔ́ɔ́rpálɔ ná wíɛ́ í há búlɛ́. Ɔ́ŋ́ kúkó, rı ɓa hé náŋá mɛ́. Ɛ́ nɛ́ ríwɔ́ zıŋ rííwaá tɛ́ rí satɔrɔ́ nɛ́, ɓa wííwa mɛ́ fíkɛ́.

6Í sí wíí nɛ́ mí súllú: Nɛrɔ ná há dú mʋɔ́, ʋʋ́ kʋŋ mʋɔ́ nɛ́; nɛrɔ ná há du kíŋkáŋ, ʋʋ́ kʋŋ kíŋkáŋ nɛ́.

7Nɛrɔ wuu há bíínʋ́ tı mɛ́ rʋ́ʋ́ tɛɛ mɔ ɛ́, ʋ tɛ, a makɛ rí sazɔkɔ́ rí fıkɛ́ sí ráŋ mínʋ́. Wısɛ có nɛrɔ ná háá pɛ́ɛ́ rí satɔrɔ́ nɛ́.

8Wısɛ é kéŋ dóé rʋ́ʋ́ pɛ́íwa óŋ wuu kíŋkáŋ, rííwa pii ɔ́síwa wíɛ́, ká káánɛ, a pi aá tʋŋ tʋtʋ́ŋwere.

9Ɛ́ nɛ́ ɓa pʋ́ŋsɛ Wısɛ Kɛnɔ sıɛrʋ a bʋlɛ́: "Uʋ́ pá summe rí ɓıɛ wɛ́rí, ʋ tékétéké waá tenni."

10Wısɛ ná há já oŋduo aá pá dúduuro, a nɛ́ jɔ́ʋ́ nʋɔ ɓıdííli má aá pɔ́ʋ́, ʋ sí pɛ́íwa oŋduo, a a ríwɔ́ nyʋ́, a makɛ rííwa tékétéké ná nɔŋ nɔŋkana.

11Wısɛ sí á rííwa ka ɓıɛ wɛ́rí wíí wuu mí, a ɔsɛ dí zilé aá pá nıɛ. Rí nıɛ ɓıkana tíŋíwa zilé ná á há kené ko pɔ́wɔ́ wíɛ́, a bárkɛ Wısɛ.

12Pálɔ ná í háá píí sáŋ wıcʋɔla púl nıɛ ná mɛ́, sí a ríwɔ́ nɔ́wɔ́ oŋjaalɛ́ wuu, ká a rí nıɛ ɓıkana bárkɛ Wısɛ, aríwɔ́ sıɛrʋ wuu.

13Ɓa sí tʋŋ tʋtʋmí ná í háá á rıíwa tʋŋ mɛ́, a néíwa háá tʋŋ Kirisi Labaarıwero ná ɛ́, ríwɔ́ ɓıkana bı Wısɛ mɛ́. Ɓa sí tʋŋ zilé ná í há díé pɔ́wɔ́ rí nıɛ náŋa wuu wíɛ́ má, a bı Wısɛ mɛ́.

14Wısɛ há tʋ́ŋ bárka tʋtʋ́ŋzeŋsi ná pɛ́íwa wíɛ́, ɓa sí cóllíwa, a cʋɔlɛ Wısɛ pɛ́íwa.

15Á bárkɛ Wısɛ, ʋ há púú zilé ná nɔ́ŋɔ há toó párá wíɛ́.

2 Kɔrɛŋtɛ 10

1Ɔ́ é Pool ná, nıɛ há sɛ́ rıŋ míníwa sıɛrʋ, ŋ pɔrɛ́, ká rıŋ tóíwa laka, ŋ haakí, ŋ pí Kirisi sapɔrí rírʋ́ sawɛ́r aá sʋ́líwa.

2Ɔ́ŋ́ sʋ́lʋ́ rɛ́, í síŋ mɛ́ fíkʋ́, rıŋ kʋ́ʋ́ míníwa sıɛrʋ, ríŋ tʋŋ haksí. Í nıɛ náŋa sí ráá va tɛŋnamıɛ cólle sıɛrʋ nɛ́; ɛ́ nıɛ é rí, ŋ sí tʋŋ haksí mákwɔ́.

3Á ká nıbííne é rí dúnié sıɛrʋ, amá á wı dúnié dóé ní kené aá yo lal ná, á háá yoé.

4Á lalyóórícıksɛ to dúnié né ɓíɛ́, ɓa lí Wısɛ rí nɛ́. Ɓa kéŋ dóé, a yiki dıhĩ́ dúókówa wuu ní áá yo, aá zɔkɛ nıbííne sabıŋyeŋŋéwa.

5Onni ná wuu há cíné arí nyʋkɔ, a kɛ́rɛ rí nıɛ sí Wısɛ zímʋ́ mɛ́, ɓa wuu ní á yiki aá yo. Á ɔ́ɔ́ nıɛ bíbírsɛ sabıŋsɛ, aá tıŋ Kirisi mí, aríwɔ́ sıɛnnɛ wuu.

6Rıíwa kʋ́ʋ́ wólli Kirisi nʋɔ wíɛ́ wuu aá zíl, á sí tʋrɛ nɛrɔ ná há sí vɛ́wɔ́ zíle.

© 1999, The Bible League.

7Í sí wíɛ́ bélú dɛ́ŋdɛ́rɛ́ŋ. Rı nɛrɔ bíínɔ́ rʊʊ ká Kirisi nɛ́ŋ, rʊ́ʊ́ zıŋ rʊ́ʊ́ há ká Kirisi nɛ́ŋ ɛ́, á má ká Kirisi nıɛ nɛ́.

8Nyuutına há párá tíŋ ná, ʊ sí ráá kaa tʊŋ, í súúre wíɛ́ nɛ́, í zɔkɛ́ wíɛ́ rá. Rıŋ tíŋ ɛ́ wíɛ́ nyʊ́kɛ aá daarɛ má, hıĩsɛ wíŋ ka.

9Ɔ waá ja rííwa bıunɛ, rıŋ pʊ́ŋsíŋ kɛnnɛ ná pɛ́íwa, aá ja rí héwíŋ ní kání́wa.

10Nıɛ sɛ́: "Pool kɛŋpʊ́ŋsɛ ná dúókó, ɓa háákɔ́ má; ká rʊʊ kúó míŋrá sıɛrʊ, ʊ wı dóé kené, ʊ wíbʊlɛ́ a yɔ́ɔ́."

11Rı nɛ́ŋ bíínɛ́ ɛ́, ʊ́ʊ́ zıŋ rí, á há nıhĩ́ ɛ́ wíbʊlɛ́ mɛ́ kɛnnɛ sıɛrʊ, áá nɛ́ ɛ́ nɛ́ á wí"állɛ má mɛ́, í sísíɛ́nnʊ́wa, raá nɛ́ kúé.

12Nıɛ nání́a mákwɔ́ tı aá daarɛ. Á ríwɔ́ wı nání́a wuó mɔ, á wírá tı kɔwɛ kaá mání́síwɔ́. Ɓa jɔ́wɔ́ tı oŋ"mání́sɛ a kaá mání́sɛ nání́á, a pi nání́á aá mání́síwɔ́ tı. Ɓa sıɛ́ cʊ́ʊ́lɔ́ nɛ́ ɛ́.

13Á ɛ́ wı wuo nyʊ́kɛ aá daarɛ ɛ́ ná, Wısɛ há bílé. Wısɛ há párá ŋmɛ́nɔ ráá kóíwa dıhĩ́, ʊ mákrá dıtʊŋ"mʊ́ɓiirí párá rɛ́.

14Á sıɛ́ ɓıɛ́na há kóíwa dıhĩ́, á wı tʊ́mɛ́ mʊ́ daarɛ ɛ́ nʊɔ. Á nɛ́ lá síɛ́ ka Kirisi Labaarıwero ná ko yákíwa mɛ́.

15Á waá tʊ́ŋ daarɛ nʊɔ, ríí tıŋ nıɛ nání́a tʊtʊmɛ́ wíɛ́ rí nyʊ́nyʊ́kɛ. Amá á kɛ́ŋ yıɛla, rıíwa yardá sí súúri, ká ráá má wólli ɔsɛ tʊŋ tʊtʊ́ŋzéní í rí, Wısɛ há cókí panʊɔ ná párá sıɛrʊ.

16Rı ɛ́ nɛ́ ɛ́ɛ́, á sí ka Labaarıwero ná dáárí́wa mɛ́, a mʊ́ bʊ́lʊ́ pá síɛ́rí tɔ́nɛ nıɛ. Á waá ja ráá tıŋ nıɛ nání́a tíllɛ sıɛrʊ tʊtʊmɛ́ wíɛ́, aá a nyʊkɔ.

17Wısɛ Kɛnɔ sıɛrʊ, ɓa pʊ́ŋsɔ́ bʊlɛ́: "Rı nɛrɔ́ já rʊ́ʊ́ mákʊ́ tı, rʊ́ʊ́ mákʊ́ tı Nyuutına wí"állɛ sıɛrʊ."

18Nɛrɔ ná tı há kenú tı aá ɓɔ́ rá, Wısɛ zízíl, amá Nyuutına Wısɛ tı há lísɛ nɛ́ŋ ná nɛ́, ʊ zízíl.

2 Kɔrɛŋtɛ 11

1Ɔ faá já rííwa saŋ ríŋ bʊl gıŋgáwíí rɛ́; óó! Í saŋ ríŋ bʊl.

2Ɔ cóíwa, aá dí báhaksí í wíɛ́, báhaksí ná há lɛ́ Wısɛ, bee wíɛ́ ŋ cóíwa pá bál balá rɛ́, ʊ nɛ́ ká Kirisi. Ɔŋ́ já rííwa nɛ toopero ná há wı bál ɛ̃ nɛ́, ríŋ pííwa pɔ́ʊ́.

3Amá anɛ dʊŋ há kúé pi líŋ mɛ́ nyısɛ Ɛɛvɛ ɛ́, ŋŋ́ fá ríwɔ́ háá ko bʊl nyɛwíɛ́ pɛ́íwa, a yɛ́ŋŋíwa sabıŋsɛ, rííwa báá sí Kirisi mí tíŋʊ́ wɛ́rí arí taŋá, anɛ í háá tıŋ ɛ́;

4bee wíɛ́ rı nɛ́ŋ nɔ́ŋ kúó bʊl Zeezi nɔ́ŋ wíɛ́ pɛ́íwa, rʊʊ to Zeezi ná á há mákɛ́ pɛ́íwa má, íí sáŋʊ́ tína. Rʊʊ búl sabıuna ná má há to Wısɛ Sabıuna wíɛ́ pɛ́íwa, a bʊl labáárɛ ná má há to Labaarıwero ná wíɛ́ pɛ́íwa, íí laa dí ní.

5Ɔ sıɛ́ wı bíínɛ́ rıíwa sabíínájáŋ Wısɛ nıtʊmɛ́ bıbara ná má kíŋ.

6Rıŋ wı wíɛ́ bʊlɛ́ ɛ̃ má, ŋ ɛ̃ wíɛ́ ɛ́ rí. Á tíŋrá wí"állɛ wuu mí, a mákrá wízımɛ pɛ́íwa.

© 1999, The Bible League.

7Ɔ há kúé bʊl Wɪsɛ Labaarɪwero ná pɛ́íwa, ŋ wííwa óŋ lɛ́ɛ́; ŋ múúríŋ tɪ ɪ nɛ́, ká rííwa a nɪpíŋɛ́. Ʊ ɛ́ sɪɛ́ ká wítɔ́k rɛ́ ŋ a?

8Ɔ fa há túmɛ́ aá pɛ́íwa ɛ́, wɪcʊɔla púlli nɪɛ́ náŋá rɪí túmíŋ.

9Ɔ fa há míníwa sɪɛrʊ, óŋ wɪɛ́ ko kání̧ŋ baŋ mɛ́ má, káŋ wííwa oro wuu rí mʊ́ɛ́ la óŋ. Á maábináŋa ná há lɛ́ Masɪdʊanɛ ko, ɓa nɛ́ kéŋ ɓɪɛ ko páŋ, ŋ laa ɔ́síŋ wɪɛ́ wuu. Ɔ fa wɪ có ríŋ a cɪká, a pɛ́íwa oro wuu; ŋ sɪɛ́ ha waá ja ríŋ a cɪká a pɛ́íwa nɛ́ŋ oro wuu.

10Ʊ ɛ́ ká jɛsɪwíí rɛ́ a páŋ. Kirisi taŋá ná há míníŋ mɛ́ wɪɛ́, nɛ́ŋ tóó aá kɛ́ríŋ mɛ́, Akayi dɪtílle wuu mí, ríŋ sí jɛ́sʊ́.

11Beé rí sɪɛ́ tɛ ŋ bʊl nyɛ? Ɔ há wííwa có ní? Aí! Wɪsɛ tɪ ɪ ɩ̃ ríŋ cóíwa.

12Ɔ sɪɛ́ há tʊ́ŋ ɛ́, ŋ haá já ríŋ tʊŋ ɛ́ tɪ tɪ nɛ́, a makɛ rí ŋmɛ́nɔ sí mínʊ́, ríí pá nɪɛ ná háá nyʊ́kɛ́, a bɪɪnɛ rí ɓaá tʊ́ŋrá háá tʊŋ ɛ́ nɛ́.

13Ɛ́ nɪɛ to Zeezi nɪtʊmɛ́, nyɛtííná rɛ́ kɔ́wɔ́, ká píwó tɪ makɛ Kirisi nɪtʊmɛ́.

14Ʊ ɛ́ to wígɪrí, Sɪtaanɛ máá gínʊ́ tɪ ɛ́ nɛ́, anɛ malíka ná há kéŋ pʊmmɔ.

15Ɛ́ wɪɛ́, ʊ to wígɪrí, rʊʊ tʊtʊnna má nɛ́ gíŋwɔ́ tɪ, anɛ tékétéké tʊtʊnna. Ɓa sɪɛ́ sí mʊ́ ná ker ná há cɛ́rɛ́ ríwɔ́ tʊtʊmɛ́.

16Ɔ báá ha bʊ́lɔ́ aá pɛ́íwa, í sí bíínʊ́ rɪŋ ká gɪŋgátíŋ. Rɪíwa píŋ makɛ gɪŋgátíŋ má, í sáŋíŋ ɛ́, ká ríŋ a jɛsɔ mʊɔ́.

17Ɔ dɪbʊlí né sɪɛ́ to Nyuutɪna háá ja ɛ́ nɛ́; rɪŋ nɛ́ sɛ́ ríŋ já ríŋ a jɛsɔ, ŋ gɪŋgárʊ mɛ́ nɛ́.

18Nɪɛ ɓɪkana tíŋ nɪbinní mí aá ja ríwɔ́ mákwɔ́ tɪ, ɛ́ nɛ́ ŋ má jíja ríŋ mákíŋ tɪ.

19Í ká wízínná, ká rɪ gɪŋgátɪna kúó aá bʊ́lwɔ́ wɪɛ́, í saŋ pɔ́wɔ́.

20Í sáŋɔ́ lo nɪɛ pííwa makɛ yósi, a kániwa tʊŋ aá dí, aá víríwa, a cúllíwa mɛ́, aá ŋmɔ́wíwa sɪɛ́ mɛ́.

21Ʊ bʊlɛ́ hɪ̃sɛ kenɪ́ŋ rí, á há wɪ ɛ́ dóé kené í mɛ́. Ká rɪ nɛ́ŋ sʊ́ʊ́ wo wíí wɪɛ́ tɪŋ aá a jɛsɔ, ŋŋ́ já ríŋ bʊl gɪŋgárʊ nɛ́, ŋ má wʊ́ʊ́ló rí.

22Ɓa há ká Ebirewa nɛ́? Ɔ má ká nɔ́ŋɔ nɛ́. Ɓa há ká lzɪrayɛl nɪɛ nɛ́? Ɔ má ká nɔ́ŋɔ nɛ́. Ɓa há ká Abɪrahaŋ dunɪɛ nɛ́? Ɔ má ká nɔ́ŋɔ nɛ́.

23Ɓa ká Kirisi tʊtʊnna nɛ́? Ɔŋ́ já ríŋ bʊl anɛ ŋŋ́ gáásʊ́ nɛ́. Ɔ ká Kirisi tʊtʊ́nnʊ́, a tʊŋ pɔ́ʊ́ kíllíwɔ́. Ɓa tɔ́ŋ bɪnajaa kíllíwɔ́, a ŋmásíŋ kíllíwɔ́, ŋ cí sʊwɛ́ má mɛ́ a kíllíwɔ́.

24Zuwifiwa fíríŋ, vɪla balá tóó mɛɛ́sɛllɛwa, naasí bɔmmʊ́ɔ́.

25Naasí botoro ní, Romi tínáwa há pɔ́wɔ́ vɪllɛ fíríŋ; Zuwifiwa yósíŋ rí dɔ́wʊ́ɔ́ ríwɔ́ ɓʊ́, naasí balá. Ɔ há zʊ́ nyiidaborsi ɓa zɔkɛ héŋ mí mʊʊ sɪɛrʊ nɛ́, naasí botoro, ŋ cɔ́ nyii daha má, naasí balá, títaŋ rí wɔhɔ pírmí.

26Ɔ vá ŋmɛ́ŋsɛ ɓɪkana a ná wɪla wɛ́rí, ɓa mɛ́. Ɔ ná wɪla fuonni há súé wɪɛ́, a ná wɪla gaara nɛ́sɛ mɛ́, a ná wɪla ŋ aŋbɛlɛ Zuwifiwa, rí nɪɛ ná há to Zuwifiwa wuu nɛ́sɛ mɛ́; ŋ

© 1999, The Bible League.

ná wɩla tɔ́nɛ sɩɛrʋ, baksɛ mɛ́ arí mʋʋ sɩɛrʋ. Ɔ ná wɩla nɩɛ ná há nyɛ́ nyɩɛrʋ bʋlɛ́ ɓa kárá maábináŋa, ká tówó, má nɛ́sɛ mɛ́.

27Ɔ túŋ tʋtúŋduoru, a ná wɩla wɛ́rí; ŋ wɩ dóŋ nɛ́ɛ́ pɛ́, tɛŋ náŋa mɛ́; ŋ ná losu rí nyinyʋɔ́sɛ wɩla, a fɩkɛ vɔwɛ nʋɔ tɛ́ŋ náŋa mɛ́; waarʋ kání̧ŋ, ká ŋ wɩ gɛnnɛ má kené.

28Rɩŋ ló wíɛ́ náŋa má, ŋ sí búlí̧ŋ wífɩɛmɔ né: "Wɩcʋɔla púlli wuu nɩɛ wíɛ́ nɛ́ mínı́ŋ beŋtúú mí." Ɔŋ́ bíínıwɔ́ wíɛ́ nɛ́ kál wuu.

29Ɓa oro wuu wɩ dóé kené ká, ŋ má wɩ dóé kené ní; rɩ nɛ́ŋ á wíbɔmɔ, ŋŋ́ de la aá ná wɩla nɛ́.

30Rʋʋ hé rí̧ŋ a jɛsɔ má, ŋ sí jɛsɛ, a tí̧ŋí̧ŋ há wɩ dóé kené wíɛ́.

31Ɔ wɩ nyɩɛrʋ́ nyɛ, Wɩsɛ há ká Nyuutɩna Zeezi Ana, tɩ ɩ́ɔ̃ rí̧ŋ wɩ nyɩɛrʋ nɩí nyɛ. Á pí̧ŋsú kál wuu!

32Ɔ fa há mɩŋ Damaasɛ mɛ́, kuózeno Arɩtasɛ ɔ́ɔ́ kúmáŋdá tʋŋ gárdɩwa, ríwɔ́ lɩ pɔ́ tɔ́ɔ́ dánnʋʋsɛ mɛ́ a kání̧ŋ.

33Amá laadííre pí̧ŋ hé zaŋgbaarɛ mɛ́, a tɛrɛ a tá, ŋ tɩŋ tókóró tuwi zí̧ŋbal, a lú lʋ́ʋ́ nɛ́sɛ mɛ́.

2 Kɔrɛŋtɛ 12

1Ʊ mɔhɔ̃́ rí̧ŋ a nyʋkɔ, ká zɩŋ rí nyʋkɔ wɩ nɛ́ŋ mɩí sáŋ. Múl nɛ́ɛ́ mí, ŋŋ́ já rí̧ŋ bʋl wímuulináálɛ arí wíɛ́ ná Nyuutɩna há mákɛ́ páŋ, wíɛ́ nɛ́.

2Ɔ ɛ̃ bál oro há lá Zeezi wíɛ́ dí. Wɩsɛ púú kaa zí bána nyúú rí nyúú rí wuu. Ʊ ɛ́ bɩŋsɛ fí rí baná nɛ́ nyɛ. (Rʋʋ ɓɩɛ́na kenú tɛŋ nyɛ nɛ́ zí bána, ŋ wɩ ɛ̃. Rɩ duose mí ní rʋ́ʋ́ dʋma zí bána, ŋ wɩ ɛ̃. Amá Wɩsɛ dʋŋɔ nɛ́ ɩ́ɛ̃́.)

3Ɔ ɩ́ɔ̃ rí Wɩsɛ kɛ́ŋ ɛ́ báálɔ zínʋ́ dɩhɩ̃́, ʋ zʋ́ɔ́ mɛ́. (Rʋʋ ɓɩɛ́na kenú tɛŋ nyɛ nɛ́ zɛ́, ŋ wɩ ɛ̃. Rɩ duose mí ní rʋ́ʋ́ dʋma zí bána, ŋ wɩ ɛ̃. Wɩsɛ dʋŋɔ nɛ́ ɩ́ɛ̃́.)

4Ʊ há zí ráŋ, ʋ ní wíɛ́ ná nɩbííne há wʋ́ɔ́ wuo la aá bʋl. Nɩbííno wɩ mɔhɛ̃́ rʋ́ʋ́ búlwɔ́ má tɩɩ.

5Ɔ sí nyʋ́nyʋ́kɛ, nyɛ báálɔ duo mí wíɛ́. Ká rɩŋ nɩí nyʋ́kí̧ŋ tɩɩ nyɛ é wíɛ́ má, ŋ há wɩ dóé kené ná wíɛ́ nɛ́.

6Rɩŋ faá já rí̧ŋ bʋl nyʋkɔ má, ŋ waá gáásɛ; taŋá nɛ́ rí̧ŋ bʋl. Ɔ sɩɛ́ wɩ nyʋkɔ́ a, rí nɩɛ máŋsí̧ŋ mʋ́ dáárí̧ŋ mʋɔsɔ; ŋ mʋɔsɔ ná ɓa há tí̧ŋí̧ŋ wí"állɛ rírí̧ŋ wíbʋlɛ́ mɛ́ ná.

7Wɩsɛ há ɛ́ɛ́ ŋ muuli ná wíkɩɛka ná, ŋ fa wówó wíɛ́ tɩŋ aá a nyʋkɔ. Amá Nyuutɩna há wɩ ɛ́ɛ́ ja, ʋ lóó Sɩtaanɛ nɩtʋmí ko fírí̧ŋ, a pi óŋ túrí̧ŋ tɛŋ mɛ́ anɛ sɔɔ, a pɔ́ rí̧ŋ sí nyʋkɔ á.

8Naasí botoro ní, ŋ sʋl Nyuutɩna rʋ́ʋ́ lísɛ ɛ́ wɩla ŋ tɛŋ mɛ́.

9Amá ʋ búlɔ́ páŋ bʋlɛ́: "Ɔ zilé dʋŋɔ mɔhɩ̃́. l há kúé ɩ wɩ dóé kené tɛ́ŋ ná mɛ́ nɛ́, rí̧ŋ ɔsɛ mákí̧ŋ há kɛ́ŋ dóé aá tʋŋ ɛ́." Ɛ́ wíɛ́, ŋ sí taalɛ aá a nyʋkɔ, ŋ há wɩ dóé kené wíɛ́, a makɛ rí Kirisi dóé ko mínı́ŋ mɛ́.

© 1999, The Bible League.

10Ɛ́ nɛ́ tɛ, ŋ wɪ dóé kené káá jʊɔsɛ, a saŋ zome, sazɔ́krɪ́wɪ́ɛ́, wálmɛ rí tɛŋbuoró, Kirisi yɪr mɛ́. Dóé sɪɛ́ háá ko múríŋ tɛŋ ná mɛ́ nɛ́, Kirisi pi dóé aá páŋ.

11Í náŋ há píé aá gáásɛ é! Í nɛ́ hɛ́ŋ ráŋ. Í nɛ́ fa mɔhɛ̃́ rííwa máŋsíŋ há ká nɛ́ŋ ná a pá nɪɛ. Rɪŋ nɛ́ to óŋ má, í sabíínájáŋ Wɪsɛ nɪtʊmɛ́ bɪbara ná má wíŋ kɛ.

12Ɔ́ kɛ́ŋ nyamma a tʊŋ tʊtʊmɛ́ ná ŋ há tʊ́mɛ́, ríwɔ́ zɪŋ ríŋ ká Kirisi nɪtʊmí, í sísíɛ́nnʊ́wa. Ɔ́ á wínyɪnɪwa, a a wígɪrɛ́, a a wínyáŋsɛ.

13Beé sɪɛ́ ŋ aa pá wɪcʊɔla púl nɪɛ náŋa, ká wɪ ɛ́ɛ́ pɛ́íwa é? Rɪŋ fa há tóíwa nyúú cɪká, rííwa pípáŋ ɓɪɛ dʊŋɔ rá. Ʊ́ ɛ́ há to yɛ́rɛ́ wíɛ́, í hɛ́ŋ suúri.

14Ɔ́ keníŋ tɪ ríŋ kóíwa dɪhɩ̃́ rɛ́, ŋ naasí botoro nyúú mí. Ɔ́ sɪɛ́ waá ja ríŋ ko cíkíwa oro wuu daha má. Í ɓɪɛ rá ŋ jíja, í tɪ wuu ní ŋ jíja; bee wíɛ́ bɛlɛ ra wɪ mɔhɛ̃́ ríwɔ́ ja ɓɪɛ aá bil ánáwa mɛ́, ánáwa nɛ́ mɔhɛ̃́ ríwɔ́ já ɓɪɛ aá bil bɛlɛ mɛ́.

15Ɔ́ ɛ́ có ríŋ taalɛ zɔ́kíŋ tɪ pɛ́íwa; rɪŋ kɛ́ŋ óŋ má, ríŋ pii sáŋíwa mɛ́. Ɔ́ há cóíwa mɔ nyɛ, í ɛ́ wíŋ ɛ́ wuó cólli?

16Ʊ́ ká taŋá rɛ́, ŋ wɪ kúé sákíwa daha, a bʊlíwa túmíŋ. Amá í nɪɛ náŋa sí líŋ nɛ́ ŋ a, a nyɪsɛ kɛ́síwa.

17Nɪɛ ná wuu ŋ há tʊ́míwa rí, ŋ tíŋwɔ́ oro mí fóríwa óŋ rí?

18Ɔ́ súl Tiiti, a a, á maábinɔ́ŋɔ ná í há ʊ́ʊ̃́, ʊ kánʊ́, ɓa kóíwa rí. Ʊ́ kúó fóríwa óŋ rí? Ɔ́ rí Tiiti wuu to wíí balá hár rɛ́, a tʊŋ valɛ́ mɛ́?

19Fól wuu, í bíínɔ́ raá wíbʊlɛ́ ná wuu ká nʊʊsɛ rɛ́, á lísɛ aá já ráá lárá tɪ í sɪɛ́ mɛ́? Ɛ́ rá sɪɛ́ toó! Wɪsɛ sɪɛ́ mɛ́ nɛ́, á tɪŋ Kirisi mí aá bʊl. Naŋnɔ́ŋwere, á sɪɛ́ bʊ́l wíɛ́ nyáŋ wuu, aá jɛ́íwa yardá súúre ní.

20Ɔ́ŋ́ fá wíí héwíŋ rí: Ríŋ háá ko aá néíwa, rɪíwa to ɛ́ ná ŋ háá jɛɛ́, ká, rɪŋ má to ɛ́ ná í háá jɛɛ́ wíɛ́. Ɔ́ŋ́ fá ríŋ háá ko, rɪ nɛsɛ, báhaksí, cɔwɪlɔ́, dɪŋdɔmí, nɪtʊksɛ, zaŋbá, nyʊkɔ, rí kapɔsɛ, nɛ́ míníwa pɛ́kɛ.

21Ɔ́ sɪɛ́ haá fa héwíŋ wíí nɔ́ŋ má wíɛ́ rɛ́: Ríŋ háá ko, ríŋ Wɪsɛ baa múúríŋ pɛ́íwa; rííwa ɓɪkana wíbɔmɔ wíɛ́ a yúó a páŋ. Wíbɔmɔ ná ɓa há ɛ́ɛ́ fól wuu, ká ha míŋwɔ́ ɛɛ mɛ́, a ha wɪ bírsɛ́ a ko Wɪsɛ rí, ká ha mɪŋ busunnu wí"állɛ mɛ́, aá a nɪlɪlíwíɛ́, rí nyúzɔ́krɪ́wɪ́ɛ́.

2 Kɔrɛŋtɛ 13

1Ɔ́ sí kóíwa rí naasí botoro nyúú mí. Rɪ wíí wuu kɛ́ŋ zɪmɛ́, nɪɛ bɛllɛ botoro, sí a dáŋsíɛ́wa, ká ráá zɪŋ ɛ́ wíí.

2Nɪɛ ná há a wíbɔmɔ fól wuu, arí nɪɛ ná náŋa wuu rí nɛ́, ŋ búbʊl. Ɔ́ há kó ráŋ bʊllɛ mɛ́, a pi wíí ná cáání́wɔ́, ŋ zaa tówó laka má, ká ɛ́ wíí tɪ nɛ́ ha, ŋ pi aá bʊ́lwɔ́ rí. Rɪŋ nɛ́ kúé é, nɛ́ŋ waá kááne, í wuu rí nɛ́ ríŋ bʊl.

3Lí ja ɓáné nɛ́, ká rííwa saŋ rɪ Kirisi tíŋíŋ mɛ́, aá bʊl wíɛ́. Kirisi sɪɛ́ to nɪpʊɔlá. Ʊ́ʊ́ tʊ́míwa sísíɛ́nnʊ́wa rí dóé.

© 1999, The Bible League.

4Taŋá, ɓa ɓásʊ́ dagɛsɛ́ daha, ʊ há wɪ dóé kené wíɛ́, amá Wɪsɛ dóé mí, ʊ zaa wómmó. Á rí Kirisi há ká óŋ balá, á ká pʊ́ɔ́llɛ́ ɛ́ nɛ́; amá Wɪsɛ dóé ná mɛ́, á sí a nɪwómmé, aá tʊŋ rííwa ná.

5Í bɪunɛ wérí ná, a kíɛ́líwa tɪ mɛ́ ná, í mɪŋ yardá sɪɛrʊ rɛ́? Í ɪ́ɔ̃ rí Zeezi Kirisi míníwa sɪɛrʊ, ɛ́ rá? Rɪ ɛ́ rá é, í to yardá níɛ́.

6Amá ŋ yɪɛla nɛ́ ká, rííwa ná wíɛ́, a zɪŋ ráá ká Zeezi nɪtʊmɛ́ nɛ́.

7Á sʊ́l Wɪsɛ aá ja rííwa sí wíí áá zɔkɛ. Ɛ́ sɪɛ́ tórá nɛrí nɛ́ á jíja ráá makɛ pɛ́íwa; amá áá já rííwa wólli wíɛ́ ná há ká yɛ́rɛ́ nɛ́, aá a, ká rʊʊ hé ráá a nɪyɔ́ɔ́wa má, ráá a.

8Á wɪ taŋá mɛ́ wuó kɛ́rɛ, á mɪŋ taŋá har nɛ́.

9Raá nɛ́ wɪ dóé kené, ká rííwa é ka dóé má, áá jʊ́ɔ́sʊ́ rɛ́, ɛ́ wíɛ́. Á sɪɛ́ há sʊ́l Wɪsɛ aá jɔ́ʊ́ ná nɛ́ ká, rííwa bɛ, wíɛ́ wuu mí.

10Wíí ná wíɛ́ ŋ há mɪŋ dɪbólí ká pʊ́ŋsɛ kɛnɔ aá pɛ́íwa nɛ́ ká: Ɔ waá ja ríŋ ko ka tíŋ ná Wɪsɛ há páŋ, aá háksíwa mɛ́. Wɪsɛ há pí ɛ́ tíŋ páŋ, ʊ wɪ sɛ́ ríŋ kaa zɔ́kíwa, ʊ sɛ́ ríŋ pii sáŋíwa mɛ́, rííwa yardá súúri ní.

11Ɔ maábináŋa, ŋ wíɛ́ ná dɪgúlli ní nyɛ. Í ké wérí, satɔrɔ́ sɪɛrʊ; í bɛ, Wɪsɛ wíɛ́ sɪɛrʊ; í dúóri náŋa naasɛ; í tʊŋ nʊɔ mɛ́, a lo rí tɛŋfíɛ́l míníwa pɛ́kɛ. Wɪsɛ há ká cólle rí tɛŋfíɛ́l Wɪsɛ, sí mɪŋ aríríwa.

12Í bɔ́llɛ náŋá wérí a tɪŋ náŋá baŋa vɔsɛ́ mɛ́. Wɪsɛ nɪɛ wuú bɔ́llíwa.

13Rí Nyuutɪna Zeezi Kirisi hé bárka pɛ́íwa, rí Wɪsɛ cólle mɪŋ aríríwa, rí Sabɪuna a rííwa tʊŋ nʊɔ mɛ́!

© 1999, The Bible League.

Galasi

Galasi 1

1Ɔ é Pool há ká Zeezi Kirisi ríró Ana ná há íllú sʊʊ mé, nıtʊmí, ká to nıbííne nıtʊmí, ŋ
né púŋsɛ kɛnɔ né aá pá wıcʊɔla púlli nıɛ ná há mıŋ Galasi mí. Ɔ ríra maábináŋa, Zeezi
laadííre ná há mıŋ rɛé, á wuu ní púŋsé.

3Ráá Ana Wısɛ ríra Nyuutına Zeezi Kirisi péíwa bárka arí tɛŋfíél!

4Kirisi púú tı pá, ɓa ɓúú, á wíbɔmɔ wíé né, rúú lára tá dúníé né há bɔ́mɔ́ nésɛ mé. Ʊ é
sıé kára Ana Wısɛ cólle mí ní;

5ʊ né tɛ píŋ, kál rí kál wuu. Amıı!

6Wíí ré gíríŋ. Ʊ há wı dááné, ká í bíríwa har yakɛ nɛrɔ ná há tíŋ Kirisi zilé mí yíríwa,
ká bíríwa síé hé labáárıwero nɔ́ŋɔ mé.

7Labáárıwero nɔ́ŋɔ sıé báá toó; níé ré taŋa mıné aá yéŋŋíwa, aá ja ríwɔ́ bírsɛ Kirisi
Labaarıwero ná.

8Ɛ́ wíé, rı néŋ kúó bʊl labáárıwérí oro wíé péíwa, rʊʊ ná wíé á há búlé péíwa rá, raá tı
né, rı bána nyúú malíka né, rí Wısɛ zɔkɛ tína!

9Á lá síé búlú péíwa ré, káŋ baa ha bırbúlú tı tı né, aá péíwa múl néé mí: Rı néŋ kúó
bʊl labáárıwérí oro péíwa, rʊʊ tóú ná á há búlé í laa dí, rí Wısɛ zɔkɛ tína!

10Nyɛ mé sıé, ŋŋ́ ja nıbííne síé wér ní yáá, ŋŋ́ ja Wısɛ síé wér ní? Ɔ ɔ́ɔ́ aá ja nıbííne
satɔrɔ́ né? Rıŋ faá já rí nıbííne sıerʊ né tɔrɛ, ŋ fa wı Kirisi tʊtúnnú a.

11Maábináŋa, ŋŋ́ já rííwa zıŋ rí Labaarıwero ná ŋ háá bʊlé, ʊ wı nıbíŋ líé.

12Nıbíŋ ra wúú píé páŋ, nıbíŋ ra wúú píé kármíŋ. Amá Zeezi Kirisi ní mákú páŋ.

13Ɔ fa há mıŋ Zuwifiwa wıcʊɔlɔ́ ŋméno mé, a nɛ nısɔ ná duo mí, í núú wíé ré. Ɔ fa
héŋ dóé wuu, aá ja Wısɛ púl nıɛ zɔké né, a gʊɔrɛ aá wálmíwɔ́.

14Ɔ fa ɛ̃ Zuwifiwa wıcʊɔlɔ́ ŋméno wíé, a kíllíŋ wonáŋa ná wuu há ká Zuwifiwa. Ɔ fa
kéŋ kajáŋdaarɔ́, á naabálwa kusúŋ wíé mé.

15Wısɛ sıé há kéŋ zilé, ʊ lísíŋ, rıŋ ha míníŋ maá luoru mí ní, a yíríŋ ríŋ ko tʊŋ pɔ́ú.

16Wısɛ há kúé cólli, a mákú Bio páŋ, ríŋ búlú Labaarıwero wíé pá nıɛ ná há to
Zuwifiwa, ŋ wı nıbíŋ wuu rí múé, rúú cáánıŋ.

17Ɔ wı nıɛ ná má há láŋ síé, a a nıtʊmé a mıŋ Zerizalɛmɛ mé, rí múé. Ɔ taŋa ísí kíkélé
a mú Arabi tíé ní, ká bırko Damaasɛ.

18Bıŋsɛ botoro ní dáárɛ́, káŋ mú Zerizalɛmɛ, a zıŋ Pıɛrɛ, a kénú dıhĩ́ tápʊlɛ fí rí
bɔmmúɔ́.

19Amá ŋ wı nıtʊmé ná oro wuu néé, Nyuutına Zeezi maábio Zakɛ dʊŋɔ né, ŋ ná.

20Wíé nyáŋ ŋ há púŋsé aá péíwa, ɓa ká wítáŋsé ré; Wısɛ síé mé, ŋ wı nyıerú nyɛ.

© 1999, The Bible League.

21Ɛ́ har rí mɛ́, ŋ ísó mʊ́ Siiri rí Silisi dɪtílle tɔ́nɛ.

22Ziide tíé, wɪcʊɔla púlli ná há mɪŋ Kirisi mí, sɪɛ́ fa ha wíŋ ɛ̃.

23Ɓa taŋa dé nɛ rɪ ɓa sɛ́: "Nɛrɔ ná fa háá wálmírá nɛ́ zaá bʊl yardá Labaarɪwero ná, ʊ fa háá já rʊ́ʊ́ zɔkɛ wíɛ́."

24Ká ɓaá bɪ Wɪɪsɛ mɛ́, ŋ wíɛ́.

Galasi 2

1Bɪŋsɛ fí rí baná há dáárɛ́, ŋ rí Barnabasɛ ísó mʊ́ Zerizalɛmɛ. Ɔ pɛ́ ka Tiiti tíŋíŋ tɪɪ mɛ́.

2Wɪɪsɛ nɛ́ ɛɛ́, ŋ zɪŋ rʊ́ʊ́ mɔhɔ̃́ ríŋ mʊ́ ráŋ, ŋ mʊ́. Ɔ sɪɛ́ máŋsɛ Labaarɪwero ná, ŋ há bʊ́lɛ́ aá pá nɪɛ ná há to Zuwifiwa wíɛ́ pá Zeezi laadíire. Ɔ ríwɔ́ sídíire ní cíké, ŋ máŋsɛ ɛ́ pɔ́wɔ́, a makɛ ríŋ fól wuu yʊ́ɔ́sɛ, ríríŋ zaa yʊ́ɔ́sɛ ná, wuu sí yɔ́ɔ́ tá.

3Tiiti tɪɪ há ká Gɪrɛkɛ, ɓa wʊ́ʊ́ fíkɛ́ rʊ́ʊ́ cókú pɛŋ;

4maábináŋa yɪryɔ́ɔ́wa ná há míŋrá sɪɛrʊ, ɓa ɛ́ fa có ɛ́ nɛ́. Ɓa lʊ́ɔ́rɔ́ zʊʊ kʊ́ɔ́sírá sɪɛrʊ, ríwɔ́ kíɛ́lírá nɛ́; ríwɔ́ ná ɛ́, á rí Zeezi Kirisi há ká ɔ́ŋ balá, á wɪ kusúŋ wíɛ́ tɪŋ, ká tíllírá tɪɪ. Ɓa faá já ríwɔ́ hérá yomí mí ní báá.

5Á wɪ sáŋɛ́ pɔ́wɔ́ mʊɔ́ má, ká vɛ́wɔ́ máŋsɛ wuu, a makɛ rí Labaarɪwero taŋá ná sí yʊ́ksʊ́, í sísɪɛrʊ.

6Sídíire ná há míŋwɔ́ sɪɛrʊ, (ɓa há kɔ́ʊ́ ná rá ŋ bíbel, Wɪɪsɛ é wɪ nɪbíine caksɛ;) ɛ́ sídíire há míŋwɔ́ sɪɛrʊ, ɓa wɪ wífélʊ́ wuu mákɛ́ páŋ.

7Ɓa taŋa nóó rɪ Wɪɪsɛ tʊ́míŋ nɛ́, ríŋ bʊl Labaarɪwero ná pá nɪɛ ná há to Zuwifiwa, ká tʊŋ Pɪɛrɛ má, rʊ́ʊ́ má bʊ́lʊ́ pá Zuwifiwa.

8Wɪɪsɛ dóé ná há tʊ́ŋ Pɪɛrɛ Zuwifiwa rí, ɛ́ dóé ní tʊ́míŋ má, nɪɛ ná há to Zuwifiwa rí.

9Zakɛ rí Pɪɛrɛ rí Zaŋ nɛ́ wɪcʊɔla púl nɪɛ pii mákwɔ́ nɪhɪ̃́ɛ̃sɛ. Ɓa nóó rɪ Wɪɪsɛ zílíŋ rí, a pi ɛ́ tʊtʊmí páŋ. Ɓa káníŋ rí Barnabasɛ héwó sɪɛrʊ, á wuu pii hé balá. Ɓa sɛ́ ráá mʊ́ tʊ́tʊŋ nɪɛ ná há to Zuwifiwa sɪɛrʊ, ká ríwɔ́ má mʊ́ tʊ́tʊŋ Zuwifiwa sɪɛrʊ.

10Wíí ná balá ɓa há píé sʊ́lrá nɛ́ ká: "Ráá síwɔ́ sɪɛrʊ summe mí sʊ́llʊ́." Ɔ sɪɛ́ á ɛ́ nɛ́, aríríŋ sɪɛrʊ wuu.

11Pɪɛrɛ há kó Aŋtɪɔsɛ, ŋ dé cínʊ́ síɛ́ mɛ́ nɛ́ a bʊ́lʊ́ wérí, ʊ há wɪ wérí ɛɛ́ wíɛ́.

12Téŋ ná mɛ́ Zakɛ fa há wɪ nɪɛ tʊ́mɛ́ ɓa ko Aŋtɪɔsɛ, Pɪɛrɛ faá dí ɓɪɛ, nɪɛ ná há to Zuwifiwa dɪhɪ̃́. Amá Zakɛ nɪtʊmɛ́ há kʊ́é, ʊ lísʊ́ tɪɪ ɓa mɛ́, ʊ ríwɔ́ báá wɪ ɓɪɛ́ dí, ʊ háá fá Zuwifiwa.

13Zuwifiwa ná náŋa há mɪŋ ráŋ, má cɛl Pɪɛrɛ mɛ́, a má káŋwɔ́ tɪɪ kʊ́ʊ́rɛ, a sɪɛ́ pɛ́ pɔsɛ Barnabasɛ má héwó nʊŋmɔ́ŋyɔ́wíɛ́ ná mɛ́.

14Ɔ nóó rʊʊ ɛ́ to taŋá, Labaarɪwero bʊlɛ́ mɛ́. Ɛ́ nɛ́ ŋ bʊ́lʊ́ rí ɓa wuu síɛ́ mɛ́ bʊlɛ́: "I nɛ́, ɪ há ká Zuwifi, káá a, anɛ ɪ to Zuwifi, a wɪ Zuwifiwa wí"állɛ́ a. Beé mí sɪɛ́, ɪ fífɪkɛ nɪɛ ná há to Zuwifiwa mɛ́, ríwɔ́ í"a Zuwifiwa wí"állɛ?

© 1999, The Bible League.

15"Á é ká Zuwifiwa né, ɓa lʊ́lrá ɛ́ né. Á to wíbɔŋ"áárá, anɛ nɪɛ ná há to Zuwifiwa há ká wíbɔŋ"áárá ɛ́.

16Á sɪɛ́ ɪ̃ʃ́ rí nɪbíŋ wɪ Wɪsɛ kíŋse ná Moyizi há pʊ́ŋsɛ́ mɛ́ wuo tɪŋ, aá a tékétéké Wɪsɛ síɛ́ mɛ́, rɪ Zeezi Kirisi laadí dʊŋɔ mɛ́ rá. Ɛ́ né á má la Zeezi Kirisi dí, a makɛ ráá tɪŋ ɛ́ mɛ́ né, a a tékétéké. Rɪ nɪbíino tíŋ kíŋse ná Moyizi há pʊ́ŋsɛ mɛ́, ʊ wɪ tékétéké wuó a.

17"Á sɪɛ́ há có raá tɪŋ Kirisi mí ní, a a tékétéké Wɪsɛ síɛ́ mɛ́, raá né sɪɛ́ báá a wíbɔmɔ, Kirisi ní tɛ wíí? Aí, ɛ́ rá!

18Wɪsɛ kíŋse ná Moyizi há pʊ́ŋsɛ́, ŋ vɛɛ tá, rɪŋ né báá bírɛ́ mʊ́ aá tíŋwɔ́, ʊ ɛ́ ká ŋ héŋ tɪ wíbɔmɔ ɛɛ mɛ́ né.

19Ɔ tíŋ Wɪsɛ kíŋse ná mɛ́, ɓa ɓʊ́ŋ, ŋ sʊwɛ ká tá ɛ́ kíŋse wí"állɛ, ká makɛ ríŋ híhiẽsi Wɪsɛ yɪr mɛ́.

20Ɔ rí Kirisi ní ɓa ɓásɛ ɓʊ́, dagɛsɛ́ daha. Ɛ́ wíɛ́, rɪŋ níí hiẽsé, ŋ rá waá hiẽsi, Kirisi níí híẽ́síŋ mí. Mʊ́l néé mí, rɪŋ níí hiẽsé tɛŋnamɪɛ sɪɛrʊ má, ŋ hiẽsó lɛ́ yardá ná, ŋ há kené rí Wɪsɛ Bio ní. Wɪsɛ Bio ná há cóŋ, a púú mɪsɛ lenni sʊʊ ŋ wíɛ́.

21Ɔ wɪ Wɪsɛ zilé ná vɛ́ɛ́; bee wíɛ́ rɪ nɪbíínó tɪŋ kíŋse ná mɛ́ né, ríí a tékétéké Wɪsɛ síɛ́, Kirisi sʊʊ ná ká yɔ́ɔ́ né."

Galasi 3

1Óú! Galasi tínáwa, nɪcʊ́llɛ! Áŋ rí béŋsíwa tá nyɛ? Í nɪɛ ná á há máŋsɛ Zeezi Kirisi dagɛsɛ́ daha sʊʊ wíɛ́ pɛ́íwa, í nʊ́ʊ́ mʊ́l, anɛ ʊ cíníwa síɛ́ mɛ́ né.

2Í lísɛ wíí né balá sɪɛ́ páŋ: Wɪsɛ há púú Sabɪna ná dí zilé pɛ́íwa, ʊ tíŋíwa háá zíl kíŋse ná wíɛ́ né yáá, ʊ tíŋíwa há né Labaarɪwero ná a laa dí wíɛ́ né?

3Í dé cʊʊlɛ ɓóŋ ní? Í há púlé rí Wɪsɛ Sabɪna dóé, íí ja rííwa mʊ́ tenni rí nɪbinní dóé ní?

4Í há ná wɪla ná wuu ká yɔ́ɔ́ né? Ɛ́ sɪɛ́ wɪ yɔ́ɔ́ wuó a.

5Wɪsɛ há púú Sabɪna pɛ́íwa, a baa wólli tʊŋ wínyáŋsɛ ná í sísɪɛrʊ, ʊ ɛ́ ká í há sáŋɛ́ aá zíl kíŋse ná wíɛ́ né yáá, í há lá Labaarɪwero ná dí wíɛ́ né?

6Abɪrahaŋ há lá Wɪsɛ wíɛ́ dí, Wɪsɛ tíŋ ɛ́ wíɛ́ né bʊlʊ́ ká tékétéké.

7Ɛ́ wíɛ́, í sɪɛ́ zɪŋ rí nɪɛ ná wuu, há lá Wɪsɛ wíɛ́ dí, ɓa né ká Abɪrahaŋ bɛlɛ.

8Ɓa pʊ́ŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ fól, a bʊlɛ́ Wɪsɛ sí tɪŋ yardá wíɛ́, a bʊlɛ́ nɪɛ ná má há to Zuwifiwa ká tékétékéwa. Ɛ́ né pʊ́ŋsɛ ná la síɛ́ bʊl ɛ́ wíwero pá Abɪrahaŋ bʊlɛ́: "Wɪsɛ sí tíŋí mɛ́, a hé bárka pá dúníé duo wuu nɪɛ."

9Ɛ́ né tɛ, Wɪsɛ sí hé bárka pá nɪɛ ná wuu, há sí lɔ́ʊ́ wíɛ́ dí, anɛ Abɪrahaŋ há lɔ́ʊ́ wíɛ́ dí, ʊ hé bárka pɔ́ʊ́ ɛ́.

10Wɪla sí peri nɪɛ ná há bííné rɪ ɓaá tɪŋ kíŋse mí ní, ríí a tékétéké, bee wíɛ́ ɓa pʊ́ŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ a bʊlɛ́: "Wɪla pú nɛrɔ ná háá tɪŋ kíŋse, ká wʊ́ɔ́ ná há pʊ́ŋsɛ kíŋse kɛnɔ sɪɛrʊ wuu, zílé mʊ́ aá tenni."

© 1999, The Bible League.

11Ʊ ká pʊmmí, nɛ́ŋ wɪ kíŋse mí wuo tɪŋ aá a tékétéké Wɪsɛ sɪ́ɛ́ mɛ́; bee wɪ́ɛ́ ɓa pʊ́ŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ a bʊlɛ́: "Nɛrɔ ná há lá Wɪsɛ wɪ́ɛ́ dí, ʊ tína nɛ́ ká tékétéké ʊ sɪ́ɛ́ mɛ́; ʊ tína sɪɛ́ tɪŋ ɛ́ mɛ́ nɛ́, rɪ́í ná hiẽsó.”

12Ká kíŋse sɪɛ́ wɪ yardá lɪ́ɛ́. Ɓa taŋa pʊ́ŋsɔ́ a bʊlɛ́: "Nɛrɔ ná hprevious á tíŋ kíŋse, kíŋse níí pɔ́ʊ́ hiẽsó.”

13Kirisi há dí wɪula ná dagɛsɛ́ daha á wɪ́ɛ́, ʊ lárá tá kíŋse há pí wɪula ná aá cɪínɪ́rá nɛ́sɛ mɛ́, bee wɪ́ɛ́ ɓa pʊ́ŋsɔ́ bʊlɛ́: "Wɪula pú nɛrɔ ná ɓa há ɓásɛ dagɛsɛ́ daha.”

14Ɛ́ sɪɛ́ ká rí Wɪsɛ tɪŋ Zeezi Kirisi mí ní, a hé bárka ná ʊ há sʊ́ʊ́ sí tɪŋ Abɪrahaŋ mɛ́ hé, a pá nɪɛ ná há to Zuwifiwa nɛ́. Ká ráá má tíŋrá Zeezi laadí ná mɛ́, a ná Wɪsɛ Sabɪna ná, ʊ há tá nʊɔ bʊlʊ́ sí párá.

15Maábináŋa, í lo ríŋ pírá tɪı nɪbííne wí"álle wíí nɔ́ŋɔ, a máŋsɛ pɛ́íwa: Rɪ nɛrɔ nɛ́ bʊ́l wíí bil, a ŋmíɛ́sɛ, ɓa wʊ́ʊ́ wuó giri, ɓa báá wɪ wíí má wuó súúri.

16Wɪsɛ sɪɛ́ tá nʊɔ rɛ́, a pá Abɪrahaŋ rírʊ́ duo. Ɓa sɪɛ́ wɪ pʊ́ŋsɛ́ bʊlɛ́: "Arírʊ́ dukana má," ɓa sɛ́: "Arírʊ́ duo." Duo balá nɛ́; ʊ nɛ́ ká Kirisi.

17Í ná ŋ háá já ríŋ bʊ́lʊ́ ná: Wɪsɛ wíbʊlbilí ná ʊ há ŋmíɛ́sɛ́ pá Abɪrahaŋ, ʊ bɪŋsɛ zɔwaná rí mɛrɛ́ rí fí ní, ká Moyizi zɪŋ ko máŋsɛ kíŋse ná. Kíŋse sɪɛ́ sí tɪŋ har, ká ko wólli kɛ́rɛ ɛ́ nʊɔ mɛ́, rʊ́ʊ́ tá yɔ́ɔ́?

18Rɪ nɪbííne sɪɛ́ fa tíŋ kíŋse mí ní aá ná liwe, ɓa báá wɪ Wɪsɛ nʊtálɔ mɛ́ wuo tɪŋ aá ná liwe. Ká Wɪsɛ sɪɛ́ tíŋʊ́ nʊtálɔ ná mɛ́ nɛ́, a dí zilé pá Abɪrahaŋ.

19Beé wɪ́ɛ́ rí sɪɛ́ ɓa bil kíŋse? Ríwɔ́ mákrá wízɔkɛ́ aá párá, a kaá ja Abɪrahaŋ duo ná lʊlɛ́; duo ná wɪ́ɛ́, Wɪsɛ há tá nʊɔ bʊl. Wɪsɛ pʊ́ʊ́ ɛ́ nʊɔ tʊŋ malíkawa nɛ́, ɓa kaa ko tɛ nɛrɔ ná há ká zááro mɛ́, ʊ laa pá nɪɛ.

20Zááro wɪ nɪbalá mɛ́ níí zá, amá Wɪsɛ sɪɛ́ ká balá nɛ́.

21Kíŋse ná sɪɛ́ kɛ́rɛ Wɪsɛ nʊtálle ná mɛ́ rɛ́? Aí, ʊ to ɛ́. Rɪ kísó rí fa mɪnɛ́ a wólli hiẽsó aá pá, nɪbííne tékétéké ɓɪɛ́na faá lɛ ɛ́ kíso ní.

22Amá Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ, ɓa pʊ́ŋsɔ́ bʊlɛ́ wíbɔmɔ tɔ́ nɪbííne wuu hé, a makɛ rí Wɪsɛ nʊtálɔ ná peri nɪɛ ná wuu há á yardá, a la Zeezi Kirisi wɪ́ɛ́ dí.

23Yardá tɛ́ŋ fa há wɪ péré, kíŋse ná nɛ́ fa tɔ́rá ɛ́ Zuwifiwa bɪnajaa, a kaá ja yardá tɛ́ŋ koolí.

24Ɛ́ wɪ́ɛ́ nɛ́ fa pɔ́rá mɛ́, a lɛ́lrá kaa ko peri Kirisi, a makɛ ráá lɔ́ʊ́ wɪ́ɛ́ dí, a a tékétékéwa Wɪsɛ sɪ́ɛ́ mɛ́.

25Yardá tɛ́ŋ sɪɛ́ kúó. Kíŋse ná há pɔ́rá mɛ́ báá wírá mɛ́ wuó bel.

26A tɪŋ í há lá Zeezi Kirisi dí wɪ́ɛ́, í wuu ká Wɪsɛ bɛlɛ nɛ́.

27Í wuu sɪɛ́ há múŋsí nyii, Zeezi Kirisi yɪr mɛ́, Zeezi Kirisi nɪsɔ ná nɛ́ míníwa mɛ́.

28Cakɔ́ báá toó: Ɓíŋ ká Zuwifi, ɓíŋ to Zuwifi, ɓíŋ ká yómó, ɓíŋ to yómó, ɓíŋ ká bál, ɓíŋ ká hál, ʊ toó. Í wuu ká óŋ balá rɛ́, Zeezi Kirisi mí.

© 1999, The Bible League.

29Rííwa sıé ká Kirisi níé, í ká Abırahaŋ dunıɛ né; Wısɛ há tá nʊɔ, rí liwe ná ká Abırahaŋ ónní, í sí tíllíwɔ́.

Galasi 4

1Í sıé náŋ háá já ríŋ búlʊ́ ná: Bio ná háá kóó tíllʊ́ áná liwe, rʊʊ nésɛ né ha tíé, ʊ má wı yómo mí cúcó, ká né taŋa tíllɛ jaa ɓıɛ wuu má.

2Nıɛ níí bélú mí wuu, a máŋsɛ wíé aá pɔ́ʊ́, a kaá jɔ́ʊ́ áná tɛ́ŋ makí.

3Ʊ sıé nıhĩ́ é né á má rí. Á má fa há ká heŋbiisí, á fa nıhĩ́ yósi ní, wíé ná tésíé nıɛ háá tıŋé múl.

4Amá Wısɛ tɛ́ŋ makí há péré, ʊ túmʊ́ Bio. Háálɔ né lʊ́lʊ́, ʊ saŋ tıŋ Zuwifiwa kíŋse,

5a makɛ rʊ́ʊ́ la nıɛ ná wuu háá tıŋ kíŋse ná, a tá, ká ráá wuu ko a Wısɛ bɛlɛ.

6Í sıé ɓıɛ́na ká Wısɛ bɛlɛ né; é né ʊ púú Bio Sabına hérá sıɛrʊ. É Sabına né tɛ, á ka Wısɛ aá yírɛ: "|iAba|d! Ɔ Ana!”

7É wíé, ı báá to yómó, ı ká bio ní; rıı né sıé ká bíí, ı sí tíllɛ liwe, Wısɛ zilé mí.

8Í die fa há wı Wısɛ ɛ̃, í túmɔ́ aá pá wıŋsa ná há to wíŋsá tıı né.

9Amá múl néé mí í há ɛ̃ Wısɛ, ŋŋ́ já ríŋ bʊlé Wısɛ há íĩwa né, ʊ sıé báá cí ɛréwa, í baa bırmʊ́ wíé ná tésíé nıɛ háá tıŋé, há wı cúcó, a wı dóé kené rí? Ʊ cí ɛréwa, í baa cólli rííwa bırmʊ́ ɔ́wɔ́ yósi?

10Íí kíélɛ tápʊlɛ rí caŋsɛ rí tɛ́ŋ arí bıŋsɛ, a bʊlé ɓa náŋa kɛ náŋa.

11Ɔŋ́ fá héwíŋ, ríŋ tʊtʊmé ná ŋ há túmé péíwa, háá tá yɔ́ɔ́.

12Ɔ maábináŋa, ŋŋ́ jénníwa ré, í níésíŋ, anɛ ŋ má há nıhĩ́wa nyɛ. Í wı wítɔ́k wuu ɛ́ɛ́ ŋ mé.

13Ɔ há kúé dʊʊnɛ bʊl Labaarıwero ná aá péíwa tɛ́ŋ ná mé, í ɛ̃ wíí ná há tɛ ré; ŋ faá wíílʊ́ né.

14Ɔ tɛŋ wuu pii lɔrɛ; ká é má, í wíŋ lɔ́ré, a wíŋ nyɛ́ké. Í cákɔ́ láŋ anɛ ŋ ká Wısɛ malíka né, anɛ ŋ ká Zeezi Kirisi ní.

15Satɔrɔ́ ná í fa há kené, ʊ mʊ́ nɛɛ́? Taŋá há wéró, í fa có rííwa kúóríwa síé má tıı páŋ, rıíwa né wuolé.

16Ɔ sıé bírmíwa dıŋdɔ́ŋ ré múl néé mí, ŋ há búl taŋá péíwa wíé?

17Nıɛ ná wíé ŋ há búlé péíwa, há kéŋ kajáŋa ná duo anɛ ɓa keníwa wíé, ɓa sabıŋsɛ lɔré. Ɓaá jɔ́wɔ́ káníwa cɔ́ríŋ mé né, a héwó tıı rí, rííwa ka kajáŋa ríwɔ́.

18Ʊ wéró, rı ɓa né kéŋ kajáŋa aá a wíwere tɛ́ŋ wuu mí, ká sí ló, rıŋ né kúé míníwa sísıɛrʊ né, ríwɔ́ sıé isi aá a wíwere.

19Ɔ bɛlɛ, í wíé báá ɓáásɔ́ aá wíŋ mé, anɛ háálɔ háá jíja rʊ́ʊ́ lʊl, ʊ luoru wíwɛ é né. Í wíé sıé dé wíwíŋ mé é né wuu, a kaá ja rííwa ko nɛ Kirisi há nıhĩ́ é.

© 1999, The Bible League.

20Ɔ fa dé cólli rɪŋ míníwa sɪɛrʋ né múl néé mí, ríí ka líŋhúó oro ríríwa. Í wíé kéŋ baŋcɪfɔ́ɔ́ ré páŋ.

21Í bʋl ríŋ nɛ yéé, í é nɪɛ ná há có rííwa mɪŋ Wɪsɛ kíŋse ná, Moyizi há púŋsé tɪŋé mé, í wɪ kíŋse ná múl ɛ̃ ɓó?

22Ɓa púŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʋ bʋlé: "Abɪrahaŋ lʋ́l bɛlɛ bɛllɛ né. Ʊ hátɪ Saara há to yómo, ʋ né lʋ́l nɔ́ŋɔ. Ʊ háálɔ Agaarɛ há ká yómo, ʋ má né lʋ́l nɔ́ŋɔ."

23Ʊ rí yómo ná lʋ́lwɔ́ bio ná, nɪbinní maké mé né. Amá ʋ háálɔ ná há to yómó bio ná é, ká Wɪsɛ nʋtálɔ bio ní.

24Ɛ́ wíé wuu mʋ́ʋ́la sɪé lʋ́ŋ. Háála ná bɛllɛ, ɓaá máŋsɛ Wɪsɛ nʋtʋmɛwa bɛllɛ wíé né. Agaarɛ né nɪhɩ̃ nʋtʋmɛ ná Wɪsɛ há cí Sinayi paalɔ daha bil. Ʊ bɛlɛ wuu ká yósi ní.

25Agaarɛ né ká Sinayi paalɔ ná há mɪŋ Arabi tíé. Ʊ nɪhɩ̃ zaa Zerizalɛmɛ né, ríríʋ́ bɛlɛ wuu há ká yósi nyɛ né.

26Amá Zerizalɛmɛ ná há lé bána nyúú, ʋ to yómó. Ʊ tʋ́ʋ́ tɪ, ʋ né kárá maá.

27Ɓa púŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʋ bʋlé: "Jíjʋɔsɛ, hápɪrɛ! Cáási satɔrɔ́, ɪ néŋ ná ha há wɪ lʋlé wɪla néé ná! Bee wíé hávɛɛtáálɛ bɛlɛ sí a ɓɪkáná, a kíllɛ bála tína bɛlɛ."

28Maábináŋa, í é wuu ká Wɪsɛ nʋtálɔ bɛlɛ né, anɛ lzakɛ.

29Amá Abɪrahaŋ bio ná ɓa há lʋ́l nɪbinní makɛ mé, die sɪé fa háá bɛŋsɛ háálɔ ná há to yómó, bio ná, ɓa há lʋ́l Wɪsɛ Sabɪna sáŋɛ mé é, ʋ ha ká é né arí zaa wuu.

30Ɓa sɪé sé beé rí Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʋ? Ɓa sé: "Kiri háyómo ríríʋ́ bio tá. Háyómo bio rí bio ná há to háyómo bíí, waá súkí tíllɛ áná liwe."

31Ɛ́ wíé, maábináŋa, á to háyómo bélé, á ká háálɔ ná há to yómó, bɛlɛ né.

Galasi 5

1Kirisi há lárá tá, ʋʋ́ járá tíllírá tɪ né. Ɛ́ wíé, í ka wérí, í sɪé báá sííwa tɪ píí hé yomí mí.

2Ɔ é Pool, ŋ bʋ́lɔ́ aá péíwa: Rɪíwa lóó ríwɔ́ cónníwa pɛnɛ, Kirisi há tʋ́mʋ́ ná péíwa, ʋ wuu tá yɔ́ɔ́ né.

3Ká ŋ baa ha bʋl aá súúri: Báálɔ ná wuu há lóé ɓa cókú pɛŋ, ʋ tína mɔhɔ̃ rʋ́ʋ́ tɪŋ kíŋse ná wuu duóduó ní.

4Í níé ná háá jɛé rííwa tɪŋ kíŋse ní, a a tékétéké Wɪsɛ síé mé, í lísíwa tɪ Kirisi mí ní é. Í sɪé gúl Wɪsɛ zílé ná mé.

5Á é kéŋ yɪɛla, rɪ Wɪsɛ sí bʋlé ráá ká tékétéké ʋ síé mé. Ʊ né á dídɛllɛ arí yardá, a tɪŋ Wɪsɛ Sabɪna dóé mí.

6Rɪ nɛrɔ lá Zeezi dí, ʋ ríríʋ́ a óŋ balá, rɪ tína cókú pɛŋ, rʋʋ wɪ cóké, ʋ é to wíí; óŋ ná wíé há fíémɔ́ né ká yardá. Yardá ná nɛrɔ háá ka, a cólli nɪɛ.

7Í fa púl wérí rí aá va, áŋ rí sɪé kéríwa mé í cé, a báá wɪ taŋá tɪŋ?

© 1999, The Bible League.

8Nyɛ wíí wɪ Wɪsɛ ná há yíríwa líɛ́.

9Sɪbʊ́r mʊɔ́ nɛ́ ɓaá hé dɪpɛ́ŋ míŋbuulé mí, ká ɓa wuu isi ŋmɛrɛ.

10Ɔ á yardá, Nyuutɪna Zeezi yɪr mɛ́, rɪŋ ríríwa wuu wíbɪunɛ́ nɛ́ balá. Amá Wɪsɛ sí bɛŋsɛ nɛrɔ ná há zʊ́ɛ́ aá vúkmi wíɛ́ í sísɪɛrʊ, rʊʊ tína có rʊ́ʊ́ mɔ ɛrɛ́ má.

11Maábináŋa, rɪŋ nɛ́ ha sí nɪɛ cúcónníwó pɛnɛ, bee yír mɛ́ ré sɪɛ́, ɓa baa wíwálmíŋ? Rɪ ɛ́ nɛ́, Kirisi dagɛsɛ́ daha sʊʊ ná wíɛ́ ŋ háá bʊlɛ́, ʊ báá fa wɪ nɛ́ŋ wuu míí wɛ.

12Ɔ có rí nɪɛ ná wuu háá vúkmíwa kéne, ríwɔ́ lííwa sɪɛrʊ, a férwó tɪɪ ɓóŋ.

13Maábináŋa, Wɪsɛ há yíríwa, ʊ sííwa ko tíllíwa tɪɪ nɛ́; í sɪɛ́ sí tíŋtɪɪ ná káá ŋmɔwɛ nyɛlɔ, káá mɪŋ nɪbinní wíhɪẽnɛ́ sɪɛrʊ. Amá í tʊŋ aá pá náŋá arí cólle.

14Wɪsɛ kíŋse ná wuu ʊ há máŋsɛ́ pá Moyizi, ɓa wuu lɛ́sɛ́ wíí balá sɪɛrʊ́ rɛ́. Ɛ́ wíí nɛ́ ká: "Cóllí nɪbínɔ́ŋɔ, anɛ ɪ há cói tɪɪ ɛ́."

15Amá rɪíwa nɛ́ dʊ́sɛ́ náŋá cúcɔ́nnɛ, anɛ kaadíhuorúwa, í pɔ́íwa tɪɪ mɛ́, í sí ko zɔkɛ náŋá tenni.

16Í nóú ná ŋ háá já ríŋ bʊl pɛ́íwa: Í tɪŋ Wɪsɛ Sabɪɪna cólle mí, ɛ́ nɛ́ rííwa sí nɪbinní wíhɪẽnɛ́ á.

17Nɪbinní wíhɪẽnɛ́ cí Wɪsɛ Sabɪɪna wíhɪẽnɛ́ mɛ́, ká Sabɪɪna má wíhɪẽnɛ́ cí nɪbinní má wíhɪẽnɛ́ mɛ́. Ɓa wɪ náŋá míí hé; ɛ́ wíɛ́, í wííwa wícólle wuó a.

18Amá rɪ Wɪsɛ Sabɪɪna níí tíɛ́síwa, kíŋse báá wííwa wo.

19Nɪbinní wí"állɛ sɪɛ́ wɪ féŋsé; ɓa nɛ́ ká: nɪlɪlíwíɛ́, busunnu wíɛ́, nyúzɔ́kríwíɛ́,

20venni cʊɔlɛ́, bɔmí, nɪbɛ́rɔ, nanááríwíɛ́, sahaksí, cɔwɪɪlɔ́, kapɔsɛ, cínɪ́ŋ dʊŋɔ arí cakɔ́,

21síí, sɪnyɔɔ, dídaarɔ́, arí wíɛ́ ná náŋa há nɪhɩ̃́wɔ́. Í lo ríŋ baa ɓáániwa, anɛ ŋ há la síɛ́ bʊ́lʊ́ pɛ́íwa ɛ́: Nɪɛ ná háá a ɛ́ wíɛ́ duo mí, ɓa wɪ Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná sɪɛrʊ wuó zʊ.

22Amá Wɪsɛ Sabɪɪna háá a wíɛ́ ná anɛ nɔnɔ, ɓa nɛ́ ká: cólle, satɔrɔ́, tɛŋfíɛ́l, nyamma, sawér, wíwer"aasɛ, nɪtáŋnɛ, pɔrɛ́, arí wóllí tɪɪ kané.

23Wɪsɛ kíŋse ná wɪ nyɛ wíɛ́ duo mí cínɛ́.

24Nɪɛ ná wuu há lá Zeezi Kirisi wíɛ́ dí, ɓa nɪbinní sʊ́wɔ́. Ʊ sʊ́wɔ́ rírʊ́ wíjaalɛ́, arírʊ́ wíhɪẽnɛ́ wuu.

25Wɪsɛ Sabɪɪna nɛ́ háá párá hiẽsó, á lo rʊ́ʊ́ tíɛ́sírá.

26Á sí nyʊkɔ á, a sí náŋá nʊʊsɛ mɛ́ kíɛ́rʊ́, a sí náŋá ɓíɛ́ má híɛ̃́nʊ́.

Galasi 6

1Maábináŋa, rɪíwa oro kúó zɔkɛ wíí ríwɔ́ cérʊ́, í nɪɛ ná Wɪsɛ Sabɪɪna há míníwa mɛ́, í pɔ́ríwa tɪɪ mɛ́, a kánʊ́ hé ŋméno mɛ́. Í pɔ́íwa tɪɪ mɛ́, rí díŋe sííwa má wóllú.

2Í pɛ́ náŋá mɛ́, a cíínɛ náŋá cɪksɛ́. Ɛ́ nɛ́ ká Kirisi wímakɛ́ tɪŋɛ́.

© 1999, The Bible League.

3Rı nɛ́ŋ púú tıı makɛ óŋ, ká to óŋ, ʋʋ́ nyísʋ́ tıı nɛ́.

4Nɛrɔ wuu kíɛ́lʋ́ wí"álle ná. Rı ɓa wɛ́r mɔhɛ̃́ jʋɔsɛ́, rʋ́ʋ́ tıŋ ɛ́ wíɛ́ jíjʋɔsɛ, ká sí nıɛ náŋa wíɛ́ bélú, ríí jíjʋɔsɛ,

5bee wíɛ́ nɛrɔ wuu wíɛ́ cíínʋ́ tıı nɛ́.

6Nɛrɔ ná ɓa há pí Wıısɛ wíɛ́ aá kármʋ́, ʋ mɔhɔ̃́ rʋ́ʋ́ lísʋ́ ɓıɛ aá pá nɛrɔ ná háá kármʋ́.

7Í sííwa tıı nyísʋ́, ɓa wı Wıısɛ mɔŋ. Nıbííno wuu há dú omo ná, ʋ nɛ́ rʋ́ʋ́ kʋŋ.

8Rıı tína oŋduulé ní ká nıbinní wíhıɛ̃́nɛ́, ıí mʋ́ʋ́ kʋŋ nıbinní wíɛ́ há ká sʋʋ nɛ́; amá nɛrɔ ná há dú Wıısɛ Sabıına wíhıɛ̃́nɛ́, ʋʋ́ mʋ́ʋ́ kʋŋ Sabıına wíɛ́ ná há ká mıısɛ ná há waá tenni ní.

9Í sí lórá bɔl wíwere ɛɛ mɛ́; raá nɛ́ wı píé tá, ká rí tɛ́ŋ ko peri, a sí mʋ́ ná óŋ kʋŋ.

10Ɛ́ wíɛ́, raá nɛ́ ná gbel, í lo ráá a wíwere pá nıɛ wuu, a ɔsɛ a wíwere kíllɛ, a pá Zeezi laadííre, á maábináŋa.

11Í ná pʋ́ŋsıbíé há zɛ́ŋsó ɛ́; ŋ tıı nɛ́sɛ nɛ́ ŋ kaa pʋ́ŋsɛ a pɛ́íwa.

12Nıɛ ná háá fíkíwa mɛ́ rííwa cónníwa pɛnɛ, ɓaá mákwɔ́ tıı nɛ́, nıbinní mí. Ɓa tıı lá Zeezi wíɛ́ dí rí, káá fá, rí nıɛ síwɔ́ wálmʋ́, Kirisi dagɛsɛ́ wíɛ́.

13Ɛ́ nıɛ tıı sıɛ́ há cónníwó pɛnɛ, ɓa wı Wıısɛ kíŋse náá tıŋ; ɓa taŋá já rííwa cónníwa pɛnɛ, ríwɔ́ nyʋ́nyʋ́kɛ, ɓa há ɛ́ɛ́ ɛ́ malla míníwa tɛŋ mɛ́ nɛ́.

14Ɔ́ é sıɛ́ waá ja ríŋ tıŋ óŋ wuu wíɛ́ nyʋ́kɛ, raá Nyuutına Zeezi Kirisi há sʋ́wɛ́ dagɛsɛ́ ná daha, wíɛ́ rá. Kirisi dagɛsɛ́ daha sʋʋ ná wíɛ́, dúníé nıhɩ̃́ anɛ ʋ sʋ́wɔ́ rɛ́, ŋ síɛ́ mɛ́, ŋ má nɛ, anɛ ŋ sʋ́wɔ́, dúníé síɛ́ mɛ́.

15Rıı cókí pɛŋ rá to wífıɛmɔ, rıı wı cóké má rá to wífıɛmɔ; ʋ ná há ká wífıɛmɔ nɛ́ ká, rí Wıısɛ bírsírá, ráá a nıfɛ́lɛ́.

16Nıɛ ná wuu há sáŋɛ́, aá tíŋíŋ cáánɛ nɛ́, rí Wıısɛ fɔ́wɔ́ susu, a pɔ́wɔ́ tɛŋfíɛ́l; ɓa rí Wıısɛ nıɛ wuu!

17A pɔ́ zaa ká káá mʋ́ wuu, nɛ́ŋ wuu báá síŋ wálmʋ́, Zeezi ní tíŋ, ɛ́ malla fʋgıgɔrʋ nɛ́ ŋ tɛŋ mɛ́.

18Maábináŋa, ráá Nyuutına Zeezi Kirisi hé bárka pɛ́íwa wuu! Amıı!

© 1999, The Bible League.

lfɛɛzɛ

lfɛɛzɛ 1

[1]Ɔ é Pool há ká Kirisi Zeezi nɪtʋmí, a tɪŋ Wɪsɛ cólle mí, ŋ né púŋsɛ kɛnɔ né aá péíwa Wɪsɛ nɪɛ ná há mɪŋ lfɛɛzɛ mɛ́, a ka Kirisi Zeezi wíɛ́ arí taŋá.

[2]Ráá Ana Wɪsɛ rírá Nyuutɪna Zeezi Kirisi péíwa bárka arí tɛŋfíél!

[3]Á píŋsi Wɪsɛ! Ʊ né kárá Nyuutɪna Zeezi Kirisi Ana. Wɪsɛ tíŋ Kirisi mí ní, a púú Sabɪna bárka rírʋ́ duó wuu a párá, bána nyúú.

[4]Wɪsɛ tíŋ Kirisi mí a lísírá, rʋʋ ha wɪ dúníé ɛɛ́, a makɛ rʋ́ʋ́ tíllírá, ráá árá dʋŋɔ, ráá sí wízɔkí wuu kánʋ́ ʋ síɛ́ mɛ́.

[5]Ʊ há córá, ʋ lá síɛ́ tɪŋ Zeezi Kirisi mí, a pírá mákʋ́ bɛlɛ; ʋ túŋ é ʋ satɔrɔ́ rírʋ́ sawér mí ní.

[6]Ʊ sɪɛ́ á é, a makɛ ráá bʋ́ʋ́ mɛ́ né, a tíŋʋ́ zilé ná há kéŋ píŋ wíɛ́. Ʊ Bicolli mí ní ʋ tɪŋ makɛ é zilé párá.

[7]Kirisi há púú tɪɪ ɔsɛ vʋk é, ʋ cél ná bísɛ, ɓa yɔ́wɔ́ lárá, ká á nárá wízɔké má suúri. Wɪsɛ tíŋ é mɛ́, a mákʋ́ zilé ná há zénó párá.

[8]Taŋá, Wɪsɛ ɔ́ɔ́ ʋ zilé ná wáálírá, ʋ há párá zɪmɛ́ ɓɪzeno arí wízɪmɛ ɓɪzeno.

[9]Ʊ ɔ́ɔ́ á zɪŋ wíféŋsi ná, ʋ háá á rʋ́ʋ́ aa párá mʋ́l. Ɛ́ wíféŋsi ní ká, ʋ fa há bíínɛ́ fól wuu, rʋ́ʋ́ tɪŋ Kirisi mí a tʋŋ tʋtʋmí ná ʋ satɔrɔ́ mɛ́.

[10]Wɪsɛ sɪɛ́ á é, a makɛ rʋʋ téŋ makí né péré, rʋ́ʋ́ hé bána nyúú, rí tíé nyúú onni wuu náŋá mɛ́, a pá Kirisi, rʋ́ʋ́ né ɔ́wɔ́ wuu kuóro.

[11]Wɪsɛ tíŋ Kirisi mí ní a lísírá, á ka liwe, anɛ é ʋ fa há bíínɛ́ fól wuu, ʋ satɔrɔ́ mɛ́, rʋ́ʋ́ tʋŋ.

[12]Ʊ sɪɛ́ túŋ é, a makɛ ráá bʋ́ʋ́ yɪr ná há píŋó mí, á nɪɛ ná há lá síɛ́ pírá yɪela hé Kirisi mí.

[13]Í má sɪɛ́ tíŋ Kirisi mí ní, a nɛ Labaarɪwero ná né há ká taŋá wíbʋlɛ, Wɪsɛ tíŋʋ́ mɛ́ a léíwa tá. Í lá Kirisi dí, é né tɛ Wɪsɛ púú malla héíwa mɛ́. Ɛ́ malla né sɪɛ́ kɔ́ʋ́ Sabɪna ná, ʋ há tá nʋɔ pá nɪɛ.

[14]Wɪsɛ Sabɪna ná né ʋ la síɛ́ pii bil mʋ́l a párá, a makɛ ráá zɪŋ rí síkesíke toó, á kéŋ liwe yɪela ʋ dɪhḭ́, téŋ ná mɛ́ ʋ há sí yɔwɛ lárá, a tíllírá ɓóŋ. Ɛ́ wíɛ́, á bɪ Wɪsɛ yɪr ná há píŋó mí.

[15]Ɛ́ né tɛ téŋ wuu mí, ŋŋ́ bɔ́llɛ Wɪsɛ í yɪr mɛ́, í há lá Nyuutɪna Zeezi wíɛ́ dí é, aríríwa há có Wɪsɛ nɪɛ wuu é, ŋ níwɔ́ wuu ní; ŋ sɪɛ́ sʋ́lʋ́, rʋ́ʋ́ péíwa mɛ́,

[17]a makɛ ráá Nyuutɪna Zeezi Kirisi Wɪsɛ, há ká Ana ná há píŋó, rʋ́ʋ́ tíŋʋ́ Sabɪna mɛ́, a péíwa zɪmɛ́, a nyíísʋ́ tɪɪ rííwa ɔsɛ zímʋ́.

© 1999, The Bible League.

18Ɔŋ́ sʊl Wɪsɛ rʊ́ʊ́ wʊ́ʊ́líwa sɪɛnnɛ, a makɛ rííwa wólli zɪŋ yɪɛla ná duo há mínʊ́ yírɛ ná sɪɛrʊ, arírʊ́ liwe ná há ká kuó"oŋpíŋí, í rí Wɪsɛ nɪɛ ná wuu há tʊ́mʊ́ mɛ́.

19Ɔ haá sʊl Wɪsɛ, rʊ́ʊ́ a rííwa zímʊ́ dóényána ná há zénó mɔ ɛ́, ʊ kaá sáŋrá nɪɛ ná há lɔ́ʊ́ dí mí. Ɛ́ dóé mí ní Wɪsɛ tɪŋ, aá tʊŋ arí taŋá.

20Ɛ́ dóé ní, Wɪsɛ kaa a, Kirisi há sʊ́wɛ́, ʊ bɪr"isi a lɛ sʊsɛ mɛ́, ʊ kánʊ́ zí bána nyúú a bílú ʊ néduu,

21ʊ kíllɛ tíŋ wuu, rí dóé wuu, rí bɪbara wuu, rí kuóre wuu, a a, ʊ yɪr má kíllɛ yɪra tínáwa ná wuu, ɓa há wʊ́ʊ́ló aá dɪsɛ, zaa dúnié né mí, arí cié dúnié wuu mí.

22Wɪsɛ pí onni wuu dóé hé Kirisi nésɛ mɛ́, a bílú ʊ a wɪcʊɔla púl Nyuutɪna, wíɛ́ wuu mí.

23Wɪcʊɔla púl ní ká Kirisi tɛŋ; Kirisi sɪɛ́ mɪŋ wɪcʊɔla púl wíɛ́ wuu mí ní; ká Wɪsɛ má mɪŋ Kirisi mí, wíɛ́ wuu mí, a la dɪhɩ̃ wuu.

Ɩfɛɛzɛ 2

1Tésié mí, í fa ká sʊ́sɛ́ rɛ́, Wɪsɛ síɛ́ mɛ́, a tíŋíwa wízɔkɛ́ ríríwa wíbɔma ɛɛ mɛ́.

2Í fa tíŋ dúnié nɪɛ mɛ́ a píwó naa aá va; í faá tɪŋ kaŋtɔmɔ kuóro ná há mɪŋ bána rí tié pékɛ, poo sɪɛrʊ, ʊ nʊɔ né; ʊ sabɪna dóé ní mɪŋ kéké nɪbííne ná há cí Wɪsɛ mɛ́, a káŋwɔ́ aá tʊŋ.

3Á wuu sɪɛ́ fa mɪŋ ɛ́ nɪɛ sɪɛrʊ né, a fa míŋrá nɪbinní wíhɪɛ̃né mɛ́ aá tʊŋ, aá tʊ́ŋrá nɪbinní rírá sabɪna cólle. Ɛ́ wíɛ́, a tíŋrá mála mɛ́, Wɪsɛ cɔwɪlɔ́ fa míŋrá nyúú, anɛ ʊ cɔwɪlɔ́ há mɪŋ ɛ́ nɪɛ nyúú ɛ́.

4Amá Wɪsɛ susufárʊ zénó; ʊ cólle má zénó ʊ kaa cóllírá,

5ɛ́ né tɛ, á nɪɛ ná fa há ká sʊ́sɛ́, a tíŋrá wízɔkɛ́ ɛɛ mɛ́, ʊ a á rí Kirisi wuu ka hiɛ̃só. Wɪsɛ zilé sɪɛrʊ né, ʊ léíwa tá.

6A tíŋrá rí Kirisi Zeezi há ká balá wíɛ́, ʊ íllírá rírʊ́ wuu sʊʊ mɛ́, a a, á rí Kirisi Zeezi wuu dí kuorí bána nyúú.

7Wɪsɛ á ɛ́, a makɛ rʊ́ʊ́ cié tɪŋ Kirisi Zeezi mí, a mákʊ́ zílzeno ná há dúkí nésɛ, arírʊ́ sawér ná né.

8Ɛ́ wíɛ́, Wɪsɛ zilé sɪɛrʊ né ʊ léíwa tá, a tɪŋ í há lɔ́ʊ́ dí wíɛ́; ʊ ɛ́ sɪɛ́ wííwa tɪ líɛ́, ʊ ká zilé rí, Wɪsɛ péíwa.

9Í tʊtʊ́ŋwere wíɛ́ rá Wɪsɛ léíwa tá, a makɛ rí néŋ wuu sʊ́ʊ́ tɪ mákʊ́.

10Á ká Wɪsɛ nésɛ nɪmáálɛ né. Ʊ tíŋ Kirisi Zeezi mí ní a márá, a makɛ ráá tʊ́tʊŋ tʊtʊ́ŋwere. Ɛ́ tʊtʊ́ŋwere, Wɪsɛ tɪ né lá síɛ́ máŋsíwɔ́ tá fól wuu, ráá tʊŋ.

11Í líísíwa tɪ ná, í fa há ká ɛ́, tésié mí. Ɓa há lʊ́líwa, í to Zuwifiwa; Zuwifiwa keníwa aá yírɛ pɛŋkɛnnɛ tínáwa né, káá yírwɔ́ tɪ pɛŋconné tínáwa, a tɪŋ ɓa há cónníwó pɛŋkɛnnɛ wíɛ́.

© 1999, The Bible League.

12Taŋá, ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́, í fa wɪ Kirisi ɛ̃; í fa ká nɪhʊ́ɔ́rá rɛ́, í to lzurayɛl duo nɪ́ɛ́, í fa wɪ kér kené Wɪusɛ nʊtállɛ ná sɪɛrʊ; í fa dé mɪŋ dúnɪ́é sɪɛrʊ ɛ́ nɛ́, a wɪ yɪ́ɛ́lá kené, a wɪ Wɪusɛ má ɛ̃.

13Amá mʊ́l néé mí, a tɪŋ Kirisi Zeezi mí, í nɪɛ ná rí Wɪusɛ pɛ́kɛ fa há bóló, Kirisi cɛ́l ná há bísɛ́, keníwa peri Wɪusɛ.

14Kirisi tɪ nɛ́ ɛ́ɛ́ tɛŋfɪ́ɛ́l mɪ́ŋrá pɛ́kɛ, ʊ há kɛ́ŋ Zuwifiwa arí nɪɛ ná há to Zuwifiwa hé náŋá mɛ́, ɓa a duo balá. Dɪŋdɔmí ná fa há mɪŋ Zuwifiwa rí to Zuwifiwa pɛ́kɛ, anɛ zɛ́ŋ, Kirisi sʊʊ ná gíri ɛ́ zeŋ; dɪŋdɔmí báá toó.

15Kirisi gírí Zuwifiwa kíŋse ríwɔ́ wímáŋsɛ ŋméŋsɛ ná, Moyizi fa há pʊ́ŋsɛ́, a makɛ rí Zuwifiwa rí nɪɛ ná há to Zuwifiwa tíŋʊ́ mɛ́, a hé náŋá mɛ́, a a dufɛlɔ balá; ʊ nɛ́ ɛ́ɛ́ tɛŋfɪ́ɛ́l mɪ́ŋwɔ́ pɛ́kɛ.

16A tíŋʊ́ dagɛsɛ́ daha sʊʊ ná mɛ́, ʊ héwó wuu náŋá mɛ́, ɓa a tɛŋ balá, ʊ sɪɛ́ káŋwɔ́ rí Wɪusɛ hé náŋá mɛ́; a tíŋʊ́ dagɛsɛ́ daha sʊʊ ná mɛ́, ʊ ɔ́ɔ́ dɪŋdɔmí yʊ́ksɛ.

17Kirisi kó dúnɪ́é a bʊl tɛŋfɪ́ɛ́l Labaarɪwero wɪ́ɛ́, a pɛ́íwa nɪɛ ná rí Wɪusɛ pɛ́kɛ fa há bóló, arí nɪɛ ná má rí Wɪusɛ há ká tɛ́sɪ́ɪ.

18A sɪɛ́ tɪŋ Kirisi mí, Zuwifiwa arí nɪɛ ná há to Zuwifiwa, á wuu wo Wɪusɛ Sabɪuna ná balá mɛ́ tɪŋ, aá zʊ́rá Ana Wɪusɛ sɪ́ɛ́.

19Ɛ́ wɪ́ɛ́, í nɪɛ ná há to Zuwifiwa, í báá to nɪhʊ́ɔ́rá, í to zʊ́zʊ́llɛ́, amá í sísɛ́nyɛ ká Wɪusɛ jaa nɪɛ nɛ́, Wɪusɛ nɛ́ tɪ́íwa.

20Ɪ́ nɪhɪ̃́ wáréwa ɓa há pɪ́é sɔ Wɪusɛ jaa nɛ́. Kirisi nɪtʊmɛ́ arí Wɪusɛ wílaabʊlla nɛ́ sɪɛ́ ká ɛ́ jaa mʊ́l, ká Kirisi Zeezi tɪ nɛ́ sɪɛ́ a nagbáŋjɛ́ dɔ́wí.

21Kirisi ní kɛ́ŋ jaa ná wuu cɛ́, ʊ ka dóé wɛ́rí, aá hɪ́ɛ̃́sɛ, rʊ́ʊ́ a Nyuutɪna Wɪusɛ Wɪcʊɔlɪjɪzeno ná há ká páár.

22Ɪ́ rí Kirisi sɪɛ́ há ká balá, í má nɪhɪ̃́ wáréwa rɛ́, ɓa kaá sɔ ɛ́ jaa, Wɪusɛ tíŋʊ́ Sabɪuna mɛ́, a zʊʊ mínʊ́ sɪɛrʊ.

Ɪfɛɛzɛ 3

1Ɛ́ nɛ́ tɛ, ŋ é Pool sʊl Wɪusɛ aá pɛ́íwa. Ɔ́ ká bɪnajaa nɛ́ŋ rɛ́, Kirisi Zeezi yɪr mɛ́, í nɪɛ ná há to Zuwifiwa wɪ́ɛ́.

2Taŋá, í nɪ́ɔ́ rɪ Wɪusɛ tíŋʊ́ sawér mí, a lísɪ́ŋ rɪ́ŋ tʊŋ pɛ́íwa.

3Anɛ ɛ́ ŋ há lá sɪ́ɛ́ bʊl mʊɔ́ pɛ́íwa, kɛnɔ né sɪɛrʊ, ŋ máŋsɛ ɛ́ ná, Wɪusɛ há mákɛ́ wɪ́í ná há ká wɪ́fɛ́ŋsí a páŋ.

4Rɪíwa nɛ́ kármɛ́ ɛ́ wɪ́ɛ́, í sí zɪŋ rɪ́ŋ ɓɪɛ́na ɛ̃ wɪ́í ná há ká wɪ́fɛ́ŋsí, a mʊ́ tɪɪnɛ Kirisi mí.

5Tɛ́sɪ́é mí, Wɪusɛ fa wɪ ɛ́ wɪ́fɛ́ŋsi mákɛ́ pá nɪbɪ́ɪne; amá mʊ́l néé mí, ʊ tíŋʊ́ Sabɪuna mɛ́, a mákʊ́ pɔ́ʊ́ nɪtʊmɛ́ arírʊ́ wílaabʊlla.

© 1999, The Bible League.

6Ɛ́ wíféŋsi ní nyɛ: Liwe ná Wɩsɛ há bíl Zuwifiwa mɛ́, nɩɛ ná há to Zuwifiwa má kéŋ ker ráŋ. Ɓa rí Zuwifiwa wuu ní sísɛ́nyɛ ká balá. Omo ná Wɩsɛ há sɛ́ rʊ́ʊ́ sí pá Kirisi Zeezi nɩɛ, ʊ sí pɔ́wɔ́ má. Ɓa wuu sɩɛ́ lɛ́ ɓa há lá Labaarɩwero ná dí ní.

7Wɩsɛ zilé yɩr mɛ́ nɛ́ ʊ a, ŋ ɔ́ʊ́ tʊtʊ́nnʊ́, a makɛ ríŋ bʊl Labaarɩwero ná wíɛ́ aá pá nɩɛ. Wɩsɛ dóé mí ní, ʊ tʊŋ ɛ́.

8Wɩsɛ nɩɛ wuu sɩɛrʊ, ŋ nɛ́ wɩ cúcó, ká Wɩsɛ zilé ná sɩɛrʊ, ʊ lísíŋ nɛ́ ríŋ bʊl wíwero né pá nɩɛ ná há to Zuwifiwa; ɛ́ wíwero ní ká: Kirisi kuóɓɩɛ wɩ nʊɔ kené.

9Wɩsɛ sɛ́ ríŋ mákʊ́ wíí ná fa há ká wíféŋsí a pá nɩɛ wuu. Wɩsɛ nɛ́ sɩɛ́ há ká onni wuu í"aarɔ, ʊ lóó ɛ́ wíí féŋsi ɛ́, fól wuu, a ko peri nyɛ mɛ́,

10a makɛ rí mʊ́l néé mí, a tɩŋ wɩcʊɔla púl nɩɛ mɛ́, rí tíŋ tínáwa rí dóé tínáwa ná wuu há mɩŋ bána rí, ríwɔ́ zɩŋ Wɩsɛ há kéŋ wízɩmɛ ríʊ́ duo wuu a mɔ ɛ́.

11Wɩsɛ sɩɛ́ fa há bííné ʊ́ʊ́ tʊŋ ɛ́ ná, rɩ dúníé ha wɩ púlé má tɩɩ, ʊ nɛ́ ʊ tíŋrá Nyuutɩna Kirisi Zeezi mí, a tʊŋ ɛ́.

12A tíŋrá há lá Kirisi dí, á ríʊ́ a balá, ŋmɛ́nɔ wúró a párá, ráá mʊ́ Wɩsɛ síɛ́, ká rí héwíŋ mʊɔ́ wuu sírá kánʊ́.

13Ɛ́ wíɛ́, ŋŋ́ sʊ́líwa, rííwa sí ló rííwa naasɛ yʊɔrɛ, a tɩŋ wɩla né ŋ háá díé í wíɛ́; ŋ wɩla né díí ká yír rɛ́, a pɛ́íwa.

14Rɩŋ nɛ́ bííné ɛ́ wíɛ́, ŋŋ́ de ɓírmi tíé ní, Ana Wɩsɛ síɛ́.

15Ʊ nɛ́ bíl duo wuu, bána nyúú arí tíé nyúú.

16Ʊ ɓɩɛ́na píŋó kíŋkáŋ, ʊ kéŋ ɓɩɛ wuu ní. Ɛ́ nɛ́ tɛ ŋ sʊ́sʊ́lʊ́, rʊ́ʊ́ Sabɩna ná há dúókó, dúóríwa beŋtunni.

17Ɔ haá sʊ́lʊ́, rí Kirisi ná dɩkéni í beŋtunni sɩɛrʊ, a tíŋíwa há lɔ́ʊ́ dí ná wíɛ́, ká rííwa ka cólle géŋgéŋ, anɛ tuu nalursi há zʊ́ tíé ɛ́, anɛ jaa mʊ́l ɓa háá bil ʊ cí wérí ɛ́;

18a makɛ rííwa rí Wɩsɛ nɩɛ wuu wólli zɩŋ Kirisi cólle há mɔhɛ̃́ ɛ́, ʊ gbési, ʊ jɛ́l, ʊ isé aríʊ́ lúŋ mʊɔsɔ.

19Ɔŋ́ sʊl Wɩsɛ, rííwa zɩŋ Kirisi cólle ná há kɛ nɩbííne zɩmɛ́ wuu, a makɛ rí Wɩsɛ má míníwa mɛ́ wérí.

20Wɩsɛ kéŋ dóé, a wólli a aá kíllɛ ɛ́, á háá sʊlɛ́, a aá kíllɛ ɛ́, á háá bɩɩnɛ́ má tɩɩ, a tíŋʊ́ dóé ná háá tʊ́ŋrá mɛ́.

21Rí wɩcʊɔla púl nɩɛ píŋsú, a tɩŋ Kirisi Zeezi yɩr mɛ́, woó wuu mí, bɩnákatí! Amɩɩ!

Ɩfɛɛzɛ 4

1Ɔ é, ŋ ká bɩnajaa néŋ rɛ́, Nyuutɩna Zeezi yɩr mɛ́, ŋ sɩɛ́ sʊ́líwa, í há ká Wɩsɛ nɩyírɛ́, í lo rííwa wí"állɛ pi Wɩsɛ yírɛ ŋmɛ́nɔ.

2Í múúríwa tɩɩ tɛ́ŋ wuu mí, a a nɩpɔrɛ́, a ka nyamma má. Í tɩŋ náŋá cólle mí, a ka náŋá wérí.

© 1999, The Bible League.

3Í hé dóé, a ka nʊtʊmɛ ná Wɪsɛ Sabɪna há héé, a tɪŋ tɛŋfíél ná há míníwa pɛ́kɛ mɛ́.

4Kirisi tɛŋ nɛ́ balá, Wɪsɛ Sabɪna má nɛ́ balá, anɛ ɛ́ Wɪsɛ há yíríwa, í ka yɪɛla balá ʊ yírɛ ná mɛ́.

5Nyuutɪna nɛ́ balá, yardá má balá, wɪcʊ́ɔ́línyimuŋsi má balá.

6Wɪsɛ nɛ́ balá léŋ, ʊ nɛ́ ká nɪɛ wuu Ana. Ʊ nɛ́ tɛ nɪɛ wuu aá bel; ʊ nɛ́ kéŋ nɪɛ wuu aá tʊŋ, ʊ nɛ́ mɪŋ nɪɛ wuu mí má.

7Amá á oro wuu kenú pálɔ rɛ́, Wɪsɛ zilé sɪɛrʊ, Kirisi máŋsɛ pá.

8Ɛ́ nɛ́ tɛ ɓa púŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ cɔɔ nɔ́ŋɔ bʊlɛ́: "Ʊ háá zí nyúú rí, ʊ kɛsɛ lal yósi pɛ́ kaa zɛ́, ká sɪɛ́ pi pállɛ ɓa nɪɛ."

9Ʊ zí nyúú rí mʊ́l nɛ́ beé rí? Ʊ mʊ́l nɛ́ ká, ʊ lá sɪɛ́ tuwi tíé nyúú rɛɛ́ nɛ́ kɛ́rɛ́.

10Nɛrɔ ná há túwí tíé nyúú rɛɛ́, ɛ́ tína tɪ nɛ́ zí bána nyúú rí ɓóŋɓóŋ, a makɛ rʊ́ʊ́ sú onni wuu.

11Ʊ nɛ́ pí pállɛ ɓa nɪɛ: Ʊ ɔ́ɔ́ náŋa a Kirisi nɪtʊmɛ́; a a náŋa a Wɪsɛ wílaabʊlla; a a náŋa a Labaarɪwero búbʊlla; a a náŋa má a Zeezi laadííre bíbelle rí Wɪsɛ kɛŋzɪnna.

12Ʊ bíl ɛ́ nɪɛ, a makɛ ríwɔ́ pɛ́ Zeezi laadííre mí ní, ríwɔ́ tʊŋ Wɪsɛ tʊtʊmɛ́, a makɛ rí wɪcʊɔla púl ná há ká Kirisi tɛŋ, rʊ́ʊ́ wa wérí.

13Ʊ ɛ́, á wuu sí hé náŋá mɛ́ a tʊŋ yardá mɛ́, a tíŋrá wuu há ɛ̃ Wɪsɛ Bio ná yɪr mɛ́, a a nɪbɪlɛ́ Wɪsɛ wíɛ́ sɪɛrʊ, a nɪɛsɛ Kirisi, wíɛ́ wuu mí.

14Ɛ́ wíɛ́, á báá wɪ heŋbiisí a, Wɪsɛ wíɛ́ sɪɛrʊ. Nɪɛ ná há tíŋ nyɪɛnnɛ mɛ́ aá nyɪsɛ nɪbííne, ɓa báá wʊ́ɔ́ wíkarmɛ́ mɛ́ wuo tɪŋ aá yéŋŋírá, anɛ nyipoo há kéŋ nyiidabore aá bɛ́ŋŋɛ ɛ́.

15Amá á bʊ́bʊl taŋá, cólle sɪɛrʊ, á sí wa, wíɛ́ wuu mí, a ko nɛ Kirisi tɪ; ʊ nɛ́ ká nyúú.

16Tɛŋ ná wuu tíŋʊ́ mɛ́ nɛ́, a cɔ́ náŋá mɛ́, a a ɔ́ŋ balá. Tɛŋ cɔrʊ cɔ́llɛ sɪɛ́ káŋ a kánʊ́ hé náŋá mɛ́; rɪ tɛŋ cɔɔ wuu ní sɪɛ́ tʊ́mʊ́ tʊtʊmí ʊ síí mɛ́, tɛŋ wuú de wʊ́wa nɛ́, arí cólle.

17Wíí rɛ́ ŋ jíja ríŋ bʊl pɛ́íwa, arí sífɪɛma, Nyuutɪna yɪr mɛ́; ɛ́ wíí nɛ́ ká: Ɔ́ŋ́ sʊ́líwa, rííwa báá sí nɪɛ ná há wɪ Wɪsɛ ɛ̃ valɛ́ válʊ́. Ɓa wíbɪɪnɛ́ wuu ká wíyɔ́ɔ́wa.

18Bíno tɔ́wɔ́ sabɪŋsɛ mɛ́. Ɓa wɪ mɪsɛ ná há lɛ́ Wɪsɛ kené, bee wíɛ́ ɓa wɪ wíí wuu ɛ̃, ɓa dɪlla má haakí.

19Ɓa wɪ hɪ̃sɛ mʊɔ́ wuú fá, ɓa píwó tɪ yoo hé nyúzɔ́kríwíɛ́ sɪɛrʊ, a tɪŋ ɓɪjadaarɔ́ mɛ́, aá a nɪlɪlíwíɛ́ ríwɔ́ duó wuu.

20Amá í é, nyɛ rá í zɪŋ Kirisi.

21Taŋá, í nɛ́ Zeezi wíɛ́. Ɓa púú wíɛ́ wuu ní kármíwa, a máŋsʊ́ taŋá ná pɛ́íwa.

22Ɛ́ wíɛ́, ʊ mɔhɔ̃́ rííwa tɛ́íwa tésíɛ́ mála ná. Ɛ́ mála nii hɪ̃ɛ̃nɛ wítɪɛnnɛ ná fa há yíkíwa aá mʊ́ dɪyéŋŋi.

23Í lo rí Wɪsɛ bírsíwa sɪɛnnɛ ríríwa sabɪŋsɛ ɓóŋ, ríwɔ́ a oŋfɛ́lɛ́.

© 1999, The Bible League.

24Í ka málfɛlɔ ná Wɩsɛ há ɛɛ́ pɛ́íwa, ʋ níɛ́sʋ́ tɩ. Ɛ́ málfɛlɔ nɛ́ ká taŋá mála, ʋ nɛ́ ká tékétéké, ʋ níí tɔrɛ Wɩsɛ sɩɛrʋ.

25Ɛ́ wíɛ́, í báá sí nyɩɛnnɛ nyɛ́. Nɛrɔ wuu bʋl taŋá pɛ́í nɔ́ŋɔ, bee wíɛ́ á wuu nɩhɩ̃ anɛ naŋdaasɛ rɛ́, a hé náŋá mɛ́ a bɩrmɛ tɛŋ balá.

26Rɩíwa cɔ́ɛ́ wíɔ́, í pɔ́ rííwa sí wíbɔmɔ á; í lo rííwa cɔ́ɛ́ pɔrɛ, rɩ wɩsɛ ha wɩ zʋ́ɛ́.

27Í sí ló rí Sɩtaanɛ ná gbel a wóllíwa.

28Nɛrɔ ná fa há ká gár, rʋ́ʋ́ bil gaárʋ, ká tʋŋ arírʋ́ nɛ́ŋsa, a sí gɩragɩra tʋ́mʋ́, a makɛ rʋ́ʋ́ ná dí, ká sáŋ summe má mɛ́.

29Í sí ló rí wíbɔ́ŋ wuu lííwa nʋɔ mɛ́. Amá í bʋ́bʋl wíɛ́ ná há wéró, aá súúri nɩɛ ná háá zesé yardá, káá sáŋwɔ́ mɛ́, anɛ ɛ́ ɓa háá jɛɛ́.

30Í sí á rí Wɩsɛ Sabɩna sɩɛrʋ zɔkɛ; ʋ nɛ́ ká malla, Wɩsɛ pii héíwa mɛ́, a makɛ rííwa zɩŋ, rɩ tápʋl nɛ́ péré, Wɩsɛ sí léíwa tá ɓɔ́ŋ, wíbɔma nɛ́sɛ mɛ́.

31Rɩ nɛ́ŋ á wíí a wííwa mɛ́, í sí píí bílíwa sɩɛrʋ. Í sí cɔwɩlɔ́ dí, a sí nɩɛ bɛ́rʋ́, a sí nɛsɛ ná, a sí nɩɛ tʋ́ksʋ́. Í báá sí sɔhɔ mʋɔ́ wuu á.

32Amá í ka sawér náŋá rí, aá fá náŋá susu, aá hé náŋá suúri, anɛ Wɩsɛ há tíŋ Kirisi mí, a héíwa suúri ɛ́.

Ifɛɛzɛ 5

1Í cícesi Wɩsɛ, í há kɔ́ʋ́ bicóllé.

2Í wí"állɛ wuu sɩɛrʋ, í cólli náŋá, anɛ Kirisi há córá ɛ́, a sʋ́wírá wíɛ́. U púú tɩ pá ɓa ɓʋ́ʋ́, anɛ pʋna ɓa há ɓʋ́ɛ́ pá Wɩsɛ; ʋ ɛ́ sɩɛ́ tɔ́rɛ́ Wɩsɛ sɩɛrʋ, anɛ tulaalé ná sɔ́ŋ há wéró.

3Í ká Wɩsɛ nɩɛ nɛ́, ɛ́ wíɛ́, ʋ mɔhɔ̃ rííwa lísíwa tɩ nɩlɩlíwíɛ́ mɛ́, a lísíwa tɩ busunnu wí"állɛ mɛ́, ɛ́ rá má, a sííwa náŋa onni híɛ̃́nʋ́. Í sí nyáŋ oro wuu yɩr má tɩ yírʋ́.

4Í sí wítɩɛnnɛ búbʋ́lʋ́, a sí wíɛ́ yíkí yíyo, a sí wísʋɔrɛ́ má búbʋ́lʋ́; ɓa wɩ weri. Amá ʋ mɔhɔ̃ rííwa búbɔ́llɛ Wɩsɛ nɛ́, ʋ wí"állɛ yɩr mɛ́.

5Í zímʋ́ nyɛ mɛ́ wérí: Nɩɛ ná háá a nɩlɩlíwíɛ́, arí nɩɛ ná háá a busunnu wíɛ́, ɛ́ rá má nɩɛ ná háá hɩɛ̃́nɛ nɩɛ onni, ɓa oro wuu wɩ liwe kené, Wɩsɛ rí Kirisi kuótɔ́ɔ́ ná mɛ́.

6Í pɔ́ rí nɛ́ŋ wuu sí wíbʋlyɔ́ɔ́wa mɛ́ tíŋí yɛ́ŋŋíwa. Ɛ́ wíɛ́ duo ní púsí Wɩsɛ cɔwɩlɔ́, aá hé kéké nɩbííne ná há cí Wɩsɛ mɛ́.

7Ɛ́ wíɛ́, í lísíwa tɩ ɛ́ nɩɛ duo mí.

8Tésíé mí, í fa mɩŋ bíno mí ní; amá a tɩŋ Nyuutɩna Zeezi mí, í sísɛ́nyɛ mɩŋ pʋmmɔ mɛ́. Ɛ́ wíɛ́, ʋ mɔhɔ̃ rííwa wí"állɛ nɛ nɩɛ ná há mɩŋ pʋmmɔ mɛ́ wí"állɛ nɛ́;

9pʋmmɔ sɩɛrʋ wí"állɛ ká wíwere ní, arí wítáŋsɛ, arí wíɛ́ ná há pí Wɩsɛ ŋmɛ́nɔ.

10Í hé dóé a zɩŋ wíɛ́ ná háá tɔrɛ Nyuutɩna Zeezi sɩɛrʋ.

11Í lísíwa tɩ bíno nɩɛ tʋtʋ́ŋyɔ́ɔ́wa ná mɛ́; í taŋa wúllíwó mʋ́l pá nɩɛ.

© 1999, The Bible League.

12Ɓa há lʊ́ɔ́rɛ́ aá tʊ́ŋwɔ́ ná, ɓa bʊlɛ́ má tɪ kɛ́ŋ hɪ̃̃sɛ.

13Amá rɪ ɓa wʊ́llíwó mʊ́l, wíɛ́ ná wuu sí nyɪsɛ pʊmmɔ mɛ́;

14ká, omo ná é wuu há nyíísɛ́ pʊmmɔ mɛ́, ʊ má tɪ ká pʊmmʊ́ rɛ́. Ɛ́ nɛ́ tɛ ɓa sɛ́: "Dópínnɔ, isi! Lɛ sʊsɛ sɪɛrʊ, rí Kirisi pʊmmɔ cáání."

15Ɛ́ wíɛ́, í káníwa tɪ wérí. Í sí cʊ́llʊ tʊ́mʊ́, í káníwa tɪ anɛ wízɪnna.

16Zaá né, tɔ́ɔ́ bɔ́mɔ́. Í sí sɛ́ŋɓɛlí á, rɪ́wa ná gbel, í a wérí.

17Í sí nɪcʊ́llɛ bírmʊ́, amá í hé dóé a zɪŋ Nyuutɪna Zeezi satɔ́ɔ́rwíɛ́, a tʊ́tʊ́ŋwɔ́.

18Í sí síŋ nyɔ́ɔ́ búbuki; síŋ nyɔɔ buké ná zɔ́kíwa rɛ́. Amá í lo rí Wɪsɛ Sabɪna nɛ́ súíwa.

19Rɪ́wa hé náŋá mɛ́, í dúóri náŋá naasɛ́, arí Wɪsɛ yɪla ríwɔ́ duó wuu, aríwɔ́ ná Wɪsɛ Sabɪna há sí makɛ pɛ́íwa; í yíwɔ́ a bɪ Nyuutɪna Zeezi mí, arírí́wa sɪɛrʊ wuu.

20Í bɔ́llírá Ana Wɪsɛ tɛ́ŋ wuu mí, arí wíɛ́ wuu mí, á Nyuutɪna Zeezi Kirisi yɪr mɛ́.

21Í háá zíl Kirisi, ɛ́ wíɛ́, í múúríwa tɪ pá náŋá.

22Háála, í múúríwa tɪ pɛ́íwa báláwa, anɛ ɛ́ í há múúríwa tɪ pa Nyuutɪna Zeezi.

23Báálɔ nɛ́ ká háálɔ nyúútína, anɛ Kirisi há ká wɪcʊɔla púl Nyuutɪna ɛ́. Wɪcʊɔla púl ká Kirisi tɛŋ nɛ́, ká ʊ nɛ́ sɪɛ́ ɔ́ʊ́ Laataarɔ.

24Anɛ ɛ́ wɪcʊɔla púl há múúrú tɪ pá Kirisi, ʊ mɔhɔ̃́ rí háála má múúríwó tɪ pɔ́wɔ́ báláwa, wíɛ́ wuu mí.

25Báála, í cóllíwa háála, anɛ ɛ́ Kirisi há có wɪcʊɔla púl, a sʊ́wʊ́ wíɛ́;

26a sɛ́sʊ́ rírʊ́ wíbʊlɛ, anɛ nyii háá sɛsɛ omo ɛ́, a sɪɛ́ lísʊ́ bílú dʊŋɔ, Wɪsɛ tíllʊ́ ɓóŋ.

27Ʊ á ɛ́, a makɛ rí wɪcʊɔla púl ná ka píŋ, a sí busunnu mʊɔ́ wuu kánʊ́, a sí dɪzɔkí kánʊ́, rí wíbɔ́ŋ mʊɔ́ wuu má tɪ sʊ́ʊ́ mɛ́ tákʊ́, rʊ́ʊ́ wíɛ́ wuu de caasɛ cérɛ wérí, a lɪ cínʊ́ síɛ́.

28Ɛ́ tɪ nɛ́, báála mɔhɔ̃́ ríwɔ́ cóllíwó háála, anɛ ɛ́ ɓa há cówó tɪ. Báálɔ ná há cóú háálɔ, ʊ tɪ nɛ́ ʊ cólli ɛ́.

29Nɛ́ŋ wuu ha wʊ́ʊ́ tɪ tɛŋnamɪɛ bɛ́rɛ́. Nɛrɔ wuú díɛ́sʊ́ tɛŋnamɪɛ, aá bélú mí wérí, anɛ ɛ́ Kirisi háá bel wɪcʊɔla púl ná há kɔ́ʊ́ tɛŋ, ká á ɔ́ʊ́ naŋdaasɛ.

31Ɓa pʊ́ŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ bʊlɛ́: "Ɛ́ wíɛ́, báálɔ rí háálɔ sí lísíwɔ́ tɪ, ɓa ánáwa ríwɔ́ maáwa mɛ́, a má píwó wíɛ́ hé balá, a mɪŋ náŋá mɛ́, a makɛ ríwɔ́ bɛllɛ ná a nɪbíŋ balá."

32Wíí né ŋ há bʊ́lɛ́ mʊ́ tɪɪnɛ Kirisi arí wɪcʊɔla púl mí ɛ́, ʊ ká wízéní rí, a féŋsi.

33Ʊ sɪɛ́ ká wíí rɛ́, a bílíwa má mɛ́; ʊ mɔhɔ̃́ rí báálɔ wuu cóllú háálɔ, anɛ ɛ́ ʊ há cóú tɪ, ká rí háálɔ má wuu zízílú bála.

Ɩfɛɛzɛ 6

1Ʊ mɔhɔ̃́ rí bɛlɛ tíŋwɔ́ ánáwa ríwɔ́ maáwa nʊʊsɛ; ʊ ɛ́ nɛ́ cérɛ́, Nyuutɪna Zeezi ŋméno mɛ́.

© 1999, The Bible League.

2Zílí áná arírí maá; Wɩsɛ kíŋse sɩɛrʋ, dʋ́ŋdʋ́ʋ̃ kíso ná há kéŋ nʋtálɔ nɛ́ ɛ́;

3ɛ́ nʋtálɔ nɛ́ ká, ríí ná wér, ká dí tɔ́ɔ́ má vɔkɛ.

4Í má, bɛlɛ ánáwa rí maáwa, í sí á rííwa bɛlɛ cɔ́ɛ́ wíwííwa nyúú. Amá í bélwó mí, a cáání́wɔ́, a tʋ́rwɔ́, Nyuutɩna Zeezi ŋméno mɛ́.

5Yósi, ʋ mɔhɔ̃́ rííwa má tíŋíwa nyúútínáwa nʋʋsɛ, tíé nyúú rɛɛ́, a zízílwó ká fífɔ́wɔ́, a tʋŋ aá pɔ́wɔ́ arí taŋá, anɛ í há tʋ́mɛ́ aá pá Kirisi.

6Í sí ló rʋ́ʋ́ a ɓa há tíŋɛ́ aá bélíwa nɛ́, rííwa tʋ́tʋŋ wérí, amá ʋ mɔhɔ̃́ rííwa tʋŋ ríríwa sɩɛrʋ wuu, anɛ í ká Kirisi yósi ní, aá tʋŋ Wɩsɛ cólle.

7Í tʋŋ pɛ́íwa nyúútínáwa rí satɔrɔ́, anɛ Nyuutɩna Zeezi tɩ nɛ́ í tʋŋ aá pá, nɩbííne rá.

8Í zɩŋ rí nɛrɔ wuu, rɩ ká yómo, rɩ tíí tɩ, rɩ á wérí, Nyuutɩna Zeezi sí túmí.

9Í má yósi tínáwa, í káníwa yósi wérí, í síwɔ́ fíísʋ́. Í zɩŋ rííwa ríríwa yósi ná wuu Nyuutɩna nɛ́ balá, a mɩŋ bána nyúú. Ʊ é rí, nɩɛ wuu ká balá nɛ́, ʋ wɩ nɩɛ́ caksɛ.

10Ɔ hatíŋnɛ́ wíí ŋ háá á ríŋ bʋl pɛ́íwa nɛ́ ká: Í lo rííwa dóé lɛ Nyuutɩna Wɩsɛ, bee wíɛ́ ʋ dóé ní zené kíŋkáŋ.

11Í pa Wɩsɛ lalyóórícɩksɛ ná wuu a cákíwa tɩ, a ka wérí, a makɛ rɩ Sɩtaanɛ já rʋ́ʋ́ púú líŋ mɛ́ yóíwa, rʋ́ʋ́ gúl.

12Á rí nɩbííne ra wɩ náŋá yo, amá á rí dúnié né há bɔ́mɔ́ kuóre níí yo náŋá, ʋ dóé tínáwa rírʋ́ tíŋ tínáwa, rírʋ́ bɩbara ná há mɩŋ dúnié bíno sɩɛrʋ arí bána nyúú.

13Ɛ́ wíɛ́, í pa Wɩsɛ lalyóórícɩksɛ ná wuu a cákíwa tɩ, a makɛ rɩ tápʋlbɔmɔ kúó lííwa mɛ́, rííwa ka wérí, a wólli cí dɩŋdɔmɔ mɛ́, rʋ́ʋ́ gúl.

14Í sɩɛ́ ka wérí. Í lo rí taŋá míníwa mɛ́, anɛ vɔwɛ́ í tɩŋsɛ mɛ́; í lo rí tékétéké ní míníwa mɛ́, anɛ hɔɔ gɛsuo, í há súé tɔ́íwa tɩ mɛ́.

15Í bʋl Labaarɩwero ná háá pá tɛŋfíɛ́l wíɛ́, arí kajáŋa; rɩíwa níí tʋŋ ɛ́, ʋ nɩhɩ̃́ natɔɔsɛ nɛ́ í hé.

16Téŋ wuu mí, í lo rí yardá míníwa mɛ́ anɛ hɔkɛ́rɛ ná lalyoore há kené aá kɛ́rwɔ́ sɩɛ́, rí hɛmɛ síwɔ́ kɛ́sʋ́. Í má pi yardá kɛ́rɛ Sɩtaanɛ hɛmɛ ná há nɩhɩ̃́ níŋ, a dʋ́síwɔ́.

17Wɩsɛ há léíwa tá ná, í lo rʋ́ʋ́ nɛ hɔɔ néŋcʋ́ʋ́, a cʋ́íwa nyúú mí, ká rí Wɩsɛ wíbʋlɛ ná má nɛ tókowí, í nɛ́sɛ mɛ́, ʋ Sabɩna dóé mí.

18Í tɩŋ Wɩsɛ Sabɩna mɛ́, aá cʋɔlɛ Wɩsɛ téŋ wuu mí, aá sʋ́lʋ́, aá jénnʋ́ wíɛ́ wuu mí. Í bel wɩsʋlɔ́ ná mɛ́, arí taŋá, í sí yʋ́ɔ́rʋ́. Í sʋl Wɩsɛ aá pá Wɩsɛ nɩɛ wuu.

19Í sʋl Wɩsɛ páŋ má, rʋ́ʋ́ páŋ baŋcɩpɩrí, ká mákíŋ, wíɛ́ ná há mɔhɛ̃́ ríŋ bʋl, a makɛ ríŋ wólli bʋl wíféŋsi ná há mɩŋ Labaarɩwero ná mɛ́, a pá nɩɛ.

20Aríríŋ bɩnajaa mɛ́ mɩnɛ́ wuu, ŋ ha dé ká Labaarɩwero búbʋllɔ nɛ́, a bʋ́lʋ́ wíɛ́ aá pá nɩɛ. Í sɩɛ́ sʋl Wɩsɛ páŋ, rí Wɩsɛ páŋ baŋcɩpɩrí, a makɛ ríŋ wólli bʋl ɛ́ ná há mɔhɛ̃́ ríŋ bʋl.

© 1999, The Bible League.

21Ɔ maábinɔ́ŋɔ káŋ nıcólli Tisiiki, há ká Nyuutına Zeezi tʊtʊnnʊtaŋá, ʊ sí máŋsíŋ wíɛ́ wuu pɛ́íwa, rííwa zímíŋ há nıhḗ ɛ́, a zıŋ tʊtʊmí ná má ŋ háá tʊmɛ́.

22Ɔ dé taalɛ rɛ́, a tʊ́mʊ́ í rí, a makɛ rííwa zíŋrá kéne mʊɔsɔ, ká rʊ́ʊ́ pɛ́ dúóríwa naasɛ má.

23Ráá Ana Wısɛ rírá Nyuutına Zeezi Kirisi a, ráá maábináŋa wuu mıŋ tɛŋfíɛ́l mɛ́, a ka cólle arí yardá!

24Nıɛ ná wuu há córá Nyuutına Zeezi Kirisi, tɛ́ŋ wuu mí, tokó toó, rí Wısɛ hé bárka pɔ́wɔ́ wuu!

© 1999, The Bible League.

Filipi

Filipi 1

1Ɔ Pool arí Timote, á wuu há ká Kirisi Zeezi tʊtʊnna, á né púŋsɛ kɛnɔ né aá pá
wɪcʊ́ɔ́lísídííre, rí wɪcʊ́ɔ́lítʊtʊnna arí nɪɛ ná wuu há ká Wɪsɛ nɪɛ, a tɪŋ Kirisi Zeezi mí, a
mɪŋ Filipi mí.

2Ráá Ana Wɪsɛ ríra Nyuutɪna Zeezi Kirisi péíwa bárka arí tɛŋfíél!

3Ɔŋ́ bɔ́llɛ Wɪsɛ tɛŋ wuu mí, ŋ háá ko bííníwa wíɛ́.

4Ɔ ha sʊ́l Wɪsɛ má aá péíwa tɛ́ŋ wuu mí, arí satɔrɔ́,

5bee wíɛ́ í pɛ́ŋ mɛ́, ŋ bʊl Labaarɪwero ná wíɛ́ pá nɪɛ, a pɔ́ dʊ́ŋdʊ́ʊ̃ tápʊl ná í há lá Zeezi
dí, a ko aá lɛ zaa.

6Ɔ sɪɛ́ íɔ̃ arí taŋá, rɪ wíwero né Wɪsɛ há púlé í mɛ́, ʊ sí tʊŋ ɛ́ wuu, a kaá jɔ́ʊ́ gírse,
Kirisi Zeezi kal koolí.

7Ɔ sabɪŋsɛ nɛ́ nyɛ a cáásíwa wuu. Ʊ sɪɛ́ cɛ́rɔ́ a páŋ, rííwa wíɛ́ míníŋ beŋtúú mí. Zilé ná
Wɪsɛ há díé páŋ, í wuu nɛ́sɛ mɪŋ ráŋ, a de pɔ́ tɛ́ŋ ná mɛ́ ŋ háá lowé rí Labaarɪwero ná
yɪr lɛ, a cí wérí, arí ɓa há keníŋ tɔ́ bɪnajaa tɛ́ŋ ná mɛ́, ɛ́ Labaarɪwero wíɛ́.

8Taŋá, Wɪsɛ káŋ dáŋsíɛ́ rɪŋ cóíwa wuu, arí Kirisi Zeezi cólle.

9Ɔ sɪɛ́ sʊl Wɪsɛ rʊ́ʊ́ a rííwa náŋá cólle ɔsɛ súsúúri; ŋ haá sʊl Wɪsɛ rʊ́ʊ́ péíwa zɪmɛ́ tɪɪ,
rííwa zɪŋ wíɛ́ wuu mʊ́ʊ́la wérí,

10a makɛ rííwa wólli wíwere caksɛ aá lísɛ. Ɛ́ é, í wɪ busunnú ka, a wɪ wízɔkí máá ka,
Kirisi kal bɪrkoolí.

11Í sí tɪŋ Zeezi Kirisi mí, a a tékétéké wí"állɛ kíŋkáŋ, a makɛ rí Wɪsɛ yɪr ná hʊʊma arí
píŋ.

12Ɔ maábináŋa, ŋ có rííwa zɪŋ rí wíɛ́ ná há pérín, ɓa ɔ́ɔ́ Labaarɪwero ná wíɛ́ bʊlɛ́ ɔsɛ
mʊ́ sɪɛ́ wérí.

13A tɪŋ ɛ́ wíɛ́, sóójiwa ná há mɪŋ kʊ́máŋdá wuolo mí, arí nɪɛ ná há mɪŋ dɪhɛ̃́ náŋa, ɓa
wuu íɔ̃ zɪŋ rí Kirisi tʊŋ péé wíɛ́ nɛ́, ɓa tɔ́ŋ bɪnajaa mɛ́.

14Ɔ bɪnajaa mɛ́ tɔ́ɛ́ ná ha ɔ́ɔ́, á maábináŋa ɓɪkana ɔsɛ ka yardá arí Nyuutɪna, a wólli
Wɪsɛ wíɛ́ bʊl aá pá nɪɛ arí baŋcɪpɪrí, a wɪ héwíŋ máá fá.

15Ɔ taŋa íɔ̃ rí ɓa sɪɛrʊ, náŋá bʊl Kirisi wíɛ́, arí sagʊʊmí rí tíŋtɔ́ɛ́ nɛ́; amá náŋa é kéŋ
sawér ní, aá bʊl Kirisi wíɛ́ ná.

16Sawér tínáwa ná é kéŋ cólle ní aá tʊŋ; ɓa íɔ̃ zɪŋ ríŋ wɪ Labaarɪwero ná bʊlɛ́ wíɛ́
sɛ́ŋɓɛlí a, ɛ́ wíɛ́ nɛ́ tɛ, ŋ mɪŋ rɛɛ́.

17Ká nɪɛ ná náŋa é, ɓaá bʊl Kirisi wíɛ́ arí sagʊʊmí nɛ́ arí sabɪŋtɪɛnnɛ; ɓaá já ríŋ ɔsɛ ná
wɪla nɛ́ bɪnajaa mɛ́.

© 1999, The Bible League.

18Amá ŋ é rí, ʋ to wíí. Rı sabıŋwero ní, ɛ́ rá má rı sabıŋtɔk nɛ́ ríwɔ́ kaá bʋl, ŋ ɛ́ɛ́ jʋ́ɔ́sʋ́ rɛ́, bee wíɛ́ Kirisi wíɛ́ nɛ́ ɓaá bʋl. Ɔ sıɛ́ ha sí ɔsɛ jʋɔsɛ aá mʋ́ wuu,

19ŋ há íɔ̃ a tíŋíwa wısʋlɔ́ yır mɛ́, arí Zeezi Kirisi Sabıuna sáŋɛ mɛ́, ɛ́ wíɛ́ wuu sí pɛ́ láŋ tá.

20Wíí ná ŋ háá jɛɛ́ arí wíí ná ŋ háá yıɛlɛ́ kíŋkáŋ nɛ́ ká, ríŋ sí hıĩsɛ dí wíí wuu mí. Amá a kaa pɔ́ mʋ́l nɛɛ́ mí káá mʋ́, tɛ́ŋ wuu mí, rʋʋ ká sʋʋ nɛ́, rʋʋ ká hiẽsɔ́ ní, ŋ sí hé dɔɛ́ arí taŋá, rí Kirisi yır lɛ.

21Ɔ é rí, Kirisi ní káŋ mıısɛ; ɛ́ wíɛ́, sʋʋ ká nyʋɔrɛ́ rɛ́.

22Amá rıŋ nɛ́ ha mıŋ dúníɛ́ né má mɛ́, ŋ ha sí tʋŋ tʋtʋmí ná há sí ɔsɛ nıɛ ɓıkana; rıŋ sʋ́wɔ́ má, ʋ ká nyʋɔrɛ́ rɛ́; ɛ́ nɛ́ tɛ, ŋ wíŋ háá lísʋ́ ná ɛ̃.

23Wíɛ́ bɛllɛ nɛ́ níŋ: Ɔ có rıŋ lɛ́ dúníɛ́ né mí, a mʋ́ Kirisi rí; ʋ nɛ́ weré kíŋkáŋ a kíllɛ dúníɛ́ né mí mınɛ́.

24Amá í wíɛ́, rıŋ nɛ́ ha mıŋ dúníɛ́ né mí, ʋ nɛ́ ká wíí tıı.

25Ɔ sıɛ́ íɔ̃ rıŋ sí míníwa dıhɪ̃ dúníɛ́ né mí, a makɛ ríŋ sáŋíwa wuu mí, rííwa waa súúri, ká ka satɔrɔ́ yardá sıɛrʋ.

26Ɛ́ wíɛ́, ŋ háá bírkóíwa dıhɪ̃, í sí ɔsɛ ná ŋmɛ́nɔ a píŋsi Kirisi Zeezi, ŋ wíɛ́.

27Wíí ná há mínɔ́ nɛ́ ká, í lo rííwa wí"állɛ tıŋ Kirisi Labaarıwero ná ŋmɛ́nɔ. Ɛ́ é, rıŋ kóíwa dıhɪ̃, rıŋ wı kúé, ŋ sí nɛ rííwa kéŋ wérí arí sabıuna balá, aá lowi, rí Labaarıwero ná laadí, nalursi zʋ tíɛ́ wérí.

28Í sí ló rííwa dıŋdɔma fíkíwa wíí wuu mí; ɓa yʋ́ksɛ malla nɛ́ ɛ́, ká ʋ ɛ́íwa má Wıısɛ laatɛ́ malla; ʋ ɛ́ sıɛ́ lɛ́ Wıısɛ nɛ́.

29Ʊ ká zilé rí Wıısɛ dí pɛ́íwa, rííwa la Kirisi dí, ká cí ráŋ dí wıula ʋ wíɛ́ má.

30Ɛ́ wíɛ́, lal ná wíɛ́ í há níɛ́, a ná rı ŋŋ́ yó tésíɛ́ mí arí zaa wuu, ɛ́ lal nɛ́ í tıŋ aá yo mʋ́l nɛɛ́ mí ɛ́.

Filipi 2

1Í há mıŋ Kirisi mí, í ná bʋɔlɛ́, ʋ cólle dúóríwa naasɛ, Wıısɛ Sabıuna a, í a balá, a ka susufárʋ rí sawér náŋá rí, ɛ́ rá?

2Í hé náŋá mɛ́ a ka cólle balá, a ka sabıuna balá, a tʋŋ wíjaalí balá má mɛ́; ɛ́ sí a ríŋ sıɛrʋ ɔsɛ tɔrɛ kíŋkáŋ.

3Í sí wíí wuu á, arí sagʋʋmí, ɛ́ rá má arí nyʋkyɔ́ɔ́. Amá í múúríwa tıı, ká bélíwa náŋa, rı ɓa nɛ́ kííwa.

4Rííwa sıɛrʋ oro wuu sí wíí wuu á, ríí jíjɔ́ʋ́ dʋŋɔ ɔsɛ́ nɛ́, amá rʋ́ʋ́ bíínʋ́ náŋa má ɔsɛ́ wíɛ́.

5Í kéne sıɛrʋ, ʋ mɔhɔ̃ rííwa ka sabıuna ná há mıŋ Kirisi mí ní.

© 1999, The Bible League.

6Ʊ rí Wɩsɛ nɛ́ fa mɔhɩ̃́ náŋá, ká ʋ wʊ́ʊ́ tɩ kené hé ɛ́ mɛ́ géŋgéŋ, rʊʊ rí Wɩsɛ mɔhɩ̃́ náŋá.

7Amá ʋ tɩ satɔrɔ́ mɛ́, ʋ tá ɛ́, ká pi yómo nɩsɔ, ɓa lʊ́lʊ́ anɛ nɩbííno, nɩɛ nóú nɩbinní;

8ʋ saŋ a múúrú tɩ, a tɩŋ Wɩsɛ nʊɔ a mʊ́ lúrú mɩsɛ lísɛ mɛ́, a saŋ dagɛsɛ́ daha sʊʊ má tɩ.

9Ɛ́ nɛ́ tɛ Wɩsɛ íllú sʊʊ mɛ́, a kánʊ́ zí bil dɩkéni ná nɔ́ŋɔ há toó mí, a pɔ́ʊ́ yɩr ná má há kɛ yɩra wuu,

10a makɛ rí Zeezi yɩr ná a, rí bána nyúú rí tíé nyúú, arí tíé mʊ́l onni wuu ɓírmi tíé,

11ká rí nɩɛ wuu wúrwó nʊʊsɛ mɛ́ a bʊlɛ́: Zeezi Kirisi ní ká Nyuutɩna! Rí ɛ́ párá Ana Wɩsɛ píŋ.

12Ɛ́ wíɛ́, ŋ nɩcólle tɩ, téŋ wuu mí, í sáŋɔ́ aá tíŋíŋ nʊɔ, téŋ ná mɛ́ ŋ fa há míníwa dɩhɩ̃́; sísénye sɩɛ́ ŋ há tóíwa dɩhɩ̃́, arí ɛ́ wuu í ha ɔsɛ tíŋíŋ nʊɔ. Í sɩɛ́ bel Wɩsɛ laaté ná, ká múúríwa tɩ a tʊŋ arí sífárʊ.

13Wɩsɛ míníwa beŋtunni mí aá tʊŋ. Ʊ nɛ́ ɛɛ́ í ka wólle, a ka satɔrɔ́ aá tʊŋ tʊtʊmí ná ʋ háá jɛɛ́.

14Ɓa há sííwa a wíí ná wuu, í a, ká sí káá vásɛ, a sí ŋmúrmú má,

15a makɛ rííwa sí dɩzɔkí kánʊ́, a sí busunnu kánʊ́, ká rííwa a Wɩsɛ bɛlɛ ná wíɛ́ wuu há cɛ́rɛ́, a mɩŋ dúníé né wíbɔŋ"aara rí nɩbɔma sɩɛrʊ. Ɛ́ wíɛ́, ʋ mɔhɔ̃́ rííwa tʊ́tʊl dúníé mí, anɛ caŋwʊllɛ háá tʊl ɛ́ bána nyúú,

16a ka wíbʊlɛ ná háá pá hiẽsó wɛ́rí, a mákʊ́ pá nɩbííne. Rɩíwa níí tʊ́ŋ ɛ́, ŋ sɩɛrʊ sí tɔ́ríwa nyúú, Kirisi tápʊl koolí, bee wíɛ́ ŋ tʊtʊmí ná arírɩ́ŋ wɩla ná wɩ yɔ́ɔ́ tɛ́ɛ́.

17Rʊʊ nɛ́ héé rɩ́ŋ cɛ́l tá anɛ nyíí, a gáárí́wa Wɩsɛ laadí ná há ká vʊ́k rɛ́, í pííwa tɩ ɔsɛ pá Wɩsɛ, ŋŋ́ jʊ́ɔ́sʊ́ rɛ́, ɛ́ yɩr mɛ́, a jíjʊɔsɛ arírí́wa wuu má.

18Í má jíjʊɔsɛ ɛ́ yɩr mɛ́, a jíjʊɔsɛ arírɩ́ŋ má.

19Ɔ́ kéŋ yɩɛla Nyuutɩna Zeezi yɩr mɛ́, rɩŋ sí tʊŋ Timote tápʊlɛ nyáŋ nʊɔ mɛ́ rʊ́ʊ́ kóíwa dɩhɩ̃́, ká bɩrkáníwa labáárɛ ko páŋ, a makɛ rɩ́ŋ naasɛ dúóri.

20Ʊ dʊŋɔ nɛ́ pɛ́ŋ mɛ́ aá ɔ́síŋ wíɛ́, ká kání́wa wíɛ́ wɛ́rí.

21Nɩɛ ná náŋa wuu, ɓaá zíŋwɔ́ tɩ wíɛ́ nɛ́, ɓa síɛ́ to Kirisi Zeezi wíɛ́ mɛ́.

22Amá Timote é, í tɩ ʊ́ʊ̃́ há mákʊ́ taŋá ɛ́ rɛ́. Ʊ sáŋɔ́ hóú tɩ Labaarɩwero tʊtʊmɛ́ ná mɛ́, ŋ rírʊ́ tʊŋ anɛ bio rírʊ́ áná háá tʊŋ ɛ́.

23Rɩŋ saríya wíɛ́ síɛ́ nɛ́ líɛ́, ŋŋ́ bíínʊ́ rɩ́ŋ tʊ́mʊ́ nɛ́ í rí.

24Ɔ́ kéŋ yardá arí Nyuutɩna, rɩ rɛɛ́ rí mʊɔ́, ŋ tɩ má sí kóíwa dɩhɩ̃́.

25Ɔ́ sɩɛ́ ha béló rʊʊ cɛ́rɔ́, rɩ́ŋ tʊ́míŋ maábinɔ́ŋɔ Epafiroditi í dɩhɩ̃́; ŋ tʊtʊ́nnʊ́nɔ́ŋɔ nɛ́; ŋ rírʊ́ wuu níí lowé Labaarɩwero ná wíɛ́. Í nɛ́ fa tʊ́mʊ́, ʋ ka sáŋɛ ná ŋ háá jɛɛ́, a ko páŋ.

© 1999, The Bible League.

26Ʊ dé caasɛ aá hiẽnɛ rʊ́ʊ́ bɪrko néíwa né; í há níɛ́ rʊʊ tɛŋ fa wɪ fɪɛlɛ ná, ʊ wɪ dóŋ pɛ́ ɛ́ wíɛ́.

27Taŋá, ʊ ɓɪɛ́na fa wíílɔ́ wérí, a cí sʊʊ mɛ́. Amá Wɪɪsɛ fɔ́ʊ́ susu, a fáŋ má susu, ká dúórú; rʊʊ fa sʊ́wɔ́, ŋ sazɔkɔ́ fa sí ɔsɛ súúri kíŋkáŋ.

28Ɛ́ wíɛ́, ŋ síí féló ríŋ tʊ́mʊ́ kíkɛ́lɛ́, rʊ́ʊ́ ko rííwa nóú, a makɛ rííwa jíjʊɔsɛ, ká ríŋ má sazɔkɔ́ múúri.

29Í sɪɛ́ cakɛ lɔ́ʊ́ Nyuutɪna yɪr mɛ́, arí satɔrɔ́ ɓɪzeno. Í zízíl nɪɛ nyáŋ duo;

30bee wíɛ́ Kirisi tʊtʊmɛ́ yɪr mɛ́ né, ʊ fa cí rʊ́ʊ́ sʊwɛ. Sáŋɛ ná í tɪɪ há wɪ wuo kaa ko aá páŋ, ʊ yóú mɪɪsɛ tá, a ka ɛ́ sáŋɛ ko páŋ.

Filipi 3

1Ɔ maábináŋa, ŋ hatíŋníwíí ŋ háá á ríŋ bʊl né ká: í jíjʊɔsɛ, Nyuutɪna Wɪɪsɛ wíɛ́ sɪɛrʊ. Ʊ to wɪhála a páŋ, ríŋ baa bɪrbʊl wíɛ́ ná tɪɪ tɪɪ ŋ há lá síɛ́ bʊl pɛ́íwa; ɛ́ wíɛ́ níí sáŋíwa mɛ́, rííwa sí wíbɔ́ŋ wuu zʊ́.

2Í pɔ́íwa tɪɪ mɛ́, arí nɪɛ ná háá tʊŋ vaarí, a a tʊtʊnna ná há ká nɪtíɛ́nné, a a nɪɛ ná há yíkí nɪɛ ɓaá cónníwó pɛnɛ yɔ́ɔ́.

3Á né ká nɪɛ ná há mɪŋ taŋá pɛŋcoki har, á há tíŋ Wɪɪsɛ Sabɪɪna mɛ́ né aá cʊɔlɛ Wɪɪsɛ, aá mákrá tɪɪ Kirisi Zeezi wíɛ́ sɪɛrʊ. Wíɛ́ ná nɪbííne há bélé rɪ ɓa kéŋ nyʊɔrɛ́, á wírá yardá píé aá héwó mí.

4Ká, ŋ má fa wóŋ yardá pi aá hé wíɛ́ ná, nɪbííne há bélé rɪ ɓa kéŋ nyʊɔrɛ́ mɛ́ rɛ́. Rɪ néŋ béló rʊʊ wóú yardá pi aá hé wíɛ́ ná nɪbííne há bélé rɪ ɓa kéŋ nyʊɔrɛ́ mɛ́, ŋ wo ɛ́ a kíllɛ tína.

5Ɓa há lʊ́líŋ, tápʊlɛ córí kal né ɓa fíílíŋ; ŋ ká lzɪrayɛl duo nɛrɔ tɪɪ né, a lɛ Bɛŋzamɛ jɪmʊ́l; ŋ ká Ebire ní, ŋ áná ríríŋ maá wuu Ebirewa; Wɪɪsɛ kíŋse má tɪŋɛ́ mɛ́, ŋ ká Farɪzɪẽ né.

6Ɔ fa kéŋ kajáŋa wérí, a wíwálmɛ wɪcʊɔla púl; Wɪɪsɛ kíŋse tɪŋɛ́ taŋá sɪɛrʊ, ŋ wɪ oro wuu zɔ́kɛ́.

7Wíɛ́ nyáŋ wuu fa kéŋ nyʊɔrɛ́ a páŋ, amá Kirisi wíɛ́, ŋ bélwó wuu sísɛ́nyɛ, rɪ ɓa ká ɓalɛ né.

8Ɔ há kúé zímíŋ Nyuutɪna Kirisi Zeezi, a ná rʊʊ́ zɪmɛ́ ná wér kɛ óŋ wuu, ŋ bélwó wuu, rɪ ɓa ɓɪɛ́na ká ɓalɛ né. Ʊ wíɛ́ né ŋ saŋ vɛ ɛ́ wíɛ́ wuu tá, a bel rɪ ɓa nɪhĩ́ kʊ́ɔ́rá rɛ́ ŋ síɛ́ mɛ́, ká makɛ ríŋ ná nyʊɔrɛ́ Kirisi rí,

9ríŋ rírʊ́ a balá, ríŋ ná tékétéké ná há wíŋ tɪɪ líɛ́, a wɪ kíŋse má tɪŋɛ́ né líɛ́, amá rʊ́ʊ́ a tékétéké ná há lɛ́ Kirisi laadí ní; ʊ né ká tékétéké ná há lɛ́ Wɪɪsɛ rí, Wɪɪsɛ pi aá pá nɛrɔ ná wuu há lá Kirisi wíɛ́ dí.

10Ɔ wíjaalí né ká ríŋ zɪŋ Kirisi, a zímʊ́ sʊʊ mɛ́ isé dóé ná, a tɪŋ dí wɪɪla ná ʊ há díé, a má níɛ́sʊ́, a mʊ́ lúrú sʊʊ ná mɛ́,

© 1999, The Bible League.

11a makɛ ríŋ ka yɪɛla, rɪŋ nɛ́ súwɛ́, ríŋ má bɪr"isi sʊʊ mɛ́.

12Ɔ háá kiri wíí ná, ŋ ha wʊ́ʊ́ néé, ŋ sɪɛ́ báá wɪ wuó bʊl ríŋ é wíɛ́ wuu cɛ́rɔ́ má. Amá ŋ taŋa hé dóé ní, aá kiri ríŋ kání̧ŋ wíkirí, bee wíɛ́ Kirisi Zeezi ní kení̧ŋ.

13Ɔ maábináŋa, ŋ wɪ síŋ náŋ wíkirí, amá ŋ nyúú wuu mɪŋ wíbalá mɛ́ rɛ́; ʊ nɛ́ ká: Ríŋ súllɛ wíɛ́ ná wuu há mɪŋ har rí, ká hé dóé aá kiri wíɛ́ ná há mɪŋ síɛ́.

14Ɛ́ wíɛ́, ŋ píŋ síɛ́ tʊʊlɛ térké ní, a fá aá ja omo ná Wɪsɛ há tíŋ Kirisi Zeezi mí, a yírírá rʊ́ʊ́ párá, bána nyúú; ʊ nɛ́ káŋ wíkirí.

15Á wuu sɪɛ́ há ká nɪɛ ná há bíɛ́ Wɪsɛ wíɛ́ sɪɛrʊ, ʊ mɔhɔ̃ ráá ka nyɛ sabɪna nɛ́. Ká, rɪíwa níí bɪnɛ bɪnɛ́ oro wíɛ́ náŋa mɛ́, Wɪsɛ sí lísíwɔ́ mʊ́ʊ́la tɪ pɛ́íwa, rííwa zɪŋ rí ɛ́ rá.

16Arí ɛ́ wuu, á zaa cíné né mí, ʊ mɔhɔ̃ ráá hé dóé ní a mʊ́ síɛ́, ká sí har hé.

17Ɔ maábináŋa, í wuu cɛ́síŋ. Nɪɛ ná háá tíŋrá nabulle ná á há téɛ́ pɛ́íwa, ʊ mɔhɔ̃ rííwa bíbélwó ní.

18Nɪɛ ɓɪkana wí"állɛ lɔrɛ́; ɓa lá Kirisi dí, káá a, anɛ ʊ dagɛsɛ́ daha sʊʊ ná ká yɔ́ɔ́ rɛ́. Ɔ síɛ́ lá síɛ́ bʊ́lʊ́ pɛ́íwa naasí ɛrɛ́, ká zaa baa ha bʊ́lʊ́ aá pɛ́íwa arí símɪʊrʊ.

19Ɛ́ nɪɛ duo dɪgírsi, Wɪsɛ sí zɔ́kwɔ́, bee wíɛ́ ɓa filli ní kɔ́wɔ́ wɪŋsa. Wíí ná há kɔ́wɔ́ hɪ̃sɛ, ɛ́ wíí nɛ́ kɔ́wɔ́ satɔ́ɔ́rwíí. Ɓa síɛ́ wuu dé mɪŋ dúníɛ́ né onni dʊŋɔ mɛ́ nɛ́.

20Amá á é, á ká Wɪsɛ zʊ́ɔ́ nɪɛ nɛ́. Áá dɛ́llírá Laataarɔ, Nyuutɪna Zeezi Kirisi, rʊ́ʊ́ lɛ ráŋ nɛ́ ko.

21Rʊʊ nɛ́ kúé, dóé ná ʊ há kené, a wólli a onni wuu mínʊ́ tíŋ sɪɛrʊ, ʊ bíbélwó wuu, ʊ sí ka ɛ́ dóé a bírsírá tɛnnɛ nyáŋ há to óŋ wuu, ríwɔ́ nʊ́ʊ́ tɪ tɛŋ ná há kéŋ píŋ.

Filipi 4

1Ɛ́ wíɛ́, ŋ nɪcólle, í ɔsɛ vɔwɛ Nyuutɪna tɪŋa mɛ́ wérí. Í káŋ maábináŋa né, ŋ cóíwa kíŋkáŋ, a de caasɛ aá híɛ̃níwa ko néé. Í né ŋ bel káá jʊɔsɛ; í wíɛ́, ŋ sí ná bɪbasiile.

2Ɔ́ŋ́ sʊl Evodi, aá sʊl Siŋtiisi, ríwɔ́ ka nʊtʊmɛ Nyuutɪna Zeezi wíɛ́ sɪɛrʊ.

3Ɔ́ŋ́ sʊ́lí má, ŋ tʊtʊ́nnʊ́ nɔ́ŋɔ tɪ, ríí pɛ́ ɛ́ háála bɛllɛ mɛ́; ŋ ríwɔ́ rí Kilemaŋ, arírí̧ŋ tʊtʊ́nnʊ́náŋa, á wuu ní lówí Labaarɪwero ná wíɛ́. Ɓa wuu yɪra né sɪɛ́, Wɪsɛ pʊ́ŋsɛ hé hiɛ̃só kɛnɔ ná sɪɛrʊ.

4Í jíjʊɔsɛ Nyuutɪna wíɛ́ sɪɛrʊ, tɛ́ŋ wuu mí; ʊ nɛ́ ha ŋ bʊ́bʊl, í jíjʊɔsɛ.

5Í a nɪpɔrɛ́, rí nɪɛ wuu zɪŋ ɛ́ mɛ́. Nyuutɪna Zeezi mɪŋ tɛ́síí.

6Í sí ló rí óŋ wuu wíɛ́ wíwálmíwa; amá wíí wuu mí, í mákíwa wíjaalɛ́ pá Wɪsɛ, a tɪŋ wɪsʊlɔ́ mɛ́ arí Wɪsɛ bɔ́llɛ mɛ́.

7Ɛ́ é, Wɪsɛ tɛŋfíɛ́l ná há kɛ nɪbííne zɪmɛ́ wuu, ɛ́ tɛŋfíɛ́l sɪɛ́ sí a, rííwa beŋtunni ríríwa sabɪŋsɛ pí dɪbalá, Kirisi Zeezi wíɛ́ sɪɛrʊ.

© 1999, The Bible League.

8Ɔ maábináŋa, wíɛ́ ná há mɔhɛ̃́ ríwɔ́ míníwa nyúú mí, a nɛ́ áŋ hatíŋníwíí, ŋ jíja ríŋ bʊl pɛ́íwa, ɓa nɛ́ ká: wíɛ́ ná há ká wítáŋsɛ, wíɛ́ ná há kéŋ yʊr, wíɛ́ ná há ká tékétékéwa, wíɛ́ ná há wɪ busunnu kené, wíɛ́ ná nɪɛ há cówó, wíɛ́ ná nɪɛ há néé rɪ ɓa wéró, wíɛ́ ná há pí ŋméno arí wíɛ́ ná há mɔhɛ̃́ rí nɪɛ bíbíwɔ́ mɛ́.

9Wíɛ́ ná ŋ há píé mákíwa, a bʊl pɛ́íwa, í nɛ a saŋ, ɓa nɛ́ í ná, rɪ ŋŋ́ á, í má sɪɛ́ tíŋwɔ́. Rɪ́wa níí tíŋwɔ́, Wɪsɛ ná háá pá nɪɛ teŋfíɛ́l sí míníwa har.

10Ɔ sɪɛrʊ wuu ní tɔ́rɛ́, Nyuutɪna wíɛ́ sɪɛrʊ, í báá há bíínín wíɛ́ a sáŋín mɛ́. Taŋá, í fa bíínín wíɛ́ fól rí, ká í wɪ ŋméno nɛ́ néé rííwa sáŋín mɛ́.

11Ʊ sɪɛ́ to anɛ ŋ há wɪ óŋ wuu kené ní tɛ, ŋ búbʊl nyɛ, rɪŋ kéne có rʊ́ʊ́ nɛ ɛrɛ́wa má, ŋ háá a ɛ́, ká ríŋ sɪɛrʊ tɔrɛ, ŋ ʊ́ʊ̃́.

12Rɪ óŋ ní toó, ŋ ĩ ɛ́ ŋ há sí kánín tɪ; rɪ ɓɪɛ nɛ́ búré má, ŋ ĩ ɛ́ ŋ há sí kánín tɪ. Ɔ máŋsíwɔ́ wuu ní dɪhɛ̃́ wuu, wíɛ́ wuu sɪɛrʊ. Rɪŋ vɔ́kɔ́, rɪŋ wɪ vɔ́kɛ́, rɪ ɓɪdííle búró, rɪ losu zʊ́ɔ́, ŋ síɛ́ to ráŋ.

13Ɔ wóŋ tɪ aá ka wíɛ́ nyáŋ wuu sɪɛrʊ, bee wíɛ́ Kirisi níí páŋ dóé.

14Ká, í taŋa á wérí, í há pɛ́ŋ mɛ́, ŋ wɪla sɪɛrʊ.

15Í é nɪɛ ná há mɪŋ Filipi mí, í íɔ̃́ zɪŋ ríŋ há púlé bʊl Labaarɪwero ná wíɛ́ aá pá nɪɛ Masɪdʊanɛ dɪtíllɛ, ká lɛ ráŋ col, í wɪcʊɔla púl nɪɛ dʊŋɔ nɛ́ sáŋín mɛ́, káŋ má pɛ́íwa mɛ́. Wɪcʊɔla púl oro wuu ha wíŋ mɛ́ sáŋɛ́, káŋ má pɛ́wɔ́ mɛ́.

16Ɔ fa há mɪŋ Tesaloniki mí, naasí ɛrɛ́, í tɛ́ ɓɪɛ ríŋ laa sáŋín tɪ mɛ́.

17Ʊ sɪɛ́ to anɛ ŋŋ́ ja rííwa pípáŋ ɓɪɛ nɛ́, amá ŋ háá jɔ́ʊ́ ná nɛ́ ká, rí Wɪsɛ tíŋíwa tɛɛ ná mɛ́, a ɔsɛ pɛ́íwa túme kíŋkáŋ.

18Í há tʊ́ŋ Epafiroditi rʊ́ʊ́ ka ɓɪɛ ná ko páŋ, ɓa péró rí. Mʊ́l néé mí, ŋ háá ja onni ná wuu ní mɪnɛ́, a gʊ́síŋ má tɪ. Ɓɪɛ ná í há páŋ, ɓa dé nɛ omo ná sɔ́ŋ há wéró, anɛ tulaalé, ɓa há píé pá Wɪsɛ, ʊ la arí satɔrɔ́ nɛ́.

19Ɔ Wɪsɛ sí pɛ́íwa onni ná wuu í háá jɛɛ́, a tíŋʊ́ nɛ́kanɔ́ rírʊ́ píŋ mí, Kirisi Zeezi yʊr mɛ́.

20Ráá Ana Wɪsɛ nɛ́ tíllɛ píŋ tɛ́ŋ wuu mí, a kaá mʊ́ wuu! Amɪ!

21Nɪɛ ná wuu há tíŋ Kirisi Zeezi mí, a a Wɪsɛ nɪɛ, ŋŋ́ cʊ́ɔ́líwɔ́ wuu, balá baláwa. Ɔ ríríŋ maábináŋa ná há mɪŋ rɛɛ́, ɓaá bɔ́llíwa.

22Wɪsɛ nɪɛ ná wuu há mɪŋ rɛɛ́, ɓa máá bɔ́llíwa. Ɓa ná háá tʊŋ Romi kuózeno jaa mɛ́, ɓa níí bɔ́llíwa kíŋkáŋ wuu.

23Rí Nyuutɪna Zeezi Kirisi héíwa nyunni bárka!

© 1999, The Bible League.

Kɔlɔsɛ

Kɔlɔsɛ 1

1Ɔ Pool, Kirisi Zeezi nıtʋmí a tıŋ Wıısɛ cólle mí, ŋ rí Timote há kárá maábinɔ́ŋ, á né
pʋ́ŋsɛ kɛnɔ né,

2ráá pɛ́íwa Wıısɛ nıɛ ná há kárá maábináŋa tıı, Kirisi mí, a mıŋ Kɔlɔsɛ mɛ́; áá bɔ́llíwa.
Ráá Ana Wıısɛ pɛ́íwa bárka arí tɛŋfíɛ́l!

3Á wıcʋɔlɔ́ sıɛrʋ, tɛ́ŋ wuu mí, á sʋ́lrá Nyuutına Zeezi Kirisi Ana Wıısɛ aá pɛ́íwa, káá
bɔ́llʋ́ í wíɛ́;

4á nííwa Kirisi Zeezi laadí wíɛ́, a nííwa há có Wıısɛ nıɛ wuu má ɛ́.

5Onni ná Wıısɛ há bílíwa mɛ́ yıela nɛ́ í ka, aá tʋŋ ɛ́; fól wuu, Labaarıwero ná há ká
taŋá tıı há pɛ́ríwa, ɓa bʋ́l ɛ́ wíɛ́ pɛ́íwa.

6Labaarıwero ná sıɛ́ sú dúníé wuu ní, a wa, anɛ tuu, a nɔŋ nɔnɔ, anɛ ɛ́ ʋ há nónɛ́ í má
dıhɩ̃́, a de kaa pɔ́ kal ná ɓa há bʋ́l Wıısɛ zilé ná wíɛ́ í nɛ, a saŋ, a zímʋ́ rʋʋ ká taŋá tıı.

7Á nıcólli kárá tʋtʋ́nnʋ́nɔ́ŋɔ lpafırasɛ nɛ́ máŋsíwa ɛ́ wíɛ́. Ʊ ká Kirisi tʋtʋnnʋtaŋá rɛ́ a
tʋŋ aá pɛ́íwa.

8Ʊ nɛ́ sıɛ́ bʋ́l cólle ná Wıısɛ Sabıına há pié héíwa mɛ́ wíɛ́, a párá.

9Ɛ́ nɛ́ tɛ, a de kaa pɔ́ kal ná á má há nɛ́ ɛ́ wíí, á dé sʋl Wıısɛ nɛ́ aá pɛ́íwa, tɛ́ŋ wuu mí.
Áá sʋ́lʋ́, rʋ́ʋ́ a rííwa zıŋ wíɛ́ ná wuu ʋ háá jɛɛ́ nyaamí, a tíŋʋ́ Sabıına háá á rʋ́ʋ́ pɛ́íwa
wízımɛ arí zımɛ́ ná mɛ́.

10Ɛ́ é, í sí wólli va ɛ́ ná há cɛ́rɛ́, Nyuutına Zeezi Kirisi ŋmɛ́nɔ mɛ́, a tɔ́rʋ́ sıɛrʋ í wí"állɛ
wuu mí. Í sí a wíwere ríwɔ́ duó wuu, ká rííwa ɔsɛ zıŋ Wıısɛ aá súúri, anɛ tuu háá
nʋ́nɔŋ, ká wa aá súúri ɛ́.

11Áá sʋl Wıısɛ rʋ́ʋ́ tíŋʋ́ dóé ná há píŋó mí, a a rííwa ka dóé í wí"állɛ wuu mí, a makɛ
rííwa dí nyamma, ká cí pĩ́ arí satɔrɔ́.

12Í bɔ́llɛ Wıısɛ ná há ká Ana, ʋ há ɛɛ́ í wólli ka ker ʋ nıtíllɛ liwe sıɛrʋ, ʋ pʋmmɔ kuótɔ́ɔ́
ná mɛ́.

13Ʊ nɛ́ lárá tá bíno kuóro nɛ́sɛ mɛ́, a pírá hóú Bicolli kuótɔ́ɔ́ sıɛrʋ.

14Ʊ Bicolli ná nɛ́ yɔ́wɛ́ lárá, a hérá wízɔkɛ́ suúri má.

15Kirisi ní ká Wıısɛ ná nıɛ há wʋ́ʋ́ wuó ná nıısɔ, ʋ nɛ́ ká bihɔ̃́, ʋ nɛ́ kɛ oŋ"máálɛ wuu.

16Ʊ mɛ́ nɛ́ Wıısɛ tıŋ a onni ná wuu, há mıŋ bána nyúú arí tíé nyúú, ɓa ná há wʋ́ʋ́ló aá
ná, arí ɓa ná sıɛ́ há wı wuó ná wuu, kuóre, tíŋ tínáwa, dóé tínáwa arí bıbara. Ʊ mɛ́ nɛ́
Wıısɛ tıŋ, a ɔ́wɔ́ wuu ɓa wuu mıŋ ʋ yır mɛ́.

17Ʊ mínɔ́ rı óŋ wuu ha toó; ʋ nɛ́ sıɛ́ tɛ onni wuu míŋwɔ́ dımınɛ́.

© 1999, The Bible League.

18Kirisi ní ká wıcʊɔla púl Nyuutına; wıcʊɔla púl ná kɔ́ʊ́ tɛŋ nɛ́, ká ʊ nɛ́ sıɛ́ a nyúú. Ʊ nɛ́ ká púle, ʊ nɛ́ ká dʊ́ŋdʊ́ʊ̃ nɛrɔ ná, há bírɛ́ isi sʊʊ mɛ́, a makɛ rí wíí wuu mí, rʊ́ʊ́ nɛ́ a dʊ́ŋdʊ́ʊ̃ nɛrɔ.

19Ʊ sıɛ́ ká Wıusɛ wícólli ní, ɛ́ nɛ́ tɛ ʊ púú nıusɔ wuu hóú mí.

20Kirisi mí ní Wıusɛ tıŋ a, ʊ rí onni wuu pɛ́kɛ a wɛ́rí, ɓa ná há mıŋ tíé nyúú, arıwɔ́ ná há mıŋ bána nyúú; ʊ cɛ́l ná há bísɛ dagɛsɛ́ daha nɛ́ sıɛ́ ɛ́ɛ́, tɛŋfíɛ́l mıŋ Wıusɛ rí ɛ́ onni wuu pɛ́kɛ.

21Ká tésíɛ́ mí, í má rí Wıusɛ fa waá dí, í rírʊ́ pɛ́kɛ fa kɛ́ŋ gır, a tíŋíwa sabıŋtıɛnnɛ ná arírıwa wíbɔma ná í háá ɛɛ́ wíɛ́.

22Amá mʊ́l nɛɛ́ mí, a tıŋ Kirisi tɛŋnamıɛ sʊʊ ná mɛ́, ʊ keníwa rí Wıusɛ hé náŋá mɛ́, í pɛ́kɛ a wɛ́rí, a makɛ rííwa sí wíbɔ́ŋ rí busunnú wuu kánʊ́, rííwa wíɛ́ wuu de caasɛ cɛ́rɛ wɛ́rí, rí hagaasɛ sí mínʊ́, ká rʊ́ʊ́ kániwa zʊ Wıusɛ síɛ́.

23Ɛ́ wíɛ́, ʊ mɔhɔ̃́ rííwa cíníwa yardá naa mɛ́ wɛ́rí, a ɔsɛ ka gɛ́ŋgɛ́ŋ, ká sí ló ríwɔ́ a rííwa kɛkɛ yıɛla ná há kɛ́íwa ɔ́ŋ, ɓa bʊ́lʊ́ wíɛ́ Labaarıwero ná sıɛrʊ, í nɛ, púle mí wuu. Rı ɛ́ rá, í sí gʊ́l. Ɓa sıɛ́ bʊ́l ɛ́ Labaarıwero wíɛ́ pá nıbííne duo wuu ní; ŋ má Pool sıɛ́ ká ɛ́ Labaarıwero tʊtʊnnɔ nɛ́.

24Mʊ́l nɛɛ́ mí, ŋŋ́ jʊ́ɔ́sʊ́ rɛ́, wıula ná ŋ háá díé í yır mɛ́ wíɛ́. Sazɔkɔ́ ɓızeno ná há pérí Kirisi, ʊ kááne nɛ́ ŋ kaá tenni, a tıŋ wıula ná ŋ háá díé ŋ tɛŋnamıɛ mɛ́, wıcʊɔla púl ná há ká Kirisi tɛŋ yır mɛ́.

25Ɔ sıɛ́ ká wıcʊɔla púl tʊtʊnnɔ nɛ́. Wıusɛ nɛ́ pí ɛ́ tʊtʊmí hɛ́ŋ nɛ́sɛ mɛ́, ríŋ bʊ́lʊ́ nʊɔ wíɛ́ wuu a pɛ́íwa.

26Ɛ́ wíɛ́ fa ká wíféŋsé rí fól wuu, nıbííne woó woówa wuu síɛ́ mɛ́, ká mʊ́l nɛɛ́ mí, Wıusɛ mákwɔ́ pɔ́ʊ́ nıɛ.

27Wıusɛ já rʊ́ʊ́ nıɛ nɛ́ zıŋ ɛ́ wíféŋse píŋ há wɛ́ró kíŋkáŋ ɛ́, nıɛ ná há to Zuwifiwa sıɛrʊ. Ɛ́ wíí nɛ́ ká: Kirisi míníwa mɛ́; ɛ́ wíɛ́, í kɛ́ŋ yıɛla rıíwa sí zʊ Wıusɛ píŋ ná sıɛrʊ.

28Kirisi wíɛ́ nɛ́ á bʊl aá pá nıɛ, a máŋse aá pá nɛrɔ wuu, rʊ́ʊ́ pɔ́ʊ́ tıı mɛ́, a tıŋ wízımɛ wuu mí aá karmɛ nɛrɔ wuu, a makɛ ráá tıŋ Kirisi mí, a a rí nɛrɔ wuu a nıbılí Wıusɛ síɛ́.

29Ná wíí ná há tɛ ŋ hé dóé aá tʊŋ, aá lowi arí Kirisi dóézeno ná há míníŋ mɛ́, a kániŋ aá a.

Kɔlɔsɛ 2

1Ɔ sıɛ́ já rííwa zıŋ lozeno ná ŋ háá lowé í wíɛ́, arí Lawodise nıɛ wíɛ́, arí nıɛ ná wuu síí ha há wíŋ nɛɛ́ wíɛ́.

2Ɔ sıɛ́ á ɛ́ aá ja ríwɔ́ baŋcıllɛ nɛ́ ɓaŋ, ríwɔ́ cólli náŋá a ka nʊtʊmɛ má, ká ríwɔ́ zıŋ Wıusɛ wíféŋsi ná wuu wɛ́rí arí taŋá, rʊʊ nɛ́ ká Kirisi.

3Wízımɛ arí zımɛ́ ká oŋpíŋé rí, anɛ salmɛ, a féŋsi Kirisi mí.

4Ɔ bʊ́l nyɛ pɛ́íwa, a makɛ rííwa pɔ́ rí nɛ́ŋ wuu sí nʊŋmɔ́ŋwíɛ́ mɛ́ tíŋ yɛ́ŋŋíwa.

© 1999, The Bible League.

5Taŋá, rɪŋ tɪ nɛ́ tóíwa sɪɛrʊ má, ŋ sabɪna é mínɔ́ aríríwa; ɛ́ nɛ́ tɛ ŋ jíjʊɔsɛ, ŋ há néé rɪíwa kéŋ náŋá wérí, a ka Kirisi laadí ná má géŋgéŋ.

6Ɛ́ wíɛ́, í sɪɛ́ há sáŋɛ́ rɪ Kirisi Zeezi ní ká Nyuutɪna, í lo rííwa rírʊ́ ka nʊtʊmɛ, í wí"állɛ wuu mí.

7Í nyʊ́ cɔ́ʊ́ mɛ́, a lo rííwa nalursi zʊ́ʊ́, anɛ tuu nalursi háá zʊ tíé ɛ́. Í sɔ́íwa tɪ ʊ daha, anɛ jaa. Í ɔsɛ cíníwa yardá naa mɛ́ wérí, anɛ ɛ́ ɓa há kármíwa, a ɔsɛ aá bɔ́llɛ Wɪsɛ kíŋkáŋ.

8Í pɔ́íwa tɪ mɛ́, rí nɛ́ŋ wuu sí nɪbííne wízɪmɛ mɛ́ tíŋ nyísíwa arí wíɛ́ ná há wɪ mʊ́ʊ́la kené; ɓa ká nɪbííne kusúŋ wíɛ́ rɛ́, a a wíɛ́ ná tésíé nɪɛ háá tɪŋɛ́ má, ɓa wɪ Kirisi líɛ́; í sɪɛ́ pɔ́ rí nɛ́ŋ wuu síwɔ́ mɛ́ tíŋ kɛ́síwa, anɛ bárá háá ka ballɔ ɛ́.

9Wɪsɛ nɪsɔ wuu mɪŋ Kirisi tɛŋ mɛ́ nɛ́;

10Kirisi mí ní sɪɛ́ í tɪŋ a vɔkɛ ɔ́ŋ wuu. Ʊ nɛ́ kɛ bɪbara rí dóé tínáwa wuu.

11Í rí Kirisi há ká balá ná, ʊ ká pɛŋcoki rí ɛ́, a pɛ́íwa; ɛ́ pɛŋcoki duo sɪɛ́ wɪ nɪbííne líɛ́, amá ʊ lɛ́ Kirisi ní, ʊ há lísíwa í tésíé málbɔmɔ ná mɛ́; ʊ nɛ́ ká Kirisi pɛŋcoki.

12Ɓa há keníwa muŋsi nyii mí ɛ́, ʊ ká húí rí, Wɪsɛ húíwa arí Kirisi. Í sɪɛ́ há bírɛ́ lɛ nyii ná mɛ́ má, ʊ ɛ́ ká í rí Kirisi wuu ní bírɛ́ lɛ sʊsɛ má mɛ́, a tɪŋ í há léɛ́ dí rɪ Wɪsɛ ná há ílli Kirisi sʊʊ mɛ́, rʊʊ kéŋ dóé aá íllíwa má.

13Tésíé mí, í fa ká sʊ́sɛ́ rɛ́, í fa háá a wíbɔma ná, a wɪ Zuwifiwa pɛŋcoki ná cóké wíɛ́. Amá mʊ́l néé mí, Wɪsɛ há ílli Kirisi sʊʊ mɛ́, ʊ pɛ́íwa mɪsɛ. Wɪsɛ hérá wízɔkɛ́ wuu suúri.

14Á fa há wɪ Wɪsɛ wíɛ́ tɪŋ ɛ́, á zɔ́kɛ́ Wɪsɛ kíŋse, ʊ dírá saríya a yórá, a pʊ́ŋsɛ bil; amá Wɪsɛ dʊ́sɛ́ ɛ́ wízɔkɛ́, ká cɔ́nnɛ saríya kɛnɔ ná, a tɪŋ Kirisi dagɛsɛ́ daha sʊʊ ná yɪr mɛ́.

15Kirisi dagɛsɛ́ daha sʊʊ ná mɛ́ nɛ́, ʊ la bɪbara rí dóé tínáwa dóé wuu, a hʉ́́síwɔ́ jamáŋ síɛ́; ká cáási ballí, a lɔ́wɔ́ síɛ́, anɛ lalyooro bɪbar há yóé kɛsɛ nɪɛ, a cáási lɔ́wɔ́ síɛ́ ɛ́.

16Ɛ́ wíɛ́, í sí ló rí nɛ́ŋ wuu tíŋíwa ɓɪdííle ríríwa nyɔɔlɔ́ wíɛ́, a dííwa saríya, a bʊlíwa wɪ mɔhɛ̃́ rííwa dí omo né, í wɪ mɔhɛ̃́ rííwa nyɔ nyɔɔlɔ́ né; a sí ló ríwɔ́ tɪŋ Zuwifiwa caŋsɛ díí arí caŋfɛlɔ lɪ, rí Zuwifiwa fɪɛlɛ́ tápʊlɛ má wíɛ́, aá dííwa saríya.

17Ɛ́ wíɛ́ wuu nɪhɛ̃́ anɛ cúŋsí rí, aá máŋsɛ wíɛ́ ná háá kué; ɓa wítaŋá tɪ nɛ́ ká Kirisi.

18Í sí ló rí nɛ́ŋ wuu bʊl yóíwa, a bʊlíwa mɔhɔ̃́ rííwa bɛ́ŋsíwa tɛŋnamɪɛ, káá cʊɔlɛ Wɪsɛ malíkawa má. Ɛ́ nɛrɔ duo púú taŋá wuu yelli wímuulináálɛ mɛ́ nɛ́, a lo nyʊkyɔ́ɔ́ oro súú, bee wíɛ́ ʊ sabɪŋsɛ wuu ká dúníé sabɪŋsɛ nɛ́.

19Ɛ́ nɛrɔ duo rí Kirisi to náŋá mɛ́, ká Kirisi ní a nɔhɔ̃́, a a nyúú. Kirisi laadííre ní kɔ́ʊ́ tɛŋ, a zʊ náŋá wérí, a ka dɪcɔ́llɛ rí gule, ʊ pípɔ́ʊ́ dóé ʊ wʊ́wa, anɛ ɛ́ Wɪsɛ háá jɛɛ́.

20Rɪíwa rí Kirisi wuu ní hé náŋá mɛ́ sʊsɛ, í zɪŋ rííwa lísíwa tɪ rɛ́ tésíé nɪɛ háá tɪŋ wíɛ́ ná mɛ́; beé rí sɪɛ́ tɛ, í ha a anɛ í ká nɪwómmé a mɪŋ ɛ́ wíɛ́ mɛ́, a lo ɓa píwó wádawa aá fíkíwa mɛ́ rííwa tɪŋ? Ɛ́ wádawa nɛ́ ká:

21Sí omo né pí, sí omo né dí, sí omo né mí tíkʊ́!

© 1999, The Bible League.

22Ɛ́ wádawa múɔ́ tɩunɛ onni ná nɩbííne háá dí ɓa yúksíwɔ́ tɛŋ mɛ́ nɛ́. Ɓa sɩɛ́ ká nɩbííne wímáŋsɛ ríwɔ́ wíkarmɛ́ rɛ́.

23Taŋá, ɓa nɩhɩ̃́ zɩmɛ́ wíɛ́ ɛ́ ní, aá makɛ nɛrɔ wuu Wɩsɛ tɩŋɛ́, tɩ́ ɩ́ múúre, tɩ́ ɩ́ bɛŋsɛ́, ká ɛ́ rá toó; ɛ́ wíɛ́ wɩ sáŋɛ wuu kené, aá pɛ́ nɩbííno mí, rʊ́ʊ́ lóú tɛŋnamɩɛ wícólle ɛɛ.

Kɔlɔsɛ 3

1Rɩíwa rí Kirisi ní sɩɛ́ hé náŋá mɛ́ bɩr"isi sʊʊ mɛ́, í jíja onni ná há mɩŋ bána nyúú, ráŋ nɛ́ Kirisi ké, Wɩsɛ néduu.

2Í cúŋ bána nyúú onni jɛɛ mɛ́, ká tá tíé nyúú onni,

3bee wíɛ́ í sʊ́sɔ́ rɛ́, ká í hiẽsó mɩŋ Kirisi rí, a féŋsi Wɩsɛ mɛ́.

4Kirisi ní sɩɛ́ há kɛ́íwa mɩsɛ, tɛ́ŋ ná mɛ́ ʊ háá á rʊ́ʊ́ bɩrko, í sí nóú píŋ ná, rííwa ríɾʊ́ wuu nyɩsɛ, nɩɛ síɛ́ mɛ́.

5Í sɩɛ́ ɓʊ́ dúníé wíɛ́ ná wuu há míníwa mɛ́. Ɓa nɛ́ ká: nyúzɔ́kríwíɛ́, busunnu wí"állɛ, nɩlɩlíwíɛ́, bɔ́ŋbɔ́ŋ hɩẽné arí safʊʊní nɛ́ há ká venni ɓaaré.

6Wíɛ́ nyáŋ níí ílli Wɩsɛ cɔwɩlɔ́; ((nɩɛ ná há wʊ́ʊ́ nʊɔ tɩŋ nyúú.))

7Tésíé mí, í má fa há mɩŋ ɛ́ wíɛ́ sɩɛrʊ, í má mála fa nɩhɩ̃́ nyɛ nɛ́.

8Amá mʊ́l néé mí, í lísíwa tɩ́ ɩ́ ɓa wuu mí. Í sí cɔwɩlɔ́ dí, í sí ló rííwa cɔ́ɛ́ pusi, í sí sɔhɔ á, í sí nɩɛ tʊ́ksʊ́, a sí wítɩɛnnɛ búbʊ́lʊ́.

9Í sí nyɩɛnnɛ nyɛ́ɛ́ pípá náŋá, bee wíɛ́ í wúrkíwa tésíé mála wí"állɛ rɛ́, anɛ gɛrɔ,

10ká pi málfɛlɔ súíwa tɩ́ ɩ́; í sɩɛ́ ká nɩfɛ́lɛ́ rɛ́, mímáárɔ Wɩsɛ ɔsɛ bíbɩrmɛ tɛ́ŋ wuu mí, rííwa níɛ́sʊ́, a zímʊ́ ɓóŋ.

11Mʊ́l néé mí, málfɛlɔ né sɩɛrʊ, ɓíŋ to Zuwifi, ɓíŋ ká Zuwifi, ɓíŋ cókú pɛŋ, ɓíŋ wʊ́ʊ́ pɛŋ cóké, ɓíŋ ká nɩhʊ́ɔr, ɓíŋ síɛ́ wɩ púré, ɓíŋ ká yómó, ɓíŋ tʊ́ʊ́ tɩ́ ɩ́, ɛ́ báá toó, ɓa wuu ní balá; Kirisi ní kíwɔ́ wuu, ʊ nɛ́ míŋwɔ́ wuu mí.

12Wɩsɛ tʊ́ɔ́síwa í ɔ́ʊ́ nɩɛ, ʊ tíllíwa, a cóllíwa wérí. Ɛ́ wíɛ́, í lo rí susufárʊ, rí sawér, rí tɩ́ ɩ́ múúre, rí tɩ́ ɩ́ pɔrɛ́ arí nyamma súíwa.

13Í nyammɛ náŋá wíɛ́, káá zíl náŋá má; rɩ oro á wíí zɔ́kʊ́ nɔ́ŋɔ mɛ́, í hé náŋá suúri; Nyuutɩna há héíwa suúri ɛ́, í má híhé náŋá suúri.

14Amá ɓa wuu wínyúú ní sɩɛ́ ká náŋá cólle; cólle ní ká vɔwɛ́ ná há sí a rííwa ka nʊtʊmɛ, rííwa wíɛ́ wuu cérɛ wérí.

15Í lo rí Kirisi tɛŋfíɛ́l ná dí kuorí í baŋcɩllɛ mɛ́; Wɩsɛ yíríwa rííwa hé náŋá mɛ́, a a tɛŋ balá, a mɩŋ tɛŋfíɛ́l mɛ́ nɛ́. Í búbɔ́llɛ Wɩsɛ.

16Í lo rí Kirisi wíbʊlɛ wuu míníwa baŋcɩllɛ mɛ́ wérí. Í kíkarmɛ náŋá, aá cáánɛ náŋá arí wízɩmɛ. Í yíyɛ yɩla ná há mɩŋ Wɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʊ, arí yɩla ná Wɩsɛ nɩɛ háá yɩɛ́, arí yɩla ná Wɩsɛ Sabɩna há sí makɛ. Í yíwɔ́ aríríwa sɩɛrʊ wuu, aá bóllɛ Wɩsɛ.

© 1999, The Bible League.

17Í wí"álle ríríwa wíbʊlé wuu mí, í lo ríwɔ́ wuu a Nyuutɪna Zeezi yɪr mé né, ká rííwa tíŋʊ́ mé aá bɔ́llírá Ana Wɪsɛ.

18Háála, í múúríwa tɪı pɛ́íwa báláwa, anɛ ɛ́ há cɛ́rɛ́ Nyuutɪna Zeezi ŋméno mé.

19Báála, í cóllíwa háála, í síwɔ́ mé nyɛ́lʊ́.

20Bɛlɛ, wíí wuu mí, í tíŋíwa ánáwa ríríwa maáwa nʊʊsɛ, ʊ ɛ́ né weré Nyuutɪna Zeezi ŋméno mé.

21Í má bɛlɛ ánáwa rí maáwa, í sí á rííwa bɛlɛ cɔ́ɛ́ wíwííwa nyúú, ríwɔ́ naasɛ yʊɔrɛ.

22Yósi, wíí wuu mí, í má tíŋíwa nyúútínáwa nʊʊsɛ tíé nyúú rɛɛ́. Í sí ló rʊ́ʊ́ a ɓa há tíŋɛ́ aá bélíwa né, rííwa tʊŋ aá ja ríwɔ́ sɪɛnnɛ tɔrɛ, amá í tʊŋ aríríwa sɪɛnnɛ wuu, anɛ ɛ́ í háá zíl Nyuutɪna Zeezi.

23Tʊtʊmí ná wuu í háá tʊmé, í tʊŋ ríríwa taŋá wuu, anɛ Nyuutɪna Zeezi tɪı né, í tʊŋ aá pá, nɪbííne rá.

24Í sɪɛ́ zɪŋ rííwa sí ná túme Nyuutɪna Zeezi rí; ɛ́ túme ní ká liwe ná ʊ há bílú nɪɛ mé, bána nyúú. Ɛ́ wíɛ́, í tʊŋ aá pá Kirisi, ʊ né kɛ́íwa Nyuutɪna tɪı.

25Amá nɛrɔ ná háá tʊŋ bɔ́ŋbɔ́ŋ, bɔ́ŋbɔ́ŋ níí túŋ tína mé, bee wíɛ́ Wɪsɛ wɪ nɪɛ́ caksɛ.

Kɔlɔsɛ 4

1Í má yósi nyúútínáwa, í tʊŋ taŋá arí ɛ́ ná há cɛ́rɛ́, a cáásíwa yósi, ká zɪŋ rííwa má kéŋ Nyuutɪna, bána nyúú.

2Í hé dóé a pɔ́ wérí, aá cʊɔlɛ Wɪsɛ arí taŋá, aá bɔ́llʊ́ tɛ́ŋ wuu mí.

3Í sʊl Wɪsɛ aá párá má, rí Wɪsɛ wúrú wíbʊlɛ ná ŋméno párá, rí Kirisi wíí ná fa há ká wíféŋsí, ráá máŋsʊ́ pá nɪɛ. Ɛ́ wíféŋsi bʊlɛ́ wíɛ́ né tɛ, ɓa kání́ŋ tɔ́ bɪnajaa mé nyɛ.

4Í sɪɛ́ sʊl Wɪsɛ páŋ, ríŋ wólli bʊl ɛ́ wíí pʊmmí a pá nɪɛ, anɛ ɛ́ há mɔhɛ̃́ ríŋ bʊl.

5Í lo rííwa wí"álle pi ŋméno, nɪɛ ná há wɪ Zeezi Kirisi léɛ́ dí sɪɛrʊ, ká rííwa ja wízɪmɛ, rɪ gbél wuu kúó pɛ́, rííwa tɪŋ ráŋ mé, a sáŋwɔ́ mé, ká sí sɛ́ŋɓɛlí á.

6Tɛ́ŋ wuu mí, í lo rííwa wíbʊlɛ́ a ɓɪŋmɔ́má, anɛ yɛsɛ há mɪŋ ráŋ, rí zilé má mɪŋ, a makɛ rííwa zɪŋ ɛ́ ná há mɔhɛ̃́ rííwa lísɛ nʊʊsɛ, a pá nɛrɔ wuu.

7Ɔ maábinɔ́ŋɔ káŋ nɪcólli Tisiiki, há ká Nyuutɪna tʊtʊnnʊtaŋá, ŋ ríríʊ́ wuu tʊ́tʊŋ Nyuutɪna tʊtʊmé, ʊ sí máŋsíŋ wíɛ́ wuu pɛ́íwa.

8Ɔ dé taalɛ rɛ́, a tʊ́mʊ́ í rí, a makɛ rííwa zíŋrá kéne mʊɔsɔ, ká rʊ́ʊ́ pɛ́ dúóríwa naasɛ má.

9Ʊ rí Oneziimi ní ŋ tʊŋ. Ʊ má kárá maábinɔ́ŋ tɪı rɛ́, a árá nɪcólli má, a ɛ́íwa nɔ́ŋ. Ɓa sí máŋsɛ wíɛ́ ná wuu há mɪŋ rɛɛ́, a pɛ́íwa.

10Arɪsɪtarkɛ bɔ́llíwa; ŋ ríríʊ́ wuu ní mɪŋ bɪnajaa mɛ́. Barnabasɛ nátoló bio Markɛ máá bɔ́llíwa. Ʊ wíɛ́ né ŋ la síɛ́ máŋsɛ pɛ́íwa ɛ́, a bʊlɛ́ rʊʊ né kúé rʊ́ʊ́ néíwa, í caklɔ́ʊ́.

© 1999, The Bible League.

11Zeezi ná ɓa háá yírɛ Zisitisi, ʋ máá bɔ́llíwa. Nɪɛ nyáŋ botoro yɪra ŋ há díísɛ́, ɓa dʋŋɔ
nɛ́ ká Zuwifiwa, ŋ ríwɔ́ tʋ́tʋŋ Wɪsɛ kuótɔ́ɔ́ ná tʋtʋmɛ́; ɓa dúóríŋ naasɛ wérí.

12lpafɪrasɛ há lííwa tɔ́ɔ́, ʋ máá bɔ́llíwa. Ʊ má ká Kirisi Zeezi tʋtʋ́nnʋ́ rɛ́; ʋ sʋ́l Wɪsɛ aá
pɛ́íwa arí taŋá, tɛ́ŋ wuu mí, a makɛ rííwa ka wérí, a wa, a a nɪbɪlɛ́ Wɪsɛ wíɛ́ sɪɛrʋ, aá
tʋŋ Wɪsɛ cólle wíɛ́ wuu mí.

13Ɔ wo sɪɛ́da tɛ aá pɛ́íwa ʋ yɪr mɛ́, ɛ́ ná ʋ háá dí wɪla kíŋkáŋ í wíɛ́, arí nɪɛ ná há mɪŋ
Lawodise rí Erapolisi mí.

14Dɔ́ktahɔ̃́ Liki, á nɪcólli, ʋ má rí Dɛmaasɛ bɔ́llíwa.

15Í bɔ́llírá maábináŋa ná há mɪŋ Lawodise mí, a bɔ́llɛ Nɛŋfa má rí wɪcʋɔla púl ná há
mínʋ́ jaa mɛ́.

16Rɪíwa nɛ́ kármɛ́ kɛnɔ né tenni, í pii pá wɪcʋɔla púl ná há mɪŋ Lawodise mí, ríwɔ́ má
karmɛ, ká rííwa má la kɛnɔ ná ŋ há pá Lawodise nɪɛ, a má karmɛ.

17Í bʋl pá Arsiipi, rʋ́ʋ́ hé dóé, a tʋŋ tʋtʋmí ná Nyuutɪna há píé hóú nɛ́sɛ mɛ́, arí taŋá.

18Rɛɛ́ né, ŋ Pool tɪ nɛ́sɛ nɛ́, ŋ kaa pʋ́ŋsɛ aá cʋ́ɔ́líwa. Í sí sʋ́llʋ́ rɪ ɓa tɔ́ŋ bɪnajaa mɛ́. Rí
Wɪsɛ héíwa nyunni bárka!

© 1999, The Bible League.

1 Tesaloniki

1 Tesaloniki 1

1Ɔ Pool rí Sılvɛŋ arí Timote ní púŋsɛ kɛnɔ né, aá pɛ́íwa Wısɛ púl nıɛ ná há mıŋ Tesaloniki mí, a árá Ana Wısɛ rírá Nyuutına Zeezi Kirisi nésɛ nıɛ. Rí Wısɛ pɛ́íwa bárka arí tɛŋfíɛ́l!

2Áá bɔ́llɛ Wısɛ í wuu wíɛ́ né tápúl wuu. Raá nıí cʊɔlɛ Wısɛ má, á wííwa mıí súllɛ.

3Áá líísírá tıı á Ana Wısɛ síɛ́, tɛ́ŋ wuu mí, í yardá wí"állɛ ríríwa cólle tʊtʊmɛ́ wíɛ́, arí taŋá ná í há héé, aá yíɛ́lírá Nyuutına Zeezi Kirisi wíɛ́.

4Maábináŋa, Wısɛ nıcólle, á íɔ̃, ʊ né tʊ́ɔ́síwa rííwa ɔ́ʊ́ nıɛ.

5Á fa há búl Zeezi Labaarıwero ná wíɛ́ pɛ́íwa, ʊ to nʊɔ dʊŋɔ, á búlʊ́ arí Wısɛ Sabıına dóé arí yardá tıı má rɛ́. Í ɛ̃ ɛ́ ná á fa há kéŋrá tıı í sísíɛ́nnʊ́wa rɛ́, í wérí wíɛ́.

6Í tíŋrá nabulle ní, a tıŋ Nyuutına Zeezi má nabulle; í há dí wıhála ɓızeno ná, ká í ha dɔwɛ saŋ Wısɛ wíbʊlɛ́ ná, arí satɔrɔ́ ná Wısɛ Sabıına há pɛ́íwa.

7A tıŋ ɛ́ wíɛ́, Masıdʊanɛ rí Akayi tíé Zeezi laadííre wuu bélíwa né káá va.

8Ʊ múl né ká, a tíŋíwa yır mɛ́, Nyuutına Zeezi wíbʊlɛ́ ná wííwa dıhḩ́ líɛ́ mʊ́ yakɛ Masıdʊanɛ rí Akayi dʊŋɔ mɛ́ né, í há lá Wısɛ dí ná, ɛ́ labáárɛ céŋ dıhḕ wuu ní. Ɛ́ wíɛ́, ʊ báá to ráá búlíwa wíɛ́ pá nıɛ má tıı.

9Á há mʊ́íwa dıhḩ́ í káŋrá ɛ́, nıɛ wuu dé búbúlʊ́ né, arí ɛ́wa í há vɛ́ venni tá ráŋ, ká bírsɛ, a tıŋ Wısɛ mɛ́, rííwa tʊŋ pɔ́ʊ́, ʊ né há ká Wısɛ ná há wómmó a a taŋá,

10káá déllʊ́ Bio, rʊ́ʊ́ lɛ bána nyúú, Wısɛ rí, a ko. Ʊ Bio Zeezi ná ʊ há ílli sʊʊ mɛ́ ʊ bırlɛ sʊsɛ mɛ́, rʊ́ʊ́ lárá tá Wısɛ saríya ná há pérí tésíí mɛ́.

1 Tesaloniki 2

1Maábináŋa, í tıı íɔ̃ zıŋ rí, á fa há mʊ́íwa dıhḩ́ ɛ́, ʊ to yɔ́ɔ́.

2Ká ráá zıŋ mʊ́íwa dıhḩ́, í íɔ̃ zıŋ rí ɓa tʊ́ksírá, a bɛ́ŋsírá Filipi mí, amá Wısɛ dʊ́ɔ́rírá naasɛ, á búlʊ́ Labaarıwero ná wíɛ́ pɛ́íwa, wálmɛ ɓızeno sıɛrʊ.

3Labaarıwero ná á há búlɛ́ pá nıɛ, ʊ to nyıɛrʊ́, ʊ to sabıŋ bɔ́ŋ, ʊ síɛ́ báá to nınyısɛ má.

4Amá Wısɛ bélrá, raá ká nıtıwa né, ɛ́ né tɛ ʊ lísírá, a púú Labaarıwero ná hérá nésɛ mɛ́. Ɛ́ wíɛ́, á wı búlɛ́ aá ja rí nıbííne sıɛnnɛ né tɔrɛ, amá á búlɔ́ aá ja rí Wısɛ ná háá kíɛ́lírá sabıŋsɛ, rʊ́ʊ́ sıɛrʊ né tɔrɛ.

5Í tıı íɔ̃ pʊmmí, á há kóíwa dıhḩ́, á wı nʊŋmɔ́ŋwíɛ́ rí nınyısɛ né kené ko. Á síɛ́ báá wı líŋwíɛ́ má búlɛ́, a makɛ rííwa párá ɓıɛ. Wısɛ kárá dáŋsíɛ́.

6Á wı nıbííne píŋ jɛ́ɛ́; á wʊ́ʊ́ jɛ́ɛ́ í rí, á wʊ́ʊ́ jɛ́ɛ́ nıɛ náŋa má rí.

7Ká á há ká Zeezi nıtʊmɛ́, á fa mɔhɔ̃ ráá fíkíwa. Amá á há mʊ́íwa dıhḩ́, á dé caasɛ pɔrɛ né. Anɛ bɛlɛ maá háá bélú bɛlɛ mɛ́ ɛ́,

© 1999, The Bible League.

8á má fa có, a tíŋrá há pɔ́rɛ́ pɛ́íwa ɛ́, ráá fa sí Labaarıwero ná dʊŋɔ nɛ́ píí pɛ́íwa, ká ráá fa pírá mʊsɛ má tʊ pɛ́íwa, bee wíɛ́ í kárá nıcólle tʊ nɛ́.

9Maábináŋa, á há tʊ́ŋ ɛ́ arí wʊla ná á há néé, í wı sʊ́llɛ́. Tɛ́ŋ ná mɛ́ á há kúé bʊl Wʊsɛ Labaarıwero ná wíɛ́ aá pɛ́íwa, á dé tʊŋ wɔhɔ rí títaŋ wuu ní, a makɛ ráá sííwa oro wuu nyúú cıka á.

10Í ká dáŋsíɛ́wa, Wʊsɛ má a dáŋsíɛ́, á há kɛ́ŋrá tʊ ɛ́, tékétéké arí sapʊmmí, a wı wíí wuu zɔ́kɛ́, í nıɛ ná há lá Zeezi dí rí.

11Í sıɛ́ báá íɔ̃ ráá keníwa nɛ́ŋ balá wuu, anɛ ɛ́, bɛlɛ áná háá kánʊ́ bɛlɛ nɛ́.

12Á cáániwa, a dúóríwa naasɛ, a ɓáániwa wérí, rííwa ka málwero, a tɔrɛ Wʊsɛ sıɛrʊ; ʊ nɛ́ yíríwa rííwa ka ker, ʊ kuorí rírʊ́ píŋ ná sıɛrʊ.

13Ɛ́ nɛ́ tɛ, á búbɔ́llɛ Wʊsɛ tɛ́ŋ wuu mí, bee wíɛ́ Wʊsɛ wíɛ́ ná á há bʊ́lɛ́ pɛ́íwa, í wı cákɛ́ lɔ́wɔ́ anɛ nıbííne wíbʊlɛ́, amá í cákɔ́ lɔ́wɔ́, rı ɓa ɓıɛ́na ká Wʊsɛ wíɛ́ tʊ nɛ́, aá tʊ́míwa nıɛ ná há lá Zeezi dí beŋtunni mí.

14Ɛ́ wíɛ́, maábináŋa, wıcʊɔla púlli nıɛ ná há mʊŋ Ziide dıtíllɛ, a la Zeezi Kirisi wíɛ́ dí, ɓa há ná wíí ná tʊ nɛ́, í má ná. Í há ná wʊla ná í tɔ́ɔ́ nıɛ nɛ́sɛ mɛ́, ɛ́ wʊla nʊ́ʊ́ nɛ́, ɓa má ná Zuwifiwa nɛ́sɛ mɛ́.

15Ɛ́ Zuwifiwa nɛ́ ɓʊ́ Nyuutına Zeezi arí Wʊsɛ wílaabʊlla, a bɛ́ŋsírá má. Wʊsɛ sıɛrʊ wʊ́ɔ́ nyúú tɔ́rɛ́; ɓa ká nıɛ wuu dıŋdɔma nɛ́.

16Ɓa pɔ́ɔ́ ráá sí Wʊsɛ wíɛ́ bʊ́l pá nıɛ ná há to Zuwifiwa, ríwɔ́ ná Wʊsɛ laaté. Ʊ ɛ́ a wíbɔ́ŋ, a súúríwó wíbɔŋkana ná ɓa há ɛ́ɛ́ mɛ́, ɓa duki nɛ́sɛ. Ɛ́ sıɛ́ ɔ́ɔ́ ɓa mʊ́ gírsi Wʊsɛ cɔwıılɔ́ sıɛrʊ.

17Maábináŋa, á ríríwa há tá náŋá tɛ́ŋ ná mʊɔ́, ká á sabıŋsɛ é há de mıŋ náŋá mɛ́, á dé hé dóé ní aá ja ŋmɛ́nɔ, ráá bırko néíwa; ʊ nɛ́ á de caasɛ aá hıɛ̃nɛ.

18Ɔ́ é Pool, ŋ há hé dóé ríŋ kóíwa dıhɩ̃́, ʊ kɛ naasí balá, ká Sıtaanɛ kɛ́rírá ŋmɛ́nɔ, ráá sí kó.

19Á yıɛla rírá satɔrɔ́, arírá ballí jʊɔsɛ́ wuu míníwa mɛ́ nɛ́, á Nyuutına Zeezi bırkoe mí.

20Taŋá, í nɛ́ lá yır párá; á bélíwa nɛ́ káá jʊɔsɛ.

1 Tesaloniki 3

1Á sıɛ́ há dɛ́llɛ́ aá bɔl, ɛ́ nɛ́ á dʊŋɔ ké Atɛɛnɛ mɛ́,

2ká tʊ́ŋrá maábinɔ́ŋɔ Timote í rí; á rírʊ́ wuu ní tʊ́mɛ́ aá pá Wʊsɛ, a bʊl Kirisi Labaarıwero ná aá pá nıɛ. Á sıɛ́ tʊ́mʊ́ í rí, a makɛ rʊ́ʊ́ ko dúóríwa naasɛ nɛ́, ká cáániwa, rííwa cí tıkɛ yardá ná í há ɛ́ɛ́ arí Wʊsɛ,

3a makɛ rí wıhála né á há mínʊ́ sıɛrʊ nyɛ, rí oro wuu sí bírmʊ́ har rí. Í tʊ íɔ̃ zıŋ rí Wʊsɛ bílrá ɛ́ wíɛ́ nɛ́.

© 1999, The Bible League.

4Á fa há míníwa dıhḯ ɛ́, á fa pí fól bʊl pɛ́íwa, a bʊlɛ́ ráá sí dí wıhála. Í tıı íɔ̃ rí ɛ́ nɛ́ péré nyɛ.

5Ɛ́ nɛ́ tɛ, ŋ há kúé dɛllɛ aá bɔl ná, ŋ tʊŋ Timote, ríŋ zímíwa yardá ná mʊɔsɔ, í há kené arí Wıısɛ. Ɔ faá fá héwíŋ, rí Sıtaanɛ háá nyísíwa rííwa yéŋŋi, kárá tʊmɛ́ ná wuu tá yɔ́ɔ́.

6Amá Timote sıɛ́ nɛ́ dé lííwa dıhḯ ko; ʊ párá labáárɛ ná há wéró, a mʊ́ tííníwa há kéŋ yardá ɛ́ arí Wıısɛ, arí cólle ná há míníwa pɛ́kɛ. Ʊ sɛ́ rííwaá bíínírá wíɛ́ wérí, tɛ́ŋ wuu mí, ká bʊlíwa de caasɛ aá ja rííwa nárá rí síí nɛ́, anɛ á má há cóíwa néé ɛ́.

7Maábináŋa, á mıŋ wıla rí wálmɛ ɓızeno mí. Amá á naasɛ dúóró, á há nííwa wíɛ́, rıíwa cínɔ́ tıkɛ yardá ná í há ɛ́ɛ́.

8Mʊ́l néé mí, á híɛ̃́só, í há cínɛ́ tıkɛ Nyuutına ŋmɛ́nɔ ná rí taŋá;

9satɔrɔ́ há súrá á jíjʊ́ɔ́síwa wíɛ́ Wıısɛ síɛ́, á báá wírá háá bɔ́llʊ́ ríí mɔ ɛ́ ɛ̃.

10Wɔhɔ rí títaŋ wuu, á de caasɛ hé dóé ní, aá sʊl Wıısɛ rʊ́ʊ́ párá ŋmɛ́nɔ ráá ko néíwa, a súúri wíɛ́ ná í ha há wı ɛ̃, a makɛ rííwa yardá súúri.

11Áá sʊ́lrá Ana Wıısɛ tıı, arírá Nyuutına Zeezi, ríwɔ́ wúri ŋmɛ́nɔ párá, ráá kóíwa dıhḯ.

12Rí Nyuutına a rí cólle ná há míníwa pɛ́kɛ, rʊ́ʊ́ súúri kíŋkáŋ, rííwa ɔsɛ cólli náŋá, a cólli nıɛ wuu, anɛ á há cóíwa ɛ́;

13rʊ́ʊ́ ɓáŋíwa beŋtunni, ká rííwa a sapʊmmɔtínáwa, a sí dızɔkí kánʊ́, á Ana Wıısɛ síɛ́, á Nyuutına Zeezi rírʊ́ nıtíllɛ wuu bırkoe mí!

1 Tesaloniki 4

1Maábináŋa, á wítenní ní ká: Á fa máŋsíwa ɛ́ ná há mɔhɛ̃́ rííwa kániwa tıı, rí Wıısɛ sıɛrʊ tɔ́ríwa nyúú; í má ɓıɛ́na sıɛ́ keníwa tıı ɛ́ nɛ́. Amá á haá sʊ́líwa, aá jɛ́nníwa Nyuutına Zeezi yır mɛ́, rííwa ɔsɛ kániwa tıı kíllɛ ɛ́.

2Í ɛ̃ wíɛ́ ná Nyuutına Zeezi há máŋsɛ́ párá, á má baa makɛ pɛ́íwa rɛ́.

3Wıısɛ háá jɔ́ʊ́ ná nɛ́ ká, rííwa sí busunnu ɓárʊ́, a sí nıcɔ́rmá á.

4Rí nɛrɔ wuu rírʊ́ háálɔ mıŋ náŋá mɛ́, anɛ ɛ́ ná Wıısɛ háá jɛɛ́, rí hagaasɛ sí mínʊ́.

5Í sí ló rí háála hıɛŋ dúkíwa nɛ́sɛ, rííwa tʊŋ bɔ́ŋbɔ́ŋ, anɛ nıɛ ná há wı Wıısɛ ɛ̃ háá tʊŋ ɛ́.

6Rí nɛrɔ wuu sí áá zɔ́kʊ́ nɔ́ŋɔ mɛ́, háála wíɛ́ mɛ́, a sʊ́ʊ́ nɔ́ŋɔ má gírmʊ́. Nyuutına sí bɛŋsɛ nıɛ ná háá tʊŋ ɛ́; á bʊ́lʊ́ pɛ́íwa fól wuu, arí sífıɛma.

7Wıısɛ wírá cɔ́rmʊ wíɛ́ nɛ́ yírɛ́, amá ʊ yírírá, ráá ɔ́ʊ́ nıɛ nɛ́, a sí busunnu ɓárʊ́.

8Ɛ́ nɛ́ tɛ́, nɛrɔ ná wuu há vɛ́ wíɛ́ nyáŋ, nɛ́ŋ rá tína vɛ, amá Wıısɛ ná há púú Sabıına pɛ́íwa nɛ́, tína vɛ.

9Maábináŋa, ʊ báá to ríŋ pʊ́ŋsɛ pɛ́íwa, a mákíwa náŋá cólle wíɛ́; Wıısɛ máŋsíwa, í tıı zıŋ ɛ́ ná há mɔhɛ̃́ rííwa cólli náŋá.

© 1999, The Bible League.

10Taŋá, í cóíwa maábináŋa, Wɩsɛ nɩɛ ná há mɩŋ Masɩdʋanɛ mɛ́, amá maábináŋa, áá
súlíwa rííwa ɔsɛ aa kíllɛ ɛ́.

11Í hé dóé rííwa kéne a wérí, a bélíwa tɩ tʋtʋmɛ́ mɛ́, a wóllíwa tɩ nʋɔ mɛ́ lísɛ, anɛ ɛ́ á
fa há mákɛ́ pɛ́íwa.

12Rɩíwaá á ɛ́, nɩɛ ná há wɩ Zeezi léɛ́ dí sí zílíwa, ká rííwa sí kéní tɩkɛ, rí nɛ́ŋ rí pɛ́íwa
onni ná í háá jɛɛ́.

13Maábináŋa, áá já rííwa zɩŋ nɩɛ ná há súsɛ́ wíɛ́ taŋá, a makɛ rííwa sɩɛrʋ sí zɔ́kʋ́, anɛ
nɩɛ ná há wɩ yɩɛla kené.

14Á lɔ́ʋ́ dí rɩ Zeezi súwɔ́ ká bɩr"isi sʋʋ mɛ́. Ɛ́ wíɛ́, á lɔ́ɔ́ dí rɩ Wɩsɛ sí tɩŋ Zeezi mí, a a rí
nɩɛ ná há lá Zeezi dí ká sʋsɛ, ríwɔ́ má isi sʋʋ mɛ́.

15Ɛ́ wíɛ́, í ná wíí ná, á háá á ráá bʋl pɛ́íwa, anɛ ɛ́ Nyuutɩna tɩ há mákɛ́: Ʊ kal koolí, á
níɛ́ ná ha há wɩ súsɛ́, á waá a ráá la nɩɛ ná há súsɛ́ síɛ́.

16Ɓɛɛlɔ́ sí ɓɛ, rí Wɩsɛ malíkawa nɔhɔ̃́ liŋó lɛ, rí Wɩsɛ búgɩla mu, ká rí Nyuutɩna Zeezi
Kirisi tɩ sɩɛ́ lɛ bána nyúú tuwi, rí nɩɛ ná há lɔ́ʋ́ dí ká sʋsɛ, ríwɔ́ la síɛ́ bɩr"isi sʋʋ mɛ́;

17ʋ har rí mɛ́, á níɛ́ ná há wómmó a kááne, ráá ríwɔ́ wuu sɩɛ́ hé náŋá mɛ́, a cɛ́ŋ
Nyuutɩna Zeezi, duóbásɛ sɩɛrʋ, bána nyúú, a makɛ ráá rí Nyuutɩna mɩŋ náŋá mɛ́, tɛ́ŋ
wuu mí.

18Ɛ́ wíɛ́, í bʋl wíɛ́ nyáŋ aá pá náŋá, a makɛ rííwa naasɛ sí yʋ́ɔ́rʋ́.

1 Tesaloniki 5

1Maábináŋa, ʋ baa to ríŋ púŋsɛ pɛ́íwa, a máŋsɛ tɛ́ŋ ná rí cɛ́rɛ ná, wíɛ́ nyáŋ háá á ríwɔ́
tʋŋ.

2Í tɩ íɔ̃́ zɩŋ rí Nyuutɩna tápʋl koolí ná sí uri, anɛ gaarɔ háá ko uri títaŋ ɛ́.

3Tɛ́ŋ ná mɛ́ nɩbííne há sí bʋlɛ́ tɛŋfíɛ́l mínɔ́ sísɛ́nyɛ, wíí wuu báá toó, ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́ nɛ́, rí
zɔ́krʋ ko úrwó mí, naasí balá, ríwɔ́ sí wóllí lúú lɛ, anɛ hápuuko lowɩla háá ko isi úrú
mí ɛ́.

4Amá í é, maábináŋa, í há to bíno mí, ɛ́ tápʋl wɩ mɔhɛ̃́ rʋ́ʋ́ úríwa mɛ́, anɛ gaarɔ háá ko
uri ɛ́.

5Í é wuu ká pʋmmɔ nɩɛ nɛ́; í ká wɔhɔ nɩɛ nɛ́. Á to títaŋ nɩɛ, á to bíno má nɩɛ.

6Ɛ́ wíɛ́, ʋ wɩ mɔhɛ̃́ ráá pí dóŋ, anɛ nɩɛ ná náŋa háá pí ɛ́; amá ʋ mɔhɔ̃́ ráá barɛ dóŋ, a
káŋrá tɩ wérí, a pɔ́.

7Títaŋ nɛ́ ká dóŋ pínɛ, títaŋ nɛ́ ká síŋ nyɔɔ buké má.

8Amá á é há ká wɔhɔ nɩɛ, ʋ mɔhɔ̃́ ráá káŋrá tɩ a pɔ́. Ʊ mɔhɔ̃́ ráá ka wérí, a makɛ raá
yardá ná á há kené arí Zeezi, arírá náŋá cólle ná, ríwɔ́ nɩɛsɛ hɔɔ gɛsuo, á há píé suu
kɛ́rírá tɩ mɛ́, ká ráá laatɛ́ yɩɛla ná má nɛ hɔɔ nɛ́ŋcúú, ráá cú.

© 1999, The Bible League.

9Wɪsɛ wírá tʊ́ɔ́sɛ́ rʊ́ʊ́ cɔwɪlɔ́ dírá nyúú ní, amá ʊ tʊ́ɔ́sírá, ráá ná laaté né, a tíŋrá Nyuutɪna Zeezi Kirisi mí.

10Á yɪr mɛ́ nɛ́ ʊ sʊwɛ, a makɛ, ʊ bɪrkoe mí, raá wómmó, raá sʊ́sɔ́, ráá ka mɪsɛ ʊ rí.

11Ɛ́ wíɛ́ sɪɛ́, í cícáánɛ náŋá, a súsúúri náŋá yardá, anɛ ɛ́ í há válɛ́ aá a.

12Maábináŋa, áá sʊ́líwa, rííwa zíl nɪɛ ná háá tʊŋ Wɪsɛ tʊtʊmɛ́ í dɪhɩ̃. Nyuutɪna nɛ́ héwó ríwɔ́ dííwa síɛ́, aá kármíwa.

13Í zílwó wérí, a píŋsíwó, a cóllíwó kíŋkáŋ má, bee wíɛ́ ɓaá tʊŋ Wɪsɛ tʊtʊmɛ́ nɛ́. Í ka náŋá wérí, rííwa kéne a wérí.

14Maábináŋa, áá sʊ́líwa, í pʊʊsɛ tɛŋwɪtɪna dɪlla mɛ́, a dúóri héwítɪna naasɛ, a sáŋ nɪɛ ná há wɪ dóé kené mí, ká ka nyamma rí nɪɛ wuu.

15Í pɔ́, rí nɛrɔ wuu sí bɔ́ŋbɔ́ŋ píí túŋ bɔ́ŋbɔ́ŋ, amá í hé dóé tɛ́ŋ wuu mí, a a wérí náŋá mɛ́, ká a wérí pa nɪɛ wuu.

16Í jíjʊɔsɛ tɛ́ŋ wuu mí.

17Í cícʊɔlɛ Wɪsɛ cɛ́rɛ wuu mí.

18Í búbɔ́llɛ Wɪsɛ wíí wuu mí. Wɪsɛ já rííwa tʊ́tʊŋ ɛ́ nɛ́, í nɪɛ ná há mɪŋ Zeezi Kirisi mí.

19Wɪsɛ Sabɪna tʊtʊmɛ́ nɪhɩ̃ níŋ ní, í sʊ́ʊ́ dʊ́sʊ́;

20í sí Wɪsɛ wílaabʊlɛ́ gúónú.

21Amá í kíɛ́lɛ wíí wuu, ká sáŋʊ́ ná há wéró.

22Í pɔ́ rííwa sí bɔ́ŋbɔ́ŋ rírʊ́ dúó oro wuu á.

23Rí Wɪsɛ tɪɪ nɛ́ háá pá tɛŋfíɛ́l, a rííwa sí busunnu mʊɔ́ má ɓárʊ́; rʊ́ʊ́ bélíwa sabɪna ríríwa dʊma aríríwa tɛŋ wuu mí, ríwɔ́ sí dɪzɔkí mʊɔ́ wuu kánʊ́, á Nyuutɪna Zeezi Kirisi tápʊl koolí!

24Wɪsɛ ná há yíríwa, ʊ sí tʊŋ ɛ́, bee wíɛ́ ʊ nʊtállɛ waá giri.

25Maábináŋa, í má sʊl Wɪsɛ párá.

26Í cʊ́ɔ́lírá maábináŋa wuu, a tɪŋ náŋá baŋa vɔsɛ́ mɛ́, anɛ ɛ́ Zeezi laadííre há mɔhɛ̃́ ríwɔ́ a.

27Ɔ́ŋ́ jɛ́nníwa, Nyuutɪna yɪr mɛ́, í karmɛ kɛnɔ né párá maábináŋa wuu.

28Ráá Nyuutɪna Zeezi Kirisi héíwa nyúú bárka!

© 1999, The Bible League.

2 Tesaloniki

2 Tesaloniki 1

1Ɔ Pool rí Sılvɛŋ arí Timote ní púŋsɛ kɛnɔ né, aá pɛ́íwa wıcʊɔla púl nıɛ ná há mıŋ Tesaloniki mí, a árá Ana Wısɛ rí Nyuutına Zeezi Kirisi nıɛ.

2Ráá Ana Wısɛ rírá Nyuutına Zeezi Kirisi pɛ́íwa bárka arí tɛŋfíél!

3Maábináŋa, ʊ mɔhɔ̃ ráá bɔ́llɛ Wısɛ tɛ́ŋ wuu mí, í wíɛ́. Ʊ cɛ́rɔ́ ráá a ɛ́, bee wíɛ́ í há á yardá ná rí Wısɛ, ʊ ɔ́sɔ́ aá súúri wɛ́rí, cólle ná má í wuu há kené náŋá mɛ́, ʊ má ɔsɛ aá súúri.

4Ɛ́ né tɛ, á búlíwa wíɛ́ káá nyʊ́kɛ, wıcʊɔla púlli nıɛ síɛ́; bee wíɛ́ í há mıŋ wálmɛ rí wıhála mɛ́, ká í ha nyammɛ a ka wɛ́rí, a cíníwa yardá naa mɛ́.

5Ʊ ɛ́ mákɔ́ rı saríya ná Wısɛ háá á rʊ́ʊ́ dí, ʊ síí mɛ́ né, bee wíɛ́ í há ná wıla Wısɛ kuótɔ́ɔ́ ná wíɛ́, ʊ cɛ́rɔ́ rííwa zʊ ráŋ.

6Taŋá, Wısɛ é rí, ʊ síí mɛ́ né ká, rʊ́ʊ́ a rí wıhála peri nıɛ ná háá héíwa wıhála mɛ́,

7ká párá ríríwa nıɛ ná há mıŋ wıla mɛ́, fıɛla, tɛ́ŋ ná mɛ́, Nyuutına Zeezi háá á rʊ́ʊ́ lɛ bána nyúú rí ko, arírʊ́ malíkaduoru,

8níŋváá sıɛrʊ, rʊ́ʊ́ bɛŋsɛ nıɛ ná há wı Wısɛ ɛ̃, arí nıɛ ná há wírá Nyuutına Zeezi Labaarıwero ná sáŋɛ́.

9Bɛŋsɛ́ ná duo ɓa háá á ríwɔ́ ná nɛ́ ká, zɔ́krʊ ɓızeno ná há waá tenni, ká ríwɔ́ kɛkɛ Nyuutına dımını ríríʊ́ dóé ná há píŋó mí,

10tápʊl ná ʊ háá á rʊ́ʊ́ ko rʊ́ʊ́ nıtíllɛ wuu píŋsú, rí nıɛ ná má wuu há lɔ́ʊ́ dí bíbɛ́llʊ́. Í má sıɛ́ mıŋ ɛ́ nıɛ sıɛrʊ né, bee wíɛ́ á há búlʊ́ wíɛ́ pɛ́íwa, í lɔ́ɔ́ dí.

11Ɛ́ né tɛ, á cʊ́ɔ́lírá Wısɛ aá pɛ́íwa tɛ́ŋ wuu mí, aá sʊ́lʊ́, a makɛ rʊ́ʊ́ a rííwa mála a wɛ́rí, anɛ ʊ há yíríwa aá ja rííwa nɛ ɛ́; a ha sʊ́sʊ́lʊ́ rʊ́ʊ́ sáŋíwa mɛ́ arírʊ́ dóé, rííwa a wíwere ná wuu í há có rıíwa ɔ́ɔ́, ká rʊ́ʊ́ a rííwa yardá wíɛ́ wuu cɛ́rɛ,

12a makɛ rí nıɛ píŋsírá Nyuutına Zeezi yır, í wíɛ́; ká rííwa má ná píŋ, ʊ yır mɛ́, a tíŋrá Wısɛ rírá Nyuutına Zeezi Kirisi bárka mɛ́.

2 Tesaloniki 2

1Maábináŋa, á Nyuutına Zeezi Kirisi bırkoe ná, arírá háá á ráá hílmú laka ná wíɛ́, áá sʊ́líwa rɛ́,

2í sí ló ríwɔ́ fúklíwa beŋtunni mɔlɛ́, a sí ló ríwɔ́ fíkíwa, a bʊlɛ́ Nyuutına Zeezi koe tɛ́ŋ ná péró. Nyɛ mɛ́, nɛ́ŋ rí ná ɛ́ wíí, a bʊlʊ́ lɛ́ Wısɛ né, a laa bʊl pɛ́íwa, ɛ́ rá má, a tıŋ wíɛ́ bʊlɛ́ mɛ́ né, tína bʊl ɛ́. Ɓa sıɛ́ báá wúóló bʊl aá pɛ́íwa bʊlɛ́ ráá né púŋsɛ ɛ́, kɛnɔ nɔ́ŋɔ mɛ́.

© 1999, The Bible League.

3Í sıé pɔ́ rí nɛ́ŋ wuu sííwa nyısɛ́ oro wuu nyísʊ́. Ká rí ɛ́ tápʊl sıé zıŋ peri, nıɛ sí vɛ Wısɛ; ɛ́ har rí mɛ́, bɔ́ŋtıınɔ bıbar ná ɓa háá á ríwɔ́ hé níŋ mí, rʊ́ʊ́ wuu zɔkɛ, ʊ sí kánʊ́ tıı nyısɛ.

4Ʊ sıé sí cí onni ná wuu nıbííne háá cʊɔlɛ́ mɛ́, arí nɛrɔ ná nıbííne háá gielé rʊʊ nɛ́ ká Wısɛ, ʊ sí cínʊ́ má mɛ́. Ʊ sí isi cíŋwɔ́ wuu mí, a mʊ́ zʊ Wıcʊɔlıjızeno sıerʊ a ké, a púú tıı makɛ Wısɛ.

5Í bííníwa tıı mɛ́ ná, tɛ́ŋ ná mɛ́ ŋ fa há míníwa dıhḟ, ŋ wı wíɛ́ nyáŋ bʊ́lɛ́ pɛ́íwa?

6Wíí rɛ́ taŋa tɛ, bɔ́ŋtıınɔ bıbar ná ha wı nyíísɛ́ mʊ́l né mí; í sıé ɛ̃ ɛ́ wíí má rɛ́. Amá rʊʊ tɛ́ŋ nɛ́ péré, ʊ sí kánʊ́ tıı nyısɛ.

7Bɔ́ŋtıınɔ bıbar ná dóé wáárɔ́ púl fɛ́ŋsi aá tʊŋ rɛ́. Amá wíɛ́ nyáŋ wı wuó a, rı nɛrɔ ná há kɛ́rɛ bɔ́ŋtıınɔ bıbar mɛ́, wı nyííkɛ́.

8Ʊ níí nyííkɛ́, ká rí bɔ́ŋtıınɔ bıbar nyısɛ, rí Nyuutına Zeezi sıé bırko, rʊ́ʊ́ nʊɔ poo ɓʊ́ʊ́, ká rʊ́ʊ́ bırkoe ná tʊlɛ́ tíksʊ́.

9Bɔ́ŋtıınɔ bıbar ná sí ka Sıtaanɛ dóé ko, a tʊŋ wínyáŋsɛ ríwɔ́ dúó wuu, rí wínyınıwa arí wígırɛ́ ná há ká nyɛwíɛ́, a nyısɛ nıɛ.

10Ʊ sí tʊŋ bɔ́ŋbɔ́ŋ rírʊ́ dúó wuu, a nyısɛ nıɛ ná háá tɛlɛ́, bee wíɛ́ ɓa wı taŋá có. Rı ɓa fa có taŋá rɛ́, Wısɛ fa sí lɔ́wɔ́ tá.

11Ɓa sıé há vɛ́ taŋá ná nɛ́ tɛ, Wısɛ tʊŋ dóéyeŋŋé héwó mí, a makɛ ríwɔ́ la nyıerʊ dí.

12Ɛ́ wíɛ́, nıɛ ná wuu há wı taŋá léɛ́ dí, ká ɓa tɛŋ pɔrɛ bɔ́ŋbɔ́ŋ ɛɛ, Wısɛ sí dí saríya yówó.

13Maábináŋa, Nyuutına nıcólle, ʊ mɔhɔ̃́ ráá búbɔ́llɛ Wısɛ tɛ́ŋ wuu mí, í wíɛ́, bee wíɛ́ púle mí wuu ní, Wısɛ tʊ́ɔ́síwa rʊ́ʊ́ léíwa tá, a tíŋʊ́ Sabıına ná há ɛɛ́ í a sapʊmma tínáwa mɛ́, a tıŋ taŋá ná má í há léɛ́ dí mí.

14Wısɛ sıé tíŋʊ́ Labaarıwero ná wíɛ́ á há bʊ́lɛ́ pɛ́íwa mɛ́ nɛ́, a yíríwa ɛ́, rííwa ɔ́ʊ́ nıɛ, a makɛ rííwa ka ker, á Nyuutına Zeezi Kirisi píŋ ná sıerʊ.

15Ɛ́ wíɛ́ sıé, maábináŋa, í ka wérí, a sí wíɛ́ ná á há píé kármíwa, ríwɔ́ ná á há bʊ́lɛ́, aríwɔ́ ná á há pʊ́ŋsɛ́ pɛ́íwa, oro wuu píí yóó tá.

16Á Nyuutına Zeezi Kirisi tıı, rírá Ana Wısɛ ná há córá, a tíŋʊ́ bárka mɛ́ a dúórírá naasɛ, dúóre ná há waá tenni, a párá yıela ɓıwero má,

17áá sʊ́lwɔ́, ríwɔ́ a rííwa baŋcıllɛ pırɛ wérí, ká pɛ́íwa dóé rííwa í"a wíwere wuu, a tíŋíwa wí"állɛ ríríwa nʊɔ wíbʊlɛ́ mɛ́.

2 Tesaloniki 3

1Maábináŋa, á wítenní ní ká: Í sʊl Wısɛ párá, a makɛ rí Nyuutına wíbʊlɛ ná ceŋ dıhḟ wuu, ká ná píŋ má, anɛ ʊ há nıhḟ ɛ́, í dıhḟ.

© 1999, The Bible League.

2Í baa ha sʊl Wɪsɛ párá, a makɛ rí Wɪsɛ lísírá nɪbɔma rí sɔhɔtɪna nésɛ mɛ́, bee wíɛ́ nɪɛ wuu ra wɪ sáŋɛ́ laá dí.

3Amá Nyuutɪna nʊtállɛ waá giri. Ʊ sí pɛ́íwa dóé, ká lísíwa Sɪtaanɛ nésɛ mɛ́.

4Nyuutɪna ɔ́ɔ́ á kániwa yardá, rɪíwaá a wíɛ́ ná á há búlɛ́ pɛ́íwa, ká á baa ha kániwa yardá, rɪíwa sí ka ɛ́ naa mɛ́, a kaá mʊ́ wuu.

5Rí Nyuutɪna makɛ ŋménɔ pɛ́íwa, rí Wɪsɛ cólle rí Kirisi nyamma míníwa sɪennɛ!

6Maábináŋa, Nyuutɪna Zeezi Kirisi yɪr mɛ́, á búlɔ́ aá pɛ́íwa, í lísíwa tɪ rí maábináŋa ná wuu há ká tɛŋwɪtííná, a wɪ wíɛ́ ná á há píé kármíwɔ́ tɪŋ.

7Í tɪ ɛ̃ ɛ́ ná, í há mɔhɛ̃́ rííwa tíŋrá nabulle. Á fa há míníwa dɪhɩ̃́, á fa to tɛŋwɪtííná.

8Á wɪ nɛ́ŋ ɓɪdíílí yɔ́ɔ́ díé. Amá á dé caasɛ tʊŋ nɛ́, a ná wɪla wɔhɔ rí títaŋ wuu, a makɛ ráá sííwa oro wuu nyúú cɪka á.

9Á sɪɛ́ há túŋ ɛ́, ʊ to anɛ á wɪ ŋménɔ kené ráá dííwa ɓɪɛ nɛ́, amá á túŋ ɛ́, a makɛ rííwa tíŋrá nabulle ní.

10Á fa há míníwa dɪhɩ̃́, á búlɔ́ pɛ́íwa rí taŋá a bʊlɛ́: "Nɛrɔ ná wuu há wɪ tʊmɛ́ ja, ʊ wɪ mɔhɛ̃́ rʊ́ʊ́ dí ɓɪɛ."

11Á níɔ́ rɪíwa sɪerʊ nɪɛ náŋa dé ká tɛŋwɪtɪna nɛ́; ɓa wɪ tʊtʊmí wuú tʊŋ, rʊʊ nɛ́ to ríwɔ́ píwó nʊʊsɛ hé nɪɛ wíɛ́ mɛ́.

12Ɛ́ nɪɛ duo mí, á có ráá bʊl pɔ́wɔ́, a súlwɔ́ Nyuutɪna Zeezi Kirisi yɪr mɛ́, ríwɔ́ pɔ́rwɔ́ tɪ mɛ́ a tʊŋ, aá díwó tɪ suolé.

13Ká í má, maábináŋa, í sí búlíwa bɔ́l wíwere ɛɛ mɛ́.

14Rɪ nɛ́ŋ súú wɪ kɛnɔ né wíɛ́ tɪŋ, í mallɛ tína mɛ́ bil, a lísíwa tɪ ríru ɓóŋ, a makɛ rí hũ̃sɛ kánʊ́.

15Í taŋa súú píí mákíwa dɪŋdɔ́ŋ, amá í cícáánʊ́ aníwa maábinɔ́ŋɔ.

16Nyuutɪna nɛ́ háá pá tɛŋfíél, rʊ́ʊ́ tɪ pɛ́íwa tɛŋfíél tɛ́ŋ wuu mí, arí wíɛ́ wuu mí! Rí Nyuutɪna bélíwa wuu mí!

17Cʊɔla dɪhɩ̃́ né, ŋ Pool tɪ nɛ́ púŋsɛ́ arírɪ́ŋ nésɛ, aá cʊ́ɔ́líwa. Ɔ kɛŋpʊ́ŋsɛ wuu mí, ŋ cíkíŋ nésɛ nyɛ nɛ́. Ɔ pʊ́ŋsɛ nɛ́ ɛ́.

18Ráá Nyuutɪna Zeezi Kirisi héíwa wuu nyúú bárka!

© 1999, The Bible League.

1 Timote

1 Timote 1

1Ɔ Pool, Kirisi Zeezi nıtʋmí, a tíŋrá Laataarɔ Wıusɛ rí Kirisi Zeezi ná á háá yıelɛ́ sɛ́ mɛ́; ŋ nɛ́ pʋ́ŋsɛ kɛnɔ né,

2ríŋ pɛ́í Timote, ŋ bio tıı, a tíŋí há lá Kirisi dí wíɛ́. Ráá Ana Wıusɛ rí Kirisi Zeezi á Nyuutına fɛ́í susu, a pɛ́í bárka rí tɛŋfíɛ́l!

3Ɔ fa háá mʋ́ Masıdʋanɛ dıtíllɛ, ŋ sʋ́lí ríí ké lfɛɛzɛ mɛ́. Ɔ ha có ríí ké ráŋ nɛ́, bee wíɛ́ nıɛ mıŋ ráŋ aá karmɛ nyɛwíɛ́; ʋ sıɛ́ mɔhɔ̃́ ríí bʋl pɔ́wɔ́ ríwɔ́ tá nyɛwíɛ́ ná karmɛ́,

4a sí wíluké píí héwó nyúú mí, a síwɔ́ naabálwa nıtınnɛ diŋderé ná dídíísʋ́. Ɛ́ wíɛ́ duo ɔ́sɔ́ aá zuki tíŋtɔ́ɛ́ nɛ́, ká wı Wıusɛ wíɛ́ ná wuó ɔsɛ. Yardá mɛ́ nɛ́ ɓa tıŋ aá zíŋwɔ́.

5Ɔ síí bʋl nyɛ, a makɛ ríwɔ́ cólli náŋa arí sapʋmmí, a ka sawér, ká ka taŋá taŋá yardá arí Wıusɛ.2

6Nıɛ náŋa vɛ́ wíɛ́ nyáŋ tıŋɛ́ nɛ́, ká yɛ́ŋŋi a mıŋ wíkaŋyɔ́ɔ́wa bʋlɛ́ mɛ́.

7Ɓaá já ríwɔ́ bırmɛ Wıusɛ kíŋse karmı"ánáwa nɛ́, ká wʋ́ɔ́ tıı wíbʋlɛ́ arí wíɛ́ ná ɓa háá karmɛ́ rí taŋá, mʋ́ʋ́la ɛ̃.

8Á íɔ̃́ zıŋ rí Wıusɛ kíŋse wéró, rı nıɛ níí tíŋwɔ́ ɓa síí mɛ́.

9Á taŋa zıŋ rí Wıusɛ wı kíŋse ná bílɛ́, nıɛ ná háá a wérí wíɛ́ nɛ́, amá nıɛ ná wíɛ́ Wıusɛ há bíl kíŋse ná nɛ́ ká: wítɛ"aara rí waásaŋwa, nıbɔma rí wíbɔŋ"aara, nıɛ ná há wı Wıusɛ ŋménɔ́ tıŋ rí nıɛ ná há wı Wıusɛ onní bú, nıɛ ná háá ɓʋ́ʋ́síwɔ́ ánáwa rí nıɛ ná háá ɓʋ́ʋ́síwɔ́ maáwa, rí nıɓʋ́ʋ́ra,

10rí nıcɔrma, rí nıɛ ná há gírɛ́ aá píŋwɔ́ bánáŋa ríwɔ́ hánáŋa, yóbáyɛlɛ́, rí nyɛtına rí nıɛ ná há có bʋra, arí wíɛ́ ná wuu há wı cɛ́rɛ́ rí wítáŋsɛ ná, á háá karmɛ́.

11Wíɛ́ nyáŋ ŋ há máŋsɛ́, ɓa lɛ́ Wıusɛ Labaarıwero ná, ʋ há píɛ́ páŋ sıerʋ nɛ́. Ɛ́ Labaarıwero sıɛ́ lɛ́ Wıusɛ ná há píŋó ní; ʋ nɛ́ ká wér wuu dıbulí.

12Ɔŋ́ bɔ́llɛ Kirisi Zeezi, á Nyuutına, ʋ há kenıŋ yardá, a lísíŋ, a páŋ dóé ríŋ tʋŋ pɔ́ʋ́.

13Ká tésíé mí, ŋ fa bʋ́lʋ́ bɔ́ŋbɔ́ŋ, ŋ fa cínʋ́ nıɛ mɛ́ a wálmíwɔ́, a tʋ́ksʋ́ má tıı. Amá arí ɛ́ wuu, Wıusɛ fáŋ susu, bee wíɛ́ ŋ fa há wʋ́ʋ́ wíɛ́ léɛ́ dí, ŋ fa wíŋ háá ɔ́ʋ́ ná ɛ̃.

14Ká á Nyuutına ha tʋ́mʋ́ zilɛ́ kíŋkáŋ maahʋ̃́ a páŋ, a a ŋ la Kirisi Zeezi dí, a cóllú.

15Ɔŋ́ já ríŋ bʋl wíí rɛ́; ʋ sıɛ́ ká wítıı rɛ́, nıɛ wuu zímʋ́ mɛ́, a mɔ rí nıɛ wuu lɔ́ʋ́ bílwó beŋtunni mí. Ɛ́ wíí nɛ́ ká: Kirisi Zeezi kó dúnié rʋ́ʋ́ la wíbɔŋ"aara nɛ́ tá; ŋ nɛ́ sıɛ́ kɔ́wɔ́ wuu nıbɔmɔ.

16Amá ŋ nɛ́ há ká wíbɔŋ"aara wuu nıbɔmɔ, Wıusɛ fáŋ susu, a makɛ rí Zeezi Kirisi tíŋíŋ mɛ́, a mákʋ́ nyamma wuu, a makɛ rí nıɛ ná wuu cíé háá á ríwɔ́ lɔ́ʋ́ dí, a ná mıusɛ ná há waá tenni, ríwɔ́ bel ɛ́.

© 1999, The Bible League.

17Kuózeno Wɩsɛ há wɩ dɩpúli rí dɩtenní kené, ʋ waá súwí ná, ʋ dʋŋɔ léŋ ní há ká Wɩsɛ ná ɓa há wʋ́ʋ́ wuó ná, rʋ́ʋ́ né tíllɛ píŋ rí hʋʋma, téŋ wuu mí! Amɩ!

18Ɔ bio Timote, anɛ Wɩsɛ wílaabʋlla fa há lá síɛ́ bʋl wíɛ́ ná a mʋ́ tííní mɛ́, cáánɛ ná ŋ há kené ríŋ pɛ́í nɛ́ ká, ríí píí tɩ yelli ɛ́ wíɛ́ mɛ́, ká lowi lowero,

19a cíní yardá naa mɛ́, a ka sawero má. Nɩɛ náŋa vɛ́ sawero ná wíɛ́ nɛ́, ɛ́ nɛ́ tɛ, ɓa báá wɩ yardá kené.

20Imene rí Alɛkzaŋdɛ má mɩŋ ɛ́ nɩɛ sɩɛrʋ nɛ́. Ɛ́ nɛ́ tɛ, ŋ tɔ́wɔ́ pá Sɩtaanɛ, a makɛ ríwɔ́ máŋsɛ wízɩmɛ, a báá sí Wɩsɛ bɔ́ŋbɔ́ŋ bʋ́lʋ́.

1 Timote 2

1Wífɩɛmɔ ná ŋ há píé aá cáániwa nɛ́ ká, rí Zeezi laadíire cʋɔlɛ Wɩsɛ, a sʋl Wɩsɛ pá nɩɛ wuu, a píwó hé Wɩsɛ nɛ́sɛ mɛ́, a bɔ́llɛ Wɩsɛ, ɓa wíɛ́.

2Ríwɔ́ sʋl Wɩsɛ pá kuóre rí tíŋ tínáwa wuu, a makɛ rí dɩhɩ̃́ pɔrɛ, ráá ná teŋfíél, a zíl Wɩsɛ rí taŋá, ká ráá wí"állɛ má pi Wɩsɛ ŋméno.

3Ʊ ɛ́ wéró, vʋ́ tɔ́rírá Laataarɔ Wɩsɛ sɩɛrʋ,

4ʋ nɛ́ há có rʋ́ʋ́ la nɩbííne wuu tá, ríwɔ́ zɩŋ taŋá.

5Wɩsɛ nɛ́ balá léŋ; nɩbalá má nɛ́ mɩŋ Wɩsɛ rí nɩbííne pɛ́kɛ, a ɔ́wɔ́ záárɔ. Ɛ́ záárɔ nɛ́ ká Kirisi Zeezi tɩ, há ká nɩbíŋ.

6Ʊ nɛ́ kúé púú mɩsɛ lenni sʋʋ, rʋ́ʋ́ yɔwɛ la nɩbííne wuu tá. Wɩsɛ téŋ makí mɛ́ nɛ́, ʋ tʋŋ ɛ́, anɛ sɩɛ́da, rí Wɩsɛ có rʋ́ʋ́ la nɩɛ wuu tá.

7Ɛ́ nɛ́ tɛ Wɩsɛ lísíŋ, ríŋ ɔ́ʋ́ nɩtʋmí, ríŋ gʋɔrɛ búóli wíɛ́ nyáŋ pá nɩɛ, a karmɛ yardá rí taŋá wíɛ́ pá nɩɛ ná há to Zuwifiwa. Taŋá nɛ́ ŋ búbʋl, ʋ to nyɩɛrʋ́.

8Ɔ sɩɛ́ já, rí báála cʋɔlɛ Wɩsɛ dɩhɛ̃́ wuu, ríwɔ́ cʋɔlɛ Wɩsɛ rí beŋtunni ná há wɩ busunnu kené, a káŋwɔ́ nɛ́ŋsa ɓɔ́, a sí cɔwɩlɔ́ dí, a sí kapɔsɛ pɔ́sʋ́.

9Ɔŋ́ já rí háála má su gɛnnɛ ɛ́ ná há cɛ́rɛ́, a sí jíklʋ́, ká káŋwɔ́ tɩ cím; ríwɔ́ síwɔ́ nyunni vɔ́sí hé rí nɩɛ bíbɛ́llíwɔ́, a sí salmɛ dɩmmɛ́ŋsɛ rí baŋzɛllɛ hé, a sí gɛpiŋe ná yɛlí há dʋ́ókó sʋ́.

10Amá ríwɔ́ a wíwere ní, anɛ háála ná há sɛ́ ɓaá zíl Wɩsɛ, há mɔhɛ̃́ ríwɔ́ tʋŋ ɛ́.

11Ʊ mɔhɔ̃́ rí háála pɔ́rwɔ́ tɩ mɛ́, a múúríwó tɩ ɓóŋ, aá máŋsɛ Wɩsɛ wíɛ́.

12Ɔ wɩ háálɔ ŋméno pɛ́í rʋ́ʋ́ kíkarmɛ, ɛ́ rá má rʋ́ʋ́ dí dóé báálɔ nyúú; amá ʋ mɔhɔ̃́ rʋ́ʋ́ pɔ́rʋ́ tɩ mɛ́ ké cím.

13Wɩsɛ lá síɛ́ má Adaŋ nɛ́ kɛ́rɛ́, ká má Ɛɛvɛ.

14Sɩtaanɛ má wɩ Adaŋ nɛ́ nyísɛ́, amá ʋ nyísɛ́ Ɛɛvɛ nɛ́, ʋ vɛ Wɩsɛ nʋɔ.

15Arí ɛ́ wuu, háálɔ sí ná laatɛ́ bɛlɛ lʋllɛ́ mɛ́, rʋʋ nɛ́ lá Wɩsɛ dí, a cí tɩkɛ, a cólli nɩɛ, a wɩ busunnú ɓarɛ, ká zímʋ́ tɩ kané wɛ́rí.

© 1999, The Bible League.

1 Timote 3

1Wíí né ŋ háá á ríŋ bʊl, ʊ ká wítɪɪ ré, nɪɛ wuu zímʊ́ mɛ́. Ʊ nɛ́ ká: Rɪ nɛ́ŋ rí hɪɛ̃nɛ wɪcʊ́ɔ́lísídííro tʊtʊmɛ́, ʊ tíná hɪɛ̃nɛ tʊtʊ́ŋwɛ́rí rí.

2Ɛ́ wíɛ́, wɪcʊ́ɔ́lísídííro wɪ mɔhɛ̃́ rʊ́ʊ́ ka yɪtɔk mʊɔ́ wuu, ʊ mɔhɔ̃́ rʊ́ʊ́ ka háálɔ balá léŋ. Ʊ mɔhɔ̃́ rʊ́ʊ́ zímʊ́ tɪɪ kanɛ́, a bɪɪnɛ wíɛ́ káá a, rʊ́ʊ́ rí nɪɛ wólli náŋá mɛ́, a cakɛ aá la nɪhʊɔra, a wólli nɪɛ aá karmɛ.

3Ʊ wɪ mɔhɛ̃́ rʊ́ʊ́ a sɪnyɔ́r; ʊ wɪ mɔhɛ̃́ rʊ́ʊ́ a cɔ́ɛ́ tíná. Amá ʊ mɔhɔ̃́ rʊ́ʊ́ a nɪpɔrí, rʊ́ʊ́ rí nɛ́ŋ sí wíí kánʊ́. Ʊ wɪ mɔhɛ̃́ rʊ́ʊ́ púú nyúú hé meéwíé mí.

4Ʊ mɔhɔ̃́ rʊ́ʊ́ kánʊ́ tɪɪ jaa wɛ́rí, a wóllú bɛlɛ, ríwɔ́ títíŋʊ́ nʊɔ.

5Rí nɛrɔ nɛ́ wʊ́ʊ́ tɪɪ jaa mɛ́ wuó bel, ʊ wɪ wɪcʊɔla púl má mɛ́ wuó bel.

6Wɪcʊ́ɔ́lísídííro wɪ mɔhɛ̃́ rʊ́ʊ́ a nɛrɔ ná há lá Zeezi wíɛ́ dí félfél mɛ́; rɪ ɛ́ rá, nyʊkɔ sí kánʊ́, rʊ́ʊ́ hóŋŋʊ́ tɪɪ, rí Wɪɪsɛ dúú saríya, anɛ ʊ há dí Sɪtaanɛ saríya ɛ́.

7Wɪcʊ́ɔ́lísídííro mɔhɔ̃́ rʊ́ʊ́ a nɪwɛ́rí, rí nɪɛ ná má há to Kirisi nɪɛ, ríwɔ́ zízílú; rɪ ɛ́ rá, ɓa sí zɔ́kʊ́ yɪr, rí Sɪtaanɛ tɪŋ ɛ́ mɛ́, a hé báráwa kánʊ́.

8Wɪcʊ́ɔ́lítʊtʊnna má mɔhɔ̃́ ríwɔ́ ka málwero, a a nɪtáŋsɛ. Ʊ wɪ mɔhɛ̃́ ríwɔ́ a sɪnyɔ́ɔ́rá; ʊ wɪ mɔhɛ̃́ ríwɔ́ tɪŋ gɪragɪra, aá ja meéwíé.

9Ʊ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ ka sawero ná há wo Wɪɪsɛ wíɛ́ laá bil; ɓa fa ká wíféŋsé rí Wɪɪsɛ makɛ párá, á laa dí.

10Ʊ sɪɛ́ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ mílwɔ́ ná kɛ́rɛ́; rɪ ɓa wɪ yɪtɔk kené, ríwɔ́ lísíwɔ́, ríwɔ́ tʊ́tʊŋ wɪcʊ́ɔ́lítʊtʊmɛ́.

11Háála ná má há ká wɪcʊ́ɔ́lítʊtʊnna, ʊ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ má ka málwero, a sí nɪɛ bɔ́ŋbɔ́ŋ bʊ́lʊ́. Ʊ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ zíŋwɔ́ tɪɪ kanɛ́, rí nɪɛ ɔ́wɔ́ yardá, wíɛ́ wuu mí.

12Ʊ mɔhɔ̃́ rí wɪcʊ́ɔ́lítʊtʊnna ka háálɔ balá léŋwa. Ʊ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ káŋwɔ́ tɪɪ jɪɪsɛ wɛ́rí, a wóllíwó bɛlɛ.

13Wɪcʊ́ɔ́lítʊtʊnna ná háá tʊ́ŋwɔ́ tʊtʊmɛ́ wɛ́rí, nɪɛ́ zílwó. Ɓa wo Kirisi Zeezi wíɛ́ ná ɓa há léɛ́ dí aá bʊl, arí taŋá, ká sí héwíŋ fá.

14Wíɛ́ nyáŋ ŋ há pʊ́ŋsɛ́ aá pɛ́í, ŋŋ́ bíínʊ́ ríŋ kóí dɪhɛ̃́ rɛ́, tápʊlɛ nyáŋ nʊɔ mɛ́;

15ŋ taŋa pʊ́ŋsɔ́ pɛ́í, a makɛ rɪŋ nɛ́ wíí dɪhɛ̃́ kíkɛ́lɛ́ kúé má, ríí zɪŋ ɛ́ ná há mɔhɛ̃́ ríí kání tɪɪ, nɪɛ ná há lá Wɪɪsɛ dí sɪɛrʊ. Ɓa nɛ́ ká Wɪɪsɛ ná há wómmó nɪɛ púl ná, há cákɛ́ taŋá ná cɛ́, anɛ nafara há cákɛ́ jaa cí ɛ́.

16Taŋá, ʊ to tíŋtɔ́ɛ́, á há lá Wɪɪsɛ wíɛ́ ná dí aá cʊ́ɔ́lʊ́ ɛ́, ʊ ká wíféŋsi rí, Wɪɪsɛ makɛ párá. Ɛ́ wíí nɛ́ ká: Wɪɪsɛ tɪɪ bírmɛ́ nɪbííno, a ko dúníé. Wɪɪsɛ Sabɪɪna sʊ́ʊ́ ká tékétéké. Wɪɪsɛ malíkawa má nóú. Nɪɛ bʊ́lʊ́ wíɛ́ dúníé kíŋkere wuu, dúníé nɪɛ lɔ́ʊ́ dí. Wɪɪsɛ kánʊ́ zí bána nyúú, ʊ ké dɪpiŋo.

1 Timote 4

© 1999, The Bible League.

1Wɩsɛ Sabɩna dé caasɛ bʊl nyaamí, a bʊlɛ́ hatíŋnítápʊlɛ, nɩɛ náŋa sí vɛ yardá ná ɓa fa há kené arí Wɩsɛ, ká tɩŋ nyɩsɛ́ sabɩŋsɛ sɛ́, arí kaŋtɔmɔ wímakɛ́.

2Nʊŋmɔ́ŋtɩna ná háá karmɛ nyɛwíɛ́, ɓa níí yéŋŋíwó; ɓa sɩɛnnɛ wuu sɩɛ́ dé nɛ hɔɔ há fɛ́l níŋ mí, ɓa pii nyɩkɛ omo ʊ nɛ ɛ́ né.

3Ɛ́ nɩɛ duo, ɓaá karmɛ nɩɛ, a bʊl ríwɔ́ sí háála já, a sí onni náŋa má dí. Ká Wɩsɛ á ɛ́ onni, a makɛ rí nɩɛ ná há ɔ́ʊ́ yardá, a zɩŋ taŋá ná, ríwɔ́ bɔ́llɛ Wɩsɛ ká dí ní.

4Onni ná wuu Wɩsɛ há ɛɛ́, ɓa wér; oŋvɛɛlí toó. Amá óŋ wuu mɔhɔ̃́ ráá bɔ́llɛ Wɩsɛ né, ká dí.

5Rɩ Wɩsɛ né bʊ́lɛ́ bʊlɛ́ omo wuu wéró, rí wɩsʊlɔ́ súúri, ɛ́ omo báá wɩ busunnu kené, Wɩsɛ síɛ́.

6Rɩ ʊ né pí wíɛ́ nyáŋ ríí kármí maábináŋa, ɩ sí a Kirisi Zeezi tʊtʊnnʊwero, há lá Wɩsɛ wíbʊlɛ́ ná, á há léɛ́ dí, arí karmɛ́ ná, há ká taŋá ná, ɩ háá tɩŋɛ́ ɓa síí mɛ́, aá díɛ́sí tɩ.

7Amá vɛ wíluké ná há ká nɩcʊ́lwíɛ́; ɓa rí Wɩsɛ wíɛ́ wɩ náŋá hé. Hé dóé, a tɩŋ Wɩsɛ ŋméno ná wérí.

8Hé dóé, tɛŋ zákse mɛ́, anɛ fɛɛ́ nyɛ, ʊ wéró, ká ʊ nyʊɔrɛ́ wɩ zeŋ; amá rɩ tína nɛ́ tíŋ Wɩsɛ ŋméno ná wérí, ʊ nyʊɔrɛ́ nɛ́ zené kíŋkáŋ, a párá zaa hiẽsó né mí, arí mɩsɛ ná há waá tenni cíé kal.

9Wíí né ŋ há bʊ́lɛ́, ʊ ká wítɩ rɛ́, nɩɛ wuu zímʊ́ mɛ́, a mɔ rí nɩɛ lɔ́ʊ́ wuu bílwó beŋtunni mí.

10Ɛ́ nɛ́ tɛ, á hé dóé aá tʊŋ rí taŋá, bee wíɛ́ á yɩɛla wuu mɩŋ Wɩsɛ ná há wómmó mí ní; ʊ nɛ́ ká nɩɛ wuu Laataarɔ; amá nɩɛ ná há lɔ́ʊ́ dí, ɓa níí yúú mí.

11Pi wíɛ́ nyáŋ wuu karmɛ nɩɛ, a máŋsɛ pɔ́wɔ́, ríwɔ́ a ɛ́.

12Sí ló rí nɛ́ŋ wuu bel gúóní, ɩ há ká heŋbié wíɛ́, amá lo ríí wíbʊlɛ́ rírí wí"állɛ, rírí nɩɛ cólle, rírí yardá arírí sapʊmmí, ríwɔ́ a wérí, rí Zeezi laadíire bélí nabulle, káá va.

13Karmɛ Wɩsɛ Kɛno aá pá nɩɛ, a cááníwɔ́, a máŋsɛ Wɩsɛ wíɛ́ aá pɔ́wɔ́, ríŋ kúko.

14Wɩsɛ Sabɩna pálɔ ná ʊ há pɛ́í, a tɩŋ Wɩsɛ wílaabʊlí rí wɩcʊ́ɔ́lísídíire há píwó nɛ́ŋsa tíkí mɛ́ ɛ́, súʊ́ vɛɛ́ tá.

15Bel wíɛ́ nyáŋ mɛ́ arí taŋá, a makɛ rí nɩɛ wuu néí rɩí mʊ́ síɛ́, ɛ́ wíɛ́ mɛ́.

16Pɔ́í tɩ mɛ́, a pɔ́ wíɛ́ ná má ɩ háá karmɛ́ mɛ́, a hé dóé rí taŋá, aá tɩŋ ɛ́ wíɛ́. Rɩ níí tʊŋ ɛ́, í sí léí tɩ, ká la nɩɛ ná má háá zési tá.

1 Timote 5

1Pɔ́ ríí sí nɔhɔ̃́ mɛ́ bésʊ́ rí dóé; amá cáánʊ́ aní áná, a cáánɛ heŋbiwafɛlɛ aní máálàwa rírí maábɛlɛ,

2a cáánɛ háhíɛ̃́sɛ aní maáwa, a cáánɛ háwiisi má aní nátolé, rí busunnu sííwa pɛ́kɛ zʊ́.

© 1999, The Bible League.

3Bel yúháála ná há wɪ bíbelle kené mí.

4Amá rɪ yúháálɔ ná né kéŋ bɛlɛ, é rá má nihẽ, ʊ mɔhɔ̃́, Wɪʊsɛ ŋméno mé, ríwɔ́ la síé máŋsɛ, a a wíí ná há mɔhɛ̃́ ríwɔ́ aa pɔ́wɔ́ nɪɛ, a bélwó lʊlla mé, anɛ ɓa má die há bélwó mí é ná; é né céré, a pá Wɪʊsɛ.

5Yúháálɔ ná há ká yúhál tɪɪ, a wɪ néŋ kené rúú bélú, ʊ kéŋ Wɪʊsɛ yɪɛla né, aá sʊl Wɪʊsɛ téŋ wuu mí, wɔhɔ rí títaŋ wuu, rúú sáŋú mé.

6Amá yúháálɔ ná há mɪŋ satɔ́ɔ́rwíé mé aá a, ʊ súwɔ́ ré, káá va.

7Ná wíé ná há mɔhɛ̃́ ríí makɛ ríwɔ́ a, a makɛ ríwɔ́ sí yɪtɔk mʊɔ́ wuu kánú.

8Rɪ nɛrɔ né wúú nɪɛ míí bel, a wúú jaa nɪɛ má tɪɪ míí bel, ʊ vé yardá ná ʊ há éé arí Wɪʊsɛ; ʊ sɪé bɔŋ nɛrɔ ná há wɪ Wɪʊsɛ yardá éé.

9Yúháálɔ ná há pérí bɪŋsɛ mɛésɪbotoro, a fa ja bál balá, ʊ né mɔhɛ̃́ ríí hóú yɪr yúháála kɛnɔ sɪɛrʊ.

10Ʊ sɪé mɔhɔ̃́ rúú a háálɔ ná nɪɛ háá búú mé, ʊ tʊtúŋwere wíé; rúú a háálɔ ná há bélú bɛlɛ mé wérí, a cakla nɪhʊɔra wérí ʊ jaa mé, a sɛsɛ wɪcʊɔla naasɛ, a a nɛrɔ ná há fá nɪyaara búŋsé, a tʊŋ tʊtúŋwere ríwɔ́ dúó wuu.

11Amá yúháála ná ha há ká háwiisí, síwɔ́ yɪra púŋsí hé yúháála kɛnɔ sɪɛrʊ; bee wíé rɪ baljaasɛ sabɪɪna né ísíwó mí, ɓa sí lo Kirisi wíé, ká ja báláwa,

12a vɛ́wɔ́ dúŋdúʊ̃́ wíkaní ná ɓa fa há kené rí Kirisi, rúú é a wízɔkí pɔ́wɔ́.

13Wíí ná nɔ́ŋɔ má há súúré ní ká, rɪɪ né púŋsíwɔ́ yɪra, ɓa báá waá sáŋ tʊŋ, káá dé mɪŋ jɪʊsɛ gʊɔré mé, ríí cícesi wíkana, ríí píwó nʊʊsɛ ríí híhé nɪɛ wíé mé, káá búbʊl wíwaábʊlwa.

14Ɛ́ né tɛ, ŋ cólli rí yúháála ná ha há ká háwiisí, ríwɔ́ bɪrja báláwa, a lʊllɛ bɛlɛ, aá bélwó jɪʊsɛ mé, a makɛ ríwɔ́ sí wíí á, ráá dɪŋdɔma tɪŋ ráŋ búbúlrá bɔ́ŋbɔ́ŋ.

15Yúháála náŋá wáárɔ́ vé Kirisi, ká tɪŋ Sɪtaanɛ mé.

16Amá néŋ ná wuu há lá Zeezi dí, rɪ yúháála mínú jaa nɪɛ sɪɛrʊ, ʊ mɔhɔ̃́ rúú bélwó mí, ríwɔ́ sí wɪcʊɔla púl nɪɛ cɪká á, ká ríwɔ́ wólli bel yúháála ná há wɪ néŋ kenéwa mé.

17Wɪcʊ́ɔ́lísídíire ná háá túŋwɔ́ tʊtʊmé wérí, ʊ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ ná zíle bʊllɛ; ɓa ná há búl Wɪʊsɛ wíé aá pá nɪɛ, a kíkarmɛ nɪɛ má, ɓa wíí né kíé.

18Ɓa púŋsɛ Wɪʊsɛ Kɛnɔ cɔɔ nɔ́ŋɔ a bʊlé: "Ʊ wɪ mɔhɛ̃́ ríí tó nɔɔ nʊɔ mé, ká kaá túmí míé sɪɛrʊ." Ɓa báá púŋsɛ cɔɔ nɔ́ŋɔ má bʊlé: "Tʊtʊnnɔ mɔhɔ̃́ rúú nóú túme."

19Rɪ néŋ búlí rí, bʊlé wɪcʊ́ɔ́lísídír rí zɔ́ké wíí, rɪ nɪɛ né wɪ bɛllɛ, botoro péré, ríí a é wíí dáŋsíéwa, ɪ sí láá dí.

20Ɓa ná háá a wíbɔma, búlwɔ́ rí, nɪɛ wuu síé mé, a makɛ rí héwíŋ ka náŋa má.

21Ɔ́ŋ súlí kíŋkáŋ Wɪʊsɛ síé, rí Kirisi Zeezi síé, arí Wɪʊsɛ malíkawa ná ʊ há túɔ́sé síé, ríí tɪŋ wíé nyáŋ ɓa síí mé, ká sí nɪɛ cáksú, ɪ wí"állɛ sɪɛrʊ, a sí nɪɛ túɔ́sú má.

© 1999, The Bible League.

22Sí búúrí péí néŋsa ríí tɪkɛ néŋ nyúú mí, ríí pi tʊtʊmɛ́ ríí pɔ́ʊ́. Sí nɪɛ mɛ́ tíŋí a wíbɔma; kání tɪ rí busunnu.

23Báá sí nyii dʊŋɔ nyɔ́, amá nyʊ́nyɔ dɪvéŋ mʊɔ́ mʊɔ́wa, ríí lowíwɪla ná háá ísí mí ɓáré ɓáré, síí bílú.

24Nɪɛ náŋa wíbɔma ká nyaamí, rɪ ɓa ha wʊ́ɔ́ saríya díé má tɪ; ká nɪɛ náŋa é, rɪ saríya rá, ɓa wíbɔma waá nyɪsɛ.

25Wíwere má ká nyaamí é né; rɪ náŋa féŋsó má, kal nɔ́ŋɔ ɓa sí nyɪsɛ.

1 Timote 6

1Nɪɛ ná wuu há ká yósí, ɓa mɔhɔ̃́ ríwɔ́ zílwó tínáwa ɓóŋ, a makɛ rí nɪɛ sí Wɪsɛ yɪr, aríra karmɛ́ ná yɪr zɔ́kʊ́.

2Yósi ná, ɓa tínáwa há lá Zeezi dí, é yósi wɪ mɔhɛ̃́ ríwɔ́ gúóníwó tínáwa ná, a tíŋwɔ́ wuu sísényɛ há ká maábináŋá wíɛ́. Amá ʊ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ ɔsɛ tʊŋ wérí pɔ́wɔ́, bee wíɛ́ nɪɛ ná ɓa há tʊ́mɛ́ aá pá, a cóllíwó wérí, ɓa ká Zeezi laadíire ní, a ɔ́wɔ́ nɪcólle tɪ. Wíɛ́ nyáŋ nɛ́ mɔhɛ̃́ ríí pii karmɛ nɪɛ, a máŋsɛ pɔ́wɔ́.

3Nɛrɔ ná wuu háá karmɛ wíhúó, ká wírá Nyuutɪna Zeezi Kirisi wítáŋsɛ ná sáŋɛ́, a wɪ Wɪsɛ ŋméno tɪŋɛ́ yɛ́rɛ́ karmɛ́ má sáŋɛ́,

4ʊ tína wɪ wíí wuu ɛ̃, nyʊkɔ né súú, ʊ cólli kapɔsɛ kíŋkáŋ, arí wíɛ́ kaa vásɛ. Ɛ́ né tɛ: síí rí kapɔsɛ, rí nɪtʊksɛ, arí bɪɪnɛ bɔ́ŋbɔ́ŋ cáási nɔ́ŋɔ.

5Ɛ́ né ha tɛ, tíŋtɔ́ɛ́ diŋderé nɪɛ ná sabɪŋsɛ há yéŋŋé pɛ́kɛ, ɓa báá wɪ taŋá ɛ̃, ká bɪɪnɛ rɪ Wɪsɛ ŋméno tɪŋɛ́ níí ɛɛ́, ríwɔ́ ná ɓɪɛ.

6Taŋá, rɪ níí tɪŋ Wɪsɛ ŋméno, ríí sɪɛrʊ tɔrɛ onni ná ɪ há kené, ʊ nyʊɔrɛ́ né zené.

7Á háá ko dúníé, á wɪ óŋ wuu kené ko. Ɛ́ wíɛ́, raá níí lɛ dúníé mí, á wɪ óŋ wuu wuo pɛ́ kaá col.

8Ɛ́ wíɛ́, raá né kéŋ ɓɪdííli rí gɛsuo, ʊ mɔhɔ̃́.

9Amá nɪɛ ná háá ja ɓɪɛ né, Sɪtaanɛ tíŋwɔ́ nɪcʊ́l"oŋkana ná há bɔ́mɔ́, ká ɓaá hɪɛ̃nɛ mɛ́, a nyɪsɛ aá kɛsɛ, anɛ bárá, ɓa há zʊ́ɛ́; ɓa né sɪɛ́ zɔkɛ nɪɛ ɓóŋ, a yéŋŋíwó.

10Meéwíé cólle ní ká wíbɔma duo wuu mʊ́kur. Nɪɛ náŋa tíŋ meéwíé cólle wíɛ́, a vɛ Wɪsɛ ŋméno, ká mɪŋ wɪhála ɓɪzeno mí.

11Amá ɪ é há ká Wɪsɛ néŋ, sí wíɛ́ nyáŋ oro wuu á. Hé dóé, a makɛ ríí wíɛ́ a wérí Wɪsɛ síɛ́, a tíŋʊ́ ŋméno rí taŋá, a ka yardá rí cólle, a ka nyamma, a a nɪpɔrí.

12Lowi yardá lowero; ka mɪsɛ ná há waá tenni wérí; é mɪsɛ wíɛ́ nɛ́ Wɪsɛ yírí, ɪ cí nɪkana síɛ́ a téí sɪɛ́da é.

13Wɪsɛ ná háá pá onni wuu hiɛ̃só síɛ́, arí Kirisi Zeezi síɛ́, ʊ né há lísɛ nʊɔ wérí, a tɛ sɪɛ́da Pɔŋsɛ Pɪlatɛ síɛ́, ŋŋ́ sʊ́lí:

© 1999, The Bible League.

14Tɪŋ wímáŋsɛ ná ŋ há búlɛ́ pɛ́í, arí sabalá, rí nɛ́ŋ wuu má sí wítɔ́k ráŋ ná ríí bʊl, a kaá
járá Nyuutɪna Zeezi Kirisi bɪrkoe.

15Ʊ sí bɪrko tɛŋ ná mɛ́, Wɪsɛ há mákɛ́. Wɪsɛ dʊŋɔ léŋ ní kɛ onni wuu, ʊ nɛ́ ká wér
wuu tína, ʊ nɛ́ ká kuóre wuu Kuoro, arí nyúútínáwa wuu Nyuutɪna.

16Ʊ dʊŋɔ léŋ ní waá súwí ná; ʊ dɪmɪní wuu ká pʊmmɔ ɓɪzeno ní, nɛ́ŋ wuu wɪ ráŋ kɔwɛ
aá peri. Nɛ́ŋ wuu ha wúú néé, nɛ́ŋ sɪɛ́ báá wúú wuó ná má. Ʊ nɛ́ tɛ zíle rí dóé ná há wɪ
tokó kené! Amɪɪ!

17Bʊl pá nɪɛ ná há kéŋ dúníé kuóɓɪɛ ná, ríwɔ́ sí nyúkú; ríwɔ́ síwɔ́ yɪɛla píí hé ɓɪɛ ná
mɛ́, bee wíɛ́ ɓa waá dáánɛ. Amá ríwɔ́ píwó yɪɛla hé Wɪsɛ mɛ́ nɛ́, ʊ níí párá onni wuu
kíŋkáŋ, a makɛ ráá jíjʊɔsɛ.

18Bʊl pɔ́wɔ́ ríwɔ́ í"a wérí, ríwɔ́ lo rí tʊtúŋwere ní ɔ́wɔ́ ɓɪɛ; ríwɔ́ ka zilé aá sáŋ nɪɛ mɛ́
aríwɔ́ ɓɪɛ ná.

19Rɪ ɓa nɛ́ túŋ ɛ́, ká ná ɓa sí ná ɓɪɛ ná há wéró, a waá zɔkɛ cíé kal, rúú ɛ́ a ríwɔ́ ná
mɪsɛ ná há ká mɪsɛ tɪɪ.

20Tóó! Ɗ nɪwero Timote, bel tʊtʊmí ná Wɪsɛ há píé héí nɛ́sɛ mɛ́ wérí. Kání tɪɪ rí
wíbʊlyɔ́ɔ́wa ná rí Wɪsɛ wíɛ́ há wɪ náŋá hé, a kání tɪɪ rí nyɪɛrʊ zɪmɛ́ wíɛ́ ná nɪɛ há búlɛ́
aá ja tíŋtɔ́ɛ́.

21Nɪɛ náŋa sí ɓa kéŋ ɛ́ zɪmɛ́ nɛ́, ká wɪ wíí wuu ɛ̃ má; a tɪŋ ɛ́ mɛ́ a cúrɛ ká tá yardá. Rí
Wɪsɛ hé bárka pɛ́íwa!

© 1999, The Bible League.

2 Timote

2 Timote 1

1Ɔ Pool, Kirisi Zeezi nɪtʋmí, a tɪŋ Wɪsɛ cólle mí, ŋ nɛ́ púŋsɛ kɛnɔ né. Wɪsɛ há búlɛ́ bʋlʋ́ sí tɪŋ Kirisi Zeezi mí, a párá mɪsɛ ná, ɛ́ mɪsɛ wíɛ́ nɛ́ ʋ túmíŋ, ríŋ bʋl pá nɪɛ.

2Ɔ púŋsɛ kɛnɔ né aá pɛ́í Timote ní, ŋ bicólli tɪɪ. Ráá Ana Wɪsɛ rí Kirisi Zeezi á Nyuutɪna, fɛ́í susu, a pɛ́í bárka rí tɛŋfíɛ́l!

3Ɔŋ́ bɔ́llɛ Wɪsɛ ná ŋ naabálwa die há túmɛ́ pá, ŋ má zaa baa isi a tʋŋ aá pɔ́ʋ́, arí sawero. Wɔhɔ rí títaŋ wuu, rɪŋ níí cʋɔlɛ Wɪsɛ, ŋ wíí wíɛ́ sʋ́llɛ.

4Ɔ há ísí dɪhḩ ɪ wi ɛ́, ŋ ha wɪ sʋ́llɛ́. Ɔ sɪɛ́ de caasɛ fɛ́l síí nɛ́, aá ja ríŋ néí, a makɛ rí satɔrɔ́ súŋ.

5I há kéŋ yardá ná rí taŋá, ŋ wʋ́ʋ́ má míí sʋ́llɛ. I nahã́ Loyisi ríri maá Eniisi, ɓa má fa kéŋ ɛ́ yardá duo ní arí Wɪsɛ; ŋ íɔ̃ rí ɛ́ yardá nɛ́, ɪ má ka.

6Ɛ́ nɛ́ tɛ, ŋ cícáání, pálɔ ná Wɪsɛ há pɛ́í, téŋ ná mɛ́ ŋ há píŋ nɛ́ŋsa tíkí mɛ́, ka ɛ́ pálɔ aá tʋŋ.

7Wɪsɛ Sabɪna ná ʋ há píé párá, ʋ wírá gbɛ́l, amá ʋʋ́ párá dóé, cólle rí zímí tɪɪ kanɛ́ nɛ́.

8Ɛ́ wíɛ́, sírá Nyuutɪna wíɛ́ bʋlɛ́ hũsɛ fá, a síŋ má hũsɛ fá, ʋ wíɛ́ nɛ́ ɓa tɔ́ŋ bɪnajaa mɛ́. Amá arí Wɪsɛ dóé, saŋ ríŋ ríri dí wɪla Labaarɪwero ná yɪr mɛ́.

9Wɪsɛ nɛ́ lárá tá, a yírírá, ráá ɔ́ʋ́ nɪɛ; ʋ wírá wíwere ní bélé ká lárá tá, amá ʋ lʋ́ʋ́ tɪɪ Sabɪna makɛ́ nɛ́, ʋ fárá susu a tɪŋ Kirisi Zeezi mí, a tʋŋ ɛ́ fól wuu, rɪ dúníé ha toó.

10Amá mʋ́l néé mí, a tíŋrá Laataarɔ Kirisi Zeezi mí, ɛ́ susu fárʋ́ ká nyaamí. Kirisi Zeezi sɪɛ́ zɔ́kɛ́ sʋʋ dóé, ká tɪŋ Labaarɪwero ná mɛ́, a máŋsɛ mɪsɛ ná há waá tenni wíɛ́ pá nɪɛ, ʋ de a pʋmmí.

11Wɪsɛ lísíŋ ríŋ ɔ́ʋ́ nɪtʋmí, a gʋɔrɛ búóli Labaarɪwero né wíɛ́ aá pá nɪɛ, aá karmɛ nɪɛ má.

12Ɛ́ wíɛ́ nɛ́ tɛ, ŋ níná wɪla nyɛ, amá ʋ to hũsɛ́ a páŋ, bee wíɛ́ ŋ ɛ̃ nɛrɔ ná ŋ há lɛ́ɛ́ dí, a zɪŋ rí taŋá, rʋʋ kéŋ dóé a wólli omo ná ʋ há píé héŋ nɛ́sɛ mɛ́ aá bel, a kaá ja Kirisi Zeezi tápʋl koolí.

13Wítáŋsɛ ná ŋ há búlɛ́ pɛ́í, tíŋwɔ́, a bʋ́lwɔ́ nɛ́ aá pá nɪɛ, ká ka yardá rí cólle ná á há kené, a tɪŋ Kirisi Zeezi mí wérí.

14Wɪsɛ há pí omo ná héí nɛ́sɛ mɛ́, bélú mí wérí, arí Wɪsɛ Sabɪna ná há míŋrá mɛ́ dóé.

15I íɔ̃ rí Azi dɪtíllɛ nɪɛ wuu véŋ, Fɪzɛl rí Ɛrmɔzɛnɛ má míŋwɔ́ sɪɛrʋ.

16Rí Wɪsɛ fá Ɔnɛzɪfɔɔrɛ ríʋ́ jaa nɪɛ susu, bee wíɛ́ ʋ váló aá dúóríŋ naasɛ; ŋ bɪnajaa mɛ́ mɪnɛ́ to hũsɛ́ ʋ rí.

17Ʊ há ko Romi, ʋ jáŋ dɪhḩ arí taŋá má tɪɪ, ká zɪŋ túkíŋ mí.

© 1999, The Bible League.

18Ɔ fa há mɩŋ lfɛɛzɛ má mɛ́ ʋ sáŋíŋ mɛ́ mɔ ɛ́, ɩ ʋ́ʋ̃ kíllɛ nɩɛ wuu. Rí Nyuutɩna fɔ́ʋ́ susu, saríya kaldíí.

2 Timote 2

1ɩ é ŋ bio, sɩɛ́ lo rí zilé né á há néé, Kirisi Zeezi mí, rʋ́ʋ́ né ɛ́í dóé.

2Wíɛ́ ná ŋ há bʋ́lɛ́ nɩkana síɛ́ ɩ nɛ, píwó máŋsɛ pá nɩtaŋáwa ná má há sí wóllíwó pii karmɛ nɩɛ náŋa.

3Dí wɩla ríríŋ, anɛ Kirisi Zeezi sóójiwero.

4Rɩ ɓa lísɛ nɛrɔ sóóji mí, rʋ́ʋ́ jíja rʋ́ʋ́ nɔhɔ̃́ sɩɛrʋ tɔ́rʋ́ nyúú, ʋ wɩ mɔhɛ̃́ rʋ́ʋ́ púú nyúú hé wíɛ́ ná há to sóóji wíɛ́ mɛ́.

5Rɩ fífáárɔ má níí fɛ́ɛ́, rʋʋ wɩ fɛ́ɛ́ wádawa tíŋɛ́, ʋ wɩ túme wuó ná.

6Paarɔ ná tɛŋ há háákɔ́, ʋ níí la síɛ́ nóú oŋparɛ́ ker.

7Ka wíɛ́ nyáŋ ŋ há bʋ́lɛ́ pɛ́í, aá bɩɩnɛ; Nyuutɩna sí pɛ́í mɛ́, ríí níwɔ́ wuu mʋ́ʋ́la.

8Pi Zeezi Kirisi há ká kuóro Davidi dunɛrɔ wíɛ́ líísí tɩɩ; ʋ bírɔ́ isi sʋʋ mɛ́, anɛ ɛ́ Labaarɩwero ná wíɛ́ ŋ háá bʋlɛ́, há máŋsɛ́.

9Ɛ́ Labaarɩwero wíɛ́ né, ŋ níná wɩla nyɛ, ɓa vɔ́wíŋ anɛ wíbɔŋ"aarɔ. Amá ɓa wɩ Wɩsɛ wíbʋlɛ é wuó vɔwɛ.

10Ɛ́ né tɛ, ŋ nyámmíwɔ́ wuu, Wɩsɛ nɩtʋɔsɛ́ ná wíɛ́, a makɛ ríwɔ́ má ná laatɛ́ ná há mɩŋ Kirisi Zeezi mí, arírʋ́ píŋ ná há waá tenni.

11Wíí né ŋ háá á ríŋ bʋl ká wítɩɩ rɛ́, nɩɛ wuu zímʋ́ mɛ́. Ʊ né ká: "Raá rí Zeezi wuu ní sʋ́sɛ́, á ríríʋ́ wuu sí bɩr"isi má, a ka mɩɩsɛ.

12Raá né cíné tɩkɛ rí taŋá, a wɩ yardá tɛ́í, á ríríʋ́ wuu sí dí kuorí má; ká raá né báásʋ́, ʋ má sí báásírá.

13Rɩ nɩɛ né wírá yardá wuó a, ɓa wóú é yardá aá a; bee wíɛ́ ʋ há sʋ́ʋ́ ná, ʋ níí cíné.”

14Pi wíɛ́ nyáŋ liisi nɩɛ wuu, ká sʋ́lwɔ́ kíŋkáŋ Wɩsɛ síɛ́, ríwɔ́ sí wíɛ́ káá pʋ́pɔsɛ náŋá; kapɔsɛ wɩ wíí wʋ́ʋ́ ɔsɛ, rʋʋ né to rʋ́ʋ́ zɔkɛ nɩɛ ná háá zesé.

15Hé dóé, a makɛ rɩɩ kʋ́ó cí Wɩsɛ síɛ́, ríí nɛ tʋtʋnnɔ ná hɩ̃sɛ há wʋ́ʋ́ kené, ká rʋ́ʋ́ sɩɛrʋ tɔ́rí nyúú. Bʋl Wɩsɛ wíbʋlɛ ná há ká taŋá, ʋ síí mɛ́, a pá nɩɛ.

16Lísí tɩɩ rí wíbʋlyɔ́ɔ́wa ná rí Wɩsɛ wíɛ́ há wɩ náŋá hé mí; nɩɛ ná há cówó, ɓa ɔ́sɔ́ káŋwɔ́ tɩɩ né aá kɛkɛ Wɩsɛ mɛ́.

17Ɛ́ wíɛ́ duo sí zɔkɛ nɩɛ, anɛ goŋtoro háá káári a zɔkɛ naa wuu ɛ́. Imene rí Fɩlɛtɛ sɩɛ́ mɩŋ ɛ́ wíɛ́ bʋ́bʋlla sɩɛrʋ né.

18Ɓa tá taŋá ŋmɛ́nɔ ná, ká bʋlɛ́ sʋsɛ bɩr"isé ná dáárɔ́; ɓa bʋlɛ́ ná ɔ́ɔ́ nɩɛ náŋa vɛ Wɩsɛ ŋmɛ́nɔ.

© 1999, The Bible League.

19Ká Wɩsɛ taŋá ná ʋ há bílé anɛ jaa múl, ʋ duokí, ʋ waá zíksi. Wíɛ́ ná há púŋsʋ́ nyúú ní ká: "Nyuutɩna Wɩsɛ ʋ́ʋ́ nɩɛ;" a baa púŋsɛ bʋlɛ́: "Nɛrɔ ná wuu há sʋ́ʋ́ ká Nyuutɩna Wɩsɛ nɛ́ŋ, rʋ́ʋ́ tína tá wíbɔmɔ ɛɛ."

20Jɩzeno mí, salmɛ gbaŋsɛ rí wárɛ gbaŋsɛ dʋŋɔ rá ráŋ, ɓa rí cʋ́ʋ́ oŋ"máálɛ rí dagbaŋsɛ wuu ní ráŋ; náŋa ká tʋtʋ́ŋpiŋe wíɛ́ né, náŋa tʋtʋ́ŋwɩɛla wíɛ́.

21Ɛ́ wíɛ́, rɩ nɛ́ŋ rí lísʋ́ tɩ wíbɔma mɛ́, ʋ sí nɛ gbaŋa ná ɓa há kené aá tʋŋ tʋtʋ́ŋpiŋe, rʋ́ʋ́ tína lísʋ́ bílú dʋŋɔ, ʋ tʋtʋmɛ́ yɩr mɛ́, rʋ́ʋ́ sí busunnu ɓárʋ́, ká rʋ́ʋ́ kaá tʋŋ tʋtʋ́ŋwere ríwɔ́ duó wuu.

22Lísí tɩ heŋbiwafɛlɛ wícólle ná há lɔ́ré mɛ́, ká, nɩɛ ná háá cʋɔlɛ Nyuutɩna rí sapʋmmí, hé dóé, rí wérí rí yardá, rí cólle, arí tɛŋfíɛ́l míníwa pɛ́kɛ.

23Vɛ nɩcʋ́ltíŋtɔ́ɛ́ ná há wɩ nyʋɔré kené; ɩ íɔ̃ rí ɛ́ tíŋtɔ́ɛ́ duo, kɛ́ŋ nɛsɛ nɛ́ aá ko.

24Ká ʋ wɩ mɔhɛ̃́ rí Nyuutɩna tʋtʋnnɔ na nɛsɛ. Ʊ mɔhɔ̃́ rʋ́ʋ́ zízíl nɩɛ wuu, a wólli kíkarmɛ, a ka nyamma má.

25Ʊ mɔhɔ̃́ rʋ́ʋ́ pórʋ́ tɩ mɛ́, a karmɛ nɩɛ ná há cínʋ́ mɛ́, a káŋwɔ́ aá hé ŋmɛ́nɔ mɛ́, ká ka yɩela, rɩ Wɩsɛ sí a ríwɔ́ bírsɛ, a zɩŋ taŋá ná,

26a bɩrɛ ná wízɩmɛ, a lísíwɔ́ tɩ Sɩtaanɛ báráwa mɛ́; Sɩtaanɛ nɛ́ fa kɛ́síwɔ́, a a ɓaá tíŋʋ́ cólle.

2 Timote 3

1Timote, zɩŋ rí dúníé hatíŋnítápʋlɛ sí lɔrɛ.

2Nɩɛ sí cóllíwó tɩ dʋŋɔ nɛ́, a dí meéwí naŋnɔŋnɛ. Ɓa sí mákwɔ́ tɩ, aá nyʋ́kɛ, a bʋl wíɛ́ aá tʋksɛ Wɩsɛ, a sí sáŋ pɔ́wɔ́ lʋlla, a sí zilé kánʋ́, a sí Wɩsɛ onni bú.

3Nɩɛ wɩ náŋá cólli, ɓa wɩ náŋá susú fá, ɓa sí bʋl wíɛ́ aá zɔkɛ náŋá yírá, a síwɔ́ tɩ kané zímʋ́, ɓa sí í"a bɩbarí, ɓa sí bɛ́rɛ wíwere.

4Nɩɛ sí yɛ́llɛ náŋá aá dí, ɓa sí a nyʋ́dotííná, ɓa sí a nyʋkɔ aá hóŋŋíwó tɩ; ɓa sí cóllíwó satɔ́ɔ́rwíɛ́, a kíllɛ Wɩsɛ.

5Ɓa sí a anɛ ɓaá tɩŋ Wɩsɛ ŋmɛ́nɔ nɛ́ nɩɛ síɛ́ mɛ́, amá taŋá taŋá, ɓa wʋ́ʋ́ dóé ná sáŋɛ́. Sí ɛ́ nɩɛ lɛ́lʋ́.

6Ɛ́ nɩɛ náŋa níí zʋ nɩɛ jɩsɛ, aá nyɩsɛ hácʋ́llɛ ná há cíínɛ wíbɔma, aá tʋ́ŋwɔ́ tɩ wíhɩɛ̃́ɛ́ ríwɔ́ duó wuu.

7Ɛ́ hácʋ́llɛ có wíɛ́ gʋnné, amá ɓa wɩ taŋá wuó zɩŋ, ábádá.

8Anɛ tésíé mí, Zanɛsɛ rí Zaŋbɩrɛsɛ fa há cí Moyizi mí ɛ́, ɛ́ nɩɛ má zaa dé cí taŋá ná mɛ́ ɛ́ né. Ɓa sabɩŋsɛ córmɔ́, ká ɓa wɩ Wɩsɛ léɛ́ dí taŋá taŋá.

9Amá ɛ́ nɩɛ wɩ síɛ́ mʋ́, bee wíɛ́ nɩɛ wuu sí kíɛ́lɛ zɩŋ rí ɓa cʋ́ʋ́lɔ́, anɛ Zanɛsɛ rí Zaŋbɩrɛsɛ.

10Amá ɩ é, ɩ lɛ́líŋ, a ná wíɛ́ ná ŋ há píé karmɛ nɩɛ, a zímíŋ mála, a zímíŋ sabɩŋsɛ, ŋ yardá, ŋ nyamma, cólle ná ŋ há kené rí nɩɛ, ŋ há cíné tɩkɛ ɛ́;

© 1999, The Bible League.

11ı íŋ há ná wálmɛ rí wıla ɛ́wa. Bee wíílá rɛ́ ŋ wı néé, Aŋtıɔsɛ rí Ikooni arí Lisitiri mí? Amá Nyuutına lísíŋ ɓa wuu mí.

12Nıɛ ná é wuu háá já ríwɔ́ tıŋ Kirisi Zeezi mí arí taŋá, ɓa sí ná wálmɛ.

13Amá nıbɔma rí nınyısa sí ɔsɛ mʊʊrɛ bɔ́ŋbɔ́ŋ sıerʊ, a yɛ́ŋŋíwó tıı, ká yɛ́ŋŋi nıɛ náŋa má.

14l é taŋa hé dóé tıŋ wíɛ́ ná ı há máŋsɛ, a laa dí; ı ɛ̃ nıɛ ná há pí ɛ́ wíɛ́ kármí rɛ́.

15l heŋbíírí mí wuu, ı ɛ̃ Wısɛ Kɛnɔ sıerʊ wíɛ́ rɛ́; ɛ́ wíɛ́ níí pɛ́í zımɛ́, ríí Kirisi Zeezi laa díí ná a rí Wısɛ léí tá.

16Wısɛ Kɛnɔ ná wuu lɛ́ Wısɛ né; Wısɛ Sabıına né máké nıɛ ɓa púŋsɛ. Ʊ wéró arí nıɛ karmɛ́; rı nɛ́ŋ á wíí zɔkɛ, ʊ mákí dızɔkí; ʊ wéró arí nıɛ tʊrɛ́, ʊ wéró arí nıɛ máŋsɛ ríwɔ́ a tékétéké,

17a makɛ rʊ́ʊ́ pɛ́ Wısɛ tʊtʊnnɔ mɛ́, rʊ́ʊ́ kánʊ́ tıı wérí a wólli wíwere wuu aá a.

2 Timote 4

1Kirisi Zeezi sí bırko nyaamí, a dí nıwómme rí nısʊsɛ saríya, ká bílú kuorí. Ɛ́ wíɛ́, ŋŋ́ sʊ́lí kíŋkáŋ, Wısɛ síɛ́ arírʊ́ síɛ́,

2bʊl Wısɛ wíɛ́, a cí tıkɛ pĩ́, tɛ́ŋwere rí tɛ́ŋbɔma wuu mí. Rı nɛ́ŋ á wíí zɔkɛ, ı mákʊ́ dızɔkí pɔ́ʊ́, ká bʊl pɔ́ʊ́ rʊ́ʊ́ báá sʊ́ʊ́ nɔ́ŋɔ á, a cáánʊ́, a kármʊ́ rí nyamma ɓızeno.

3Tɛ́ŋ nɔ́ŋɔ sí ko, rí nıɛ sí taŋá karmɛ́ ná zesé cóllú. Amá ɓa sí tíŋwɔ́ tıı satɔrɔ́ wíhıẽné, mɛ́ a ja karmı"aŋkana, ríwɔ́ bʊl wíɛ́ ná há kɛ́ŋ kɔrɔ pɔ́wɔ́, ríwɔ́ zízesi.

4Ɓa sí bííle taŋá zesé, káá zesi nyıɛnnɛ nɛ́.

5Amá ı é, zímí tıı kané wíɛ́ wuu mí; nyammɛ wıla. Bʊl Labaarıwero ná wíɛ́ pá nıɛ. Túmí tʊtʊmɛ́ wuu gírsi wérí.

6Ɔ́ é, ɓa kenıŋ ɔsɛ vʊk tenni; ŋ sʊʊ péró.

7Ɔ́ lówí loo ná há wéró, ŋ fɔ́ɔ́ mʊ́ gírsi, ŋ cínıŋ yardá naa mɛ́.

8Múl néé mí, ŋŋ́ dɛllɛ nıtékétéké bıbatúme ní; Nyuutına Zeezi há ká tékétéké ʊ saríya díí mí, ʊ sí páŋ ɛ́ bıbatúme saríya kal. Ɔ́ dʊŋɔ rá sıɛ́ rʊ́ʊ́ pá, ʊ sí pá nıɛ ná wuu há cóú bırkoe ná, a dídéllʊ́.

9Hé dóé, ká kóŋ dıhĩ́ kíkélé,

10Dımasɛ há có dúníé ɓıɛ, ʊ vɛ́ŋ tá, ká mʊ́ Tesaloniki. Kırɛsaŋ má mʊ́ Galasi dıtíllɛ, Tiiti má mʊ́ Dalmasi dıtíllɛ.

11Liki dʊŋɔ nɛ́ míníŋ dıhĩ́. Rıí kó, ı pɛ́ ka Markɛ ko, bee wíɛ́ ʊ sí pɛ́ŋ mɛ́ wérí, ŋ tʊtʊmɛ́ mɛ́.

12Ɔ́ tʊ́ŋ Tisiiki lfɛɛzɛ mɛ́.

© 1999, The Bible League.

13Rıí kó, ı síŋ kapóóti ná ŋ há píé tá Karpisi dıhḗ, Tʊrʊwasɛ mɛ́, wíɛ́ sʊ́llʊ́, a pɛ́ pa kɛnnɛ ná má; kɛŋnʊɔsɛ́ ná ɓa háá pʊ́ŋsíwɔ́ daha wíɛ́ nɛ́ haakɛ́ wuu, síwɔ́ mɛ́ sʊ́llʊ́.

14Lukro Alɛkzaŋdɛ bɛ́ŋsíŋ wɛ́rí. Nyuutına sí túmú wí"állɛ ná kıŋ.

15l má sıɛ́ kání tıı wɛ́rí arírʊ́; ʊ cíŋrá wíbʊlɛ́ ná mɛ́ kíŋkáŋ.

16Dʊ́ŋdʊ́ʊ̋ mɛ́, ŋ háá bʊl wíɛ́ ríŋ láŋ tıı, nɛ́ŋ wuu wíŋ har cíné. Ɓa wuu ní vɛ́ŋ tá. Ŋŋ́ sʊl Wıısɛ rʊ́ʊ́ síwɔ́ ɛ́ wíí kıŋ bɔ́sʊ́.

17Amá Nyuutına pɛ́ŋ mɛ́, a páŋ dóé ŋ bʊ́lʊ́ wíbʊlɛ ná arí taŋá, nıɛ ná há to Zuwifiwa wuu zesi. Nyuutına láŋ kíŋkáná nɛ́sɛ mɛ́.

18Nyuutına sí lísíŋ wítıɛnnɛ wuu mí, ká láŋ tá, a a ríŋ zʊ́ʊ́ kuótɔ́ɔ́ ná sıɛrʊ, bána nyúú. Ʊ nɛ́ tɛ píŋ a kaá mʊ́ wuu! Amıı!

19Cʊɔlɛ Pirisiili rí Akila arí Ɔnɛzıfɔɔrɛ jaa nıɛ páŋ.

20Ɛrasıtɛ kááne Kɔrɛŋtɛ mɛ́; Tirofiimi wíwıılɛ, ŋ tɔ́ʊ́ má Mile mí.

21Hé dóé, ká ko, rı waarʊ tɛ́ŋ ha wı péré. Ebilisi rí Pidaŋ rí Liniisi rí Kʊlɔdıa arírí maábináŋa ná wuu há mıŋ rɛɛ́, ɓaá cʊ́ɔ́lí.

22Rí Nyuutına míní har! Rí Wıısɛ hé bárka pɛ́íwa!

© 1999, The Bible League.

Tiiti

Tiiti 1

1Ɔ Pool, Wɩsɛ tʊtʊnnɔ, há ká Zeezi Kirisi nɩtʊmí, ŋ né púŋsɛ kɛnɔ né. Ɔ tʊtʊmí né ká, ríŋ pɛ́ Wɩsɛ nɩtʊɔsɛ́ mɛ́, ríwɔ́ ka yardá, ká a ríwɔ́ zɩŋ taŋá, a tɩŋ Wɩsɛ ŋmɛ́nɔ,

2a makɛ ríwɔ́ ka mɩsɛ ná há waá tenni yɩɛla; Wɩsɛ ná há wɩ nyɩɛrʊ́ nyɛ, ʊ né búl ɛ́ mɩsɛ wíɛ́ fól wuu, rɩ dúníɛ́ ha toó.

3Wɩsɛ tɛ́ŋ cólli mí ní, ʊ wíbʊlɛ mákʊ́ pá nɩɛ, a tɩŋ Labaarɩwero ná ʊ há píɛ́ hɛ́ŋ nɛ́sɛ mɛ́, á Laataarɔ Wɩsɛ páŋ ŋmɛ́nɔ, ŋ bʊl aá pá nɩɛ.

4Ɔ Pool ní púŋsɛ kɛnɔ né aá pɛ́í Tiiti, ŋ bio tɩ, a tíŋrá wuu há túŋ yardá ná mɛ́ wíɛ́. Á Ana Wɩsɛ rírá Laataarɔ Kirisi Zeezi sí pɛ́í bárka rí tɛŋfíɛ́l!

5Ɔ tɛ́í Kɩrɛtɛ dɩtíllɛ, a makɛ ríí ɔsɛ wíɛ́ ná ha há kááné né, ká bil wɩcʊ́ólísídíire tɔ́ɔ́ wuu mí, anɛ ɛ́ ŋ há máŋsɛ pɛ́í.

6Nɩɛ ná há mɔhɛ̃́ ríí lísɛ né ká: nɛrɔ ná há wɩ yɩtɔk mʊɔ́ wuu kené, a ka háálɔ balá lɛ́ŋ, ʊ bɛlɛ la Zeezi dí, a ka málwero, a zíŋwɔ́ tɩ kané aá tíŋwɔ́ lʊlla nʊɔ.

7Wɩcʊ́ólísídíiro tʊtʊmí né ká, rʊ́ʊ́ bel Wɩsɛ wíɛ́ mɛ́; ɛ́ wíɛ́, ʊ wɩ mɔhɛ̃́ rʊ́ʊ́ ka yɩtɔk. Ʊ wɩ mɔhɛ̃́ rʊ́ʊ́ a nyʊktíŋ; ʊ wɩ mɔhɛ̃́ rʊ́ʊ́ a cɔ́ɛ́ tíná; ʊ wɩ mɔhɛ̃́ rʊ́ʊ́ a sɩnyɔ́r; ʊ wɩ mɔhɛ̃́ rʊ́ʊ́ a nɛnár; ʊ wɩ mɔhɛ̃́ rʊ́ʊ́ tɩŋ gɩragɩra aá ja meéwíé.

8Amá ʊ mɔhɔ̃́ rʊ́ʊ́ cakɛ aá la nɩhʊɔra, a cólli wérí ɛɛ, a bɩɩnɛ wíɛ́ káá a, a a tékétéké, a sí busunnu ɓárʊ́, a wóllú tɩ má.

9Wítaŋá ná ɓa há píɛ́ kármʊ́, ʊ mɔhɔ̃́ rʊ́ʊ́ kánʊ́ wérí, a makɛ rʊ́ʊ́ wólli tɩŋ ɛ́ wítaŋá mɛ́ aá cááné nɩɛ náŋa, ká makɛ nɩɛ ná há cí ɛ́ wítaŋá mɛ́, dɩyéŋŋi aá pɔ́wɔ́.

10Waásaŋwa káŋ; Zuwifiwa ná há lá Zeezi dí, ɓa sɩɛrʊ waásaŋwa né sɩɛ́ kíɛ́; ɓa né tíŋwɔ́ wíkaŋyɔ́ɔ́wa mɛ́ aá yéŋŋi nɩɛ.

11Ʊ mɔhɔ̃́ ríí a rí ɛ́ nɩɛ tɔ́wɔ́ nʊʊsɛ mɛ́, bee wíɛ́ ɓa pí wíɛ́ ná há wɩ mɔhɛ̃́ ríwɔ́ karmɛ né, aá karmɛ nɩɛ, a tɩŋ ɛ́ mɛ́ aá vúkmi jɩpírme, a tɩŋ gɩragɩra mɛ́, aá ja meéwíé.

12Ɓa naabál oro ɓa fa há sʊ́ʊ́ lá wíɛ́ aá bʊl, ʊ sɛ́: "Kɩrɛtɛ nɩɛ ká nyɛtííná rɛ́ tɛ́ŋ wuu mí, a a sɔhɔtííná anɛ kaadíhuorúwa, a a tɛŋwɩtííná; díí dʊŋɔ né kɔ́wɔ́ wíí."

13Ʊ wíbʊlí ná sɩɛ́ ká taŋá né. Ɛ́ wíɛ́, bɛ́síwɔ́ mɛ́ kíŋkáŋ, a makɛ ríwɔ́ káŋwɔ́ yardá wérí,

14a sí Zuwifiwa naabálwa wíluké zésú, a sí nɩɛ ná má há vɛ́ taŋá ná, wímakɛ́ tíŋʊ́.

15Óŋ wuu wɩ busunnu kené a pá nɩɛ ná há wɩ busunnu kené, Wɩsɛ síɛ́. Amá óŋ wuu kéŋ busunnu a pá nɩɛ ná há kéŋ busunnu rí dɩlhɔɔ, Wɩsɛ síɛ́ mɛ́. Wíbɔma zɔ́kwɔ́ zɩmɛ́ ríwɔ́ sabɩɩna wuu.

16Ɓa sɛ́ ɓa ɛ̃ Wɩsɛ rɛ́, amá ɓa wí"állɛ mákɔ́ rɩ ɓa wʊ́ʊ́ ɛ̃. Ɓa wí"állɛ lɔrɛ́, ɓa wɩ wíɛ́ saŋ, ɓa wɩ wíwérí balá má wuu wuó a.

© 1999, The Bible League.

Tiiti 2

[1]Amá ɪ é, pi wítaŋá ná karmɛ nɪɛ.

[2]Bʊl pá bání́ínáwa, ríwɔ́ zɪŋ rʊ́ʊ́ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ káŋwɔ́ tɪɪ wérí, a zízílwó tɪɪ, aá tɪŋ taŋá, a ka yardá wérí; a cólli nɪɛ, a ka nyamma má.

[3]Bʊl pá hání́ínáwa má, ríwɔ́ zɪŋ rʊ́ʊ́ mɔhɔ̃́, ríwɔ́ má wí"állɛ tɔrɛ Wɪsɛ sɪɛrʊ. Ʊ wɪ mɔhɛ̃́ ríwɔ́ búbʊl nɪɛ bɔ́ŋbɔ́ŋ, ʊ wɪ mɔhɛ̃́ rí síŋ lɔ́wɔ́ yɔwɛ. Ʊ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ ka cáánɛ ná há wéró,

[4]aá cáánɛ háwiisi, ríwɔ́ cóllíwó báláwa ríwɔ́ bɛlɛ,

[5]ríwɔ́ bɪɪnɛ wíɛ́ káá a, a sí busunnu wíɛ́ á, a bíbélwó jɪsɛ tʊtʊmɛ́ mɛ́, a a nɪwéré, rí háálɔ wuu tíŋʊ́ bála nʊɔ, a makɛ rí nɛ́ŋ wuu sí gbel ná, ríí ga Wɪsɛ wíɛ́ ná har.

[6]Bʊl ɛ́ tɪɪ tɪɪ pá heŋbiwafɛlɛ má. Ʊ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ bɪɪnɛ wíɛ́ káá a.

[7]l tɪɪ mɔhɔ̃́ ríí a wíwere ríwɔ́ bélí ká má í"a. l karmɛ́ mɛ́, sí sɛ́ŋɓɛlí hé, fɛ́l síí a cí taŋá ná mɛ́.

[8]Lo ríí wíbʊlɛ́ a wíbíé, rí nɪɛ síwɔ́ wóllí káá tɔ, a makɛ rí hɪ̃sɛ kání dɪŋdɔma, ɓa há wɪ ŋméno néé, ríwɔ́ bʊl bɔ́ŋbɔ́ŋ cáásírá wíɛ́.

[9]Bʊl pá yósi má, ríwɔ́ saŋ pɔ́wɔ́ tínáwa wíɛ́ wuu mí, a a wíɛ́ ná háá tɔ́rwɔ́ sɪɛnnɛ, ká síwɔ́ tínáwa wíbʊlɛ́ mɛ́ cínʊ́,

[10]a síwɔ́ ɓɪɛ má gá. Amá ríwɔ́ a nɪwéré, ríwɔ́ káŋwɔ́ yardá, a makɛ rí nɪɛ tɪŋ ɛ́ mɛ́, a píŋsírá Laataarɔ Wɪsɛ wíɛ́ ná, á háá karmɛ́, wíí wuu mí.

[11]Wɪsɛ mákʊ́ zilé nyaamí, nɪbííne wuu laatɛ́ wíɛ́.

[12]Wɪsɛ zilé ná né sɪɛ́ kármírá, ráá sí wíɛ́ ná há to Wɪsɛ ŋméno mɛ́ á, a lísírá tɪɪ dúnié né wíhɪɛ̃né mɛ́, ká káŋrá tɪɪ, a bɪɪnɛ wíɛ́ káá a, a a tékétékéwa, aá tɪŋ Wɪsɛ ŋméno dúnié né mí.

[13]Ʊ kármírá, ráá ka yɪɛla aá déllírá Wɪsɛ ná há zénó, arírá Laataarɔ Kirisi Zeezi tápʊlwero ná, ʊ píŋ háá á rʊ́ʊ́ nyɪsɛ.

[14]Ʊ púú mɪsɛ lenni sʊʊ, rʊ́ʊ́ yɔwɛ lárá, a lísírá wíbɔmɔ ríru dúó wuu mí, ráá sí busunnu kánʊ́, ká ɔ́ʊ́ dʊŋɔ nɪtíllɛ́, a bíéri wíwere ɛɛ mɛ́.

[15]Nyɛ né mɔhɛ̃́ ríí karmɛ nɪɛ, a dúóríwó naasɛ, rɪ ɓa zɔ́kɛ́ wíí, ɪ bʊ́lwɔ́; tʊŋ ɛ́ arí tíŋ ná wuu ɪ há kené. Sí ló rí nɛ́ŋ wuu bel gúóní.

Tiiti 3

[1]Liisi laadííre ná, ríwɔ́ saŋ pá gʊ́vɛ́rnímáŋ nɪɛ rí tíŋ tínáwa, aá zílwó, a cóllí wérí ríru dúó wuu ɛɛ.

[2]Bʊl ríwɔ́ sí bɔ́ŋbɔ́ŋ bʊ́l caasɛ nɛ́ŋ wuu, a sí nɛsɛ já rí nɛ́ŋ wuu, amá ríwɔ́ káŋwɔ́ tɪɪ wérí, a pɔrɛ wérí pá nɪɛ wuu.

© 1999, The Bible League.

3Tésíé mí, á má fa ká nıcʊ́llɛ́ rɛ́, a a waásaŋwa, a fa yɛ́ŋŋi, a a wíhıɛ̃nɛ́ rí satɔ́ɔ́rwícólle ríwɔ́ dúó wuu yósí, a a sɔhɔtííná, a gígıɛnɛ nıɛ, nıɛ fa bɛ́rírá ká á má bɛ́rwɔ́.

4Amá á Laataarɔ Wısɛ há mákʊ́ sawér ríríʊ́ cólle pá nıbííne,

5ʊ lárá tá; ʊ sıɛ́ to anɛ á wí"állɛ ká tékétéké mí ní, amá ʊ háá fárá susu ná nɛ́ tɛ. Ʊ tíŋ Wısɛ Sabına dóé mí a sɛ́sírá wíbɔma, a lárá tá, a bırlʊ́lrá lʊlfɛlɔ, a párá mıfɛlɔ má.

6Wısɛ tíŋrá Laataarɔ Zeezi Kirisi mí, a púú Sabına ná wáálírá wɛ́rí.

7Wısɛ tʊ́ŋ ɛ́, a makɛ rʊ́ʊ́ tíŋʊ́ zilé mí, a a ráá a nıtékétékéwa ʊ sıɛ́, a ka mısɛ ná há waá tenni yıɛla.

8Wítıı nɛ́ nyɛ, nıɛ wuu zímʊ́ mɛ́. Ɔ sıɛ́ já ríí bʊ́lʊ́ fɛ́l síí wɛ́rí, a makɛ rí nıɛ ná há lá Wısɛ wíɛ́ dí, ríwɔ́ ɔsɛ héwó tıı wíwere ɛɛ mɛ́, tɛ́ŋ wuu mí. Ná wíí ná há wɛ́ró, a ka nyʊɔrɛ́ pá nıɛ nɛ́ ɛ́.

9Amá vɛ nıcʊ́ltíŋtɔ́ɛ́, a sííwa naabálwa nıtınnɛ diŋderé ná dídíísʊ́, a sí nɛsɛ hé, a pɔ́ ríí sí Zuwifiwa kíŋse ná má wíɛ́ káá pʊ́pɔsɛ, bee wíɛ́ ɓa ká wíyɔ́ɔ́wa rɛ́, ɓa wı nɛ́ŋ ɔsɛ.

10Nɛrɔ ná háá já rʊ́ʊ́ hé cakɔ́ í pɛ́kɛ, yírɛ tína a cáánʊ́. Rʊʊ vɔ́ɔ́ ká í"a, ı baa yírʊ́ bʊllɛ mɛ́ a bʊl; rıı gúló, ı lísí nɛ́sɛ ká tɔ́ʊ́.

11l íɔ̃ zıŋ rí ɛ́ nɛrɔ duo yɛ́ŋŋó ní; ʊ wíbɔma ná ʊ háá ɛɛ́ níí á ríwɔ́ dúú saríya.

12Rıŋ nɛ́ ɛɛ́ rí Artımasɛ rí Tisiiki oro kói dıhḗ, ı hé dóé ká kóŋ rí, Nikopolisi mí; ŋŋ́ bíínʊ́ ríŋ mʊ́ ké ráŋ nɛ́, waarʊ cɛ́rɛ.

13Hé dóé, ká sáŋ wádawa kɛŋzınnɔ Zınasɛ rí Apolosi mí, ɓa háá á ríwɔ́ pi ŋmɛ́nɔ, ríwɔ́ sí óŋ wuu jáá gúl.

14Á má nıɛ mɔhɔ̃ ríwɔ́ gʊnnɛ wíwere ɛɛ rɛ́, a makɛ ríwɔ́ wólli sáŋ nıɛ ná há mɔhḗ sáŋɛ mɛ́; ʊ wı mɔhḗ ríwɔ́ ké yɔ́ɔ́ ɛ́.

15Nıɛ ná wuu há mínıŋ rí rɛɛ́, ɓa wuú cʊ́ʊ́lí. Cʊɔlɛ nıɛ ná há kárá naŋnɔ́ŋsɛ, yardá sıɛrʊ. Rí Wısɛ hé bárka pɛ́íwa wuu!

© 1999, The Bible League.

Filemɔŋ

Filemɔŋ 1

1Ɔ é Pool ɓa há tɔ́ bınajaa mɛ́, Kirisi Zeezi wíɛ́, arírá maábinɔ́ŋɔ Timote, á nɛ́ pʊ́ŋsɛ kɛnɔ né, aá párá nıcólli tıı Filemoŋ, á tʊtʊ́nnʊ́nɔ́ŋɔ,

2ríra nátoló Afıya, arírá lalyóórínɔ́ŋɔ Arsiipi, a sıɛ́ pi wıcʊɔla púl ná háá cɛ́ŋ náŋá Filemoŋ jaa mɛ́.

3Ráá Ana Wısɛ ríra Nyuutına Zeezi Kirisi pɛ́íwa bárka arí tɛŋfíɛ́l!

4Ɔ wıcʊɔló sıɛrʊ, ŋŋ́ bɔ́llɛ Wısɛ tɛ́ŋ wuu mí, ı wíɛ́;

5bee wíɛ́ ŋ nıɔ́ rı ɓa síí có Wısɛ nıɛ wuu, ká ka yardá má arí Nyuutına Zeezi.

6Ɔ sıɛ́ sʊl Wısɛ, a makɛ ríí yardá nʊtʊmɛ ná ı há kené arírá, rʊ́ʊ́ a ríí ɔsɛ zıŋ oŋwere ná wuu, há kárá ónní, Kirisi yır mɛ́.

7Ɔ maábinɔ́ŋɔ, cólle ná ı há kené, ʊ ká satɔrɔ́ ɓızéní rí a páŋ, a a nadúóri wíí má a páŋ, ı há ɛ́ɛ́ wıcʊɔla púl nıɛ beŋtunni pí dıbalá.

8Ɛ́ né tɛ, Kirisi yır mɛ́, ŋ zıŋ ríŋ kɛ́ŋ ŋmɛ́nɔ, ríŋ makɛ wíí ná há cɛ́rɛ́ pɛ́í ríí a,

9a sıɛ́ tıŋ cólle ná há míŋrá pɛ́kɛ wíɛ́, ŋ béló rı sʊlɛ́ nɛ́ weré, ɛ́ nɛ́ ŋ sʊ́sʊ́lí; ŋ Pool wuu ní nyɛ, ŋ ká bání́ná rɛ́, a baa cí ráŋ mɛ́ a a bınajaa nɛ́ŋ, zaá né, Kirisi Zeezi wíɛ́.

10Ɔŋ́ sʊ́lí, Oneziimi wíɛ́ nɛ́. Ʊ bírmíŋ bio, bee wíɛ́ ŋ bınajaa mɛ́ mınɛ́ mɛ́ né, ʊ tíŋíŋ mɛ́ la Zeezi wíɛ́ dí.

11Tésíɛ́ mí, ʊ fa wı nyʊɔrɛ́ kené a pɛ́í, amá sísɛ́nyɛ, ʊ kɛ́ŋ nyʊɔrɛ́ pɛ́í, a ka nyʊɔrɛ́ páŋ má.

12Ɔ tʊ́mʊ́ rʊ́ʊ́ bırkói rí; ʊ wíɛ́ haakí ŋ rí, ɛ́ wíɛ́, caklɔ́ʊ́ aníŋ tıı.

13Ɔ há mıŋ bınajaa mɛ́, Labaarıwero ná wíɛ́, ŋ fa có rʊ́ʊ́ lɛ́í nyúú mí, a ké pɛ́ŋ mɛ́.

14Amá ŋ waá ja ríŋ fíkí ríí a wɛ́rí páŋ; ŋŋ́ já ríí tıı né bınɛ, a pɛ́ŋ mɛ́ arí satɔrɔ́.

15Nyɛ mɛ́, Oneziimi há líí dıhḩ, ʊ wı líɛ́ rʊ́ʊ́ dáánɛ; ʊ taŋa líɔ́, a makɛ rʊ́ʊ́ sísɛ́nyɛ bırko míní dıhḩ, a kaá mʊ́ wuu ní.

16Múl néé mí, ʊ báá to yómo yɔ́ɔ́, amá ʊ kɛ yómo; ʊ kárá maábinɔ́ŋɔ nɛ́, á nıcólli tıı. Ʊ wíɛ́ haakí ŋ é rí, amá ı rí nɛ́ mɔhḕ rʊ́ʊ́ wíɛ́ haakɛ kíŋkáŋ, bee wíɛ́ ʊ kɛ́í yómo ní, a baa cí ráŋ mɛ́ a ɛ́í maábinɔ́ŋ, Nyuutına ŋmɛ́nɔ mɛ́.

17Rıı nɛ́ sıɛ́ bélé rıŋ kɛ́í naŋnɔ́ŋ, ı caklɔ́ʊ́ aníŋ tıı.

18Rʊʊ fa á wíí zɔ́kí mɛ́, ı bélíŋ ká pii cɛ́ʊ́. Rʊʊ fa díí kıŋ má, ı gieli ɛ́ kıŋ hɛ́ŋ nyúú, ríŋ túŋ.

19Ɔ tıı Pool nɛ́sɛ nɛ́ pʊ́ŋsɛ ɛ́; ŋ sí túŋ pɛ́í. Amá ŋ waá ja ríŋ líísí, ŋ kıŋ ná há míní mɛ́ wíɛ́, bee wíɛ́ ʊ mɔhɔ̃ ríí pií tıı paáwuu páŋ.

© 1999, The Bible League.

[20]Taŋá, ŋ maábinɔ́ŋɔ, ŋŋ́ sʋ́lí Nyuutɪna wíɛ́, ɔsɛ ɛ́ wíí páŋ; a ríŋ beŋtúú pí cím, Kirisi wíɛ́ sɪɛrʋ.

[21]Ɔ á yardá, rɪŋ há pʋ́ŋsɛ́ bʋlí a wíí ná, ɪ sí aa kíllɛ ɛ́.

[22]Pɛ́ ja jaa, a bɪrmɛ bílíŋ mí; ŋ kéŋ yɪɛla rɪ Wɪsɛ sí sáŋíwa sʋlɛ́, a páŋ ŋmɛ́nɔ ríŋ kóíwa dɪhɩ̃.

[23]lpafɪrasɛ, ŋ ríró wuu há mɪŋ bɪnajaa mɛ́, Zeezi Kirisi wíɛ́, ʋʋ́ cʋ́ɔ́lí.

[24]Ɔ tʋtʋ́nnʋ́náŋa: Markɛ, rí Arɪsɪtarkɛ rí Dɛmaasɛ arí Liki, ɓa máá bɔ́llí.

[25]Ráá Nyuutɪna Zeezi Kirisi hé bárka pɛ́íwa!

© 1999, The Bible League.

Ebirewa

Ebirewa 1

1Tésíé mí, Wɩsɛ tíŋʊ́ wílaabʊlla mɛ́, a bʊl wíɛ́ párá naabálwa naasí ɛrɛ́, a tɩŋ wɩbámmáwa mɛ́.

2Amá zaá né, hatíŋnítápʊlɛ nyáŋ mɛ́, ʊ tíŋʊ́ Bio mí ní, a bʊl wíɛ́ párá. Wɩsɛ tíŋʊ́ mɛ́ né a onni wuu, a píwó wuu hóú nésɛ mɛ́, ʊ tíllíwɔ́.

3Wɩsɛ píŋ wér wuú túlʊ́ Bio mí ní; Wɩsɛ nɩsɔ tɩ tɩ nɛ́, ʊ la. Ʊ nʊɔ wíbʊlɛ́ kéŋ dóé, a ka onni wuu ké. Ʊ sɩɛ́ há múúrɛ nɩbííne wíbɔma, ɛ́ har rí mɛ́, ʊ zínɔ́ ké dóé wuu Wɩsɛ néduu, bána nyúú.

4Ʊ né kɛ Wɩsɛ malíkawa wuu, ɛ́ né tɛ, yɩr ná duo Wɩsɛ há póʊ́, ɔ́ʊ́ dʊŋɔ, a kíllɛ malíkawa wuu yɩra.

5Wɩsɛ sɩɛ́ ha wʊ́ʊ́ malíka oro rí búlɛ́ bʊlɛ́: "Ɩ káŋ Bio ní; ŋ né lʊ́lí zaa." Ʊ báá wɩ oro má rí búlɛ́ bʊlɛ́: "Ɔ sí ɔ́ʊ́ Ana, ká rʊ́ʊ́ má áŋ Bio."

6Wɩsɛ háá já rʊ́ʊ́ tʊ́mʊ́ Bio dúníé mí, ʊ né há ká bihɔ̃́, ʊ sɛ́: "Wɩsɛ malíkawa wuu mɔhɔ̃́ ríwɔ́ cʊ́ɔlʊ́."

7Ʊ sɩɛ́ búlʊ́ malíkawa wíɛ́ bʊlɛ́: "Ʊ ɔ́ɔ́ ʊ malíkawa nɛ poo arí níŋvásɛ né, ʊ kaá tʊŋ."

8Amá ʊ Bio é rí ʊ sɛ́: "Ɩ ká Wɩsɛ né, ɩ kuorí díí waá tenni. Taŋá né ɩ kaá bélí dɩtíllɛ mɛ́.

9Ɩ có tékétéké, ɩ wɩ bɔ́ŋbɔ́ŋ ja, ɛ́ né tɛ Wɩsɛ, ɩ Wɩsɛ lísí a bísɛ jʊɔsɛ́ nʊʊ héí nyúú mí. Ʊ cói ní kíllí náŋa."

10Ʊ báá ha sɛ́: "Nyuutɩna, púle mí, ɩ néŋsa né á tíé arí bána.

11Ɓa wuu sɩɛ́ sí yʊ́ksɛ, ká ríí é mɩŋ. Tíé rí bána wuu sí bɩŋ a kúsi anɛ gɛnnɛ.

12Ɩ sí káŋwɔ́ guŋ hé náŋá mɛ́, anɛ ɓa háá guŋ gɛrɔ ɛ́, ríwɔ́ bírsɛ, anɛ gɛrɔ wér háá lɛ, ʊ bírsɛ ɛ́. Amá téŋ wuu mí, ɩ é nána né, ɩ bɩŋsɛ waá toki."

13Malíka orí é rí rí sɩɛ́, Wɩsɛ bʊl bʊlɛ́: "Kéníŋ néduu, a kaá ja tápʊl ná ŋ háá á ríŋ kési dɩŋdɔma wuu héí nésɛ mɛ́?"

14Malíkawa ná é wuu ká Wɩsɛ tʊtʊnna né, ʊ tʊ́tʊ́ŋwɔ́ ɓaá sáŋ nɩɛ ná ʊ háá á rʊ́ʊ́ laa tá mɛ́.

Ebirewa 2

1Ɛ́ wíɛ́, á há zési wíɛ́ ná, ʊ mɔhɔ̃́ ráá káŋwɔ́ wérí, rɩ ɛ́ rá, á sí yéŋŋi ká sí zímʊ́.

2Wíɛ́ ná Wɩsɛ malíkawa fa há búlɛ́, ɓa nʊɔ súó, ɓa wɩ gíré. Nɛrɔ ná wuu fa há wʊ́ɔ́ tɩŋ, ɛ́ rá má nɛrɔ ná wuu fa há zɔ́kɛ́ ɛ́ wíɛ́, ɓaá bɛŋsɛ tína né wérí, a túŋ.

3Ɛ́ wíɛ́, raá má né sɩɛ́ á sɛ́ŋɓɛlí arí Wɩsɛ laaté ná sɩɛ́ há zénó nyɛ, ɛrɛ́ rɛ́, á má sí wólli lú lɛ, rí wɩla sírá pérú? Nyuutɩna Zeezi tɩ né lá síɛ́ bʊl ɛ́ laaté wíɛ́, ká nɩɛ ná ʊ há bʊlɛ́ ɓa nɛ, ɓa má baa ɔsɛ makɛ ɛ́ laaté dóé, a párá.

© 1999, The Bible League.

4Wɩsɛ tɩ tíŋ wínyɩnɩwa rí wígɩré mé, rí nyáŋsɛ ríwɔ́ duó wuu mí, arí Wɩsɛ Sabɩna pállɛ na ʊ́ há ɓɛ́ɛ́ pá ɛ́ ʊ há có mí, a tɛ sɩɛ́da, rɩ ɛ́ wíí ká taŋá né.

5Dúníé ná háá kué wíɛ́, á háá bʊlɛ́, Wɩsɛ wʊ́ʊ́ píé hóú malíkawa nésɛ mé né, ríwɔ́ kaa ké.

6Amá ɓa púŋsɛ Wɩsɛ Kɛnɔ cɔɔ nɔ́ŋɔ bʊlɛ́: "Beé rí ká nɩbííno, ɩ bíbíínʊ́ wíɛ́? Beé rí ká nɩbííno bio, ɩ sɩɛ́ bíbélú mí?

7l ɔ́ɔ́ Wɩsɛ malíkawa kíllɛ nɩbííno, tɛ́ŋ mʊɔ́, ká ɩ pɔ́ʊ́ píŋ arí yɩr. ((l ɔ́ɔ́ ʊ dí kuorí ɩ nɛsɛ oŋ"aalé wuu nyúú.))

8l pí onni wuu hóú nésɛ mé ʊ bíbel." Wɩsɛ sɩɛ́ há pí onni wuu hé nɩbííno nésɛ mé ʊ bíbel, ʊ mʊ́l né ká: Óŋ wuu toó, ʊ wʊ́ʊ́ mé wuó bel. Amá mʊ́l néé mí, á ha wɩ néé rɩ onni wuu mínʊ́ nésɛ mé, ʊ bíbel.

9Á há nóú ná né ká: Zeezi ná Wɩsɛ fa há ɛ́ɛ́ ʊ malíkawa kíllɛ, tɛ́ŋ mʊɔ́, a tɩŋ Wɩsɛ zilé mí, ʊ há sʊ́wɛ́ nɩbííne wuu yɩr mé, á zaa sɩɛ́ nóú rɩ Wɩsɛ píŋsú, a pɔ́ʊ́ yɩr, a tɩŋ sʊʊ wɩla ná ʊ há díé wíɛ́.

10Wɩsɛ né há á onni wuu, a né tíllíwɔ́ wuu má, ʊ faá já rʊ́ʊ́ a rí bɛlɛ a ɓɩkáná, a zʊ Zeezi píŋ ná sɩɛrʊ; ʊ béló rʊʊ ɛ́ cérɔ́, rí Zeezi ní háá á rʊ́ʊ́ lɔ́wɔ́ síɛ́, a káŋwɔ́ zʊ laaté sɩɛrʊ, rʊ́ʊ́ ná wɩla, ká rʊ́ʊ́ wíɛ́ wuu cére wérí.

11Zeezi ní sɩɛ́ háá mʊ́ʊ́rɛ nɩbííne busunnu, ʊ rí nɩɛ ná busunnu ʊ há mʊ́ʊ́rɛ́, ɓa wuu Ana né balá. Ɛ́ né tɛ, ʊ to hũ̃sɛ́ a pá Zeezi, rʊ́ʊ́ káŋwɔ́ aá yírʊ́ maábináŋa.

12Ʊ sɩɛ́ bʊl Wɩsɛ rí bʊlɛ́: "Ɔ sí búlí wíɛ́ páŋ maábináŋa. Ɔ sí bíí mé, ɩ púl nɩɛ sɩɛrʊ."

13A baa bʊl dɩhɩ̃́ nɔ́ŋɔ bʊlɛ́: "Ɔ é sí ɔ́ʊ́ yardá ɓóŋ." Ká baa bʊlɛ́: "Néŋ ní, ŋ rí bɛlɛ ná wuu Wɩsɛ há páŋ."

14Ɛ́ bɛlɛ sɩɛ́ há ká nɩbííne, a ka tɛŋ rí cél, ɛ́ né tɛ, Zeezi má bɩrmɛ nɩbíŋ, a má ka tɛŋ arí cél, a makɛ rʊ́ʊ́ níésíwɔ́. Ɛ́ né sɩɛ́ tɛ, ʊ tíŋʊ́ sʊʊ mé, a tíksɛ Sɩtaanɛ ná há kéŋ dóé, a a nɩɛ sʊ́sʊsɛ,

15ká la nɩɛ ná sʊʊ héwíŋ há ɛ́ɛ́ ɓa bɩrmɛ yósí, ɓa hiẽsó wuu mí.

16Ɛ́ wíɛ́, ʊ ká taŋá, ʊ wɩ kúé rʊ́ʊ́ fá Wɩsɛ malíkawa búŋse ní, amá ʊ kúó rʊ́ʊ́ fá Abɩrahaŋ duo nɩɛ búŋse ní.

17Ɛ́ né tɛ, ʊ fa mɔ rʊ́ʊ́ nɩesɛ nɩbíŋ, a lɔ́ʊ́ maábináŋa mé ɓóŋ, a makɛ rʊ́ʊ́ a Wɩsɛ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃́, a a susufár, a tʊŋ aá pá Wɩsɛ rí taŋá, a púú tɩ ɔsɛ vʊk, rí Wɩsɛ hé nɩɛ wíbɔma suúri.

18Zeezi tɩ sɩɛ́ há dí wɩla, díŋe sɩɛrʊ, ɛ́ né tɛ, ʊ wólli nɩɛ ná há mɩŋ díŋe sɩɛrʊ, búŋse fífá.

Ebirewa 3

1Ɔ maábináŋa, Wɩsɛ né tííwa, ʊ né yíríwa, anɛ ʊ há yírɛ nɩɛ náŋa má ɛ́. Ɛ́ wíɛ́, í kíɛ́lɛ Wɩsɛ nɩtʊmí Zeezi, ʊ né ká Wɩsɛ vʊk"ɔɔsɔ nɔhɔ̃́, á yardá mínʊ́ mé né, á búbʊ́lʊ́ wíɛ́.

© 1999, The Bible League.

2Wɩsɛ lísʊ́ nɛ́, rʊ́ʊ́ tʊŋ ɛ́ tʊtʊmí, ʊ sɩɛ́ tʊ́mʊ́ rí taŋá anɛ Moyizi má há tʊ́mɛ́ rí taŋá ɛ́, a pá Wɩsɛ nɩɛ.

3Nɛrɔ ná há sɔ́ jaa nɛ́ lá yɩr aá kíllɛ jaa ná tɩ. Ɛ́ wíɛ́, Zeezi ní mɔhɛ̃ rʊ́ʊ́ ná píŋ ɓɩzeno, a kíllɛ Moyizi.

4Jaa é wuu toó, rɩ nɛ́ŋ ra wʊ́ʊ́ sɔ́ɛ́. Onni ná má wuu há mínɔ́, Wɩsɛ nɛ́ ɔ́wɔ́.

5Moyizi sɩɛ́ há ká tʊtʊ́nnʊ́, ʊ tʊ́mɔ́ arí taŋá, Wɩsɛ nɩɛ sɩɛrʊ; Wɩsɛ háá á rʊ́ʊ́ bʊl wíɛ́ ná, ʊ tɛ́wɔ́ sɩɛ́da.

6Amá Kirisi é há ká Bio, taŋá mínʊ́ mɛ́, anɛ bio háá bélʊ́ jaa rí taŋá ɛ́. Á nɛ́ sɩɛ́ kɔ́ʊ́ jaa, raá nɛ́ kɛ́ŋ baŋcɩpɩrí arí yɩɛla ná wíɛ́ á háá nyʊ́kɛ́, ((a ka wɛ́rí mʊ́ gírsi.))

7Ɛ́ wíɛ́, anɛ ɛ́ Wɩsɛ Sabɩna há sɛ́: "Zaa, rɩ́wa nɛ́ nɛ́ Wɩsɛ liŋó,

8Í sííwa baŋcɩllɛ dʊ́ʊ́rʊ́, anɛ í naabálwa die há ísɛ́ cí Wɩsɛ mɛ́, a díŋʊ́ ɛ́ kal, a tʊŋ ɛ́ gɩrbétéke sɩɛrʊ."

9Wɩsɛ sɩɛ́ sɛ́: "Ráŋ nɛ́ í naabálwa díŋíŋ, a mílíŋ ríwɔ́ ná; ɓa sɩɛ́ nɛ́ŋ há tʊ́ŋ ɛ́, bɩŋsɛ mɛɛ́sɛllɛ pɛ́kɛ.

10Ɛ́ nɛ́ tɛ, ŋ cɔ́ɛ́ wíwɔ́, ŋ sɛ́: 'Ɓa sɩɛnnɛ ɔ́sɔ́ yɛ́ŋŋi rí, aá mʊ́ wuu. Ɓa waá ja ríwɔ́ zímíŋ nʊɔ wíɛ́, a sɩɛ́ tɩŋ nɛ́.'

11Ɛ́ nɛ́ ŋ ŋmíɛ́sɛ, ŋ cɔwɩlɔ́ sɩɛrʊ a bʊlɛ́: 'Ɓa wíŋ fɩɛla sɩɛrʊ́ zʊ́ʊ́ ná.' "

12Ɔ maábináŋa, í sɩɛ́ pɔ́íwa tɩ mɛ́, rííwa sɩɛrʊ oro wuu sí sabɩŋtɔk rí dɩlhɔɔ kánʊ́, rí ɛ́ yíkʊ́ rʊ́ʊ́ bírʊ́ har yakɛ Wɩsɛ ná há wómmó.

13Í taŋa dʊ́dʊ́ʊ́ri náŋá naasɛ́, tápʊ́l wuu, a pɔ́ zaa mɛ́, ká sí cíé dɛ́llʊ́, a makɛ rí wíbɔma sííwa oro wuu nyísí hé dɩlwaánɛ sɩɛrʊ.

14Yardá ná á há kené púle mí wuu, raá nɛ́ kenʊ́ wɛ́rí ríí mʊ́ʊ́ gírsi, á rí Kirisi wuu sí a balá, anɛ nɩɛ náŋa rírʊ́ há ká balá ɛ́;

15anɛ ɛ́ ɓa há bʊ́lɛ́ mʊ́l néé mí: "Zaa, rɩ́wa nɛ́ nɛ́ Wɩsɛ liŋó, í sííwa baŋcɩllɛ dʊ́ʊ́rʊ́, anɛ í naabálwa die há ísɛ́ cínʊ́ mɛ́ ɛ́."

16Áŋwa rí fa nɛ́ Wɩsɛ liŋó ká sɩɛ́ isi cínʊ́ mɛ́ ɛ́? Nɩɛ ná wuu há tíŋ Moyizi mí lɛ Ezipiti mí, rá wɩ ɛ́ ɛ́ɛ́ rɛ́?

17Áŋwa nyʊ́ʊ́ rí, Wɩsɛ cɔ́ɛ́ fa wɛ bɩŋsɛ mɛɛ́sɛllɛ? Nɩɛ ná há ɛ́ɛ́ zɔkɛ a sʊsɛ gɩrbétéke mí nyʊ́ʊ́ rá, ʊ cɔ́ɛ́ wɛ rɛ́?

18Áŋwa mɛ́ rí Wɩsɛ fa ŋmíɛ́sɛ hé a bʊlɛ́: "Ɓa wíŋ fɩɛla sɩɛrʊ́ zʊ́ʊ́ ná?" Nɩɛ ná há vɔ́ʊ́ nʊɔ tɩŋɛ́ rá rɛ́?

19Á síɛ́ nóó rɩ ɓa há á dɩlhɔɔ ná nɛ́ tɛ, ɓa wɩ wóllé zʊ Wɩsɛ fɩɛla ná sɩɛrʊ.

Ebirewa 4

© 1999, The Bible League.

1Wɩsɛ há tá nʊɔ ná párá bʊlɛ́, ráá sí zʊ́ʊ́ fɩɛla sɩɛrʊ, ʊ ha wʊ́ʊ́ kíŋŋé. Á sɩɛ́ pɔ́rá tɩ mɛ́, ráá oro wuu sí ɛ́ fɩɛla mɛ́ gúlú.

2Wɩsɛ Labaarɩwero ná ɓa há bʊ́lɛ́ párá nɛ́, ɓa fa bʊl pɔ́wɔ́ má. Amá wíɛ́ ná ɓa há zésé dé ká yɔ́ɔ́ nɛ́, bee wíɛ́ ɓa níwɔ́, ká wʊ́ɔ́ léɛ́ dí.

3Á ɛ́ há léɛ́ dí, áá zʊ fɩɛla ná wíɛ́ Wɩsɛ há bʊlɛ́ sɩɛrʊ; ʊ sɛ́: "Ɛ́ nɛ́ ŋ ŋmíɛ́sɛ, ŋ cɔwɩlɔ́ sɩɛrʊ a bʊlɛ́: Ɓa wíŋ fɩɛla sɩɛrʊ́ zʊ́ʊ́ ná." A de pɔ́ Wɩsɛ há bíl dúníé tenni tɛ́ŋ ná mɛ́, ʊ tʊtʊmɛ́ má ténnó ní, ká ʊ ha bʊl ɛ́.

4Wɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʊ dɩhɩ̃́ nɔ́ŋɔ, ɓa bʊ́l tápʊlɛ balpɛ kal wíɛ́, a bʊlɛ́: "Wɩsɛ ténnú tʊtʊmɛ́ wuu, ká fɩɛlɛ tápʊlɛ balpɛ kal."

5Ká rɛɛ́wa né Wɩsɛ baa bʊlɛ́: "Ɓa wíŋ fɩɛla sɩɛrʊ́ zʊ́ʊ́ ná."

6Ɛ́ wíɛ́, nɩɛ náŋa ha wo fɩɛla ná sɩɛrʊ aá zʊ. Ká, nɩɛ ná há lá síɛ́ nɛ ɛ́ Labaarɩwero, ɓa wɩ fɩɛla ná sɩɛrʊ zʊ́ɛ́, bee wíɛ́ ɓa á dɩlhɔɔ,

7ɛ́ nɛ́ tɛ, Wɩsɛ baa makɛ tápʊl nɔ́ŋɔ, ʊ nɛ́ ká: "zaa". Ʊ dáánɔ́, ká ʊ tɩŋ Davidi mí a bʊl, anɛ ɛ́ ʊ há lá síɛ́ bʊl, a bʊlɛ́: "Zaa, rɩ́wa nɛ́ nɛ́ Wɩsɛ lɩŋɔ́, í sííwa baŋcɩllɛ dúórú."

8Rɩ Zozie fa pá lzɩrayɛl duo nɩɛ fɩɛla rɛ́, ɛ́ har rí mɛ́, Wɩsɛ báá fa wɩ tápʊ́l oro wíɛ́ bʊl.

9Ɛ́ wíɛ́, Wɩsɛ fɩɛlɛ́ tápʊl ha mínɔ́ rɛ́, a pá Wɩsɛ nɩɛ.

10Nɛrɔ ná wuu sɩɛ́ há zʊ́ Wɩsɛ fɩɛla ná sɩɛrʊ, ʊ tína máá fíɛ́lʊ́ nɛ́, ʊ tʊtʊmɛ́ mɛ́, anɛ Wɩsɛ há fíɛ́lʊ́ tʊtʊmɛ́ mɛ́ ɛ́.

11Á sɩɛ́ hé dóé, a zʊ ɛ́ fɩɛla sɩɛrʊ, a makɛ rí nɛ́ŋ wuu sí dɩlhɔɔ á, rɩ́ɩ́ káánɛ, anɛ lzɩrayɛl duo nɩɛ há á ɛ́.

12Wɩsɛ wíbʊlɛ sɩɛ́ wómmó, ʊ kɛ́ŋ dóé má. Ʊʊ́ dí wɛ́rí, a kíllɛ tókowí háá dí nʊʊsɛ bɛllɛ. Ʊʊ́ de kʊŋ nɩbííno zʊ wɛ́rí ní, a cakɛ dʊma rí sabɩna náŋá mɛ́, a cakɛ gule rí heŋgbenʊ́ʊ́la má náŋá mɛ́; ʊ níí dí nɩbííno sɩɛrʊ wíhɩɛ̃́nɛ́ rírʊ́ wíbɩɩnɛ́ saríya.

13Oŋ"aalí wuu wɩ Wɩsɛ síɛ́ mɛ́ wuó féŋsi. Ɓa wuu ká ɓɩlíí, a a nyaamí ʊ síɛ́ mɛ́; á sɩɛ́ á ráá bílrá wí"állɛ wuu nʊɔ pɔ́ʊ́ nɛ́.

14Á ka yardá wíɛ́ ná á háá bʊlɛ́, gɛ́ŋgɛ́ŋ, bee wíɛ́ á kɛ́ŋ Wɩsɛ vʊk"ɔɔsa nɩhɩ̃́sɛ wuu nɔhɔ̃́, ʊ nɛ́ ká Wɩsɛ Bio Zeezi ná há cáŋ báŋsɛ, a zí mɩŋ Wɩsɛ laka.

15Vʊk"ɔɔsɔ nɔhɔ̃́ ná á há kené, ʊʊ́ fárá susu á pʊɔlí sɩɛrʊ. Ʊ tɩ ná díŋe wíɛ́ wuu mí, anɛ á má háá ná díŋe ɛ́, amá ʊ wɩ wíbɔ́ŋ ɛɛ́.

16Ɛ́ wíɛ́, á sí síkesíke á, á ka yardá, a tuu peri Wɩsɛ zilé kuóɓasa ná, a makɛ rʊ́ʊ́ sawér rírʊ́ zilé ná pérírá, rʊ́ʊ́ fárá búŋse, tɛ́ŋ ná mɛ́ á há férɛ́.

Ebirewa 5

1Wɩsɛ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃́ ɛ́ wuu, ɓaá lísʊ́ nɩbííne sɩɛrʊ nɛ́, a bílʊ́ nɩbííne rí Wɩsɛ pɛ́kɛ, wíɛ́ ɔsɛ́ yɩr mɛ́; ʊ nɛ́ lá nɩɛ zilé aá pá Wɩsɛ, a ɓʊ́ʊ́sɛ pʊsɛ aá mʊ́ʊ́rɛ wíbɔma má.

2Ʊ tɩ há ká pʊɔla, ʊ wo wɩráŋ"ɛ̃wa arí nɩyéŋŋe wíɛ́ mʊ́ʊ́la aá nɛ.

© 1999, The Bible League.

3A tíŋú tɩɩ pʋɔlí ná yɩr mɛ́, ʋ mɔhɔ̃́ rʋ́ʋ́ ɔsɛ vʋk ʋ tɩɩ wíbɔma wíɛ́, ká ɔsɛ vʋk nɩkana ná má wíbɔma wíɛ́.

4Nɛrɔ wuu wʋ́ʋ́ tɩɩ wuo lísɛ aá hé ɛ́ tʋtʋmí mɛ́. Wɩɩsɛ níí lísɛ tína, a pi ɛ́ tʋtʋmí pá, anɛ ʋ há lísɛ Aarɔŋ ɛ́.

5Ɛ́ tɩɩ nɛ́, Kirisi má tɩɩ ra wʋ́ʋ́ tɩɩ lísɛ rʋ́ʋ́ a Wɩɩsɛ vʋk"ɔɔsɔ nɔhɔ̃́, a píŋsú tɩɩ, amá Wɩɩsɛ nɛ́ lísʋ́, a bʋ́lʋ́ mɛ́ bʋlɛ́: "l káŋ Bio ní, ŋ nɛ́ lʋ́lí zaa."

6Wɩɩsɛ Kɛnɔ dɩhɩ̃́ nɔ́ŋɔ má ʋ báá sɛ́: "l ká Wɩɩsɛ vʋk"ɔɔsɔ nɛ́, a kaá mʋ́ wuu, anɛ Mɛlɩsɩsɛdɛkɛ."

7Zeezi dúníé mí mɩnɛ́ tɛ́ŋ mɛ́, ʋ cáásó, a wi símɩnnʋ, a cʋɔlɛ Wɩɩsɛ, a jɛnnɛ Wɩɩsɛ, ʋ nɛ́ há ká nɛ́ŋ ná há wóú la aá tá, sʋʋ nɛ́sɛ mɛ́. Zeezi sɩɛ́ há sáŋɛ́ aá tɩŋ Wɩɩsɛ nʋɔ, Wɩɩsɛ sáŋʋ́ sʋlɛ́.

8Zeezi ká Wɩɩsɛ Bio má nɛ́, ká ʋ há dí wɩula ná, ʋ máŋsɛ Wɩɩsɛ nʋɔ zíle.

9Ʊ há tíŋ Wɩɩsɛ nʋɔ wíɛ́ wuu cesi, ʋ cɛ́rɔ́, rʋ́ʋ́ bɩrmɛ nɩɛ ná wuu háá zíl Wɩɩsɛ nʋɔ, ɓa Laataarɔ, a lɔ́wɔ́ aá tá, a de kaá mʋ́ wuu.

10Ɛ́ nɛ́ Wɩɩsɛ sʋ́ʋ́ nɛ́ kɔ́ʋ́ vʋk"ɔɔsɔ nɔhɔ̃́, anɛ Mɛlɩsɩsɛdɛkɛ.

11Wíí nɛɛ́ mí, á kɛ́ŋ wíɛ́ ɓɩkana aá bʋl. Ɛ́ wíɛ́ mʋ́ʋ́la makɛ pɛ́íwa má sɩɛ́ duokí, bee wíɛ́ í dɩlla zímó, wíɛ́ níí mɛ́.

12Ká, í há nɛ́ Wɩɩsɛ wíɛ́, ʋ tápʋl to mɔlɛ́; ʋ fa mɔhɔ̃́ rííwa nɛ́ kíkarmɛ nɩɛ. Amá í ha de jíja, ríwɔ́ pi Wɩɩsɛ wíbʋlɛ wíɛ́ ná há ká mʋ́biló wíɛ́ nɛ́, aá kármíwa. Í ha nɩhɩ̃́ íl"ɔ́ɔ́sá rɛ́, í ha wɩ ɓɩdíduoru wuó dí.

13Nɛrɔ ná sɩɛ́ ha háá ɔsɛ íl, ʋ ká bipʋlɛ nɛ́, ʋ wɩ wíbʋlɛ ná háá máŋsɛ tékétéké wíɛ́ mʋɔsɔ ɛ̃, Wɩɩsɛ síɛ́.

14Nɩhɩɛ̃́sɛ ɛɛ́ dí ɓɩdíduoru ní. Ɓa valɛ́ sɩɛrʋ, ɓa wɔ́ɔ́, Wɩɩsɛ wíɛ́ sɩɛrʋ, a ka zɩmɛ́, a wólli wíwere arí wíbɔma caksɛ aá lísɛ.

Ebirewa 6

1Ɛ́ wíɛ́, Kirisi wíɛ́ ná ɓa há píé kármírá púle mí wuu ná, á sí dé míŋwɔ́ máŋsɛ mɛ́ nɛ́ wuu, amá á mʋ́ síɛ́, a wa a bɩrmɛ nɩhɩɛ̃́sɛ, ká báá sí ɓáásʋ́ rií púl pi Wɩɩsɛ wíbʋlɛ wíɛ́ ná, há ká mʋ́biló wíɛ́, rií kíkarmɛ nɩɛ; ɓa nɛ́ ká: ɛ́ ɓa há mɔhɛ̃́ ríwɔ́ bírsɛ, a tá sʋ́ʋ́ríwíɛ́ ɛɛ, Wɩɩsɛ wíɛ́ laa díí,

2nyimuŋsiwa karmɛ́, ɛ́ ná ɓa há pí nɛ́ŋsa aá tɩkɛ nɩɛ mɛ́, sʋsɛ bɩr"isé wíɛ́, arí saríya ná háá díé rií hé nɩɛ dɩhɩ̃́ ná, ɓa há sí mɩŋ, a kaá mʋ́ wuu, wíɛ́.

3Rɩ Wɩɩsɛ nɛ́ sáŋɛ́, á sí tá nyáŋ, ká mʋ́ síɛ́.

4Nɩɛ ná Wɩɩsɛ pʋmmɔ há zʋ́wɔ́, ɓa la bána nyʋ́ʋ́ pálɔ dí ná, Wɩɩsɛ Sabɩuna míŋwɔ́ mɛ́,

5ɓa la Wɩɩsɛ wíbʋlɛ dí, a nóú wér, a zɩŋ dúníé ná háá kué dóé mʋɔsɔ,

© 1999, The Bible League.

6rı ɛ́ nıɛ nɛ́ vɛ́ Wısɛ ŋmɛ́nɔ, káá bírmíŋwɔ́ tésíɛ́ wí"állɛ mɛ́, bírɛ́ báá toó, a a ɓa baa bíbírsɛ, bee wíɛ́ Kirisi ní ɓa ɛ́ baa ɓíɓásɛ, dagɛsɛ́ daha, a hĩ́sʊ́ aá pá jamáŋ.

7Duóŋ há kó wérí, tíé ná nyɔ nyii vɔkɛ, oŋparɛ́ ná ɓa há dúú mí ɔsɛ wérí, a pá nıɛ ná há párɛ́, ɛ́ tíé má kéŋ ker, Wısɛ bárka sıɛrʊ.

8Amá rı tíé ná nɛ́ nyʊ́ sɔrʊ rí nyɔ́bɔma, ʊ wı weri ní; Wısɛ sí vɔ́ʊ́ wíɛ́, ríwɔ́ tɔkɛ níŋ nyíkʊ́, rʊ́ʊ́ dí físi a zɔkɛ.

9Á nıcólle tıı, raá níí bʊl nyɛ má, á íɔ̃ rí taŋá, rıíwa mıŋ ŋméŋwero mí ní, ʊ nɛ́ ká Wısɛ laaté ŋmɛ́nɔ.

10Wısɛ ká tékétéké, ʊ waá bél gúóníwa tʊtʊmí ná í há tʊ́mɛ́ pɔ́ʊ́, arí cólle ná í há kené, ʊ yır mɛ́, a a wíɛ́ pɔ́ʊ́ nıtíllɛ, ká ha a aá pɔ́wɔ́.

11Á taŋá já rííwa néŋ wuu fɛ́l síí, a ka ɛ́ kajáŋa duo naa mɛ́, a mʊ́ gírsi, a makɛ rííwa yıɛla nʊɔ sú wérí.

12Í sí tɛŋwıl á, amá í cesi nıɛ ná há lá Wısɛ dí, a cí tıkɛ arí nyamma, a ná omo ná Wısɛ há sʊ́ʊ́ sí pɔ́wɔ́.

13Wısɛ fa há tá nʊɔ pá Abırahaŋ, ʊ ŋmíɛ́sʊ́ tıı yır mɛ́ nɛ́; óŋ wuu zéŋ wʊ́ʊ́ péré, ɛ́ nɛ́ tɛ, ʊ ŋmíɛ́sʊ́ tıı yır mɛ́,

14a bʊlɛ́: "Taŋá wuu, ŋ sí héí nyúú bárka wérí, a a ríí duo nıɛ pul kíŋkáŋ."

15Ɛ́ nɛ́ Abırahaŋ nyammɛ, a dɛllɛ wuu, a ko ná wíí ná Wısɛ há tá nʊɔ, a bʊlʊ́ sí aa pɔ́ʊ́.

16Rı nıbííne níí já ríwɔ́ ŋmíɛ́sɛ wíí wíɛ́, ɓaá ŋmíɛ́sɛ omo ná há kíwɔ́ yır mɛ́ nɛ́. A tıŋ ɛ́ ŋmɔ́ɔ́ wíɛ́, kapɔsɛ báá wı ɛ́ wíɛ́ mɛ́ wuó mıŋ.

17Ɛ́ nɛ́ tɛ, Wısɛ ŋmíɛ́sɛ súúri pá nıɛ ná ʊ há tá nʊɔ pá, a bʊlʊ́ sí a wíí pɔ́wɔ́, ríwɔ́ zıŋ rʊ́ʊ́ há sʊ́ʊ́ ná níí cíné, ʊ waá bírɛ.

18Wíɛ́ nyáŋ bɛllɛ sıɛ́ wı wuó bírsɛ; Wısɛ wı nyıɛrʊ wuó nyɛ ɛ́ wíɛ́ sıɛrʊ. Ɛ́ wíɛ́, á ɛ́ nıɛ ná há fɛ́ɛ́ ko yúóli Wısɛ mɛ́, ʊ ká nadúóriwízéní rí, a párá, a makɛ, wíí ná Wısɛ há sʊ́ʊ́ sí a, ráá yíɛ́lʊ́ rí taŋá.

19Ɛ́ yıɛla á há kené, ʊ nɛ́ kéŋrá hiẽsó cí wérí, ɓıduó, géŋgéŋ, á wólli zʊ́zʊ Wısɛ síɛ́, bána nyúú, anɛ á há dáárɛ́ patíísazeno.

20Zeezi ní lá síɛ́ zʊ ráŋ, á mɛ́, á tıı wíɛ́, ʊ há bírmɛ́ Wısɛ vʊk"ɔɔsɔ nɔhɔ̃, a kaá mʊ́ wuu, anɛ Mɛlısısɛdɛkɛ.

Ebirewa 7

1Mɛlısısɛdɛkɛ ná sıɛ́ fa ká Salɛmɛ kuóro ní, a a Wısɛ ná há kɛ onni wuu vʊk"ɔɔsɔ má. Abırahaŋ fa há mʊ́ɛ́ yo lal, a dí tɔ́nɛ náŋa kuóre ká bırɛ aá ko, ɛ́ Mɛlısısɛdɛkɛ nɛ́ cémú, a hé bárka pɔ́ʊ́.

© 1999, The Bible League.

2Ʊ nɛ́ sɪɛ́ Abɪrahaŋ lísɛ ɓɪɛ ná wuu, ʋ há yó lal la, fí nyúú kere, a pɔ́ʋ́. Ʊ yɪr Mɛlɪsɪsɛdɛkɛ ná mʋ́l nɛ́ ká: "Taŋá kuóro"; ʋ nɛ́ ha ká, Salɛmɛ kuóro má, ʋ má mʋ́l nɛ́ ká: "Tɛŋfíɛ́l kuóro".

3Ʊ wɪ áná kené, ʋ wɪ maá kené, nɛ́ŋ wʋ́ʋ́ duo ɛ̃, a wʋ́ʋ́ tɛ́ŋ lʋlí rírʋ́ tɛ́ŋ sʋwí má ɛ̃. Ʊ nɪhɩ̃́ Wɪsɛ Bio ní, a a Wɪsɛ vʋk"ɔ́ɔ́sʋ́, a kaá mʋ́ wuu.

4Ɩ́ ná ɛ́ báálɔ há píŋó mɔ ɛ́! Á naabál Abɪrahaŋ tɪɪ lísɛ ɓɪɛ ná ʋ há yó lal la, ɓa fí nyúú kere, a pɔ́ʋ́ nɛ́.

5Wɪsɛ kíŋse sɪɛrʋ, ŋméno mínɔ́, a pá Levi jɪmʋ́l nɪɛ ná há ká Wɪsɛ vʋk"ɔɔsa, ríwɔ́ la lzɪrayɛl duo nɪɛ há kɔ́wɔ́ maábináŋa, onni fí nyúú kere; ká ɓa ríwɔ́ wuu ní ká Abɪrahaŋ duo nɪɛ.

6Amá Mɛlɪsɪsɛdɛkɛ yɪr to Levi jɪmʋ́l nɪɛ yɪra sɪɛrʋ, ká ʋ la Abɪrahaŋ onni fí nyúú kere, a cí ráŋ mɛ́ sʋl Wɪsɛ bárka pɔ́ʋ́; ká Wɪsɛ má fa tá nʋʋsɛ pá Abɪrahaŋ rɛ́.

7Tíŋtɔ́ɛ́ sɪɛ́ to ráŋ, nɔhɔ̃́ nɛ́ sʋ́l Wɪsɛ bárka aá pá heŋbie.

8Levi jɪmʋ́l nɪɛ ná háá la fí nyúú kere ná, ɓa ɛɛ́ sʋ́sʋ́ rɛ́, ká Mɛlɪsɪsɛdɛkɛ é, Wɪsɛ Kɛnɔ makɛ́ mɛ́, ʋ haá híɛ̃́sʋ́ rí, arí zaa wuu.

9Á sɪɛ́ wʋ́ólo ráá bʋlɛ́ Levi ní háá la fí nyúú ker ná, ʋ má pá Mɛlɪsɪsɛdɛkɛ fí nyúú ker rí, a tíŋʋ́ naabál Abɪrahaŋ die há lísɛ́ pɔ́ʋ́ ɛ́ wíɛ́.

10Ʊ mʋ́l nɛ́ ká, ɓa fa ha wɪ Levi lʋ́lɛ́, ʋ fa mínʋ́ naabál Abɪrahaŋ tɛŋ mɛ́ nɛ́, tɛ́ŋ ná mɛ́ Mɛlɪsɪsɛdɛkɛ há cémʋ́ ɛ́.

11Wɪsɛ kíŋse ná tíɛ́kɛ́ Levi jɪmʋ́l nɪɛ vʋk"ɔsɔ́ ná mɛ́ nɛ́. Rɪ ɓa tʋtʋmɛ́ ná sɪɛ́ fa wólló a rí nɪɛ wíɛ́ wuu cɛ́rɛ wɛ́rí rí, ʋ báá fa wɪ mɔhɛ̃́ rí Wɪsɛ vʋk"ɔɔsɔ nɔ́ŋɔ, ko anɛ Mɛlɪsɪsɛdɛkɛ, ká sí Aarɔŋ nɛ́ nɛ́.

12Rɪ Wɪsɛ vʋk"ɔsɔ́ ná duo níí bírsɛ́ ɛ́, Wɪsɛ kíŋse má mɔhɔ̃́ ríwɔ́ bírsɛ nɛ́.

13Á Nyuutɪna Zeezi wíɛ́ nɛ́ ɓa bʋ́bʋl ɛ́, ʋ má lɛ́ jɪmʋ́l oro rí. Ɛ́ jɪmʋ́l nɪɛ sɪɛrʋ, nɛ́ŋ oro wuu ha wɪ koro síɛ́ cínɛ́, a ɔsɛ vʋk pá Wɪsɛ.

14Ʊ ká nyaamí, á Nyuutɪna Zeezi lɛ Ziida jɪmʋ́l nɪɛ sɪɛrʋ nɛ́. Moyizi sɪɛ́ há bʋ́l Wɪsɛ vʋk"ɔɔsa wíɛ́, ʋ wɪ ɛ́ jɪmʋ́l nɪɛ ráŋ héé.

15Wíí ná sɪɛ́ há tɛ, ɛ́ wíɛ́ ɔsɛ a taŋá nɛ́ ká: Wɪsɛ vʋk"ɔɔsɔ nɔ́ŋɔ má báá há kʋ́é, anɛ Mɛlɪsɪsɛdɛkɛ.

16Ʊ wɪ nɪbííne nɪtɪnnɛ wádawa mɛ́ nɛ́ tíŋɛ́, a a Wɪsɛ vʋk"ɔɔsɔ, amá a tíŋʋ́ mɪsɛ ná há waá tenni mí ní.

17Anɛ ɛ́ ɓa há pʋ́ŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʋ bʋ́lʋ́ wíɛ́ bʋlɛ́: "Ɩ ká Wɪsɛ vʋk"ɔɔsɔ nɛ́, a kaá mʋ́ wuu, anɛ Mɛlɪsɪsɛdɛkɛ."

18Ɛ́ wíɛ́, wádabɪnɛ́wa ná dʋ́sɔ́, bee wíɛ́ ɓa wɪ dóé kené, ɓa wɪ wíí wuó ɔsɛ.

19(Wɪsɛ kíŋse ná wɪ ɛɛ́ nɛ́ŋ oro wuu wíɛ́ cɛ́rɛ wɛ́rí.) Amá mʋ́l nɛɛ́ mí, á ná yɪɛla ná wɛ́r há kɛ Wɪsɛ kíŋse ná. Ɛ́ yɪɛla yɪr mɛ́ nɛ́, á wólli Wɪsɛ píperi.

© 1999, The Bible League.

20Wɩsɛ sɩɛ́ wɩ ɛ́ ɛ́ɛ́ yɔ́ɔ́, ʋ bíl ŋmɔ́ɔ́ rɛ́, ɛ́ wíɛ́ mɛ́. Nɩɛ ná ɓa há lísɛ ɓa bɩrmɛ Wɩsɛ vʋk"ɔɔsa, Wɩsɛ wɩ ŋmɔ́ɔ́ bílé ɓa wíɛ́.

21Amá Zeezi é lísɛ mɛ́, Wɩsɛ ŋmíɛ́sɔ́ búlʋ́ rí bʋlɛ́: "Nyuutɩna Wɩsɛ ŋmíɛ́sɔ́, ʋ wʋ́ʋ́ nʋɔ har bɩrɛ: 'l ká Wɩsɛ vʋk"ɔɔsɔ nɛ́, a kaá mʋ́ wuu.' “

22A tɩŋ ɛ́ wíɛ́, Zeezi ní ha ká nɛrɔ ná há zʋ́rá rí Wɩsɛ pɛ́kɛ, a a nʋtʋmɛ ná há wéró kíllɛ ɓɩbɩnɛ́, a wɩ wuó giri, míŋrá rí Wɩsɛ pɛ́kɛ.

23Wíí ná nɔ́ŋɔ há mínɔ́ nɛ́ ká, Wɩsɛ vʋk"ɔɔsa ná náŋa fa káŋ, bee wíɛ́ sʋʋ wɩ sáŋɛ́, oro wuu tʋŋ aá dáánɛ.

24Amá Zeezi é waá sʋwɛ, ʋ vʋk"ɔsɔ́ wɩ tokó kené.

25Ɛ́ wíɛ́, nɩɛ ná há tíŋʋ́ mɛ́ ko Wɩsɛ rí, ʋ wówó la aá tá wérí, bee wíɛ́ ʋ há wómmó, ʋ mínɔ́ téŋ wuu mí, a sʋl Wɩsɛ aá pɔ́wɔ́.

26Zeezi ní ɓɩɛ́na fa ká Wɩsɛ vʋk"ɔɔsɔ nɔhɔ̃ ná, há wórá aá ɔsɛ. Ʊ wɩ busunnu mʋ́ɔ́ má kené, ʋ wɩ dɩzɔkí kené, ʋ wɩ wíbɔ́ŋ kené; ʋ lísʋ́ tɩɩ wíbɔŋ"aara sɩɛrʋ, Wɩsɛ cʋ́ólʋ́ ʋ zí nyʋ́ʋ́ rí, a kíllɛ bána.

27Wɩsɛ vʋk"ɔɔsa nɩhɩ̃ɛ́sɛ ná é, fa mɔhɔ̃ ríwɔ́ ɓʋ́ʋ́sɛ pʋsɛ nɛ́ kál wuu, ɓa tɩɩ wíbɔma wíɛ́ kɛ́rɛ́, ká zɩŋ ɓʋ́ʋ́sɛ pʋsɛ, nɩɛ wíbɔma wíɛ́. Amá Zeezi é wɩ mɔhɔ̃ rʋ́ʋ́ a ɛ́. Ʊ dé pʋ́ʋ́ tɩɩ nɛ́ a ɔsɛ vʋk naasí balá léŋ, ká ʋ mɔ.

28Wɩsɛ vʋk"ɔɔsa nɩhɩ̃ɛ́sɛ ná ɓa há tíŋ Wɩsɛ kíŋse mí a bílwó, ɓa fa ká nɩbííne ní, ɓa wɩ dóé kené. Amá Wɩsɛ ŋmɔ́ɔ́ ná ʋ há bílé, ʋ kíŋse ná har rí mɛ́, ɛ́ ŋmɔ́ɔ́ mɛ́ nɛ́ ʋ tɩŋ bílʋ́ Bio, ʋ a Wɩsɛ vʋk"ɔɔsɔ nɔhɔ̃, ʋ cʋ́ólʋ́, ʋ wíɛ́ wuu cɛ́rɛ ɛ́ ʋ háá jɛɛ́, a de kaá mʋ́ wuu.

Ebirewa 8

1Wíí ná á háá bʋlɛ́ wínyʋ́ʋ́ ní nyɛ: Á ɓɩɛ́na kéŋ Wɩsɛ vʋk"ɔɔsɔ nɔhɔ̃ ná há mɩŋ bána nyʋ́ʋ́, a ké Wɩsɛ ná dóé há kɛ onni wuu, kuóɓasa néduu.

2Ʊʋ́ tʋ́mʋ́ tʋtʋmɛ́ Wɩsɛ síɛ́ nɛ́; Wɩsɛ táŋtɛ jaa tɩɩ nɛ́ ɛ́, ʋ tɩɩ há cíké, nɩbííne ra wɩ cíké.

3Wɩsɛ vʋk"ɔɔsa nɔhɔ̃ é wuu, ɓa bílʋ́ rʋ́ʋ́ la onni ní aá pá Wɩsɛ, a ɓʋ́ʋ́sɛ pʋsɛ má aá pɔ́ʋ́. Ɛ́ wíɛ́, ʋ mɔhɔ̃ ráá má Wɩsɛ vʋk"ɔɔsɔ nɔhɔ̃ ná, má pi óŋ pá Wɩsɛ.

4Rʋʋ fa mɩŋ dʋ́níé mí ní, ʋ fa wɩ Wɩsɛ vʋk"ɔ́ɔ́sʋ́ a, bee wíɛ́ náŋa mínɔ́, a tɩŋ Wɩsɛ kíŋse makɛ́ mɛ́, a la onni aá pá Wɩsɛ.

5Ɛ́ nɩɛ fa háá tʋŋ tʋtʋmí ná, ʋ ká bána nyʋ́ʋ́ wítɩɩwa cuunó ní, ɓa cícesi. Moyizi fa háá já rʋ́ʋ́ ciki Wɩsɛ táŋtɛ jaa ná, Wɩsɛ fa bʋ́lʋ́ rí bʋlɛ́: "Bel wérí, ciki táŋtɛ ná, rʋ́ʋ́ nɛ ɛ́ ná ŋ há máké pɛ́í, paalɔ nyʋ́ʋ́.”

6Ká Kirisi tʋtʋmí ná nɛ́ kíwɔ́ wuu, a tá tíé; ɛ́ nɛ́ tɛ, Wɩsɛ tíŋʋ́ mɛ́ a bil nʋtʋŋfɛlɔ ná wér ní há kɛ tésíé ɓɩnɔ, bee wíɛ́ Wɩsɛ há tá nʋɔ bʋlʋ́ sí a wíɛ́ ná, ɓa nɛ́ kɛ tésíé nʋtállɛ ná.

7Ɛ́ wíɛ́, rɩ tésíé nʋtʋmɛ ná fa césó rí, Wɩsɛ báá fa wɩ bʋllɛ ɓɩnɔ́ bil.

© 1999, The Bible League.

8Wɩsɛ há nóú nɩɛ dɩzɔkɛ́, ɛ́ nɛ́ tɛ, ʊ búlwɔ́ bʊlɛ́: "Í ná, tápʊlɛ sí ko, ríŋ bil nʊtʊŋfɛlɔ arí lzɩrayɛl duo nɩɛ, arí Ziida jɩmʊ́l nɩɛ.

9Ɛ́ nʊtʊŋfɛlɔ ŋ háá á ríŋ bil, ʊ rí nʊtʊmɛ ná ŋ fa há lá síɛ́ bil aríwɔ́ naabálwa, téŋ ná mɛ́, ŋ há cɔ́wɔ́ nɛ́sɛ mɛ́, a kaa lɛ Ezipiti tíɛ mí, ɓa to balá. Ɓa tɩ́ há wɩ cíné tɩkɛ nʊtʊmɛ ná ŋ há bílé aríwɔ́, ɛ́ nɛ́ tɛ, ŋ má tɔ́wɔ́ wíɛ́. Ɔ́ é Nyuutɩna Wɩsɛ, ŋ né bʊl é.

10Nʊtʊmɛ ná ŋ háá á ríŋ bil arí lzɩrayɛl nɩɛ ɛ́ téŋ mɛ́ nɛ́ ká: Ɔ́ sí a ríwɔ́ zímíŋ wímáŋsɛ, a píwó héwó nyunni mí aríwɔ́ baŋcɩllɛ sɩɛrʊ. Ɔ́ sí ɔ́wɔ́ Wɩsɛ, ká ríwɔ́ má áŋ nɩɛ.

11Ʊ báá to ríwɔ́ oro wuu máŋsíŋ pɔ́ú nɔ́ŋɔ, ɛ́ rá má ʊ maábinɔ́ŋɔ, bee wíɛ́ ɓa wuu sí zímíŋ, a de kaa pɔ́wɔ́ sɩɛrʊ nɔhɔ̃́ mɛ́, ká kaa mʊ́ yákwɔ́ sɩɛrʊ ɓɩwie mí.

12Ɔ́ sí héwó wízɔkɛ́ suúri, ŋ báá wʊ́ɔ́ wíbɔma wíɛ́ liisi.”

13Wɩsɛ há bʊ́l nʊtʊŋfɛlɔ né wíɛ́, dʊ́ŋdʊ́ʊ̃ ɓɩnɔ ná é ká ɓɩbɩné nɛ́. Ká omo ná há dáánɛ́ a bɩŋ, ʊ cí yʊ́ksɛ mɛ́ né.

Ebirewa 9

1Dʊ́ŋdʊ́ʊ̃ nʊtʊmɛ ná Wɩsɛ há bílé, ʊ fa kénú ŋméŋsɛ rɛ́, a ka Wɩsɛ dɩmɩní má tíé nyúú rɛɛ́, ɓaá cʊɔlɛ Wɩsɛ ráŋ.

2Táŋtɛ ná ɓa há cíké, ʊ kéŋ dɩhɛ̃́ bɛllɛ nɛ́: jɩgbaarɔ́ rí síɛ́rí. Jɩgbaarɔ́ ná né ɓaá yírɛ Wɩsɛ dɩmɩní; ráŋ né ɓa bil cáŋsɛ, a bil táábɩl, a sakɛ dɩpɛ́ŋwa ráŋ aá pá Wɩsɛ.

3Ká síɛ́rí ná ɓa há pí patíísazeno nɔ́ŋɔ kɛ́rɛ, ɓaá yírɛ ráŋ Wɩsɛ síɛ́.

4Ɛ́ dɩhɛ̃́, salmɛ koro mɩŋ ráŋ, ɓa nyɩkɛ tulaaléwa ʊ daha, aá pá Wɩsɛ. Nʊtʊmɛ dáka má fa mɩŋ ráŋ, ɓa pi salmɛ tɔ́ú wuu mí. Ɛ́ dáka sɩɛrʊ, salmɛ gbaŋa mɩŋ ráŋ, máánɛ mínʊ́ sɩɛrʊ; Aarɔŋ deŋtuke ná há tɔ́wɛ́ paarʊ, ʊ má mɩŋ ráŋ, arí dɔ́wípérsɛ ná daha, Wɩsɛ fa há pʊ́ŋsɛ nʊtʊmɛ wímáŋsɛ ná.

5Dáka ná nyúú, ɓa má oŋtʊlɛ́, anɛ Wɩsɛ malíkawa a cíksi, ɓa kiŋkeru fíɛ́l tɔ́ ráŋ ná, ɓa háá tá cɛ́l aá sʊl wízɔkɛ́ suúri, Wɩsɛ rí. Mʊ́l néé mí, ŋ wʊ́ɔ́ wíɛ́ wuó bʊl kúnúnú.

6Rɩ onni ná wuu ní bílwó bilé, téŋ wuu mí, Wɩsɛ vʊk"ɔɔsa zʊ jɩgbaarɔ́ ná, aá tʊ́ŋwɔ́ tʊtʊmɛ́.

7Ká síɛ́rí ná é, Wɩsɛ vʊk"ɔɔsa nɔhɔ̃́ dʊŋɔ níí zʊ ráŋ, bɩná wuu, naasí balá; ʊ má sɩɛ́ ka cɛ́l né zʊ, a pá Wɩsɛ, a sʊ́lʊ́ wízɔkɛ́ suúri, a sʊl jamáŋ má há wɩ ɛ̃, ká a wíɛ́ ná zɔkɛ suúri, Wɩsɛ rí.

8Wɩsɛ Sabɩna já rʊ́ʊ́ tɩŋ wíɛ́ nyáŋ mɛ́, a makɛ párá, ráá zɩŋ rí Wɩsɛ táŋtɛ jaa ná mɩné mɛ́, ŋméno toó rí nɩɛ zʊ Wɩsɛ síɛ́.

9Wíɛ́ nyáŋ wuu ká zaa wíɛ́ cuunó ní. Ɓaá já ríwɔ́ makɛ, rɩ satɔ́ɔ́rpállɛ rí vʊka ɔsɛ pá Wɩsɛ wɩ wuó a, rí nɛrɔ ná háá tʊŋ é, rʊ́ʊ́ sɩɛrʊ a wérí, Wɩsɛ síɛ́ mɛ́.

10Ɓa taŋá máŋsɛ nɩɛ ɓɩdííle rí nyɔɔlɔ́ arí kusúŋ sɩɛrʊ tɩ́ sɛsɛ́, há ká ɛ́ nɛ́. Ɓa ká dúníé né nyúú wímáŋsɛ rɛ́, nɩɛ fa tɩŋ a ko peri wífɛlɛ bilé.

© 1999, The Bible League.

11Amá Kirisi há kúé, ʋ ká Wɩsɛ vʋk"ɔɔsɔ nɔhɔ̃ né, a ka oŋwere ko rʋ́ʋ́ párá. Ɛ́ har rí mɛ́, ʋ zí bána, a zʋ táŋtɛ jaa ná há zénó, a a wɛ́rí kíŋkáŋ má, a kíllɛ tíé nyúú ɓɩnɔ ná. Ɛ́ táŋtɛ jaa, nɩbííne nɛ́sɛ ra wʋ́ʋ́ cíké, ʋ to dúníé né óŋ.

12Kirisi sɩɛ́ wɩ bʋŋgboksi rí nɛsɛ cɛ́l nɛ́ kené zʋ Wɩsɛ sɩɛ́, amá ʋ tɩ cɛ́l nɛ́ ʋ kaa zʋ ráŋ, naasí balá dʋŋɔ, a tɩŋ ɛ́ mɛ́, a lárá tá wíbɔma nɛ́sɛ mɛ́, a kaá mʋ́ wuu.

13Bʋŋgboksi rí nɔɓallɛ cɛ́l arí nɔmafísi tapʋmma nɛ́ fa, ɓaá pi, a mísɛ nɩɛ ná há zɔ́kɛ́ kíŋse ná, a mʋ́ʋ́ríwɔ́ busunnu.

14Rɩ nyɛ ɛ́ ní, Kirisi cɛ́l nɛ́ wommé kíŋkáŋ wuu! Bee wɩɛ́ ʋ tíŋ Wɩsɛ Sabɩna ná há waá sʋwɛ mɛ́, a púú tɩ ɔsɛ vʋk ná há wɩ busunnu mʋɔ́ wuu kené, a pá Wɩsɛ. Ʊ cɛ́l ná nɛ́ sí mʋ́ʋ́rírá baŋɔɩllɛ wíɛ́ ná há ká sʋ́ʋ́ríwíɛ́, kárá wólli tʋŋ pá Wɩsɛ ná há waá sʋwɛ.

15Ná wíí ná há tɛ Kirisi ní a záárɔ, a mɩŋ Wɩsɛ rí nɩbííne pɛ́kɛ nʋtʋŋfɛlɔ ná mɛ́, a makɛ rí Wɩsɛ nɩyírɛ ná liwe ná há waá tenni, Wɩsɛ há tá nʋɔ a bʋ́lʋ́ sí pɔ́wɔ́. Ɛ́ wʋ́óló aá tɩŋ, bee wíɛ́ nɛ́ŋ rí sʋ́wɛ́; a tɩŋ ɛ́ tína sʋʋ yɩr mɛ́, ɛ́ nɩɛ fa há ɛ́ɛ́ zɔkɛ, dʋ́ŋdʋ́ʋ̃ nʋtʋmɛ ná tɛ́ŋ mɛ́, ɓa lɔ́wɔ́ tɩ, ɓa wízɔkɛ́ nɛ́sɛ mɛ́.

16Rɩ nɛrɔ nɛ́ bʋl wíí, a bʋlɛ́ rʋʋ sʋ́wɔ́, ɓíŋ nɛ́ tʋ́ʋ́ liwe, ʋ mɔhɔ̃ rʋ́ʋ́ sʋwɛ nɛ́, ká rí tína tíllɛ ɛ́ liwe.

17Rɩ nɛrɔ ná há bʋ́l wíí ná bil ní ha wɩ sʋ́wɛ́, nɛrɔ ná ʋ há sʋ́ʋ́ nɛ́ tɛ liwe, ʋ wɩ liwe ná wuó dí. Amá rʋʋ nɛ́ sʋ́wɛ́ ɛ́, ʋ wʋ́óló aá dí.

18Ɛ́ nɛ́ tɛ, dʋ́ŋdʋ́ʋ̃ nʋtʋmɛ ná Wɩsɛ há bílé ʋ rí nɩbííne pɛ́kɛ, cɛ́l nɛ́ bísɛ́, a wʋ́ri ɛ́ nʋtʋmɛ ŋméno.

19Moyizi lá sɩɛ́ makɛ Wɩsɛ wímáŋsɛ ná há mɩŋ kíŋse ná sɩɛrʋ, a pá jamáŋ wuu ní, ká sɩɛ́ pi nɛsɛ rí bʋŋgboksi cɛ́l arí nyii, a ja pelɔ́ŋfɛ́lɛ rí ízɔ́pɛ paarʋ, a vɔwɛ, a sɩɛ́ pii líwíwó mí, a mísɛ hé kíŋse kɛnɔ ná mɛ́, arí jamáŋ ná wuu mí,

20ká bʋlɛ́: "Cɛ́l ná Wɩsɛ há píé bil nʋtʋmɛ í rírʋ́ pɛ́kɛ, rííwa títɩŋ nɛ́ nyɛ."

21Ká Moyizi a ɛ́ cɛ́l tɩ, a mísɛ Wɩsɛ táŋtɛ jaa ná rí onni ná wuu ɓa há kené aá tʋŋ Wɩsɛ tʋtʋmɛ́ ráŋ.

22Taŋá, Wɩsɛ kíŋse makɛ́ mɛ́, onni ná ɓa há wɩ cɛ́l kené aá mʋ́ʋ́rɛ busunnu, ɓa wɩ kaŋ; rɩ cɛ́l nɛ́ wɩ bísɛ́, suúri toó.

23Ɛ́ onni wuu ká bána nyúú onni cúŋsi ní, ɛ́ wíɛ́, ʋ fa mɔhɔ̃ ríwɔ́ mʋ́ʋ́ríwɔ́ busunnu ɛ́ nɛ́. Ká bána nyúú onni ná tɩ ɛ́, vʋk"ɔsɔ́ ná cɛ́l wommí há kɛ pʋsɛ cɛ́l, ʋ nɛ́ wówó busunnu aá mʋ́ʋ́rɛ.

24Kirisi wɩ Wɩsɛ táŋtɛ jaa ná nɩbííne nɛ́sɛ há cíké, a cesi ɓɩtaŋá tɩ ná, nɛ́ zʋ́ɛ́, amá ʋ zʋ́ Wɩsɛ dɩmɩní tɩ nɛ́, bána nyúú, rʋ́ʋ́ cí Wɩsɛ sɩɛ́ mʋ́l nɛɛ́ mí, á yɩr mɛ́.

25Wɩsɛ vʋk"ɔɔsa nɔhɔ̃ ná ɛ́, bɩná wuu ní, ʋ zʋ́zʋ táŋtɛ jaa ná sɩɛ́rí, Wɩsɛ sɩɛ́, arí pʋsɛ cɛ́l, ʋ tɩ cɛ́l rá. Amá Kirisi ɛ́ wɩ zʋ́ɛ́ rʋ́ʋ́ púú tɩ ɔsɛ vʋk naasí ɛrɛ́.

26Rɩ ɛ́ nɛ́, ʋ fa sí dí wɩla naasí ɛrɛ́, a pɔ́ dúníé ɛɛ mɛ́ wuu. Amá sísɛ́nyɛ, ɛ́ wíɛ́ tɛ́ŋ há ténné, ʋ kúó, naasí balá, a púú tɩ ɔsɛ vʋk, rʋ́ʋ́ dʋsɛ nɩbííne wíbɔma tá.

© 1999, The Bible League.

27Nıbííno wuú á rúú sʊwɛ naasí balá né; (é har rí mé Wıusɛ sí dí nɛrɔ wuu saríya.)

28Kirisi má ká é né, ʊ púú tıı ɔsɛ vʊk naasí balá né, rúú dʊsɛ nıkana wíbɔma tá. Ʊ sí bırko, ʊ sıé to wíbɔma dʊsɛ wíé né ʊ kúko, amá ʊú kó, rí nıɛ ná há kéŋwó tıı aá déllú, ríwɔ́ né ná laaté.

Ebirewa 10

1Wıusɛ kíŋse ná Moyizi há púŋsɛ, ɓa ká oŋwere ná háá kué cuunó ní, ɓa tıı tıı rá. Ɛ́ wíé, ɓa wı wuó a rí nıɛ wíé cérɛ, a sí busunnu kánú Wıusɛ síé, a tıŋ pʊsɛ ná tıı tıı ɓa há ɓúúsé aá pá Wıusɛ, bıná rí bıná wuu ná mé.

2Rı pʊsɛ ná ɓúúsɛ pá Wıusɛ, fa wo nıɛ ná háá tʊŋ é wízɔké aá múúrɛ naasí balá dʊŋɔ ré, ɓa báá fa wúɔ́ wíbɔma wíé bıunɛ, káá báá sí pʊsɛ má ɓúúsú.

3Amá é pʊsɛ ɓúúsɛ bıná wuu, úú liisi nıɛ wíbɔma wíé né, bıná wuu.

4Ká nɛsɛ rí bʊnnɛ cél, sıé wı nıbííne wíbɔma wuó lísɛ.

5Ɛ́ né tɛ, téŋ ná mé Kirisi háá já rúú ko dúnié, ʊ bʊl Wıusɛ rí bʊlé: "Pʊsɛ ná ɓa há ɓúúsé aá péí, ı waá ja; pállɛ ná má ɓa háá péí, ı wúɔ́ máá ja. Amá tɛŋ ná ı há ɛ́ɛ́ páŋ né, ı jíja.

6Pʊsɛ ná ɓa há ɓúúsé a nyıkɛ ɓa físi aá péí, arí pʊsɛ ná náŋa ɓa há késé ɔsɛ vʊka aá péí, wíbɔma yır mé, ı sıerʊ wúɔ́ oro wuu tɔ́ré.

7Ɛ́ né tɛ ŋ sé: 'Wıusɛ, néŋ ní, ŋ kúó ríŋ túmí cólle ní, anɛ é ɓa há búlíŋ wíé Wıusɛ Kɛnɔ sıerʊ' “

8Kirisi lá síé bʊlé: "Pʊsɛ ná ɓa há ɓúúsé aá péí, ı waá ja; pállɛ ná má ɓa háá péí, ı wúɔ́ máá ja. Pʊsɛ ná ɓa há ɓúúsé a nyıkɛ ɓa físi aá péí, arí ɓa ná ɓa há késé ɔsɛ vʊka aá péí wíbɔma yır mé, ı sıerʊ wúɔ́ má oro wuu tɔ́ré." Ká Wıusɛ kíŋse ní mákɛ́ é wíé wuu, ɓaá a má.

9Bʊllɛ mé, Kirisi báá sé: "Wıusɛ, néŋ ní, ŋ kúó ríŋ túmí cólle ní." Ɛ́ wíé, Kirisi dúsé dúŋdúŋ̃ vʊk"ɔsɔ́ tá né é, ká bílú tıı ɓınɔ.

10Zeezi Kirisi sıé túŋ Wıusɛ cólle, a púú tɛŋ ɔsɛ vʊk naasí balá dʊŋɔ, a a, á a Wıusɛ nıɛ.

11Wıusɛ vʊk"ɔɔsɔ é wuú de cí dahá né kál wuu, aá túmú tʊtʊmé, a vaa ɓúúsɛ pʊsɛ pípá Wıusɛ, ká é pʊsɛ ɓúúsɛ dé wı nıbííne wíbɔma wuo dʊsɛ aá tá mʊɔ́ má.

12Amá Kirisi é, vʊk"ɔsɔ́ balá né ʊ ɔsɛ, rúú dʊsɛ nıbííne wíbɔma tá ɓóŋ, a kaá mú wuu, ká sıé ké Wıusɛ néduu.

13Múl néé mí, ʊú dɛllɛ kal ná Wıusɛ háá á rúú késú dıŋdɔma hóú nésɛ mé né.

14Ɛ́ wíé, ʊ púú tıı pá Wıusɛ naasí balá né, ká nıɛ ná ʊ há ɛ́ɛ́ ɓa a Wıusɛ nıɛ, ɓa wíé wuu cérɛ, a de kaá mú wuu.

15Wıusɛ Sabıuna tıı má ká é wíé dáŋsíé. Ɛ́ né tɛ, ʊ la síé bʊlé:

16"Nyuutına sé: Tápʊlɛ nyáŋ har rí mé, ná nʊtʊmɛ ná ŋ háá á ríŋ bil ŋ ríwɔ́ pékɛ; ŋ sí a ríwɔ́ zímíŋ wímáŋsɛ, a píwó héwó baŋcıllɛ sıerʊ aríwɔ́ nyunni mí.”

© 1999, The Bible League.

17Ʊ baa súúri bʋlɛ́: "Ɔ́ báá wʋ́ɔ́ wíbɔma ríwɔ́ wízɔkɛ́ wíɛ́ liisi.”

18Rı Wısɛ nɛ́ sıɛ́ hé wíbɔma suúri, ʋ báá wı mɔhẽ́ rí nıɛ ɓʋ́ʋ́sɛ pʋ́sɛ wíbɔma wíɛ́.

19Ɛ́ wíɛ́ ŋ maábináŋa, síkesíke toó, ŋméno mínɔ́ a párá, ráá tıŋ Zeezi vʋk"ɔsɔ́ cɛ́l ná mɛ́, a zʋ Wısɛ síɛ́, ʋ táŋtɛ jaa síɛ́rí.

20Zeezi wúri ŋméno párá; ʋ cáŋ patíísazeno ná zʋ Wısɛ síɛ́. Ʊ sıɛ́ ká ŋméŋfɛ́lʋ́ rɛ́, aá párá hiẽsó. Zeezi tɛŋnamıɛ sʋʋ ná nɛ́ wúri ɛ́ ŋméno párá.

21Ɛ́ wíɛ́, á kéŋ Wısɛ vʋk"ɔɔsɔ nɔhɔ̃́, ʋ bíbel Wısɛ nıɛ mɛ́.

22Á sıɛ́ tuu peri Wısɛ, arí sabına balá, rí yardá ná há bíɛ́, rí síkesíke sí mínʋ́, arí sıɛrʋ ná Zeezi cɛ́l há mʋ́ʋ́rɛ wíbıné ná há bɔ́mɔ́ tá, rí tɛŋ ná ʋ há fóé, arí nyii ná há wı busunnu kené.

23Yıɛla ná á há kené, á hé dóé, a bʋ́bʋ́lʋ́ wíɛ́ arí taŋá, bee wíɛ́ Wısɛ wʋ́ʋ́ nʋɔ har bırɛ, ʋ há sʋ́ʋ́ sí ɔ́ʋ́ ná párá, vʋ́ á nɛ́.

24Á bel náŋá mɛ́, a dʋ́ori náŋá naasɛ, a makɛ ráá cólli náŋá, káá a wíwere má.

25Á sí náŋá mɛ́ héé sɛ́ŋɓɛlí á, anɛ ɛ́ há ká nıɛ náŋá wí"aamalí, amá á dʋ́orí náŋá naasɛ, a ɔsɛ fɛ́l síí, bee wíɛ́ í nóú rı Nyuutına Zeezi bırkoe pɛ́rí tɛ́síí.

26Raá nɛ́ ɛ̃ taŋá ná, ká ha taalɛ aá a wíbɔma, vʋk"ɔsɔ́ nɔ́ŋ báá toó, aá sɛsɛ wíbɔma.

27Ʊ ná há mínɔ́ nɛ́ ká: Ráá fífá héwíŋ, aá dɛllɛ Wısɛ saríya, arí níŋváá ná háá á rʋ́ʋ́ dí nıɛ ná há cí Wısɛ mɛ́.

28Rı nɛ́ŋ zɔ́kɛ́ kíŋse ná Wısɛ ha ɛ́ɛ́ Moyizi pʋ́ŋsɛ, rí nıɛ bɛllɛ, botoro a dáŋsíɛ́wa, ɓaá ɓʋ́ tína nɛ́, ɓa wʋ́ʋ́ susú fá.

29Rʋʋ nɛ́ sıɛ́ ká nyɛ, rı nɛ́ŋ rí bélé guoni Wısɛ Bio, ríí bel rı Kirisi cɛ́l ná há bíl nʋtʋmɛ ná wı wíí wuó ɔsɛ, ká ɛ́ cɛ́l nɛ́ mʋ́ʋ́rʋ́ wíbɔma, ríí tʋksɛ Wısɛ Sabına ná háá pá bárka, í wı ɛ̃ rí ɛ́ tína nɛ́ sí caasɛ ná wıla kíŋkáŋ wuu?

30Á ɛ̃ Wısɛ wɛ́rí, ʋ sɛ́: "Ɔ́ nɛ́ tííwa tɛŋbuoró díí, ŋ nɛ́ tɛ aa túme." Ká baa bʋlɛ́: "Nyuutına Wısɛ sí dʋ́ú nıɛ saríya.”

31Rıı zʋ́ Wısɛ ná há wómmó nɛ́sɛ ɛ́, ʋ sí lɔrɛ a pɛ́í.

32Í líísíwa tıı ná, tɛ́sɛ́ mí í há ná wíí ná, tɛ́ŋ ná mɛ́ í há ná Wısɛ pʋmmɔ ná; í fa lówó a ná wıla wɛ́rí, ká cí tıkɛ.

33Tɛ́ŋ nɔ́ŋɔ mɛ́, ɓa hí̃ísíwa, a bɛ́ŋsíwa jamáŋ síɛ́, tɛ́ŋ nɔ́ŋɔ má mɛ́, í cínɔ́ tıkɛ nıɛ ná ɓa háá ɔ́wɔ́ ɛ́.

34Nıɛ ná ɓa há kɛ́sɛ́ tɔ́ bınajaa mɛ́, í fɔ́wɔ́ susu. Í sáŋɔ́ arí satɔrɔ́, ɓa lɛ́íwa ɓıɛ, bee wíɛ́ í í̃ɔ́ zıŋ rííwa kéŋ ɓıɛ ná wér há kɛ ɔ́ŋ wuu, a waá daarɛ, a kaá mʋ́ wuu.

35Ɛ́ wíɛ́, í sííwa yardá tá, í kániwa yardá wɛ́rí, ʋ túme zɛ́ŋ.

36Ʊ mɔhɔ̃́ rííwa cí pí̃í, a makɛ, rıíwaá tʋ́ŋ Wısɛ cólle, rííwa ná omo ná Wısɛ há tá nʋɔ bʋ́lʋ́ sí pɛ́íwa.

© 1999, The Bible League.

37Ɓa púŋsɔ́ bʊlɛ́: "Ʊ kááne mʊɔ́, mʊɔ́ yɔ́ɔ́ tɪɪ tɪɪ, ká rí nɛrɔ ná há mɔhɛ̃́ rʊ́ʊ́ ko, rʊ́ʊ́ ko, ʊ waá dáane.

38Wɪɪsɛ sɛ́: Nɛrɔ ná há ká tékétéké ŋ síɛ́ mɛ́, yardá mɛ́ nɛ́ rʊ́ʊ́ tɪŋ aá hiẽsi. Amá rʊʊ nɛ́ bírɛ́ mʊ́ har rí, ŋ sɪɛrʊ wʊ́ʊ́ nyúú tɔrɛ."

39Á é sɪɛ́ to nɪɛ ná há bírɛ́ mʊ́ har rí aá yʊ́ksɛ sɪɛrʊ. Nɪɛ ná há kéŋ Wɪɪsɛ yardá, á míŋwɔ́ sɪɛrʊ nɛ́, aá ná laatɛ́.

Ebirewa 11

1A Wɪɪsɛ yardá nɛ́ ká, ɪ há íɔ̃́ síkesíke toó, rɪ onni ná ɪ háá yɪɛlɛ́, ɪ sí nówó, a zɪŋ rí taŋá, rɪ onni ná ɪ síí ha há wɪ néé, rɪ é onni mínɔ́.

2Tésíé nɪɛ ná há á Wɪɪsɛ yardá ná nɛ́ tɛ, Wɪɪsɛ sɪɛrʊ tɔ́rwɔ́ nyúú.

3Á há á Wɪɪsɛ yardá ná nɛ́ tɛ, á nɛ mʊ́l, rɪ Wɪɪsɛ nɛ́ á dúníé a tíŋʊ́ nʊɔ wíbʊlɛ mɛ́; ʊ mʊ́l nɛ́ ká: Onni ná á háá néé, ɓa lɛ́ onni ná síí há wʊ́ɔ́ wuó ná nɛ́.

4Abɛl há á Wɪɪsɛ yardá nɛ́ tɛ, ʊ ɔsɛ vʊk ná há wéró a pá Wɪɪsɛ, a kíllɛ Kayɛŋ vʊk"ɔsɔ́. Ɛ́ nɛ́ Wɪɪsɛ sʊ́ʊ́ ká tékétéké é yardá wíɛ́, bee wíɛ́ Wɪɪsɛ sɪɛrʊ fa tɔ́rʊ́ pállɛ. Abɛl sʊ́wɔ́, ká, a tíŋʊ́ há lá Wɪɪsɛ dí ná wíɛ́, ʊ haá bʊl wíɛ́.

5lnɔkɛ há á Wɪɪsɛ yardá, ʊ wɪ sʊ́wɛ́, Wɪɪsɛ púú ɓɪwómmi ní, a kaa zí bána nyúú; ɓa báá wʊ́ʊ́ néé, bee wíɛ́ Wɪɪsɛ nɛ́ púú kaa zínʊ́ laka. Ɓa púŋsɛ Wɪɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ bʊlɛ́ Wɪɪsɛ sɪɛrʊ fa tɔ́rɛ́ lnɔkɛ nyúú, rʊʊ ha wʊ́ʊ́ píé zí bána.

6Wɪɪsɛ sɪɛrʊ sɪɛ́ wɪ néŋ wuu nyúú wuó tɔrɛ, rɪ tína wʊ́ʊ́ yardá ɛ́ɛ́. Nɛrɔ ná háá já rʊ́ʊ́ tuu peri Wɪɪsɛ, ʊ mɔhɔ̃́ rí tína laa dí, rɪ Wɪɪsɛ mínɔ́, a laa dí, rɪ Wɪɪsɛ níí túŋ nɪɛ ná háá jɔ́ʊ́.

7Nowe há á Wɪɪsɛ yardá nɛ́ tɛ, ʊ saŋ wíɛ́ ná Wɪɪsɛ há sɛ́ ɓa sí ko, rʊʊ ha wʊ́ɔ́ néé má tɪɪ. Ʊ pá Wɪɪsɛ taŋá, é nɛ́ ʊ ɓásɛ nyiidaborzeno, ʊ rírʊ́ jaa nɪɛ wuu zʊ, Wɪɪsɛ lɔ́wɔ́ tá. Nowe há á é, ʊ ká saríya rɛ́ a yo dúníé nɪɛ, ká Wɪɪsɛ pi tékétéké pɔ́ʊ́, a tɪŋ yardá ná ʊ há ɛ́ɛ́ wíɛ́.

8Abɪrahaŋ há á Wɪɪsɛ yardá nɛ́ tɛ, ʊ saŋ Wɪɪsɛ yírɛ, a lʊ́ʊ́ tíé mí, rʊ́ʊ́ mʊ́ tíé ná Wɪɪsɛ há sʊ́ʊ́ sí pɔ́ʊ́, rʊ́ʊ́ ɔ́ʊ́ tíllɛ. Abɪrahaŋ ɓɪɛ́na lɛ́ ŋméno, ká wʊ́ʊ́ háá mʊ́ ráŋ ɛ̃.

9Ʊ há á Wɪɪsɛ yardá, ʊ mʊ́ɔ́ ké tíé ná mɛ́, Wɪɪsɛ há sʊ́ʊ́ sí pii pɔ́ʊ́, a a nɪhʊ́ɔ́r ráŋ, a ciki táŋtɛ jɪɪsɛ aá zʊ. lzakɛ rí Zakɔbɛ má, Wɪɪsɛ há sɛ́ ɓa sí tíllɛ é tíé, ɓa má fa cíkí táŋtɛ jɪɪsɛ ná nɛ́, anɛ Abɪrahaŋ.

10Abɪrahaŋ faá já rʊ́ʊ́ zʊ tɔ́zeno ná, Wɪɪsɛ tɪɪ há bíl mʊ́l a sɔ, ʊ cí wérí a waá zíksi ní.

11Saara má há á Wɪɪsɛ yardá ná nɛ́ tɛ, ʊ nɪɪnɛ a daarɛ lʊlɛ́, ká ka puo a lʊl bio, bee wíɛ́ ʊ fa íɔ̃́ rí Wɪɪsɛ wʊ́ʊ́ nʊtálɔ hár bɪrɛ.

12Ɛ́ nɛ́ sɪɛ́ tɛ, Abɪrahaŋ, báálɔ né balá há níínɛ́ wérí a daarɛ lʊlɛ́, (a cí sʊʊ má tɪɪ mɛ́,) ʊ lʊl bio, ʊ duo pul kíŋkáŋ, anɛ caŋwʊllɛ há mɪŋ bána nyúú, anɛ mʊʊ nʊɔ hɪɛla, ɓa wʊ́ɔ́ wuó dɪɪsɛ má tɪɪ.

© 1999, The Bible League.

13Ɛ́ nıɛ wuu sıɛ́ súsɛ́ ɛ́ yardá sıɛrʊ nɛ́, ká onni ná Wısɛ há tá nʊɔ bʊlʊ́ sí pɔ́wɔ́, ɓa wʊ́ɔ́ nɛ́sɛ zʊ́ɛ́. Amá ɓa tíɛ́nɔ́ nɔ́wɔ́ ní, ká ɓa sıɛnnɛ tɔrɛ ɛ́. Ɓa fa íɔ̃ rí ɓa ká nıhʊ́ɔ́rá rɛ́, a a zʊ́zʊ́llɛ́ tíé nyúú rɛɛ́.

14Nıɛ ná há ɛ̃ nyɛ mɛ́, ɓaá já ríwɔ́ a ríwɔ́ zıŋ rí ɓaá ja tíé ní.

15Rı ɓa fa híɛ̃́nɛ́ tíé ná mɛ́ ɓa há líɛ́ wíɛ́ rɛ́, ɓa fa sí ná ŋmɛ́nɔ, a bırmʊ́ ráŋ.

16Amá ɓa faá ja tíé ná wér há kíwɔ́ wuu ní; ʊ nɛ́ ká bána nyúú. Ɛ́ nɛ́ tɛ, ʊ to hıĩsɛ́ a pá Wısɛ, ríwɔ́ kánʊ́ aá yírwɔ́ Wısɛ, bee wíɛ́ ʊ sɔ́ tɔ́zeno bílwɔ́ mí.

17Abırahaŋ há á Wısɛ yardá, Wısɛ mílʊ́ rʊ́ʊ́ ná, ʊ ka lzakɛ ɔsɛ vʊk pɔ́ʊ́. Wısɛ fa tá nʊɔ pɔ́ʊ́ bʊlɛ́: "lzakɛ mɛ́ nɛ́ ŋŋ́ á ríŋ tıŋ a pɛ́í duo ná há ká taŋá duo." Ká Abırahaŋ fa saŋ rʊ́ʊ́ ka lzakɛ ɔsɛ vʊk pá Wısɛ.

19Abırahaŋ fa íɔ̃ rí Wısɛ kéŋ dóé, a wólli sʊsɛ aá ílli; ɛ́ nɛ́ Wısɛ púú bio pɔ́ʊ́, anɛ ʊ sʊ́wɔ́ rɛ́, ká ʊ íllú; ʊ ká wímáŋsɛ rɛ́.

20lzakɛ há á Wısɛ yardá nɛ́ tɛ, ʊ sʊl Wısɛ rʊ́ʊ́ hé bárka pá Zakɔbɛ rí Ezayu, a máŋsɛ wíɛ́ ná cíé háá á ríwɔ́ pérwɔ́.

21Zakɔbɛ má há á Wısɛ yardá nɛ́ tɛ, ʊ cí sʊʊ mɛ́, ká sʊl Wısɛ rʊ́ʊ́ hé Zɔzɛfɛ bɛlɛ oro wuu nyúú bárka, ká tíɛ́kʊ́ deŋtuke mí a cʊɔlɛ Wısɛ.

22Zɔzɛfɛ má há á Wısɛ yardá, ʊ sʊʊ há péré, ʊ sɛ́ lzırayɛl duo nıɛ sí lɛ Ezipiti mí, ká máŋsɛ ɛ́ ná há mɔhɛ̃́ ríwɔ́ púú heŋgbele a.

23Moyizi áná rírʊ́ maá fa há á Wısɛ yardá nɛ́ tɛ, ɓa ko lʊl Moyizi, a nóú rʊʊ ká biwérí, ɓa wı héwíŋ fɛ́ɛ́, ká vɛ Ezipiti kuóro nʊɔ, a féŋsú caŋsɛ botoro.

24Moyizi má há á Wısɛ yardá ná nɛ́ tɛ, ʊ ko wa, a bíílɛ ríwɔ́ sʊ́ʊ́ Faarɔŋ toló bio yírʊ́.

25Moyizi có ríwɔ́ bɛ́ŋsʊ́ rí Wısɛ nıɛ nɛ́, a kíllɛ wíbɔma sıɛrʊ tápʊlɛ bɛllɛ jʊɔsɛ́.

26Ʊ béló, rı ɓa múúrú anɛ Kirisi, ʊ ɛ́ kéŋ nyʊɔrɛ́ kíŋkáŋ, a kíllɛ Ezipiti oŋwere, bee wíɛ́ ʊ faá bel túme ná ʊ cíé háá á rʊ́ʊ́ ná, Wısɛ rí nɛ́.

27Moyizi fa há lá Wısɛ dí ní tɛ, ʊ wı kuóro cɔwıulɔ́ héwíŋ fɛ́ɛ́, ká lɛ Ezipiti mí, a ka wérí anɛ ʊ síí háá ná Wısɛ ná nıɛ há wʊ́ʊ́ wuó ná.

28Ʊ há á Wısɛ yardá nɛ́ tɛ, ʊ bil Pakɛ cana. Ʊ sɛ́ lzırayɛl duo nıɛ ɓʊ́ʊ́sɛ pʊsɛ, a a cɛ́l mísíwɔ́ jısɛ bonni, a makɛ rí Wısɛ malíka ná háá kué, rʊ́ʊ́ ɓʊ́ʊ́sɛ tooperbɛlɛ, rʊ́ʊ́ síwɔ́ tooperbɛlɛ mɛ́ tíkʊ́.

29lzırayɛl duo nıɛ má fa há á Wısɛ yardá nɛ́ tɛ, Mʊfıɛmɔ nyii cakɛ bɛllɛ, ká ɓa zʊʊ lɛ, anɛ tíhılɛ daha ɓa há válɛ́. Amá Ezipiti nıɛ há máŋsɛ́ ríwɔ́ zʊʊ lɛ, nyii tɔ́wɔ́ mɛ́ ɓa sʊsɛ.

30lzırayɛl duo nıɛ há lá Wısɛ dí, ɓa váló kíl Zeriko zeŋ tápʊlɛ balpɛ, ʊ ɓal búkébúké.

31Hátuútuú oro ɓaá yírɛ Rahabɛ, ʊ fa há á Wısɛ yardá nɛ́ tɛ, lzırayɛl nıɛ ná ɓa há tʊmɛ́ ríwɔ́ mʊ́ lʊɔrɛ kíɛ́lɛ Zeriko, ʊ lɔ́wɔ́ arí sawér, ɛ́ nɛ́ ɓa wʊ́ʊ́ ɓʊ́ɛ́, ká ɓʊ́ʊ́sɛ nıɛ ná há cí Wısɛ mɛ́.

© 1999, The Bible League.

32Ɔ́ sıɛ́ baa bʊlɛ́ beé? Tɛ́ŋ toó rıŋ máŋsɛ nıɛ náŋa wıɛ́ súúri: Zıdıyɔŋ wıɛ́, Barakɛ wıɛ́, Saŋsɔŋ wıɛ́, Zefite wıɛ́, Davidi wıɛ́, Samıɛl wıɛ́, arí Wıusɛ wílaabʊlla wıɛ́.

33Ɓa há á Wıusɛ yardá, ɓa yóó dí kuóre a lɔ́wɔ́ ɓıɛ, a tʊŋ taŋá nıɛ nyúú, ɓa nɛsɛ zʊ onni ná Wıusɛ há tá nʊɔ bʊlʊ́ sí pɔ́wɔ́, a tɔ́ kíŋkánáwa nʊʊsɛ.

34Ɓa dʊ́sɛ́ ninni dóé, a lú lɛ tókowí mí. Ɓa fa wı dóé kené, ká ná dóé. Ɓa mákwɔ́ ballí lal yoe mí, a kiri tɔhʊɔra lalyoore.

35Ɓa ílli háála bɛlɛ sʊʊ mɛ́ a pɔ́wɔ́. Ɓa náŋa ná bɛŋsɛ́, ká wı sáŋɛ́ ɓa lɔ́wɔ́ tá, ká sʊsɛ, a makɛ ríwɔ́ bır"isi sʊʊ mɛ́, a ná wér kíllíwɔ́ tésíɛ́.

36Ɓa húúli náŋa, a fırwɔ́ rí vıla; ɓa vɔ́sɛ́ náŋa rí bɛŋzɛllɛ a yoo hé bınajıusɛ mɛ́.

37Ɓa yósí náŋa ɓʊ́ʊ́sɛ arí dɔ́wʊ́ɔ́, a kʊsɛ náŋa conni bɛllɛwa, a ɓʊ́ʊ́sɛ náŋa rí tókowíɛ́. Náŋa a nıgʊɔrbaaré, a súsu pekɛnnɛ, ɛ́ rá má bʊkɛnnɛ, a wı óŋ wuu kené, a a nıwálmɛ́, a a wıula nıɛ.

38(Dúníɛ́ nıɛ fa wı cɛ́rɛ́, rí ɛ́ nıɛ míŋwɔ́ sıɛrʊ.) Ká ɓa gʊɔrɛ aá yɛ́ŋŋi gırbétéksi sıɛrʊ, rí pallɛ nyunni, aá cɔ kúŋkórkowa rí bʊɔnnɛ sıɛrʊ.

39Nıɛ nyáŋ wuu há á Wıusɛ yardá, Wıusɛ sıɛrʊ fa tɔ́rwɔ́ nyúú, amá omo ná ʊ há tá nʊɔ bʊlʊ́ sí pɔ́wɔ́, ɛ́ omo wʊ́ɔ́ oro wuu nɛ́sɛ zʊ́ɛ́.

40Omo ná wér há kɛ onni wuu ní, Wıusɛ fa bílrá mɛ́; ʊ sıɛ́ fa waá ja ríwɔ́ lárá síɛ́ a ná ɛ́ omo, ʊʊ́ já ráá wuu wıɛ́ nɛ́ cɛ́rɛ́ wérí, a makɛ ráá ríwɔ́ wuu cɛ́rɛ nóú.

Ebirewa 12

1Á má sıɛ́, nıkaŋdɔ́ɔ́ nyáŋ há ká dáŋsíɛ́wa a kílrá nyɛ, á tá cıka rírʊ́ duó wuu, a tá wíbɔma ná háá lɛ́rmírá mɔlɛ́ mɔlɛ́, ká ka wérí, a dí nyamma, a fá fɛ́ɛ́ ná Wıusɛ há sírá fá.

2Á bíbel Zeezi, á yardá wuu lʊ́ʊ́ nɛ́, ʊ nıí bélú mí rʊ́ʊ́ mʊ́ gírsi wérí. Zeezi nyámmɛ́ dagɛsɛ́ daha sʊʊ wıula; ʊ wı ɛ́ sʊʊ duo hũsɛ bélé rʊʊ ká wíí, bee wıɛ́ ʊ faá bel satɔrɔ́ ná Wıusɛ há bílú mí ní. Zaá sıɛ́, ʊ ké Wıusɛ kuóɓasa néduu ní.

3Í bıunɛ Zeezi wıɛ́. Wíbɔŋ"aara há bɛ́rʊ́ ɛ́, a cínʊ́ mɛ́ ká ʊ nyammɛ, a makɛ rííwa sí bɔ́lʊ́, a sí ló rí nayʊɔrɔ́ wóllíwa.

4Í rí wíbɔma háá lowé wuu, í ha wı lɔ́wé a mʊ́ lúri sʊʊ mɛ́.

5Í sʊ́llɛ nadúóriwíí ná Wıusɛ há bʊ́lɛ́ pɛ́íwa, í há kɔ́ʊ́ bɛ́lɛ́ wıɛ́ rí yáá? Ʊ sɛ́: "Ɔ bíí, rı Nyuutına Wıusɛ nɛ́ tʊ́rí, ı sí gúónú; rıı á wíí má rʊ́ʊ́ bʊ́lí, ı sí ló ríí naasɛ yʊɔrɛ.

6Nyuutına Wıusɛ há có nɛrɔ ná nɛ́, ʊ tʊ́tʊrɛ, a bíbɛŋsɛ nɛrɔ ná ʊ há bélé, rı tína kɔ́ʊ́ bíí.”

7Í nyammɛ wıhálawa, Wıusɛ tíŋwɔ́ mɛ́ nɛ́ aá tʊ́ríwa; ʊʊ́ ɛ́íwa anɛ ʊ bɛlɛ nɛ́. Bíí mínɔ́ ʊ áná wʊ́ʊ́ tʊrɛ?

8Rı Wıusɛ nɛ́ wííwaá tʊrɛ anɛ ɛ́ ʊ háá tʊ́rʊ́ bɛlɛ wuu, ká ná, í tóú bitáŋsɛ, í ká pʊmmɔ bɛlɛ nɛ́.

© 1999, The Bible League.

9Á ánáwa ná há lúlrá, ɓaá túríírá ré, ká á zízílwó. Á Ana Wɩsɛ há mɩŋ bána nyúú, ra sɩɛ́ wɩ mɔhɛ̃́ ráá múúríírá tɩ pá wuu, a makɛ ráá ná mɩsɛ ré?

10Á ánáwa ná é faá túríírá téŋ mʊɔ́ ré, a cérɛ é ɓa há có. Amá Wɩsɛ éé túríírá, rʊ́ʊ́ ɔ́síírá wérí ní, ráá sí busunnu kánʊ́, ká nʊ́ʊ́ tɩ.

11Téŋ ná mé ɓa háá túríírá, ʊ ká sazɔkɔ́ ré a párá, ʊ to satɔrɔ́. Amá a kaá mʊ́ wuu, nɩɛ ná há máŋsɛ é, ɓa níí nóú nyʊɔré; ɓa sí a tékétéké Wɩsɛ síé, a mɩŋ tɛŋfíél mé.

12É wíé, í néŋsa há yʊ́ɔ́ré, í naasɛ gbɛrkɛ, í lo ríwɔ́ dúóri a sí yʊ́ɔ́rʊ́.

13Í lo rííwa naasɛ pi ŋméŋtérke, a makɛ rɩ néŋ dúsú má, rʊ́ʊ́ sí cʊ́rʊ́, ká rʊ́ʊ́ dúóri ní.

14Í hé dóé, rí tɛŋfíél míníwa rí nɩɛ wuu péké, a hé dóé, a a Nyuutɩna Wɩsɛ nɩtíllɛ, bee wíé nɛrɔ ná wuu há tóú nɩtíllé, ʊ wʊ́ʊ́ wuó ná.

15Í pɔ́ rí néŋ wuu sí Wɩsɛ zilé ná mé gúlú, a pɔ́ rí néŋ wuu sí bákalá né, ríí pó keŋe, rʊ́ʊ́ haksí ná daarɛ nɩkana.

16Í pɔ́ rí néŋ wuu sí líílʊ́, rí néŋ wuu sí Wɩsɛ wíé lɔ́rʊ́, anɛ Ezayu há á é, a púú hɩɛ̃́sɛ lenni ɓɩdííli.

17Í íɔ̃́ rí é har rí mé, Ezayu háá jɛé, rʊ́ʊ́ áná sʊl Wɩsɛ rʊ́ʊ́ hé bárka pɔ́ʊ́, ʊ áná vɔ́ɔ́ né. Ʊ wíó má tɩ, aá ja rʊ́ʊ́ áná bírsɛ sabɩɩna, ká gúl.

18Í wɩ túé peri Sinayi paalɔ ná, nésɛ há wóú mí aá tɩkɛ né. Níŋvásɛ faá lɛ é paalɔ nyúú, bíno tɔ́ʊ́ mé lim, pʊmmɔ toó, pozeno má lúlú ráŋ,

19nyíla mu aá dɔ́ŋ, liŋó má líle ráŋ. Ɩzɩrayɛl duo nɩɛ há né é liŋó, ɓa sʊ́lɔ́ né, rí é liŋó báá sí wíí nɔ́ŋ bʊ́l súúri,

20bee wíé ʊ há bʊ́lʊ́ ná kíwɔ́ nésɛ. Ʊ sé: "Rɩ nɛrɔ wuu tíké paalɔ né mí, rɩ pʊna má tɩ né, ríwɔ́ yosi ɓʊ́ arí dɔ́wʊ́ɔ́."

21Ɓa há ná wíé ná ɔ́ɔ́ héwíŋ zʊ́wɔ́ wérí, Moyizi bɔl ká bʊlé: "Héwíŋ kenín kíŋkáŋ, ŋ cícel."

22Amá í é, í túó peri Sɩyɔŋ paalɔ né, a tuu peri Wɩsɛ ná há wómmó tɔ́zeno, é tɔ́zeno ní ká bána nyúú Zerizalɛmɛ ná, Wɩsɛ malíkawa bʊ́í bʊ́í bʊ́íwa há cíkí ráŋ ((aá dí cana)), ɓa wʊ́ɔ́ wuó dɩsɛ má tɩ.

23Í zʊ́ Wɩsɛ bihɩɛ̃́sɛ ná yɩra ɓa há pʊ́ŋsé bil bána nyúú púl ní. Í túó peri Wɩsɛ né; ʊ né ká nɩɛ wuu saríyadííro. Nɩɛ ná há ká tékétéké a mʊ́ gírsi, ɓa wíé cérɛ wérí, í túó pérwó dʊŋsɛ.

24Í kó Zeezi rí né; ʊ né ká Wɩsɛ nʊtʊŋfɛlɔ ná ʊ há bílé, záárɔ. Í túó peri Zeezi cél ná há bísé né; é cél há ɔ́sé wíí ná, ʊ kɛ Abɛl cél ná há bísé.

25É wíé, í pɔ́íwa tɩ mé! Í sí nɛrɔ ná háá bʊ́líwa rí yíkí tá. Ɩzɩrayɛl duo nɩɛ há vɛ́é, ɓa wɩ nɛrɔ ná háá cááníwɔ́ tíé nyúú zésé, ɓa ná wɩhála. Á má sɩé, nɛrɔ ná háá cáánírá há lé bána nyúú ní, raá né vɔ́ʊ́, á wíí ra wɩ bɔŋ kíŋkáŋ wuu rí?

© 1999, The Bible League.

26Tésíé mí, nɛrɔ ná liŋó há ɛ́ɛ́ tíé zíkli, ʋ sísɛ́nyɛ tá nʋɔ bʋlɛ́: "Kal nɔ́ŋɔ, ŋ báá sí a rí tíé zíkli, amá tíé dʋŋɔ rá, bána má sí zíkli.”

27Ʊ há sɛ́ rí kal nɔ́ŋɔ ʋ báá sí a, rí tíé zíkli nyɛ, ʋ múl nɛ́ ká: Oŋ"máálɛ sí zíkli, a nyííkɛ, ká rí onni ná há wɪ wuó zíkli ní la dɪhɩ̃́.

28Ɛ́ wíɛ́, á bɔ́llɛ Wɪsɛ, ʋ há párá dɪtíllɛ ná há wɪ wuó zíkli. A tɪŋ ɛ́ wíɛ́, á tʋŋ tɔ́rʋ́ sɪɛrʋ, a múúrírá tɪ pɔ́ʋ́, a zízílú.

29Á Wɪsɛ ná sɪɛ́ nɪhɩ̃́ níŋ ní, aá dí.

Ebirewa 13

1Í há có náŋá ɛ́, í ka ɛ́ naa mɛ́ wɛ́rí, bee wíɛ́ í ká maábináŋa nɛ́.

2Í sí sɛ́ŋɓɛlí á nɪhʋɔra caklɛɛ mɛ́; nɪɛ náŋa tʋ́ŋ ɛ́, a hʋɔrɛ Wɪsɛ malíkawa ká wɪ ɛ̃.

3Í bíbɪunɛ bɪnajaa nɪɛ wíɛ́, anɛ í ríwɔ́ wuu ní mɪŋ bɪnajaa mɛ́. Í bíbɪunɛ nɪɛ ná má há mɪŋ wɪhála mɛ́ wíɛ́, anɛ í ríwɔ́ wuu níí dí ɛ́ wɪhála.

4Ʊ mɔhɔ̃́ rí nɪɛ wuu zíl baljaasɛ rí hájaasɛ, rí nɪɛ ná há já náŋá, ríwɔ́ sí cɔ́rmʋ tʋ́mʋ́. Wɪsɛ sí dí nɪlɪlɛ́ rí nɪcɔrma saríya.

5Í sí ló rí meéwíé cólle míníwa nyúú mí, a káníwa aá tʋŋ; í lo rííwa sɪɛrʋ tɔrɛ ɔ́ŋ ná í há kené, bee wíɛ́ Wɪsɛ tɪ nɛ́ sɛ́: "Ɔ wíí yɔ́ɔ́ lo, ŋ wíí vɛ́ɛ́ táá ná.”

6Ɛ́ nɛ́ tɛ, á wólli aá bʋl arí yardá bʋlɛ́: "Nyuutɪna Wɪsɛ níí fáŋ búŋse, ŋ wɪ wíí wuu fá. Nɪbííne wóŋ beé aá a?”

7Í bííníwa sídííre ná fa ha lá síɛ́ bʋl Wɪsɛ wíɛ́ pɛ́íwa wíɛ́, a bélwó hiɛ̃só ríwɔ́ dɪgírsi, ká césíwó yardá.

8Zeezi Kirisi nána nɛ́ die, ʋ nána nɛ́ zaa, ʋ nána nɛ́ ɛ́, a kaá mʋ́ wuu.

9Í sí ló rí nɪɛ ka wíhuonni ríwɔ́ duó wuu, ko kármíwa. Í síwɔ́ zésú, bee wíɛ́ Wɪsɛ zilé níí ɓaŋ nɪbííno baŋcɪla, ɓɪdííle wádawa tɪŋɛ́ rá. Nɪɛ ná háá tɪŋ ɛ́ wádawa, ɓa ha wɪ nyʋɔrɛ́ wuu néé ráŋ.

10Á kéŋ vʋk"ɔsɔ́ koro bána nyúú, amá Wɪsɛ vʋk"ɔɔsa ná fa háá tʋŋ Wɪsɛ táŋtɛ jaa ná sɪɛrʋ, tíé nyúú, ɓa wɪ ŋméno kené aá dí onni ná ɓa háá ɓʋ́ʋ́sɛ, ɛ́ koro nyúú.

11Pʋsɛ ná ɓa há ɓʋ́ʋ́sɛ́ cɛ́l nɛ́ vʋk"ɔɔsa nɔhɔ̃́ cakɛ, a kaa zʋ Wɪsɛ síɛ́, táŋtɛ jaa ná mɛ́, rʋ́ʋ́ ɔsɛ vʋk pá Wɪsɛ, wíbɔma suúri yɪr mɛ́; amá ɛ́ pʋsɛ namɪŋsa é, ɓaá paa kaa kɛkɛ tɔ́ɔ́ sɪɛrʋ nɛ́, a nyɪkɛ.

12Ɛ́ nɛ́ tɛ, ɓa ka Zeezi má kɛkɛ tɔ́ɔ́ sɪɛrʋ, a ɓʋ́, a makɛ rʋ́ʋ́ tɪ cɛ́l mʋ́ʋ́rɛ nɪɛ wíbɔma.

13Á má sɪɛ́ kɛkɛ tɔ́ɔ́ sɪɛrʋ, a mʋ́ʋ́ rí, a dí hɪ̃sɛ ná ʋ há díé.

14Dúníé nyúú rɛɛ́, á wɪ dɪhɩ̃́ kené, á há sí mɪŋ ráŋ a de kaá mʋ́ wuu, áá ja cíé dɪhɩ̃́ nɛ́.

15Ɛ́ wíɛ́, á tɪŋ Zeezi mí, a bɪ Wɪsɛ mɛ́, tɛ́ŋ wuu mí, a wúrírá nʋʋsɛ a bʋ́ʋ́ yɪr mɛ́, ʋ ɛ́ ká vʋk"ɔsɔ́ rɛ́ á ɔsɛ aá pɔ́ʋ́ ɛ́.

© 1999, The Bible League.

16Í sıé sí wérí εε, arí náŋá mé sáŋε séŋɓεlí á, bee wíé ɓa ká wíé ná háá tɔrε Wısε sıεrʊ
né, anε vʊk í há ɔ́sé pɔ́ʊ́.

17Í zízílíwa sídííre nʊɔ, a múúríwa tıı aá pɔ́wɔ́, bee wíé ɓa níí bélíwa mé; cíé kal, ɓa sí
bil nʊɔ pá Wısε. Í sıé a, a makε ríwɔ́ wóllíwó tʊtʊmí tʊŋ arí satɔrɔ́, ká sí híhíĩ́nú; ɓa
hiĩné wı sí ka nyʊɔré a péíwa.

18Í sʊl Wısε aá párá; á íɔ̃ rí taŋá, á sabıına wéró; bee wíé áá híẽ́nʊ́, ráá káŋrá tıı wérí,
wíí wuu mí.

19Ɔ dʊŋɔ má dé caasε aá súlíwa, rííwa sʊl Wısε, rʊ́ʊ́ wúrí ŋméno páŋ kíkélé ríŋ kóíwa
rí.

20Tεŋfíél Wısε ɔ́ɔ́, á Nyuutına Zeezi bır"isi sʊʊ mé, a a, ʊ né a pieŋse penʊɔlɔ bıbar. Ʊ
cél né ká nécikó nʊtʊmε ná há wı tokó kené, Wısε há bílé, ʊ rí nıbííne péke mé.

21Rí é Wısε péíwa mé, rííwa wólli tʊŋ wérí ná wuu há sí cérʊ́ cólle. Rʊ́ʊ́ tıŋ Zeezi
Kirisi mí, a tʊŋ tʊtʊmí á mé, a makε ráá ka hıεŋ a pɔ́ʊ́. Zeezi Kirisi né tε píŋ a kaá mʊ́
wuu, bınákatí! Amıı!

22Ɔ maábináŋa, ŋŋ́ súlíwa, í zesi nε cáánε nyáŋ ŋ há bʊ́lé péíwa, a nyammε káŋwɔ́ í
sıεnnε; bee wíé ɓa to wíkáná má tıı.

23Í zıŋ rí ɓa lísírá maábinɔ́ŋɔ Timote tá bınajaa mé. Rʊʊ né sıé kóŋ dıhĩ́ kíkélé, ŋ ríríʊ́
wuu sí ko néíwa.

24Í bɔllíwa sídííre wuu, a bɔllε Wısε nıε wuu. Á maábináŋa ná há lé Itali dıtíllε, ɓaá
bɔllíwa.

25Rí Wısε hé bárka péíwa wuu!

© 1999, The Bible League.

Zakɛ

Zakɛ 1

[1]Ɔ é Zakɛ, há ká Wɪsɛ arí Nyuutɪna Zeezi Kirisi tʊtʊnnɔ, ŋ né púŋsɛ kɛnɔ né, aá pá lzɪrayɛl jɪmúúla fí rí bɛllɛ ná nɪɛ há lá Zeezi dí, ká a nɪpɪsɛ́, a mɪŋ dúníé tɔ́nɛ náŋa mɛ́. Ɔŋ́ bɔ́llíwa.

[2]Ɔ maábináŋa, rɪ wálmɛwa ríwɔ́ dúó wuu ní kúó périwa má, í lo rʊ́ʊ́ ɛ́ éíwa satɔrɔ́ ɓɪzéní.

[3]Í íɔ̃ rɪíwa yardá né wóllé cakɛ wálmɛ ríí cɛ́, ɛ́ níí ɛɛ́ rííwa ka nyamma.

[4]Í sɪɛ́ dí nyamma wérí a mʊ́ gírsi, a makɛ rííwa wíɛ́ wuu cɛ́rɛ wérí, rííwa sí dɪzɔkí kánʊ́, rííwa sí óŋ wuu má jáá gúl.

[5]Rííwa sɪɛrʊ oro kúó rʊʊ wɪ wízɪmɛ kené, rʊ́ʊ́ sʊl Wɪsɛ rí, ʊ sí pɔ́ʊ́ wízɪmɛ, bee wíɛ́ ʊʊ́ tʊŋ zilé ɛ́ né, nɪɛ wuu mí, ká wʊ́ɔ́ bʊl.

[6]Amá ʊ mɔhɔ̃ rʊ́ʊ́ sʊl arí yardá né, ká sí káŋsʊ́. Nɛrɔ ná háá káŋsɛ́, ʊ nɪhɪ̃ mʊʊ nyii, poo há kené gʊɔrɛ aá híkli ní.

[7]Ɛ́ nɛrɔ duo sɪɛ́ sí yíyíɛ́lʊ́, rʊʊ sí ná óŋ Nyuutɪna Wɪsɛ rí,

[8]bee wíɛ́ ʊ wʊ́ʊ́ háá ɔ́ɔ́ ɛ̃, ʊ wɪ dɪbalá cɛ́, ʊ wí"állɛ wuu mí.

[9]Nɛrɔ ná há ká súmmú, Zeezi laadíire sɪɛrʊ, ʊ́ʊ́ jíjʊɔsɛ, bee wíɛ́ Wɪsɛ níí píŋsʊ́.

[10]Nɛrɔ ná má há ká ɓɪɛ tína, Zeezi laadíire sɪɛrʊ, ʊ́ʊ́ má jíjʊɔsɛ, bee wíɛ́ Wɪsɛ níí múúrú. Ɓɪɛ tína dé nɛ nyɔ́fɪl né;

[11]wɪsɛ há dé poŋ, ʊ lʊmɔ wuuri nyɔ́ɔ́ ʊ hɪl, ʊ fɪl dé ɓɔ́rɛ ɓal né, ʊ wér ná wuu yʊ́ksɛ. Ɓɪɛ tína má ká ɛ́ né, ʊ máá de yʊ́ksɛ né, ʊ wí"állɛ sɪɛrʊ.

[12]Nɛrɔ ná há wóllé dí nyamma díŋewa sɪɛrʊ, ʊ ná wér; ʊ há nyámmɛ́ cí tɪkɛ ɛ́, ʊ sí ná bɪba"omo ná, né há ká mɪsɛ ná há waá tenni, Nyuutɪna Wɪsɛ há tá nʊɔ bʊlʊ́ sí pá nɪɛ ná há cóú.

[13]Rɪ díŋe pérí nɛrɔ wuu, ɪ pɔ́ ríí háá bʊlɛ́ Wɪsɛ níí díŋí. Óŋ wuu wɪ Wɪsɛ wuó díŋ, ʊ í"a bɔ́ŋbɔ́ŋ, Wɪsɛ má tɪɪ sɪɛ́ wɪ nɛ́ŋ wuú díŋ.

[14]Rɪ díŋe ní díŋrá, ʊ lírá tɪɪ wíhɪɛ̃né ná háá yíkrá, aá nyísírá né.

[15]Hɪɛŋ ná né sɪɛ́ ka puo, a lʊl wíbɔmɔ, wíbɔmɔ sɪɛ́ lɔ́ʊ́ tɪɪ, a má baa lʊl sʊʊ.

[16]Ɔ maábináŋa káŋ nɪcólle tɪɪ, í sííwa tɪɪ nyísʊ́.

[17]Pálɔ ná é wuu há kéŋ yɪr arí zilé ná wuu há wéró, ɓa lɛ́ bána né, Wɪsɛ rí aá ko. Ʊ né á bána nyúú onni ná wuu há kéŋ pʊmmɔ; ʊ waá bírsɛ, anɛ wɪpomí háá a fíɛ́la bíbírsɛ ɛ́, ʊ nána né.

[18]Ʊ cólle mí ní, ʊ tɪŋ wíbʊlɛ ná há ká taŋá mɛ́, a a, á bírmʊ́ bɛlɛ, a makɛ ráá né ɔ́ʊ́ oŋ"aalɛ́ wuu oŋfólewa.

© 1999, The Bible League.

19Ɔ maábináŋa há káŋ nıcólle tıı, í ɛ̃ nyáŋ wuu ní. Ɛ́ wíɛ́, rí nɛrɔ wuu a lúŋlúŋ wíɛ́ zesé mí, ká taŋa a fɛ́lɛ́lɛ́ wíɛ́ bʊlɛ́ mɛ́, a sí cɔ́ɛ́ má ɓulúɓulú dí;

20nıbííno wʊ́ʊ́ cɔwıılɔ́ mɛ́ wuo tıŋ, aá a wíɛ́ ná há pí ŋméno Wıısɛ síɛ́.

21Ɛ́ wíɛ́, í lísíwa tıı busunnu wí"állɛ wuu mí, a lísíwa tıı sahaksí wíɛ́ mɛ́, ká pɔ́ríwa tıı mɛ́ a saŋ wíbʊlɛ ná Wıısɛ há dúé í sıɛnnɛ; ɛ́ wíbʊlɛ kéŋ dóé a wóllíwa la aá tá.

22Í sí ɛ́ wíbʊlɛ zesé dʊŋɔ nɛ́ bélú, amá í tıŋ wíbʊlɛ ná há sʊ́ʊ́ ná, rı ɛ́ rá, íí nyísíwa tıı nɛ́.

23Rı nɛrɔ nɛ́ zési wíbʊlɛ ná, ká wʊ́ʊ́ há sʊ́ʊ́ ná tíŋɛ́, ʊ nıhḯ anɛ nɛrɔ há bél nyiiló mí, a nóú há nıhḯ ɛ́,

24ká lɛ, mʊ́l ná tıı tıı mɛ́, rʊʊ sʊ́llʊ́ nıısɔ ná ʊ há bélé ná.

25Amá nɛrɔ ná há múúlí kíŋse ná há wéró, a a nıɛ títíllíwɔ́ tıı sıɛrʊ, a fɛ́l síí ɓa mɛ́, a wʊ́ɔ́ zésé káá sʊ́llɛ, ká tíŋwɔ́ há sʊ́ʊ́ ná, ɛ́ tína sí ná wér, ʊ wí"állɛ wuu mí.

26Rı néŋ sʊ́ʊ́ ká wıcʊ́ɔ́l, ká wʊ́ʊ́ neŋdulí wo, ɛ́ tíná nyísʊ́ tıı nɛ́, ʊ Wıısɛ ná cʊɔlɛ́ ká yɔ́ɔ́ nɛ́.

27Wıcʊɔ́llɛ ná há wı busunnu kené, ká cɛ́rɛ wérí á Ana Wıısɛ síɛ́ mɛ́ nɛ́ ká: Í bel bisíŋsi rí yúháála mɛ́, ɓa wıhála sıɛrʊ, ká pɔ́ rí dúníé busunnu sííwa ɓákʊ́.

Zakɛ 2

1Ɔ maábináŋa, í há lárá Nyuutına Zeezi Kirisi ná há píŋó a dí, í báá sí nıɛ tʊ́tʊ́ɔ́sʊ́.

2Anɛ: Í wıcʊɔla púl há cíké, nɛrɔ nɔ́ŋɔ su gɛpiŋe, a hé salmɛ nénípır a ko zʊ, ká nɔ́ŋɔ má há ká súmmú a su gɛkɔŋsa, ʊ má ko zʊ.

3Ɛ́ nɛ́ í isi fá lɛrɛ gɛpiŋe ná tína, a bʊ́lʊ́ rí bʊlɛ́: "l waá ko ké rɛɛ́wa, rɛɛ́ nɛ́ weré!" Ká bʊl summo ná é rí bʊlɛ́: "l é, cí dahá ráŋ ná!" Ɛ́ rá má: "Ké tíé ŋ naasɛ laka!”

4Ʊ ɛ́ to nıtʊɔsɔ́ nɛ́ rɛ́? Ʊ sıɛ́ to sabɔ́ŋ saríya é rí, í dídí rí?

5Ɔ maábináŋa káŋ nıcólle, í cí ríŋ pɛ́íwa: Wıısɛ wı nıɛ ná há ká súmmé nıbííne síɛ́ mɛ́ nɛ́ tʊ́ɔ́sɛ́, ríwɔ́ a kuóré yardá sıɛrʊ, a nɛ́ tíllɛ Wıısɛ kuótɔ́ɔ́ ná, ʊ há tá nʊɔ bʊlʊ́ sí pá nıɛ ná há cóú ní rí?

6Ká í é híhũ̃sɛ summo! Ɓıɛ tínáwa ná ra sıɛ́ wííwaá bɛŋsɛ, a kɛ́síwa mʊ́mʊ́ saríyadííre síɛ́ rɛ́?

7Ɓa ra wı yıwero ná é Wıısɛ há pɛ́íwaá zɔkɛ rɛ́?

8Taŋá, rıíwa níí tıŋ Wıısɛ kuótɔ́ɔ́ kíŋse makɛ́ ná é, anɛ ɛ́ ɓa há pʊ́ŋsɛ́ Wıısɛ Kɛnɔ sıɛrʊ, ʊ wéró; ɓa pʊ́ŋsɔ́ bʊlɛ́: "Cóllí nıbínɔ́ŋɔ aní tıı.”

9Amá rıíwa níí tʊɔsɛ nıɛ é, wíbɔmɔ nɛ́ í í"a ɛ́; í zɔ́kɛ́ kíso ná nɛ́, ʊ saríya sıɛ́ yóíwa.

10Rı nɛrɔ nɛ́ zɔ́kɛ́ Wıısɛ kíso ná wíí balá, ká tıŋ kááne ná wuu má, ɛ́ tína zɔ́kɛ́ kíso ná wuu ní ɛ́.

© 1999, The Bible League.

11Wɩsɛ ná sɩɛ́ há sɛ́: "Sí cɔ́rmʊ á." Ʊ nɛ́ ha sɛ́: "Sí nɩɛ ɓʊ́ʊ́sʊ́." Ɛ́ wíɛ́, rɩɩ nɛ́ wɩ cɔ́rmʊ́ a, ká ɓʊ́ nɛrɔ, ɩ zɔ́kɛ́ Wɩsɛ kíso ní ɛ́.

12Rɩíwa níí bʊl wíɛ́ ká í"a wíɛ́, í bíbɩɩnɛ rɩ Wɩsɛ sí tɩŋ kíŋse ná há ɛ́ɛ́ nɛrɔ títíllʊ́ tɩɩ mɛ́, a dííwa saríya.

13Nɛrɔ ná há wʊ́ʊ́ náŋa susu fɛ́ɛ́, Wɩsɛ má sí dí tína saríya, ká sʊ́ʊ́ susu fá. Amá nɛrɔ ná háá fá nɩɛ susu, ʊ wɩ wíí wuú fá, saríya kal díí.

14Ɔ maábináŋa, nɛrɔ há sʊ́ʊ́ kéŋ yardá, ká wɩ wíweré a, ʊ nyʊɔ́ré mɩŋ nɛɛ́? Ɛ́ yardá duo wóú la aá tá ré?

15Anɛ: Á maábináŋa bamma, bál ɛ́ rá má hál, rí wɩ gɛrɔ kené, a wɩ ɓɩdííli má kené,

16rííwa nɔ́ŋɔ sɩɛ́ bʊ́lwɔ́ rí bʊlɛ́: "Á mɩŋ mʊɔ́, í mʊ́ wérí a su gɛnnɛ a kɛ́rɛ waarʊ mɛ́, a dí vɔksɛ." l há bʊ́l ɛ́, ká wʊ́ɔ́ óŋ pɛ́ɛ́ ríwɔ́ laa sáŋwɔ́ tɩɩ mɛ́, ʊ kéŋ mʊ́l ré?

17Ɛ́ wíɛ́, nɛrɔ há sʊ́ʊ́ á Wɩsɛ yardá, ká wɩ wíweré a, ʊ yardá ná ká yɔ́ɔ́ nɛ́.

18Nɛrɔ nɔ́ŋɔ sɩɛ́ sí bʊlɛ́: "Ɔ é á Wɩsɛ yardá." Rí nɔ́ŋɔ má bʊlɛ́: "Ɔ máá a wíwere ní." Ɔ sɩɛ́ sí bɔ́sí bʊlɛ́: "Mákíŋ ɛ́ ná ɩ há sí wólli a Wɩsɛ yardá, ká sí wíwere a, ká ríŋ má mákí ɛ́ ná ŋ há tíŋ wíwere mí, a mákíŋ há a Wɩsɛ yardá."

19l ɩ̃́ rí Wɩsɛ ká balá nɛ́? Ʊ wéró, ɩ há ɛ̃ ɛ́ mɛ́. Kaŋtɔmɔ má ɛ̃ ɛ́ mɛ́, a cícel.

20l sɩɛ́ cʊ́ʊ́lɔ́! lí já ríwɔ́ makɛ pɛ́í nɛ́ ríí zɩŋ, rɩɩ nɛ́ á Wɩsɛ yardá, ká wɩ wíweré a, ɩ yardá ká yɔ́ɔ́ nɛ́?

21Á naabál Abɩrahaŋ tíŋ ɛrɛ́ rɛ́ ná tékétéké Wɩsɛ síɛ́? Wí"állɛ mɛ́ nɛ́, bee wíɛ́ ʊ fa kenú bio lzakɛ mʊ́ sakɛ koro nyúú, rʊ́ʊ́ ɓʊ́, a pá Wɩsɛ.

22l nóú rí, Abɩrahaŋ fa á Wɩsɛ yardá, káá a wíwere má, ɛ́ nɛ́ tɛ, ʊ yardá cesi.

23Ɛ́ ɔ́ɔ́ ɓa há pʊ́ŋsɛ wíí ná Wɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʊ nʊɔ sú; ɓa pʊ́ŋsɔ́ bʊlɛ́: "Abɩrahaŋ yardá wíɛ́ nɛ́ Wɩsɛ sʊ́ʊ́ ká tékétéké." Ɛ́ nɛ́ Wɩsɛ kánʊ́ aá yírʊ́ naŋnɔ́ŋɔ.

24Í nóú rí, Wɩsɛ tíŋ nɩbííno wíwere ɛɛ mɛ́ aá pɔ́ʊ́ tékétéké rí, ʊ wɩ yardá dʊŋɔ mɛ́ nɛ́ tíŋɛ́, aá pá nɩbííno tékétéké.

25Ʊ ká ɛ́ nɛ́ a pá hátuútuú Rahabɛ má; Wɩsɛ tíŋʊ́ wí"állɛ mɛ́ nɛ́ a bʊlʊ́ ká tékétéké, bee wíɛ́ ʊ fa cákɔ́ la lzɩrayɛl duo nɩɛ nɩtʊmɛ́, ʊ jaa mɛ́, a makɛ ŋmɛ́nɔ nɔ́ŋɔ pɔ́wɔ́, ɓa tɩŋ ráŋ lú líwɔ́ dɩŋdɔma nɛ́sɛ mɛ́, a col.

26Rɩ nɩbííno tɛŋ nɛ́ wɩ hiẽsó kené, ʊ sʊ́wɔ́ nɛ́; ʊ sɩɛ́ ká ɛ́ nɛ́, rɩ nɛrɔ nɛ́ á Wɩsɛ yardá, ká wɩ wíweré a, ʊ yardá ná ká yɔ́ɔ́ nɛ́.

Zakɛ 3

1Ɔ maábináŋa, í sí lo rííwa sɩɛrʊ nɩɛ a ɓɩkáná, aá ja ríwɔ́ a Wɩsɛ kɛŋzɩnna, bee wíɛ́ í ɩ̃́ zɩŋ rí, á é nɩɛ ná háá karmɛ́, á saríya nɛ́ duoké a kíllɛ nɩɛ náŋa.

2Á wuu ní bʊ́l wíɛ́ aá pérki wíɛ́ ɓɩkana mɛ́. Rɩ nɛrɔ nɛ́ wɩ wíɛ́ bʊ́lɛ́ aá pérki, ʊ ká nɛ́ŋ tɩɩ nɛ́, a wóllú tɛŋ wuu aá ka.

© 1999, The Bible League.

3Áá ja garka nɛ́ a hé zákse nʊʊsɛ mɛ́, a makɛ ráá wólli a, ríwɔ́ títíŋrá nʊɔ, ráá a ríwɔ́ múmú ráŋ ná á háá jɛɛ́.

4Í bel nyiidaborzeŋsi, ɓa ríwɔ́ zeŋsí ná wuu, pozeŋsi má lú a lɛ́lwɔ́ aá va, ká ʊ dɪkaamɪlmí múúre, nɛrɔ ná háá mɪlɛ́ kánú mɛ́, a kaá bírú há có ɛ́.

5Nɪbííno neŋdulí má sɪɛ́ ká ɛ́ nɛ́, ʊ ká tɛŋ cɔwié rí, amá ʊʊ́ bʊl wízeŋsi ní. Í ná níŋwie mʊɔ́, ká rʊʊ kéŋ gɪr ná há zénó, ʊ dúú wuu.

6Nɪbííno neŋdulí má sɪɛ́ nɪhɩ̃́ níŋ ní. Ʊ míŋrá tɛŋ mɛ́ ɛ́, ká nɛ́ a dúníé wíbɔma wuu í"aarɔ; ʊ yíkrá tɛŋ wuu ní aá hé busunnu mí; níŋjaa níŋ ní, ʊ kaá nyíkrá hiẽsó wíɛ́ wuu, á dúníé mɪnɛ́ wuu mí.

7Nɪbííno kéŋ dóé, balla ríwɔ́ duó wuu nyúú, ɓa rí fíŋfille rí tíé tútuure arí nyii sɪɛrʊ ɓɪɛ wuu, ʊ wówó.

8Amá neŋdulí é, néŋ wuu wʊ́ʊ́ dóé kené, a sɪɛ́ wúwóllú. Ʊ ká oŋbɔmɔ ná néŋ wuu há wʊ́ʊ́ wuo nyáŋ aá bil cím nɛ́; ʊ wuu dé sú arí huõno ná háá ɓʊ́ʊ́sɛ nɪɛ nɛ́.

9Á neŋdulí ní á kaá bírá Nyuutɪna Wɪsɛ há kárá Ana mɛ́, a kánú tɪɪ bʊrɛ aá hé nɪbííne ná mɛ́ Wɪsɛ há mɛɛ́, ɓa níɛ́sú tɪɪ Wɪsɛ.

10Nʊɔ ná háá bɪɛ́, ɛ́ nʊɔ níí bʊrɛ́ má. Ɔ maábináŋa, ʊ sɪɛ́ wɪ mɔhɛ̃́ rʊ́ʊ́ nɛ ɛ́.

11Í ha ná nyiwere rí nyihaarʊ, rɪ ɓa tíŋ nyibulsíí balá mɛ́ aá lɛ?

12Ɔ maábináŋa, piro sí wólli éllɛ́wa nɔŋ? Ɛ́ rá má, éllɛ́ tuu sí wólli piro nɔŋ? Nyii ná há nɪhɩ̃́ yɛsɛ háá bul nyibulsíí ná mɛ́, nyiwere wɪ ráŋ wuó bul.

13Í sɪɛrʊ orí rí kéŋ wízɪmɛ arí sípuró? Rí tína tíŋʊ́ málwero mí, a a wíwere ná háá makɛ́, rʊʊ ká nɪpɔrí a ɓɪɛ́na ka wízɪmɛ.

14Amá rɪíwa nɛ́ kéŋ sahaksí kíŋkáŋ arí sagʊʊmɔ́, í sí nyʊ́nyʊ́kʊ́ anɛ í kéŋ wízɪmɛ; í sí nyɪɛrʊ nyɛ́ɛ́ cí taŋá mɛ́.

15Ɛ́ wízɪmɛ duo sɪɛ́ wɪ Wɪsɛ rí líɛ́; ʊ lɛ́ dúníé ní, a lɛ nɪbinní, a lɛ Sɪtaanɛ má.

16Ráŋ ná sahaksí rí sagʊʊmɔ́ há mínɔ́, wíí wuu báá wɪ ŋmɛ́nɔ́ pi, wíbɔma ríwɔ́ duó wuu níí tʊmɛ́.

17Amá wízɪmɛ ná há lɛ́ Wɪsɛ rí, ʊ wɪ busunnu kené kɛ́rɛ́wa mɛ́; a baa pípá tɛŋfíɛ́l; ʊ pɔrɛ́, a a nɪɛ níne náŋá mɛ́, a a nɪɛ fífá náŋá susu, a a nɪɛ í"a wíwere, ʊ wɪ nɪɛ́ tʊɔsɛ, ʊ wɪ nʊŋmɔ́ŋyɔ́wíɛ́ a.

18Nɪɛ ná há có tɛŋfíɛ́l, ɓaá du tɛŋfíɛ́l nɛ́, ɓa kílo wuu anɛ oŋduo, ʊ nɔnɔ nɛ́ sɪɛ́ ká tékétéké ná ɓa há sí ná Wɪsɛ síɛ́.

Zakɛ 4

1Beé rí hé nɛsɛ arí loo, í pɛ́kɛ? Ɓa wííwa wíhɪɛ̃nɛ́ ná há wɪ weri, a míníwa tɛŋ mɛ́ aá lowi ní líɛ́ rɛ́?

© 1999, The Bible League.

2Í́ hiẽnɛ onni, ká wʊ́ɔ́ ná; íí ɓʊ́ʊ́sɛ nɪɛ, aá hɪẽnɛ nɪɛ ɓɪɛ, ká wɪ ɔ́ŋ wuú ná; íí na náŋá, aá lowi, ká wɪ ɔ́ŋ wuú kené, bee wíɛ́ í wɪ Wɪsɛ rí sʊl.

3Í́ sʊ́lʊ́, ká waá ná, bee wíɛ́ í wɪ wérí sʊl; í sʊ́lɔ́ aá ja rííwa ɔ́síwa wíhɪẽné né.

4Nɪcɔrma! Í́ wɪ ẽ rí nɛrɔ ná há có dúníé, ɛ́ tína ká Wɪsɛ dɪŋdɔmɔ né? Ɛ́ wíɛ́, nɛrɔ ná há có rʊ́ʊ́ dí dúníé naŋnɔŋnɛ, ɛ́ tína púú tɪ makɛ Wɪsɛ dɪŋdɔmɔ né.

5Í́ bíínɔ́ rɪ Wɪsɛ Kɛnɔ há bʊ́l wíí ná ká yɔ́ɔ́ né? Ɓa pʊ́ŋsɔ́ bʊlé Wɪsɛ há púú Sabɪna ná hérá mɛ́, ʊ cóú kíŋkáŋ, aá dí báhaksí ʊ wíɛ́ má tɪ.

6Ká Wɪsɛ zilé ná ʊ háá párá, ʊ né zené kíŋkáŋ wuu; ɛ́ né tɛ, ɓa pʊ́ŋsɛ Wɪsɛ Kɛnɔ cɔɔ nɔ́ŋɔ bʊlé: "Wɪsɛ cí nɪɛ ná háá mákwɔ́ tɪ mɛ́, amá nɪɛ ná háá múúríwó tɪ, ʊʊ́ sáŋwɔ́ mɛ́ né."

7Ɛ́ wíɛ́, í múúríwa tɪ pá Wɪsɛ; í cí Sɪtaanɛ mɛ́, ʊ sí fá kɛ́kíwa mɛ́.

8Í́ tuu peri Wɪsɛ, ʊ má sí tuu périwa. Wíbɔŋ"aara, í lísíwa tɪ wíbɔma ɛɛ mɛ́; nɪɛ ná há wʊ́ɔ́ háá ɔ́ɔ́ ẽ, í má lísɛ bɔ́ŋbɔ́ŋ í sɪɛnnɛ.

9Í́ bííníwa susu wíɛ́, ká wi aá hiĩni. Í́ lo rííwa mɔmɔ bɪrmɛ wííle, ká rííwa satɔrɔ́ bɪrmɛ sazɔkɔ́.

10Í́ múúríwa tɪ Nyuutɪna Wɪsɛ síɛ́, ʊ sí cúólíwa.

11Ɔ maábináŋa, í sí bɔ́ŋbɔ́ŋ bʊ́lʊ́ náŋá rí. Nɛrɔ ná wuu há bʊ́lí nɔ́ŋɔ bɔ́ŋbɔ́ŋ, ɛ́ rá má a díí nɔ́ŋɔ saríya, Wɪsɛ kíŋse ná né tína bʊl bɔ́ŋbɔ́ŋ ɛ́, a díwó saríya má. Ká rɪ nɛ́ sɪɛ́ dí Wɪsɛ kíŋse ná saríya, ɪ báá to ɛ́ kíŋse títíŋnʊ́, ɪ kɔ́wɔ́ saríyadííro ní.

12Wɪsɛ dʊŋɔ né bíl kíŋse ná, ʊ dʊŋɔ né kɔ́wɔ́ saríyadííro má. Ʊ́ né wo nɪɛ la aá tá, ʊ né wówó aá zɔkɛ má. Beé rí sɪɛ́ kɛ́í, ɪ dídí nɔ́ŋɔ saríya?

13Í́ má zesi, í nɪɛ ná háá ké aá bʊlé: "Zaa, ɛ́ rá má cíé, á sí mʊ́ tɔ́ɔ́ né a a bɪná síí, a va yɛlí ráŋ, a ná nyʊɔré."

14Í́ ẽ wíí ná cíé háá á rʊ́ʊ́ périwa ré? Í́ hiẽsó dé nɛ kʊʊlɔ́ né; ʊ há dé kʊʊlé cícʊɔ, mʊɔ́ rʊʊ yʊ́ksɔ́.

15Ʊ́ mɔhɔ̃́ rííwa bʊlé: "Rʊʊ né ká Nyuutɪna Wɪsɛ cólle, á sí ka mɪsɛ, a a nyɛ rí nyɛ."

16Amá íí mákíwa tɪ né, aá ŋmɔ́wíwa jáŋwa. Ɛ́ nyʊkɔ duo sɪɛ́ wɪ weri.

17Rɪ nɛrɔ né ẽ wérí ɛɛ, ká wɪ ɛ́ɛ́, ʊ ká wíbɔ́ŋ rɛ́ a cíínʊ́.

Zakɛ 5

1Í́ má ɓɪɛ tínáwa, í zesi! Í́ wíwi a cáási kíŋkáŋ, bee wíɛ́ wɪlawa sí périwa.

2Í́ ɓɪɛ ná zɔ́kɔ́, kalɪɛrɪwa má líɛ́ríwa gɛnnɛ.

3Í́ salmɛ ríríwa wárɛ wuu fíɔ́; ɓa fɪlɔ́ sɪɛ́da cíníwa mɛ́; ʊ sí dííwa tɛŋ, anɛ níŋ. Dúníé isé péró, ká í ha nyáŋ ɓɪɛ bil.

© 1999, The Bible League.

4Í vɔ́ɔ́, í wííwa baksɛ tʊtʊnna túmé, ká ɓa wi aá héíwa mɛ́; í wɪ taŋá tíŋɛ́. Í baksɛ tʊtʊnna ná ŋmaame sɪɛ́ zʊ́ Wɪsɛ dɪlla; ʊ nɛ́ ká dúníé wuu Nyuutɪna.

5Í dé mɪŋ wér rí satɔrɔ́ mɛ́ nɛ́, dúníé mí. Í díɛ́síwa tɪɪ a vʊ́ hé nʊʊ, anɛ pʊsɛ ɓa háá dɔɛ́ ríwɔ́ ɓʊ́ʊ́sɛ.

6Í dí saríya yo nɪɛ ná há wɪ wíí wuu zɔ́kɛ́, a ɓʊ́ʊ́síwɔ́, ká ɓa wɪ lówé aá ja ríwɔ́ lɔ́wɔ́ tɪɪ.

7Ɔ maábináŋa, í sɪɛ́ dí nyamma aá ja Nyuutɪna Zeezi bɪrkoe. Í ná bápaarɔ háá dí nyamma ɛ́, aá dɛllɛ rí oŋparɛ́ ɔsɛ wérí: Uʊ́ pɔ́ duópuse mí ní, a kaá ja hatíŋníduonni.

8Í má sɪɛ́ dí nyamma, a lo rííwa naasɛ dúóri wérí, bee wíɛ́ Nyuutɪna Zeezi koe pérí tɛ́síí.

9Ɔ maábináŋa, í sí wíɛ́ ŋmúŋmúrmú náŋá rí, rí Wɪsɛ háá dííwa saríya. Í ná, saríyadííro pérí tɛ́síí, ʊ mɪŋ dánnʊɔ mɛ́.

10Ɔ maábináŋa, í bel Wɪsɛ wílaabʊlla ná die há ná wɪla ɛ́, arí nyamma ná ɓa há díé, ká tíŋwɔ́ nabulle; ɓa faá bʊl wíɛ́ Nyuutɪna Wɪsɛ yɪr mɛ́ nɛ́.

11Taŋá, á sɛ́ ɓa ná wér, ɓa há cínɛ́ tɪkɛ wérí. Í nɛ́ Zɔɔbɛ wíɛ́, ʊ há dí nyamma ɛ́, ʊ dɪgírsi, Nyuutɪna Wɪsɛ há pɔ́ʊ́ ɔ́ŋ ná í íɔ̃ rɛ́, bee wíɛ́ Nyuutɪna Wɪsɛ susufárʊ zénó, ʊ sawér má zéŋ.

12Ɔ maábináŋa, ʊ ná wíɛ́ há fíɛ́mɔ́ nɛ́ ká: Í pɔ́ rííwa sí bána yɪr mɛ́ ŋmíɛ́sʊ́, a sí tíé yɪr mɛ́ ŋmíɛ́sʊ́, a sí ɔ́ŋ wuu yɪr má mɛ́ ŋmíɛ́sʊ́. Wíí há ká ɛ́, í bʊl ɛ́: rɪ óó ní, í bʊlɛ́: "Óó," rɪ aí nɛ́ í bʊlɛ́: "Aí," a makɛ rí Wɪsɛ sííwa saríya dí.

13Rɪ nɛ́ŋ míníwa sɪɛrʊ aá ná wɪla, rí tína sʊl Wɪsɛ rʊ́ʊ́ sáŋʊ́ mɛ́. Rɪ nɛ́ŋ míníwa sɪɛrʊ a mɪŋ satɔrɔ́ mɛ́, rí tína yɪ yɪla aá bɪ Wɪsɛ mɛ́.

14Rɪ nɛ́ŋ míníwa sɪɛrʊ aá wɪlɛ, rí tína yírɛ wɪcʊ́ɔ́lísídííre, ríwɔ́ hé nʊʊ ʊ nyúú mí, Nyuutɪna yɪr mɛ́, ká sʊl Wɪsɛ pɔ́ʊ́.

15Yardá wɪsʊlɔ́ sí a rí Nyuutɪna Wɪsɛ dúórú, a cúólú rʊ́ʊ́ isi. Rʊʊ fa á wíɛ́ zɔkɛ má, ʊ sí ná suúri.

16Ɛ́ wíɛ́, í césíwa wízɔké pá náŋá, a sʊl Wɪsɛ pá náŋá, a makɛ rííwa ná tɛŋfíél. Nɪtékétéké wɪsʊlɔ́ kéŋ dóé wérí, aá ɔsɛ wízeŋsi.

17Eli má fa ká nɪbííno ní anírá má. U sʊ́l Wɪsɛ rí taŋá, rí duóŋ sí ko; duóŋ ɓɪɛ́na cí a wɪ kúé, bɪŋsɛ botoro rí caŋsɛ balgo.

18Ɛ́ har rí mɛ́ nɛ́, ʊ baa sʊl Wɪsɛ rí duóŋ ko; duóŋ ɓɪɛ́na ko, ɓɪɛ ɔsɛ.

19Ɔ maábináŋa, rɪíwa sɪɛrʊ oro rí tá taŋá ná ká yéŋŋi ɓóŋ, rííwa nɔ́ŋɔ kánʊ́ bɪrhé taŋá ŋmɛ́nɔ ná mɛ́,

20í zɪŋ rí nɛrɔ ná há kéŋ wíbɔŋ"aarɔ bɪrko hé ŋmɛ́nɔ ná ʊ há tɛɛ́ mɛ́, ʊ sí la tína mɪsɛ tá, a tɪŋ ɛ́ wíɛ́ Wɪsɛ sí hé wíbɔmɔ ɓɪkana suúri.

© 1999, The Bible League.

1 Pıɛrɛ

1 Pıɛrɛ 1

[1]Ɔ Pıɛrɛ há ká Zeezi Kirisi nıtʋmí, ŋ né púŋsɛ kɛnɔ né, aá pá Wısɛ nıtʋɔsɛ́ ná há ɓɛ́sɛ́, a mıŋ dıhḗ wuu a a nıhʋ́ɔ́rá, a mıŋ Pɔŋ dıtíllɛ, Galasi, Kapadɔsɛ, Azi arí Bitini tíé wuu mí.

[2]Fól wuu rí, á Ana Wısɛ tʋ́ɔ́síwa, a púú Sabıuna héíwa mɛ́, í ɔ́ʋ́ nıɛ, a makɛ rííwa títıŋ Zeezi Kirisi nʋɔ, ká rʋ́ʋ́ cɛ́l ná há bísɛ́, mʋ́ʋ́ríwa busunnu. Rí Wısɛ bárka rírʋ́ tɛŋfíɛ́l súúri kíŋkáŋ a pɛ́íwa!

[3]Á bírá Nyuutına Zeezi Kirisi Ana Wısɛ mɛ́! Ʊ susufárʋ zɛ́ŋ mí ní tɛ, ʋ a, á ka mıfɛlɔ, anɛ ɓa há bírɛ́ lʋ́lrá, a tíŋʋ́ há ílli Zeezi Kirisi sʋʋ mɛ́ ná yır mɛ́; ɛ́ wíɛ́, á kɛ́ŋ mısɛ yıɛla,

[4]aá dɛllɛ liwe ná Wısɛ há bílʋ́ nıɛ mɛ́. Ɛ́ liwe waá zɔkɛ, ɓa waá bírsi, ɓa wér má waá líísɛ; ɓa né sıɛ́ Wısɛ bílíwa mɛ́, bána nyúú.

[5]Í nıɛ ná há kɛ́ŋ yardá, Wısɛ tíŋʋ́ dóé mí ní, aá bélíwa mɛ́, rʋ́ʋ́ lɛ́íwa tá. Dúníé isé mí ní sıɛ́, rí nıɛ ná, ɛ́ ná ʋ há lɛ́íwa tá.

[6]Ɛ́ wíɛ́ né tɛ, rʋʋ né héé rííwa dí wıula, rííwa sıɛnnɛ zɔkɛ mʋ́l néé mí má, í ha dɔwɛ aá jʋɔsɛ ɛ́.

[7]Wıula ná í háá díé níí mákíwa yardá wér mʋɔsɔ, anɛ salmɛ ɓa háá pi níŋ míérɛ lísɛ, ʋ a wérí ɛ́, ká ʋ to omo ná há sí dáánɛ kaá mʋ́ wuu. Amá í yardá ná wıula há mákʋ́ wér mʋɔsɔ, ʋ píŋ kɛ salmɛ naasí ɛrɛ́. Ɛ́ níí tíllɛ́, rí Zeezi Kirisi bırkoe ná mɛ́, rííwa ná hʋʋma, píŋ arí yır.

[8]Í síí wı Zeezi Kirisi néé, ká í cóú. Í síí ha wʋ́ʋ́ néé, ká í lɔ́ʋ́ dí, a jíjʋɔsɛ kíŋkáŋ, jʋɔsɛ́ ná há wı wuó máŋsɛ,

[9]bee wíɛ́ í Zeezi laadí ná ɔ́ɔ́ í ná laatɛ́, Wısɛ rí, ʋ né kɛ́íwa wíjaalí.

[10]Wısɛ wílaabʋlla bíínɛ́ Wısɛ laatɛ́ né wíɛ́, a tíŋʋ́ naasɛ rí sífıɛma, a bʋl bárka né Wısɛ fa há bílíwa mɛ́ wíɛ́ fól wuu.

[11]Kirisi Sabıuna fa míŋwɔ́ mɛ́, a la síɛ́ máŋsɛ wıula ná Kirisi háá á rʋ́ʋ́ dí, arí píŋ ná ʋ háá á rʋ́ʋ́ ná wíɛ́, a pɔ́wɔ́. Ɓa sıɛ́ fa hé dóé aá ja ríwɔ́ zıŋ cɛ́rɛ ná mɛ́, ɛ́ wíɛ́ háá á ríwɔ́ peri, arí wíí ná mɛ́, ɓa háá tıŋɛ́, ríí zıŋ ɛ́ wíɛ́.

[12]Amá Wısɛ mákɔ́ pɔ́ʋ́ wílaabʋlla ná, ríwɔ́ zıŋ rí ɓa tı wíɛ́ rá, ɓa bʋl ɛ́ wíɛ́, amá í wíɛ́ né. Ɛ́ wíɛ́ né sıɛ́ zaá né, nıɛ ná háá bʋl Labaarıwero ná bʋl pɛ́íwa, arí Wısɛ Sabıuna ná ʋ há tʋ́mɛ́ ʋ lɛ́ bána tuwi dóé. Wısɛ malíkawa má tı dé híhıẽnɛ ɛ́ wíɛ́ zımɛ́ né.

[13]Ɛ́ wíɛ́, í káníwa tı a pɔ́ wérí, a lo rííwa sabıŋsɛ má a ɓıwómmé, a sí wíɛ́ náŋa mɛ́ cúmú, ká lo rííwa yıɛla wuu mıŋ bárka ná, Zeezi Kirisi bırkoe mí, í háá á rííwa ná mɛ́.

[14]Í tıŋ Wısɛ nʋɔ, anɛ heŋbiisi háá tíŋwɔ́ áná nʋɔ ɛ́, ká báá sííwa tı píí héíwa tésíé wíhıẽné ná mɛ́, í fa há wı ɛ̃ káá a.

© 1999, The Bible League.

15Wɩsɛ ná há yíríwa, ʋ wɩ busunnu mʋɔ́ wuu kené; ɛ́ wíɛ́, í má pɔ́ rí busunnu sííwa mɛ́ mínʋ́, í wí"állɛ wuu sɩɛrʋ.

16Ɓa púŋsɛ Wɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʋ bʋlɛ́ Wɩsɛ sɛ́: "Í sí busunnu kánʋ́, bee wíɛ́ ŋ tɩ wɩ busunnu kené."

17Í wɩsʋlɔ́ mɛ́, í kéŋ Wɩsɛ aá yíríwa Ana nɛ́; ʋ nɛ́ sɩɛ́ dí nɛrɔ wuu wí"állɛ saríya, ʋ wɩ nɩɛ́ caksɛ. Ɛ́ wíɛ́, í dúníé né mí mɩnɛ́ mɛ́, í fɔ́ʋ́ héwíŋ í wí"állɛ mɛ́.

18Taŋá, í ɛ̃ kɩŋ ná há ŋmɔ́wɛ́ mʋɔsɔ, a makɛ rííwa léíwa tɩ wíyɔ́ɔ́wa ná í naabálwa há téɛ́ pɛ́íwa, í í"a nɛ́sɛ mɛ́. Ʊ sɩɛ́ to onni ná háá zɔké anɛ salmɛ meéwí, ɛ́ rá má wárɛ meéwí ní túŋ ɛ́ kɩŋ.

19Amá Kirisi cél ná píŋ há kɛ onni wuu, ní yɔ́wɛ́ léíwa. Ʊ nɛ́ ɓa kaa ɔsɛ vʋk, anɛ pewie ná há wéró, a wɩ dɩkɔsʋ́ wuu kené.

20Wɩsɛ fa lá síɛ́ lísʋ́ í wíɛ́, rʋʋ ha wɩ dúníé ɛ́ɛ́, ɛ́ nɛ́ tɛ, ʋ a í zímʋ́ dúníé hatíŋné tápʋlɛ nyáŋ mɛ́, í wér wíɛ́.

21Kirisi mí ní í tɩŋ, a la Wɩsɛ dí. Wɩsɛ nɛ́ íllú sʋʋ mɛ́, a pɔ́ʋ́ píŋ; ɛ́ wíɛ́, í yardá ríríwa yɩela mɩŋ Wɩsɛ mɛ́ nɛ́.

22Í háá tɩŋ taŋá ŋméno ná ɛ́, í pííríwa tɩ, í báá wɩ busunnu kené, a makɛ rííwa cóllíwa maábináŋa arí taŋá. Í sɩɛ́ cólli náŋá kíŋkáŋ aríríwa sɩɛnnɛ wuu.

23Ɓa lʋ́líwa lʋlfɛlɔ nɛ́, a tɩŋ Wɩsɛ wíbʋlɛ ná háá pá nɩɛ mɩsɛ mɛ́. Nɩbííno háá sʋwɛ́ ra wííwa ɛ́ mɩsɛ pɛ́ɛ́, amá Wɩsɛ ná há waá sʋwɛ nɛ́ pɛ́íwa mɩfɛlɔ, a tíŋʋ́ wíbʋlɛ ná há wómmó, a waá daarɛ má, a kaá mʋ́ wuu mí.

24Ɓa púŋsɛ Wɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʋ bʋlɛ́: "Nɩbííno wuu nɩhɩ̃́ nyɔ́ɔ́ nɛ́. Ʊ wér má wuu nɩhɩ̃́ nyɔ́fɩl há mɩŋ gɩr mɛ́ nɛ́. Nyɔ́ɔ́ ná sɩɛ́ hɩl, ʋ fɩula má yuori.

25Amá Nyuutɩna Wɩsɛ wíbʋlɛ é sí mɩŋ, a kaá mʋ́ wuu." Ɛ́ wíbʋlɛ nɛ́ sɩɛ́ ká Labaarɩwero ná, ɓa há bʋ́lɛ́ pɛ́íwa.

1 Pɩɛrɛ 2

1Í sɩɛ́ lísíwa tɩ wíbɔma ríwɔ́ dúó wuu ɛɛ mɛ́; í sí líŋ wíɛ́ á, í sí nʋŋmɔ́ŋyɔ́ɔ́ wí"állɛ á, í sí náŋá gʋ́ʋ́mʋ́, a sí náŋá yɩra zɔ́kʋ́.

2Amá anɛ bipʋllɛ háá hɩɛ̃nɛ íl ɛ́, í má híhɩɛ̃nɛ Wɩsɛ wíbʋlɛ ná ɛ́, a makɛ rííwa wɔ́ʋ́ sɩɛrʋ, a mʋ́ peri tápʋl ná Wɩsɛ háá á rʋ́ʋ́ léíwa tá ɓóŋ.

3Í tɩ nóú, rɩ Nyuutɩna Wɩsɛ wéró.

4Ɛ́ wíɛ́, í tuu peri Nyuutɩna Zeezi. Ʊ nɛ́ ká dɔ́wí ná há kéŋ mɩsɛ, ká nɩbííne vɔ́ʋ́. Amá Wɩsɛ é lísʋ́, a nóú rʋʋ wéró kíllɛ onni wuu, a pɔ́ʋ́.

5Í má tɩ nɩhɩ̃́ dɔ́wʋ́ɔ́ ná há kéŋ mɩsɛ nɛ́. Ɛ́ wíɛ́, í lo rí Wɩsɛ káníwa sɔ jaa ná há ká Wɩsɛ Sabɩna jaa, rííwa a Wɩsɛ vʋk"ɔɔsa púl ná há wɩ busunnu mʋɔ́ wuu kené, a makɛ rííwa tɩŋ Wɩsɛ Sabɩna mɛ́, a ɔsɛ vʋk ná há sí ka hɩɛŋ a pá Wɩsɛ, a tɩŋ Zeezi Kirisi yɩr mɛ́.

© 1999, The Bible League.

6Ɛ́ ná há púŋsɛ Wɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʋ né nyɛ: Wɩsɛ sɛ́: "Ɔ lísɛ dɔ́wí ná há wéró kíŋkáŋ, a
púú bílíŋ jaa múl nagbáŋjɛ́, Sɩyɔŋ mɛ́. Nɛrɔ ná wuu sɩɛ́ há púú yardá hóú mí, hũ̃sɛ wɩ
tíná díí ná.”

7Í nɩɛ ná sɩɛ́ há pííwa yardá hé ɛ́ dɔ́wí mɛ́, ʋ píŋ kɛ óŋ wuu, a pɛ́íwa. Amá nɩɛ ná há
wʋ́ɔ́ yardá píé hóú mí, ɓa púŋsɛ Wɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʋ bʋ́lwɔ́ wíɛ́ bʋlɛ́: "Dɔ́wí ná jɩsɔɔra há
vɛ́ɛ́ tá, ɛ́ dɔ́wí nɛ́ bírmɛ́ dɔ́wíwero ná há dúókó, ɓa pii bil jaa múl nagbáŋjɛ́.”

8Ɓa báá púŋsɛ Wɩsɛ Kɛnɔ cɔɔ nɔ́ŋɔ má bʋlɛ́: "Nɩɛ sí gɛ́nnɛ ɛ́ dɔ́wí mɛ́; ɛ́ dɔ́wí ká bʋ́í
nɛ́ aá yo nɩɛ." Nɩɛ ná há vɛ́ Wɩsɛ nʋɔ tɩŋɛ́, ɓa níí gɛ́nnʋ́ mɛ́, ɛ́ nɛ́ bílwó mí fól wuu.

9Amá í ɛ́, í nɛ́ ká duo ná Wɩsɛ há lísɛ́, í nɛ́ ká Kuozeno vʋk"ɔɔsa púl, í nɛ́ ká nɩɛ ná há
wɩ busunnu kené, í nɛ́ ká Wɩsɛ nɩtíllɛ. Wɩsɛ yíríwa, rííwa bʋ́lʋ́ tʋtʋ́ŋzeŋsi ná ʋ há
tʋ́mɛ́ wíɛ́ nɛ́, a pá nɩɛ. Ʋ lísíwa bíno mí a hé pʋmmʋwero ná nɔ́ŋɔ há toó sɩɛrʋ.

10Tésíé mí, í fa to Wɩsɛ nɩtíllɛ, ká sísɛ́nyɛ, í kɔ́ʋ́ nɩtíllɛ nɛ́. Í fa wɩ Wɩsɛ susufárʋ néé,
ká sísɛ́nyɛ, í mínʋ́ susufárʋ sɩɛrʋ nɛ́.

11Ɔ nɩcólle tɩ, í sí sʋ́llʋ́, í ká zʋ́zʋ́llɛ́ rɛ́, a a nɩhʋ́ɔ́rá dúníé né sɩɛrʋ. Ɛ́ wíɛ́, ŋŋ́ sʋ́líwa, í
lísíwa tɩ í nɩbinní wíhɩ̃ɛ̃nɛ́ mɛ́, bee wíɛ́ ɓa nɛ́ cíníwa mɛ́ rííwa sí Wɩsɛ satɔ́ɔ́rwíɛ́ á.

12Í káníwa tɩ wérí, nɩɛ ná há wɩ Wɩsɛ wíɛ́ tɩŋ sɩɛrʋ, a makɛ, ráŋ ná ɓa háá gɛ́íwa har, a
bʋl rííwaá tʋŋ bɔ́ŋbɔ́ŋ, ríwɔ́ nɛ́íwa wíwere, a bɔl ká bɩ Wɩsɛ mɛ́, kal ná ʋ háá á rʋ́ʋ́ ko.

13Nyuutɩna Zeezi Kirisi wíɛ́, í saŋ pá nɩɛ ná wuu há kéŋ tíŋ, aá bélíwa dúníé né mí; í
saŋ pá kuózeno, ʋ nɛ́ kíwɔ́ wuu;

14a saŋ pá kuówɩɛla ná kuózeno há bílé, ríwɔ́ bíbɛŋsɛ wíbɔŋ"aara, ká bíbɛ wíwer"aara
mɛ́.

15Wɩsɛ satɔrɔ́ nɛ́ ká rííwa a wíwere, a makɛ rí nɩcʋ́llɛ ná há wɩ wíí ɛ̃, ríwɔ́ nʋʋsɛ
maanɛ, ríwɔ́ sí wóllí bʋ́líwa wíɛ́.

16Í káníwa tɩ, anɛ nɩɛ ná há tíwɔ́ tɩ, ká taŋa sí tíŋtɩ ná káá ŋmɔwɛ nyɛlɔ, káá tʋ́tʋŋ
wíbɔma; amá í káníwa tɩ anɛ Wɩsɛ tʋtʋnna.

17Í zízíl nɩɛ wuu; í cóllíwa maábináŋa; í fífá Wɩsɛ; í zízíl kuózeno má.

18Í nɩɛ ná há ká tʋtʋ́nná a tʋŋ aá pá nɩɛ, í títíŋíwa nɩhɩ̃ɛ̃sɛ nʋʋsɛ, ká zízílwó wérí, tɛ́ŋ
wuu mí; ʋ to ɓa ná há wéró a a nɩpɔrɛ́ dʋŋɔ nɛ́ mɔhɛ̃̃, rííwa tʋŋ ɛ́ pá, amá ɓa ríwɔ́ ná
wíɛ́ há dúókó wuu ní.

19Rɩ nɛrɔ nɛ́ tíŋ Wɩsɛ wíɛ́ ríí sáŋ dí wɩla ná, ʋ há wɩ mɔhɛ̃̃ rʋ́ʋ́ dí, ʋ ɛ́ ká wíwérí rí.

20Rɩ nɛ́ á wíí zɔkɛ ríwɔ́ ŋmɔ́wí, ríí saŋ dí wɩla má, ʋ to yír wíí. Amá rɩ níí a wérí, ká
ríwɔ́ ha dɔwɛ bíbɛ́ŋsí, ríí saŋ dí wɩla, ʋ ká wíwérí rí Wɩsɛ rí.

21Ɛ́ wíɛ́, Wɩsɛ yíríwa má rííwa dí wɩla nɛ́; bee wíɛ́ Kirisi tɩ dí wɩla ɛ́ nɛ́, í wíɛ́; í bélʋ́,
ká tíŋʋ́ nabulle.

22Ʋ wɩ wíbɔ́ŋ wuu ɛ́ɛ́; nyɩɛrʋ mʋɔ́ má tɩ wʋ́ʋ́ nʋɔ tíŋɛ́ lɛ.

© 1999, The Bible League.

23Ɓa há túksú, ʋ wɪ túksɛ́ túŋ. Ɓa há bɛ́ŋsú, ʋ wɪ súú sí a wíí, amá ʋ tɔ́ɔ́ pá Wɪɪsɛ nɛ́, ʋ níí dí saríya ʋ síí mɛ́.

24Zeezi Kirisi tɪɪ nɛ́ lárá wíbɔma cíínɛ, ɓa kánú ɓásɛ dagɛsɛ́ daha, a makɛ ráá bírírá har tɛ wíbɔma, káá tʋŋ tékétéké. Ɓa búrmú, ɛ́ nɛ́ dúóríwa.

25Í fa nɪhɩ̃ pieŋse há tɛ́lɛ́ nɛ́, amá múl néé mí, í bírɔ́ kóíwa núnʋɔlɔ rí, ʋ níí bélíwa mɛ́.

1 Pɪɛrɛ 3

1Háála, í má múúríwa tɪɪ pɛ́íwa báláwa. Rɪíwa níí tʋŋ ɛ́, háála ná báláwa há wɪ Wɪɪsɛ wíɛ́ léɛ́ dí, ɓa sí tíŋwɔ́ háála málwero ná wíɛ́, a lɔ́ú dí, rɪ ɓa wúú wíɛ́ búlɛ́ pɔ́wɔ́ má tɪɪ,

2bee wíɛ́ ɓa sí ná ɛ́ í há kéŋ málwero, a ka zíle sabɪɪna má.

3Í sííwa taŋá wuu píí hé tɛŋ ɓɪɛra háwerí mí, anɛ: nyúpúsɛ bɪrmɪdaarɔ́, salmɛ onni héé, arí gɛpiŋe sui.

4Amá í lo rííwa tɪɪ ɓɪɛrɛ́ wuu míníwa sɪɛnnɛ nɛ́; í ka nyamma, a a nɪpɔrɛ́ má, ʋ nɛ́ ká wér ná há waá tenni, ká ka nyʋɔrɛ́ má wérí, Wɪɪsɛ síɛ́.

5Tésíé mí, háála ná háá tɪŋ Wɪɪsɛ, ɓa yɪɛla má yelli Wɪɪsɛ mɛ́, ɓa tɪɪ ɓɪɛrɛ́ fa ká ɛ́ nɛ́; ɓa fa múúríwó tɪɪ aá pɔ́wɔ́ báláwa.

6Anɛ Abɪrahaŋ háálɔ Saara, fa háá tíŋú bála nʋɔ wérí ɛ́, a kánú aá yírú nyúútína. Rɪíwa má nɛ́ sɪɛ́ wɪ héwíŋ fá, wíí wuu mí, káá í"a wíɛ́ ná há wéró, í ɓɪɛ́na ká Saara nihẽ ní.

7Báála, í má ka málwero a kániwa háála wérí. Í zɪŋ rí ɓa dóé wííwa péré. Ɛ́ wíɛ́, í zízílwó, ɓa ríríwa wuu ní túŋ mɪɪsɛ ná Wɪɪsɛ háá á rúú pá mɛ́. Í tʋŋ ɛ́, a makɛ rí wíí wuu sííwa wɪsʋlɔ́ naa gbá.

8Ɔ́ wítenní ní ká: Í wuu ka sabɪɪna balá; í fífá náŋá susu, a cólli náŋá, bee wíɛ́ í ká maábináŋa rɛ́. Í ka sawér náŋá rí, a múúríwa tɪɪ aá pá náŋá.

9Rɪ nɛrɔ á bɔ́ŋbɔ́ŋ í mɛ́, í sí bɔ́ŋbɔ́ŋ áá túmú; rʋʋ túksíwa má, í sí túksí túŋ, amá í sʋl Wɪɪsɛ, rúú hé bárka pá tína. Wɪɪsɛ túɔ́síwa ɛ́ wíɛ́ nɛ́, a makɛ rííwa ná bárka ná ʋ há bílíwa mɛ́.

10Ɓa púŋsɛ Wɪɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʋ bʋlɛ́: "Rɪ nɛrɔ wuú já rúú ná wér, ʋ dúníé mí mɪnɛ́ mɛ́, rí tína kánú neŋdulí, a sí wíbɔma búlú, a sí nyɪɛnnɛ nyɛ́.

11Rí tína sí bɔ́ŋbɔ́ŋ túmú, káá tʋŋ wérí, a fél síí aá jɔ́ú rí nɪɛ pɛ́kɛ wérí.

12Wɪɪsɛ síɛ́ wuu mɪŋ nɪɛ ná há mɪŋ taŋá mɛ́ nɛ́, a wúólú dɪlla aá zésíwó sʋlɛ́. Amá ʋ bírú har nɛ́ aá tɛ, nɪɛ ná háá tʋŋ bɔ́ŋbɔ́ŋ."

13Rɪíwa nɛ́ sɪɛ́ bíéri wérí ɛɛ mɛ́, áŋ rí sí pi bɔ́ŋbɔ́ŋ ɛ́íwa mɛ́?

14Rɪíwa níí tɪŋ tékétéké, ká níná wɪla má, í sí ná wér! Ɛ́ wíɛ́, í sí nɪbííne fá, a sí ló rííwa beŋtunni má fúkli.

15Amá í bíbel Kirisi dʋŋɔ nɛ́, í beŋtunni sɪɛrʋ, a lo rúú ɛ́íwa Nyuutɪna. Tɛ́ŋ wuu mí, rɪ nɛ́ŋ bɔ́síwa yɪɛla ná í há kené Kirisi mí wíɛ́, í kániwa tɪɪ a tíŋú naasɛ pá tína.

© 1999, The Bible League.

16Í taŋa zíl tína, a pɔ́ríwa tɪ mɛ́, a máŋsɛ pɔ́ʊ́. Í lo rííwa sabɪna a wɛ́rí a pí dɪbalá, a makɛ rí hũ̃sɛ ka nɪɛ ná háá zɔ́kíwa yɪra, aá búlíwa málwero wíɛ́ bɔ́ŋbɔ́ŋ, Kirisi ŋmɛ́nɔ mɛ́.

17Rʊʊ nɛ́ ká Wɪsɛ cólle, rííwa dí wɪla a tɪŋ wɛ́rí ɛɛ wíɛ́, ʊ nɛ́ weré a kíllɛ í háá dí wɪla a tɪŋ bɔ́ŋbɔ́ŋ í há ɛɛ wíɛ́.

18Kirisi tɪ dí wɪla naasí balá, wíɛ́ ná wuu mí, nɪbííne wíbɔma yɪr mɛ́. Ʊ wɪ wíí zɔ́kɛ́ ká sʊwɛ, wízɔkra yɪr mɛ́, a makɛ rʊ́ʊ́ káŋrá peri Wɪsɛ. Nɪbííne ní ɓʊ́ʊ́, amá Wɪsɛ Sabɪna íllú sʊʊ mɛ́.

19Ɛ́ har rí mɛ́, ʊ mʊ́ɔ́ bʊ́lʊ́ ballí wíɛ́ pá sabɪŋbɔmɔ ná, ɓa há tɔ́ bɪnajaa mɛ́;

20ɓa nɛ́ tésíɛ́ mí fa vɛ́ Wɪsɛ nʊɔ, tɛ́ŋ ná mɛ́ Wɪsɛ há nyámmɛ́ aá dɛllɛ rí Nowe bɪrmɛ nyiidaborzeno ná. Nɪɛ córí dʊŋɔ, ɓa ɓóŋ ní ɛ́, a zʊ nyiidaborzeno ná, a daali nyii nyúú, a lɔ́wɔ́ tɪ.

21Ɓa há dáálí nyii ná nyúú ɛ́, ʊ nɪhɩ̃́ wɪcʊ́ɔ́línyimuŋsi ná zaa há lárá aá tá nɛ́. Ɛ́ nyimuŋsi sɪɛ́ to anɛ tɛŋ busunnu fó téɛ́, amá ʊ ká sʊlɛ́ rɛ́, Wɪsɛ rí, rʊ́ʊ́ sésírá baŋcɪllɛ wíbɔma nɛ́ tá, a tɪŋ Zeezi Kirisi há bírɛ́ isi sʊʊ mɛ́ ná yɪr mɛ́,

22a zí bána nyúú, a ké Wɪsɛ néduu, Wɪsɛ malíkawa, arí bána nyúú tíŋ tínáwa rí dóé tínáwa wuu, múúríwó tɪ pɔ́ʊ́.

1 Pɪɛrɛ 4

1Ɛ́ wíɛ́, Kirisi há dí wɪla ʊ tɛŋnamɪɛ mɛ́ ɛ́, í má lo rí ɛ́ sabɪna míníwa mɛ́, a ɛ́íwa nadúóriwíí; bee wíɛ́ nɛrɔ ná há dí wɪla ʊ tɛŋnamɪɛ mɛ́, ʊ tína rí wíbɔma báá wɪ wíí kené.

2A de kaa mɔ nyɛ mɛ́, í dúníɛ́ mí mɪnɛ́ wuu mí, ʊ mɔhɔ̃́ rííwa títɪŋ Wɪsɛ cólle ní, ká tá nɪbinní.

3Tésíɛ́ mí wuu, í faá a wíɛ́ ná nɪɛ ná há wɪ Wɪsɛ tɪŋ, háá ɛɛ́ nɛ́, ʊ sɪɛ́ mɔhɔ̃́. Í faá a nɪlulíwíɛ́, aá tíŋíwa tɪ wíhɪẽ́nɛ́, a nyɔ sɪnnɛ búbuki, a dí aá daarɛ, a pi sɪnyɔ́ɔ́rnaa víva, arí venni ɓaarɛ́, ká ɛɛ́ kísú, Wɪsɛ ŋmɛ́nɔ mɛ́.

4Mʊ́l néé mí sɪɛ́, nɪɛ ná há wɪ Wɪsɛ tɪŋ ná há zʊ́ɛ́ mʊ́ʊ́rɛ wíbɔma sɪɛrʊ, aá tʊŋ ká báá wííwaá ná, ɛ́ wíɛ́ sɪɛrʊ, ʊ ɛ́ vɔ́kwɔ́ rɛ́, ɛ́ nɛ́ tɛ ɓaá tʊ́ksíwa.

5Amá ɓa sí bílwó nʊʊsɛ Wɪsɛ rí; ʊ nɛ́ kenú tɪ rʊ́ʊ́ dí nɪwómme rí nɪsʊsɛ saríya.

6Ɛ́ wíɛ́ nɛ́ tɛ, ɓa bʊl Wɪsɛ Labaarɪwero ná wíɛ́ pá nɪɛ ná zaa há ká sʊ́sɛ́ má, bee wíɛ́ Wɪsɛ fa lá síɛ́ díwó saríya rɛ́, ɓa dúníɛ́ mɪnɛ́ mɛ́, anɛ nɪɛ wuu; amá ɓa bʊ́l Labaarɪwero ná pɔ́wɔ́, a makɛ ríwɔ́ tɪŋ Wɪsɛ Sabɪna mɛ́, a ná mɪsɛ nɛ́.

7Dúníɛ́ isé pérí tésíí. Ɛ́ wíɛ́, í kániwa tɪ a pɔ́ wɛ́rí, a makɛ rííwa wólli Wɪsɛ cʊ́cʊɔlɛ.

8Wíí ná há fíɛ́mɔ́ a mɔ rííwa la síɛ́ a nɛ́ ká: Í hé dóé a cólli náŋá wɛ́rí; rɪíwa nɛ́ có náŋá, í sí títá wíɛ́ ɓɪkana, í náŋa há ɛɛ́ zɔ́kíwa mɛ́.

9Í cakɛ aá la náŋá wɛ́rí, í jɪsɛ mɛ́, ká sí wíɛ́ ŋmúŋmúrmú.

© 1999, The Bible League.

10Wɩsɛ Sabɩna dóé ná há ká bámmá bámmáwa, ʋ pii ɓɛ́íwa, nɛrɔ wuu kánʋ́ ker a tʋŋ
wɛ́rí arí taŋá, aá sáŋʋ́ náŋa mɛ́.

11Nɛrɔ ná há ká wíbʋ́llʋ́, rʋ́ʋ́ bʋ́bʋl wíɛ́ ná há lɛ́ Wɩsɛ; nɛrɔ ná há tʋ́mɛ́ aá pá nɩɛ, rʋ́ʋ́
ka dóé ná Wɩsɛ há pɔ́ʋ́ nɛ́, a tʋŋ aá pá nɩɛ. Í tʋŋ ɛ́ a makɛ wíí wuu mí, rí nɩɛ tɩŋ Zeezi
Kirisi mí, a píŋsi Wɩsɛ. Wɩsɛ nɛ́ tɛ píŋ arí dóé, a de kaa mʋ́mʋ́ wuu. Amɩ!

12Ɔ nɩcólle tɩ, í dé caasɛ mɩŋ wɩla mɛ́ nɛ́ aá dí, ʋ sɩɛ́ ká mɩlɛ́ rɛ́, Wɩsɛ pi aá mílíwa rʋ́ʋ́
ná. Í sɩɛ́ sí ló rʋ́ʋ́ ɛ́ vɔ́kíwa, rííwa bíbɩnɛ anɛ wíbɛ́rmí rí.

13Amá í jíjʋɔsɛ, bee wíɛ́ í tíŋɔ́ aá dí wɩla ná Kirisi há díé ní, a makɛ rííwa jʋɔsɛ rí
satɔrɔ́ ɓɩzeno, kal ná ʋ háá á rʋ́ʋ́ mákʋ́ píŋ pá nɩɛ wuu.

14Rɩ nɩɛ níí tʋ́ksíwa Kirisi wíɛ́, í ná wɛ́r, bee wíɛ́ Wɩsɛ Sabɩna ná há píŋɔ́, míníwa mɛ́.

15Í pɔ́ rííwa oro wuu sí wɩhála ná, a tíŋʋ́ há tʋ́ŋ bɔ́ŋbɔ́ŋ wíɛ́, ɛ́ rá má ʋ há ɓʋ́ nɛrɔ wíɛ́, ɛ́
rá má ʋ há gɛ́ɛ́ wíɛ́, ɛ́ rá má ʋ há zʋ́ɛ́ mínʋ́ nɔ́ŋɔ wíí ná há wʋ́ʋ́ bel mí, a kaá kúsi.

16Amá nɛrɔ ná wuu háá ná wɩhála ʋ há ká Kɩrtɩɛ̃ wíɛ́, ʋ́ʋ́ sí hɩ̃sɛ fá; ʋ mɔhɔ̃́ rʋ́ʋ́ pípíŋsi
Wɩsɛ nɛ́, ʋ há ká Kirisi nɛ́ŋ wíɛ́.

17Tɛ́ŋ ná mɛ́ Wɩsɛ háá á rʋ́ʋ́ dí dúníé saríya péró. Wɩsɛ sɩɛ́ á rʋ́ʋ́ púlú nɩɛ mɛ́ nɛ́, a dí ɛ́
saríya. Rɩ Wɩsɛ nɛ́ sɩɛ́ á rʋ́ʋ́ púlrá mɛ́ nɛ́, a dí saríya, ká ná, nɩɛ ná há vɛ́ Wɩsɛ
Labaarɩwero ná laa díí, ɓa dɩgírsí á rʋ́ʋ́ nɛ ɛrɛ́ rɛ́?

18Ɓa pʋ́ŋsɛ Wɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʋ bʋlɛ́: "Rɩ nɛrɔ ná há ká tékétéké má tɩ laaté nɛ́ ká wídʋ́ʋ́,
ká ná, nɩtɩɛnnɛ ná há wɩ Wɩsɛ tɩŋ, ʋʋ́ nɛ ɛrɛ́wa ríí pɔ́wɔ́?”

19Ɛ́ wíɛ́, nɩɛ ná háá dí wɩla Wɩsɛ satɔrɔ́ mɛ́, ríwɔ́ ha í"a wɛ́rí, ká píwó tɩ wuu hé Wɩsɛ
ná há máwɔ́ nɛ́sɛ mɛ́ ɓɔ́ŋ; ʋ há sʋ́ʋ́ ná, ʋʋ́ ɔ́ʋ́ nɛ́.

1 Pɩɛrɛ 5

1Mʋ́l nɛ́ɛ́ mí, ŋŋ́ bʋl wɩcʋ́ɔ́lísídííre ná há míníwa sɩɛrʋ rí nɛ́; ŋ má ká wɩcʋ́ɔ́lísídííro ní.
Ɔ tɩ síí ná wɩla ná Kirisi há díé; ŋ sɩɛ́ sí ná ker má, píŋ ná Kirisi háá á rʋ́ʋ́ bɩrko ná
mɛ́. Ɔŋ́ sʋ́líwa:

2Í bel Wɩsɛ nɩɛ ná ʋ há píé héíwa nɛ́sɛ mɛ́, anɛ penʋɔlɔ háá bélʋ́ pieŋse mí ɛ́. Í bélwó
mí arí satɔrɔ́, anɛ ɛ́ Wɩsɛ háá jɛɛ́, rʋ́ʋ́ sí wífɩkí á, a sí ɓɩjɔɔ sabɩna má kánʋ́, amá í
bélwó mí arí sawɛ́r.

3Í sí dóé dí, nɩɛ ná Wɩsɛ há píé héíwa nɛ́sɛ mɛ́ nyʋ́ʋ́. Amá í ka málwero, ríwɔ́ ná, a
tíŋíwa nabulle.

4Rɩíwa níí tʋ́ŋ ɛ́, kal ná Zeezi Kirisi ní há ká Wɩsɛ nɩɛ bíbelle wuu Nyuutɩna, háá á rʋ́ʋ́
bɩrko, ʋ sí pɛ́íwa píŋ ná há ká bɩbaker ná, há waá zɔ́kí ná.

5Í má heŋbiwafɛlɛ, í mʋʋ́ríwa tɩ pá wɩcʋ́ɔ́lísídííre. Í wuu mʋʋ́ríwa tɩ pá náŋá, í kéne
sɩɛrʋ; ɓa pʋ́ŋsɛ Wɩsɛ Kɛnɔ sɩɛrʋ bʋlɛ́: "Wɩsɛ cí nɩɛ ná háá mákwɔ́ tɩ mɛ́, amá nɩɛ ná
háá mʋʋ́ríwó tɩ, ʋʋ́ sáŋwɔ́ mɛ́ nɛ́.”

6Ɛ́ wíɛ́ í mʋʋ́ríwa tɩ, Wɩsɛ ná há kéŋ dóé nɛ́sɛ mɛ́, a makɛ rʋ́ʋ́ cʋ́ʋ́líwa kal ná, ʋ há có.

© 1999, The Bible League.

7Wíɛ́ ná wuu há ká bííná a pɛ́íwa, í pii hé Wɩsɛ nɛ́sɛ mɛ́, bee wíɛ́ ʋ níí bélíwa.

8Í káníwa tɩ, a pɔ́ wɛ́rí! Í dɩŋdɔmɔ Sɩtaanɛ de bíbááríwa nyúú ní, aá ja nɛrɔ rʋ́ʋ́ ka, anɛ kíŋkáná há úúré aá ja ɓɩdííli.

9Í sɩɛ́ sí sáŋ pɔ́ʋ́, í cíníwa yardá naa mɛ́ wɛ́rí. Í ɪ́ɔ̃ zɩŋ rííwa maábináŋa ná há mɩŋ dúníé kíŋkere wuu, ɓa máá ná wɩla ɛ́ nɛ́.

10Í ha sí dí wɩla dáánɛ mʋɔ́. Amá Wɩsɛ nɛ́ há ká bárka rírʋ́ duó wuu tína, ʋ nɛ́ yíríwa rííwa ka ker, Zeezi Kirisi píŋ ná há wɩ tokó kené mí. Wɩsɛ tɩ nɛ́ sɩɛ́ á rʋ́ʋ́ a rííwa wíɛ́ wuu cɛ́rɛ, a a rííwa ka wɛ́rí, a pɛ́íwa dóé rííwa cí wɛ́rí, a sí léklú.

11Wɩsɛ nɛ́ tɛ dóé, a kaá mʋ́ wuu. Amɩ!

12Sɩlvɛŋ nɛ́ sáŋíŋ mɛ́, ŋ pʋ́ŋsɛ wíɛ́ nyáŋ mʋɔ́ ríŋ pɛ́íwa. Ɔ́ ɛ́ nóú rʋʋ kárá maábinɔ́ŋ rɛ́, a a nɩtaŋá má. Ɔ́ sɩɛ́ pʋ́ŋsɛ ɛ́ wíɛ́ pɛ́íwa, ríŋ dúóríwa naasɛ nɛ́, ká bʋl pɛ́íwa, rííwa zɩŋ rí Wɩsɛ taŋá bárka ŋmɛ́nɔ mɛ́ nɛ́, í ɓɩɛ́na mɩŋ; í sɩɛ́ ka wɛ́rí.

13Zeezi laadííre ná há mɩŋ Babɩlɔɔnɛ mɛ́ rɛɛ́wa, a má a Wɩsɛ nɩtʋɔsɛ́ aníwa, ɓaá cʋ́ɔ́líwa. Ɔ́ bio Markɛ máá cʋ́ɔ́líwa.

14Í bɔ́llɛ náŋá, a tɩŋ náŋá baŋa vɔsɛ́ mɛ́, cólle sɩɛrʋ. Rí Wɩsɛ pɛ́íwa nɩɛ ná wuu há mɩŋ Kirisi nɛ́sɛ mɛ́, tɛŋfíɛ́l!

© 1999, The Bible League.

2 Pıerɛ

2 Pıerɛ 1

1Ɔ é Sımɔŋ Pıerɛ há ká Zeezi Kirisi tʊtʊ́nnʊ́, a ɔ́ʊ́ nıtʊmí má, ŋ né pʊ́ŋsɛ kɛnɔ né, aá pá nıɛ ná há lá Zeezi Kirisi dí, anɛ á má há lɔ́ʊ́ dí é; ʊ sıé ká wíwérí rí, Wısɛ, rírá Laataarɔ Zeezi Kirisi há ká tékétéké tʊŋ párá.

2Rí Wısɛ bárka rí tɛŋfíél périwa kíŋkáŋ, a tıŋ zımé ná í há kené, a mʊ́ tıınɛ Wısɛ rírá Nyuutına Zeezi Kirisi mí!

3Wısɛ tíŋʊ́ dóé mí, a párá onni ná wuu há sí wóllírá mé sáŋ, á hiẽsó mí, ráá tıŋ Wısɛ wíé wérí; ʊ né ɛ́ɛ́ á zıŋ nɛrɔ ná há yírírá á ka ker, ʊ píŋ rírʊ́ málwero wuu sıɛrʊ.

4Ɛ́ né tɛ, Wısɛ párá onni ná zeŋsí ríwɔ́ píŋ há kɛ onni wuu, ʊ fa há tá nʊɔ bʊlʊ́ sí tɛ. Ʊ sıé párá é onni, a makɛ ráá lísírá tıı dúníé wísʊɔré mé; nıbííne wíhıẽné né héwó. Á sıé lísírá tıı, a nıɛsɛ Wısɛ tıı mála.

5Ɛ́ wíé, í héíwa taŋá wuu, ká rí málwero súúri yardá ná í há kené mí, rí zımé má súúri málwero mí,

6rí wóllí tıı má baa súúri zımé mé, rí nyamma má súúri wóllí tıı mé, rí Wısɛ tıŋé taŋá má baa súúri nyamma mé,

7rí maábiirí náŋá zíle má baa súúri Wısɛ tıŋé taŋá mé, rí náŋá cólle sıé súúri maábiirí náŋá zíle mí.

8Rı wíé nyáŋ né rííwa í"a kíŋkáŋ, é sí a rííwa ɔsɛ zıŋ Nyuutına Zeezi Kirisi, a tʊ́tʊŋ wérí ʊ zımé ná sıɛrʊ.

9Nɛrɔ ná há wı é wíé a, ʊ nıhĩ́ nyʊmmɔ né, ʊ wı dıbólí ná; ʊ sʊ́llɔ́, rı Wısɛ fa hóú tésíé wízɔké suúri.

10Ɛ́ wíé, maábináŋa, Wısɛ há yíríwa, a tʊ́ɔ́síwa, í ɔsɛ hé dóé, a cí é naa mé wérí. Rıíwa níí tʊŋ é, í waá gɛnnɛ má tıı, Wısɛ ŋméno mé.

11Ɛ́ é, ŋméno sí jéllɛ péíwa, rííwa zʊ́rá Laataarɔ Nyuutına Zeezi Kirisi kuorí ná há wı dıtenní kené sıɛrʊ.

12Ɛ́ né tɛ, tɛ́ŋ wuu mí, ŋ ha sí líliísíwa arí é wíé. Í ĩ́wɔ́ ré wáárɛ, a ka wérí, a cí tıkɛ taŋá ná ɓa há píé kármíwa.

13Ɔ taŋa ha há mıŋ dúníé né mí, ŋ nóó rʊʊ cérɔ́ a páŋ, ŋ hiẽsó mí, ríŋ ha pi wíé nyáŋ líliísíwa, a makɛ rííwa sí sʊ́llʊ́, ká pɔ́ wérí.

14Ɔ íɔ̃ ríŋ báá waá a ríŋ dáánɛ tɔ́ɔ́ mé, anɛ é, á Nyuutına Zeezi Kirisi há máŋsé páŋ.

15Ɛ́ wíé, ŋ sıé sí hé dóé, a makɛ rıŋ né súwé má, rííwa ka é wíé líliísíwa tıı, tɛ́ŋ wuu mí.

16Taŋá, ʊ to anɛ nıbííne zımé wíluké ní á luki, a a nıɛ zíŋrá Nyuutına Zeezi Kirisi, háá á rʊ́ʊ́ kó dúníé arí dóé, amá á tıı síé né nóú píŋ, a máŋsɛ pá nıɛ.

© 1999, The Bible League.

17Ʊ ná yɪr arí píŋ ná ʋ Ana Wɪsɛ rí nɛ́; ká Wɪsɛ nɛ́ sɪɛ́ há ká píŋ ná nɔ́ŋɔ há toó, ʋ nʊ́ʊ́ liŋó há sɛ́: "Ɔ Bicólli tɪ nɛ́ nyɛ, ŋ sɪɛrʊ wuu ní tɔ́rʊ́ wíɛ́."

18Ɛ́ liŋó há lɛ́ bána rí tuwi, á tɪ nʊ́ʊ́, bee wíɛ́ á rí Nyuutɪna Zeezi wuu ní fa mɪŋ paalɔ ná nyúú, Wɪsɛ há túwé.

19Ɛ́ nɛ́ tɛ, á ɔsɛ la Wɪsɛ wílaabʊlla wíbʊlɛ́ aá dí ɛ́. Ʊ sɪɛ́ mɔhɔ̃́ rííwa zesi ɛ́ wíɛ́ wérí, a kaá ja tɔ́ɔ́ pʊlɛ́, rí nyɪnyaŋwʊl sɪɛ́ póŋ, a cáániwa baŋcɪllɛ; ɓa nɪhɪ̃́ caanɔ́ háá tʊl bíno sɪɛrʊ nɛ́.

20Wíí ná há ká wífiéŋ, a mɔ rííwa la síɛ́ zɪŋ nɛ́ ká: Wíɛ́ ná Wɪsɛ wílaabʊlla há bʊ́lɛ́, a púŋsɛ hé Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ, néŋ wuu wʊ́ʊ́ tɪ wízɪmɛ wuo kaá lísɛ ɛ́ wíɛ́ mʊ́ʊ́la.

21Ɓa háá bʊ́l wíɛ́ ná wʊ́ɔ́ tɪ cólle ní líɛ́. Amá Wɪsɛ Sabɪna ní míŋwɔ́ mɛ́, a yíkwó, ɓa la Wɪsɛ nʊɔ wíɛ́ aá bʊl.

2 Pɪɛrɛ 2

1Tésíé mí, wílaabʊlla fa mɪŋ lzɪrayɛl duo nɪɛ sɪɛrʊ, a a nyɛtííná; ʋ sɪɛ́ á rʊ́ʊ́ nɛ ɛ́ tɪ nɛ́, a péíwa má, nɪɛ ná háá karmɛ nyɛwíɛ́ sí zʊ́íwa sɪɛrʊ, a lʊɔrɛ karmɛ wíɛ́ ná háá zɔkɛ nɪɛ. Ɓa sí vɛ Nyuutɪna ná há lɔ́wɔ́ tá; a tɪŋ ɛ́ wíɛ́, ʋ waá dáánɛ, ká rí zɔ́krʊ ɓɪzeno pérwó.

2Nɪɛ ɓɪkana sɪɛ́ sí tíŋwɔ́ mɛ́, aá a nɪlulíwíɛ́, rí nɪɛ tɪŋ ɛ́ mɛ́ a zɔkɛ Wɪsɛ ŋméno yɪr.

3Nɪɛ ná háá karmɛ nyɛwíɛ́, ɓa híɛ̃́né ɓɪɛ aá daarɛ; ɓa sɪɛ́ sí tɪŋ nʊŋmɔ́ŋ mɛ́, a nyɪsɛ aá léíwa ɓɪɛ. Amá fól wuu rí, Wɪsɛ dí saríya yówó; ɓa zɔké báá wɪ tápʊ́l kené.

4Wɪsɛ malíkawa ná má tɪ fa há ɛ́ɛ́ zɔ́kʊ́ mɛ́, ʋ wʊ́ɔ́ yɔ́ɔ́ lóé. Ʊ kɛ́síwɔ́ yoo hé níŋjaa sɪɛrʊ, ɓa vɔ́síwɔ́ rí bɛŋzɛllɛ tá, bíno sɪɛrʊ ráŋ, aá dɛllɛ kal ná Wɪsɛ háá á rʊ́ʊ́ dí nɪɛ saríya.

5Tésíé mí, Nowe téŋ mɛ́ nɪɛ ná fa háá a wíbɔma, Wɪsɛ wʊ́ɔ́ má yɔ́ɔ́ lóé. Ʊ ɔ́ɔ́ duózeŋsi ko kíŋkáŋ, nyii gíri, a tɔ́ tíé wuu mí, a pa wíbɔŋ"aara ná wuu, ká lo Nowe rírʊ́ nɪɛ: ɓa nɪɛ córí dʊŋɔ. Ɛ́ Nowe sɪɛ́ fa bʊ́l Wɪsɛ taŋá ná wíɛ́ pá nɪɛ.

6Tɔ́nɛ bɛllɛ má fa mɪŋ ráŋ, ɓaá yírwɔ́ Sodomi arí Gɔmɔɔrɛ. Ɓa má nɪɛ fa á wíbɔma, Wɪsɛ dí saríya yówó, a a níŋ díwó ríwɔ́ onni wuu mʊ́ɔ́lɛ. Ʊ ɛ́ɛ́ já rʊ́ʊ́ makɛ wíí ná háá á rʊ́ʊ́ peri wíbɔŋ"aara wuu ní.

7Ɛ́ téŋ mɛ́, báálɔ oro, ɓaá yírɛ Lɔtɛ, a fa a nɪtékétéké, a mɪŋ ɛ́ tɔ́nɛ wíbɔŋ"aara ná sɪɛrʊ; ʋ dʊŋɔ nɛ́ Wɪsɛ a, ʋ lú lɛ. Ɓa wí"állɛ ná faá zɔkɛ Lɔtɛ sɪɛrʊ wérí.

8Lɔtɛ sɪɛ́ fa há ká nɪtékétéké ká kéŋwó sɪɛrʊ, a níná, ká nínɛ wíbɔma ná ɓa háá ɛɛ́ kal wuu, ɛ́ faá mílmʊ́ wérí, ʋ nɪtáŋnɛ ná yɪr mɛ́.

9Wíɛ́ nyáŋ wuu sɪɛ́ jɔ́wɔ́ mákrá, ráá zɪŋ rí Nyuutɪna Wɪsɛ ɛ̃ ŋméno ná ʋ há sí tɪŋ, ká lísɛ nɪɛ ná háá tíŋʊ́ taŋá, díŋewa mɛ́, a zɪŋ ŋméno ná má ʋ há sí tɪŋ, ká a rí nɪɛ ná háá tʊŋ bɔ́ŋbɔ́ŋ, ríwɔ́ ná wɪla, cíé saríya kal.

© 1999, The Bible League.

10Nɪɛ ná há tíŋwɔ́ wíhɪẽné mɛ́ aá a nɪlulíwíɛ́, ká bel aá guoni Wɪɪsɛ tíŋ ná, ɛ́ nɪɛ nɛ́ rí Wɪɪsɛ ɔsɛ a ríwɔ́ ná wɪula kíŋkáŋ. Nɪɛ ná háá karmɛ nyɛwíɛ́ ná, ɓa wɪ nɛ́ŋ wuú fá, ká ka nyúduo má; ɓa wɪ píŋ tínáwa ná há mɪŋ bána nyúú zíl mʊɔ́ má, ká tʊ́tʊ́ksíwɔ́.

11Nɪɛ ná háá karmɛ nyɛwíɛ́, Wɪɪsɛ malíkawa dóé kíwɔ́ a tá tíé, ká ɓa wɪ wízɔkí wuu píé cíínɛ ɛ́ píŋ tínáwa, a tʊ́ksíwɔ́, Nyuutɪna Wɪɪsɛ síɛ́.

12Nɪɛ ná háá karmɛ nyɛwíɛ́ ná, ɓaá a wíɛ́ bínó ní, anɛ balla há wɪ wízɪmɛ kené ɛ́, ká mɪŋ ŋmɔwɪɓʊ́í dʊŋɔ wíɛ́ nɛ́. Wíɛ́ ná ɓa há wʊ́ɔ́ ɛ̃ nɛ́, ɓa bʊl bɔ́ŋbɔ́ŋ aá caasɛ. Ɓa má sɪɛ́ sí sʊsɛ anɛ balla.

13Ɓa há á wíbɔma ná wuu kɪŋ sí túŋwó mí. Ɓa satɔrɔ́ nɛ́ ká, ríwɔ́ a nɪlulíwíɛ́ wɔhɔ. Í ríwɔ́ náŋá mɛ́ hé dí ɓɪɛ ká hɪ̃sɛ́ rɛ́, a a yɪzɔkɔ́ má, ká ɓa wíwálmɛ, ríwɔ́ nyísíwa hé wíɛ́ mɛ́, káá jʊɔsɛ.

14Háála rí báála wíɛ́ dʊŋɔ nɛ́ míŋwɔ́ nyunni mí; ɓa wɪ wíbɔma ɛɛ́ bɔl. Ɓaá nyɪsɛ nɪɛ ná yardá há múúré, aá hé wíbɔma mɛ́. Safʊʊní ɓɪjɔɔ dʊŋɔ nɛ́ míŋwɔ́ baŋɔɪllɛ mɛ́. Wɪɪsɛ ɓʊ́síwɔ́ pʊ́sɛ.

15Ɓa vɛ́ Wɪɪsɛ ŋmɛ́nɔ, ká yɛ́ŋŋi a tɪŋ Bɔsɔrɛ bio Balaamɛ nabulle. Balaamɛ fa có rʊʊ tʊ́ŋ bɔ́ŋbɔ́ŋ, ká la meéwíé.

16Ʊ sɪɛ́ há vɛ́ Wɪɪsɛ nʊɔ ɛ́, Wɪɪsɛ bɛ́sʊ́ mɛ́. Wɪɪsɛ ɔ́ɔ́, kokúme há wɪ wíɛ́ bʊl, ʊ bʊl wíɛ́ anɛ nɪbííno, a kɛ́rɛ Balaamɛ rʊ́ʊ́ sí nɪcʊ́lwíɛ́ á.

17Nɪɛ ná háá karmɛ nyɛwíɛ́ ná dé nɛ nyibúlbʊɔnnɛ há tóké ní, a baa nɛ duóbásɛ, pozeno há lúé pɪsɛ tá. Wɪɪsɛ sɪɛ́ bírmɛ́ dɪhɪ̃́, bíno tíŋtíŋ sɪɛrʊ a bílwó mí.

18Ɓaá kɔ kʊɔllɛ, a bʊ́bʊl nyʊkwíɛ́ ná há wɪ mʊ́ʊ́la kené, a tɪŋ nɪbinní satɔrɔ́ wíhɪẽné ɛɛ mɛ́, a nyɪsɛ aá kɛsɛ nɪɛ ná sɪɛ́ nɛ́ há dé wálmɛ lísíwɔ́ tɪɪ, nɪɛ ná há wɪ Wɪɪsɛ tɪŋ sɪɛrʊ.

19Ɓaá bʊl pá nɪɛ bʊlɛ́, rɪ ɓa nɛ́ tíŋwɔ́ mɛ́, ɓa sí tíllíwɔ́ tɪɪ, ká ɓa tɪɪ a yósí, wísʊɔrɛ́ ná há yíkwó aá mʊ́ dɪzɔkí sɪɛrʊ; nɛrɔ wuu há lóé wíí ná málí, a dí dóé ɪ nyúú, ɪ ká ɛ́ wíí yómo ní.

20Ɛ́ wíɛ́, rɪ nɪɛ nɛ́ kúé zíŋrá Nyuutɪna Zeezi Kirisi há kárá Laataarɔ, ríí lísíwɔ́ tɪɪ dúníé wíɛ́ ná há yíkí nɪɛ ɓaá a wíbɔma mɛ́, káá báá lo rí ɛ́ wíɛ́ málwɔ́, a dí dóé ɓa nyúú, ʊ é, ɓa dɪgírsi sí lɔ́rɛ, a kíllíwɔ́ tésíé mí.

21Rɪ ɛ́ nɪɛ fa wɪ taŋá ŋmɛ́nɔ ná tíŋɛ́ nɛ́ cúcó, ɓa há tíŋɛ́, ká baa vɛ Wɪɪsɛ wímáŋsɛ ná ɓa fa há máŋsɛ pɔ́wɔ́.

22Ɓa há sʊ́ɔ́lɛ́ bʊ́lʊ́ ná ká taŋá, ʊ nɛ́ sɪɛ́ bílwó mí. Ɓa sɛ́: "Váá tʊ́ɔ́sɔ́, a tɪɪ bɪrmʊ́ paa dí." A baa bʊlɛ́: "I há dé mɪŋ koo fó tenné mí ní ká, ʊ báá há zʊ́ɛ́ bírɛ pɪpɛrɛ́."

2 Pɪɛrɛ 3

1Ɔ nɪcólle tɪɪ, í nóú, ŋ bʊllɛ kɛnɔ nɛ́ nyɛ, ŋ pʊ́ŋsɛ aá pɛ́íwa wáárɛ. Ɔ kɛnnɛ ná wuu bɛllɛ sɪɛrʊ, ŋ há bʊ́l wíɛ́ ná ká wíliisé rí, a makɛ ríŋ sáŋíwa mɛ́, rííwa ka sabɪŋsɛ ná há wéró, a tɪŋ Wɪɪsɛ mɛ́.

© 1999, The Bible League.

2Ɔŋ já rííwa líliísíwa tɪ, arí wíɛ́ ná Wɪsɛ wílaabʊlla há lá síɛ́ bʊl, arí wímáŋsɛ ná Nyuutɪna há kárá Laataarɔ há pá nɪtʊmɛ́ ná, ɓa má baa makɛ pɛ́íwa nɛ́.

3Ɔ taŋá já rííwa la síɛ́ zɪŋ rí dúníé isé téŋ mɛ́, nɪɛ sí isi aá túŋwɔ́ tɪ satɔrɔ́ wíhɪẽné, ká cícérmíwa mɛ́.

4Ɓa sí bʊlɛ́: "Zeezi Kirisi wɪ súú sí bɪrko? Ʊ sɪɛ́ mɪŋ nɛɛ́? Á naabálwa súsɔ́ rɛ́ wáárɛ, ká wíí wuu ha wɪ bírsɛ́; dúníé ha dé núú nɪsɔ nɛ́, anɛ ɛ́ Wɪsɛ há ɛɛ́."

5Nɪɛ ná háá bʊl nyɛ, ɓa sánɔ́ nɛ́ a súllɛ, rɪ fól wuu rí, Wɪsɛ tíŋú wíbʊlɛ mɛ́, a a bána rí tíé wuu. Wɪsɛ á tíé ʊ pínú dʊŋɔ, nyii má píŋwɔ́ dʊŋɔ.

6Wɪsɛ ɔɔ́ duózeŋsi ko, nyii ná tɪ tɔ́ tésíé dúníé ná wuu mí, a zɔ́kú.

7Wɪsɛ sɪɛ́ báá sɛ́ rúú sí a rí níŋ dí zaa bána, arí tíé né wuu zɔkɛ. Ɛ́ wíbʊlɛ taŋa sí káŋwɔ́ cí nyɛ, a kaá ja tápʊl ná Wɪsɛ háá á rúú dí dúníé nɪɛ saríya, a zɔkɛ nɪɛ ná há wúú nʊɔ tíŋɛ́.

8Amá ŋ nɪcólle tɪ, í sí wíí né balá mɛ́ súllú; ʊ nɛ́ ká: Wɪsɛ é rí, tápʊl balá nɪhĩ́ anɛ bɪŋsɛ búí nɛ́, ká bɪŋsɛ búí má nɛ tápʊl balá.

9Nɪɛ náŋa bíínɔ́ rɪ Wɪsɛ fíélɔ́ rɛ́; rʊʊ tá nʊɔ bʊlú sí a wíí, ʊ wɪ kíkélɛ́ a. Wɪsɛ sɪɛ́ wɪ fɪɛlɛ, amá ʊ kéŋ nyamma nɛ́, í wíɛ́, ʊ waá ja rí néŋ wuu zɔkɛ. Ʊ taŋá já rí nɪɛ wuu bírsɛ nɛ́, a lo Wɪsɛ mɛ́ aa zɔkɛ́.

10Amá Nyuutɪna Zeezi bɪrkoe ná sí uri nɪɛ mɛ́, anɛ gaarɔ háá uri ɛ́. Ʊ kal koolí ná sɪɛ́, dɔ́mɛ ɓɪzeno sí dɔ́ŋ nyúú rí, rí bána nyííkɛ, rí níŋ míérɛ bána nyúú onni wuu, ká rí tíé ríru onni wuu má nyííkɛ.

11Í sɪɛ́ há íɔ̃́ rí onni nyáŋ wuú á ríwɔ́ nyííkɛ nyɛ, í zɪŋ rúú mɔhɔ̃́ rííwa kániwa tɪ, kané oro rí: Í pííwa tɪ pá Wɪsɛ ɓóŋ, aá tíŋú ŋméno, wíí wuu mí,

12a dídɛllɛ Wɪsɛ tápʊl ná, ká pɛ́ hé dóé, rí ɛ́ tápʊl peri kíkélɛ́. Ɛ́ tápʊl né rí bána míérɛ níŋ sɪɛrʊ, a nyííkɛ, rí onni ná wuu há mɪŋ bána nyúú má míérɛ níŋ sɪɛrʊ.

13Amá Wɪsɛ tá nʊɔ bʊlú sí a báŋfɛlɔ arí tífɛlɔ, rí tékétéké dʊŋɔ nɛ́ mɪŋ ráŋ. Á é kéŋwó yɪɛla nɛ́.

14Ɛ́ wíɛ́, ŋ nɪcólle tɪ, í há mɪŋ ɛ́ tápʊl dɛllɛ́ mɛ́, í héíwa taŋá wuu, a makɛ rííwa sí busunnu mʊɔ́ wuu kánú, ká rííwa wíɛ́ wuu cére, Wɪsɛ síɛ́, rí tɛŋfíél má míníwa rí Wɪsɛ pɛ́kɛ.

15Í zɪŋ rí Nyuutɪna nyamma ná ká ŋméno rɛ́, ʊ wúri pá nɪɛ, ríwɔ́ ná laaté, anɛ ɛ́ á nɪcólli tɪ Pool há kárá maábinɔ́ŋ, há tíŋ wízɪmɛ ná Wɪsɛ há pɔ́ú mɛ́, a púŋsɛ pɛ́íwa.

16Uú a ɛ́ nɛ́, ʊ kɛŋpúŋsɛ ná wuu sɪɛrʊ, ʊ háá bʊl wíí né wíɛ́. Wíɛ́ náŋa sɪɛ́ mɪŋ ráŋ, ɓa múúla nɪ duokí. Nɪɛ ná há wɪ wíɛ́ ɛ̃, a wɪ wérí má bíɛ́ Wɪsɛ wíɛ́ sɪɛrʊ, ɓaá ka ɛ́ wíɛ́ bírsɛ ɓa bɪrmɛ wíhúónní, anɛ ɓa há válɛ́ ka Wɪsɛ Kɛnɔ wíɛ́ náŋa aá bírsɛ ɛ́. Ɓa sɪɛ́ háá tʊŋ ɛ́, ɓaá zɔ́kwɔ́ tɪ nɛ́.

17Í é sɪɛ́, ŋ nɪcólle tɪ, í ɛ̃ ɛ́ mɛ́ rɛ́, wáárɛ. Ɛ́ wíɛ́, í pɔ́íwa tɪ mɛ́, rí ɛ́ nɪɛ há wɪ Wɪsɛ wíɛ́ tɪŋ, ríwɔ́ sííwa yíkí héwó tɛlɛ́ ná mɛ́, rííwa báá sí nɪbɪlɛ́ á, Wɪsɛ wíɛ́ sɪɛrʊ.

© 1999, The Bible League.

18Amá í ha ɔsɛ aá mʊ́ síɛ́, á Nyuutɪna Zeezi Kirisi há kárá Laataarɔ bárka ná sɪɛrʊ, a ɔsɛ zímʊ́ wérí. Ʊ nɛ́ tɛ píŋ, nyɛ mɛ́, ká kaá mʊ́ wuu! Amɪ!

© 1999, The Bible League.

1 Zaŋ

1 Zaŋ 1

[1]Á púŋsɛ kɛnɔ né péíwa, ráá bʊl wíbʊlɛ ná há kéŋ hiẽsó wíɛ́ nɛ́, a péíwa. Onni wuu púle mí, rɪ ɛ́ wíbʊlɛ mínɔ́: Á núú liŋó, á tɪɪ síí nɛ́ nóú, á béllú, a pi néŋsa tíkú mɛ́.

[2]Ɛ́ hiẽsó bírmɛ́ nɪbíŋ, a ko nyɪɪsɛ, á nóú; ɛ́ nɛ́ tɛ, a búbúlú wíɛ́, a máŋsɛ mɪɪsɛ ná há waá tenni, a fa mɪŋ Ana Wɪɪsɛ laka, ká kánú tɪɪ ko nyíísírá mɛ́ wíɛ́, aá péíwa.

[3]Hiẽsó ná á há núú wíɛ́, a síí má nóú, ʊ wíɛ́ nɛ́ á bʊl aá péíwa má, a makɛ ráá ríríwa wuu hé náŋá mɛ́, a ka nʊtʊmɛ balá, nʊtʊmɛ ná á rírá Ana Wɪɪsɛ rírú Bio Zeezi Kirisi há kené.

[4]Á sɪɛ́ púŋsɛ nyáŋ wuu aá péíwa, a makɛ ráá sɪɛrʊ de tɔrɛ ɓóŋ ní.

[5]Liŋó ná á há níɛ́ Zeezi Kirisi rí, a pii bʊl aá péíwa nɛ́ ká: Wɪɪsɛ ká pʊmmɔ nɛ́, bíno mʊɔ́ wuu tóú mí.

[6]Raá sírá rírú kéŋ nʊtʊmɛ, ká á mɪŋ bíno sɪɛrʊ, áá nyɛ nyɪɛrʊ nɛ́. Taŋá tórá wí"állɛ ríra wíbʊlɛ́ mɛ́.

[7]Amá raá nɛ́ mɪŋ pʊmmɔ sɪɛrʊ, anɛ ʊ tɪɪ há mɪŋ pʊmmɔ sɪɛrʊ, á ríra náŋa kéŋ nʊtʊmɛ, ká rúú Bio Zeezi cɛ́l sísɛ́sírá wíbɔmɔ wuu duó.

[8]Raá sírá wɪ wíbɔmɔ kené, áá nyísírá tɪɪ nɛ́, ká taŋá tórá mɛ́.

[9]Amá raá íɔ̃ ráá á wíbɔmɔ, a cesi pá Wɪɪsɛ, ʊ ká tékétéké, a wúú nʊɔ hár bɪrɛ, ʊ sí hérá wíbɔmɔ suúri, ká sɛ́sírá wízɔkɛ́ wuu tá.

[10]Raá sírá wɪ wíbɔmɔ ɛɛ́, á pí Wɪɪsɛ makɛ nyɛtíŋ rɛ́, ʊ wíbʊlɛ tórá sɪɛrʊ.

1 Zaŋ 2

[1]Ɔ́ bélɛ́, ŋ púŋsɛ wíɛ́ nyáŋ péíwa, a makɛ rííwa sí wíbɔmɔ á nɛ́. Amá rɪ oro kúó rʊʊ á wíbɔ́ŋ má, á kéŋ laazɪŋpáárɔ, ʊ míŋrá Ana Wɪɪsɛ laka, ʊ nɛ́ ká Zeezi Kirisi há ká tékétéké.

[2]Ʊ nɛ́ sáŋɛ́ ɓa ɓúú, anɛ vʊk pʊna, a makɛ rí Wɪɪsɛ hérá wíbɔmɔ suúri. Á dʊŋɔ wíbɔmɔ yɪr mɛ́ rá sɪɛ́, dúníé nɪbííne wuu wíbɔmɔ yɪr mɛ́ nɛ́.

[3]Raá nɛ́ sáŋɛ́ aá tíŋú wímáŋsɛ, ɛ́ nɛ́ ráá zɪŋ ráá ɓɪɛ́na úɔ̃.

[4]Nɛrɔ ná wuu há sɛ́: "Ɔ́ úɔ̃", ká wúú wímáŋsɛ́ tɪŋ, tína ká nyɛtɪɪnɔ nɛ́, taŋá múɔ́ wuu tóú mí.

[5]Ká nɛrɔ ná háá tɪŋ Wɪɪsɛ wíbʊlɛ, ʊ tína nɛ́ có Wɪɪsɛ kíŋkáŋ, ʊ sɪɛrʊ. Áá tɪŋ ɛ́ mɛ́ nɛ́, ríí zɪŋ ráá kɔ́ú nɪɛ nɛ́.

[6]Nɛrɔ ná há súú cɔ́ú mɛ́ ʊ rírú a balá, tína mɔhɔ̃ rúú wí"állɛ nɛ Nyuutɪna Zeezi Kirisi wí"állɛ nɛ́.

© 1999, The Bible League.

7Ɔ bicólle, ŋ wɪ púŋsɛ́ aá ja ríŋ máŋsɛ wífɛ́lú pɛ́íwa; wíbɪnɛ́ ná í há núú wíɛ́ púle mí wuu ní. Ɛ́ wímáŋsɛ nɛ́ ká wíbʊlɛ ná, í há núú wíɛ́.

8Ká wímáŋsɪfɛ́lú wíɛ́ rí sɪɛ́, ŋ púŋsɛ aá pɛ́íwa. Ɛ́ wímáŋsɛ kéŋ taŋá, ʊ nyíísɛ́ Kirisi mí, a nyíísíwa má mɛ́. Bínó cól ní, ká pʊmmɔ tɪɪ ko lɛ, a wáárɛ aá cuoli.

9Nɛrɔ ná há súú mɪŋ pʊmmɔ mɛ́, ká bɛ́rí maábinɔ́ŋɔ, ɪ ha mɪŋ bíno sɪɛrʊ nɛ́.

10Ká nɛrɔ ná há cóú maábinɔ́ŋɔ, ʊ mɪŋ pʊmmɔ sɪɛrʊ nɛ́. Ʊ wɪ wíí wuu kené, ʊ há sí yiki nɛrɔ hé wíbɔmɔ mɛ́.

11Amá nɛrɔ ná há bɛ́rú maábinɔ́ŋɔ, ʊ mɪŋ bíno sɪɛrʊ nɛ́; ʊ́ va bíno sɪɛrʊ, ká wʊ́ʊ́ háá mʊ́ ráŋ ɛ̃, bee wíɛ́ bíno ná nyʊ́mmʊ́.

12Ɔ bɛ́lɛ́, ŋ púŋsɔ́ aá pɛ́íwa, bee wíɛ́ Wɪsɛ héíwa wíbɔmɔ suúri, a tɪŋ Kirisi yɪr wíɛ́.

13Ánáwa, ŋ púŋsɔ́ aá pɛ́íwa, bee wíɛ́ í ɛ̃ nɛrɔ ná há mínɔ́, dúníé púle wuu mí. Heŋbiwafɛlɛ, ŋ púŋsɔ́ aá pɛ́íwa, bee wíɛ́ í dí dóé Sɪtaanɛ nyúú.

14Ɔ bɛ́lɛ́, ŋ púŋsɔ́ aá pɛ́íwa, bee wíɛ́ í ɛ̃ Ana Wɪsɛ. Ánáwa, ŋ púŋsɔ́ aá pɛ́íwa, bee wíɛ́ í ɛ̃ nɛrɔ ná há mínɔ́, dúníé púle wuu mí. Heŋbiwafɛlɛ, ŋ púŋsɔ́ aá pɛ́íwa, bee wíɛ́ í kéŋ dóé; Wɪsɛ wíbʊlɛ míníwa sɪɛrʊ, ká í wólli dí dóé Sɪtaanɛ nyúú.

15Í sí dúníé cóllú, í sí dúníé óŋ wuu má cóllú. Nɛrɔ ná há có dúníé, ʊ wɪ Ana Wɪsɛ có.

16Óŋ ná wuu há ká dúníé óŋ, anɛ: nɪbinní wícólle, síí nóó wíhɪɛ̃ɛ́, kuorí nyʊkɔ, ɓa wɪ Ana Wɪsɛ líɛ́, ɓa wuu lɛ́ dúníé ní.

17Dúníé sɪɛ́ dáárú rɛ́, onni ná má há mínú sɪɛrʊ nɪbííne híhíɛ̃ɛ́níwɔ́ má dídaarɛ; ká nɛrɔ ná háá tʊŋ Wɪsɛ cólle, ʊ é kéŋ mɪsɛ ná há waá tenni.

18Ɔ bɛ́lɛ́, dúníé isé pɛ́rí tɛ́síí. Í níɔ́ rɪ ɓa sɛ́: "Kirisi dɪŋdɔmɔ sí ko." Múl néé mí sɪɛ́, Kirisi dɪŋdɔma káŋ, a ko, ɛ́ nɛ́ á zɪŋ rí dúníé isé pɛ́rí tɛ́síí.

19Ɛ́ nɪɛ fa míŋrá púl sɪɛrʊ, ká á ríwɔ́ fa to balá, ɛ́ nɛ́ ɓa lírá sɪɛrʊ; raá ríwɔ́ fa ká balá rɛ́, ɓa fa wírá sɪɛrʊ́ lɛ. Amá ɓa lírá sɪɛrʊ, a makɛ ráá de caasɛ zɪŋ ráá ríwɔ́ to balá nɛ́.

20Amá í é kéŋ Wɪsɛ Sabɪna ná Kirisi há píé pá nɪɛ, ɛ́ nɛ́ tɛ, í wuu zɪŋ taŋá.

21Ʊ to anɛ í wɪ taŋá ɛ̃ nɛ́ tɛ, ŋ púŋsɛ kɛnɔ pɛ́íwa, í há ʊ́ʊ̃ nɛ́ tɛ; í sɪɛ́ íɔ̃ rí nyɪɛrʊ wuu wɪ taŋá sɪɛrʊ líɛ́.

22Áŋ rí sɪɛ́ ká nyɛtɪɪnɔ? Nɛrɔ ná há sɛ́ Zeezi rá to Kirisi ní ká nyɛtɪɪnɔ. Ʊ tína nɛ́ ká Kirisi dɪŋdɔmɔ, a vɛ, a wɪ sáŋɛ́ rɪ Wɪsɛ ká Ana, ká Kirisi má ɔ́ʊ́ Bio.

23Nɛrɔ ná há vɛ́ɛ́, a wɪ sáŋɛ́, rɪ Kirisi ká Wɪsɛ Bio, ʊ wʊ́ʊ́ Ana má ɛ̃ nɛ́. Ká nɛrɔ ná há sáŋɛ́ rɪ Kirisi ká Wɪsɛ Bio ní, ʊ ʊ́ʊ̃ Ana má rɛ́.

24Í há nɛ́ wíɛ́ ná púle wuu mí, í lo ríwɔ́ míníwa sɪɛrʊ. Rɪ ɛ́ wíɛ́ í há níɛ́ púle wuu mí ní míníwa sɪɛrʊ, í rí Wɪsɛ Bio sí cɔ́ náŋa mɛ́, rííwa ríríʊ́ Ana má cɔ́ náŋá mɛ́ wuu.

25Ká Kirisi sɪɛ́ há tá nʊɔ, a búlú já rʊ́ʊ́ pi omo ná párá nɛ́ ká, mɪsɛ ná há waá tenni.

26Nɪɛ ná háá jɔ́wɔ́ yɛ́ŋŋíwa wíɛ́ nɛ́, ŋ púŋsɛ nyɛ a pɛ́íwa.

© 1999, The Bible League.

27Kirisi púú Sabıuna pɛ́íwa é. Ʊ Sabıuna ná sıɛ́ há míníwa sıɛrʋ, í báá wı nɛ́ŋ ja rʋ́ʋ́ ko mákíwa. Sabıuna ná mákɛ́ wíí wuu ní, aá pɛ́íwa. Ʊ wímakí wuu sıɛ́ ká taŋá nɛ́, ʋ to nyıɛrʋ́. Ɛ́ wíɛ́, í cɔ́ Kirisi mí, anɛ ʋ Sabıuna há mákíwa ɛ́.

28Taŋá nɛ́, ŋ bɛ́lɛ́, í cɔ́ Kirisi mí, a makɛ kál ná ʋ háá bırko ríí nyıusɛ, ráá lıı cínʋ́ síɛ́, a ka yıɛla, ká rí hũsɛ sírá kánʋ́.

29Í ĩ́ʋ́ rí Kirisi ká tékétéké, í sıɛ́ zıŋ rí nɛrɔ ná wuu háá a wíɛ́ ná há ká tékétéké, ʋ má ká Wıusɛ bio ní.

1 Zaŋ 3

1Í ná Ana Wıusɛ há córá mɔ ɛ́, a káŋrá aá yírʋ́ bɛlɛ! Á sıɛ́ ɓıɛ́na kɔ́ʋ́ bɛlɛ nɛ́. Rı dúníé nıɛ nɛ́ wírá ɛ̃, ɓa há wı Wıusɛ ɛ̃ nɛ́ tɛ.

2Ɔ nıcólle, múl néé mí, á ká Wıusɛ bɛlɛ nɛ́. Ká, á cíé háá á ráá nɛ ɛ́, ʋ ha to nyaamí, á síɛ́ mɛ́. Á taŋa ĩ́ʋ́ zıŋ rí Kirisi háá bírko ríí nyıusɛ, á sí nʋ́ʋ́ há nıhĩ́ ɛ́, bee wíɛ́ á sí nóú há nıhĩ́ ɛ́ ná.

3Nɛrɔ ná wuu há kéŋ nyɛ yıɛla Kirisi rí, ʋʋ́ píírʋ́ tıı nɛ́, anɛ Kirisi há ká páár ɛ́.

4Nɛrɔ ná wuu háá a wíbɔmɔ, ʋ zɔ́kɛ́ Wıusɛ kíŋse. Wíbɔmɔ ɛɛ nɛ́ ká kíso zɔkɛ́.

5Í sıɛ́ ĩ́ʋ́, rí Kirisi kúó rʋ́ʋ́ lárá wíbɔmɔ nɛ́ tá, ká tıı wı wíbɔ́ŋ wuu kené.

6Nɛrɔ ná wuu há cɔ́ Kirisi mí, ʋ báá wı válɛ́ aá a wíbɔmɔ; ká nɛrɔ ná ha háá a wíbɔmɔ, ʋ wı Kirisi néé ná, a wʋ́ʋ́ ɛ̃ má tıı.

7Ɔ bɛ́lɛ́, í sí ló rí nɛ́ŋ wuu yɛ́ŋŋíwa. Nɛrɔ ná wí"állɛ há ká tékétéké, ʋ tína tıı ká tékétéké, anɛ Zeezi Kirisi há ká tékétéké ɛ́ nɛ́.

8Amá nɛrɔ ná háá a wíbɔmɔ, ʋ ká Sıtaanɛ nɛrɔ nɛ́, bee wíɛ́ Sıtaanɛ ká wíbɔŋ"ár, púle mí wuu ní. Wıusɛ Bio sıɛ́ kúó rʋ́ʋ́ zɔkɛ Sıtaanɛ tʋtʋmɛ́ nɛ́.

9Nɛrɔ ná wuu há ká Wıusɛ bíí, ʋ wı válɛ́ aá a wíbɔmɔ, bee wíɛ́ Wıusɛ hiẽsó dóé mínʋ́ mɛ́; Wıusɛ há kɔ́ʋ́ Ana wíɛ́, ʋ báá wı válɛ́ aá a wíbɔmɔ.

10Wíí ná háá caksɛ Wıusɛ bɛlɛ rí Sıtaanɛ bɛlɛ náŋá mɛ́ nɛ́ nyɛ. Nɛrɔ ná wuu wí"állɛ há to tékétéké, a wʋ́ʋ́ maábinɔ́ŋɔ có, ʋ to Wıusɛ bíí.

11Wíí ná í há níɛ́ púle wuu mí ní ká: Á cólli náŋá.

12Á sí Kayɛŋ nɛ́. Sıtaanɛ nɛ́ fa tʋ́ʋ́, ɛ́ nɛ ʋ́ ɓʋ́ʋ́ maábio. Bee wíɛ́ sıɛ́, ʋ ɓʋ́ʋ́? Kayɛŋ wí"állɛ fa bɔ́ŋ, ká ʋ maábio wí"állɛ a tékétéké.

13Maábináŋa, rı dúníé nıɛ bɛ́ríwa, í sí ló rí ɛ́ a wí"urí í mɛ́.

14Á é córá maábináŋa, ɛ́ nɛ́ tɛ, á zıŋ ráá lɛ́ nısʋsɛ sıɛrʋ, a zʋ nıwómme sıɛrʋ. Nɛrɔ ná há wʋ́ʋ́ maábinɔ́ŋɔ có, ʋ ha mıŋ nısʋsɛ sıɛrʋ nɛ́.

15Nɛrɔ ná wuu há bɛ́rʋ́ maábinɔ́ŋɔ, ʋ́ ká nıɓʋ́ʋ́rɔ nɛ́. Í sıɛ́ ĩ́ʋ́ rí nıɓʋ́r wuu, wı mıusɛ ná há waá tenni kené.

© 1999, The Bible League.

16Zeezi Kirisi púú mɩsɛ lenni sʊʊ, á wíɛ́, ɛ́ mɛ́ nɛ́, á zɩŋ cólle há ká óŋ ná. Ɛ́ wíɛ́, ʊ mɔhɔ̃́ ráá má pírá mɩsɛ lenni sʊʊ, á maábináŋa wíɛ́.

17Rɩ nɛ́ŋ rí kɛ́ŋ ɓɩɛ, ká nóú maábinɔ́ŋɔ rʊʊ́ yáárʊ́, ká ʊ wʊ́ʊ́ susu fɛ́ɛ́, ká nyúmmú síɛ́ rírú, ɛ́ ɓɩɛ tína sí wólli bʊlʊ́ có Wɩsɛ?

18Ɔ́ bɛ́lɛ́, í sí ló ráá cólli nɩɛ rí nʊɔ yɔ́ɔ́, arí nʊŋmɔ́ŋ wíbʊlɛ́ dʊŋɔ. Í lo ráá cólli nɩɛ arí taŋá a a wíwere aá pɔ́wɔ́.

19Raá tʊŋ ɛ́, á sí zɩŋ ráá ká taŋá níɛ́, ká ráá baŋɔɩllɛ má pí dɩbalá Wɩsɛ síɛ́.

20Raá sabɩna nɛ́ ĩ́rá wízɔkɛ́, a bʊl aá yórá, Wɩsɛ kírá sabɩna, ʊ ɛ̃ wíí wuu ní.

21Ɔ́ nɩcólle, raá sabɩŋsɛ nɛ́ wɩ búlɛ́ aá yórá, á kɛ́ŋ yɩela ná há waá giri, Wɩsɛ síɛ́ mɛ́.

22Ɛ́ wíɛ́, raá súl óŋ wuu ʊ rí, ʊ sí párá, bee wíɛ́ áá tɩŋ wíɛ́ ná ʊ há máŋsɛ́ párá, áá a wíɛ́ ná má, háá tɔ́rʊ́ sɩerʊ.

23Ʊ́ sɩɛ́ há máŋsɛ wíí ná párá, ráá a nɛ́ ká: Ráá lɔ́ʊ́ Bio Zeezi Kirisi wíɛ́ dí, ká cólli náŋá má, anɛ ɛ́ ʊ há makɛ párá.

24Nɛrɔ ná há sáŋɛ́ aá tɩŋ Wɩsɛ wímáŋsɛ ná, ʊ kenú tɩ cɔ́ Wɩsɛ mɛ́ nɛ́, ká Wɩsɛ má cɔ́ tína mɛ́. Á sɩɛ́ tíŋʊ́ Sabɩna ná ʊ há píé párá mɛ́ nɛ́, a zɩŋ rí Wɩsɛ córá mɛ́.

1 Zaŋ 4

1Ɔ́ nɩcólle, nɩɛ ná wuu há sí Wɩsɛ Sabɩna dóé ní míŋwɔ́ mɛ́, í síwɔ́ wuu láá dí. Amá í kíɛ́líwɔ́ wérí, a ná, rɩ ɓa sabɩŋsɛ lɛ́ Wɩsɛ nɛ́; bee wíɛ́ nyɩerʊ wílaabʊlla ɓɩkana zʊ́ dúníé.

2Ná í háá tɩŋ ɛ́, káá zɩŋ Sabɩna ná há lɛ́ Wɩsɛ: Nɛrɔ ná wuu há cí nɩɛ sɩerʊ, ká bʊlɛ́ Zeezi Kirisi ɓɩɛ́na bírmɛ́ nɩbíŋ, Wɩsɛ Sabɩna nɛ́ mɩŋ tína mɛ́.

3Nɛrɔ ná há wɩ ɛ́ wuó bʊl, aá tɩɩnɛ Zeezi mí, sabɩna ná há mínʊ́ mɛ́, ʊ wɩ Wɩsɛ líɛ́, Kirisi dɩŋdɔmɔ sabɩna nɛ́ mínʊ́ mɛ́. Ɛ́ dɩŋdɔmɔ koe wíɛ́ nɛ́, ɓa bʊl pɛ́íwa ɛ́. Múl néé mí, ʊ wáárɔ́ ko dúníé rí.

4Ɔ́ bɛ́lɛ́, Wɩsɛ nɛ́ tííwa é, í wo wílaabʊlla ná wuu há ká nyɛtííná nɛ́, bee wíɛ́ Wɩsɛ Sabɩna ná há míníwa mɛ́, ʊ duoki sabɩna ná há mɩŋ dúníé nɩɛ mɛ́.

5Ɓaá bʊl dúníé wíbʊlɛ nɛ́, ɛ́ nɛ́ tɛ́, dúníé nɩɛ zízésíwɔ́, bee wíɛ́ dúníé nɛ́ tíwɔ́.

6Wɩsɛ nɛ́ tírá é; ɛ́ nɛ́ tɛ, nɛrɔ ná há ɛ̃ Wɩsɛ, ʊ zízésírá wíɛ́. Ká nɛrɔ ná há to Wɩsɛ nɛ́ŋ, ʊ é wírá wíɛ́ zesi. Ɛ́ mɛ́ nɛ́, á tɩŋ zɩŋ Sabɩna ná há ká taŋá Sabɩna, arírʊ́ ná há ká nyɩerʊ sabɩna.

7Ɔ́ nɩcólle, í lo ráá cólli náŋa; cólle lɛ́ Wɩsɛ nɛ́. Ɛ́ nɛ́ tɛ́, nɛrɔ ná há có nɩɛ, ʊ ká Wɩsɛ bio ní, a zɩŋ Wɩsɛ.

8Nɛrɔ ná há wɩ nɩɛ có, ʊ wɩ Wɩsɛ ɛ̃, bee wíɛ́ Wɩsɛ nɛ́ ká cólle.

9Í ná Wɩsɛ há mákʊ́ cólle párá ɛ́: Ʊ́ Bibala nɛ́ ʊ tʊŋ dúníé mí, a makɛ ráá tíŋʊ́ mɛ́ a ná mɩsɛ.

© 1999, The Bible League.

10Ʊ sıɛ́ to anɛ á há cóú ní tɛ, ʋ mákʋ́ cólle párá ɛ́, amá ʋ há córá nɛ́ tɛ́, ʋ túmʋ́ Bio ʋ ko sʋwɛ, anɛ vʋk"ɔsɔ́ á wíbɔmɔ suúri wíɛ́; ɛ́ nɛ́ ká cólle.

11Ɲ nıcólle, rı Wıusɛ nɛ́ sıɛ́ córá mɔ nyɛ, ʋ mɔhɔ̃ ráá má cólli náŋá rɛ́.

12Néŋ wuu ha wı Wıusɛ néé ná. Raá nɛ́ có náŋá, Wıusɛ míŋrá sıɛrʋ, ɛ́ nɛ́ rʋ́ʋ́ cólle cesi, á sıɛrʋ.

13Wıusɛ há púú Sabıuna ná párá, ɛ́ nɛ́ á zıŋ ráá cɔ́ʋ́ mɛ́, ká ʋ má cɔ́rá mɛ́.

14Wıusɛ túmʋ́ Bio rʋ́ʋ́ ko la dúnıé nıɛ tá, á síí nóú, ɛ́ nɛ́ á bʋl aá pá nıɛ.

15Nɛrɔ ná wuu há sáŋɛ́, a bʋlɛ́ Zeezi ká Wıusɛ Bio ní, Wıusɛ cɔ́ tína mɛ́, ká tína má cɔ́ Wıusɛ mɛ́.

16Wıusɛ há mákʋ́ cólle ná párá, á ɛ́ ʋ́ʋ̃, a lɔ́ʋ́ wíɛ́ dí. Wıusɛ nɛ́ ká cólle. Nɛrɔ ná há mıŋ cólle sıɛrʋ, ʋ cɔ́ Wıusɛ mɛ́, ká Wıusɛ má cɔ́ tína mɛ́.

17Rı cólle ní césé á sıɛrʋ, á sí ka yıɛla ná há waá giri, kál ná Wıusɛ háá á rʋ́ʋ́ dí saríya, bee wíɛ́ Zeezi hiẽsó há nıhĩ́ ɛ́, á má dúnıé nyúú rɛɛ́ hiẽsó nıhĩ́ ɛ́ nɛ́.

18Héwíŋ to cólle sıɛrʋ, amá taŋá taŋá cólle kírí héwíŋ ní aá tá. Héwíŋ fɛ́ɛ́ ɛ́ wuu, ʋ lɛ́ wıula ná háá kué ní. Nɛrɔ ná háá fá héwíŋ, ʋ cólle wı césé.

19Á ɛ́ có Wıusɛ, bee wíɛ́ ʋ nɛ́ lá síɛ́ cóllírá.

20Rı néŋ sʋ́ʋ́ có Wıusɛ, ká bɛ́rʋ́ maábinɔ́ŋɔ, ʋ ká nyɛtıunɔ nɛ́. Nɛrɔ ná há wʋ́ʋ́ maábinɔ́ŋɔ ná ʋ síí háá néé có, ʋ wı Wıusɛ ná ʋ há wʋ́ʋ́ ná má wuó cólli.

21Í ná Kirisi há máŋsɛ wíí ná párá: Nɛrɔ ná há có Wıusɛ, ʋ mɔhɔ̃ rʋ́ʋ́ cóllú maábinɔ́ŋɔ má.

1 Zaŋ 5

1Nɛrɔ ná wuu há lɛ́ɛ́ dí, rı Zeezi ní ká Wıusɛ Nılısɛ, ʋ tína ká Wıusɛ bio ní. Nɛrɔ ná wuu sıɛ́ há có áná, ʋ cóú bɛlɛ má rɛ́.

2Á sıɛ́ sí zıŋ, ráá có Wıusɛ bɛlɛ, raá nɛ́ có Wıusɛ, aá tíŋʋ́ wímáŋsɛ.

3Wıusɛ cólle kanɛ́ nɛ́ kɔ́ʋ́ wímáŋsɛ ná tıŋɛ́. Ʊ wímáŋsɛ ná sıɛ́ wı duoki daarɛ.

4Nıɛ ná wuu há ká Wıusɛ bɛ́lɛ́, ɓa sí dí dóé dúnıé nıɛ nyúú. Á yardá nɛ́ sıɛ́ párá dóé, á wólli dúnıé nıɛ.

5Áŋ rí ká bıbar, a wólli dúnıé rírʋ́ nıɛ wuu? Nɛrɔ ná há lɛ́ɛ́ dí, rı Zeezi ká Wıusɛ Bio ní.

6Ʊ Zeezi Kirisi ní tíŋ nyimuŋsi rí cɛ́l mɛ́, a ko dúnıé; ʋ wı nyii dʋŋɔ mɛ́ nɛ́ tíŋɛ́ ko, amá ʋ tíŋ nyii rí cɛ́l mɛ́ nɛ́ ko. Wıusɛ Sabıuna tɛ́ sıɛ́da, rı ɛ́ ká taŋá, ɛ́ Sabıuna nɛ́ sıɛ́ ká taŋá.

7Dáŋsíɛ́wa nɛ́ botoro:

8Sabıuna, nyii arí cɛ́l. Ɓa wuu botoró tɛ sıɛ́da bála nɛ́.

© 1999, The Bible League.

9Nıbííne háá tɛ́ wíí sıɛ́da, áá laa dí rʊʊ ká taŋá nɛ́. Wıısɛ há tɛ́ wíí sıɛ́da nɛ́ sıɛ́ ká taŋá wuu. Wıısɛ sıɛ́da ná sıɛ́ ká ʊ Bio sıɛ́da nɛ́ ʊ tɛ.

10Ɛ́ sıɛ́da sıɛ́ mıŋ nɛrɔ ná wuu há lá Wıısɛ Bio wíɛ́ dí sıɛrʊ. Ká nɛrɔ ná wuu há wı Wıısɛ lɛ́ɛ́ dí, ʊ púú makɛ nyɛtıınɔ nɛ́, bee wíɛ́ ʊ wı Wıısɛ há tɛ́ sıɛ́da ná pɔ́ʊ́ Bio lɛ́ɛ́ dí.

11Ɛ́ sıɛ́da nɛ́ nyɛ: Wıısɛ pí mıısɛ ná há waá tenni párá, ʊ sıɛ́ tíŋʊ́ Bio mí ní párá.

12Nɛrɔ ná há kɛ́ŋ Wıısɛ Bio, ʊ kɛ́ŋ ɛ́ mıısɛ, nɛrɔ ná há wı Wıısɛ Bio kené, ʊ wı mıısɛ kené.

13Ɔ́ púŋsɛ kɛnɔ nɛ́ pɛ́íwa, í nıɛ́ ná há lá Wıısɛ Bio wíɛ́ dí, rííwa zıŋ rííwa kɛ́ŋ mıısɛ ná há waá tenni.

14Á kɛ́ŋ yıɛla Wıısɛ rí, raá sʊ́l ɔ́ŋ ʊ rí, ʊ cólle sıɛrʊ, ʊ sí zɛ́sírá sʊlɛ́.

15Á sıɛ́ há íɔ̃ rʊʊ́ zɛ́sírá sʊlɛ́, ɛ́ nɛ́ á zıŋ rí omo ná duo wuu á háá sʊ́lʊ́ rí, ʊ sí párá.

16Rı nɛ́ŋ nɛ́í maábinɔ́ŋɔ, rʊʊ́ a wíbɔmɔ ná há wı mɔhɛ̃́ rʊʊ́ sʊwɛ ɛ́ wíɛ́, ʊ́ʊ́ cʊɔlɛ Wıısɛ pɔ́ʊ́, Wıısɛ sí pi hiɛ̃sɔ́ pɔ́ʊ́ maábinɔ́ŋɔ ná. Wıısɛ sí pi hiɛ̃sɔ́ pá nıɛ ná wuu há á wíbɔmɔ ná há wı mɔhɛ̃́ ríwɔ́ sʊsɛ ɛ́ wíɛ́. Wíbɔ́ŋ rɛ́ mınɛ́, rı nɛrɔ ɔ́ʊ́, ıí sʊ́wʊ́ nɛ́; ɛ́ wíbɔmɔ wíɛ́ rá ŋ sííwa cʊɔlɛ Wıısɛ.

17Wítɔk ɛ́ wuu ká wíbɔmɔ nɛ́; wíbɔma náŋa mínɔ́, ɓa wı nıɛ kené aá mʊ́ sʊʊ rí.

18Á íɔ̃ rí Wıısɛ bio ɛ́ wuu, ʊ báá wı válɛ́ aá a wíbɔmɔ. Wıısɛ Bio Zeezi tıı pɔ́ʊ́ mɛ́, Sıtaanɛ wʊ́ʊ́ wíí wuu wuó a.

19Á íɔ̃ zıŋ rí Wıısɛ nɛ́ tírá, ká dúnié wuu mıŋ Sıtaanɛ vapol mʊ́l nɛ́.

20Á báá íɔ̃ rí Wıısɛ Bio kúó, a párá sípuró, ráá zıŋ Wıısɛ ná há ká taŋá Wıısɛ. Á rí Wıısɛ ná há ká taŋá Wıısɛ, á ká ɔ́ŋ balá, a tíŋʊ́ Bio wíɛ́. Ʊ nɛ́ ká taŋá Wıısɛ, ʊ nɛ́ ká mıısɛ ná há waá tenni.

21Ɔ́ bɛ́lɛ́, í pɔ́íwa tıı mɛ́ arí venni.

© 1999, The Bible League.

2 Zaŋ

2 Zaŋ 1

[1]Ɔ é nɔhɔ̃́, ŋ né púŋsɛ kɛnɔ né, aá pá háálɔ ná Wɩsɛ há lísɛ́, rírú bɛlɛ; ŋ cóíwa arí taŋá. Ɔ má dʊŋɔ ra sɩɛ́ wííwa có, amá nɩɛ ná wuu há ɛ̃ taŋá, má cóíwa rɛ́,

[2]a tɩŋ taŋá ná há míŋrá sɩɛrʊ wíɛ́; ɛ́ taŋá há míŋrá sɩɛrʊ waá ténní ná.

[3]Ráá Ana Wɩsɛ rírú Bio Zeezi Kirisi, párá bárka, susufárʊ arí tɛŋfíɛ́l, taŋá rí cólle sɩɛrʊ!

[4]Ɔ sɩɛrʊ tɔ́rɔ́ wérí, ŋ há néé rɩ bɛlɛ náŋá tɩŋ taŋá, anɛ ɛ́ Ana Wɩsɛ há máŋsɛ́ párá.

[5]Múl néé mí sɩɛ́, háwérí, ŋ háá súlú ná ɩ rí nɛ́ ká: Á cólli náŋá. Ʊ ɛ́ sɩɛ́ to wífɛ́lɛ́, ŋ púŋsɛ aá pɛ́í, wíí ná Wɩsɛ há máŋsɛ́ párá púle wuu mí ní.

[6]Cólle kané né sɩɛ́ ká Wɩsɛ wímáŋsɛ tɩŋɛ́. Wɩsɛ wímáŋsɛ ná ɩ há níɛ́ púle wuu mí ní ká: Í cólli náŋá.

[7]Nɩnyɩsa ɓɩkana céŋ dúníé wuu, a vɛ ríwɔ́ bʊlɛ́ Zeezi Kirisi ɓɩɛ́na bírmɛ́ nɩbíŋ á ko dúníé. Nɛrɔ ná há nɩhĩ́ ɛ́, ká nɩnyíísʊ́ rɛ́; Kirisi dɩŋdɔmɔ nɛ́.

[8]Í pɔ́íwa tɩ mɛ́, rííwa tʊmɛ́ ná nyʊɔrɛ́ sí yʊ́ksʊ́, ká rííwa ná siile kíŋkáŋ.

[9]Nɛrɔ ná wuu há to wíɛ́ ná Kirisi há píé karmɛ nɩɛ sɩɛrʊ, ká aa daarɛ, a súúri wíɛ́ náŋa, ʊ wɩ Wɩsɛ ɛ̃. Amá nɛrɔ ná há mɩŋ Kirisi karmɛ́ ná sɩɛrʊ, ʊ ɛ̃ Ana, a zɩŋ Bio má.

[10]Rɩ néŋ kéŋ karmɛ́ kóíwa rí, rɩ Kirisi karmɛ́ ná rá, í sí tína láá héíwa jaa mɛ́, í sí tína bɔ́llʊ́.

[11]Rɩ ná bɔ́llʊ́, ɩ pɔ́ʊ́ mɛ́ tʊŋ tʊtʊ́ŋbɔmɔ ná ʊ háá tʊmɛ́ nɛ́.

[12]Ɔ kéŋ wíɛ́ ɓɩkana aá ja ríŋ bʊl pɛ́íwa. Ɔ taŋa wɩ có rɩŋ pʊ́ŋsíwɔ́ wuu hé kɛnɔ mɛ́, a pɛ́íwa. Amá ŋŋ́ já ríŋ kóíwa dɩhĩ́ nɛ́, a ka nʊɔ bʊl pɛ́íwa, a makɛ ráá wuu sɩɛrʊ tɔrɛ wérí.

[13]I nɔ́ŋɔtína ná má Wɩsɛ há lísɛ́, ʊ bɛlɛ sɛ́ rɩŋ bɔ́llí.

© 1999, The Bible League.

3 Zaŋ

3 Zaŋ 1

1Ɔ é nɔhɔ̃, ŋ né púŋsɛ kɛnɔ né, aá páŋ nıcólli Gayisi ná, ŋ há có taŋá sıɛrʋ.

2Ɔ nıcólli, ŋ jáŋ né ká, ríí wíɛ́ wuu cɛ́rɛ pɛ́í. Ríí tɛŋ fıɛlɛ, anɛ ı dʋma tɛŋ há fíɛ́ló nyɛ.

3Á maábináŋa kúó tɛ sıɛ́da páŋ, ríí mıŋ taŋá sıɛrʋ aá tıŋ taŋá. Ɛ́ wíɛ́, ŋ sıɛrʋ wuu ní tɔ́ré.

4Ɔ satɔ́ɔ́rwíí ɓóŋ ní ká: Ɔ há níɛ́ rı ɓa sɛ́ ríŋ bɛlɛ́ va taŋá sıɛrʋ.

5Ɔ nıcólli, ı sáŋrá maábináŋa mɛ́ wɛ́rí. Ɓa náŋa ká nıhʋɔra nɛ́, ká ı sáŋwɔ́ mɛ́. l á wɛ́rí, ɛ́ wíɛ́ mɛ́.

6Ɓa tɛ́í cólle sıɛ́da, wıcʋɔla púl nıɛ síɛ́. Pɛ́wɔ́ mɛ́, a tʋŋ ɛ́ há ká Wıısɛ satɔrɔ́ pɔ́wɔ́, ríwɔ́ váwɔ́ ŋméno mʋ́ peri.

7Kirisi tʋŋ pɛ́ɛ́ wíɛ́ nɛ́, ɓa zʋ ŋméno, ká vɛ nıɛ ná há wı Wıısɛ lɛ́ɛ́ dí sáŋɛ.

8Á níɛ́ ná há ká Zeezi laadíire, ʋ mɔhɔ̃ ráá cakla nyɛ nıɛ duo mí, a makɛ ráá pɛ́wɔ́ mɛ́, taŋá tʋtʋmɛ́ sıɛrʋ.

9Ɔ púŋsɛ wíɛ́ hé kɛŋkulwie mí pá wıcʋɔla púl; amá Dıɔtırɛfɛ há có rʋʋ nɛ́ kɔ́wɔ́ wuu nɔhɔ̃, ʋ vɛ́ ɛ́ wíɛ́.

10Ɛ́ né tɛ, rıŋ né kó ráŋ, ŋ sí makɛ wílaama ná ʋ háá ɛɛ́, a makɛ sahákslwíɛ́ rí nyɛwíɛ́ ná wuu ʋ há búlɛ́ térá mɛ́. Ɛ́ há wúú mɔhɛ̃́, ʋ vɛ́rá maábináŋa má caklɛɛ; a kɛ́rɛ nıɛ ná má há cówó caklɛɛ mɛ́, a kírwó lísɛ, wıcʋɔla púl mí.

11Ɔ nıcólli, sí bɔ́ŋbɔ́ŋ cɛ́sú, amá cesi wɛ́rí. Nɛrɔ ná háá tʋŋ wɛ́rí, ʋ lɛ́ Wıısɛ nɛ́, nɛrɔ ná háá tʋŋ bɔ́ŋbɔ́ŋ, ʋ wı Wıısɛ ɛ̃.

12Nıɛ wuu níí bʋl Demetiriyisi ká nɛ́ŋ wíɛ́; taŋá má tıı cínʋ́ har. Á má tıı té sıɛ́da, a bʋlʋ́ wíɛ́ wɛ́ró; ı sıɛ́ íɔ̃ ráá sıɛ́da ká taŋá né.

13Ɔ kɛ́ŋ wíɛ́ ɓıkana ríŋ bʋl pɛ́í, amá ŋ waá ja ríŋ púŋsíwɔ́ hé kɛnɔ mɛ́ né pɛ́í.

14Ɔ wı có rʋʋ dáánɔ́, ká ríŋ kɔ́í rí, ráá ké tíé búlwɔ́.

15Wıısɛ lo rí tɛŋfíɛ́l pɛ́rí! l naŋnɔ́ŋsɛ wuú bɔ́llí. Má bɔ́llírá naŋnɔ́ŋsɛ wuu, balá baláwa.

© 1999, The Bible League.

Ziidi

Ziidi 1

1Ɔ é Ziidi, há ká Zeezi Kirisi tʊtʊnnɔ, a a Zakɛ maábio, ŋ né púŋsɛ kɛnɔ né, aá pá nɪɛ ná á Ana Wɪsɛ há yírɛ́; ʊ cówó aá bélwó mí, rʊ́ʊ́ pá Zeezi Kirisi.

2Rí Wɪsɛ susufárʊ, rírʊ́ tɛŋfíél, arírʊ́ cólle, périwa kíŋkáŋ maahʊ̃!

3Ɔ nɪcólle tɪ, ŋ faá híɛ̃́nʊ́ rí taŋá, ríŋ púŋsɛ péíwa, a bʊl Wɪsɛ laaté ná á wuu há tʊ́mʊ́ mɛ́ wíɛ́. Ɔ sɪɛ́ nóó rʊʊ ká fɪkɛ́ má tɪ rɛ́, a páŋ, ríŋ púŋsɛ péíwa, a makɛ ríŋ dúóríwa naasɛ, ríiwa lowi yardá loo; Wɪsɛ pí é yardá pɔ́ʊ́ nɪɛ, naasí balá dʊŋɔ né.

4Nɪbɔma bamma pélló zʊ́íwa sɪɛrʊ; ɓaá pírá Wɪsɛ zilé ná wíɛ́ bʊl yalá, a makɛ ríwɔ́ wólli nɪlɪlíwíɛ́ aá a, káá báásɛ Zeezi Kirisi, ʊ dʊŋɔ né há kárá Nyuutɪna, a árá Karmɪ"ana má. Wɪsɛ Kɛnɔ sɪɛrʊ, ɓa bʊ́l saríya ná háá á rʊ́ʊ́ dí yówó, a héwó wɪla mɛ́ wíɛ́, fól wuu.

5Í ɛ̃ wíɛ́ ná wuu ní wérí, í taŋa lo ríŋ ha píwó líísíwa. Nyuutɪna Wɪsɛ há lísɛ lzɪrayɛl duo nɪɛ Ezipiti mí, ɛ́ har rí mɛ́, nɪɛ ná há wɪ Wɪsɛ yardá ɛ́ɛ́, ʊ ɔ́ɔ́ ɓa sʊsɛ.

6Wɪsɛ malíkawa ná há wɪ tíŋ ná Wɪsɛ há pɔ́wɔ́ wérí kené, ká vɛ́wɔ́ dɪkéni, Wɪsɛ héwó bɛŋzɛllɛ mɛ́ tá diŋderé, ɓa mɪŋ bíno líŋlíŋ sɪɛrʊ, aá dɛllɛ tápʊl zeno ná, ɓa háá á ríwɔ́ díwó saríya.

7Sodomi rí Gɔmɔɔrɛ nɪɛ, aríwɔ́ kílo tónɛ nɪɛ, ɓa má fa tʊ́ŋ ɛ́ né, ɓa á nɪlɪlíwíɛ́, aá ja ríwɔ́ pí nɪɛ ná há to nɪbííne má tɪ. Ɛ́ né tɛ, Wɪsɛ a ɓa ná wɪla níŋ ná há waá dʊsɛ sɪɛrʊ, a makɛ rí nɪɛ ná, a pɔ́wɔ́ tɪ mɛ́.

8Arí ɛ́ wuu, nɪbɔma ná há pɛ́llɛ́ zʊ́íwa sɪɛrʊ, ɓa máá tʊŋ ɛ́ né. Ɓaá tíŋwɔ́ duosewa mɛ́, a káŋwɔ́ tɛnnɛ aá tʊŋ busunnu tʊtʊmɛ́; aá lɔ́rɛ Nyuutɪna Wɪsɛ tíŋ ná, aá tʊksɛ bána nyúú píŋ tínáwa má.

9Wɪsɛ malíkawa nɔhɔ̃́ Mɪsɛl má tɪ, wɪ ɛ́ tʊ́mɛ́. Ʊ rí Sɪtaanɛ fa há kéŋ Moyizi lɛlɔ wíɛ́ aá pɔsɛ náŋá, ʊ wɪ kɔ́llɛ́ dí saríya tʊksɛ Sɪtaanɛ, amá ʊ sɛ́: "Rí Nyuutɪna Wɪsɛ béŋsí!”

10Ká ɛ́ nɪɛ é, ɓaá tʊksɛ onni ná ɓa há wʊ́ʊ́ ɛ̃ né. Ɓa wɪ wízɪmɛ kené, anɛ pʊsɛ; ɓa má há sɛ́ ɓa ɛ̃ wíɛ́ ná, ɛ́ wíɛ́ né ɔ́sɛ́ aá yéŋŋíwó.

11Ɓa sí ná wɪla! Kayɛŋ nabulle ní ɓa tɪŋ. Ɓa píwó tɪ yoo hé nyɪɛrʊ mɛ́, a makɛ ríwɔ́ ná meéwíé anɛ Balaamɛ. Ɓa sʊ́sɔ́, bee wíɛ́ ɓa sí ɓa waá saŋ, anɛ Kore.

12Rɪíwa nɛ́ hé náŋá mɛ́ cólle sɪɛrʊ ríiwa dí ɓɪɛ, ríwɔ́ maanɛ ráŋ, ɓaá de zɔ́kíwa kéne ná yɪr né. Ɓaá dí ní, a vɔksɛ wérí, ká ɓa é rí, ʊ to hũsɛ́ a pɔ́wɔ́; ɓa tɪ mɛ́ belé dʊŋɔ né, ɓaá bɪɪnɛ. Ɓa dé nɛ duóbásɛ há wɪ nyii kené, ká poo lɛ́l aá va né; anɛ tuuni, tɔ́cille há dáárɛ́, ká ɓa wɪ nɔ́ŋ wuu nɔ́né, ká a tucúnnitáálɛ, a sʊsɛ naasí bʊllɛ.

13Mʊʊ nyii háá de gʊ́llɛ́ rí dóé, a pa náŋá ko lɪ yo gíŋgiŋí, a lísɛ kuúme tá ɛ́, ɛ́ nɪɛ má ká ɛ́ né; ɓaá gírki ɛ́ né, ɓa hũsɛ wí"állɛ ko lɪ ɓésɛ. Ɓa báá nɪhɩ̃́ caŋwʊllɛ há gʊ́ɔ́rɛ́ aá baarɛ né; Wɪsɛ sɪɛ́ já dɪhɩ̃́ ná há kéŋ bíno kíŋkáŋ tim ní, a bílwó mí, ríwɔ́ mɪŋ ráŋ, a kaá mʊ́ wuu.

© 1999, The Bible League.

14lnɔkɛ má há lá Wɩsɛ nʊɔ mɛ́ a bʊl wíí ná fól wuu, nɩɛ nyáŋ wíɛ́ nɛ́; lnɔkɛ nɛ́ kárá
naabálwa balpɛ nyúú mí, a pɔ́ Adaŋ mɛ́ káá ko. Ʊ sɛ́: "Í ná, Nyuutɩna Wɩsɛ sí ko arírʊ́
malíkawa bʊ́í bʊ́íwa,

15a dí nɩɛ wuu saríya. Ʊ sí dí saríya yo nɩbɔma ná wuu, a tíŋwɔ́ nɩbɔŋwí"állɛ ná wuu
wíɛ́, arí wítɩɛnnɛ ná wuu, ɛ́ nɩbɔma há bʊ́lɛ́ mʊ́ tɩɩnɛ Wɩsɛ mɛ́ wíɛ́."

16Ɛ́ nɩɛ sɩɛrʊ ha wɩ tɔ́rɛ́ ná, ɓa có ŋmaame tɛ́ŋ wuu mí, káá tʊ́ŋwɔ́ wíhɩɛ̃nɛ́; ɓaá bʊl
wízeŋsi, káá tʊɔsɛ nɩɛ, a makɛ ríwɔ́ ná dí.

17Amá í é, ŋ nɩcólle tɩɩ, wíɛ́ ná á Nyuutɩna Zeezi Kirisi nɩtʊmɛ́ há lá síɛ́ bʊl, í píwó aá
líísíwa tɩɩ.

18Ɓa fa bʊ́lɔ́ pɛ́íwa bʊlɛ́: "Hatíŋnítápʊlɛ mɛ́, cerme tínáwa sí mɩŋ, a tíŋwɔ́ wíhɩɛ̃nɛ́ mɛ́
aá tʊŋ bɔ́ŋbɔ́ŋ."

19Ɓa nɛ́ sɩɛ́ nyɛ; ɓa níí hé cakɔ́. Ɓaá tʊŋ nɩbinní ní, Wɩsɛ Sabɩɩna tówó mí.

20Amá í é, ŋ nɩcólle tɩɩ, í sísɔ́íwa hiɛ̃só, í yardá ná há wɩ busunnu mʊɔ́ wuu kené daha,
anɛ jaa ɓa háá sɔ ɛ́. Í tɩŋ Wɩsɛ Sabɩɩna mɛ́ aá cʊɔlɛ Wɩsɛ.

21Wɩsɛ há cóíwa ɛ́, í ka ɛ́ mɛ́, aá dɛllɛ, ráá Nyuutɩna Zeezi Kirisi tíŋʊ́ susufárʊ mɛ́, a
pɛ́íwa mɩsɛ ná há waá tenni.

22Nɩɛ ná háá káŋsɛ́, í fífɔ́wɔ́ susu;

23ɓa ná há wúóló la aá tá, í lɔ́wɔ́ tá, ríwɔ́ sí níŋ zʊ́. Ká náŋa é, í makɛ susufárʊ pɔ́wɔ́,
ká fífá héwíŋ, a pɔ́ rííwa síwɔ́ lɛ́lʊ́ kíŋkáŋ, ríwɔ́ nɩbinní busunnu wíɛ́ ná ɓa háá ɛ́ɛ́, háá
dááríwa.

24Nɛrɔ ná há wóíwa mɛ́ aá pɔ́, rííwa sí wíbɔ́ŋ wuu á, ká a rííwa sí dɩzɔkí wuu kánʊ́, ká
jʊɔsɛ kíŋkáŋ a lɩɩ cínʊ́ píŋ síɛ́, ʊ nɛ́ ká Wɩsɛ.

25Wɩsɛ dʊŋɔ léŋ ní tíŋrá Nyuutɩna Zeezi Kirisi mí, a lárá tá, ʊ nɛ́ tɛ píŋse, rí yɩr, rí
dóé, arí tíŋ, fól wuu, zaa, a de kaá mʊ́ wuu! Amɩɩ!

© 1999, The Bible League.

Wɩmakpaalɛ

Wɩmakpaalɛ 1

1Wíɛ́ ná há ká wífɛ́ŋsɛ́ Wɩsɛ makɛ pá Zeezi Kirisi, ɓa nɛ́ mɩŋ kɛnɔ nɛ́ sɩɛrʊ. Wɩsɛ mákwɔ́ pɔ́ʊ́, rʊ́ʊ́ laa pɔ́ʊ́ tɩ Zeezi tʊtʊnna, ríwɔ́ zɩŋ wíɛ́ ná háá kué, mʊɔ́sʊ́ɔ́ mɛ́. Zeezi sɩɛ́ tʊ́mʊ́ malíka nɛ́, ʊ ko máŋsíwɔ́ pɔ́ʊ́ tʊtʊnnɔ Zaŋ.

2Zaŋ há ná ɛ́ wíɛ́, ʊ dí dáŋsíɛ́ rɩ ɓa ká Wɩsɛ wíbʊlɛ nɛ́, a a Zeezi Kirisi sɩɛ́da má.

3Wɩsɛ wílaabʊlɛ́ nɛ́ kɛnɔ nɛ́ sɩɛrʊ. Nɛrɔ ná há kármíwɔ́, ʊ ná wér; nɩɛ ná má há zésíwɔ́, a saŋ pɔ́wɔ́ tɩ, ɓa má ná wér. Tɛ́ŋ ná mɛ́ Wɩsɛ há sí lo rí ɛ́ wíɛ́ a, pérí tɛ́sɩ́í.

4Ɔ́ ɛ́ Zaŋ nɛ́ pʊ́ŋsɛ kɛnɔ nɛ́, aá pá Zeezi laadííre ná há mɩŋ Azi dɩtíllɛ tɔ́nɛ balpɛ mɛ́: Wɩsɛ ná zaa há wómmó, a nɛ́ die má mɩŋ, ká nɛ́ haá a rʊ́ʊ́ mɩŋ cíé má, ʊ rí sabɩŋsɛ balpɛ ná há mínʊ́ kuóɓasa síɛ́,

5arí Zeezi Kirisi ná há ká dáŋsíɛ́ ná há kéŋ taŋá, dʊ́ŋdʊ́ʊ̃ nɛrɔ ná há sʊ́wɛ́ ká bɩr"isi sʊʊ mɛ́, tíé nyʊ́ʊ́ kuóre wuu kuóro, ríwɔ́ héíwa nyʊ́ʊ́ bárka, a pɛ́íwa tɛŋfíɛ́l! Kirisi ní córá, a tíŋʊ́ cɛ́l mɛ́, a lárá tá wíbɔmɔ nɛ́sɛ mɛ́.

6Ʊ nɛ́ ɛ́ɛ́, á ɔ́ʊ́ kuótɔ́ɔ́ sɩɛrʊ níɛ́, a a vʊk"ɔ́ɔ́sá, a tʊŋ aá pɔ́ʊ́ Ana Wɩsɛ. Ɛ́ wíɛ́, rí Kirisi ní tíllɛ píŋ arí dóé wuu, bɩŋsɛ rí bɩŋsɛ! Amɩ!

7Í ná, ʊ zʊ́ duóbásɛ sɩɛrʊ aá ko rí. Nɛrɔ wuu síí sí nóʊ́, ɓa rí níɛ́ ná há cɔ́ksʊ́ lúnni wuu. Dúníé nɩbííne duo wuu sí wii hiĩni, ʊ wíɛ́. Taŋá tɩ nɛ́! Amɩ!

8Nyuutɩna Wɩsɛ ná zaa há wómmó, a díé má mɩŋ, ká nɛ́ haá á rʊ́ʊ́ mɩŋ cíé má, dóé wuu tína, ʊ sɛ́: "Ɔ́ nɛ́ ká Alfa rí Omega."

9Ɔ́ ɛ́ Zaŋ, ŋ kɛ́íwa maábinɔ́ŋ rɛ́. Á wuu há cɔ́ Kirisi mí, á ká ɔ́ŋ balá rɛ́; á wuu wɩla nɛ́ balá, á tʊ́ŋ Wɩsɛ kuorí mí, a wuu tʊŋ nyamma mɛ́. Ɔ́ bʊ́l Wɩsɛ wíbʊlɛ nɛ́, a tɛ Kirisi sɩɛ́da, ɓa fa kánɪ́ŋ mʊ́ tá tɔ́ɔ́ oro mí, nyii há kílé, ɓaá yírɛ Patɩmɔsɛ.

10Nyuutɩna cʊɔlɛ́ tápʊl nɛ́, ʊ Sabɩna ko súŋ; ɛ́ nɛ́ ŋ nɛ líŋbɩbar oro háá bʊl wíɛ́ ŋ har rí, anɛ nyíla ɓa háá mué.

11Ɛ́ liŋó sɛ́: "I há ná wíɛ́ ná, pʊ́ŋsɛ hé kɛnɔ mɛ́, a pii tʊŋ ríwɔ́ kaa mʊ́ pá wɩcʊɔla púlli ná há mɩŋ tɔ́nɛ balpɛ nyáŋ mɛ́: Ifɛɛzɛ, Simirini, Pɛrgaamɛ, Tiyatiiri, Sardɛ, Fɩladɛlfɩ, rí Lawodise."

12Ɛ́ nɛ́ ŋ bírbel, ríŋ ná nɛrɔ ná háá bʊlɛ́. Ɔ́ bírɔ́ bel ɛ́, a ná salmɛ onni balpɛ ɓa há pí cáŋsɛ aá sákwɔ́ daha,

13ká nɛrɔ cíŋwɔ́ sísíɛ́nnʊ́wa, anɛ nɩbííno bio; a su gɛluŋo ʊ tuwi aá tíkʊ́ nacésɛ mɛ́, ká vɔwɛ salmɛ bálte ʊ baŋcɩla mɛ́.

14Ʊ nyʊ́ʊ́ nyʊ́pʊ́sɛ wuu pʊmmí, anɛ pelɔ́ŋpʊmmɔ, anɛ gepʊ́kʊ́l; ʊ síɛ́ tʊ́tʊl anɛ níŋváá,

15ká ʊ naasɛ wuu fɛ́l, anɛ hɔɔ ɓa há píé hé níŋ mí, ʊ fɛ́l. Ʊ liŋó nɩhɩ̃́ nyikana há cʊ́ʊ́ré aá dɔ́ŋ ɛ́ nɛ́.

© 1999, The Bible League.

16Ʊ kéŋ caŋwʊllɛ balpɛ, ʊ néduu mí, ká tókowí, síɛ́ rí gʊma wuu háá díé, lʊ́ʊ́ nʊɔ mɛ́ aá lɛ. Wɔhɔ wɪpomí háá cuoli nɪɛ ɛ́, ʊ sípaané tʊlɛ́ nɪhḯ ɛ́ nɛ́.

17Ɲ há nóú ɛ́, ŋ túwó ɓal tíé ʊ naasɛ laka, a pɛ́, anɛ ŋ súwɔ́. Ɛ́ nɛ́ ʊ púú néduu tíkíŋ mɛ́, ká bʊlɛ́: "Sí héwíŋ fá, ŋ nɛ́ ká sílaarɔ rí hatɪŋnɔ,

18ŋ nɛ́ ká nɛrɔ ná há wómmó. Ɲ nɛ́ fa súwɛ́, ká zaa, ŋ wómmó, ŋ sɪɛ́ báá waá sʊwɛ, bɪŋsɛ́ rí bɪŋsɛ́. Ɲ kéŋ tíŋ, sʊʊ rí lɛlɛ tɔ́ɔ́ wuu nyúú.

19"Púŋsɛ wíɛ́ ná wuu ɪ há néé; ɓa ná há ká múl néé mí wíɛ́, arí ɓa ná wuu há sí ko tʊkɛ.

20Caŋwʊllɛ ná balpɛ ɪ há néé, ŋ néduu mí, arí salmɛ onni ná balpɛ, ɓa há pí cáŋsɛ aá sakɛ ná má balpɛ, nówó múl: Wɪcʊɔla púlli ná balpɛ nɛ́ ká salmɛ onni balpɛ ná, ɓa há pí cáŋsɛ aa sákwɔ́ daha; ɓa malíkawa má nɛ́ ká caŋwʊllɛ ná balpɛ.

Wɪmakpaalɛ 2

1"Púŋsɛ pá malíka ná há mɪŋ lfɛɛzɛ wɪcʊɔla púl nyúú, a bʊlɛ́: "Nɛrɔ ná há kéŋ caŋwʊllɛ balpɛ, ʊ néduu mí, aá va salmɛ onni ná balpɛ, ɓa há pí cáŋsɛ aá sakɛ, pɛ́kɛ, ʊ sɛ́:

2Ɲ íḯ wí"állɛ wuu ní, a zímí tɪ haaré, ríri nyamma wuu mʊɔsɔ. Ɲ íɔ́, ɪ rí sahákstɪna wɪ náŋá mɛ́ wo; nɪɛ ná há sɛ́ ɓa ká Zeezi nɪtʊmɛ́ ká tówó, ɪ mílwɔ́, a ná rɪ nyɪɛrʊ nɛ́ ɓaá nyɛ.

3l ná wɪla ŋ wíɛ́, ká ɪ nyámmíwɔ́ wuu, ɪ naasɛ wɪ yʊ́ɔ́rɛ́.

4"Amá ŋ kéŋ wíí rɛ́ cíní mɛ́: l fa há cóŋ ɛ́, ɪ báá wíŋ ɛ́ có.

5Sɪɛ́ bɪɪnɛ mʊ́ túkí dɪgɛ́rɓalí mɛ́, a bírsɛ, a baa í"ɛ́í dʊ́ŋdʊ́ʊ̃ wí"állɛ; rɪ ɛ́ rá, ŋ sí ko kání caanɔ́ kórú dɪsakí ká téí, rɪɪ nɛ́ wɪ bírsɛ́.

6l taŋa cí wíwérí mí, ɪ há bɛ́rɛ Nikolayitiwa wí"állɛ, anɛ ŋ má há bɛ́rwɔ́ ɛ́.

7"Nɛrɔ ná wuu há kéŋ dɪlla, ʊ́ʊ́ tína zesi wíí né, Sabɪɪna há bʊ́lɛ́ pá wɪcʊɔla púlli: 'Nɛrɔ ná há sí a bɪbár, ŋ sí pi hiẽsó tuu ná há mɪŋ Wɪɪsɛ záádɛ́ sɪɛrʊ nɔnɔ pɔ́ʊ́, rʊ́ʊ́ dí.'

8"Púŋsɛ pá malíka ná há mɪŋ Simirini wɪcʊɔla púl nyúú, a bʊlɛ́: "Nɛrɔ ná há ká sílaarɔ rí hatɪŋnɔ, a nɛ́ sʊwɛ ká bɪr"isi a a nɪwómmí, ʊ sɛ́:

9Ɲ íḯ wɪla mɛ́, a zímí súmmu má mʊɔsɔ, ká ɪ a kuór; nɪɛ ná há sí ɓa ká Zuwifiwa, ká to Zuwifiwa, há kéŋ zaŋbawíɛ́ ná cíní mɛ́, ŋ ḯwɔ́ wuu mí. Sɪtaanɛ púl nɪɛ nɛ́ kɔ́wɔ́.

10Ɓa sí a ríí ná wɪla, amá sí héwíŋ fá. Ná, Sɪtaanɛ sí kɛ́síwa náŋa tɔ́ bɪnajaa, a mílíwa ná. Ʊ sí a rííwa ná wɪla tápʊlɛ fí. Sɪɛ́ ka wérí, rʊʊ nɛ́ hé sʊʊ má mɛ́, ŋ sí pi hiẽsó pɛ́í, anɛ bɪbasiile.

11"Nɛrɔ ná wuu há kéŋ dɪlla, ʊ́ʊ́ tína zesi wíí né, Sabɪɪna há bʊ́lɛ́ pá wɪcʊɔla púlli: Nɛrɔ ná há sí yoo dí dóé, sʊʊ bʊllɛ wɪ tína tʊ́ŋ kené.

12"Púŋsɛ pá malíka ná há mɪŋ Pɛrgaamɛ wɪcʊɔla púl nyúú, a bʊlɛ́: "Nɛrɔ ná há kéŋ tókowí há sɛ́sɛ́, síɛ́ rí gʊma wuu dídí, ʊ sɛ́:

© 1999, The Bible League.

13Ɔ ĩ̃ dɩmɩní; ráŋ né Sɩtaanɛ má dí kuorí. Amá ɩ wíí yardá yóé tá, ká ha kání̧ŋ wíɛ́ wérí. Ɓa ɓú Aŋtɩpaasɛ, ŋ sɩɛ́da nɛrɔ ná há wúú nʊɔ hár bɩrɛ, ká í ha láŋ dí ɛ́ mɛ́; ɓa ɓúú ɩ dɩhĩ́, ráŋ ná Sɩtaanɛ há mɩnɛ́.

14"Ɔ taŋa kéŋ wíí rɛ́, arírí: Nɩɛ míní dɩhĩ́, aá tɩŋ Balaamɛ karmɛ́. Ʊ nɛ́ cáánɛ kuóro Balakɛ, rúú nyɩsɛ kɛsɛ lzɩrayɛl duo nɩɛ, ríwɔ́ dídí pʊsɛ ná ɓa há ɓúúsɛ́ pá venni namɩŋsa, ká a ríwɔ́ í"a nɩlulíwíɛ́.

15Ká náŋa má mɩŋ ráŋ, aá tɩŋ Nikolayitiwa má karmɛ́.

16Ɛ́ wíɛ́, bírsí mála, rɩ ɛ́ rá, ŋ sí kói rí, a ka tókowí ná há líŋ nʊɔ aá lɛ, a yówó.

17"Nɛrɔ ná wuu há kéŋ dɩlla, úú tína zesi wíí né Sabɩuna há búlɛ́ pá wɩcʊɔla púlli. Nɛrɔ ná há sí a bɩbár, ŋ sí pi ɓɩdíili ná ɓa háá yírɛ máánɛ há féŋsé, a pɔ́ú. Ɔ sí pi dɔ́wípʊmmɔ pɔ́ú, ɛ́ dɔ́wí daha, yɩfélú rí púŋsɛ ráŋ; néŋ wuu wúú ɛ̃, rí nɛrɔ ná ŋ há píé pá dʊŋɔ rá.

18"Púŋsɛ pá malíka ná há mɩŋ Tiyatiiri wɩcʊɔla púl nyúú, a bʊlɛ́: "Wɩsɛ Bio ná síɛ́ háá tʊlɛ́, anɛ níŋváá, ká naasɛ né hɔcʊɔrí ɓa há kené má, ʊ sɛ́:

19Ɔ ĩ̃ wí"állɛ rɛ́; ŋ ĩ̃ ríí kéŋ cólle, a ka yardá, aá tʊŋ rí kajáŋa, ɩ kéŋ nyamma; ɩ múl néé mí wí"állɛ káŋ né kíí dúŋdúũ ɓɩɛ.

20"Amá ŋ kéŋ wíí rɛ́ cíní mɛ́. l sáŋɔ́ pá háálɔ ná ɓa háá yírɛ́ Zɩzabɛl, a bʊlú lá Wɩsɛ wíɛ́ né aá bʊl, káá yéŋŋíŋ tʊtʊnna. Ʊ nyísíwɔ́, ɓa í"a nɩlulíwíɛ́, a dídí pʊsɛ ná ɓa há ɓúúsɛ pá venni namɩŋsa.

21Ɔ pɔ́ú tɛŋ, a makɛ rúú bírsɛ, a lo nɩlulíwíɛ́ ɛɛ, ká ʊ waá ja rúú bírsɛ.

22Ɔ sɩɛ́ sí a rúú ɓal pʊɔlí, a ná wɩla wérí, ʊ rí nɩɛ ná wuu há túŋ cɔ́rmʊ rírú, rɩ ɓa má né wɩ bírsɛ́, a tá ɛ́ wíɛ́ duduusi mí ɛɛ.

23Ɔ sí ɓúúsú bɛlɛ, a makɛ rí wɩcʊɔla púlli wuu zɩŋ, ríŋ ɛ̃ nɩbííne sabɩŋsɛ ríwɔ́ wíhɩẽné wuu ní. Ɔ sí túmíwa oro wuu, ʊ tʊmɛ́ mʊɔsɔ.

24"Amá í é, nɩɛ ná há láŋ dí Tiyatiiri mí, a wɩ háálɔ ná wímáŋsɛ ná sáŋɛ́, a wɩ wíɛ́ ná ɓa háá yírɛ, Sɩtaanɛ wíluŋe sɩɛrʊ zúɛ́, ŋ wɩ wíí oro wuu kené, a pi aá cíníwa.

25Í taŋa ka wíɛ́ ná í há níɛ́ géŋgéŋ, a kaá jáŋ tápʊl koolí.

26"Í sɩɛrʊ nɩɛ ná há sí a bɩbárá, aá tíŋíŋ wímáŋsɛ ná a kaá ja tokó, ŋ sí pɔ́wɔ́ tíŋ, tíŋ ná ŋ Ana há páŋ; ríwɔ́ ka tíŋ, duowa nyúú.

27'A nínúɔ́líwɔ́ arí hɔɔ deŋtuke, a yɛ́rkwɔ́ anɛ cúú viini.'

28Ɔ sí pi cícʊɔ nyɩnyaŋwʊl má pɔ́wɔ́.

29Nɛrɔ ná wuu há kéŋ dɩlla, úú tína zesi wíí né Sabɩuna há búlɛ́ pá wɩcʊɔla púlli.

Wɩmakpaalɛ 3

© 1999, The Bible League.

1"Púŋsɛ pá malíka ná há mɪŋ Sardɛ wɪcʊɔla púl nyúú, a bʊlɛ́: "Nɛrɔ ná há kɛ́ŋ Wɪsɛ sabɪŋsɛ balpɛ, a ka caŋwʊllɛ ná má balpɛ sɛ́: Ɔ ɪ̃́ wí"állɛ wuu ní. Ɔ ɪ̃́ rí nɪɛ síí wómmó rí, kɛ́í a súwɛ́.

2Gírki isi, a pɔ́ kááne ná há cí sʊsɛ́ mɛ́ wɛ́rí, ríwɔ́ sí ɓɔ́ŋ sʊ́sʊ́. Ɔ nóó rɪ wí"állɛ wɪ tʊ́ʊ́lɛ́, ŋ Wɪsɛ síɛ́ mɛ́.

3Líísí tɪ, rí ɛ́ ná ɪ há níŋ wíbʊlɛ ná a saŋ pɛ́í tɪ. Lo rʊ́ʊ́ míní beŋtúú mí, ká ríí bírsɛ, a tá wíbɔmɔ ɛɛ. Rɪ nɛ́ wɪ dahá ísɛ́, ŋ sí ko úrí mí, anɛ gaarɔ; ɪ waá a ríí zímíŋ tɛ́ŋ koolí.

4"l nɪɛ sɪɛrʊ, náŋa mínɔ́, Sardɛ tɪ mɛ́, a wʊ́ɔ́ gɛnnɛ bírsɛ́; ɓa sí su gɛpʊŋsɛ tíŋíŋ mɛ́, ráá víva, bee wíɛ́ ɓa cɛ́rɔ́ rí gɛpʊŋsɛ sui.

5Nɛrɔ ná há sí a bɪbár, ɛ́ gɛpʊŋsɛ nɛ́ rʊ́ʊ́ su; ŋ wʊ́ʊ́ yír dʊsɛ hiɛ̃sɔ́ nɪɛ kɛnɔ sɪɛrʊ. Ɔ sí bʊlíŋ ʊ́ʊ̃́, ŋ Ana rírʊ́ malíkawa síɛ́ mɛ́.

6Nɛrɔ ná há kɛ́ŋ dɪlla, ʊ́ʊ́ tína zesi wíí né, Sabɪna há bʊ́lɛ́ pá wɪcʊɔla púlli.

7"Púŋsɛ pá malíka ná há mɪŋ Fɪladɛlfɪ wɪcʊɔla púl nyúú, a bʊlɛ́: "Nɛrɔ ná há hóú tɪ Wɪsɛ tʊtʊmɛ́ mɛ́, aá tʊŋ rí taŋá, ʊ nɛ́ŋ ná há kɛ́ŋ kuóro Davidi borwí, rʊʊ wúri dánnʊɔ, nɛ́ŋ toó a kaá tɔ́, rʊʊ kɛ́ŋ dánnʊɔ tɔ́, nɛ́ŋ toó a kaá wúri, ʊ sɛ́:

8Ɔ ɪ̃́ wí"állɛ wuu ní. Ɔ ɪ̃́, ɪ dóé wɪ zeŋ, ká ɪ ha sáŋíŋ wíbʊlɛ a wíŋ har líɛ́. Sɪɛ́ ná, dánnʊ́ɔ́ rɛ́, ŋ wúri pɛ́í, nɛ́ŋ wʊ́ʊ́ wuo kaá tɔ́.

9Ná, Sɪtaane naanɪɛ ná náŋa háá nyɛ nyɪɛrʊ, a bʊlɛ́ ɓa ká Zuwifiwa, ká tówó, ŋ sí a ríwɔ́ ko ɓírmi tíɛ́, ɪ síɛ́, a zɪŋ ríí káŋ nɪcóllí rí.

10Ɔ há síí dí nyamma, ɪ ɓɪɛ́na saŋ dí, ɛ́ wíɛ́, wɪla ná há sí ko, a dí tíɛ́ nyúú nɪbííne wuu dúníɛ́ mí rɛɛ́, ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́, ŋ sí kɛ́rí mɛ́ rí ɛ́ wɪla síí wóllú.

11"Ɔ sí ko mʊ́l néé mí. Ɔsɛ ka óŋ ná ɪ há kené, rí nɛ́ŋ wuu síí bɪbasiile lá.

12Nɛrɔ ná há sí a bɪbár, ŋ sí a rʊ́ʊ́ bɪrmɛ nafara, Wɪcʊɔlɪjɪzeno sɪɛrʊ, a mɪŋ ráŋ wuu. Ɔ sí púŋsíŋ Wɪsɛ yɪr, a rírʊ́ tɔ́ɔ́ má yɪr, ʊ daha; ɛ́ tɔ́ɔ́ nɛ́ ká Zerizalɛmɛ fɛlɔ ná há lɛ́ bána nyúú, ŋ Wɪsɛ rí, aá tuwi. Ɔ sí púŋsíŋ má tɪ yɪfɛlɔ ná, ʊ daha.

13Nɛrɔ ná wuu há kɛ́ŋ dɪlla, ʊ́ʊ́ tína zesi wíí né, Sabɪna há bʊ́lɛ́ pá wɪcʊɔla púlli.

14"Púŋsɛ pá malíka ná há mɪŋ Lawodise wɪcʊɔla púl nyúú, a bʊlɛ́: "Nɛrɔ ná ɓa háá yírɛ Amɪ, a a dáŋsíɛ́ ná háá bʊl taŋá dʊŋɔ; Wɪsɛ tíŋʊ́ mɛ́ a onni wuu, ʊ sɛ́:

15Ɔ ɪ̃́ wí"állɛ wuu ní. l wɪ fɪɛlɛ, a báá wɪ lʊŋ má. Rí fíɛ́lʊ́, ɪ fɪɛlɛ, rɪ báá lʊ́mʊ́ má, ɪ lʊŋ.

16l sɪɛ́ há tɔ́llɛ́ rɛ́, a wɪ lʊŋ, a báá wɪ fɪɛlɛ má, ŋ sí pʊ́sí tá.

17l síí jɔ́ɔ́ tuki ɓɪɛ mɛ́, a a kuór, a báá wɪ óŋ wuú ja. l wɪ ɛ̃ nɛ́ tɛ; ɪ ká súmmú rí, susu nɛ́ŋ, nɪyár, nyʊ́mmʊ́, a a tɛŋɓɪlá tíná.

18Zesi ríŋ cáání: Kóŋ rí, a yɔwɛ salmɛ ná ɓa há hé níŋ mí, a cʊɔrɛ lísɛ busunnu tá, a makɛ ríí a kuór. Ko yɔwɛ gɛpʊŋsɛ, a suu tɔ́í hɪ̃sɛ mɛ́, a báá sí tɛŋɓɪla kánʊ́. Ko yɔwɛ síɛ́ nʊʊ má, a héí síɛ́ mɛ́, a makɛ ríí níná ráŋ wɛ́rí.

© 1999, The Bible League.

19"Ɔŋ́ túríŋ nıcólle, a káŋwɔ́ aá hé ŋménɔ mɛ́, rı ɓa nɛ́ ɛ́ɛ́ nyɔ́rkɛ. Ɛ́ wíɛ́, hé kajáŋa a bírí har tɛ wíbɔmɔ.

20Ná, ŋ cí dánnʋɔ mɛ́ aá ɓásɛ; rı nɛ́ŋ níŋ liŋó, a wúrí dánnʋɔ páŋ, ŋ sí zʋ́ʋ́ jaa, ríŋ ríríʋ́ wuu hé náŋá dí ɓıdíili.

21"Nɛrɔ ná há sí a bıbár, ŋ sí a rí tína kéníŋ laka, ŋ kuóɓasa daha, anɛ ŋ má há yóé dí dóé, a kéníŋ Ana laka, ʋ kuóɓasa daha ɛ́.

22Nɛrɔ ná wuu há kéŋ dılla, ʋ́ʋ́ tína zesi wíí né, Sabına há bʋ́lɛ́ pá wıcʋɔla púlli."

Wımakpaalɛ 4

1Ɛ́ há dáárɛ́, ŋ báá ná dánnʋɔ bána nyúú, rʋʋ wúró. Liŋó ná fa há lá síɛ́ bʋ́líŋ rí aá dɔ́ŋ, anɛ nyíla ɓa háá mué, ʋ baa bʋ́líŋ rí bʋlɛ́: "Zí rɛɛ́, ríŋ makɛ wíɛ́ ná háá kué nyáŋ har rí mɛ́ a pɛ́í."

2Mʋ́l ná tıı tıı mɛ́, rı Wısɛ Sabına kúó súŋ. Ɔ ná kuóɓasa rʋʋ cíksó, bána mɛ́ ráŋ, ká nɛrɔ kénú daha.

3Nɛrɔ ná há ké ɛ́ ɓasa daha, ʋ dé tʋ́tʋl, anɛ dɔ́wíwere bamma ɓa háá yírɛ zasıpɛ rí saadʋanɛ, háá tʋl ɛ́ né. Ká duósii kíl kuóɓasa ná, a má tʋ́tʋl anɛ emerodi.

4Ɓa bil kuóɓaŋsa náŋa má, mɛrɛ́ rí baná, a kílú. Nıhıɛ̃́sɛ mɛrɛ́ rí baná há sú gɛpʋŋsɛ, a cú salmɛ kuónéŋcunni, ɓa má kéŋwó daha.

5Duófíllɛ lɛ kuóɓasa ná mɛ́ aá lɛ. Líŋsi bʋ́bʋl wíɛ́, ká dɔ́mɛ má líle ráŋ anɛ duóɓɛ́llɛ. Ɓa vɔsɛ níŋkáŋtɔrɔ balpɛ, a nyıkɛ tá kuóɓasa ná síɛ́: Wısɛ sabıŋsɛ ná balpɛ nɛ́ ká ɛ́ níŋkáŋtɔrɔ.

6Ɓasa ná síɛ́ dé nɛ mʋzeno ní, anɛ nyii há lʋ́lɛ́, aá tʋl anɛ nyiiló. Oŋwómme bamma baná, nɛ́ cí kuóɓasa ná sáŋcɔrʋ wuu, a kílú. Ɓa hara ríwɔ́ síɛ́ wuu, de a sísɛ dʋŋɔ.

7Ɛ́ oŋwómme sílaarɔ dé nɛ kíŋkáná nɛ́, ʋ ná há tʋ́kɛ́ dé nɛ nɔɓala nɛ́, botoro nyúú mí omo, sípaané de nɛ nıbíino sípaané, ká baná nyúú mí omo, má nɛ kiesí háá filé.

8Oŋwómme ná baná, oro wuu kéŋ kiŋkeru balgo ní. Ɓa tɛŋ wuu dé a sísɛ dʋŋɔ nɛ́, har rí síɛ́ wuu. Ɓaá yı yıla títaŋ rí wɔhɔ wuu, ká waá tá. Ɓa yıl ná né ká: "Nyuutına Wısɛ, dóé wuu tína, ʋ ká páár, ʋ ká páár, ʋ ká páár. Ʊ nɛ́ fa mınɛ́, a zaa má mıŋ, ká né haá a rʋ́ʋ́ mıŋ cíé má."

9Ɓa yíɔ́ aá píŋsi nɛrɔ ná há ké kuóɓasa ná daha nɛ́. A yı aá hʋ́ʋ́mʋ́, aá bárkʋ́, ʋ nɛ́ŋ ná há wómmó, a waá sʋ́wí ná.

10Ɓaá yíyɛ, ká nıhıɛ̃́sɛ ná mɛrɛ́ rí baná má ɓírmi tíé, aá dɛnnɛ nɛrɔ ná há wómmó, a waá sʋ́wí ná, a ké kuóɓasa daha. Ɓaá wúnníwó kuónéŋcunni ná yóú ɓasa síɛ́, ká bʋlɛ́:

11"Nyuutına á Wısɛ, ı né ká dóé wuu tína, ı mɔhɔ̃́ ríwɔ́ píŋsí, a hʋ́ʋ́mí. l né a onni wuu. l né có rı ɓa mínɔ́, ɛ́ né ı ɔ́wɔ́."

Wımakpaalɛ 5

© 1999, The Bible League.

1Ɛ́ né ŋ baa ná kɛnɔ oro; nɛrɔ ná há ké kuóɓasa ná daha né kenú, ʋ néduu mí. Ɓa púŋsʋ́ har arí sɪɛrʋ wuu, a kaa guŋ tɔ́ rí nɛ́cikówa balpɛ.

2Ɔ ná Malíka bɪbar oro má rʋʋ́ búólú rí líŋzeno a bʋlɛ́: "Áŋ rí mɔhɛ̃́ rʋʋ́ lɛ́ksɛ nɛ́cikówa ná, ká wúri kɛnɔ ná?”

3Ká nɛ́ŋ wuu to bána daha, tíé nyúú rí tíé mʋ́l wuu mí, a wólli kɛnɔ ná wúri aá karmɛ.

4Ɛ́ né ŋ wi símɪlɔɔ, nɛ́ŋ wuu há toó, a wólli kɛnɔ ná wúri aá karmɛ wíɛ́.

5Ɛ́ né nɪhɪɛ̃́sɛ ná nɔ́ŋɔ bʋ́l páŋ bʋlɛ́: "Sí wí. Ná, Ziida jɪmʋ́l áŋwóŋ, kuóro Davidi keŋ, ʋ yóó dí dóé; ʋ sí wólli nɛ́cikówa ná balpɛ lɛ́ksɛ, ká wúri kɛnɔ ná.”

6Ɛ́ né ŋ ná Pewie rʋʋ cí dahá, kuóɓasa ná sísíénnʋ́wa, ká oŋwómme ná baná rí nɪhɪɛ̃́sɛ ná mɛrɛ́ rí baná kílú. Pewie ná nɪhɪ̃́ anɛ, ɓa há ɓʋ́ɛ́ né. Ʊ kéŋ nyísɛ balpɛ arí síɛ́ má balpɛ. Síɛ́ ná balpɛ né ká Wɪɪsɛ sabɪŋsɛ ná balpɛ, ʋ há tʋ́mɛ́ ɓa ceŋ dúnié wuu.

7Ɛ́ né Pewie ná tuu peri, a la kɛnɔ ná nɛrɔ ná há ké kuóɓasa ná daha, néduu mí.

8Ʊ lá kɛnɔ ná ko tenni, rɪ oŋwómme ná baná rí nɪhɪɛ̃́sɛ ná mɛrɛ́ rí baná túwó ɓírmi tíé, ʋ síɛ́. Ká ɓa oro wuu ka cemo, arí salmɛ pipíísi, áŋsáŋsɛ há súwó wuu. Ɛ́ áŋsáŋsɛ né ká Wɪɪsɛ nɪɛ wɪcʋɔlɔ́.

9Ɓa wuu ɓá yɪfɛlɔ aá yɛ, a bʋlɛ́: "l né mɔhɛ̃́ ríí la kɛnɔ ná, a lɛ́ksɛ nɛ́cikówa ná ɓa há kené taarɛ tɔ́. l né ɓa kaa ɔsɛ vʋk, ɪ píí cɛ́l yɔwɛ la nɪ"íriŋ íriŋwa wuu duó a pá Wɪɪsɛ. Liŋó wuu nɪɛ, duo wuu nɪɛ, tɔ́ɔ duó wuu nɪɛ.

10l né ɛ́ɛ́ ɓa ɛ́í Ana kuótɔ́ɔ sɪɛrʋ níɛ́, a a vʋk"ɔ́ɔ́sá, a tʋŋ aá pɔ́ʋ́. Ká ríwɔ́ má tíllɛ dúnié nɪɛ, a dí kuorí ɓa nyúú.”

11Káŋ baa bel a nɛ malíka kana liŋó. Ɓa káŋ pérí bʋ́í bʋ́íwa ɛrɛ́, bʋ́í bʋ́íwa bʋ́ízɔwanáwa má ɛrɛ́, a ko kíl kuóɓasa ná rí oŋwómme ná baná, arí nɪhɪɛ̃́sɛ ná mɛrɛ́ rí baná wuu.

12Ɓa ɓɔ́wɔ́ líŋsi, a yɪ yɪla bʋlɛ́: "Pewie ná ɓa há ɓʋ́ɛ́, anɛ vʋk pʋná, ʋ né mɔhɛ̃́ rʋʋ́ tíllɛ dóé, ɓɪɛ kané, wízɪmɛ, arí wíí wuu wólle. Ʊ né mɔhɛ̃́ ríwɔ́ zílú, a píŋsú, a cʋ́ɔ́lʋ́.”

13Ɔ né Wɪɪsɛ oŋ"aalɛ́ má wuu há mɪŋ bána mɛ́, a mɪŋ tíé nyúú rí tíé mʋ́l, mʋʋ sɪɛrʋ onni, arí dúnié sɪɛrʋ onni wuu, rɪ ɓaá yɪ yɪla a bʋlɛ́: "Nɛrɔ ná há ké kuóɓasa daha, ʋ rí Pewie ní mɔhɛ̃́ ríwɔ́ cʋ́ɔ́líwɔ́, a zílwó, a píŋsíwó, a pi wólle wuu tá pɔ́wɔ́, a kaá mʋ́ bɪŋsɛ́ rí bɪŋsɛ́!”

14Oŋwómme ná baná saŋ hé, a bʋlɛ́: "Amɪɪ!" Ká nɪhɪɛ̃́sɛ ná má ɓírmi tíé, a cʋ́ɔ́líwɔ́.

Wɪmakpaalɛ 6

1Ɛ́ né káŋ ná Pewie, rʋʋ kéŋ nɛ́cikówa ná balpɛ nɔ́ŋɔ lɛ́kɛ. Ɛ́ né ŋ nɛ oŋwómme ná baná nɔ́ŋɔ liŋó; ʋ liŋó zéŋ anɛ duóɓɛɛlɔ́. Ʊ sɛ́: "Ko!”

2Ɛ́ né ŋ bel, a ná zákpʋmmɔ. Nɛrɔ ná há zínɛ́ kénú daha, kéŋ túó, ká ɓa pi bɪbasiile cúú nyúú mí. Ʊ col ballí maahʋ̃́, rʋʋ́ baa mʋ́ dí ballí súúri.

© 1999, The Bible League.

3Ʊ báá há lékɛ nécikówa ná nɔ́ŋɔ, bʊllɛ nyúú mí, ŋ né oŋwómme ná baná nɔ́ŋɔ má liŋó; bʊllɛ nyúú mí omo ní, ʊ sé: "Ko!”

4Ɛ́ né záka nɔ́ŋɔ má baa ko lɛ, ɓɪfɪɛ́ŋ múímúí. Nɛrɔ ná há zíné kénú daha, ɓa pɔ́ʊ́ dóé rʊ́ʊ́ ka tɛŋfíɛ́l la dúnié mí, ká rí nɪbííne ɓʊ́ʊ́sɛ náŋá. Ɓa pi tókowí ɓɪgbeso pɔ́ʊ́.

5Ɛ́ né Pewie baa lékɛ nécikówa ná nɔ́ŋɔ má, botoro nyúú mí, oŋwómme ná baná, botoro nyúú mí omo má baa cáási bʊlé: "Ko!" Ɔ́ béló rɪ zákbíno ní. Nɛrɔ ná há zíné kénú daha, ʊ kéŋ omo ná ɓa há píé aá máŋsɛ onni zíŋ ní, ʊ nésɛ mé.

6Ɔ́ nɪ́ɔ́, anɛ liŋó há lé oŋwómme ná baná pékɛ, a bʊlé: "Muí kííló yɛlí né ká déníé balá; míé má kííló botoro yɛlí a déníé balá. Taŋa sí ólívi nʊʊ rí dɪvéŋ mé tíkʊ́.”

7Pewie há lékɛ nécikówa ná nɔ́ŋɔ má, baná nyúú mí, ŋ né oŋwómme ná nɔ́ŋɔ liŋó; baná nyúú mí omo ní, ʊ sé: "Ko!”

8Ɛ́ né ŋ bel, a ná záka, ʊ púna ká zɔ́knyíí. Nɛrɔ ná há zíné kénú daha yɪr né ká sʊʊ. Lɛlɛ tɔ́ɔ́ wuu tíŋʊ́ mé. Wɪsɛ pɔ́wɔ́ tíŋ, ríwɔ́ ɓʊ́ʊ́sɛ tíé nyúú nɪɛ. Rɪ ɓa kéŋ tíé nyúú nɪɛ wuu pú púlli baná, ríwɔ́ wólli púl balá nɪɛ wuu ɓʊ́ʊ́sɛ, a tɪŋ tókowí, rí losu, rí pʊɔlí, rí baka kaadíhuorúwa mé.

9Pewie baa lékɛ nécikówa ná nɔ́ŋɔ má, bɔmmʊ́ɔ́ nyúú mí. Ɛ́ né ŋ ná nɪsʊsé dʊŋsɛ. Nɪɛ ná há búl Wɪsɛ wíbʊlɛ, a ɔ́ʊ́ dáŋsíɛ́wa, ɓa kɛsɛ ɓʊ́ʊ́sɛ, ɓa dʊŋsɛ né. Tulaalé koro múl né ŋ nówó,

10rɪ ɓaá cáású kíŋkáŋ a bʊlé: "Nyuutɪna há wɪ busunnu kené, taŋá tína, kal beé rí, ɪ́ ja ríí dí nɪɛ ná há ɓʊ́ʊ́sírá saríya? Kal beé rí, ɪ́ ja ríí tʊ́rwɔ́ á wíé?”

11Ká Wɪsɛ pi yɛ́wɪpʊmmɔ súwó oro wuu; ká bʊlé ríwɔ́ fífɪɛlɛ, ká dɛllɛ mʊɔ́. Ká ríwɔ́ ɓʊ́ʊ́síwɔ́ maábináŋa há kɔ́wɔ́ tʊtʊ́nnʊ́náŋa wuu kéré, aníwɔ́ tɪɪ, ríwɔ́ nʊɔ cesi.

12Ɔ́ baa ná Pewie rʊʊ mʊ́ɔ́ ka nécikówa ná nɔ́ŋɔ má, balgo nyúú mí, a kaa lékɛ. Ɛ́ né tíé zíkli; wɪsɛ wuu bíri, anɛ gɛrɔ ɓa há píé hé bíro mí, cana wuu fél, anɛ cél,

13ká caŋwʊllɛ tuwi ɓallɛ, anɛ sotulli pozeno há lúé ɓa yuori.

14Bána de fúúri col, anɛ basa ɓa há kené guŋ hé náŋá mé. Pallɛ wuu gínni, a báá wʊ́ɔ́ dɪcíŋsɛ cíné; tíé cɔrʊ ná wuu há nyíísé mʊrʊ sísíénnʊ́wa, ɓa má yʊ́ksɛ.

15Ká tíé nyúú nɪbííne wuu isi fa, aá yʊ́ksɛ: kuóre, sídíire, sóóji nyúútínáwa, ɓɪɛ tínáwa, dóé tínáwa, arí yósi ríwɔ́ ná há to yósi wuu, a zʊ aá féŋsi pallɛ bʊɔnnɛ rí bʊ́ɔ́ pékɛ mé.

16A yírɛ hé pallɛ rí bʊ́ɔ́ mé bʊlé: "Í tuwi tɔ́rá mé, a kérɛ rí nɛrɔ ná há ké kuóɓasa daha síí sírá ná, rí Pewie cɔwɪɪlɔ́ sírá pérú.

17Ɓa cɔwɪɪlɔ́ tápʊl zeno ní pʊ́lé, áŋ rí sɪé wuolé cí aá tɪkɛ?"

Wɪmakpaalɛ 7

1Ɛ́ wíɛ́ har rí mé, ŋ ná malíkawa baná, rɪ ɓa cí dúnié kíŋkere baná mé, a kérɛ dúnié kíŋkere poo wuu mí, rʊ́ʊ́ sí tíé daha lú, a sí mʊʊ daha lú, a sí tuu wuu daha lú.

© 1999, The Bible League.

2Ɛ́ nɛ́ ŋ ná malíka nɔ́ŋɔ má, rʊʊ lɛ́ tɔ́ɔ́ múl, wɪsɛ dɪpomí rí aá ko; a ka Wɪsɛ ná há wómmó malla omo, ʊ nɛ́sɛ mɛ́. Ʊ cáási bɪbarí, a yírɛ malíkawa ná baná, Wɪsɛ há pɔ́wɔ́ tíŋ ríwɔ́ zɔkɛ tíé rí mʊʊ, a bʊlɛ́:

3"Í sí bɔ́ŋbɔ́ŋ tʊ́mʊ́, tíé rí mʊʊ rí tuuni mí. Í lo ráá pírá Wɪsɛ malla hóú tʊtʊnna tulli mí kɛ́rɛ́."

4Ká ŋ nɛ nɪɛ ná malla há míŋwɔ́ tulli mí, káŋ nʊɔ: nɪɛ bʊ́í zɔlɔ mɛɛ́sɪbaná rí baná, a lɛ lzɪrayɛl duo nɪɛ jɪmʊ́ʊ́la wuu sɪɛrʊ.

5Ziida jɪmʊ́l nɪɛ sɪɛrʊ, nɪɛ bʊ́í fí rí bɛllɛ; Ribaŋ jɪmʊ́l nɪɛ sɪɛrʊ, nɪɛ bʊ́í fí rí bɛllɛ; Gaadɛ jɪmʊ́l nɪɛ sɪɛrʊ, nɪɛ bʊ́í fí rí bɛllɛ;

6Azɛrɛ jɪmʊ́l nɪɛ sɪɛrʊ, nɪɛ bʊ́í fí rí bɛllɛ; Nefitali jɪmʊ́l nɪɛ sɪɛrʊ, nɪɛ bʊ́í fí rí bɛllɛ; Manase jɪmʊ́l nɪɛ sɪɛrʊ, nɪɛ bʊ́í fí rí bɛllɛ.

7Sɪmɪyɔŋ jɪmʊ́l nɪɛ sɪɛrʊ, nɪɛ bʊ́í fí rí bɛllɛ; Levi jɪmʊ́l nɪɛ sɪɛrʊ, nɪɛ bʊ́í fí rí bɛllɛ; lsakaarɛ jɪmʊ́l nɪɛ sɪɛrʊ, nɪɛ bʊ́í fí rí bɛllɛ;

8Zabɪlɔŋ jɪmʊ́l nɪɛ sɪɛrʊ, nɪɛ bʊ́í fí rí bɛllɛ; Zɔzɛfɛ jɪmʊ́l nɪɛ sɪɛrʊ, nɪɛ bʊ́í fí rí bɛllɛ; Bɛŋzamɛ jɪmʊ́l nɪɛ sɪɛrʊ, nɪɛ bʊ́í fí rí bɛllɛ. Ɓa wuu ní kéŋ Wɪsɛ malla, ɓa tulli mí.

9Ɛ́ nɛ́ ká ŋ ná nɪɛ ɓɪkana, rɪ ɓa cí dahá, kuóro há kénú ɓasa daha, rí Pewie wuu sɪ́ɛ́. Néŋ wuu wʊ́ɔ́ wuó dɪsɛ. Ɓa sú gɛpʊŋsɛ, a bónni habɛ́ tuhílli káŋwɔ́ nɛ́ŋsa mɛ́. Ɛ́ nɪɛ ká dúníé kíŋkere tɔ́nɛ wuu nɪɛ nɛ́, duó duó wuu nɪɛ, tɔ́ɔ́ tɔ́ɔ́ wuu nɪɛ, liŋó duó wuu nɪɛ.

10Ɓa dɛnnɛ kíŋkáŋ bʊlɛ́: "Á Wɪsɛ há kénú kuóɓasa daha, ʊ rí Pewie ní lá nɪɛ aá tá."

11Malíkawa wuu cí kíl kuóɓasa ná rí nɪhɪ̃ɛ̃sɛ ná, rí oŋwómme ná baná, a káŋwɔ́ sɪ́ɛ́ cú tíé, ɓasa ná laka, aá cʊɔlɛ Wɪsɛ,

12a bʊlɛ́: "Amɪɪ! Á dɛ́nnírá Wɪsɛ, a píŋsú, a bárkú, a hʊ́ʊ́mʊ́; ʊ nɛ́ kéŋ wízɪmɛ, dóé rí wólle, téŋ wuu mí! Amɪɪ!"

13Ɛ́ nɛ́ nɪhɪ̃ɛ̃sɛ ná nɔ́ŋɔ bɔ́síŋ bʊlɛ́: "Nɪɛ nyáŋ há sú gɛpʊŋsɛ, áŋwa rí kɔ́wɔ́? Ɓa lɛ́ nɛɛ́ rɛ́?"

14Ɛ́ nɛ́ ŋ sɛ́: "Ɔ nɔhɔ̃́, ɪ ɪ́ɔ̃́." Ɛ́ nɛ́ ʊ bʊl páŋ bʊlɛ́: "Wɪla ná há dúkí nɛ́sɛ, há pɛ́rí nɪɛ ná nɛ́. Pewie cɛ́l sɪɛrʊ nɛ́ ɓa sɛ́sɪ́wɔ́ gɛnnɛ, ɓa lɛ, a tʊ́ksɛ.

15Ɛ́ nɛ́ tɛ, 'ɓa cí Wɪcʊɔlɪjɪzeno sɪɛrʊ, Wɪsɛ kuóɓasa sɪ́ɛ́, a tʊŋ aá pɔ́ʊ́, wɔhɔ rí títaŋ. Nɛrɔ ná há ké kuóɓasa daha zaaró, sí tɔ́wɔ́ mɛ́.

16Losu báá wʊ́ɔ́ káá ná, nyinyʊɔ́sɛ má báá wʊ́ɔ́ káá ná; wɪsɛ waá pɔ́ŋ ŋmɔ́wíwɔ́, lʊmɔ má báá wʊ́ɔ́ wuuri.

17Pewie ná há ké kuóɓasa daha tɪɪ sí ɔ́wɔ́ nínʊɔlɔ, a nʊ́ɔ́líwɔ́ kaa mʊ́ peri hiẽsó nyibúlbʊɔnnɛ, ká rí Wɪsɛ mʊ́ʊ́ríwɔ́ sɪ́ɛ́ símɪnnʊ wuu.' "

Wɪmakpaalɛ 8

© 1999, The Bible League.

1Pewie há kúé ka hatíŋníné́cikó, balpɛ nyúú mí, a lé́kɛ, bána nyúú óŋ wuu báá waá dɔ́ŋ; dɪhɪ̃ wuu síkló, a mʊ́ aá peri lé́é́rɛ fá.

2É́ né ŋ ná malíkawa ná balpɛ, rɪ ɓa cí Wɪɪsɛ sí́é́; ɓa pa nyísɛ ná ɓa háá mué balpɛ, a pɔ́wɔ́.

3É́ né malíka nɔ́ŋɔ ko lɪɪ cí tulaalé koro laka, a ka salmɛ kurupóóti, ʋ nésɛ mé́. Ɓa pɔ́ʋ́ tulaalé ɓɪkana, rʊ́ʋ́ laa súúri Wɪɪsɛ nɪɛ wɪcʋɔ́lɔ́ mé́, a físi salmɛ koro daha; koro ná há mɪŋ kuóɓasa ná sí́é́.

4Tulaalé ná háá físé nyʋɔsɛ, rí Wɪɪsɛ nɪɛ wɪcʋɔ́lɔ́ ná hé náŋá mé́, a lɛ malíka ná nésɛ mé́, aá zí nyúú rí, Wɪɪsɛ sí́é́.

5É́ né malíka ná pi kurupóóti ná, a pa koro ná daha níŋ hé, a pii yo tíé nyúú. Líŋsi líléɛ, duóŋ fíllɛ káá ɓɛ, tíé zíkli.

6Malíkawa ná balpɛ, há kéŋ nyísɛ ná balpɛ cí ríwɔ́ mu,

7sílaarɔ sɪé́ múú nyíla. É́ né duódɔ́wʊ́ɔ́ rí níŋ kuosi cé́l mé́, a tuwi tíé. Rɪ ɓa kéŋ tíé ɓa cɔrʋ botoro, cɔɔ nɔ́ŋɔ wuu dí níŋ; tuuni botoro wuu sɪɛrʋ, tuu balá má dí níŋ; tíé nyúú nyɔ́lɔɔ wuu dí níŋ.

8Malíka ná há tʊ́ké́ bʋllɛ mé́, múú nyíla. Ɓa pi omo oro há dé nɛ paalɪzeno, káá ka níŋ, a yoo hé mʋʋ sɪɛrʋ. Rɪ mʋʋ nyii cáksé́ botoro, cɔɔ nɔ́ŋɔ nyii wuu ní bírmé́ cé́l.

9Mʋʋ sɪɛrʋ oŋwómme náŋa sʋsɛ. Rɪ ɓa kéŋ mʋʋ sɪɛrʋ oŋwómme wuu pú púlli botoro, púl balá onni ní sʊ́sé́; rɪ ɓa kéŋ mʋʋ nyiidaborsi má ɓa púlli botoro, púl nɔ́ŋɔ ɓɪɛ wuu ní zɔ́ké́.

10Botoro nyúú mí malíka má múú nyíla. Caŋwʋlzeno oro de cúri, nyololo anɛ caanɔ́, a tuwi ɓal polli nyii mí. Rɪ polli wuu ní ríwɔ́ kaa ɓa púlli botoro, púl balá polli nyii rí nyii dɪbulé wuu mí ní, é́ caŋwʋl ɓal.

11Caŋwʋl ná yɪr né́ ká: "Bɛrɔ́ bákalá." É́ né́ nyii ná wuu sɪɛrʋ ʋ há ɓálé́, de háksɛ; nɪɛ ɓɪkana sʋsɛ, bɛrɔ́ há mɪŋ nyii ná mé́ wí́é́.

12Baná nyúú mí malíka má múú nyíla. Wɪpomí cɔɔ nɔ́ŋɔ zɔkɛ, cana má cɔɔ nɔ́ŋɔ zɔkɛ, caŋwʋllɛ má cɔrʋ náŋa zɔkɛ, anɛ ɓa há kéŋwó ɓa cɔrʋ botoro botorowa, ɓa oro wuu cɔ́ɔ́ balá né́ zɔ́ké́, a bíri. Rɪ wɔhɔ cáksé́ botoro, cɔɔ nɔ́ŋɔ wɪ pʋmmɔ kené; rɪ títaŋ má cáksé́ botoro, cɔɔ nɔ́ŋɔ wɪ bíno kené.

13É́ né́ ŋ baa bel, a nɛ kiesí háá fil bána nyúú rí nyúú rí, liŋó, rʋʋ́ búólú a bʋlé́: "Ʊ sí lɔrɛ a pá tíé nyúú nɪbíine. Rɪ malíkawa ná botoro há kááné́ né́ kúé múwó nyísɛ ná botoro, ʋ sí lɔrɛ a pɔ́wɔ́."

Wɪmakpaalɛ 9

1É́ né́ bɔmmʊ́ɔ́ nyúú mí malíka múú nyíla. Ɔ ná caŋwʋl oro, rʋʋ cúró, a lɛ bána rí tuwi ɓal tíé. Ɓa pi cúŋcúŋbʋɔ borwí pɔ́ʋ́.

© 1999, The Bible League.

2Ɛ́ né caŋwʊl ná wúri bʊɔ ná nʊɔ, nyʊɔsɛ lɛ ráŋ lɛ́; nyʊɔsɛ ná há nɪhɪ̃ níŋzeno nyʊɔsɛ, a tɔ́ wɪsɛ rí poo wuu mí, ɓa bíri tim.

3Hʊɔ̃sɛ lɛ nyʊɔsɛ ná sɪɛrʊ, a ɓésɛ tíé nyúú wuu. Ɓa pɔ́wɔ́ tíŋ, tíŋ ná duo nʊɔnnɛ há kené tíé nyúú, a a nɪɛ níná wɪla.

4Ɓa sɛ́ ríwɔ́ sí á rí nyɔ́ɔ́, rí tuuni, arí tíé oŋnyʊ́ʊ́lɛ ná náŋa ná wɪla. Amá ríwɔ́ lo, rí nɪbííne ná Wɪsɛ malla há tɔ́wɔ́ tulli mí, ríwɔ́ né ná wɪla.

5Ɓa wʊ́ɔ́ ŋméno péé, ríwɔ́ ɓʊ́ʊ́sɛ é nɪbííne. Ɓa taŋa sɛ́ ríwɔ́ a ríwɔ́ ná wɪla né wérí, caŋsɛ bɔmmʊ́ɔ́. Ɛ́ hʊɔ̃sɛ nɪwálmɔ wí nɪbííno mí, aá nɛ nʊɔmɔ háá dʊ́mʊ́, ʊ wíwɛ é né.

6Caŋsɛ ná bɔmmʊ́ɔ́ pɛ́kɛ, nɪbííne sí jíja sʊʊ, ká sʊ́ʊ́ ná; ɓa sí cólli rí sʊʊ ko kɛ́síwɔ́, ká rí sʊʊ fá kɛ́kwɔ́ mɛ́.

7Ɛ́ hʊɔ̃sɛ dé nɛ zákse ɓa há ɓíɛ́rɛ́, ríwɔ́ kaa mʊ́ yo lal né. Nyʊ́tɔ́llɛ há nɪhɪ̃ salmɛ kuónéŋcunni, ní tɔ́wɔ́ nyunni mí, ká ɓa sípaané né nɪbííne sípaané.

8Ɓa nyʊ́pʊ́sɛ dé nɛ háálɔ nyʊ́pʊ́sɛ né, ɓa nyɪla má nɛ kíŋkáná nyɪla.

9Gɛrɔ há nɪhɪ̃ hɔɔ gɛrɔ né tɔ́wɔ́ baŋcɪllɛ mɛ́. Rɪ ɓa kiŋkeru níí dɔ́mɛ́, ʊʊ́ de nɛ lalyoore tórkowa, zákse ɓɪkana há pɔ́sɛ́ kaá fá, aá mʊ́ lal dɪyóé, dɔ́mɛ né.

10Ɓa mʊ́dunni rí hɛmɛ né, anɛ nʊɔnnɛ mʊ́dunni; ɓa dóé míŋwɔ́ mʊ́dunni ná mɛ́ né, ríwɔ́ kaa wálmɛ nɪbííne, caŋsɛ ná bɔmmʊ́ɔ́.

11Hʊɔ̃sɛ ná kuóro ní ká cʊ́ŋcʊ́ŋbʊɔ malíka. Ʊ yɪr né, Abadɔŋ, Ebirewa liŋó mí, ká Gɪrɛkɛwa má kaá yírɛ, Apɔlɪyɔŋ, ɓa liŋó mí. Ʊ mʊ́l né ká: "Zɔkrɔ".

12Dʊ́ŋdʊ́ʊ̃ nabɔné dáárɔ́; nabɔnéwa bɛllɛ né sɪɛ́ haá kué.

13Balgo nyʊ́ʊ́ mí malíka má mʊ́ʊ́ nyíla. Ɲ né liŋó há lɛ́ salmɛ koro ná há mɪŋ Wɪsɛ síɛ́, ʊ keŋe baná rí cɔɔ,

14a bʊl balgo nyʊ́ʊ́ mí malíka ná há kéŋ nyíla rí, a bʊlɛ́: "Puri malíkawa ná baná há vɔ́sɛ́ lfɪratɛ fozeno laka tá."

15Ɛ́ né ɓa púrwɔ́ tá. Ɓa fa dé káŋwɔ́ tɪ a pɔ́ tɪkɛ rí bɪna peri, rí cana peri, rí tɔ́ɔ́ pʊl, rí téŋ peri, ríwɔ́ ɓʊ́ʊ́sɛ tíé nyʊ́ʊ́ nɪbííne, nɪɛ botoro wuu sɪɛrʊ, néŋ baláwa.

16Ɛ́ né ɓa makɛ nɪɛ ná há zí zákse nʊɔ páŋ: nɪɛ bʊ́í bʊ́íwa bʊ́ízɔwɛllɛ.

17Ɲ há ná zákse ná rí nɪɛ ná há kéŋwɔ́ daha, ɓa nɪsɔ né nyɛ: Zákzínna ná gɛnnɛ, há nɪhɪ̃ hɔɔ gɛnnɛ, ɓa fɪɛmí anɛ níŋ, ká bíri má anɛ bʊ́lá, ká a sʊʊ́míŋ anɛ jirwí. Zákse ná nyunni nɪhɪ̃ kíŋkánáwa nyunni ní; ká níŋ rí nyʊɔsɛ rí jirwílʊmɔ lílíwɔ́ nʊʊsɛ mɛ́.

18Wɪla nyáŋ botoro háá líwɔ́ nʊʊsɛ mɛ́: Níŋ rí nyʊɔsɛ rí jirwílʊmɔ né ɓʊ́ʊ́sɛ nɪbííne, nɪɛ botoro wuu sɪɛrʊ néŋ baláwa.

19Zákse ná wólle wuu líwɔ́ nʊʊsɛ ríwɔ́ mʊ́dunni ní. Ɓa mʊ́dunni nɪhɪ̃ dʊma né arí nyunni, ɓa kaá dʊsɛ nɪɛ, ɓaá ná wɪla.

© 1999, The Bible League.

20Nɪkáánɛ ná, wɪula ná botoro há wɪ ɓúúsɛ́, ɓa wúɔ́ mála bírsɛ́, káá ɔ́wɔ́ wí"állɛ núú. Ɓa haá cʊɔlɛ kaŋtɔmɔ, aá ɓaarɛ venni; venni ná ɓa há pí salmɛ cʊɔrɛ náŋa, a pi wárɛ cʊɔrɛ náŋa, a pi hɔfɪɛmɔ cʊɔrɛ náŋa, a pi dɔ́wúɔ́ bɪrmɛ náŋa, a pi daasɛ cɔ́ náŋa. Ɓa wɪ ráŋ ná, a wɪ wíɛ́ nɛ, a wɪ wuó va.

21Ɛ́ nɪkáánɛ ha wɪ bírsɛ́, a tɔ́wɔ́ nɪɓú, bɔmí, nɪlɪlíwíɛ́ ríwɔ́ gaárʊ.

Wɪmakpaalɛ 10

1Ɛ́ né ŋ baa ná malíka bɪbar oro, rʊʊ lɛ́ bána rí aá tuwi. Duóbána tɔ́ú mɛ́ anɛ gɛrɔ, ʊ su, duósii báákú nyúú mí. Ʊ sípaané dé nɛ wɪusɛ né, ʊ naasɛ má nɛ níŋvásɛ.

2Ʊ kéŋ kɛŋwie há wúré, ʊ nésɛ mɛ́. Ʊ púú néduu naa sakɛ mʊʊ daha, ká púú nágʊɔ naa sakɛ tíé nyúú.

3Ʊ cáási liŋó ɓɪzéní, anɛ kíŋkáná háá uuré. Ʊ há cáási ɛ́, duóɓɛ́llɛ dɔ́mɔ́, naasí balpɛ.

4Duóɓɛ́llɛ ná balpɛ dɔ́mɛ har rí mɛ́, ŋ faá já ríŋ púŋsɛ rɛ́; ɛ́ né liŋó oro lɛ bána rí, a ko búlíŋ rí bʊlɛ́: "Lo rí duóɓɛ́llɛ líŋsi ná a wíféŋsé; síwɔ́ púŋsú."

5Ɛ́ né malíka ná ŋ há néé, rʊʊ cí dahá, naa nɔ́ŋɔ sakɛ mʊʊ daha, ká nɔ́ŋɔ sakɛ tíé nyúú, kánú néduu ɓɔ́ bána rí,

6ká ŋmíésɛ Wɪusɛ yɪr mɛ́. Wɪusɛ ná há to wɪsʊwí, a né a bána rírú sɪɛrʊ onni wuu, a a tíé rírú daha onni wuu, arí mʊʊ rírú sɪɛrʊ onni wuu, yɪr mɛ́ né, ʊ ŋmíésɛ, a bʊlɛ́: "Ʊ báá waá dáánɛ.

7Balpɛ nyúú mí malíka sí múú nyíla; ɛ́ mɛ́ né, rí Wɪusɛ a wíɛ́ ná wuu, ʊ há bííné rúú a, ká kaa féŋsi, anɛ ɛ́ ʊ há búlɛ́ pɔ́ú tʊtʊnna, há kɔ́ú wílaabʊlla."

8Ɛ́ né liŋó ná ŋ há níɛ́ rʊʊ lɛ́ bána rí, baa búlíŋ rí bʊlɛ́: "Mú la kɛŋwie ná há wúré, a mɪŋ malíka ná há cí mʊʊ rí tíé wuu daha, nésɛ mɛ́."

9Ɛ́ né ŋ mú malíka ná rí, a bʊlú pi kɛŋwie ná páŋ. Ɛ́ né ʊ sɛ́: "La, a dí, ʊ sí a ɓɪŋmɔ́ŋ, anɛ tʊʊ ɪ nʊɔ mɛ́, ká a ɓɪhɔ́, ɪ file mí."

10Ɛ́ né ŋ la kɛnɔ ná ʊ nésɛ mɛ́, a pii dí. Ɔ nʊɔ mɛ́, ʊ ŋmɔ́mɔ́ anɛ tʊʊ; ká, ŋ líŋó ko tenni, rʊʊ háákɔ́, ŋ file mí.

11Ɛ́ né ɓa bʊl páŋ bʊlɛ́: "I ha sí la Wɪusɛ nʊɔ mɛ́, a bʊl wíɛ́ caasɛ nɪbííne duo wuu ɓɪkana, tɔ́nɛ duó duó wuu ɓɪkana, líŋsi duo wuu ɓɪkana, rí kuóre ɓɪkana."

Wɪmakpaalɛ 11

1Ɓa coki dapʊɔl páŋ ká bʊlɛ́: "Isi kaa mú máŋsɛ vʊk koro, a máŋsɛ Wɪcʊɔlɪjɪzeno, ká dɪusɛ nɪɛ ná há zú ráŋ, aá cʊɔlɛ Wɪusɛ.

2Amá Wɪcʊɔlɪjɪzeno wuoljɛlɔ ná, lóú ɛ́, súú máŋsú; ɓa pí ráŋ pá nɪɛ ná há to Wɪusɛ nɪɛ né. Ɓa sí zʊʊ fírkɛ Wɪusɛ tɔ́wero onni wuu, caná canáwa mɛɛ́sɛllɛ rí bɛllɛ.

3Ká ríŋ túmíŋ dáŋsíɛ́wa bɛllɛ, ríwɔ́ su yúó gɛnnɛ, a láŋ nʊɔ wíɛ́ bʊl pá nɪɛ, tápʊlɛ búí rí zɔwɛllɛ rí mɛɛ́sɪbotoro."

© 1999, The Bible League.

4Dáŋsíɛ́wa ná bɛllɛ há cí tíé wuu Nyuutɪna síɛ́, nɛ́ ká ólívi tuuni ná bɛllɛ rí cáŋsɛ dɪsakɛ́ ná bɛllɛ.

5Rɪ nɛ́ŋ já rʊ́ʊ́ pi bɔ́ŋbɔ́ŋ tʊ́ŋwɔ́ mɛ́, níŋ níí líwɔ́ nʊʊsɛ lɛ, a zɔ́kwɔ́ dɪŋdɔma. Rɪ nɛ́ŋ já rʊ́ʊ́ tʊŋ bɔ́ŋbɔ́ŋ ɓa mɛ́, ɛ́ sʊʊ duo ní, ríí tína sʊwɛ.

6Ɓa wo bána aá suki, rí duóŋ sí kó, tápʊlɛ ná wuu ɓa há lá Wɪsɛ nʊɔ wíɛ́ bʊl aá pá nɪɛ. Ɓa wo nyii má kaa a, ɓaá bɪrmɛ cɛ́l; a wólli wɪla ríríʊ́ duó wuu yiki, aá hé tíé nyúú nɪɛ mɛ́, ɛ́ ɓa há có.

7Ɓa háá kóó tɛ́wɔ́ sɪɛ́da rí tenni, ballɔ ná há lɛ cúŋcúŋbʊɔ aá lɛ, sí ko yówó. Ʊ sɪɛ́ sí wóllíwó, a ɓʊ́ʊ́síwɔ́.

8Ɓa sí káŋwɔ́ lɛlɛ lɪɪ bil tɔ́zeno dɪjɛlɔ, ráŋ ná ɓa há ɓásíwɔ́ Nyuutɪna dagɛsɛ́ daha. Ɛ́ tɔ́zeno nɪsɔ ɔ́ɔ́, ɓa kánʊ́ aá yírɛ Sodomi arí Ezipiti.

9Duo wuu nɪɛ, íriŋ íriŋ wuu nɪɛ, líŋsi wuu nɪɛ, tɔ́ɔ duó wuu nɪɛ, sí ko bélwó lɛlɛ, tápʊlɛ botoro rí fá, káá sí sáŋʊ́ ríwɔ́ paa mʊ́ hu.

10Tíé nyúú nɪbííne wuu tɛŋ sí pɔrɛ, Wɪsɛ wílaabʊlla ná bɛllɛ sʊʊ wíɛ́, ríwɔ́ jíjʊɔsɛ, a dí zilé aá pá náŋá; bee wíɛ́ ɛ́ wílaabʊlla bɛllɛ fa wálmɛ nɪbííne wérí.

11Tápʊlɛ ná botoro rí fá há dáárɛ́, hiẽsó lɛ́ Wɪsɛ rí, a ko zʊ́ wílaabʊlla ná bɛllɛ, ɓa gírki isi; ɛ́ nɛ́ héwíŋ ɓɪzeno ka nɪɛ ná wuu há cíné aá bel.

12Ká liŋó oro lɛ bána rí, a ko bʊl wílaabʊlla ná bɛllɛ rí a bʊlɛ́: "Í zí rɛɛ́." Ɛ́ nɛ́ ɓa tɪŋ duóbána mɛ́, a zí bána, ɓa dɪŋdɔma síɛ́ mɛ́.

13Tíé zíkli kíŋkáŋ ɛ́ tɛ́ŋ mɛ́, jɪsɛ ɓallɛ. Jɪsɛ fí wuu sɪɛrʊ, jaá balá ní ɓálɛ́, tɔ́zeno ná sɪɛrʊ. Ɛ́ tíé zíkle ɓʊ́ʊ́sɛ nɪɛ bʊ́í"alpɛ. Héwíŋ ka nɪɛ ná há kááné, ɓa pi píŋ pá bána nyúú Wɪsɛ.

14Wɪla bʊllɛ mɛ́ nɛ́ dáárɛ́ nyɛ; botoro mí wɪla sí ko mʊ́l néé mí.

15Ɛ́ nɛ́ balpɛ nyúú mí malíka múú nyíla. Líŋzeŋsi bʊl wíɛ́ bána rí, a bʊlɛ́: "Á Nyuutɪna ríríʊ́ Nɪlɪsɛ nɛ́ tɛ kuorí díí, mʊ́l néé mí. Ʊ sí dí kuorí ná há waá tóki, bɪŋsɛ́ rí bɪŋsɛ́!"

16Nɪhɪ̃ɛ̃sɛ ná mɛrɛ́ rí baná há kéŋwó kuóɓaŋsa mɛ́, Wɪsɛ síɛ́, ɓa ɓírmi, a ka tulli tuwi aá ɓá tíé, a cʊɔlɛ Wɪsɛ,

17a bʊlɛ́: "Nyuutɪna, dóé wuu tína Wɪsɛ, ɪ nɛ́ mɪnɛ́, anɛ ɪ die há mínɔ́ ɛ́. Áá bárkí; ɪ há tʊ́mí ballí, a tíllɛ kuorí aá dí wíɛ́.

18Dúníé nɪɛ cɔ́ɛ́ faá wíí; ɪ cɔwɪlɔ́ tɛ́ŋ nɛ́ sɪɛ́ péré. Tɛ́ŋ péró, ríí dí nɪsʊsɛ saríya; ká túmí tʊtʊnna kɛ́í wílaabʊlla, arí nɪɛ ná wuu há kɛ́í nɪɛ, aá fɛ́í, ɓa bɪbara ríwɔ́ pʊɔllɛ wuu. Tɛ́ŋ péró, ríí zɔkɛ nɪɛ ná wuu há ká tízɔ́krá."

19Ɛ́ nɛ́ bána nyúú Wɪcʊɔlɪjɪzeno wúri, ká ɓa níná nʊtʊmɛ dáka ná há bíl ráŋ. Líŋsi líle, duóŋ fífíllɛ, a ɓíɓɛ, duódɔ́wízeŋsi ɓíɓallɛ, tíé zíkli.

Wɪmakpaalɛ 12

© 1999, The Bible League.

1Ɛ́ nɛ́ ká, nyɪnɛ ɓɪzeno oro lɪɪ nyɪɪsɛ bána mɛ́: Hál rɛ́, a ka wɪpomí báákʊ́ tɪɪ, anɛ gɛbasa, a ka cana hóú naasɛ mʊ́l, ká ka caŋwʊllɛ fí rí bɛllɛ báákʊ́ nyúú, anɛ nyúɓikó.

2Ɛ́ háálɔ fa kéŋ puo, a cí lʊlɛ́ mɛ́. Ʊ luoru háá wíɛ́ rʊ́ʊ́ lʊl wɪula wʊ́wʊ́ mɛ́, ʊ cícáási.

3Nyɪnɛ nɔ́ŋɔ má baa lɪɪ nyɪɪsɛ bána mɛ́: Dɪragɔŋ fɪɛmɔ ɓɪzeno oro, há kéŋ nyunni balpɛ arí nyísɛ fí, nyúɓikó kílú nyunni ná oro wuu.

4Ʊ kenú mʊ́dúŋ kɛ́nnɛ caŋwʊllɛ yo tíé nyúú. Caŋwʊllɛ botoro wuu sɪɛrʊ, caŋwʊ́l caŋwʊ́lwa. Ká cí tɪkɛ háálɔ ná háá já rʊ́ʊ́ lʊl, rʊʊ lʊ́lɔ́, rʊ́ʊ́ pi bio ná dí.

5Háálɔ ná lʊl heŋbóle ná, há sí isi dí kuorí, duó wuu nɪɛ nyúú, a nʊ́ɔ́líwɔ́ rí hɔɔ deŋtuke. Ɓa pi bio ná kaa mʊ́ bil Wɪɪsɛ há kénú kuóɓasa daha, laka.

6Ká háálɔ ná fá zʊ gɪrbétéke, a mʊ́ mɪŋ dɪhɩ̃́ ná Wɪɪsɛ há bírmɛ́ bílú mí, ríwɔ́ díɛ́sʊ́ tápʊlɛ bʊ́í rí zɔwɛllɛ rí mɛɛ́sɪbotoro.

7Ɛ́ nɛ́ lal isi bána nyúú. Wɪɪsɛ malíkawa nɔhɔ̃́, Mɪsɛl rírʊ́ harwa yo Dɪragɔŋ; Dɪragɔŋ má rírʊ́ malíkawa yówó.

8Ɓa wólli Dɪragɔŋ, ʊ rírʊ́ malíkawa báá wɪ dɪkéni kené, bána nyúú.

9Ɛ́ nɛ́ ɓa lísɛ Dɪragɔŋ zeno bána nyúú, a yíkú rírʊ́ malíkawa yoo tá tíé nyúú. Ʊ nɛ́ ká dʊbɪnɛ́ ná, ɓa há kené aá yírɛ kaŋtɔmɔ nɔhɔ̃́, a kaá yírɛ Sɪtaanɛ má. Ʊ wólli dúníé wuu a yéŋŋi.

10Líŋduo oro bʊl wíɛ́ bána rí, ŋ nɛ. Ʊ sɛ́: "Mʊ́l néé mí, nɪɛ laaté téŋ péró. Mʊ́l néé mí, Wɪɪsɛ mákʊ́ dóé, a bílú kuorí. Mʊ́l néé mí, Wɪɪsɛ Kirisi mákʊ́ tíŋ. Zaŋbatɪɪnɔ ná fa há cíŋrá maábináŋa mɛ́, a cí Wɪɪsɛ síɛ́ wɔhɔ rí títaŋ wuu, a bʊl zaŋbawíɛ́ aá cáásíwɔ́, ɓa lísʊ́ bána mɛ́ yoo tá.

11Pewie cɛ́l yɪr mɛ́, á maábináŋa dí dóé ʊ nyúú. Ɓa dí dóé ʊ nyúú, a tɪŋ Wɪɪsɛ wíbʊlɛ ná má ɓa há bʊ́lɛ́ pá nɪɛ wíɛ́. Ɓa wʊ́ɔ́ mɪɪsɛ mɛ́ kɛ́rɛ́, ká sʊ́wíwɔ́ sɪɛ́da har.

12Ɛ́ wíɛ́, bána, jíjʊɔsɛ; í má nɪɛ ná há mɪŋ bána sɪɛrʊ, í má jíjʊɔsɛ! Amá tíé rí mʊʊ é, wɪula púíwa, í wíwi! Kaŋtɔmɔ nɔhɔ̃́ túwíwa mɛ́ arí cɔwɪulɔ́; ʊ íɔ̃́ rʊ́ʊ́ tápʊlɛ báá wɪ kaŋ."

13Dɪragɔŋ há néé, rɪ ɓa yóú tá tíé nyúú, ʊ dé isi aá kiri háálɔ ná há lʊ́l heŋbóle ní.

14Ɛ́ nɛ́ ɓa pi kiesí kiŋkeru bɛllɛ, a pá háálɔ ná, rʊ́ʊ́ fil kɛkɛ Dɪragɔŋ mɛ́, a mʊ́ pérú dɪkéni, gɪrbétéke sɪɛrʊ, ráŋ ná ɓa há sʊ́ʊ́ ké, bɪŋsɛ botoro rí fá.

15Ɛ́ nɛ́ Dɪragɔŋ tʊ́ɔ́sɛ nyii ɓɪkana, anɛ fuo, ríwɔ́ pal mʊ́ pu háálɔ ná, rí nyipoo púú kaa col.

16Ɛ́ nɛ́ tíé fá háálɔ ná búŋse, a poŋ, ká Dɪragɔŋ nyitʊ́ɔ́sɛ ná wuu pal ko zʊ ráŋ.

17Dɪragɔŋ ná cɔ́ɛ́ wɛ kíŋkáŋ, háálɔ ná nyúú. Ɛ́ nɛ́ ʊ bɪrmʊ́ suki háálɔ duo nɪkáánɛ hé, aá yo lal, aá yo nɪɛ ná háá tɪŋ Wɪɪsɛ wímáŋsɛ, aá tɛ sɪɛ́da, rɪ Zeezi wíbʊlɛ ná ká taŋá nɛ́.

18Ká ʊ isi mʊ́ zí cí mʊʊ nʊɔ, hɪɛl daha.

Wɪmakpaalɛ 13

© 1999, The Bible League.

1Ɛ́ nɛ́ káŋ ná ballɔ oro, rʊʊ lɛ́ mʊʊ sɪɛrʊ aá lɛ. Ʊ kéŋ nyunni balpɛ arí nyísɛ fí. Nyúcikó kílú nyísɛ ná oro wuu, ká ɓa púŋsɛ Wɪsɛ zome yɪra ʊ nyunni ná daha.

2Ɛ́ ballɔ ŋ há néé, ʊ nɪhɩ̃ ɓee ní, ká ʊ naasɛ nɛ ballɔ oro ɓa háá yírɛ úrsi, naasɛ, ʊ nʊɔ má nɛ kíŋkáná nʊɔ. Dɪragɔŋ púú dóé pɔ́ʊ́, a púú kuóɓasa pɔ́ʊ́, a pɔ́ʊ́ tíŋ ɓɪzeno.

3Ballɔ ná nyunni ná nɔ́ŋɔ de nɛ ɓa ɓɔ́ɔ́ cɔ́rɛ, a hé sʊʊ mɛ́; fʊʊ ná háá já rʊ́ʊ́ ɓʊ́ʊ́, sɪɛ́ fɪɛlɛ. Tíé nyúú nɪɛ wuu sɪɛ́ tíŋʊ́ mɛ́, a bíbɛ́llɛ.

4Nɪɛ wuu cícʊɔlɛ Dɪragɔŋ, ʊ há púú tíŋ pá ballɔ ná wíɛ́. Ɓaá cʊɔlɛ ballɔ ná má, a bʊlɛ́: "Áŋ rí mɔhɛ̃́, ballɔ? Áŋ rí wóú kaá lowi?”

5Ɛ́ nɛ́ ɓa pá ballɔ ná ŋmɛ́nɔ, rʊ́ʊ́ bʊl nyʊkwíɛ́, a tʊksɛ Wɪsɛ. Ɓa pɔ́ʊ́ tíŋ rʊ́ʊ́ tʊŋ ɛ́, caŋsɛ mɛɛ́sɛllɛ rí bɛllɛ.

6Ʊ isi bʊl wíɛ́ aá lɔ́rɛ Wɪsɛ; a tʊksɛ Wɪsɛ rírʊ́ jaa, a tʊksɛ nɪɛ ná wuu há mɪŋ bána nyúú.

7Ɓa pɔ́ʊ́ ŋmɛ́nɔ rʊ́ʊ́ yo Wɪsɛ nɪɛ, a dí. Ɓa pɔ́ʊ́ tíŋ, duo wuu nɪɛ, rí íriŋ íriŋ wuu nɪɛ, rí líŋsi duo wuu nɪɛ, rí tɔ́ɔ́ duó duó wuu nɪɛ nyúú.

8Dúníé nɪɛ ná wuu ɓa há wʊ́ɔ́ yɪra púŋsɛ́ hé kɛnɔ ná, há ká Pewie ná ɓa há ɓʊ́ɛ́ hiẽsó nɪɛ kɛnɔ sɪɛrʊ, dúníé púle mí, ɓa wuu sí cʊɔlɛ ɛ́ ballɔ.

9Nɛrɔ ná há kéŋ dɪlla, ʊ́ʊ́ tína zesi.

10Wɪsɛ há sɛ́ nɛrɔ ná mɔhɔ̃́ rʊ́ʊ́ zʊ bɪnajaa, ʊʊ́ zʊ bɪnajaa nɛ́. Ʊ há sɛ́ nɛrɔ ná mɔhɔ̃́ ríwɔ́ ɓʊ́ʊ́ rí tókowí, ɓaá ɓʊ́ʊ́ rí tókowí ní. Ɛ́ wíɛ́ nɛ́ Wɪsɛ nɪɛ mɔ, ríwɔ́ cíŋwɔ́ nyamma ríwɔ́ yardá mɛ́.

11Ɛ́ nɛ́ káŋ ná ballɔ oro má báá, rʊʊ lɛ́ tíé mʊ́l aá lɛ, a ka nyísɛ, anɛ pewie nyísɛ, káá bʊl wíɛ́ anɛ Dɪragɔŋ.

12Ʊ kéŋ ballɔ ná há lɛ́ mʊʊ dóé ní, aá tʊŋ, ʊ síɛ́ mɛ́. Ʊ fíkɛ́ tíé rírʊ́ daha nɪɛ wuu mí, ríwɔ́ cʊɔlɛ ballɔ ná há lɛ́ mʊʊ, ʊ nyúú nɔ́ŋɔ́ fa ka fʊʊ, ká fɪɛlɛ.

13Ɛ́ ballɔ tʊ́ŋ nyáŋwíɛ́ ɓɪkana; a a níŋ má tɪɪ lɛ bána tuwi tíé, nɪbííne wuu síɛ́ mɛ́.

14Ʊ yéŋŋi tíé nyúú nɪbííne, a tɪŋ nyáŋwíɛ́ ná ʊ há cí dʊ́ŋdʊ́ʊ̃́ ballɔ ná síɛ́ mɛ́, aá a. Ʊ sí nɪbííne má veno, dʊ́ŋdʊ́ʊ̃́ ballɔ ná, ɓa há ɓá nyúú cɔ́rɛ ká ʊ wɪ sʊ́wɛ́ yɪr mɛ́.

15Ballɔ ná há lɛ́ tíé mʊ́l lɛ, ʊ ná dóé, a pi hiẽsó pá mʊʊ ballɔ veno ná, ʊ búbʊl wíɛ́, a wólli nɪɛ ná há wʊ́ʊ́ cʊɔlɛ ɓʊ́ɓʊ́ʊ́sɛ.

16Ʊ fíkɛ́ nɪbííne wuu mí, ɓa hé malla pɔ́wɔ́, ɓa néduu nɛ́ŋsa mɛ́, ɛ́ rá má ɓa tulli mí; pʊɔllɛ rí bɪbara, ɓɪɛ tínáwa rí summe, yósi rí to yósí, ɓa wuu.

17Rɪɪ ná wɪ ɛ́ malla kené, ɪ wɪ óŋ wuó yɔwɛ, ɪ wɪ óŋ wuó yɛ́llɛ. Ballɔ ná yɪr, ɛ́ rá má ʊ yɪr náŋɓa nɛ́ ká, ɛ́ malla.

18Wízɪmɛ kaa tʊmɛ́ dɪhɩ̃́ nɛ́ nyɛ. Nɛrɔ ná há kéŋ líŋ, ʊ wo ballɔ ná náŋɓa ná mʊ́l aá zɪŋ rɛ́; nɪbíŋ yír rɛ́. Ʊ náŋɓa ná nɛ́ ká zɔwalgo rí mɛɛ́sɪbotoro rí balgo (666).

© 1999, The Bible League.

Wımakpaalɛ 14

1Ɔ baa bel, a ná Pewie rʊʊ cí dahá, paalɔ ná ɓa háá yírɛ Sıyɔŋ daha, ʊ rí nıɛ búí zɔlɔ mɛ́ɛ́sɛllɛ rí baná. Ɓa púŋsɛ Pewie rírú Ana yıra ɓa tulli mí.

2Ɔ nɛ liŋó há dɔ́mɛ́ lɛ bána rí aá ko, anɛ nyikana há cúúré aá dɔ́ŋ, anɛ duóŋ há ɓɛ́ɛ́ a dɔ́ŋ kíŋkáŋ. Ɛ́ liŋó ŋ há nıɛ, nıhḯ ceŋdúúre má háá dú ceŋsi ní.

3Nıɛ ná búí búíwa ná cí kuóɓasa laka nɛ́, oŋwómme ná baná rí nıhıḗsɛ ná síɛ́ mɛ́ nɛ́, aá yı yıfɛlɔ. Nɛ́ŋ wuu wı ɛ́ yıl wuó máŋsɛ, rı nıɛ ná búí zɔlɔ mɛ́ɛ́sɛllɛ rí baná ná, Pewie há yɔ́wɛ́ la tíé nyúú dʊŋɔ rá.

4Ɓa ɛ́ nıɛ nɛ́ wı háála píné, a wı busunnu kéné. Ɓa tíŋ Pewie mí, ʊ dımʊ́í wuu. Ɓa yɔ́wíwɔ́, a lísíwɔ́ nıbííne sıerʊ nɛ́, a la síɛ́ píwó pá Wıusɛ rí Pewie, anɛ oŋfóle, ɓa há píé pa Wıusɛ.

5Ɓa ha wı nyıerʊ nyɛ́ɛ́ ná, ɓa wı wízɔkí wuu kené.

6Ɛ́ nɛ́ ká ŋ ná malíka oro, rʊʊ́ fil bána nyúú. Ʊ kéŋ Labaarıwero ná há waá daarɛ nɛ́, rʊʊ́ bʊl pá tíé nyúú nıbííne. Rʊʊ́ bʊl pá íriŋ íriŋwa wuu nıɛ, duo wuu nıɛ, líŋsi duo wuu nıɛ, tɔ́ɔ duo wuu nıɛ.

7Ʊ búóli a bʊlɛ́: "Í fá Wıusɛ, a píŋsú; bee wíɛ́ tɛ́ŋ péró, rʊʊ́ dí nıbííne saríya. Í dɛnnɛ nɛrɔ ná há á bána rí tíé, rí mʊʊ arí nyibulsíɛ́."

8Malíka nɔ́ŋɔ má baa tʊkɛ dʊ́ŋdʊ́ʊ̃ ɓınɔ mɛ́, a bʊlɛ́: "Ʊ ɓáló, Babılɔɔnɛ zeno ɓáló. Ʊ ɔ́ɔ duo wuu nıɛ nyɔ́ʊ́ cɔ́rmʊ ná kíŋkáŋ, anɛ síŋ."

9Malíka nɔ́ŋɔ baa lıı súúri dʊ́ŋdʊ́ʊ̃ malíkawa ná bɛllɛ mɛ́, a má búóli bʊlɛ́: "Nɛrɔ ná háá cʊɔlɛ ballɔ ná há lɛ́ mʊʊ, arírʊ́ veno ná, a lo ɓa púú malla ná hóú tule rírʊ́ nɛ́sɛ mɛ́,

10ʊ tína má sí nyɔ Wıusɛ cɔwıulɔ́ ná, anɛ síŋ; anɛ síŋ ná ɓa há wı púllé, ʊ ɔ́ŋsɛ hóú cɔwıulɔ́ gbaŋa mɛ́. Nıɛ ná wuu háá tʊŋ ɛ́, ɓa sí ná wıula, níŋ rí jirwílʊmɔ sıerʊ, Wıusɛ malíkawa rí Pewie síɛ́ mɛ́.

11Nyʊɔsɛ ná há lɛ́ níŋ ná háá wálmíwɔ́, waá yʊ́ksí ná. Nıɛ ná háá cʊɔlɛ ɛ́ ballɔ arírʊ́ veno, ʊ yır malla míŋwɔ́ mɛ́, ɓa wı fıɛla kené títaŋ rí wɔhɔ wuu."

12Ɛ́ nɛ́ tɛ, Wıusɛ nıɛ ná háá tíŋʊ́ wímáŋsɛ, a la Zeezi dí, ɓa sıɛ́ mɔhɔ̃́ ríwɔ́ ka nyamma.

13Káŋ nɛ liŋó há lɛ́ bána rí, aá bʊ́líŋ rí bʊlɛ́: "Pʊ́ŋsɛ wíí né: A kaa pɔ́ nyɛ mɛ́, nıɛ ná háá sʊsɛ Nyuutına tʊtʊmɛ́ sıerʊ, ɓa ná wér." Wıusɛ Sabıuna sɛ́: "Óó, ɛ́ nɛ́, a makɛ ríwɔ́ lówó tʊtʊ́ŋduoru ná, ká fıɛlɛ, bee wíɛ́ ɓa tʊtʊ́ŋwere ní kɔ́wɔ́ túme."

14Ɛ́ nɛ́ ŋ baa bel a ná duóbáŋpʊmmɔ, rı omo oro há nıhḯ nıbíŋ bíí, rʊʊ kénú daha. Salmɛ nyúcikó ní cúú nyúú mí, ká ʊ ka sikɔrɔ háá díé wérí, ʊ nɛ́sɛ mɛ́.

15Malíka nɔ́ŋɔ lɛ Wıcʊɔlıjızeno lɛ, a cáási hé nɛrɔ ná há ké duóbána daha rí, a bʊlɛ́: "Píí sikɔrɔ ná a kʊsɛ tíé nyúú ɓıɛ, ɓıɛ kʊsɛ́ tɛ́ŋ péró. Tíé bíɔ́, anɛ ɓıɛ, a cí kʊmɛ́ mɛ́."

16Ɛ́ nɛ́ nɛrɔ ná há ké duóbána daha, púú sikɔrɔ yoo hé tíé mí, a kʊ́sʊ́ onni wuu.

© 1999, The Bible League.

17Malíka nɔ́ŋɔ má lɛ Wɪcʊɔlɪjɪzeno ná há mɪŋ bána daha sɪɛrʊ ko lɛ, a má ka sikɔrɔ ná háá díé wérí.

18Malíka nɔ́ŋɔ má báá há kéŋ tíŋ níŋ mí, lɛ tulaaléwa koro rí ko lɛ, a bʊl nɛrɔ ná há kéŋ sikɔrɔ ná háá díé rí, kíŋkáŋ, a bʊlé: "Píí sikɔrɔ ná, a conni víínyi tuuni ná há mɪŋ tíé nyúú nɔnɔ. Ɓa nɔnɔ ná wuu bíɔ́ ré.”

19Ɛ́ né malíka púú sikɔrɔ yoo hé tíé nyúú, a kʊsɛ víínyi tuuni nɔnɔ ná, a kaa mʊ́ yoo hé tunɔnɔ dɪhaasí ɓɪzeno ná, há ká Wɪsɛ cɔwɪlɔ́ dɪhɩ́, a mɪŋ tɔ́ɔ́ kíŋkere mí, ɓa haasɛ. Cɛ́l lɛ ráŋ lɛ, a pal mʊ́ peri kííló zɔɔtoro, ká ɓa lúŋ peri nɪbííno sɛ́sɛ rí tíé.

Wɪmakpaalɛ 15

1Ɔ baa bel, a ná nyɪnɛ ɓɪzeno oro, há gírɪ́ŋ, bána nyúú: Malíkawa balpɛ né kéŋ wɪlawa má balpɛ. Hatíŋné wɪlawa né é; Wɪsɛ sí tɪŋ é wɪlawa mé, a dúú cɔwɪlɔ́ tenni.

2Ká ŋ ná óŋ oro, há nɪhɩ́ mʊʊ, aá tʊl anɛ nyiiló, ká níŋ mínʊ́ sɪɛrʊ. Ɔ ná nɪɛ ná há dí dóé ballɔ ná nyúú, ʊ veno rírʊ́ yɪr náŋɓa ná nyúú. Ɓa cí dahá, mʊnyiiló ná daha, a ka ceŋsi ná Wɪsɛ há pɔ́wɔ́.

3Ɓaá yɪ yɪl ná Wɪsɛ tʊtʊnnɔ Moyizi há yíɛ́, ʊ ná Pewie má há yíɛ́ né, a bʊlé: "Nyuutɪna, dóé wuu tína Wɪsɛ, ɪ wí"állɛ zéŋsó, a gɪrɛ nɪɛ! Duo wuu kuóro, ɪ há máŋsɛ wíɛ́ ná ríí a, ɓa ká tékétékéwa, a a wítáŋsɛ́!

4Áŋ rí mɪné, Nyuutɪna, a wíí fá, a wɪ píŋ píé aá pɛ́í? l dʊŋɔ né ká páár. Duo wuu nɪɛ sí ko ɓírmi tíé ɪ síɛ́, a cʊ́ɔ́lí, bee wíɛ́ ɪ wítékétékéwa ná ká nyaamí.”

5Ɛ́ har rí mé, ŋ ná Wɪsɛ táŋtɛ jaa síɛ́rí, Wɪsɛ síɛ́ ná, nʊtʊmɛ dáka há mɪŋ ráŋ, rʊʊ wúró, bána nyúú.

6Malíkawa ná balpɛ há kéŋ wɪlawa balpɛ, lɛ ráŋ ko lɛ, a su gɛpʊŋsɛ háá tʊlé, ká pi salmɛ báltɛwa vɔ́síwɔ́ baŋcɪllɛ mɛ́.

7Oŋwómme ná nɔ́ŋɔ pa salmɛ gbaŋsɛ balpɛ, a pá malíkawa ná balpɛ. Wɪsɛ ná há wómmó téŋ wuu mí, ʊ cɔwɪlɔ́ né sú é salmɛ gbaŋsɛ.

8Wɪsɛ píŋ rírʊ́ dóé cu nyʊɔsɛ, a sú táŋtɛ jaa ná. Rɪ wɪlawa ná balpɛ malíkawa há kené ní wɪ tʊ́mɛ́ daarɛ, néŋ wɪ ráŋ wuó zʊ.

Wɪmakpaalɛ 16

1Ɛ́ né ŋ nɛ líŋzeno oro há lɛ́ Wɪcʊɔlɪjɪzeno ná, a bʊl malíkawa ná rí bʊlɛ́: "Í pa Wɪsɛ cɔwɪlɔ́ há sú gbaŋsɛ ná balpɛ, a kaa mʊ́ bísɛ tá tíé nyúú.”

2Dʊ́ŋdʊ́ʊ̃ malíka púú gbaŋa, a kaa mʊ́ bísɛ tíé nyúú. Ɛ́ né nɪbííne ná há kéŋ ballɔ malla, káá cʊ́ɔ́lʊ́ veno, ɓa wuu de cúnni fʊbɔma bamma háá wɪɛ́ wérí.

3Bʊllɛ mɛ́ malíka púú gbaŋa, a kaa mʊ́ bísɛ hé mʊʊ sɪɛrʊ. Mʊʊ ná nyii wuu de nɛ nɛrɔ há sʊ́wɛ́ cɛ́l; é né mʊʊ sɪɛrʊ onni wuu sʊsɛ.

4Botoro nyúú mí malíka púú gbaŋa, a kaa mʊ́ bísɛ hé polli nyii, rí nyibulé wuu mí, é nyiiri wuu bɪrmɛ cɛ́l.

© 1999, The Bible League.

5Ɛ́ nɛ́ ŋ nɛ malíka ná há kéŋ tíŋ nyii nyúú, liŋó, rʊʊ sɛ́: "l dʊŋɔ nɛ́ ká Wɪɪsɛ, ɪ nɛ́ die fa mɪnɛ́, a zaa má mɪŋ. l há dí saríya ná ɛ́, ʊ síí mɛ́ nɛ́.

6Ɓa ɔ́ɔ́ ɪ Wɪɪsɛ nɪɛ cɛ́l bísɛ, ɪ wílaabʊlla má cɛ́l bísɛ, ɛ́ nɛ́ ɪ pi cɛ́l pɔ́wɔ́ ríwɔ́ nyɔ. Ɛ́ nɛ́ cɛ́rɛ́ ríwɔ́."

7Ɔ nɛ liŋó nɔ́ŋɔ báá; ʊ lɛ́ koro ná ɓa háá sakɛ tulaalé ʊ daha nɛ́, a bʊlɛ́: "Óó! Nyuutɪna, dóé wuu tína Wɪɪsɛ, ɪ kéŋ taŋá ɪ saríyawa díí mí, ɓa wuu cɛ́rɔ́."

8Baná nyúú mí malíka púú gbaŋa, a bísɛ waasɛ wɪpomí. Wɪpomí ná tíŋ, rʊ́ʊ́ púú níŋ nyɪkɛ nɪbííne.

9Ɛ́ nɛ́ ʊ lʊmɔ ɓɪzeno wuuri nɪbííne, ɓa tʊ́tʊksɛ Wɪɪsɛ, ʊ nɛ́ há kéŋ tíŋ, ɛ́ wɪla mɛ́ wíɛ́. Arí ɛ́ wuu, ɓa vɔ́ɔ́ ríwɔ́ tá wíbɔma ɛɛ, ká píŋsi Wɪɪsɛ.

10Bɔmmʊ́ɔ́ nyúú mí malíka púú gbaŋa, a bísɛ hé ballɔ ná kuóɓasa mɛ́, ʊ kuorí wuu de mɪŋ bíno sɪɛrʊ. Nɪbííne dʊsɛ nɛ́ŋsa aá mísɛ, wɪla háá wíwɔ́ mɛ́ wíɛ́.

11Ɓa tʊ́tʊksɛ bána nyúú Wɪɪsɛ, ɓa wɪla ríwɔ́ fʊrsɛ ná wíɛ́. Ká ɛ́ má, ɓa ha wʊ́ɔ́ wí"állɛ ná há bɔ́mɔ́ téɛ́.

12Balgo nyúú mí malíka púú gbaŋa, a bísɛ hé mʊnaa ɓɪzeno ná ɓa háá yírɛ lfʊratɛ sɪɛrʊ. Ʊ nyii wuu hʊ́ʊ̃́sɛ, ká tɔ́ɔ́ mʊ́l kuóre wólli zʊ, aá daarɛ.

13Káŋ ná sabɪŋbɔma botoro há nɪhḭ́ sɔrɛ; nɔ́ŋɔ lɛ Dɪragɔŋ nʊɔ mɛ́, nɔ́ŋɔ lɛ ballɔ ná nʊɔ mɛ́, ká nɔ́ŋɔ má lɛ nɛrɔ ná há nyɛ́ nyɪɛrʊ, a bʊlʊ́ ká Wɪɪsɛ wílaabʊ́llʊ́ ká tóú, ʊ má nʊɔ mɛ́.

14Kaŋtɔmɔ ná háá tʊŋ wínyáŋsɛ sabɪŋsɛ nɛ́. Ɛ́ sabɪŋsɛ líɔ́ mʊ́ dúníé kuóré wuu rí, a yírwɔ́ hé náŋá mɛ́, ríwɔ́ rí dóé wuu tína Wɪɪsɛ yo náŋá, Wɪɪsɛ ballí makɛ́ tápʊl.

15Nyuutɪna sɛ́: "Ná, ŋ sí ko uri anɛ gaarɔ. Ɔ há kúé, rɪ nɛrɔ ná wɪ dóŋ píné, ká pɔ́ʊ́ gɛnnɛ, tína wɪ tɛŋɓɪla káá va, hɪ̃sɛ wʊ́ʊ́ ka, nɪɛ síɛ́ mɛ́."

16Sabɪŋsɛ ná yírɛ kuóre ná hé náŋá mɛ́, dɪhḭ́ ná ɓa háá yírɛ Ebirewa liŋó mí, Armagɪdɔŋ nɛ́.

17Balpɛ nyúú mí malíka púú gbaŋa, a yo bána rí. Ɛ́ nɛ́ liŋó ɓɪzeno oro bʊl wíɛ́ Wɪcʊɔlɪjɪzeno sɪɛrʊ, kuóɓasa cɔɔ rí, a bʊlɛ́: "Wíí wuu ténnó."

18Ɛ́ nɛ́ duóŋ fífíllɛ, a ɓíɓɛ, dɔ́mɛ dídɔ́ŋ, tíé zíkli kíŋkáŋ. Nɪbííne tíé nyúú mɪnɛ́ mɛ́ wuu, tíé ha wɪ ɛ́ zíkle duo zíklé ná.

19Tɔ́zeno céŋŋi goru botoro, ká tíé nyúú tɔ́nɛ má wuu yɛ́rkɛ. Wɪɪsɛ liisi Babɪlɔɔnɛ wíɛ́, a a ʊ nyɔ́ʊ́ cɔwɪlízeno, anɛ síŋ, gbaŋa sɪɛrʊ.

20Tíé ná wuu há nyíísɛ́ mʊʊ sísíɛ́nnʊ́wa yʊ́ksɛ nyii sɪɛrʊ, ká pallɛ má wuu nyííkɛ.

21Ká duódɔ́wʊ́ɔ́, ɓɪzeŋsí há kɛ nɔŋbʊ́ó, lɛ bána rí tuwi aá yosi nɪbííne. Ɛ́ nɛ́ nɪbííne tʊ́tʊksɛ Wɪɪsɛ, duódɔ́wʊ́ɔ́ ná wɪla wíɛ́; ɛ́ wɪla fa zénó kíŋkáŋ.

Wɪmakpaalɛ 17

© 1999, The Bible League.

1Malíkawa ná balpɛ há pá gbaŋsɛ ná balpɛ, nɔ́ŋɔ tuu peri búlíŋ rí bʊlɛ́: "Ko ríŋ mákí ɛ́ ná, Wɪsɛ háá á rʊ́ʊ́ dí hácɔrmɔ bɪbar ná saríya pɛ́í. Ɛ́ háálɔ nɛ́ ká tɔ́zeno ná, ɓa há sɔ́ɛ́, ká nyikana pínʊ́ sísíɛ́nnʊ́wa.

2Tíé nyúú kuóre, rí nɪbííne wuu ní cɔ́rmíwɔ́ tɪɪ ʊ mɛ́, a buki, anɛ síŋ ɓa há nyɔ́ɛ́."

3Wɪsɛ Sabɪna ko súŋ, ká malíka ná kání́ŋ mʊ́ gɪrbétéke sɪɛrʊ. Ɛ́ nɛ́ ŋ ná háálɔ oro ráŋ, rʊʊ zínɔ́ ké ballɪfɪɛmɔ daha. Ɛ́ ballɔ kéŋ nyunni balpɛ arí nyísɛ fí, ká ɓa pʊ́ŋsɛ Wɪsɛ zome a tɔ́ʊ́ tɛŋ wuu mí.

4Háálɔ ná sú gɛfɪɛmɔ nɛ́, anɛ mʊɔlí, a pa salmɛ rí dɔ́wítʊlɛ́ rí ziíme, a ɓíérʊ́ tɪɪ. Ʊ cɔ́rmʊ wí"állɛ ná háá sʊɔré, sú salmɛ gbaŋa, ʊ pii kánʊ́ nɛ́sɛ mɛ́.

5Ɓa pʊ́ŋsɛ yɪgɪrí oro, ʊ tule mí: "BABlLƆƆNƐ ZENO, HÁCƆRMA RÍ DÚNÍÉ WÍSUƆRƐ́ WUU MAÁ."

6Ɔ́ ná háálɔ ná rʊʊ nyɔ́ cɛ́l kíŋkáŋ, a buki. Wɪsɛ nɪɛ ná há búl Zeezi wíɛ́ ɓa kɛsɛ ɓʊ́ʊ́sɛ, cɛ́l nɛ́ ʊ nyɔ. Ɛ́ de vɔ́kíŋ.

7Ɛ́ nɛ́ malíka ná bʊl páŋ bʊlɛ́: "Beé rí tɛ, ɛ́ wíí gírí?" Háálɔ ná, rí ballɔ ná há kéŋ nyunni balpɛ rí nyísɛ fí, ʊ kénʊ́ daha, ŋ sí lísíwɔ́ mʊ́ʊ́la pɛ́í.

8Ɛ́ ballɔ ɪ há néé, ʊ fa mínɔ́ rɛ́ ká báá toó. Ʊ sí lɛ cʊ́ŋcʊ́ŋbʊɔ lɛ, a mʊ́ʊ́ dɪzɔkí. Tíé nyúú nɪɛ ná wuu Wɪsɛ há wʊ́ɔ́ yɪra pʊ́ŋsɛ́ hé hiẽsó kɛnɔ mɛ́, dúníé púle mí, ɓa sí ná ɛ́ ballɔ rʊ́ʊ́ a wígɪrí a pɔ́wɔ́, bee wíɛ́ ʊ fa mínɔ́ rɛ́, ká báá tóó, ká rʊ́ʊ́ baa ko mɪŋ.

9Líŋtɪɪna nɛ́ sí zɪŋ wíɛ́ nyáŋ. Nyunni ná balpɛ ká pallɛ balpɛ nɛ́, háálɔ ná kéŋwó daha. Ɓa ká kuóre má balpɛ nɛ́.

10Kuóre ná bɔmmʊ́ɔ́ nɛ́ ɓa yiki yo, balá nɛ́ haá dí kuorí, ká nɔ́ŋɔ ha wɪ kúé; rʊʊ é kúó la kuorí, ʊ waá dáánɛ.

11Ballɔ ná fa há mínɔ́ ká báá tóó, ʊ má ká kuór nɔ́ŋ rɛ́, ɓa a córí; ʊ fa mɪŋ kuóre balpɛ ná sɪɛrʊ nɛ́, ká rʊʊ kúó lɛ, ɓa sí zɔ́kʊ́.

12Nyísɛ ná fí ɪ há néé, kuóre fí ní ɛ́, aá ko ríwɔ́ pɔ́wɔ́ tíŋ, ríwɔ́ rí ballɔ ná dí kuorí, téŋ mʊɔ́ mɛ́; ɓa taŋa ha wɪ kuorí léɛ́.

13Kuóre ná wuu fí, wíkaní nɛ́ balá: Ríwɔ́ píwó dóé ríwɔ́ tíŋ wuu, a tʊŋ pá ballɔ.

14Ɓa sí cí Pewie mí, a yóú, amá Pewie sí yoo díwó, ʊ nɛ́ há ká nyúútínáwa wuu Nyuutɪna, kuóre wuu Kuoro wíɛ́. Pewie rírʊ́ nɪɛ ná ʊ há yírɛ́, a tʊɔsɛ ɓa tíŋʊ́ mɛ́, ɓa sí yoo díwó.

15Ɛ́ nɛ́ malíka baa búlíŋ rí bʊlɛ́: "Nyii ná ɪ há néé rɪ hácɔrmɔ kéŋwó nʊɔ, ɛ́ nɪɛ nɛ́; íriŋwa, nɪkaŋdɔ́ɔ́, tɔ́nɛ arí líŋsi, ɓa nɪɛ nɛ́.

16Nyísɛ ná fí, rí ballɔ ná sí bɛ́rɛ hácɔrmɔ ná. Ɓa sí wúrkú ɓɪɛ wuu, ká rʊ́ʊ́ ka tɛŋɓɪla ké. Ɓa sí dúú namɪɛ ká pa naŋkuléwa hé níŋ mí.

17Wɪsɛ há có rɪ ɛ́ tʊ́mɔ́ nɛ́, ɓa tʊŋ ɛ́, a tʊŋ nʊɔ mɛ́ píwó tíŋ pá ballɔ, rʊ́ʊ́ dí kuorí. Ɓa sí tʊŋ ɛ́ a kaá ja rí Wɪsɛ wíbʊlɛ nʊɔ sú.

© 1999, The Bible League.

18Ká háálɔ ná ɪ há néé, tɔ́zeno ná dóé há kɛ tíé nyúú kuóre ní ɛ́."

Wɪmakpaalɛ 18

1Ɛ́ har rí mɛ́, ŋ báá ná malíka nɔ́ŋɔ, rʊʊ lɛ́ bána rí aá tuwi. Ʊ fa kéŋ tíŋ wérí, ká ʊ píŋ tʊlɛ́ cuoli tíé wuu.

2Ʊ túwó búóli kíŋkáŋ bʊlɛ́: "Ʊ ɓáló, tɔ́zeno Babɪlɔɔnɛ ɓáló! Ʊ bírmɛ́ kaŋtɔmɔ rí sabɪŋbɔma duó wuu dɪmɪní; a a diíwibɔma duó wuu, ríwɔ́ ná nɪɛ háá nyɛ́kɛ́, dɪmɪní,

3ʊ ɔ́ɔ duo wuu nɪɛ nyɔ́ʊ́ cɔ́rmʊ ná, anɛ síŋ. Dúníé kuóre zʊ́ʊ́ cɔ́rmʊ ná sɪɛrʊ, a kánʊ́ pɛ́, ká dúníé báyɛlɛ́ tíŋʊ́ kuóɓɪɛ mɛ́, a ná meéwíé kíŋkáŋ."

4Ká ŋ baa nɛ liŋó nɔ́ŋɔ, ʊ má lɛ́ bána rí né a tuwi bʊlɛ́: "Ɔ́ dunɪɛ, í lɛ Babɪlɔɔnɛ mɛ́, a makɛ rííwa sí tíŋí a wíbɔma ná ʊ nɪɛ háá ɛɛ́; rí wɪla ná háá á rʊ́ʊ́ túwú nyúú, périwa má.

5Ɓa wíbɔma kánɔ́ a zí aá tɪkɛ bána mɛ́, ká Wɪsɛ wʊ́ɔ́ wí"állɛ ná há bɔ́mɔ́ mɛ́ sʊ́llɛ́.

6Babɪlɔɔnɛ há pí ɛ́ tʊ́míwa mɛ́, í pi ɛ́ tʊ́mʊ́ mɛ́; ʊ há pí ɛ́ tʊ́míwa, í pi ɛ́ naasí bʊllɛ tʊ́mʊ́! Ʊ há ɛɛ́ í nyɔ síŋ ná, í a síŋ duokí há kɛ ɛ́ naasí bʊllɛ, a sʊ́ gbaŋa, a pɔ́ʊ́ rʊ́ʊ́ nyɔ.

7Ʊ há píŋsʊ́ tɪɪ, a ɓíɛ́rʊ́ tɪɪ aá mɔ ɛ́, í a rí wɪla rí wííle mɔ ɛ́, a pérʊ́! Ʊ bííʊ́ tɪɪ mɛ́ bʊlɛ́: 'Ɔ́ ké hákuóro kéne ní, ŋ to yʊ́hál, ŋ wɪ yʊ́ó wíí ná.'

8Ɛ́ wíɛ́ sɪɛ́, tápʊl balá nɛ́, rí wɪla nyáŋ wuu pʊ́ʊ́: sʊʊ, yʊ́ó, arí losu, ká rí níŋ dʊ́ʊ́. Nyuutɪna Wɪsɛ ná há tʊ́ʊ́ saríya díí, kéŋ dóé."

9Tíé nyúú kuóre ná wuu há tʊ́ŋ cɔ́rmʊ rírʊ́, a tɪŋ dʊ́ʊ́ wér, ɓa háá kóó nóʊ́ rɪ níŋ díó, rí nyʊɔsɛ líle, ɓa sí wi aá zɛ́sɛ.

10Tɔ́ɔ́ ná wɪla héwíŋ sí káŋwɔ́, ríwɔ́ mʊ́ cí dɪbólí, káá búŋsi, a bʊlɛ́: "Wɪla púí! Wɪla púí! Tɔ́zeno Babɪlɔɔnɛ há kéŋ dóé! Ɓa díí saríya nɛ́ ɛ́, téŋ mʊɔ́ mɛ́?"

11Tíé nyúú báyɛlɛ́ má wi aá zɛ́sɛ, ʊ wíɛ́, néŋ wuu báá há wʊ́ɔ́ báyɛ́lcɪksɛ́ yɔwɛ:

12ɓa salmɛ, wárɛ, dɔ́wíwere, ziíme, pɛ́ŋbíé gɛnnɛ, gɛmʊ́ɔ́llɛ rí gɛfɪɛŋsɛ, gɛmʊ́mʊlɛ́, daasɛ ná sɔ́ŋ há wéró, ɓa há kéŋ betúnyɪla bɪrmɛ onni ná, dawere ná há waá ná mɔlɛ́, hɔfɪɛmɔ onni, hɔɔ tɪ onni, bʊ́tʊlɛ́ onni;

13onni ná wuu sɔ́ŋ há wéró, ɓa ná ɓa háá yírɛ mííri rí áŋsáŋsɛ, síŋ, nʊʊ, míɛ́ rí míŋ, nɛsɛ rí pieŋse, zákse ríwɔ́ tórkowa, yósi rí bɪnajaa nɪɛ.

14Báyɛlɛ́ ná bʊl tɔ́zeno ná rí, bʊlɛ́: "Ɓɪɛ ná wuu ɪ háá hɪɛ̃né, ɓa kɛ́kí mɛ́, ɪ kuóɓɪɛ ná rírí háwerɓɪɛ ná wuu yʊ́ksɔ́, ká téí; ɪ báá waá bírnówó rí ná."

15Tɔ́ɔ́ ná wɪla héwíŋ sí ka báyɛlɛ́ ná, há yɛ́llɛ ɓɪɛ ʊ sɪɛrʊ, a bɪrmɛ kuóre, ríwɔ́ mʊ́ cí dɪbólí, ká wi aá zɛ́sɛ.

16Ɓa sí bʊlɛ́: "Wɪla púú! Wɪla pú tɔ́zeno! Ʊ faá su pɛ́ŋbíé gɛnnɛ nɛ́, gɛmʊ́ɔ́llɛ rí gɛfɪɛŋsɛ, a hé salmɛ vagɪra, a laalɛ dɔ́wíwere rí ziíme! Amá tɛŋ mʊɔ́ mɛ́ nɛ́, ká ɛ́ kuóɓɪɛ wuu yʊ́ksɛ."

© 1999, The Bible League.

17Mʊʊ nyiidaborsi tínáwa rí nɪɛ ná ɓa há pɛ́ɛ́ aá va, nɪɛ ná háá tʊŋ mʊʊ nyiidaborsi mí, arí mʊʊ náŋwʊ́ɓʊ́ra, ɓa wuu cí dɪbólí,

18ká ɓa há ná tɔ́ɔ́ ná rʊʊ́ dí níŋ, nyʊɔsɛ líle, ɓa cícáási a bʊlɛ́: "Tɔ́ɔ́ wuu fa toó, anɛ tɔ́zeno né!”

19Ɓa pá kuŋkulo yo aá héwó nyunni mí, ká wi aá zɛ́sɛ a bʊlɛ́: "Wɪla púú! Wɪla pú tɔ́zeno! Ʊ kuóɓɪɛ ná mɛ́ né, mʊʊ nyiidaborsi tínáwa tɪŋ a má a kuóré, ká, ʊ ɛ́ ɓɪɛ wuu zɔkɛ tɛ́ŋ mʊɔ́ mɛ́!”

20Ká liŋó ná baa bʊlɛ́: "Bána nyúú nɪɛ, í jíjʊɔsɛ, tɔ́zeno ná zɔkɛ́ wíɛ́! Wɪsɛ nɪɛ, ʊ nɪtʊmɛ́ ríríʊ́ wílaabʊlla, í jíjʊɔsɛ! Ʊ há túŋ bɔ́ŋbɔ́ŋ ná í mɛ́ wíɛ́ né, Wɪsɛ dúú saríya.”

21Ɛ́ né malíka duo oro pi dɔ́wízeno, há nɪhɩ̃ nɔŋbúí, a yoo hé mʊʊ sɪɛrʊ, ká bʊlɛ́: "Nyɛ né ríwɔ́ a tɔ́zeno Babɪlɔɔnɛ, ɓa sí púú yo tíé, arí dóé, ríwɔ́ báá sʊ́ʊ́ ná kál rí kál.

22Babɪlɔɔnɛ sɪɛrʊ, gɔkʊ́ báá waá dénní ná, ceŋdúr waá dúú ná, muule rí nyíla tíná waá múú ná. Nɛ́sɛ tʊtʊmí tína waá tʊ́mí ná, míŋ wɪ nɔmɔ míí gɛ́rí ná.

23Caanɔ́ má báá waá cuoli, í sɪɛrʊ; ɓa báá wɪ hájaarɔ liŋó né, ɓa wɪ baljaarɔ liŋó né. I báyɛlɛ́ né fa ká báyɛ́lduoru tíé nyúú wuu mí, ká ɪ tíŋí hɪlwíɛ́ mɛ́, a yéŋŋi nɪɛ wuu.”

24Ká ɓa ná cɛ́l, ɪ dɪhɩ̃: Wɪsɛ nɪɛ ríríʊ́ wílaabʊlla cɛl, arí tíé nyúú nɪɛ ná wuu ɓa há ɓʊ́ʊ́sɛ cɛllɛ.

Wɪmakpaalɛ 19

1Ɛ́ har rí mɛ́, ŋ né liŋó há lɛ́ bána rí, ɓɪzéní, anɛ nɪkana háá bʊl wíɛ́; ɓa sɛ́: "Aleluya! Á Wɪsɛ né lá nɪɛ aá tá, ʊ né tɛ píŋ rí dóé.

2Ʊ kéŋ taŋá ʊ saríya díí mí, ʊ wíɛ́ wuu cɛ́rɔ́. Ʊ há dí hácɔrmɔ saríya a yóú; hácɔrmɔ ná há tíŋʊ́ cɔ́rmʊ mɛ́, a zɔkɛ dúníé wuu. Wɪsɛ dúú tʊtʊnna ná, háálɔ ná há ɓʊ́ʊ́sɛ́, cɔwɪlɔ́ pɔ́wɔ́.”

3Ká ɓa baa bʊlɛ́: "Aleluya! Níŋ ná há dí tɔ́zeno nyʊɔsɛ dé zízɛ́ bána né wuu.”

4Ɛ́ né nɪhɪɛ̃́sɛ ná mɛrɛ́ rí baná, arí oŋwómme ná baná, ɓírmi tíé a cʊɔlɛ Wɪsɛ ná, há kénú kuóɓasa mɛ́, a bʊlɛ́: "Amɪɪ! Aleluya!”

5Liŋó lɛ kuóɓasa rí, a bʊlɛ́: "Í dénnírá Wɪsɛ, í nɪɛ ná wuu há kɔ́ʊ́ tʊtʊ́nná, í nɪɛ ná wuu háá zílú, bɪbara rí pʊɔllɛ wuu!”

6Ká ŋ baa nɛ liŋó, anɛ nɪkana líŋsi háá bʊl wíɛ́; aá dɔ́ŋ anɛ nyikana há cúúré aá dɔ́ŋ, anɛ duóŋ háá ɓɛɛ́, kíŋkáŋ. Ɓa sɛ́: "Aleluya! Nyuutɪna, á dóé wuu tína Wɪsɛ, dúú kuorí.

7Á jíjʊɔsɛ, a lo ráá tɛŋ pɔrɛ, ráá pípíŋsú. Pewie hájaasɛ tápʊl péró, háálɔ ná ʊ háá já rʊʊ́ ja, bírmʊ́ tɪɪ.

8Ɓa pi pɛ́ŋbíé gɛtʊlí há pʊ́mmɔ́ fákɛ́fákɛ́, a su ɛ́ háálɔ. Pɛ́ŋbíé gɛtʊlí ná ká Wɪsɛ nɪɛ wí"állɛ ná há ká tékétékéwa né.”

© 1999, The Bible League.

9Ɛ́ nɛ́ malíka bʊl páŋ bʊlɛ́: "Púŋsɛ hé kɛnɔ mɛ́ a bʊlɛ́: Nɪɛ ná ɓa há yírɛ́ ríwɔ́ ko dí Pewie hájaasɛ cana, ɓa ná wér." Ká ʊ baa súúri bʊlɛ́: "Wɪsɛ tɪɪ nʊɔ wítáŋsɛ nɛ́."

10Ɔ ɓírmi tíé ríŋ cʊ́ɔ́lʊ́, ɛ́ nɛ́ ʊ sɛ́: "Sʊ́ʊ́ á! Ɔ má ká Wɪsɛ tʊtʊ́nnʊ́ rɛ́, aní má, aní maábináŋa ná há sáŋ Zeezi taŋá ná pɔ́wɔ́ tɪɪ. Cʊɔlɛ Wɪsɛ nɛ́!" Zeezi taŋá ná, nɛ́ sɪɛ́ ká Wɪsɛ wílaabʊlla wínyúú.

11Ɛ́ nɛ́ ŋ ná bána rʊʊ wúró, ká zákpʊmmɔ ko lɛ. Nɛrɔ ná há zínʊ́ daha, ʊ yɪr nɛ́ ká: Teketeke rí Taŋa. Uʊ́ yo lal, ʊ síí mɛ́, aá dí saríya má, ʊ síí mɛ́.

12U síɛ́ dé tʊ́tʊl, anɛ níŋ ní, ká nyʊ́ɓiké ɓɪkana tɔ́ʊ́ nyʊ́ʊ́ mí. Ɓa pʊ́ŋsʊ́ yɪr máánʊ́ mɛ́, ká nɛ́ŋ wuu wʊ́ʊ́ ɛ̃, ʊ dʊŋɔ nɛ́ ʊ́ʊ̃.

13U gɛsuulí wuu dé ká cɛ́l nɛ́. U yɪr nɛ́ ká: Wɪsɛ Wɪbʊlɛ.

14Wɪsɛ zʊ́ɔ́ lalyoore wuu tíŋʊ́ mɛ́, a wuu zí zákpʊŋsɛ, a su pɛ́ŋbíé gɛpʊŋsɛ há wɪ busunnu kené.

15Tókowí háá díé wérí, nɛ́ lɛ́ zákzínnɔ ná nʊɔ mɛ́ aá lɛ; tókowí ná ʊ háá káá yóó dí tíé nyʊ́ʊ́ nɪɛ wuu ní. U sí nʊɔlɛ nɪɛ arí hɔɔ deŋtuke. U sí haasɛ nɪɛ, anɛ tunɔnɔ ɓa háá haasɛ ɛ́, a lísíwɔ́ síŋ, a makɛ dóé wuu tína Wɪsɛ cɔwɪlɔ́.

16Ɓa pʊ́ŋsɛ yɪr oro hóú gɛrɔ mɛ́, a pʊ́ŋsɛ hóú nahʊ́ĩ́ má mɛ́; ɛ́ yɪr nɛ́ nyɛ: "KUÓRE WUU KUORO, NYÚÚTÍNÁWA WUU NYUUTlNA."

17Ɛ́ nɛ́ ká, ŋ ná malíka oro, rʊʊ cí wɪsɛ mɛ́. U yírɛ diíwiisi wuu, háá fil bána nyʊ́ʊ́ rí nyʊ́ʊ́ rí, arí líŋzeno a bʊlɛ́: "Í ko hé náŋá mɛ́, a dí cana ɓɪdííle ná Wɪsɛ há ɛ́ɛ́ bílíwa mɛ́.

18Í ko dí namɪŋsa: kuóre namɪŋsa, sóójiwa ríwɔ́ nyʊ́ʊ́tínáwa namɪŋsa, zákse ríwɔ́ zízínna namɪŋsa, nɪbííne duó wuu namɪŋsa, yósi ríwɔ́ ná há to yósi, bɪbara rí pʊɔllɛ wuu."

19Ɛ́ nɛ́ káŋ ná ballɔ ná, rí tíé nyʊ́ʊ́ kuóre ríwɔ́ lalyoore, rɪ ɓa kʊ́ó hé náŋá mɛ́, ríwɔ́ yo nɛrɔ ná há zí záka rírʊ́ lalyoore.

20Ɓa yo ballɔ dí, a kaa tɔ́ bɪnajaa; a pɛ́ ka nɛrɔ ná há nyɛ́ nyɪɛrʊ bʊlʊ́ ká Wɪsɛ wílaabʊ́llʊ́, a tʊŋ wínyáŋsɛ ballɔ síɛ́ mɛ́, a tɔ́ʊ́ má. Ɛ́ wínyáŋsɛ nɛ́ ʊ tʊŋ, a yéŋŋi nɪɛ ná ballɔ malla há míŋwɔ́ mɛ́, ɓa cícʊ́ɔ́lʊ́ veno ná. Ɓa kɛsɛ ɛ́ nɪɛ bɛllɛ wuu, ɓɪwómmé, a yoo hé níŋ mʊʊ rí jirwílʊmɔ sɪɛrʊ.

21Ká tókowí ná há lɛ́ nɛrɔ ná há ké záka daha nʊɔ aá lɛ, ɓʊ́ʊ́sɛ nɪkáánɛ ná wuu. Diíwiisi wuu ko díwó namɪŋsa vɔksɛ.

Wɪmakpaalɛ 20

1Ɛ́ nɛ́ káŋ ná malíka rʊʊ lɛ́ bána rí tuwi; a ka cúŋcúŋbʊɔ borwí, arí bɛŋzɛlzeno oro, ʊ nɛ́sɛ mɛ́.

2U ka Dɪragɔŋ ná há ká dʊbɪnɛ́, a nɛ́ a kaŋtɔmɔ nɔhɔ̃́ rí Sɪtaanɛ má, a vɔwɛ rí bɛŋzɛlɛ ná bil, bɪŋsɛ bʊ́í;

© 1999, The Bible League.

3a pii kaa mʊ́ yoo hé cʊ́ŋcʊ́ŋbʊɔ sɪɛrʊ, a ka dánnʊɔ tɔ́, a yakɛ rí borwí, ká mallɛ tá, rʊ́ʊ́ báá sí líí yéŋŋi nɪɛ, rɪ bɪŋsɛ bʊ́í ná ha wɪ césé. Rɪ bɪŋsɛ bʊ́í ná né césé, ɓa sí lísʊ́ tá, rʊ́ʊ́ lɛ mʊ́ɔ́.

4Ɛ́ né ŋ ná kuóɓaŋsa, rɪ ɓa bíló, nɪɛ kéŋwó daha; Wɪsɛ pá nɪɛ ná wuu há kéŋwó daha dóé, ríwɔ́ dí nɪɛ saríya. Ká ŋ ná nɪɛ dʊŋsɛ má; nɪɛ ná há bʊ́l Zeezi sɪ́éda wíɛ́ arí Wɪsɛ wíbʊlɛ ná, ɓa ɓiési nyunni conni, ɓa dʊŋsɛ né. Ɓa ɛ́ nɪɛ né wɪ ballɔ cʊ́ɔ́lɛ́, a wʊ́ʊ́ veno má cʊ́ɔ́lɛ́; ɓa wɪ ballɔ malla kené ɓa tulli ríwɔ́ néŋsa mɛ́. Ɓa né bíré isi sʊʊ mɛ́, ríwɔ́ rí Kirisi dí kuorí, bɪŋsɛ bʊ́í.

5Ɓa né ká dʊ́ŋdʊ́ʊ̃ nɪsʊsɛ́, Wɪsɛ há íllé. Ʊ wɪ nɪsʊsɛ ná náŋa éé ílli, rɪ bɪŋsɛ bʊ́í ná wɪ césé.

6Dʊ́ŋdʊ́ʊ̃ sʊsɛ ná Wɪsɛ há íllé, ɓa ná wér, ɓa há ká Wɪsɛ nɪɛ. Sʊʊ bʊllɛ ná wɪ tíŋ kené ɓa mɛ́. Ɓa sí a Wɪsɛ rí Kirisi wuu, vʊk"ɔ́ɔ́sá. Ɓa rí Kirisi sí dí kuorí bɪŋsɛ bʊ́í.

7Bɪŋsɛ bʊ́í ná háá kóó daarɛ, ɓa sí lísɛ Sɪtaanɛ bɪnajaa mɛ́ tá.

8Rʊ́ʊ́ lɪ mʊ́ yéŋŋi tíé nyúú tɔ́nɛ duó wuu nɪɛ, ɓa né ká Gɔɔgɛ rí Magɔɔgɛ nɪɛ. Ʊ sí héwó náŋá mɛ́, ɓɪkáná anɛ mʊʊ nʊɔ hɪɛla, ríwɔ́ yo lal.

9Gɔɔgɛ rí Magɔɔgɛ nɪɛ ná sí lɛ dúníé kíŋkere wuu, a ko kíl Wɪsɛ tɔ́cólli rí Wɪsɛ nɪɛ léɛ́. Amá níŋ lɛ́ bána rí, a tuwi díwó wuu.

10Ká ɓa ka Sɪtaanɛ ná háá yéŋŋi ɛ́ nɪɛ, a yoo hé níŋ mʊʊ rí jirwílʊmɔ sɪɛrʊ; ráŋ ná ɓa há lá síɛ́ kɛsɛ ballɔ, rí nɛrɔ ná há nyɛ́ nyɪɛrʊ bʊlʊ́ ká Wɪsɛ wílaabʊ́llʊ́, a yoo hé. Ɓa sí níná wɪula ráŋ, títaŋ rí wɔhɔ, téŋ wuu mí.

11Ɛ́ né ŋ ná kuóɓasɪzeno ɓɪpʊmmɔ, nɛrɔ kénú daha. Bána rí tíé fá yʊ́ksɛ ɛ́ nɛrɔ síɛ́ mɛ́, ɓa báá wʊ́ɔ́ néé.

12Ɛ́ né ká ŋ ná nɪɛ ná há sʊ́sɛ́, bɪbara rí pʊɔllɛ, rɪ ɓa cí dahá, kuóɓasa ná síɛ́. Ɓa wúnni kɛnnɛ, a ko wúri kɛnɔ oro, hiẽsó nɪɛ yɪra kɛnɔ. Ɓa pʊ́ŋsɛ nɪsʊsɛ ná wí"állɛ wuu hé ɛ́ kɛnnɛ sɪɛrʊ né; ɓa sɪɛ́ bél ɛ́ wí"állɛ né, ká díwó saríya.

13Mʊʊ úki nɪɛ ná wuu ʊ há díé. Sʊʊ rí lɛlɛ tɔ́ɔ́ má úki nɪɛ ná ɓa há líŋé. Ɓa tíŋwɔ́ wí"állɛ mɛ́, a díwó wuu saríya.

14Ɓa kɛsɛ sʊʊ rí lɛlɛ tɔ́ɔ́ wuu yoo hé níŋ mʊʊ sɪɛrʊ. Ɛ́ níŋ mʊʊ né ká, sʊʊ bʊllɛ.

15Nɛrɔ ná wuu yɪr há to hiẽsó nɪɛ yɪra kɛnɔ ná sɪɛrʊ, ɓaá kaa yoo hé níŋ mʊʊ ná sɪɛrʊ né.

Wɪmakpaalɛ 21

1Ɛ́ né ká ŋ ná báŋfɛlɔ. Báŋbɪné rí tíbɪné ná ɛ́ yʊ́ksɔ́; mʊʊ báá tóó.

2Káŋ ná tɔ́fɛlɔ, Wɪsɛ Zerizalɛmɛ fɛlɔ né, rʊʊ lɛ́ bána, Wɪsɛ rí, aá tuwi; a bírmʊ́ tɪ anɛ háfɛlɔ há ɓiérʊ́ tɪ, rʊ́ʊ́ lɪ cémʊ́ bála.

© 1999, The Bible League.

3Ɛ́ nɛ́ ŋ nɛ líŋzeno oro há lɛ́ kuóɓasa rí cɔɔ, a bʊlɛ́: "Wɪsɛ dɪmɪní túwí nɪbííne sɪɛrʊ. Ʊ sí míŋwɔ́ sísɪɛ́nnʊ́wa. Ʊ sí míŋwɔ́ sɪɛrʊ, ká ríwɔ́ ɔ́ʊ́ duo nɪɛ. Wɪsɛ tɪ sí mɪŋ ríwɔ́, a nɛ́ ɔ́wɔ́ Wɪsɛ.

4Ʊ sí mʊ́ʊ́ríwɔ́ sísɛ símɪnnʊ wuu. Sʊʊ báá waá mɪŋ, yʊ́ó waá mɪŋ, hiĩne waá mɪŋ, wɪla waá mɪŋ. Wíbɪnɛ́wa wuu dáárɔ́."

5Ɛ́ nɛ́ nɛrɔ ná há kɛ́ kuóɓasa daha sɛ́: "Ɔ́ bírsɛ wíɛ́ wuu, ɓa a wífɛ́lɛ́." Ká bʊ́líŋ rí bʊlɛ́: "Pʊ́ŋsɛ wíɛ́ nyáŋ, ŋ wíbʊlɛ́ ká wítáŋsɛ nɛ́, a mɔ laa díí."

6Ká baa súúri bʊlɛ́: "Wíɛ́ wuu ténnó. Ɔ́ nɛ́ ká Alfa rí Omega, púle rí tenné. Nyinyʊ́sɛ há kéŋ nɛrɔ ná wuu, ŋ sí a hiẽsó nyibulé pɔ́ʊ́, rʊ́ʊ́ nyɔ yɔ́ɔ́.

7Nɪɛ ná wuu há sí a bɪbárá, ŋ sí dí ɛ́ zilé pɔ́wɔ́; ŋ sí ɔ́wɔ́ Wɪsɛ, ká ríwɔ́ áŋ bɛ́lɛ́.

8Amá nɪmʊʊna, nɪɛ ná há wɪ cíné aá tɪkɛ wíɛ́, nɪbíbɔma, nɪɓʊ́ʊ́ra, nɪlɪlɛ́, hɪla, veŋɓaara rí nyɛtɪna wuu, ɓa sí héwó é, níŋ mʊʊ rí jirwílʊmɔ ná sɪɛrʊ, ʊ nɛ́ ká sʊʊ bʊllɛ."

9Ɛ́ nɛ́ malíkawa ná balpɛ, há kéŋ nyíŋgbaŋsɛ balpɛ ná, hatíŋné wɪlawa balpɛ há súé, nɔ́ŋɔ ko bʊ́líŋ rí bʊlɛ́: "Ko ríŋ makɛ háfɛlɔ pɛ́í, Pewie háálɔ."

10Wɪsɛ Sabɪna ko súŋ, ká malíka ná kání̧ŋ zí paalɪgbóó oro nyúú, a makɛ Wɪsɛ tɔ́fɛlɔ ná há wɪ busunnu kené, a páŋ, ʊ nɛ́ ká Zerizalɛmɛ ná há lɛ́ bána, Wɪsɛ rí, aá tuwi.

11Wɪsɛ píŋ cúólú, ʊ tʊ́tʊl anɛ dɔ́wíwero há ká sólósóló, anɛ zasɪpɛ, ɪ bel aá ná ráŋ anɛ nyiiló.

12Zeŋ ɓɪgbóó há ísé ní, ɓa sɔɔ kíl ɛ́ tɔ́ɔ́, arí dánnʊʊsɛ fí rí bɛllɛ, malíkawa fí rí bɛllɛ cí pɔ́, ɛ́ dánnʊʊsɛ mɛ́. Ɓa pʊ́ŋsɛ lzɪrayɛl duo jɪmʊ́ʊ́la ná fí rí bɛllɛ wuu yɪra, ɛ́ dánnʊʊsɛ nyúú.

13Dánnʊʊsɛ botorowa nɛ́ mɪŋ cɔɔ́ wuu rí: tɔ́ɔ́ mʊ́l rí botoro, tɔ́ɔ́ nyúú rí má botoro, tɔ́ɔ́ lʊ́lɔ́ŋsɛ má rí botoro botorowa.

14Ɓa sɔ́ zeŋ ná sakɛ ɓɔdɔ́wʊ́ɔ́ fí rí bɛllɛ daha nɛ́, a pʊ́ŋsɛ Pewie nɪtʊmɛ́ fí rí bɛllɛ yɪra hé, ɛ́ dɔ́wʊ́ɔ́ daha.

15Malíka ná háá bʊ́líŋ rí, ʊ fa kéŋ salmɛ deŋtuke ʊ nɛ́sɛ mɛ́, rʊ́ʊ́ pii máŋsɛ tɔ́ɔ́ ná, dánnʊʊsɛ ríʊ́ zeŋ wuu jɛ́l, ríwɔ́ gbési.

16Tɔ́ɔ́ ná jɛ́l ríʊ́ gbési wuu mɔhɛ̃́ náŋá. Malíka ná púú salmɛ deŋtuke ná máŋsɛ: tɔ́ɔ́ ná gbési ká kííló bʊ́íwʊllɛ rí zɔwɛllɛ, ʊ jɛ́l ríʊ́ lúŋ má ká ɛ́ nɛ́.

17Malíka ná baa máŋsɛ zeŋ ná má; ʊ isé ká mɛɛ́tɪr mɛɛ́sɪbotoro rí fí rí bɛllɛ; nɪbííne háá máŋsɛ ɓɪɛ ɛ́, ɛ́ nɛ́ ʊ máŋsɛ.

18Zasɪpɛ nɛ́ ɓa kaa sɔ zeŋ ná há kɛ́rɛ́, ká pi salmɛ cʊɔrí háá ná ráŋ anɛ nyiiló, a sɔ tɔ́ɔ́ ná tɪɪ.

19Zeŋ ná há kíl tɔ́ɔ́ ná, mʊ́biló dɔ́wʊ́ɔ́ wuu ká dɔ́wíwere dʊŋɔ nɛ́, fí arí bɛllɛ: Ɓaá yírɛ dʊ́ŋdʊ́ʊ̃́ dɔ́wí zasɪpɛ, bʊllɛ ɓɪnɔ safiiri, botoro ɓɪnɔ agatɛ, baná ɓɪnɔ emerodi,

© 1999, The Bible League.

20bɔmmʊ́ɔ́ ɓɪnɔ oniksi, balgo ɓɪnɔ saadʊanɛ, balpɛ ɓɪnɔ kirizoliti, córí ɓɪnɔ berili,
nɛ́mɛ́ ɓɪnɔ tɔpaazɛ, fí ɓɪnɔ kirizopaazɛ, fí rí oro ɓɪnɔ tɪrkʊɔzɛ, fí rí bɛllɛ dɔ́wí má yɪr a
ametiisi.

21Dánnʊʊsɛ ná fí rí bɛllɛ má ká bʊrsíɛ́ fí rí bɛllɛ nɛ́, ɓa kaa ɔ́wɔ́; bʊrsí balá nɛ́ á dánnʊ́ɔ́
wuu. Salmɛ háá tʊlɛ́ anɛ nyiiló ní, ɓa pii mʊɔlɛ tɔ́ɔ́ ná nɪɛ náŋá dɪcémi.

22Amá ŋ há bél tɔ́ɔ́ ná sɪɛrʊ, ŋ wɪ Wɪcʊɔlɪjɪzeno ráŋ néé, bee wíɛ́ dóé wuu tína Wɪɪsɛ,
rí Pewie ní ká ɛ́ tɔ́ɔ́ Wɪcʊɔlɪjɪzeno.

23Ɛ́ tɔ́ɔ́ wɪ wɪɪsɛ pʊmmɔ́ ja, a wɪ cana pʊmmɔ́ ja. Wɪɪsɛ píŋ tʊlɛ́ nɛ́ kɔ́ʊ́ pʊmmɔ, ká
Pewie má nɛ́ kɔ́ʊ́ caanɔ́.

24Dúníé nɪɛ wuu sí válʊ́ pʊmmɔ sɪɛrʊ, rí tíé nyúú kuóre káŋwɔ́ píŋ kuóɓɪɛ ko ráŋ.

25Tɔ́ɔ́ ná dánnʊʊsɛ waá tɔ́ɔ́ ná, bee wíɛ́ títaŋ báá wɪ ráŋ mɪŋ.

26Ɓa sí ka dúníé nɪɛ kuóɓɪɛ ríwɔ́ píŋ ɓɪɛ wuu ko ráŋ.

27Omo ná wuu há to páár wɪ ɛ́ tɔ́ɔ́ sɪɛrʊ́ zʊ; nɪbibɔma rí nyɛtɪna má wɪ ráŋ zʊ. Amá nɪɛ
ná ɓa há pʊ́ŋsíwɔ́ yɪra hé Pewie hiẽsó kɛnɔ ná sɪɛrʊ, ɓa dʊŋɔ nɛ́ wo ráŋ, aá zʊ.

Wɪmakpaalɛ 22

1Ɛ́ nɛ́ ká malíka baa makɛ fozeno páŋ, fozeno ná nyii háá pá hiẽsó, aá tʊl yíláyílá anɛ
nyiiló. Ɓa lɛ́ Wɪɪsɛ kuóɓasa rí Pewie kuóɓasa dɪhḩ́ nɛ́,

2a pal tɪŋ ŋménɔ mʊ́ lɛ tɔ́ɔ́ sísíénnʊ́wa. Hiẽsó tuu ná mɪŋ ɛ́ fozeno sáŋɔɔrʊ bɛllɛ wuu ní,
aá nɔŋ nɔnɔ caná canáwa, bɪna sɪɛrʊ caŋsɛ fí rí bɛllɛ ná wuu. Ɓa kánʊ́ paarʊ aá váárɛ
nɪɛ.

3Nabɔŋwíí wuu, báá wɪ ráŋ mɪŋ. Wɪɪsɛ sí bílʊ́ kuóɓasa ɛ́ tɔ́ɔ́ sɪɛrʊ, a ké, ʊ rí Pewie, ká
rʊ́ʊ́ tʊtʊnna ko, aá cʊ́ɔ́líwɔ́;

4ɓa sí ná Wɪɪsɛ sípaané, ká rʊ́ʊ́ yɪr míŋwɔ́ tulli mí.

5Títaŋ báá waá mɪŋ; ká ríwɔ́ sí caanɔ́ pʊmmɔ já, a sí wɪɪsɛ má pʊmmɔ já, bee wíɛ́
Nyuutɪna Wɪɪsɛ tʊ́lɛ́ nɛ́ sí ɔ́wɔ́ pʊmmɔ, ká ríwɔ́ dí kuorí ná há waá toki.

6Ɛ́ nɛ́ malíka baa bʊl páŋ bʊlɛ́: "Wíbʊlɛ́ nyáŋ ká wítáŋsɛ nɛ́, a mɔ laa díí. Wɪɪsɛ ná há
púú Sabɪna aá pɔ́ʊ́ wílaabʊlla, ʊ nɛ́ tʊ́mʊ́ malíka, rʊ́ʊ́ ko makɛ wíɛ́ ná háá kué mʊ́l néé
mí, a pɔ́ʊ́ tʊtʊnna."

7Zeezi sɛ́: "Ɔ́ŋ́ kó rí, mʊ́l néé mí. Nɛrɔ ná háá tɪŋ kɛnɔ né sɪɛrʊ wílaabʊlɛ́, ʊ ná wér!"

8Ɔ́ ɛ́ Zaŋ nɛ́ ní wíɛ́ nyáŋ, a nówó. Ɔ́ há ní ɛ́ wíɛ́, a nówó ko tenni, ŋ ɓál tíé malíka ná
há mákɛ́ ɛ́ wíɛ́ páŋ síɛ́, ríŋ cʊ́ɔ́lʊ́.

9Ɛ́ nɛ́ ʊ búlíŋ rí bʊlɛ́: "Sʊ́ʊ́ á! Ɔ́ má ká tʊtʊ́nnʊ́ rɛ́, aní má, anɛ Wɪɪsɛ wílaabʊlla ná há
kɛ́í maábináŋa, anɛ nɪɛ ná wuu há sáŋɛ́ aá tɪŋ kɛnɔ né sɪɛrʊ wíɛ́. Cʊɔlɛ Wɪɪsɛ nɛ́!"

10Ká ʊ baa búlíŋ rí bʊlɛ́: "Sí ló rí kɛnɔ né sɪɛrʊ wílaabʊlɛ́ ná a wíféŋsé, bee wíɛ́ téŋ ná
Wɪɪsɛ há máŋsɛ́ rí ɛ́ wíɛ́ tʊŋ, ʊ pérí tésíí.

© 1999, The Bible League.

11Rí nɛrɔ ná há bɔ́mɔ́ ɔsɛ aá tʊŋ bɔ́ŋbɔ́ŋ, ká nɛrɔ ná há kéŋ busunnu má ɔsɛ ka busunnu; rí nɛrɔ ná há wéró ɔsɛ a wérí, ká nɛrɔ ná há ká páár má ɔsɛ a páár.”

12Zeezi sɛ́: "Ɔ́ŋ́ kó rí mʊ́l néé mí. Ɔ sí pɛ́ ka zilé ko dí nɪɛ nyúú; ŋ sí dí zilé nɛrɔ wuu nyúú, a cérʊ́ há tʊ́mɛ́ mɔ ɛ́.

13Ɔ nɛ́ ká Alfa rí Omega, sílaarɔ rí hatɪŋnɔ, púle rí tenné.

14"Nɪɛ ná há sɛ́síwɔ́ gɛnnɛ, ɓa ná wér; ɓa sí pɔ́wɔ́ ŋmɛ́nɔ, ríwɔ́ tɪŋ dánnʊʊsɛ zʊ tɔ́ɔ́ ná sɪɛrʊ, a dí hiẽsó tuu ná nɔnɔ.

15Amá nɪbɔma, rí hɪla, rí nɪlɪlɛ́, rí nɪɓʊ́ʊ́ra, rí veŋɓaara, arí nɪɛ ná há có nyɪɛrʊ aá nyɛ, ɓa éé cí tɔ́ɔ́ ná zeŋ har rí nɛ́.

16"Ɔ é Zeezi, ŋ nɛ́ tʊ́míŋ malíka, rʊ́ʊ́ ko bʊl pá wɪcʊɔla púlli, rí ɛ́ wíɛ́ ká wítáŋsɛ nɛ́. Ɔ ká kuóro Davidi keŋ ní, ʊ dunɛrɔ; ŋ nɛ́ ká nyɪnyaŋwʊl.”

17Ɛ́ nɛ́ Wɪsɛ Sabɪna rí Pewie háfɛlɔ sɛ́: "Ko!" Rɪɪ ná má nɛ́ ɛ́, ɪ bʊlɛ́: "Ko!" Nyinyʊɔ́sɛ há kéŋ nɛ́ŋ ná, ʊ́ʊ́ ko. Nɛrɔ ná há có hiẽsó nyii ná, ʊ́ʊ́ ko aa nyɔ yɔ́ɔ́, ká sí ɔ́ŋ túmú!

18Ɔ é Zaŋ há pí wíí ná aá cáánɛ nɪɛ ná wuu, há nɛ́ Wɪsɛ wílaabʊlɛ́ ná há mɪŋ kɛnɔ né sɪɛrʊ, nɛ́ ká: Rɪ nɛ́ŋ súúri wíí ɛ́ wíɛ́ mɛ́, Wɪsɛ sí pi wɪlawa ná wíɛ́ há bʊ́l kɛnɔ né sɪɛrʊ, a súúrú wɪla mɛ́ pɔ́ʊ́.

19Ká rɪ nɛ́ŋ lísɛ wíí tá Wɪsɛ wílaabʊlɛ́ nyáŋ há mɪŋ kɛnɔ né sɪɛrʊ, Wɪsɛ sí la tína ker. Ʊ wɪ Wɪsɛ tɔ́ɔ́ ná sɪɛrʊ́ zʊ, a wɪ hiẽsó tuu ná má nɔnɔ dí; tɔ́ɔ́ ná rí tuu ná wíɛ́ ɓa há bʊ́lɛ́ kɛnɔ né sɪɛrʊ.

20Nɛrɔ ná há cí naa, rɪ ɛ́ wíɛ́ ká taŋá, ʊ sɛ́: "Óó, ŋ́ŋ́ kó rí, mʊ́l néé mí!" Amɪɪ! Ko, Nyuutɪna Zeezi!

21Rí Nyuutɪna Zeezi hé bárka pɛ́íwa wuu!

© 1999, The Bible League.

Esclarecimento

Trata-se de iniciativa particular, com os seguintes objetivos: (i) colaborar para divulgação dos diversos textos bíblicos disponíveis, e, (ii) facilitar o acesso a esses textos, inclusive por meio de download.

Todo esforço em tornar a Palavra de Deus acessível a todos, em quaisquer localidades e falantes das mais diversas línguas, precisa ser um objetivo de todos os que são guiados pelo Espírito Santo. Ele inspirou o profeta Jeremias a dizer "não ensinará jamais cada um ao seu próximo, nem cada um ao seu irmão, dizendo: Conhece ao SENHOR, porque todos me conhecerão, desde o menor até ao maior deles, diz o SENHOR" (Jer. 31:34).

Jesus, também, falou assim: "e será pregado este evangelho do reino por todo o mundo, para testemunho a todas as nações" (Mat. 24:14).

Muitas organizações foram constituídas com o propósito de fazer a Bíblia disponível nas diversas línguas. Não é uma tarefa simples. Anos de trabalho, dedicação e entrega são necessários para esta tão extraordinária missão.

O texto deste trabalho está disponível na internet, em páginas eletrônicas de organizações que produzem ou divulgam bíblias, sem acréscimos de notas ou comentários. Assim, reconhecendo e respeitando os direitos que possuem sobre seus trabalhos, incumbe a todos os que amam a Palavra de Deus, o esforço em contribuir para amplificar sua divulgação.

Se possível, faça download do texto, para que sejamos, também, guardiões da Bíblia, e, com isso, preservando-a para as futuras gerações.

Divulga a Palavra de Deus, ela mostra o Caminho e permite a todos, que se conheça Sua vontade, em todos os lugares e épocas.

Marcel da Glória Pereira

2021, Vitória/ES - Brasil

Capa: Floresta em Região Tropical. Trata-se de imagem disponibilizada na internet, dentre as que não informam haver restrição ao uso.